

AUTHOR Maimonides

NO. _____

TITLE משנה תורה : קנין - גאליק

RR _____

With manuscript notes

IMPRINT Venice, 1524

CALL NO. Mic 8556

DATE MICROFILMED 3-13-86

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

מגדל ענו

הלכות מכירה

מגיד משנה

המוכר בהמה לחבירו וכו' עד סוף הפרק פריך קמח דמציעא :

פרק שלישי אחד

פרק המוכר את הספינה: כיכר המקבץ עצים עד וכן כל כיוצא בזה כתב הרמב"ם ז"ל זהו שאמרו הלוקח פשתן לא קנה עד שיטלטלו ממקו למקום ומכר לה בהגבהה וכן פריך מיהו לא כריך להתירו ולגביהו פ"ק כמו שאמר לא אע"פ שהו טורח עליו להגביהו שלם וזאתו ח"ק דרכו בהגבהה א"כ נ"ח ליה בהגבהה טפי ממסכה ממסו דמשלם ע"כ ואנו אומר כיון דהו סבחייה ונעט לו סניגור ח"ק קטניגור ולא הכיח לי מקום להתגרר בזה בלעדי אחזה גם ח"ת לעומת זה כיעיקר ההלכה ערוכה ככונה פרק המוכר את הספינה: אבל ח"ס היה הטעם על פלפולין עד וכן כיוצא בהם פרק המוכר את הספינה: הספינה הואיל ואי אופטר כו' עד שלא יקנה זה אלא במסכה פרק המוכר את הספינה: כמכאת למד מהלוקח מטלטלין עד או בחזקת הכל ב ביציעה פ' הזהב והביאור הו' פ"י המקשה

ק"ד

הח"ב

פרק

שלישי

אחד

הבחה האחר שאר המטלטלין נקנין במעו' דין תורה ומשנתן את המעות קנה ואין אחד מהן יכול לחזור בו אבל הכמי תקנו שלא יקנו המטלטלין אלא בהגבהה או במשיכה דבר שאי דרכו להגביה כיצד המקבץ עצים או פשתן וכיוצא בהן ועשה למחן טעון גדול שאי אפשר להגביהו אינו נקנה במשיכה שהרי אפשר ל להתי' האנד ולהגביהו עין עין וכן כיוצא בזה אבל אם היה טעון של אגוזי או של פלפולין או של שקדי' וכיוצא בהן והיה גדול שאין אחד יכול להגביהו חריזה נקנה במשיכ' שאם יחירו יתפרד ויהיה לו בו טורח גדול וכל כיוצא בזה: הספינה הואיל ואי אפשר להגביה ויש בה במשיכת' טורח גדול ואינו נקנה אלא במסכה פרק המוכר את הספינה: כיון דהו סבחייה ונעט לו סניגור ח"ק קטניגור ולא הכיח לי מקום להתגרר בזה בלעדי אחזה גם ח"ת לעומת זה כיעיקר ההלכה ערוכה ככונה פרק המוכר את הספינה: אבל ח"ס היה הטעם על פלפולין עד וכן כיוצא בהם פרק המוכר את הספינה: הספינה הואיל ואי אופטר כו' עד שלא יקנה זה אלא במסכה פרק המוכר את הספינה: כמכאת למד מהלוקח מטלטלין עד או בחזקת הכל ב ביציעה פ' הזהב והביאור הו' פ"י המקשה

המוכר בהמה לחבירו או נתנה לו במתנה ואמר קנה אותה כדרך שבני אדם קונין אם משך או הגביהה קנה אבל אם רכב עליה אם בשדה קנה ואם בעיר לא קנה לפי שאין דרך בני אדם לרכוב בעיר לפיכך אם היה אדם חשוב שדרכו לרכוב בעיר או אדם מוולול ביותר שאינו מקפיד על הלכות בעיר רכב בגן המטלטלין בגדול הבהמה או העבד' או שהיתה אשה או שהיה ברה שהרבי' וחוקקן שם חריז' והקונה ברכיכה והוא שתהליך בו :

הבהמה כו' עד שאין דרכו להגביה פריך קמח דמציעא בתרא

בהמה לחבירו וכו' ב"א זו וכתובה ב"ק דמציעא ומתוך שלא באר בה"ג נראה שהוא סבור דמכירה קנה בין בעיר בין בשדה לפי"ט ז"ל ואם משך סכתב כח"ן כבר כתבאר שהמשיכה היא בהכרחה ק"ה ברטויות שריכוסיקנה כמו שכתב למעלה כבר ומה שכתב און שהיתה אשה פ"ט ז"ל טעם האשה שאין כחה יפה ודרכה לרכוב עליה פ"ז תנתק הבהמה ממכה ואיכא ד דרגסי חטובה ולא כן גרסת רבנו ור"ט ז"ל ויתר דברי הבבא מפורט' ע"ס בבביתא ובסוגיא :

פרק שלישי

אחד

הבהמה ואח' שאר מטלטלין וכו' מומר דרבי יוחנן בפ' הזהב בבבא מציע' ובהלכות: אבל חסמיתקנו וכו' כיכר המקבץ וכו' איכא בקנה ב במסכה החלוק סכתב רבנו בין דבר שדרכו להגביה לדבר שאין דרכו מומר מפורשת בהמוכר את הספינה ובהלכות ודין הפשתן מ' מביאר ע"ס וכן דין פלפולין וכיוצא בהן דגרסינן התם על מומר ז' ת"ש המוכר פירות משך ולא מרד קנה והא פירות דבני הגבה' נכחו וקני' להו במשיכ' הכא במאי עסקי' בשלישי דרבי פי' משאות גדולות שאי איפשר להגביהן וכאן כתבאר דין האגוזי ושאר הפירו' והקטנו אי הכי אמר' כופא הלוקח פשתן מ מחברו לא קנה עד שיטלטלו מ ממקו למקו פי' הגבהה אטו שלישי פשתן דרבי לא עבדי מיהו ב בתמי' ופריך שאכי פשתן דמשמיט ודרכן הוא להתירו ולהגביהו אג' אג' וכו' פירשו רוב התפרשי' ז"ל והכריחו פי' זה ומה שכת' הר"א ז"ל ט"ס הגביה כל הטעון שלם קנה בכך פשוט הוא: הספינה הואיל ואי איכפ' להגביהה כו' אלא חקנית במסירה זו היא מסקנא דגמרא בהמוכר הספינה וכן בהלכות וזה מוסכס וכגון ר"ל לך חזק וקנה אי כמי שהחזיק בפניו אף על פי דלא אל מירי רכל בפניו לא בעי אמר' וזה לדעת המפרשים ז"ל שהסכימו דלא בעינן מסירה מיד לר' אלא באמירה לך חזק וקניזה כתב ה' הר"שבא ז"ל והביא דאמת ודע שהמסירה איכה קונה אלא ברשות ובחבר שאיכה של שניהם כמו שיתבאר פרק רביעי :

כ"ר יוחנן לגבי ר"ל וכן פסק ר"ת דה"ל כ"ר יוחנן הואיל ורב נחמך ק"הו כוותיה והילכת' כרב נחמך דרבי ועוד דהילכת' כ"ר יוחנן לגבי ר"ל בר מתלת כדאיתא פרק החולץ ואע"פ דהכא קרר' ומתכ' משיעי' לר"ל לכאור' מסויעי' ליה ומיהו לאו תיובתא דרבי יוחנן נכחו דאפשר לאוקומי לקר' שפיר כרבי יוחנן ומתכ' דכתן לבלן מעל ב בב"ל נגוי והיה ד דתן לספר בספר ישר ולכך מעל אף ע"ב דלא מש מעות קונות וכן פסק רב הא"י גאון וכן פסקו התו' ובגוי פ"ת מסוכה קונה ור"ט פי' מעות קונו ועיין בתשוב' בסומן ה' ובהלכות זכוי פ"א :

וקנין מסוכה במקום סיכול להיות טוב הוא מקבץ מסירה ולא תועיל המסיר' ומה שאומרו ע"ס אביו ורביא סמכור קונה ב"ה זהו לפי שאין מסוכה מועלת ע"ס והא דתנן ב"ק דקידושין בהלגסה נקנית במקור' אף במסירה ק"ה וכן במסכה תדע דהא מסוכים בה דברי ר' מאיר ור' אליעזר וחילו ב"ק ד"ב סוכר ר' מאיר דמכירה קונה במסכה במעשר דרכוב ומכירה ורבי אליעזר אומר מכה"ב בעיר קנה ומעמדה במקח וממכר והנהגת דהמה היא מסוכה הרי לך שרבי מאיר ור' אליעזר סוכרים דבהמה גסה נקנית במסכה א ח"ס כן הא דאח' במסירה אף במסירה ק"ה וכן פ"ט ע"ס ור"י וזה וכדבריהם מוכחת לטון רבינו המחב' א"כ לר' פי' דמכור חטובה ממסכה וע"ס בתו' כי החריכו ואי קרתי כלטון ס'ה' עוד כתב ב"ה במצות השבת חברה ודוקא בכפינה טיפ' בה טורח במסכה מסירה מועלת בה א"כ ברבר אחר לא עד שימשוך דבר שאי ראו להגביה או עד שגביה דבר הראוי להגביה וכן האומ' חותיו נקנית במסירה היינו מסוכה כד' ק"מ פ' ע"ט ע"כ :

ורוחק לומר שהיה כלכך הרבה שלא היה דרכו להגביה תו' וכל עסק לפי העמוד ע"כ לאו דוקא משך ודוק ע"כ :

וימשך דבר שאין בו הגבהה או ימסור המוכר ללוקח דבר שאין דרכו להמשיך קנה ואין אחד משניהם יכול לחזור בו וכו' פ"י את הלוקח ליתן את הדמים ולמה

ד"ה ור"בן ופסקו כרבנן דברייתא ע"ס בפ' הספינה ובהלכות ומה שכתב עד עימטכנה כלה פסקו כשמואל ור"ל כרב דאח' כיון שמשך כל מהו קנה וכן פסקו בהלכות וכו' ידעת שהמסוכה איכה קונה אלא במטא או בחבר של שניהם קונה חותיה במסיר' כל זמן שלא הקפיד מוכר הקפיד המוכר שאח' לו לך משוך כריך למסכה היא כונת רבנו ז"ל וקצר במונ' וכתב הר"שבא ז"ל ע"ס הרב ח"ב מ"ג ז"ל היתה עומדת ברשות הרבים ולא אמר ליה מוכר מירי ואזל לוקח ומשך לא קנה עד שכתב גלה בדעתו שאינו רוצה לקנות בחזקה זו טעמא מחזיק ותפוס בה א"כ במסוכה ע"כ וכליה גדולות כגון תיבות גדולות שדרך העלים להכניסן בבית דעת רבנו ז"ל סכתב למעלה נקנית בחזקה זו טעמא מחזיק ותפוס בה א"כ במסוכה ע"כ וכליה גדולות כגון תיבות גדולות שדרך העלים להכניסן בבית גייתבאר פ"ז ור"ל כרב עינן דאמר מוכר שהכסף בידו יכול לחזור בו ול"ל לוקח אלא כרבנן דמתכ' דאמרי בין לוקח בין מוכר יכולין לחזור ולמה

ד"ה ור"בן ופסקו כרבנן דברייתא ע"ס בפ' הספינה ובהלכות ומה שכתב עד עימטכנה כלה פסקו כשמואל ור"ל כרב דאח' כיון שמשך כל מהו קנה וכן פסקו בהלכות וכו' ידעת שהמסוכה איכה קונה אלא במטא או בחבר של שניהם קונה חותיה במסיר' כל זמן שלא הקפיד מוכר הקפיד המוכר שאח' לו לך משוך כריך למסכה היא כונת רבנו ז"ל וקצר במונ' וכתב הר"שבא ז"ל ע"ס הרב ח"ב מ"ג ז"ל היתה עומדת ברשות הרבים ולא אמר ליה מוכר מירי ואזל לוקח ומשך לא קנה עד שכתב גלה בדעתו שאינו רוצה לקנות בחזקה זו טעמא מחזיק ותפוס בה א"כ במסוכה ע"כ וכליה גדולות כגון תיבות גדולות שדרך העלים להכניסן בבית דעת רבנו ז"ל סכתב למעלה נקנית בחזקה זו טעמא מחזיק ותפוס בה א"כ במסוכה ע"כ וכליה גדולות כגון תיבות גדולות שדרך העלים להכניסן בבית גייתבאר פ"ז ור"ל כרב עינן דאמר מוכר שהכסף בידו יכול לחזור בו ול"ל לוקח אלא כרבנן דמתכ' דאמרי בין לוקח בין מוכר יכולין לחזור ולמה

ולמה

תימרח דרבי יוחנן דלעיל:

כתן רמי וכו' זה מתבאר ממה שאמרנו שיעדיין המקח ברשו המוכס ריזן זה בהלכות ומזו שאמרנו ופשוט הוא ומקום זה לפיכך

ולמה תקנו חכמים דבר זה במטלטלין גזירה שמא יתן הלוקח דמי ההפץ וקודם שיקחנו יאבד באונס כגון שנפלה דליקה ונשרף או באו ליסטים ונטלוהו אם יהיה ברשות הלוקח יתמתמה המוכר ולא יצילו לפיכך העמידוהו חכמים ברשות המוכר כדי שישתדל ויציל ההפץ שאם אבד הייב לשלם נמצאת או שאם נתן דמי המקח ונאנס קודם שיקחנו ואמר לו הלוקח תן לי מקחי או החזר לי את מעותי ואף על פי שיש עדים שאבד באונס ולא היה במוכר כח להצילו ולא נתרשל בדבר הרי זה מחזור את הדמים שהרי תקנו חכמי משיבה לפיכך אם היה ביתו של לוקח שיש בו ההפץ שנמכר מושבר למוכר לא תקנו לו חכמים משיבה שהרי המקח ברשות הלוקח ומשנתן את הדמים נקנה המקח ואין אחד מהן יכול לחזור בו ובן השוכר המקום שאותן המטלטלין הנמכרין מונחין בו קנה ואין אחד מהן יכול לחזור בו ואף על פי שלא הגביה ולא משך ולא למסרו לו שהרי נעשה ברשותו וכמד בארנו ששכירו קרקע נקני בכסף או בשטר או בחוקה המקנה קרקע ומטלטלין באחד כיון שקנה קרקע בכסף או בשטר או בחוקה נקנו המטלטלין עמה בין שהיו שניהם במוכר או במתנה בין שמכר מטלטלין ונתן קרקע בין שקנה קרקע ונתן המטלטלין כיון שקנה קרקע קני מטלטלין בודא בשוהו אותן המטלטלין צבורין באותה קרקע אבל אם היו במקום אחד צריך שיאמר לו קנה מטלטלין אגב קרקע אפילו היו קנה אותם על גבי קרקע פלוני כיון שקנה הקרקע נקנו המטלטלין אף על פי שאין צבורין בתוכה ואם לא אמר קנה אגב קרקע לא קנה וקרקע בל שוה קנין על גבה כל מטלטלין שירצה הקני השד לאחד והמטלטלין לאחד אף על פי שאמר לו קנה והמטלטלין על גב קרקע והחוקק האחר בקרקע לא קנה השני המטלטלין מוציאין מידו שהרי תפשו אחר שקנה חברו הקרקע שנקנו אלו על גבו

המקנה קרקע ומטלטלין כאחד וכו' בודא במטלטלין כו' ואלו לו קנה אותן כו' ואם לא אמר לו קנה על גבי קרקע לא קנה סכת בין צבורין לשאינן צבורין אינו מחזור אלא לעולם אגב וקני בעי אפילו בצבורין בה דאי לא היכי פסקה למילתיה ואלו והלכתא אגב וקני בעי צבורין לא בעינן והא זמנין דצבורין בעינן ואגב לא בעינן עכ"ל:

א עיין בתפשו סימן כ"ב ע"כ: **ב** ואלו ועתה שמעות אינן קונות יאמר לו כשרפנו מעותיך בעליה לך דלא יהא עליהם לא סומר חנם דכפסים אינן להם שמירה אלא בקרקע ולא תקנו סיטורן סניהם מעות ומסיעה מפני תקנת השוק סה מן התוספות ע"כ:

ג ואי מוקמה ליה ברשותיה מסר נפשיה וטרח ומכיל כרטי משום דיכול המוכר לחזור אם יתייקרו אבל רב אלפס פסק דאף לענין אונסין קאי ברשות המוכר עד מסיכה כרטיבו המחבר וכן הוכיח רשב"ם וכן ר"ת מהא דתנן פרוק איתו ואלת גבו דר פרוקס הללו מ משחיטין את הטבח בע"כ וכו' עד לפיכך אם מת מת ללוקח וכריך עלה בגמרא והא לא משך פי' ויכול לחזור בו אלמלא אף על גב דמית כבר יכול לחזו בו וכן פסק ראב"ה ודלא כר"ש פי' שאין יכול לחזור בולאחר שכשרפו כדממע מתוך לפיכך צריך שתקנו במוכרין כו' ואפילו מי שפרע לוכא כיון ש מפסקיד הכל ומדרב חסד' שהתיר לו ללוקח לחזור בוכדאיתא התם שם דר' טייך מי שפרע לאלא היכא דחזר בזמנא ויקרא וזולא וכן כ"ד ורי' והתוספות האריכו עוד אבל ראב"ן פסק דמקבל מי שפרע ע"כ:

ד ואם אין הפסק בין אותן פירות לפירות טל בעל הבית מיקרי חדר שאינם מסתמרת ובמציאה לא קניא ליה ההוא חדר מיהו במתכ' מסיק רב פפא דקני משום דרעת אחרת מקנה אותה שאני ולא בעינן חדר המסתמרת ואף על גב דלא קאי בצדה רימס' הר' חזקיה פ"ק דב"מ ועיין בהלכות בזילה פי"ז ע"כ: **ה** הלכתא צבורין לא בעינן אגב וקני בעינן ע"כ:

המקנה קרקע ומטלטלין כאחד וכו' בודא במטלטלין כו' ואלו לו קנה אותן כו' ואם לא אמר לו קנה על גבי קרקע לא קנה סכת בין צבורין לשאינן צבורין אינו מחזור אלא לעולם אגב וקני בעי אפילו בצבורין בה דאי לא היכי פסקה למילתיה ואלו והלכתא אגב וקני בעי צבורין לא בעינן והא זמנין דצבורין בעינן ואגב לא בעינן עכ"ל: **א** עיין בתפשו סימן כ"ב ע"כ: **ב** ואלו ועתה שמעות אינן קונות יאמר לו כשרפנו מעותיך בעליה לך דלא יהא עליהם לא סומר חנם דכפסים אינן להם שמירה אלא בקרקע ולא תקנו סיטורן סניהם מעות ומסיעה מפני תקנת השוק סה מן התוספות ע"כ: **ג** ואי מוקמה ליה ברשותיה מסר נפשיה וטרח ומכיל כרטי משום דיכול המוכר לחזור אם יתייקרו אבל רב אלפס פסק דאף לענין אונסין קאי ברשות המוכר עד מסיכה כרטיבו המחבר וכן הוכיח רשב"ם וכן ר"ת מהא דתנן פרוק איתו ואלת גבו דר פרוקס הללו מ משחיטין את הטבח בע"כ וכו' עד לפיכך אם מת מת ללוקח וכריך עלה בגמרא והא לא משך פי' ויכול לחזור בו אלמלא אף על גב דמית כבר יכול לחזו בו וכן פסק ראב"ה ודלא כר"ש פי' שאין יכול לחזור בולאחר שכשרפו כדממע מתוך לפיכך צריך שתקנו במוכרין כו' ואפילו מי שפרע לוכא כיון ש מפסקיד הכל ומדרב חסד' שהתיר לו ללוקח לחזור בוכדאיתא התם שם דר' טייך מי שפרע לאלא היכא דחזר בזמנא ויקרא וזולא וכן כ"ד ורי' והתוספות האריכו עוד אבל ראב"ן פסק דמקבל מי שפרע ע"כ: **ד** ואם אין הפסק בין אותן פירות לפירות טל בעל הבית מיקרי חדר שאינם מסתמרת ובמציאה לא קניא ליה ההוא חדר מיהו במתכ' מסיק רב פפא דקני משום דרעת אחרת מקנה אותה שאני ולא בעינן חדר המסתמרת ואף על גב דלא קאי בצדה רימס' הר' חזקיה פ"ק דב"מ ועיין בהלכות בזילה פי"ז ע"כ: **ה** הלכתא צבורין לא בעינן אגב וקני בעינן עכ"ל: **ו** ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

ביתו של לוקח וכו' זה מתבאר בגמ' ופסקיה בהלכו' ואמר ואלעב דהכי מילי לרבי שמעון איכז מר' שמעון' כשמעו לרבנן ע"כ וגם זה מוסכם ור"ש ז"ל פי' שאין הטעם דכימא ד דחזרו על אר' קנה לו דודאי איכה קונה כל ימי הסכירו שהיא שכורה למוכר דחזרו על מוכר הוא אלא הטעם דכיון דבחזרו הוא אי מ מתרמיא דליקה לוקח גופיה טרח ומכיל לה ולא תקון רבנן לה משיב' ואוקמוה דריבא ר' חוריה ר' רמעות קונות ודברי רבנו כ' דרמ' שמהו קובר דטעמא משום דחזרו על לוקח קנה לו אלעפ' שהיא מוסכת ומ"מ לא כתב' בפירוט לרבנו וכן כראה פרוק' מהלכות פכירות:

וכן השוכר המקום שאותן המטלטלי' וכו' זה מתבאר בהרבה מקומות ואית' בדרושין פ"ק ופרק הספיכה ופ"ק דמציעא ורוק' בחזר המסתמרת לרעת השוכר או שהוא עומד בכד המקום שהוא הא לחזו הכי לא אלא אם אקנה לו מדין מטלטלין עם הקרקע ולרעת ההשגות צריך אגב בפירוט כמו שיתבאר והכי משמע פ"ק דמציעא וזה כ' מדברי הרמב"ם והרשב"א ז"ל פ"ק וקרוז ליה נתבא' פ"ז מהלכו' בזילה וז"ל: המקנה קרקע ומטלטלין כאחד וכו' ריזן זה שמטלטלין קנין עם הקרקע וכו' משנה ובמרא פ"ק דקרוסין וכן מה סכת' שאינן פקין סניהם במכר נקנין המטלטלין עם הקרקע מפור' שם בגמ' בעיא דרפשיטא ואינו תמה למה לא כתב הרב כשהמטלטלין במכר שלא ק' את כלן עם הקרקע אלא בשנתן דמי כלן שהרי מימרח מפורסת היא עם חמר רבה לא סנו אלא בשנתן לו דמי כלן אבל לא כתן לו דמי כלן לא קנה אלא כגד מעותיו והיי' בהלכות וכל שהרב מפרש' כשהמוכר עייל וכפיק חזוני כרעת קצת המפרש' ז"ל אבל אי לא עייל וכפיק חזוני אף על פי שלא קבל דמי כלן בקנה הכל ללוק' ועל כן פתס הרב ז"ל וכמד' לו על מה שיתבאר פ"דכל דעייל וכפיק חזוני לא קני אבל פי' אחר יש לומ' דמטלטלין הנקנין עם הקרקע אינן קניין אלא כשהם נקנין עם הקרקע וכו' ר"ש ז"ל והרשב"א ז"ל: בודא כשהיו המטלטלין צבורין באותו קרקע וכו' החלוק שכתב המחבר דצבורין לא בעינן דשמעתא לא מתחזיה אלא לעולם אגב וקני בעינן אפילו בצבורין בה דאי לא בעי צבורין לא בעינן והא זמנין דצבורין בעינן ואגב לא בעינן עכ"ל: **א** עיין בתפשו סימן כ"ב ע"כ: **ב** ואלו ועתה שמעות אינן קונות יאמר לו כשרפנו מעותיך בעליה לך דלא יהא עליהם לא סומר חנם דכפסים אינן להם שמירה אלא בקרקע ולא תקנו סיטורן סניהם מעות ומסיעה מפני תקנת השוק סה מן התוספות ע"כ: **ג** ואי מוקמה ליה ברשותיה מסר נפשיה וטרח ומכיל כרטי משום דיכול המוכר לחזור אם יתייקרו אבל רב אלפס פסק דאף לענין אונסין קאי ברשות המוכר עד מסיכה כרטיבו המחבר וכן הוכיח רשב"ם וכן ר"ת מהא דתנן פרוק איתו ואלת גבו דר פרוקס הללו מ משחיטין את הטבח בע"כ וכו' עד לפיכך אם מת מת ללוקח וכריך עלה בגמרא והא לא משך פי' ויכול לחזור בו אלמלא אף על גב דמית כבר יכול לחזו בו וכן פסק ראב"ה ודלא כר"ש פי' שאין יכול לחזור בולאחר שכשרפו כדממע מתוך לפיכך צריך שתקנו במוכרין כו' ואפילו מי שפרע לוכא כיון ש מפסקיד הכל ומדרב חסד' שהתיר לו ללוקח לחזור בוכדאיתא התם שם דר' טייך מי שפרע לאלא היכא דחזר בזמנא ויקרא וזולא וכן כ"ד ורי' והתוספות האריכו עוד אבל ראב"ן פסק דמקבל מי שפרע ע"כ: **ד** ואם אין הפסק בין אותן פירות לפירות טל בעל הבית מיקרי חדר שאינם מסתמרת ובמציאה לא קניא ליה ההוא חדר מיהו במתכ' מסיק רב פפא דקני משום דרעת אחרת מקנה אותה שאני ולא בעינן חדר המסתמרת ואף על גב דלא קאי בצדה רימס' הר' חזקיה פ"ק דב"מ ועיין בהלכות בזילה פי"ז ע"כ: **ה** הלכתא צבורין לא בעינן אגב וקני בעינן עכ"ל: **ו** ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

ואם תפשו אחר שחזר בו המקנה אין המקנה

מגדל עון

המקנה עבדים וקרקעות וכו' על פי שאמר לו כו' עד לדעת עצמו
כתב הר' אבן דלמיה בעי סיהיו בתוכה והרי אמר לו חבבוקי וכבר אמרו
דהיכא דאמל ליה אגב לא בעי צבורין בה ומה שאמר פה עבד מהלך
לדעת עצמו מה בכך הא לא בעי צבורין בה אלא כי היתא להא מילתא בדלא

אמר ליה אגב ואיכא דקאי כותיה
דמטלטלי דכירי ליה מהכי ליה אגב
לא בעי צבורין בה ושמת' רבבא
קמ' דעבדי וקרקעו הכ מסמע לא
דקסיא עלה שמעת' רבבא בתרא
מכר לופרה מכר לו טולית מעיד לו
עלי' ושמת' דמאה באז ומאה חבוי'
דמהכי בהו אגב אפילו במטלטלי
דכירי ואף על פי שאינן צבורין
בה עכ"ל: ואנו אומ' העומד
בפיטות רמ' זל עומד
על עמרו ופה ומה שהקשה הר' אבן
זל מפרה וטולית שמעתין דפ' קמא
ד נזקין פריך לה דאכטרין ל'
לאוקומי הויה דעבד בבפות ולא
אפכח טעמא ומסוס טעמא דעבד
ארעת' דכפסיה קא חזיל מה שאין
כן בבהמות וחיות אף על פי שהן
בעלי חיים וכל סכן בשאינן בעלי
חיים ומה שהקשה ממאה באז
ומאה חביות כמי תלמודא מקמי
ליה בהדיא ומפריך לה בסמעתין
דפ' דקדושין דקא פריה עלה ו'
וכזכירה כיהלית במסיכ' אגב אחר
ופריך לא כמכא דרעת' אבן דילמא
שמיט' ואכיל' והכי מסיק לה ומטו'
כמי דהא מכינן כמי לתרובי לקוט'
קמית' לא סכוי דחיקי לא מסכינן
וכירוק מעליה בעינן ואמיכ' וכדע'
רמ' זל פסיקא כדכתיב' מעיקר'
והמקנה עבדים ומטלטלין עד או
ימשוך הכלים עצמן פ' דנזיקין:
היה עבדן כן' כו' עד כמו פביארנו
פ' דמסכת גיטין והביאור לעיל
פ' א': כבר ביארנו שכל העומד
ליבצר עד סוף הפרק בבבא בתרא פ' דמסכת

פ' דמסכת

הלכות מכירתו

מגיד משנה

עבדים ושפחות וקרקעות וכו' אף על פי שאמר לו קנה העבדים
וכו' לא קנה עד שיהיו בתוכה בהסגות א"א ולמה בעי
זה והרי א"א אגבוקי וכבר אמרו דהיכא
בעינן צבורין בה ומה שאמר פה עבד מהלך
לדעת עצמו מה בכך הא לא בעינן
צבורין בה לא כי היתא להא מילת'

המקנה עבדים וקרקעות כאחד החזיק בעבדים לא קנה הקרקעו' החזיק
בקרקעות לא קנה עבדים עד שיהיו עומדים בתוך הקרקע ואף על פי
שאמר לו קנה עבדים על גבי קרקע לא קנה עד שיהיו בתוכה שהעבד
מהלך לדעת עצמו: המקנה עבדים ומטלטלין כאחד משך המטלטלין
לא קנה העבדים החזיק בעבדים לא קנה המטלטלין אלא אם כן היו ה
המטלטלין על גבי העבד והו' שיהיה

א כתבו התוספות דבעינן כפות
וישן כדמשמ' בפרק הזורק בגיטין
וכן פ' טי' לסס וכך פסקו הג' דבעי'
סניהם ע"ט בתוספות ופ' המביא
תניין ע"כ:
ב אבל משוך קופ' וקנה כלים קנה
וכ"ס קנה קופ' וקנה כל' ד"י מכסקי'
ה' חזקיה ע"כ:

ג עיין לקמן פ' דבה"ב ע"כ:

ד כלומר החזיק בקרקע ע"י יפוי
דהוי כמו נעל וגרר כל מהו ותהא
סאלה לך להיות בחזירך לענן
זה שתקנה מה שעליה עכ"ל התו'
ורבינו פ' חזקיה ע"כ כן כתב בענין
זה ע"כ:

כפ' שהרי אינו יכול להלך: המקנ'
בהמ' וכלי שעל גבה כאחד אף על פי
שמשך הבחמ' וקנאה לא קנה הכלים
שעליה עד שיגביה או ימשוך הכלי'
עצמן אם אין דרכן להגביהן שהבחמ'
כחצר המהלכת היא ואין מה שבתוכ'
קנוי לבעלה לפיכך אם הית' הבחמה
כפותה קנה אף כלים שעליה אמר
לו המקנה משך בהמה וקנה כלים
שעליה הואיל ולא הקנה לו גוף
הבהמה אף על פי שמשכה והיא כ'
כפותה לא קנה כלים שעליה עד שימשוך הכלים עצמן: היה עציץ נקוב
לאחר והיו הורעים שבו לאחר הקנה העציץ לבעל הורעים כיון שמשך
קנה הקנה הורעי' לבעל העציץ לא קנה עד שיהיו בורעים עצמן היה
העציץ והורעים שבו לאחר והקנה הכל לאחר החזיק בעציץ לקנות
הורעים אף העציץ לא קנה החזיק בורעי' קנה העציץ והו' ששנינו נכס'
שאינו לחן אחריות נקנים עם נכסים שיש להן אחריות שחורעים שבעציץ
נקוב לרועים הם בארץ וכל המחובר לקרקע הרי הוא בקרקע כמו שבארנו
כבר בארנו שכל העומד ליבצר כבצור דמיואינו נקנה אלא בהגבחה או
בשאר דברים שנקנין בהן המטלטלין פשתן שהוא מחובר לקרקע
ריבש שאינו צריך לקרקע ואמר לו
יפה ליקרקע כל שהוא וקנה כל מה
שעליה כיון שתלש כל שהוא קנה
חבל מפני התנאי הזה אבל אם אמר
לו הקנה לי הפשתן הזה במכר או
במתח' לא קנ' אלא מה שתלש שהרי
תגביהו וכן כל כיוצא בזה: פ' ד'

דמטלטלי דכירי ליה מהכי ליה אגב
לא בעי צבורין בה ושמת' רבבא
קמ' דעבדי וקרקעו הכ מסמע לא
דקסיא עלה שמעת' רבבא בתרא
מכר לופרה מכר לו טולית מעיד לו
עלי' ושמת' דמאה באז ומאה חבוי'
דמהכי בהו אגב אפילו במטלטלי
דכירי ואף על פי שאינן צבורין בה
בה עכ"ל: האריך דברייתמה הם שהרי
סוגיין דפ' דב' מפורט' הוא דבין
למ' עבד' כמקרקעי דמיובין למ' עבד'
עבדא כמטלטלי דמי אינן העבד
כקנה אגב הקרקע אלא אם עומד ב'
בתוכה אלא אם סס מחלקת ואלו
הן דברי רבנו בפירוש ומה שהקס'
מכאן אינן לא אמרינן אלא דוקא
עבד דכירי על דעת עצמו אבל באז
כירי דרעת' דרועה והו' שכתב
רבנו זל לדעת עצמו וכך פ' פ' דב'
והר"מ זל דחלו' ים בין עבד לבהמ'
ומוכר' הוא וכבר כתבאר למעלה
פ' פ' חלו' ג' כ' ביניהם דבין ה
המסיכה וזה פשוט ותמה מסוגיא
זו דבב' שאינה בהלכות ומתוך
סוגיא זו העלו בתוספות והר"מ זל
זל סס דאינן הקרקע קנה אגב
קרקעו עכ"ל לא אמ' סמואל קנה ה'
סרות בעשר מדינות כיון שהחזיק
באחת מהן קנה כלן אלא מסוס
דסד' דארע' חרא היא אבל באגב
לא וכתבו התוספות דאפילו
אמר קני קרקע הסמוך לתהום
ואגב קני הקרקע העליון טעל גבוי
לא קנה ואף על פי שהו' צבו בתוכו
עכ"ל הר"מ זל וכך עקר ואפילו
למ' עבדא כמקרקעי דמי אינו
עבדים ומטלטלין וכו' גם זה מבואר סס ומסקנא דגמרא והלכתא בכפות
בהמה וכלים המקנה
בהמה ז' אגב רבי אילעזר
פ' דאמרינן התם
כלים חצר מהלכת היא וחצר מהלכת לא קני וכי תימ' בשעמרה כל סאלו מהלך לא קנה עומד ויושב כמי לא קנה והלכתא
בפ' דאגב קנה הבהמה
וקנה הכלים דאי לא צמאי קא מתמה מלמקניסיהו אי לא קני הבהמה אבל אי אמר ליה משוך בהמה וקני כלים שעליה מי קני
מוכר היה והואך תקנה ללוקח ושטה אחרת ינ': היה עציץ נקוב וכו' פ' עציץ כלו' חרס ומשמינן בתוכו עפר וזרעים בוודין הזרעים כדיון קרקע גמור דין
העצין כדיון מטלטלין ודוקא בנקוב לקרקע אבל אינו נקוב אף לזרעים דין מטלטלין שאינו נקרא מחובר שהחרס מפסיק וזאת הבבא ממירא בגיטין פ' דמביא
תניין ומה שכת' כיון שמשך קנה הוא מכני שהרי העציץ כמטלטלין וקנה במסיכה:
הקנה
היה
פשתן
החזיק
הוא מחובר לקרקע וכו' פנינו במסנה בפרק הספיכה הלוקח
עצתן מחובר מחבירו כיון שתלם ממנו כל מהו קנה אמר רב שעת' הבע דאמר ליה לך ויפה ליקרקע כל שהוא וקנה כל מה שעליו עכ' בגמרא
ובהלכות ופרסה רבינו בפ' דמסכת גיטין שאלו צריך לל לקרקע והיינו דאקסין כל מהו קני דמטלטלי כינהו דהעומד ליתלם כתלום דמי
ומה שכתב קנה יש לפרס דבאותה תליטה ובכר היכו' ההוא קנה הקרקע וקנה אגב כל מה שעליה וכן פרסוה
קנת מהמפרשים זל ולסון רבנו זל כלסון הגמרא: פ' ד'

ר"א י"ג י"ג ע"ג
ש"ה ה' י"ג ע"ג
ה"ל י"ג ע"ג
וכ"ה ה' י"ג ע"ג
ק"ה י"ג ע"ג
ע"כ: ...

פ' דמסכת
כ"ה ע"ג

פ' דמסכת
כ"ה ע"ג

פ' דמסכת
כ"ה ע"ג

פ' דמסכת
כ"ה ע"ג

מגדל עז

הלכות מכירה

מגיד משנה

היו הפירות בסימטא או בחצר של סנייהם וכו' ואם אמר לו כור בשלשים סאה
 בסלע וכו' עד ואף על פי שלא מרד כמו שביארנו **כתב** הר"א בר זן
 ערבוב דברים חכיר וזהו כפי סלע פירש לאיזה
 והוא שפסק וביא לתוך כליו של מוכר כמו שכתב בתחלת דבריו וא"כ אפילו מרד
 כל הכור לא קנה ואפילו בסימטא
 ולא אפילו הכניסן לרשות לוקח
 באותו כלי אבל לא היה לו לכתוב
 למעלה לתוך כליו של מוכר אלא
 אפילו לתוך כליו של לוקח הואיל
 ואמר לו כור בשלשים לא קנה ראשו
 ראשון אבל אם אמר לו כור בל' סאה
 בסלע והוא בסימטא מער' לכליו של
 לוקח ראשו ראשון ק"ל לו כליו ע"כ :
ואני אומר גם בזה חכמי אומר
 שלא יבא מפיו לעולם כי
 זה אינו ערבוב דברים אלא מחלוקת
 יסכה מפורסמת היא פרק המוכר
 את הספינה גמרא מתני' דהמוכר
 פירות כו' וברסיפן עלה בגמרא אמ'
 רבי אסי אמ' רבי יוחנן מרד והניח
 על גבי סימטא קנה אל' רבי זירא
 לרבי אסי אמ' לא שמע רבי אלא
 במורד לתוך קופתו אל' רמי האי
 מרכבן כדל' גמירי אכסי שמעת'
 מורדי לתוך קופתו מאי למימרא
 וטילי קבלה מיכיה או לא קבלה
 מיכיה וטילי וטרי' עלה טובא וכולה
 סוגיין בעי' לאכלונו בין מורד לתוך
 קופתו למורד על גבי קרקע ולא קמ'
 לה וגם ר' אלפס ז"ל הסמיט כל
 אותה סוגיא מן ההלכו' לפי שאינן

היו הפירות בסימטא או בחצר של שניהם ואפילו היו ברשות לוקח והיו
 בתוך כליו של מוכר וקבל עליו המוכר למכור והתחיל המוכר למרוד
 בתוך כליו של מוכר אם אמ' לו כור בשלשים סלע אני מוכר לך יכול לחזור
 בו אפילו בסאה האחרונה הואיל ועדין הפירות נכליו ולא גמר כל המדה
 וכליו של מוכר אינו קונה ללוקח אף על פי שהוא ברשות הלוקח ואם אמר
 לו כור בשלשים סאה בסלע ראשון קנה ל'ין שפסקו הרמים על כל סאה
 וסאה כל סאה שיגביה המוכר ויערה אותה נגמרה מכירתה הואיל ואין
 הפירות ברשות המוכר ולא ברשות הלוקח ואלו לא היו הפירות בכליו של
 מוכר כיון שהן ברשו' לוקח קנה משפסק אף על פי שלא מרד כמו שבארנו
 וכן המוכר יין או שמן לחבירו בסימטא או בחצר של שניהם או ברשות
 לוקח והיתה המדה של סרסור עד שלא נתמלאת המדה הריהו של מוכר
 משנתמלאת המדה הריהו ברשות לוקח ואין אחד מהן יכול לחזור בו
 וכן פיר' שהיו צבורין בסימטא או בחצר של שניהם והמדה אינה של אחד
 מהן והיה המוכר מורד עד שלא נתמלאת המדה הרי היא ברשות מוכר
 ומשנתמלאת המדה הרי היא ברשות לוקח היתה המדה של אחד מהן
 והיו ברשות לוקח חצי' שליש' ורביע' וכו' ויצא בהן כיון שהגיע לרשות
 מן הרשמי' קנה ראשון ראשון ואף על פי שלא נתמלאת המדה שכל דושם
 מהם כמדה בפני עצמה שהרי של אחד מהן היא המדה והוא סומך על ה
 הרשמי' שבת זה כלל גדול יהיה ביד הקונה את המטלטלין אם פסק
 הדמי' ואחר כך הגביה קנה ואם הגביה תחלה והניח ואחר כך פסק הדמי'
 לא קנה באותה הגביה עד שיגביה אחר שפס' או ימשוך דבר שאין דרכו
 להגביה היה דבר הנמכר דמיו קצובין וידועים והגביהו קנהו אף על פי
 שפסק אחר שהגביה והוא הדין בשאר דברים שקונין בהן את המטלטלין
 שצרי' לקנו' בהן אח' שפס' הדמי' אלא אם כן דמיו קצובין כמו שביארנו :
לפיכך

הפירות בסימטא וכו' ואפ' היו ברשו' לוקח וכו' ואם אמר לו כור דין
 זה ודאי אמת הוא דבאי האי ודאי פסיטא ריכול לחזור בו אלא
 אפרטיס הוסיפו עליו ואחרו ופרטו מימרא דרב ושמואל כור' בשלשים
 לך יכול לחזור בו ואפילו בסאה אחרונה כור בשלשים סאה בסלע
 אני מוכר לך ראשון ראשון קנה
 דוקא בכליו דלוקח ובסימטא או
 בחצר של סנייהם ואין לו לכתוב
 ואין כליו קנה לו הוא לתוך כליו של
 מוכר לעולם לא קנה אלא המדה
 הזו של לוקח היא ושם המוכר מורד
 וכשאמר לו כור בל' לא קנה הלוקח
 ראשון ראשון מפני שזה מקפיד
 שלא למכור כחו ואינו רוצה לגמור
 המכר לחצאין וטרם מרדה היו
 הפירות בכליו של מוכר אם הרשות
 הזאת רשות לוק' או על גבי קרקע
 אם היו בסמט' זו סטת ר'ס והרשב"י
 ז"ל והר"ז ז"ל וזה דעת הר"א ז"ל ב
 בהשגות ובהלכות כראה כרבי
 המחבר שכתוב שם על מימרא זו
 ומסכח' לה בסימטא אי כמי ברשו'
 לוק' והוא דאיתנהו בכליו של מוכר
 דאי ברשות הרבים הא ק"ל דאין
 כליו של לוקח קונה לו ברשו' הרב'
 ואי ברשות מוכר הא ק"ל דכליו של
 לוקח ברשות מוכר לא קנה לוקח
 ואי ברשות לוקח וליתנהו בכליו של
 מוכר הא אמרינן ברשות לוק' כיון
 שקבל עליו מוכר קנה לוקח ואף
 על פי שלא מרד הילכך לא מסכח'
 לה אלא כדאמרן ע"כ נוטין דבריו
 לרבי המחבר אלא דאפטר רטרס מרדה קאמר אבל בשעת מרדה לכליו
 של לוקח הוא מורד וכו' והשטה אחרת עקריית : וכן המוכר יין
 או שמן לחבירו וכו' זו משנה עם ומקמינן לה בגמ' במדה דסרסור ובסימטא
 או ברשות לוקח כדאיתא בהלכות והטעם שזה הסרסור משאיל המדה להם
 עד שלא נתמלאת היא מושאלת למוכר משנתמלאת מושאלת ללוקח :
וכן פירות צבורין וכו' בריתא עם : היתה המדה של אחד
 מהם וכו' בריתא עם ומה שכתב והיו בה רשמי' הכין אוקמינא לה
 בגמ' הכי גבי האי דרב ושמואל דלעיל ופי' בשמכר לו כל סנת ושנת טאה' הרי
 הוא ככור בל' סאה קנה ראשון וכו' ומה שכתב **א"א** של לוקח וזה כפי
 השטה שכתבתי למעלה והמחבר הביא לשון הברית' כפשוטו ואינתימיה
 במדה של מוכר במה יקנה לוקח והלא משנה שלמה מרד ולא משך לא קנה
 ואולי שהוא מפרש אותה דוקא ככור בשלשים סאה גמרה מלאכת המדי' :
זה כלל גדול יהיה בדרך וכו' אם לא פסק הדמים וכו' זה מפורש בברית'
 עם דבעינן פסקית דמים קודם קניה דסמכא דעתיה דמוכר ומה
 שכתב שאם היו דמיו פסוקין וכו' פשוט הוא ויבא לו משבד' דהנהו קרי דאי קי'
 דמיהו הרי זה קנה ומיהו דנוטל כליו מן האומן וכן כתב הרב' מג"ש ז"ל ודעת
 הר"א לפי' ז"ל דבעינן קצובין מפי המוכר וכן דעת הרמב"ם ז"ל וכדברי הרשב"י
 ז"ל שאכתוב למטה : **לפיכך**

בהגדה וכו' וכן המוכר
 וכו' א"כ כגוה' לוקח לא
 לייק ע"כ

דע כי זה הכותב הלך אחת שיטתו שפרסמתי אבל רמ' ז"ל כבר כתב למעלה שאם היו הפירות ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו המוכר למכור קנה לוקח ואף על פי
 שעדין לא מרד ע"כ : וזה מפורש סופא דהא בריתא דקתני ארבע מדות במוכרין וכו' עד ברשות לוקח כיון שקיבל עליו המוכר קנה לוקח השלישי שהיה לו לכתוב
 שאפילו מרד לתוך כליו של לוקח הואיל ואמר לו כור בשלשים לא קנה ראשון ראשון דע כי זה הכותב הלך גם בזה לפי שיטתו אבל רמ' ז"ל כבר כתב בתחלת זה
 הפרק כי כליו של אדם בכל מקום שיש לו רשות להניחו קונה לו והיינו דרב אסיד רתלת שמעתין בהניח על גבי קרקע דאי בקופתו מאי למימר וכולה סוגיין כמי
 מוקמא לי הכי ומיכא למימר ליה כדאמר ליה רבי אסי לרבי זירא דמי האי מרבין כדל' גמירי איכסי שמעתא כליו של לוקח מאי למימרא והא כליו הינו קופתו
 ואיכסיכא כדכתיבנא כמה זמני דלא שכי' מרד וכתן בסימטא ולא שכי' כתן בקופתו קנה אלא ודאי ליכא לאוקומא אלא כדאוקומ' ואכרעה ר' אלפס ז"ל והטומדים
 בשיתו : וכן המוכר יין או שמן לחבירו עד אין אחד מהם יכול לחזור בו פרק המוכר את הספינה : וכן פירות שהיו צבורין וכו' עד ברשות לוקח
כתב הר"א בר ז"ל והמדה של לוקח ע"כ : **ואני** אומר הוא הולך לפי שיטתו ואכחכו לפי שיטתו כחומר אם המדה של לוקח מאי למימר כדכתיבנא בסמוך :
 היתה המדה של אחד מהם וכו' עד על הרשמי' שבת
ואני אומר גם בזה רומז ללכת אחרי שיטתו ואכחכו לפי שיטתו פסיטא
 לשון רמ' ז"ל המוקדם פרטיו וגם בסמוך כוללו כללי : זה כלל גדול כו' עד א"כ דמיו קצובין כמו שביארנו את הספינה והביאור בזה הפרק עכמו :
לפיכך

דע כי זה הכותב הלך אחת שיטתו שפרסמתי אבל רמ' ז"ל כבר כתב למעלה שאם היו הפירות ברשות הלוקח כיון שקיבל עליו המוכר למכור קנה לוקח ואף על פי
 שעדין לא מרד ע"כ : וזה מפורש סופא דהא בריתא דקתני ארבע מדות במוכרין וכו' עד ברשות לוקח כיון שקיבל עליו המוכר קנה לוקח השלישי שהיה לו לכתוב
 שאפילו מרד לתוך כליו של לוקח הואיל ואמר לו כור בשלשים לא קנה ראשון ראשון דע כי זה הכותב הלך גם בזה לפי שיטתו אבל רמ' ז"ל כבר כתב בתחלת זה
 הפרק כי כליו של אדם בכל מקום שיש לו רשות להניחו קונה לו והיינו דרב אסיד רתלת שמעתין בהניח על גבי קרקע דאי בקופתו מאי למימר וכולה סוגיין כמי
 מוקמא לי הכי ומיכא למימר ליה כדאמר ליה רבי אסי לרבי זירא דמי האי מרבין כדל' גמירי איכסי שמעתא כליו של לוקח מאי למימרא והא כליו הינו קופתו
 ואיכסיכא כדכתיבנא כמה זמני דלא שכי' מרד וכתן בסימטא ולא שכי' כתן בקופתו קנה אלא ודאי ליכא לאוקומא אלא כדאוקומ' ואכרעה ר' אלפס ז"ל והטומדים
 בשיתו : וכן המוכר יין או שמן לחבירו עד אין אחד מהם יכול לחזור בו פרק המוכר את הספינה : וכן פירות שהיו צבורין וכו' עד ברשות לוקח
כתב הר"א בר ז"ל והמדה של לוקח ע"כ : **ואני** אומר הוא הולך לפי שיטתו ואכחכו לפי שיטתו כחומר אם המדה של לוקח מאי למימר כדכתיבנא בסמוך :
 היתה המדה של אחד מהם וכו' עד על הרשמי' שבת
ואני אומר גם בזה רומז ללכת אחרי שיטתו ואכחכו לפי שיטתו פסיטא
 לשון רמ' ז"ל המוקדם פרטיו וגם בסמוך כוללו כללי : זה כלל גדול כו' עד א"כ דמיו קצובין כמו שביארנו את הספינה והביאור בזה הפרק עכמו :
לפיכך

לפיכך

המוטף חמרי ופועלו וכו' הבריתא הסנויה עס כך היא ממך חמריו ופועליו והכניס לתוך ביתו בין מדר עד שלא פסק בן פסק עד שלא מדר אין סנייה יכולין לחזור בהם מדר עד שלא פסק מדר יכולין לחזור בהם וכתוב בהלכו ואוקמה

מר בר רב אפי במסכלי דתומי ד דליתנהו בכלי אבל כליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה לוקח עב והמחבר מפרטה כך רישא סנייהם יכולין לחזור בהם והא דמסמע סאם פסק ואח"כ כך מדר קנה דוק בשמדר לוקח או מוכ לתוך רשותו או כליו של לוקח אבל לתוך כליו של מוכר והמדר מוכר אפי' פסק ואחר כך מדר לא קנה דוק דכליו של מוכר בזה פסק ואחר כך מדר קנה לוקח אעפי' שהמדר מוכר סהרי רשותו קונה לו ללוקח מדר עד שלא פסק פי' ופסק לבסוף קודם פסק יכולין לחזור בהן סאם רשותו של לוקח קונה לו לא לאחר פסק ועקר הדברי' כל קנייה בעי אחר פסק דמים ואם היא קנייה מכלתה לה כגו' משיכה או הגבהה אעפ' שפסק לבסוף לא עפה כלום ואם מדר רשותו כיון שהו' ברשותו אחר פסק קנה ומה סכת' המחבר בפסקין פסק ואח"כ מדר ים מפרשים דלא בעינן מדידה בסוף אלא פסק בלבד דרשות לוקח קנה לו ופרשו פסק עד שלא מדר אפילו קודם שמדר אין יכולין לחזור בהם: הנוטל כלימן האומן וכו' מימר' דשמואל בהמוכר את הספינה ומה סכת' דמיו קצובין מ' כגון כלי קטני' הכמכרי' לעולם באיסור טעור טלה דיע זה לסוף רשי' ול והרשב"א זל כתב דמיו קצובין מפי המוכר או שאמר עכשו בפירו' זה בכך וכך אי כמי טקצ' דמים פעם אחת לכל מי טבא ליקח ממנו כלי כזה וכו' הא לאו הכי לא קנה אעפי' שמוכרין כיוצ' בו בעירק' דיעה דאכתו לא סמכא דעתיהו דילמא אין ה המוכר מתרצה בכך עב ודברי המחבר סכת' למעלה כוונן ל דברי רשי' זל: יתיה אותו החפץ וכו' זה מבאר בכררים פ' כררים ומה סכת' עד שיפסק דמים כלומר עם זה הלוקח וסיתרבו סנייהם בדמים ומ' אפי' כשהחפץ חביב על הלוקח אם בא לחזור לוקח חוזר כיון דלא פסק דמים לא העמידוהו חכמים ברשותו אלא לענין אונסין אבל לענין חזרה יכול לחזור בו וכן כתב הרב אבן מנחם זל דלוקח יכול לחזור בו ולא מוכר וזה פשוט: אחר

פרק חמישי כל

לפיכך המושך חמרים ופועלים והכניס לתוך ביתו אם מדר עד שלא פסק דמים אפילו היה הלוקח הוא המודר או שפסק הדמים ואחר כך מדר המוכר יכולין לחזור בהן פרקן הלוקח והכניס לתוך ביתו אם פסק הדמים ואחר כך מדר המוכר אין שניהם יכולין לחזור שחרי סמכה דעתו למכור ואם מדר עד שלא פסק שניהם יכולין לחזור בהם שהרי לא סמכה דעתו עדין ל המוכר ואפילו מדר הלוקח הנוטל כלים מן האומן על מנת לבקורן אם היו דמיו קצובים ונאנס בידו חייב בדמיו הואיל ודמיו קצובים מעת ש שהגביו נעשה כרשותו והוא ש שגביו כדי לקנות את כולו ויהיה אותו חפץ הנמכר חביב על הלוקח אבל חפץ שהמוכר קץ בו והוא מבקש ודורף למכרו הרי הוא ברשו'

המטלטלין קונים זה את זה עד ולא הכריכו בו משיכה הכל בבבא מ משיכה פרק הזהב ובבבא פרה המוכר את הספינה: וכן ראובן סמכר מטלטלין עד ולא הכריכו בו משיכה כתב הר"ב זל דבר זה אין לו סודם לענין קנייה לא לגבי מי ספרע ואעפי' סהרב זל מפרס כך בקדושי' על מסנת ה החלף סוד בפרה אנו לא סמענו אלא דמי סוד סאינן ידועין למוכר את הפרה עבם זה מילתא דלא סכיחא עב לסונו:

ואנו אומר זו מחלוקת יסכה היא ויפה עשה סהלך בדרך רבותיו סחייב אדם לומר כלטון רבו ועיקר ההלכה פ' קמא דקדושין ובבבא משיכה פ' הזהב: אבל

המוכר עד שפסק דמים ויגביו הלוקח אחר שפסק אחד המושך או הגביו או המחויק בעצמו או שאמר לאחר להגביו או למשוך לו או להחויק לו הרי זה זכה לו וכן בשאר דרכי הקניה:

פרק חמישי כל

כל

המטלטלי' קונים זה את זה כיצד החליף פרה בחמור או יין בשמן אעפ' שמקפידין על הדמים ושיעור כמה שוה זה וכמה שוה זה ואחר כך החליפו כיון שמשך האחר או הגביו קנה השני המטלטלין האחרים בכל מקום שהם ונעשו ברשותו ואעפ' שעדין לא משכן ומשך חפרה ועדיין לא משך את השלה לא קנה שאין באן משיכה גמורה וכן כל כיוצ' בהם דמים שאין מקפידין עליהם הרי הן כשאר מטלטלין וקונין כיצד הרי שחפץ מעות בלא משקל ובלא מנין אלא נטלין אכסדה ואמר לו מכור לי פרתך או יין זה באלו ונתן לו את הדמים קנת ואין אחד מהן יכול לחזור בו שזה דבר שאינו מצוי הוא ולא הצריכו בו משיכה וכן ראובן שמכר מטלטלין לשמעון בחמשים וקנה שמעון המטלטלין ונתחייב בדמים ואחר שנתחייב שמעון בחמשים וזו אלו היה לו יין או בתמה או עבד וכיוצא בהן משאר המטלטלין והיה רוצה למוכרן ואמר לו ראובן מכור אותי לחמשים וזו ישי לי בידך דמי המכר ואמ' לו הן קנה ראובן המטלטלין בכל מקו' שהן ואעפ' שלא משך ולא הגביו שגם זה דבר שאינו מצוי והוא ולא הצריכו בו משיכה: אבל

פ' חייב ופ' קמא דקדושין פ"ג כ"א

סאומר כל הכיסוס דמים דיקא' עלה דיקא' כמי דיקא' חמרי החליף סוד בפרה כו' עב: סאומר כל הכיסוס דמים דיקא' עלה דיקא' כמי דיקא' חמרי החליף סוד בפרה כו' עב: סאומר כל הכיסוס דמים דיקא' עלה דיקא' כמי דיקא' חמרי החליף סוד בפרה כו' עב:

המטלטלין קונים זה את זה וכו' מטנה בפרק הזהב במשיכה בפ' בלשון הזה: כיצד החליף פרה בחמור או יין בשמן וכו' זו מטנה פרה קמא דקדושין ומייתי לה במשיכה בהזהב: אף על פי שמקפידין על הדמים וכו' כרבא דאסיק הכין בהזהב דכל חליפין אפילו מקפידין עליהם קנה וכן מפורסם בהלכות ומה סכת' הרב או יין בשמן דמסמע דאפי' פירות מיקוין בכי האי גונא וכתב למטה גב קנין ולא בפירו' זל שדעת המחבר כשיטת התו' בשם ר"ת שאמרו דעב לא קאמר רב כחמן דאין קנין בפירות אלא בעין קנין סודר מהוא בעין כעל ואינו בתורת סווי דמים אבל חליפין סווי דמיו' כגון אלו אפי' לרב כחמן פירי כמי עברי חליפין והא דמקפידין על סוגיא זו דקדושין מיהא דרב כחמן משום דמסמע ליה דפירי כמי עברי חליפין כעין קנין סודר וכבר הצריכו להעמיד סטה זו והרשב"א זל כתב סס אבל קצת המפרשי' הסכימו דאפי' בחליפין אלו שהם בתורת סווי דמיו' אינן קונין בפירות אבל סוד בפרה כו' בריתא ואוקמת דרבא סס בהלכו' מיהו כתב הרשב"א זל מפני שאין החמור ראוי לחלק לא קנה כלל אבל אילו אל פרה וטלה סודר חטוים ומסכה לפרה ולא מטנה לטלה קנה חטוים כנגד הפרה והבא ראייה מאותה בריתא סכת' בארה פ' א גבי עשר סדות דאם נתן מקצת דמים קנה סגור מעותיו ולא חמרי' כיון שהמקח אחד אינו קנה לחבאן הכא כמי לא סכא: דמים סאינן קפיד עליהם וכו' באכסרה פירב' הא סאינו לא מכו' ולא מכו' ולא מדרד ואינו ידוע שיעורו ולסוף מטנה הוא בזרעו והדין מימרא היא מפורסת בהזהב ובהלכות ומה סכת' ולא הכריכו בו משיכה לפי שכבר כתבאר ראם פ' דבר תורה מעות קונות והמשיכה מדבריהם וכתב רבא בזה לא תקנו והוא טעם למה שאמרו בגמרא: וכן ראובן שמכר מטלטלין לשמעון וכו' דבר זה אין לו סודם לענין קניה אלא לגבי מי ספרע ואעפ' סהרב זל מפרס כך בקדושי' על מסנת החליף סוד בפרה אנו לא סמענו אלא דמי סוד סאינן ידועים למוכר את הפרה עבם זה מילתא דלא סכיחא עב: אבל

פרק חמישי כל

בהשגות א"א

מגדל עץ

הלכות נזקי ממון

מגיד משנה

אבל אם היה לו חוב עליו שלא מחמת המכר וכו' עד שהמטלטלין נקנין בה כתב הרמב"ם ואפילו למי שפרע ע"ל: ואני אומר עיקר זאת ההלכה פריך קמח דקדושין ופ' הגרול אבלנו שאין בא מי שפרע אלא במקום שחזר מחמת שלא משך למד

אבל אם היה חוב לו עליו שלא מחמת המכר ואמר לו מוכר לי מטלטלין בתוב שיש לי אצלך ורצו שנית לא קנה עד שיגביתו או ימשוך דבר שאין דרכו להגביתו או יקנה באחד מן הדרכים שהמטלטלין נקנין בה הקרקעו והעברו והבהמה ושאר כל המטלטלין כל אחד מהן נקנין בחליפין והוא הנקרא קנין ועקר הדרך הזאת שיתן הקונה למקנה "כלי כר שה"א ויאמר לו קנה כל זה חלוף החצר או היין או הבהמה או העבד שמכרת לי בכך וכך כיון שהגביתו המוכר את הכלי וקנהו קנה חלוף אותו הקרקע או אצות המטלטלין אף על פי שעדיין לא משכו ולא נתן את הדמים ואחר מהן אין יכול לחזור בו אין קנין אלא "בבליש ואף על פי שאין בו שוח פרוט ואין קנין בדבר שאסור בהנאה ולא בפירות ולא במטבע ואין קנין בכליו של מוכר אלא בכליו של דוק" הקנה אחד כלי למוכר כדי שיקנה חלוף אותו הממכר וזה חלוף ואף על פי שהקנה לו הכלי על מנת ל לחזורו נקנה המקנה וזכה בו חלוף שהמתנה על מנת לחזור שבוה מ מתנה אף על פי שלא תפס המוכר כל הכלי שהקנהו חלוף ממכרו אלא אחזו מקצתו ואחזו המקנה לו מקצתו קנה הדוקח והוא שאחזו ממנו כדי שיעו כלי או יאחזו אחיזה שהו יכול לנתק את כל הכלי מיד המקנה לו לפיכך אם הקנה לו במקצת הבגד צרי שיאחזו מן הבגד ג' אצבעו שאם יפסקו ממוק' שאחזו הרי הוא כלי בבני עצמו שג' אצבעו מבגד קרוי כלי כמו שביארנו בענין טומאת בגדים וכן אם אחזו פחות משלש והיה יכול לנתק כל הכלי קנה זה שכותבין בשטרות וקצ' נא מפלוני בבלי הכשר לקנות בו בכליל להוציא פירות וכיוצא בהן הכשר להוציא אסורי הנאה לקנות בו להוציא כליו של מוכר זה

כרוב דאמר בכליו של קונה ור"ל כליו דאמר בכליו של מקנה וכן פ' פסקו הגאונים כדלקמן למיקני ל לאפוקי מרלו ומה שנהגו בסודר של עדים הכי אמר רב עמרם גאון במתיבתא דליקני עדים ועדים ס' פליחות דקונה ומקנה עבדי וכיון דקני מקנה וקניט סודרא בדיה גמר ומקני ואי בעי המקנה תפסי ופסיק ליה כדאית' פריך השותפין בדברים וכריך ג' על ג' דהוי כלי דומיא דושלף חיס נעלו כבעמוד: ח"ת כי סניעני חליפי מפורטי במקרא על הגאולה זו מכירה ל' יוחזן בכסף ור"ל במשיכה על ה התמורה הם חליפין טוה בטוה טוה פירות בפירות לרה לקיים כל דבר שלף חיס נעלו הוא קנין חליפין הנזכר בכל מקום שחזרו אלא בכלי וכשקמה ולרב כחמן מאי כיכר ואינו מתרץ בחליפין טוה בטוה משום דאית ליה למיתני ופירי נמי עבדי חליפי כעין חליפי דאירי בהן דהוי בתורת סודר: כרוב כחמן ור"ל כרוב טסת דאמ' אפילו בפירות כדאיתא במקרא במט' לאפוקי מדרב טסת כבעמוד ועוד דהילכתא כרוב כחמן בדיני: גרסין טס ולמאי דסדר מעיקרא דמטבע עבדי חליפין מאי כיכר הכי קאמר ופירי נמי עבדי חליפין וגירסא זו כתב ר"ח ורב אלפס בסר

אבל אם היה לו חוב עליו שלא מחמת המכר וכו' עד שהמטלטלין נקנין בה כתב הרמב"ם ואפילו למי שפרע ע"ל: ואני אומר עיקר זאת ההלכה פריך קמח דקדושין ופ' הגרול אבלנו שאין בא מי שפרע אלא במקום שחזר מחמת שלא משך למד משוי' קונה או שלא נתן את הכסף למד מעות קונה אבל שאר הקניני נעשו כהלכתן וכדבריהם לקמן במקומן בלשון ר"מ ז"ל סכתב כן והכי ס' קח שמעתין פריך הזהב: הקרקעות והעבדים והבהמה עד ואחר מהם אף יכול לחזור בו פ' דקדושין: אף קנין וכו' עד אלא בכליו של הלוקח הקנה אחר כליו למוכר עד טומאת בגדים וכן אם אחזו וכו' עד הרי זה קנה פריך קמח דקדושין ובמציא פריך הזהב ופ' וזה הביאור פריך כ' דהלכו כלים: זה שכותב' בסטרו וכו' עד להוציא כליו של מוכר: כתב הרמב"ם ז"ל ביה למעוטי מטבע ע"ל: ואני אומר עיקר חלוףין אלו הן ב במציא פריך הזהב שלהי גמרא מתיתין קמיתא דרגסינן אמ' רב טסת בדיה ררב אירי כחמן כתב' האירכא במכא דכשר למקניא טוה במכא לאפוקי מדרב טסת דאמר קנין בפירות דכשר לאפוקי מרשמואל דאמר קנין במרוקח למקניא לאפוקי מרלו דאמ' בכליו של מקנה למקניא ולא לאפוקי טוה רב פפא אמר למעוטי מטבע רב זכיר ואיתומא רב אסי אמ' למעוטי איסור הכאה איכא דאמר ביה רב פפא אמר למעוטי מטבע דכשר רב זכיר ואיתומא רב אסי אמר ל למעוטי היסורי הכאה אבל מרוקח לא כריך ע"כ הנה עיניך רוחות סכסך ר"מ ז"ל כרוב אסי דהוא בתר' לטתי הלכות ומה אסי טוהלי דבר ללשון ההשגות אלא א"כ היה לוגירסא אחרת: זה

אם היה לו חוב וכו' ורבו פניהם לא קנה בהשגות א"א ואפי' למי שפרע ע"כ ועת' הפרט בהמת רבדי המחבר בבא חלופין וזהו דברי ההלכות כפי' בפרק הזהב ג' הא דרמיה ויש דמים טוה כחליפין כיכר החלף רמי טור בפרה. וכן פ"ח ז"ל ומ"ה ז"ל מפרט בדימים שאינן ידועי ופירוטו בעומת הקט' הרמב"ם ז"ל לשיטת הגאונים מיהא דאמרין בקדושין המקדש במלוה אינה מקודשת וכו' וטוה במכר טוה קנאו ואחסינן ואי מלוה להוצאה כיתנה במה קנאו אלא לא מקנאו זבטי במלוה ואפי' מעות מלוה בעיניהו דהא אסינן דמלוה להוצא' כיתנה וכ"כ היכא דליתנהו בעיניהו כי הכא וכן כתב הרמב"ם ז"ל וכתב הר"ם ז"ל בתירוץ קושיא זו בקוף דבריו ולכי מה ספירטו ר"מי ורבנו יצחק בקרסה בהכאת מלוה מקודשת טוה באול לה התקדמי לי בהכאה זו טחת היית כותבת פ פרוטה לארס טיפייסני על כך וכך הוא עקר הכי' בלא ספק אף כחן אפטר לחוקמה באומר לו בהכאת אות' מלוה טי' לי עלך מדמי השור סאני מוחל לך תהא חמורך שלי מעכסו ע"ל ג' בזה העלה הרמב"ם ז"ל דלא אמרו לא קנה אלא בגופה של מלוה דהיא אינה בעולם הלן דבריהם ז"ל והכראה לי מדברי המחב' שאינו סומך על סוג' דהאית מקדש כמו שיתבאר פ' ומ' כראה טוה ז"ל מחלק בין מלוה מחוייבת מחמת מכר למלוה מחוייבת מחמת טהלהו ממס בעין וטעם לזה כל לפי טחויב הכעסה מחמת מכר אינו מכוי ולא תקנו בו מטיכ' ואת' מ"מ במה יתנה והא הכך מעות ל ליתנהו בעולם איכא למימר דכיון דמחמת מכר מיכחו הוה ליה כלינן לא כתחיי' לומעוטי וכחילנו החליפו פרה בסוד דכיון סמטך האחר נקנה הסאר בכל מקום טוהא אבל במעות הלואה ליכא למימר הכי ומ"מ יס' בהן מי שפרע כמו ס סכתבו ז"ל אבל לדעת הר"ם בן ז"ל והרמב"ם ז"ל הרי זה כמלוה בעלמא ובכל גווא במלוה עכמה לא קנה בהכאת מלוה קנה. ורבי הר"א ז"ל טאמר בזאת הבבא הסכייה אפילו

למי שפרעית באר באר הוכה דעתו ודעת המחבר פ': הקרקעות ומעוטי בהזהב ודעת רבנו כדעת מי שיהמר פריך קנין הוא אפילו בלא כסף וכן עיקר: תעקר הקנה אחד כלי למוכר וכו' זה פשוט וכראה טרעת הרב ז"ל ללמרה מן ההיא דפ' דקדושין בכלהו קני לבר מאסה וכו' גבי מתנה על מנת לחזור טמה מתנה והיא לקנין וכן כתוב בעטור בטס הגאונים ז"ל דכיוצא בזה קנה ופשוט הוא: אף על פי שלא תפס המוכר וכו' זו מיתרא מפורשת פריך קמח דמציא ובהלכות אמר רב אסי הילכך האי סודרא כיון דאית ביה שלם על שלם כמאן דפסיק דמי וקני ומאי טכא מדרב חסדא דאמ' רב חסדא גט בדיה ומסיחה בדיו אם יכול לנתקו ולהביאו אכלו אינה מגורשת ואם לאו מגורש' ופריקין התם כריתות בעינן וליכ' הכ' כתיבה בעינן והא איכא ודעת המחבר במה סכתב וכן אם אחז כחות מ' אצבעות מן הבגד והוא יכול לנתק כל הכלי הרי זה קנה לומר דכיון דבגט כיוצא בזה אינה מגורשת דאזל' בתר בעל טוהא יכול לנתקו וה' גבי קנין דאזלינן בתר התופס טיכול לנתק אבל ללשון הרמב"ם ז"ל בזה כך הוא והיכ' דלא קניט בדיה שלם על שלם כתב הרמב"ם ז"ל כל טאלו יכול לנתקו ולהביאו אכלו אינה מגורשת ולית' דהתם הא אסינא טעמא משום דבעי כריתו' אבל הכא דניתנת כלי בעי והא ע"ל: ובהשגות א"א ביה למעוטי מטבע ע"כ ובאמת סכך הוא בגמרא ללשון אחרון: זה

סוד בפרה או להפך כיון שזכה זה כ' וכן פ' דקדושין ופ' הגרול אבלנו שאין בא מי שפרע אלא במקום שחזר מחמת שלא משך למד משוי' קונה או שלא נתן את הכסף למד מעות קונה אבל שאר הקניני נעשו כהלכתן וכדבריהם לקמן במקומן בלשון ר"מ ז"ל סכתב כן והכי ס' קח שמעתין פריך הזהב: הקרקעות והעבדים והבהמה עד ואחר מהם אף יכול לחזור בו פ' דקדושין: אף קנין וכו' עד אלא בכליו של הלוקח הקנה אחר כליו למוכר עד טומאת בגדים וכן אם אחזו וכו' עד הרי זה קנה פריך קמח דקדושין ובמציא פריך הזהב ופ' וזה הביאור פריך כ' דהלכו כלים: זה שכותב' בסטרו וכו' עד להוציא כליו של מוכר: כתב הרמב"ם ז"ל ביה למעוטי מטבע ע"ל: ואני אומר עיקר חלוףין אלו הן ב במציא פריך הזהב שלהי גמרא מתיתין קמיתא דרגסינן אמ' רב טסת בדיה ררב אירי כחמן כתב' האירכא במכא דכשר למקניא טוה במכא לאפוקי מדרב טסת דאמר קנין בפירות דכשר לאפוקי מרשמואל דאמר קנין במרוקח למקניא לאפוקי מרלו דאמ' בכליו של מקנה למקניא ולא לאפוקי טוה רב פפא אמר למעוטי מטבע רב זכיר ואיתומא רב אסי אמ' למעוטי איסור הכאה איכא דאמר ביה רב פפא אמר למעוטי מטבע דכשר רב זכיר ואיתומא רב אסי אמר ל למעוטי היסורי הכאה אבל מרוקח לא כריך ע"כ הנה עיניך רוחות סכסך ר"מ ז"ל כרוב אסי דהוא בתר' לטתי הלכות ומה אסי טוהלי דבר ללשון ההשגות אלא א"כ היה לוגירסא אחרת: זה

למי שפרעית באר באר הוכה דעתו ודעת המחבר פ': הקרקעות ומעוטי בהזהב ודעת רבנו כדעת מי שיהמר פריך קנין הוא אפילו בלא כסף וכן עיקר: תעקר הקנה אחד כלי למוכר וכו' זה פשוט וכראה טרעת הרב ז"ל ללמרה מן ההיא דפ' דקדושין בכלהו קני לבר מאסה וכו' גבי מתנה על מנת לחזור טמה מתנה והיא לקנין וכן כתוב בעטור בטס הגאונים ז"ל דכיוצא בזה קנה ופשוט הוא: אף על פי שלא תפס המוכר וכו' זו מיתרא מפורשת פריך קמח דמציא ובהלכות אמר רב אסי הילכך האי סודרא כיון דאית ביה שלם על שלם כמאן דפסיק דמי וקני ומאי טכא מדרב חסדא דאמ' רב חסדא גט בדיה ומסיחה בדיו אם יכול לנתקו ולהביאו אכלו אינה מגורשת ואם לאו מגורש' ופריקין התם כריתות בעינן וליכ' הכ' כתיבה בעינן והא איכא ודעת המחבר במה סכתב וכן אם אחז כחות מ' אצבעות מן הבגד והוא יכול לנתק כל הכלי הרי זה קנה לומר דכיון דבגט כיוצא בזה אינה מגורשת דאזל' בתר בעל טוהא יכול לנתקו וה' גבי קנין דאזלינן בתר התופס טיכול לנתק אבל ללשון הרמב"ם ז"ל בזה כך הוא והיכ' דלא קניט בדיה שלם על שלם כתב הרמב"ם ז"ל כל טאלו יכול לנתקו ולהביאו אכלו אינה מגורשת ולית' דהתם הא אסינא טעמא משום דבעי כריתו' אבל הכא דניתנת כלי בעי והא ע"ל: ובהשגות א"א ביה למעוטי מטבע ע"כ ובאמת סכך הוא בגמרא ללשון אחרון: זה

למי שפרעית באר באר הוכה דעתו ודעת המחבר פ': הקרקעות ומעוטי בהזהב ודעת רבנו כדעת מי שיהמר פריך קנין הוא אפילו בלא כסף וכן עיקר: תעקר הקנה אחד כלי למוכר וכו' זה פשוט וכראה טרעת הרב ז"ל ללמרה מן ההיא דפ' דקדושין בכלהו קני לבר מאסה וכו' גבי מתנה על מנת לחזור טמה מתנה והיא לקנין וכן כתוב בעטור בטס הגאונים ז"ל דכיוצא בזה קנה ופשוט הוא: אף על פי שלא תפס המוכר וכו' זו מיתרא מפורשת פריך קמח דמציא ובהלכות אמר רב אסי הילכך האי סודרא כיון דאית ביה שלם על שלם כמאן דפסיק דמי וקני ומאי טכא מדרב חסדא דאמ' רב חסדא גט בדיה ומסיחה בדיו אם יכול לנתקו ולהביאו אכלו אינה מגורשת ואם לאו מגורש' ופריקין התם כריתות בעינן וליכ' הכ' כתיבה בעינן והא איכא ודעת המחבר במה סכתב וכן אם אחז כחות מ' אצבעות מן הבגד והוא יכול לנתק כל הכלי הרי זה קנה לומר דכיון דבגט כיוצא בזה אינה מגורשת דאזל' בתר בעל טוהא יכול לנתקו וה' גבי קנין דאזלינן בתר התופס טיכול לנתק אבל ללשון הרמב"ם ז"ל בזה כך הוא והיכ' דלא קניט בדיה שלם על שלם כתב הרמב"ם ז"ל כל טאלו יכול לנתקו ולהביאו אכלו אינה מגורשת ולית' דהתם הא אסינא טעמא משום דבעי כריתו' אבל הכא דניתנת כלי בעי והא ע"ל: ובהשגות א"א ביה למעוטי מטבע ע"כ ובאמת סכך הוא בגמרא ללשון אחרון: זה

פריך קח דקדושין

פריך קח דחציצה

כ' הזהב

טעור דמי... ובהשגות א"א

לשונו

כל זהב וכל כסף וכו' מבוחר... כסף בגמ' ולמנותו... כדברי ר"ם ז"ל כסף שאין עליו כורה וזהו למנותו מהזכיר: אבל המטבע של כסף או של דינר זהב מה שכת' דינר של זהב רמי לגבי שאר המטלטלין הוא מחלוקת בין הגאונים ורב האי חלוק בזה ואמרו דמטבע זהב הוא כפירא לכל מילי ורעת המחבר כ"ח זל וההלכות וראיותיה מבוחרות סס בהלכו בהזהב:

מגדל עז

למנו' של זהב כו' עד כמו שבארנו פ"ק הזהב והביאור פ"ק חמ"ט: ואין אחד מהן נקנה וכו' עד כל הפירות פל הזהב: המטבע אין לו דרך וכו' עד במקום אחר פ"ק הגמל קמ"א ופ"ק הזהב ופ"ק חזקת הבתים: אבל ראובן שהיה לו חוב עד קנה לו החוב פ"ק חזקת הבתים: היו עומדין כו' עד ויכול לחזור בו פ"ק מי שמת: ודבר זה אמרו חכמים עד לדין אחר פ"ק מי שמת ופ"ק קמ"א רמ"ס גיטין: היה ראובן חייב לסמעון עד בטאר חובו פ"ק פסוק ג"ס ומאותה רמ"עמ"ד פ"ק פ"ק פ"ק סמת ממ"ל כ"ן וכן פירשו רבותינו הדאסוים ט"ע: המוכר

לשונו של זהב ושל כסף חרי הן כעשיות של ברזל או של נחשת והכל כשאר המטלטלין הן נקנין בקנין וקונין זה את זה בתחלפה כמו שבארנו אבל המשבועות של כסף או דינרין של זהב או המעו' של פ"ק ונחשת חרי הן כולן דמים כנגד שאר המטלטלין והנחתן את אח' מהן דמי המטלטלי' לא קנה עד שימשוך או יגביה כמו שביארנו ואין אחד מהן נקנה בקנין ולא נעשה קנין במה דברים אמרו בזמן שקונה שאר מטלטלין באחד ממיני משבועות אלו או עבדים וקרקעות אבל הדינרין של זהב לגבי מטבעו של כסף חרי הן כפירות וכן המעות של נחשת כמו פירות לגבי משבועות של כסף כיצד נתן לו דינר של זהב בעשרי' ויחמשה דינר של כסף נקנה הכסף אף על פי שעדיין לא בא הכסף לידו וחייב ליתן לו עשרי' וחמשה דינרין של כסף כשפסק עמו אם חדשים חדשים אם ישנים ישנים אבל אם נתן לו עשרי' וחמשה כסף בדינר זהב לא קנה עד שיקח הדינר של זהב וכל אחד יוכל לחזור בו נתן לו שלשים איסרין של נחשת בדינר של כסף נקנה הדינר של כסף חרי ויחייב ליתן לו כמו שפסק עמו אם דינר חדש חדש אם ישן ישן אבל אם נתן לו דינר של כסף בשלשים איסר לא קנה עד שיקח האיסרין של נחשת וכל א' מהן יכול לחזור בו וכן מעות

א"ר ש

במה דברים אמרו פ"ק רב ר' אבהו שאר מטלטלין וכו' או עבדים וקרקעות פ"ק במטלטלין הן קונין על הדרך פ"ק פ"ק פ"ק ובכדי זקרקעו הן קונין לגמרי זהו בכסף האמור למעלה פ"ק ה' זה פסוק שאין דין המטלטלין והעבדי והקרקעות טוין בקניה: אבל הדינרין של זהב וכו' זה פ"ק מס' הזהב קונה את הכסף ובזקנותו דרבי וכדאיתא בהלכו זהו דעת הגאון ז"ל: וכן המעות של נחשת וכו' ג"ס זה במסנה סס וכתבו קצת המפרשים ז"ל שהזהב קונה את הנחושת ואין הנחושת קונה אותו דהא אפילו לגבי כסף הוא הדינר כדאיתא בגמ' מ"ס דחריף ט"פ ע"כ הרשב"א ז"ל במסנה: כיצד כתן לו דינר זהב וכו' ברייתא סס ומה שכתב א"ס חדשים חדשים פירוט סאינו יכול ליתן לו יסכים ח"ף ע"ב דכפיק להדיא מסוס דמיא ח"ל ליה ליתן בעינא להו כדאיתא בגמ' ג"ס ל"ו סלמי' איסרי' וכו' ג"ס זה סס ברייתא ואיתא בהלכות ופסוק הוא:

ובן מעות הרעות פסולתן המלכו וכו' פנינו במס' מעות הרעות קונות את היפות ופ"ר ז"ל ספסלו וכן דעת המחב' ומה שכת' פסלת מלכו כלום טוין יוצאין כלל ופסלתם מדינה כלות' סאין יוצאין באותה מדינה והיו ר' רבילין לכאן ועדיין יוצאין במדינת אחרת והכין איתא בגמ' והרשב"א ז"ל כתב כדאיה ספיקא מעות הרעות דמיא וקומקי דיוכחין הן לא סאי' יוצאין בחריפות והסתחא חסמעין רבותא ט"פ דאף על גב דהן ר' כיון דלא חריפי הוו פירא לגבי מעות היפות דחריפי כן כלל וכן כרא' מ"ר ברי' הרשב"א ז"ל ע"כ לומר אף ע"ב דלגבי שאר מילי טבעא הוו לגבי מעות היפות הוו פירא ואין כן דעת המחבר:

א"ר דינרין שאינן וכו' מבוחר בהלכו והווי להו כפסלתו מדינה האמור בגמרא סס: המטבע אי' לו דרך סיזכה בוכו זה מתבאר

הוא כפירא לכל מילי ורעת המחבר כ"ח זל וההלכות וראיותיה מבוחרות סס בהלכו בהזהב: וכן מעות הרעות פסולתן המלכו וכו' פנינו במס' מעות הרעות קונות את היפות ופ"ר ז"ל ספסלו וכן דעת המחב' ומה שכת' פסלת מלכו כלום טוין יוצאין כלל ופסלתם מדינה כלות' סאין יוצאין באותה מדינה והיו ר' רבילין לכאן ועדיין יוצאין במדינת אחרת והכין איתא בגמ' והרשב"א ז"ל כתב כדאיה ספיקא מעות הרעות דמיא וקומקי דיוכחין הן לא סאי' יוצאין בחריפות והסתחא חסמעין רבותא ט"פ דאף על גב דהן ר' כיון דלא חריפי הוו פירא לגבי מעות היפות דחריפי כן כלל וכן כרא' מ"ר ברי' הרשב"א ז"ל ע"כ לומר אף ע"ב דלגבי שאר מילי טבעא הוו לגבי מעות היפות הוו פירא ואין כן דעת המחבר:

זהו כפירא לכל מילי ורעת המחבר כ"ח זל וההלכות וראיותיה מבוחרות סס בהלכו בהזהב: וכן מעות הרעות פסולתן המלכו וכו' פנינו במס' מעות הרעות קונות את היפות ופ"ר ז"ל ספסלו וכן דעת המחב' ומה שכת' פסלת מלכו כלום טוין יוצאין כלל ופסלתם מדינה כלות' סאין יוצאין באותה מדינה והיו ר' רבילין לכאן ועדיין יוצאין במדינת אחרת והכין איתא בגמ' והרשב"א ז"ל כתב כדאיה ספיקא מעות הרעות דמיא וקומקי דיוכחין הן לא סאי' יוצאין בחריפות והסתחא חסמעין רבותא ט"פ דאף על גב דהן ר' כיון דלא חריפי הוו פירא לגבי מעות היפות דחריפי כן כלל וכן כרא' מ"ר ברי' הרשב"א ז"ל ע"כ לומר אף ע"ב דלגבי שאר מילי טבעא הוו לגבי מעות היפות הוו פירא ואין כן דעת המחבר:

זהו כפירא לכל מילי ורעת המחבר כ"ח זל וההלכות וראיותיה מבוחרות סס בהלכו בהזהב: וכן מעות הרעות פסולתן המלכו וכו' פנינו במס' מעות הרעות קונות את היפות ופ"ר ז"ל ספסלו וכן דעת המחב' ומה שכת' פסלת מלכו כלום טוין יוצאין כלל ופסלתם מדינה כלות' סאין יוצאין באותה מדינה והיו ר' רבילין לכאן ועדיין יוצאין במדינת אחרת והכין איתא בגמ' והרשב"א ז"ל כתב כדאיה ספיקא מעות הרעות דמיא וקומקי דיוכחין הן לא סאי' יוצאין בחריפות והסתחא חסמעין רבותא ט"פ דאף על גב דהן ר' כיון דלא חריפי הוו פירא לגבי מעות היפות דחריפי כן כלל וכן כרא' מ"ר ברי' הרשב"א ז"ל ע"כ לומר אף ע"ב דלגבי שאר מילי טבעא הוו לגבי מעות היפות הוו פירא ואין כן דעת המחבר:

המוכר

מגדל עון

הלכות מכירה

מגיד משנה

קנין

תקצי

המוכר שטר חוב וכו' אינו כקנה במסירה זו מחלוקת בגמ' בהמוכר
 את הספיכה ונגט פסוט ובמקומות הרבה חבל כך דעת
 הפוסקים דאין אותיות נקנו במסירה וכאמיר ורב אשי דאינו בתראי דאית
 להו הכי בהמוכר את הספיכה וכן כתוב בהלכות בפרק גט פסוט:
וכיצד יקנה וכו' קנה שטר פלו
 וכל מעבור שבו מכורם
 בגמ' בהספיכה ורוקח שאמר וכל
 מעבורו הלא לכו הכי לא קנהו אלא
 לזר על פי בלוחות כדאית התם:
ואינו צריך עדים וכו' לענין
 קנייתו אבל צריך עדים ל
 לענין תביעתו שהרי הכתוב אומר
 לו מי יאמר לי טעל דברים שלי
כתב ומסר לך
בהשגות א"א יש שהקשה
 על זה והא ק"ל
 כרבא דאמר אינו צרי להביא ראיה
 על המסירה ויל דלא פליגי אבוי
 ורבא אלא אליבא דמר אחרות כ
 נקנות במסירה אבל למאן דבעי
 כתיבה היבא דליכא כתיבה כגון
 שכיב מרע ראיה מיחת בעי עוד
 אנו ומר רבי אומר רבא אינו צריך
 ראיה ה"מ להדימוכר אבל גבי לוח
 כי אתי למגבי מיכיה מצו א"ל איתי
 ראיה היכי מטא שטרא לירך וזה
 עיקר ע"כ ותמה הוא דאי להדי
 מוכר כאמ' אלא מהו מה מכיטו
 ויכול לומר לו כתבת ומסר לי אפי'
 זה עומד וזוח למה לא יהא כאמ'
 אצל הלוח ותו אם הוא אינו יכול
 לבואו בלא ראיה מן הלוח כ
 כאמנותו אבל המוכר מה הוא מ
 מועיל לו ויל שאם הלוח רוצ' לפרוע
 אין המלוה יכול לחזור ולקנות
 ראשונה למה לא יהא כאמ' אבל
 הלוח יס לתקן לפי מהלוח יכול ל
 לומר שמה בתורת פקדון בל לירך
 ואתה הודית כן למלוה אמ' כך
 העלה הרשב"א דכל שצריך כתיבה
 או אגב מודה רבא שצריך להביא
 ראיה וזה עיקר וראיות ככונות יש

המוכר שטר חוב לחבירו או נתנו לו
 לידו שלא מסר לו אלא הראיה שבו ו
 השטר שיכתוב לו המקנה קנה שטר
 פלוני וכל השעבוד שיש בו וימסור
 לו השטר ונמצא שנקנה בכתיבה ו
 ומסירה ואין צריך עדים לענין קנייתו
 אבל צריך עדים לענין תביעתו שהרי
 הנתבע אומר לו מי יאמר שבעל ד
 דברים שלי כתב ומסר לך קנין
 השטרות בדרך האמת מדברי סופרי
 אבל מן התורה אין הראיות נקנות
 אלא ע"י הדבר בלבד קנוי לפיכך
 המוכר שטר חוב לחבירו צריך יכול
 למחול ואפילו יורשו מחלו האשה
 שהכניסה שטר חוב לבעלה אינה י
 יכולה למחול אלא מדעת בעלה מפני
 שידה כירו המקנה לחבירו קרק"ל
 שהוא והקנה לו על גבה שטר חוב
 הרי זה קנה השטר בכל מקום שהוא
 בלא כתיבה ובלא מסירה ונראה לי
 שגם זה יכול למחול אחר שמכרו
 וכן המוכר קרקע וכתב השטר ואין
 הלוקח עמו בין שהחזיק הלוקח ב
 בקרקע נקנה השטר בכל מקו שהוא
 האומר וכו' בשדה זו לפלוני וכתבו לו
 את השטר והחזיק הו"כ לו בקרק' יש
 לגותן לחזור בשטר עד שיגיע ליד
 בעל המתנה ואעפ שאינו יכול לחזור
 בשדה אמר להם זכו לו בשדה על
 מנת שתכתבו לו את השטר אפ'י
 שהחזיקו לו בשדה חזור בזה ובוה עד
 שיגיע שטר המתנ' לידי מקבל המתנ':

המוכר שטר חוב לחבירו ע"ד ומסר לך
 ע"י רבא ק"ל כרבא דאמר אינו צריך
 ראיה ה"מ להדימוכר אבל למאן דבעי
 כתיבה היבא דליכא כתיבה כגון
 שכיב מרע ראיה מיחת בעי עוד אנו
 ומר רבי אומר רבא אינו צריך ראיה
 ה"מ להדימוכר אבל גבי לוח כי אתי
 למגבי מיכיה מצו א"ל איתי ראיה
 היכי מטא שטרא לירך וזה עיקר ע"כ
ואינו צריך עדים וכו' לענין
 קנייתו אבל צריך עדים לענין תביעתו
 שהרי הכתוב אומר לו מי יאמר לי טעל
 דברים שלי כתב ומסר לך קנין
 השטרות בדרך האמת מדברי סופרי
 אבל מן התורה אין הראיות נקנות
 אלא ע"י הדבר בלבד קנוי לפיכך
 המוכר שטר חוב לחבירו צריך יכול
 למחול ואפילו יורשו מחלו האשה
 שהכניסה שטר חוב לבעלה אינה י
 יכולה למחול אלא מדעת בעלה מפני
 שידה כירו המקנה לחבירו קרק"ל
 שהוא והקנה לו על גבה שטר חוב
 הרי זה קנה השטר בכל מקום שהוא
 בלא כתיבה ובלא מסירה ונראה לי
 שגם זה יכול למחול אחר שמכרו
 וכן המוכר קרקע וכתב השטר ואין
 הלוקח עמו בין שהחזיק הלוקח ב
 בקרקע נקנה השטר בכל מקו שהוא
 האומר וכו' בשדה זו לפלוני וכתבו לו
 את השטר והחזיק הו"כ לו בקרק' יש
 לגותן לחזור בשטר עד שיגיע ליד
 בעל המתנה ואעפ שאינו יכול לחזור
 בשדה אמר להם זכו לו בשדה על
 מנת שתכתבו לו את השטר אפ'י
 שהחזיקו לו בשדה חזור בזה ובוה עד
 שיגיע שטר המתנ' לידי מקבל המתנ':

המוכר שטר חוב לחבירו ע"ד ומסר לך
 ע"י רבא ק"ל כרבא דאמר אינו צריך
 ראיה ה"מ להדימוכר אבל למאן דבעי
 כתיבה היבא דליכא כתיבה כגון
 שכיב מרע ראיה מיחת בעי עוד אנו
 ומר רבי אומר רבא אינו צריך ראיה
 ה"מ להדימוכר אבל גבי לוח כי אתי
 למגבי מיכיה מצו א"ל איתי ראיה
 היכי מטא שטרא לירך וזה עיקר ע"כ
ואינו צריך עדים וכו' לענין
 קנייתו אבל צריך עדים לענין תביעתו
 שהרי הכתוב אומר לו מי יאמר לי טעל
 דברים שלי כתב ומסר לך קנין
 השטרות בדרך האמת מדברי סופרי
 אבל מן התורה אין הראיות נקנות
 אלא ע"י הדבר בלבד קנוי לפיכך
 המוכר שטר חוב לחבירו צריך יכול
 למחול ואפילו יורשו מחלו האשה
 שהכניסה שטר חוב לבעלה אינה י
 יכולה למחול אלא מדעת בעלה מפני
 שידה כירו המקנה לחבירו קרק"ל
 שהוא והקנה לו על גבה שטר חוב
 הרי זה קנה השטר בכל מקום שהוא
 בלא כתיבה ובלא מסירה ונראה לי
 שגם זה יכול למחול אחר שמכרו
 וכן המוכר קרקע וכתב השטר ואין
 הלוקח עמו בין שהחזיק הלוקח ב
 בקרקע נקנה השטר בכל מקו שהוא
 האומר וכו' בשדה זו לפלוני וכתבו לו
 את השטר והחזיק הו"כ לו בקרק' יש
 לגותן לחזור בשטר עד שיגיע ליד
 בעל המתנה ואעפ שאינו יכול לחזור
 בשדה אמר להם זכו לו בשדה על
 מנת שתכתבו לו את השטר אפ'י
 שהחזיקו לו בשדה חזור בזה ובוה עד
 שיגיע שטר המתנ' לידי מקבל המתנ':

פרק
 המסירה
 ממי שחז
 וכן
 דקדושין
 פרק
 המסירה
 עיין בה
 הלוח
 פ"א

וכן דעת קצת המפרשי' ז"ל ואין זה דעת המחבר שכתב ואינו צריך להביא
 עדי' וכו' אלא דאי אינו צריך להביא ראיה לענין המוכר זה הוא מימרא רבא
 וכדברי הר"א ז"ל וכן כתב רבנו פט' מהלכות כחלות אבל א"ח' טענו וכו' וסם
 יתבאר שאפילו מוכר מכחישו הלה כאמ' לענין שאלא כזבא שטר מתחת ידו
 ולא נגבה בו למלוה ועוד זע' פ"ו מהלכות מלוה ולוה: קנין הסטרות
 מדברי סופרים וכו' זה דעת ההלכות בפרק הכותב בכתובות ועיקר:

המוכר שטר חוב וכו' דין זה עיקרו בכתובות בהכותב והוא מוססם והעלה הרשב"א ז"ל דאין מכריחין הקונה לחזור השטר ללוה אעפ'י שהחוב מחול
 וראיה מפרק האיש מקדש ומ"מ המוחל חייב לשלם לקונה כמו שכתב רב' פ"א מהלכות חובל ומזיק: **האשה** שהכניסה שטר חוב וכו' מימרא
 מפורשת פ' הכותב בכתובות: **המקנה** לחבירו קרקע כל שהוא וכו' דין האגב מפורש בפרק הספיכה אגב שאינו וכתבו המפרשים דאגב במהות מסירה
 וכתובה עומד זה דעת הפוסקים אעפ'י ש"ח ז"ל כתב שאינו עומד אגב אלא במקום מסירה לכד: **ויראה** לי שגם זה יכול לחזול וכו' זה דבר נכון
 ופסוט וראיה מר"ל אמרי בפרק החובל לזכון לכתובות באגב וכן במקומות אחרים: וכן המוכר קרקע וכו' מימרא בקדושין פ"ק ופרק המוכר את
 הספיכה ופירש"י ד"י ז"ל בסטרי הקנאה לפי שהוא סבור שאין כותבין שטר למוכר בלא לוקח אלא ה"מ טטרי הקנאה כלומר שיש בו קנין רמסעת קנין טעבר
 כפסו ה"ל לאו הכי לא דומיא דשטר חוב שאין כותבין ללוה בלא מלוה א"א אם כן שטר החוב הוא בקנין כמו שכתב רב' פ"א מהלכות מלוה ולוה וכדאית' במביעא
 וה"מבין וה"י יוכה וה"ש"בא ז"ל הקסו אי בסטרי הקנאה למה הוא צריך לאגב והלא השטר קנה בכל מקום שהוא משעת קנין לפיכך פרשוה בלא הקנאה וס"ק
 שכתבו שטר למוכר ומוכר בדין של עדי' להקנות ללוקח בו ביום ובא והחזיק בקרקע ונקנה לו שטר בכל מקום שהוא וכמסר לו בזמנו ע"כ הר"מבין ז"ל ועוד כתב
 ולרב"י ר"ח ז"ל שהוא סבור דאפי' בסטרי אחייניתא בעי דמטו שטרא ליריה מתוקמא הא דרב הובא שפיר ע"כ והמחבר הביא מימרא כלפונה ולא חלק:
נקנה השטר בכל מקום שהוא וכו' **בהשגות א"א** והוא דא"ת וקני ע"כ: וכן כתבו קצת מהמפרשים ז"ל דבעי למימר ליה קני לך הוא וכל
 מעבורא דאית ביה והטעם
 ל' לוקח אלא למוכר שהרי אין לוקח עמו כשהמוכר רוצה להקנותם ללוקח צריך להקנותם לו אגב קרקע וה"ל לכל כיוצא בזה: **האומר** זכו בשדה וכו' עד
 סוף הפרק באותה מימרא בפ"ק דקדושין ופ' הספיכה וה"ל לשונה האומר זכו בשדה זו לפלוני וכתבו לו את השטר חוזר בשטר ואינו חוצר בשדה על מנת שתכתבו

כתב הר"אבר ז"ל והוא דאמר
 וקני ע"כ לכונו:
ואינו אומ' גם הלכה זו בבבא
 בתרא פרק המוכר את
 הספיכה ופרק מי שמת ומייתי לה
 בקדושין פ"ק והסברות רבותה ובעירוסה עד כ"י בעל התוספות ז"ל פירשה
 ורוקמה בשאמר לו אגב כדמסקי פרק המוכר אגב שאינו והדברים מורים
 לי כדברי ר"מ ז"ל דכיון שאין הלוקח עמו היכי אמר לו קני: האומר זכו בשדה
 זו לפלוני עד סוף זה הפרק פרק המוכר את הספיכה: **פרק**

ע"ה
 פ"א

מגדלעוו

פרק שביעי מי

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

פרק שביעי מי

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

הלכות מביירה

מגיד משנה

לואת הטטר חוזר בזה וכו' וכל מתוך דברי המחבר שהוא מפרט סלא

לואת הטטר חוזר בזה וכו' וכל מתוך דברי המחבר שהוא מפרט סלא

פרק שביעי

שנתן הדמים ולא משך הפירות אף על פי שלא נקנו המטלטלין

שנתן הדמים ולא משך הפירות אף על פי שלא נקנו המטלטלין

שנתן הדמים ולא משך הפירות אף על פי שלא נקנו המטלטלין

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מקפת הדמים וכו' אבל אם חזר בו וכו' עד וטול את סלך

מגיד משנה

הלכות מכירה

מגדל עון

קנין

חקצד

ובקרקעות לא קנה ובמטלטלין אין מוסרין אותו למי שפרע וכתבנו בפסק הלכה הרמב"ם והרשב"א ז"ל ומלך כבר כתבתי למעלה פה דבהנחת מלוה קנה לדעתם ז"ל ודעת המחבר הו' שאינו סומך על אותה סוגיא דהאיש מקדש מכח הה"ד אמרי' ויש דמ'סאין כחליכי כיכר החליף דמי שור וכו' בש"ח ז"ל וההלכו כד'איתא לעיל פ"ה ואינו מחלק בין הכאת מלוה למלוה עצמ' גם ר"ח ז"ל לא חלק וההלכות גם כן ומשמע

הוא דמלוה קו' וסמך על אותה סוגיא הכלומר במקומה ואולי זהו סלח הדין: הרב לפסי' ז"ל בהלכות סוגיא דהאיש מקד' ואע"פ שהרמב"ם והרשב"א ז"ל כתבו סמך על מה שכת' שאין חטא מתקדשת במלוה דהוא הדין למאן הנקיף בבסקא שאין נקיף אינו מספיק שהיה לו לפרש ומ'טת האחרונים ז"ל עקר ומ'טת א"ס כת' לו את הס'ט קנה בסטר דהל' כמתנה וכן כתבו ז"ל: הלוקח מחברו קרקע וכו' והניח מסוכן אינו חייב לקבל מי שפרע זה מפורש בהלכות בהזהב וראיה מ"פ קרקעין ויהסכימו כן הרבה מן האחרונים ז"ל: מוכר בדברים ופקדו בדמים ורשם הלוקח רשם וכו' זו מית' פ"א זהו נשך במציעא ובהלכות ולסוף המית' סטומתא קניא ופי' סטומתא קניא רשם ומה שכתב פסקו הדמים לפי ס' סקודים הפסקו ודאי אינו קונה כמו ס' פ"ד: ואם מתנה המדינה וכו' מפורש ס' ובאתרא דקנו ממס קני ושמעיה מיהא כי המתנה מטלטל ההלכה בכל כיוצ' בזה שבכל דבר שבממון על פי המתנה קני ומקנין הילכך בכל דבר שנהגו התגרים לקנות קנין על"ה הרשב"א ז"ל: דבר ברור הוא וכו' זה פשו' דלא עדיף משאר קניות:

הלוקח מחברו קרקע או עבדים או משכונן על הדמים לא קנה וכל הרוצ' לחזור משניהם חוזר ואינו חייב לקבל מי שפרע מוכר לו בדבר' בלבד ופסקו הדמים ורשם הלוקח רשם על המקח כדי ששייה לו סימן וי' שח' שלו אף על פי שלא נת' הדמים כלום כל החוזר בו אחר' רשם מקבל מי שפרע ואם מתנה המדינה הוא שיקנה הרושם קנין גמור נקנה המקח ואין אחר' יכול לחזור בו והיה זה חייב ליתן דמים דבר ברור הוא שאין דין זה אלא בשרשם בפני המוכר או שאמר לו המוכר רשום מקח' שהרי גמר לחקנותו כמו שבארנו בחזקה ובמשיכה הנושא ונותן בדבר' בלבד הרי זה ראוי לעמוד לו ב' בדברו אף על פי שלא לקח מן הדמים כלום ולא רשם ולא הניח משכונן וכל החוז' בו בין לוקח בין מוכר אף על פי שאינו חייב לקבל מי דוח חכמים נוחה הימנו וכן מי שאמר לחבירו ליתן לו מתנה ולא נתן הרי זה ממחוסרי אמנה ב"א במתנה מועטת שהרי סמך דעתו של מקבל בשבח' אחר' אבל במתנה מרובה אין' בה חסרון אמנ' שהרי לא האמינ' שיתן לו דברים אלו עד ששיקנה אותו בדברים שקונין בהן הנותן מעות לחברו לקנות לו קרקע או מטלטלי' והניח מעות חברו אצלו והלך וקנה לעצמו במעותיו מה ששעשה עשוי והרי הוא מכלל חרמאין היה יודע שזה המוכר אוהב אותו ומוכרו ומוכרו לו ואינו מוכ' למשלחו הרי זה מותר לקנות לעצמו והו' שיחזור ויודיעו ואם מפורש שמה יבא אחר ויקדמו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו הודו

הוא כיטומתא קניא כו' ובעי' זה פ' בספר המקצועות ובזמן הזה שנהגו הסוחרים סמוכרים לקונה המפתח' וסוגר' בו הכחודה קונה בענין סכירות בית כסמך לו המפתח קנה כך פסק ר"אבן אביאסף ע"כ:

הוא כי קנין טוב והגון הוא ויש לסמוך על המכנה פ"ח ועין לקמן פ"ו ופ"ו ופ"ו כו' ובהלכות סכנים פ"ב ובהלכות סכירות פ"ט ע"כ:

בירושלמי לא סנו אלא בעשירי אבל בעני' נעם כרר כד'איתא התם דאפקיד רב לטמע' וכו' וינו גרסינן רבי יעקב בר זבדא רב אבהו בש"ר יוחנן ה"מ ליתן מת' לחברו וביקט לחזור בו מותר לחזור בו לא בשעיה שאומר כל' בדעת גמורה מאלפס ועיין בספ' הפלחה בסמך ה' ובספר משפטים בסמך ס"ד:

הרי זה מותר לקנות לעצמו והו' שיחזור ויודיעו ואם מפורש שמה יבא אחר ויקדמו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו הודו

וטוין במכר שזה קונה ואי מלוה להוצאה כיתנה במכר במאי קני ואולי הטעמו הא דאמרין מעמידין מלוה על הכירות והוא פ"ס לו והיה לאו לענין קניה מיירי אלא לאיסור רבית ע"כ: ואני בזה וכתב שאינו יודע על מה

מנה אין כאן מסוכן אין כאן כד'אמר' פ"ק דקידושין וכן כת' באלפסי מהיהו דקידושין בני רב הונא בר אבין זבון אמת' וכו' עד פריטוי אין כאן נסכא אין כאן וכו' בדברי רבנו המחבר פ"ה זה דלא קשה דידיה אדידיה ועיין בסמך פ"ו מספר משפטים ע"כ:

הוא כיטומתא קניא כו' ובעי' זה פ' בספר המקצועות ובזמן הזה שנהגו הסוחרים סמוכרים לקונה המפתח' וסוגר' בו הכחודה קונה בענין סכירות בית כסמך לו המפתח קנה כך פסק ר"אבן אביאסף ע"כ:

הוא כי קנין טוב והגון הוא ויש לסמוך על המכנה פ"ח ועיין לקמן פ"ו ופ"ו ופ"ו כו' ובהלכות סכנים פ"ב ובהלכות סכירות פ"ט ע"כ:

הרי זה מותר לקנות לעצמו והו' שיחזור ויודיעו ואם מפורש שמה יבא אחר ויקדמו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו הודו

שהוא חייב לו זכה במה שברו וכל סכ' כסמך לו קרקע רלא שייך בה טעמ' דכסרפו חטוף ועוד דלאו בר משיכה הו' ובסקפ' הוא נקיפה והא' איכ' ומהיהו דקדושין כמי' למדנו דוקא משום דנסכא במסוכן סוניה הא' בפרעון קנו ואין יכול' לחזו' בהן ויפה עשה סהלך בדרך רבותיו ועוד יש ליראה מיהא דתניא פרה המוכר את הספינה גמ' מתכ' דהקו' ס' אינכות כו' ארבע מדו' במוכרין כו' עד רעות ומכאן דעות יפות ומכאן יפות אין אחד מהם יכול לחזור בו אלמא כל היכא דליכא אונס' אין אחד מהם יכול לחזור בו ועוד דבסמעתין דפסק' ער פלא מדר' כו' בפרק בתרא דע"ג גמ' מתכ' דהמוכר יינו דפסטי' מינה ועוד דבבבולא סמעתין דרבי יוחנן ור"ל בפ"ה הזה מסמע להריא דהיכא דלא מייחסר משיכה קנו כמו שכתבתי ועוד ההיא גופה שהביא הר"ח ז"ל לאו טעמיה אלא ראייה גמורה היא ואף על גב דלגבי איסור רבית מיירי ילפינן מוכה לגבי קנייה דאי לאו דקנייה מאי קא עביד ועוד יש ליראה לדבריו רומה בדומה ממש פרק איזהו כשך גמרא מתכ' רביב' לקח ממנו חטים כו' דסקיל וטרי עלה עד דתניא הרי סכסכה בחברו מנה והלך ועמד על גרבו ואמ' לו תן לי מעותי סאכי רוב' ליקח בהם חטים ואמ' לו מעותי אין לי חטוי' יש לי סאכי כותף לך כל' ועפס עלי כסעך סל' עכשו ואני אעלה לך כל' יב' חדס אסור סלא באיסורו בא לידו ואמר ליה אביי אי סלא באיסורו בא לידו מאי איריא אין לו אפילו יש לו כמי' כו' אלמ' הוא היה נוסה בו ומעותי אין לו ואי סלקא דעתך לא קנה מאי איסורא איכא אלא ודאי אין לך כסף גדול ממה שברו וכו' אמרינן כמי' לגבי נכסי הגר שמת הקודם בהם זכה ומי שהיה חייב זכה במה שברו ומהביא הר"ח ז"ל מקדושין א"ל שאני קדוסי' דבעי' דלית' לה מידי בהיהו סעתא וכו' נמצאו דברי ר"מ ז"ל ככונים ואם אינם פסוטים בגמרא כפרטום הם על פי הסברא: הלוקח מחברו וכו' עד לקבל מי שפרע ואם מתנה המדינה הוא שיקנה הרושם קנין גמור נקנה המקח ואין אחר' יכול לחזור בו והיה זה חייב ליתן דמים דבר ברור הוא שאין דין זה אלא בשרשם בפני המוכר או שאמר לו המוכר רשום מקח' שהרי גמר לחקנותו כמו שבארנו בחזקה ובמשיכה הנושא ונותן בדבר' בלבד הרי זה ראוי לעמוד לו ב' בדברו אף על פי שלא לקח מן הדמים כלום ולא רשם ולא הניח משכונן וכל החוז' בו בין לוקח בין מוכר אף על פי שאינו חייב לקבל מי דוח חכמים נוחה הימנו וכן מי שאמר לחבירו ליתן לו מתנה ולא נתן הרי זה ממחוסרי אמנה ב"א במתנה מועטת שהרי סמך דעתו של מקבל בשבח' אחר' אבל במתנה מרובה אין' בה חסרון אמנ' שהרי לא האמינ' שיתן לו דברים אלו עד ששיקנה אותו בדברים שקונין בהן הנותן מעות לחברו לקנות לו קרקע או מטלטלי' והניח מעות חברו אצלו והלך וקנה לעצמו במעותיו מה ששעשה עשוי והרי הוא מכלל חרמאין היה יודע שזה המוכר אוהב אותו ומוכרו ומוכרו לו ואינו מוכ' למשלחו הרי זה מותר לקנות לעצמו והו' שיחזור ויודיעו ואם מפורש שמה יבא אחר ויקדמו לקנות הרי זה קונה לעצמו ואחר כך מודיעו הודו

כל אחת כ"ך

כל יוחנן לגבי רב י"ט

קדושת פ' האוהב

זונו לרב כמו שנתבאר גם והוא בהלכות וכתוב בחדושי הרמב"ם ז"ל במה שאמרו מה טעמה עשויו לוקמי לכה"ח דתניא בתוספתא ואיתא כמי ברוסלמי פרק אי זונו כסך תני הכותף מעות לחברו לוקח לו פירות למחצית סכר ולא לוקח איז לו עליו אלא תרעומת ואם ידוע שלקח מוכיא ממנו בעל כרחו לא רמי' אהרדי דהכא בזונו דכפטיה הוא רזין זה מכאתי בשם בעל מתיבת' ע"כ וכן כתב הרשב"א ז"ל גם בקרוסי' סברא זו דהיהיא מטוס דבמעט דחבריה זכ"ן: הוורו מקצת המורים שאם קנה לעצמו במעות חברו וכו' ומקבלת ממנו כסאמר זקפתי המעות עלי במלוה וכו' רשת אלו הבעלי הוראה הוא מכח סמוע דהגבול ע"כ גבי הכותף מעות

למלוה ליקח בהן חטין וכו' וכבר האריך הרשב"א ז"ל להוכיח כן מ"מ הפריחו על מרותיהם במה שאמרו שהוא כאמץ ברבורו תקל דודאי ע"כ כפיט עדים לטעמא בהן יד לעצמו או שאמר לפניהם סחור בו מ משליחותו וקונה באותן מעו לעצמו הא סתמא אינו כאמץ וכן כתב הרשב"א ז"ל זה ודאי מוכרח ד דבסתמא אינו כאמץ ורעת המחבר כדעת בעל מתיבת' וקרוב לזה דעת ההלכות דצסק המקבל: עלשה סתמא וכו' זו מימרא בפרק אי זונו כסך: היו המעות וכו' זה מבואר גם באותה מימרא עכמה ואיתא בהלכות במציעא:

הודו מקצת המורים שאם קנה לעצמו במעות חברו אחר שאקפן עליו מלוה הדי קנה לעצמו ומקבלת ממנו כשאמר זקפתי אותם המעות על עצמי במלוה ואני אומ' שאין דין זה דין אמת אלא המקח של משלח כמו שיתבאר בדין העסק: שלשה שנתנו מעות לאחד לקנות להם המקח אם היו המעות מעורבות וקנה במקצת הדמים אף על פי שחיתה כונת השליח שזה שקנה לאחד מהן הדי המקח של כולן וחולקין אותו לפי מעותיהן היו מעו' של אחד מהן צרדין וחיתומין אע"פ שהיה בלב השליח וזה שיקנה המקח לכולן לא קנה אלא זה שנקח המקח במעותיו בלבד:

מבלעת
טלמא סתמא מעות כו' עד סוף הפרק פרק אי זונו כסך:

פ' אי זונו כסך

פרק שמיני

המוכר מדה לחסרו כו' עד וסוף הרמים עליו כסאמר החובו במציעא פרק הזהב ופרק הסוכר את ה האומכי: מכר סדה מפני רעתה כו' עד כרי סלא יחזור בו הלוקח פ' הסוכר את האומכי: וכן הדין במוכר מטלטלין עד בין בקרק' בין במטלטלין פ' הזהב והסוחר הוא בזה הפ': האומ' לחסרו כסאמכור וכו' עד סוף הפרק פ' בתרא רע"ז: פרק ט'

פרק האומכי

פרק שמיני

המוכר

שדה לחברו באלף או נתן לו מקצת הדמים והיה יוצא ונכנס ותובע שאר הדמים אפילו לא נשאר

לו אלא זו אחד לא קנה הלוקח את כולה אף על פי שכתב השטר או החזיק חזר בו הלוקח יד המוכר על העליונה רעה ואמר לו הילך מ מעותיך או קנה מן הקרקע כנגד ה המעו' שנתת ונתן לו מן חובורי' שבה ואם חזר המוכר יד הלוקח על העליון רעה אמר תן לי מעותי או תן לי קרקע כנגד מעותי וכו' וטל מן הדיפה שבת האם לא היה יוצ' ונכנס ותובע קנה הלוקח את כולה ואין אה' מהן יכול לחזור בו ושאר הדמים עליו כשאר החובות: מכר שדה מפני רעתה אף על פי שחויא יוצא ונכנס ותובע שאר הדמים קנה הכל ואין הלוקח יכול לחזור בו שזה שתובע ורודף לא מפני שעדין לא גמר והקנה אלא כרי שלא יחזור בו הלוקח וכן הדין במוכר מטלטלין אף על פי שמשך הלוקח הפירות והוציא לרשותו והמוכר נכנס ויוצא על שאר הדמים לא קנה יד חזרו בו על התחובו כמו שביארנו אלא אם כן מכר מפני רעת ממכרו והדין לקח שוח מאת במאתים והמוכר יוצא ונכנס לתבוע שאר הדמי' הדין זה עסק עם הוא כמוכר שדה מפני רעתה וזה שתובע מפני שעדין לא גמר להקנותו ער שיקח כל הדמים לפיכך הרוצה לחזור משניהם אינו יכול לחזור ואם תפס המוכר ממקח שמכר כנגד המעות שנשארו לו אין מוציאין מידו: הקונה דבר מחבירו ונתן לו חומים ושעה במנין המעות ולאחר זמן תבעו המוכר ואמר לו מאה שנתת לי אגם אלא תשעים נקנה המקח ומחזור לו העשרה אפילו אחר שנים בין בקרקע בין במטלטלין האומר לחבירו כשאמכר שדה זו ודאי היא מכרה לך מעכשיו' במאה זו וקנה מידו על כך ולאח' זמן מכרה לאחר במאה קנה הראשון מכרה

פרק שמיני

המוכר

מדה לחסרו וכו' והיה יוצ' וכנסם ותובע שאר הדמים בריתא בפ' הסוכר את האומכי במציעא ולטון הגב' עייל וכפיק אזווי וכתב הרשב"א ז"ל ר"ח ז"ל כתב עייל וכפיק אזווי דלא קנה בגבלי רעיתיה דלא מזבן לאסתלמי דמי למחר וליומי' אחריו בלא כחיכותא לא בחיכות' זה ככח ע"כ: אפילו לא כסאר לו אלא זון אחד וכו' מפורט בגמרא בצוודא דחמרא: אף על פי שכתב הסטר או החזיק וכו' זו היא פטטה של בריתא בין סאל' לו לך חזק וקנה בין פהחזיק בפניו בסת': חזר בו הלוקח יד מוכר וכו' מפורט בברייתא רבה אמר לו הילך מעותיך רבה אמר לו הילך קרק' כנגד מעותיך מהיכך מגבהו מן הזבורית והרמב"ם ז"ל פ' בקדושין סהרי זה כגביית חוב לא סהויא מן הזבורית סבה וטמין לו פירט ערה מן העדיית ואמרין עליה מן העדיית סבה ואף זו פירט מוכר ערה מפני רעתה וכו' גם זה מפורט וכתבו הר"א והרמב"ם ז"ל רכי אמרי'ן במטלטלין וכו' דין המטלטלין גם כן עם ובעל המאחר פירט כסלא מסך ולענין מי שפרע דאי כסמסך לכל גוכא קנה לרעתו כנגד מעותיך דוקא במטלטלין הראויין ליחלק כגון פירות וכיוצא בהן אבל בעלי חיים כגון פרה וחמור וכל כיוצא בהם שאינם כסאמר כד ראו לחלוקה כל היכא סהמוכר יוצא וכנס על מעותיו יכול כל אחד לחזור בו לגמרי וחוזרין המעות ללוקח ואיכ' שותפין במכר והראו פנים לזה ועיקר: לקח סוה מאה במאתים וכו' מן הדומה סגרתו איכה סוה לגרסתו והוא גורס זבין סוה מאה במאתים וקא עייל וכפיק אזווי לא קני אלא בעי לזכוי במאה ולא חסכה לזכוי במאה ולא מאי דפטיט' להו וכפירוס הבעי' כך ולא חסכה ולא מצא לה לוקחין מיד ואלו טרח טובא לאהרורי אחר לוקחין הוה מסכח לוקחין סדה קטנה ולא טרח הוקשה לו סמ' לאו חביבה היא ע"כ: הקונה דבר מחברו ונתן לו המעות וכו' זה מבואר בסוגיא דהאיש מקדש וסוף במכר סקנה דרב הוכא מוקי לה כבי האי גוכא דכמכא מנה חסר קנה ופסוט הוא עם ובראי שאין לו דין כותף מקצת הדמים אלא כאלו נתן כלם ומחזיר הסאר זה דעת המחבר ופרק טו' יותר: האומר לחברו כשאמכור סדה זו וכו' מימרא פרק הסוכר את הפועל בעו' ואיתא בהלכות פרק בית כור ודוקא כסאמר במאה לו כשאמכרנה תהיה מכור' לך סלא פסק הדמים הרי היא מכורה לאחרון רכל סלא פסק לא סמכא דעתייה והכי איתא התם בגמרא ובהלכות ומה סכתב אמכרנו לך עכשיו וקנו מידו הוא פירוס הגאון רבינו האי וכן בהלכות בבית כור וקיימא לך דכל הכי שמעתיא כלהו דראמר ליה מעכשיו וקנו מידו ע"כ והרשב"א ז"ל כתב בשם רב האי והקרקע עומד ביד הלוקח וכן כתוב בעטור בשם רב אחא:

הימן תפסו לא מפני שאמר ביקור או אינו סבור עיקרו משנה רעבה וכו' וכו'

פ' בתרא רע"ז

וכן כתב ר"י אלפס דהני טמעתת' כולוהו דראמר המוכר מעכשיו וקנו מכיה סה':

כשער טל עכשיו לא לפי הפסק: והא חזר בו המוכר יד הלוקח וכו' גם זה באותה בריתא מגבהו מן העדיית ואמרין עליה מן העדיית סבה ואף זו פירט הרמב"ם ז"ל טממין לו כשער טל עכשיו: ואם לא היה יוצא וכו' גם זה מפורט בגמרא ובהלכות טס בהמוכר: מכר הרין במטלטלין וכו' דין המטלטלין גם כן עם ובעל המאחר פירט כסלא מסך ולענין מי שפרע דאי כסמסך לכל גוכא קנה לרעתו וכתבו הר"א והרמב"ם ז"ל רכי אמרי'ן במטלטלין סיכול לומר לוקח כסהמוכר חזר בו נתן לי מהס כנגד מעותי וכן סהמוכר יכול לומר כסהלוקח חזר הילך כנגד מעותיך דוקא במטלטלין הראויין ליחלק כגון פירות וכיוצא בהן אבל בעלי חיים כגון פרה וחמור וכל כיוצא בהם שאינם כסאמר כד ראו לחלוקה כל היכא סהמוכר יוצא וכנס על מעותיו יכול כל אחד לחזור בו לגמרי וחוזרין המעות ללוקח ואיכ' שותפין במכר והראו פנים לזה ועיקר: לקח סוה מאה במאתים וכו' מן הדומה סגרתו איכה סוה לגרסתו והוא גורס זבין סוה מאה במאתים וקא עייל וכפיק אזווי לא קני אלא בעי לזכוי במאה ולא חסכה לזכוי במאה ולא מאי דפטיט' להו וכפירוס הבעי' כך ולא חסכה ולא מצא לה לוקחין מיד ואלו טרח טובא לאהרורי אחר לוקחין הוה מסכח לוקחין סדה קטנה ולא טרח הוקשה לו סמ' לאו חביבה היא ע"כ: הקונה דבר מחברו ונתן לו המעות וכו' זה מבואר בסוגיא דהאיש מקדש וסוף במכר סקנה דרב הוכא מוקי לה כבי האי גוכא דכמכא מנה חסר קנה ופסוט הוא עם ובראי שאין לו דין כותף מקצת הדמים אלא כאלו נתן כלם ומחזיר הסאר זה דעת המחבר ופרק טו' יותר: האומר לחברו כשאמכור סדה זו וכו' מימרא פרק הסוכר את הפועל בעו' ואיתא בהלכות פרק בית כור ודוקא כסאמר במאה לו כשאמכרנה תהיה מכור' לך סלא פסק הדמים הרי היא מכורה לאחרון רכל סלא פסק לא סמכא דעתייה והכי איתא התם בגמרא ובהלכות ומה סכתב אמכרנו לך עכשיו וקנו מידו הוא פירוס הגאון רבינו האי וכן בהלכות בבית כור וקיימא לך דכל הכי שמעתיא כלהו דראמר ליה מעכשיו וקנו מידו ע"כ והרשב"א ז"ל כתב בשם רב האי והקרקע עומד ביד הלוקח וכן כתוב בעטור בשם רב אחא:

וקא עייל ועיקר אשתי' מלא כמוכר שדהו וכו' דוקא אפ' גרסתו כמכר וכו' כך פשוטא כנגד המאק ולא אשכח למכור במאה (קא וכו')

מכרה

מכרה ביתר על מנה קנה האחרון וכו' מפורש בגמרא האי זוניי אכסוה ופירש המחבר שהרי זה כמי ש: אכסו ומכר דלא קנה קמח דאכסו לא מסקי אכסו ארעתייה עד דמקבל עליה בפירוש כל אכסו דאיתיליד וזה דעת הרמב"ן ז"ל והוכיח הדב מתוך פירושו זה שאם אמר לו בפי' אם אני מוכרה למלס אפילו בכמה לדיך מזבנין לך במאה קנה דהוה ליה כמאן דמקבל עליה כל אכסו דמתיליד גם הרמב"ם ז"ל כתב כן בסמו': אמר כשאמכרה וכו' בית דין של מלסיה לשון הגמרא בדסימי בי תלתא אפילו תרי מבג תלתא ופירש המחבר בי תלתא בית דין של ג' וכיון דאמר בי תלתא דין שומא זו כדין אחר שהולכין אחר הרוב: אמר לו כמו שיאמ' מלסיה פירש ולא הזכיר בית דין הרי זה לא ירר לרעת הרוב אלא לרעת כולם וי"מ שהחלו הו' בין בדיסימי לכדאמר דסימי משמע דין שומא סהו' אחר הרוב וכדאמר עד שיאמרו כולם: וכן אם הו' ליה כסיסומו אותה בית דין ד' וכו' סס בדיסימי בי א' ארבע והטעם לרעת המחב' סכיון סירר לרעת יותר מבי' דין ארעתיא דכלהו אמ' אף על פי שהזכיר ב' ד' שמו אותה ג' ואמר המוכר וכו' מפורש סס בהסוכר פסק הלכה בגמ' ואיתא בהלכות פ' בית כור:

מכרה ביתר על מנה קנה אחרון שלא אמר אלא כשאמכור שיהיה מוכר מדעתו תחלה וזה לא חות רוצה למכור ולא מכר אלא מפני התוספת ש שהוסף זה על שויו נמצא כמי ש שנאנס ומכר אמר לו כשאמכרנ' והלכתא כרבי יעקב מנהר פקוד חרי היא קנויה לך מעכשיו כמה ש דאמר זוניי אכסוה ודלא כרבי הו' שישומו אותה בית דין של שלשה דאמר קמח קני עכ': אפילו על פי שנים מן השלש אמר לו כמו שיאמר שלשה עד שיאמרו שלשה וכן אם אמר לו כמו שישומו אותה ב' של ארבעה עד שישומו הארבע כולן ויסבימו וימכרו לאחר כמו שישבימו ואחד כך יקנה הראשון שמו אותה שלשה או ארבעה ואמר המוכר עד שיבאו ש והלכתא כרבי הונא ברבי דרב שלש אחרים או ארבעה וישומאין והו' דלא כרבי פפא דאמ' דיינא שומעין לו שהרי קנו מידו תחלה הוא דמעכב עכ': שמכר מעכשיו:

מגדל עז

פרק תשיעי

המוכר

להקדש ער במסירה ל להקדש סוף פרק קמח דקדושין: הגזבר סקל להקדש וכו' ואם הוזלו הפירות וכו' עד מכח הקדש כתב הרמב"ם ז"ל אם כן רצה חוזר ואם רצה ממסכן וכוטל ממנו כשכר הזול וזהו הו' סס סס כי מי שקבל לספק סלתות מסלם ועמדו מארבע מספק מארבע סיד הקדש על העליונה עכ"ל: ואני אומ' עיקר זאת הפוסקא פ' דקדושין והרבה מ מקומו ובאור הראב"ד ז"ל כן: וכן אם מכר חפץ של הקדש עד מי שפרע פרק קמח דקדושין: ככסי יתומים עד כתיבת המעו' הכל בגיטין פרק הכזקין: בארבעה

פרק קמח דקדושין

פרק תשיעי

המוכר

להקדש ואף הגזבר בכמה איתה כותן לו חפץ זה וכו' מפורש במסנה בערכין פרק המקדש סס שהאומ' במרה של הקדש הרי היא סלי בעטר וחזר בו אלפ' שלא נתן בו מעו' ולא החזיק אם חזר בו היו מוכרין אותה בסווייה וכפרעי' משל האומר בה עטר את המותר והה לאומר בחפץ שלו בכך וכך לגזבר של הקדש שאינו יכול לחזור בו ו מפורש מזה פ' יס כוחלין בענדא דיוסף בן יעזר גבי ההו' מרגביתא חמטייה לגזבר לא תסיימיה את דאמירתי לגבוה כמסירתי להריוט כלומר ויתן לא מצית למתקל מיהה טפי וכפ' פ' ז"ל: הגובר סקל להקד' ידוע על העליו' וכו' זה כתבא ערק קמח דקדושין כמו שיתבאר: כיצד נתן דמי' של הקדש חפץ מלא משך הפירו' אם הוקרו הפירו' סקנה כדן תור' לטון הברית' סס גזבר מנתן מעו' במטלטלין אפי' בסוף העולם קנה עכ' וכבר סאלו בתו' והרמב"ן ז"ל חמרי' אינו יכול לחזור על המה לי מעו' בלא מעו' כיון שהורה המוכר שיתקם בכך כבר בארנו שאינו יכול לחזור בו באמירה לבר דוקא כשלא כשתנה הסער וכופין אותו מדבריהם שלא יהא חוזר בדבורו לגבי הקדש הא אם כשתנה הסער אינו קונה חלף בכסף כדבר תורה עכ' ולרברי המחבר שלא חלק יס לתקן דאמירה לבר הוא מדבריהם פ' אין זה כדבר גמור וכסקבל הכסף הוא דין תורה כמבאר ראש פרק ג' דין תורה מעות קונאות הוזלו הפירות חוזר פהרי' לא משך זה אינו מבואר בגמרא. אבל המחבר עשה כדן היתומים סיתבאר למטה בכתבו הדמים ולא מטכו הפירות והוזלו ובהשגות א"א סיד הקדש על העליונה עכ': ובתוספו' והרמב"ם ז"ל תמהו מזה סכבר כזכר בגמ' וכתבאר פ' מהלכות ערכין מהקונה חפץ מן ההקדש ולא הספיק למסכור עד טעמד במאתי מה סקנה חקוי ואינו מוסקי בדמים והטעם שאף על פי שהריוט יכול לחזור ממ' כריך הוא לקבל מי שפרע ולפיכך בהקדש אינו חוזר שאינו ראוי לקבל מי שפרע כל זה כתבאר בגמרא ואם כן ההקדש סנתן מעות על ככסי הריוט בשהוזלו למה חוזר פהרי' יס בכיוצ' בזה מי שפרע אכל הריוט ומה בין זו לחותה שהבאתי ולא מצאתי בזה טעם מספיק אלפ' טיס לחלק בין אברת הקדש כשהוא כותן יותר ממה שהוא סוה קודם מסיכה שהיא מאבר ממון ממש ובין כשהוקר ממה שהיה סוה קודם מסיכה שאינו הפסד ממש בעין חלף העברת הריוט וכל זה אינו סוה: וכן אם מכר חפץ של הקדש וכו' זה מפורש בקדושין פרק קמח דבריתא: ואם הוקר חפץ וכו' גם זה באותה פ' י"א סס: ואין הגזבר חייב לקבל מי שפרע וכו' פשוט הוא שאם היה הגזבר מקבל מי שפרע לא היה בו חזרה כמו סנתבאר במה סכתבתי למעלה ועוד מסיכה לעולם אינה מרזיבת מי שפרע אפילו בהקדש חלף קונה לגמרי וכו' סתמו סתמו פירות וממסכו מהם וכו' והוקרו הפירות חוזרין זה מבואר סס: הוזלו הפירות לא יהא וכו' גם זה סס: ואם לקחו הדמים וכו' סס יהבו להו' זוניי ליתמי אפירי וכו' אבל אם הוזלו הפירות וכו' מסקנא רב אפי' סס: וכן יתומי' סלקחו פירו' ומסכו ולא כתנו דמי' וכו' סס אמשיכו להו' פירי ליתמי וכו': ואם הוזלו הפירות וכו' אינן חוזרין מסקנא דרב שיטא סס: נתנו הדמים ולא מסכו והוזלו לא יהא וכו' סס וכו' ראייה לדין הכזר למעלה בהקדש כיוצא בזה לפי שלטון הגמ' בתחלת סוגיא זו הו' יתומי' הרי הן בהקדש ובדין זה אמרו והוב' זוניי דיתמי אפירי זול לא יהא כח הדיוט מאור מן ההקדש הרי שהזכירו בבא' הקדש וי"מ אין זה כלום שא"כ יקטמה מה סאמרו סס יהבו להו' זוניי ליתמי אפירי וכו' לא יהא כח הדיוט חמור מן ההקד' וכבר כתבאר למעלה סכיוצ' בזה בהקדש אינו חוזר לא ודאי מה שהזכירו כאן הקדש הו' על כר ההטאה ולא בדוק' לא מפני שהקדש יתומי' הרי הן בהקד' אחזו לטון זה ובמקומו אחר' ג' מוזכר לטון זה:

פרק תשיעי

המוכר

להקדש ואמר לו הגזבר בכמה אתה מוכר חפץ זה ואמר בעשרה אפי' היה שוה מאה כיון שאמ' בעשרה אינו יכול לחזור בו שאמירה לגבוה כמסיר לתריוט: הגובר שקל' להקד' או שמכר ידוע על העליונה כיצד נתן דמים של הקדש אף על פי שלא משך הפירות אם הוקרו קנה כדן תורה ואם הוזלו הפירות חוזר שהרי לא מושך ולא יהא כח הדיוט חמור מכח ההקדש וכן אם מכר חפץ של הקדש ומשכו הלוקח ולא נתן דמים והוזל החפץ קנה שלא יהיה כח הדיוט חמור מכח הקדש ואם הוקר החפץ חוזר בו שהרי לא לקח הגזבר דמים וההקדש אינו נקנ' אלא בכסף של ונתן הכסף וקם לו ואין הגזבר חייב לקבל מי שפרע: נכסי יתומי' הרי הן בהקדש כיצד יתומים שמכרו פירות ונמסכו מהן הפירות ועדין לא לקחו הדמים והוקרו הפירות חוזרין בהן שאין נכסי יתומי' נקנין אלא בכסף בהקדש הוזלו הפירו' לא יהיה כח הדיוט יותר חמור מכחן וכן אם לקחו הדמי' ועדין לא נמסכו פירותיהן והוקרו חוזרין כשאר הריוטות אבל אם הוזלו הפירות ורצו הלוקחות לחזור בהן חוזרין ומקבלין מי שפרע בדינם עם שאר העם שאם נחייב אותם ליקח הפירו' כדן תורה הרי זו רעה ליתומי' שאם יהיה דינם כך כשיצטרכו למכור לא ימצאו מי יתן להם דמים וכן יתומים שלקחו פירות ומשכו הפירות ולא נתנו הדמים והוקרו לא יהיה כח הדיוט גדול מכחן והוזלו הפירות חוזרין לא יהיה כח הדיוט גדול מכחן והקד' להם נתנו הדמים ולא משכו הפירות והוזלו הפירות חוזרין לא יהיה כח הדיוט גדול מכחן והקד'

מגדל עז

הלכות מבירה

מגיד משנה

בארבעה פרקים במנה ער סוף הפרק מסכת חולין פרק אלוה ואלת בנו :

אם רצו המוכרים וכו' זה מסכתא דרב טיטא סס : פרקים במנה וכו' רין זה מסכתא בחולין באתו ואלת בנו ומסכתא דגמרא הכי במס רבי יוחנן ואלתא בהלכות טס : היה לטבח וכו' מס מסכתא וגמרא :

פרק עשירי מי

כתב

הראשון זל טעה בזה בדברי הרב זל שהוא לא אמר אלא אף על גב דבטעת התלויה והמכירה לא ארצי ליה זוני אלא לבסוף מכירה היא ולעולם כריך סיתן בפני עדים דאי לא מצי אמר ליה לא יהבת לי מדעי עכ"ל : ואני אומר חס ושלום לומר טיטעה תלמוד בדברי רב עורכו באבו וכל סכך גדול ורב ממזרח וממערב לא הא לאו בהכי תלויא מצינא אלא בפירוטא דגמרא תלויא מלתא ועיקר זאת הסמועה פרק חזקת הבתים גמרא מתניתין דהאומכת חיל להם חזקה כו' דמסקינן לררב הוכח דאלה הלכת תלויה וחבין זכניה זכני ואוקומי בדארצי ליה זוני דסכך הוא דאגב חוכסיה גמרא ומקמי וכבר דרשתי לסוף הגמרא ולסוף הרב זל ואין צדיהם כחוט השני והנה כתובה אות באות בגדיסאות המיוסרות ומקסי עלי מדרב ביבי דאלה קרקע אין לו אבל מעות ים לו ופרקינן להדיא דרב ביבי מימרא היא ו ומימרא לרב הוכח לא קל והראשון זל יפרט הסמועה כפרטס זל ד דקוסיא דרב ביבי מסוס דאמר ק קרקע אין לו אלמא מסמ דתלויה וחבין זכניה לאו זכני אבל דמ זל מפרט מלתא דרב הוכח דאמר זכניה זכני אף על גב דלא יהיב זוני קמי סהדי וקטיא ליה מסוף מלתא דרב דימי דאמר אבל מעות ים לו ופטיטא לן דמעיקרא דרב ביבי קאי כרב הוכח דהא אמרי לעיל בסמעתין ורב ביבי מקיים בה ולא איכטרי ליה לאהסוי דמקרקע אין לו אלא אקטי ליה מסוף מלתיה דאמר אבל מעות ים לו מסו דמסמע דיהיב ליה זוני קמי סהדי ואף על גב דלית ליה קרקע והיכי קאמר רב הוכח תרתי חדא דאית ליה זוני ועוד דאית ליה קרקע ואף על גב דלא יהיב ליה קמי סהדי רכה דלא קל כרב ביבי בקרקע ליסבור כותיה דלוייב ליה דמי קמי סהדי ופרקינן דרב ביבי מימרא היא ומימרא לא קל לרב הוכח בבי הא כמו באירך דלעיל וממילא פטיטא לן דהיה דרב הוכח דתלויה וחבין זכני דלא יהיב זוני קמי סהדי כמו סכתב רמ זל ואף על גב דפריק אליבא דסמואל מור סמואל הוכח דיהיב זוני הכי פי דיהיב זוני בלא סהדי דעדיימסטורא בסהדי ולא ארצי זוני מסוס טעמא דכתובתא דכיון דמטי הכאה לדיה סברא הוא דאגב גופיה בטור לא קנה קאמר דמסמע בטור לחודיה הא דלא קנה הא בזוהי קנה והיכו טעמא דגזלן לא כריך מודעא ובאונס כריך מודעא מסוס דגזלן לא יהיב דמי ואונס יהיב דמי כדאיתא בבוליהת למודא מה בין גזלן לחמסן גזלן לא יהיב דמי חמסן יהיב דמי וכי דייקת לסוף רמ זל לקמן בהאי פירק הכי מסכתא לה דיקרי ליה ומכרס אונס שהוא חמסן ומלתא דפטיטא היא דכיון דזוני קאי מקחו אף על גב דלא יהיב דמי סהדי וזבנה עלו דברי רמ זל על מכוסס וזה נכון דאי קד לפרוטי דאונס וגזלן חד הוא ובחדא גונא כינהו דתרווייהו יהיב זוני אף קטיא דרב הוכח ארירבהוכח דרב הוכח אמר לעיל בסמעתין גזלן אין לו ראהיה והכא קאמר בתלמיה וחבין זכניה זכני אלא ודאי על כרחין כרפטי דגזלן לחוד דלא יהיב דמי ואונס לחוד דיהיב דמי חמסן ויהיב דמי איסתכח דגזלן סתם ובלא מודעא בחמסן אפילו דמי אוי מקר מודעא והי מסת בבבא קמא פריק הכונס כאן לריד : לפיכך אם מסר מודעא כו' ער הרי זה אונס פרק חזקת הבתים : ומעשה

פ' אלוה ואלת בנו

פ' חזקת הבתים

פרק עשירי מי

מי

שאנסתו עד שמכר ולקח דמי המקח אפילו תלחו עור שמכר ממכרו ממכר בין במטלטלין בין בקרקעות שמפני אונסו גמרא והקנה אע"פ שלא לקח הדמים בפני העדים לפי אם מסר מודעא קודם שימכור ואמר לשני עדים דעו שזה שאני מוכר חפץ פלו לפלו מפני שאני אנוס הרי המכר בטל ואפילו החזיק כמה שנים מוציאין אותה מידו ומחזיר הדמים וצריכין העדים לידע שהוא מוכר בפני האונס ו ושואו אנוס ודאי לא שיימכרו על פיו : וכל

בעתיד לעשות ואהריכין כותן ואפילו הוא חנוס דכיון דעדים ראסונים ראו אונסו ועשה בפניהם מודעא ואחכ מכר בפני אחרים בסתירה וכתבו וחתמו הרי אלו מעדים שהיתה מכירה זו גמורה וסנים הראסונים מעדים שהיה קודם לכן אונס הואיל ונכול לקיים דברים כולם דאמור בסוף נתרצה הילכך לא כתבין מודעא ארצי אלא כי ההוא מעשה דפרדיסא סאותס עדים עבדמס סיודעים אונסו אותם הם החתומים על המכירה הילכך נראה לומר כל אדם שעושה מודעא על מחילה או על קצין סעתיך לעשות ואחרי כן מוחל לו הקנה בפני סנים אחרים אין המודעא כלום כל זה כתב רבנו אפרים בתשובתו : הרי

הרב זל הכונה במה סכתב הרב אלפסי זל בפרק הנזקין :

אם מסר מודעא וכו' זה מפורט סס פרק חזקת הבתים בגמרא ובהלכות כל היכא דאיכא תרתי דיעת האונס לעדים ומסרי מודעא אפילו במכר לא קנה : וכל

פרק עשירי מי

מי

שאנסתו עד שם מכר אפי' תלויה וכו' זה מוסכ בספק הלכה פרק חזקת הבתים גבי תלויה וחבין והלכתא בבוליהו הוו זכניה זכני וטעמא אמרי התם אגב אונסא דזוני גמרא ומקמי : אע"פ שלא לקח הדמים בפני עדים בהסגות

אא

טעה בזה בדברי הרב זל והוא לא אמר אלא אף על גב דבטעת המכירה והתלויה לא ארצי ליה אלא לבסוף מכירה היא ולעולם כריך בפני עדים דאי לא מצי אמר ליה לא יהיב לי מדיעד כאן : כל שהרא זל סובר בדברי המחבר הם אפילו כשהמוכר חול לא קבלתו ונאמן הלה כיון ססטרו בידו למד כתתי ואיני יודע היאך פסוט זה אכל הרב בסאר מכירות הכעשות סלא מחמת אונס סיהיה הלוקח כאמן תקף למ' כתתי אפילו המוכר מכחיסו סעמיד דברי ה המחבר כאן בסעעסית באונס ב בטעהמוכר כוכר סקבלת המערת סהרי בעל העטור בסס רבי אפרי כת דכל תוך סלס על הלוק להביא ראהיה בכל גונא למ' כל בדעת ה המחבר סהוא מרמה מכירה זו לסאר מכירות דעלמא ולא בעינן טפי בזו ונראה סהוא מפרט ארצי ולא ארצי בעדים וסלא בעדים ואסתיקא דאפילו לא ארצי בעדים קנה והוא סמורה לו ולא אמרי אגב אונסא קא מודה כל זמן סלא מסר מודעא כמו סיתבאר בפרק זה וזה עקר אפטר סדעת הרא זל דבעינן סידאו העדים מנין המעו דאי לא מצי אמר אגב אונסא הדיתי ובעי ומה סכת הרא זל טעה בזה בדברי

הרב זל הכונה במה סכתב הרב אלפסי זל בפרק הנזקין :

אם מסר מודעא וכו' זה מפורט סס פרק חזקת הבתים בגמרא ובהלכות כל היכא דאיכא תרתי דיעת האונס לעדים ומסרי מודעא אפילו במכר לא קנה : וכל

אונסיה גמרא ומקמי ולהכי אקטי ליה לא לתר מדרב ביבי וכדפרטי דאי קר דיהיב זוני בעדים קאמר רב הוכח אף דיקארי לה מרסמואל מאי קא ארי לה והא סמוא גופיה בטור לא קנה קאמר דמסמע בטור לחודיה הא דלא קנה הא בזוהי קנה והיכו טעמא דגזלן לא כריך מודעא ובאונס כריך מודעא מסוס דגזלן לא יהיב דמי ואונס יהיב דמי כדאיתא בבוליהת למודא מה בין גזלן לחמסן גזלן לא יהיב דמי חמסן יהיב דמי וכי דייקת לסוף רמ זל לקמן בהאי פירק הכי מסכתא לה דיקרי ליה ומכרס אונס שהוא חמסן ומלתא דפטיטא היא דכיון דזוני קאי מקחו אף על גב דלא יהיב דמי סהדי וזבנה עלו דברי רמ זל על מכוסס וזה נכון דאי קד לפרוטי דאונס וגזלן חד הוא ובחדא גונא כינהו דתרווייהו יהיב זוני אף קטיא דרב הוכח ארירבהוכח דרב הוכח אמר לעיל בסמעתין גזלן אין לו ראהיה והכא קאמר בתלמיה וחבין זכניה זכני אלא ודאי על כרחין כרפטי דגזלן לחוד דלא יהיב דמי ואונס לחוד דיהיב דמי חמסן ויהיב דמי איסתכח דגזלן סתם ובלא מודעא בחמסן אפילו דמי אוי מקר מודעא והי מסת בבבא קמא פריק הכונס כאן לריד : לפיכך אם מסר מודעא כו' ער הרי זה אונס פרק חזקת הבתים : ומעשה

לא באתי מכאן ועד יום פלוני הרי הוא סלו ואחיקמא לה בגמרא חליבא דמאן דאמ' אסמכתא לא קניא דיוקא ברא"ל מעכשיו הא לאו הכי לא קני והלואו על סמך

מגיל עז

לפיכך הנותן ערבון לחבירו וכו' ואם חזר בו המוכר עד ואסמכתא לא קנה כתב הר"ם ז"ל ח"ה הכל מודים בזה סהרי הכריכו הגאון סוהא מבטל זכרתו סה"ה מחיל' וסלא הוא חנוס והוא דיקנו מיכה ב"ר חסוב אבל אם יאמר לו המוכר המעות סכתת לי לא יבאו מתחת ידי ואתה אם תר"ק את מקחך או תניח אותו לעולם הדין עמו ובענין זה יכול להיות מה שכתב ע"ל:

פ' ה"ה

פ' א"ה

פ' א"ה כ"ה

ואני אומר דן דבריו לכך זכות המקו' דיכהו לכך זכו' אמנם כבר כתבתי כמה פעמי' בזה כי דעת רמ' ז"ל ומנהגו בכל מ' משנה תורה הזו מדרך ארוכה לקצרה והכל על פי הגמרא וגם בזה הדין כך הוא מפורסם בפרק הזהב והסברות רבות בה לגאונים ולאחרונים ז"ל כדברי' וסאר מקומו' שרשמי' בתחלת זה הפרק רסום גם מחוברות אבלינו בטעותינו: וכן מי שפרע מקצת חובו והסלים סטרו עד או סמא לא יהיה עיקר זה הדין פרק גט פסוט ומייתי לה בדריס פ"ד נדרים והרבה מקומו': כל האומר קנה מעכשיו וכו' עד וכן כל כיוצא בזה פרק איהו נסך: מי שמכר חבירו עד כלתאיו ב טקדוין פ' האיום מקד' ובכתובות פרק אלמנה נזוכת: לפיכך אם ירד המטר כו' עד ודברים סבלב אינן דברים תחלת הדין במציעא פרק המוכר את האמנין והביאו ר"י אלפס ז"ל בהלכו' בכתובות פרק אלמנה נזוכת וסופוגם פרק האיום מקד' מי

כוסף בו דבר מחמ' מה סהוא כווד לו וה"ס בז"ל כתב פרק הזהב בדחיית ראהו זו לאו מילתא היא דהתם מוכר אוכל פירות אבל חמ' הוא ז"ל הודה הדין מכח התוספת' כדברי האמור' דאפי' בזה סבירו סייך דין אסמכתא חלא שבמלוה על קמסכון מטלטלין ואמר לו אם לא נתתי לך מיכאן ועד יום פלוני קני הוא סלך כתב סהרי הוא סלג וכן הוא מפורסם בתוספתא מ' מחלוות המפרטים ז"ל תלוי בדין הערבון סיתבאר למטה:

ביצד המוכר בית לחברו וכו' הרי זה קנה כראיה סיוע לזה ממה סאמר' למטרה דמעכשיו הדין אפי' סאינו מוחזק בבית או בסדה חלא סיקנו מידו במעכשיו ואם כן כסהוא מחזיקו מעת' למה לא יועיל יותר מטאמ' לו מעכשיו והלא חזקה זו מעכשיו הוא מחזיק בו:

אבל אם התנה ואמר לו אם תלך עמי וכו' לא קנה בזה חלוק ה"ס בז"ל ואמר בהלכו' נדרים דכל היכא דתנאה לא הוי במלת' דעבד לה מקל' לאו אסמכתא היא דכיון סתלה תנאו ברע' הקול' ולא דע' אי עבד לה או לא לאו א' אסמכתא היא דגמר ומקנה ודעת המחבר כדעת רבו אבן מיגס ז"ל פ' מי סמת: לפיכך הנותן ערבון וכו' בדיתא פרק הזהב זה לסונה הנותן ערבון לחברו ואמ' לו אם אפי' חוזר בי הרי ערבוני מהול לך והלה אומר אם אני חוזר בי א' אכסול ערבונך כתקינו התנאים דברי רבי יוסי רבי יוסי לטעמיה דאמי אסמכתא קניא רבי יהודה אמר דיו סיקנה כנגד ערבונו ע"כ סם ובהסוכר את האומנים איתא ובהלכות והוא מפרסם דש' כאן לא נחלק רבי יהודה חלא באומר אכסול לך ערבונך אבל במחול לך ד"ה קנה ולסון דיו סיקנה כנגד ערבונו מסייע לזה דמסמע רלא פליג רבי יהודה חלא כסהמוכר

ע"י בה' סנה דרין ספ"ו כיצד המוכר בית לחבירו או נתנו לו במתנ' על מנת שילך עמו לירושלם ביום פלוני וחזוק זה בבית הרי זה קנה כשילך עמו לירושלם באותו היום ואם עבר אותו היום ולא הלך לא קנה אבל אם חתנה ואמר לו אם תלך עמי לירושלם ביום פלוני או אם תביא לי דבר פלוני אתן לך בית זה או אמכרנו לך בכריכך חלך עמו באותו היום או שחביא לו אף על פי שהחזיק בבית אחרי שקיים התנאי לא קנה שוו היא אסמכתא וכן כל כיוצא בזה לפיכך הנותן ערבון לחברו ואמר לו אם אני חוזר בי ערבוני מחול לך וחלה אומ' ואם אני חוזר בי אכסול לך ערבונך אם חזר בו חלוקת קנה זה הערבון שחרי הוא תחת ידו ואם חזר בו המוכר אין מחייבין אותו לכפול הערבון שזו ג"ט פסוט ובהכית והעל' מייתי לה: אסמכתא היא ואסמכתא לא קנה וכן מי שפרע מקצת חובו והשליש את השטר ואמר לו אם לא נתתי לך ע"ד יום פלוני תן לו שטרו והגיע זמן ולא נתן לו לא יתן השליש את השטר שזו אסמכתא היא וכן כל תנאין שמתנין בני אדם ביניהן אף על פי שהן בעדים ובשטר אם יהיה כן או אם תעש' כך אתן לך מנה או אקנה לך בית זה ואם לא יהיה או לא תעשה לא אקנה לך ולא אתן לך אע"פ שעשה או שהיה חרבר לא קנה שכל האומר אם יהיה אם לא יהיה לא גמר והקני' דעתו עדין סומכת שמה יהיה או שמה לא יהיה כל האומ' קנה מעכשיו אין כאן' אסמכתא כלל וקנה שאילו לא גמר להקנותו לא הקנותו מעכשיו כיצד אם באתי ככאן ועד יום פלוני קנה בית זה מעכשיו וקני מידו על כך הרי זה קנה אם בא בתוך הזמן ש שקבע וכן כל כיוצא בזה: מי שמכר הצ"ר או שדחה ופירש בשעת המכיר' שהוא מוכר כדי לילך למקום פלוני או מפני חמסר שנסנע כדי לקנות חשין בדמי חצרו הרי זה כמוכר על תנאי לפיכך אם ירד המטר א' שמכר או באו חשין וחולו או נמנע הדרך לילך לאותה הארץ או שלא נסתייע לו לעלות או לקנות חשין חרי זה מחזיר אותן הדמים ותחזור לו הקרק' שחרי פירש שאינו מוכר אלא לעשות דבר פלוני וחרי לא

הלואו על סדה כו' חוקימא למתני' ברא"ל מעכשיו כו' ופ"י סם דוק' היא אסמכתא דמקח וממכר קונה במעכשיו דכיון דתחילת א' אסמכתא הוי מקח וממכ' סמסעבר לו סדה בתורת מסכונ על מעותיו וגם עסה לו טובה בהלואה לכך גמר להתרבות לקיים תנאו כענין סאמרוב הוכא ורב נחמן למד בסעת מתן מעות ולמד אפי' אחר מתן מעות וכו' עד אבל סאר א' אסמכתות כראה סאן קונו חפילו א"ל מעכשיו מדאמר' פ"ד נדרים ו והילכתא אסמכתא קניא והוא דיקנו מיכה ב"ר חסוב וסמס קנו מיכס משמע קנין סודר ומסתבר דקנין סודר אינו להקנות לאחר זמן בתר דהדר סודרא למריה והכי מסמע בהמות פך כדריס חלא דיוקא ב במעכשיו הוא ריקני ואה' קאמ' רלא קניא אסמכתא סלא ב"ר חסוב אפי' קנו מידו אלמא אפי' במעכשיו מכאן פסק מורי רבינו ס' סאדס כאמן ליסבע על המסכונ ספידו סכחלט וסאמר לו הלואה קני מעכשיו וזכה במסכונ הוילי ועסה לו טובה לא הוילי אסמכתא וכראה דר"ם חולק עיין בתסובות ספר מספטים בסיון כ' ע"כ:

נעשה וכן כל כיוצא' ז"ל סגילה בהן: אבל רשתו קוד' דאלכ תיפוק לי' דאינו כאמן ודוק' ממסו רלא גילה דעתו בעמ' המכר אבל גילה דעתו במעת המכר אף על פי סלא התנה חוזר תו' ע"כ:

חוזר בו בדוקא: ובהשגות א"א

אבל אם יאמר לו יכול להיות מה סכתב ע"כ: וה"ה ז"ל מפרסם כדברי יתר המפרטים דאפילו במחול לך פליגי ומה סכתב רבנ' אבל אם יאמר לו המוכר הוא כסאמר כן בסע' כתב' מי סטרע מקצת חובו וכו' זו משנה פ"ג גט פסוט וקיימא לך כרבי יהודה דאמר הכין ורלא כרבי יוסי כדאסמכתא הלכתא בגמרא והטעם לפי סהוא תלה הדבר בחזרת המטר ואיכה ביד התלוה וא"ל חמ' לו אם לא פרעתין הכסאר מיכאן ועד יום פלוני גבה כלו ומה סכתתי מחול לך הרי זה גובה כיון סהסטר כל התנאין וכו' זה מאמר כולל וכלמד מהסוגיא דאי זהו נסך מממרא דרביא דאמר כל דאי לא קנה: האומר קנה מעכשיו וכו' זה מבואר סם באותה סהבאתי למעלה בדאמר ליה מעכשיו: סמכר חזרתו כו' לילך למקום פלוני או מפני המטר וכו' דין ההליכה מפורסם פרק האיום מקד' בעוברא דהוא גבא ודבר המטר בכתובות פרק אלמנה נזוכת בהיה סבארת: א"כ ירד וכו' או נמנע הדרך זהו דאיתילד אונסא באורחא פרק האיום מקד' או סלא כסתיעי' לו לעלות זה נלמד סם מהסוגיא דלא אחר דיוק' א"כ אם מחמת רכונו אבל לא היה סם מונע חלא סהוא אינו רוכה לעשות קנה הלה סאן זה כדן תנאי גמור כמי סאמר סדי מכורה לך אם אעלה לארץ וכו' א"ל למקום פלוני סאם אינו רוכה לעלות או לילך סהמכר בטל דהכא דיקא בסי' מונע ולזה כתבון המחבר: אבל

א"ל מיד קמלא וסאמר' (ע"ג רבינו) א"ל מיד קמלא וסאמר' (ע"ג רבינו) א"ל מיד קמלא וסאמר' (ע"ג רבינו)

הלכות מכירה

מגיד משנה קנין תקיף

10

אבל המוכר קתם וכו' אע"פ שמראית הדברים מט פריך האים מקדם ומבואר בהלכות פ"ר אלמנה כיוצא בכתובות ובארזו המפרטים זל טאעפי סקודם מכירה אמר סהוא רוצה למכור על דעת לעשות כך וכך כיון דבטעת מכירה לא אמר אינו חוזר דעת המחבר זל סכתב למעלה בטעת מכירה וכתב הרמב"א זל דכל היכא דאין המכר קיים אין לוקח אוכל פירות עד שיגמ' המכר מלא ויכל לחזור בו מוכר והוא ליה כחותה סכתבארה למטה מכר לו קרקע והתנה המוכר וכו' ואף לאן סתמו כפירושו אלף סכאן משלמין את הפירות כיון סיס זמן דיוע לדבריו מי סהקנה לחברו והתנה וכו' זה פשוט דכל מגדל עז

אבל המוכר סתם אע"פ שהיה בלבו שמפני כך וכך הוא מוכר ואף על פי שנראים הדברים שאינו מוכר אלא לעשות כדוכך ולא נעשה אינו חוזר שהרי לא פירש ודברים שבלב אינם דברים מי שהקנה לחברו והתנה עליו על מנת שתתן מקח זה או תמכרנו לפלוני אם נתנו או מכרו לאותו פלוני קנה ואם לא קיים התנאים ומכרו לאחר או שלא מכרו ולא נתנו בזמן שקבע לו לא קנה וכן המוכר או הלוקח שהתנה שיחזיר לו המקח בזמן פלוני או כשישתן המעור ואמר ללוקח כשיחזיר לי קרקע זו לחברו והתנה המוכר ואמר ללוקח כשיחזיר לי מעות תחזיר לי קרקע זו והרי הפירות של מוכר מכר לו סתם ואמר לו הלוקח מועתו כשיחזיר לך מעות תביאם לי ואני אחזיר לך קרקע זו והרי התנאי קיים והלוקח אכל פירות ואין בזה אבק רבית שהרי מועתו חייב עצמו בתנאי זה מעשה באשה ששלחה ראובן לקנו לחצר משמעון שהיה קרובה ואמ' שמעון המוכר לראובן השליח אם חזיר לי מעות תחזיר לי פלנית קרובתי קרקע זו והשיבו ראובן ואמר לו אתה ופלנית

מי שהקנה לחברו וכו' עד סקבע לו לא קנה בקרקעין פריך האומר: וכן המוכר או הלוקח כו' עד וכן כל כיוצא בזה הכל פריך איזהו כ כסך: אם סכתת סקנו מידו עליה עד והוא סיהיה בבית דין חסוב ע עיקר זאת ההלכה פ' ד כררים ורבו סקברות כמו סכתת סתיה אמנס ה הגאון ור"ח זל כן הורו: המחייב עכמו בזמן וכו' עד וזכה הורו הגאונים בכתובות ריש פ' הכוסא וכרן קמח דקדושין: חייב

קדושים כמו אחים כלומר הדבר קדוש שהיא תחזיר לך ואינה מקפדת על זו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו הרי זה השליח לא קנה כלום שהרי לא

סמכה דעתו של קרוב זה על דברי השליח מפני שלא השיבו תשובה ברורה ונמצא שלא נמר ולא הקנה וכן כל כיוצא בזה: אם סכתת שקנו מידו עליה בבית דין חשבו הרי זה קנה והוא שיתפס זכויותיו בבית דין והוא שלא יהיה אנוס כיצד הרי שהתפס שטרך או שובר בבית דין וקנו מידו שאם לא בא ביום פלוני ינתן שטרך זה לבעל דינו והגיע היום ולא בא חרי אלו נותן ואם עכבו נחר או חולי מלכתו לא יתן וכן כל כיוצא בזה והוא שיהיה בבית דין חשוב: המחייב עצמו בדין המכירה בלא תנאי בלל אף על פי שלא היה חייב לו כלום הרי זה חייב שדבר זה הוא ואינה אסמכתא כיצד

כתב רמ"ד והיינו החסוב סבעיר אל הפוט אחר יהיה זמנים ההס אבל מורי רבינו מי כתב רמטעס הודעת בעל דין סכתת סכי מדי דהוא אמתתה זו סכתתו בסוקא וחתמה סברא דכתב סכין אף על פי סלא אמר לכתוב כך כיון סכיה לכתוב סטר טוב ה"ל כאילו אמר אחרי סטופס סטרות כך הוא ה"ל אע"פ סלא היה סבר חסוב ה"ל כאילו הורה סכיה לו סבר חסוב כיון סאל לכתוב סטר אלף לא אל לכתוב סטר כו' בתוספת ד ופעם וכתב סכיה וכה"ל סכיה

הכי פסקו סדרים הילכתא דאסמכתא קניא והוא דלא חכים והוא דקנו מוכיה סבר חסוב וכן נמצא בתוספת רב צמח גאון וכן מטעם סכ"ס כל איזהו כסך ד"ע קנין אסמכתא קניא וכן פי' ר"בם באותה פ' וכן פ"ס סכ"ס בפ' גט פסוט וכן פי' ר"ת בספר הישר וכן ר"י במה מקומות בתלמוד וכן כתב מורי רבינו ס' בתוספת ג' וכן ר"ב"ה באביאסף אבל רב האי גאון חולק וכת' בספר מקח וממכר בסע"ד ז' וזל כל מקומות סתמא בתלמוד והילכתא דאסמכתא קניא והוא דלא חכים והוא דקני מוכיה סבר חסוב אלו דברים ר' יוסי וכל דבריו בזה הדק כולן בטולן פ"ב' ומורי רבינו ס' תמיה אין יתכן דפסק דסתמא דתלמודא היא דלא כהילכתא וכן נמצא בדברי הל' ויחק בן החסיד ר' סמואל ועוד גאון אחר סמרומה סהוא ר"ב"ה סהוכיח דפסק דסתמא דתלמודא דכררים אפי' ל' יהודה וסאלפס בפרק גט פסוט פסק גאון דהאי דיקא דכררים ליתא אלא במתפס זכויותו לחוד ואתו גאון גם הוא חולק על רב האי ורבינו חננאל פסק כאותו גאון וכן רבינו המוכר כבעמוד אמנס ר' פסק סאפי' הא דאמרי סבר חסוב קני היינו סתמא מעכסיו ואף על גב דלא איתפס זכותיה אמנס בסידוכין כיון דמנהג סולו הוא לקנות סבור הערכות מן החוזר בו אפילו בלא מעכסיו קני דבמנהג תליא מילתא סרמסמע פריך איהו כסך גבי סיתומת ועוד דראוי לקנות על סביים סכיה סלא ירגילו לחזור בהן וכן כתב ר"ב"ה ועוד כתב מסחק בקוביא ומכריחיונים הוי אסמכתא מסו' דלא גמר ומקני דסבר אבא דיעבא בנק"ט ט"י אבל בפ' במה מדליקין סהמרו זה בזה וכו' סאינו תלוי בחכמתם מספיקא גמרי ומקני אהדי להפסד ולריוח כל סחוק סאינו תלוי בחכמ' ור"ת כתב וכן תמצא בדברי הרב דבכל מקום סכיתין זה סכג זה וזה כזה כגון מסחק בקוביא בסנהדרין וערבון בזההב והמראה בזה מדליקין לא הוי גזמא וקני דוקא במקו' סהאחר לא יפסיד לעולם כההיא דפ' ד כררים דאיתפס זכותי וההיא דגט פסוט מי ספרע מקצת חובו והסליט את סטרור דההיא אסמכתא היא ולא קני אלא סבר חסוב אבל בהכי סכיתין זה סכג זה וזה כזה קני וה"ה כמי בסדוקי אירוסין אע"פ דלא הוי סבר חסוב ולא אמר מעכסיו קני סהרי כתיבין זה סכג זה והוי כמו מסחק בקוביא וערבו בהזהב דקני אליבא ד' יהודה כמי סכג ערבנו ותרתי בעינן לא גזים וברו ולא קני אסמכתא אלא כסיס קנין טוב מקרקעי כראוי להם ומטללי כראוי להם אבל בדבורא בעלמא לא קני דלא עדיבא אסמכתא מהיכא דלא אסמיק דבעינן קנין ועיין בהילכות שוות פי' ואפילו במסכן סייבא אסמכתא בתוספת לה' ע"ס:

תכאי סבזמן תכאו קיים וכלמר מהסוגו סאמרו פריך המגדס הרי זה גיטוך על מנת סתנסאי לפלוני הריזו לא תנסא לו ואמרינן מאי טעמא גזרה סמא יאמרו כסיהן כ סתנין במתנה זה לזה וגב דכי ממונות לזכא למיזס להך גזרה וכיוצא בזה בהסותפין סדרים וכמה מקומות כיוצא בזה: וכן המוכר או הלוקח וכו' גם זה פשוט ומבואר פריך אי זהו כסך כמו סיתבאר למטה: קרקע לחברו והתנה המוכר וכו' מימרא פריך אי זהו כסך ובהלכות והטעם ספירות סל מוכר לפי סאינו חוספי סמא המוכר יביא המעות ונמצא סאל לוקח סכר מעותיו לפיכך פירות סל מוכר: מכר לו קתם וכו' גם זה באותה בריתא סס וזה למכנה סס כמו סכחה בהלכות קנין לו בית מכר לו סדה ואמר לו כשחזיר לי מעות תחזיר לי אסור לכסיהן ק' אחזירם לך מותר מאי סכא רישא ומאי סכא סופא אמר רבא סופא דאמר ליה מדעתה ורבי המחבר ס' סה מבוארים: מעשה באסה ססלחה ר' ראובן וכו' מבואר סס מעשה ובהלכות: אסמכתא סקנו מידו עליה בבית דין חסוב וכו' דין זה פסוט הוא ומבואר בגמרא בפרק ד' כררים ומ"מ קצת מן המפרטים תמהו ואמרו למה לנו בית דין חסוב תיפוק לי דכל קנין הוא במעכסו וסדרמוכ סריך הסותפין סדריו ואי לא אינו קונה דהוא ליה כאומר מסוך פרה זו ולא תקנה אלא לאחר סלסיס יוס סכתבאר פ"ב סאינו קונה ואס כן אחר סכל קנין הוא במעכסיו סבר כתבאר למעלה סאיין דין אסמכת' במעכסיו ואס כן למה לי סבר חסוב והעולה להס הוא סלא סכריכו סר חסוב לא במתפי' זכויותו וכגו' זה אינו מקנה אותן מדעתו אלא סהס קובעים לו זמן וכדי לספותו דלא לסתמיט קנין מידו ובעינן בי דין חסודיהו סעין הפקעת ממון והו סבר מכסיסן עצמן בזה ולא יעסו כן בסאר עניינים ומ"מ אפילו לא

כררי ס' האסמכתא ועיין בספיקין לה

קדושים כמו אחים כלומר הדבר קדוש שהיא תחזיר לך ואינה מקפדת על זו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו הרי זה השליח לא קנה כלום שהרי לא סמכה דעתו של קרוב זה על דברי השליח מפני שלא השיבו תשובה ברורה ונמצא שלא נמר ולא הקנה וכן כל כיוצא בזה: אם סכתת שקנו מידו עליה בבית דין חשבו הרי זה קנה והוא שיתפס זכויותיו בבית דין והוא שלא יהיה אנוס כיצד הרי שהתפס שטרך או שובר בבית דין וקנו מידו שאם לא בא ביום פלוני ינתן שטרך זה לבעל דינו והגיע היום ולא בא חרי אלו נותן ואם עכבו נחר או חולי מלכתו לא יתן וכן כל כיוצא בזה והוא שיהיה בבית דין חשוב: המחייב עצמו בדין המכירה בלא תנאי בלל אף על פי שלא היה חייב לו כלום הרי זה חייב שדבר זה הוא ואינה אסמכתא כיצד

תהיה הקנין וכו' אמר דקנין הוי בלא מעכסו וכן כראה בדעת המחבר כמו סיתבאר מדבריו דדין אסמכתא סייד אפילו סנין עס כל זה דרי' כך מוסכס מן הגאון וכן בהלכות סאין דדין אלא במתפס זכויותיו בלחוד וזל ההלכות סס וקאמר גאון דהאי פיסחא ליתיה אלא במתפס זכויותיו בלחוד ומסתברא סותיה ע"כ סס פ' גט פסוט וזה דעת הרמב"ן זל דבסאר דברים סאיין מטכסיס דדין אף בית דין חסוב מעלה ומוריד בהן ובית דין חסוב פירס הרמב"א זל אע"פ סאין סמוך אלא חסוב להפקיע ממון כגון מומחה לרבים: המחייב עכמו בזמן וכו' זה פריך הכוסא את האסה בכתובות כמו סיתבאר: כיצד

מגדל עון

חייב עצמו בדבר שאינו קצוב וכל וכן הורו רבותי ומפני מה הכוסף וכו' עד הנקנה באמירה כתב הר"ח ז"ל רבותיו הורו ולא ידעתי מאיף הורו סהרי בגמר הקטן מאות משנה לר"ל וסייעו לו יוחנן סבורי ט"ח כסטורי פסיקתא ור"ל הוא שמעמיד אותך בכך וכמתעין יפה הכל דרך אחר ע"כ :

דאנו אומ' דוע ומפורסם לכל כי הוא יודע אבל רוצה לומר שאיך דעתו מתייחס בכך ולא סבירא ליה וגם מה סכתב ו וכמתעין יפה הכל דרך אחר רצה לומר סטורי פסיקתא ורבותי הנקני' באמיר' דרך אחר הוא ואתה עתה דע לך כי עיקר הלכה זו בכתובות ריש פרק הנושא גבי פלוגתא דר' יוחנן וריש לקיש בהאומר לחברו חייב חכ"ל מנה דר' יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור וסקיל וטרי אפלוגתיהו ואקמי עליה דר' מתתיהו דהנושא את האשה ופסק' עמו סיהא זן את בתה חמש פנים ואוקמ' ריש לקיש בסטורי פסיקתא' וכדרכ גדל אמר רב דאמר רב גדל אמר רב כמה אתה נותן לבגד כך וכך כמה אתה נותן לבגד כך וכך עמדו וקדמו קמו הן הן הדברים הנקנין באמיר' ודעת ר' אלפס וסיבתו הקדושה רבי יהוסף הלוי אבן מ"ג ור"מ במ"ל דהע"ב רלית הילכתא כריש לקיש לגביר' יוחנן בעיקר פלוגתיהו למ מתנ' הכי אחת כדאוקמא ריש לקיש ולפיכך כתב ר"מ ז"ל בזה הדרך שלא תקשה עליך ועם דרך הגמ' כי כן דרכו מוכחת ויס' לי ראה

ס' ח"א

גדולה בגיטין פרק הניזקין גמרא מתני' דאיך מוכיחין לאכילת פירו' כו' ואמר רבי חכ"א טעמיה לפי שאין קצובין ואותביה רב הוכח בר מכוח מיהא מתו בנתייהן כיונות מכסוס בני חורין והיא כיונות מכסוס מסועבדין מפני שהיא כבעלת חוב ופרקין הכא במאי עסקינן בקנין מידו ואקשינן תו אי הכי בכות כמי ופרקין בקנין לזו ולא קנו לזו ופרקין מאי כסף ומיהר' טת אשתו דהוא בעצת קנין מהכי לה קנין בתו דלא הוא בעצת קנין לא מהכי לה קנין ומיהר' תלמודא תו לאוקמיה בטעמי אחרים ומיהו לכולה קונין בת אשתו מיהר' טתין ודומיא דבתו דזכתה בעצת כסוף למיכל בתנאי בית דין שהן הן הדברי הנקנין באמיר' אם כן הם הם סטורי פסיקתא והם הם סטורי אקנייתא לעכ"ל וגם רואה חכ"ל ז"ל שפירם עם תיובתא דרב הוכח בר מכוח לכולה ועמד גם בטיט' ר"מ ורבותיו ז"ל ורבותיו דאסוכים ואחרונים טעמיהו בטיטות למרנו סדברי ר"מ ז"ל ורבותיו כע' מפורסמים אמתיים וכמו סכתב ר' אלפס ריש פרק הנושא וקורא לוגור כרן נודע ב' במערי' בעלה בסבתו עם זקני ארץ : כשהיו חכמי ספרד כו' עד סוף הפ' הלכה למעשה אתא לאשמועינן כי זה הדרך יספן אור :

פרק שנים עשר אסור

למוכר או לקונה ער במד' חסידות הכל במכירת פרק הזהב : המוכר

כן הוא ריבו של זה המתחייב בלא כלום בסטור זו היא פטות ופטות קצת מפרטים ז"ל ולפי שטות זו אין טעם דר' סוס דר' סיהיה חייב אלא בסכתב לו סטור ומכאן שהם חלוקי על המחבר בפני חלקים מסלסה סכת' ובאמת שאין לסון הגמ' כאות לפירושם ז"ל וכן כת' הר"ש ז"ל עכמו ודעת ההלכו' כל כדעת המחבר אע"פ שהרמב"ן ז"ל כת' בדיוק דחק לפרסם כפי שטתו : חייב עצמו בדבר שאינו קצוב וכו' וכן הורו רבותי ומפני מה הכוסף וכו' עד הנקנה באמירה כתב הר"ח ז"ל רבותיו הורו ולא ידעתי מאיף הורו סהרי בגמר הקטן מאות משנה לר"ל וסייעו לו יוחנן סבורי ט"ח כסטורי פסיקתא ור"ל הוא שמעמיד אותך בכך וכמתעין יפה הכל דרך אחר ע"כ :

פרק שנים עשר אסור

למוכר או לקונה וכו' זה ברית' כ' הזהב באוכחת ממון הכתו' מדבר ובהלכות : האע"פ שהוא עובר בלא תעשה וכו' זה כתבאר במכות פ' אלו הן הלוקין דכל דמסלם אינו לוקה והרי זה כגזל ואבדה וכגבה :

הלכות מבידה

כיצד לו סטר הריני חייב לך מנה אע"פ שאין שם עדים או שאמר לו בפני עדים הריני חייב לך מנה בלא אמר לו אתם עדי חואיל ואמ' בשטר הרי זה כמי שאמר לו בפני עדים חייב לו כולם שחייב עצמו כמו שישתעבר הערב וכו' והורו הגאונים חייב עצמו בדבר שאינו קצוב כגון שאמר וריני חייב לך מנה או לכתוב חמש שנים עיין בתוספות ריש פרק אע"פ : אע"פ שקנו מידו לא נשתעבר שזו כמו מתנה היא אין כאן דבר ידוע ומצוי שנתנו במתנה וכן הורו רבותי ומפני מה הפוסק דצ"ר עם אשתו שיחיה זן את בתה שחייב להונה מפני שפסק בשעת נישואין וחרבר דומת לרבנים הנקנין באמירה כשהיו חכמי ספרד רצו' להקנות באסמכתא כך היו עושין קנין מוחש' לחברו מאת דינרין ואמר שחייב עצמו קנין מבעל חובו שכל זמן שיהיה כך או שיעשה כך הרי החוב זה מחול לו מעכשיו ואם לא יהיה או לא יעשה הריני תובעו בממון שחייב עצמו בו ע"ל דרך זו היינו עושין בכל התנאים שבין אדם לאשתו בשדוכין וכלל ה' הרבנים הדומין להם :

פרק שנים עשר

אסור

למוכר או לקונה להונות את חברו שנאמר וכו' תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו ואע"פ שהוא עובר בלא תעשה אינו לוקה מפני שניתן להשבון ובין שהונה במויד בין שלא ידע שיש במכר זה הונאה חייב לשלם ליה : וכמה

להתחייב כדאמרין ואומר בפני עדים הריני חייב לזה בסטר מנה וכו' ס' סהזכיר מלת סטר הרי זה כמי שבא להתחייב ואמר אתם עדי וזה לרעת' ל יוחנן וממילא דאם כתב לו בסטר הריני חייב לך מנה ואע"פ שאין עם עדים בסטר הרי זה קנה וכ"פ הוא חיה סכתב המחבר או סכתב לו סטר וכו' ומת' אף זה אלא במסרו לו בעדים וכו' עדי מס' קונים אימי בגן שהיה הסטר בכתב ידי המתחייב וכתנו בינו לבינו ולבנות מכס' בני חורין כמו סיתבאר בהלכות מלוה ולוה אבל אם היה כתב ידי אחר וכתנו בינו לבינו דאי לאו כלום הוא דלא עדיק זה המתחייב מלה ממם זו טיטת המחבר אבל ה"מבן והר"ש ז"ל חלקו עליו ופרסו דרישא לאו במי שבא להתחייב בלא כלום הוא וא"פ ק"ד מעיקרא רכלינו במי שמורה שהוא חייב מחמת הלואה או מחמת טענה אחרת וזהו סהקט' להדיא דאי אמר להו אתם עדי מט' דר"ל דפטר והלא כתברר פרק זה בורר שאינו יכול לחזור ולכפור ואי דלא אמר להו אתם עדי מאי טעמיה דר' יוחנן שהרי יכול לומר מטעם אנוי כך כדאיתא התם אבל במחייב עצמו בלא כלום לא היו מקט' מט' דר"ל ואדרבה היו תמהים על רבי יוחנן היחך מתחייב זה דברי אפילו באתם עדי בלא קנין וכלא סטר' במוס' דר' ותרצו כגון דאמר חייב אני לך בסטר פירוש שאם כתב לו סטר ולא ב' במורה שהוא חייב מחמת הלואה כר"ד עד הסתא אלא שהוא מתחייב בלא כלום וכתב לו סטר חייב על המנה וסטר זה כסאר סטורי חוב ופרסו כמאף דאמר ליה אתם עדי דמי כמאף דהורה שהוא חייב לו ככר ואמר אתם עדי

ז"ל על המחבר בפני חלקים מסלסה סכת' ובאמת שאין לסון הגמ' כאות לפירושם ז"ל וכן כת' הר"ש ז"ל עכמו ודעת ההלכו' כל כדעת המחבר אע"פ שהרמב"ן ז"ל כת' בדיוק דחק לפרסם כפי שטתו : חייב עצמו בדבר שאינו קצוב וכו' וכן הורו רבותי ומפני מה הכוסף וכו' עד הנקנה באמירה כתב הר"ח ז"ל רבותיו הורו ולא ידעתי מאיף הורו סהרי בגמר הקטן מאות משנה לר"ל וסייעו לו יוחנן סבורי ט"ח כסטורי פסיקתא ור"ל הוא שמעמיד אותך בכך וכמתעין יפה הכל דרך אחר ע"כ :

למוכר או לקונה וכו' זה ברית' כ' הזהב באוכחת ממון הכתו' מדבר ובהלכות : האע"פ שהוא עובר בלא תעשה וכו' זה כתבאר במכות פ' אלו הן הלוקין דכל דמסלם אינו לוקה והרי זה כגזל ואבדה וכגבה :

מגיד משנה

האומר לעדים הן עלי עדי' שאני חייב לפלוני מנה או סכתב לו סטר הריני חייב לך מנה אע"פ שאין עם עדים או שאמר לו בפני עדים הריני חייב לך מנה בסטר אע"פ שלא אמר אתם עדי הואיל ואמר בסטר הרי זה כמי שאמר הן עלי עדים וחייב לסלם וכו' גרסי' בהנוסא בכתובות אתמר האומ' לחברו ח

חייב אני לך מנה רבי יוחנן אמר חייב ור"ל אמר פטור והקטו ה' ד' אי דאל' אתם עדי מאי טעמיה מ דר"ל דפטר ואי דלא אמר אתם עדי מט' דר' יוחנן ותרצו לא לעולם דלא אמר להו אתם עדי והכא במאי עסקי' כגון שאמר חייב אני לך בסטר ל' יוחנן אמר חייב אלימא מלתא דסטורא וכמאף דאמר להו אתם עדי דמי ור"ל אמר פטור לא אלימא מילתא דסטורא זה לסון הגמ' וזה פיהמחבר לפיה הכרחה האומר חייב אני לך וכו' פ' סבא להתחיי' בלא הלואה דאי בהלואה ויהי מחלוקתן בכופר אח' סהורה לו החוב היה לו לומר ואח"כ כפר סזה עיקר המחלוקת אלא פטוט הוא סבא להתחייב בלא הלואה הוא והקטו אי דאמ' להו אתם עדי מט' דר"ל פירוש פסיטא להו לבעלי הגמרא רכי היכי דאתם עדי מהכי בהודאיתו הכי נמי מהכי בבא ל להתחיי' עוד הקטו אי דלא אמר להו עדי מאי טעמיה דרבי יוחנן דמתחייב רצה לאו כלום כיון דלא אמר אתם עדי ובהודאה במי יכול לומר מטעם הייתי כך ותרצו הב"ע כגו' דאמ' אני חייב לך בסטר בבא

להתחייב כדאמרין ואומר בפני עדים הריני חייב לזה בסטר מנה וכו' ס' סהזכיר מלת סטר הרי זה כמי שבא להתחייב ואמר אתם עדי וזה לרעת' ל יוחנן וממילא דאם כתב לו בסטר הריני חייב לך מנה ואע"פ שאין עם עדים בסטר הרי זה קנה וכ"פ הוא חיה סכתב המחבר או סכתב לו סטר וכו' ומת' אף זה אלא במסרו לו בעדים וכו' עדי מס' קונים אימי בגן שהיה הסטר בכתב ידי המתחייב וכתנו בינו לבינו ולבנות מכס' בני חורין כמו סיתבאר בהלכות מלוה ולוה אבל אם היה כתב ידי אחר וכתנו בינו לבינו דאי לאו כלום הוא דלא עדיק זה המתחייב מלה ממם זו טיטת המחבר אבל ה"מבן והר"ש ז"ל חלקו עליו ופרסו דרישא לאו במי שבא להתחייב בלא כלום הוא וא"פ ק"ד מעיקרא רכלינו במי שמורה שהוא חייב מחמת הלואה או מחמת טענה אחרת וזהו סהקט' להדיא דאי אמר להו אתם עדי מט' דר"ל דפטר והלא כתברר פרק זה בורר שאינו יכול לחזור ולכפור ואי דלא אמר להו אתם עדי מאי טעמיה דר' יוחנן שהרי יכול לומר מטעם אנוי כך כדאיתא התם אבל במחייב עצמו בלא כלום לא היו מקט' מט' דר"ל ואדרבה היו תמהים על רבי יוחנן היחך מתחייב זה דברי אפילו באתם עדי בלא קנין וכלא סטר' במוס' דר' ותרצו כגון דאמר חייב אני לך בסטר פירוש שאם כתב לו סטר ולא ב' במורה שהוא חייב מחמת הלואה כר"ד עד הסתא אלא שהוא מתחייב בלא כלום וכתב לו סטר חייב על המנה וסטר זה כסאר סטורי חוב ופרסו כמאף דאמר ליה אתם עדי דמי כמאף דהורה שהוא חייב לו ככר ואמר אתם עדי

ז"ל על המחבר בפני חלקים מסלסה סכת' ובאמת שאין לסון הגמ' כאות לפירושם ז"ל וכן כת' הר"ש ז"ל עכמו ודעת ההלכו' כל כדעת המחבר אע"פ שהרמב"ן ז"ל כת' בדיוק דחק לפרסם כפי שטתו : חייב עצמו בדבר שאינו קצוב וכו' וכן הורו רבותי ומפני מה הכוסף וכו' עד הנקנה באמירה כתב הר"ח ז"ל רבותיו הורו ולא ידעתי מאיף הורו סהרי בגמר הקטן מאות משנה לר"ל וסייעו לו יוחנן סבורי ט"ח כסטורי פסיקתא ור"ל הוא שמעמיד אותך בכך וכמתעין יפה הכל דרך אחר ע"כ :

למוכר או לקונה וכו' זה ברית' כ' הזהב באוכחת ממון הכתו' מדבר ובהלכות : האע"פ שהוא עובר בלא תעשה וכו' זה כתבאר במכות פ' אלו הן הלוקין דכל דמסלם אינו לוקה והרי זה כגזל ואבדה וכגבה :

מגיד משנה

הלכות מבידה

קנין תקצח

במה תהיה אונאה וכו' כיצד וכו' כתב המחבר ד' כדרך ב' מהם מוסכמים בגמרא והם סוה מס בחמם וסוה מס בטבע אבל סוה חמם בטע או טבע בטע מחלוקת שמואל רב כהנא מס טעזהב פסק כשמואל דתניא כותיה וכן כתוב בהלכות :

במה תהיה אונאה וכו' כיצד וכו' כתב המחבר ד' כדרך ב' מהם מוסכמים בגמרא והם סוה מס בחמם וסוה מס בטבע אבל סוה חמם בטע או טבע בטע מחלוקת שמואל רב כהנא מס טעזהב פסק כשמואל דתניא כותיה וכן כתוב בהלכות :
במה תהיה אונאה וכו' כיצד וכו' כתב המחבר ד' כדרך ב' מהם מוסכמים בגמרא והם סוה מס בחמם וסוה מס בטבע אבל סוה חמם בטע או טבע בטע מחלוקת שמואל רב כהנא מס טעזהב פסק כשמואל דתניא כותיה וכן כתוב בהלכות :

וכמה תהא התוניה והי' חייב להשיב שתות' בשוה כיו' חרי שמכ' שוה שש בחמש או שוה חמש בשש או שוה שש בשבע או שוה שש בשש חרי זו התוניה ונקנה המקח וחייב התוניה לשלם את התוניה ולהחזירה כולת למתאנה היתה התוניה פחות מזה אבל' שוהא כגון שמכר שוה ששים דינר בחמשים ופרוטה אינו חייב להחזיר כלום שכל פחות משתות דרך הכל למחול בו היתה התוניה יתירה על השתות בכל שהיא כגון שמכר שוה ששים בחמשי פתו' פרוטה כמל מקח והמתאנה יכול להחזיר החפץ ולא יקנה כלל אבל' האונה אותו אינו יכול לחזו' אם רצה זה וקבל ואף על פי שבטל המקח אין התוניה חייב להחזיר עד שתהיה התוניה יתר על פרוטה היתה פרוטה בשוה אינו מחזיר שאין התוניה לפרוטה עד מתי יהיה לו לחזור ולתבוע התוניה או לבטל המקח עד שיראה לתגר או לקרובו ואם שוה יותר מזה אפילו לקח שוה מאת' אינו חוזר ברא' בלוקח שתרי המקח בידו ומראהו אבל המוכר חוזר בהתוניה לעולם ואין צריך לומר' בבטל מקח שאינו יודע דמי' זה שמכר עד שיראה כמותו שנמכר בשוק לפיכ' אם היה המקח דבר שאין בנינו שנוי וזוה' כולו שוה כגון פלפלין וכיוצא בהן חרי' זה אינו חוזר אלא עד כדי שישאל על שער שבשוק בלבד וכן אם נודע שבא לידו כממכרו וידע שטעו ולא' תבע אינו יכול לחזור ולתבוע שהרי' מחל' בשם שהוניה לחזיוט כך' התונית לתגר' שתו' בקי ובשם שהוניה כ' כרבנן לגבי רבי יהודה : בפירות ובבהמה כך יש דין הוניה ב במשבעות כיצד חרי שחיה דינר של זהב בעשרים וארבעה דינר של כסף וצרפה בעשרים דינר או בשמנה ועשרים חרי זה מחזיר את התוניה היה יתר על זה בטל הצירוף פחות מ מכאן מחילה וכן אם היה הסלע חסרה' שתות וחיו מוציאין הסלעים במנין ולא במשקל מחזיר התוניה עד מתי חייב להחזיר הדינר או הסלע בכרכים עד כדי שיראה לשולחני בכפרים שאין חשולחני מצוי שם יש לו להחזיר עד ערבי שבתות שאין מכיר הסלע וחסרונה ודמיה אלא השלחני והוא הדין למוכר ספרים אבנים טובות ומרגליות שיש ללוקח לחזור עד שיראה אותם לתגרים הבקיאים בהן בכל מקום שהן שאין הכל בקיאין בדברים אלו לפיכך

כחכמים לגבי רבי טרפון דאמר סלים וכשמואל דאמר אף שתות מעות סכינו דתניא כותיה וגם הילכתא כותיה בדיני דרלא כרבי דאמר שתות מקח דוקא :

אמר רבא הילכתא פחול משתות נקנה מקח יתר על-מדתו בטל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה וזה חזו' בבדי סיראה לתגר או לקרובו פרוט וזה חזו' פירוש אונאה וביטול מקח אבל פחות משתות נקנה מקח לאלתר וכן נראה לר' יוחנן לפרס זה חזו' כמי' הפחות משתות דכיון ספיר' חכה בטכ' אם כן מאז אונאה בין שתות לפחות משתות ולקוח כמי' מוכיח דפחות משתות מחילה לאלתר גבי ההוא דקניט ורפמי לזכוכי' בתוספות ועיי' בהג' בסוף פרק זה :

כ' דאמר' פרק הספינה גבי שתות חזו' לזו' דאונתו לא מביה הדרת כך' אונתו יש לחלק דיתר משתות אף מקח ראוי להתקיים והרי הוא כאילו לא מכר כלל וסנייה ח חזורים פכ' כתב ס' מן התוספות אכן ר' יצחק פסק כשמואל שאין המאכה חוזר אם לא סהלה תובע אונאתו דאז חוזר גם המאכ' דכיון שתובע ביתר משתות דהוי' ביטול מקח הוי' מקח טעות :

פרק הספינה הי' אמר' אונאה ו ובטול מקח בבדי סהדעת טועה אבל בבדי סאלי' הדעת טועה מתנה הוא דיהיב ליה : כ' סמעון דאמר' סמכה פוכדיונין דהיינו שתות ודלא כר' דאמר' ד' אסרין ודלא כרבי יהודה דאמר' ד' פוכדיונין :

האונאה יתירה על שתות בכל שהוא כגון ממכר סוה סמים בחמשים פחות מוה פרוטה זה פשוט מס דכתן סאונאה היא יתר משתות בחמם או חמם בטע בטל מקח ומ' הרמב"ם והרשב"א זל הסכימו סאם היתה האונאה בבדי סאין הדעת טועה ויעקר דבר זה בפרק המוכר את הספינה ויתבאר פרק כז' : אבל' המונה אותו וכו' זה מפורט מס במסנה מי' סהוטל עליו ידו על העליונה וכן הוא בגמרא אלא סמסנה זו דלא כהלכת' דאיתיה כד' כתן דגמ' דאמר' שתות קנה ומחזיר אונאה ורבא פסק כרבי כתן ומסתנו בשתות הוא ואספר' טרשת המחבר כרשת קנת הראסונים סאמר' סאין המאכה יכול לחזור בו חלא כשהמתאנה תובע האונאה וזהו בבטול מקח וכסכתב אם רצה זה וקבל הוא בסאינו תובע האונאה אבל' אם הוא רוצה להיות המקח קיים וסחזרו לו האונאה לחו' כל כמיניה : אין המונה חייב להחזיר עד שתהיה האונאה יתר על פרוטה וכו' פסק רב כהנא דאמר' אף אונאה לפרוטות וכן בהלכות ופירו' המימרא לרשתו סאין אונאה בסוה פרוט' אלא כשהיא יתר על פרוטה וסותם מסנה כרב כהנא דלא תני' האונאה פרוטה אב' דברית' דוכי' תמכרו כליו דפליגי קל כסתם מסנה ופירוטין אחרים כאין בלא אונאה לפרוטו וזה נראה לרשתו זל : עד מתי יהיה יכול לחזור בו וכו' פיעור זה מפרט בבדי'תא ובפסק הלכה כרבא : ואם סהה יתר מזה אפי' לקח וכו' באותה מימרא דרבא : במה דברים אמורים בלוקח אבל המוכר חוזר וכו' מימרא דרב כחמ' מס אבל המוכר לעולם חוזר ואמר' בהלכות דטעמא מפני סאין מקחו בידו סיוכל להראותו כמו סכת' המחבר מוכאין יכא להס' דחי' איתרמי ליה זבינת' כזבכתיה וידע דטעה ולא קא הדר ביה טוב אינו יכול לתבוע וכן מפורט בהלכות ועוד הוסף המחבר מה סכתב בדבר סאין בנינו סנוי והוא כגרי' אחר הטעם הכתוב למעלה וכתב עליו הרמב"ן זל וגם זה אמת עכ"ל אבל הרשב"א זל חלוק בדבר ואומר דמוכר בכל גונא לעולם חוזר כדי סלאת חלוק בסיעורין : לפיכך אם היה וכו' וכן אם נודע וכו' כבר בארתי זה : בשם סהאונאה להדיוט וכו' מסנה דלא כ' יהודה והיא בהלכות : ובשם סהזכיה בפירות ובבהמה כך יש דין הונאה במטבע מה סכתב סיס הונאה לבהמה הוא דלא כרבי יהודה במסנה וכן פסק רבנו האי וזה דעת ההלכו' אבל דין המטבע מוסכם במסנה : ביצד הרי סהיה דינר סל זהב ככ' דינרין וכרפה ככ' זהו סוה מס בטבע או ככ' זהו סוה מס בחמם וכבר כתב' בגמ' ובמסנה : היתה יתר על זה וכו' פי' סנתן הסלע ב'טו או ככ' בטל הכרוף פחות מכאין פי' כגון סנתן הסלע ככ' או ככ' אבל אם כתן הסלע בכ' ופרוטה אף זו מחילה ספייין כתאנה יותר מלונאה פ' סאם היו מוציאין במטקל אפי' בכל סהוא חוזר כמו סמתבאר פרק טו' ודין הסתות הוא במחלקת במסנה בענין הסלע ר' אומר חלק מוכר' יהודה אומר חלק מ'ב' ור' סמעון אומר שתות ופסק' כר' סמעון כדאיתא בהלכות ובהלכות גורסין אמ' רבא מאין תנא טלית' רבי סמעון הי' איתונ' כך פסקו כל סמעון ויש חולקין וגורסין רבה ופסקו כר' יהודה בסלע ואינו דומה לאונאה סאר דברים ככרפים אביי התם וכן דעת הרמב"ן זל : עד מתי יס' לו להחזיר הדינר וכו' מסנה מס וטעם ער ערבי סבתות בכפרים אמרו בגמ' בכפרים דלא סכיוס סולחני ער ערבי סבתות דאזיל לסוקא ופרטי' זל לקוחות כרכי סבתות : וזו' למוכר ספרים וכו' זה הוכיח הרב מהטענה הזכרת גבי סלע דאמרין בגמ' טלית' לכל איניס קיס ליה בגויה סלע לסלחני הוא דקיס ליה וכו' וכיון סכן הו' לכל כיוצא בסאין הכל בקיאין בהם ואינו דומה לסלע בכפרים סאמר' ער ערבי סבתות לפי סהסלע עסוי להחליפו בערבי סבתות : לפיכך

מגדל עון

הלכות מבירה

מגיד משנה

המוכר לחבירו טוה ארבע בחמט כו עד סוף הפ' הכלל פ' הזהב והבא לתוך הפ'

לפיכך הנותן

אם לא היה מכיר וכו' זה גס כן סברא ככונה:

סלע חסרה לחברו וכו' אם היה מכירה לאחר יב' חרש הדי זה מחזירה ואם היה חפטר להוציאה על ידי הרחק אינו יכול להחזירה לאחר זמן לא אם כן קבלה ממנו במידת חסירות ע"כ בספרי רבא ולפי שהראה לי בין שהסלע חסרה כל כך שאינו יכול להוציאה אפילו על ידי הרחק בין שיכול להוציאה על ידי הרחק אחר הזמן הזכיר בגמרא אינו חייב זה להחליפה מן הדק אבל מלסוף המחבר נראה שרעתו שהמטכה היא דוקא בטול להוציאה אבל באין יכול להוציאה אף על ידי הרחק שהיא חסרה כל כך חייב להחליף ויכול להוציאה אינו חייב אלא אם כן ממדת חסירות וכו': המוכר טוה ר' ב"ה שהרי המקח בטול כמו שסבארו וכו' עד שהוקר לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר שהרי הלוקח אומ' לו וכו' זה כלמד מממ' דרב חסדא שבפרק המוכר את הספינה ואע"ג דרב חסדא אמרם באובאת סתות דסבירא ליה פ' כמתני' דמי שהוטל עליו וכו' ואכן קיימ' לן סתות קנה ומחזיר אובאת ואין אחד מהם יכול לחזור בו מ' כפקא לן מההיא מימרא לבטול מקח לדידן כדאיתא בהלכות טס בארוכה וכבר בארתי למעלה לרעת המוכר דבבטול מקח אין המאכה יכול לחזור בו כל זמן שמהתאכה אינו תובע אובאתו והיא כאן פקדי זה אינו תובע אובאתו ורובה ב' במקחו ולפיכך אין המאכה יכול לחזור בו ולמירנו מכאן שאע"פ שבסבוי הסער חזרה האובאה על המאכה אינו יכול ל לחזור בו: וכן המוכר טוה ה' וכו' כבר נתבאר זה פס בהלכות: המוכר טוה חמט בטס וכו' וכן מכר טס בחמט והולו פ' אין כאן זמן לפי שמוכר לעולם חוזר: הרי הלוקח חייב להחזיר וכו' כבר כתבתי שמימרא דרב חסדא על כוונת בזה שהיא אובאת סתות ואמר רב חסדא בטוה חמט בטס והוקר טהלוקח יכול לחזור בו ולא מוכר זפירט הרמב"ן ז"ל ותובע אובאתו

פרק שלשה עשר המחליף

כלים בכלים וכו' יש להם הוסייה

לפיכך אם לא היה מכיר באותה מדינה והוליד המקח למקום אחר או שבא תבקי לאחר זמן מרובה והודיעו שטעה הרי זה חוזר: הנותן סלע חסרה לחבירו אם היה מכירה אפילו לאחר יב' חרש הרי זה מחזירה ואם היה איפשר להוציאה על ידי הרחק אינו יכול להחזירה לאחר זמן אלא אם כן קבלה ממנו במידת חסירות: המוכר לחבירו טוה ארבע בחמט שהרי המקח בטול כמו שבארנו ולא הספיק להראות לתגר או לקרובו עד שהוקר ועמד כשבע לוקח יכול לחזור בו ולא המוכר שהרי הלוקח אומר ל למוכר אלו לא הוניתני לא היית יכול לחזור ועתה שהוניתני תחזור היאך ידעת החוטא נשכר וכן מוכר שמכר טוה חמש בארבע וול ועמד בשלש מוכר יכול לחזור בו ולא לוקח שהרי אומר לו המוכר ללוקח לא מפני שהוניתני תחזור בי: המוכר טוה חמש בשש ולא הספיק להראותו עד שהוקר ועמד בשמנה ה הרי המוכר חייב להחזיר האחת של הוניה שהרי נקנה המקח וחי' להחזיר וכשהוקר בלשות לוקח הוקר וכן אם מכר טוה שש בחמש והולו ועמדו על שלש הרי הלוקח חייב להחזיר סלע אחת של הוניה שהרי נקנה המקח וברשו' הלוקח חזול:

פרק שלשה עשר המחליף

כלים בכלים או בהמה בבהמה אפילו מחט ב בשדין או טלה בטס אין לו הוניה טוה רוצ' במחט יותר מן השריץ אבל המחליף פירות בפירות בין ששמו אותם קודם ה המכירה בין ששמו אותם אחר מכירה יש להן הוניה: הלוקח

הנכסיה דאמר ידוע על העלויה ואע"ג דלסוף דברי רבי נתן הוי כלסוף דברי רבא דאמר קנה ומחזיר אובאת מ' אין פירוטם טוה דרבי נתן פירט ע"כ ורביא חס דרבי פירטו התוס' ורב אלפס כת' גס הוא דליתא להא דרב דרב חסדא דהא פסקי רבא הילכתא כו' כדפי' לעיל אלא מ' כי ליתא לרב חסדא בסתות הוא דליתא אבל בבטול מקח איתא כגון שמכר לו טוה ד' בה' וכהה הוא ככל דברי רבנו המכר וכן באביאסף כתב טוה רואה דברי ר' טסם ורבינו אלפס ובס' כתב רק דברי רבינו תם ע"כ:

הלוקח ואין מוכר יכול לחזור ואין קיימא לן שאין אחד יכול לחזור והמכר קיים וכל סכן סכל אחד תובע אובאתו ופשוט הוא זה כפימה שנתבאר:

פרק שלשה עשר המחליף בהשגות א"

כלים בכלים או בהמה בבהמה אין לו אובאה וכו' אבל המחליף פירות בפירות וכו' יש להם אובאה דבר זה לא ידעתי מכאן לו ואולי טעה בירושלמי בפ' הזהב תמן תנינן כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה כו' א"ר יוחנן לא סאנו אלא טור בפרה וכו' הוא בטור בצבור לא קנה וכראה לו כמו שחלקו בין חמור לפרה לצבור פירות בצבור פירות לענין קנייה כן חלקו לענין אובאה ואין זה מחזור דלענין קנייה אילו בתורת חליפין נתן לא קנה דסבירא לן פירו' לא עבדי חליפין ואם לא קנה אובאה היכן הוא וחס בתור' מכר ומקפיד על דמיהן אפי' טסם בפרה קנו ומחזירין אובאה דהא מוכר לו קאמר ע"כ: והרמב"ן ז"ל כתב בפרק זה וזה לסונו חליפין ומקפיד עליהן מאי אע"ג דאסיקנא דחליפין נינהו ל' טיס לו אובאה וכו' אמר' דאין אובאה לחליפין בחליפין שאינו מקפיד עליהן אבל במקפיד יש לו אובאה וכן אפי' אומר במחליף כלי בכלי וראה אותו טיס לו אובאה ולא אמרו אין לו לא במי שביכר שאינו מקפיד כגון מוכר לי באלון אבל בכל חליפין דעלמא יש לו אובאה ויש מי שחולק ואומר לעולם אין אובאה לחליפין ע"כ לסונו ודעת המחבר נראה לי שהוא מפרט הירושלמי בטס בו אובאה אבל באין בו אובאה אפילו פירות בפירות קנה דחליפין כי הנך אפילו בפירות ניכיהו כמו שכתב פרק ה' ואפ"י שהירושלמי בפסוק אינו כטיס בו אובאה חפטר דאין דה"ל לפי סברתו דחליפין כי הנך דאיתנהו אפי' בפירו' לענין אובאה יש חלוק בין כלי לפירות כמו שהיו מחלקין בירוש' לענין קנייה וטעם שכלי מתקיים יותר מפירו' ומתוך דבריו אית' למד דבכלים אפילו מקפיד אין לו אובאה שהרי הזכיר בפירות טומא וזהו שמקפיד עליהם וכראה שכוונת בזה בכלים אין לו אובאה: הלוקח

כתב הר"ב ז"ל דבר זה לא ידעתי מאין לו ואולי ט טעה בירושלמי דפרק הזהב תנינן כל הנעשה דמי' באחר כיון שזכה זה כו' אמ' רבי יוחנן לא סנו אלא טור בפרה וכו' הא צבור בצבור לא קנה וכראה לו כמו שחלקו בין חמור לפרה לצבור פירות בצבור פירות לענין קנייה כן חלקו לענין אובאה ואין זה מחזור דלענין קנייה אילו בתורת חליפין נתן לא קנה דסבירא לן פירות לא עבדי חליפין ואם לא קנה אובאה היכן הוא ואם בתורת מכר ומקפיד על דמיהן אפי' טסם בפרה קנו ומחזירין אובאה דהא מוכר לי קאמר ע"כ לסונו: ואני אומר יהא רעוא דכל כי הוי מילי מעליות' למירו' מן טמאיו וברוא לי כי מח אותה פוסקא שהיא טוה ריש פירקין דהזהב והכי מסיים בה רב ירמיה בטס רב אפילו צבור בצבור קנה רבי בון בר מיה בטס רב המחל' אמטורקלן באמטורקלן קנה רבי זעיר רב יהוד' בטס סמו' לזה פרה ולזה חמור והחליפו זה בזה מט' בעל החמור את הפרה ובא בעל הפרה למט' החמו' ומכא' טורה בעל החמור צריך להביא ראיה שהיתה חמורו שלימה בטעה ס שמט' ומאין דלא סבר דהא מילת' לא סבר בזיקין כלום אמר רבי זירא ליתא סבר דהה מלתא וליכא סבר בזיקין כלו' ע"כ ואמטורקלן באמטורקלן הן מיכ' מטוכין כמו שכתב הוא ז"ל אפילו מחט בשרין או טלה בטסם ובירוסלמי דקדושין בדהית ומכא' גמרא מתני' דכל

פ' הזהב ז"ל כתב סה משמו

מגדל עזו קנין תקצט מניד משנה הלכות מכירה חלוקה

חלוקה בדמים אכסרה וכו' כתבארה מלה זו פירק ה' והדין מחלקת פירק הזהב ופסק כפסק ההלכות דיש לו אונאה: הבית שמכר כלי תשמישו אין לו אונאה וכו' פירוש דוקא כלי תשמישו דיקרי ליה אבל כחורה וכל דבר העשוי למכור יש לו

ר' רב שאלו מדוד ולא שקול כק' אכסרה ואיתא בדמאי פירק אילו דברי כל זמן שהוא מוכרין אכסרה פטור ובמעשר פני פירק המוליק פירות איתא פורין מעשר פני א אכסרה עור כתב בערוך ד"ה אכסרה הפסד סכך קורין בלסון ישמעא להפסד כסר וראשון עיק':

לא פנו אלא בלוקח מן התגר כו': וכן פסקו הסאלתו וכן ר"ח כרב ודלא כסמואל דאמר אין לו עליו אונא' וכן פסק ר' אבהו דהא איהו לאו הוא והילכתא כרב באיסורי וכן פירש בעל סה כרבניו המחבר ודלא כיש גאונים שפסקו כסמואל דהילכתא כוותיה בדיני:

למוכר חפץ זה שאני לוקח ממך במנה יודע אני ששונה מאתים על מנת שאין לך עלי חוביה אני לוקח ממך אין לו עלי חוביה: הנושא והנותן באמונה אין לו עלי אונאה כיצד חפץ זה בכך וכך לקחתיו כך וכך אני משתכר בו אין לך עלי חוביה והנושא והנותן באמונה אם לקח כלים דברים או בגדים בממכר אחד לא יחשוב את הרע באמונה ואת היפה ב שוין אלא זה היה באמונה או זה היה בשוין ויש לו להעלות על המקח שבר הכתף ושבר החמר ושבר פונדק אבל שבר עצמו אינו נוטל מ'פני שהוא כפועל ואינו מוסף אותו על המקח אלא מפרש ואומר לו כך וכך אני משתכר: והגוי אין לו חוביה שנאמר איש את אחיו וגוי שהזנה את ישראל מחויר חוביה בדינין שלנו לא יהיה זה חמור משראל אלו

הקנה וכן הוא האמת אין לו אונאה לפי שלא קנה משעה ראשונה על השווי אלא על הדמים שלקח זה: והנשוא וכו' באותה בריתא עם וזו היא הכונה הרי שלקח עשרה כורים חטים כור בדיק ה' מהם יפס וזה מהם רעים וזו חברו ואמר אני רוצה ה' כורים של חטים ואתן לך מעה ריוח לכל כור לא יתן לו ה' כורים הרעים ויאמר הרי לקחתים בדיק דינר ואינו מסקר לו כלום ואחר כך ימכור היפה בשווי אלא כנותן לו מן הטוב ומן הרעים לפי שלא לקח הוא הרעים אלא מפני היפס וכן פירש ז"ל: ויש לו להעלות וכו' באותה בריתא עם ופירוש סמלבר סך המקח אומר כך וכך הוצאתי ומחשב הכל כמה עולה: הגוי אין לו חוביה שנאמר איש באחיו משורש בבכורות בגוויא בפירק הלוקח עובר פרתו של ככרי: וגוי שהונה וכו' יבא לו ממאיר דאמרינן התם ואיתא בע"פ פירק העובר דבטול מקח יחזיר הגוי וה' לאונאה: אלו

אונאה כדאיתא בגמרא וכתבו ה המפרש' ז"ל דוקא כשנתאנה לוקח בין בתנות בין ביותר מכאן א אז אין הלוקח יכול לתבוע אונאה אבל אם נתאנה מוכר הרי הוא כסאר מוכרין דעלמא ולזה נתבון המחבר סכתב סאלולי הרבו לו הדמים כו' ואין זה הטעם אלא כשנתאנה הלוקח:

האומר לחברו על מנת ש סאין וכו' במה דברים אמורים בסתם שאינו יודע וכו' הדין הזה הוא מחלקת בגמר' אבל כך העלה רבא עם הא בתים הא במפרט ותיבא כוותיה במה דברים אמורי בסתם אבל במפרט וכו' ואיתא בהלכות ותפס המחבר לסוף הבריתא האמורה עם ואע"פ שאומרי קצת המפרטים שאינה בדוקא זה עקר ומה סכתב ואין ז"ל אם אמר ליה על מנת סאין בו אונאה וכו' כלומר סלא אמר אין לך עלי אלא אין בו שאינו כלום: כיצד מוכר סאמר ללוקח וכו' לטון הבריתא עם: וכן לוקח וכו' באותה בריתא עם: הנושא ונותן באמונה וכו' עם ברית בהזנה ובהלכות: כיצד חפץ זה בכך וכך לקחתיו וכו' כך פירש כוסא ונותן באמונה במבוא סחורתו ומבוא חבירו הרובה ללקחו וכתרבו לתת לו סך ידוע מריוח והלה אמ' בבמה

אונאה כדאיתא בגמרא וכתבו ה המפרש' ז"ל דוקא כשנתאנה לוקח בין בתנות בין ביותר מכאן א אז אין הלוקח יכול לתבוע אונאה אבל אם נתאנה מוכר הרי הוא כסאר מוכרין דעלמא ולזה נתבון המחבר סכתב סאלולי הרבו לו הדמים כו' ואין זה הטעם אלא כשנתאנה הלוקח:

האומר לחברו על מנת ש סאין וכו' במה דברים אמורים בסתם שאינו יודע וכו' הדין הזה הוא מחלקת בגמר' אבל כך העלה רבא עם הא בתים הא במפרט ותיבא כוותיה במה דברים אמורי בסתם אבל במפרט וכו' ואיתא בהלכות ותפס המחבר לסוף הבריתא האמורה עם ואע"פ שאומרי קצת המפרטים שאינה בדוקא זה עקר ומה סכתב ואין ז"ל אם אמר ליה על מנת סאין בו אונאה וכו' כלומר סלא אמר אין לך עלי אלא אין בו שאינו כלום: כיצד מוכר סאמר ללוקח וכו' לטון הבריתא עם: וכן לוקח וכו' באותה בריתא עם: הנושא ונותן באמונה וכו' עם ברית בהזנה ובהלכות: כיצד חפץ זה בכך וכך לקחתיו וכו' כך פירש כוסא ונותן באמונה במבוא סחורתו ומבוא חבירו הרובה ללקחו וכתרבו לתת לו סך ידוע מריוח והלה אמ' בבמה

קנה וכן הוא האמת אין לו אונאה לפי שלא קנה משעה ראשונה על השווי אלא על הדמים שלקח זה: והנשוא וכו' באותה בריתא עם וזו היא הכונה הרי שלקח עשרה כורים חטים כור בדיק ה' מהם יפס וזה מהם רעים וזו חברו ואמר אני רוצה ה' כורים של חטים ואתן לך מעה ריוח לכל כור לא יתן לו ה' כורים הרעים ויאמר הרי לקחתים בדיק דינר ואינו מסקר לו כלום ואחר כך ימכור היפה בשווי אלא כנותן לו מן הטוב ומן הרעים לפי שלא לקח הוא הרעים אלא מפני היפס וכן פירש ז"ל: ויש לו להעלות וכו' באותה בריתא עם ופירוש סמלבר סך המקח אומר כך וכך הוצאתי ומחשב הכל כמה עולה: הגוי אין לו חוביה שנאמר איש באחיו משורש בבכורות בגוויא בפירק הלוקח עובר פרתו של ככרי: וגוי שהונה וכו' יבא לו ממאיר דאמרינן התם ואיתא בע"פ פירק העובר דבטול מקח יחזיר הגוי וה' לאונאה: אלו

דכל העשמה דמים באחר כו' גרסינן תמן תנינן זה הכלל כל המטל טלי קונין זה את זה ר' בא רב הונא בסם רב אפילו כיבור כביבורין אל רבי אלעזר לא סנינו אלא כל סעעסה דמים באחר בלבד דבר שהוא צריך לסוס אתיא דרב הונא כו' יוחנן ור' אלעזר בסטתיה דתנינן תמן האחין והסותפין סחייבין בקלכון פטורין ממעשר בהמה וסחייבין במעשר בהל פטורין מן הקלכון אמר רבי אלעזר והוא ס סחלקו גרייס כנגר תיטל ותיסיס כנגר גרייס אבל אם חלקו גרייס כנגר גרייס ותיסיס כנגר תיסיס כלקוחות הן דתנינן תמן הלוקח והכיתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה האחין והסותפין סחייבין בקלכון פטורין ממעשר בהמה ב בסחלקו וחזרו ונסתתטו וסחייבין במעשר בהמה ופטורין מן הקלכון במלא חלקו רבי בא בסם סמואל לזה פרה ולזה חמור החליפו זה בזה כו' עד בסעה סמטך פרה כסוגין דמצינא סהשתתתי ונותן טעם המוציא מחבירו עליו הראיה חוץ מן החליפין ומן דלא סבר כו' עד כלום וסקיל וטרי לסייעי לרבי זעירא דרחי ליה עד דגרסינן רב המכונה רב ארא בר אחוה בסם רב מכר לו פרה בדמים אל ה' לי אינן פריטיא אל מה את בעי מ מכהון אל מזבן לי חמור מטך בעל הפריה החמור לא תקי' הפריה חמור מהו סיקנה רבי בא אמר כ תקינת ריוסי אמר אינה תקי' סבר רבי אבא דאינן חליפין ולינן ח ח חליפת ר' מכא בסם ר' יוסי פעמים סתחלת מקח לזה ותחלת מקח לזה היך עבדא מכר לו פרה בדמים סמכיה גבי חדא פריטיא סא טראפוט' למחר אסכחיה קייס

הלוקח בדמים אכסרה כגון שהפן במעות ואמ' לו מכור לי פרתך באלו אע"פ שקנה בחליפין קנה ומחזיר א אונאה כמו שבארנו והוא הדין ללוקח פירות אכסרה בסלע או בשתי שקנה ומחזיר אונאה: בעל הבית שמכר כלי תשמישו אין לו אונאה שאלולי לא הרבו לו הדמיל לא ה' מוכר לו כלי תשמישו: האומר לחברו על מנת שאין לך עלי אונא' יש לו עלי חוביה בד"א בסתם שאין יודע כמה חוביה יש בו כדי שימחול אין צריך לומר אם אמר לו על מנת שאין בו חוביה שאני יש בו אבל במפרש אין לו חובי' שכל תנאי שבממון קיים כיצ' מוכר שאמ' ללוקח חפץ זה שאני נותן' במאתים יודע אני שאינו שוה אלא מנה על מ מנת שאין לך עלי חוביה אני מוכר לך אין לו עלי חוביה וכן לוקח שאמר

למוכר חפץ זה שאני לוקח ממך במנה יודע אני ששונה מאתים על מנת שאין לך עלי חוביה אני לוקח ממך אין לו עלי חוביה: הנושא והנותן באמונה אין לו עלי אונאה כיצד חפץ זה בכך וכך לקחתיו כך וכך אני משתכר בו אין לך עלי חוביה והנושא והנותן באמונה אם לקח כלים דברים או בגדים בממכר אחד לא יחשוב את הרע באמונה ואת היפה ב שוין אלא זה היה באמונה או זה היה בשוין ויש לו להעלות על המקח שבר הכתף ושבר החמר ושבר פונדק אבל שבר עצמו אינו נוטל מ'פני שהוא כפועל ואינו מוסף אותו על המקח אלא מפרש ואומר לו כך וכך אני משתכר: והגוי אין לו חוביה שנאמר איש את אחיו וגוי שהזנה את ישראל מחויר חוביה בדינין שלנו לא יהיה זה חמור משראל אלו

הקנה וכן הוא האמת אין לו אונאה לפי שלא קנה משעה ראשונה על השווי אלא על הדמים שלקח זה: והנשוא וכו' באותה בריתא עם וזו היא הכונה הרי שלקח עשרה כורים חטים כור בדיק ה' מהם יפס וזה מהם רעים וזו חברו ואמר אני רוצה ה' כורים של חטים ואתן לך מעה ריוח לכל כור לא יתן לו ה' כורים הרעים ויאמר הרי לקחתים בדיק דינר ואינו מסקר לו כלום ואחר כך ימכור היפה בשווי אלא כנותן לו מן הטוב ומן הרעים לפי שלא לקח הוא הרעים אלא מפני היפס וכן פירש ז"ל: ויש לו להעלות וכו' באותה בריתא עם ופירוש סמלבר סך המקח אומר כך וכך הוצאתי ומחשב הכל כמה עולה: הגוי אין לו חוביה שנאמר איש באחיו משורש בבכורות בגוויא בפירק הלוקח עובר פרתו של ככרי: וגוי שהונה וכו' יבא לו ממאיר דאמרינן התם ואיתא בע"פ פירק העובר דבטול מקח יחזיר הגוי וה' לאונאה: אלו

קנה וכן הוא האמת אין לו אונאה לפי שלא קנה משעה ראשונה על השווי אלא על הדמים שלקח זה: והנשוא וכו' באותה בריתא עם וזו היא הכונה הרי שלקח עשרה כורים חטים כור בדיק ה' מהם יפס וזה מהם רעים וזו חברו ואמר אני רוצה ה' כורים של חטים ואתן לך מעה ריוח לכל כור לא יתן לו ה' כורים הרעים ויאמר הרי לקחתים בדיק דינר ואינו מסקר לו כלום ואחר כך ימכור היפה בשווי אלא כנותן לו מן הטוב ומן הרעים לפי שלא לקח הוא הרעים אלא מפני היפס וכן פירש ז"ל: ויש לו להעלות וכו' באותה בריתא עם ופירוש סמלבר סך המקח אומר כך וכך הוצאתי ומחשב הכל כמה עולה: הגוי אין לו חוביה שנאמר איש באחיו משורש בבכורות בגוויא בפירק הלוקח עובר פרתו של ככרי: וגוי שהונה וכו' יבא לו ממאיר דאמרינן התם ואיתא בע"פ פירק העובר דבטול מקח יחזיר הגוי וה' לאונאה: אלו

אפילו טלה בסום היינו כי מתכיל דכל העשמה דמים באחר כו' ודרבי בא בסם סמואל וכדמסקין בקדושין ומצינא המוציא מחבירו עליו הראיה חוץ מן החליפין כו' ואע"ב דרבי זעירא פליג עליה הא בעי תלמודא לסייעי הא קא רחי ליה תלמודא ולא קא סלקא ליה דעתיה אליבא דהילכתא ופרק המדיר מיייתין לה ופסקה ד"מ ז"ל פ"ב ופ"ה בהלכות אלו ומה סכתב עוד פירות בפירות אליבא דהילכתא היכו כרבי יוחנן דרב הונא קאי כותיה ואע"ב דפליג עליה רבי אלעזר אין הלכה כתלמיד במקום הרב רבי יוחנן רב הוא לגבי רבי אלעזר ומדמפליג כרבי אלעזר רבי יוחנן לא סכא ומהנך עובדי כמי שמענין טעמא דשומא סכתב ד"מ ז"ל וכדאסיקנא מתכיל דכל העשמה דמים וכו' בכל דוכתא כל הכסום וסיהקסה הר' אבד ז"ל וחסב לחלק בין קניה לאונאה כבר תירצתי אותה דאי ליכא אונאה מצי קניה ולא קניה עייך בה הרי טלהם מוכח לפניהם ומעובדי דבהמה שמענין כיבורי פירות וכולה תלמודא בסחמתית ונמצאת לבנת כו' ושאר דיני אונאה רובן בפירות אסכתן להו וסנתמ' מיני דמתכילי' בפלותא דהזהב קונה את הכסף אי פירא הוי אי טיבציא הוי והאונאה דקני עליה במתכילי' אהכי קאי כמצינו בזה דברי ר' כהניס: הלוקח בדמים כו' עד כמו שבארנו פירק הזהב והביאור פ"ב: וה' ללוקח פירות כו' עד חמור משראל פ' הזהב: אלו

מגדל עז

הלכות מבירה

מגיד משנה

אלו דברים שאין להם הוכחה ער לראיה מבהן סוף דמזיקין ובמזיעה פרק הזהב ופך דערכין ובהלכות הרב זל פרק האיש מקדש עמיתך ולא הקדש ברא כו' ער חמור מהן סוף דבכורות ופרק האיש מקדש יראה לי שבר שמכרו קרקע וכו' וכן הדין באטרופוס כו' ער כרין הריוט

כתב הר"ב זל לפי ענין ד דבריו הלוקח אינו יכול לחזו ולא לתבוע האוכח וכשתענין יפה אין הרב כן שהרי מה שפנינו סוס הדיוטין וכו' העמידו אותו בגמרא בדברים שמכרין עליון והכריזו ואיפה הותירו שתות מכרן בטל או יחזירו ההוכחה כפי דבריו והטעם כל מי שקונה בשומת בר לא עלה בדעתו שיתאכח ויהי עם סוס טעות הילכך אפי' בקרקעות קפיד אישים:

ואני אומר דבר זה מן המתמיהין כימה שהכריכו דבר זה הינו דוקא בשום היתומים שהכריכו הכרזה בבקר וערב כדליתא בערכין פירקין דסוס היתומים ומירי כשהיו ה היתומין חייבין כותבת אשה או חוב וזכרין בר' למס מכסיהן להם לפורען וכדמכח כולה סוגי' התם ובעל דוכתא מכמה אכפי דמיפטי התם וכדאסיקא כמה ארס רוכה ליתן בצדה זו על מנת לפרוע בעל חוב את חובו או ליתן לאשה בכתובת דאוכח ריחא ליה בעל חוב ואוכח ריחא ליה ב בכתובת אשה אבל מה שכתב רמ' זל שבראה בענינו היא מכור' סבר' מוכרין לצורך היתומים כגון ל לפרכסתן או למזונתן או סאר צרכיה ולא והיכו שומא לא מכירה וכן דקרק' רמ' זל בלסונו פקח עיניך וראה ולא הזכיר בו שומא והדעת נותנת שאילו בשומא היה מדבר מה צורך שיכתוב כראה לי כבר דינו מפורשין בתלמוד וגם הוא זל פרטן פי'ג דהלכות מלוה ולוה וגם עם היה לו לכתו זה אילו בשומא הי' מר' ולא בכאן בהלכו מכירה לא ודאי התם שומא הכא זכרין ומה שנתן טעם הוא ס סברא ולא גמרא ולהכי מסברא אימא חופכא סכל ארס יודע סבר' אביהן של יתומים ומיקרבא דעתיהו ל לבביהו לזכותיהו ואיהו גופיה כמי לא קפיד מימר אמר יתומים כיכהו דמכאזי אזיל לדידהו אזיל ומכזה קא עבדכא וניחא לידליהו איכהו מדידי ולא אהני אכא מדידהו כי מרחמם יכהגם ועל מבושמיס יכהלם ולכך זכה רמ' זל ב בסברתו: האחיך והשותפין עד מכרן בטל פרק האיש מקדש: הבהמה והמרגלי' כו' ער בכסיעעמו כמו שביארכו פ' הזהב והבאור הוא בזה הפרק: כעס

אלו דברים שאין להם הוכחה ער לראיה מבהן סוף דמזיקין ובמזיעה פרק הזהב ופך דערכין ובהלכות הרב זל פרק האיש מקדש עמיתך ולא הקדש ברא כו' ער חמור מהן סוף דבכורות ופרק האיש מקדש יראה לי שבר שמכרו קרקע וכו' וכן הדין באטרופוס כו' ער כרין הריוט

כתב הר"ב זל לפי ענין ד דבריו הלוקח אינו יכול לחזו ולא לתבוע האוכח וכשתענין יפה אין הרב כן שהרי מה שפנינו סוס הדיוטין וכו' העמידו אותו בגמרא בדברים שמכרין עליון והכריזו ואיפה הותירו שתות מכרן בטל או יחזירו ההוכחה כפי דבריו והטעם כל מי שקונה בשומת בר לא עלה בדעתו שיתאכח ויהי עם סוס טעות הילכך אפי' בקרקעות קפיד אישים:

ואני אומר דבר זה מן המתמיהין כימה שהכריכו דבר זה הינו דוקא בשום היתומים שהכריכו הכרזה בבקר וערב כדליתא בערכין פירקין דסוס היתומים ומירי כשהיו ה היתומין חייבין כותבת אשה או חוב וזכרין בר' למס מכסיהן להם לפורען וכדמכח כולה סוגי' התם ובעל דוכתא מכמה אכפי דמיפטי התם וכדאסיקא כמה ארס רוכה ליתן בצדה זו על מנת לפרוע בעל חוב את חובו או ליתן לאשה בכתובת דאוכח ריחא ליה בעל חוב ואוכח ריחא ליה ב בכתובת אשה אבל מה שכתב רמ' זל שבראה בענינו היא מכור' סבר' מוכרין לצורך היתומים כגון ל לפרכסתן או למזונתן או סאר צרכיה ולא והיכו שומא לא מכירה וכן דקרק' רמ' זל בלסונו פקח עיניך וראה ולא הזכיר בו שומא והדעת נותנת שאילו בשומא היה מדבר מה צורך שיכתוב כראה לי כבר דינו מפורשין בתלמוד וגם הוא זל פרטן פי'ג דהלכות מלוה ולוה וגם עם היה לו לכתו זה אילו בשומא הי' מר' ולא בכאן בהלכו מכירה לא ודאי התם שומא הכא זכרין ומה שנתן טעם הוא ס סברא ולא גמרא ולהכי מסברא אימא חופכא סכל ארס יודע סבר' אביהן של יתומים ומיקרבא דעתיהו ל לבביהו לזכותיהו ואיהו גופיה כמי לא קפיד מימר אמר יתומים כיכהו דמכאזי אזיל לדידהו אזיל ומכזה קא עבדכא וניחא לידליהו איכהו מדידי ולא אהני אכא מדידהו כי מרחמם יכהגם ועל מבושמיס יכהלם ולכך זכה רמ' זל ב בסברתו: האחיך והשותפין עד מכרן בטל פרק האיש מקדש: הבהמה והמרגלי' כו' ער בכסיעעמו כמו שביארכו פ' הזהב והבאור הוא בזה הפרק: כעס

לי שבר שמכרו קרקע או עבדים של יתומי' שיה מנה במאת' אין הלוקח יכול לחזור בהו לא יחיה כח הריו' חמור מכת היתומי' וכן הדין באפטרופוס שמכר קרקע ועבדים שאין הלוקח יכול לחזור בהוניה כרין ההדיוט האחיך והשותפין שחלקו המטלטלין הריו' הן כלקוחות פחות משתו' נקנה מקח ואין מחזיר בלוס יזר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר א אונא ואם התנו ביניה' שיחלקו בשום הריו' וטעו בשתו' בטלה החלוקה שחדיינין ששמו ופחתו שתות או ה הותירו שתות' מכרן בטל הבהמה והמרגלית והסוף וספר תורה הריו' הן כשאר מטלטלין ויש' בהן הוכחה

אוכח וכן דלא כר' יהודה בן בתירא דאית' סוס וסיף ותרין וחטיטו במלחמה אין להן הוכחה אלא כרבנן דמתני' דאמר לא אמר אלא את אלו פי' קרקעות ועבדי' וכו' לעי' וכן פסק רב הי' בעערי מקח וממכר וכן סה משמו ובאביהאקס כתב פיס חילוף ופסק כרבי יהודה וכל יהודה בן בתירא וכן רב אלפס כתב איכא מר' הילכתא כר' יהודה וכו' ורב האי גאון זל לא פסק הכי בספר מקח וממכר אלא פסיק בכל זבוכי אית' להו אוכח בר מהלא רמנין במתניתין העבדים והשטרות והקרקעות עכ' לכונו אלפס:

דברים שאין להם הוכחה ער לראיה מבהן סוף דמזיקין ובמזיעה פרק הזהב ופך דערכין ובהלכות הרב זל פרק האיש מקדש עמיתך ולא הקדש ברא כו' ער חמור מהן סוף דבכורות ופרק האיש מקדש יראה לי שבר שמכרו קרקע וכו' וכן הדין באטרופוס כו' ער כרין הריוט

כתב הר"ב זל לפי ענין ד דבריו הלוקח אינו יכול לחזו ולא לתבוע האוכח וכשתענין יפה אין הרב כן שהרי מה שפנינו סוס הדיוטין וכו' העמידו אותו בגמרא בדברים שמכרין עליון והכריזו ואיפה הותירו שתות מכרן בטל או יחזירו ההוכחה כפי דבריו והטעם כל מי שקונה בשומת בר לא עלה בדעתו שיתאכח ויהי עם סוס טעות הילכך אפי' בקרקעות קפיד אישים:

ואני אומר דבר זה מן המתמיהין כימה שהכריכו דבר זה הינו דוקא בשום היתומים שהכריכו הכרזה בבקר וערב כדליתא בערכין פירקין דסוס היתומים ומירי כשהיו ה היתומין חייבין כותבת אשה או חוב וזכרין בר' למס מכסיהן להם לפורען וכדמכח כולה סוגי' התם ובעל דוכתא מכמה אכפי דמיפטי התם וכדאסיקא כמה ארס רוכה ליתן בצדה זו על מנת לפרוע בעל חוב את חובו או ליתן לאשה בכתובת דאוכח ריחא ליה בעל חוב ואוכח ריחא ליה ב בכתובת אשה אבל מה שכתב רמ' זל שבראה בענינו היא מכור' סבר' מוכרין לצורך היתומים כגון ל לפרכסתן או למזונתן או סאר צרכיה ולא והיכו שומא לא מכירה וכן דקרק' רמ' זל בלסונו פקח עיניך וראה ולא הזכיר בו שומא והדעת נותנת שאילו בשומא היה מדבר מה צורך שיכתוב כראה לי כבר דינו מפורשין בתלמוד וגם הוא זל פרטן פי'ג דהלכות מלוה ולוה וגם עם היה לו לכתו זה אילו בשומא הי' מר' ולא בכאן בהלכו מכירה לא ודאי התם שומא הכא זכרין ומה שנתן טעם הוא ס סברא ולא גמרא ולהכי מסברא אימא חופכא סכל ארס יודע סבר' אביהן של יתומים ומיקרבא דעתיהו ל לבביהו לזכותיהו ואיהו גופיה כמי לא קפיד מימר אמר יתומים כיכהו דמכאזי אזיל לדידהו אזיל ומכזה קא עבדכא וניחא לידליהו איכהו מדידי ולא אהני אכא מדידהו כי מרחמם יכהגם ועל מבושמיס יכהלם ולכך זכה רמ' זל ב בסברתו: האחיך והשותפין עד מכרן בטל פרק האיש מקדש: הבהמה והמרגלי' כו' ער בכסיעעמו כמו שביארכו פ' הזהב והבאור הוא בזה הפרק: כעס

לי שבר שמכרו קרקע או עבדים של יתומי' שיה מנה במאת' אין הלוקח יכול לחזור בהו לא יחיה כח הריו' חמור מכת היתומי' וכן הדין באפטרופוס שמכר קרקע ועבדים שאין הלוקח יכול לחזור בהוניה כרין ההדיוט האחיך והשותפין שחלקו המטלטלין הריו' הן כלקוחות פחות משתו' נקנה מקח ואין מחזיר בלוס יזר על שתות בטל מקח שתות קנה ומחזיר א אונא ואם התנו ביניה' שיחלקו בשום הריו' וטעו בשתו' בטלה החלוקה שחדיינין ששמו ופחתו שתות או ה הותירו שתות' מכרן בטל הבהמה והמרגלית והסוף וספר תורה הריו' הן כשאר מטלטלין ויש' בהן הוכחה

אוכח וכן דלא כר' יהודה בן בתירא דאית' סוס וסיף ותרין וחטיטו במלחמה אין להן הוכחה אלא כרבנן דמתני' דאמר לא אמר אלא את אלו פי' קרקעות ועבדי' וכו' לעי' וכן פסק רב הי' בעערי מקח וממכר וכן סה משמו ובאביהאקס כתב פיס חילוף ופסק כרבי יהודה וכל יהודה בן בתירא וכן רב אלפס כתב איכא מר' הילכתא כר' יהודה וכו' ורב האי גאון זל לא פסק הכי בספר מקח וממכר אלא פסיק בכל זבוכי אית' להו אוכח בר מהלא רמנין במתניתין העבדים והשטרות והקרקעות עכ' לכונו אלפס:

חוב להפרע ממכה בשומן והיינו פטרי חליטאתא וכיון שבעל חוב בשומתן הוא יודר אם פחתו לו הדין נותן להחזיר אבל לוקח מרעת עצמו הריו' הוא כשאר הלוקחין בקרקע שאין להם הוכחה ככל' וכן דעת הרמב"ם זל עכ' לכונו גם הרשב"א זל הביא לשון זה בחדושו ועוד כתב ויש מי שאומר דהכא טבא להו ליתמי עבדי' להו דמכין דמכטריך להו זוזי וליכ' דזבין מיכיל דומה לאותה שאמרנו בגיטין פ' הכזקין הא ריעא להו ליתמי עכ'ל וזאת בעיני טענה חלוטה שלא בארמה טענה זו אלא שלא ליפות כחן משאר הדיוטות כמבואר פרק ט' והיה דומה לזה איס אמרו שאפילו כתאכו הם בקרקע אין בר' חוזרין אבל לומ' שכסתאכה לוקח יחזור והרעכח היתומים משאר הדיוטות לא כמכא כזה ודברי המחבר והרמב"ם זל עיקר ודין בעל חוב יתבאר פרק י' במהלכות מלוה ולוה: וכן הדין באפטרופוס וכו' כראה שאפילו הר"א זל מחלק בשמכרו בית דין מורה באפטרופוס שאין מקום לטענתו בשמכר אפטרופוס: האחיך והשותפין שחלקו מטלטלין הריו' הן כלקוחות וכו' מימרא רמ' פ' האיש מקדש בקדושתן האחיך שחלקו מטלטלין הריו' הן כלקוחות והיא בהלכו ודוקא מטלטלי' כמו שכתב וכן מבואר עם: ואם התנו ביניהם וכו' שיחלקו בשום הדיוטין וטעו בשתות החלוקה בטלה וכו' כך היא גרסת הגאונים עם וכן בהלכות והיא גרסא נכונה וכן כתב הרמב"ם זל והרשב"א זל: הבהמה והמרגלית וכו' דברים אלו מחלקת במענה ובריתא פרק הזהב ופסק כרבנן דמתניתין וכן דעת ההלכות: אין

פ' האיש מקדש

מגיד משנה

הלכות מכירה

מגדל עז

קנין תר

אין לך דבר שאין בו הוכחה זהו לשון המסנה לא אמרו אלא את חלו: בשם שאין לקרקעו הוכחה כך מכירות וכו' בעיני דאפטיטא עם בהזב בענין מכירת מטלטלין טיט להם אוכחה ואמר טעמא מי כתיב וכיתמכרו ממכר לעולם ממכר כתיב לזמניה כמי מכירה הויה זה

אין לך דבר שאין בו הוכחה חוץ מארבעה דברים שמנו חכמי' והוא שיחיה מוכר או קונה בנכסי עצמו כמו שביארנו בשם שאין לקרקעות הוכחה כך מכירות קרקע אין לו הוכחה אפי' שכר טרקלין גדול בדינר בשנה או רפת קטנה בדינר בכל יום אין לו הוכחה השוכר את הפועל לעשות עמו בין בקרקע בין במטלטלין אין לו הוכחה מפני שהוא כקונה אותו לזמן תעבדי אין בהם הוכחה שכרו לזרוע לו קרקע ואמ' זרעתי בה זרעתי בה וראוי לתבוא עדים שזרע בה פחות מן ה

כשם שאין לקרקעות וכו' עד אין לו הוכחה פרת הזהב: הסוכר את הפועל כו' עד אין בהן הוכחה פרת הזהב גמר' מתני' דאלו דברים שאין להם הוכחה בעיר' זירא מכירות יש לה אוכחה או אין לה אוכחה ואסקי' אביי ממכר אמר רחמנא והאי בזמני מכירה הויה ודקרקו מזה מפרטי' ראסונו' אחרונים לבעזת הדין ספק כאן דמ' זל וכן כתב הרמ' מקוצי וכן הסכים מורי' ה' הרשבא זל: סכרו לזרוע לו קרקע עד כד הקרק' טיט כאן פרת הזהב ופרק ר' יסמעאל: הסוכר את הכלי עד סוף הפרת פרת הזהב ולסוף ספרא אל תוכו איט את אחיו זו אוכחת ממון עוד עם כפיהו א' אמר לא תוכו איט את עמיתו הרי אוכת דברים אמורה כיכר אס היה בעל תסובה לא יאמר לו זכור מ מעסיך הראסונו' היו חלואים באים עליו לא יאמר לו כדרך סאמרנו חביריו לאיוב הלא יראתך כסלתך וכו' זכור כח מי הוא כקיי אבד וכו' ראה חמרים מבקשים תסובה לא יאמר לכו אכלו פלוני והוא יודע שאין לו לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה לקנות ולסוף מכילתא וגר לא תוכה בדברי' ולא תלחכנו בממון עד כאן:

לסוף הגמרא ומהטעם הזה אין אוכחה במכירות ופשוט הוא ז' כן כתבו המפרשים זל: השוכר את הפועל וכו' גם זה כלמד מהטעם האמור בסמוך לפי שהוא מכירה לזמנה ולסוף הרמב"ן זל ובמכירות ישראל כגון סוכר פועלי' יש אומרים דאין להם אוכחה וכן בקבלתו ע"כ וכן כתב הרשבא זל אבל המחבר נוטה כמו שיתבאר: שכרו לזרוע לו קרקע ואמר זרעתי בה וכו' זו בעיא בגמרא בעירבא בר רב חנן חטין מזרעין בקרק' יש להם אוכחה אוחין להם אוכחה ואמרין היכי דמי אילימ' דאמר וכו' ואסקינא לא דאמ' טראי בה כדאבעי ליה ואגלי מלתא דלא טראי לה כדאבעי לה זו היא גרסת הספרים והראב"ד זל פרטה כפי המחבר והקשה הוא זל וליהוי כמי בקרקע ליהדר תו לזרע עד כדי טראוי לה כי עדיין לא כגמרה מלאכתו ויחא ליה מפני שתוספת הזרע אינו מועיל לה סמא למקום ספסל הראסון י יכול השני ויקלקל זה עם זה אלו דברי הר"א זל והם מסכימים לדברי המחבר והרמב"ן והרשבא זל רחו פי' זה וזה לשון הרמב"ן זל וההפ"י אין לו רגלים וכימפני שהוא קרקע לא ישלים תכאווהו לא זרע בה כ כראוי הפסדה ואם קבל עליו ל לסלם ישלם כדתנן אס אוביר ולא אעביד אסלם במיטבא ואם אין עליו תשלומין הפסיד סכרו ומה מקום לאוכחה ע"כ ובסוף הדברים כתב הרשבא זל ור"ח זל לא גריס ואסתכח דלא טראי בה כדבעיאל

פרק ארבעה עשר

כבר

בארנו שהנושא ונותן באמונה ואמר כך וכך אני משתכר אין לו הוכחה ואפילו אמר זה לקחתי בסלע ובעשר אני מוכר מותר אבל ב' ד' חייבין לפסוק השערי' ולהעמיד שורשים לכך ולא יחיה כל אחד ואחד משתכר כל מה שירצה אלא שתות בלב' יפסקו להם בשכרם ולא ישתכר המוכר יתר על שותות ב' אבד בריש שיש בהם חיי נפש כגון ינות שמנים וסלתות אבל ה העיקרין כגון הקושט והלבונה וכו' צ' בהן אין פוסקין להם שער אלא י שתכר כל מה שירצה ואין משתכרין פעמים בבעים אלא התגר הראשון

פרק ארבעה עשר

כבר

ביארנו שהנושא ונותן באמונה ואמר כך וכך אני משתכר אין לו הוכחה ואפילו אמר זה לקחתי בסלע ובעשר אני מוכר מותר אבל ב' ד' חייבין לפסוק השערי' ולהעמיד שורשים לכך ולא יחיה כל אחד ואחד משתכר כל מה שירצה אלא שתות בלב' יפסקו להם בשכרם ולא ישתכר המוכר יתר על שותות ב' אבד בריש שיש בהם חיי נפש כגון ינות שמנים וסלתות אבל ה העיקרין כגון הקושט והלבונה וכו' צ' בהן אין פוסקין להם שער אלא י שתכר כל מה שירצה ואין משתכרין פעמים בבעים אלא התגר הראשון

הוא מוכרין בשכר והלוקח ממנו מוכרין בקרן בלבד אמר לעשות פתורה בארץ ישראל בדברים שיש בהן חיי נפש אלא זה מביא מגרנו ומוכר וזה מביא מגרנו מוכר כדי שימכרו בוול ובמקום שהשמן מרובה מותר ל להשתכר בשמן אין אצורין פירות שיש בהן חיי נפש בארץ ישראל וכן בכל מקום שרובו ישראל שהרי סגיע מדבר זה צער לישראל במה

הב' ואמר ליה טראוי בה כמה דבעיא מאי זהו לשון מי שזרע חטים בקרקע ומכרן לחברו ואמר ליה טראי בה כמה דבעיא מאי הכי חטי כמאן דטראי בברא דמי ואית ליה אוכחה או בטלי לגבי קרקע וקרקע אין לו אוכחה ונראה שהוא זל מפרט שאין האוכחה כאן אלא ביקורא ויילא והוא הנכון ע"כ ולזה נראה שהסכים הרמב"ן זל וכתב והו' לאומר זרעתי בה כך וכך שהדין אחד דשכוח ליה נקט ע"כ ופירוש ויקרא ויילא שכתבו אס מכרן ביתר מרמיה או כפחות והשמועה ז' ע: אין משביעין וכו' גם זה מבואר באותה כוונת דלא אפטיטא עם ויתבאר בהלכות טוען וטוען שאין סבועת התורה בקרקעות ועם יתבאר: השוכר את הכלי וכו' כבר כתבתי זה למעלה דבעיא דאפטיטא היא ומה שכתב הרי זה מחזיר את האוכחה אפילו למרובה דבר ככון הוא שאין זמן קצוב אלא בלוקח שמקחו בידו ומראה לתגר או לקרובו ואין כן דרך במכירות וגם בגמ' לא נזכר זמן מכירות: יראה לי שקבלן יש לו הוכחה וכו' כבר כתבתי למעלה דעת המפרשים החלוקין עליו וטענת הרב זל סכיון שאין זה מכירות ימים כשאיר פועלים יש בה אוכחה ונרדף ליעוין דהא קימא לן דאין אומן קונה בשבח כלי וקבלנות הרי היא כמכירות לענין כל תלין כמו שכתבתי פ' ז' מהלכות מכירות ואיתא בהמקב':

פרק ארבעה עשר כבר

ביארנו שהנושא ונותן באמונה ואמר כך וכך וכו' פירוש ואחר שאין בו אוכחה אפי' מכר יותר מכדי דמיהן כ'ט סיכול להשתכר כמה ופשוט הוא: אבל ב' ד' חייבין לפסוק וכו' מחלוקת בגמ' פרק המוכר את הספסכה דחד אמר מעמדין ממונה על המדות וחד אמר בין לשערים בין למרו' ופסק כן דסוגיא דשמעתא הכי וכן מוכיח יהיה כל אחד משתכר אלא שתות בלבד ולא ישתכר וכו' ומימרא דטעמא עם אבל רשב"ם כת' אל ישתכר יותר משתות וכגון סלא הוקר העשר אבל אס לקח בטעת הגורן ועכסו הוקר ישתכר אפילו כפלים כפי העשר הולך ע"כ: במה דברים אמורי' בדברי' טיט בהם חיי נפש אבל העיקרין וכו' זה אינו מבואר לחלק בין הריוח בין דברי' טיט בהן חיי נפש לדברים שאין בהן אכל כראה טרמה זה למה שאמרו עם אין אוכרין פירות בארץ ישראל דברים טיט בהן חיי נפש כגון ינות שמנים וסלתות אבל תבלין כמון ופלפלין מותר טהעטין בעצמו ככון וכל ראה מדאמרין אין משתכרין בבצים פלוגי בה רב וסמאל חד אמר על חד תרין וחד אמר תגרא בתר תגרא ולא אמר תסתויס דסמאל היא דאמר תגרא בתר תגרא מראמר סמאל משתכר אל ישתכר יותר משתות והכא על חד תרין אלא משמע כי אמר סמאל לסתות לא אמר אלא בדברים טיט בהם חיי נפש ומפני כן לא הוכיח ממכה כלום: ואין משתכרין וכו' כבר הבאתי זה למעלה: אמר לעשות סחורה וכו' בריתא עם אין משתכרין בארץ ישראל וכו': ובמקום שהשמן מרובה באותה בריתא עם טר' אליעזר היה משתכר בשמן ואמרו בארתיה דרבי אליעזר מכיח מסחא: אוכרין פירות בארץ ישראל וכו' בריתא עם ולמעלה הבאתיה ומה שכתב וכל מקום שרובן ישראל פשוט הוא וכלמר גס' מן מדאמר רב עטס ארס את קבו אוכר דוקא קבו ולא אמר דוקא בארץ ישראל ואע"פ כן אינו אוכר אלא קבו: במה

פרק חמשה עשר המוכר

לחברו במדה או במשקל וכו' כיצד מכר לו ק' אגוזים וכו' כקל המקח

פרק חמשה עשר המוכר

לחברו במדה או במשקל וכו' כיצד מכר לו מאה אגוזים וכו' עד

לאחר כמה פנים כתב הראב"ד ז"ל אינו מחזור פעמים שאין המקח

פרק חמשה עשר המוכר

המוכר

לחברו במדה או במשקל או במניין ושעה בכל שהוא חוזר לעולם שאין הנייה אלא בדמים אבל בחשבון חוזר כיצד מכר לו מאה אגוזים בדינר ונמצאו מאה ואחד או השעה ותשעים נקנה המקח ומחזור את השעות ואפי' לאתר כמה שנים וכן אם נמצאו המעות חסר או יתר מן המנין שפסקו חוזר ואפי' לאתר שקנו מידו שלא נשאר לו אצל חברו כלום חוזר שקנין בטעות הוא וכן כל כיוצא בזה וכן המוכר לחברו קרקע או עבד או בהמה או שאר מטלטלין ונמצא במקח מום שלא ידע בו הלוקח מחזירו אפילו לאחר כמה שנים שזה המקח טעות הוא והוא שלא ישתמש במקח אחר שידע במום אבל אם נשתמש בו אחר שראה המום הרי זה מחל ואינו יכול להחזיר: אין מחשבין פחת המום אפילו מכר לו כלי שזה עשרה דינר ונמצא בו מום המפחיתו מדמיו איסור מחזור את הכלי ואינו יכול לומר לו הילך איס' פחת המום שהלוקח אומר בחפץ שלם אני רוצה וכן אם רצה הלוקח ליקח פחת המום הרשות ביד המוכר שהוא אומ' לו או תקנה אותו כמו שהוא או טול דמים שלך ולך: כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזיר בו מקח זה מחזירין וכל שהסכימו עליו שאינו מום הרי זה אינו מחזיר בו אלא אם פירש שכל הנושא ונותן סתם על מנהג המדינה הוא סוכך: כל הלוקח סתם אינו לוקח אלא הדבר השלם מכל מום ואם פירש המוכר ואמ' על מנת שאין אתה חוזר עלי כי במום הרי זה חוזר עד שיפרש המום שיש בממכרו וימחול הלוקח או עד שיאמ' לו כל מום שימצא במקח זה הפחת דמיו עד כך וכך קבלתי אותו שהמחול צריך לידע הדבר שימחול לו בו ופרש אותו כמו המפרש בהוניה: המוכר פרה לחברו ומונה בה מומין גלויין ומומין שאין נכרים ולא היה בו מאותן המומין הגלויים שמנה ונמצא בה מום מאותן שאינן נכרין דין המוכר קום הרי זה מקח טעות וחוזר ואף על פי שפירש המום לחברו ונמצא בו שנמצא שהרי הלוקח אומר כשראיתי שאין בה אלו מום עיין בתפלו' המומין שנראין שמנה אמרתי כך אין בה אלו שאינן נראין שמנה ואינו מפרש מומין אלו אלא כדי להשבח דעתי כיצד פרה זו עורת היא חגרת היא נשכנית היא רבצנית היא ונמצאת רבצנית בלבד או נשכנית הרי זה מקח טעות היו בה כל המומין שמנה אין זה מקח טעות וכן אם היתה חגרת ונמצאת נשכנית אף על פי שאינה עורת אין זה מקח טעות הראה לו המום שיש בה ואמר לו מום זה יש בה ומום פלוני אף על פי שאותן המומין שמנה אין נראין ונמצאו בה כולן או מקצתן אין זה מקח טעות: וכן המוכר שפחה לחברו ואמר לו גרמת היא חגרת היא סומא היא שוטת היא נכפית היא ולא היה בה מום מאלו המומין שמנה ונמצאת נכפית הרי זה מקח טעות וכן כל כיוצא בזה: מכאן

ומחזור הטעות זו מימרה דרבא בכמה מקומות כל דבר שבמדה ובמשקל ושבמשקל אפילו פחות מכדי אכילה חוזר עיקרה דיש פרק האיש מקד' וכתב הרב אבן מגם ז"ל בפ' המוכר דהא חוזר פירושו שהמקח קיים ומחזור מה שחסר אבל אין בטעו' כזה בטעו' כד בטול המקח אפילו ביתר משתו כיון דלא הוה טעותא בסך הערך והאריך בזה סס וכן העלה הרשב"א ז"ל פר' האיש מקד' ובהשגות א"א פעמים שאין המקח נקנה פ"אם רצה לחזור עד שלא הסלים חוזר כגון שהיה תופס לפנת סך של אגוזים ואמר לו הילך סך פ"אם בו סאה של אגוזים בדינר והלך לו ומדרו ולא מכא מרתו הרי זה חוזר ואף על פי שרצה להסלים אבל אם היה לפניו סך של אגוזים וזה יודע שאין בו סיעור סאה ואמר לו הנה לך קאה של אגוזים בדינר ונטל הסך ומדר ולא מכא בו מרתו הרי זה קנה ויטלים שהרי היה מכיר סאה היה בו סאה ועל דעת הסלמה נטל ושרס רבר זה בקדוסי' ע"כ: דימה הרא"ה ז"ל זה למקד' את ה האש במכ' זה דאם לא ידעה ונמל' חסר דינר אינה מקודשת כראית' פרק קמ"א דקדוסי' וסובר הרא"ה ז"ל דע"כ לא מפלגינן בהאיש מקד' בין מכר למלוה בבי האינוכא אלא כסלא אמר מנה זה וכראית' התם ומ"מ אין קדוסי' דומין למקח ומכר בבי האינוכא ודברי המחבר ורבו ז"ל עקד וגם הר"ס בן ז"ל הודה ל' לרבניהם פרק בית כור כל זמן שאיפשר להסלים: וכן אם נמצאו המעות וכו' זה מבואר ב' במימל' רבא שהזכרתי ומתבאר ג"כ בפ' האיש מקד' וסוף במכר סקנה בלוקמתא דרב הונא ובהשגות א"א אף בו או עייל ונפיק זוזא'כל כמה דמרחי ל' ולא יהיב ליה מצי' הך למיהדר ביה מההוא זבא' ע"כ: ודין עייל וכפי' אזורי כבד כתבאר פ"א: ואפילו אחר סקנו וכו' כתבאר סוף פרק קמ"א דביטון גבי הנהו גבאי קנין בטעות הוא וכל קניין בטעות חוזר: וכן המוכר לחברו וכו' מחזור ואפי' לאחר כמה פנים כתב הרבובין לרמות זו לאותה של מעלה שאין החזרה תלויה בזמן אבל אינן דומים ברבר אחר ודין המום שאין לו זמן כתבאר בהלכות בפ' הזהב זה לפוסס והיכא דזכין איכס מדי ול' אחר זמן גבלי מילת' דאית ביה מומא דהוה ביה מקמי דל' זכניה אית ליה לאהדורי למריה ולא אמרי' בבי הא' פהי ליה בכדי סיריה לתבר' או לקרבו דלא אמור רבנן הכי ל' גבי הונא אכל גבי מומא מקח טעות הו' וכל אימת דמגבי מהדר ליה למריה והכי כת' רבנו האי ג' ז"ל ע"כ ויש סכתב פ"אם היה הדבר שהלוקח יכול להבחיכו ל' אחר כגון סיכולין לכסותו ולטועמו ולא הקפיד לעמו' כן והמוכר מכר לו סתם אינו חוזר ומה שכתב והוא סלא נסתמם וכו' יבא לו ממה שאמר כן במקד' את האספה ובא עליה ונמצאו בא מומין דאמרתי חזקה אין אדם סותה בכוס ל' א' א' בודקו וחייב בכתובתה כמו שכתבאר פ' כ"ר מהלכות אישות וכן הם דיני מקח וממכר פ"אם לאטת בדיכין או כראית' פ' המדי' אין מחשבין וכו' זה פסוט שהרי מום כמקח טעות הוא ומבואר פ' הסוכר את האומנין שמום הוא כמקח טעות: וכן אם רצה וכו' ג' זה פסוט: כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום וכו' זה פסוט הכל כמנהג המדינה בכל כיוצא בזה ובכמה מקומות כתבאר רומה לזה: כל הלוקח סתם אינו לוקח וכו' ואם פירט וכו' לא ידעתי זה מבואר אלא מרמזין זה לאכילה למד כן ומקל' וחומר שהרי המום לעולם חוזר אף על פי שאין ההוכחה חזרת אלא לזמן ידוע: המוכר פרה לחברו ומונה בה מומין גלויים זה מימרה במציעא בהסוכר את האומנין וכתפרטה בהלכות: היו בהל המומין וכו' מבואר סס: וכן אם היתה חגרת ונמצאת נשכנית וכו' רעת הרב ז"ל דלאו דוקא כל המומין אלא רובן: הראת' לו המום פ"אם בה ואמר ליה מום זה יש בה ומום פלוני אף על פי שאותן מומין שמנה אינן נראין ונמצאו בה כלן או מקצתן אין זה מקח טעות זה כתב בפ' מה שאמרנו בגמרא מום זה מום אחר אחר שפירט לו איתו מום לברוא' מום זה ביה ועוד מומין אחרים אין זה מקח טעות דכיון דראיתו מום הזכיר לו לברו היה לו לברוק ע"כ: וכן המוכר שפחה וכו' ברייתא סס:

נקנה פ"אם רצה לחזור עד שלא הסלים חוזר כגון שהיה תופס לפנת סך של אגוזים ואמר לו הילך סך זה סיס בו סאה של אגוזים בדינר ונטלו והלך לו ומדרו ולא מכא מרתו הרי זה חוזר ואף על פי שרצה להסלים אבל אם היה לפניו סך של אגוזים וזה יודע שאין בו סיעור מדה ואמר לו הנה לך סך של אגוזים ונטל הסך ומדר ולא מכא בה מרתו הרי זה קנה ויטלים שהרי היה מכיר סאה היה בו סאה ועל דעת הסלמה נטל ושרס רבר זה בקדוסי' ע"כ: ואינו אלו טובעין הוא יבורך כי כתן מלחמו לרל וביקס עילה ומכא מקום להקמיענו תרום אף אין כאן תפיסה והסגה כלל ואין הכרון רומה לראיה כי מה סכתבר' ז"ל הוא מפורס פ' הזהב ומה שהראב"ד ז"ל חידש ואמר כי מקדוסי' סרסו לו ידעתי בבריא מקומו הייתי מפרסו אבל הואיל וכתמוסתמו ומקומו ואמר התינתי בהקדמה תלמוד למד הרוני מקיימו והרוו לר' ר' ר' דר' על דרך ההלכה דהא ידע ומחיל והאי לא ידע ומחיל והכין מקיין תלמודא להדיא בכתובות פר' אף על פי בגמרא מתקנתין דרבי מאיר אומר כל הפוחת בו הכי הסתא התם לא ידע דתיחול הכא ידעא ומחלא וכן בכליה תלמודא: וכן אם נמצאו המעות חסר או יתר כו' עד וכן כל כיוצא בזה כתב הראב"ד ז"ל אף בזה או עייל וכפי' אזורי כל כמה דמרחי ליה ולא יהיב ל' מצי' האריך למיהדר ביה מההוא זבא' ע"כ: ואינו אומר ג' בזר דברי ר' ז"ל עיקרם מפורסם פרק הזהב בגמרא ודברי הראב"ד ז"ל הם סברא וכבר הקדמתי וכתבתי וערסמתי כי כוכת ר' ז"ל בחבורו זה הקרוי מסכת תורה לקב' הארוך ולעשותו כתלמוד ערוך ולא רצה להאריך בסברו המתחדשו והואיל ואין הסגה על ר' ז"ל יספיק לו ואם בסברות היתה תבחר ולא אכי כי התניתי בתחלת חבורי זה שאבנת ולא אסתור: וכן המוכר קרקע לחבירו עד כמו המפרס בהוכייה פרק הזהב: המוכר פרה לחבירו עד וכו' ראוי לרן הכל במציעא פרק אזהרו כסך: המוכר

פ' האיש מקד'

פרק האומנין

מגדלעוו

המוכר עבד או טפחה עד אלא למלאכה פרק קמא דקרוסין ונבא בתרא ריש פרק המוכר פירות וכתובות ריש פרק אף על פי ובתוספתא דבתרא פ"ד: נמצא בו טפחין רע וכו' וכן אם נמצאת בו זרעית וכו' וכן אם נמצא ליסטו מזונין הרי זה מום וכו' וכן אם נמצא מוכתב למלכות כו' אבל אם נמצא גב וכו' עד אלא אכ' פירש

הלכות מכירה

מכאן

אני אומר וכו' סברת הרב ז"ל פסוטה בטעם ובראייה ואף על פי טעם ולומר דטאני מום סהרי מום המפחית בכאיסר במקח גדול הוא מקח טעות מה טעם כן באוכלת ממון זה דעת הרב ז"ל והדעת נותנת כדבריו: המוכר עבד או טפחה וכו' מבוחר בסוגיא בפרק קמא דקרוסין ופרק אף על פי בכתבות

מגיד משנה

אין סמפון בעבדים אי מבראייה הא ק"ח חזי ליה זאי מגוואי למלאכה ק"ח בעי ליה וכו': נמצא בו טפחין רע וכו' זה פסו' ואמר' בבית לעיל בהמוכר את האומנין טוטה וככתיב ומטעמיהם הרי חלו מומין ופ' מ' אומר' הכי לרוח דמלתא לכתוב בסטור פהוא מוקה מכל סחין וזרעית ופסוטה הוא: וכן אם נמצא לטעמים מזוני' וכו' זו בריתא הובאה פ' המוכר את הפירות בזה הלשון המוכר לחבירו עבד ונמצא גב או קוביוסטום הגיעו לטעמים מזונין או מוכתב למלכות אומר לו הרי סלך לפניך וזה מבוחר בהלכות ומה סאמרו בסוגיא בפ"ק דקרוסין גבי לטעמים מזונין או מוכתב למלכות הנהו קלל אית להו כרסו המפרט' אס היה כן הקול היה נשמל לפי אף לחוסם מסתם וסס כאמר לענין ת תרומה בעבד סלקחו כהן מישראל ודבר זה עקר סאי איפס לפל אומ' לו הרי סלך לפניך אלא סהלוקח או למוכר וכן כתבו רוב המפרטים ובהו הוא מסולק הספק הכתוב בהסגות אחר כן מכאתי בתוספתא פ"ד מבבא בתר' המוכ' עבד לחבירו ונמצא גב או קוביוסטום הגיעו לטעמים מזונין או סהיה מוכתב ל למלכות הרי זה מקח טעות עכל התוספתא וזה מבוחר כדברי רבננ: אבל אם נמצא גב וכו' זה גב או קוביוסטום הנזכר בביתא וכו' כתבתי:

פרק אף על פי:

כתב הראב"ד ז"ל והלא אמרו פ' קמא דקרוסין בגמרא הנהו קלל אית להו ומה סאמריה התוספתא פ' המוכר פירות נמצא גב או קוביוסטום לטעמים מזונין או מוכתב למלכות אומר לו הרי סלך לפניך לא סיאמ' לוקח למוכר אלא המוכר אומר ללוק' כמו בריט' דאמ' הגיעו המוכ' ללוקח וה"ק הרי סלך לפניך סאת' היית יודע אף יס לפרס הנהו קלל אית להו כלו' אף לחוסם בעב' סלקחו כהן מישראל סמא לטעמים מזוני' ומקח טעו' סאס היה כן הקול יכא עליו וכיון סלא יכא הקול מסתמא אף לנו לחוסם לזה הטעות מיהו אס יודע הרבר סהוא כן מקח טעות הוא וחוזר בו ואומר טול את סלך והחזר לי מ מעותי ועל דרך זה הלך זה המחב' ועכסו טעם בזה סני דרכים הללו הנה הדין הזה ספק אס נתן הדמים לא יטול ואס לא נתן לא יתן עכ"ל:

ואני

אומר דרך ישר ומוסכם ומקובל מפי רבותינו כע' היה לו בסמועה זו סעיקרה ריש פרק המוכר פירות ובתוספתא בבא בתרא מיתני פ"ד והרי סלך לפניך דקאמר היינו סיאמר לוקח למוכר והא דאמרינן הנהו קלל אית להו כדפריש הראב"ד ז"ל וכן פירשו ה' הרשב"ם ורבתינו בעלי התוספות וגם הרמב"ן ז"ל כן הסכי' וכן מסמע לסון הגמרא ריש פ' המוכר פירות דאמרינן כולהו איתנהו וזה פ' ככון ויכב וגם מה ספי' הראב"ד ז"ל מקצת המפרטים ז"ל פירשו כן וחתה תבחר ולא אכני:

פרק ששה עשר

המוכר

זרעוני גבה כו' עד וכן כל כיוצא בזה ב בבבא בתרא פרק המוכר פירות: מכאן חתה למד סהלוקח וכו' עד למוכר

כתב

הראב"ד ז"ל דין אמת הוא זה לא סאין מכאן רחיה לפי סהזרע כסאינו ראוי לכמות דבר ידוע הו' סהו' כרקב בעמידתו בקרקע ואינו בר' הסבה מה סאין כן כסאר מקחות אלא סהדין דין אמת ולמ' סמסלס רמי הוהואה

אף זה יכול לתבעו הוכחת החבלה בהולכתה לחותו מקו' וכס' סאין זה יכול לו לו החזר לי ממכרי לכאן עכ"ל: ואני אומר הוחיל ומורה בדין אף חטט אס אף הכרון רומה לראיה כו' סמכאן חתה למד והדין דין אמת כי מה לי לזריעה מה לי לסחורה למקום פלג' ואי מטוס טעמא דכתב לפי סעשוין להתרקב טס גס כן כל הדרכים בחזקת סכנה ומטעמים לכמה פנים בלי ספק ועיקר הטעם אכלי לפי סהטענה וכל מקח טעות ברשות דמריה קמא קאי וכדמטמע פרק קמא דביצה גבי בעי סכתתי כמה פעמים:

פרק ששה עשר

המוכר

זרעוני גבה שאין עצמן של זרעונים נאכל לחברו ולא עצמו חייב באחריותן ומחזיר לו את הדמים שלקח ממנו

שחוקתן לזריעה וחוא שלא עצמו מחמת עצמן אבל אם לקחה הארץ בכרד וכיוצא בו אינו חייב באחריותן שמה מחמת הכרד לא עצמו וכן כל כיוצא בזה מכר לו זרעים הנאכלים כגון חטים ושעורים וזרען ולא עצמו אינו חייב באחריותן אפילו היה זרע פשתן שרוב בני אדם קונין אות' לזריע' הואיל ואוכלין אותה אינו חייב באחריו' זריעתו ואס הודיעו שהוא קונה לזרע חייב באחריותן והוא הדין לדברים הנמכרים לרפואה ולצביעה וכן כל כיוצא בזה מכאן את' למד שכל הלוק' סחברו מקח והודיעו שהוא מוליכו למדינה פלונית למכרו שם ואחר שהוליכו לשם נמצא בו מום אינו יכול לומר החזיר לי מקחי לכאן אלא מחזיר לו את הדמים והמוכר מטפל להביא ממכרו או למכרו שם ואפילו אבד או נגנב אחר שהודיעו הרי הוא ברשות מוכר אבל אם לא הודיעו שיוליכו למדינה אחרת והוליכו ונמצא שם בו מום הרי זה ברשות לוקח עד שיחזיר המקח במומו למוכר:

הלוקח

ואף על גב דבמקח המהקבל גבי המקבל סרה מחבירו ואכלה חגב לא תלכין מה סלא כמחה בקלוקול הזרעים אלא מצי אמר ליה סלא בעת זריע' זרעת כראית' הת' היינו מטוס דמיירי במכת מדינה ואף סברא סכל בני גבא זרעו זרעים סאיס ראוים אכ' הכא מיירי כגון דאיגלאי מילתא לטבוק סלא היו ראוים לזריעה וכן מוכח בגמרא ד"א דחייב לו אף ההוכחה מכתבר הכי אלא אס כן איירי כגון סהיה המוכר יודע סאי' ראוים לזריע' ר' עיין בהילכות סמחות פ"ח ע"כ:

וברית' סס ומה סכתב אפילו זרעפתתן וכו' כפק כסתס מסנה וכתנא קמא דבריתא: מכאן חת' למד סכל הלוקח וכו' כתב הראב"ד ז"ל א"א דין זה אמת הו' לא סאין מכאן רחיה לפי סהזרע כסאינו ראוי לכמות ידוע הוא

פרק ששה עשר

המוכר

זרעוני גינה סאין עצמן סל זרעונים וכו' מסנה פרק המוכ' פירות וספק כרסבג דמסנת' וכו' דע' ההלכו' וטעמא דכיון דאינן כאלכין בתמן כמפרס לזריעה הוא:

והוא סלא צמחו מחמת עצמ' אבל מחמ' וכו' טעמ' דמסת' הוא בהלכות והוא דלא צמחו ת מחמת עצמן אבל מחמ' דבר אחר כגון סבדר וכיוצא בו אינו חייב באחריותן עכ' וכיוצא בזה כתבו סאר המפרטים ז"ל:

מכר לו זרעים וכו' מסנה וברית' סס ומה סכתב אפילו זרעפתתן וכו' כפק כסתס מסנה וכתנא קמא דבריתא: מכאן חת' למד סכל הלוקח וכו' כתב הראב"ד ז"ל א"א דין זה אמת הו' לא סאין מכאן רחיה לפי סהזרע כסאינו ראוי לכמות ידוע הוא

ידוע הוא שהוא נקרא בעמדתו בקרקע ואינו בר הטבה מה שאין כן במאיר... הלוקח מקח ונמצא בו מום עד הרי זה ברשות לוקח פריך המוכר פירות:

הלוקח מקח ונמצא בו מום ואחר כך אבד או נגנב הרי הוא ברשות הלוקח עד שיחזיר המקח למוכר ואם התליע ונפסד מחמת אורך הוסיף הרי זה ברשות מוכר ואם היה לו להודיע למכר ולא הודיעו חרי זה ברשות לוקח:

המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן יכול לומר לו לשחיטה מכרתיו לך ברא בשויה הלוקח קונה לשחיטה ולחרישה אבל אם היה יודע שה' קונה לחרישה בלבד הרי זה מקח טעות וחזור וכן כל כיוצא בזה: המוכר בהמה לחבירו לטבח ושחטה ונמצאת טרפה אם נודע בודאי שהיתה טרפה בשלקה הרי זה מחזיר לו את השחוט ויחזיר המוכר את הדמים מכאן אתה למד שהמוכר דבר שה' מום בממכרו ועש' בו הלוקח מום אחר קודם שידוע לו מום הראשון אם עשה דבר שדרכו לעשותו בגוף זה ששחט את הטרפה פטור ואם שנה ועשה מום אחר אחר שידוע לו המום מחזיר המקח לבעליו ומשלם דמי המום שעשה קנה בגד לעשות ממנו הלוקח אחר נודע המום מחמת הקריעה מחזיר לו את הקרעי תפרו ואחר כך נודע המום אם השביח נוטל שבת התפירה מן המוכר וכן כל כיוצא בזה: המוכר קרקע לחבירו ואכל פירותיה ולאחר זמן נראה לו בה מום אם רצה להחזיר קרקע לבעליו מחזיר כל הפירות שאכל ואם היה חצר ודד בו צריך להעלות לו שכר:

המוכר דבר שיש בו מום שאינו נראה ואבד המקח מחמת אותו המום והרי זה מחזיר את הדמים כיצד המוכר שור לחבירו שאין לו טחנות והניחו הלוקח עם הבקר שלו והיה מניח המאכל לפני כולן ואוכלין ולא היה יודע שזו אינו אוכל עד שמת בברעב הרי זה מחזיר לו את הנבלת ויחזיר זה את הדמים וכן כל כיוצא בזה היה המוכר סרסר שלוקח מזה ומוכר לזה ואינו משחה המקח עמו ולא ידע במום זה הרי הסרסר נשבע נשבע שבתע הסת שלא ידע במום זה ופטור מפני שהיה על הלוקח לברוק השור בפני עצמו ולהחזירו לו קודם שימו' ויהיה הסרסר מחזירו על המוכר הראשון והואיל ולא עשה

הוא הלוקח הפסיד על עצמו וכן כל כיוצא בזה: השוחט את החבור ומכרו ונודע שלא הראהו למומחה מה שאכל אבל יחזיר לו את הדמים והנשאר מן הבשר יחזיר לתם את הדמים וכן השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא טריפה מה שאכל אבל יחזיר את הדמים וכן הלוקח בשר וזו של טרפה לגוים או שהאכילו לכלבי יחשב עם הטבח על דמי הטרפה ויחזיר לו הטבח את המותר וכן כל כיוצא בזה: המוכר בשר לחבירו ונמצא בשר בבור פירו' ונמצאו טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכל אבל יחזיר לו את הדמים וכן כל המוכר דבר שאסור לאכלו מן התור' כך הוא דינו בין שחיה אסרו בלאו בלבד אבל המוכר דבר לחבירו שאסור אכילתו מדברי סופרים אם היו הפירות קיימין מחזיר את הפירות ונטל את דמיו ואם אכלן אבל ואין המוכר מחזיר לו בלום וכל אסורי הניה בין מדברי תורה בין מדבריהם מחזיר את הדמים ואין בהן דין מכירה כלל: פריך י'

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

הלוקח מקח ונמצא בו מום וכל פ' המוכר פירות: המוכר שור וכו' פסק כסמואל דאמ' הכי ריש פריך המוכ' פירות ודלא כרב: במה דברי אמור' כשהיה הלוקח וכו' מפורס בסוגיא סס ואמרי' כמי בגמרא ולחזי דמי הכי אי דמי רדיא ל' לרדיא אי דמי שחיטה לשחיט' לא כריכא רדיא בפר' וקם ברמי רדיא פירוש רדיא חרישה ומכאן סאם היו דמי שור לחרישה יתרים על דמי שור לשחיט' והיה בו דמי חרישה ונמצא נגחן הרי זה מקח טעות ויש הרב מהמפרשי שכתבו כן: המוכר בהמה לטבח וכו' זה מבואר בפרק המדיר בכתובות ופרק אלן טרפות בחולין ודין הקטק' אם היתה טרפה קודם מכירה אם לא יתבאר פריך י': מכאן אתה למד וכו' זה פשוט בטע' ובראי': קנה בגד וכו' זה מאותו טעם הוא: המוכר קרקע וכו' זה פשוט בראי' כסך ב' בכיזא בזה סאם המקח בטל הדרא ארעא והדרי פירי: המוכר דבר שיש בו מום וכו' כיצד המוכ' שור לחבירו וכו' ממעשה דפ' המסקיד כלמד זה הה' אפטרופ' דיתמי דזב' תור' וכו': היה המוכר סרסור זה מבואר' עם באותן מעש' וביאור המעשה לרעת הרב כע': השוחט את הבכור וכו' עד והנשאר מן הבשר ביד הלוקחות יקבר וכו' מסנה בבכורו פריך כל פסולי המוקדסין והיא בהלכות פריך בית כור: וכן הסוחט פרה ומכר' וכו' גם זה באותה מימרא ובריתא מס': מכר הלוקח בשר זה וכו' מפורס מס' במסנה: המוכר בשר לחבירו ונמצא

בשר בכור וכו' מפורס בבריתא עם כדעת תנא קמא: אבל במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

הלוקח מקח ונמצא בו מום עד הרי זה ברשות לוקח פריך המוכר פירות: המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן יכול לומר לו לשחיטה מכרתיו לך ברא בשויה הלוקח קונה לשחיטה ולחרישה אבל אם היה יודע שה' קונה לחרישה בלבד הרי זה מקח טעות וחזור וכן כל כיוצא בזה: המוכר בהמה לחבירו לטבח ושחטה ונמצאת טרפה אם נודע בודאי שהיתה טרפה בשלקה הרי זה מחזיר לו את השחוט ויחזיר המוכר את הדמים מכאן אתה למד שהמוכר דבר שה' מום בממכרו ועש' בו הלוקח מום אחר קודם שידוע לו מום הראשון אם עשה דבר שדרכו לעשותו בגוף זה ששחט את הטרפה פטור ואם שנה ועשה מום אחר אחר שידוע לו המום מחזיר המקח לבעליו ומשלם דמי המום שעשה קנה בגד לעשות ממנו הלוקח אחר נודע המום מחמת הקריעה מחזיר לו את הקרעי תפרו ואחר כך נודע המום אם השביח נוטל שבת התפירה מן המוכר וכן כל כיוצא בזה: המוכר קרקע לחבירו ואכל פירותיה ולאחר זמן נראה לו בה מום אם רצה להחזיר קרקע לבעליו מחזיר כל הפירות שאכל ואם היה חצר ודד בו צריך להעלות לו שכר:

המוכר דבר שיש בו מום שאינו נראה ואבד המקח מחמת אותו המום והרי זה מחזיר את הדמים כיצד המוכר שור לחבירו שאין לו טחנות והניחו הלוקח עם הבקר שלו והיה מניח המאכל לפני כולן ואוכלין ולא היה יודע שזו אינו אוכל עד שמת בברעב הרי זה מחזיר לו את הנבלת ויחזיר זה את הדמים וכן כל כיוצא בזה היה המוכר סרסר שלוקח מזה ומוכר לזה ואינו משחה המקח עמו ולא ידע במום זה הרי הסרסר נשבע נשבע שבתע הסת שלא ידע במום זה ופטור מפני שהיה על הלוקח לברוק השור בפני עצמו ולהחזירו לו קודם שימו' ויהיה הסרסר מחזירו על המוכר הראשון והואיל ולא עשה הוא הלוקח הפסיד על עצמו וכן כל כיוצא בזה: השוחט את החבור ומכרו ונודע שלא הראהו למומחה מה שאכל אבל יחזיר לו את הדמים והנשאר מן הבשר יחזיר לתם את הדמים וכן השוחט את הפרה ומכרה ונודע שהיא טריפה מה שאכל אבל יחזיר את הדמים וכן הלוקח בשר וזו של טרפה לגוים או שהאכילו לכלבי יחשב עם הטבח על דמי הטרפה ויחזיר לו הטבח את המותר וכן כל כיוצא בזה: המוכר בשר לחבירו ונמצא בשר בבור פירו' ונמצאו טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכל אבל יחזיר לו את הדמים וכן כל המוכר דבר שאסור לאכלו מן התור' כך הוא דינו בין שחיה אסרו בלאו בלבד אבל המוכר דבר לחבירו שאסור אכילתו מדברי סופרים אם היו הפירות קיימין מחזיר את הפירות ונטל את דמיו ואם אכלן אבל ואין המוכר מחזיר לו בלום וכל אסורי הניה בין מדברי תורה בין מדבריהם מחזיר את הדמים ואין בהן דין מכירה כלל: פריך י'

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

המוכר דבר שאסור אכילתו מדברי סופרים וכו' לא מצאתי זה מבואר אבל ראיתי שלא כנסה במרא לבר איסורין של תורה או אסורי הכאה של דבריהם כגון יין נסך שהכונה סתם יין אבל איסורין של דבריהם באכילה לא אבל כיון שאכלו ונהנו לא יחזיר להם כלום ודבריהם חלקן לענין סחורה ואמרו כל דבר שאסור דבר תורה אסור לעשות בו סחורה ואלו אסורי ממקום אחר יבא זה לו: וכל

אמר לו מרתף של יין וכו' פירושו ולא אמר לו למקפה ומה שכתב והרי הוא בינוני פירוש הנמכר בחנות הנזכר פס' אמר לו מרתף זה אני מוכר לך וכו' מבואר פס' וכתב ר"ם ז"ל דרוקא סלא אמר לו מרתף זה אני מוכר לך למקפה הלוקח מקבל עמו הקנינים בכל מה שפלא יהא יבס טוב והרי הוא ריכו כאלו אמר לו מרתף של יין למקפה וזה דעת הרמב"ם ז"ל ואף להכריע מדברי רבנו כלום: פרק שמנה עשר האומר לחברו עריבה של עץ וכו' פס':

אסור

לרמוז את בני ארץ במקח וממכר וכו' זה פשוט ומבואר פרק הזהב ופר' גר הנספה ואפילו לגבול דעת הבריות וכו' מימרא דשמאל בגיד הנספה אסור לגבול דעת הבריות ואפילו דעת גוי: אין מפרסין וכו' משל בהזהב ופירוש מפרסין צביעה ותקון באל' פאס היה עשר זקנו לבן כובעו כדי שיראה נער אסור וכן כיוצא בזה: אבל מפרסין את החרסים וכו' מפורס בגמ' פס': אין משרבטין את הארס במים של חזרין וכו' מפורס בגמרא סוכין ולפון הגמל ובהלכות אין משרבטין לא את הארס ולא את הבהמה וכו' מאי אין משרבטין הכא תרגמו מוא דחזרא פי' ר"םי מסקין אותן מי סוכין והן כופחין מאליהן וסערין כזקף כשרבטין עטר הדברים מפורסין פס' ומה שכת' ולא סורין את הבשר שמלכין והכחוש כראה סמן לפון ר"םי ז"ל:

פרק שמנה עשר

אסור

לרמות את בני אדם במקח וממכר או לגנוב את דעתם ואחד גימ' ואחד ישראל שוים בדבר זה היה יודע שיש בממכרו מום יודיעו ללוקח ואפילו לגבול דעת הבריות בדברים אסור אין מפרסין לא את הארס ולא את הבהמה ולא את הכלים הישנים כדי שיראו חרשים אבל מפרסין חרשים כגון שישוף ויגחץ ויפח כל צרכיו: אין משרבטין את הארס במים של חזרין וכו' ויפח את הפנים בשרק וכו' ויפח את הקרבים ולא שורין את הבשר במים וכן כל כיוצא בדברים אלו אסורין ואין מוכרין בשר נבילה לגוי בבלי שחזרה אף על פי שהכלה אצלו כשחזר: מותר לבור את הגרסין אבל לא על פי המגורה שאינו אלא כגונג את העין ודמה הכל שהוא ברור ולחלק קליות ואגו' לתינוקות ולשפוחות כדי להרגילן לבא אצלו ופוחת משער שבשוק כדי להרבות במקפי ממנו ואין בני השוק יכולין לעכב עליו ואין בזה גבול דעת: אין מערבין פירות אפילו חרשים בחרשים אפילו הישנים ביוקר והחרשים בוול מפני שהלוקח רוצה לישון: בין חתירו לערב קשת ברך בין הגנות בלבד מפני שמשביחו ואם היה טעמו נכד מותר לערב בכל מקום שכל מקום הנכד טעמו מרגש הלוקח: ולפיכך מותר לערב אותו: אין מערבין יין במים ומי שנתערב לו מים ביינו לא ימכרו בתנות אלא אם כן מודיעו ולא לתגר אף על פי שמודיעו שמדמה בו אחרים ומקום שנתנו להטיל מים בין שיל והוא שיחיה בין הגנות: החגר נוטל מחמש גנות ונותן לתוך אחד מחמש גנות ונותן לתוך מגורה אחד ובלבד שלא יתכוין לערב: אסור לערב שמרים בין בין בן בשמן ואפילו כל שהוא ואפילו שמרים של אמש בשמרי של היום אסור אבל אם ערה היין מבלי אל כלי נותן שמריו לתוכו: המוכר לחברו שמן מוקק אינו מקבל שמרים מוכר לו שמן סתם מקבל לוג ומחצה שמרים לכל מאה לוג ומקבל בשאר שמרים שמן עכורה העולה למעלה על פני השמן יתר על השמרים היועיים באותו מקום במה דברים אמורים בשנתן לו מעות בתשרי שהשמן עכור ולקח השמן בניסן כמדת תשרי שהיא גדולה מפני אותו השמן הקופה למעלה אבל אם לקח במדת ניסן שהיא קטנה מפני שכבר צלל השמן אינו מקבל אלא השמרים בלבד: המוכר חטים לחברו מקבל עליו רובע קטנית לכל סאה שעורים יקבל עליו רובע נישובות לכל סאה עדשים ט' אופי:

פרק שמנה עשר

אסור

לרמות כו' עד בדברי אסור במכירת פ' הזהב ובחולין פרק גר הנספה: אין מפרסין כו' עד בדברי אלו אסורין פרק הזהב: ואין מוכרין עד שהכלה אצלו פרק גר הנספה: מותר לבור את הגרסין כו' עד ובלבד שלא יתכוון לערב פ' הזהב: אסור לערב הסמרים עד אלא הסמרים בלבד פרק המפקד: המוכר חטים לחברו עד סוף הפרק פרק המוכר פירות: פרק יט פ' הזהב:

התירו לערב קמה ברך וכו' פ' חזק בחלום והטעם מפני שמסביחו מפורס בגמ' ומה שכתב בן הגנות וכו' בגמ' ובהלכות אמר רב נחמן בן הגנות סנו והאירכא דקא מערבי סלא מן הגנות סברי כרבי אחא רתיכא ר' אחא מתיר בדבר הנטעם עכ' ופ' ר"םי וכן הגנות סנו דמסביחו סתוססין זה עם זה ונעשה טעם אחד אבל לאחר הגנות סכבר קלט כל אחד טעמו וריחו אין מסביחו אלא פוגמו עכ':

אין מערבין מים ביין וכו' ומי שכתב וכו' מסנה פס': ולא לתגר וכו' במסנה פס' ובגמרא רבה אימזיב ליה חמרא סרריה לחנואה אמר ליה אביי והא תקן לא לתגר אף על על פי שמודיעו אמר ליה מיזבידי מידיעי פ' ר"םי טאכי כותן מים הרבה ורבה הוא דאמר כל חמרא דלא דרי על חר תלת מיא לאו חמרא הוא ואמרינן תו בגמרא וכו' תימא דמייתי חמרא חייל ומערב ביה פיעד סלא יהא ככר טעם המים אם כן אין לרבר סוף פ' ר"םי ז"ל אם כן דכולי האי חייסין אין לרבר סוף סוף המים לברס יהא אסור למכור לחנוכי עמא יערבם ביין אלא לא חססו חכמים אלא בזמן סאכי מוכר לודבר העסוי לרמות בוכמו סהוא עכסו עכ' והיה לכל כיוצא בזה והמחבר לא הביא דינו של רבא לפי שאינו מצוי סיתערב מים כל כך ביין: ומקום סנהגו להטיל וכו' מסנה פס':

והוא סיהיה בין הגנות וכו' בגמרא פס' אבל סלא בין הגנות הוא כחטב כאלו הוא מזוג: החגר וכו' בבא זו מסנה פס' כלסונה ופ' ר"םי סלא יתכוון לערב להזיכא קול ולקנות הרוב ממקום מסובח ולערב בו ממקומות אחרים וסככים סוכרים סכל הפירות מאותו מקום עכ': אסור לערב שמרים וכו' בריתא פס' ובהלכות וסוף הבריתא אבל מערב סל אמם בסל אמם וסל יום בסל יום ופ' ר"םי דיום ואמם לאו דוקא אלא חלוק הכלים הוא פוט להקפיד מתבית לחבית זהו סכתב המחבר אבל אם ערה היין וכו': המוכר לחברו שמן מוקק וכו' פסק דלא כרבי יהודה דמתכיל דפרק המפקד וכן דעת ההלכות פס' ויש מי ספי סאפילו רבי יהודה מודה באומר לו סמן מוקק לא נחלק אלא באומר סמן סתם וכתן לו בסתם מוקק ונסאריו בידו הסמרים ואומר רבי יהודה סכותן הסמרים ופסק רבינו כהוקמתא קמא לרברי חכמים סאסור לערב סמרים וזהו סכתב אסור לערב סמרים ביין ובסמן: מוכר לו סמן סתם וכו' זה מתבאר פס': ומקבל בשאר סמרים סמן עכור זהו פירוש פקטים האמור בגמרא פס' ור"םי ז"ל פירס פקטים כסולת ברעיעים הכפים על פני הסמן זה לסונו: בדא סכתן לו המעות וכו' לסון הגמרא וההלכות הא ריהיב ליה זווית סררי וקא סקיל מיניה בניסן כמדה דתשרי הא ריהיב ליה זווית בניסן וקא סקיל מיניה בניסן כמדה דניסן וכתן עכ' ומתוך לסון המחבר כראה סהוא סובר סאין המדות סוות בשיעור ור"םי ז"ל פירס מדה סער הרמים ולא מדה מים זהו לסונו מדה בסער הרמים סהם בזול וסותם סמכים עכורים יקבל עליו סקטוס הא דסקיל מיניה בניסן בסער סל ניסן ביוקר דרך סל הסמכים להיות מוקקים בניסן והלוקח סתם והמוכר סתם אין מוכר אלא מוקק עכ' המוכר חטים לחברו מקבל עליו רובע קטנית וכו' בריתא פרק המוכר פירות: שעורים מקבל עליו רובע ניסובות גס זה באותה בריתא פס' ופ' ניסובות אטן וקמן סנזרה בכסוב: עדשים

פ' הזהב: פ' הזהב: פ' הזהב: פ' הזהב:

מגדל עז

הלכות מבזזה

מגיד משנה

עודשים

מקבל רובע עפרורית וכו' באותה בריתא מס והביא המחבר למון הבריתא כפסטה:

תאנים

מקבל עליו וכו' מסנה מס: מקבל עליו וכו' מסנה מס:

מגדל עז

פרק תשעה עשר

אסור

למכור למכור עד ויהיה כתבוע מ מאחרים פ'קמא רמזיעא: המוכר הקרקע לחברו כו' עד עם המעטרין בניזקין פ'קמא רבבא קמא ופרק קמא רמזיעא מיתיה לה בכתובות פרק מי סהיה נסוי: ואם נסתמם בה הלוקח כו' עד כל הנטרפין בניזקי פרק קמא רבבא קמא ובמזיעא: כל המוכר הקרקע כו' עד והכל בבית דין פל ישראל פרק קמא רמזיעא: אבל אם הגוי הוא שהוכיח כו' עד חייב באחריות האונס פרק חזקת הבתים: המוכר

פ'חילין

עודשי מקבל עליו רובע עפרורית לסאה תאנים מקבל עליו עשר מתליעות

לכל מאה מכר לו שאר פירות מקבל עליו רובע טנופות לכל סאה נמצא בהן יתר על השיעורים האלו כל שהוא ינפה את הכל ויתן לו פירות מנופין וברודין שאין בהן כלום ואין כל אלו הדברים אמורים אלא במקום שאין להם מנהג אבל במקום שיש להם מנהג הכל כמנהג המדינה יש מקומות שנהגו שיהיו כל הפירות מנוקים וברודים מכל דבר ושיהיו היינות והשמנים צלולין ולא ימכרו השמרי כלל ויש מקומות שנהגו אפילו היו בהן מחצה שמרים או שהיו בפירות מחצה עפר או תבן או מין אחר ימכר כמות שהוא:

לפיכך הבורר צרור מתוך גרנו של חברו נוהג לודמי חששים כשיעור צרור שבירר שאלו הניתו היה נמכר במדת החששים ואם תאמר יחזירנו הרי אמרו אסור לערב כל שהו: המוכר קנקנים בשרן במקו שאין מנהג מקבל לכל מאה עשדת פ'טמות והוא שיהיו נאות ועשויות בגפרית:

כ"כ"בס דהיינו כו' סמיען דאמר רב ה הגורם לממון כממון דמו ול"י נראה דאיתא אפילו כרכבן דרוקא הת' גבי גזל חמץ ועבר עליו הפסח פליגי ואל' לאו כממון דמי סאיז סוה לסום אדם אבל הכא הוי כאילו גזל חטים עצמם סהיה מוכרם לכל אדם במקום חטים ככעמור ור'טבס פירס רחייב ממס ריכא דגמרי וכן נראה לרבינו ממסון עם ובסימן ד' סל ככר נזיקין ע"כ:

פרק תשעה עשר

אסור

למוכ' למכור לחברו קרקע או מטלטלין שיש בה עסיקין ויש בה דין ער שיעוריו שאף על פי שהאחריות עליו אין אדם רוצה שיתן מעותיו וירד לדין ויהיה כתבוע מאחרים: המוכר קרקע לחברו ואחר שקנה לחזור בו שאין לך מום גדול מזה שעדין לא נהנה בו ובאו התובעין לפיכך יבטל המקח וחזיר המוכר את הדמים ויעשה דין עם המעדרין ואם נשתמש בה הלוקח כל שהו ואפילו דש' המצר שלח וערכו עם הארץ אינו יכול לחזור בו אלא עושה דין עם המער ערין ואם הוציאה מידו בדין יחזור על המוכר כדין כל הנטרפין: כל המוכר קרקע או עבד או שאר מטלטלין הרי זה חייב באחריותו כיצד אם הוציא המקח מיד הלוקח מחמת המוכר חזור הלוקח ונטול כל הדמי' שנתיק מן המוכר שהדי נלקח המקח מחמתו כך הדין בכל ממכר אף על פי שלא פירש הלוקח דבר זה אלא קנה סתם אפי' מכר הקרקע בשטר ולא הוכי' בו האחריו הרי זה חייב באחריותו שאחריו שלא נזכר טעות" סופר הוא במה דברים אמורים בשוה"צא'המקח מיד הלוקח בבית דין של ישראל כגון שהיה המקח מטלטלים והיו גנובין או גזולין או שהיתה הקרקע גזולה או שבא בעל חוב של מוכר וטרפה מיד הלוקח והכל בבית דין של ישראל אבל אם הגוי הו' שהוציא המקח מן הלוקח בין בדין חמלך בין בערכאות שלהן אין המוכר חייב באחריותו ואף על פי שהגוי טוען שהמוכר גנב חפץ זה או גזלה ממנו והביא עידי גוים על כך אין המוכר חייב בל' שזה אונס הוא ואין המוכר חייב באחריות אונס: המוכר

ס' ד' ד' וכו' קמא דכח וכו' מ' טהיה כ"ט:

למוכ' למכור לחברו קרקע או מטלטלין שיש בה עסיקין ויש בה דין ער שיעוריו שאף על פי שהאחריות עליו אין אדם רוצה שיתן מעותיו וירד לדין ויהיה כתבוע מאחרים: המוכר קרקע לחברו ואחר שקנה לחזור בו שאין לך מום גדול מזה שעדין לא נהנה בו ובאו התובעין לפיכך יבטל המקח וחזיר המוכר את הדמים ויעשה דין עם המעדרין ואם נשתמש בה הלוקח כל שהו ואפילו דש' המצר שלח וערכו עם הארץ אינו יכול לחזור בו אלא עושה דין עם המער ערין ואם הוציאה מידו בדין יחזור על המוכר כדין כל הנטרפין: כל המוכר קרקע או עבד או שאר מטלטלין הרי זה חייב באחריותו כיצד אם הוציא המקח מיד הלוקח מחמת המוכר חזור הלוקח ונטול כל הדמי' שנתיק מן המוכר שהדי נלקח המקח מחמתו כך הדין בכל ממכר אף על פי שלא פירש הלוקח דבר זה אלא קנה סתם אפי' מכר הקרקע בשטר ולא הוכי' בו האחריו הרי זה חייב באחריותו שאחריו שלא נזכר טעות" סופר הוא במה דברים אמורים בשוה"צא'המקח מיד הלוקח בבית דין של ישראל כגון שהיה המקח מטלטלים והיו גנובין או גזולין או שהיתה הקרקע גזולה או שבא בעל חוב של מוכר וטרפה מיד הלוקח והכל בבית דין של ישראל אבל אם הגוי הו' שהוציא המקח מן הלוקח בין בדין חמלך בין בערכאות שלהן אין המוכר חייב באחריותו ואף על פי שהגוי טוען שהמוכר גנב חפץ זה או גזלה ממנו והביא עידי גוים על כך אין המוכר חייב בל' שזה אונס הוא ואין המוכר חייב באחריות אונס: המוכר

היה רגיל ביניהם ומשמעו סהיא חזקה גמורה כמו נעל וגדר ופירוש דבר זה במקום שאין קנין בכסף עד שיכתוב שטר ולא כתב הסטר ואם תאמר הא מסמיע ברישא עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו פשיטא י' דקמל' דמותר לחזור בו ואפ' מי ספרע לוכא כיון סאינו חוזר בו מחמת יוקרא וזולא ואל' סאמר בקיפא אינו יכול אמר כמי ברישא יכול ואם תאמר גם כפי' פסי' דמס'החזיק בה אינו יכול לחזור בו י' דמסמיעו סאינו יכול לומר טול קרקע זו במעות שאני חייב לך סהרי כפחתו דמיה מחמ העוררין עכ' אבל ריבס פי' סמרב' בנתן מעות וגם כתב שטר ודעתו סל אדם כל זמן סלא הלך לראותה ולא תיקן גבול הסדה סוכל לחזור בו אם יבא סוס ערעו' וכן דעת רב' המחכ' כרבי ריבס דאיירי סקכא' הלוקח בא' מן הדרכי' סקוני' בהן ככעמור:

כדפסיק רבא הילכת' בתר הכי אחריו טעות סופר הוא בין בטורי הלוא' בין בטורי מקח וממכר ע"כ: כדפסיק אמרי' בחזק' הבתים מסוס דסתס גוי אכס' הוא אסר פיהס דבר סו'א בגמרא ד' דהסותפין און להס חזקה וכן פסיק ר'טבס כותיה דבתרהיה הוא ומכאן פסק מורי רבינו זכ'ל על ראו'בן וסמעון סהיה להן חוב בסותפין ופרע להן הגוי עד לו ליטרא כי אמר סראובן חייב לו לו ליטרא וראובן כופר סאינו חייב לו מאומה ורצה ליטבע לו והגוי לא רצה לקבל סבעתו ואומר סמעון טעל ראו'בן יס להיות כל ההפסד מפני סתביע' הגוי עליו היתה וספק מורי דההפסד על סניהס בסוה מהא דאמימר דסתס גוי אכס' הוא ותובע ראו'בן סלא כדין ואפילו סבעה אינו כדין ליטבע לו לסמעון עיין בסומין ז' ע"כ:

החלוק מיתמרא פרק חזקת הבתים בסם אמיר סאיז ישראל חייב באחריות מכר אס הגוי טורפה וכן הדין לעולם אינו חייב לא אס כן תכא ממנו בדינו וכד' אמרי' לעיל אחוי טרפך כרטי' ז' סברין טרפוה ממך וכן עקר ואפילו היה הטורף ישראל אס טרף סלא כדין אינו חייב לו:

אסור

למכור למכור עד ויהיה כתבוע מ מאחרים פ'קמא רמזיעא: המוכר הקרקע לחברו כו' עד עם המעטרין בניזקין פ'קמא רבבא קמא ופרק קמא רמזיעא מיתיה לה בכתובות פרק מי סהיה נסוי: ואם נסתמם בה הלוקח כו' עד כל הנטרפין בניזקי פרק קמא רבבא קמא ובמזיעא: כל המוכר הקרקע כו' עד והכל בבית דין פל ישראל פרק קמא רמזיעא: אבל אם הגוי הוא שהוכיח כו' עד חייב באחריות האונס פרק חזקת הבתים: המוכר

המוכר הקרקע לחברו כו' עד עם המעטרין בניזקין פ'קמא רבבא קמא ופרק קמא רמזיעא מיתיה לה בכתובות פרק מי סהיה נסוי: ואם נסתמם בה הלוקח כו' עד כל הנטרפין בניזקי פרק קמא רבבא קמא ובמזיעא: כל המוכר הקרקע כו' עד והכל בבית דין פל ישראל פרק קמא רמזיעא: אבל אם הגוי הוא שהוכיח כו' עד חייב באחריות האונס פרק חזקת הבתים: המוכר

מגיד משנה

הלכות סבירה

מגולען

קנין

חרוץ

17

המוכר

קרקע לחברו והתנה עמו וכו' מה שכתב אפילו כל הגוי וגזלה מחמת המוכר חייב למס' הטעם הוא לפי שהוא חונם מצוי וכיון שקבל עליו כל חונם זהו בכלל: אבל אם נפסק הכהר וכו' מימרה גב' מעטה בגיטין פסק מי סאחו מסקל פס ומה שכתב וזה לכל תקאוי סבבמון פטוט הוא סלמדין מדבר לחברו בכל כיוצא בזה:

מעשה

באח' פסטר מלחיס וכו' מעטה פס פ' מי סאחו: המוכר הקרקע לחברו וכו' פסק חזקה הבתי פסק כרבובי וכן בהלכות פסק ראונו ממכר פדה לסמטון סלא באחריות וכו' מימרה פסק קמא דמכריא ופסק קמא דבין ובפסק מי סהיה כסוי ומה שכתב סלא באחריות פסק כאיכא דאמרייהתם דאפי' סלא באחריות וכתבו קתת' ה המפרטים זל נפיקא מינה היכא דהויא אפתייהי מפורט ללוי סיכול לסלקו ראונו במעונו ולא סמטון וכדדין אחרים והרם בן זל פסק דבלין ואין פורק לכל זה אלא כפ' מיכא דהיהו דיע למיטען טפי:

ראובן

סמכר לסמטון סלא באחריו כו' מימרה בכתובות כפר' מי סהיה כסוי ופסק כרבא ומה שכתב סאף על פי סלא קבל וכו' הוא כפי גרסתי ההלכות והגאונים נהו דאחריות דעלמא לא קביל עליה אחריות דנפסי' מי לא קביל עלייה:

אבל

אם בא בעל חוב יעקב וכו' פי' אביו סל ראונו וכגון סמדה זו באה לראובן כרוס מעיקב אביו והוא מכרה לסמטון סלא באחריות וחור וקכאה ממנו באחריות וטרפ' בעל חוב סל יעקב גם זה מפורט פס בכתובות ו בהלכות:

פרק עשרים

המבקש לקחו מקח מחברו וכו' תוספ'

בדקוסין באה בהלכות פרק קמא דקדוסיין וזה לסונה המוכ' לחברו זה חומר במנה וזה חומר במאיתים והלך זה לביתו וזה לביתו ואח' כך תבעו זה את זה אם הלוקח תבע את המוכר יעמו כרבוי המוכר ואם המוכר תבע את הלוקח יעמו כרבוי הלוקח פ' זה מבואר:

חלוקת מאחד מחמטה בני ארס וכו' מניח דמי המקח וכו' פסק כרבי סמטון בן אלעזר וכהתם מסכה דיבמות פרק האספה שלום דלא נחלקו רבי עקיבא ורבי טרפון בלוקח סמכיה דמי מקח בניה ומסתלק וכן הוא

בהלכות ופי' זל סמכיהו בד' בר' וזה חומר דבמקח אפילו בא לכלת בדיי' עמים מניח ביניהם ומסתלק וכן כתבו פרק המפקד: הגזול עמיס בב' בקוביא דאמרייך התם ופי' סלקא דעתך דנפסע מה ליגזל מה לי מקח הר' דנפסע מקח וגזל סוין ודין הגזל מפורט פסק רביעי מהלכות גזלה:

המוכר קרקע לחברו והתנה עמו וכו' כל כיוצא בזה הכל בגיטין פ' מי סאחו: המוכר קרקע לחברו וכו' עד סאיו מחזור לן כלום פסק חזקה הבתי: סכל תקאוי סבמטון קיים פסק קמא דמכריא: ראונו ממכר פדה לסמטון בגללו בגיטין פ' וכתובות פסק מי סהיה כסוי: ראונו ממכר פדה לסמטון וכו' עד סוף הפרק בכתובות פסק מי סהיה כסוי ופ' אלמנה כזכות:

המוכר קרקע לחברו והתנה עמו שכל אונם שילך בקרקע וזה חזק חייב לשלם אפילו בא גוי וגזלה מחמת המוכר חייב לשלם אבל אם נפסק הגזר שהיה משקח אותה או שחור הנהר לעבור בתוכ' ונעשית בריכה או שבא זועה והשחית אותה הר' וזה פטור שאלו וכיוצא כון אונם שאינו מצוי הוא ולא עלה על לב המוכר דבר זה הפלא בעת שחתנה וכל אונם שאינו מצוי אינו בכלל תנאי זה והוא הדין לכל תנאי ממין שאמרין

דעת המתנה ואין כוללן באותו התנאי אלא דברים היועין שבבללן היה התנאי והם שהיו בדעת המתנה בשעת שחתנה מעשה באחד ששכר מלחים להביא שומשמן למקום פלוני והתנה עמם שיהיה חייב בכל אונם שיארע להם עד שיגיעו השומשמן למקום פלוני ונפסק הנהר שחזי מוליכין בו ואמרו חכמים זה אונם שאינו מצוי ואין חייבין לתולד' שומשמן אלו על גבי בהמה עד אותו מקום וכן כל כיוצא בזה: המוכר קרקע לחברו והתנה המוכר שלא יהיה עליו אחריות אפילו נודע בודאי שזו הארץ גזולה ויצאת מיד הלוקח אין המוכר חייב כלום ואין צריך לומר אם בא בעל חוב וטרפה שאינו מחזיר לו כלום שכל תנאי שבבמק קיים:

ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריו וכו' עושה ואין יכול לוי' אם רצה ראונו לעשו' דין עם לוי' עושה ואין יכול לוי' לומר לו מה לך לומר דהו' אפי' חזקת

לומר לו מה לך לומר דהו' אפי' חזקת דאחריות שהרי ראונו אובלו אין דעוני שיחיה לשמעון תרעומת עלי' שהרי הפסיד בגללי: ראונו שמכר שדה לשמעון שלא באחריות וחור ולקחה משמעון באחריו ובא בעל חוב של ראונו לשרוף אותה ממנו אינו יכול לחזור על שמעון שאפ' שלא קבל עליו אחריו לשמעון: אחריו עצמו קבל שלא יחיה הוא המוכר והוא המוציא לעצמו אבל אם בא בעל חוב של יעקב אביהו וטרפה מיד ראונו חור כל חדמים על שמעון מפני שמעון קבל לו האחריו וראובן לא קבל לשמעון אחריות של אחרים כלל:

ליה דליהו ליה תרעמת פליה לא פסלין לפדות כרטי' בהילכות עדות פלו':

פרק עשרים

המבקש לקחו מקח מחברו

לפנות מחברו מקח מוכר אומר במאיתים אני מוכר לך והלוקח אומר איני קונה אלא במנה והלך זה לביתו וזה לביתו ואח' כך תבעו זה את זה אם הלוקח תבע את המוכר יעמו כרבוי המוכר ואם המוכר תבע את הלוקח יעמו כרבוי הלוקח פ' זה מבואר:

חלוקת מאחד מחמטה בני ארס וכו' מניח דמי המקח וכו' פסק כרבי סמטון בן אלעזר וכהתם מסכה דיבמות פרק האספה שלום דלא נחלקו רבי עקיבא ורבי טרפון בלוקח סמכיה דמי מקח בניה ומסתלק וכן הוא

בהלכות ופי' זל סמכיהו בד' בר' וזה חומר דבמקח אפילו בא לכלת בדיי' עמים מניח ביניהם ומסתלק וכן כתבו פרק המפקד: הגזול עמיס בב' בקוביא דאמרייך התם ופי' סלקא דעתך דנפסע מה ליגזל מה לי מקח הר' דנפסע מקח וגזל סוין ודין הגזל מפורט פסק רביעי מהלכות גזלה:

פרק עשרים המבקש לקחו מקח מחברו

מאיתים בתוספתא דמכריא ומהאיה ר' אלפס זל בהלכות פרק קמא דקדוסיין: הלוקח מאחד מחמטה עד סעבר עבדיה פסק הגזל קמא ופ' דמכריא: כאמ' בעל המקח לומר וכו' לפיכך אם בטל הדמים מניסים וכו' עד וחי הדמים

כתב הר' אלפס זל חזק רבתי

מתחוריס מסמטון מבלל דברי ר' יוסף מהו מעיד לסמכיהו בבית דין חפז ולא דעתו למה וכו' מפני הכרע' עד אחר יטול זה בלא סבועה אין דין זה ברור אכלנו: ואנו אומר ברור הוא אכל רת' ורבתינו בעלי התוספ' ריט' כבא מכריא רפיקל וטרי ח' המתני' דפסיס אחזין תרתי בני למה לי ואוקומא חרז במכריא וחור במתק וממכר ומתמנהין מקח וממכר ליהו זוי ממאן כתס וטרפי זל סמט' למוכר ויהיה כאמ' יטול בלא סבועה על פי כהא ר' דקדוסיין פ' בתר' כאמ' בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי ואפ' דהת' מוקמי לה בזמ' סהמקח בדרונה כב' יכאה מתחת ידו מת' הואיל ונביה תקוסין בה עדין הוא ליה כאילו המקח עדין לא יכא מתחת ידו והקטן רב' למה כאמ' בעל המקח יותר מעד אחד דק' עד אחד כי אתי לסבועה קא אתי ופ' דרבתינו בעלי התוספות זל העומדים בסיטתו דהפ' כי היכי דער אחד אתי לחיובי בסבועה כי קא מכחיס ליה הכי כמי כי קא מודי ליה לפטוריה מסבועה וקפ' דלא כקט' זווי אלא מחד מיכיהו ואוקמא בדיקט' זווי מתרתייהו מחד

פ' האספה שלום

הוא חסיד נותן דמים וכו' בזה חלוקים עליו הרמב"ם והרמב"א זל מקח מאחד וכפר בו ונפסע וכו' זה מתבאר בספר

לוקח את המכר וכו' פסק כרבי סמטון בן אלעזר וכהתם מסכה דיבמות פרק האספה שלום דלא נחלקו רבי עקיבא ורבי טרפון בלוקח סמכיה דמי מקח בניה ומסתלק וכן הוא

בהלכות ופי' זל סמכיהו בד' בר' וזה חומר דבמקח אפילו בא לכלת בדיי' עמים מניח ביניהם ומסתלק וכן כתבו פרק המפקד: הגזול עמיס בב' בקוביא דאמרייך התם ופי' סלקא דעתך דנפסע מה ליגזל מה לי מקח הר' דנפסע מקח וגזל סוין ודין הגזל מפורט פסק רביעי מהלכות גזלה:

פ' האספה שלום

הלכות מכירה

מגיד משנה

שאלה... פירוש...

ב"א בזמן שהמקח בידו וכו' ופרי' וכו' וזו ממילא נקט לא כריכא דקט מתרויהו ואמר חד מדעתיה וחד בעל כרחיהוים מי פיקוסיא זו אקופא דאפילו בזמן...

מגדל עז

מחד מדעתיה ומחד בעל כרחיהו וכו' ופרי' וכו' וזו ממילא נקט לא כריכא דקט מתרויהו ואמר חד מדעתיה וחד בעל כרחיהוים מי פיקוסיא זו אקופא דאפילו בזמן...

פרק כל... יבטעני:

המחיל

הרי שטען על חברו ואמ' מכרת לי וזה אומר לא מכרתי או מכרתי ולא נתת לי דמים או שטען הלוקח ואמ' שנתן הרבים ועדין לא משך או משכתי ולא ראיתי הפ'ין זה והמוכר אומ' ודעתיו לך או שאמר אחד מהם כך וכך תנאי היה בינינו והאחר או לא היה שם תנאי כלל בכל אלו הטענות וכו' וצא בהן המוציא מחברו עליו הראית לא היה שם ראייה נשבע הכופר שמבקשין לתוציא מידו שבועת הסת ואם הודה במקצת הטענה או שיש עליו עד אחר נשבע שבועת התורה כשאר הטענות כולן אמר לחנוני תן לי דינר פירות ונתן לו והרי הפירו' מונחין ברשות הרבים והחנוני תובע את הדינר ובעל הבית אומר לו נתת ליך הרמים והשלכת אותו לתוך כיסך הרי הלוק' נשבע בתקנת חכמים בנקיטת חפץ ונטול הפירו' הואיל וכבר יצא או שרשות המוכר והרי ברה' ואילו היו ברשות הלוקח היה נשבע שבועת היסת ונפטר ואילו היו עדין ברשו' החנוני הרי נשב' הים' וישארו פירותיו ואלו נתן הלוק' דינר לחנוני ובא ליטול פירו' המונחין ברשות הרבים ואמר החנוני דינר זה שנחת לי עכשו הוא דמי פירות שכבר נחתים לך והולכתם לתוך ביחך אבל פירות אלו המונחין ברשות הרבים מעולם לא מכרתי לך הרי החנוני נשבע בתקנת חכמים בנקיטת חפץ שכך היה דבר ובחזרו פירותיו לחנוניו שחרי לא הודה לו שמכר לו מעולם ואילו היה בחנותו היה נשבע שבועת היסת כמו שבארנו וכן הדין בנותן דינר לשולחני ליטול מעות בומן שהמעו' צבורין ברשו' הרב' אם השולחני הודה שמכרן ועדין לא נמל דינר נשבע הלוקח בנקיטת חפץ שנתן ונטול המעות ואם לא הודה שמכרם לו אף על פי שמורה שלק' ממנו דינר עתה וטוען שדינר זה דמי המעו' שכבר הולידין הלוקח לתוך ביתו הרי השולחני נשבע בנקיטת חפץ ויחזיר מעותיו לחנותו: המחיל פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי לך זה והוא אומר משלקחתי ילדה אפלו אמר המוכר איני יודע על הלוקח להביא ראיה אף על פי שהפחה עומדת באגם והשפחה עומדת בסימטא הריהו בחוק' המוכר עד שיביא הלוקח ראיה לא הביא ראיה ישבע המוכר בנקיטת חפץ על ודו הפרה אבל על ולד השפחה אינו נשבע אלא היכה שאין נשבעין בנקיטת חפץ על העבדים וזו על הקרקעות כמו שיחבאר בהלכות פ' ע' ונשען זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע ואינם ברשות אחד מהן יחלוקו זה

כרבען ולא כסומכוס דאמר יחלוקו וכן פ' דהא מוחל כבר כרבען בר' הפרה דאמר ז' דברי כומכוס אבל חכמים אומרים כו' מטמע זו ולא סביר ליה וכן מבמע בתם ז' ר' עב' דמוכח פרה בית כור דארכא זו וסבירא ליה וכן רבנחמן סבר כרבען בר' הפרה דאמר קרקע בחזקת בעלים קיימת וכר' כחמן' ל' בדיני כדמוכח פ' המקבל גבי ההוא סטרה דהוה כתיבניה סנין קתמ' ואין להארי' ואף על גב דבבב' פריך מהא דקומכוס היינו מטום רבנן לא פליגי עליה חל' מטום דחזלי בתר חזקה מוקמינן ליה בחזקת מרא קמא אבל היכא דליכא כיההיה דהא לפי' רבנן מודו דיה לוקו ועיין בסיומן מ' ובבב' מ' סל כפר מבסט' ואין נר' לר' פסק ר' פ' ספק ההלכה כסומכוס פרה המוכר הבית וברים המוכר פירות דאפילו סומכוס לא ק' אמר חל' דקיימ' בר' דהוה רשות שאינו סל פניהם וע' בתוספות פ' המטא וכ' המניח ור' הפרה ור' במעשה' כל דל' גבר:

מחד מדעתיה ומחד בעל כרחיהו וכו' ופרי' וכו' וזו ממילא נקט לא כריכא דקט מתרויהו ואמר חד מדעתיה וחד בעל כרחיהוים מי פיקוסיא זו אקופא דאפילו בזמן... וכו' ופרי' וכו' וזו ממילא נקט לא כריכא דקט מתרויהו ואמר חד מדעתיה וחד בעל כרחיהוים מי פיקוסיא זו אקופא דאפילו בזמן... וכו' ופרי' וכו' וזו ממילא נקט לא כריכא דקט מתרויהו ואמר חד מדעתיה וחד בעל כרחיהוים מי פיקוסיא זו אקופא דאפילו בזמן...

כרבען וכן פ' הרב רבי מאיר ובחדושי' ג' ס' פסקו כן: וכן הדין בנותן דינר לסולחני ליטול מעות בזמן שהמעות צבורין וכו' פ' יוכבד קבל כותן הדינר מעות והניחין ברשות הרבים וגם זה מטעם סם: ואם לא הודה שמכרן וכו' ג' זה מטעם סם וכרבען וכו' מטעם סם ברשות הרבים פ' ה' ברשות סולחני אינו נשבע הסולחני חל' הקת כמו שנתבאר בחטע: המחיל פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי לך זה והוא אומר משלקחתי ילדה אפלו אמר המוכר איני יודע על הלוקח להביא ראיה אף על פי שהפחה עומדת באגם והשפחה עומדת בסימטא הריהו בחוק' המוכר עד שיביא הלוקח ראיה לא הביא ראיה ישבע המוכר בנקיטת חפץ על ודו הפרה אבל על ולד השפחה אינו נשבע אלא היכה שאין נשבעין בנקיטת חפץ על העבדים וזו על הקרקעות כמו שיחבאר בהלכות פ' ע' ונשען זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע ואינם ברשות אחד מהן יחלוקו זה

כרבען וכן פ' הרב רבי מאיר ובחדושי' ג' ס' פסקו כן: וכן הדין בנותן דינר לסולחני ליטול מעות בזמן שהמעות צבורין וכו' פ' יוכבד קבל כותן הדינר מעות והניחין ברשות הרבים וגם זה מטעם סם: ואם לא הודה שמכרן וכו' ג' זה מטעם סם וכרבען וכו' מטעם סם ברשות הרבים פ' ה' ברשות סולחני אינו נשבע הסולחני חל' הקת כמו שנתבאר בחטע: המחיל פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי לך זה והוא אומר משלקחתי ילדה אפלו אמר המוכר איני יודע על הלוקח להביא ראיה אף על פי שהפחה עומדת באגם והשפחה עומדת בסימטא הריהו בחוק' המוכר עד שיביא הלוקח ראיה לא הביא ראיה ישבע המוכר בנקיטת חפץ על ודו הפרה אבל על ולד השפחה אינו נשבע אלא היכה שאין נשבעין בנקיטת חפץ על העבדים וזו על הקרקעות כמו שיחבאר בהלכות פ' ע' ונשען זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע ואינם ברשות אחד מהן יחלוקו זה

זה

זה אומר ברשותו וכו' ברייתא מס' ובהלכות דמתיק כזאת כהודא רמיא מי סהיו לו סני עבדים וכו' במסנה בפרק הסואל זה הלסון היו לו סני עבדים אחר גרול ואחר קטן וכן סתי סרות אחת גדולה ואח' קטל הלוקח אומר גדולה לקחתי והלה אומר איני יודע זכה בגדולה המוכ' או קטן מכרתיו והלה אומר איני יודע איך לו אלה קטן זה אומר גדול זה אי' קטן יסבע המוכר סהקטן מכר זה אומר יזכי זה אומר איני יודע י יחלוקו עכ' במסנ' ובהלכות והעמידו מסנה זו בגמרא בטענו עבר גדול בכסותו והלה מודה לו בעבר קטן בכסותו מדין גלגול סכועה חייב ליסבע איך על העבר וכמו סכתבאר פרק חמישי מהלכות טוען וטען לפיכך כסאמ' מוכר איני יודע הרי זה מחוייב ליסבע ואינו יכול ל' ליסבע ומסלס ולוקח כוטל גדול אכל דין המחבר כסאינו טוענו כסות לא עבר וירוע סאיך כסבעין על העבדים דבר תורה אלא היסת לפיכך כתב הרב כן וכן הדין מוכרח בסוגיא מס' אומר הלוקח גדול לקחתי והמוכר סותק זכה בגדול לפי סכאך איך זה מחוייב סכועה מן התורה ומה סכתב יסבע סאינו יודע לפי סלא ילמד לומר טענת רמאות איני יודע ל' לכטור עכמו מסכועת התוליה וכמו סכתב פרק ראסון מהלכות טוען וטען במנה לו בדרך והלה אומר איני יודע ועקר וכן כל סכך סאס איך הלוקח יודע דלא אמרינן יחלוקו דומיא דגול דלעיל מסוס דהתם איך לזה בולד חזקה יותר מזה מה סאיך כן כאך סהרי זה מוחזק בעברו והב' להוב' ממנו עליו הראיה: כל מי סנולר ספק ברשותו וכו' כי' המחליף וכו' זומירא בזה הלסון ממס ויט' מי סלא סלא פסקה בהלכה אלא על בעל הפרה להביא ראיה וכבר נכתב דעת זה בהלכות ויט' מי ספסקה ולזה כוטה דעת המחבר אהרב אלפסי זל ומכל מקום סכתב קצת המפרס' זל דלא אמרינן הכי אלא כסמת החמור ברסו בעל החמור ובעל החמור אינו טוען בריא סהיה חי בשעת מסוכת הפרה הא סה היה בעל החמור טוען בריא או סהיה החמור באגס על בעל הפרה להביא ראיה וכתב הרשבא זל בסוף דבריו על הרב אלפסי זל סלא חלק בזה כלל וכן כתב הרמב"ם זל ע"י מחש' סכמכא בעובי בית הכסות וכו' זו ברייתא מס' ובאלו טרפות ומה סכתב לא הוגלר פיהמכה הרי הרבר ספק ועל הטבח להביא ראיה וכו' ואס' לא הביא ראיה יסלס הדמים זה מבואר בסוגיא מס' אליבא דסמואל דכי אמרי' בבריית' לא הוגלר פיהמכ' המוכ' מחברו עליו הרלויה דוקא כסנתן הטבח המעות אכל לא נתן הטבח המעות איך על המוכר להביא ראיה אלא מוכיא מן הטבח בלא ראיה וכן כתבאר בהלכו' ומת' כבר כתבתי סיס' פוסקים דלא כסמואל וכאך אס' לא נתן הטבח דמים על המוכר להביא ראיה ובלא ראיה איך מוכיא מן הטבח וכן הרשבא זל הקסה לרברי המחבר לומר דסוגיא דלא כהלכתא:

כל מי סנולר הספק וכו' עד וכן כל כופא בזה בכתובות פרק המדיד: מחט סכמכא וכו' עד סוף הפרק בחולין פרק אלו טרפות: פרק אחד ועשרים המקנה

זה אומר ברשותו ילדה האחר שותק וכה הטען בולד: מי שהיו לו שני עבדים קטן וגדול או שתי סרות אחת גדולה ואחת קטנה הלוקח אומר גדולה לקחתי והמוכר אומר קטנה היא שלקחת על הלוקח להביא ראיה או ישבע המוכר הסת שלא מכר אלא קטן אומר הלוקח גדול לקחתי והמוכר שותק וכה הלוקח בגדול ואס' אומר המוכר איני יודע על הלוקח להביא ראיה או נשבע המוכר הסת שאינו יודע איך לזה אלא קטן: כל מי שנולד הספק ברשותו עליו להביא ראיה כיצד המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך והחמור ער שמת החמור על בעל החמור להביא ראיה שהיה חמור קיים בשעת משיכת הפרה וכן כל כיוצא בזה: מחט שנמצא בעובי בית הכסות ונקבה אותו נקב מפולש אס' נמצא עליה קורט דס' בידוע שזו נטרפת קודם שחיטה לפי אס' הגלוי פי המכה בידוע שזו נטרפת שלשה ימים קודם שחיט' לא הגלוי פי המכה הרי הרבר ספק ועל הטבח להביא ראיה שקודם לקחתו נטרפה שחרי ברשותו נולד הספק ואס' לא הביא ראיה ישלס הדמים למוכר כמו שבארנו:

פרק אחד ועשרים

המקנה

לחברו דבר שאינו מסוים אס' היה מינו יודע אף על פי שאין מדרתו משקלו יודע הרי זה קנה ואס' אין מינו יודע לא קנה כיצד ערמיה זו של חטים אני מוכר לך בכך וכך מרתף זה של יין אני מוכר לך בכך וכך שך של תאני' אני מוכר לך בכך וכך אף על פי שאין מדרת הערמיה ידועה ולא משקל התאנים ולא מנין הקנקנים יודע הרי זה ממכרו קיים אף על פי שנמצא חסר או יתר על האומר שהיה בדעתו יוש' לחס' הוניה לפי השער שבשוק כמו שבארנו אבל האומר לחברו כל מה שיש בבית זה אני מוכר לך בכך וכך וכל מה שיש בבית זה אני מוכר לך בכך וכך או בשך תזה אני מוכר לך בכך וכך ורצה הלוקח ומשך אין כאן קנין שלא סמכה דעתו של לוקח שהרי איני יודע מה שיש בו אס' תבן או תבן ואין זה אלא כמשהק בקוביא וכן כל כיוצא בזה

וכן המוכר לחברו ב' דינרין חטים ולא פסק כמה סאה מכר לו נותן לו כשער שבשוק בשעת המכירה וכל החמד בו מאחר נתינת הדמים ולא רצה כשער שהיה בשוק בשעת נתינת המעות מקבל מי שפרע כמו שבארנו: המוכר מקום לחברו לעשות בית או רפת בקר וכן המקבל מחברו לעשות לו בית חתנות לבנו או בית אלמנו לבתו עושה לו ארבע אמול' על שש מכר לו מקום בית גדול עושה שמנה על עשר מכר לו מקום טרקלין עושה עשר על עשר תרבץ חסוב בית אלא אס' כן יט' לו ארבע על סנה הכ' לענין חלוקת אחיו וסותפך דהא דאמרי' דהיכא דאיכ' ל' לזה ול' לזה חולקין מוקמי' לי בסוכה פ"ק בחצר המתחלקת לפי פתחיה עכ"ל התו' בפרקין דהכא אבל בפ"ק דבבבא כתבו נפ"א במס' ר"ב בא עיין בהלכו' סכני' פ"א:

לחברו דבר שאינו מסוים וכו' החלק הראשון בדבר שמינו יודע פסוט הוא סקנה ומבואר בגמ' בבבויזא בזה בפ' המוכר פירות: אבל האי לחברו וכו' כל מה פים בבית זה וכו' כן כתב רבי האי זל בספר המוכר לחברו בעסרה דיכרים חטים וכו' וכל החומר וכו' זה מקום לחברו לעשות לו בית וכו' או רפת בקר וכן המקבל מחברו לעשות מקום לחברו לעשות לו בית חתנות לבנו או בית אלמנות לבתו עושה ארבעה אמות על סס דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר רפת בקר הוא והרובה לעשות רפת בקר עושה ארבע על' ו בית קטן סס על סמנה בית גדול סמל על עטר טרקלין עטר על עטר רומן כחצי ארבעה רחבו ראיה לרבר דרשב' אומר הכל פכנין היכל על' במסנה ואמרינן בגמרא רפת בקר מאך קתני לה איכא דאמרי' ר' עקיבא קתני לה והיך אף על פי סרפת בקר היא זו פעמיט ס' ארס עושה רדיות כרפת בקר איכא דאמרי' ר' ישמעאל קתני לה והיך סהרובה לעשות רפת בקר עכ' ופי' המסנ' לרע' המחבר כדעת אבן מיגס זל דהיך סופא דבית קטן אליבא דר' ישמעאל ואיך הלכה כמותו לגבי ר' עקיבא ודין רפת בקר ל' ל' סכא קמא דגמ' מפו' הוא סאיפילו רבי עקיבא מודה סהיא סס על ר' ויף ל' ל' סכא בתרא אף על גב דרבי ישמעאל היא לא אס' זינן בהריא דפליג רבי עקיבא ומסוס הכי זיל הכי ויט' מפרס' פרוס' אחרים וזה כרה עקרי מבר' ל' מקום וכו' במסנה דלעיל ובזו אפילו רבי עקיבא מודה כיון סאי' גרול: מכר ל' מקום טרקלין וכו' במסנה סלמעלה: תרבץ

פרק אחד ועשרים המקנה

מקח וממכר סלו ורבי טעם הן אבל לא מצאתי רבר בגמרא אוכל ללמוד ממנו כן: וכן המוכר לחברו בעסרה דיכרים חטים וכו' וכל החומר וכו' זה כתבאר ראש פרק חי זהו כסך מאותה סכתבארה למטה פרק כ"ב: המוכר בית חתנות וכו' עשה ר' על' מסנה בהמוכר פירות זה לסוכה המוכר מקום לחברו לבנות לו בית חתנות לבנו או בית אלמנות לבתו עושה ארבעה אמות על סס דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר רפת בקר הוא והרובה לעשות רפת בקר עושה ארבע על' ו בית קטן סס על סמנה בית גדול סמל על עטר טרקלין עטר על עטר רומן כחצי ארבעה רחבו ראיה לרבר דרשב' אומר הכל פכנין היכל על' במסנה ואמרינן בגמרא רפת בקר מאך קתני לה איכא דאמרי' ר' עקיבא קתני לה והיך אף על פי סרפת בקר היא זו פעמיט ס' ארס עושה רדיות כרפת בקר איכא דאמרי' ר' ישמעאל קתני לה והיך סהרובה לעשות רפת בקר עכ' ופי' המסנ' לרע' המחבר כדעת אבן מיגס זל דהיך סופא דבית קטן אליבא דר' ישמעאל ואיך הלכה כמותו לגבי ר' עקיבא ודין רפת בקר ל' ל' סכא קמא דגמ' מפו' הוא סאיפילו רבי עקיבא מודה סהיא סס על ר' ויף ל' ל' סכא בתרא אף על גב דרבי ישמעאל היא לא אס' זינן בהריא דפליג רבי עקיבא ומסוס הכי זיל הכי ויט' מפרס' פרוס' אחרים וזה כרה עקרי מבר' ל' מקום וכו' במסנה דלעיל ובזו אפילו רבי עקיבא מודה כיון סאי' גרול: מכר ל' מקום טרקלין וכו' במסנה סלמעלה: תרבץ

כ' המוכר פירות:

השפיק שהיה בגדול לפי סכאך איך זה מחוייב סכועה מן התורה ומה סכתב יסבע סאינו יודע לפי סלא ילמד לומר טענת רמאות איני יודע ל' לכטור עכמו מסכועת התוליה

הרי זה ממכרו קיים אף על פי שנמצא חסר או יתר על האומר שהיה בדעתו יוש' לחס' הוניה לפי השער שבשוק כמו שבארנו

בבבויזא בזה בפ' המוכר פירות: אבל האי לחברו וכו' כל מה פים בבית זה וכו' כן כתב רבי האי זל בספר המוכר לחברו בעסרה דיכרים חטים וכו' וכל החומר וכו' זה

מגדל עז

הלכות מביעה

מגיד משנה

המוכר מקום לחבירו לעשות לו קבר וכן המקבל מחבירו וכו' מדת המערה כו' נמצא בין כל הקבר וכו' עד האמצעים שתי אמות

כתב

אמה מכאן ואמה מכאן לאגפים על קרקעות שהן זוויות כך מכאן כתוב במקצת ההשגות מבנים ומקצתן מבחוץ: ואני אומר לא תהא כזאת בישראל לא שרמ' ז' ישתבס כלל וכל סכך בהלכה מפורקמת אשר חלו בה דייס ממשממות ובא' בפירוט וכו' ומחלקות יסכה בחלוקיה מדעת הראשונים כע' ולא שהראב"ד יכתוב עליו כף לא אח' מן התלמידים המתחילים שלא הגיע להוראה כתבו מבחוץ לפי שראוי פ' הרשב"ם וכו' מחלוקתו סכתה הוא עצמו ס' סנתקין ריח לזוויות כחזי אמה ובאו המעתיקים וכתבוהו תוך ה' הספר אך לא יבא מפי הראב"ד חס וחלילה והכותבים לא הרגישו כי לרבי תנא קמא דמתניתין סאנו כוסקין כמותו פירק המוכר פירות לא הוכרך התלמוד להניח ריח כלל והוא פירוש רשב"ם משה ז' יס' ומיופה והכני מבאר ומכיר לפיך ובין במראה ידיו ואי כפר המוכר פירות תכן המוכר מקום ל לחבירו לעשות לו קבר וכן המקבל מחבירו לעשות לו קבר שש' תוכה על מערה ארבע אמות על ט' ופותח לתוכה טמכה כוכין ט' אמה מכאן ומכאן רבי שמעון אומר כו' עד והסכין ארבע אמות ורומן טבעה ורחבן טמכה עד כאן וכן הילכת' וזו היא כזרת' נמצאו דברי רבינו משה ז' כדברי תנא קמא אות באות אלא שהתנא קמא הקבר כוך' וזה פשוט: המוכר לחבירו בתוך סדהו וכו' עד שאין מינו ידוע כתב הראב"ד ז' ואין דברו ידוע ואי אף סנוטל ממנו המלך כל מה שיצטרך לו ע"ל:

ואני

אומר אם תהא כזאת בישראל לא שרמ' ז' ישתבס כלל וכל סכך בהלכה מפורקמת אשר חלו בה דייס ממשממות ובא' בפירוט וכו' ומחלקות יסכה בחלוקיה מדעת הראשונים כע' ולא שהראב"ד יכתוב עליו כף לא אח' מן התלמידים המתחילים שלא הגיע להוראה כתבו מבחוץ לפי שראוי פ' הרשב"ם וכו' מחלוקתו סכתה הוא עצמו ס' סנתקין ריח לזוויות כחזי אמה ובאו המעתיקים וכתבוהו תוך ה' הספר אך לא יבא מפי הראב"ד חס וחלילה והכותבים לא הרגישו כי לרבי תנא קמא דמתניתין סאנו כוסקין כמותו פירק המוכר פירות לא הוכרך התלמוד להניח ריח כלל והוא פירוש רשב"ם משה ז' יס' ומיופה והכני מבאר ומכיר לפיך ובין במראה ידיו ואי כפר המוכר פירות תכן המוכר מקום ל לחבירו לעשות לו קבר וכן המקבל מחבירו לעשות לו קבר שש' תוכה על מערה ארבע אמות על ט' ופותח לתוכה טמכה כוכין ט' אמה מכאן ומכאן רבי שמעון אומר כו' עד והסכין ארבע אמות ורומן טבעה ורחבן טמכה עד כאן וכן הילכת' וזו היא כזרת' נמצאו דברי רבינו משה ז' כדברי תנא קמא אות באות אלא שהתנא קמא הקבר כוך' וזה פשוט: המוכר לחבירו בתוך סדהו וכו' עד שאין מינו ידוע כתב הראב"ד ז' ואין דברו ידוע ואי אף סנוטל ממנו המלך כל מה שיצטרך לו ע"ל:

אומר אם תהא כזאת בישראל לא שרמ' ז' ישתבס כלל וכל סכך בהלכה מפורקמת אשר חלו בה דייס ממשממות ובא' בפירוט וכו' ומחלקות יסכה בחלוקיה מדעת הראשונים כע' ולא שהראב"ד יכתוב עליו כף לא אח' מן התלמידים המתחילים שלא הגיע להוראה כתבו מבחוץ לפי שראוי פ' הרשב"ם וכו' מחלוקתו סכתה הוא עצמו ס' סנתקין ריח לזוויות כחזי אמה ובאו המעתיקים וכתבוהו תוך ה' הספר אך לא יבא מפי הראב"ד חס וחלילה והכותבים לא הרגישו כי לרבי תנא קמא דמתניתין סאנו כוסקין כמותו פירק המוכר פירות לא הוכרך התלמוד להניח ריח כלל והוא פירוש רשב"ם משה ז' יס' ומיופה והכני מבאר ומכיר לפיך ובין במראה ידיו ואי כפר המוכר פירות תכן המוכר מקום ל לחבירו לעשות לו קבר וכן המקבל מחבירו לעשות לו קבר שש' תוכה על מערה ארבע אמות על ט' ופותח לתוכה טמכה כוכין ט' אמה מכאן ומכאן רבי שמעון אומר כו' עד והסכין ארבע אמות ורומן טבעה ורחבן טמכה עד כאן וכן הילכת' וזו היא כזרת' נמצאו דברי רבינו משה ז' כדברי תנא קמא אות באות אלא שהתנא קמא הקבר כוך' וזה פשוט: המוכר לחבירו בתוך סדהו וכו' עד שאין מינו ידוע כתב הראב"ד ז' ואין דברו ידוע ואי אף סנוטל ממנו המלך כל מה שיצטרך לו ע"ל:

אומר אם תהא כזאת בישראל לא שרמ' ז' ישתבס כלל וכל סכך בהלכה מפורקמת אשר חלו בה דייס ממשממות ובא' בפירוט וכו' ומחלקות יסכה בחלוקיה מדעת הראשונים כע' ולא שהראב"ד יכתוב עליו כף לא אח' מן התלמידים המתחילים שלא הגיע להוראה כתבו מבחוץ לפי שראוי פ' הרשב"ם וכו' מחלוקתו סכתה הוא עצמו ס' סנתקין ריח לזוויות כחזי אמה ובאו המעתיקים וכתבוהו תוך ה' הספר אך לא יבא מפי הראב"ד חס וחלילה והכותבים לא הרגישו כי לרבי תנא קמא דמתניתין סאנו כוסקין כמותו פירק המוכר פירות לא הוכרך התלמוד להניח ריח כלל והוא פירוש רשב"ם משה ז' יס' ומיופה והכני מבאר ומכיר לפיך ובין במראה ידיו ואי כפר המוכר פירות תכן המוכר מקום ל לחבירו לעשות לו קבר וכן המקבל מחבירו לעשות לו קבר שש' תוכה על מערה ארבע אמות על ט' ופותח לתוכה טמכה כוכין ט' אמה מכאן ומכאן רבי שמעון אומר כו' עד והסכין ארבע אמות ורומן טבעה ורחבן טמכה עד כאן וכן הילכת' וזו היא כזרת' נמצאו דברי רבינו משה ז' כדברי תנא קמא אות באות אלא שהתנא קמא הקבר כוך' וזה פשוט: המוכר לחבירו בתוך סדהו וכו' עד שאין מינו ידוע כתב הראב"ד ז' ואין דברו ידוע ואי אף סנוטל ממנו המלך כל מה שיצטרך לו ע"ל:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

תרבין

תרבין של חצר שתי עשרה על שתיים עשרה ורומן כל בית ובית כחזי ארבו וחצי רחבו: המוכר מקום לחבירו לעשות לו קבורה או המקבל מחבירו לעשות בו קבורה עושה מערה ופותח לתוכה שמונה קברים שלשה מכאן ושלשה מכאן ושנים מכנגד הנכנס למער' מדרח המערה ארבע אמות על שש וכל קבר וקבר ארבע אמות ארך ורחב ששה טפחים ורומן שבע נמצא בין כל קבר וקבר שמן הצדדין אמה ומחצה ובין השנים האמצעיים ב' אמות: המוכר לחבירו בתוך שדהו מקום אמת מים להשקות בה בית השלחן נותן לו בתוך שדהו "אמה שרחבה שתי אמות ואמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה ואם מכר לו אמת המים להשקות בה בסילוק נותן לו אמה שרחבה אמה וחצי אמה מכאן וחצי אמה מכאן לאגפיה אלון האגפין בעל השר' נוטען אבל אינו זורען ש' שזורע' מלחלוחין את הקרקע ומקלקלן את אמת המים ואת שכלו אגפיה בעל האמ' מתקן בעפר את השדה שעל מנת כן קבל עליו המוכר להיות אמת המים ב בתוך שדהו: המוכר לחבירו דרך עיין ס' וכו':

מהו סקריות אמה היינו ממוס עומקא דעמיקא אמה כן צריך לומר לפי הספרים דגל' אמה תו' אבל רש"ם כתב בס' רבינו יעקב בר' יקר נותן לו סני אמות לתוכה אמה מכאן כו' ולפי זה אין פוער מפורס כאן לאמת המים עצמה: ומהו סקריות אמה היינו ממוס עומקא דעמיקא אמה כן צריך לומר לפי הספרים דגל' אמה תו' אבל רש"ם כתב בס' רבינו יעקב בר' יקר נותן לו סני אמות לתוכה אמה מכאן כו' ולפי זה אין פוער מפורס כאן לאמת המים עצמה:

מהו סקריות אמה היינו ממוס עומקא דעמיקא אמה כן צריך לומר לפי הספרים דגל' אמה תו' אבל רש"ם כתב בס' רבינו יעקב בר' יקר נותן לו סני אמות לתוכה אמה מכאן כו' ולפי זה אין פוער מפורס כאן לאמת המים עצמה:

מהו סקריות אמה היינו ממוס עומקא דעמיקא אמה כן צריך לומר לפי הספרים דגל' אמה תו' אבל רש"ם כתב בס' רבינו יעקב בר' יקר נותן לו סני אמות לתוכה אמה מכאן כו' ולפי זה אין פוער מפורס כאן לאמת המים עצמה:

מהו סקריות אמה היינו ממוס עומקא דעמיקא אמה כן צריך לומר לפי הספרים דגל' אמה תו' אבל רש"ם כתב בס' רבינו יעקב בר' יקר נותן לו סני אמות לתוכה אמה מכאן כו' ולפי זה אין פוער מפורס כאן לאמת המים עצמה:

מהו סקריות אמה היינו ממוס עומקא דעמיקא אמה כן צריך לומר לפי הספרים דגל' אמה תו' אבל רש"ם כתב בס' רבינו יעקב בר' יקר נותן לו סני אמות לתוכה אמה מכאן כו' ולפי זה אין פוער מפורס כאן לאמת המים עצמה:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

מגיד משנה

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

מל חזר ובעל זכוכו' בגמרא סם תאכא וקתתירי' ז' על ז' ז' וכו' מאי קתתירי' תרבין אפרתי ע"כ ופ"ש ז' תרבין אפרתי חזר גרול עמוסין סרים בצד אפרתי סלהן ועל סם פמרטבים אנתו תמיד להסכיב האבת קרי ליה תרבין ע"כ ומדברי המחבר נראה שמוסיף אנתו לפני החזר:

ברך לא יחבור

מגיד משנה

הלכות מכירה

מגדלעו

קנין

תרז

מי שהיה מורישו גוסס וכוונה למות וכו' כן ענין שאין לו מה יאכל וכו' מפורט
 עם וכן בהלכות תניא מה שאירס מאבא מכור לך מה שתעלה מזדונית
 מכור לך לא אחר כלום מה שאירס מאבא היום מה שתעלה מזדונית היום
 מכור לך דבריו קיימין מאי עכא רישא ומאי עכא סופא אמר רבי יוחנן סופא
 משום כבוד אביו ומשום כדי חייו
 ירושלמי בלוח תכריכי אביו פירוש
 כגון שהיה אביו גוסס ולא היה לו
 תכריכין ומכר מה שהוא יורש
 מאביו היום לקנות לו תכריכין עב
 בהלכות וכתבנו ז"ל ורוק בכדי שיקנה
 לו תכריכין הא יתיר מחאין לא
 ומיהו אי לא משכח לזכוני בבדי
 טיעור ממזמם מוכר הוא עד כדי
 סימנא רכל זה בכלל כבוד אביו
 ומשום כדי חייו פי' רב האין ז"ל כדי
 חיי יום עב: הן שמכר בכספי
 אביו וכו' מימרא פרק מי שמת
 ובהלכות וכתב הרשב"א ז"ל ולא
 רוקא הן הן אלא אפילו הוא עצמו
 וכדמציא מה שאירס מאבא מכור
 לך לא עשה ולא כלום אלא רבן
 מוציא מיד הלוקחות בלא כלום
 אבל הוא מוציא גוף הנכסים מידם
 לפי שלא חל עליה המכר אבל למ
 חייב לסלק דמי המכר סקבל מהם
 עב: מי סנתן קרקע וכו'
 זה פשוט בפרק דקדושין מאלו אי
 בעינן סהיו כבודין המטלטלין תוך
 הקרקע ואסקינא רלא ואי איתא
 דאפי' לזין בעיקר מאי קא מצביא
 לן פשיטא לא ורואי לא קנה אלא הם
 בעין ופשוט הוא גם לטעם המקבל
 לברר שהמוציא עליו הראיה וכו'
 בזה כתב הרשב"א ז"ל בטעמו ראי
 ליתנהו בעין ורואי לא קנה:
 מי שהיה לו פקדון ביד אחר וכו' זה
 פשוט במדונה ואמרין פ' הספיכה
 ר' אבא הוולו להו תריסר אלפי זוזי בי
 חוזאי אוקיניהו לרב פנחס בר אחא
 אגב אסיפ דביתו ומה סכתב
 ואם כפר בו וכו' משו' דין כר' יוחנן
 דאמר במדונה גבל ולא כתיאמו
 הבעלים פניהם איך יכולין להקדים
 זה לפי שאינו סלו וזה לפי שאינו
 ברשותו ותו דאמר' גבי אדרכת'
 רלא כתב' אמטלטלי דכפריה וכו'
 מאי איפשר להקנות:
 אבל מלוה הואיל ולהוצאה
 כתנה וכו' גם זה פשוט
 וכבר כתב' למעלה פ' קטן והטעם
 סכת' הואיל ולהוצאה כתב' כתבאר
 פ' האיש מקדם ודין הסטר כתבאר
 פרק האיש מקדם ופרק טטוי:
 בשם שאין אדם מקנה וכו'
 כך נפסקה הלכה פ'
 מי שמת והלכתא המזכה לעובר לא קנה:
 ואם היה בנו וכו' פסק כר' יוחנן דאמר הכין וכן כתבו ז"ל ויש אומרים דרוקא במכיר מערע אבל בבירוי לא
 ויש שאין מחלקין וזה דעת המחבר והסברא הראשונה כתב בעל העטור בס' רבנו האי ז"ל ודעת רבנו עקיב דסתם אמרו: האומר לאסתנו ככסי לנכס וכו'
 זה מבואר במעשה ועוד דע' כאן לא אמר רבי יוחנן אלא במעברת הא לאו הכי לא ואפילו במעוברת פלוגי: המקנה
 מימרא בלא מחלוקת: אמר לו קנה אתה בזהמה זו וכו' זה מחלוקת ופסק כרב כחמין וכן בהלכות: אין אדם מקנה וכו' זה מוסכס מן
 הגאונים ז"ל ומבאר ממנו שאמרנו במי שמת סביב מרע שאמר יורש פלוני בבית זה ויאכל פירות דקל זה לא אמר כלום ופירושו לפי שאין הידיעה גוף ואמרין התם
 מילתא דליתא בבירוי ליתנהו בזה וזה פשוט ומוסכס ומבאר ברו': דין ההקדש ודין העני' ודין הנדר' אינו
 אפי' על דברי הרב ז"ל כי הרב כתב במעשה דההו' גבר דתקע ל' לחבר' דמטו' דלא היה סלע ברשותו לא מצי מקל' ל' לא
 החכם אי' אפי' לא בא לעולם קנו עניים ואפי' אף אדם חייב עצמו בבך שאף אתן לעני' כך וכך מן הפירו' סיכאו בכרס פלוגי וכן כיוצא בזה הרי חייב עצמו ויתן אבל אם
 אמר

הבן שמכר כו' עד וכן כל כיוצא בזה ביבמות פרק החולץ ופרק מי שמת:
 מי שנתן קרקע מתנה לחבירו וכו' והוא הדין לסאר המטלטלין וכו' עד לא קנה
 פ' קמא דמציעא ופרק המוכר את הספיכה גמל' מתני' דהמוכר את הסדה וכו'
 מביא אותה בהלכות הרב ז"ל באורך עם אותה דקדושין ומסיק אף על גב
 דכבודין לא בעי אגב וקני בעי
 ומביא עליו כל הסוגיא עד מעשה
 ברג' וזקנים סהיו כאין בספי' כל
 ומתוך אותו מעש' יתבאר כל אלה
 עד אשר באתי ותראינה עיני ס
 סקבלה מרבנותינו ז"ל סכתבה רי'
 אלפס' ז"ל פרק המוכר את הבית
 גמרא מתני' דהמוכר את הסדה
 כוגבי הא דאמר רב יהודה האי
 דמזבן מידי לחבריה כו' עד אי אף
 ליה ארעא ורקלי חזינן אי אית ליה
 רקלי יתיב ליה תרי רקלי ואי לא
 זבין ליה תרי רקלי כו' ז"ל אבא
 מאן דמיע ליה מהאי מימרא
 דמאן דמזבין מידי לחבריה אגב
 דליתיה ליה הוא מידי ברשותיה
 מיחייב למזבן ומיתן ליה ואין לא
 סבירא לן הכי רכל מידי דליתיה
 ברשותיה דבר סלא בא לעולם הו'
 עכ' אז אמרתי זה מענינו ודבר
 הלמד מענינו סכתבו וחברו פה
 דבר סלא בא לעולם וגם זיירו
 במסקנא אגב וכדריב יהוד' גופיה
 דאף חרע ורקלי וזה פשוט וראיתי
 ועילו גם לסאר דברים הרבה:
 מי שהיה לו פקדון וכו' עד שאינו
 ברשותו בזיזין פ' הגזל קמ': אבל
 המלוה הואיל להוצאה עד סעבר
 סבו בבבא בתרא פ' חזק' הכתים:
 כגס סאין אדם מקנה וכו' עד כמו
 סיתבאר עיקר הדין האלו בבא
 בתרא פרק מי שמת והביאור פרק
 לב' סל הלכות לו: דין ההקדש וכו'
 עד יס גאונים וכו' ואין דעתי נוטה
 וכו' עד בערכין
 כתב הר' ח' ז"ל רואה אני כי
 הו' מוסקף אפי' על דברי
 הרב ז"ל כי הרב כתב במעש' דההו'
 גברא דתקע ליה לחבריה דמסוס
 רלא היל' סלע ברשותו לא מצי מקני
 ליה
 לו קנה את ובהמה זו או אתא בריה קמיסא וקנוח כו' עכ':
 את ועובר זה קנה' מחצ':
 אין אדם מקנה לא במכר ולא במתנה אלא דבר שיש בו ממש " עיין לעיל ספ'ה ובס'
 אבל דבר שאין בו ממש אינו נקנה כיצד אין אדם מקנה דין ס' ספר מספטים:
 התפוח הוה או טעם הדבש הוה או עין הכדולת הוה וכן כל כיוצ'
 בזה לפי המקנה לחברו אכילת פירו' דקל זו או דירת בית זו לא קנתה עד שיקנ' לו גוף הבית
 לדוד בו וגוף האילן לאכול פירותיו כמו שיתבאר: דין ההקדש ודין העני' ודין הנדר' אינו
 בדין החדושים בקנייתו שאילו אמ' אדם כל מת שתלד בהמתי יהיה הקד' לברק חבי' אי יהיה
 אמר

מירד מורישו גוסס וכו' וכן ענין שאין לו מה יאכל וכו' מפורט
 עם וכן בהלכות תניא מה שאירס מאבא מכור לך מה שתעלה מזדונית
 מכור לך לא אחר כלום מה שאירס מאבא היום מה שתעלה מזדונית היום
 מכור לך דבריו קיימין מאי עכא רישא ומאי עכא סופא אמר רבי יוחנן סופא
 משום כבוד אביו ומשום כדי חייו
 ירושלמי בלוח תכריכי אביו פירוש
 כגון שהיה אביו גוסס ולא היה לו
 תכריכין ומכר מה שהוא יורש
 מאביו היום לקנות לו תכריכין עב
 בהלכות וכתבנו ז"ל ורוק בכדי שיקנה
 לו תכריכין הא יתיר מחאין לא
 ומיהו אי לא משכח לזכוני בבדי
 טיעור ממזמם מוכר הוא עד כדי
 סימנא רכל זה בכלל כבוד אביו
 ומשום כדי חייו פי' רב האין ז"ל כדי
 חיי יום עב: הן שמכר בכספי
 אביו וכו' מימרא פרק מי שמת
 ובהלכות וכתב הרשב"א ז"ל ולא
 רוקא הן הן אלא אפילו הוא עצמו
 וכדמציא מה שאירס מאבא מכור
 לך לא עשה ולא כלום אלא רבן
 מוציא מיד הלוקחות בלא כלום
 אבל הוא מוציא גוף הנכסים מידם
 לפי שלא חל עליה המכר אבל למ
 חייב לסלק דמי המכר סקבל מהם
 עב: מי סנתן קרקע וכו'
 זה פשוט בפרק דקדושין מאלו אי
 בעינן סהיו כבודין המטלטלין תוך
 הקרקע ואסקינא רלא ואי איתא
 דאפי' לזין בעיקר מאי קא מצביא
 לן פשיטא לא ורואי לא קנה אלא הם
 בעין ופשוט הוא גם לטעם המקבל
 לברר שהמוציא עליו הראיה וכו'
 בזה כתב הרשב"א ז"ל בטעמו ראי
 ליתנהו בעין ורואי לא קנה:
 מי שהיה לו פקדון ביד אחר וכו' זה
 פשוט במדונה ואמרין פ' הספיכה
 ר' אבא הוולו להו תריסר אלפי זוזי בי
 חוזאי אוקיניהו לרב פנחס בר אחא
 אגב אסיפ דביתו ומה סכתב
 ואם כפר בו וכו' משו' דין כר' יוחנן
 דאמר במדונה גבל ולא כתיאמו
 הבעלים פניהם איך יכולין להקדים
 זה לפי שאינו סלו וזה לפי שאינו
 ברשותו ותו דאמר' גבי אדרכת'
 רלא כתב' אמטלטלי דכפריה וכו'
 מאי איפשר להקנות:
 אבל מלוה הואיל ולהוצאה
 כתנה וכו' גם זה פשוט
 וכבר כתב' למעלה פ' קטן והטעם
 סכת' הואיל ולהוצאה כתב' כתבאר
 פ' האיש מקדם ודין הסטר כתבאר
 פרק האיש מקדם ופרק טטוי:
 בשם שאין אדם מקנה וכו'
 כך נפסקה הלכה פ'
 מי שמת והלכתא המזכה לעובר לא קנה:
 ואם היה בנו וכו' פסק כר' יוחנן דאמר הכין וכן כתבו ז"ל ויש אומרים דרוקא במכיר מערע אבל בבירוי לא
 ויש שאין מחלקין וזה דעת המחבר והסברא הראשונה כתב בעל העטור בס' רבנו האי ז"ל ודעת רבנו עקיב דסתם אמרו: האומר לאסתנו ככסי לנכס וכו'
 זה מבואר במעשה ועוד דע' כאן לא אמר רבי יוחנן אלא במעברת הא לאו הכי לא ואפילו במעוברת פלוגי: המקנה
 מימרא בלא מחלוקת: אמר לו קנה אתה בזהמה זו וכו' זה מחלוקת ופסק כרב כחמין וכן בהלכות: אין אדם מקנה וכו' זה מוסכס מן
 הגאונים ז"ל ומבאר ממנו שאמרנו במי שמת סביב מרע שאמר יורש פלוני בבית זה ויאכל פירות דקל זה לא אמר כלום ופירושו לפי שאין הידיעה גוף ואמרין התם
 מילתא דליתא בבירוי ליתנהו בזה וזה פשוט ומוסכס ומבאר ברו': דין ההקדש ודין העני' ודין הנדר' אינו
 אפי' על דברי הרב ז"ל כי הרב כתב במעשה דההו' גבר דתקע ל' לחבר' דמטו' דלא היה סלע ברשותו לא מצי מקל' ל' לא
 החכם אי' אפי' לא בא לעולם קנו עניים ואפי' אף אדם חייב עצמו בבך שאף אתן לעני' כך וכך מן הפירו' סיכאו בכרס פלוגי וכן כיוצא בזה הרי חייב עצמו ויתן אבל אם
 אמר

מגדל עז

הלכות מביירה

מגיד משנה

למה חלל במעמד שלמתן וזה החכם אומר שאפילו לא בא לעולם קנו עניים ואני אומר שאם חייב עמנו בכך שאמר אתן לעניים כך וכך כלומר מן הפירות שיצאו בכרם שלי וכך כל כיוצא בזה הרי זה חייב עמנו ויתן חבל אם אמר יתן לעניים כך וכך מפירות שלא באו לעולם לא קנו עניים לדברי הרב עכל:

ואני אומר מאחר שמחלוקת יסכה היא והדעות רבות וחוזרות לפי הסברות אין להכריע רק אוריע ואענה גם אני חלקי לפי דרכי בקבירה בדרך הגמרא יש פנים ופנים לגאונים הראשונים ולמפרשים האחרונים זל במסכת כדרים פל ואלו כדרים גמר מתני דקונס טאני עומה לפיכך כו דרבי עקיבא אומר יפר שמתעדיף יתר מן הראוי לו ול יוחנן בן כורי אומר יפר שמה יגרסכה כו ופסקו שמואל הלכה כרבי יוחנן בן כורי ואקסינן למימרא קסבר שמואל אר מקדים דבר שלא בא לעולם כו ואסיקנא באומר יקדשו די לעוטיה דידים אחתהו בעולם וסקלין וטרלי עלה טובא ולפום כוגיין יש כמה פנים לכנים ולכום שמעתא דוק ותפסח מרגייתא תותה:

ס' ע"ג

אסוד עלי או אתננו לצדקה אף על פי שאינו מתקדש לפי שאינו בעולם הרי זה חייב לקיים דברו שנכל היוצא מפיו יעשה והואיל והדבר כן אם צוה אדם כשהוא שכיב מרע ואמר כל מה שיוציא אילן זה לעניים או כל שבר בית זה לעניים וכו' בהן העניים יש גאונים שחולקין על דבר זה ואומרי שאין העניים זוכין אלא בדברים שהריש קונה בהן ולפיכך לא יזכו בדבר שלא בא לעולם ואין רעיונוטה לדברים אלו שאין אדם מצוה להקנות והוא מצוה לקיים דבריו בצדקה או בתקדש כמו שהוא מצוה לקיים הנדר כמו שבארנו בערכין:

אמ' יתן לעניים כך וכך מהפירו' שלא באו לעולם לא קנו עניים לדברי הרב עכל: ובאמת דעת הרב לאפסו זל בהלכו מס פ' סוד סגח דרבר שלא בא לעול' אינו מוקדם כלל וגם מוסכם הוא מכל המקדשי ומבואר בגמ' וגם דעת המחבר כן בבאור פו מהלכו ערכין וחרמין לא טהעפ סאיכו מוקדם הנדרר חי' להקיל דברו מריח חיוב הנדר כמו פנתבאר מס בארובה ואף מס הורה לו ה"א זל ואף כאן הן הן דבריו והתמסקת ה"א זל כאן ואני אומר שהחלק הראשון היא סברת המחבר אלא מהו מוכיף סוף במתכ' שכיב מרע אעפ סאי' הנדרר קיים מצוה לקיים דברי המת כמו שהוא מחוייב אם היה קיים ועקר והחלק הראשון כשהנדרר קיים כן כתבוהו קצת מן המפרשים זל:

פרק שלשה ועשרים

פרק שלשה ועשרים

מקנה

אדם הגוף (פירותיו וכו')

מקנה

אדם הגוף לפירותיו בין במכר בין במתנה בין במתנת שכיב מרע ואין זה מקנה דבר שלא בא לעולם שהרי הגוף מצוי ומקנה לפירות הוא למה זה דומה לשובך בית או שדה לחברו שלא הקנה לו הגוף אלא הנאת הגוף כיצד כגון שמכר או שנתן שדה לפירותיה בין לזמן קצוב בין כל ימי חייו של מוכר או של לוקח והוא הדין למוכר או לנותן אילן לפירותיו או דהל לגותה או בהמה ושפחה ולולדותיה או עבד למעשה ידיו בכל ממכרו או מתנותיו דבריו קיימין מכר עבדו לקנס שאם יגה וימות יהיה קנס של לוקח קרי זה ספק לפיכך לא קנה ואם תפס הקנס אין מוציאין מירו מכר אילן זה ופירותיו לאחר לא שייר מקום הפירות ואין לאחר כלום אבל אם מכר אילן ושייר פירותיו לעצמו הרי שייר מקום הפירות אף על פי שלא פירש לגבי עצמו בעין יפה משייר: המוכר גוף הקרקע לזמן קצוב הרי זו מכירה ומשתמש הלוקח בגוף בחפצו ואוכל הפירות כל זמן המכירה ובסוף תחזור לבעליה ומה הפרש יש בין המוכר קרקע לזמן קצוב ובין המקנה אותה לפירותיה שהקונה לפירות אינו יכול לשנות צורת הקרקע ולא יבנה ולא יחרום אבל הקני' לזמן קצוב הו' בונה וחורם ועושה בכל זמנו הקצוב כמו שעושה הקנה קנין עולם לעולם ומה הפרש יש בין המוכר שדה זו לפירותיה ובין המוכר פירות שדה זו לחברו שלא קנה כמו שבארנו שהמוכר פירות השדה אין ללוקח להשתמש בשדה זו כלל אפילו להכנס אלא בשעת הוצאת הפירות ויש לבעל השדה להשתמש בה בחפצו אבל המוכר שדה לפירותיה אין בעל השדה יכול להכנס בה אלא מדעת הלוקח ויש ללוקח להשתמש בה בחפצו ומת הפרש יש בין הקונה שדה זו לפירותיה ובין השוכר שדה מחברו שהקונה שדה לפירותיה יש לו לנטעה או לזרעה כל זמן שירצה או להובייה וחשוכר אינו כן כמו שיתבאר בענין שכירות ואין השוכר רשאי להשכיר אבל הקונה מקנה לאחרים כל מה שקנה המוכר

פרק שלשה ועשרים
מקנה
אדם הגוף (פירותיו וכו')
מכור וכו' מסודר מס:
מכר עבדו לקנס וכו' בעיני דלא אפסיטא בגיטין ס' הסולח ופסקו כדרכו בתקין דממו' וכבר דקרקו המפרשים זל למה שאינו מכור בגוף לפירותיו יש שהרנו דכיון דאיכא ספקי תרי מי ימיר דמכנח ואתל דמיכנח דילת מודה ומפטר אינו כגוף ופירות:
מכר אילן לזה ופירותיו לאחר לא סייר מקום הפירות ואין לאחר כלום מס במי שמת ולא באר הרב אם יהיו למוכר הפירות או קנה הראשון הכל והרשב"א זל כתב מס דהכל לראשון והוא פרט במקבל מתנה ואמ' סהכל למקבל וזה במכירה ור"ם זל פרסה בדרך אחרת: אבל אם מכר שדותיו וכו' מס דאמרינן אם תמני למלך ללאך פירותיו לאחר לא הוי סווד דקל לאחר ושייר פירותיו לפניו סייר מקום פירות מאי טעמ' כל לגבי כפסיה בעין יפה משייר המוכר גוף הקרקע לזמן קצוב וכו' זה פסוט ומת הפרש יש בין המוכר קרקע לזמן קצוב וכו' בהשגות א"א איכתי מוכ' לזמן קצוב מס סיבנה ושיהרוס אלא באומר נכסי לך ואחר כך לפלוני ודבר זה אינו מיוסב עלי במכר שאם אמר נכסי

פרק שלשה ועשרים

מקנה

אדם הגוף כו' עד ממכרו או מתנתו קיימין בבבא בתרא פרק חזקת הבתים ופרק מי שמת ומייתי לה בכמה דוכתי: מכר עבדו לקנס כו' עד אין מוציאין מירו בגיטין פרק הסולח: מכר אילן לזה כו' עד בעין יפה משייר בבבא בתרא פרק מי שמת ובכמה דוכתי דהכך פירקין דהמוכר: ומה הפרש יש בין המוכר קרקע כו' עד קנין עולם לעולם

כתב

ה"א אבד זל אינו מוצא מוכר לזמן קצוב סיבנה ושיהרוס אלא באומר נכסי לך ואחר כך לפלוני ודבר זה אינו מיוסב עלי במכר שאם אמר נכסי מכוירן לך במאה דינרין ואחר כך לפלוני בעפריס דינרין סכאמר בזה אין למני אלא מה שסייר ראשון ויפסיד

הפני מה שנתן לו ברמים ואיפטר סיהיה כן כי לפי הספק נתן הפני דמי' עוד איפטר מוכר שדהו לסמים סנה או לחמסי' סנה או לארבעי' סנה טעמה בו כל חפצו כל ימי המכר מפני שהוא כמוכר בזמן המכר עכל: ואני אומר דין האומר נכסי לך ואחר כך לפלוני אינו רומה לראיה לכדון טלפניכו דהיהו דאחר כך אתמרא פרק יש דהכותב נכסיו לבנו לאחר מותו כו וטקיל וטרי בגייה ופליגי רבי יוחנן ור"ם לקיים בקנין פירות רבי יוחנן אמר כהנין הגוף דמי ור"ל אמ' לאו כהנין הגוף דמי דהיינו מוכר שדהו לכדון מדאקסינן עלה והא הפליגי בה חרי' זמנא דאמר המוכר שדהו לפירות רבי יוחנן אמר מביא וקורא ור"טב' אמר מביא וקורא רבי יוחנן אמר מביא וקורא קנין פירות כהנין הגוף דמי ר"ל אמר מביא וקורא קנין פירות לאו כהנין הגוף דמי אלא מדימקסינן להי להדריטמ היינו האי והדר אקסי ליה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיים מיהא דהאומר נכסי לך ואחר כך לפלוני כו' ואהדרי אחר כך שאני אלמ' מדמפני אחר כך שאני טמ' דלא דמיא ובתר טקלא וטריא אוקמה כתנאי כו' ור"טב' ור"קסינן מר' לרבי ומדרטב' לר"טב' ופירקין דר' אדר' לא קסיא הא לגופא הא לפירא דר"טב' אר"טב' לא קסיא הא לכתחלה הא דיעבד ופסקינן להדיא כר"טב' ור"ל דקנין פירות לאו כהנין הגוף וכדפסקא פרק חולין תלמודא להדיא היהו חרי' מתלת דאינון הלכתא כר"ל לגבי רבי יוחנן ואם יש לי לרמות מדמינא לה להיהו דקוף פרק יש נוהלין דאסיקנא המוכר או הכותב והוא יחזור והיא ודאי לזמן קצוב דהא הדרא ולמוכר שדהו ביוכל בערכין פרק המקדש דהא ורחי יהיא מכירה עד היובל ואף על גב דהיהו הדרא ביוכל מהו זמן קצוב הלכך איתיה לחלוק דר"מ זל ולזמן קצוב דהו' זביכתיא זביכא יבנה ויסתור ועשה כרצונו כאדם טעוטה בסלו אבל המוכר לפירות אין לו בגוף הקרקע קנין כלום לפיכך דין הוא פלוני יבנה ולא יסתור בו כלום בלא רשות בעליה וזה פסוט: ומה יש בין המוכר שדהו לפירות וכו' עד חפצו גם זה הדין כלול במה שבידתי' בסמוך והביאור פרק טב: ומה הפרש יש בין קונה שדה וכו' עד כענין שכירות ענין הקניה כבר הוא נכלל בחילוק הראשון שבידתי' בסמוך האומנין והביאור פה דהלכות שכירות ב"ב: ואין השוכר רשאי וכו' עד כל מה שקנה פרה הטואל ופרק השוכר את האומנין:

המוכר

מגיד משנה

הלכות מביירה

מגדל עז

קנין

חרח

מכורין לך במאה דינרין ואחריוך לפלוני בכ' דינרין סכאמר בזה אי'לסני לא מה סמייר ראסון ויפסד הסנימה סנתן דמי' ואיפס' סיהיה כן פי לפי הספק סנתן בו הסני דמיס ועוד איפסד המוכר סדהו לך סכה או לכ' סכה או לארבעים סכה סעסמה בו כל חפכו כל מי המכר מפני סהוא כמוכר בזמן היוכל עכ' ולי כרא' סהמחבר מרמה המוכר למזן קצוב למוכר בזמן סהיוכל סהוא רכס סהמוכר בזמן היוכל בין קרוב בין רחוק עוסה בו כל חפכו אף על פי סדוע סיחזור קרקע לבעליה בוכל כן הדין במוכר למזן קצוב סהרי סתמו בפירושו בוכל וכיון סכן אף במוכר למזן קצוב הדין כן ודברי סהסגת אינס ברורים ויתר דברי סהמחבר וסהפרסיס סכתב כולן ברורים ופסוטיס הן :

המוכר פירות שובך ופירות כוורת לחברו קנה ואין זה מוכר דבר שלא בא לעולם לפי שאינו מוכר יונים שילדו או דבש שיבא לכוורת אלא הוא מוכר שובך לפירותיו או כוורת לרבשה שהרי תנא כשובר אמת המים לחברו שהוא נהנה בכל מה שיצוד בה כך זה הקנ' שובך זה לפירותיו כמו שמוכר אילן לפירותיו ודין כולם כדין השוכר בית מחברו כמו שאמרנו שהוא נהנה בכל הנית שיש בו וכן כל כיוצא בזה הבצים והאפרוחים עצמן שיש בשובך לא קנה אותם בעל השובך כל זמן שלא פרחו ודבר זה גזרת חכמי' היא ומשום לא תקח האם על הכנים נגעו בה לפיכך הרוצה להקנות אפרוחים ובעים אלו לחברו מטפת על השובך שיפרחו האמהות ויגבהו מעל הארץ ואחר כך יקנה אותן לחברו בקנין או על גב קרקע או בשאר דברים שהמטלטלין נקנין בהן: הלוקח פירות שובך מחברו אינו יכול ליטול כל הגזלות שילדו בו מעתה מפני שהאמהות בורחות נמצא שהחריב כל השובך אלא מניח מהן כדי לישב השובך וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות בעת מכירת הפירו מניח בריכה ראשונה שילדו האמהות כדי שיצטוו האמהות עם הבריכה הראשונה ועם הבנות שעמהם ומניח ממה שילדו הבנות שתי ברכות כדי שיצטוו הבנות עם שתי הבריכות שהולידו וכל הנולד מאחד שתי בריכה של בנו והבריכה הראשונה של אמהות הרי אלו שלו: הלוקח פירות כוורת מחברו נוטל שלש נחילים זה אחר זה מכאן ואילך נוטל נחיל כדי לישב את הכוורת: הלוקח חלות דבש מחברו מניח כוורת שתי חלות כדי שלא יפרחו הדבורים וילכו לחץ: הלוקח חתי מחברו לקנין מניח מן האילן סמוך לארץ שתי גרופיות וקוצץ לקח בתולת שקמה מגביה שלשה טפחים וקוצץ סדן של שקמה שני טפחי' ובשאר אילנות טפח וקוצץ בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה בדקלים וארזים חופר ומשרש לפי שאין גזעו מחליף:

המוכר פירות שובך ופירות כוורת לחברו קנה ואין זה מוכר דבר שלא בא לעולם לפי שאינו מוכר יונים שילדו או דבש שיבא לכוורת אלא הוא מוכר שובך לפירותיו או כוורת לרבשה שהרי תנא כשובר אמת המים לחברו שהוא נהנה בכל מה שיצוד בה כך זה הקנ' שובך זה לפירותיו כמו שמוכר אילן לפירותיו ודין כולם כדין השוכר בית מחברו כמו שאמרנו שהוא נהנה בכל הנית שיש בו וכן כל כיוצא בזה הבצים והאפרוחים עצמן שיש בשובך לא קנה אותם בעל השובך כל זמן שלא פרחו ודבר זה גזרת חכמי' היא ומשום לא תקח האם על הכנים נגעו בה לפיכך הרוצה להקנות אפרוחים ובעים אלו לחברו מטפת על השובך שיפרחו האמהות ויגבהו מעל הארץ ואחר כך יקנה אותן לחברו בקנין או על גב קרקע או בשאר דברים שהמטלטלין נקנין בהן: הלוקח פירות שובך מחברו אינו יכול ליטול כל הגזלות שילדו בו מעתה מפני שהאמהות בורחות נמצא שהחריב כל השובך אלא מניח מהן כדי לישב השובך וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות בעת מכירת הפירו מניח בריכה ראשונה שילדו האמהות כדי שיצטוו האמהות עם הבריכה הראשונה ועם הבנות שעמהם ומניח ממה שילדו הבנות שתי ברכות כדי שיצטוו הבנות עם שתי הבריכות שהולידו וכל הנולד מאחד שתי בריכה של בנו והבריכה הראשונה של אמהות הרי אלו שלו: הלוקח פירות כוורת מחברו נוטל שלש נחילים זה אחר זה מכאן ואילך נוטל נחיל כדי לישב את הכוורת: הלוקח חלות דבש מחברו מניח כוורת שתי חלות כדי שלא יפרחו הדבורים וילכו לחץ: הלוקח חתי מחברו לקנין מניח מן האילן סמוך לארץ שתי גרופיות וקוצץ לקח בתולת שקמה מגביה שלשה טפחים וקוצץ סדן של שקמה שני טפחי' ובשאר אילנות טפח וקוצץ בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה בדקלים וארזים חופר ומשרש לפי שאין גזעו מחליף:

קנין פירות שובך וכו' וכן ע"פ הלוקח חתי מחברו לקנין מניח מן האילן סמוך לארץ שתי גרופיות וקוצץ לקח בתולת שקמה מגביה שלשה טפחים וקוצץ סדן של שקמה שני טפחי' ובשאר אילנות טפח וקוצץ בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה בדקלים וארזים חופר ומשרש לפי שאין גזעו מחליף:

מגדל עז המוכר פירות שובך עד וכן כל כיוצא בזה עיקר זאת ההלכה ב בסחיטת חולין סיליהי דטלוח הקץ במעט דלוי בר סיסן והביאור פה: הבצים והאפרוחי' עד נקנין בהן מסכת חולין סלחי טלוח הקץ ב במעט בר סיסן והביאור פה: הבצי' והאפרוחים עד נקנין בהם סלחי טלוח הקץ במעט דלוי בר סיסן: הלוקח פירו' שובך וכו' עד סוף הפ' הכל פרק המוכר את הספינה:

פרק ארבעה ועשרים המוכר סלסה אילנות בתוך סדהו וכו' עד לפי פליץ להם גזע הכל פרק המוכר את הספינה: המוכר פירות שובך מחברו וכו' וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות וכו' דבריו בזה סרברי רבו אבן מגס ז' בפירוט גמטא והבריית' סבב' המוכר את הספינה ושאלו בגמרא מה טעם מניח סתי בריכות ממה שילדו הבנות ובריכה אחת מאמהו ויתרכו סכל בריכה כריכה סתים מתולדותיה לכוות ולולי כן תלך וזהו הטעם סאמהו כבר יס להם בנות ובריכה אחת סהוא מניח הם סתים מ מתולדותיה וסראה לפי פי' זה סאס לא היו בסובך בעת הקניה כי אם בריכה אחת מניח סתי בריכות מתולדותיה ודי לו בכך סהרי יס כוות לה בזה אבל יס מי ספירס הסוג' על דרך זה אם מכר לו בפ' פירות שובכו חוץ מן הבריכה ה הראשונ' חיי להניח בסובך לו סתי בריכות סמניח לו זולתי האמהות ואם מכר לו סובכו סתם מניח לו בריכ' אח' ראשונ' בלב' כללו סל דבר לעולם מניח בריכה אחת מן הפרי המוכר לו כך פירס ר"ח ז':

פרק ארבעה ועשרים

שלש אילנות בתוך שדהו אפילו היו שלש נטיעות קטנות או שלש בדי אילן הרי יש ללוקח קרקע הראויה להם ואפילו יבשו האילנות או נקצצו יש לו קרקע הראויה להם וקנה כל האילנות שביניהם וכמה היא הקרקע הראויה להם תחתיה וביניהם וחוצה להם כמלא האורה וסלו וזה המקום שהוא מלא האורה וסלו אין אחד משניהם יכול לזרעו אלא מדעת חברו במה דברים אמורים בשחיו שלשה האילנות עומדן כמו ג' פטופי בירה ששופתין עליהן את הקדרה שהרי הן שני' זה כנגד זה והשלישי מבין ביניהן ומרוחק מהן והוא שיהיה בין כל אילן ואילן מארבע אמות ועד ששה עשר ומחויב מטעמי' הכי אלא מ ממטע עשר לבית סאה ככהילכות טוען פרק פנים עשר יס לחלק בין מכר לחזקה ועיין בתוספות ב"ה ע"כ:

המוכר פירות שובך מחברו וכו' וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות וכו' דבריו בזה סרברי רבו אבן מגס ז' בפירוט גמטא והבריית' סבב' המוכר את הספינה ושאלו בגמרא מה טעם מניח סתי בריכות ממה שילדו הבנות ובריכה אחת מאמהו ויתרכו סכל בריכה כריכה סתים מתולדותיה לכוות ולולי כן תלך וזהו הטעם סאמהו כבר יס להם בנות ובריכה אחת סהוא מניח הם סתים מ מתולדותיה וסראה לפי פי' זה סאס לא היו בסובך בעת הקניה כי אם בריכה אחת מניח סתי בריכות מתולדותיה ודי לו בכך סהרי יס כוות לה בזה אבל יס מי ספירס הסוג' על דרך זה אם מכר לו בפ' פירות שובכו חוץ מן הבריכה ה הראשונ' חיי להניח בסובך לו סתי בריכות סמניח לו זולתי האמהות ואם מכר לו סובכו סתם מניח לו בריכ' אח' ראשונ' בלב' כללו סל דבר לעולם מניח בריכה אחת מן הפרי המוכר לו כך פירס ר"ח ז':

הלוקח חתי מחברו לקנין מניח מן האילן סמוך לארץ שתי גרופיות וקוצץ לקח בתולת שקמה מגביה שלשה טפחים וקוצץ סדן של שקמה שני טפחי' ובשאר אילנות טפח וקוצץ בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה בדקלים וארזים חופר ומשרש לפי שאין גזעו מחליף:

המוכר פירות שובך מחברו וכו' וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות וכו' דבריו בזה סרברי רבו אבן מגס ז' בפירוט גמטא והבריית' סבב' המוכר את הספינה ושאלו בגמרא מה טעם מניח סתי בריכות ממה שילדו הבנות ובריכה אחת מאמהו ויתרכו סכל בריכה כריכה סתים מתולדותיה לכוות ולולי כן תלך וזהו הטעם סאמהו כבר יס להם בנות ובריכה אחת סהוא מניח הם סתים מ מתולדותיה וסראה לפי פי' זה סאס לא היו בסובך בעת הקניה כי אם בריכה אחת מניח סתי בריכות מתולדותיה ודי לו בכך סהרי יס כוות לה בזה אבל יס מי ספירס הסוג' על דרך זה אם מכר לו בפ' פירות שובכו חוץ מן הבריכה ה הראשונ' חיי להניח בסובך לו סתי בריכות סמניח לו זולתי האמהות ואם מכר לו סובכו סתם מניח לו בריכ' אח' ראשונ' בלב' כללו סל דבר לעולם מניח בריכה אחת מן הפרי המוכר לו כך פירס ר"ח ז':

פרק ארבעה ועשרים המוכר

סלסה אילנות בתוך סדהו וכו' עד לפי פליץ להם גזע הכל פרק המוכר את הספינה: המוכר פירות שובך מחברו וכו' וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות וכו' דבריו בזה סרברי רבו אבן מגס ז' בפירוט גמטא והבריית' סבב' המוכר את הספינה ושאלו בגמרא מה טעם מניח סתי בריכות ממה שילדו הבנות ובריכה אחת מאמהו ויתרכו סכל בריכה כריכה סתים מתולדותיה לכוות ולולי כן תלך וזהו הטעם סאמהו כבר יס להם בנות ובריכה אחת סהוא מניח הם סתים מ מתולדותיה וסראה לפי פי' זה סאס לא היו בסובך בעת הקניה כי אם בריכה אחת מניח סתי בריכות מתולדותיה ודי לו בכך סהרי יס כוות לה בזה אבל יס מי ספירס הסוג' על דרך זה אם מכר לו בפ' פירות שובכו חוץ מן הבריכה ה הראשונ' חיי להניח בסובך לו סתי בריכות סמניח לו זולתי האמהות ואם מכר לו סובכו סתם מניח לו בריכ' אח' ראשונ' בלב' כללו סל דבר לעולם מניח בריכה אחת מן הפרי המוכר לו כך פירס ר"ח ז':

המוכר פירות שובך מחברו וכו' וכמה מניח אם היו בו אמהות ובנות וכו' דבריו בזה סרברי רבו אבן מגס ז' בפירוט גמטא והבריית' סבב' המוכר את הספינה ושאלו בגמרא מה טעם מניח סתי בריכות ממה שילדו הבנות ובריכה אחת מאמהו ויתרכו סכל בריכה כריכה סתים מתולדותיה לכוות ולולי כן תלך וזהו הטעם סאמהו כבר יס להם בנות ובריכה אחת סהוא מניח הם סתים מ מתולדותיה וסראה לפי פי' זה סאס לא היו בסובך בעת הקניה כי אם בריכה אחת מניח סתי בריכות מתולדותיה ודי לו בכך סהרי יס כוות לה בזה אבל יס מי ספירס הסוג' על דרך זה אם מכר לו בפ' פירות שובכו חוץ מן הבריכה ה הראשונ' חיי להניח בסובך לו סתי בריכות סמניח לו זולתי האמהות ואם מכר לו סובכו סתם מניח לו בריכ' אח' ראשונ' בלב' כללו סל דבר לעולם מניח בריכה אחת מן הפרי המוכר לו כך פירס ר"ח ז':

מגדל עז

הלכות מכירה

מגדל משנה

המוכר קרקע וסייר אילנות וכו' וכן אם סייר סני אילנות וכו' האילנות וסייר כו' עד כמו שביארנו

ומהיכן

הוא מודד מן העקר הרחב של אילנות בעיני דאיפטיטא בזה הלשון תא שמע רבנא סבבין אינו מודד לא מעקר דאסוף

סרחב יותר ולא מן הסלטי סקצר הרבה אלא מן הבבוי והוא הדין לאילנות עכ"ל אבל אם לא היו וכו' מפורסם עם ובהלכות:

כתב

לסנים טאמר להם זכו במרה זו ואילניה וכל מי שיחזיק יזכה במה שיחזיק זה החזיק בקרקע וזה החזיק באילנות טהרי לסניהם אמר זכו במרה זו ויום בכלל אילנות טרה טאי איפטר להם בלי טרה אבל אין לבעל הקרקע באילנו טאי איפטר לו זולתן ואיני אף אפלי בסני אילנות דין זה וחכי הקרקע ממס ולא כמו שכתב זה החכם אבל מכר קרקע וסייר אילנות לפניו אין ל לאילנו קרקע לא תחתיהן וביניהן וחוכה להן כמלא אורה וסלו:

ומהיכן הוא מודד מן העקר הרחב של אילנות אבל אם לא היו עומדין בצורה הוואת או שהיו מקורבין פחות מארבע אמות או מרוחקין יותר מ"ו אמה או שלקחן זה אחר זה או שמכר לו שנים בתוך שדהו ואחר על המצר או שנים בתוך שלו ואחר בתוך של חברו או שהפסיק בדר או אמת המים או רשות הרבים ביניהם הרי זה אין לו קרקע לפי לא קנה האילנות שביניהם ואם יבש האילן או נקצץ ילך לו: כל מי שקונה אילנות ויש לו קרקע אם הגדילו והוציא חומר יקוי כדו שלא ימטע הדרך על בעל השרה וכל השריגין והאמירים היוצאים מהם ואפילו מן השרשים הרי הן של בעל האילנות שהרי יש לו קרקע: הקונה שני אילנות בתוך שדה חברו אין לו קרקע לפיכך אם מת האילן או נקצץ אין לו כלום הגדילו שני אילנות והוציא שריגים ואמירים יקוי שמא ימכרו

וכן כרבי יוחנן דאמר כחזונה לבני רב דאמר כסורה וע"כ:

והוא דאמר התם לא יספה היינו בענפים של מעלה וזאלן בבריגים העולי מדר הגזע טה אבל רטבס פירט דהאי לא יספה קאי אבעל הסרה וקא ממטע לך דאף על גב דמזקי ליה לא יספה ע"כ:

המוכר קרקע וסייר אילנות הרי זה אינו יכול להלוקח עקור אילן וכן

פ' חזקת הבתים

הכי מילי גבי בור ורות רלא קא מכחסי בארעא אבל אילנות דקא מכחסי בארעא סיורי דאי לא סייר אמר ליה עקור אילנך סקול וזיל ע"כ ולא תימא אילנות דהכח תלתא אינון דקא אבל תרי לא דהא להדיא גרסינן כוף פרק המוכר את הבית ריש גמרא מתניתין דהמקייים את הסדה כו' אמר רב הוכא אף על גב דאנוור דבכף הקופה סני אילנות בתוך טרה של חברו הרי זה לא קנה קרקע מכר קרקע וסייר סני אילנות לפניו ים לו קרקע ואפילו לרבי עקיבא דאמר מוכר בעין יפה מוכר הכי מילי גבי בור ורות רלא מכחסי בארעא אבל גבי סני אילנות דקא מכחסי בארעא סיורי דאי לא סייר אמר ליה עקור אילנך סקול וזיל ע"כ הכה עיניך רואו כי הבבא הראטוכ סבזה הפסק הוא כרב פפא ומה שכתוב בהטות פלא כהמר דבר זה אלא במוכר לסנים כו' היינו זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע כו' דרים במעתא וכדפסיקנא כרב פפא וכתבה רבינו משה זל בסמוך לזה וכן פסק רבינו יצחק אלפסי זל והבבא הסניה שכתב רבינו משה זל וכן אם סייר סני אילנות בלבד ים לו קרקע הראו לו כו' הוא מימרא דרב הוכא כוף פרק המוכר את הבית ועדיפא מדחזיקת הבתים בתחלת מימרא דאי מההיא הוה אמיתא הכי מילי תלתא אבל תרי לא קא מטמע לן וכן כתב רבינו יצחק אלפסי זל אות באות בהלכות סלהי פרק המוכר את הבית ומה פלא אמר סיס לו חכי הקרקע הדין עמו טהרי טכיכו במטכותיו פרק המוכר את הספיה טהקונה סני אילנות בתוך של חברו לא קנה קרקע כלל וכן כתב רבינו משה זל בתחלת זה הפרק ולפיכך היה כרא לכאורה פלא יהיה לו לבעל האילנות בקרקע כלום אלא כי מעיינת בה ספיר יפה דקרקע ואפילו כי ליתא לדרב הוכא ויפה דן טהרי זה המוכר לא מכר האילנות אלא הקרקע וסייר האילנות לפניו ואיכא תרי טעמי חדא במכירת הקרקע דקיימא לן כל לגבי כפטי סיורי סייר לפי טדעתו של אדם קרובה אבל עצמו ואף על גב דבעל הלכת כר עקיב דאמר מוכר בעין יפה הוא מוכר כדפסיק שמתא להדיא פ המוכר את הבית גמרא מתני רלא את הבור כו' הכא בסייר האילנות לעצמו דקיימא לן כל לגביה כפטיה סיורי קא מסייר וזה תלמוד ערוך לפניך במעשתך דפרק

א סלקחן זה אחר זה וכו' זה פסוט דכיון ד רכסוקל הסני אין לו קרקע כסוקנה הסלטי מפני אילן יחדי וראי לא יקנה הקרקע וכלמר נוהקדם מ מכריתא הנזכרת סוף פרק המוכר את הבית וכן הוא בבביתא פתק הספיה:

א סמכר לו וכו' או פנים בתו סלו וכו' או סהפסק בור וכו' כולן בעינות בגמרא ועלו בתיקו ובהלכו וקיימא לן דכל תיקו דממוכא חומרא לתובע וקולא ל לנתבע ואמחר אף על פי טרכו לפסקו בכל תיקו דממון אם תפס אין מוכיחין מידו גבי קרקע אין לומר תפיסה מועלת דבחזק בעליה עומדת: כל מי שקונה סלטה אילנו וכו' כל הבבא מפורטת במסל סם ובגמריה דרמב"ן זל טאם כחלקו המוכר והלוקח לאחר זמן זה אומר עד כאן היו מגיעין עניי האילן בטעת מכיר כמו טהן הוים והמוכר אין לא טא כחרכו הבתים על הלוקח להביא ראיה ואינו יכול לומר כיון דאמריו יקוץ על המוכר להבי ראיה טאם טגדילו היה קונץ דדילת לאו ארעתי ע"כ והר"ם טא זל כתב סלולי טאמרה הרב זל היינו

אומר טעל המוכר להביא ראיה לפי טאי אומר כאן נמצאו וכו' ואין זה כבאין לטעון על הסדה טזה אף עד כאן מכר לי וזה אין לא מכרתי טעל הלוקח להביא ראיה טהוא המוכר דסאי הכא דהרב ירוע טמכר לו האילנו והקרקע טתחתיה בוראי מכור עמהם ואי רואין עכפי האילן נוטין עד כאן והן שדות על מכירת הקרקע והמוכר טטוען סגדלו ולא היו כאן בטעת המכיר עליו הראיה כך כרא לי אלא סאי מטבול רכוכי מפני דעתו עכ"ל: אם הגדילו אילנות והוציאו שריגים ואמירים יקוץ וכו' בטמנה הגדילו לא יספה פרום יספה יקוץ העולה מן הגזע סלו ומן הסרטין סל בעל הבית ובגמרא היכי דמי מן הגזע היכי דמי מן הסרטין א"ר יוחנן הרוואה פני חמה זהו מן הגזע טאינו רואה פני חמה זו היא מן הסרטין וליחוס דילמא נוסקא ארעא סרטון ומתחוז כתלת אילנות ואמר ליה תלתא זכנת לי ואית לי ארעא אלא אמר רב כחמן יקוץ וכן אמר רבי יוחנן יקוץ עד כאן סם ובהלכות ופירוש הרוואה פני חמה סרטו סל אילן טלגמעה מן הקרקע טאינו רואה פני חמה הסרטין טתחת הקרקע ואקטיין וכיחוס טמא יעלה עכר בן דרין אלנו העולין מן סרטו סל אילן ובין האילן ומתוטן הדבר עד טמתרחקין הדין מן האילן ארבע אמות והעפר ביניהן וכראה סלטה אילנות ואומר לו הלוקח למוכר תלתא זכנת לי ואית לי קרקע אלא אמר רב כחמן יקוץ פירוש הא דקתני עולה מן הגזע סל בעל האילן לחו דטביק ליה אלא יקוץ כך פרטו אבן מגס ור"ם זל ורבו לומר דכי קתני במתניתין לא יספה בענפים המתכסטים וכן במה סגדל למעלה מן הגזע בין הענפים ואפילו ענף המתחדס ס"ין מקום לחטט הכזכר אלא במה טעולה מן הגזע מן הענכים וזה פסוט ומן הקוטיא זו כתב הר"ם טא זל למרנו סהדין האמור בראם הפרק הוא כרבי ר"ם זל טאם לא כן כי מסיקא ארעא סרטון מאי הו לימא ליה כדנוק מלמטה וכסלק עפר וכראה: כל העצים וכו' כבז כתבאר זה:

אין לבעל הדקל מן העולה כלום לפי טאין לה גזע ממרא דרב כחמן בפירוש רב פפא סם ודבריו בפירוש כרברי אבן מגס זל וזה לסוכני סקנה דקל אחר מחברו טלא לקצו אין לו גזע לבעל האילן לפי טאין מעלין גזע מכרנו סל אילן כרי טיהא סל בעל האילן אלא מן הסרטין טהרי הוא סל בעל הקרקע עכ"ל ופירושין אחרים ים:

דבר זה לא ידעתי מאין לו ואין לזה טורט בגמ' פלא כאמר דין זה טאמר להם זכו בסר זו ואילניה וכל מי טהחזיק יזכה במה טהחזיק זה

המוכר קרקע וסייר האילנות הרי ים לו חכי קרקע כולה וכו' בגמרא אלא כטמכר קרקע ואילנות בבית אחת לסנים

בהשגות א"א

מגיד משנה

הלכות מכירה

מגדל עון קנין חרש

זה החזיק בקרקע וזה החזיק באילנות מהרי לפניהם אמר זכו במדה זו ויום בכלל האילנות מדה איפסור להם בלא טרה אבל אין לבעל הקרקע באילנות סאיפסור לו זולתן ואומר חכי אפילו לפני האילנות דין זה ונחזי הקרקע ממס ולא כמו שכתב זה החכם אבל מכר קרקע ושייר אילנות לפניו אין לאילנות

דפרק חזקת הבתים מהבאתי דגרסינן בטר מכר האילנות ושייר קרק' לפניו פלוגתא דרבנן ורבנן כושר לרבנן דאמרין בעין רעה מוכר לית ליה ואפילו לרב פפא דאמר ים לו המ גבי סכי לקוחות דאמר ליה כי היכי דלרדך בעין יפה לרדיינמי בעין יפה אבל הכא מוכר בעין רעה הוא מוכר עכ' ואל

הקרקע לא תחתיהן ונכיהן וחוכה להן כמלא אורה וסלו עכ' : ועתה אפרש גר' פ' חזק' הבתי' זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע אמר רב זבד זה קנה אילנות וזה קנה קרק' מתקף לה רב פפא ואם אילנו לבעל אילנך בקרקע כלום לימא ליה בעל קרקע עקור אילנך ויל לא אמר רב פפא זה קנה אילנות וחזי קרק' וזה קנה חזי קרק' פטיטא מכר קרק' ושייר אילנות לפניו ים לו קרקע ואפילו לרב עקיבא דאמר מוכר בעין יפה הוא מוכר הכי מילי גבי בור דות דלא מכחשי בארע' אבל גבי אילנות דקא מכחשי סוירי מ' משייר דאין לא משייר אמר ליעקור אילנות סקול ויל מכר אילנות ושייר לפניו קרק' מחלק' דר' עקיב' ורבנן לר' עקיב' דאמר מוכר בעין יפה מוכר ים לו לרבנן דאמרין בעין רעה מוכר אין לו ואפ' לרב פפא דאמר ים לו הכי מילי גבי סכי לקוחות דאמר לו כי היכי דלרדך בעין יפה לרדיינמי בעין יפה אבל הכא מוכ' בעין רעה מוכר ואפילו לרב זבד דאמר אין לו הכי מילי גבי סכי לקוחות דאמר ליה כי היכי דלרדך לית לי באילנך לרדייך כמי אין לך בקרקע אלא הכא מוכר בעין יפה מוכר עכ' והכראה לי סהמחבר מפרט חזי קרקע הנזכר בגמ' חזי ממס

וכן אם שייר שני האילנות בלבד יש לו קרקע והוא לחם שאלו לא שייר הקרקע היה חלוקה אומר לו עקור אילנך ולך : המוכר את האילנות ושייר את הקרקע יש לבעל האילנות קרקע' הראויה להם כמו שבארנו : מכר את הקרקע לאחד ואת האילנו לאחד והחזיק זה באילנות והחזיק זה בקרקע זה קנה האילנות עם חזי הקרקע וזה שהחזיק בקרקע קנה' חזי הקרקע בלבד : האחין שחלקו אחד נטל פרדס ואחד נטל שדה לכן יש לבעל הפרדס ארבע אמות בתוך שדה לכן סמוכות לסוף האילנו של פרדס שעל מנת כן חלקו ואינו צרי' לפרש דבר זה מפני שהורבר ידוע : המוכר שדה לחברו חזי בה דקלים ואמר לו חוץ מרקל פלוני אם רקל טוב ומשובת הוא אותו הרקל לבדו הוא ששייר והשאה ללוקח ואם רקל רע הוא ששייר כש' ששייר השאר ולא קנה מן הדקלים' כלום מכר לו שדה ואמר לו חוץ מן האילנות אם יש בו דקלים בלבד שייר הדקלים ואם יש בו גפנים בלבד שייר הגפנים וכן שאר האילנו' היו בגפנים ודקלים לא שייר אלא הגפנים שהמוכר בעין יפה מוכר ואם הדקלי' שייר לא שייר אלא כל רקל גבוה שעולק לו בתבל והשאר הרי הוא של לוקח ואם שאר האילנות הוא ששייר' לא שייר בהם אלא כל שאין העול כובשו וכל ש' שהעול כובשו הרי הוא של לוקח ובכלל השדה נחשב : האומ'

וכן אם שייר שני האילנות בלבד יש לו קרקע והוא לחם שאלו לא שייר הקרקע היה חלוקה אומר לו עקור אילנך ולך : המוכר את האילנות ושייר את הקרקע יש לבעל האילנות קרקע' הראויה להם כמו שבארנו : מכר את הקרקע לאחד ואת האילנו לאחד והחזיק זה באילנות והחזיק זה בקרקע זה קנה האילנות עם חזי הקרקע וזה שהחזיק בקרקע קנה' חזי הקרקע בלבד : האחין שחלקו אחד נטל פרדס ואחד נטל שדה לכן יש לבעל הפרדס ארבע אמות בתוך שדה לכן סמוכות לסוף האילנו של פרדס שעל מנת כן חלקו ואינו צרי' לפרש דבר זה מפני שהורבר ידוע : המוכר שדה לחברו חזי בה דקלים ואמר לו חוץ מרקל פלוני אם רקל טוב ומשובת הוא אותו הרקל לבדו הוא ששייר והשאה ללוקח ואם רקל רע הוא ששייר כש' ששייר השאר ולא קנה מן הדקלים' כלום מכר לו שדה ואמר לו חוץ מן האילנות אם יש בו דקלים בלבד שייר הדקלים ואם יש בו גפנים בלבד שייר הגפנים וכן שאר האילנו' היו בגפנים ודקלים לא שייר אלא הגפנים שהמוכר בעין יפה מוכר ואם הדקלי' שייר לא שייר אלא כל רקל גבוה שעולק לו בתבל והשאר הרי הוא של לוקח ואם שאר האילנות הוא ששייר' לא שייר בהם אלא כל שאין העול כובשו וכל ש' שהעול כובשו הרי הוא של לוקח ובכלל השדה נחשב : האומ'

הלכה כרב עקיבא וכן כתבה ר' אלפס ז'ל מס בהלכות וממוכר א' אילנות ומשייר קרקע נילקף למוכר קרקע ומשייר אילנות כדכתיבנא דהלכתא כרב פפא ומיהו למיתן ליה חזי קרקע לא אפסור דהא לא פטיטא ליה לתלמודא כההיא ד' דתחלת הממרא סכתבתי ועוד מהרי הלוקח סכי אילנות לא קנה קרק' ולפטרו בלא כלום אי איפסור דאכ' אל' עקור אילנך כדקאמר רב הונא להדיא בההיא דסוף פרק' המוכר את הבית סכתבתי הלכך נותנין לו קרקע הראוי כדאיתא בטענתן דהמוכר את הספינה וזה דעת נכון וכמעט הייתי אומר כי לשון הספנות זה לא כתבו ה' הר' אבד' ז'ל : מכר את הקרקע לאחד עד דבר ידוע פרק חזקת הבתי' : המוכר טרה לחברו וכו' עד כלום פרק המוכר את הבית : מכר לו טרה ואמר לו חוץ מן האילנו וכו' היו בגפנים כו' עד בעין יפה מוכ' הא' אבד' ז'ל הטעם ספ' לזה אינו כלל' לא סלסוף (כ) ארס קורין לאלו אילנות סתם ולא לאלו וטעה בטעם סלו מהרי אילנו היו סויר רש' עכ' : גופני קני דקלי ורקלי לא קנו גופני עכ' : ואני אומר אין זה טעות וארבה כן מטעם מה ההלכה פרק המוכר את הבית גמרא מתניתין דהמוכר את הסדה כו' דגרסינן בריס מטענתן אמר רב יהודה אמר רב האי מאן רמזין ארעא לחבריה כו' עד אמר ליה לבר מדיקלא פלגינא חזיקין אי דקלא טובא הוא סוירי משייר ואי דקלא ביטא הוא כל סכף הכך וגם ר' ז'ל כתבו בתחלת חלה הדינין אלמא טעמא מטוס מוכר בעין יפה או רעה הוא וכן כולה וזה פשוט ואין בו טעות כלל ומה מאי דשמיע ליה קאמר ומה מאי דשמיע ליה קאמר : ואם הרקלים סויר כו' עד ובכלל הסדה כחשב פרק המוכר את הבית : האומר :

פ' חזקת הבתי' ס' המוכר את הבית

קרקע ושייר אילנות

סלא כדברי המפרשים ז'ל שפרסו דלאו חזי ממס אלא טהור יכול לטע' אחר' במקומן ולא כדברי הרב אבן מיגס ז'ל סכתב זה שאמר רב פפא חזי קרקע אינו חזי קרקע אלא חלק בקרקע הוא סתקה כפי האילנות וחוץ לאילנו כמלא אורה וסלו עכ' אלא חזי קרקע ממס כפטט הלסוף כיהיכי דלא לימא ליה עקור אילנך וזיל ואף עכ' סלא אמרו אלא סיס' לו קרקע כיון סהטעם הוא אחר עם הכזכר בדין זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע וטעם גלו סהוא חזי קרקע אף כאל חזי קרקע ומלמ כסאינן אלא סתי אילנות אין לו אלא קרקע הראוי להן סרי אם כעליהו מדרגה אחת סהרי קונה סכי אילנות אין לו קרקע כלל וזה סהוא משייר ים לו קרקע הראוי כמו סאכנו מעלין דין המשייר סלם אילנו' מהקונה סהקונה אין לו אלא קרקע הראויה להם והמשייר ים לו חזי קרקע זו היא סברתו וכוכה היא כפטט הגמרא אלא סאיני מוכר טעם למה ים לו חזי קרקע כי היכי דלא לימ' ליה עקור אילנך וזיל והלא קנה סלם אילנות אף על פי סאין לו חזי קרקע אין יכול המוכר לומר לו כן ואפילו מתו יטע' אחרית חתינה וזה הכריח למפרשים סלא לכתב' כן ורבנן כע' ועוד קשה לי בזה סהוא מביא דין זה דהחזיק באילנות וזה החזיק בקרקע פרק' ב' מהלכו' טוען וכו' סכתב סזה סהחזיק באילנות קנה קרקע הכריך להן כדברי רבו אבן מיגס ז'ל וכאל' לא הזכיר כלל כן בפרק זה אלא חזי קרקע כלסוף הגמרא וגם זה ז'לע' : וכן אם שייר אילנות וכו' כדכתיבנא : המוכר את האילנות וכו' זהו מכר האילנות סהזכר בגמרא וכדבי עקיבא דהלכתא כוותיה ויס פ' אחר בזה : והחזיק וכו' כדכתיבנא ג' זה ודעת הר' ז'ל בזה דוקא כגון סזה המשייר באילנות היה יכול להחזיק בקרקע ולקנות סהרי אמר להם סכל אחר יזכה גמה סחזיק ולפיכך בחזקת האילנות קנה חזי קרקע ממס וכדכתיבתי ספירוטין אחר' ים : האחין סחלקו וכו' בריתא הובאה פ' דבבא בתרא וכן בהלכות ובקצת ססחאות ים ואחד כטל כרס ופרטי' ז'ל ארבע אמות לעבודת הכרס סהיו חורטין אותה בסוורים ובהלכות ובפירוטי' הרב אבן מיגס ז'ל פ' ד'ס והוא הטעם :

המוכר טרה לחברו והיו בה דקלים ואמר לו חוץ מרקל פלוני וכו' פרק המוכר את הבית אמר ליה לבר מדיקלא פלוגי חזיקין אי דקלא טובא הוא סוירי משייר ואי דקלא ביטא הוא כל סכף הכך וגם ר' ז'ל כתבו בתחלת חלה הדינין אלמא טעמא מטוס מוכר בעין יפה או רעה הוא וכן כולה וזה פשוט ואין בו טעות כלל ומה מאי דשמיע ליה קאמר ומה מאי דשמיע ליה קאמר : ואם הרקלים סויר כו' עד ובכלל הסדה כחשב פרק המוכר את הבית : האומר :
מז' הטובים או מן הרעים עכ' : ור' פ' ז'ל דקלא ביטא ומיהו אם בסדה ים דקלים רעים ממנו הנהו מזדבני בכלל סדה דהאי דקאמר כל סכף הכך אדיקלי דטובי ספי מהאי קאי עכ' ואין נראה כוונת המחבר כן אלא לא קנה דקל כלל' : מכר לו טרה ואמר לו חוץ מן וכו' עד סכל המוכר בעין יפה הוא מוכר דינין אלו מפרשים סם בלא מחלוקת ובהשגות א' הטעם ספירטס לזה אינו כלום אלא סלסוף בני ארס קורין לאלו אילנות סתם ולא לאלו וטעה בטעם דקלי קנו גופני עכ' : כמדומה לי סהר' ז'ל חשב סהטעם סכתב המחבר הוא כמסך אל כל מה סמוכר ולפיכך כתב טענה סאס כן כשהיו סם דקלים וגפנים אחר סהוא מוכר בעין יפה היה לו לומר סהגפנים סהן ססובין מכורין רודאי גופני ססיבי וחוץ מכבודו טעה כוונת רבו סאין טעמו אלא לומר סאע' סכסאין סם אלא דקלי והוא משייר אילנות סתם דקלים משיירין וכיוכא בזה בגפנים סהם סתפטים סלסוף אילנות כסיס סם דקלים ואילנות לא אמרו סהוא הכל משייר לא מה סראוי להקרא אילן סתם לפי סהמוכ' בעין יפה הוא מוכר ואין כוללן בסוירי כל מה סאפסור לכלול אבל טעם לדין דקלים וגפנים פ' אבן מיגס ז'ל רכיון דגופני מדיקלי כדאיתא פרק החובל אזלינן בטר דעתיה דשייר גופני מסוד רחמיבי ור' ז'ל פירט דגפנים לגבי דקלים קרוי אילני סם טפי מדיקלי וזה דעת הר' ז'ל : ואם הרקלים סויר וכו' ואם סאר האילנות וכו' מפרט סם וכתב ד'ס ומיהו אם אין אילנות גדולים בסדה אלא אלו היו סויר כדאמרין גבי דקלי וכן סכתב אבן מיגס ז'ל והביא ראה דהא כי לוכא אילני אלא דקלי אמרי' כיון דלכא אילני על הני דקלי הוא דאתני הכא כמיאף על גב דקטוני כיון דלכא אחרני ודאי עליהו הוא דאתני עכ' : האומר :

פרק חמשה ועשרים המוכר

דבר שיש לו תשמישין לא מכר וכו' וכיכר המוכר את הבית וכו' וכן העליה מעל גבי הבית וכו' הכל מפורש ראש פרק המוכר את הבית משנה ונמרה עם פ' ההלכות ופסקין ופ' יבוע סביבו הב' את החרד שלפנים הימנו פ' חדר בין שהוא ארבע אמות בין שהוא פחות ומה שכתב אף על פי שמכר וכו' מפורש בגמרא: ולא את הגב

וכו' במשנה ולא מביתו בגמ' מעור רחב לגב אולי למדה הרב מיבוע דהוי לא הוי ארבע אמות מכור ודין הבור והדות מפורשין במשנה ומה שכתב אע"פ שמכר העומק והרום כמסק' חפ"י ח"ג גב גבוה שלא קנה אותו וכן כתבו הגאונים ז"ל וס"ל כדברי ר"ם ז"ל וגרסתו למימ' דרב דמי שהביתו פרק ארבע ועשרי: וצריך המוכר ליקח וכו' כ"ר עקיבא ודאמסקיא הלכתא בגמרא ח"פ פסקין ז"ל: ואם אמר לו וכו' מפורש במשנה והטעם דכל לטכא יתירא לטעמייהו קא חתי דתכאוי שלא לכורך הוא דאף בלא תכאוי אינן בכלל בית ומועיל התכאוי לשייר דרך: וכן המוכר וכו' אף זכר עקיבא וטעמ' דמוכר בעין יפה הוא מוכר: שני בתים זה לפנים וכו' מימ' פסקין מס' ופירש הרב ז' מיבוע ז"ל דוקא כשהוא מקנה שני הבתי' כאחד הא' חס מכר הפנימי ואחר כך מכר החיצון הראשון תקף טק' הפנימי וזכה בדרך דהא קיימא לן כרבי עקיבא דקובה בור דות יס לודרך וטוב אין זכותו ת מסתלק וכן חיצון במכר ופנימי במתנה אם יהיה המכר ראשון לא זכה הפנימי בדרך שהרי לא היה לפעולו דרך דהא קיימא לן כרבי עקיבא דמשייר בור דותו כר' ליקח לודרך וכיון סכך אין למקבל ה המתנה אלא הזכות שהיה לפעולו וכו' אבל כשהקנה פניהם כאחד מה שהוא עין יפה לזה הוא רע לזה ולפיכך אין להם דרך אבל במתנה בעין יפה הוא כותן יותר ממוכר

פרק חמשה ועשרים המוכר

פרק חמשה ועשרים המוכר

דבר שיש לו תשמישין לא מכר את התשמישין אלא אם כן פירש כיצד מכר את הבית לא מכר את היציע ששכיבות הבית אף על פי שהוא פתוח לתוכו כד' בשחיה רחב היציע ארבע אמות או יותר אבל פתו' מזה הרי הוא בכלל הבית וכן העליה שעל גבי הבית הפתוחה לתוכו בארובה במעזיבת הבית הרי הוא בכלל הבית: המוכר את הב' לא מכר את החרד שלפני' ממנו אע"פ שמסר לו מ' מצרים החיצונים ולא את הגב בזמן שיש לו מעק' עשרה טפחים ויש בו רחב ארבע אמו ולא את הב' החפור בקרקע ולא את הדות חבני' עבור אע"פ שמכר לו העומק והרום כמו ש

בבאבאנו וצריך המוכר לקנות לו דרך מן הלוקח כדי להכנס בבור זה וא לרות ששייר שכל המוכר בעין יפה מוכר ואם אמר לו מכרת לך הבית חוץ מן הבור או היות אינו צריך לקנו' לו דרך וכן המוכר בור או דות בלבד אין הלוקח צר' לקנו' לו דרך אלא נכנס לתוך ביתו של מוכר עד הדות ומלא: שני בתים זה לפנים מזה מכר שניחם לשנים או נתן שניהם לשנים אין להם דרך זה על זה ואין צריך לומר אם נתן החיצון ומכר הפנימי אבל אם מכר החיצון ונתן הפנימי יש לו דרך שכל הנותן בעין יפה נתן יותר מן המוכר: המוכר את הבית מכר את התנור ואת הכידיים ואת מלבנות הפתחים וזמורברין בשיש ואת הדלת ואת הגדר ואת המגועול אבל לא המפתח ומכר את המכתשת הקבועה אבל לא את המשלשלת מכר את האיטראוביל אבל לא את הכלי שתקמח יורד להוכר שהוא כמו כ' בפ"ה של עץ ולא מכר את מלבנות כרעי' המטה ולא את מלבנות החלונות אף על פי שהן מחוברין בשיש מפני שתן לני' ובזמן שאמר הוואובל מה שבתוכו הרי בולם מטרין: המוכר את החצר מכר בורות שיהיו ומערות שבתוכה וכל חבתיים החיצונים והפנימיים ובת' שיש בהן החול והחני' פתוחות לתוכה אבל שאינן פתוחות לתוכ' אינם נמכרים עמה: היו פתוחות לבאן ולבאן אם רוב תשמישין לתוכה נמכרות עמה ואם לא אינם נמכר' עמה ולא מכר את המשלשלין שבתוכה ובזמן שאמר הוואובל מה שבתוכה הרי בולם מכורים בין כך ובין כך לא מכר את המרחץ ולא בית הבר שבתוכה: המוכר את בית הבר מכר את האבן הגדולה הבנויה בארץ שטוחין עליה ותיים ואת הכלונסאות של ארזי' שסומכין בהן בעת טחינת חותמים ואת היקבים ואת הכלים שנותנין בהן את החותמים הכתושין והם המפריכות אבל לא מכר את הרחיים העליונה ובזמן שאמר הוואובל מה שבתוכו הרי בולם מכורין בין כך ובין כך לא מכר את הכובשים שמכבשים בהם חותמים ולא אתה גלגל ולא את הקורה ולא את השקים ולא את המרצופים: אמר

מגדל עז

דבר שיש לו תשמישין לא מכר את התשמישין אלא אם כן פירש כיצד מכר את הבית לא מכר את היציע ששכיבות הבית אף על פי שהוא פתוח לתוכו כד' בשחיה רחב היציע ארבע אמות או יותר אבל פתו' מזה הרי הוא בכלל הבית וכן העליה שעל גבי הבית הפתוחה לתוכו בארובה במעזיבת הבית הרי הוא בכלל הבית: המוכר את הב' לא מכר את החרד שלפני' ממנו אע"פ שמסר לו מ' מצרים החיצונים ולא את הגב בזמן שיש לו מעק' עשרה טפחים ויש בו רחב ארבע אמו ולא את הב' החפור בקרקע ולא את הדות חבני' עבור אע"פ שמכר לו העומק והרום כמו ש

בבאבאנו וצריך המוכר לקנות לו דרך מן הלוקח כדי להכנס בבור זה וא לרות ששייר שכל המוכר בעין יפה מוכר ואם אמר לו מכרת לך הבית חוץ מן הבור או היות אינו צריך לקנו' לו דרך וכן המוכר בור או דות בלבד אין הלוקח צר' לקנו' לו דרך אלא נכנס לתוך ביתו של מוכר עד הדות ומלא: שני בתים זה לפנים מזה מכר שניחם לשנים או נתן שניהם לשנים אין להם דרך זה על זה ואין צריך לומר אם נתן החיצון ומכר הפנימי אבל אם מכר החיצון ונתן הפנימי יש לו דרך שכל הנותן בעין יפה נתן יותר מן המוכר: המוכר את הבית מכר את התנור ואת הכידיים ואת מלבנות הפתחים וזמורברין בשיש ואת הדלת ואת הגדר ואת המגועול אבל לא המפתח ומכר את המכתשת הקבועה אבל לא את המשלשלת מכר את האיטראוביל אבל לא את הכלי שתקמח יורד להוכר שהוא כמו כ' בפ"ה של עץ ולא מכר את מלבנות כרעי' המטה ולא את מלבנות החלונות אף על פי שהן מחוברין בשיש מפני שתן לני' ובזמן שאמר הוואובל מה שבתוכו הרי בולם מטרין: המוכר את החצר מכר בורות שיהיו ומערות שבתוכה וכל חבתיים החיצונים והפנימיים ובת' שיש בהן החול והחני' פתוחות לתוכה אבל שאינן פתוחות לתוכ' אינם נמכרים עמה: היו פתוחות לבאן ולבאן אם רוב תשמישין לתוכה נמכרות עמה ואם לא אינם נמכר' עמה ולא מכר את המשלשלין שבתוכה ובזמן שאמר הוואובל מה שבתוכה הרי בולם מכורים בין כך ובין כך לא מכר את המרחץ ולא בית הבר שבתוכה: המוכר את בית הבר מכר את האבן הגדולה הבנויה בארץ שטוחין עליה ותיים ואת הכלונסאות של ארזי' שסומכין בהן בעת טחינת חותמים ואת היקבים ואת הכלים שנותנין בהן את החותמים הכתושין והם המפריכות אבל לא מכר את הרחיים העליונה ובזמן שאמר הוואובל מה שבתוכו הרי בולם מכורין בין כך ובין כך לא מכר את הכובשים שמכבשים בהם חותמים ולא אתה גלגל ולא את הקורה ולא את השקים ולא את המרצופים: אמר

כרבי עקיבא ודלא כרובן דהכי א"ל רב הונא לרב נחמן הילכתא כותייכו כו' ע"פ ע"כ:

אבל ר"ט"ס פ' דהיינו ארבע סקורי טוק' בלפון אשכנז ע"כ:

אבל ר"ט"ס פ' שהוא מה סקורי טוק' בלפון אשכנז ע"כ: מה סקורי' שפ"ל בלפון אשכנז ר"ט"ס ע"כ:

את הבית מכר את התנור וכו' גרסת הרב ז"ל איכה כגדס ספרינו שאנו גורסין במשנה ובברייתא לא מכר התנור והכירים וכן כתב ר"י ז"ל זה לשונו הג' לא את התנור ולא את הכירים רכל הך מטלטלין הן ומכל מקום נראה לי שאף המחבר לא אמרה אלא במחברין דאי מטלטלין לא עריפו ממפתח: ואת מלבנות הפתחים וכו' פ' כגון פנימין עמוין של עץ לפון אבן מיגס ז"ל ור"ם פירש תיקון שעושים סביב המזוזות מלמטה ומלמעלה שהדלת שוקף עליהם ע"ל והדין בעיני' פ' זה לשונו בעי רבי אלעזר מלכות של פתחי' מהו היכא דמחברי בטיח לא תיבעי לך דהא מחברי כתיבתי לך דקיימי בסיני ולא מחברי מאי תיקון ופ' סיני יתרות והו סתב המחברין בטיח שאם ביתרות כיון דלא איפטיא לא קנה והרלת במשכ' כגד ומעט בבריית': אבל לא המפתח מ' ובריית': ומכר את המכתשת משנה: מבד' אמ' האבטרווביל משנה ופ' עיגול סביב הריחי' ודבר הקבוע הוא ואין מזיזין אותו ממקומו לפון ר"ם: אבל לא הכלי וכו' הוא פ' קלת הכוכר בגמרא: ולא מכר את מלבנות כרעי' המטה בעי רבי ירמיה מלבנות של כרעי' המטה מהו כל היכ' דמטלטלי' בהר' לא תיבעי לך דהא מטלטלי' כתיבתי לך דלא מטלטלי' מאי תיקון ובעי הרב ז' מיגס ז"ל כתיבתי לך דקבעי ולא מטלטלי' ובתיקון אין לו ללוקח ור"ם ז"ל פירש חתיכות עץ היו כותכים תחת כרעי' המטה כרי' שלא ידבק בקרקע ואם תימצי לומר גבי פתחים וחלונות דמזבני' מטוס דמחברי אלא הכא בדלא מחברי כלל קא מיבעיא ליה אם הוא מכור עם המטה דמטלטלי' בהרה' שמסומר במסמרות או בסיכי' ע"ל והרב אבן מיגס ז"ל פ' דלענין מוכר את הבית הוא השאלה ופ' כל היכא דמטלטלי' בהרי' מטה לא תבעי לך דלא מזבני' בהרי' ביתא וזה דעת רבנו: ולא את מלבנות החלונות וכו' גם זה בעי' דלא איפטיא עם זה לשונו בעי רבי זורא מלבנות של חלונות מהו מי אמרינן לכו בעלמא עבדי או דילמא כיון דמחברי מחברי מאי תיקון ופ' מטה כרברי המחבר דאף במחברין בטיח היא השאלה ועלתה בתיקון ולא קנה אבל הר"ט"ס ז"ל כתב בדלא מחברי בטיח אלא ביתרות כאותה של מלבנות פתחים וכך הוא שאל אלע"ג דלגבי פתחים לא הוברר אם קנה כחן גבי חלונות ודאי לכו הן עמויים וכל שאינן מחוברין ודאי לא קנה או דילמא הרי הן כמלבנות פתחים כיון דמחברי בסיכי' ואף כחן הוא בספק אלנו דבריו ז"ל ור"ם פ' כרשה גם כן במחברין דבטיח פטיחא דקנה ופרשה באם תימצי לומר גבי פתחים קנה גבי חלונות מאי ולא ירעתי מי הכריחם לזה: ובזמן שאמר לו וכו' בברייתא אף על גב שלא נזכרו בה מלבנות סוכר המחבר דודאי לא עריפו מהכוכרים בה וסופא דברייתא בין כך ובין כך לא מכר את הבור ולא את היציע ולא את הדות: המוכר את בית הבר שבתוכה מפורש מן המשנה והברייתא והגמרא והטעם שהבור והרות מכור בחצר ולא בבית לפי שהחצר עשויה לכביסה ולהסקות בהמו' ותשמיש החצר והבור הוא תשמיש אחר ולפי' מכרת עמה אבל בית נאנו עשויה לכביסה ולהסקות בהמו' אלא לרירה ואין תשמישן עוה ממקמי הרב ר"ט"ס ז"ל והרב אבן מיגס ז"ל כתן טעם אחר לפי שדרך החצרות להיות בגן בור דות ואין דרך הבית בכך: המוכר את בית הבר וכו' האבן הגדולה זה כתב במקום יס הכוכר במשנה ואמרו בגמרא יס טלפחא ולפון אבן מיגס ז"ל והיא כמו אבן רחיים בנויה על גבי אכטובה שעליה טוחין את הזתים עד כאן לשונו: ואת הכלונסאות של ארזי' מפורש בגמרא בפירוש בתולות הכוכר במשנה ואת היקבים הבור טיור לתוכו והיא חקיקה ועשויה כמין קבב: אבל לא מכר הרחיים בברייתא: ובין כך וכו' מפורש בברייתא אף גרסת המשנה נראה ש"ל אף על פי שהיא מוחלפת במקצת הספרים: מרצופין הן מלעור טקים הם של כותעת עזים: אמר

מגיד משנה

הלכות מבירה

אמר לו בית הבר וכו' בריתא טס: היו חוכה לה חכיות גם זה סס ולטון רס זל חכיות למכור פת ויין וסוטחין בהן סומטמין ליבטן כרי לעשות מהן סמן בבית הבר זה כדתי' בסמן סומטמין אבל עקר תסמיתן למכור פת ויין הוא עב: את המרחץ מכר את בית הנכרים וכו' עד סוף הפרק מפורט במסכה ובבריתא כנגדת ההלכות ולטון אבן מיגס זל ויקמים הם ספסלאות סל עץ סמטמטמין בהן בבית המרחץ ונתנין בהן מים לפני כל אחר ואחר עכל:

פרק ששה ועשרים

מגילטו

פרק ששה ועשרים

המוכר

את העיר כו' עד ה המוכר לה עיר סופרטס הכל פרק המוכר את הבית: וכן האחין סחלקו וזכה אחר כו' עד סוף הכר' ספורטו חכמים בפרקים אלו עיקר אלו ההלכות פרק המוכר את ה ספיסה והביאור פכה וכו': פכו

המוכר

את העיר וכו' בתים בורות סיחין ומערות וסוככו וכת הדבין ובית הפלחין מטכ' בהמוכר את הב' ופירוט בית הפלחין באג' רפ' כליסכח דגמרא הכי ופי' באג' טענות והענין דכל ארץ סכריכה למים הרבה נקראת בית הפלחין ולטון זה כולל בין סדה בית הבצל ובנוייתא ויס מקומות סענינו סדה בית הבצל ומקומות סענינו גבות לבד וכאן הכל ככלל ומה סכתב סמוכין לה כלמר מסרייה כמו ס סיתבאר חורטין תרגו' עיר חורטא דין החורטין והביבירין מפורט בבריתא: אבל לא מכר את המטלטלן וכו' במסכה בלסון זה אבל לא מכר את המטלטלן ובזמן סאל לו היא וכל מה סכתוב' דאי כולן מכורין אפי' עבד ובהמה וזה לטון רס זל מטלטלן מאני ת תסמיתסיה כגון תכור וכירים וכל הכך מטלטלן דלעיל דאמרינן לא מכר כל סכץ חטוי וסערי אפי' בגמ' מכרס מאי אפילו בהמה ועבדים קינין נקראיך כלי תסמיתסיו וכל סין תסמיתסין חטוי וסערי וככך וזה דהו מטלטלן דלא כידדי כדמוכח בגמרא עכל ומה סכתב תנור וכירים הלך לטנתו סכתבתי פרק כה: שיריה בבריתא ופרטוה בגמרא פסקי' באג' וזה לטון רס זל חתיכו קטנו' בקצה בקצה הגדולה הסמוכה לעיר לא סמוכנת ממנה קצת פיס הפסק כגומא בנתים ו סוריה לטון סורים הוא עכל וית דריכין וחקיך החורטין מפורט טס בבריתא ובסוג' הגמרא אלא סרס זל חלוק ברי' חלק סביס וחלק סביבטה וגרים נמכרין עמה וכתב דכיון דקתני רישא בנותיה אין נמכרין עמה בנות דלא מזדבני סערי טס אחרים להן אבל חלק אחד טס ונקרא טס העיר נמכר עמה וכו': המוכר את העדה מכר את האבני' וכו' במטנה טס מכר אבני' טסה לכרכו ופרטו בגמרא הכא תרגמו אבני' דאכפא

פרק ששה ועשרים

המוכר

את העיר מכר בתים ובורות שיחין ומערות ומרצאות ושוככות ובית הדבים ובית השלחין שבה והסמוכין לה ואת החורשין המוקפין לה ואת השדות הידועות לה ואת הביכרים של חיה ועופות ודגים שפניהם כנגדה אף על פי שהן רחוקים ממנה אבל לא מכר המטלטלין שבתוכה ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך הרי כולן מוכרין ובין כך ובין כך לא מכר לו את שיריה ולא את בנותיה ולא החורשין המוקפין ממנה ולא את החלק שיש לה בים ולא את החלק שיש לה ביכרי חיה ועופות ודגים שאין פניהם כנגדה: המוכר את השדה מכר את האבנים הסדורות לגדר ואת האבנים שמונחין על העומרי' מפני שהן לצרכה ומכר את הקנים החלקים המונחים תחת הגפנים כדי להעמיד את הזכרס מפני שהן לצרכה ומכר את התבואה המחוברת לקרקע אעפ' שהגיע להקצד מכר את מחיצת הקנים שהיא פחות מבית רובע אף על פי שהקנים שלה עבים וחוקים ומכר את השומרה העשויה בטיט אף על פי שאינה קבועה ומכר את החרוב שאינה מורכבת ואת בתולת השקמה אעפ' שהם עבים ומכר כל הדקלים שבה אבל לא מכר את האבנים שאינן סדורות לגדר ולא את האבנים שאינן מונחין על גבי העומרים אף על פי שהן מוכנות לכך ולא את הקנים שבכרס שאינן מונחין תחת הגפנים אעפ' שהן משופין וחלקים ומוכנים לכך ולא את התבואה העקורה מן הקרקע אעפ' שהיא צריכה לשדה ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מוכרין בין כך ובין כך לא מכר חיצת הקנים שהיא בית רובע אעפ' שהקנים שבה דקים וקטנים ולא מכר ערוגה קמנה של בשמים שיש לה שם בפני עצמה כגון שקורין לה בורדא של פלוני ולא את השומרה בזמן שאינה עשויה בטיט אעפ' שהיא קבועה בארץ ולא מכר את החרוב המורכב ולא סרן של שקמה ואפי' הן דקים ולא מכר את הכור שבה ולא את הגת ולא את השוכך בין חרבים בין שלמי' וצריך המוכר לקנו' לו דרך מן הרוקח כדי שילך בה עד אותו הכור או את הדות או את הגת או את השוכך שנשאר לו בתוך השדה ואם פירש ואמר הוין מאלו אינו צריך ליקח לו דרך ברא' במוכר מפני שהיה לו ללוקח לפרש ולא פירש אין לו את אלו אבל הנותן מתנה קנה את כולן בין בשדה בין בבית בין בחצר בין בבית הבר כללו של דבר הנותן קרקע קנה המקבל כל המתובר לה עד שפירש וכן האחין שחלקו וזכה אחד מהן בשדה וזכה בכולן והמתחזיק בנכסי הגר החזיק בשדה וזכה בכולן והמקדיש את השדה הקדיש כולן אף במוכר ולוקח אין כל אלו הדברים וכיוצא בהן מענינם אמורין אלא במקום שאין שם מנהג ולא שמות ידועים לכל דבר ודבר בפני עצמו אבל במקום שנהגו שהמוכר כך מכר כך הרי זה מוכר וסומכין על חמנתו וכן במקום שאין קורין בית אלא לבי' לבדו או שקורין בית לבית וכל סביבותיו ולכל שעל גביו הולכין אחר לשון אנשי המקום וכן הדין במוכר חצר או שדה או עיר או מטלטלן בכל הולכין אחר השמות הערוכות בפי הכל וזה עקר גדול בכל דברי משא ומתן הולכין אחר לשון בני אדם באותו המקום ואחר המנהג אבל מקום שאין ידוע בו מנהג ולא שמות מיוחדין אלא יש קורין כך ויש שקורין כך עושים כמו שפירשו חכמים בפרקים אלו: פכו

את העיר מכר בתים ובורות שיחין ומערות ומרצאות ושוככות ובית הדבים ובית השלחין שבה והסמוכין לה ואת החורשין המוקפין לה ואת השדות הידועות לה ואת הביכרים של חיה ועופות ודגים שפניהם כנגדה אף על פי שהן רחוקים ממנה אבל לא מכר המטלטלין שבתוכה ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה אני מוכר לך הרי כולן מוכרין ובין כך ובין כך לא מכר לו את שיריה ולא את בנותיה ולא החורשין המוקפין ממנה ולא את החלק שיש לה בים ולא את החלק שיש לה ביכרי חיה ועופות ודגים שאין פניהם כנגדה: המוכר את השדה מכר את האבנים הסדורות לגדר ואת האבנים שמונחין על העומרי' מפני שהן לצרכה ומכר את הקנים החלקים המונחים תחת הגפנים כדי להעמיד את הזכרס מפני שהן לצרכה ומכר את התבואה המחוברת לקרקע אעפ' שהגיע להקצד מכר את מחיצת הקנים שהיא פחות מבית רובע אף על פי שהקנים שלה עבים וחוקים ומכר את השומרה העשויה בטיט אף על פי שאינה קבועה ומכר את החרוב שאינה מורכבת ואת בתולת השקמה אעפ' שהם עבים ומכר כל הדקלים שבה אבל לא מכר את האבנים שאינן סדורות לגדר ולא את האבנים שאינן מונחין על גבי העומרים אף על פי שהן מוכנות לכך ולא את הקנים שבכרס שאינן מונחין תחת הגפנים אעפ' שהן משופין וחלקים ומוכנים לכך ולא את התבואה העקורה מן הקרקע אעפ' שהיא צריכה לשדה ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מוכרין בין כך ובין כך לא מכר חיצת הקנים שהיא בית רובע אעפ' שהקנים שבה דקים וקטנים ולא מכר ערוגה קמנה של בשמים שיש לה שם בפני עצמה כגון שקורין לה בורדא של פלוני ולא את השומרה בזמן שאינה עשויה בטיט אעפ' שהיא קבועה בארץ ולא מכר את החרוב המורכב ולא סרן של שקמה ואפי' הן דקים ולא מכר את הכור שבה ולא את הגת ולא את השוכך בין חרבים בין שלמי' וצריך המוכר לקנו' לו דרך מן הרוקח כדי שילך בה עד אותו הכור או את הדות או את הגת או את השוכך שנשאר לו בתוך השדה ואם פירש ואמר הוין מאלו אינו צריך ליקח לו דרך ברא' במוכר מפני שהיה לו ללוקח לפרש ולא פירש אין לו את אלו אבל הנותן מתנה קנה את כולן בין בשדה בין בבית בין בחצר בין בבית הבר כללו של דבר הנותן קרקע קנה המקבל כל המתובר לה עד שפירש וכן האחין שחלקו וזכה אחד מהן בשדה וזכה בכולן והמתחזיק בנכסי הגר החזיק בשדה וזכה בכולן והמקדיש את השדה הקדיש כולן אף במוכר ולוקח אין כל אלו הדברים וכיוצא בהן מענינם אמורין אלא במקום שאין שם מנהג ולא שמות ידועים לכל דבר ודבר בפני עצמו אבל במקום שנהגו שהמוכר כך מכר כך הרי זה מוכר וסומכין על חמנתו וכן במקום שאין קורין בית אלא לבי' לבדו או שקורין בית לבית וכל סביבותיו ולכל שעל גביו הולכין אחר לשון אנשי המקום וכן הדין במוכר חצר או שדה או עיר או מטלטלן בכל הולכין אחר השמות הערוכות בפי הכל וזה עקר גדול בכל דברי משא ומתן הולכין אחר לשון בני אדם באותו המקום ואחר המנהג אבל מקום שאין ידוע בו מנהג ולא שמות מיוחדין אלא יש קורין כך ויש שקורין כך עושים כמו שפירשו חכמים בפרקים אלו: פכו

פ' המונחין על העומרי' כולן אמר אבנים הסדורות לגדר והמחבר פסק כסתי' הלכות דלענין הדין טכיה' אמת ולא כחלקו: חצת הקני' פי' זל קנים הרבה גדילין סתלח אחר ויתר הדיכין מביארי' במטנה בבאור ובגמרא: אבל לא מכר וכו' גם זה בחיותה מטנה טס עס באור הגמ': ובין כך ובין כך וכו' גם זה טס וכתן טעס לדבר רס זל סכל אלו חטובין סדה בפני עמנו והרי הוא כמי שמכר סתי' סרות ולא סתי' סרות וחיצת הקנים וסרן הסקמה וחרוב הסקמה המורכב חטובין סדה בפני עמנו עד כאן לסונו דין הבור והגת והסוכך מפורטין במטנה: וצריך ליקח לו דרך וכו' מטנה וכתב הרשב"א זל דלחילכות המסויירין אין צריך דרך ורס זל סכתב דאף לחילכות צריך: ברא' במוכר וכו' מטנה טס ופרטס הרב אבן מיגס זל דלא אמרו כתן את כולן לא כגון בור ודורות וסוכך סהן בתוך הסד' ואינן בכלל המכיר אבל מה שאיכו בתוך הבית או בתוך החצר כגון יביע וחדר סלפסיס ממכו כי היכי דאיל' בכלל המכירה אינן אף בכלל המתנה ולדבריו הסכי' הרשב"א זל: כללו של דבר הנותן קרקע קנה המקבל כל המתובר וכו' גם זה כתב הרשב"א זל סחין כלל מטנתו אלא לדברים המחוברים או לדברים הצריכין לקרקע כגון תבואה תלושה וזה לסוכו מיהו אס יש מעות בסדה או תבואה תלושה סאיכה צריכ לקרקע וכל דבר סלא הוצרך למתכיל להזכיר ולומ' סלא מכר רפשיט' דחינן בכלל סדה הווא ודאי לא קנה ליה מקבל מתנה עכל וממ' מדבריר רבנו כראה סאפילו תבואה תלושה סאיכה צריכ לקרקע וכל דבר סלא הוצרך למתכיל להזכיר ולומ' סלא מכר רפשיט' בדוקא והרס כנזל הכריע כדברי רס זל ואין זה אלא במתנת קרקע אבל בספיסה ויתר המטלטלין הכותן והמוכר טוין סלא כוכר זה אלא בקרקע וכן סת' רס זל וכן האחין סחלקו וכו' אף במוכר ולוקח וכו' זה פשוט מבואר בגמרא פרק המוכר את הבית גבי המוכר בית לחברו בסדה גדולה היכי דמי חילמא דקרו ליה בית בריה וכו' וכיוצא בזה בהמוכר את הספיסה גבי צמד ביקר הכה סהכל לפי הלסון סקורין באותן מקום וכן סכינו בתוספתא ברא' במקום סלא כהגו אבל במקום סכהגו הכל כמנהג המדינה וזה מבואר: פכו

פרק שבעה ועשרים

המוכר

את הספינה מכר את התורן וכו' מטנה ובריתא רחם פריך המוכר את הספינה וכו' הטמות תורן אסקריא העץ שתולין בו הכס הכס חררהא פיקלעיהו הולין ספורסין להולין הספינה ברוח עונגין המטותין המכהיגין אותה פי החבלים טבחה מוטכין את הספינה ומכניסין אותה לכמל ויט לפרט האסקלה פי אבן מיגס זל ורס פי רמוס בלעז האסקלה פי אבן מיגס זל היא הנקראת אסקליא והיא בית הכסא טבספינה עכ ורס זל

פרק שבעה ועשרים

פרק שבעה ועשרים

את הספינה עד לכמר ביקר את המוכר את המוכר את הספינה וכו' פריך המוכר את הספינה וכו' את העול וכו' מכר את העגלה וכו' עד וכיוצא בהן כתב הר"אבד זל אלעפ שהוא כן ב בתוספתא אין המוכר עליה שאין הטעם טלה ברור והרב זל לא הבי' אותה עליו ואני אמר אחכנו מציאות בהלכות המדויקות ועליה סמכו רבותי לטע: וכן המוכר את החמור כו' עד אין מביאין ראיה מן הדמים כ המוכר את הספינה: המוכר את הספינה עד שאין קול חמור לחלבתוספתא פריך המוכר הספינה: האומר לחבירו ראש עבד זה כו' עד מכרת תמיד במטבח כתב הר"אבד זל דבר זה מצא אותו במסכת ערכי ראש עבד זה הקדש ראש חמור זה הקדש הוא וההקדש סותפין בו ראשו של עבד זה

המוכר

את הספינה מכר את התורן ואת הגס את עתנים שלה ואת כל המשושין המנהיגין אותה ואת הכבש והאסקלה שעולין בהן לספינה ויודר' מעליה ואת בית המים שבתוך אבל לא מכר את הביצית והיא הספינה הקטנה שהולכין בה על המים הקרובים ליבשה ולא מכר הדוגית והיא הספינה הקטנה שצדין בה המלחים את הרג' ולא מכר את העברי' העושין בהן ולא את המרצופין ולא את הסחור' שבתוכה ובזמן שאמ' לו היא וכל מה שבתוכה אני מוכר הרי כולן מכורין המוכר את הקרון לא מכר את הפרדות בזמן שאין קשורות עמו מכר את הפרדות לא מכר את הקרון מכר את הצמד לא מכר את הבקר מכר את הבקר לא מכר את הצמד במקום שקודין מקצתן לצמד בקר המוכר את העול מכר את הפר' מכר את הפר' לא מכר את העול מכר את העגלה מכר את הבקר את הבקר לא מכר את העגלה ואין הדמים ראה בכל אלו הדברים וכיוצא בהן וכן המוכר את החמור מכר את המרדע ואת האוקף אף על פי שאין עליו אבל לא מכר את השק ולא מרכבת הנשים ו ואפילו היו עליו בשע' המכר ואין הדמים ראה שאם טעה בבדי ש שהדעת נוטה יש לו אונאה או בטול מקח כדין כל מוכר ולוקח ואם טעה בבדי שאין הדעת נוטה לא בטול מקח שזה מתנה נתן לו ואין לו אלא החמור בלא שקים וכן כל כיוצא בזה אין מביאין בו ראיה מן הדמים: המוכר את השפחה מכר כלים שעליה אפילו הם מאה אבל לא מכר השירים ולא הנזמין ולא הטבעות ולא את הקטלא' שבצוארה ואם אמר לו שפחה וכל מה שעליה הרי כולן מכורין אף על פי שיש עליה כלים של מאה מנה: האומר לחברו שפחה מעוברת אני מוכר לך פרה מעוברת אני מוכר לך מכר לו את הולד שפח' מניקה אני מוכר לך פרה מניקה אני מוכר לך לא מכר את הולד חמורה מניקה אני מוכר לך מכר לו את השיח שאין אדם קונה חמור לחלבה: האומר לחברו ראש עבד זה או ראש חמור זה אני מוכר לך הרי זה מכר הציו וכן הדין בכל אבר שהנשמה תלויה בו אמר לו יד עבד זה או יד חמור זה אני מוכר לך משמנין ביניהם וכן הדין בכל אבר שאין הנשמה תלויה בו אמר לו ראש פרה זו אני מוכר לך לא מכר אלא הראש בלבד שהרי ראשה נמכרת תמיד במטבחיים: מכר

פי המעכבין אותן מליך מלסון הלהן תעגה והם על ברזל העצים שמוטטין בהן הספינות זה לטון כולן מכורין וכו' ופי' אסקלה כבש ופי' כבש ידוע מרובי שקים גדולי טמטימי בהן פרחמטיא טבספינ: המוכר את הקרון וכו' מטנה היא בכ' המוכר את הספינה ובגמ' שאם היו ארוקין בו הכל מכור ופי' ארוקין בקרון בעטת המכירה וטעמא דכל שארוקין בו הרי הן לקרון כתנוד וכרים לבית זהו ס פכת המהבר בזמן שאין קשורות טאם הם קשורות כולן מכורין: מכר את הכמר והגס זה באלו' מטנה ומה שכתבואפילו במקום פקעת קורין מביאר בגמרא כיון שאין כולן ארוקין קורין כן אינו מוכר ובפירושי הרב אבן מיגס זל גבי מכר הכמר לא מכר הבקר ומכתבא לן דהכי מילי בטאין ה הבק' כמלך אבל אם הבקר ארוקי' כמלך אמרינן ליה כוליה זבח ליה דילכיליה מקרון ופרדו' עכל וכן דעת הרמב"ם זל ותנא רביית' תנא בקרון והה' לכמר דחר טעמא אית להו עליו המוכר את העול וכו' בהשנות א"א אלעפ שהו כן בתוספתא אין סומכין עליה שאין הטע טלה ברור והרב זל לא הביא אותה עליו: ולפי מה שפי' רס לא ידעתי מה הוא פירוש קרון עגלה ופי' מכר הוא העול וכו': וכן המוכר את החמור וכו' דין המדדעת והאוקף ממיר' דעולא סס אבל באוקף ומדדעת דברי הכל כולן מכורין עכ ומה שכתב אלעפ שאין עליו הוא כדעת רבו אבן מיגס זל שפירס דמדקא קתים עולא סמ דלעולם מכור' דאין דוק בעורן עליו היה לו לבאר דין הטק ומרכבת הנסים כחכמי דמסתנינו דאמרי מכר חמור לא מכר כליו ובעורן עליו בעיאר ללא אפטיאט בגמל אי מודו רבנן ובהלכות הילכך אינן מכורין סכל המוכר מחברו עליו הראיה עכ וכן כתבו זל ויט חולקין בלין האוקף והמדדעת ב בשאי' עורן עליו והמרדעולא קתם דבריו לפי שלא כתבאר חם מודים חכמי' בטק בעורן עליו או חולקין אוקף ומדדעת לא קנה אלא בעורן עליו וטק אפילו עורן עליו לא קנה ולזה הסכי' הרמב"ם זל וטעם המדדעת והאוקף טרין מכורין יותר מהטק לפי שהן כלי רכיבה וחמור לרכיבה עומד והה' למוכר בהמה אחרת שמכר כלי רכיבה לפי דעת המחבר אפילו אין עורן עליה ולפי דעת האחרים בעורן עליה בדוקא: ואין הדמים ראה טעם טעה בכרי טהדעת טועה וכו' ככר כתבאר פריך יב טיעור האונאה וטול מקח: ואם טעה בכרי שאין הדעת טועה וכו' פסק המחבר כלים מכר את המרא דגבי כמר וטק הקסו על חכמים שאמרו אין הדמים ראה וחי' אין הדמים ראה והוא בטול מקח ותרבו מאי אין הדמים ראה דהוי בטול מקח פי' טחכמים סבורין שאין הדמים ראה כמכר את הצמד טיהיה הבקר מכור לא לא מכר את הבקר ויהיה המקח בטל אי בעית אמ' כאן בכרי טהדעת טועה כאן בכרי שאין הדעת טועה כי אמרי' בעלמ' אונאה וטול מקח דוקא בכרי טהדעת טועה אבל בכרי שאין הדעת טועה המקח קיים ויתרון הדמי' מחילה דמסתמא לא טעה לוקח כו' האי מדע ידע דאית ביה אונאה ואלעפכ נתרצה במקחו והרי זה כדן הנזכר פריך ז' לוקח טאמר למוכר חסץ זה שאין לוקח ממך במאה וכו' והרמב"ם זל הסכימו גם כן לפסוק כלסון אחרון: המוכר את הספחה וכו' תוספתא כלסונה והיא בהלכות: המוכר לחברו טפחה וכו' גם זה בתוספתא ודין פרה וחמורה מניקות הוא פטוט בגמרא בהמוכר את הספינה: האומר לחברו וכו' דבר זה נזכר איתו במסכת ערכי ראש עבד זה הקדש ראש חמור זה הקדש וכו' עיי' סס פריך האומר משקלי עליו וכו' עכ' כאן בהסגות ולא מצאתי אותו בגמרתיו וראוי להיות בירושלמי במסכת ערכי: מכר

את הספינה עד לכמר ביקר את המוכר את המוכר את הספינה וכו' פריך המוכר את הספינה וכו' את העול וכו' מכר את העגלה וכו' עד וכיוצא בהן כתב הר"אבד זל אלעפ שהוא כן ב בתוספתא אין המוכר עליה שאין הטעם טלה ברור והרב זל לא הבי' אותה עליו ואני אמר אחכנו מציאות בהלכות המדויקות ועליה סמכו רבותי לטע: וכן המוכר את החמור כו' עד אין מביאין ראיה מן הדמים כ המוכר את הספינה: המוכר את הספינה עד שאין קול חמור לחלבתוספתא פריך המוכר הספינה: האומר לחבירו ראש עבד זה כו' עד מכרת תמיד במטבח כתב הר"אבד זל דבר זה מצא אותו במסכת ערכי ראש עבד זה הקדש ראש חמור זה הקדש הוא וההקדש סותפין בו ראשו של עבד זה

כתירוץ אחרון סבספרי' ולא כתירוץ ראשון דאמר מאי אין הדמים ראה ביטול מקח וכן פ'טעם דמסתברא כתירוץ אחרון עכ:

אומר ריבס דלכא למיפריך מהפא לרב דאמרי' בהאים מקדש גבי מקדש אחותו רגמר ונתן לסס פקרון דהתם אין המעט הקיים כל עיקר אבל הכא לענין המכר המקח קיים ואין סברא סמעות המכר יחזיר והמות לא יחזיר ומיהו האי סיכוא לא סייך בפ' איהו כסך גבי האימאן דייף פטינו לחברי' ואטכח יתירתא חס בכרי טהדעת ט טועה לא כריך לחהדרויה אית' במתנה יתבה כהליה כבהילכות מלוה פ' זל דהתם לכתא למימר דפקרון הוא סאי' עדע סיחזור ומנה אותס רי' עכ:

הילכך לסתמזכי לות טהן מודים בטק וחדרנו בעורן עליו באוקף ומדדעת קנה אף באין עורן עליו וכיון דבעית לא אפטיאט אוקף ומדדעת לא קנה אלא בעורן עליו וטק אפילו עורן עליו לא קנה ולזה הסכי' הרמב"ם זל וטעם המדדעת והאוקף טרין מכורין יותר מהטק לפי שהן כלי רכיבה וחמור לרכיבה עומד והה' למוכר בהמה אחרת שמכר כלי רכיבה לפי דעת המחבר אפילו אין עורן עליה ולפי דעת האחרים בעורן עליה בדוקא: ואין הדמים ראה טעם טעה בכרי טהדעת טועה וכו' ככר כתבאר פריך יב טיעור האונאה וטול מקח: ואם טעה בכרי שאין הדעת טועה וכו' פסק המחבר כלים מכר את המרא דגבי כמר וטק הקסו על חכמים שאמרו אין הדמים ראה וחי' אין הדמים ראה והוא בטול מקח ותרבו מאי אין הדמים ראה דהוי בטול מקח פי' טחכמים סבורין שאין הדמים ראה כמכר את הצמד טיהיה הבקר מכור לא לא מכר את הבקר ויהיה המקח בטל אי בעית אמ' כאן בכרי טהדעת טועה כאן בכרי שאין הדעת טועה כי אמרי' בעלמ' אונאה וטול מקח דוקא בכרי טהדעת טועה אבל בכרי שאין הדעת טועה המקח קיים ויתרון הדמי' מחילה דמסתמא לא טעה לוקח כו' האי מדע ידע דאית ביה אונאה ואלעפכ נתרצה במקחו והרי זה כדן הנזכר פריך ז' לוקח טאמר למוכר חסץ זה שאין לוקח ממך במאה וכו' והרמב"ם זל הסכימו גם כן לפסוק כלסון אחרון: המוכר את הספחה וכו' תוספתא כלסונה והיא בהלכות: המוכר לחברו טפחה וכו' גם זה בתוספתא ודין פרה וחמורה מניקות הוא פטוט בגמרא בהמוכר את הספינה: האומר לחברו וכו' דבר זה נזכר איתו במסכת ערכי ראש עבד זה הקדש ראש חמור זה הקדש וכו' עיי' סס פריך האומר משקלי עליו וכו' עכ' כאן בהסגות ולא מצאתי אותו בגמרתיו וראוי להיות בירושלמי במסכת ערכי: מכר

עו ג 77 וי

מגדל עון

זה ראשו של חמור זה מכור לך משמני בניהם והעמלה עם בך דמי מזבח וסחמרי יהא קרום לדמיו ועיין עם פרק האומר מסקלי עלי עכ"ל:
ואני חומר פרק חמישי בפרק ראשון כתחלה לסופר דפק רערכין וראו מיתביא בשמעתין דכדון בכבדו ומה שהכריך עיין הראב"ד ז"ל
משו דמוקיי לה בקרטי מזבח כיחא ליה דקיינו במסק' ראשון וכבר כתבה דמי ז"ל פרק קמ"א דהלכות ערכין וחרמי לאותה מסק' אבל במסק' בתרייתא וסוגיין דתלמודא תלי ברב שהנשמת תלויה בו כמו שכתב כאן: המוכר את הראש בבהמה גסה כו' עד סוף הפרק פרק המוכר את הספינה:

הלכות מביירה

המכר את הראש בבהמה גסה לא מכר את הרגלים מכר את הרגלי לא מכר את הראש מכר את הקנה לא מכר את הכבד לא מכר את חקני אבל בבתמי דקח מכר את הראש מכר את הרגלי לא מכר את הראש מכר את הקנה מכר את הכבד לא מכר את הכבד לא מכר את הקנה: המוכר את חבור לא מכר את מימיו מכר את האשפה מכר את זבלה מכר כוזת מכר דבורי מכר שובך מכר את היינים אל יליו מעיניך העיקר הגדול ברבדים אלו שהוא מנהג המרי' והשמות הידועי' ביחוד לכל דבר ודבר ובמקום שאין מנהג ולא שם שהכל אומר לו ביחוד ולא שתוף והלכין אחר אלו הבללות שבארו חכמים כמו שבארנו:

מגיד משנה

מכר את הראש בבהמה גסה וכו' משנה עם ופי' הקנה היא הריאה ונקראת על עם הקנה שלה ירוסלמי רבי יצחק סאל מכר חזי הראש מכר חזי הרגלי מכר חזי קנה מכר חזי כבד חס מכר חזי כשמעיל מן הדא מכר את הראש כמ' שה' ד' כמו שהיא בני מע' כמו שהם כותבין לכהן ואינו מכ' להן מן הדמי' לקחן ממכו במסק' הית' לכהן ומכ' להן מן הדמי' עכ' המוכר את הכור לא מכר מימיו וכו' דין הכור הו' הפך המשנה כדאית' בגמ' עם: מכר את האשפה וכו' מוכר במגנה ומה שכתב אל ילמו כבד כתבאר בפרק ססה ועשרים:

פרק שמנה ועשרים

האומר

לחברו בית כור עפר וכו'
מסנה ראש פרק בית כור ועשרים דדוקא אל עפר דמסמ' קרי' הראש לזריעה אבל אם לא אמר לו עפר אפי' כלו סלעים הגיעו וחלקו עלת סאי' מלת עפר מעלה ומוריד כדן זה: אף על פי שאין מלאים מש מכור בגמ': או סלעים במסנה: ופר' וכגון סרביס ד' על ד' דהו' מקום חסוב בפני עצמו אפי' לטון רפות היחיד דסבת והרסבא' ז' כת' ובי' וסלמי בעול' היה סס' עמוק עשרה ואין כור' מהו ומחור מה סאי' מרו סס' משמע סהו' ממד ומכל מקום משמע התם כדאי מתוך בעי' זו סאי' יס' כרסור' על ד' אין נמדדין כדברי' ר' ז' שאין אדם רוצה וכו' טעם זה מפורס' במסנה בגמרא: ולקוח אלנו הבאי' והסלעים בכלל בית הכור בלא דמים זה לא כתבאר בגמרא ולסוף המשנה אין נמדדין עמה אבל הו' דעת המחבר וכן כראי' דעת אבן מינ' ז' שהי' לגבי הקד'ם כפוד' סרהו כתבולוק' אומן בלא פרוץ וכל סכן לגבי מקח וממכר אבל הרא' ז' כתבמהן של מוכר וכופין את הלוקח ליקח אותן בדמיהן לפי סהן בדברים אכודי' ביד המוכר והפית הלוקח דברי' תמה הם שאינו רומה למה פאמח' לפנינו מחזיר לו דמים לפי טעם דבר ראויה הוא מה שהו' קונה אבל כאן אין ככריחהו לקנות כקעים וסלעים כן כתב הרשב"א ז' הו' פחות וכו' במסנה: בד' בטל' היה בהן אלא בית ארבע קבין וכו' בגמ' אמר רבי יצחק טרסי' סאי' מכרו בית ארבע קבין אמר רב עקיבא בר חמא והו' סמובלעין ברובה של סדה בעי רבי חי' בר אבא רובן כמיטון ומטון כרובמהו תיקו בעי רבי ירמיה בסיר מהו בסורה מהו תיקו אכטרינין מהו דרך עקלתון מהו תיקו תכא' אם היה סלע יחיד אפי' כל סהו' אין נמדד עמה אם היה סמו' למכר אפילו כל סהו' אין נמדד עמה כך הגירסא בהלכות ורב איי' ז' גרים גבי סלע יחיד אפילו בית רובע אינו נמדד עמה בעי רב פסא עפר מופסק בנתים מהו תיקו בעי רב אסי עפר מלמטה וכו' מלמלה עפר מלמעלה וכו' מהו תיקו עכ' בגמרא ויס' ספרסו דהא דרבי יוחנן פליג' ארבע קבין לא למד דלא סגי במובלעין בזמנה קבין אלא כסהו כבלעין בחלשה קבין ברובה של סדה פחות מכן כרסופי' דמו ואינן נמדדין וכן כתב אבן מינ' ז' ואמר ורב האי' ז' לא גרים בספר מקח וממכר הא דרב עקיבא כלל והראב"ד ז' פירס' דרבי חי' לא פליג' אדרב עקיבא בהלכות אלא מוסק' על דבריו הוא דהא והא בעינן והרב אלפסי' ז' לא כראה סקובר כן סהבי' הא דרב עקיבא דהלכו' וזה דעת המחבר: הו' מובלעין רובן במטון ומטון ברובן כך היא הנסחה הדוקא בספר המחבר והיא בעי' דרב חי' ופירוסה אם היו רובן של ד' קבין אלנו במיעוטו של בית כור והמיעוט הכפול מר' קבין אלנו ברובה של בית כור זה מהו כיון סכלל' קבין אלנו לא כסלס' אלא ברובן של בית כור זה נמדד או דילמ' כיון סרובן של ד' קבין אלנו מכוסס' הו' ואינו נמדד תיקו עכ' לסוף אבן מינ' ז' ואין פיר' ז' או סהו' חלקין וכו' זה כתב בעין' החלמוד בגמ' כסאר': או כמו עגול זהו כסיר': או כמו משולש גורם המחבר כחכוכא מהו כגריס' רב האי' גאון ז': או סהו' בצדדין וכו' זה נכחא בספריו וגריסת הגמ' אכטרינין ופי' אבן מינ' ז' כגון סהו' טרסי' אלנו מכוכבי' אלא סיוכא מהן קרכו לכאן ולכאן והסר' ככנסת בין אותן הקרכו' הו' אותן מהן ואינה מפסקת ביניהם וכן העיקר מהו כמפורזין דמו כיון שהסדה ככנסת בין אותן הקרכו' הו' אותן מהן ומפסקת ביניהם ובין הגוף י' כמכוסס' דמו עקלתון סנמכא סהן מדוסקן זה ליה כדרך עקלתון והסדה ככנסת בין העקמימות עכ' ז' ובן אם היה עפר וכו' היא בעי' דרב אסי אבל אבן מינ' ז' פירס' דקאי' אסמו' למכר סרב כפא' סאל' אם עפר מפסיק אם הוא כדון כסמוך למכר או לא ובא רב אסי ויאמר אהל' הפסיק עפר בנתים לאו סמוך למכר הוא עפר למטה ואותה כוכמא מלמעלה סמוך למכר אי כמי' אפכא עפר מלמעלה ולא גבוה סלס' בעומק המחרישה מהו אלנו דבריהם ודעת המחבר דבעי' באפכי' כפסה הוא: וכו' כגריס' רב האי' ז' ולומר דכסאי' מרד עמה אפילו טרסי' של ארבע קבין טרסי' כעין כרורות אבל סלע של אבן עם בפני עצמו יס' לו ואינו נמדד עמה עכ' הרשב"א ז': והיה סמוך וכו' כבר נכר זה למעלה: אמר

פרק שמנה ועשרים

האומר

לחברו בית כור עפר אני מוכר לך והו' בתוך השדה גאיות קטנים עמוקים עשרה טפחים אין נכללין בכלל הכית כור שאין בהן מים או סלעים גבוהים עשרה טפחים אף על פי שאין אדם רוצה ליתן מעותיו במקום אחד ונראין כשנים או שלשה מקומות ולקוח אלו הגאיות והסלעים בכלל הבית כור בלא דמים היו פחות מכאן נמדדין עמה בד' בשלא היה בהן אלא בית ארבעה קבין והו' חר' קבין מובלעין בתוך עשרה קבין בתוך רובת של סדה אבל היתת יתר על ארבעת קבין או שמו מפורזין הרבה או אינן מובלעין אעפ' שאין בהן עשרה אין נמדדין עמה הו' נבלעין רובן במטון או במטון ברובן או שהיו מוחלקין כמו חוט שוה או כמו עגול או כמו משולש או שהיו צדדין או שהיו דרך עקלתון כל אלו ספק והמציא מחברו עליו הראיה וכן אם היה עפר מלמעלה וסלע מלמטה או סלע מלמעלה ועפר מלמטה דריזה ספק היה בה סלע יחיד אפילו בית רובע לטר אין נמדד עמה ואם היה סמוך למכר אפילו כל שהוא אין זה נמדד עמה הפסיק עפר בין סלע למכר הרי זה ספק אמר לו בבית כור עפר אני מוכר לך אפילו היו בה גאיות עמוקות עשרה טפחים או יותר או סלעים גבוהים עשרה טפחים או יותר הרי אלו נמדדין עמה: האומר לחברו בית כור עפר אני מוכר לך סדה בחבל אם פחת כל שהוא מנכה לו מן הדמים ואם הדותיר כל שהוא יחזיר לו אמר

פרק שמנה ועשרים

האומר

לחברו בית כור עפר וכו' עד כרין סהו' עתה הכל בבבא בתרא פרק בית כור: האומר לחברו בית כור עפר אני מוכר לך וכו' או סאי' לו בית כור וכו' עד אם חסר אם יתר כתב הראב"ד ז' לא ידעתי מהו זה כי הכחות סבלסוכות קולא היא ל לכתבע ואם נתן מעות הלוקח הוא התובע ואם לא נתן והלוקח מחזיק והמוכר תובע מעות יתרים הוא התובע ופעמים סחסר קולא או חומר לכתבע וכן היתר עכ' ז' ואני

בית כור

כמי' אפכא עפר מלמעלה ולא גבוה סלס' בעומק המחרישה מהו אלנו דבריהם ודעת המחבר דבעי' באפכי' כפסה הוא: וכו' כגריס' רב האי' ז' ולומר דכסאי' מרד עמה אפילו טרסי' של ארבע קבין טרסי' כעין כרורות אבל סלע של אבן עם בפני עצמו יס' לו ואינו נמדד עמה עכ' הרשב"א ז': והיה סמוך וכו' כבר נכר זה למעלה: אמר

מכוסס' דמו עקלתון סנמכא סהן מדוסקן זה ליה כדרך עקלתון והסדה ככנסת בין העקמימות עכ' ז' ובן אם היה עפר וכו' היא בעי' דרב אסי אבל אבן מינ' ז' פירס' דקאי' אסמו' למכר סרב כפא' סאל' אם עפר מפסיק אם הוא כדון כסמוך למכר או לא ובא רב אסי ויאמר אהל' הפסיק עפר בנתים לאו סמוך למכר הוא עפר למטה ואותה כוכמא מלמעלה סמוך למכר אי כמי' אפכא עפר מלמעלה ולא גבוה סלס' בעומק המחרישה מהו אלנו דבריהם ודעת המחבר דבעי' באפכי' כפסה הוא: וכו' כגריס' רב האי' ז' ולומר דכסאי' מרד עמה אפילו טרסי' של ארבע קבין טרסי' כעין כרורות אבל סלע של אבן עם בפני עצמו יס' לו ואינו נמדד עמה עכ' הרשב"א ז': והיה סמוך וכו' כבר נכר זה למעלה: אמר

בית כור

האומר

לחברו בית כור

אמר

אמר

אמר

אמר

מגיד משנה הלכות מבירה קנין תרוב

אמר לו בית כור עפר וכו' זה כתבאר בגמ' באומ' בית כור עפר שיש לי במקו' פלוני הא אם אמר לו בית כור מכל סדויתו כותן לו בלי סיפחת וכו' יתר על כן וכו' במסנה ובגמרא לא את המותר בלבד הו' מחזיר פי' מותר על הרובעין אלא מחזיר לו את כל הרובעין כולן ואכולה קחיו וכפ' פרטו רב האי ור' ז' לומר דאם מכר לו ע' עשרין שאין והותר עשרין ואחר רובעין מחזירין לו כולן במעו' שלא כדברי אבן מיג' ז' שכתב שאם אף במה שהוא יתר על הרובע לכל פאה ופאה שיעור תשעה קבין ש' שאינו מחזיר לו את המותר ולא הרובעין ואם הותר בכל שאין כ"א רובעין אינו מחזיר לו אלא רובע אחד ולסוף המחבר מורה כדברי רב האי ז' : ומזהו מחזיר לו אם היתה התוספת פחותה מט' קבין מחזיר לו דמים כמע' המכיר ליפות כח המוכר וכו' במסנה מחזיר לו מעות ואם רצה מחזיר לו קרקע ולמה אמרו מחזיר לו מעות כדי ליפות כחו של מוכר שאם טייר בסדה בית תשעה קבין ובגנה בית חזיק וכדברי רבי ע' עקיבא בית רובע מחזיר לו את ה' הקרקע עכ' במסנה : ואם היתה התוספת וכו' בריתא בגמרא : היתה תוספת יתירה על תשעה קבין כותן רובע על כל פאה ופאה ו והכא' יתר על כל הרובעין אם יש בו תשעה קבין כותן לו על כל הרובעין כולן עם היתר מן הקרקע ונתנה לו כשעה שלקח ממנו במה דברים אמורים בהיתה בזול כ בשעת ממכר והותרה בשעת חזרתה יתר אבל היתה ביוקר והזלה אומרי' ללוקח אם רצית ליתן לו דמי התוספת כולה תן לו דמים כפי הממכר ואם רצית ליתן לו קרקע תן לו כמו ששוח עכשיו ודין חצי קב בגנה כדן תשעה קבין בשדה שאם הותרה בגנה פחות מחצי קב על הרבעים אינו מחזיר לו אלא דמים הותר חצי קב מחזיר לו את כל הרבעים עם היתר בדמים או קרקע כשעה הזול של עת החזרה : מכר שדה ונעשית גנה ביד לוקח או גנה ונעשית שדה הרי זה ספק אם מחשב לו כדן שהיתה בעת שמכר או כדן שהו' עתה : האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל בין חסר בין יתר או שאמר בית כור אני מוכר לך בין חסר בין יתר מדה בחבל הלך אחר הפחות שבלשונות ואין לו אלא בדן אם חסר אם יתר מכר לו בית כור ואמ' לו בסמינן ובמצרים כרוב הו' דאמ' בפחות פחת שתות או משות' לגביר רבי יהודה הותרתו הגיעו דאמ' ביתך משות' ע' : פחת יתר על שתו' ינכה לו מן הדמים

אמר לו בית כור עפר אני מוכר לך דרי זה כמי שפירש ואמ' בית כור עפר בין חסר בין יתר ואם פחת מן המד' אחד מארבע ועשרים שהו' רובע לכל פאה או הותר כך רובע לכל פאה הגיעו יתר על כן יחשוב עמו על כל הרבעים כולן שחפרו או הוסיפו וכל שפחת מבית כור ינכה לו מן הדמים וכל שהוסיף על בית כור יחזיר לו ומה הוא מחזיר לו אם היתה התוספת פחותה מתשעה קבין מחזיר לו דמים בשעת המכירה ליפות כח המוכר ואם היתה התוספת סמוכה לשדה אחרת של מוכר מחזיר לו כע' : אות' התוספת קרקע שהרי סומך אותה לשאר שדותיו ואינו מפסיד כלום ואם היתה התוספת יתרה על תשעה קבין נותן רובע לכל פאה וסאה והנשאר יתר על הרבעי' אם יש בו תשעה קבין נותן לו כל הרבעים כולן עם היתר מן הקרקע ונותנו לו כשעה שלקחה ממנו בד'א בשעה בזול בשעת ממכר והוקרה בשעת החזרה הותר אבל אם היתה ביוקר והזלה אומרי' ללוקח אם רצית ליתן לו דמי התוספת כולה תן לו דמים כפי הממכר ואם רצית ליתן לו קרקע תן לו כמו ששוח עכשיו ודין חצי קב בגנה כדן תשעה קבין בשדה שאם הותרה בגנה פחות מחצי קב על הרבעים אינו מחזיר לו אלא דמים הותר חצי קב מחזיר לו את כל הרבעים עם היתר בדמים או קרקע כשעה הזול של עת החזרה : מכר שדה ונעשית גנה ביד לוקח או גנה ונעשית שדה הרי זה ספק אם מחשב לו כדן שהיתה בעת שמכר או כדן שהו' עתה : האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל בין חסר בין יתר או שאמר בית כור אני מוכר לך בין חסר בין יתר מדה בחבל הלך אחר הפחות שבלשונות ואין לו אלא בדן אם חסר אם יתר מכר לו בית כור ואמ' לו בסמינן ובמצרים כרוב הו' דאמ' בפחות פחת שתות או משות' לגביר רבי יהודה הותרתו הגיעו דאמ' ביתך משות' ע' : פחת יתר על שתו' ינכה לו מן הדמים

אמר לו בית כור עפר אני מוכר לך דרי זה כמי שפירש ואמ' בית כור עפר בין חסר בין יתר ואם פחת מן המד' אחד מארבע ועשרים שהו' רובע לכל פאה או הותר כך רובע לכל פאה הגיעו יתר על כן יחשוב עמו על כל הרבעים כולן שחפרו או הוסיפו וכל שפחת מבית כור ינכה לו מן הדמים וכל שהוסיף על בית כור יחזיר לו ומה הוא מחזיר לו אם היתה התוספת פחותה מתשעה קבין מחזיר לו דמים בשעת המכירה ליפות כח המוכר ואם היתה התוספת סמוכה לשדה אחרת של מוכר מחזיר לו כע' : אות' התוספת קרקע שהרי סומך אותה לשאר שדותיו ואינו מפסיד כלום ואם היתה התוספת יתרה על תשעה קבין נותן רובע לכל פאה וסאה והנשאר יתר על הרבעי' אם יש בו תשעה קבין נותן לו כל הרבעים כולן עם היתר מן הקרקע ונותנו לו כשעה שלקחה ממנו בד'א בשעה בזול בשעת ממכר והוקרה בשעת החזרה הותר אבל אם היתה ביוקר והזלה אומרי' ללוקח אם רצית ליתן לו דמי התוספת כולה תן לו דמים כפי הממכר ואם רצית ליתן לו קרקע תן לו כמו ששוח עכשיו ודין חצי קב בגנה כדן תשעה קבין בשדה שאם הותרה בגנה פחות מחצי קב על הרבעים אינו מחזיר לו אלא דמים הותר חצי קב מחזיר לו את כל הרבעים עם היתר בדמים או קרקע כשעה הזול של עת החזרה : מכר שדה ונעשית גנה ביד לוקח או גנה ונעשית שדה הרי זה ספק אם מחשב לו כדן שהיתה בעת שמכר או כדן שהו' עתה : האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחבל בין חסר בין יתר או שאמר בית כור אני מוכר לך בין חסר בין יתר מדה בחבל הלך אחר הפחות שבלשונות ואין לו אלא בדן אם חסר אם יתר מכר לו בית כור ואמ' לו בסמינן ובמצרים כרוב הו' דאמ' בפחות פחת שתות או משות' לגביר רבי יהודה הותרתו הגיעו דאמ' ביתך משות' ע' : פחת יתר על שתו' ינכה לו מן הדמים

הוסף לו יתר על שתות יתן לו דמי' או קרקע הכל לפי השו' אם הנשאר בשדה פחות מתשעה קבין ובגנה פחות מחצי קב ולא היה סמוך לשדה המוכר מחזיר לו הדמים : המוכר

ליתן לו קרקע כמו ששוח עכשיו ודין חצי קב בגנה כדן ט' קבין בסדה שאם הותרה בגנה פחות מחצי קב על הרובעין אינו מחזיר לו אלא דמים הותר חצי קב מחזיר לו את כל הרובעים עם היתר דמים או קרקע כשעה הזול של עת החזרה זה נמש' בדברי המחבר ולפי זה כל שפרט המס' שאמר' שאם טייר בסדה בית ט' קבין ובגנה בית חצי קב יותר על הרובעין קה' וכו' כתבאר למעלה שפילו לא הותר אלא כל שהוא על הרובעיים הכלל חזרה כדברי רב האי ז' אלא שהמכר סובר דכל שאין עם תשעת קבין יתר על הרובעין החזרה במעות יף על פי שיש בכל ט' קבין וכש' ט' קבין יותר על הרובעין החזרה בקרקע ודברי תמה הם שהרי כל שהוא דבר ראוי למכור למה לא יתן לו קרקע ולמה נכריח הלוקח לתת לו דמים גם מה שכתב בדין הזול והיוקר שהוא בשות' תשעת קבין לא כתברו דבריו רכל היכא שיש עם ראוי דינו כחזרת קרקע בין הוקר בין הוזל ואם רצה המוכר למכרו לו יתרכו שניהם מן הדמים שלא כאמרו דברים בגמרא אלא כשאין עם דבר ראוי שכוין שדינו במעות ואם ירצה המוכר לקחת יקח קרקעו לפי' אם הוזל כותן לו המעו' כשעת המכר ואם כותן לו קרקע בשומה כותן לו כדכשתא ואם הוקרה אחר המכר אם ירצה המוכר לקחת קרקע ודאי כל מה שהותר יחזיר כדמעיקרא ואם רצה מעות כותן לו כשער של עכשיו הו' מוכרו שהרי אם רצה יטול ממנו קרקעו כפ' הר' אבד ז' וכמה פירוטין כאמרו באותה שמעיה ז' : מכר שדה ונעשית גנה וכו' בעי' דלא אויפוטא בגמרא ופירוט' לענין מה ששכיכו שבגדה כשאין עם תשעת קבין מחזיר ד מוכר על העליונה רצה דמים רצה קרקע ואם נעשית גנה כגון שבעו בו מים והיא ראויה לגן מהו אמרי' דיוכל לוקח לסלקו בקרקע בעל כרחו דהא הותר דבר ראוי לגנה או אזלין כדמעיקרא וכן אם היתה גנה ויבם המעין אי אזלין בתר מעיקרא מסלקו בקרקע ודאי כי הותרה כותן לו דמים בהכרח אם רצה המוכר וכתב המחבר הרי זה ספק ולא באר מה נעשה ובראה שאין כופין הלוקח ליתן דמים שהמזכיר מחזירו עליו הראיה : האומר לחבירו בית כור וכו' פיל' אלו סודרים הלשונות שאם אמר מדה בחבל לבד בכל מהו ינכה או יחזיר ובהן חסר הן יתר רובע לפאה היא מחילה ועכשיו שאמ' שניהם אי זה שיהיה מוקר' או מאוחר כתב המחבר הלך אחר פחו' שבגמ' סבלסונות

ובגמ' סבלסונות פחותה מחזיר והמוכר תובע מעות יתרים הוא התובע ופעמי' קולא חו חומר' לכינב וכ' היתר עכ' : והרב' אבן מיג' ז' פירס דבכור' ליה יד בעל הסטר על התחונה דהא מוכיח מחזירו הוא ועליו הראיה ומסוס הכי לא יהיבין ליה אלא בפחות שבסוסו לא שפירט דהו' ליה אחרו עכ' ור' ז' פירס דיד המוכר שהוא מוחזק בקרקע על העליונה הילכך אם פחת להכי אמר ליה הן חסר הן יתר אם הותר להכי אמר ליה מדה בחבל עכ' וזה דעת המחבר וכ' כל' לו ואפילו בא מוכר ליקח מעות כופין את הלוקח ליתן בשות' לכוני' עומדת וכ' אמרו בענין שכירות' : מכר לו בית כור ואמר לו בסמינן ובמצרים כרוב הו' דאמ' בפחות פחת שתות או משות' לגביר רבי יהודה הותרתו הגיעו דאמ' ביתך משות' ע' : פחת יתר על שתו' ינכה לו מן הדמים

אין לו אלא מה שהותר לו
 יתר ובגמ' הלך אחר פחו'
 סבלסונות וכו' (בבבא)

אין לו אלא מה שהותר לו
 יתר ובגמ' הלך אחר פחו'
 סבלסונות וכו' (בבבא)

מגיד משנה

הלכות מכירה

קנין חריד

וכן האשה שמכרה או נתנה מתנה וכו' דעת המחבר בדין העבר והאשה... וכו' דעת המחבר בדין העבר והאשה...

וכן האשה שמכרה או נתנה מתנה בין בנכסי בעלה בין בנכסי צאן ברזל... וכו' דעת המחבר בדין העבר והאשה...

נכסיו אף על פי שהן תחת יד שעבוד הנתובל ואם תבא לטרוף שורפת אלא... וכו' דעת המחבר בדין העבר והאשה...

זו לקח מן האשה וחזר ולקח מן האיש וכו' דעת המחבר בדין העבר והאשה... וכו' דעת המחבר בדין העבר והאשה...

סליקו להו הלכות מכירה בסדר

פ' האשה
טכסלווימי
טהי כטוי
ומחזק
הנכיס
ועיין ב
בהלכות
איסות
פ"ג

ד"ר משה
ב"ר אברהם
מ"ר יוסף

פ"ב
ירושלמי
דביתא
מסילין

מסילין

הלכות זכיה ומתנה

פרק ראשון

הלכות זכיה ומתנה

פרק ראשון

התלמוד מלא על כל גימטריא בפסוק
 מההפקר כל הקודם בו זכה וכי
 כוונה מן ההפקר ודבר פשוט הו'
 וכבר כתב בספר הפלאה מהו אחר
 ממיני הנדרי: המדבר עד וכינכא
 בהן כתב הר"א ז"ל דוקא
 לאותו הסבט ע"כ:
ואני אומר זה החלוק לא מצדו
 רק בחלקו של כפולו כ'
 כדאיתא שרי מרוב וכמה מקומות
 וכן לגבי שדי חלוץ כדאיתא ש"ך
 דמגילה וכמה מקומות אבל שאר
 דברים לא מצדו ומפורס אחרו
 בכזיקין פ' מרוב בשמעתין דעפירה
 תכלין התבה יהושע טיהו מרעין
 בחורשין ומהטעם עטבים בכל מ'
 מקום ומפרס להו ואזיל וגרסי' תו
 התם ת"ר בראשון התנו הסבטים
 זה עם זה שלא יפרוקלע ויעמד
 את הספ"כ אבל כד הוא במסורות
 ורסות ועוד תניא בהדיא התם
 רבי שמעון בן אלעזר אומר תלושי'
 סבדים בחזקת כל הסבטים ע

עומד ומחזרין בחזקת אותו סבט ע"כ
 חזקת הבתים בשמעתין דככסי הגר אמר רב יהודה אמר שמואל ככסי הגר
 הרי הן כמדבר וכל המחזיק בהם זכה בהם עוד אמרו בסנהדרין לגבי יואב
 בן צרויה ויקבר בביתו במדבר מה מדבר הפקר לכל אף ביתו של יואב הפקר
 לכל לומר שהיתה פתו מזוהה לכל עובר ושב וכ"כ הר"א ז"ל דקומו מן
 ההפקר ובעד מי אמרו בגמט מחות פרך הגולין ובכח מקומות וא"כ יבא
 את רעהו ובעד כו' מה יער הפקר לכל כו' ונפירוניתן לגבי פ"א ומעשרו כל
 שהוא אולם וכעמר כו' וכעמר לאפקו הפקר בממה מקומות: הוצד דגים מן
 הימים כו' וא"כ כן מה קנה כן משמעתין דמציעא: בגיטין פרך הכיקין:
 וא"כ היו הדגים בציבר של בעלים עד הרי זה גולן כן משמע בביצה פ' ר"א
 ז"ל והיה איתא בגיטין פרך הכיקין: אבל הלוקח דגים מתוך מצדו של
 חברו וכו' וא"כ היתה המצודה כלי עד גולן כתב הר"א ז"ל להוביל
 בדייק: **ואני** אומר הואיל ופ' תחלה מדברי סופרים
 ובכאן כתב הרי זה גולן סתם פשיטא דלהובילו בדייק קי"ל
 וכן מפורס בשלהי הנזקין וכן כתב ר' אלפס ז"ל: הפורס

הלכות זכיה ומתנה

ענין אלו ההלכות לידע דין וזכה מן ההפקר היאך יקנה ובמה יקנה ודין
 גותן מתנה ומקבל מתנה וא"ו מתנה תורת וא"ו אינה תורת וביאד
 כל הדינין האלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

ההפקר

כל המחזיק בו זכה וכן המדברות והנתר' הנחלים
 כל שבחן הפקר וכל הקודם בהן זכה כגון העשבים
 העצים והפרות של אילנות של יער וכיוצא בהן: הוצד דגים מן החיים
 ומן הנדירות או שצד עופות או מיני חיות הואיל ואין להם בעלי' זכה ובלבד
 שלא יצוד בשדה חברו ואם צד שם קנה ואם היו הדגים בביכרים של ב'
 בעלים וכן היה ועוף שבביכרים אף על פי שהוא ביכר גדול והוא מחוסר
 צדה הרי זה של בעל' בביכרים והצד משם הרי זה גולן אבל הלוקח דגים
 מתוך מצודתו של חברו כשהוא בתוך הים או שלקח חיה ממצודתו כ'
 בשחא פרוסה במדבר הרי זה אסור מדברי סופרים ואם חיה המצודה כלי'
 ולקח מתוך המצודה הרי זה גולן: הפורס

בו אלנו דברים הם

הפקר שכל המחזיק
 בהם זכה בהם ומה מנפטי ה'
 המחזיק בהם ובהם קנה בחזקתו
 דרך גוי פס ישראל בקנייתו פיס כד'
 מהככים הם כהפקר:

פרק שני

כתבא ר' בא"ש
 חזקה קנה ב'
 בככסי הפקר ומתנת החזקה וכל
 הנמסך אחר זה:

פרק שלישי

כתבא ר' ט'
 סווי המתל'
 למכר בענין ותכליהם ומתנת ה'
 המקבלת כגון גוי ועבר ואשה:

פרק רביעי

כתבא ר' ט'
 המקבל מתנה
 ואינו רובה בה או פלג הגעיה לדין
 דין הזוכה במתנה על די' אחרים
 או על די' רשותו דין איס' כחלקו זה
 אומר כתייה תה אומ' לא קבלתיה
 או סאובר בהפך:

פרק חמישי

כתבא ר' ט'
 חוכות ע'
 עשיית המתנה סכריך' סלח' תהיה
 מסותרת וכל הכמסך' החר זה דין

פרק ששי

כתבא ר' ט'
 כותנת המתנה או אחר בזמנה ואחר
 ומשפטו הרב' שהן כקנח בגלוי דרעת בלבד או באמירה פלג ביקין ומשפט
 הקדושי' והסבלו' סכין איס' לארוסתו ולא בגמר העני' בידיה והכמסך' ח' הרי':

פרק שביעי

כתבא ר' ט'
 ממשפטו הסג' והוא מכהב' בדין המדינת
 פפולחין החבר' זה לזה משנת ביום חתובת' ויש ביניהם
 משפט דין לפי סאיכ' מתנה גמורה לא על דעת להסתלק וכל הכמסך' בזה:

פרק שמיני

כתבא ר' ט'
 לענין חלושי' דיניהן במתנות והחלוק' פיס בין סכוב מעת
 למזכה מחמת מיתה ומשפטו' ומתנותיהם:

פרק תשיעי

כתבא ר' ט'
 ומשפט הלסון שהוא מועיל באמירתו ואיכו' המקבלים
 כגוי ועבר וגר וא"כ המקבל רובה במתנה ודיני חזרת הסכוב מרע בפירוט או
 פהיא ככרת מתוך מעשיו והכמסך' ח' זה וכן ג' א"כ כתב חלוקת ככסו ולא
 יבא הכתב מרשותו והדומה לזה:

פרק עשירי

כתבא ר' ט'
 או המור' שהן לאחר'
 סכוב מרע הכותנ' מעו' או חובות

פרק שנים עשר

כתבא ר' ט'
 והנתן

הלכות זכיה ומתנה

פרק ראשון

כל המחזיק בו זכה וכו' המדברות וכו' זה פשוט
 ומבואר בהרבה מקומות בתלמוד

ובהשגות א"א דוקא לאותו סבט ע"כ: וכונתו בארץ ישראל וכבר נתבאר פ' חיישי מהלכות כזקי ממון תכחי ארץ ישראל סהתנה יהושע וחלוק החורשין
 פ"ס אבל כאן לא היתה הכונה בארץ ישראל לפי סמך רבנו על מה שכבר כתב: הוצד דגים מן הימים וכו' זה פשוט:
 ובלבד שלא יצוד בשדה חברו וא"כ כד פ"ק הנהיג ליה חזר שאינה משתמרת ובענין עומר בתוך סדהו כמו שיתבאר ומ"ל לכתלנה לא יבד סה'
 סאיין לו רשות ליכנס בתוך של חברו שלא מדעתו: וא"כ היו הדגים בביכרים של בעלים וכו' פ"י הביבד הוא חצר המשתמרת וזכה בו בעלים וכו' בזה אמר'
 ג"ל סלוח הק' גבי יוני פונך ויני עליה יש בהן משום גול דכל היכא רבאו לחצר המשתמרת חזרו קונה לו אפילו פלג מרשתו וק"ו הוא מן הכלי שיתבאר על
 סא"כ היתה המצודה כלי הלוקח משם הרי זה גולן: אבל הלוקח דגים מתוך מצודתו של חברו וכו' בגיטין פרך הנזקין במשכה מצדיות חיה ועופות ודגים
 יש בהן משום דרכי שלום רבי יוסי אומר גול גמור ובגמ' באחלי והרודי ד"ע לא פליגי כי פליגי בלוחי וקוקרי ע"כ וסר' ז"ל איתלי רשתו של חוטין הרודי פלגמי
 וכ"כ לא פליגי דבשיש' להן תוך קונה לו כליו והוא גול גמור לחי חכין קוקרי שאר מצודות ומכשולים סכותנח חוט ארוך בספת הנהר וסודרין מחוט' על פני כולו ע'ב
 והנה שטק המחב' כתקן דכל שאינו כלי איך ע"ס גול לא משכי דרכי פלו' ואי' מוכיחי' אותן בדיכ' אבל מן הכלי גול גמור ומוכיחי' אותו בדיכ' וכך דעת ההלכו' מוסכס'
 הפורס

תרטו

קנין

מגדל עז

הלכות זביה וזכחה

מגיד משנה

הפורס מצודה במדה חבירו וכו' ואם היה בעל המדה כו' עד ואף לבעל המצודה כלום **כתב** והלא המפנה חלקה בהן עכל :
וגזלים מפרחים **ואני** אומר לו רצה לחזור ולענין פיו דהלכו גזלה ואברה לא היה כותב כן כי לפס כתבו מפורס בחלוקין

במדה חבירו מצודה וכו' ואם היה בעל המדה וכו' ואף לבעל מצודה כלום **ובהשגות א"א** ואף לא חלק בין מפרחין ומפוחין **ודברי תמה** הם ח"ך לא חשב הרב

פ"ד ר"ח

פ"ד ר"ח

פ"ד ר"ח

המפורסין במטנה ובגמרא פ"ק קמ"א דמצינא וגם אכי דסמתי וזכיינתי טס מקומות כל דבר ודבר בפר' ירגס סקפכו לתוך הספינה כו' עד הולכת מחמת עבמה פ"ק דמצינא : גר סמת ולא הוליד ישראל עד אף זה סהחזיק בה לא קנה בביתו פ"ק חזקת הסתי : המחזיק בסטר וכו' עד וכיוצ' בזה בניקין פ"ק סוד סגנא את הפרה בעיאל רב ייבא סבא מרב נחמן ואסקה הכי : סדה המסויימת במצריה עד או עד החשב פ"ק חזקת הסתי : כל

הפורס מצודה בשדה חבירו וצד בה חית או עוף אע"פ שאין לו רשות לעשות דבר זה קנה ואם היה עומד בעל השדה בתוך שדהו ואמר זכתה לי שדה קנה בעל השדה ואין לבעל המצודה כלום : דגים שקפצו לתוך הספינה קנה בעל הספינה שזו כחצר ה

המשתמרת היא ואינה חצר המהלכת שוחמים הן שמוליכין אותה ואינה הולכת מחמת עצמה : גר שמת ולא הוליד ישראל אחר שנתגיד אין לו יורשי אלא כל הקודם והחזיק בנכסיו וזה ואין בעל המצר יכול לסלקו בדמים שזו כמתנה היא : שתי שדות בנכסי הגר ומצר אחד ציניהם החזיק באחד מהן לקנותה קנאה החזיק בה לקנות אותה ואת חברתה זו שהחזיק בה קנה אבל חברתה לא

קנה החזיק בה כדי לקנות את חברתה לא קנה אחת מהן חברתה מפני שלא החזיק בה ואותה מפני שלא החזיק בה כדי לקנותה החזיק בה לקנותה ולקנות את חברת' ואת המצר שביניהם או שהחזיק במצר לקנות שתייהם **הרי זה ספק ק"י בתקו :** ואם בא אחר

והחזיק בה כדי לקנותה וזה האחרון ובן שני בתים והלפנים מזה שהחזיק באחת מהן לקנותו ולקנה את השני לא קנה אלא זה שהחזיק בו בלבד החזיק באחד מהן כדי לקנות את השני אף זה שהחזיק בו לא קנה : המחזיק בשטר מנכסי הגר כדי לקנות את הקרקע הבתובה באותו שטר לא קנה אלא השטר בלבד לצור על פי צלוחיתו וביצא בזה : שדה המסויימת במצריה כיון שהביש בה מבוש אחד קנה את כלה ואם אינה מסויימת במצריה קונה

ממנה באותו מבוש כדי שילך הצמד בשעת חרישה ויחזור המצר והחצב שמתחמין בו תחומין מפסיקין בנכסי הגר וכל המחזיק בשדה לא קנה אלא עד המצר או עד החצב : כל

מפרחין והלא המפנה חלקה בהן עכ" : מהמחבר כתב כאן דין המטנה טבפרק ס"ג אוחזין ולא חלק והלא דין שהיה במציאה כבר כתבאר פ"ק י"ז מהלכות גזילה וזכרה בברור וטס חלק וכת' חלוק המטנה אבל כאן דין אחר הוא זה והענין עזה פרס מצודה וכבוד בו היה או טוף ואחר סכוד קודם ס טבא לא זה וקטלו אמר הלה זכתה לי סדי וכיון שהיה עומד בתוך סדה זכה בו לפי עזה ספרס מ מצודה במדה חבירו ולא ברשות לא תקנו חכמים סיהיה בהן גזל מפני דרכי שלום טלא אמרו אלא בפורס במקום הכפר שהיה רשאי לצור טס אבל בפורס טלא ברשות ודאי לא ונדע לך סהרי אמרו טס דבמצה טיס לה תוך הלוקח מטס הוא גזלן גמור כמו סנתבאר וחי ברשות חבירו ודאי כליו טל ארס ברשו חבירו לא קנה וקו הוא מכליו טל לוקח ברשות מוכר סא"פ טיס טס דעת אחרת מקנה דלא קנה אלא ודאי בפורס טלא ברשו אפילו יס למצודה תוך קנה בעל הקרקע אס היא חצר המסתמרת קנה ל אלהינן וא"פ טהפורס המצודה גרס להיות נכדוין ואס אינה מ משתמרת בעומד בתוך סדהו ואל זכתה לי סדי קנה וכבר כתבאר חלוק החצר פ"ק י"ז מהלכו גזילה ואברה זה נראה לדעת המחבר לענין כסון בעצמי : דגים סקפכו לתוך הספינה זה מבואר בפ"ק ס"ג אוחזין בבאור : גר סמת וכו' זה פשוט בהרב מקומות בחזקת הבתים ול"ך דקדושין פ"י

ל"ל טעות סופר בבאן דאלת התס החזיק בעצמי לקנותו ואת החיובן קנה :

מכאן לכל המחזיק בסטר ותופס בו דלא מהניא חזקתו כלום לענין ממון הכתוב בסטר וכן כתבו התוספות פ"ק המוכר הספינה וכן מורי רבינו ז"ל על אשה שתפסה כתבי חובות טל בעלה לכורך מזונותיה :

כרב רהא רב נחמן עבד עובדא כותיה ודלא כסמואל דאמר לא קנה אלא מקום מכוסו א"פ דהילכתא כותיה דיכיון וכן פסק ר"טבס :

פ"ה פ"ה

וכן פ"י הא דגרסינן וסאינה מסויימת במצרים עד כמה כדאזיל תייר דתורי והדר ולא כ"פ ספיר כסויחרוט צמד בקר סורה אחת מקצה גבול הסדה עד קצהו ומתוך כך קנה כל הסדה חרוא דליסל לא מסמע הכי ועוד דאמאי בעי והדר רק סיחזור פעס אחת א"פ דלא הדר :

ממנה באותו מבוש כדי שילך הצמד בשעת חרישה ויחזור המצר והחצב שמתחמין בו תחומין מפסיקין בנכסי הגר וכל המחזיק בשדה לא קנה אלא עד המצר או עד החצב : כל

דאפילו היה לו בן שהיתה הורתו טלא בקדושה ולידתו בקדושה הרי זה אינו יורשו כדאיתא בהרי"א במי סמת אסוד גזורא הוה לה תריסר אלפי זוזי כי רבא ורב מרי בריה דאסוד הורתו טלא בקדושה ולידתו בקדושה הוה זאמר רבא יוכי לקניניהו רב מרי להנך זוזי אי בירושה לאו בר ירושה הוא וכו' וזה פשוט וזהו סכתב המחבר ולא הוליד ובסאין הורתו בקדושה הרי לא הוליד האב מסכתגיר ודין המצר פשוט הוא דלא גרע ממטנה ודאי : שתי שדות וכו' מיתל פ"ק חזקת הבתים ובנכסי הגר היא ר"ל גרע לפי סאין טס דעת מ"קנה הא במטנה ובאחין סחלקו במחזיק באחת מהן על דעת לקנות אותה ואת חברתה קנה סתייה סהרי זה כמכר לו עטר שדות בעטר מדינות טאס החזיק באחת מהן קנה כולן והוא סכתן דמיהן כמו סנתבאר פ"ראסון מהלכות מכירה וכן הדין בכל מקום טיס דעת אחרת מקנה וכן כתבו ז"ל : החזיק באחת וכו' באותה מיתל טס : החזיק בה לקנותה וכו' בעיאל דלא אויפטיטא טס וכתב המחבר ואס בא אחר והחזיק בה לקנותה זכה האחרון וכראה לי טטעמו בזה לפי סחזקת זה האחרון חזקה ברורה דהיא חזקת הראסון מסוקת וכיון טכן מעמידין אותה בחזקת זה סחזקתו ברורה ולא טייך דין אס תפס בקרקע : וכן סכי בתים זה לכניס מזה וכו' מיתל טס וגרסת המחבר כגרסת ההלכות וכך היא סכי בתים זה לפנים מזה והחזיק בחיובן לקנותו קפאו לקנות אותו ואת הפכמי חיובן קנה סכמי לא קנה החזיק בפכמי לקנות אותו ואת החיובן פכמי קנה חיובן לא קנה לקנות את החיובן אף פכמי לא קנה עכ" וזה מבואר בדברי המחבר ור"ס ז"ל כתב ה"ג לקנות אותו ואת החיובן קנה סתייה והטעם טכטעוהו מחזיק בפכמי על דעת לקנות אותו ואת החיובן קנה סתייה לפי סהחיובן מסועבד לפכמי לדיכית רגל ומסוס הכי בחזק הפכמי הוא נקנה כיון סהיה בדעתו לקנותו וקצת נראה כגרסא הזאת טאס לא כן לא היו צריכין לפרוט במיתל חיובן וכנימי אלא יאמרן הלסון סאמרן בסדות החזיק באחת מהן אחר סאין חלוק בין חיובן לפכמי : המחזיק בסטר מנכסי הגר בבבא קמא פ"ק סוד סגנא את הפרה וכו' ייבא סבא מרב נחמן ופטיט ליה הכי בסטר מנכסי הגר כגון סהיה לגר סטר ראה מקנית קרקע או מתנה : שדה המסויימת וכו' זה מחלוקת אמוראים בגמרא פ" חזקת הסתי וספק סרב וכן בהלכות וטעמא דרב נחמן קבר ליה כותיה ועבד בה כותיה עובדא כיון סהכר בה דרוק בסדה טהוא עומד לחרישה אבל לא בבית : ואס אינה מסויימת במצריה וכו' לסון הגמרא אינה מסויימת במצריה עד כמה אמר רב פפא כדאזיל תיירא דתורי והדר עכ" ופירט ר"ס עד כמה בטמה הוא קונה אותה כולה אמר רב פפא כסויחרוט צמד בקר סורה אחת מקצה גבול הסדה ועד קצהו ובחזירתו יעשה עוד סורה אחרת דהיינו סתי שדות על פני כל הסדה ממזרח למערב וכן הדין מצפון לדרום ובכך נקנה כל הסדה אלו דבריו והקטנו עליו דלא הוה ליה למימר עד כמה אלא בטמה וכן היה לו לומר כדאזיל ולא כדאזיל ומתוך כך הכריחו כפי המחבר וזה לסון הר"טבא ז"ל אס הכי פירוטא עד כמה ייקנה במכוס אחת כדאזיל תיירא דתורי והדר סאין דרך עובדי ארמה להאריך תלמים באורך כל הסדה לא חורטי את הסדה חלקי חלקי וכטעור סמאריכי תלס א' וחוזר וחורט נקרא סדה א' והילכך במכוס א' קנה בסדה כטעור זה עכל והן דברי המחבר : המצר והחצב סמתחמי בו וכו' פ"י חצב עטב או חילן טבו מתחמין והו' יורד ויזכך כגדרו ואלנוטטה לא לכאן ולא לכאן והדין מיתל טס :

מגדל עז

הלכות זכיה מתנה

מגיד משנה

כל המפסיק לפאה מפסיק לנכסי הגר כבוד כגון וכו' וכל המפסיק ברשות שבת וכו' עד שחולקת לגיטון בתב

כל המפסיק לפאה מפסיק בנכסי הגר כיצד היה שם נחל או אמת המים וכיוצא בהן לא קנה אלא ער הנחל או ער האמה וכל המפסיק ברשות שבת מפסיק בנכסי הגר כגון שהיה בין שתי השדות רשות היחיד או כ

כל

כל המפסיק לפאה מפסיק בנכסי הגר כיצד היה שם נחל או אמת המים וכיוצא בהן לא קנה אלא ער הנחל או ער האמה וכל המפסיק ברשות שבת מפסיק בנכסי הגר כגון שהיה בין שתי השדות רשות היחיד או כ

ואין להקשות מהא דאמר ר' לעיל כדאזיל תיירא דתור ודור דלעיל איירי בבית הבנין והכא איירי בבית העליון מדיקאמר דקרו לה בי גרמיה דפלגיא מיהו כרע עיקר כית דקאי אפליאה דלעיל וכן מוכח בהדיא בתוספתא דטהרות ר"י ע"פ ולרבינו שמואל לא קשה מדי שפ"י בע"א לעיל בסמוך:

וכן פסק ר' בה"מ מכירה ר"פ ג' ולקמן ב"ה ע"פ:

ואני אומר תמה אני אם יבא דבר זה מפי ה"חבר ז"ל טרברי"מ ז"ל מסודרים על דרך קצרה מאורך הגמרא פרק חזקת הבתים בשמעתין דנכסי הגר תחלה הזכיר בפסקא דקודם לזו דין טרה המסויים ושאינו מסויים כי היא תחלת ההלכה דגרסינן איתמר טרה המסויימת במצריה אמר רב הוהא אמר רב כיון ש טהכ"ט בה מכוס אחד קנה כולה וכו' עד ושאינה מסויימת במצריה עד כמה אמר רב פפא כדאזיל תיירא דתור ודור ודור ודור המצר והחצב שהיא מסודרת אחריה כדן הזכיר והיא דברי רב חסי אמר ר' יוחנן ואחר כך סדר בזאת הפסקא דין כל המפסיק לפאה עד האמה שכן הן דברי ר' רבין א"ר יוחנן דאמר אפילו לפאה וטומאה ופירשם לאלתר לפאה מאי היא דתנן אלו מפסיקין לפאה הנחל והטלולית רשות היחיד ורשות הרבים שניל היחיד וטביל

הרבים וכו' ואזכיר דקאי ברשויות סודר אחריו הפסקת רשויות שהיא מימרא ופי' דאזכיר רבא סמוכה לרופן וסויים ברשות שחולקת לגיטון רהינו פוסלא דקאי מסויי' סוגין רבא אמר אפילו פוסלא ואזכיר רבא לטעמיה רשות שבת כרשות גיטון דמי ואחר כך חזר לסדר אחר זאת הפסקא כל דבר המפסיק לטומאה מפסיק בנכסי הגר כיצד כגון שזכנס אדם לבקעה כו' לגיטון טעמים האחד לפי שבגמ' מפרש דברי רבין א"ר יוחנן טומאה מאי היא כו' בתר פאה מאי היא והדר לברר והשני טעמו דמי דקאי בבקעה זה לזה שכתב בקעה גדולה שיש בה שדות רבות כו' כמו שאכתוב בסמוך ב"ה ה"ך היאה כי דברי"מ ז"ל וסודרו טקולים במאזני כרת מעתה אומר אני ש"חבר ז"ל לא כתב זאת ההשגה אלא אחד מן התלמידים על שמו: כל דבר המפסיק לטומאה ע"י מוחלק בפני עצמו פרק חזקת הבתים והיא מימרא דרבין ש טהזכרתי: בקעה גדולה שיש בה שדות רבות וכו' עד הגר קונה אותה

כתב ה"חבר ז"ל אינון סכבר אמרו בגמ' כל שיקראת על שמו היכי דמי דאמר בי גרמיה דפלגיא ע"כ ואני אומר גם על זה שלא יבא מפי ה"חבר ז"ל חזקת הבתים כך הוא אין ע"כ לא מנר ולא חצב מאי פירש' מרינוס כל שיקראת על שמו היכי דמי אמר רב פפא כגון דקרו לה בי גרמיה דפלגיא ע"כ ורבי' גרמיה פירשוה כפי' ר"מ ז"ל שהיה מקובל לו מפי הראשונים והוא פי' נאה ואין להרהר אחריו כי מלת פלגיא לא תמלט מהיות עם אדם נקרא עליו: גוי שמכר מטלטלין עד הפרק פרק חזקת הבתים: פרק

בכעס מפסיקין בנכסי הגר וכו' למד הרב דין זה ממה שאמרו ט"ס אמר ר' חסי אמר ר' יוחנן אפי' לענין פאה וטומאה וכו' אכל לשבת לא ורבי' אמר אפילו לשבת אם כן כל עכ"פ שמה שהיא מפסיקין ע"י אפילו וטומאה ושבת מפסיקין בנכסי הגר וכו' ופ"טו ע"כ מפסיקין בנכסי הגר ופ"טו הוא: וכל המפסיק רשות שבת וכו' גם זה ע"כ בבבאורמה שכתב אפילו היו ביניהן רשות שחולקין לגיטון כתבאור פ"ק ה' מהלכות גרוסין בבבא המתחלת השאלה הבעל מקום בחכרו וכו': וכל דבר המפסיק לטומאה וכו' כב' בארתי מאי יבא לרב שהמפסיק לאלו הוא הפסק בנכסי הגר

ובהשגות א"א

דברים שאין הגמרא הולכת ע"פ הדרך ואין בגמ' פיהא פוסלא חזקת בנכסי הגר אלא ופאה וטומאה ונכסיה וכו' כן דרך הגמ' ומפרש בגמ' טעם של הפסקות ע"כ: וכבר כתבתי מאין לו לרבינו זה שכתב סקל וחומר הוא דרע ומה מנר וחצב פלרעת רב חסי אינן מפסיקין בשאר דברים מ מפסיקין בנכסי הגר מה שמפסיק בשאר דברים לא כל עכ"פ מפסיק בנכסי הגר וככ"פ הוא חז"ני טלא כוכר בגמרא בפירוש ארס דן קל

וחומר מעצמו: בקעה גדולה וכו' ולא היה ע"כ וכו' כל הנקרא על סם הגר קונה אותו ובגמ' אין ע"כ לא מנר ולא חצב מאי פירש' מרינוס כל שיקראת על שמו וכו' אמר רבי אמר רב פפא דקרו לה בי גרמיה דפלגיא ע"כ אינון סכבר אמרו בגמ' כל שיקראת בשמו היכי דמי דאמר בי גרמיה דפלגיא ע"כ ר"ח ז"ל טרה בית הסלחין פסות מגרמות' חרא ע"כ: ועתה אבאר כונת פיהא כתי' דפ"א ז"ל ואם תאמר והא רב פפא הוא דאמר לעיל משמיה דרב בשדה שאינה מ מסויימת במצריה כדאזיל תיירא דתור ודור ודור ודור לומר שהיא משמיה דרב והיא משמיה דרבי מרינוס הוא ופ"ל: ויש מתרצים ולא פלגי' ורב בשדה לבן ור' מרינוס בשדה בית הסלחין וכך פ"ח ז"ל דקרו לה בי גרמיה דפלגיא א"ע שאינה מסויימת במצריה דמיא למסויימת ע"כ וזו היא כונת ה"ח ז"ל ורעת המחבר כל ע"כ לא אמרו למעלה כדאזיל תיירא דתור ודור ודור אלא בשקנה במכוס אחת וע"כ אינו קונה אלא זה הסוער כמו שכבר כתבאר אכל כאן הוא כשהחזיק בחזקה אחרת כגון הדברים המתבארים פרק שני וזה שכתב והחזיק במקצת הבקעה ואין מכוס אחד חזקה לקצתה וכן נראה דעת ההלכות שלא חלקו והביאו שתי המימרות: גוי שמכר מטלטלין לישראל או קנה מטלטלין מישראל קונה במשיכה ומקנה בין במשיכה או וכו' דמים וכו' דין המשיכה פשוט הוא ומסקנא דגמ' פ' בתרא רע"ז מ"ט ט"ז דגוי קונה וכו' דמים דעת רבנו דמי אמר' התם משיכה קונה אף משיכה קונה קאל ו"ה' למעו' וכן מוכחת הסוגיא דאמר' התם לעת ז' דביין נסך בהקדמ' מעות סג' כדאיתא התם ולא ק"ל כי האי סוגיא דאמר' בבבאורמה מה עמיתך בחרא אף גוי בחרא לא לגוי בין במשיכה בין בכסף וזה דעת המחבר שפסק בהלכות בבבאורמה פ' רביעי ישראל שכתן מעות לגוי וקנה לו בהם בהמה א"ע

והיא מימרא בבבאורמה ואמר' ט"ס דביניהן שפסקה להם תורה וכבר נחלקו ואמרו דהכין קל דגוי דוקא במשיכה ולא בכסף וכן כתב ה"ח ז"ל בהלכות בבבאורמה אב"ל הקרקע אינו קונה אותה מישראל ואינו מקנה אותה לישראל אלא בשטר וכו' זה כתבאר ע"כ פרק חזקת הבתים דגוי לא מקנה אלא בשטר והוא הדין שאינו קונה: לפיכך ישראל שלקח שדה מגוי וכתן הדמים וקודם שהחזיק בה בא ישראל לא היה יכול להחזיק בה וכו' מימרא דשמואל ע"כ זה לשון נכסי הגוי כמדבר וכל המחזיק בהן זכה בהם מאי טעמ' גוי מכו' מטי' זוני' לדייה אסתלין ליה ישראל לא קני' עד דמטי שטרא לדייה הילכך הריהו המחזיק קודם חזקת הראשון הוא א"ס החזיק הראשון א"ע שלא הגיעו השטר ואחריו החזיק השני מעמירו אותה ב"ד ראשון וזה דעת ר"ח ז"ל והטעם דודאי א"ס הראשון החזיק קודם לא ברע' חזקתו מפני שכתן דמים מחזקת השני שלא נתן וה"חבר ז"ל וה"חבר ז"ל חלקו ברב דבר וכתנו טעם דר"ח ראשון שכתן מעותיו א"ס סהיר ל"א פסקא דרשתיה למקניא עד דכתב ליה שטרא גוי מנר רגוי אכס הוא אכל האזי דאחזיק בלא זוני' דרשתיה למקניא בהאי חזקה וכו' אלו דבריהם:

הותן

ונתן לראשון את הדמים וכו' כך כתב רבנו האי ז"ל בערך ד' סל ספר תקח וממכר סחיב להחזיר דמים ללוהק ראשון וכן כתב הרמב"ם ז"ל מסוס רבזתי דהאי מקליק ליה גוי ומסתרסי ליה הכי וזתי ללוהק סני ומיהו אחריותו על הגוי המוכר ולא על ישראל סלקח ראשון וזהו דעת המפרשים ז"ל במקום סוף מספט ידוע למלך וכו' חלוק זה כדעת בגמרא אבא רבא בברייתא: הגר סוף לו יורשים וכו' זה דבר פשוט סכולן אין דעת אחרית מקנה אותן: כל המחזיק בדרך מרכי החזקה

פרק שני נכסי

וכו' כתבא רבא במס' סס פירק חזקת הבתוי דבעל גר ופרץ והיא חזקה בככסי הגר דין אכילת פירות כ כתבא רבא בגמרא סוף מועיל:

כיצד הלוקח קרקע מחברו והחזיק בה באכילת פירותיה קנה כמו סביא רבו

בהשגות א"א

כל זה הולך על הדרך סכתב למעלה בהלכות מכיר פ"א ואינו נכון בעינינו: חלוק הרב ז"ל לומר דאכילת פירות אינה חזקה אפילו במכר וכבר הארכתי סס בזה: אבל בככסי הפקר וכו' זה מפורסם סס במעט דהאסה סכתב: ומעשה פשוט הוא סס: אחת וכו' מעשה פשוט הוא סס: יש דברים רבים וכו' כיכר המוכר פלטרי וכו' ממירא מפורסם סס ומה סכתב כנגד הפתח מפורסם סס וזה למון ר"ם ז"ל וכנגד הפתח דרך כניסת פתח הבית בטול סכנגדו וסס כראה יותר לנוי אבל במקום אחר טפי מאמה בעינינו לסונו:

הצר צורה בככסי הגר קנה וכו' מימרא סס כלסונה וזה למון ר"ם הזר צורת חיה או עוף בככסי הגר בטול חיה או עוף כיור וסיד דאמר לעיל אמה כנגד הכתח לאו היינו צורת חיה ועוף דחסיבה די באחד ולא בעינין אמה ולא כנגד הפתח ע"כ:

המציע מצעו בככסי הגר קנה וכו' מימרא כלסונק סס ופירוש הציע מצעות עליהן וסכב או יסב עליהן קנה לפי סככל גופו מגוף הקרקע ואיכודמה לאכילת פירות סאיכה חזקה דהתס לא כהנה מגוף הקרקע אלא מפירותיו פ"א הציע מצעות סיפה הקרקע בהצעתן והרי זה ככור וסיד וכר צורה סקונה בככסי הגר לפי ס סמתקנו ומיטהו וזה עקר ולזה סככס אבן מיגס ז"ל:

הגר את הטרה וכו' בסוגיא סס והריני רבנכסי הגר קנה וכו' וגם סס והרי אכילת פירות רבנכסי חברוקנה ורבנכסי הגר לא קנה ודעת המחבר לפרס רבנכסי חברו אכילת פירו חזקה לאלתר ויתר המפרשים פרסוה בחזקת סלס סניס אכילת פירות דאיה סקנה הקרקע כמו סכתבתי פ"א מהלכות מכירה:

המפצל זמורות וכו' מימרא פסקוה סס האי מאן דפסח דיקלא וכו' וסכתב כוון להאכיל מאן דזכי זכיה וכו': וכן

הגר זכה אחרון ונתן לראשון את הדמים מפני שהגוי מעת שלקח ה הדמים סלק רשותו וישראל לא קנה עד שיגיע השטר לידו וכמצאו נכסים אלו כנכסי מדבר כל המחזיק בהן זכה ברא אמורים במקום שאין משפט ידוע למלך אבל אם דין אותו המלך ומשפטו שלא יזכה בקרקע אלא מי שכותב בשטר או הנותן דמים וכיצא בדברים אלו עושין כפי משפט המלך שכל דיני המלך בממון על פיהן דנין:

פרק שני נכסי

גר שאין לו יורשים ונכסי הפקר ושדה שמכרה הגוי לישראל ועדין לא

החזיק בה פלג דיגם שוה כל המחזיק בהם בדרך מרכי החזקה שבארנו בהלכות מכירה קנה חזק מאכילת הפירות כיצד הלוקח קרק מחברו והחזיק בה באכילת פירותיה קנה כ כמו שבארנו אבל בככסי הפקר או נכסי הגר אפי' אבל פירו האילן כמה הקרקע עד שיעשה מעשה בגוף ה הארץ או יעבוד עבודה באילן ומעשה באשה אחת שאכלה פירות דקל שלש עשרה שנה ובא אחר ו החזיק באילן בעבודה שעבר בגוף האילן ובא מעשה לפני חכמי ואמרו זה האחרון קנה: יש דברים רבים שאם החזיק בהן הלוקח לא קנה עדין ואם החזיק באחד מהן בככסי הגר או בככסי הפקר קנה כיצד המוציא פלטרין גדולים בנוי בככסי הגר או בככסי הפקר וסיד בהן סיד אחד או כייר בהן כיור אחד כגון אמה או יתר כנגד הפתח קנה הצר צורה בככסי הגר קנה והמציע מצעות בככסי הגר קנה את השדה בככסי הגר קנה: המפצל זמורות הגפן או שריגי אילנו וכפות תמרי בככסי הגר אם דעתו לעבוד האילן קנה ואם דעתו להאכיל העצי לבהמה לא קנה כיצד היה בורת מכאן ומכאן הרי חזקתו שנתכון ל לעבודת האילן היה בורת מרוח אח אינו מתכוין אלא לעצי וכן המלקט עצים ואבנים מן השדה אם דעתו לתקן הארץ קנה ואם לעצי לא קנה כיצד לקט הגס והדק הרי ב בחזקת שנתכון לתקן את הארץ לקט הגס ולא הדק הרי זה בחזקת שנתכון לעצים וכן המשוה פני הארץ אם דעתו לתקן הארץ קנה ואם דעתו לחשו' מקום שיעמיד בו גורן לא קנה כיצד היה לוקח עפר ממקום גבוה ונותנו למקום הנמוך הרי זה מתקן הארץ ואינו מקפיד על זה אלא משליך העפר והצוררו בכל מקו' בלא הקפדת הרי זה בחזקת שאינו מתכוין אלא להשוות מקו' לדייש וכן

מגדל עזו פרק שני נכסי

הגר סוף יורסי וכו' עד כמו ס סביארטו

הראב"ד ז"ל כל זה הולך על הדרך סכת למעלה בהלכות מכירה פ"א ואינו נכון בעינינו:

ואנו אומר החותמי דעתנו סס אנו ועיקרה פרק חזקת הבתים: אבל בככסי הפקר וכו' ער ואינו קונה הכל פרק חזקת הבתים: היתה

פרטבס הא דאמר' הכא בח"ה נעל וגר ופרץ כל סהו הרי זו חזקה נעל פירוש סקבצ מכעול בדת לנעול בו דהיינו בנין אבל סגר הדלת ונעל במפתח בככסי הגר אינה חזקה דאין זה אלא כמכירה ארי מככסי חברו אלא רבגי סכירות בתים אמרי בריס פסחים מסמך לו מפתח הו חזקה ועל הסוכר לבדוק וזה לגבי לקנותו סמ במוכר ומסכר לחברו אבל בככסי הגר מאן מסר ליה דליקני ול" לרי דקונה וסוכר כמי לא קני במסירת מפתח לחודיה סס אין מחזיק עדיין כדאיתא פ' הספיה אר"ב המוכר בית לחברו כיון סמכר לו מפתחו קנה וכו' ער לעולם בחזקה ובעי למימר לך חזק וקני וכיון סמכר לו מפתח כמאן דאמל ליה לך חזק וקני דמי אלמא במסירת מפתח לחודיה לא קנה עד סיחזיק ודוקא בדיקת חמץ הוא דת ליה במסירת מפתח דמי סהמפתח בדין חל עליו לבדוק סהוא יכול ליכנס לתוך הבית לבדוק ומה ספ"י כמי דלא קני בעיניה לא מסמע הכי ב בגיטין פ' הזורק כרפ"א מהילכות מכירה ואין לרמות מבריה ארי לכעילת דלת דרוקח נתן כבוד וסכר מיא הוא דאמל לקמץ דהוי מבריה ארי אבל הכא סנעול בפני כל אדם ואין מניח ליכנס מוכחא מילתא סהבית סלו וקנה ב בעיניה לחודא עיין לעיל בהלכות מכירה פ"א:

ר"ב לא קני לגינתא רבי רב אלא בבורת פרטבס צורת חיה או עוף ומכאן מוכח מורי רבנו סיחיה דמותר לישראל לצור צורת חיה או עוף: דוקא הציע אבל הלך בבית או סכב לא קנה דהגבהה חסובה בעינין ואפי' מצא מצעות מוצעות וסכב עליהם מסמע דלא קנה תו ול" סבס פירס דקונה הקרקע בעיניה זו ואל"ב דלא נעל וגר כיון סכהנה מגוף הקרקע סמימסתו הקרקע ונראה דמהכא כפקא מדילפינן בקידושין דקרקע כקניית בחזקה מקרא וטבו בעריכס אסר תפסתם במה תפסתם ביטיבה ועוד מרכתיב ו יורסתס אותה ויטבתס בה והיינו בכלל יטיבה סססוכב על הארץ:

הא"ע סמתכוין לקנות בחזקה זו לא קני ואל"ב דממילא קא מהני דקל כיון דאין מתכוין להכילת הדקל אלא ללקיטת הפירות לא הוי חזקה וכמחזיק סלא מדעת דמי וכי קאמר מתכוין ארי לקנות בלקיטת זו הוי כהולך בסוף ולוקח פירות מחברו ויחמד רובה ארי להחזיק בצדה סל פלוני באכילת אלו הפירות דברבור בלא מעשה לא קני דתתתי בעינין סיתקן הקרקע בדיס וכיון בו לסס תיקון כרי להחזיר דומיא דבעל וגר כן פרטבס אבל די' פירס דאס מתכוין לקנו קנה דהא דקאמל לא קנה היינו מסו' דאין מתכוין לקנות: כראה לר"ס ב דאס רובה לעשות סס גורן קבוע דקנה דאין לך חזקה גדולה מזו ולא כהירא לראב"ד דלא קני בחפירה אלא בקרקע העומדת לחריסה ובעי לה לחריסה אבל עמד לחריסה ובעי לה לגורן לא קני אלא כנעל וגר וכן כתב רבנו יוסף דאור"ל כיכא דהיכא דיעינן אי עבד אדעתא דגורן קבוע או סאינו קבוע וכן רבינו המחבר לא חילק:

וכן המלקט עצים וכו' מימרא סס

פ' חזקת הבתים

גוי וכו' וזהו דעת המפרשים ז"ל

גוי וכו' וזהו דעת המפרשים ז"ל

גוי וכו' וזהו דעת המפרשים ז"ל

וכן הפותח מים וכו' גם זה מימרא עם האומות פסוקות עם בלא תוספת ובלא גרשן: הבונה פלטריך גדולי וכו' מימרא

היתה מחיבה בבכסי וכו' עד בא המעשה בעירובין פרק עושין פסין: המחזיק בבכסי הגר עד זגור לא קנה בזיקין פרק שור סכנא את הפרה: העורר בבכסי הגר עד הרי זה קנה פרק חזקת הבתים: היה מסכנו וכו' עד סגור מעבדו פ' שור סכנא את הפרה: היה מסכנו הגר עד ישראל עד האחרון כלום פרק שור סכנא את הפרה והביאור פי' דהלכות גזלה: גר סמת ובזכו כו' עד סוף הפרק פרק חזקת הבתים ומקצתה בגיטין פרק הסולח והביאור ריש פרק ב' דהלכות מכירה: פרק ג'

וכן הפותח מים לתוך הארץ אם לתקן הארץ קנה ואם לצוד הדגים לא קנה כיצד עשה מקום שיכנסו בו המים בלבד הרי זה מתכוין לתקן הארץ עשה שני פתחים אחד להכניס ואחד להוציא הרי זה מתכוין לצוד דגים: הבונה פלטריך גדולים בגר ובא אחר והעמיד להם דלתות קנה האחרון שחראשון לא עשה בגוף הארץ כלום והרי הוא כמי שעשה גל אבנים על הארץ שאינו קונה שהרי לא הועיל בגדר זה מפני שהוא רחב ביותר ומפולש ואין צורת אותו הבנין מועלת לו עד שיעמיד דלתות: המפיץ חורע לתוך התלמים לא קנה שבעת שהשליך חורע לא השביח כלום ובעת שצמח והשביח שבת הבא מאיליו הוא ואינו קונה: מיתח מחיצה בבכסי הגר ובא זה ועשה מחיצה אחרת על גבול לא קנה ואפי' נבלעה מחיצה התחתונה והרי העליון קיים שבעת שבנה לא הועיל ובעת שהועיל מאיליו בא המעשה: המחזיק בבכסי הגר ובחפוקי הוא אין דעתו לקנות אע"פ שבנה וגדר לא קנה: העורר בבכסי הגר ובסבור שהן שלו לא קנה עדר בבכסי גר זה ובסבור של גר אחר הואיל ונתחבך במעשיו אלו לזכות מן החפוקי הרי זה קנה: היה משכון ישראל אחר הגר וכשמת הגר בא ישראל אחר והחזיק במשכון זה מוציאין אותו מידו שכיון שמת הגר בטל שעבודו: היה משכון הגר ביד ישראל ובא ישראל אחר והחזיק בו לוקח ממנו הראשון כנגד מעותיו והאחרון קנה את השאר במה דברים אמורים בשלא היה המשכון בחצר הראשון אבל אם היה בחצר חצרו קונה לו שלא מדעתו כמו שבארנו בענין מציאה ואין לזה האחרון כלום: גר שמת ובזכו ישראל את נכסיו והיו בהן עבדים גדולי קנו עצמן בני חורין אבל העבדים הקטנים הרי הם כבאמה וכל חמיו' בהן זבת בהן וכבר בארנו דרכי החוקה שיקנו בהם את העבדי גר

ואלכ' דרפקי בהפותרא כסבנה היסוד לא מהכי מדי אלא בקרקע העומדת לחרישה ולא רמי למוכא בנין וסד בהן סוד אחר או כוור אחר דקני דהתם מטביח הוא בבכסי הגר דהיינו פלטריך אבל הכא מה הן בבכסי הגר הוא ה הקרקע והוא לא נשתבחה שאין ראוי לדור עם כל זמן שאין דלתו יארת והא יש בה גבורתו ליכנס בה בחמה מפני החמה ובגממים מפני הגממים ואל דלמ לא חזיא לדירת הבבב כל זמן שאין בה דלתות ואררבה קלקולא הוא דמעיקרא לזריעה והשתא לא חזיא לזריעה ר"י: דהשלכת זרע לא הוי חזקה אלא אם כן מכסהו בעפר אה"כ ר"סבס: ביבמות פ"ג הא למה זה דומה לעורר בבכסי הגר ובסבור שהן שלו דלא קנה וכן מוכיחין כל ההלכות שבפרק זה: מהאין פסק ר"א במסכו של ישראל ביד גוי שמכחו יהודי כסכל לגוי שצריך להחזיר לראשון בלא מעות דכיון סכפל מיד גוי פקע וקני ליה האי מסכון כל היכא דאיתיה ויאום לא הוי כיון דלא ידע סכפל לגוי עד שמכחו זה והוי יאום שלא מדעת דהא הילכתא כאביי בעל ק"ם אומר ר"י ז"ל שפעם אחת היה מעשה בגוי שמסכן ערבונו לראובן ואמר ראובן לגוייתן לי מעותי והגוי אמר אין לי מעות תמסכן אותן לישראל אחר והלך ראובן ומסכן אותו ל למעון וסמעו כתן לו המעו' מהגוי היה חייב לו ובתוך כך מת הגוי והמסכון היה טוה כפלים מן החוב ובאו לרין לפכי ר' אליעז ממבבבא ז"ל שמעון אומר אני זכיתי בכל המסכון כיון שמת הגוי ורן סכל המסכון טל שמעון מהכא ובא ישראל אחר והחזיק בו זה קנה כנגד מעותיו זה קנה הסאר הכ כיון סכבר כתן לו כל מעותיו כל המסכון שלו מיהו בהא מספקא לר' אם מסכנו סל גוי ביד ראובן והלך ראובן למקום אחר והפקדו למעון ומת הגוי אם זכה בו שמעון ויתן לראובן מעותיו שחייב לו הגוי אוכלא כיון שמכח ראובן תופס אותו לא קנה שמעון:

כאבא שאול דהכי פסיק ר"ב בפרק הסולח וכן מר זוטרא עשה מעשה פרק קמא דקידושין לפי ג"ח ואע"פ שרבי יוחנן חלוק אר"ב בפרק הסולח דברי ר"ב עיקר כדאיתא בסדר תנאים ואמוראים סה:

פ' שור סכנא את הפרה פי' חיה חברה כדן מי טח

היתה מחיבה בבכסי הגר וכו' מימרא במדבר פ' עושין פסין ומה סכתב ומה כבלעה מחיבה התחתונה מס: המחזיק בבכסי הגר ובהפקדו וכו' זה למד מאלתה הסמוכה לה העורר בבכסי הגר ביבמות פ"ד דבן גמליאל אומר רב יוסף עשאו

כעורר בבכסי הגר ובסבור שלו הן דלא קני: אמר ליה אבי מי דמי התם לא קני מכוין למתקניא וכו' הא לא דמיא אלא לעורר בבכסי הגר ובסבור של גר אחר הוא

בבכסי גר זה וכו' כבר כתבאר זה: אמור' בשלא היה המסכון בחצר של ראשון וכו' גם זה מימרא מפורשת עם מסכנו של גר ביד ישר' ופי' מה סכתב אבל אם היה בחצרו קונה לו בחצר המסכותה

עורר בבכסי גר זה וכו' כבר כתבאר זה: אמור' בשלא היה המסכון בחצר של ראשון וכו' גם זה מימרא מפורשת עם מסכנו של גר ביד ישר' ופי' מה סכתב אבל אם היה בחצרו קונה לו בחצר המסכותה

דיוק משכון על של בידו דקנה ע"כ וכו' על מה סכתב שור שנת את הקנין כל שונק ופירשו אפי' בתשכחן הגר שלא סעבר קלואית: ק"ה וכו'

וכן הפותח מים לתוך הארץ אם לתקן הארץ קנה ואם לצוד הדגים לא קנה כיצד עשה מקום שיכנסו בו המים בלבד הרי זה מתכוין לתקן הארץ עשה שני פתחים אחד להכניס ואחד להוציא הרי זה מתכוין לצוד דגים: הבונה פלטריך גדולים בגר ובא אחר והעמיד להם דלתות קנה האחרון שחראשון לא עשה בגוף הארץ כלום והרי הוא כמי שעשה גל אבנים על הארץ שאינו קונה שהרי לא הועיל בגדר זה מפני שהוא רחב ביותר ומפולש ואין צורת אותו הבנין מועלת לו עד שיעמיד דלתות: המפיץ חורע לתוך התלמים לא קנה שבעת שהשליך חורע לא השביח כלום ובעת שצמח והשביח שבת הבא מאיליו הוא ואינו קונה: מיתח מחיצה בבכסי הגר ובא זה ועשה מחיצה אחרת על גבול לא קנה ואפי' נבלעה מחיצה התחתונה והרי העליון קיים שבעת שבנה לא הועיל ובעת שהועיל מאיליו בא המעשה: המחזיק בבכסי הגר ובחפוקי הוא אין דעתו לקנות אע"פ שבנה וגדר לא קנה: העורר בבכסי הגר ובסבור שהן שלו לא קנה עדר בבכסי גר זה ובסבור של גר אחר הואיל ונתחבך במעשיו אלו לזכות מן החפוקי הרי זה קנה: היה משכון ישראל אחר הגר וכשמת הגר בא ישראל אחר והחזיק במשכון זה מוציאין אותו מידו שכיון שמת הגר בטל שעבודו: היה משכון הגר ביד ישראל ובא ישראל אחר והחזיק בו לוקח ממנו הראשון כנגד מעותיו והאחרון קנה את השאר במה דברים אמורים בשלא היה המשכון בחצר הראשון אבל אם היה בחצר חצרו קונה לו שלא מדעתו כמו שבארנו בענין מציאה ואין לזה האחרון כלום: גר שמת ובזכו ישראל את נכסיו והיו בהן עבדים גדולי קנו עצמן בני חורין אבל העבדים הקטנים הרי הם כבאמה וכל חמיו' בהן זבת בהן וכבר בארנו דרכי החוקה שיקנו בהם את העבדי גר

היתה מחיבה בבכסי הגר וכו' מימרא במדבר פ' עושין פסין ומה סכתב ומה כבלעה מחיבה התחתונה מס: המחזיק בבכסי הגר ובהפקדו וכו' זה למד מאלתה הסמוכה לה העורר בבכסי הגר ביבמות פ"ד דבן גמליאל אומר רב יוסף עשאו

כעורר בבכסי הגר ובסבור שלו הן דלא קני: אמר ליה אבי מי דמי התם לא קני מכוין למתקניא וכו' הא לא דמיא אלא לעורר בבכסי הגר ובסבור של גר אחר הוא

בבכסי גר זה וכו' כבר כתבאר זה: אמור' בשלא היה המסכון בחצר של ראשון וכו' גם זה מימרא מפורשת עם מסכנו של גר ביד ישר' ופי' מה סכתב אבל אם היה בחצרו קונה לו בחצר המסכותה

דיוק משכון על של בידו דקנה ע"כ וכו' על מה סכתב שור שנת את הקנין כל שונק ופירשו אפי' בתשכחן הגר שלא סעבר קלואית: ק"ה וכו'

גד שמת ובזבזו ישראל ככסו ושמעו מעריך לא מת או פיס לו בן או שאשתו מעוברת כולן חייבין להחזיר החזירו כולן ואחר כך שמעו סמועיה ראשונה חמת היתה ובראשונה מת או מת בנו מקודם או הפילה כל המחזיק בסנייה קנה ובראשונה לא קנה זה נמצא בסופרי המחבר ובפרק מי

פרק שלישי הנותן

מתן לחברו עד כמו שבארנו פרק קמ"א דקדושין והביאור פרק שלמה ועשרים הלכות

אישות ופרק אחד עשר ופרק פנים עשר הלכות מכירה: וכן האומר לחברו מנה וכו' עד כמו שבארנו סוף פרק קמ"א דגיטין וכבב בתרא פרק מי שמת והביאור פרק סיני הלכות מכירה: כדרך שאין צריכין כו' עד מפני המסקרין פרק האומר דקדושין: כסם מהמכר צריך לסיים כו' כיצד הכותב כו' אבל אם אמר לו חלקיך כך וכך כו' עד שבאמת המדה

כתב האומר לו זה הדרך הולך על דרך פירוש הרב ז"ל ספ"ב במסכת גיטין וקמ"א לימה שאמרנו במכוחות בית בבתי אבי מוכר לך מראהו עלייה דגריף ואם נפלה כפלה ללוקח וכן סוד בסורי אמאי והא לא סיים והא לא ק"ל כלל ואולי כאלו כיון שהדין ידוע סוד בעל הסט' על התתונת כאלו פיר' הגרוע או הנפול או המת ודין זה כשאין סם אלא גרוע אחד או מת אחד שהוא כמסוים אבל אם היו פנים גרועים או פנים מתים לרעת הרב ז"ל לא קנה כלום עכ"ל: ואנו אומר הרי מרבו מור' לו ומה שהקפסא הר"א ז"ל ממכוחות כבר כתבה ר"מ ז"ל פרק ל"א דהלכות מכירה והוא באמרה פרק הדי עלי עשרין וסוף וטרי' עלה והכיין פסקינא לה מסוס דיד בעל הסט' על התתונת ואין לא דחקין אלא אמרי' לסיפא דמיא דמה לי בית בבתי מה לי חלק בסדה פלונית סכל מק הבתים בסדה פלוני הם ובית אחר מהם כחלק מן הסדה מה שא"ל כן ברישא קרקע מכסוים סהם כמה מיני סדות וכרמים גגות ופרדסי' ברכו מים וגרנות ובורות סיחין ומערות יער וכרמל והרים וגבעות ספלה וערבה כחלי' וגזיות חגמים ונהרות סלעים וטרסום סהכל נקרא ככסי' וקרקע והוא נקרא סוג לפי המיני' הנכללי' בו והסדה הו' מין מהמיני' והחלק בו נפרד וחלק בלסון ה' המדברי' וזה פסוט לבעלי ההגות ואם מנעונו דבא' ז"ל ממנו אותנו ואת בנינו כל דקרוק התלמוד ו' וחלוקין הם הם וחי' ספק ברבירה וזה ברור: כל

פרק ה' חייבנו חכירה מחבאר כל זה

גד שמת ובזבזו ישראל את נכסיו ושמעו שעדין לא מת או שיש לו בן או שאשתו מעוברת כולן חייבין להחזיר החזירו כולן ואחר כך שמעו שמת ששמועה ראשונה אמת היתה ובראשונה מת או מת בנו מקודם או הפילה אשתו כל המחזיק בשנייה קנה ובראשונה לא קנה:

פרק שלישי הנותן

מתנה לחברו אין המקבל זוכה בה אלא באחד מן הדרכים שהקונה זוכה בהן במקחו אם מטלטלין רוצה ליתן לו עד שיגביה או שימשוך דבר שאין דרכו להגביה או יקנה באחד משאר הדברים שהמטלטלין נקנין בהן ואם קרקע או עבדים נותן לו עד שיחזיק בדרך שמחזיק הלוקח או עד שיגיע שטר מתנה לידו אבל ברבים לא זכה המקבל אלא כל אחד מהן עדין יכול לחזור בו: מחל לחברו חוב שיש לו עליו או נתן לו הפקדון שהיה מופקד אצלו הרי זו מתנת הנקנית ברבלי' בלבד ואינו צריך דבר אחר כמו שבארנו וכן האומר לחברו מנה שיש לי בידך תנתה לזה קנה ואין אחד מהן יכול לחזור בו בין שנתן המנה בחוב שיש לו אצלו בין שנתנו לו מתנה בין שהיה חוב אצלו בין שהיה פקדון אצלו כמו שבארנו: כדרך שאין צריכין עדים לענין מקחו וממכרו אלא לגלות הדבר בלבד אם היתה שם טענה וכפירה כך במחילות ומתנו' אין צריכין עדי' אלא מפני המשקרים כשם שלמוכר צריך לסיים הממכר כמו שבארנו כך הנותן כיצד הכותב לחברו קרקע מנכסי נתונה לך או שכתב לו כל נכסי קנייך לך חוץ ממקצתן הואיל ולא סיים הרב שנתן לו ואינו ידוע לא קנה כלום ואינו יכול לומר לו תן לי פחות שבנכסיך עד שסיים לו המקום שנתן לו אבל

זה סלא כדברי ר"ש טפירם בראשונה לא קנה על אותה חזקה שהחזיקו קודם שמת בנו והפילה אשתו עד כאן ודברי אבן מיגש ז"ל נוטין לרבינו סכך כתב בראשונה לא קנה מפני שהחזיק בה באות' מעוברת היתה אשתו וכו' אף על פי כן דעת המחבר כך הוא לפי הכמחא בספריו ועקר וכל הסוגיא תתפרט לפי דרך זה וגירסתו איכא ביניהו סממעו בו שהפילה ולא הפילה ואחר כך הפילה ופי' למחזיקים בראשונה שמעו שהפילה אשתו והיו סבורין להחזיק בודאי וכדע שבאותה סביה לא הפילה ואחר כך הפילה והחזיקו אחרים למאן דאמר יפ' לעובר זכיה בירושה הבאה מאליה הראשונים לא קנו למאן דאמר סממעו הבריתא מסוס דרפוי' מרפיא בדיניהו סכיון סלא שמעו בפירוש שהפילה אשתו מרפיא בדיניהו אותה חזקה לפיכך זכו הסנייים ולא מסוס סיהיה לעובר סוס זכיה אפילו בירושה הבאה מאליה כאן שממעו שהפילה בודאי אף על פי סלא היה אמת סבורין הן להחזיק בודאי ואין לעובר זכיה למכוח חזקתם כל זמן סלא יבא לאור העולם והילכך זכו הראשונים כך נראה לי לרעת המחבר:

פרק שלישי הנותן

מתנה לחברו וכו' עד כל אחד יכול לחזור בו דבר פסוט הוא זה בהרבה מקומות וכבר כתבאר פ"ז מהלכות מכירה דברבים לבר אף על פי סלא קנה המקבל החוזר בו יש בו מסוס מחוסר אמנה במתנה מועטת כמו שכזכר סם: מחל לחברו חובאכו' עד כמו שבארנו כבר כתבאר זה פרק חמישי מהלכות מכירה ותו דין מעמד שלשתן הנזכר בתלמוד: כדרך שאין צריכין עדים לענין מקח וממכר וכו' גם זה כתבאר פרק א' מהלכות מכירה דלא אברו סהדי אלא לפקרי אבל כל זמן סמניהם מורים די בבך אפילו בלא עדים: כשם שהמוכר צריך לסיים המכר וכו' כיצד הכותב לחברו קרקע מכסו כתונה לך או סכתב כל נכסי קנייך לך חוץ ממקצתן וכו' בהשגות א"א זה הדרך הולך על פי הרב ז"ל שפי' במכסת גיטין וק"ל מה שאמרנו במכוחות בית בבתי אנו נפלה כפלה ללוקח וכן סוד בסורי ואמאי והא לא סיים ולא קנה כלל ואולי כיון שהדין ידוע סוד בעל הסט' על התתונת כאלו פיר' הגרוע או הנפול או המת ודין זה כשאין סם אלא גרוע אחד או מת אחד שהוא כמסוים אבל אם היו פנים גרועים או פנים מתים לרעת הרב ז"ל לא קנה כלום עכ"ל: ואנו אומר הרי מרבו מור' לו ומה שהקפסא הר"א ז"ל ממכוחות כבר כתבה ר"מ ז"ל פרק ל"א דהלכות מכירה והוא באמרה פרק הדי עלי עשרין וסוף וטרי' עלה והכיין פסקינא לה מסוס דיד בעל הסט' על התתונת ואין לא דחקין אלא אמרי' לסיפא דמיא דמה לי בית בבתי מה לי חלק בסדה פלונית סכל מק הבתים בסדה פלוני הם ובית אחר מהם כחלק מן הסדה מה שא"ל כן ברישא קרקע מכסוים סהם כמה מיני סדות וכרמים גגות ופרדסי' ברכו מים וגרנות ובורות סיחין ומערות יער וכרמל והרים וגבעות ספלה וערבה כחלי' וגזיות חגמים ונהרות סלעים וטרסום סהכל נקרא ככסי' וקרקע והוא נקרא סוג לפי המיני' הנכללי' בו והסדה הו' מין מהמיני' והחלק בו נפרד וחלק בלסון ה' המדברי' וזה פסוט לבעלי ההגות ואם מנעונו דבא' ז"ל ממנו אותנו ואת בנינו כל דקרוק התלמוד ו' וחלוקין הם הם וחי' ספק ברבירה וזה ברור: כל

פרק ה' חייבנו חכירה מחבאר כל זה

הנותן כל ככסיו לעבדו וכו' כבר הבאתי למעלה מסנה זו מה שכתב הפילוסוף מטלטלין וכו' ומבואר בפרק זה שמת עמו מטלטלין סווד אבל העבד ואפילו במקום בפירות המטלטלים מהו ממסיר וטעמיה מסוס דלאו כרות גיטא הוא כחוקמתא בתריתא ופי' הרב אלפסי ז"ל פר' קמח דגיטין דכיון דסווד ליה קרקע כל מהו וכתב הכי בגיטא ה"ל לרביה זכותא בגיטא דגיטא וכגון זה אינו גיטא כריתות רבעי' דליהוי גיטא דחירותא כולה לעבדא ולכא עכל מתוך לסוף זה שאפילו כתב לו בפירות עבדך וככסי קניין לך חוץ מקרקע כל מהו לא יבא בן חורין אבל ים מפרטים דלאו כרות גיטא הוא כיון סיס סיס סווד ברבור מהו

מסתחרר דקאמר כל ככסי ואינו מתקיי כלו אבל אם כת' לו בפירות עבדך וככסי קניין לך חוץ מקרקע פלוני כיון שאין סוס סווד במלה מהו מסתחרר בה מהו מלת עבדך יבא לחרות וקנה כל הכססים חוץ מאותו קרקע ולסוף המחרב כוונה ללסוף הרב אלפסי ז"ל:

פרק רביעי

המקבל

את המתנה זוכה בה ואח' סבא

קנה האדון וקנה הבעל אבל הנותן מתנה לאשה או לעבד והחנה עמהן הנותן בגופת של מתנה שתחיה לכה וכך לא קנה האדון ולא קנה הבעל כיצד הנותן מתנה לאשה ואמר לה הרי המעות האלו נתונים לך במתנה על מנת שתלבשי בהן או על מנת שתשתי בהם ^{לעשי} מה שתצוי בלא רשו הבעל לא קנה הבעל וכן אמר לעבד על מנת שתאכל בהן ותשתה בהן על מנת שתצא בהם לחירות לא קנה האדון וכן כל כיוצא בזה: הנותן בן חורין וקנה שאר הנכסים ואם שייר כל שהו אפי' מטלטלין לא קנה כלום שאין זה גט חרות גמור שהרי שייר בו בגט ומתוך שלא נשתחרר לא קנה כלום:

כרבי אלעזר דאמר כל כה"ג כ"ע לא פליגי דקני עבד וקני רבו ודלא כרב ססת דאל' דבהא פליגי רבנן ורבי מאיר דרבנן סברי כיון דאמר ליה על מנת אהני ליה תנאי וכן פסק רבינו תם אבל רבינו יצחק בר' סמואל פוסק כרב ססת מסוגית התלמוד בכל מקו' כמותו בפסחים פרק האספה דאמ' ססתנו לו על מנת שאין לרבו רשות בו ובפר' בן סורר ומורה גבי עד סוף כל מסל אביו וסמל אמר דאמרי ליה אחר על מנת שאין לבעלך רשות בהן וכן בזביר פ' מי שאמר סהקנה לה אחר ע"מ שאין לבעלה רשות בה ועוד מביא ר"י ראיה מפ' בתרא דרדריס דאמר רב ססת מה סאת כותבת לפיך קתה אסה בלא בעלה אבל אמ' לה עשימה סתרכי קנה אותה הבעל ואמרי' סס כי אמר סמעתיא כרבי מאיר והיינו כרב ססת דחי כרבי אלעזר לא היה מועיל מה סאת כותבת לפיך אליבא דרבי מאיר וגם סמואל סוכ' כרב ססת סאמר אפילו אמר מה סתרכי עשי לא קנה אותה הבעל מאחר סאמר לה ע"מ שאין לבעלך רשות בה וזה אינו מועיל לרבי אלעזר ואף על פי סיס דוחקין בחלוקין לחלק בין אסה לעבד לרדריס לכאורה לא מסמע אלא כרב ססת ע"כ מ"ה וכן בספר הזהיר פסק כרב ססת אבל רב האי ורב אלפס ור"חבן פסקו כל אלעזר אך לא פי' אי כרבנן אי כר' מאיר ור"אביה כתב מר' פסק כרב ססת וכרבי מאיר וגם כתב סרית פסק כן וכך בתו והנה רבי מאיר אליבא דרב ססת כבעמוד דוק ותסמח ע"כ:

מגדל עז הנותן כל ככסיו לעבדו עד סוף הפרק בגיטין פרק הסולח:

פרק רביעי

המקבל

את המתנה זוכה בה וכו' עד לא

אמר כלום הר"אבד ז"ל דוקא אמ' הרי היא בטולה אבל אמ' בטולה היא אינה מתנה והכי אית' בגיט' ובכריתות ע"כ: דאני או אמת הוא סכך כאמר' בגיטין ריש פרק הסולח וגם בכריתות פרק המביא אסס תלוי: וכסס שאין הנותן כו' עד לבצלים הראשונים בגיטין פרק הסולח ובכריתות פ' המביא אסס תלוי: המזכה לחבירו ע"י אחר כו' עד מתנה בעל כרחו סוף פרק קמחא דגיטין כתב כן ר"י אלפס ז"ל בהלכות: זיכה לו ע"י אחר עד היא קיימת עדיין בבבא בתרא פ' ים כוחלין ובגיטין ריש פרק הסולח ובכריתות פר' המביא אסס תלוי: ראובן

פרק רביעי

המקבל

את המתנה זוכה בה ואחר שבא לידו ודא שותק חוד בו האמר איני רוצה בה או איני מקבלה או הרי היא בטולה או שאמר מום זה נראה לי בה לא אמר כלום וכשם שאין הנותן יכול לחזור בו כך המקבל אינו יכול לחזור בו אחר שזכה מת' לו שאמ' המקבל איני רוצה בה אחר שבאת לידו הרי היא הפקר וכל הקודם בה זוכה בה שהרי הפקיר המקבל אחר שזכה בה אבל אם היה צווח מעקרו לא קנה המקבל וחזרת לבעלים הראשונים: המזכה לחבירו מתנה על ידי אחר כיון שהחזיק בה אחר כגון שמשך המטלטלין או הגיע שטר הקרקע לידו או החזיק בקרקע וזכה חבירו אף על פי שלא הגיע המתנה לידו ואין הנותן יכול לחזור בו אבל המקבל ידו על העליונה אם רצה מקבל אם לא רצה אינו מקבל שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לו אלא בפניו וזכות הוא שתנתן לו מתנה אם ירצה אבל אם לא ירצה אין נותנין מתנה לאדם בעל כרחו זיכה לו על ידי אחר וכששמע המקבל שתק ואחר כך צווח ואמ' איני מקבלה הרי זה ספק אם זה ששתק כבר רצה וזה שחזר וצווח חוזר בו או ששתק מפני שעדין לא הגיע לידו כלום וזה שצווח חזרה סופו על תחלתו לפיכך אם קדם אחר וזכה בה לעצמו אין מוציאין מידו שמה המקבל זכה וזכין שאמר

סאמר אי אפסי וזהו איני רוצה סכתב ולא הכניס עצמו בחלקת הסוגיות לבאר דין בטולה היא לגבי המחזיק בה מהו אבל פסוטו הוא סאינה חזרת לבצלי מכיון סבאת ליד המקבל בסתיקה וזהו מה סכתב למעלה המחרב לא אמר כלום כלומר לענין סתחזור לבעלים וזה מוכרח לדעת כל הסוגיות דכיון סקבלה פעם אחת סוכ אינה חוזרת לבעליה בלסוף מהלסכות אלו אלא אם כן חזר וכתנה לו אבל ים כד מהו סמפקדיה כמו סבארנו: אבל אם היה צווח וכו' כבר כתבאר זה מזו סבפרק ים כוחלין וכמו סכתבתי למעלה ומבואר בסוגיא סהיא חזרת לבעלים הראשונים ואם מתו ליוסיהם בצווח המקבל מעקרו וים פטה אחרת: במתנה על ידי אחר וכו' זה פסוטו ומבואר פרק קמחא דגיטין סהמזכה אינו יכול לחזור בו וכך יתבאר לפיכך סהמקבל ידו על העליונה מאותה דזיכה לו על ידי אחר וכתב הר"מבן ז"ל מיהא סמענין דכי אמרינן דזכין לו לאדם דוקא בסתרכה כססמע לאו ומכלל זה אתה למד סכל דבר סבחוזה חין חבין לו לאדם פלא בפניו ור"ע סכתרכה לו סלעולם חין חבין לו לאדם לא סתרכה כססמע לאו ומכלל זה אתה הבן מסוס דלאו חוב גמור הוא דרוכה הוא ליסא אסה זו וליסאר בקרובותיה מלעטב בטלרמכה קא עבד ועוד תירץ בה תירון אחר וכן עקר דבמה סהוא חובה גמורה אפילו כתרצה לאו כלום הוא וכבר רמזתי בזה פרק פלגים מהלכות מכירה גבי עבד: זיכה לו על ידי אחר וכששמע המקבל שתק ואחר כך צווח

סאין סטר מועיל במטלטלין בלא קנין והנה לקנין מטלטלין ודאי בסכנה להסתירו וזה הדין מבוחר פרק חזקת הבתים וכך כתוב סס אמר רב יהודה האי מתקן טמירתא לא מבכיב בה היכירמי מתכתא טמירתא אמר רב יוסף כגון דאמר להו לסהדי זילו אטמרו וכתובו ליה איכא דאמר רבי יוסף כגון דלא אמר להו תיתבו בסוקי וכברא וכתבו ליה פירוש בסוקים וברחובות והמריכין מאי בנייהו איכא בנייהו סתמא וכעין סתמא מאי פירוש סתמא כל סאין כתוב בה אמר לט כתובה בסוקא וחתמוה בפרהסיא והמריכין רביכא אמר לא חייסין ורב אמי אמר חייסין והלכתא חייסין עב

הכותב שתי מתנות על שדה אחת הראשונה מסותרת והאחרונה

גלויה ומפורסמת האחרון קנה ואפילו חיתה הראשונה סתמואין בה לא ענין סתירה ולא ענין גלוי אלא מתנת סתם האחרון קנה: כבר בארנו שהמוסר מודעא ואחר כך נתן המתנה בשלה אף על פי שאין שם אונס שאין חולקין במתנה אלא אחר דעת הנותן והוא

וגילה דעתו שאינו רוצה בה מתנתו בשלה לפיכך מי שהיו הרבוי מוכיחין שאין דעתו ליתן מתנה זו אפילו שנתנה מתנה גלויה ונמצא שנתנה מקודם מתנה מסותרת הרי שתי מתנות בשלות הראשונה מפני שהיא מסותרת והשניה מפני שהרבר מוכיח שאינו רוצה והרי קדמה זו המתנה שנמצאת כמו מודעא לה מעשה באחד שרצה לישא אשה אמרה לו איני נשאת לך עד שתכתוב לי כל נכסיך שמע בנו הגדול וצווח על שמניחו ריקן אמר לעדים לכו והחביאו וכתבו לו כל נכסי במתנה ואחר כך כתב לה כל נכסי ונשאה ובא מעשה לפני חכמים ואמר הבן לא קנה והאשה לא קנת שהרי לא ברצונו כתב לה וכאנוס ברבר הוא שהרי גלת דעתו במתנה הראשונה אף על פי שהיא בשלה מפני שהיא מסותרת וכן כל כיוצא בענינים אלו:

שני שטר שומנן ביום אחד והן כתובין על שדה אחת הן במכר הן במתנה אם דרך אנשי המקום לכתוב שעות כל הקודם ובה ואם אין דרך המקום לכתוב שעות והרי הרבר מסודר לדיינים כל שדעתם נוטה להעמיד שדה זו בידו עימיו במה דברים אמורים בשטר שאין בו קנין אלא קנת שדה זו בשטר זה שאין אנו יודעין מי הוא משנייהן שהגיע שטריו לירו תחלה אבל אם היה בכל שטר מהן קנין כל שקדם לו הקנין ובה וישאלו העדים וכן

בו טעה פחרית וכמכאו פניהם שונים כו' עד התם ליכא למיקם עלה דמילתא סהרי הסותרות סוף בזמן ואפילו יבואו עדים ויעידו זה ככתב וכמסר בבקר זה בערב הלא אין הקרמה בטעם כמו שפירשתי לעיל ולכא למי' מזה נמסר תחילה יום או יומים או חרס ואחר כך נמסר הטיכי לסיני דמאחר סכתובים ביום אחד מסתמא יס לומר גם כן נמסרו ביום אחד כמו סמוכיה לסוף הכתוב בטור עכל משמע פאים פירש בסטר בפירוש טעה סהקה לו דמה היה סעתא זכה וכן פסק מורי רבינו מאיר זכ"ל הלכה למעשה וכן נראה מתוך פ"ט בפרק קמא דבבא קמא בהא דתנן רב מכרן לאחד או לסלסה בני אדם כולן נכנסו תחת הבעלים טאם ניכר ומוכיח מתוך הסטר סעת הקנין דאזלכין בתריה וכן דעת רבנו המחבר בפרק ב' מהילכות הלואה עיין סס ועיין בהילכות גזלה ואברה פרק שמונה עשר וכן פרק מי סהיה נסוי אטו בירושלם יתבינן כו' וכיון דלא הקפידו אכסי המקום לכתוב השעות גילו מנהגם סאת הולכין אחר הקודם וסניהם סוף עכל ר"סו משמע הא הקפידו לכתוב שעות הולכין אחר הקודם עב:

יגדל עז

לפיכך כל סטר מתכ' וכו' עד מתנה בטלה הכל פרק חזקת הבתים: לפיכך מי סהיו הרברים מוכיחין עד כמו מודעא לה

הוא זכ"ל כגון המעשה סהוא מביא עכ"ל:

ואני

אמר גם ר"מ ז"ל לכך כ כיון ססת' המעש' להלכה וכן סדרו מסדר התלמוד פ' חזקת הבתים: מעשה באחד סרצה ליסא אסה כו' עד וכיוצא בענינים אלו פרק חזקת הבתים: סני סטרות סזמנס יוס אח' כו' עד קנה הרסון פרק חזקת הבת' ומייתי לה כמי מסכת כתובות: סני סטרות היוכיחין וכו' עד סוף הפרק בכתובות פרק נערה ספתתה וסוכו פרק הכיזקי בסכת גיטין: פרק

ב"ה מ"ב פ"ט

ס"ד ח"ד ב"ה

מתכ' מסותר' היא ולא זכה המקנה וכן פ"ט ור"ח ז"ל דחייסין ופסולה וכן נראה דהאי ליסכא בתרא דרב יוסף לפרוסי מתנת' טמירת' דאמר רב יהודה הוא ורב יהודה הא אמ' לא מבכיב בה אבל קנת הגאונים ז"ל חלקו בזה ואלמו מרקי אמר ח חייסין ולא קי אמר לא קני אלמא ססמא הוא ואיכא לרקי קני עלה דמילתא כגון רפיים מיניה ח' ג' גברא למכת' ליה מתנה וקא מרחי ליה זמנא בתר זמנא ובתר הכי אמר להו לסהדי כתובו ליה סתמא דהתם דדאי איכא למיחס דדחוי בעלמא הוא דקא מרחי ליה אבל אי חייבן דכתבה מודעא דנפסיה לכו' למיח' להאי חסס' ולא מחזקי ליה בסתמא למתנתא טמירתא ומתנתא מעלייתא היא כך כתוב בעטור בסמא רבבותא והרבא חן מינס ז"ל כתב הכי קאמר רבנו הרב ז"ל וכך הורה בתסוכותיו ונאון כמי מבינו לו תשובה בעין זה וכך הורה עכ"ל ופ"א ז"ל חייסין הא מפסל לא פסלינן ונפקא חיה דהיכא דאתא כות' ועדער ערעור ערעור הא לא אתא ועדער מבנין בה דברי המחב' עקר דדאי סתמ' הרי הוא כמתנתא טמירתא ממס וכבר כתבתי סער לזה וכן ברין הסכיב מרע כתוב בהלכות כתב רב' האי גאון ז"ל לא רביליב' בבואו וכו' ועוד כתב סכיב מרע דאמר לא תגלו הא תפקדתא וכו' כדאיתא בהלכות וכתב רבנו פרק תשיעי וכו' וחדרופי דר"ס ז"ל וכתב ר"ח ז"ל וכן במקנה מתנה בקנין כריך ל להזכיר בעת הקנין כי מתנת פרהסיא איני מקנה והם לא הזכיר לא בעת הקנין כתב סתמ' פסולה

וכן אמר גאון והא סמיכו רבין ותקיכו למיכתב מתנת פרהסיא ומפרמי בה והכי אמר לן מתנתא דא כתובה בסוקא וחתמוה בפרהסיא כי היכי דלא תהוי כמתנתא טמירתא עכ"ל ר"ח ז"ל:

הכותב סתי מתנות וכו' זה כתב ר"ח ז"ל דאמר ר"ח ז"ל הויא מודעא לחברתה ואסקיבא התם דהך מימרא דרבא דלא בפירוש אמתר אלא מכללא אמתר וטעמא דהא דלא הויא מודעא ופ"ט ז"ל הויא מודעא הך מתנתא טמירתא היא מודעא לכתוב מתנה גלויה וכמרה סכתבה אחר כן על סדה זו לארס אחר דלכך כתבה להך טמירתא דלא לחזיק בהאי סדה האי בתרא עב' כאל' לסוכו ואסקיבא דלא הוי מודעא וזה פסוט: כבר בארנו וכו' פרק ו' מהלכות מכירה: לפיכך מי סהיו הרברים מוכיחין וכו' מעשה באחד וכו' עד בענינים אלו בגמרא גבי האי דאמר רבא והויא מודעא לחברתא אמריכין בגמרא והא רבא לאו בפירוש אמתר אלא מכללא איתמר דהוא גברא דאזיל לקרוסי אמתא ליה אי כתבת לי כולהו נכסיך הויכא לך אי לא לא הויכא לך אזל איהו כתב לה אזל בריה קסיסא קבל קמיה אמ' להו לסהדי זילו איטמרו בעבר ימיכא וכתבו ליה בתר כן כתב לה נכסיה אתא לקמיה רבא אמר להו לא מר קנה ולא מר קנה מאן דחזא סבר מסוס דהויא מודעא לחברתה פירוש סמתנת הבן הויא מודעא למתנת האשה ומהכא הוה סמע דמתנה מסותרת הויא מודעא לגלויה ולא היא התם מוכחא מילתא מחמת אונסא הוא דקא כתב לה אבל הכא פירש בעלמא מר כיח' ליה דליקטי עכ' ופי' המחבר כך הוא ולא היא התם הויא דהויא מתנת הבן מודעא מסוס דעובדא גפא מוכחא דאיכא אונס ומי' אי לאו מתנת הבן היו אומרים סאונס זה לאו אונס גמור הוא טאם ירצה לא ישאנה ולא יתן לה נכסיו אלא גמר בלבו ונתן אבל כסכתב לבן מתנה מסותרת בטל מתנתה וכן פ"ט ז"ל ועקר דדאי בלא מתנת הבן אי זה אונס כלל ועכסו גם כן איכה בטלה מדין אונס אלא מדין מודעא וזהו סהקדים המחבר כבר בארנו סהמוסר מודעא ואף על פי סאין סס אונס וכו' ויש טעות אחרות וזאת נכונה: שני סטרות סזמנס וכו' אם דרך אנשי המקום לכתוב שעות כל הקודם ובה ואם אין דרך המקום לכתוב שעות והרי הרבר מסודר לדיינים כל שדעתם נוטה להעמיד שדה זו בידו עימיו במה דברים אמורים בשטר שאין בו קנין אלא קנת שדה זו בשטר זה שאין אנו יודעין מי הוא משנייהן שהגיע שטריו לירו תחלה אבל אם היה בכל שטר מהן קנין כל שקדם לו הקנין ובה וישאלו העדים וכן

מגדל עז

הלכות זביה ומתנה

מגיד משנה

הוררו רבותי שאם היה מנהג המדינה שיעשה כל ארס סעודה וכו' עד כספני ונוטל כתב הראב"ד ז"ל איני משווה עם רבותיו בזה וזאת הגרמא דומה לזרעוני

הוררו רבותי וכו' ארס סעודה וכו' עד כספני ונוטל כתב הראב"ד ז"ל איני משווה עם רבותיו בזה וזאת הגרמא דומה לזרעוני

רבותיו וכו' ארס סעודה וכו' עד כספני ונוטל כתב הראב"ד ז"ל איני משווה עם רבותיו בזה וזאת הגרמא דומה לזרעוני

בדין סילסל זה מה שהזכיר כרי להרוויח אבל כלל לא היתה כוונתו להסתפק ברבד אלא להתנהג ב- במנהג העיר וכיון שהוא כסוף עליו והיא חזר בה בדין הו' שחילס וכן כרה' שאינו דומה למה שפסק בתוספתא הלוקח הקנין מחבבו וכמבוא פטסיאות וכסתברו חייב להעמיד לו דנייקקקיס אבל לא דמי י"ן דהתם היה מתכוין להנות בתמסין זה כראה דעת המחבר וכו'

אומר כולה שמעתין ד רטוסינות וסבלכות פ' מי שמת הולכ על פי המנהג דהכי כהוג בני גכא וכו' מקום סנהגו כו' ופר' גט פטוט מקו' סנהגו וכמזיע' פ' השוכ את הפועלים הכל כמנהג המדינה והיא הילכת רבותי לכוליה תלמודא ושמחת מדעים כמי התם אתמרא פ' מי שמת וטעמ' דגרמא סכתב ר"מ ז"ל יתורא דטעמא הוא אלף העיקר הוא המנהג פלגא ר דגרמא בנפשיה מחלוק' יסנה הוא בזקין פרק הגזל ע"כ בסמעתין דגרמא גבי הסורף סטרותיו טל חבירו ים אומרים בכה וים אומר' בכה :

סרקה מר

בכה :

פרק שביעי

מנהג

פטום הוא ברוב מדינות וכו' עד טלח הודיעו הכל פרק מי שמת : וכמה מכסין וכו' עד ומטלים לו הטאר כתב הראב"ד ז"ל לא ראיתי חסיבות עם זרות העץ ע"כ :

ואנו יאמר זה כת' לפי שמכא בלשון הגמרא פרק מי שמת בסמעתין דטוסינותו דגרסי' ועד כמה אמר אבי יונה בני גכא ער זוזא אתא בכפי' אכליה בכרסי' ער ארבעה מטלים פלגא מכאן ו' ואילו' חייב חייב חסיבותי' ע"כ וזכר לומר הראב"ד ז"ל חסיבותי' דאלו למטה לא יקרא חסיבו' כפי' ר"מ ז"ל ור"ע ספ' ר"מ ז"ל אין לחסיבות בין לגרעות כפי מה שהוא וכן כראה לי מלשון הגמרא דהא אין לך זר עין ממי טלח הב' יות' ממה ש'כל ומריר ליה תלמוד' והיינו ארבעה נדיב ממנו שהרי הביא כפלים מאכילתו ועל כן חזר כסג' הסני כדדק ואמ' חייב חייב חסיבותו זה לכילות וזה לותרנו : מת שמעון קודם סנסא אשה עד ארס הורסין מטלמין כלום

כתב הראב"ד ז"ל מעולם לא ראיתי בגמרא מנהג לטוסינות אלא לסבלות ע"כ :

ואנו אומר הוא סמך על לשון הגמ' בפ"ס דהטוסינות כגבית בבית דין כו' גרסינן תנו ר דבנן חמט' דברי' כאמרנו בטוסינות כגבית בב' כו' ובת' אמר אבי כהוג בני גכא כו' כרכתיבא לעיל דמשמע סהכל תלוי במנהג :

פרק שביעי

מנהג

פשוט ברוב המדינות שבומן שישא אדם אשה משלחין ריעיו ומיודעיו מעות כרי שיתחוק בהן על ההוצאה שמוציא באשתו ובאין אותן הרעים והמיודעים ששלחו לו ואוכלין ושותין עם החתן בשבעת ימי המשתה או במקצתן הכל כמנהג המדינה ואלו המעות שמשלחין נקראין שושבינות ואותם ששלחו המעות ואוכלין ושותין עם החתן נקראין שושבינין : השושבינות אינה מתנה גמורה הדברים ידועין שלהם והוא עשר' דינרין בשביל שיאכל וישתה בו ז' ולא יאכל ברעתו ולא יאכל באשתו ולא יאכל בחתנו ולא יאכל בנשואיו ולא יאכל בשולחן ששלח לו לפי' אם נשוא זה אשה ולא החזיר לו השושביני' הרי זה תובעו בדין ומוציא ממנו ואין יכול לתבעו עד שישא כדרך שנשא הוא כיצד ראובן שנשא אשה ושלח לו שמעון שושבינות ואחר כך נשא שמעון אלמנה אינו יכול לתבוע ראובן להחזיר לו השושביני' שהרי אומר לו איני מחז' לך אלא בבתול' כמו שנתתי לי וכן אם שלח לו בנשואי אלמ' אינו יכול לתובעו להחזיר לו בנשואי בתולה עשה ראובן משתה בגלוי ובפרהסיא ועשה שמעון בצנעה או שעשה ראובן בצנעה ושמעון בפרהסי' אינו יכול לתבעו שהרי אומר לו איני עושה עמך אלא כדרך שעשית עמי ראובן שנשא אשה ושלח לו שמעון שושבינות ואכל ושתה עמו ואחר כך נשא שמעון בנשואי ראובן עצמו ובא ראובן ואכל ושתה עמו או שקרא לו שמעון ולא רצה לבא או שהיה במדינה ושמעון קול טבלא במקום שאין דרכן לקרות אחד אחד אלא כל השומע יבא ושמעו ולא באחייב להחזיר לו השושבינות כולה שהרי ידע ולא בא או קרא לו במקום שדרכן לקרות אח' אחד ולא בא לא היה ראובן במדינ' מנכין לו דמי מה שאכל ושתה שמעון אצלו ומחזיר לו שאר השושבינות וכן אם היה במדינה ולא קראוהו ולא הודיעו מנכין לו ויש לו תרעומת מפני שלא הודיעו וכמה מנכין נהגו בכנוי אם דינר אח' שלח לו שמעון אינו מחזיר לו כלום שהרי ידע דמי מה שאכל ואם יתר על הדינר עד סלע שלח לו מנכה לו מחצה מסלע ומעלה אומדין דעת המשלח ושיעור השושבינות אם אדם חשוב מנכה לו מחצה ואם צד עין ומדקדק בהוצאתו אינו מנכה לו אלא שיעור מה שאכל ושתה ומשלם לו השאר מת שמעון קודם שישא אשה או שנשא ומת בתוך ימי המשתה אין ראובן חייב להחזיר ליודעי שמעון כלום שהרי אומר להם תנו לי שושביני ואשמח עמו לפיכך אם שמועו עמו ואחר כך מת שמעון או קרא לו ולא בא או שלא היה במדינה או שלא הודיעו הואל ושלמו ימי המשתה ואחר כך מת שמעון חייב ראובן להחזיר השושבינות ליודשיו או כולתן או בכנוי אם לא הודיעו או לא היה במדינה מת דאובן ואחר כך נשא שמעון אשה ושלמו ימי המשתה מקום שנהגו לגבות השושביני' מיודשין כופין יורשי ראובן להחזיר בכנוי ומקום שלא נהגו אין היורשין משלמין כלום מת

פרק שביעי

מנהג

פטום וכו' לפיכך חס כסא זה ולא החזיר לו וכו' מפורם במסנה וגמרא בספקי סמת : ואין ראובן וכו' כיצד ראובן סנסא בריתא פרק מי שמת : עשה רחוב בכרהסיא וכו' באותה בריתא פ"ס דאובן סנסא וטלח וכו' מימרא דרב כהנא פ"ס ומה שכתב במק"ל סאך דכך לקרות וכו' פי' המימרא הוא המנהג הולך אחר המנהג : וכמה מנכין וכו' באותה מימרא ולשון הגמ' ביתר מכל'ע מכאן ואילך חייב חייב חסיבותיה וכו' מלשונה פהוא חסוב האכילתו מערבין ב ביתר והמתיר יסלס על' אל' הרא"ס ז"ל פ"י ח'ס היה מטלח ח'ס חסוב שאפילו יתיר מל' אכילתו מל' ח'ס ח'ס מ'סלס ליה פלגא ומנכה פלגא כדעבדי בפחות מ' באחרים ואם אינו ח'ס חסוב כן ביתר מ' אכלו ממון חסוב כדת' טלח היה ברעתו בטענה סנסן לא אלה לרקרק ברבד הילכך מנכה ליה בכדי מה שאכל וסמך עמו ו מהסאר מחזר לו ע"כ והן הן דברי המחבר ז"ל תלמידו

ובהשנות א"א

ללא ראיתי חסיבותי' זרות עין ע"כ : הכונה סאך הפך חסוב זר עין לא הפחו הוא הפכו והפך זר עין הוא כריב ולא חסוב ומ"מ אין זו פתיחה לפי שהחשובים מבזבזין וכבר כתבאר כותב המחבר : מת שמעון קודם שישא אשה וכו' זה מתבאר בגמ' בפ"ס בפ"כ א"ס שמת עמו ואחר כך מת וכו' זהו בגמ' דאוקי מאיר דאמרינן שמחזיר לירסין כגון שסטה עמו ימי המשתה ולא הספיק לפרעו עד שמת ע"כ ופי' המחבר ה' לא שמה ובכנוי סכיון סחל עליו החיוב אפילו מת ממון קודם הפרעון ממון הוא ומוריסו לבניו וכפוט הוא : מת ראובן ואחר כך נשא שמעון וכו' בהשנות א"א מעולם לא ראיתי בגמ' לטוסינות אלא לסבלות ע"כ : ובאמת שדין זה לא נזכר בפ' בגמ' ומ"מ ככון הוא והר"ם ז"ל דקדקו מן הסוגיא ולא דברת בקוצר וכי אמרי' דיוכל ל' נתנו לי סטוסיני ואשמח עמו ה"מ בגמ' מטלח ומי סנסתלחו לו קייס סאך העכוב מחמתו אבל כשמת מי סנסתלחו לו ומטלח קייס סאך עכוב סמחת סניהם מחמתו אזלי בתר מנהגא מקום סנהגו לכמות את היורסין להחזיר את הטוסינות מחזירין מקום טלח כהנא פטורין והא מילתא אף על גב דליתא בגמרא ילפינן מדתנינא מקום סנהגו להחזיר אלא כהשתה הוא אבל מת הוא חזין מחזירין מקום סנהגו טלח להחזיר אין מחזירין ואמרינן עלה בגמרא לא סאנו אלא כהשתה היא אבל מת הוא חזין מחזירין מחזירין מקום סנהגו טלח פתאמר תנו לי בעלי ואשמח עמו אמא כשמת הבעל והוא עכוב מחמתיה היא סאומרה כן אבל כשמתה היא והבעל קייס סהעכוב מחמתה אין לומר כן וחייבין היורסין להחזיר במקום סנהגו ופ"ס דמא' דין זה לטוסינות ועוד כתב ואף על גב דאויסקין דקדושין לא דררי אפילו מתה היא התם היינו טעמא גמרה סמא ואלמ' קדושין תופסין באחיותה כמו סכתבאר עוד כתב ומנכה לו מה שהיה אוכל ל' ברע מית מחי טלח היה סס ועוד האריך :

מגדל עז

הלכות זביה ומתנה

מגיד משנה

הורו רבותי שאם היה מכה המריכה שיעשה כל ארס סעודה וכו' עד כסע
וכו' וכו' כתב הר"א בר ז"ל איני מטעה עם רבותיו בזה וזאת הגרמא דומה
לזרעוני גבה ולא כמחו סאינו מסלם לו אלא ההוצא' וכללו סל דבר
אין זה ממון סבעל הממון עושה אותו אף על פי סגרים לו זה ע"ל :

רבותי וכו' אף בזה ראה רבותיו בזה סזאת הגרמא
גבה ולא כמחו סאינו מסלם לו ההוצא' וכללו סל דבר איבוד ממון סבעל הממון
עו' אותן אע"פ סגרים לו זה ע"כ : ויס' לתרץ סאינו דומ' לזרע' ע"ס היה מוכי' סין
הוצא' כרי להרויח בהן ולפי' א"ס

וכהשנות א"א איני מטעה עם רבותי
דומה לזרעוני

ואני אומר כולה סמעתך ד
דטוסבינות וסבלכות פ' מי סמת הולכ' על פי המכה דהכי
כהוב בני גבא וכו' מקום סנהגו כו' וכו' גט פטוט מקין סנהגו ובמצי'
פ' הסול את הפועלים הכל סמכהג המדינה והיא הילכת' רבתי לכוליה
תלמודא וסמחת מרעיס כמי התם אתמרא פ' מי סמת וטעמ' דגרמא
סכתב ר"מ ז"ל יתורא דטעמא הוא אלא העיקר הוא המכהג פלגא ר
דגרמא בכפטיה מחלוק' יסנה היא כזקין פרק הגזל ע"י בסמעתין
דגרמא גבי הסורף סטרותיו סל חבירו יס אמרים בכה ויס' אומרי' בכה :

הורו רבותי שאם היה מנהג המדינ' שיעשה כל ארס סעודה ויאכל לרעיו
או יחלק מעות לשמשין ולחזנין וכיוצא בהן ועשה כדרך שעושין כל העם
וחזרה בו משתלמת הכל שהרי גרמה לו לאבר ממון וכל הגורם לאבר
ממון חבדו משלם והוא שיהיו לו עדים כמה הוציא שאין זה נשבע ונוטל :

פרק שביעי

מנהג

פשוט ברוב המדינות שבזמן שישא אדם אשה
משלחין רעיו ומיודעיו מעות כדי שיתחזק בהן
על ההוצאה שמוציא באשתו ובאים אותן הרעים
המיודעים ששלחו לו ואוכלין ושותין עם החתן בשבעת ימי המשתה או
במקצתן הכל כמנהג המדינה ואלו המעות שמשלחין נקראין שושבינות
ואותם ששלחו המעות ואוכלין ושותין עם החתן נקראין שושבינין :

השושבינות אינה מתנה גמורה הרבים יודעין שלא שלח זה עשר' דירין
בשביל שיאכל וישתה בזו ולא שלח אלא ברעתו היה שאם ישא הוא אשה
יחזיר וישלח לו כמו ששלח לו לפי' אם נשא זה אשה ולא החזיר לו השושביני'
הרי זה תובעו בדין ומוציא ממנו ואין יכול לתבעו עד שישא כדרך שנשא
הוא כיצד ראובן שנשא אשה ושלח לו שמעון שושבינות ואחר כך נשא
שמעון אלמנה אינו יכול לתבוע ראובן להחזיר לו השושביני' שהרי אומר
לו איני מחזיר לך אלא בבתול' כמו שנתת לי וכן אם שלח לו בנשואי אלמל
אינו יכול לתובעו להחזיר לו בנשואי בתולה עשה ראובן משתה בגלוי
ובפרהסיא ועשה שמעון בצנעה או שעשה ראובן בצנעה ושמעון בפרהסי'
אינו יכול לתבעו שהרי אומר לו איני עושה עמך אלא כדרך שעשית עמי
ראובן שנשא אשה ושלח לו שמעון שושבינות ואכל ושתה עמו ואחר
כך נשא שמעון בנשואי ראובן עצמן ובא ראובן ואכל ושתה עמו או שקרא
לו שמעון ולא רצה לבא או שהיה במדינה ושמע קול טבלא במקום שאין
דרכן לקרות אחד אחד אלא כל השומע יבא ושמע ולא בא חייב להחזיר לו
השושבינות כולה שהרי ידע ולא בא או קרא לו במקום שדרכן לקרות אחד
אחד ולא בא לא היה ראובן במדינ' מנכין לו דמי מה שאכל ושתה שמעון
אצלו ומחזיר לו שאר השושבינות וכן אם היה במדינה ולא קראוהו ולא
הודיעו מנכין לו ויש לו תרעומת מפני שלא הודיעו וכמה מנכין נהגו בנכוי
אם דיבר אח' שלח לו שמעון אינו מחזיר לו כלום שהרי חזר דמי מה שאכל
ואם יתר על הדינר עד סלע שלח לו מנכה לו מחצה מסלע ומעלה אומדין
דעת המשלח ושיעור השושבינות אם אדם חשוב מנכה לו מחצה ואם
צר עין ומדקדק בהוצאתו אינו מנכה לו אלא שיעור מה שאכל ושתה
ומשלם לו השאר מת שמעון קודם שישא אשה או שנשא ומת בתוך
ימי המשתה אף ראובן חייב להחזיר לירשי שמעון כלום שהרי אומר להם
חזרו לי שושביני ואשמח עמו לפיכך אם שמח עמו ואחר כך מת שמעון
או קרא לו ולא בא או שלא היה במדינה או שלא הודיעו הואיל ושלמו
ימי המשתה ואחר כך מת שמעון חייב ראובן להחזיר השושבינות לירשיו
או כולה או בנכוי אם לא הודיעו או לא היה במדינה מת ראובן ואחר
כך נשא שמעון אשה ושלמו ימי המשתה מקום שנהגו לגבות השושביני'
מיודשין כופין יורשי ראובן להחזיר בנכוי ומקום שלא נהגו אין הירשין
משלמין כלום מת

מנהג

כפוטו וכו' לשיכר חס כסא זה ולא החזיר לו וכו' זה מפורסם במסכה וגמרא בפרקי סמת : ואין ראובן וכו' כיצד ראובן סנסא בריתא פירקין סמת : עשה ראובן בפרהסיא וכו' באתה בריקא סנסא וסלח וכו' מימרא דרב סס ומה סכתב במקו' סוף דתן לקרות וכו' פ' המימרא הוא דתל הולך אחר המנהג : וכמה מנכין וכו' באתה מימרא ולסון הגזל ביתר מסלע מכאן ואילך איני איניס כחסיבותיה ופרס סלפינה סהוא חסוב האכילוהו מערסין ב ביותר והמותר יסלם ע"ל סל הר"א ז"ל פ' חס היה מסלח חס חסוב סאפילו יתר מד' אכלו סת' מד' אכל חחרים מסלם ליה פלגא ומכה פלגא כדעבדי בסחות מד' באחרים ואם אינו ארס חסובין סיתר מד' אכלו ממון חסוב כדע סלח היה ברעתו בסעס סטנן לו אלא לדקדק בדבר הילכך סנהג ליה בכדי מה סאכל וסמח עמו ו הסאר מחזר לו ע"ל והן סר רבי המחבר ז"ל תלמידו

וכהשנות א"א

לא ראתי חסיבותי
כרות עין ע"כ : ההנהגה סאין הפך החסוב כר עין לא הפחו' הוא הפכו והפך כר עין הוא כריב ולא חסוב ומ"מ אין זו חסיבותי
לפי סהחסובים מבזבזין וכבר כתבאר כות המחר : מת שמעון קודם שישא אשה וכו' זה מתבאר בגמ' בסו' פ' כר עין
חס סמח עמו ואחר כך מת וכו' זהו בגמ' דאוקי מאי דאמרין סמחזיר לירסין כגון סתה עמו ימי המשתה
ולא הספיק לרעו עד סמת ע"כ ופי' המחר ה' לא סתה ובכני סכיון סחל עליו החיוב אפילו מת סמחן
קודם סרעון ממון הוא ומוריסו לבניו ופוטו הוא : מת ראובן ואחר כך נשא שמעון וכו'
בהשנות א"א מעולם לא ראתי בגמ' לטוסבינות אלא לסבלכות ע"כ : ובאמת סרין זה לא נזכר בפ' סגמ' וכו'
כסון הוא והר"ס ז"ל דקדקו מן הסוגיא ואלו דבריו בקודר וכי אמרי' דיוכל לו' תנו לי טוסביני ואשמח עמו
ה"מ בסמ' מסלח ומי סנסת לחו לו קיים סאין העכוב מחמתו אבל כסמת מי סנסת לחו לו ומסלח קיים סאין עכוב מחמת
סניהם מחמתו אזל' בתר מהגא מקום סנהגו לכפות את הירסין להחזיר את הוטוסבינות מחזירין מקום סלח סנהגו
פטורין והא מילתא אף על גב דליתא בגמרא ילפינן מרתכיא מקום סנהגו להחזיר קדושין מחזירין מקום סנהגו סלח סנהגו
להחזיר אף מחזירין וסמרינן עלה בגמרא לא סאנו אלא כסמתה היא אבל מת הוא חזין מחזירין מאי טעמא יכולה היא
סתימר תנו לי בעלי ואשמח עמו אמא סמת העבל דהויא עכובא מחמתיה היא סאומרת כן אבל כסמתה היא והבעל קיים סהעכוב מחמתה אין לומר כן וחיוב
הירסין להחזירין במקום סנהגו וסס דמא דין זה לטוסבינות ועוד כתב וקף על גב דחיפסיק דקדושין לא דרדי אפילו מתה היא התם היינו טעמא גזרה סמח ויחזין
קדושין תופסין באחותיה סמו סכתבאר עוד כתיב ומנכה לו מה שהיה אוכל דלא גרעמת מחי' סלח היה סס ועוד האריך :

פרק מי סמת

פרק שביעי

מנהג

פוטו הוא כרות מדינות וכו' עד סלח הודיעו הכל פרק מי סמת : וכמה מנכין וכו' עד ומסלם לו הסאר כתב הר"א בר ז"ל לא ראתי חסיבות עם כרות העין ע"כ :

ואני

אומר זה כת' לפי סמחא בלשון הגמרא פרק מי סמת בסמעתא דטוסבינו דגרסינ' ועד כמה אמר אביי כהוב בני גבא וכו' ע"ד זוזא אתה בכפי' אכליה כסרסי' ע"ד ארבעה מסלם פלגא מכאן ו ואלך איניס חסיבותי ע"כ ורובה לומר הר"א בר ז"ל כחסיבותי' דאלו למטה לא יקרא חסיבו' כפי' ר"מ ז"ל ורעבס פ' כפי' ר"מ ז"ל בין לחסיבותי בין לגריעות כפי מה סהוא וכן כראה לי מסלח הגמרא דהא אין לך כר עין ממי סלח הבי' יות' ממה ס' סל ומדכר ליה תלמוד' והינביה חרבעה כריב ממנו סהרי הביא ספליס מאכילתו וע"כ סן חזר כנגד סני כדדין וא"מ איניס חסיבותי כחסיבותי זה לכילות וזה לותרני : מת שמעון קודם סנסא אשה עד אין הירסין מסלמין כלום

כתב

הר"א בר ז"ל מעולם לא ראתי בגמרא מכהג לטוסבינות אלא לסבלכות ע"כ : ואני אומר הוא סמך על לסון הגמ' בפיוס דהוטוסבינות נגבית בבית דין כו' גרסינן תנו רבנן חמס' דברי' כאמרו בטוסבינו נגבית ב"ד כו' וכתר' אמר אביי כהוב בני גבא כו' כדכתיבנא לעיל דמטמע סהכל תלוי במכהג : מת

מת אמר תנו לי בעלי ואשמח עמו אמא סמת העבל דהויא עכובא מחמתיה היא סאומרת כן אבל כסמתה היא והבעל קיים סהעכוב מחמתה אין לומר כן וחיוב הירסין להחזירין במקום סנהגו וסס דמא דין זה לטוסבינות ועוד כתב וקף על גב דחיפסיק דקדושין לא דרדי אפילו מתה היא התם היינו טעמא גזרה סמח ויחזין קדושין תופסין באחותיה סמו סכתבאר עוד כתיב ומנכה לו מה שהיה אוכל דלא גרעמת מחי' סלח היה סס ועוד האריך :

ראובן אחר סנסא שמעון וכלבם כן כתבדין זה הראש זל ומנסכס הוא רדחאליכין רחל החיוב על האב חיובין למסס: המשח דברים וכו' כולן מפורשים בברייתא ולמון הברייתא באחר מהן וחוזרת בעונתה ופי' זל לא מבעיא שאין כופין למי סנסת לחו לו להחז' עד סיסא המסלח כדרך סנסא הוא אלא אפילו רכה מי סנסת לחו לו להחזיר קודם סיסא המסלח אפה יכול לו איני רוכה לקבל סאי רוכה לסמוח עמך כדרך ססמחת עמי ודומה למלוה היא גם כזה פעמים שאין הלואה סאי לפרוע סלא מרעת המלוה כגון הלואה ביסוב וסקס להחזירו במדבר כמו סזכר פל' סלמה עסר מהלכו מלוה ולוה וזה סמרבר הוא לו

מגדל עז
מת ראובן אחר סנסא וכו' עד סיתבאר במקומו עיקר ההלכות פ' מי סמת והביאור רס פג' דהלכו כחלות: הסולח ססורה לחברו עד ספרס סהיא מלוה וכן הסולח לחברו כדוי יין וכדי סמן וכו' עד אלא במעות בלבד

כתב
ה'אבד זל דבר זה אינו מחזור ע'ל:
ואני
אומר הוא סמך ללמד מסבלו ד'אמרינן פרק מי סמת כדוי יין וכדי סמן וכו' ואסיקנא דמאכל ומסנה לא הדר וסנסטיות סכא:

מת ראובן אחר שנשא שמעון אשה ושלמו ימי המשתה כופין את יורשיו ומשלמין תשושבינות ככל מקום שהרי נתחייב אבית לשלם ואם בולה היה חייב לשלם משלמין בולה ואם בנכוי משלמין בנכוי: המשח דברים נאמרו בשושבינות נגבית בבית דין שאינה אלא כמו מלוה ואינה משתלם אלא בעונתה כעין נשואי ראשון שזה כמו תנאי תוא אף על פי שלא פירש שעל דעת זה שלחה ואין בה משום ריבית אפילו שלח לו דינר וחזרו לו עשרה מותר שלא על מנת להוסיף לו שלח ואין חשביעית משמטת שאינו יכול לגוש אותו ולתובעו עד שישא כדרך שנשא הוא ואין חבבור נוטל בה פי שני' כשתחזור ליורשין מפני שהוא ראוי ואין חבבור נוטל כראוי כמו שיתבאר במקומו: השולח תשורה לחברו או שנתן לו מעות כשמשח ידו והוא ממאן ליקח וזה נשבע שאי אפשר שלא תקח והפציר בו עד שלקח וכן כל כיוצא בזה אף על פי שלא פירש תרי אלו מתנה ואינו יכול לחזור והוא ולתובע עד שיפרש שהיא מלוה וכן השולח לחברו כדוי יין וכדי שמן ופירות בעת הנשואין אין נגבין בבית דין מפני שהיא גמילות חסדים ולא נאמרו דיני שושבינות אלא במעות בלבד:

זהו מגדל עז מכבודו וכו' וברין ה' סנסבי' דוקא סלא עברה סביעי' אחר סנסא המסלח הראשון אבל אם עברה ודאי אינו יכול לתובעו שהרי יכול לנגוסו ממע' סנסא הוא וכו' סעבר' סביעי' אחר' סנסא הסמיטתו דהרי זה פסוט ודין הראוי יתבאר דמקומו פ' מהלכות כחלות: השולח תשורה לחברו וכו' הסולח לחברו כדוי יין וכו'

בהשגות א"א
דבר זה אינו מחזור ע"כ:
ובאמת לא ידעתי למה כתב כן והלא סנינו במסנה סהסוסטיות נגבית בבר' אבל הסולח לחברו כדוי יין וסמן אין נגבין בבר' מפני סהן גמילות חסדים ע"כ במסנה וברואי אפילו בסעת ססואין היא דאי לא פסיטא וכן פרשו זל ואולי סהרא זל מפרסה בפנים אחרות ומ' היה לו לפרס ותמה הוא:

פרק שמיני

פרק שמיני

הסומא
או הפסח כו' עד אינן כ' כמת' בריא כיבר סכיב מרע עד כמו סביארנו ההלכות פרק קמא דגיטין ובבבא בתרא פרק יס כוחלין ופל' מי סמת והביאור פ' דהלכות איסות: אמר אם ילדה אסתי זכר כו' עד אין מתנתו מתנה פרק מי סמת: מתנת סכיב מרע אינה קובה עד אלא לאחר מיתה פרק יס כוחלין: מתנת

הסומא
או את הפסח או את הגרם או את החושש כ' כראשו או בעינו או בידו או ברגלו וכיוצא בתן חרי

תוא ככריא לכל דבריו במקחו או בממכרו ומתנותיו אבל החולה שתשש כח כל הגוף וכשל כחו מתמת החולי עד שאינו יכול להלך על רגליו בשוק וחרי הוא נופל על המטה תוא נקרא שכיב מרע ומשפטי מתנותיו אינם כמתנת בריא כ' צד שכיב מרע שעות ואמר ליתן לפלוני כך וכך בין בחול בין בשבת בין כתב בין לא כתב וכו' אבל כשימות בכל מה שנתן להם ואינו צריך קנין שדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורים תן ודבר זה מדרב' סופרי' ואף על פי שאינו אלא מדרביה' עשו ודלא כ'אמוראי ד'אמרי התסמן התורה וילפי להו מקראי וכן כתבו התוספו כרפי' בהלכות סנהדרין פ' ע"כ:

פרק שמיני

הסומא

או הפסח כו' אבל החולה סתסס כחו וכו' זה פסוט אין כרי' באור והלסון די ככך סכיב מרע וואמרו כדקדיר דמי בערסיה פי חולה ומוטל על המטה: כ' צד סכיב מרע סכונה ואמר ליתן לפלוני כך וכך וכו' זה מבואר בהרבה מקומו' הסקנת השמעה כרבי יהושע פ' מי סמת: ודבר זה וכו' בה' מבי' סק' כרבא אמר רב כחמן ד'אמר' כ' סנת סכיב מרע מדרבנן בעלמא דהה סמא תטרק רעתו עליו ו סנסקנא דמימריה אינה סל תורה ססואיה ססל תורה:

ממנו אפי' בשבת קנין ממנו שזה קנין אינו צריך ואין שכיב מרע צריך לומר אתם עדי אלא כל השומע את דבריו הרי זה עדי שאין אדם מששח בשעת מיתתו ש'כיב מרע שעות לתת מתנה לעובר שבמעי' אמו וכה העובר מפני עיני' סה' פ' מי סמת טוען ססרי' כ' ג' סנסס

שדעתו של אדם קרובה אצל בנו כמו שבארנו מאתים וילדה זכר נמל' מנה ילדה נקבה נשלת מאתים ילדה זכר ונקבה חובר נוטל מנה והנקבה מאתים ילדה טומטום ואנדרוגיטוס נוטל כפחות שבשניהם: שכיב מרע שאמר לו נכסיו למי ואמר לחם דומה שיש לי בן או שאשתי מעוברת עכשיו שאין לו בן או שאין אשתי מעוברת נכסיו לפלוני ונודע שיש לו בן או שהיתה אשתו מעוברת אף על פי שהפילה או מת הבן אחר כך אין מתנתו מתנה: מתנת שכיב מרע אינה קונה אלא לאחר מיתה ואין אחר זוכה בדבר שעות לו בין במקרקעי' בין במטלטלין אלא לאחר מיתה ל'פיכך מוציאין לבתובת האשה וסוון האלמנה והבנות מיד אלו שעות לתת להם שחרי במיתתו נתחייבו הנכסים בכתובה ובסוונות ואלו שנתן להם לא יקנו אלא לאחר מיתה: מתנת

איך אמר הקנו והקנו ממני אפילו בשבת וכו' אמר סס אמר ל'ני קנינן מסכיב מרע ואפילו בסב' ולא לחוס לדברי סס אליעז' אלא סמא תטרק רעתו עליו ופירוט סס אמר קנו קונין ואף הטעם סנסחוס לדברי רבי אליעזר ד'אמר דמתנת סכיב מרע אינה קונה בלא קנין אלא אף על פי שאינו צריך קנין קונין כדוי סלא תטרק רעתו עליו ואפילו בסבת קונין סהרי אף בלא קנין היה מתקיים ואין צריך קנין וכן פירס' ר'ס זל: וסכיב מרע כריך לומר אתם עדי וכו' בסוף גט פסוט בעי רבא סכיב מרע סהורה מהו כריך לומר כתובו או לא בתר' דבעיא הדר פסטה אין אדם מטטה בסעת מיתה דברי סכיב מרע ככתובין וכמסורין דמוע'כ וזה ברור והר'סבא זל קבי' בפירוס סמועה זו דברי הר'אבד זל ואומר למרנו מדרבנו רבואת סכיב מרע אף על פי סכתובה סעדים אין לה דין סטור ויכולין היורסין לומר פרענו וכ'אמנין ועקר' שכיב מרע וכו' כמו סבארנו פרק ס' מהלכות מכירה ומי'ארא היא פרק מי סמת: אמר אם ילדה וכו' מס' פ' מי סמת ופרס' המחבר דוקא בסכיב מרע כדברי רבנו זל סכת' דבב'יא לא מסכח' לה דאי כמי קנו מידו הא קיימ' לן דאין מטבע כקנה בחליפין ועוד ססמכתא היא דאם ילדה קאמר ועוד דקנין דברים בעלמא הוא דהא יטול קאמר ע'כ וכחלקו עליו לומר דאפילו בב'ריא מסכחת לה ובמקרקעי' וסוהמנה קאמר ובקנין ויטול לא מיקרי קנין דברים ויטול לא מיקרי קנין דברי ועקר' ע'כ דה'סבא זל וצ'ע באתן לך היאך קנה סהרי כתבאר פרק רביעי דהכותב בסטר אתכנו לא קנה כראיתא בגיטין ואפסר לרעתס רטעי עריק קנין מסטר: ילדה טומטום ואנדרוגיטוס וכו' זה סבאר בגמרא ובהלכות דמסכתיו ס'אמרה ילדה טומטום אינו נוטל כלל איתיא כר'סבב ד'אמר ילדה טומטום ואנדרוגיטוס אין קדוסס חלה עליה ולית הלכת' כותיה אלא נוטל כפחות סבסניהס וזה פסוט סס: שכיב מרע סאמרנו לו וכו' בריית' סס במי סמת: סתנת סכיב מרע אינה קונה וכו' ססק' כרבא ד'אמר הכי סוף יס סאלין: ל'פיכך מוציאין לכתובת אשה וכו' פי' כותובת אשה כתובת גבין דכרין סאינה טורפת ממסועבדי' אחרים וטורפ' מסעבד' מתנת סכיב מרע וכו' כתבאר ע'כיה ודין זה פרק יט מהלכות איסות ואין לומר כתובת אשה סהיא בחיים דהיא אפילו ממסועבדין גמורין טורפת וזה פסוט וכבר הציגו הרא' זל סס והורה לו

ע' פ' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

הלכות זביה ומתנה

מגיד משנה

לו במזון האלמנה וכלק עליו במאר והדין הזה יבא למחבר בטעמו ממאי דאמרין פריך ים נוחלין הסתא בירוסה דאורייתא אלמנתו כזונת מנכסיו מתנת סבי

מגדל עז

מתנת סבי מרעו וכו' ער הריזו קיימת פריך מי סמת: סבי מרע סאמר תנו מנה לפלוני ער כותבין ונותנין לאחר מיתה

כתב

הראב"ד ז"ל אבי וחבירי אומ' אפי' כתבו מחיים סלוחין הם וכיון שהסולח מת מ מעשה הסליחות בטל סהרי לא נתקיים מעשה הסליח אפילו טעה אחת מחיים עכ"ל:

ואני

אומר לבי אומר לי טים לזה יתרון הואיל ורברי סבי מרע ככתובין וכמסורין הם בעלמא אף כאן עדיפא מתנתו מ מתנת בריא וכן משמע בעיקר זאת ההלכה פריך ים נוחלין סלהי גמרא מתניתין רמי סמת וכמבארת דיתני קטורה לו דבעי תלמודא לפלוני ביביהו וכו' דלא קיימי ב בעיקר דיכא בכי הא איכא לפלוני ואף על גב דלא אמר ואף כתובו הואיל וכתבו מחיים נעשית ידם כיד המקבל הואיל וזכין לארס טלא בפניו ואכן סהדי דניחא ליה למקבל דליזכו ליה והאמת יורה דרכו: סבי מרע סכתב כל ככסיו מתנה סתם וכו' עד במתנת בריא

כתב

הראב"ד ז"ל ואם סייר צריכה קנין כי בלא קנין אינה כלום עכ"ל:

ואני

אומ' אטו כי רובלא ליחסיב ולחיל כבר כלל וכת' זה רמ' ז"ל כמה פעמים בזה הפרק על כל פ' ופריך ועל כל דבר ודבר ועיקרה פ' מי סמת ראה בעיניך: אבל אם נתן לו המקב' בפירוט במתנ' סבי מרע וכו' עד קנה זה המקצת הראב"ד ז"ל וזהו המכונה מחמת מיתה עכ"ל: ואני אומ' לא דיעבא מאי אינון הכי כיפידת לא ל' דהוא פריך מי סמת ואם היה בה קנין לא קנה אלא אם כן היה מיפה כחו כמו שביארנו עיקר ההלכה פריך מי סמת והביאור בזה הפרק: סבי

מתנת שביב מרע שכתוב בה קנין בין שהיתה במקצת נכסיו בין שהיתה

בכל נכסיו חוששין לה שמא לא גמרו להקנותו אלא בשטר והואיל ומתנה זו לא תקנ' אלא לאחר מיתה אין שטר לאחר מיתה וחר' המתנה בטלה ואם קנו ממנו כדי ליפות כח המקבל כגון שכתוב וקנינו ממנו מוסף על מתנה זו הרי היא קיימת שביב מרע שאמר 'כתבו לא סכא כתבו ותנו לפלוני מנה ומת ותנו לא סכא קודם שיכתבו ויתנו תנו וכתבו ק': לו אין כותבין ואין נותנין שמא לא גמרו

להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה ואם אמר כתבו כדי ליפות כח המקבל כגון שאמר תנו מנה לפלוני ואף כתבו ותנו לו חרי אלו כותבין וחותמין ונותנין לאחר מיתה: שביב מרע שכתב כל נכסיו מתנה סתם ולא שייך בלום אם עמד חוזר ואפילו קנו מידו כדי ליפות את כחו בין שהקנ' כל נכסיו לאחר בין שכתב' לשני שאומדן דעתו הוא שלא נתן זה הכל אלא ש

שנתכו שלא יקנו כלום אלא לאחר מותו בין מטלטלין הרי זו מתנה במקצת וסתמה במתנת בריא שקונה מומן הכתיבה לפיכך אינו חוזר והוא שקנו מידו שמתנת שביב מרע במקצת צריכה 'קנין בין עמד בין לא עמד במה דברים אמורים בשנתן סתם שהרי אנו אומדין דעתו ואומדין הואיל ושייך לא נתכו אלא להקנות לחיים לו במתנת בריא אבל אם נתן לו המקצ' בפירוט כמתנת שביב מרע שאינו אלא לאחר מיתה אינו צריך קנין ואם עמד חוזר ואם לא עמד קנה זה המקצת ואם היה בה קנין לא קנה אלא אחר מיתה כחו כמו שבארנו

שיד בלום לעצמו בין קרקע בין מטלטלין הרי זו מתנה במקצת וסתמה במתנת בריא שקונה מומן והילכתא מתנת סביב מרע צריכה קנין ואע"ב דמת מכזה מחמת מיתה לא בעי קנין והוא דמת עמד חחר אף על גב דקנו מיניה מודי רבינו מאיר כתב הא דקיימא לן מתנ' סביב מרע במקצת בעיא קנין לאו דוקא קנין חליפין אלא ה' בכל מיני קנין מהני במסוכה במסירה בהגבהה ובחזרו וקרקע הוא

שנתכו שלא יקנו כלום אלא לאחר מותו בין מטלטלין הרי זו מתנה במקצת וסתמה במתנת בריא שקונה מומן הכתיבה לפיכך אינו חוזר והוא שקנו מידו שמתנת שביב מרע במקצת צריכה 'קנין בין עמד בין לא עמד במה דברים אמורים בשנתן סתם שהרי אנו אומדין דעתו ואומדין הואיל ושייך לא נתכו אלא להקנות לחיים לו במתנת בריא אבל אם נתן לו המקצ' בפירוט כמתנת שביב מרע שאינו אלא לאחר מיתה אינו צריך קנין ואם עמד חוזר ואם לא עמד קנה זה המקצת ואם היה בה קנין לא קנה אלא אחר מיתה כחו כמו שבארנו

כמטר ובחזקה עכ"ל: שביב מרע אלא כשאר כל מתנות הבבשי שאם הגיע השטר ליד המקבל או שקנו מיד הנותן קנה הכל ואין יכול לחזור בו: הנותן מתנה כשהוא שביב מרע וכתב בה בחיים ובמות או בחיים ובמות בין בכל בין במקצת הואיל וכתוב בו ובמות הרי זו מתנת שביב מרע שזו שכתוב בה ובמות שלא 'קנה אלא לאחר מיתה וזה שכתוב בה מחיים סימ' לישב את דעתו שיהיה מחלי זה: שביב מרע שנתן הנכסים שהדבר גלוי שהקבל הנכס' שיש לו הרי זה במתנה במקצת ואם קנו מידו ועמד אינו חוזר חוששין אנו שמא נשאר לו נכסים אחרים במדינת הים עד

במטר ובחזקה עכ"ל: שביב מרע אלא כשאר כל מתנות הבבשי שאם הגיע השטר ליד המקבל או שקנו מיד הנותן קנה הכל ואין יכול לחזור בו: הנותן מתנה כשהוא שביב מרע וכתב בה בחיים ובמות או בחיים ובמות בין בכל בין במקצת הואיל וכתוב בו ובמות הרי זו מתנת שביב מרע שזו שכתוב בה ובמות שלא 'קנה אלא לאחר מיתה וזה שכתוב בה מחיים סימ' לישב את דעתו שיהיה מחלי זה: שביב מרע שנתן הנכסים שהדבר גלוי שהקבל הנכס' שיש לו הרי זה במתנה במקצת ואם קנו מידו ועמד אינו חוזר חוששין אנו שמא נשאר לו נכסים אחרים במדינת הים עד

סביב מרע במקצת בעיא קנין אע"ב דמת רמי' ואם עמד אינו חוזר מכזה מחמת מיתה לא בעיא קנין והוא דמית' אס עמד חוזר אע"ב דקנו מיניה פ' קנו מיניה כדי ליפות כחו: וכן יתבאר מזה הבבא הסמוכה: הנותן מתנה כשהוא סביב מרע וכו' פלוגתא דרב וסמואל ופסיק כרב דהכין אפסיקא הלכתא בגמרא ומה שכתבין במקצת הוא במכזה מחמת מיתה אבל בסתם ודאי אס קנו ממנו הרי הוא כמתנת בריא ואם לא קנו אינה כלום וכבר כתבאר זה ולסוף אבן מיג' ז"ל בסוף הסמכות הלכך לעולם מתנת סביב מרע הוא עד דאמר מהיום עד כאן: שביב מרע וכו' לסוף הגמרא אמר רב כחמץ סביב מרע סכתב כל ככסיו לא חריים ועתה אינו חוזר חייסין סמא ים לו נכסים במדינה אחרת אלא מתניתין דקתני לא סייר קרקע כל שהוא איך מתנתו קיימת היכי מסכתא לה מר בר רב אסי אמ' במתן רב חמא אמר באומר כל ככס' ובהלכות גורסין באומר כל ככס' אלו עד כאן ופירוט סכתב כל ככסיו לא סאמר כל ככס' אלא סכתן כל הנכסים הידועים לו בין וחייסין סמא ים לו נכסים במקו' אחר והילכך הויא לה מתנה במקצת ואינו חוזר ופירשה המחבר במקו' מידו סאם לא קנו יכול לחזור דאי סאם תאמ' ים לו נכס' אחרים הרי זו מתנת סביב מרע במקצת ובלא קנין אינו כלום ואם תאמר סאין לו נכסים אחרים הרי זו מתנת סביב מרע בכל ואם עמד חוזר וזה מוכרח ומכל מקום כל סוף בלא קנין אס מת זכו ואין היורשין יכולין להוציא מידן סיאמרו הרי זו מתנת סביב מרע במקצת וכיון סאין בה קנין אינה מתנה עד שיברר בראש ברורה טים לו נכסים במקום אחר סלא אמרו חייסין אלא לתועלת המקבלים: עד

טריף מתנת סביב מרע במקום פסידא גמורה כמזון האסיה והבא ומלוה על פה דכירוסה סוזה רבן למתנת סביב מרע והוא הדין לכתובת בנין דכרתי עכ"ל:

מתנת סביב מרע סכתב בה קנין וכו' סכתב

דאמר הכי פריך מי סמת דהלכתא כותיה בריכי ומה סכת' ט' סתיה במקצת הנכס' הוא כמגלה דשון סמחמת מיתה כותבין ויתבאר כל זה וכן כתבו ז"ל: ואם קני מידו וכו' פסוט ומבואר סם:

שביב מרע סאל סכתב וכו' מנה לפלוני וכו' סכתב המחבר סאם כתבו וכתבו קרס מיתה סקנה

ובהשגות אא

אבי ומה אמרין אפילו כתבו מחיים לפי סהשיס סלוחי' הן וכיון שהסולח מת מעשה הסליחות בטל סהרי לא נתקיים מעשה הסליח אפילו טעה אחת מחיים עכ"ל: וכרברי רבינו פ' ט' ז' ים נוחלין ולזה כותה דעת העבא ז"ל וכן עקר דר' ר' אס סכת' וממנו מחיים ודאי זכה דלא גרע מחמת בריא וזהו פסכינו במימד' ומתן סכתבין וכותבין הא לא מת סכתבין וכותבין ורברי הרא"ז ז"ל תמהו' אס כן כאמר דמתנה זו אינה חלה אלא לאחר מיתה ולפיכך העבא בטל וצריך עיון עדין דר' ר' סכתבה וכמסר מחיים דין מקומו בריא ים לה וכו' סאינו יכול לחזר דאורייתא המחבר עקר אבל ה' סכתב ולא כמסר אף סכתבין אלאחר מיתה ועקר וכן כתבו ז"ל: ואם קנו מידו וכו' מפרטט

בט' כוחלין:

שביב מרע וכו' מסכה פריך מי סמת ולסוף הגמרא

לא סייר קרקע כל שהוא ומבואר בגמרא דקרקע לאו דוקא:

ואפילו קנו מידו וכו' מפרטט דסמוט בגמרא ססי

שייד כלום וכו' מבואר במשנה ובגמרא פסק הלכה:

במה דברים אמורים בסתן סתם וכו' בגמרא והלכתא מתנה

עד שיאמר כל נכסי שהן אלו כגורסת ההלכות ופי' אבן מיגס ז' דגלי ארעתי דלית ליה נכסי אחרים כלל כפי פתם ע"כ אבל הרשב"א ז"ל כתב זה לטוב ולפי גרס' זו אדרב' יש לחוש יותר פ'ט לנכסים אחרים במקו' אחר דאי לא מאי אלו וגורסת ספרים שלנו באז' כל נכסי פתם וכו' כראית עיקר ע"כ: או סתיה מוחזק וכו' מילא פ'טוקה סס כמר בר רב אחי פ'טוקה האוקמתות אמת: שביב מרע שכתב כל נכסיו וכו' מימרא פ'טוקה סס ולסון הגמרא רואין אם כמחלק מת ק: כולן עמד חוזר בכלן אם כמחלק מת קנו כולן עמד חוזר לאא באחרון ופ'ט' ז'ל אם כמחלק ש'איו עותק בין רבד לרב' אם כמחלק ראשונה אמת זו לפלוגי וחזר וחסב כמעט ואת' זו לפלו' ובין כל אחת היה מתתן ומחשב וכו' *

וכתב המחבר במחלק וקנו מירו וכו' דאי לא הו'א לגבי כל חד מתנת סכיב מרע במקצת ובעייא קנין וכן כתוב בעטור ופשוט הו' **זכה שנות א"א** האחרון כרי סתיה קנינו לופות כחופ' ע"כ: והאמ' כן ה' ס'אס קנו מירו אף באחרון כריך סתיה הקני' ביפוי כח מסו' דל'יריה הו'א לה מתנת סכיב מרע בכל סכתוב בה קנין וחופ' ס'אס לה כמו סכתבאר וכבר באר המחבר כל זה פרק ט' בבבא המתחלת נתן מקצת נכסיו וכו' ומ'א חכי מוס' על דבריה דוראי לגבי האחרון לא בעי קנין כלל דכיון סתתן לו כל נכסיו הנשאריו הו'א לה לגביה מתנת סכיב מרע בכל נכסיו ולא בעי קנין וזהו ס'אס עמד חוזר במתנת האחרון שהרי לא היו לו נכסים אחרים בטענה סתתן לזה ופשוט הו'א:

הכתוב כל נכסיו וכו' מימיר' דרבנחמן פרק ד קמא רג'טון ונתן הרשב"א ז'ל טעם לרבד וכת' ואלו חוזר בעבר שהרי יודע הוא ש'א עליו סס בן חורין ואין בן חורין חוזר ונעשה עבר ולפיכך גמר וזכהו לעצמו מעכשיו ע"כ: שכיב מרע שזוהו וכו' מפורס בגמ' פ' מי שמנת בעבודא דאחתיה דרב דימי אמת' ליהו לסהדי היכי הוה עובדא אמרו ליה אמרה הכי ווי דקא מיתה הך אחתא אמת' ליהו א"כ מצוה מחמת מיתה וכו': הנמפרש ליהו הוי' ב'טירא וכו' כך כתבהרב אלפסי ז'ל בגיטין זה לטובו לתימיר' דהכי ארבעה דתיכין במתניתין כלהו בשכיב מרע דמצוה מחמת מיתה כינהו וכן הלכתא ע"כ כתב גבי הו'א דרב הונא דאמר ג'טו כמתנתו בפרק התקבל וכן כתב הר"מבן ז'ל ויש חולקין במפר' ויוכא בשעירא לענין מת' ט'אין ריכס לא כריך בריא ס'לא תקנו אלא בשכיב מרע ס'לא תטרף דעתו עליו וכן בהולך למות כגון וכו' בקולר דהא מחיתופל גמריכין לה ויכו לביתו ויחקק בצויה בעלמא אבל במפר'

פרק תשעו שכיב מרע וכו' מנאר בהלכות פ' חזקת הבתים בשם רבינו האי ג'און ז'ל ורואי שזוהו לגלותה לאחר מיתה ה'א חס בזה להסתדה בסתם לא קנה וזהו סכתב המחבר ר'אס פרק חמישי הכותן מתנה בין בריא בין שכיב מרע כריך סתיה גלויה וכו': מצות מחמת מיתה וכו' גם זה בהלכות סס בשם רב האי ג'און ז'ל: ש'מ שזוהו ואלו כו' מימרא פרק מי סתיה קנינו לופות כחופ' ע"כ: והאמ' כן ה' ס'אס קנו מירו אף באחרון כריך סתיה הקני' ביפוי כח מסו' דל'יריה הו'א לה מתנת סכיב מרע בכל סכתוב בה קנין וחופ' ס'אס לה כמו סכתבאר וכבר באר המחבר כל זה פרק ט' בבבא המתחלת נתן מקצת נכסיו וכו' ומ'א חכי מוס' על דבריה דוראי לגבי האחרון לא בעי קנין כלל דכיון סתתן לו כל נכסיו הנשאריו הו'א לה לגביה מתנת סכיב מרע בכל נכסיו ולא בעי קנין וזהו ס'אס עמד חוזר במתנת האחרון שהרי לא היו לו נכסים אחרים בטענה סתתן לזה ופשוט הו'א:

עד שיאמר כל נכסי שהן אלו או שהיה מוחזק שאין לו נכסים אלא אלו ואחר כך תהיה המתנה בכל: שכיב מרע שכתב כל נכסיו "לאחרים רואין אם כמחלק כתבם מת קנו כולן עמד חוזר בכלן ואם כמחלק אחר ששייר חזר וכתבו קנו מירו על כל אחד ואחד מת קנו כולן עמד אינו חוזר אלא באחרון שהרי נתן לו כל הנכסים הנשארים: הכותב כל נכסיו לעצמו ועמד חוזר בנכסים ואינו חוזר בעבר שהרי יצא עליו שם בן חורין: שכיב מרע שצוה מחמת מיתה כגון שהיתה דעתו נוטה שהוא מת ודאי וכבר דבר זה מכלל דבריו אף על פי שקנו מירו במקצתן אמת' עמד חוזר והמפרש בים והוציא בשעירא והוציא בקולר והמסוכן והוא שקפץ עליו החולי והכביד עליו חליו כל אחד מארבעתן כמצוה מחמת מיתה והרי דבריו ככתובין וכמסו' ומקיימין אותן אם מת ואם נצלו ועמד אפילו קנו מירו במקצת חוזר כריך כל מצוה מחמת מיתה: שכיב מרע שנתק מחלי לחלי אם לא עמד ולא הלך על משענתו בשוק מתנהו מתנה עמד בין החלי שצוה בו ובין החלי שמת ממנו והלך על משענתו אומדין אותו על פי רופאי' אם מחמת חולי הראשון מת מתנתו קיימת ואם הלך בשוק בלא משענת אינו צריך אומר אלא בטלו מתנתו הראשונה: מתנת שכיב מרע שאין כתוב בה שמתוך החולי הוה שצוה בו מת ואין העדים מצויין לשאל להם אף על פי שהרי זה המצוה מת הרי המת' בטלה שאין מיתהו "ראיה שמת מחלי שנתן בו ח' המתנה נרפא ואחכ חלה חלי אחרות קברו מוכ' עליו לפי הנכסים בחזקת דהא אוקימנא היורשין עד שיביא התם הא דרבא כרבי נתן ורבי

נתן כרבי מאיר שהוא יחיד לא כדאקמי ליה אביי ומהכפיה סרובה לאבד נותנין עליו חומרי חיים וחומרי מתים חול' סרוב חוליס לחיים ל'סס וכן פסק ס'ה ולסון העמוד אבל ר'סבס סתב דק'ל כרבא וכו' קתן וכן ר'אבן ור'אביה כרפרי לקמן ס'ט וכן מוכח בספר חפץ כרבא ע"כ:

פרק תשעו שכיב מרע שצוה ואמר לא תגלו מתנה זו ולא תודיעו בה אדם אלא לאחר מיתה הרי זו מתנה קיימת ואינה מתנה מסותרת שבעת שהקנה שהוא אחר מותו הרי אמר ג'לו אותה מצוה מחמת מיתה אינו צריך לומר ג'לו את המתנה אלא אף על פי שהיא כתובה סתם אין חוששין לה שמא מסותרת היא: שכיב מרע שצוה ואמר יטול פלוני כל נכסי או מקצת נכסים או יחזיק או יזכה או יקנה כולן לשון מתנה ח'א וכן

עמד חוזר בכלן עמד חוזר לאא באחרון ופ'ט' ז'ל אם כמחלק ש'איו עותק בין רבד לרב' אם כמחלק ראשונה אמת זו לפלוגי וחזר וחסב כמעט ואת' זו לפלו' ובין כל אחת היה מתתן ומחשב וכו' * כתב המחבר במחלק וקנו מירו וכו' דאי לא הו'א לגבי כל חד מתנת סכיב מרע במקצת ובעייא קנין וכן כתוב בעטור ופשוט הו'א:

פרק תשעו שכיב מרע שצוה ואמר לא תגלו מתנה זו ולא תודיעו בה אדם אלא לאחר מיתה הרי זו מתנה קיימת ואינה מתנה מסותרת שבעת שהקנה שהוא אחר מותו הרי אמר ג'לו אותה מצוה מחמת מיתה אינו צריך לומר ג'לו את המתנה אלא אף על פי שהיא כתובה סתם אין חוששין לה שמא מסותרת היא: שכיב מרע שצוה ואמר יטול פלוני כל נכסי או מקצת נכסים או יחזיק או יזכה או יקנה כולן לשון מתנה ח'א וכן

עמד חוזר בכלן עמד חוזר לאא באחרון ופ'ט' ז'ל אם כמחלק ש'איו עותק בין רבד לרב' אם כמחלק ראשונה אמת זו לפלוגי וחזר וחסב כמעט ואת' זו לפלו' ובין כל אחת היה מתתן ומחשב וכו' * כתב המחבר במחלק וקנו מירו וכו' דאי לא הו'א לגבי כל חד מתנת סכיב מרע במקצת ובעייא קנין וכן כתוב בעטור ופשוט הו'א:

מגדל עז סכיב מרע שכתב כל נכסיו וכו' עד ואם כמחלק ח'א ספייר כו' מת קנו כלן וכו' עד כל נכסיו הנשארים **כתב** הר"אב ז'ל האחרון כריך סתיה קנינו לופות כחו ע"כ:

ואני אומר הו'איל וכו' סמ'ך לכל אחד ואחד חוץ מן האחרון לא סיין לממר וקנו מהו לכל אחד ואחד אלא על הראשונים אבל האחרון אין אחריו המלכה ולכך לא סיין לפרוטי ביה וקנו מירו על חלקו סמתנתו בלבר ה'א מתנת סכיב מרע כך הבנת לטוב וכן מסמע מתוך ההלכה פרק מי סמת אשר סס עיקרה: הכותב כל נכסיו לעצמו כו' עד בן חורין פרק קמא רג'טון: סכיב מרע סזוה מחמת מיתה עד אם עמד חוזר בגיטין פ' מי ס'אחזו ובבבא פרק מי סמת: המפרש בים כו' עד כריך על מצוה מחמת מיתה בגיטין פרק האומר התקבל: סכיב מרע שנתק על סוף הפרק בגיטין פרק מי ס'אחזו וקודיקוס ובבבא פרק מי סמת:

פרק תשעו שכיב מרע שצוה כו' עד סמ'א מקולר ה'א בבבא פר' חזקת הבתים: סכיב מרע סזוה ואמר יטול פלוני כו' עד יס'סן בהס לא קנה פרק מי סמת: סכיב מרע שצוה ואמר לא תגלו מתנה זו ולא תודיעו בה אדם אלא לאחר מיתה הרי זו מתנה קיימת ואינה מתנה מסותרת שבעת שהקנה שהוא אחר מותו הרי אמר ג'לו אותה מצוה מחמת מיתה אינו צריך לומר ג'לו את המתנה אלא אף על פי שהיא כתובה סתם אין חוששין לה שמא מסותרת היא: שכיב מרע שצוה ואמר יטול פלוני כל נכסי או מקצת נכסים או יחזיק או יזכה או יקנה כולן לשון מתנה ח'א וכן

עמד חוזר בכלן עמד חוזר לאא באחרון ופ'ט' ז'ל אם כמחלק ש'איו עותק בין רבד לרב' אם כמחלק ראשונה אמת זו לפלוגי וחזר וחסב כמעט ואת' זו לפלו' ובין כל אחת היה מתתן ומחשב וכו' * כתב המחבר במחלק וקנו מירו וכו' דאי לא הו'א לגבי כל חד מתנת סכיב מרע במקצת ובעייא קנין וכן כתוב בעטור ופשוט הו'א:

הכתוב כל נכסיו וכו' מימיר' דרבנחמן פרק ד קמא רג'טון ונתן הרשב"א ז'ל טעם לרבד וכת' ואלו חוזר בעבר שהרי יודע הוא ש'א עליו סס בן חורין ואין בן חורין חוזר ונעשה עבר ולפיכך גמר וזכהו לעצמו מעכשיו ע"כ: שכיב מרע שזוהו וכו' מפורס בגמ' פ' מי שמנת בעבודא דאחתיה דרב דימי אמת' ליהו לסהדי היכי הוה עובדא אמרו ליה אמרה הכי ווי דקא מיתה הך אחתא אמת' ליהו א"כ מצוה מחמת מיתה וכו': הנמפרש ליהו הוי' ב'טירא וכו' כך כתבהרב אלפסי ז'ל בגיטין זה לטובו לתימיר' דהכי ארבעה דתיכין במתניתין כלהו בשכיב מרע דמצוה מחמת מיתה כינהו וכן הלכתא ע"כ כתב גבי הו'א דרב הונא דאמר ג'טו כמתנתו בפרק התקבל וכן כתב הר"מבן ז'ל ויש חולקין במפר' ויוכא בשעירא לענין מת' ט'אין ריכס לא כריך בריא ס'לא תקנו אלא בשכיב מרע ס'לא תטרף דעתו עליו וכן בהולך למות כגון וכו' בקולר דהא מחיתופל גמריכין לה ויכו לביתו ויחקק בצויה בעלמא אבל במפר'

פרק תשעו שכיב מרע שצוה ואמר לא תגלו מתנה זו ולא תודיעו בה אדם אלא לאחר מיתה הרי זו מתנה קיימת ואינה מתנה מסותרת שבעת שהקנה שהוא אחר מותו הרי אמר ג'לו אותה מצוה מחמת מיתה אינו צריך לומר ג'לו את המתנה אלא אף על פי שהיא כתובה סתם אין חוששין לה שמא מסותרת היא: שכיב מרע שצוה ואמר יטול פלוני כל נכסי או מקצת נכסים או יחזיק או יזכה או יקנה כולן לשון מתנה ח'א וכן

עמד חוזר בכלן עמד חוזר לאא באחרון ופ'ט' ז'ל אם כמחלק ש'איו עותק בין רבד לרב' אם כמחלק ראשונה אמת זו לפלוגי וחזר וחסב כמעט ואת' זו לפלו' ובין כל אחת היה מתתן ומחשב וכו' * כתב המחבר במחלק וקנו מירו וכו' דאי לא הו'א לגבי כל חד מתנת סכיב מרע במקצת ובעייא קנין וכן כתוב בעטור ופשוט הו'א:

הכתוב כל נכסיו וכו' מימיר' דרבנחמן פרק ד קמא רג'טון ונתן הרשב"א ז'ל טעם לרבד וכת' ואלו חוזר בעבר שהרי יודע הוא ש'א עליו סס בן חורין ואין בן חורין חוזר ונעשה עבר ולפיכך גמר וזכהו לעצמו מעכשיו ע"כ: שכיב מרע שזוהו וכו' מפורס בגמ' פ' מי שמנת בעבודא דאחתיה דרב דימי אמת' ליהו לסהדי היכי הוה עובדא אמרו ליה אמרה הכי ווי דקא מיתה הך אחתא אמת' ליהו א"כ מצוה מחמת מיתה וכו': הנמפרש ליהו הוי' ב'טירא וכו' כך כתבהרב אלפסי ז'ל בגיטין זה לטובו לתימיר' דהכי ארבעה דתיכין במתניתין כלהו בשכיב מרע דמצוה מחמת מיתה כינהו וכן הלכתא ע"כ כתב גבי הו'א דרב הונא דאמר ג'טו כמתנתו בפרק התקבל וכן כתב הר"מבן ז'ל ויש חולקין במפר' ויוכא בשעירא לענין מת' ט'אין ריכס לא כריך בריא ס'לא תקנו אלא בשכיב מרע ס'לא תטרף דעתו עליו וכן בהולך למות כגון וכו' בקולר דהא מחיתופל גמריכין לה ויכו לביתו ויחקק בצויה בעלמא אבל במפר'

פרק תשעו שכיב מרע וכו' מנאר בהלכות פ' חזקת הבתים בשם רבינו האי ג'און ז'ל ורואי שזוהו לגלותה לאחר מיתה ה'א חס בזה להסתדה בסתם לא קנה וזהו סכתב המחבר ר'אס פרק חמישי הכותן מתנה בין בריא בין שכיב מרע כריך סתיה גלויה וכו': מצות מחמת מיתה וכו' גם זה בהלכות סס בשם רב האי ג'און ז'ל: ש'מ שזוהו ואלו כו' מימרא פרק מי סתיה קנינו לופות כחופ' ע"כ: והאמ' כן ה' ס'אס קנו מירו אף באחרון כריך סתיה הקני' ביפוי כח מסו' דל'יריה הו'א לה מתנת סכיב מרע בכל נכסיו ולא בעי קנין וזהו ס'אס עמד חוזר במתנת האחרון שהרי לא היו לו נכסים אחרים בטענה סתתן לזה ופשוט הו'א:

פרק מי
סמת

פרק מי
סמת

פרק מי
סמת

פרק מי
סמת

פרק מי
סמת

מכר כשהוא שכיב מרע וכו' מפורסם מס: מכר כל נכסיו וכו' בגמרא זמנין אמר רב אס עמד חוזר וזמנין אמר אס עמד אינו חוזר ולא פליגי הא דאיתנהו לזוני בעיניהו הא דפרעיהו בחובו פירי המחבר בה נכון וכן פירוש ר"ח ז"ל ופירוש המפרשי והטעם כשהמעו' הן בעין הרי זה כמי

מתנה שהיא פתס עד מתנה זו עיקר הלכה זו בבבא בתרא פ' מי סמת גמרא מתניתין דשכיב מרע שכתב כל נכסיו כולו ואלא סוגיין הכי: מי סמת וכמבארת וכו' עד מתנת שכיב מרע פירק יט נוהלן: וכן מי שכתב סטר חוב כו' עד סוף הפרק יט לרקדק זה הדין מדברי יוחנן דאמר דייתיקי מבטלת דייתיקי ומפרש לה דאמר כתבו ותנו מנה לפלוני דהינו סטר ביד שליט סהם העדים וכן נראה ממה שפירש בה רבינו יוסף הלוי חבן מניגם ז"ל:

מכר כשהוא שכיב מרע ממכרו קיים כבריא מכר כל נכסיו ואם המעות עצמן קיימות אס עמד חוזר ואם הוציא המעות אינו יכול לחזור: מתנה שהיא פתס ולא נתפרש בה שהיה בריא כשנתן או שהיה שכיב מרע הוא אומר שכיב מרע הייתי והרי עמדתי ואחזור במתנתי ומקבל מתנה אומר בריא הי' ואינו יכול לחזור על המקבל

ממכר חזרו ופי' שכל דעת לרקדות חטום מכרו שאף על פי שלא התנה ממנו אס לא כדרך לחטום חוזר כמו שכתבאר פ' אחר עשר מהלכו' מכירה והרב חבן מניגם ז"ל פירש בהפך דכשהן בעין אינו יכול ל לחזור דהו' להו הכך זוני סויר ופי' מתמיה: מתנה שהיא

פרק עשירי

שכיב

מכר שאלמר תנו מנה וכו' עד קבור הוא אומר פרק קמחא דמסכת גיטין: וכן שכיב מרע שאלמ הלואה כל עד למעמד סלסותן כו' מי סמת: וכן אס אמ' תנו סטר פלוני לפלוני וכו' ומפכימה המוכר או הכותן סטר חוב לחבירו וכו' לפיכך היורס עדין סטר זה וכו' ומת' שכיב מרע וכו' עד ולפיכך אינו מוחל כתב הר"א ז"ל אס כאל סכסכי והגהתי אותם מרעתי וכבר פירס הרב ז"ל הטעם פרק הכות' מדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו שגמ' עשאיה כסל תורה כמי שקיבל המתנה והטעם שכתוב כאל הוא יותר טוב ומספיק ממה שכתב הרב ז"ל:

מדת מוחל

פ' קמח דגטין:

כחכמים דאמרי במתני' המע' ורלא כ"מ דאמ' הוא כריך להביא ראה והיינו כרבי יעקב דברייתא לבבי לכת' דאמ' אס בריא הו' עליו להביא ראה סה' ס'מ ואס ס'מ הו' עליו להביא ראה סהיה בריא וכן פסק רב אלפס דאין הלכה כרבי נתן דאיתיא כרבי מאיר אלא כרבי יעקב וחכמים ופסק כרבי הוכא ד דאמר ראה בעדים אבל רבינו סמוא פסק כרבי נתן דרייכא הוא ונחית לעומקא דרייכא וכן ר"א ז"ל וכן פסק ר"א ז"ל מדאמ' בגמ' ב"ס כרמי דרבי רב יוסף דאמ' רב יוסף אמר רב יהודה אמ' סמוא זורברי חכמי' אבל ר' אמ' המע' ולמאי דאפיק למתני' דרבי מאיר לחכמים ס'מ דהכי עיקר ואתיא דרבי חכמי' כרבי נתן וכן מורי רבינו מאיר ז"ל כרבי נתן ככסומן סלסום ונכ' ס'מ

כתב ר' דברי רבי מאיר ככל דברי רבינו המחבר ולפניו ע"כ:

פרק עשירי

שכיב

מרע שאמר תנו מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתח שדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו ואין חוששין שמא על מנה קבור הוא או וכן שכיב מרע שאמר הלואה או פקדן שיש לי ביד פלוני' תנו אותה לפלוני דבריו קיימין ואין ספר מסכטום: צריך למעמד שלשתן וכן אם אמר תנו שטר פלוני לפלוני זכה במה שיש בשטר ובאלו כתבו וממר אף על פי שלא משך השטר ואין

ואני אמר כיון דקלסיה לר' ז"ל לא ספק לי אחרת ל לאיתגרורי ביה ותמה אכי מה צורך לכל זה סזה הוא תלמוד ע עדין פרק מי סמת גמ' מתניתין דשכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחר כו' והיא מיימרא דרב נחמן ומקמי דרב נחמן אררב נחמן ופריק לה עשאיה כסל תורה ואינה צריכה לפנים: סכיב

אמר פיהם דבר שוא דעתיה דלא קמי אפי' במתנת ס'מ וקרוב בעי' הדבר שאפי' אס יט לגוי מסכח ביד ישראל דהויל לה כמו הקפה דישראל מגוי לא קמי מסכח כדאיתא פרק כל פעה דלא קרינן ביה ולך תהיה כדקה ע"כ ר"א ז"ל באביאקף ע"כ:

מי שכתב וכו' מס מפורסם זה גס כן: וכן

פרק עשירי שכיב

מרע שאלמר תנו מנה לפלוני ומת וכו' ואין חוששין שמא על מנה קבור הוא אמר מסקנא דגמרא בגיטין סוף פרק קמחא וכן כתוב בהלכות וכתב הר"א ז"ל בסבועות דוקא בסמכא לשכיב מרע מנה בעין כותבין אותו למקבל הא לאו הכי אין מוכרין מנכסיו שכיב מרע לתת לו רכי קאמר מנה דוקא קאמר ולא פוה קאמר אלא אס כן פרס ואמר סוה ואפטר שאף דעת המחבר כן סהרי פסק פרק שליטי מהלכות טוען ונטוען דיבר כסף דוקא קאמר ולא סוה כמו שיתבאר מכל מקום נראה לי שאפשר לחלק דכיון דקיימא לן דלמנה קבור לא חיישינן דהוי אף ארס מוכיא דבריו לבטלה וסוה קאמר מה שאין כן בטוען לחברו מנה וצריך עיון: וכן אס אמר הלואה או פקדון וכו' פרק מי סמת ובהלכות: וכן אס אמר תנו סטר לפלוני זכה במה שים בטור וכו' מפורסם בגמרא בזה הלסון אימיה דרב עמרם הוה לה מלוגא דטטרי כיקא סכבה אמרה להו לעמרם ברי אתו אחוה תבעוה קמיה דרב אמרו והא לא משך אמר להו דברי סכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו ער כאל ופירוט מלוגא אגודה אבל הר"א ז"ל כתב דהכי מילי בסאמר בפירוש הוא וכל שעברו ואז קנה המקבל אף על פי שלא כתב ולא מסר סהרי אמירת סכיב מרע ככתובה ומסירה הא לאו הכי לא שאפילו כתב ומסר בבריא לא קנה כמו שכתבאר פרק סמי מהלכות מכירה וז"ל שכתב פרק מי סמת גבי ההוא דאמר דיוק פלוני בבית זה לא אמר כלום ושמעינן מהכא דלא מתקנינן ליטבא במתנת סכיב מרע אלא דייכינן ליה כדדיינינן בבריא דרברי סכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו אבל להוסף על דבריו לא אמרו דהי לא אף אנו עתקן הלסון וכאמר כיון שאמר דיוק הריגלה ברענו סדכה סידור זה בביתו וכתקן וכאמר רבית לרירה קאי זה נראה לי ברור ולפיכך שכיב מרע שאמר תנו סטר חוב לפלוני לא קנה אלא הכייר בעלמא לצור על פי בלוחיתו וכו' שאמרנו כמי במוכר סטר חוב לחברו ועד שאמר הוא וכל מה שכתוב בו כבריא לא ומלוגא דטטרי אימיה דרב עמרם דלקמן בסאמרס הן וכל שעברין ובגמרא אחוה לסון קבר ע"כ

וכבר חלקו עליו וכן נראה דעת המחבר מלא הזכיר הוא וכל שעברו ונראה

מגדל עוז

הלכות מכירה

מגיד משנה

מכיון מרע שאמר מכה לפלוני עד ולא מורידין בסנהדרין פרק זה בברי:
מכיון מרע מהורה טעם לפלוני עד כאמין פרק מי שמת וסוף פרק גט פסוטי:
אמר מכה לפלוני בידיו וכו' עד מחייבין ליתן כתב הר"ב ז"ל בחיי ראשי
טעות גדול טעה בזה ובטביל סראה בגמ' ארר' איפכא מסתבר'

לי לחלק בין זה להיא דרירה לפי סמס אם לא נוסף מתנה אחר בכלל
והוא גוף הבית אי אפשר לתקן בטוס דר דבריו וכיון סוף ודאי אומר
אילו רצה לתת גוף לפירותיו היה נותן אבל בטור כסאנו אומרים
תנו סטר זה יהיה בכלל מעבור הסטר וזכותו איך זו מתנה אחרת ולי

פרק גט
פסוטי וזה
בורר:

פרק גט
פסוטי

כתבאת כל זה נחם ושלום שלא
כתבוננו לכך אלא כמי שאמר אם
במעט חלוף בזה אי איפכא כ"כ
ולעולם בין בזה ובין בזה כאמין
סאם הורה כמערים שלא להטביע
את בניו הרי סאין חייבין ליתן ואם
כמודה איך כאמר מנין היו יודעין
סוף חייבין ליתן הרי יודעין ומכווין
ומכונים וכסאמרועטו מכו אבינו
כאמין ותו לא מירי ועוד ים לומר
כיומה סהקפנו בגמרא אררבה א
אפכא מסתבר על דין אמת הקסו
דמכה לפלוני בדי הודאה היא
וכרברי בריא הוא ואם ככת' כמלוה
בטור הוא ויש בה פכים שלא יהו
כאמין לומר פרענו אבל תנו סהוא
לסוף מתנה אם לא אמר כתובו אף
על פי שכתבו העדי וכתנו לו יכולין
לומר פרענו וזהו אפכא מסתברא
מיהו כל זמן שלא ככתבה וכמסרה
סטר הודאה כאמין לומר פרענו
ואף בחיוב בית דין כן עכ"ל:

ואין היורש יכול למחול שטר שנתן במתנת שכיב מרע ומפני מה
המוכר או הנותן שטר חוב לחברו וחזר ומחלו
היורש מחול ושכיב מרע שנתן שטר חוב אין
היורש יכול למחול מפני שקנין הראיה בשטר
מדבריהם לפיכך היורש עדיין זה השטר שלו הוא
מן התורה ומחלו ומתנת שכיב מרע אף על פי שהיא מדבריהן עשו אותה
כשל תורה וכאילו קנה ממון שבשטר מן התורה והגיע לידו ולא נשאר
לירש בו קנין ולפיכך אינו מחול שכיב
מרע שאמר מנה לפלוני בידיו אם אמרנו נותן
לא אמר תנו אין נותן שמה לא אמר מנה יש
לפלוני בידיו אלא כדילא אמרו על יורשיו שיש
להם ממון לפיכך אם אמר דבר זה דרך הודאה ולא היה שם חשש הערמה
נותן אף על פי שלא אמר תנו כיוצא בו ראו את אביהם שהטמין מעות

בשירה תיבה ומגדל ואמ' של פלוני הן
של מעשר שני הן אם כמוסר דבריו
קיימין אם כמערים לא אמר כלום
וכן בא אחר ואמר לחם אני ראיתי את
אביכן שהטמין מעות בשירה תיבה
מגדל ואמר של פלוני הם של מעשר
הן אם היו טמונין בבית לא אמר כלום
בשירה דבריו קיימין כללו של דבר כל
שאילו יכול לישלף דבריו קיימין ואם
לא לא אמר כלום הרי שהיה מצטער
על מעות שהניח לו אביו ולא ידע היכן
החביאם ואמר לו בחלום כך וכך הן
במקום פלוני הן ושל פלוני הן ושל
מעשר שני הן ומצאן במקום פלוני
שנאמר לו וכמוכן שנאמר לו זה חזיה
מעשה ואמר חכמים דברי חלומות
לא מעלין ולא מורידין שכיב מרע
שהורה שיש לפלוני בידו מנה ואמר
יתומים חזר ואמר לנו אבינו פרעתי
נאמנין ונשבטין על זה שבועת הסת
אמ' תנו ואמר יתומים חזר ואמ' לנו
אבינו פרעתי אין נאמנין אמר מנה
לפלוני ואמר יתומין נתננו אין נאמנין
שהרי לא אמ' תנו ומניין ידעו שחייבין
ליתן אמר תנו ואמר יתומים נתננו
נאמנין ונשבטין שבועת חסת שנתנו:

הסטר הוא עקר הראיה סמס
סאין כן בדיית הבית סהההה
עקר וחף על פי סהמטיל בסמס
הראיה מ' אין הראיה בלא
ואיפכא להיות הבית בלא
והרי גוף הסטר דמיה לגוף
וראית הסטר לריית הבית
סהדייה כקניית בגוף הבית
ראית הסטר כקניית מלת הסטר
אלא סבבריא כריך לפרש
דמילי כינהו זה כראה לי
המחבר: ואין
יכול למחול וכו' ממדא
סמט: ופני
המוכר וכו' דברי הרב
ככונים וכמבוארים הם
מי סמט: שכיב
סאמר מכה לפלוני וכו'
וסמואל סוף פרק גט פסוטי:
לפיכך אם אמר דבר זה
מבואר בהלכו מהכרח הממון
כיוצא בו ראו את אביהם
בריתא
בורר בסנהדרין והובאה
פרק גט פסוטי:
וכן אם בא אחר ואמר
וכו' באתה ברייתא סס
דרי סהיה מטעם
באתה ברייתא
לא מעלין ולא מורידין אלא
סלו והטעם סאף על פי
הדמיון במלך ובמקום
אמת במה סדמה סלפלוסי
שכיב מרע סהדייה
לפלוני בידו
וכו' בגמרא בסוף פרק גט
אמ' רבא סמ סאמ' מנה
ואמר יתומין פרענו
מכה לפלוני ואמר יתומי
כאמין והקפו בגמרא
ל' אררבה איפכא מסתברא
אלא אי איתמר הכי
סאמר מכה לפלוני בדי
מירא סהדייה ואמר יתומי
פרענו וכו' אמר יתומי
חזר ואמר יתומי פרענו
וכו' אמר יתומי פרענו
וכו' אמר יתומי פרענו
וכו' אמר יתומי פרענו

ממט' סמט' מפני סאי' דעתו כלולה
אם הוא בעצמו היה אומר טעיתי
היה כאמ' אבל ארס אחר אפי' הוא
עצמו לא היה כאמ' סה ועיין בתו'
גמין ספין:

שכיב

בתורת הודאה הכא דאמר בתורת הודאה ורמיה להיה דגרסינן בפרק אחר
דיכי ממונות הרי סראו את אביהן סהטמין מעות בשירה תיבה ומגדל ואמר
סל פלוני הן סל מעשר שני הן רואין אם כמוסר דבריו קיימין ואם כמערים
בדבריו כלום עכ' ומכאן סהכיס וכתבן בזאת הפ' כולן ועיין ברייתא וכן ברין
סכל הודאת שכיב מרע קיימת תרע דהא בהא דבא בסמוך הורה מהו ופסטה
דאין כריך לומר אתם עירי מט' סאין ארס מטטה בסעת מיתה ועוד דהא פרק
מי סמט גמרא מתני' דסכיב מרע סכתב כל כסיו כו' גרסינן איבעיא להו סכיב
מרע סהורה מהו ואתיה למפסטה מאיסור גזירא דהונו ליה תרוסר אלפי זוזי בי
רבא כו' עד כי סכיב אמר רבא היכי קי' להורב מרי להני זוזי כו' ואתיקף ליה
רב אוקף בריה דרב אמ' לרבא ולדי איסור דהני זוזי דרב מרי כינהו ולקינהו
באורייתא ארסינהו וסכיב סקי אורייתא מבית איסור איקפד רבא אמ' מגמרי טענת'
לאיכסי ומפסרו לי עכ' אלמא אורייתא ב'ט' עדיפא טפי וקיימא ועוד יש לי לומר
כי רמ' זל כל מה סלמר מכל דבר ודבר כתב כאן ולמר מההוא ליסכא דאיפכא
מסתברא כיון דפסטיא ליה לתלמודא עברין בה עוברא ופסקי' מינה הילכת
דהא לתלמודא הרר ביה ממאי דהוה מס' צבר ליה מעיקרא ואמר אלא אי איתמר
סכי איתמר וק'ל בכליה לתלמודא כל היכא דקח' לא סתר כל אוקמתא וסברא
דמקמיה דאי כפי' הר"ב ז"ל לא הוה ליה למיהרר ביה אלא ודאי דברי רמ' ז"ל
ככונים: אמר תנו עד שבועת היסת סוף גט פסוטי:
מכיון מרע שאמר מכה לפלוני עד ולא מורידין בסנהדרין פרק זה בברי:
מכיון מרע מהורה טעם לפלוני עד כאמין פרק מי שמת וסוף פרק גט פסוטי:
אמר מכה לפלוני בידיו וכו' עד מחייבין ליתן כתב הר"ב ז"ל בחיי ראשי
טעות גדול טעה בזה ובטביל סראה בגמ' ארר' איפכא מסתבר'

מגיד משנה

הלכות זביה ומתנה

קנין תרבה

והרא לו ואלו פרעתי אינו כאמון וכו' הייבין ליתן ואם כמורה איך גם הרטבא זל הלך בטטה זו וזה לסונו קל כיון דאמר כלפי ליה לא הוה לא לאפוכה ולמימר לא אי איתמר אפכא איתמר אמר מנה לפלוני בידי ואמרו פרענו איך לאמנין אמר תנו ואמרו פרענו כאמנין וכיחא לי דקיס ליה דבכל גונא כאמנין דכל שאמר מנה לפלוני בידי ומת אתל סחיבין ליתן אף הס כאמנין סכתנו ואתל סאין היורסין חייבין ליתן שלא אמר חלא כדי להסביע את בנו מאי איך כאמנין דקאמר חלא עב בן הכי ובין הכי כאמנין ומאי דקאמר כלפי ליה לאו ברוקא קאמ' לא למאי דקאמ' קא מותיב כלומר לו הוה לן למימר ככי הא כאמנין ואיך כאמנין אפכא הוה לן למימר חלא רבין הכי ובין הכי כאמנין ולא חלא הכי איתמר חלא ח' אתמ' ככל עכל וזה בטטה הרא' זל ויס לן לרהות קוסית הרטבא זל בטעם נכון למ' דאין הכי כמי' איתמר דהוה מבי למימר אפכא אתמר כדראפי זל דריכא הכי הוא חלא סאם קיה חומר כך היה מטעה האומר הראסון מהן ללאו ומלאו לכן ואינו מבין טענות כך אבל כסתירין ואמר דמימר הוא באומרי' חל' אבי פרעתי' לא הטעה האומר הראסון חלא סהפרעון סתלה ה ליתומים היה לו לתלות באומרין סהסבא האו' הראסו' וזכה כל דבריו קיימן דבלא חל' תנו כאמנין ונאלו תנו איך כאמנין והוא דבר סהרעת טועם סממע פרעון האב וטעה ותלהו ביתומי' ככל לרעת המחבר זורבו זל ואחר סכסתלקה הקוסיא חומר הדין לסברותיה' זל ואינו אינו כדאי להכריע עוד כתב הרא' זל בטטה אחרת בהשב' ואינה עולה דאף על גב דאמרי' מנה לפלוני בידי שייך דומיא דאוקמתא ב בתרייתא ועור סהיה להם לפרט אס כדבריו זל הכונה :

זל בהטבות האריך ואלו מטעות גדולה היא והאריך בזה ואמר דבכל גונא כאמנין סאם הורה כמערים הרי סאין כאמר מכין היו יודעים סהן חייבין ליתן הרי יודעים ומכוון וכסאמרו עסינו מכות אבינו כאמנין ותו לא מירי' עב' : סאמנין אמר תנו ואמרו פרענו כאמנין וכיחא לי דקיס ליה דבכל גונא כאמנין דכל שאמר מנה לפלוני בידי ומת אתל סחיבין ליתן אף הס כאמנין סכתנו ואתל

מגדל עז
 סכיב מרע סכתן מתנה עד סאין קנין למת סוף דגיטין : סכיב מרע סאמר תנו מאתי' זוז לפלוני עד גובה מסלפני פכיו בגטין פ' הכזיתין ובבתרא פריס כוחלני : סכיב מרע סאמר ידור פלוני כו' עד סוף הפרק פרת מי סמת :

שכיב מרע שנתן מנה לאח' ואמ' לו הולך מנה זו לפלו' והלך ומצאו שמת אס קיים היה בשעה שנתן לו השכיב מרע ינתנו ליורשי מי שנשתלחו לו שדברי שכי' מרע כבתובי וכמסוד' הן ואם לא היה קיי' יחזור ליורשי משלח שאין קנין למת : שכיב מרע שאמר תנו מאתי' זוז לפלו' ושלש מאות זוז הגיח תשע מאות חולקין הנמצא לפי מה שכתב להן ואם יצא עליו שטר חוב גובה מכולן מכל אחד ואחד כפי מה שכתב להן כיצד היה החוב ד' מאות וחמשי' בעל המאנים נותן מאה ובעל השלש מאות מאה וחמשי' ובעל הארבע מאות נותן מאתי' אבל אס אמר תנו מאתי' זוז לפלוני ואחרי' שלש מאות לפלוני ואחרי' ארבע מאות לפלוני כל הקודם בשטר וזה לפיכ' אס יצא עליו שטר חוב גובה מן האחר' אין לו גובה משלפניו אין לו גובה משלפני פניו : שכי' מרע שאמ' ידור פלו' בבית זה יאכל פלו' פירות

פרק אחד עשר

שכיב

מרע סאמר ככס' או וכו' עד סהבן ה האחד נקרא בניס פרת מי סמת : סכיב

זכת רב היירבר סאין בו ממע כגון ר' יור וריה וסכילת פירות בלא גוף ככולהו לא מהני קנין ואפי' אגב ארעא ואכ' דייקינן לה מהא דגרסינן פרת מי סמת אמר רבא אמר רב כחמץ סמ' סאמר ידור פלוני בבית זה ויאכל פירות דקל זה לא אמר כלום עד סאימ' רבא אמר רב כחמץ סמ' סאמר ידור פלוני בבית זה ויאכל פירות דקל זה ויאכל פירותיו ופרסו רבותיו ודבר סאין לו גוף הוא ואיכא למיסמע מיכה דאפילו יורס אינו יורס בלא גוף דק מאור דגרסינן גבי הלואתי לפלוני סאיני התם הואיל ויורס יורסה אבל רבינו כחמץ סמ' פני סמ' סאמר ידור כרך וכך ידור בו טעה אחת מסמע והרב אריוני אבי פ' לה סהאי טעמא ודייקינן לה מהא דגסינן בירוסלמי אמר רבי אבהו חמ' רל המוכר מעסה סדה לחבירו לא עסה כלום ולר ספחתי לחבירו לא עסה ולא כלום אויר חורבתו לחברו לא עסה ולא כלום אבל מוכר לו סדה ומסייר מעסה סדה מוכר ספח ומסייר ולרות מוכר חורבה ומסייר אוירה והיינו דגרסינן בגמרא פרת המוכר את הבית כן לוי סמכר סדה לישראל ואמ' לו עמ' סמעט ראסון סלי מעט ראסון סלו ואמר רל' זאת אומרת המוכר בית לחבירו ואמ' לו עמ' סריוטא העליונה סלי דיוטא העליונה סלו וריוטא היא האויר טעל גבה והיינו דקאמר ר' עולה בסלמא לרב זבד היינו דקאמר זאת חלא לרב פכא מאי' זאת אומרת ויס ליסכא אחריכא וזה עיקר וכ' פירס הרב אריוני בפ' וסמ' דבר סאין בו ממע לא מקיי' עכל' העיטור ועיין בהילכות מכירה ספ' עכ' :

פרק אחד עשר

שכיב

מרע שאמ' נכס' אלו לבני אין הבנו בכללם היה לו בן אחד ובת או בן ובן' הבן אף על פי שתוא אמר לבני לשון רבים אין נותני' אלא לבנו שהבן האחד נקרא בניס : שכיב

תקנות כולן טוות הוא סאין ההקדמה והאיחור מעלין ומורידין לפי סלא היה איפסר לערבן אבל אס היו מתנותיהם טוות כגון סכתן לר' לכל אחד מנה כיון סהיה זול לומר' תנו להם ד' מאות ופרט כל אחד חבירו כל הקודם בטער זה וזה וכבר הסכימו המפרשי' זל סאין זה מחזור חלא בכל גו' כיון סלא חל' אחריו כולן ויין : אבל אס אמר תנו מאתי' זוז לפלוני וכו' באותה בריתא סס ופירוס אין לו סלא הספיק מה סכתן לו סהסכיב מרע לחוב וכתב הרטבא זל דריכא דריסא לח' קאמר כל הקוד' וזה הוא במקבלי מתנות כולן חלב אס כתן מתנה והיח נכסיו לורסיו ורואי אס יכא עליו שטר חוב גובה כולו מן היורסין ואס אין להם זבין מקבלי מתנה דירסין ככרעא דמוריסין הן וכמוריסין הן ובמקומו עומדין וככסי ירוסתן כבני חורין ומקבלי מתנה כמסועברי' כדאיתא בהזקין ואין זבין מנכסי' מסועברי' במקום סיס בניחורין וזה עקר וראיה מן התוספתא עוד כתב ומיהו מי סאמר יס לי נכס' כך וכך ביד פלוני וביד פלוני : כך והיה וזה והולך את סלו ומתוך כך אמר תנו מאתי' זוז לפלוני אין כותנין לו כל המאתי' זוז מיד חלא לפי חשבון מה סיקבנו סהרי גלה דרעתו דממה סיס לו רובה נת' לו לפי חשבון וכ' מכתתי בתוספת' אבל כאברו מקבת נכסי' לא כאברו מהן למקבלי המתנה חלא אס כתן דבר מסויס כגון סאמר תנו יין מחבוית' עכל' ל' האברה יתבאר פיה' : שכיב מרע סאמר ידור פלוני וכו' מימרא מפורסת פרת מי סמת ומה סכתב סלא הקנה דבר סיס לו ממס וכו' הן דברירכו זל וטעם נכון הוא : אבל אס אמר תנו בית זה וכו' סס באותה יטרא :

שכיב

מרע סאמר נכסיו וכו' היה לו בן אחד ובת או בן ובן' הבן וכו' מעסה פסוט בגמ' פ' מי סמת : שכיב מרע סאמר נכסיו לטוביא וכו' בכתובות בהכותב ההוא דאמר להו נכס' לטוביה סכיב אתא טוביא אר' יוחנן הרי בא טוביא א' לטוביא ואתא רב טוב' לטוביא א' לרב טוב' ללא חל' ואי חייס דגייס ביה ה' הא גייס ביה אתו טובייס סכן ותח' תח' קודם קרוב ותח' קרוב מאי תא' סמע טוב סכן קרוב וכו' סנייהס סכניס סנייהס תח' סורא דרייני ער כאן סמרא ובהלכות וסתס המחבר ואל' תלמיד חסס קודם ופירוס אפי' במקום קרוב או סכן כמו סכזכר בגמ' ומה ספי' סורא דרייני כמו סיראה להס כל מי סרעתן סתיה טעל זה אמר כך פרטי' כדברו והקסו עליהס זל מדאמר' סנייהס קרובים סנייהס סכניס וכו' מסת' סהס בכל ענין סוין ואין כדי קוסיא חבל' ספ' פירסו מה סדיכו דריינין יעסו וכדמוכח סוף פ' דגיטין דלסון סורא דרייני הוא מה סירכו מבלי סגב חה אי' זה לכול' לפי ססנייהס סוין וכאן אין לו הוכח' וקסיא אסמעתין סכי' חזלי' בתר אומדנא וקרובי דרעתא והא תכיא בתוספתא בפ' גט פסוט האומר עמו טובי עבדי' בן חורין אס היו סס סני טובי אין דירסין לסון הדיוט לומר' לזה סיה אהב ולזה לא היה אהב לא סנייהס בני חורין וכו' מלין מסנייהס דמי אחר מהס וכ' האומר תנו מאתי' דירין ליסוף בן סמעון והיו סס סני יוסף בן סמעון

שביב מרע שאמר תנו מאתים זון לפלוני בני בכורי בראוי לו נוטלן וכו' וכו' הבל ע' - אין לו אלא חובו בריתא עם כלסונה ממע סוף פ' ים נוטלן והרשב"א ז"ל כתב ובעל חוב כסאמ' בחובו לא אמרי' ידו על העלמ' וטעמ' מסוס דהוה ליה כרביית מאוחרת אבל כסאמ' בראוי לו אמרי' בראוי לו סעטת עמו כחת רוח קאמר והיכא שלא אמ' בראוי לו ולא בחובו ככולן ידו על העליונה ואפילו בבעל חוב אם אמר תנו מאתים זון לפלוני בעל חובי אין אמרי' דמסוס חובו קאמ' ומתחזיק רבית וכן נמי אין אומרים דנטלן וכו' אלא חובו מתוך המתנה וכו' אלא חובו מתנה עד כאן לשונו וכן כתב ר"ע ז"ל דכל היכא דלא אמר בראוי לו ולא אמ' בכורתו ידו על העליון ועקר' שביב מרע שאמר תנו ארבע מאות וכו' מעסה פרק חס טוב סחל ובהלכות מבואר פרק מי שמת הדין והטעם:

שביב מרע שאמ' תנו מאת' זון לפלוני בכורי בראוי לו נוטלן וכו' אמר בכורתו ידו על העליונה רצה חלק בכורה נוטל רצה מאת' זון נוטל וכן אם אמר תנו מאתים זון לפלוני אשתי בראוי לה נוטלן ונוטלת כתובתה ואם אמר בכתובתה ידה על העליונה לפלוני בעל חובי בראוי לו נוטלן וכו' את חובו אמ' בחובו אין לו אלא חובו: ש"מ שאמ' תנו ד' מאות זון לפלוני וישא בתי תרי זה כמי שנתן לו שתי מתנות כל אי זה מהן שירצה יקח לפיכך אם רצה ליקח המעות ולא ישא הבת יקח אבל אם אמר יקח בתי ותנו לו ארבע מאות זון הרי זה תנאי ולא יובה במעות עד שיקח הבת: שביב מרע שאמר תנו ארבע מא' זון לבתי בכתובתה או לכתובתה אם דרך אנשי העיר לחוסף בשומת הנדוניא ולכתוב שוה מנה ב במאתים אינה נוטלת אלא מאתים זון שהרי לא אמר ד' מאות זון סתם אלא

מברל עזו סכיב מרע שאמר תנו מאתים זון לפלוני עד אין לו אלא חובו פרק ים נוטלן: סכיב מרע שאמר תנו ארבע מאות וכו' פרק סיקח הבת פ"ב רביב: סכיב מרע שאמר תנו ארבע מאות זון עד ד' מאות זון במכירת פרק המקבל: אמר תנו כדוניא לבתי וכו' עד ד' מאות זון בלכר בכתובות סוף פ' נערה סכתפתתה: מעסה באחד סהיה יוכא בקולר עד לפות את כחו בגיטין פר' המקבל: וסוב מעסה באחד וכו' עד והן סקרא דקל כר' בתרא דכתובות והביא אותה ר"י אלפס ז"ל בהלכות בבבא בתרא פר' מי שמת: וסוב מעסה באחד וכו' עד וכן כל כיוצא בדברים אלו פרק המוכר את הבית: סכיב מרע שאמ' תנו לבני סקל וכו' עד בהוצאה יותר מדי בכתובות פר' מביאת האסה: סכיב מרע סכוה ואמ' כו' עד סוף הפרק בכתובות פרק נערה סכתפתתה:

פרק שנים עשר

שביב

מרע שאמר וכו' עד אין דבריו קיימין את הדין כ' חכאח האסה ופ' נוטלן

בכתובתה כלומר תנו לה מה שתהיה שומתו בכתובתה ארבע מאות זון אמר תנו כדוניא לבתי כך וכך בגדים כך וכך כלים חולו הבגדים והכלים אחד בן דריח ליתומי וכו' וכו' לה כשעוד הוול וכן אם אמר תנו ארבע מאות זון דמי היין לבתי והוקד היין הריח ליתומים וכו' וכו' לה ארבע מאות זון על מעשה באחד שהיה יוצא בקולר ואמר תנו לפלוני ארבע מאות זון מהיין של מקום פלוני ואמרו חכמים ישול ארבע מאות זון מדמי אותו היין שלא נתכן זון ליתן לו מן היין משקל ארבע מאות זון ולא נתכן אלא לדמים וזה שיהיה כדילפות את כותו ושוב מעשה באחד שאמר הדקל לבתי ותניח שני חצאי דקל אמרו חכמים תטול השני חצאים שלוח נתכון והם שקרא דקל: ושוב מעשה באחד שאמ' תנו לפלוני בית מחזיק מאה כורין ונמצא הבית שיש לוח המצוה מחזיק מאה ועשרים ואמרו חכמים וכה בבית זה שהדברים מראין שכונתו לוח היתה שכל הנותן בעין יפה נותן וכן כל כיוצא בדברים אלו שביב מרע שאמר תנו לבני שקל בכל שבת או שאמר אל תתנו להם אלא שקל ונמצא שאינו מספ' להם אלא סלע בכל שבת נותן להם כל צרכן שלא נתכן זה להרעוב את בניו אלא לזר' אתם שמא ידווחו בהוצאה יותר מדאי: שביב מרע שצוה ואמר אל תספרוהו אין סופדים אותו אל תקברוהו מנכסיו אין שומע' לו שיחוס על ממון בניו ופיל עצמו על הצבור שאסור להניחו בלא קבורה אלא כופין את הירשין לקברו מנכסיו:

פרק שנים עשר

שביב

מרע שאמ' בני פלו' ירשני הרי זה יורש אותו לבדן ולא ירשוהו שאר הבנים וכן אם אמ' על בת בין הבנ' או אח בין האחין או שאר יורשין דבריו קיימין אבל הבריא אין דבריו קיימין: עיין בה' כחלות פ'ו: יוחסין בן ברוקה א' אבל אם אמר איס' פלוני יירשני במקום פים בת בתי יירשני במקום פים בן לא אמר כלום כדאיתא התם ועיין סס עד כאן:

וסביק תרי פלגי דקלי סהיו לו בסותפות וסאר דקלי הרבה היו והיתומי היו נותני לה אותם סני חכאי פים טורח בהם יותר ועל כרחיה ידה על התחתונ' סהנכסיו בחזקת היתומים זון איכה באש עליהם לא מכח הוצאה עכל' והיה אפשר לפ' שלא היה לו דקל אחר והיה הספק אם קנתה כלום אחר סאיין לו דקל אחר או לא: ושוב מעסה באחד וכו' פ' המוכר את הבית מעסה: שביב מרע שאמר אל תספרוהו וכו' מקבא דגמרא בסנהדרין פרק סגמר הדין: אל תקברוהו מנכסיו וכו' מבואר בכתובות בפרק נערה סכתפתתה ובהלכות: פ' חזב

פרק שנים עשר שביב

מרע שאמר פלוני בני יירשני וכו' פסק הלכה בגמרא פרק ים נוטלן בפירוש דוקא סלח במקום בכור אבל במקום בכור בעינן לסוף מתנה וכתבאר פרק ססי מהלכות כחלות: אבל הבריא אין דבריו קיימין וכו' פ' סהקה נכסיו לאחד מכניו בסטר ובלסון ירוסה ובעינא סכיב מרע שאמר וכו' דלא עברין בה עוברא ומפני זה כתב אין דבריו קיימין:

שכיב מרע שחיר נכביו וכו' עד מספיק לה
מה שכתב בכתב ידו כתב ידו להזהר
סגל רב אחת עם ברית זו של הטעם
לזה ונס זה הטעם חסומים וים לבו טעם יפה עכ"ל

הראב"ד ז"ל כתב
הקוסמיתמה
כח

שכיב מרע שחיר נכביו וכו' כספ
וכן בהלכות: ואם
דרב אחת עם ולסוגו נכב לך ואחריו
חן לסני במקום ראשון כלום סוף לסוף

היה ראשון ראוי וכו' מותר
היה ראשון ראוי וכו' מותר
היה ראשון ראוי וכו' מותר

ואני
חומר עיקר זאת
ההלכה כרובים
טחילי והרבה ללך בעמקה יעין
בה בסיפתי וכו' מה שכתב רמ
ז"ל מקובל היה לו ויפה עשה סה"לך
בסיפתי רבותי: וטעמו מתוך
לחכו: ואם ים יותר ויפה ממנו מה
טוב חלקנו: נכסי לפלוגי וכו' עד
ולא עשה ולא כלום

כתב
הראב"ד ז"ל זה אינו
מחזור ממעם דרב
ביבי בר אבוי דאקמיה לבנו קטן
ולא תפטי עליו לא ממסד דאחריו
דרב ביבי הוא עצמה היתה אבל
מסו סהקיה לבנו לא תפכו עליו

שכיב מרע שאמר נכסי לפלוני ואחריו לפלוני
ראשון ואם היה הראשון ראוי ליורשו כגון שהיה בן מכלל הבנים אין לשני
כלום שכל לשון מתנה ליורש הרי היא
בלשו' ירשה וירשה אין לה הפסק ואף
על פי שאמ' ואחריו לפלוני אבל הבריא
שנתן מתנה בריא על דרך זה וכת' לזה
נכסי לך ואחריו לפלוני אין לשני אלא
מה ששייר ראשון בין שהיה הראשון ר'
ראוי ליורשו בין שלא היה ראוי ליורשו:
שכיב מרע שאמר נכסי לך ואחריו
לפלוני והיה הראשון ראוי ליורשו ופירש
האמ' לא משו' ירשה אני נותן לך שאין
לה הפסק אלא במתנ' והרי הפסקתיה
השני קובלמת ששייר הראשון לפיכך

היה הסני ראוי ליורשו גם כן אינו
כלום ולא זכה סני ומוכרח הוא
בכבודו ואין כתב הראש ז"ל סוף
לא נתן ולא הודיע כלום לראשון
אלא סוף ידם פלוגי בני כל כנסו
לאחר מיתת פלוגי אחיו בין סוף
לסוף מתנה או לסוף ירושה אינו
זוכה כלום הסני בחלק אחיו אחר
מיתתו והר"ם בז"ל ככתפך בזה:
אבל הבריא סתם מתנת
בריא וכו' גדולי רבני

באמית
היא

אם נתן המעו על יד שליש או שאמר תנו לבני שקל בכל שבת ולא משום
ירשה אני נותנם להם והגשאר מן הנכסים אחר מותם היה לפלוני אין
נותנין להם אלא שקל אע"פ שאינו מספיק להם נכסי לפלוני ואחריו לפלוני
מת ראשון קנה שני מת שני הרי אלו של יורשי השני מת שני בחיי ראשון
יהיו הנכסים של יורשי ראשו אף על פי שא' לשני אלא מה ששייר ראשון
אמר לראשון למכור וליתן נכסו אלא אכל הפירות עד שימות וזכה השני
ואם עבר הראשון ומכר ונתן במתנת
אין השני מוציא מיד הל' קדוחות שאין
לשני לא מן הגוף ולא מן הפירות אלא
הגשאר וכל המשיא עצמו לראשו למכור
נקרא רשע ואב' היו בהן עבדי ורצאין
הראשון לתורות או כלי ועשאן תכריכין
למת מעשיו קיימים ברא' בשמכר
הראשון או נתן מתנה לאחד' אבל אם
מכר הראשון או נתן לבנו מתנה או
לאחר מירשו לא עשה כלום וכן

השני קובלמת ששייר הראשון לפיכך
אם נתן המעו על יד שליש או שאמר תנו לבני שקל בכל שבת ולא משום
ירשה אני נותנם להם והגשאר מן הנכסים אחר מותם היה לפלוני אין
נותנין להם אלא שקל אע"פ שאינו מספיק להם נכסי לפלוני ואחריו לפלוני
מת ראשון קנה שני מת שני הרי אלו של יורשי השני מת שני בחיי ראשון
יהיו הנכסים של יורשי ראשו אף על פי שא' לשני אלא מה ששייר ראשון
אמר לראשון למכור וליתן נכסו אלא אכל הפירות עד שימות וזכה השני
ואם עבר הראשון ומכר ונתן במתנת
אין השני מוציא מיד הל' קדוחות שאין
לשני לא מן הגוף ולא מן הפירות אלא
הגשאר וכל המשיא עצמו לראשו למכור
נקרא רשע ואב' היו בהן עבדי ורצאין
הראשון לתורות או כלי ועשאן תכריכין
למת מעשיו קיימים ברא' בשמכר
הראשון או נתן מתנה לאחד' אבל אם
מכר הראשון או נתן לבנו מתנה או
לאחר מירשו לא עשה כלום וכן

כ"סבב לבני רבי כרפסיה רבי
וחכנ' ואפילו ר"ל דאמ' קנין פירות
לאו קנין הגוף דמי וק"ל כותיה
כדלקמן בפרק זה בהא דאחריו
לא פלוג:

הרב ז"ל ככותב בדין הבריא סכין
שהעלינו סוף הבריא וכו' להענין
נחלה בלסוף ירושה אלא בלסוף
מתנה ואם היה לסוף ירושה אפילו
בראוי ליורשו אינה כלום אס"ן
וראוי מתנ' לה הפסק סוף אחר
אלא ירושה חן לה הפסק ואפילו
לרבי הג"ח ז"ל לא אמרו שהמתנ'
היא כירוסה אלא בסכיב מרע
סדרב"מ קיימי בידים אבל הבריא
סוף רבתי קיימין בירושה אם
אחת עוסה המתנה כירושה אף
היא חנה כלום וזה ברור:

ואני
חומר עיקר הלכות
אלו פרה ים נוחלין
מה שהקשה הראב"ד ז"ל למה לא
הקשה במעם דרב ביבי בר אבוי
משום שהקשה לבנו ים ליורש ד'
דקוסט' פרי' להן לאקסווי וחדא
מתרתי תלת טעמי דכל רוכתא נקיט תלמוד
קוסט' ומה שהבין מדבריו סמך רב רבי יוחנן בן ברוקא סוף בבריא הוא
דבר דלא אפטר סהרו הוא תלמוד ערוך פרה ים נוחלין גמרא מתניתין דהאומר
אם פלוגי ידעני כו' דברכותי בני בבריא הוא' כי קאמר רבי יוחנן בן ברוקא בסכיב מרע אבל בבריא לא או
דילמא לא ס'א ופסוה אפילו בבריא נמי והבן במראה ומה תעמוד על דבריו רבן סמעון בן גמליאל באתו פרה
עצמו גמרא מתניתין דהכאת נכביו לבנו כו' ולא תכטרך בה לפנים ותמכא דבריו דמ' ז"ל נכוסים: וכן

ר' ראהו מעפיו ומה שעשה עמו
סהנות לא מוחה בסעת המתנה
כ"סבב וכ"סבב כפר גט פסוסי:

ר' זכע בעובדא דהיה איתתא
דהוה לה דיקלא בארעא דרב ב'
ביבי בר אבוי וכו' ע"כ:

שכיב מרע שאמר נכסי לך
ואחריו לפלוני וכו'
ופירש ואמר לא ממסד ירושה חני
נותן לך סוף לה הפסק אלא כ'
כמתנה והרי הפסקתיה וכו' זה
כתב לתרץ הקוסמית שהקוסמית
מן הבריתא שאמרה גבי האומר
תנו שקל לבני בשבת והם ראויים
לתת להם סלע וכו' אם אמרם

מתו ירשו אחרי' חתיהם בין סוף תנו בין סוף אל תתנו חן נותנין להם לא שקל' והקמו לרעת הג' הואך יורשין אחרים והלא כיון סתנ' נכסו בלסוף ירושה
או בלסוף מתנה שהיא כירושה לבני והלא ירושה חן לה הפסק' ותרץ רבינו סוף על פי סלמי סוף לירשו המתנה כירושה כסוף אמר לא ממסד אלא ממסד
מתנה כפירוס דחיי ים הפסק והרי זה כמתנת בריא על זה הכר' היא הבריתא ותרוכין אחרים כאמרו בזה: **לפיכך** אם נתן המעות על ידי סלמי
וכו' זה כמסך אחר מה שאמר למעלה וכאן הובאה הבריתא: **נכסי** לפלוני ואחריו לפלוני וכו' מתן ראשון וכו' בראיתא פ' ים נוחלין
והיא סנויה בסלמי מקבלים וזה לסונה ככס' לך ואחריו ירש פלוגי ואחריו ירש פלוגי מת ראשון קנה שני מת שני הרי אלו של יורשי השני מת שני בחיי ראשון
ליורשו ראשון ולמדנו ממנה סוף על פי סלמי קיים כיון סמת סני בחיי ראשון חן לו כלום סלא סתן לו אלא סיקבלס מן הסני ואינו וכן הדין כמת סלמי בחיי
סני סהנכסו סל יורסי סני כעמת אחר הראשון דמן סלמי עס סני כדון הסני עס הראשון ורבינו כתב הדין בסניס לפי סדי ביאר בכך:
אע"פ סוף לסני אלא מה ששייר ראשון וכו' משורס בגמרא וכרבן סמעון בן גמליאל: **ובל** המסיא עכא למכור וכו' מותר סס: **ואפילו** היו
בה עבדים פי אף על פי שהמסחר עכד נוצר בעסה ומכור זה בגמרא מותר סס: **או** כלים וכו' גם זה מותר ואף על פי סמסס
אותם אסודין בהיאה כמכור סס: **במה** דברים אמורים בסמכר או נתן מתנה לאחרים וכו' זה הובא ממעם דרב ביבי סוף פ' ים נוחלין והיא
דהוה לה דיקלא בארעא דרב ביבי כו' אקמיתיה כיהליה כל סני חיוו אזל רב ביבי אקמיה לבנו קטן לא אקמיה לבנו אמר רב הובא בריה דרב יהושע כו' אפילו
רבן סמעון בן גמליאל לא קאמר אלא באחר אבל לעצמו לא עד כאן בגמרא ופירש רבנו לא קאמר רבן סמעון בן גמליאל חן לסני אלא מה ששייר ראשון
אלא סתנ' ראשון לאחר אבל לעצמו כגון סתנ' למי סרואו ליורשו סהוא כעצמו לאו כל כמיניה והטעם כראה סהוא מפני סכוחת הכותן כסוף ואחריו לפלוני
לא היה ברעתו סיוכל המקבל הראשון לתתם לבני או ליורשו סהוא כעצמו לאו כל כמיניה והטעם כראה סהוא מפני סכוחת הכותן כסוף ואחריו לפלוני
לבני או ליורשו אף על פי סיוכל לתתם לאחרים חן אדם חוטיא ונותן לאחרים זה דעת רבנו וכן פירש ר"ח ז"ל ה' מילי אם סתנו רב ביבי לאחר אבל לעצמו לא
ובנו כעצמו וראה סוף גירסת רבנו לבנו קטן לא לבנו קטן וכבר כתבתי מה סנראה לי בטעמו ופירוס אחר ים באותו מעסד דאפילו רבן סמעון בן גמליאל
לא קאמר דחן לסני אלא מה ששייר ראשון אלא כגון סוף ואחריו לפלוני אבל אמר הכותן ואחריו לעצמי או ליורסי כגון כאן סלא סתנו לו לא כל מני חיוו ודאו
אין הראשון יכול למכור ולתת והראו פניס לזה ואין רכס עולה לרעת רבנו סמו סיתבאר מוכרי ויתבאר דברי הראב"ד ז"ל: **וכן**

ר' זכע בעובדא דהיה איתתא
דהוה לה דיקלא בארעא דרב ב'
ביבי בר אבוי וכו' ע"כ:

ר' זכע בעובדא דהיה איתתא
דהוה לה דיקלא בארעא דרב ב'
ביבי בר אבוי וכו' ע"כ:

שכיב מרע שאמר נכסי לך
ואחריו לפלוני וכו'
ופירש ואמר לא ממסד ירושה חני
נותן לך סוף לה הפסק אלא כ'
כמתנה והרי הפסקתיה וכו' זה
כתב לתרץ הקוסמית שהקוסמית
מן הבריתא שאמרה גבי האומר
תנו שקל לבני בשבת והם ראויים
לתת להם סלע וכו' אם אמרם

מגיד משנה

הלכות זביה ומתנה

קנין תרבו

וכן כתב במתנת שכיב מרע לאחרים וכו' זה מבואר במרא הדין והטעם מימרא סם: היה חוב וכו' לא מצאתי זה מבואר ומכל מקום כראה שפשוט הוא דהיכא שלא מכר או כתן לגמרי סאי אפשר לסלק הקונה במעות ודאי זכה סני וכיון סכן בסעבור הרי יכול לסלק מי סכסע עבדו לו במעות דאי לא כסאמרו למכור יאמרו לסעבר דעדיפא ליה טפי סאינו מהתלק עתה לגמרי אלא ודאי כדאמרן וכן כתבו ז"ל דרך פטיטות ועקר: מת הרואסון וכו' גם זה נמסך אחר האמור למעלה: שכיב מרע שאמר וכו' מימרא סוף פרק מי סהיה נסוי בכתוב: היתה אסת אים וכו' גם זה מבואר סם הדין והטעם וסתייה בהלכו בים נוחלין ולסון הבמרא בזו האחרונה הבעל מוכיא מיד הלוקוח ויחריק מיד בעל ולוקח מיד אחריק ומוקמי לה ביד דלות ופירס רבנו דלחו רוקח לו סידונו בית דין בהתחלה סהבעל מוכיא מיד הלוקוחות ואחר כך אחריק ויתבענו בב"ד וידונו סיתנס לו ואח"כ יוכיא הלוקח מיד אחריק וידונו סהס סלו ודאי לא כך אמרו דאפוכי מטרתא וואטרוחיי דינא בכרי ודאי לא עברי לא מעמידן אותן ביד לוקח וכראה סאפילו אחריק רוכה סיהיה סל בעל אין ברבריו כלום:

מעשה באחד שאמר ככסי לחמי ואחריה לורסי והית' לו בת נסואה וכו' זה המעשה בים נוחלין זה לסונו ההוא דאמר ככסי לסבתא ובתריה לירתאי הוה ליה ברתא דהוה נסיבא וכו' וזו הגרסא עולה לפי הלסון סכתבתי מן רבנו ז"ל ומתוך גירסא זו סאין הדין הנזכר למעלה בסירו הסני במעסה דרב ביבי אמת סהרי זה אמר ואחריה לורסי ואף על פי כן אמרו בממרא סהיתיה הרואסונה יוכלה למכור זה מפורס סם ומלמ גירסת הגאונים ז"ל בזה המעסה כך היא ההוא דאמר ככסי לסבתא ובתריה לורת' הוה לה ברתא וכו' ואף בספרי רבי בקצת דליתיה כן וכתבתי זה להוכיח הדין האמור למעלה ודאי הנזכר כאן פשוט סם והטעם מפני סאח' ואחריה לורסי או לורסייה כפי חלוק הגרסאות סהוא נמסך אפילו לורסי וירסי

וכן אם נתנו מתנת שכיב מרע אפילו לאחרים לא עשה כלום שאין מתנת שכיב מרע קונה אלא לאחר מיתה וכשימות יקנה השני היה חוב על הראשון או כתובת אשה וכו' בית דין להפרע מנכסים אלו אף על פי שהראשון קיי אין בית דין מנבין אותם מגוף הנכסים אלא מן הפירות בלבד שמיץ להם מת הראשון ובעל חיובו ראשון לגבות מנכסיו אלו אין מגבין להם כלום אפילו עשאן אפותיקי או שיהיון ראשון בבתובתה אין גובין מנכסים אלו כלום אלא הרי הן של שני: שכיב מרע שאמר לאשה פנויה נכסי לך ואחריק לפלוני ועמדה ונשאת בעל לוקח הוא ואין השני מוציא מיד הבעל שכיבן שזכתה מנכסים על תנאי זה אבל אמר לה כשהיא נשואה נמצא באילו אמר לה בפירוש אחריק יקנה פלוני לא הבעל לפיכך אם סברה נכסים אלו כשהיא תחת בעלה ומתה תחת בעלה יעמדו נכסים ביד הלוקח שאם יוצא הבעל מיד הלוקח מפני שמכר' כשהיא נשואה הרי השני מוציא מיד הבעל והלוקח חוזר ומוציא מיד השני שהרי סברה לו ואין לו אלא מה ששייר ראשון ואין בשלשתן מי שהוציא ממון אלא הלוקח ולפיכך תעמד בידו מעשה באחד שאמר נכסי לאמי אחריה לירשי והיתה לו בת נשואה ומתה הבת בחיי בעלה ובחיי אם אביה ואח"כ מתה חוקל ואמ' הנכסים אין הבעל יורש אותן נכסים מפני שהן ראוי' לאשתו ולא זכתה בהן האשה אלא אחר שמתה אבל אם הניח' הבת בן או בת תיו יורשין הגבס' שמשמע יורשי ואפילו יורשי וירשי ואלו אמ' וכשתמות חוקנה הרי הן לבתי מעכשיו היה הבעל יורש אותן אחר מיתו אשתו: הכותב נכסיו לבנו ולאחר מותו הרי הגוף של בן מוזמן השטר והפירות לאב עד שימות לפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהן נתונים לבן והבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב מת האב והניח פירות מחוברין לקרקע הרי הן של בן מפני שרעתו של אדם קרבה אצל בנו תיו תלושין או שהגיעו להבצר הרי הן של יורשין עבר האב ומכר מכור' ער שימות וכשימות האב מוציא הבן מיד הלוקחות ואם היו שם פירות מחוברין שמיין אותם ללוקח ונותן הבן דמיהם היו תלושין או שהגיעו להבצר הרי הן של לוקח עבר הבן ומכר אין ללוקח כלום עד שימות האב מכר הבן בחיי האב ומת הבן ואחר כך מת האב כשימות האב קנה הלוקח שאין לאב אלא פירות וקנין פירות אינו כקנין הגוף: מתנת בריא שכתוב בה מהיוס ולאחר מיתה הרי היא כמתנת שכיב מרע שאינה קונה אלא לאחר מיתה שמשמע דברים אלו שאף על פי שקנה הגוף מתוים אינו זוכה בו ואוכל פירות אלא לאחר מיתה: שטר

מי סהיה נסוי

פרק יט נוחלין

פרק כ

דהלכה כרים לקים בהכי תלם כראיתא פרק החולץ ע"כ: ומיהו בהכי עדיפא דלא מצי הדר ביה כסמ' לסון רבינו סמחה ור"ת פי' אי זהו מתנת בריא כל סכתוב בה מהיו' אס לא אחזור ער לאחר מיתה וכת' מורי רבינו ז"ל דהיינו דוקא היכא סכת' מהיוס לתק' ולר' וסוי בלא מהיוס דזמנו סל סטר מוכיח עליו אבל היכא דלא אמר מהיוס וליכא סטר וקנין סיוכיח עליו דחיי'לה המתנה מהיוס לא קנה דאי מסוס מתנה אין מתנה לאחר מיתה בבריו ואי מסוס מכוה לקי' דברי המתה הא סרית דלא אלת הכי לא היכא דהוסלס תחלה לכך כדלעיל ספ"א ועיין בסמין ז"ל:

אבל אם אמר ואחריה לבת כיון סמתה הבת בחיי הרואסונה זכו בהן יורסי ראסון כמו סנתבאר למעלה ומה סכתב ואלו אמר ססתמות הזקנה הרי הן לבתי מעכסיו הרי הבעל ורס אסתו וכו' הן דבריו ר"ח ורבנו אלפסי ז"ל ודקדקו כן מן הסוגיא וים חולק ומדבריה הרב אלפסי ור"ח ורבנו ים ללמוד סהאמור ואחריק מעכסיו לפלוני אס ירר ראסו ומכר הסני מוכיא מיד הלוקחות סאס לא כן לא היה הבעל יורס אותן סהרי ראוין הן כמו סנתבאר סם בגמ' סהטעם סאין הבעל יורס ססלא אלת מעכסיו הוה מפני סהראסון יכול למכור וכיון סכן לרבריהם ז"ל כסאמ' מעכסיו סהוא יורס אין הרואסו יכול למכור וכן כתוב בהלכות בבאור סוף נוחלין דבאול מעכסיו הסני מוכיא מיד הלוקחות וים חולקי: הכותב ככסיו לבנו לאחר מותו וכו' מסנה פי' סנוחלין ופי' סכתן לו גוף מעכסיו ופירות לאחר מיתה: לפיכך האב אינו יכול למכור וכו' לסון המסנה סם ופ"ט דאב אינו יכול למכור גוף ופירות מפני סכתובין גוף מעכסיו והכל לאחר מיתה לבן והבן אינו יכול למכור לגמרי בחיי האב מפני סהן ברשות האב לאלול פירות אלא בין סניהס יכולין למכור לגמרי מעכסיו ע"כ: מת האב והניח פירות מחוברין וכו' מפורס במסנה וגמ' סם ומה סכתב חו סהגיעו להבצר וכו' הוה מפני סכבר כתבאר פ"א מהילכות מכירה סכל סאינו כריק לקרקע הרי הוה בתלוס: עמד האב ומכר מחורין וכו' במסנה סם ואפי' מת הבן קודם מיתה האב יורסי הבן מוכיא מיד הלוקח לכסמיות האב וכן כתב ר"ם ז"ל ופשוט הוה: ואם היו סם פירות מחוברין סמין אותם ללוקח וכו' בגמ' הקסו על המסנה סאמרה המחוברין לבן מדתניא סמין את המחוברין ללוקח ותרבו לא קסויא כאן בבנו כאן באחר הואיל ורעתו סל ארס קרובה אכל בנו ע"כ בגמרא ובהלכות פירסו ללוקח מן האב והנה הבן אינו נוטל פירות המחוברין אלא ברמיהן ותרבו בבנו הואיל ורעתו סל ארס קרובה אכל בנו ולפיכך מוחל לו פירות המחוברין בסעת מיתה ואין היורסין יורסין אבל הלוקח סהוא אחר אינו מוחל אכל בנו סל מוכר ולפיכך סמין לו ער כאן בהלכו וכן פירס הר"א ז"ל וזה דעת רבנו אב"ר ר"ט ז"ל פי' והתכ' סמין את המחוברין ללוקח ארס סמכר סדהו לחברו לכון עסר פניס ולא בתוך עסר וכסהפלימו העסר פניס היתה סם תבואתו סל מוכר מחוברת לקרקע ולא נבר' בסולה סמין אותן ללוקח והוה יק' אותן מן המוכר מסוס דברסותא דמוכר גדלו או אס ירעה ויחיס סם ער סיתבסלו כל כרכס ויטול המוכר אבל לעקרועכסו אין מזקיקין אותן הכא כמי גבי אב כיון דהניח פירות מחובריס וכחיו גדלו אמאי לא הוה דכולהו יורסיס ופריק הואיל ורעתו סל ארס קרובה אכל בנו סכתב לו נכסיו אחר מותו מחל לו הפירות המחובריס בסעת מיתה ע"כ ולפי זה הפי' אפשר סאפילו מכר האב פירות אין סמין לו ללוקח פירות המחוברין וכן היה כראה דלא עריק מגברא דליתיה מחמתיה או מירסו וז"ע אחר כך מצאתי לבעל המאור ז"ל סכתב הג' לה בתוספת רכתובות מכר הבן בחיי האב ומת האב אס הוה סם פירות המחוברין סמין לו וזו היא סהקסיו ממנה כאן וכו' והיו דטנו עולה לא קסויא כאן בבנו כאן באחר וכו' ע"כ וז"ע ססנתו מוחלפת מסטת ההלכות מל למכור ממנה ומן התוספתא סהמחילה מהאב לבן היא בסע' מיתה האב ולא בסעת מת' ואינו מוחל לא האב לבנו: עבר הבן ומכר וכו' גם זה במסנה: מכר הבן בחיי וכו' כר' דאלת הכי סם וכדאפסיקא הלכ' כמותו ביבמו בהחולץ: מתנת בריא סכת' בה כו' בריתא ביסנוחלין ובפ"ק דמכיעא ופרסוה רטי ור"ס והרמב"ן כדבריו רבנו לומ' סאינה כמתנת סנו סיכול לרזור בו ער סעת מיתה לא סרומה לה סאינו זוכה בפירות מעתה וים מי' ספירס סהיא כמתנת סמ ממס סיכול לחזור בו ער סעת מיתה ומל ודאי אין ככלל לסון מהיוס ולאחר מיתה סמכל לחזור בו לא כסבאר כן כפי מהיוס אס לא אחזור בי ער לאחר מיתה ולענין הדין אין בין הפירוסי הללו כלו' ורעת רבנו כפירו' ר"ט ז"ל:

מתנה וכו' פסקי רבוי ומוסדי איתא במגיד וכו' בהלכות ומה שכתב בין פלא היה בוקרין מבואר מט: בריא סנתן מתנה וכו' פירוט עד כאן

מתנה וכו' פסקי רבוי ומוסדי איתא במגיד וכו' בהלכות ומה שכתב בין פלא היה בוקרין מבואר מט: בריא סנתן מתנה וכו' פירוט עד כאן

שטר מתנה שכתו בה שיקנה פלו' שדה פלו' לאחר מיתה בין שהיה בשטר קנין בין שלא היה בו קנין כיון שכתוב בו זמן ובזמן זה חי היה הזמן מוכיח

שטר מתנה שכתו בה שיקנה פלו' שדה פלו' לאחר מיתה בין שהיה בשטר קנין בין שלא היה בו קנין כיון שכתוב בו זמן ובזמן זה חי היה הזמן מוכיח

הלכות שבנים

ענין אלו ההלכות לירע דין חלוקת חקוקעות בין השותפין והרחקת נוק כל אחד מהן משכנו ומבעל המצר שלו ודין בעל המצר וביאור כל הדינים אלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

הקונה מחברו חצי שדה או שני שקנו מאחד שדה או שירשו או שניתנה להם במתנה או שהחזיקו בה מן ההפקר או נכסי גר כללו של רבר כל שיש ביניהם שותפין בקרקע ובקש אחד מן השותפין לחלוק וליטול חלקו לבדו אם יש באותה קרקע דין חלוקה כופה את שאר

אחד

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

פרק ראשון

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

פרק שיש מחלוקת פרק שיש פרק שיש פרק שיש

הלכות שבנים

פרק ראשון

כתבארונו מן שפטי ח חלוקה הסותפין באלו דבריו כופין זה לזה לחלוק או שישאר לא מהם הכל ויקנה חלק חבירו בדמים והמסך אחר זה:

פרק שני

כתבארונו מן שפטי ח חלוקת החצר המשותפת לבעלי בתים מיוחדים כל בית לכל אחד מהם וכו' אם רבו הסותפין לחלוק דבר שאין בו דין חלוקה ומה שיש לסותפין זה על זה מה שמיר הנזק:

פרק עשירי

הקונה מחברו חצי שדה או שני שקנו מאחד שדה או שירשו או שהחזיקו בה מן ההפקר או נכסי גר כללו של רבר כל שיש ביניהם שותפין בקרקע ובקש אחד מן השותפין לחלוק וליטול חלקו לבדו אם יש באותה קרקע דין חלוקה כופה את שאר

כ' כתב רב אפס כדאמרי בר' ואי הוה ראה שמייה הוה מתי איריא רבון לומפני בסא' ס' דין חלוקה ופריך וליהדרו בהו בסקו: מירס ברוחות ורב אפי מסני בפ' ה' זה לעצמו והחזיק בו וי' לא מצו הדרי בהו אביאסף וכן ס' כתב לפון העמוד:

אמר אמר הלכתא אית ריבא דגור או איגוד וכן הלכה העגב דהלכתא כות' רב כחמין בריבי אמר אמר ר' דאפילו בדרמים יקדים יותר מסוי' הרבה יכול לומר כן דכיון שרובה ליתן כך ר' לו הו' סוה כך וכתב בס' דין מוכיח קצת לעון מעלן חותנו בדרמים ואין נראה לר' צבא אלא פעל ידי סומא יכול לומר כן ולא עי' עילו דאל' יכול ארס לסלק את חברו ע' עילוי בדרמים יקדים בח' שאין בו דין חלוקה ולא דמי לההיא דפרק מי' סהיה כעו' אי סוי' כך אלפא זתי לחיי' דבטעם מועט יכול לסלקו כיון שרובה לפרוע לו חובו עיין בסוף הפ' ועיין בתשובה מ' ובתשובה ס' סל ספר משפטיים:

פרק שלישי

כתבארונו בומספטי המחיבו טים בין הסותפין אם כפלו וקצת הדיו' ממה טים לסכני' לעט' זה לזה מגדיר' המחייב ומתקין הרשות המשותף: כתבארונו בומספטי הסותפין שהאחד הוא ארון ממק' עליון והסני ממק' תחתון כגון הבית והעליה וכל דיו' וכל דיניהן בסלימות

מספק כהר זיתיו ופתלן בסל חברו מזה בעל הקרקע והמסך לזה מדין המוכר חילכו לקוח ועסה פירות כתבארונו בומספטי הסותפין בהחצר לעשותם סוכוסין בו זה את זה והדברים סיוול האחד למנוע לחבירו לעשות בהחצרות וכן בני מבוי זה לזה לעשות ומה מנועין האחד לאחר לעשותו:

פרק שש

כתבארונו בומספטי הסותפין בהחצר לעשותם סוכוסין בו זה את זה והדברים סיוול האחד למנוע לחבירו לעשות בהחצרות וכן בני מבוי זה לזה לעשות ומה מנועין האחד לאחר לעשותו:

פרק שביעי

כתבארונו בומספטי הסותפין בהחצר לעשותם סוכוסין בו זה את זה והדברים סיוול האחד למנוע לחבירו לעשות בהחצרות וכן בני מבוי זה לזה לעשות ומה מנועין האחד לאחר לעשותו:

פרק שמיני

כתבארונו בומספטי הסותפין בהחצר לעשותם סוכוסין בו זה את זה והדברים סיוול האחד למנוע לחבירו לעשות בהחצרות וכן בני מבוי זה לזה לעשות ומה מנועין האחד לאחר לעשותו:

מגדל עז

בריא סנתן מתנה עד טוה הוא זה פ' מי סמת: הצריקי' הגמורים עד סוף הפר' וסוכה מתנות יחיה פרק קמא דבתרא וכו' פרק טו טרפות ומה מקומו בתלמוד וכתבו כאן ר' ז' כרי' לחתום ה הלכות האלו בענין טוב ויפה:

הלכות שבנים

פרק ראשון

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

אחד

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

אחד

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

הקונה מחברו עד אלא יפארנו שותפין בגוף הכל פ' קמא דבבא בת' היחך

מגיד משנה

הלכות זביחה ומתנה

מגדל עזו

קנין

תרומה

אבל

אם אין התובע וכו' כתבאר בהלכות מהכל תלוי בתובע ואפילו היה חברו עני ואין ידו מסגת וכן הסכימו האחרונים ז"ל: מני אחין אחד עני ואחד עשיר ואין ידו מסגת וכו' בריתא סס בזה הלשון אם עשאן לסכר הסכר לחמכע ופירם המחבר כל

זמן סירכו לעמוד בשותפות אבל

הם רצה אחד מהן לומר גוד או איגוד טומעין לו אף ע"פ שהדבר עומד לסכר וכן דעת הר"ם ז"ל וכן כת' הרב אבן מיגאש לא סאמר ומ"ב כ"ג ופי' עשאן לסכר מהן גדולים ור"י ור"מ להפסידן עשאן לעצמו קטן ודלויים לעצמו וחורחא דמימתי קרט לא שתהא כוכ האב מעלה ומורידה בזה כך פירשו ז"ל ועוד כתבו שלא אמרו הסכר ל לחמכ' ואם הן ראויין לעמר סאין העשיר וכול לומר לעני הסכרים לחמסה ואני אסתמם בחציו אלא במרחץ ובית הבד סאין אדם מוכח מי טיטכ' חותף לחכא' אבל בטרקלין אף על פי שהיה האב מטכ' ויכול לומר העשיר עכטו אני כריך לרוד ואם אתה רוצה להסכיר הסכיר למי פידור עמי עכל הר"ם ז"ל בסם הרב ר' יונה ז"ל ואין עניכופה את העשיר וכו' זה כתבאר בגמ' סס: אמר כל אחד מהם איני קונה וכו' זה פשוט וכן

כת' רבו ז"ל: אמר כל אמהם איני מוכר אלא וכו' אם היה המקום עשוי לסכר וכו' כבד כתבאר זה למעלה ד' סותפין מטכ' חותף חותף מקום והסכר להמכע: ואם אינו עשוי לסכר וכו' מ"ח דלית ליה ריחא דגוד או איגוד ים לדין חלוקה בזמנים וכתב הרב אבן מיגאש ז"ל אף על פי שהנכה כדברי האומר דין גוד או איגוד בזמן סאין אחד מן הסותפין אומרת כן ים לדין חלוקה בזמנים ומכל מקום הכל לפי מה שהוא דבר שאם היה בית וכוכא בו הין חולקין אלא מפנה לסכר סאין לטרוח בפחות מכך וכן כתב הר"ם ז"ל סאין חלוקת הדירה בפחות מפנה לסכר: ואם מרחץ הוא וכו' שהרי אומר לו בכל יום אני רוצה להסתמם בה אף זה כתב רבו ז"ל והוא האריך בטעם זה וראה מן הבריתא דמרחץ הנזכרת למעלה בעני ועשיר סאין סם חלוקת ימים כיון פ"כולין להסתמם בו כאח' ומכל מקום כתב הרב אבן מיגאש ז"ל שאם דבר הוא סאין יכולין להסתמם בו כאחר חולקין אותו בימים ולא נזכר זה בדברי המחבר ובהג"ה בדין החצר שחולקין מסכ' לסכר כת' סס: א"א כמה זה סדין רחוק מרעתי ולמה יכריח את חברו לפנות סנה בסנה ויאמר לו מאחר סאין אתה רוצה למכור או תסכול היתק ראה זו או תחלוק כי לעולם לא אטרח להיו גולה סנה בסנה ועוד אם אין לו להיכף יפנה מה תהא עליו עכ"ל: והן אף דבקי טעם בלא ראה ואינו יודע מה יאמ' הרב ז"ל אם היה בית אחד ואין בודין חלוקה כיכר יסתמם סכיה בו והלא הבית עשוי לדירת איש ואסתנו ועוד אם הין הבית מכילה אותם מה תהא עליהם ואם תאמ' יאמ' האחר נחלוק והלא המסנה אמרה אין חולקת עד סיהא בודין חלוקה הא למדת שבזמן סאין אחד מהם אומר גוד או איגוד והוא דבר סאין יכולין להסתמם בו טכיהם ביחד ואין סכיהם מטכ' מין למכור או לחלוק סאין להם דרך אחר אלא חלוקת הזמנים וכופין זה את זה בכך כדברי המכרשים המחבר ורבו ז"ל: אחר

אבל אם אין התובע רוצה לקני' או לא ימצא במה יקנה אינו יכול לכופ את חברו לקנות מסנו אפילו בשער חזול שהרי חברו יכול לומר לו אין רצוני שאקנה אלא שאמכור לפיכך שני אחין אחד עני ואחד עשיר שהניח להם אביהם מרחץ או בית הבד אם עשאן האב לשכר לאמצע כל זמן שירצו לעמוד בשותפות עשאן לעצמ' אינו יכול לכופ אחיו לשכר אותם אלא משתמשין בהן כדרך שהשתמש אביהם והרי עשיר אומר לעני קח לך ותים ובאו עשת אותם בבית הבד קנה לך עבדים ויבאו וירצו במרחץ ואין העני כופה את העשיר לקנות חלקו אלא אם כן אמר לו קנה ממני או סכור לי ותריני ליה וקונה או מוכר לאחרים וקונה הדין עמו: אמר כל אחד מהם איני קונה אלא חלקי מוכרין אותה לאחרי' אמר כל אחד מהן רוצה לא לקנו' חלקו חברו ולא למכור חלקו אלא ישאר שותפין בגוף היאך הן עושין אם היה המקום עשוי לשכר שוכרי אותו וחולקי שכרו ואם אינו עשוי לשכר אם חצר הוא ש שוכני' בת שנה שנה שאי אפשר שישכנו שנייהם כאח' מפני היות ראה שהרי אין בה דין חלוקה ואין אדם עשוי לטרוח כל שלשים יום לפנות מחצר לחצר אלא משנה לשנה ואם מרחץ הוא נכנסין לה שנייהם תמיד בכל יום וכן כל דבר שראוי להשתמש בו תמיד ואינו ראוי לשכר כגו' מרחץ או מצע או ספר תורה אינו יכול לומר לו השתמש אתה יום ואני יום שהרי אדם יכול בכל יום אני רוצה להשתמש בו אחר

היאך הם עושים וכו' ואם אינו עשוי לסכר כו' ואין אדם עשוי לטרוח כו' ואם מרחץ הוא ע"ד להסתמם בו דחוק מרעתי ולמה יכריח ויאמר לו מאחר סאין אתה רוצה למכור או תסכול היתק ראה זו או תחלוק כי לעולם לא אטרח להיו גולה סנה בסנה ועוד אם אין לו להיכף יפנה מה תהא עליו עכ"ל:

ואני

אומר אטו סכרא דיריה היא דרבו רבינו יהוסף הלוי בן מיגאש ז"ל היא ספי' כן בבבא בתרא פ"ב במלתיה דרב נחמן דאמר לית דיכא דגוד או איגוד וז"ל ומני כתב ע למימר ליה לא מיגר אוגר כא מיך ולא אוגורי אוגירכא לך לא עמוד אתה בסלך ואני אעמוד בסלי הלכך לרב נחמן האי חצר אי לאגרא קיימ' מוגרי לה לעלמא ופלגי ליה לאגרא תרווייהו ואי לדירה קיימא פיון דקל היתק ראה סמיה היתק לא מני למיגר בהדי הדרי אלא דאיר בה האי חד סתא והאי חד סתא ולא מני למיגר חד מינייהו כדור כא בה חד ירחא ואת חד ירחא מסוס דאמר ליה כל תלתין יומין לא מכיכא דאטרח והילכך דאיר האי חד סתא והאי חד סתא ואי מרחץ כיהאי עביד לאגרא אגרי ליה תרווייהו ופלגי ליה ל לאגרא ואי לא עביד לאגרא פילגי ליה תרווייהו ולא מני חד למימ' ליה לחבריה

בג"ע פ"ט ופ"ק ר"ב

ביומא דיל' וז"ל ביומא דילי עבדכא מאי דבעיכא או עיילכא ביה חתמ' ליה מסוס דאמר ליה האיך כאכא בכל יומא בעיכא דיעול את אי ניחא לך למיעל בהדאי עול דמרחץ לית ביה מסוס הזק ראה מסוס דכולהו אינסי הכי הוא דרצני ואי כמי לא ניחא לך דתיעול בהדאי הא אפס לפלוגינהו דהא ליכא למימר דכוליה יומא בעי' למרחץ אבל למפלגינהו ליומי בהדאי ולאפקוען ההוא יומא דמטי לך לית לך דסותא מסוס דכל יומא ויומא קבעי למרחץ רמה לי הפקעא טובא מה לי הפקעה פורת כי היכי דלית לך למימר גוד או איגוד ולחפקועי מכאי הו' יומא דקא מטי לך אבל דואי אי מידי דלא אפשר להסתמוסי בהדי הדרי נינהו איכמי אפשר ואיכא עליה דחד מינייהו פסידא בהאי התם כיון דלא אפשר להסתמוסי ודאי פלגי להו ליומי דאמר' אמר ליה רבה לרב נחמן לדיך דאמרת לית דינא דגוד או איגוד בכור ופסוט סהכי להם אביהם עבד ובהמה טמאה היאך עושין כלומר בסלמא פסוט ופסוט דסו חלקייהו אהדרי אפשר דהויא להו מלאכה דמכטרכי לה תרווייהו ומסתמוסי בהאי עבד ובהמה טמאה בהדי הדרי אלא בכור ופסוט דלא סו חלקייהו בהדרי היכי עבדי סאי אומר עובד לזה יום אחד ולזה סני ומיס לאמא היכא דאפשר להו לאוסתמוסי בהדי הדרי וליכ' עליה דחד מינייהו פסידא או היתק מסתמם ואי לא פלגי להו ליומי ואף על גב דהא דרב נחמן ליתא אכטריכ' לברורי טעמיה דנפסוט מוכה לרב יהודה היכא דלא בעי חד מינייהו לאוגורי לחבריה אלא כל חד מינייהו אמר איגוד דהכי כמי דיינייהו עד כאן לסו הנה זה פסוט סדבריו הם דברי רבותי' וע' ומה שהקשה הר"א ז"ל סואמר לו סיסכול היתק ראה ים לומר היאך יסכול דבר סאינו יכול תדע סהרי אין לה חזקה כדלקמן וגדולה מזאת כי אפילו קנו ממנו הורה רבינו תם ז"ל סאין הקנין מועיל בזה כלו' ויכול לחזור בו שיאמ' כסבור הייתי סאכול לסכול ואיני יכול ומה סתמה עוד שאם אין לו מקום לפנות מה תהא עליו ים לי לומר והא דתקן פרק גט פסוט ומייתי לה בסמעתין בבתרא עשיר ועני סהניח להם אביהם מרחץ ובית הבד כו' אתמהה והעני סאין לו

לקנות עבדים סירכבו בתוכו מה תהא עליו ואף על פי כן לא חסם התלמוד על זה בסמעתין דבתר' וכן מי סאכר לו דרך סרהו יפרח באויר לפי סאין מרחמין בדין והכא נמי אית לן למימר יחזר על הפתחי' ויטכור לו בית ויפנה אמנם בעיקרי הדין ולעשות מעשה היה נראה לי סהכל לפי ראות עיני הדיון אט' זה רגיל לרחוץ עצמו בכל יום או בכל שבוע או בכל חרם יעשה אבל אם אינו רגיל ער היום בכך ועתה אומר לסנות מכהבו אין סומעין לו כדאמרינן גבי מי סיס לו בור בחכרו סל חברו ככנס בטעה סכני אדם ככסין וינכא בטעה סדרך בני אדם לזאת וכן לגבי סכירות אמרינן במציעא פ' הסוכר הכל כמנהג המדינה ובבבליה תלמודא בגרא דעביד למיגר ומר אורחיה בהכי אבל הואיל והסכימו על זה סני המאורות הגדולים ר"ם ורבו אין מלה בלמוני ואתה תבחר ולא אני: אחר

בהשגות אא

הטור מחברו וכו' כן ולא אמרו גור או

וגם זה הדיון כפשוטו אותה ויעם ממנו בסכירות ועל מנת כן סכרו וקרוב חני לומר אף במקח חיבור אלף בירוסה ומתנה ע"כ: ואף לזה אין ראייה אלא דברי טעם ומכל מקום כתב הרמב"ם

היוני רובה בה ואתה ג"כ בסכירות מעלין בדמים לפיכך נסתתפסו סכינו ועכסו אם אחר ירבה בדמי לא יהיה נזק אלא במחצית ועוד טענה יכול לקצוב דמיט כרצונו לקנות או למכור ועל הכלל יכול לומר לו סמוך הייתי על דרך גור או חיבור ונסתתפתי ע"כ זהו דין חלוקת ע"כ

ז'ל בתפובה לעמיד דברי המחבר שיכול לומר כשסכרתי הייתי סבור שהייתי יכול לקבל להיות סוף עמך ועכסוי איני יכול לקבל וכיון שהם סתם קנו או סכרו יכול לומר כן ונכון הוא אלו דבריו ז'ל ועוד חני מוסיק טעם ואומר שהאחד יכול לומר על דעת כן נסתתפכו בקנייה או בסכירות כדו שלא להרבות בדמי פאם חני

מגרל עוז אחד הסוכר מחברו מקצת חצר כן ע"ד חולקין

כתב ה"אבד ז'ל וגם זה הדין כפשוטו אותה ויעם ממנו בסכירות ועל מנת כן סכרו וקרוב חני לומר אף במקח כן ולא אמרו גור או חיבור אלא בירוסה ומתנה ע"כ: ואמר גם בזאת הטו דידיה היא מרביה קבלה פטרם כן גבי ה' דתנן פק' גט פטוט ומייתי לה בבתרא בסמעתו דגור או חיבור כ' אחיס עשיר וע"כ שהיית להם אביהם מרחץ ובית הבר אם עשאן לסכר הסכר להמכע כו' אלמא סכירות הוא ופשוטין מיניה ועוד כדאיהו לני סיוע לזאת הסברה דאמר' כדרך סחמרו בלקוחו כך אה' בסכירות ועוד דכבשה מכיעא פרק הזהב גמרא מתני' דאלו דברים שאין להם אונאה כו' גרסין כעני רבוי זירא סכירות ים לה אונאה או אין לה אונאה אמר ליה חבי ממכר אמר ר' חמא והאני ביומיה מכירה הויא ע"כ והכי סלקא שמעתא ל' לדבריה הכל דהא ליכא מאן דפלגי עליה וכן פסק גס רמ' ז'ל ריש פ' דהלכות סכירות ופי' דהלכות מכירה ותו לא מירי: אי זהו דין חלוקה ע"ד סוף הפרק הכל פק' קמא דבתרא:

פרק שני חצרות הכפרים כו' ע"ד כמו סביארנו פרק קמא דבבא בתרא הלכה זו והביאור הוא פרק א': כיכר

כסיעור ואם אינו רוצה ימכור כל חלקו בסויו או כסיעור ודין גור או חיבור לפיכך ברבר סכולו חיבור ראויה לאחד הוא זה דעת הרמב"ם ז'ל הנה: הכפרים כל אחד ואחד בונה לו בית ונמצאת החצר שבין שני הבתים משותפת לכל בני הבתים הרי יש לכל פתח ופתח ד' אמות לפניו ברוב כל הפתח והנשאר מן החצר אם יש בו ארבע אמות על ארבע אמות לכל שותף ושותף חולקין אותה ואם לאו אין חולקין אותה שכל חצר שאין לה ארבע אמות על ארבע אמות אינה קרויה חצר כמו שבארנו ביצר

אחד השוכר מחברו מקצת חצר או שדה שאין בה דין חלוקה או כששכרו מקום אחד בשותפות כל אחד מהן יכול לבנות ולומר לו אי שכור ממני חלקי או חשכיר לי חלקך ואם יש בה דין חלוקה חולקין ויהיה דין חלוקה כל שאילו יחלק לפי השותפות ויע' לפחות שבהם חלק ששם הכל קרוי עליו אבל אם אין שם הכל נ"ק ע"ד חלק

אין בה דין חלוקה כיצור כל חצר שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות אינה קרויה חצר וכל שדה שאין בה כדי זריעת תשע קבין אין קרויה שדה וכל גנה שאין בה כדי זריע חצי קב אינה קרויה גנה וכל פרום שאין בה כדי זריע שלש קבין אין קרויה פרום לפיכך אין חולקין את החצר עד שיהא בה ארבע אמות ל לכל אחד ואחד מן השותפין ולא את השדה עד שיהיה בה כדי זריעת תשעה קבין לכל

אחד ואחר ולא את הגנה עד שיהא בה בית חצי קב לכל אחד ואחד ולא את הדר עד שיהא בו בית ג' קבין לכל אחד ואחד ברא באי וכיוצא בה אבל בביצור אין חולקין את השדה עד שיהיה בה כדי חישת יום לזה וזו יום לוה ולוא את הפרס עד שיהיה בה ל' אילני לוה וששה ושש' אילנות לוה כדו ע"כ אדם אחד ביום אחד ושדה שמשקין אותה כללי ע"ד שיהיה בה בית ג' קבין לכל אחד ואחד לזה ויום אחד לזה: חטרקלין ולא את המורן ולא את השובך ולא את בית הבר ולא את המרחץ ולא את הטלית עד שיהא בכל חלק מהן כדי לזה וכדי לזה אם מרחץ חלקו עד שיהא בכל חלק מהן כדי מרחץ ואם שובך עד שיהא כל חלק שובך בפני עצמו וכן בטלית ובשאר כל הדברים אין בהן כדי לזה וכדי לזה מעלין אותו ע"כ בר"פ בדמים ויש לו לומר לחברו או מכור לי' או קנה ממני אמר זה ע"כ: אחד מהן חלוקה זה אף ע"פ שאין החלקים שווים ואני אטול את הפחו' וטול אתה את חצית אין שומע' לו שהרי אומ' לו אין רצוני ליקח מתנה אלא הואיל ואי' בה דין חלוקה בשוה הרי אני מעלי' בר"מי: ואני פחות אין שומעין לו ול'א כתבא קמא דאמר סומעין לו וכפ' רב אלפע ורבינו חננאל חילק דבתתנה שומעין לו כתבא קמא וכן מורי רבינו ז"ל ועיין בתפוסת חמסע ע"כ ע"ד כאן:

פרק שני חצרות הכפרים שכל אחד ואחד בונה לו בית ונמצאת החצר שבין שני הבתים משותפת לכל בני הבתים הרי יש לכל פתח ופתח ד' אמות לפניו ברוב כל הפתח והנשאר מן החצר אם יש בו ארבע אמות על ארבע אמות לכל שותף ושותף חולקין אותה ואם לאו אין חולקין אותה שכל חצר שאין לה ארבע אמות על ארבע אמות אינה קרויה חצר כמו שבארנו ביצר

כסיעור ואם אינו רוצה ימכור כל חלקו בסויו או כסיעור ודין גור או חיבור לפיכך ברבר סכולו חיבור ראויה לאחד הוא זה דעת הרמב"ם ז'ל הנה: הכפרים כל אחד ואחד בונה לו בית ונמצאת החצר שבין שני הבתים משותפת לכל בני הבתים הרי יש לכל פתח ופתח ד' אמות לפניו ברוב כל הפתח והנשאר מן החצר אם יש בו ארבע אמות על ארבע אמות לכל שותף ושותף חולקין אותה ואם לאו אין חולקין אותה שכל חצר שאין לה ארבע אמות על ארבע אמות אינה קרויה חצר כמו שבארנו ביצר

מגיד משנה

הלכות שבנים

מגדל עזו קנין חרבט

ביצד היו מני שותפין וכו' מימרא ררב חסדא ובריתא כותיה ורחב ד' אמות סיס לכל פתח ברחבו סל פתח אס מעט ואס הרבה כמו סכתב זל וכן פי' רש"י זל ותנא פירשה במי סיס לו מני בתו ולהג' פתחי וחלק נכסיו ונתן האחד לר' חנינ' ונתן לממען אס באו לחלוק את החצר כל אחד נוטל ד' אמו לכל פתח ופתח

כיבד היו מני שותפין כו' עד אין בה דין חלוקה פקדבא בתרא: בית סיס לו פתחים וכו' עד כנגד פתחו כתב בחפירה דסופלי והיחוד הוא יחוד מפיקע שאר הרוחות לא תיקון כניסה ויציאה אבל בית סיס לו פתחי הרבה מד' רוחות מה תקון הס כריכין עכ"ל:

מז הפתח כנגדו וארבעה פתחים הפתח והסאר חולקין בסוה וכן פירס באזן זל וכתבו זל מן הפירו האלו כלמוד שאס ירשו או לקחו סניהס בסתוף בתים וחסר ואחר כך חלקו בתו כל אח' נוטל בחצר בסוה זה כזה אף עפ' סיס לאחד פתחים יתרים על חברו וכתב הרשב"א זל ומיהו נראה לי דאפילו שותפין חלקו בתים בחצר אס העלו ס' את סיס לו מני פתחי על סאיין לו אלא פתח אחד בכני האו את סיס לו מני פתחים נוטל לכל פתח ופתח סאי אומר סוף זכות פירוק הפתחים ככלל בתוך העלו ועל הכל העלו מן הסתם והביא ראיות לזה וכתב בסוף ד דבריו וכן נראה לי מדברי ר"ח זל: בית סיס לו פתחים הרבה מכל רוחותיו וכו' בגמ' אמר אמיר האו חפירא דסופלי יס לוד' אמות לכל רוח ומה ולא אמרן אלא רלח יחד ליה פתחא

ביצד היו שני שותפין לזה שני בתים ולזה בית אחד זה שיש לו שני בתים מודדין לו מן החצר ארבע אמות לכל בית ובית על כל רוחב הפתח ואפ' היה עשר אמו והיה שיש לו בית אחד גותנין לו ארבע אמות ברחב פתחו לפני פתחו והנשאר מן החצר אס יש בה שמנה אמות כרי שיהא לזה ארבע אמות על ארבע אמות ולזה ארבע אמו על ארבע אמות חוץ מן הפתח יש בה דין חלוקה וחולקין פחות מו' אין בה דין חלוקה: בית שיש לו פתח אחד או יותר אלא ארבע אמות כנגד פתחו אכסדרה אס עיין סס וכתו פי' אכסדרה: אפשר לו להכנס לתוכ' במשאין לה ארבע אמות ואס לאו יש לה ארבע אמו שלא אמרו שיש לכל פתח ופתח ארבע אמות אלא לפרק שם משאו: בית שע' או מרפסת יש להם ארבע אמות היו חמשה בתים פתחי למרפסת והמרפסת פתוחה לחצר אין לה אלא ד' אמות: לול' של תרנגולי אין לר' אלא ד' אמות: בית חצוי מקורה וחצוי שאינו מקורה בין שקריו כלפי פנים בין שקריו כלפי חוץ אין לו ד' אמות בית סתום יש לו ד' אמות פרץ את פצימו אין לו ד' אמות: בית שאין לו ד' אמות על ד' אמות אין לו ארבע אמו בחצר אלא אס כן יש בחצ' ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה עד פתח הבית הזה חולקין: והזבל

וכן פסקו התוספות כרב חסדא ולא כרב הונא דאמ' חצר מתחלק לפי פתחים ואף על גב דרב הונא היה רבו סל רב חסדא דהא תניא כותיה דרב חסדא כתב רש"י וגם התוספות דאיידי בארס סחילת נכסיו לבניו ונתן לזה בית סיס לו פתח אחד בחצר ולזה בית סיס לו מני פתחים:

ואני אומר אין הטעם מטום תקון אלא מטום בלוי דעתא דכיון סנפתח הפת' האח' מבלה דעתו דבהיה ניחא ליה ויס לי ראה גדולה ל דבריו סל רמ' זל סהרי פקדבא בתרא גמרא מתני דאין חולקין את החצ' כו' לגבי פרץ את פצימו בני מבוי מעכבין עליו גרסי אמר ליה אבוי לרבה תני דמס' יעא לך בית סתום יס לוד' אמות פרץ את פצימו אין לו ד' אמות בית סתום אין מטמא כל כביבו פרץ את פצימו מטמא כל כביבו עכ' והיא הלכה פסוקה וגם רמ' זל פסק דין הפצימין בזה הפרק אלמא מרמי טותאה לחלוקה ואלו לגבי טומאה אס יחד לו פת' מכלת על הפתחי כולן דתנן במסכת אהל' המת בבילו פתחי הרבה כולן טמאין נפתח אחד מהן הוא טמא וכולן טהורי חיסב להוסיאו באחד מהן או בחלון סיס בו ד' על ר' טפחים

פקדבא

אבל יחד ליה פתחא אין לו אלא ד' אמות לפתחו עכ' ופי' אכז מיהו זל חפירא דסופלי מקום סמעבדין בו העורות וקסבר אמיר דהאו חפירא דסופלי כבית היא חטובה וכו' בר' אמות כנגד פתחה וכו'ן דאית ליה ד' פתחים מר דרריה זכחה בר' אמות מכל כד וכו' ואין חברו יכול לומר לו אין זה בית עכ' ועל דרך זה כתב המחבר בית סייחד לו פתח סאיין לו אלא ד' אמו לאותו פתח ובהשגות אא הרוחו

הכיל על הפתחים כולן כו' עד היה סתום ונמלך לפתחו ב' אום כסיפתח ד' טפחים וכו' אומר כפי חילוק עכ' וקיימא לן כב' בהא וססתם מתניתי קמיתא וכן כתבה רמ' זל ריש פרק ח' ה' הלכות טומאת מת וגם אני ביררתי סס כל הצורך אלמא יחודו מפיקע הטומאה מסאר פתחים הכא נמי ייחודו מפיקע ארבע אמו סל פירוק מסאר פתחים: אכסדרה אס אי אופטר לו להכנס עד ד' אמות הכל פקדבא בתרא: בית סאיין בו ד' על ד' עד חולקין

כתב הרשב"א זל מדבריו סאיין לו חלק בחצר כלל זה העני סלא הורישו אכיון אלא זה הבית הפסיד כניסה ויציאה מן החצר וכל מסא סיסא יפרק אותה משם על זה נאמר בתר עכיא אזלא עכיותא ואס הוסיאו מדין ארבע אמות בחצר כנגד פתחו סלא תהא חצרו גדולה מביתו מדין כל תסמינו וחלקו בחצ' לא הוסיאו ואת' סלא את' לא על ד' אמות סכנגד פתחו אכ' היה לו לומר אלא אכ' יס בכל החצר סמכה אמות לזה וד' אמות לזה עד הפתח הזה חולקין ואולי סרבר בסני סכחצר יס להס בתים קטני הללו ואין להס פותף עוד בחצר עכ"ל: ואני אומר זה הלסון מצאתי בהסגות ורע כו עיקר זאת דגרסי מאן תכא להא דתר' בית סאיין בו ד' אמות על ד' אמו פטור מן המזוזה כו' עד ואין האחין והשותפין חולקין בו וס' ל' וטריין לפרשה ואסיקנא אימא לית ליה דין חלוקה בחצר דאמר רב הונא חצר מתחלקת לפי פתחיה ורב חסדא אמר כותן לכל אחד ואחד ד' אמות והסאר חולקין בסוה ואמ' בבית דלמיהו קאי ויהיבין ליה אבל האו דלמסתר קאי לא יהיבין ליה עכ"ל לרב הונא רב הוא לגביה דרב חסדא וכן הביאה ר' אלפס זל בהלכות דבבא בתר' פק' וזה היה דעתו סל רמ' זל בפסק זה ומה סכתב הרשב"א זל דאכ' היה לו לכתוב כו' כל זה כתב לגבל בטעות סופר סהחליף ד' במס' במלת עד סכתב וד' אמו לזה עד פתח הבית חולקין והסופר כתב עס וכן מצאתיו עד בספר המובה בחתימת ירו סל רמ' זל ובזה כתייטב לסונו הכז והקצר כפי ההלכה בפסיטו ומוטב כל ראסון אבל למצו: ממנו כניס ויציאה ומה סכריך להסתמס כנגד פתחו לפי מה סהוא מאן דכר סמיה וכו' עלה דעת רמ' זל על סכונ: והזבל

הזבל על הפתחים כולן כו' עד היה סתום ונמלך לפתחו ב' אום כסיפתח ד' טפחים וכו' אומר כפי חילוק עכ' וקיימא לן כב' בהא וססתם מתניתי קמיתא וכן כתבה רמ' זל ריש פרק ח' ה' הלכות טומאת מת וגם אני ביררתי סס כל הצורך אלמא יחודו מפיקע הטומאה מסאר פתחים הכא נמי ייחודו מפיקע ארבע אמו סל פירוק מסאר פתחים: אכסדרה אס אי אופטר לו להכנס עד ד' אמות הכל פקדבא בתרא: בית סאיין בו ד' על ד' עד חולקין

בית סער או מרפסת וכו' פרסי בית סער בית קטן סלפני פתח טרקלין מרפסת הרבה פתחי עליות פתוחי לו עד כאן ואכז מיהו זל כתב מרפסת סהיא בית סער סעולין ממנו לסתי עליות או סנכנסין ממנו לסני חצרות או לסני בתים עכ"ל והדין בריתא סס: היו ה' בתים פתוחי' וכו' באותה בריתא סס והטעם סהרי כולן כסכסין דרך המרפסת וכו': לול סל תרגולין וכו' פירס ר'ס בית סער קטן אגדלין בו התרגוליס ויס לו פתח לחצר ובעיא דאופטיטא היא סס וכבר כתבאר סס למה אין לו ד' אמות: בית חצוי מקורה וכו' בעיא דאופטיטא סס וכת' הרשב"א זל מסכת ברא ל' דוקא בס' ד' אמות על ד' במה סאינו מקורה דכל פחות מר' אמות אינו ראוי לפירוק מסא והילכך אס אין סס ד' על ד' במה סאינו מקורה יס לו ד' אמות: בית סתום יס לו ד' אמות וכו' בריתא סס ופרסי זל

סיהו לו פתח לחצר וסתמו ויס לו ד' אמו בחלוקת החצר אס באו לחלק כלו הוא פתוח: פרץ את פצימו וכו' באותה בריתא ופירו ססלק המזוזות והמסקוף כססתמו והטעם דכל ספרץ פצימו מחסבתו כסכרת מתוך מעטו סהוא מסלק עצמו ומפקיר זכותו בחצר לסכניו סאלמלא כן היה סותס בלא פריעת פצימין: בית סאיין בו ד' אמות על ד' אמות אין לו ד' אמות בחצר אלא אס יס בכל החצר ד' אמות לזה עד פתח הב' הזה חולקין בסוכה פק' בריתא בית סאיין בו ד' על ד' אין האחין והשותפין חולקין בו ופרשו סס בגמ' אין בו דין חלוקה בחצר דה' רב הונא וכו' ורב חסד' אמ' כותן ד' אמו לכל פתח ופתח והסאר חולקין בסוה בית דלמיהו קאי ויהיבין ליה חצר האו דלמיהו קאי לא יהיבין ליה חצר סלא הורישו אכיון אלא זה הבית הפסיד כניסה ויציאה מן החצר וכל מסא סיסא יפרק אותה משם על זה נאמר בתר עכיא אזלא עכיותא ואס הוסיאו מדין ארבע אמות בחצר כנגד פתחו סלא תהא חצרו גדולה מביתו מדין כל תסמינו וחלקו בחצ' לא הוסיאו ואת' סלא את' לא על ד' אמות סכנגד פתחו אכ' היה לו לומר אלא אכ' יס בכל החצר סמכה אמות לזה וד' אמות לזה עד הפתח הזה חולקין ואולי סרבר בסני סכחצר יס להס בתים קטני הללו ואין להס פותף עוד בחצר עכ"ל: ואני אומר זה הלסון מצאתי בהסגות ורע כו עיקר זאת דגרסי מאן תכא להא דתר' בית סאיין בו ד' אמות על ד' אמו פטור מן המזוזה כו' עד ואין האחין והשותפין חולקין בו וס' ל' וטריין לפרשה ואסיקנא אימא לית ליה דין חלוקה בחצר דאמר רב הונא חצר מתחלקת לפי פתחיה ורב חסדא אמר כותן לכל אחד ואחד ד' אמות והסאר חולקין בסוה ואמ' בבית דלמיהו קאי ויהיבין ליה אבל האו דלמסתר קאי לא יהיבין ליה עכ"ל לרב הונא רב הוא לגביה דרב חסדא וכן הביאה ר' אלפס זל בהלכות דבבא בתר' פק' וזה היה דעתו סל רמ' זל בפסק זה ומה סכתב הרשב"א זל דאכ' היה לו לכתוב כו' כל זה כתב לגבל בטעות סופר סהחליף ד' במס' במלת עד סכתב וד' אמו לזה עד פתח הבית חולקין והסופר כתב עס וכן מצאתיו עד בספר המובה בחתימת ירו סל רמ' זל ובזה כתייטב לסונו הכז והקצר כפי ההלכה בפסיטו ומוטב כל ראסון אבל למצו: ממנו כניס ויציאה ומה סכריך להסתמס כנגד פתחו לפי מה סהוא מאן דכר סמיה וכו' עלה דעת רמ' זל על סכונ: והזבל

ובהשגות אא

אחת קתום על זה נאמר בתר עכיא אזלא עכיותא ואס הוסיאו מדין ארבע אמות בחצר כנגד פתחו סלא תהא חצרו גדולה מביתו מדין כל תסמינו וחלקו בחצ' לא הוסיאו ואת' סלא את' לא על ד' אמות סכנגד פתחו אכ' היה לו לומר אלא אכ' יס בכל החצר סמכה אמות לזה וד' אמות לזה עד הפתח הזה חולקין ואולי סרבר בסני סכחצר יס להס בתים קטני הללו ואין להס פותף עוד בחצר עכ"ל: ואני אומר זה הלסון מצאתי בהסגות ורע כו עיקר זאת דגרסי מאן תכא להא דתר' בית סאיין בו ד' אמות על ד' אמו פטור מן המזוזה כו' עד ואין האחין והשותפין חולקין בו וס' ל' וטריין לפרשה ואסיקנא אימא לית ליה דין חלוקה בחצר דאמר רב הונא חצר מתחלקת לפי פתחיה ורב חסדא אמר כותן לכל אחד ואחד ד' אמות והסאר חולקין בסוה ואמ' בבית דלמיהו קאי ויהיבין ליה אבל האו דלמסתר קאי לא יהיבין ליה עכ"ל לרב הונא רב הוא לגביה דרב חסדא וכן הביאה ר' אלפס זל בהלכות דבבא בתר' פק' וזה היה דעתו סל רמ' זל בפסק זה ומה סכתב הרשב"א זל דאכ' היה לו לכתוב כו' כל זה כתב לגבל בטעות סופר סהחליף ד' במס' במלת עד סכתב וד' אמו לזה עד פתח הבית חולקין והסופר כתב עס וכן מצאתיו עד בספר המובה בחתימת ירו סל רמ' זל ובזה כתייטב לסונו הכז והקצר כפי ההלכה בפסיטו ומוטב כל ראסון אבל למצו: ממנו כניס ויציאה ומה סכריך להסתמס כנגד פתחו לפי מה סהוא מאן דכר סמיה וכו' עלה דעת רמ' זל על סכונ: והזבל

ואם הוציאוהו מדין ד' אמות בחצר כנגד פתחו של תהא חצרו גדולה מביתו מדין כל תטמינו וחלקו בחצר לא הוציאוהו ואם תחמ' סלח אמר אלח על ד' אמות

ועתה נראה וכו' יעו"ב
לברכות ע"כ וכו'

ואם הוציאוהו מדין ד' אמות בחצר כנגד פתחו של תהא חצרו גדולה מביתו מדין כל תטמינו וחלקו בחצר לא הוציאוהו ואם תחמ' סלח אמר אלח על ד' אמות
סכנדר פתחו חס כן היה לו לומר לא חס ים בכל חצר סמכה אמות לזה וארבע אמות לזה פתח הזה חולקין ואולי שרבר בסכנדר ים להם בתים קטנים
הללו ואין להם סוף עוד בהכרח ע"כ ולי כראה דודאי אף דעת המחבר היא שים לו כניסה ויציאה בחצר מאס לא כן לא היה אומר חס לוד' אמות בחצר אלא ודאי
לא מעטו מדין כניסה ויציאה סלח מעטו אלא מר' אמות סכנדר הפתח כדברי הר"א ז"ל אבל הר' אמות האחרות שים לכל בעת זולת אלו סכנדר הפתח אף
לפניו ורקדוק לפון המחבר
אמות לזה פי' מלבד ד' אמות
שים לו כנגד פתחו חס היה ביתו
ד' על ד' וד' אמות לזה פירו' שים לו
הבית הקטן עד פתח הבית הזה
חולקין ולא הוכרך המחבר להזכיר
ד' אמות סכנדר הפתח לזה שים
לו בית רחב ד' על ד' רפסוט הוא
ואם היה דעת המחבר לומר סוף
לו לזה כלל היה לו לומר ים סכנדר
למחר הסופתין חולקין וממחר
סלפנין הרין סניה נתכוונו לדבר
אחר: והזכיר סלח
מתחלק וכו' בריתא פ' הקמחא דרב
ופי' אבן מיגס ז"ל מפני שפרקין
הבתי הוא וכפי רוב הבתי ירבה
הזכיר ופי' ז"ל פיר' מתחלקת לפי
פתחים לזבל סרות לפי סרך ה
הפתחי הסליכוהו מס עד סכנדר
אספה ע"כ: אבל האספה
של מלך לפי בני ארס וסמכנדר
כפירו' הסני סבא בהלכות ולפון
רפי' ז"ל חיל של מלך המוטל על
בני העיר לתת להם אספה ב
בבתיהם השותפין סרט
לחלוק דבר שאין בו כוונתה מס
ופירס רפי' ז"ל מסוס דבני לחמי
ובכתבי הקד' אף על פי סנייה
רובי' לא יחלקו לפי סכנדר דבר
לחתך תנא ריפא יחלקו:
במה דברים אמורים בסרך
וכו' מס מימרא ופירוש
בסרך אחר אף על פי סנייה לזה
תורה ולזה כביהם חס חולקין
סוף כבוד של ספרי הקד' שיתקון
בב' אחר סכנדרו בסרך אחר
ע"כ הר"ם ז"ל וכתבו המפרשים
ז"ל רבד' אמות של חצרות רעיון

לפי סרך הפתחי הסליכוהו מס
עד סכנדר אספה רפי':
רפי' פירס אספיה חיל של מלך
המוטל על בני העיר לתת להם
אספיה בכתיה ורפי' דקאי על
חלקת זבל של בהמו' של סירות
סחנו במקום:
וכונן סלח זה לזה אתה תקח
רוח פלו' ואכירוח פלו':
רפי' סלח נטל זה כ' וזכר זה
נטל עליוהו דאין לו להקבע סולס
בחצרו של זה לעלו לעלייתו וקמה
לרי' דהיינו ולא דרך זה על זה
וכל לרי' לפרס דאין לסמוך סולמו
לכותל של זה וקמה דמסתמ' בית
מסועבד לעלי' לכך נרא' לרי' כבא
פה ונקט בריסו' דרך מסוס סרה
דקמה לה דוסא ונקט סולמות
מסוס חצר דים חלוק ביניהם כ
כדאמ' פרה המוכר את הבית:
'ומה סלחמנו סכרי' להרחיק
מכנדרו פלא יאפיל מיירי בארס
אחר וגם בהחזיק באורה ג' סני':
אמת המים וכו' ר' אבהו וכו' וכו'
מכנדרו פלא יאפיל מיירי בארס
אחר וגם בהחזיק באורה ג' סני':
אמת המים וכו' ר' אבהו וכו' וכו'

והזכיר של חצר מתחלק לפי' אפתיחין
אבל אכסניא של מלך לפי בני ארס:
השותפין שרצו לחלוק דבר שאין בו דין
חלוקה אף על פי שהן מפסדי' את שמו
חולקי' ובכתבי הקודש אף על פי שרצו
לא יחלקו במה דברים אמורים בדרך
אחד אבל בשתי כריבות חולקי': מקום
שאיין בו דין חלוקה שרצו שותפין לחלקו
אף על פי שקנו מידם כל אח' מהן יכול לחזור בו שזה קנין דברים הוא כמו
שבארנו אבל אם קנו מיד שוה רצח ברוח פלוני וזה רצח ברוח פלוני אינן
יכולי' לחזור בהם וכן אם הלך זה בעצמו והחזיק בחלקו וזה בעצמו והחזיק
בחלקו אף על פי שלא קנו מידם אין
אחד מהם יכול לחזור' בחצרו: האחין
שחלקו ועשו ביניהם גודל בין שעה
גורל לאחד מהן כולן בהניה שנעשת
להם ששמעו זה מזה לרב' שהסכימו עליו
האחין שחלקו הרי הן כלקוחות זה מזה
ואין להם דרך זה על זה ולא סולמות
זה על זה ולא חלונג'
זה על זה ולא אמת' כ' סמוא' וכפ' פ'
תמי' זה על זה שבין רבביה וטעמא
שחלקו לא נשאר ל' מסוס דמוכר
לא מהן וכות בחלק בעין יפה מוכ'
חבירו לפיכך יש' ועיין בתוספו':
לומר לא חיו כשהיתה
חשד' כולה לאחד היה מעביר בה אמת
המים הזאת ממקום למקום אבל עתה
שנעשה זה חלקי יש' לי להסיד אמת ה
המים מעלי וכן סותם החלקי' המשקין
על חלקו ובונה בצד חסולם אף על פי
שהוא מבטל תשמישו והוא חזין ב
בשנים שקנו שדה מאחד וחלקו לא
נשאר לאחד מהן וכות בחלק חבירו ומפסיק אמת המים לחלקו וסותם
החלונות אבל שנים שקנו שדה משני אנשים או משני אחין אין לאח' מהן
להפסיק אמת המים ולא לשנות דבר מן הנזקים שהחזיקו בהן המוכרין:
חצר

מגדל עז
והזכיר סכנדר כו' ער כמו סביארנו
כ' קמחא דבתרא הן ההלכות האלו
והביאר פרה ה' ההלכות מכירה:
אבל חס קנו מידם עד לחזור ב
בביתו פ' קמחא דבתרא: האחין
סחלקו ועשו ביניהם גודל וכו' עד
ומקנה לחבירו
כתב הר' אבהו ז"ל לא כתחוורו
דבריו ע"כ:
ואני אומר זה תלמוד ערוך
הוא בבבא בתר' כפ'
בית כור גמרא מתניתין בסמיכה
ובמכרניה כו' דברס' תניא ר' יוסי
בר ר' יהודה אומר האחין סחלקו
כיון סעלה גורל לאחד מהן קנו
כולן ושייכין מלוי טעמא אמר רבי
אלעזר כתחלה של ארץ יטראל
סחתחלת בגורל אף כחן בגורל
והקסינן עליה אי מה להלן קלפי
חורים ותומים אף כחן קלפי אורי'
ותומים חלמא אמר רב אפי' בההיא
הנאה דקא ביינתן להרדי גמרי
ומקנו החדדי ע"כ וק"ל כרב אפי'
דבתרא הוא ועוד דהא איתקף
רבי אלעזר וכן הסכים ר' אלפס
ז"ל סהסמיטין מן ההלכות דברי ר'
רבי אלעזר והביא דברי רב אפי'
להסמיטנו סכן הלכה וה' מיינו
לה פ' קמחא דבתרא אמא הלכתא
היא ולפון סהסנה תימא בעיני
חס הר' אבהו ז"ל כתבו: האחין
סחלקו ועו' ויראה חצרו הכל פ' פ'
דבתרא כמה

פ' דכ"ב
וכ' חסוד
אין הבית

מסא אין בהן דין גור או היגור סאס אין חצר לפרק מסא אין בית: מקום
אבל חס קנו וכו' בגמרא מס וכן חס הלך זה בעצמו וכו' לפון הגמרא מס וים מי ספרס סאפילו החזיק סלח בפני חצרו ולא אמר לו לך חזקתי
קנה סאין זה כמכר סכרי' או אמירה או חזק' בפניו כמו סנתבאר פ' ראסון מהלכות מכירה סאין זה לא ברור חלקי' לבר וזהו סאמר והלך זה בעצמו והחזיק
ויס מי ספי' סאפיל לא החזיק אלא אחד זכה הלה בחלק האחד וכו' או קמאר סהרי אפי' חליפין גמורים סנו בתוספתא החלוקה מלטלטי' במטלטלין קרקע בקרקע
מטלטלי' בקרקע קרקע במטלטלין כיון סזכה זה נתחייב זה בחליפין ע"כ: האחין סחלקו ועשו ביניהם גורל וכו' בריתא פ' בית כור ולפונה האחין סחלקו
כיון סעלה הגורל לאחד מהן קנו כולן וים ספירסו כגון סהסכימו סיחלקו לפי סדר תולדות' שמעון אחר ראובן ולוי אחר שמעון וכו' סעלה גורל לראובן קנה
שמעון בחלק הסמוך וכן לוי אחר שמעון ורפי' ז"ל פירס בין כמקריעי בין במטלטלי' דסתמא אמרו קנו ולא חלקו בין זה לזה נאחין דקרט לאור דוקא דה' לפותפין
אלו דבריו ז"ל וים מי ספירס בסלח חלקו לפי סדר אלא כל אחד יזכה בחלק שיעלה מהקלפי ופירוש הבריתא חס הם סניס כיון סזכה הלה בחלק זה זכה סני'
בחלקו וחס הם סלסה או יותר קנו כולן זה סעלה לו הגורל זכה בחלקו והאחרים קנו כולן לענין לחלוק באותן חלקים סעשו על פי הגורל ואין אחד מהם יכול
לחזור ולומר לא בגורל חני ספך אלא בעלוי אלא כיון סעלה הגורל לאחד מהם יחלקו גס כולס בגורל וים מי ספירס קנו לבני ראסון סעלה לו הגורל סהיא
אינו יכול לעכב עליהן ולא הן עליו אבל מכל מקום חס רצה אחד מן הנסארים לעכב ולחלוק בינו ובין סאר הארצים בעלוי סמועי' לו ודאי ספון כראה עקר ע"כ
הר"ם ז"ל ומה סכתב המחבר בהנחה סנעסית וכו' מבואר בגמרא בההיא הנאה דקא ביינוי אהרדי וכו':
ע"כ: ולא אבין לו אלא חס כן רצה לומר סהיה לו לברר דבריו: האחין סחלקו הרי הן כלקוחות
דפון זה לפון המימרא האחין סחלקו אין להם דרך זה על זה ולא אמת המים זה על זה ומה סכתב המחבר הרי הן כלקוחות לומר סהיה למי סמכר חבי סדיה
וכיכא בזה כתבאר פרה המוכר את הבית ססמואל סובר סהרי האחין כלוקחין זה מזה: וכן סותם את החלון סמסקיף על חלקו וכו' זהו פירוש
ולא את החלונות האמור בגמרא אבל רפי' ז"ל פי' ולא חלונג' לעינך על סתימת האורה וכן כתב הר"ם ז"ל כלן ולא דין חלונות זה על זה סאס בא לכתוב סכנדר
בוכה אף על פי סמאפיל אבל אינו מחייבו לסלקן מסוס סהוא לא נתחייב לו בבנין וכן כתב הר"ם ז"ל סאינו מחייבו לסתום אף על פי סמזיקו בהזק ראייה ע"כ
עוד כתב ומיהא סמעינן למי סים לו בתים וחסר וחלונותיו פתוחו לחצר ומכר החצר סאין הלוקח בעל החצר כמנע מלכתוב בחצרו כותל' ד' ארבע אמו' לחלונות
ואלפ' סמאפיל: והוא הרין בסני' סקנו סרה מ' וכו' זה ספוט דאחין לאור דוק וכן כת' מיגס ז"ל: אבל סניס סקנו סרה מסני' חחים או מסני' חסניס
פי' וכסמוכרי' היה נודע חלק כל אחד והיו מחזיקי' במזיקין לא סאס המוכרי' היו סמותפין ואל חלקו ודאי אין להם זה על זה כלן רמה לי באין מכח אח' מה לי באין
מכח סניס המסותפין וכן כתב אבן מיגס ז"ל זה לסוכו ק"ל הלכה ססמואל בדיכוי וזהו לתרי דאתו מכח תרי והקך קמאי לא פליג ברוחות דכיון דלא פליג ברוחות
ליכ הכ חזקה כלל דהא לא מברר חולקא רחר מניהו כי היכי דתהויעלה חזק' ע"כ ומכאן סרברי המחבר תלמידיו הן בהרסא סוכי' היו חולקין ברוחות זה כראה:

חצר

מגיד משנה

הלכות שנים

מגדל עז

קנין

תרל

חצר ואין

השותפין טים בה דין חלוקה וכו' ראש פרק קמא מטנה בבאור
לו חזקה בחצר וכו' דעת המחבר כדעת רבו דבבבא ברוקא שאין
לו חזקה משורממילא הן מזיקין זה את זה בלא עטייטוס מעסה
ולפיכך אין להן חזקה בעמירתן כך ואפי' עמרו כן שלם טנים או יותר אבל

אם עטומעסה כגון פותח חלון
על חצר חברו יט לו חזק לרעתם
זל ותבארו דינין חלו פז:

רחב מקום הכותל מטניהם
וכו במטנה בונין את
הכותל באמצע:

הכל כמנהג המדינה וכו'
במשל ופרטו זל לפי
מנהג המדינה מה טנהג הסותפי

לכנות כסחולקיין ביניהם ואינו
רובה לומר לפי מנהג סאר בניני
המדינה אל לפי מנהג סאר בניני

השותפין: ואפילו נהגו
לעשות מחיצה וכו' מבואר בגמ':
וכמה גובה הכותל וכו' כתבא

בסוגיא ובמטנה דכותל
חצר סנפל: וכן בגנה
כופהו להבדיל גבתו מנת חברו

במחיצת עמרה טפחים וכו' דעת
המחבר שאין היזק רחיה בגנה
ולפיכך די בעמרה טפחים כרי

סיתפס כגנב ולשמירה בעלמא
ומה טאמרו רסור לארס סיעמוד
על הדה חברו בטעה סעומדת

בקמתה אינו חלל מדת חסירות
ולו ככריח לגרור ארבע אמות ב
בפביל כך ודברי טעם הן אלל

סהטויא טל תחלת הפרק קסא
עליו וכבר סלוממו חכמי לונלי
למה אל כתב ר' אמות מדין היזק

רחיה והטבי להס באיו ודעת
המבין זל סר' אמות גורדין וכן
כתוב בהטנות:

אבל בבקעה וכו' כתבאר

במטנה ובמ' זסס כתבאר סאפילו בגנה במקום סנהגו סלא
לגרור חין מחייבין אותו לגרור ואין בין גנה לבקעה אל בטתס וכן כת' אבן
מיוג זל: רעה להבדיל בקעתו וכו' במסנ' ספי מבחון לרד חברו ומה
סכתב כמו אמה בסיד כל יונחן ספירס כן חזית האמור במטנה:

לפיכך אל כפל הכותל המקום והאבנים וכו' טס: ואם עטומדעת
סניהם וכו' במטנה טס: לפיכך אל כפל הכותל וכו' גס זה

במטנה טס פיו והה בכותל חצר סנפל סהמקו והאבני טל סניהם וכן מבואר
במטנה טס וחתמ' עלה בגמ' פטיט וסאמרינן לא כריכא רנפל לרסותא רחד

מסיהו אינו מדיטניהו חר לרסותיה מהו דתימא ליהויו אודך המוציא מחברו
עליו הרחיה קמ' ופירטו אפילו חין האבנים יוצאות מתחת ידי זה ואין אנו

דוחין אותן ברסותו וחברו תוכעו במחצית האבני והלה טועץ לא כי הכותל
היה כולו שלי אינו כאלמך ואף על פי סהיה יכול להכחיס ולומר אינו כיריו וכגון

טיט זמץ רבמן הכפילה סאכ' סותפין מקפדין זה על זה בזמן מרובה הרי
זה מגו במקו ערים רלחן סהרי דבבבא הכותל טל סניהם וכן בבקע' כטעמו

סניהם חזית ויגו במקום ערים לא אמרינ' וטטה אחרת יט בהלכות כתבה
המחבר בסמוך: המוכר גנה לחברו וכו' לא ידעתי מאין זה

למחבר ובהטנות הסוה דיון למי סהיו סתי גנות סמוכות זו לזו וכך כת' טס
אא וכן המוכר: ואפילו

חצר השותפין שיש בה דין חלוקה או שחלקה ברצונם אף על פי שאין בה
חלוקה יש לכל אחד מהן לכוף את חברו לבנות הבותל באמצע כדי שלא
יראו חברו בשעה שמשחמש בחלקו

שהיזק רחיה היזק הוא ואין לו חזקה
בבבא בלא אלא אף על פי שעמדו כך שנים
דבות בלא מחיצ' כופהו לעשו מחיצה
בבל עת שירעה: רוחב מקום הבותל

משל שניהם וכמה יהיה
רחבו הכל כמנהג המדינה וזאת כיון
ואפי' נהגו לעשו מחיצה

ביניהם בקנים ובהוצין
ובלב שלא יהיה בה אור
שיסתכל בו ויראה את
חברו: כמה גובה הכותל

אין פחות מארבע אמו:
וכן בגנה כופהו להבדיל
גבתו מג' חברו במחיצ'

גובה עשר טפחים אבל
בבקעה אין צרי להבדיל
בקעתו מבקעת חברו

אלא במקום שנהגו:
רעה להבדיל בקעתו ס
מבקע' חברו כונס לתוך

שלו ובונה ועושה חיות
כמראמה בסיד מבחו' כדי
להודיע שהכותל שלו

לפיכך אם נפל הכותל
המקום והאבנים שלו:
ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם

נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

ואם עשו מדע' שניה בוני הכותל באמצע תושין חיות מכאן ומכאן לפי אם
נפל הכותל המקום והאבנים של שניהן: המוכר גנה לחברו סתם והיתה
מעורבת עם גנות אחרות כופין את הלוקח לבנות את הכותל ביניהם
ואפילו

כמה גובה וכו' עד עמרה טפחים

אלא כותל ד' אמות ע"ל: ואני
יבא דבר זה מפי הר"ב
דבבבא גמ' מתכו' רסמך לו כותל אחר דגרסי' אמר רב כחמץ אמר סמואל גב

הסמוך לחצר חבירו עומ' לו מעת'
גבוה ד' אמו אבל בין גב לגב לא
ורב כחמץ דיריה אמ' אינו זקוק ל'

אמו אבל זקוק הוא למחיצ' עמרה
וסיי' לי למחי' וסקל' לי וטרי' ואסיקבא
לעולם להיו' כתפס עליו כגנב וכו'

לא מצי מסתמיט ליה בביר מעטר'
מצי מסתמיט ליה ומצי אמ' מכורי
קא מימכר' עכ' ובמתכ' כמי תכץ

כותל חצר סנפל מחייבין אותו ל
לכותו עד ד' אמות כו' אמר כותל
חצר או בית בעי' ד' אמו אבל כגב

בעי' ר' רמיא דבבא גב לגב ליבא
דרב כחמץ דק'ל הלכתא כותיה
דהא לא אחי' מחיבה אלל להיות

כתפס עליו כגנב דאי להיזק ראי'
במסיפס בעלמא סגי כר'חאמר
תלמודא להדיא בהאי סוגיא ד

רסמעת' ולגבי גנה תכץ וכן בגנה
מקום סנהגו לגרור מחייבין אותו
אבל בקעה מקום סנהגו סלא

לגרור חין מחייבין אותו וסקלינן
וטרינן עלה בגמרא ואסיקא רבא
הין וכן סתס גנה במקום סנהגו

לגרור רמי ואין מחייבין אותו לכ
וכן הלכה והסתא אחי' טפיר כל
חדא וחר' כריניה בית וחצר אפי'

בסתס בעינן ד' אמות וסתס גנה
או אפילו במקום סנהגו בעינן
עמרה להיות כתפס עליו כגנב

ובבקעה חין מחייבין אותו כלל
אלא אל סנהגו אבל אל רכס כונס
לתוך סלו ובונה אבל ר' אמו גב

וכס בבקע' היכא רמיא בכוליה
תלמוד' וכן כת' ר' זל בזה הפ' כמו סאברר בעיה לכן אמרתי כי דבר זה לא
יבא מפיה הר"ב ר' זל לא אח' מן המתחילי' כתבו שוב מצאתי לחכמי

לונלי זל סלאוה לר' זל והסיבס וזל בספר קנין
נמצא כתוב בו
סכין גנה לגנה סגו בעטר' טפחים ובתחלת כבא בת' מטמם דיותר פטיטא

לן בגינה דהיזק רחיה סמיה היזק מבבבא ואל' אחי' לא כריך ארבע אמות
יורנו מורנו ג' ואנוכו כי במאיוס אכחנו לתסוכתו כאלו תערוב על אפיקי מים:

תשובה זאת סהאלה לא היתה לאכנסו גדולים כמוכס לסאלו אותה
וכי לא סני בין היזק רחיה סהוא היזק גרו' ורחי סירחיה ארס

חבירו בעת סהוא עומר ויוטב ועוסה כרכיו ובין היזק רחיה סירחיה קמת
חבירו מטוס עיכא ביסא סלר רבירי חסירו סס סלא ויעיין בו בעין רעה ואותו

הטיוטו סכווי בעלמא הוא ואינו אליבא דהילכתא לייקר היזק רחיה בבבא
מקום סבני ארס דרין אבל בגנות טל חצרות אינו כריך ד' אמות לפי סאין

דרך בני ארס לרור בגנות אלל במחיצת עמרה טפחים סגי כי היכי סההח
כתפס עליו כגנב קל וחומר לגנות סאין דרך בני ארס לרור טס ואם מאותו

ענין סל עיכא ביסא אפילו בבקעה היינו מחייבין אותו לגרור טעיקר קמתו
טל חבירו בבקעה הוא וכבר כתב ר' סאין מחייבין אותו בבקעה לגרור כלל

לא בר' אמות ולא בי' טפחים ולעולם חין חוטטין להיזק רחיה אלל מטוס בני
ארס ובמקומות הקבועץ כ' חצרות ואותן הדברים סכאמרו טס בגנה סכווי

בעלמ' כינהו וזה דבר ברור ואין כריך להאריך עכ' לסון סטוכתו אז אמרתי
הנה בבתי במג'לת ספר כתוב עליו ואמרי סוכיתי להסכמתו ורחיטו ודעתו:

הר"ב ר' זל וכן המוכר
לכנות אלל היתה
הגנה למוכר או סאר גנות מבצר זאת סמכר ור' זל ליטכא דתלמודא קטו דק'חמר מחייבין אותו דמסמע הלוקח בלבד ולא את

המוכר כי המוכר לא כסאר לו טס קרקע סיתחייב לגרור בעכונו: ואפילו

44

אבל אם היה הכותל של זה סבבה בחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלי בהסגות א"א זה המספט מעוקל שאם הרויח לו את המקום וגדר אותו סיפחו

אבל אם היה הכותל של זה סבבה ובחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלי בהסגות א"א זה המספט מעוקל שאם הרויח לו את המקום וגדר אותו סיפחו

בכתלים כן יסתמם אלא המקום והיה לו ויהיה לו סטר על זה שאם יכול הכותל האבני והעפר למסיה והמקום שלו ע"כ: ודעת המחבר שאין מחייבו אותו בחצי ההוצאה לא מפני שזכה בחצי הכותל לפי סבבה במקומו וכמו סכתבתי למעלה בחצר לפיכך כל סלה ר' נבנה במקומו ואם ירד הלה הפל בפריעת חצי ההוצאה אינו זוכה בחצי הכותל עכ"ל א"א המקום רוכה אינו זוכה בחצי הכותל ואינו פורע אלא מה שהתנהו זה נראה לדעתו ז"ל: וכן אם הניקף עצמו וכו' גם זה מס' ומוס' ב בהלכות ויס' מי סכתב ס' א"א גדר המקף בגזית והניקף בלכני שאין מחייבין אותו אלא בלכניס שאין אתה מחייבו לא מחמת גלוי דעתו והרי גלה דעתו סדי' לו בגדר ל לבני ולח' כן כתבו הראשונים ז"ל: וכן סני בת' זוכר זו והיו גניהן עשוין לרידה וכו' פירוש שאין מסופקין והדין מימרא פ"ק אמר רבינו סני בתים בסני כרי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי גבו וכו' וחלוק זה סכתב המחבר בין עשוין לרידה לחיוב עשוין הרבה מהמפרסם כתבוהו לחלק בין זו רבוי לזאת דרב כחמץ סוכר בסמוך אבל ים סכתבו בהן חלוק אחר ואמרו דהא רבוי דבעי מעקה ד' אמות הוא כשהגב' רחוק' זה מזה וכמו שאמר בסני כרי רשות הרבי' וכל סה' רחוקים כל מזה מסתמם א' אינו מרגיש בבית הסני וסוכר

אבל אם היה הכותל של זה סבבה ובחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלים וכן אם הניקף עצמו והוא שגדר רוח רביעי' הרי גלה דעתו ונות' חצי ההוצאה של שלש רוחות א"א הדי הכותלים של שניהם וכן כל כיוצא בזה וכן שני דת' זה בצד זה והרי גיהוה עשוין לדירה אפילו חיו בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי ג' שווא דר בווח עושה מעק' לחצי ג' וזה שלא כנגד זה ומעדיף כדי שלא יראוה את זה ואע"פ שבני רשות הרבים רואין אותו יכול כל אחד לומר לחברו אלו אין רואין אותי אלא ביום בעת שאעמוד על ג' ואתה רואה אותי חמיד: ג' הסמו' לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות אבל בין ג' לג' משא' הגגין אינו זקוק לארבע אמות שאין בני אדם רדין בגגות לפיכך אין בגגות הויק' ראי' אבל צריך לעשות מחיצה בין שני הגגין גבוה' לטפח' כדי שיתפסו אותו הגגב אם נבנם ברשותו: ע"ס בתוספות שתי חצרות זו למעלה מו' לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדיו ועולה אלא בוני' שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לברו מכנגדו ומעלה ואם חית' חצרות למעל' מגו' של חברו אין העליון זקוק לתחתו' כלל: מי

אבל אם היה הכותל של זה סבבה ובחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלים וכן אם הניקף עצמו והוא שגדר רוח רביעי' הרי גלה דעתו ונות' חצי ההוצאה של שלש רוחות א"א הדי הכותלים של שניהם וכן כל כיוצא בזה וכן שני דת' זה בצד זה והרי גיהוה עשוין לדירה אפילו חיו בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי ג' שווא דר בווח עושה מעק' לחצי ג' וזה שלא כנגד זה ומעדיף כדי שלא יראוה את זה ואע"פ שבני רשות הרבים רואין אותו יכול כל אחד לומר לחברו אלו אין רואין אותי אלא ביום בעת שאעמוד על ג' ואתה רואה אותי חמיד: ג' הסמו' לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות אבל בין ג' לג' משא' הגגין אינו זקוק לארבע אמות שאין בני אדם רדין בגגות לפיכך אין בגגות הויק' ראי' אבל צריך לעשות מחיצה בין שני הגגין גבוה' לטפח' כדי שיתפסו אותו הגגב אם נבנם ברשותו: ע"ס בתוספות שתי חצרות זו למעלה מו' לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדיו ועולה אלא בוני' שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לברו מכנגדו ומעלה ואם חית' חצרות למעל' מגו' של חברו אין העליון זקוק לתחתו' כלל: מי

אבל אם היה הכותל של זה סבבה ובחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלים וכן אם הניקף עצמו והוא שגדר רוח רביעי' הרי גלה דעתו ונות' חצי ההוצאה של שלש רוחות א"א הדי הכותלים של שניהם וכן כל כיוצא בזה וכן שני דת' זה בצד זה והרי גיהוה עשוין לדירה אפילו חיו בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי ג' שווא דר בווח עושה מעק' לחצי ג' וזה שלא כנגד זה ומעדיף כדי שלא יראוה את זה ואע"פ שבני רשות הרבים רואין אותו יכול כל אחד לומר לחברו אלו אין רואין אותי אלא ביום בעת שאעמוד על ג' ואתה רואה אותי חמיד: ג' הסמו' לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות אבל בין ג' לג' משא' הגגין אינו זקוק לארבע אמות שאין בני אדם רדין בגגות לפיכך אין בגגות הויק' ראי' אבל צריך לעשות מחיצה בין שני הגגין גבוה' לטפח' כדי שיתפסו אותו הגגב אם נבנם ברשותו: ע"ס בתוספות שתי חצרות זו למעלה מו' לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדיו ועולה אלא בוני' שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לברו מכנגדו ומעלה ואם חית' חצרות למעל' מגו' של חברו אין העליון זקוק לתחתו' כלל: מי

המלטה אינו יכול לסמוך וכל סכן כזה ומה סכת' הר"א בר ז"ל סיכתוב לו סטר סברא קדמוני' היא קרובה לפסרה אבל מן הדין לא מביאנה בתלמוד אלא חרבה מני אחר לא בעינא לכוטורי סטרא זוכה בסברא: וכן אם הניקף עצמו וכו' ער תמיד פ"ק דבתרא: ג' הסמוך לחצר חברו ער' א"א כנסם לרשותו שאין ראוין לתפסו' ע"כ: ואני אומר זה דעת ספירוסו כל ג' סכתלמוד כג' ס' ה' דוקא סהיו רגילין להסתמם בהן וכרמסמם להריא פ"ק דסוכה העוסה סוכה בראש ג' וכו' סמסתמסין בהן היום בארץ ישראל אבל אנו סאין אנו מסתמם' בגגין כלל סהן מכוס' מרעפלי' לא אמר' ר"מ ז"ל לא עלה זה על דעתו בספריו סה' לא כת' לא מה סאת' התלמוד והן הגגין סמסתמסין בהן וכו' כח' פירוסו בסאר הגגין סאינן סמוכי' לחצר וכדאיתא פ"ק דבתרא כמו סהעתיקתי אותו בפ"ב וזה פסוט': סתי חצרות זו למעלה מזו ער' אין זקוק לתחתו' כלל כלל ע"כ: ואני אומר דברי' ר"מ ז"ל ברורים ומבוארים סותל אחר כו' דבר סיפן איתמר סתי חצרות זו למעלה מזו אחר רב הונא תחתו' בוכה כנגדו ועולה ועליון בוכה כנגדו ועולה ורב חסדא אמר עליון מסייע לו למטה ועולה תניא כותיה דרב חסדא סתי חצרות זו למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדו ועולה אלא מסייע לו למטה וכו' ואם היתה חצרות למעלה מגו' של חברו אין זקוק לו ע"כ וכן הלכ' כרב חסדא דתניא כותיה זה פסו' כדעת' ר"מ ז"ל וכי יבאר דבר הר"א ז"ל כדברטוהו: מי

אבל אם היה הכותל של זה סבבה ובחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלים וכן אם הניקף עצמו והוא שגדר רוח רביעי' הרי גלה דעתו ונות' חצי ההוצאה של שלש רוחות א"א הדי הכותלים של שניהם וכן כל כיוצא בזה וכן שני דת' זה בצד זה והרי גיהוה עשוין לדירה אפילו חיו בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי ג' שווא דר בווח עושה מעק' לחצי ג' וזה שלא כנגד זה ומעדיף כדי שלא יראוה את זה ואע"פ שבני רשות הרבים רואין אותו יכול כל אחד לומר לחברו אלו אין רואין אותי אלא ביום בעת שאעמוד על ג' ואתה רואה אותי חמיד: ג' הסמו' לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות אבל בין ג' לג' משא' הגגין אינו זקוק לארבע אמות שאין בני אדם רדין בגגות לפיכך אין בגגות הויק' ראי' אבל צריך לעשות מחיצה בין שני הגגין גבוה' לטפח' כדי שיתפסו אותו הגגב אם נבנם ברשותו: ע"ס בתוספות שתי חצרות זו למעלה מו' לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדיו ועולה אלא בוני' שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לברו מכנגדו ומעלה ואם חית' חצרות למעל' מגו' של חברו אין העליון זקוק לתחתו' כלל: מי

ע"ס בתוספות שתי חצרות זו למעלה מו' לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדיו ועולה אלא בוני' שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לברו מכנגדו ומעלה ואם חית' חצרות למעל' מגו' של חברו אין העליון זקוק לתחתו' כלל: מי

אבל אם היה הכותל של זה סבבה ובחלקו בנה יראה לי שאין מגדל עזר עליו אלא דבר מועט כמו שיראו הר"י וכו' יכול להסתמם בכתלים וכן אם הניקף עצמו והוא שגדר רוח רביעי' הרי גלה דעתו ונות' חצי ההוצאה של שלש רוחות א"א הדי הכותלים של שניהם וכן כל כיוצא בזה וכן שני דת' זה בצד זה והרי גיהוה עשוין לדירה אפילו חיו בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה לחצי ג' שווא דר בווח עושה מעק' לחצי ג' וזה שלא כנגד זה ומעדיף כדי שלא יראוה את זה ואע"פ שבני רשות הרבים רואין אותו יכול כל אחד לומר לחברו אלו אין רואין אותי אלא ביום בעת שאעמוד על ג' ואתה רואה אותי חמיד: ג' הסמו' לחצר חברו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות אבל בין ג' לג' משא' הגגין אינו זקוק לארבע אמות שאין בני אדם רדין בגגות לפיכך אין בגגות הויק' ראי' אבל צריך לעשות מחיצה בין שני הגגין גבוה' לטפח' כדי שיתפסו אותו הגגב אם נבנם ברשותו: ע"ס בתוספות שתי חצרות זו למעלה מו' לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדיו ועולה אלא בוני' שניהם מלמטה ועולה ובונה העליון לברו מכנגדו ומעלה ואם חית' חצרות למעל' מגו' של חברו אין העליון זקוק לתחתו' כלל: מי

מגיד משנה

הלכות שבנים

קנין תרלב

וכן בעל העליה וכו' הכל מבואר באותה מימרא מס' והענין שהעלין סבא להקל מסאו ומועין לו ולא להכביד והתחתון סבא למעט חוזק הכותלים אין סומעין לו וכפוט הוא: נתרללו קורות הבית וכו' וירדו לאויר הבית וכו' מעשה פר' קמ"א דבבא בתרא ולסוף הגמרא אחסם תתאיו ורמי פירש בטבעו כותלין התחתונים בארץ עד ספלה תקרת העליה והמחבר כתב נתרללו וכו' ומה שכתב קותר ובונה ר"ל בעל הבית בונה התקרה והעלין המעזיבה לפי מה שכתוב למעלה ולמטה אחרת אף המעזיבה מסל תחתון ופי' מעזיבה טיח טיט סנותנין על התקרה: ואפילו אמר לו בעל הבית וכו' באותו מעשה מס':

התנו ביניהם על דבר זה וכו' מס' ופי' כשהתנו סתם וחבילה בינונית כתב ה המחבר בפ' יאסורויתא דמחוזא האמור בגמרא: בית הכר סהוא כנוי וכו' פ"טו כגון סתקא ארס כפלע תחתיו כמין כיפה והיתה גבתו מלמעלה ובית כרו מלמטה וכסתת כטלו כנוי זה גבה וזה בית הכר ומלמטה היא פ' הבית והעליה ומה שכתב המחבר בד' טפחים כסמאל דהלכתא כותיה כ"ו וכן בהלכות: שתי גנות זו על גב זו והירק בנתים וכו' מס' סה וכו' סמעון כראיתא בגמרא ופירושו זו על גב זו סמכות זו לזו הא"ח קרקעיתיה גבה וזה סאללה קרקעיתיה כמון והירק בנתים כזקית גובה סוז בונה מוז: ובלבד סלח יאנוס וכו' מימרא בגמ' מס' ופירושו סלח יאנוס עכמו לסוט את ריו: היה מביע לכופו וכו' בעיא דלא איפטיטא מס' ויט גורסין מביע לעקרו ואין מביע לכופו מהו: אבל אילן העומד על המצר וכו' מחלקת רב ושמואל סרק המקבל פסק כסמול וכן בהלכות: שטף כהר זתיו וכו' מס' ובריתא סר הסמאל ומסוס יסוב ארץ יסראל כראיתא התס: ואם עקרו כהר כדנטיה מומרא דריו לקיט פס ופ"טו זל סנעקרו עם הקרקע ס ססביבות סיכולין לחיות על ידו ופטורין מן הערלה כדתנן אילן סנעקרו סלע עמו אס יכול לחיות פטור ואס לאו חיוב וה"שכ"א זל פירש כן אף על פי סיכולין לחיות בהן ומכילין אותם מן הערלה מ"מ אינן יכולין לגדל פירות מחמת הגוסיין לבד: ואם הן מכילין אותן מן הערלה זה סנעקרו בלא גוסיין יס לתמוה למה הוא זוכה בעל הקרקע תוך סלס הלח חיוב הוא בערלה אלא אס כן נאמר סיזכה בעכו ולסוף הגמרא לא סנו פירוש סחולקין אלא כסנעקרו בגוסייהן ובתוך סלס אכל לאחר סלס הכל לבעל הקרקע

וכן בעל העליה בונה אותה אם רצה כשהיתה ואם בא לשנות הכותלים להרחיב ולתחוק אין שומעין לו מפני שהוא מכביד על כותל התחתון אבל למעט שומעין לו וכן בקורת תקרה העליונה אם שנה אותה לקלים סמה שהי' שומעין לו לכבד' מהן אין שומעין לו הרבה בחלונו או שמיעט בגובה העליה שומעין לו אבל אם מיעט בחלונות או הרבה בגובה אין שומעין לו נתרללו קור' הבית וירדו לאויר הבית אם הגיעו לתוך עשרה טפחים סותר ובונה ואם לא הגיעו יכול בעל העליה לעכב עליו ואפילו אמר לו בעל הבית אני אשכור לך מקום כדי שתחדר בו עד שאתקן התקרה אין שומעין לו שהרי אמר לו אני רוצה שאמרו ממקום למקום כדי שתתקן את ביתך התנו ביניהם דבר זה אם נשאר בגובה הבית כדי שיקח אדם חבילה בינונית על ראשו ויכנס בה תחת קורות אלו שנעקמו אינו סותר ואם אינו יכול להכנס בה עד שיכוף את ראשו סותר ומתקן ובונה ואין בעל העליה יכול לעכב שהרי התנו ביניהם תחלה: בית הכר שהוא בנוי בעובי החר וגנת אחד על גבו ו נפחתו שמי בית הכר בארבעה טפחי או יתר הרי בעל הג' יורד וזרע למטה עד שיעשה זה לבית בדו כיפין ויתקן העלין קרקע גנתו ויורע כל גנתו: שתי גנות זו על גב זו והירק בנתים בגובה עובי הארץ שביניהם כל שהעלין יכול לפשוט את ידו וליטול אותו מעקרו הרי הוא שלו ובלבד שלא יאנם את עצמו והשאר של תחתון היה מג' עלנפו ואינו מגיע לעקרו לא יטול העלין ואם נטל אין מוציאין אותו מידו אבל האילן העומד על המצר אף על פי שהוא נוטה לתוך שדה אחד מהן דרי שניהם חולקין בפירותיו שטף נזר את זתיו ושתלם בתוך שדה חברו ואמר הלה זיתי אני נוטל אין שומעין לו משום ישוב הארץ אלא יעמדו במקומן ואם עקרו הגהר בגושיהן בששתלן יחלקו הפירות בעל השדה עם בעל הזתים כל שלש שנים ולאחר שלש חל לבעל השדה ואם לא נעקרו בגושיהן הכל לבעל הקרקע מיד: כיוצא בו המוב' זיתיו לעצי אס כפסן עמו לקוין כל הפירות שיעשו הרי הן לבעל הקרקע ואם התנה עמו לקוין כל זמן שירצה כל הפירות שיוציאו לבעל העצי' מכר סתם אס עשו פחות מרביעית לסאה חוץ מן התרעאה הרי אלו של בעל הזתים עשו רביעית לסאה חוץ מן התרעאה הרי אלו יחולקו: פרק

מגדל עוז
נתרללו קורו וכו' עד ביניהם תחלה פ' קדבבא בתר': בית הכר סהוא כנוי עד סל תחתון כמביעא פרק הבית והעלייה: היה מביע לכופו ס' עד בפירותיו סוף מביעא ופרק הסמאל: סטף כהר זיתיו וסתלס בתוך סרה חבירו וכו' ואיס עקרו הנהר וכו' עד לבעל הקרקע מיד כתב ה"חבר זל אומר אני בעל הזת' נוטל ממנו דמי זיתיו ליטע כלל אומדן כמה ארס קונה זתי כאילו ליטע אותם בתוך שדה עכ"ל:
ואני אומר מה שכתב ר"מ זל מפורט במביעא פרק הסמאל מס'ה ונמ' אכל דברי ה"חבר זל איכס בגמ' זל אס כבדא ואף כו ה' כדאי ביותר לסמוך על סברתו וכל ספן אס הם בקבלתו מ"מ כבר כתבתי כמה פעמים בחבור זה סאין ר"מ זל מחב' כזה מסנה תורה אלא נוסח הגמרא: כיוצא בו המוכר כו' עד סוף הפר' במביעא סר הסמאל הוא מפורט: פרק

וכן בעל העליה וכו' הכל מבואר באותה מימרא מס' והענין שהעלין סבא להקל מסאו ומועין לו ולא להכביד והתחתון סבא למעט חוזק הכותלים אין סומעין לו וכפוט הוא: נתרללו קורות הבית וכו' וירדו לאויר הבית וכו' מעשה פר' קמ"א דבבא בתרא ולסוף הגמרא אחסם תתאיו ורמי פירש בטבעו כותלין התחתונים בארץ עד ספלה תקרת העליה והמחבר כתב נתרללו וכו' ומה שכתב קותר ובונה ר"ל בעל הבית בונה התקרה והעלין המעזיבה לפי מה שכתוב למעלה ולמטה אחרת אף המעזיבה מסל תחתון ופי' מעזיבה טיח טיט סנותנין על התקרה: ואפילו אמר לו בעל הבית וכו' באותו מעשה מס':

התנו ביניהם על דבר זה וכו' מס' ופי' כשהתנו סתם וחבילה בינונית כתב ה המחבר בפ' יאסורויתא דמחוזא האמור בגמרא: בית הכר סהוא כנוי וכו' פ"טו כגון סתקא ארס כפלע תחתיו כמין כיפה והיתה גבתו מלמעלה ובית כרו מלמטה וכסתת כטלו כנוי זה גבה וזה בית הכר ומלמטה היא פ' הבית והעליה ומה שכתב המחבר בד' טפחים כסמאל דהלכתא כותיה כ"ו וכן בהלכות: שתי גנות זו על גב זו והירק בנתים וכו' מס' סה וכו' סמעון כראיתא בגמרא ופירושו זו על גב זו סמכות זו לזו הא"ח קרקעיתיה גבה וזה סאללה קרקעיתיה כמון והירק בנתים כזקית גובה סוז בונה מוז: ובלבד סלח יאנוס וכו' מימרא בגמ' מס' ופירושו סלח יאנוס עכמו לסוט את ריו: היה מביע לכופו וכו' בעיא דלא איפטיטא מס' ויט גורסין מביע לעקרו ואין מביע לכופו מהו: אבל אילן העומד על המצר וכו' מחלקת רב ושמואל סרק המקבל פסק כסמול וכן בהלכות: שטף כהר זתיו וכו' מס' ובריתא סר הסמאל ומסוס יסוב ארץ יסראל כראיתא התס: ואם עקרו כהר כדנטיה מומרא דריו לקיט פס ופ"טו זל סנעקרו עם הקרקע ס ססביבות סיכולין לחיות על ידו ופטורין מן הערלה כדתנן אילן סנעקרו סלע עמו אס יכול לחיות פטור ואס לאו חיוב וה"שכ"א זל פירש כן אף על פי סיכולין לחיות בהן ומכילין אותם מן הערלה מ"מ אינן יכולין לגדל פירות מחמת הגוסיין לבד: ואם הן מכילין אותן מן הערלה זה סנעקרו בלא גוסיין יס לתמוה למה הוא זוכה בעל הקרקע תוך סלס הלח חיוב הוא בערלה אלא אס כן נאמר סיזכה בעכו ולסוף הגמרא לא סנו פירוש סחולקין אלא כסנעקרו בגוסייהן ובתוך סלס אכל לאחר סלס הכל לבעל הקרקע

פרק חמישי חצר

תוספתא כלטונה הובאה להלכות:

מגילת עז
פרק המישי

פ"ד ר"ב
השותפין כו' עד
על הכל פ"קמא
דבבא בתרא:

הח'מן השותפין עד על גב הכהר
פרק חזקת הבתים: אחד חזקת
השותפין עד במבואות פרק קמא
דבבא בתרא: אחד מן השותפין
בזכר וכו' כמה דברים אמורים
בזכר השותפין אבל בזכר חברו
וכו' עד מקום לחבירו

כתב הר"ב ז"ל הירושלמי
חולק עליו אמר רב
אלעזר המגדל תרנגולין בזכר
שאנינו שלו הרי זה חזקה אמר ר'
יוסי מה נפסק אם יש לו לגדל הרי
זה גדל ואם אין לו לגדל הרי זה
החזיק וכו' חזקת על כל גא המחילות
פ"ה חזקת ש"ל עמיהם טענת מכירה
או מתת חזקת מפקדין ממנו קרקע
מתורת מחילה ואם רצה לבנות
בית בחצירו כונה וחזקתו בטלה
מחילה אלא כל זמן שהחזקת כן
החזיק זה בתשמישו ועל דרך זה
ותקיימו רבנן ע"כ:

ואני אומר דברי ר"מ מסנה
וגמרא פ' חזקת הבתים
דתנן ולא דברי שאין להם חזקה
היה מעמי בהמה בחצר ומעמיד
תנור וכר' ור"י ומגדל תרנגולין
וכותן זבלו בחצר חזקה חזקה
אבל עשה מחילה לבהמתו גבוה
עשר טפחין וכן לתנור וכן לכירים
וכן לרחיים הכנים תרנגולין לתוך
הבית כו' עד הרי זו חזקה ושקלין
וטרינן עלה בגמ' וטרינן רישא
ומ"ם סוף ואסיקנא אמר רבה בר

אבה הכח בחצר השותפין עסקינן דהעמדה כדי לא קפדי אמחוכ' קפדי
עכ' וכן כתב ר"י אלפס ז"ל ותלמידו ר' יהוסף הלוי בן מייבש פ"ב כלסוף ר"מ
ז"ל ומה שהקשה הר"ב ז"ל על הירוש' הכי גרסתי ליה הר' אלעזר נהגו השותפין
להיות מותרין זה על זה בגידול תרנגולין אמר ר' יוסה מתניתא לא אמרתי כן
אלא טעיהם חסורין להעמיד רחים ותנור ומגדל תרנגולין אמר רבי אלעזר
המכנים תרנגולין בחצר שאין עלו הרי זו חזקה אמר ר' יוסה ויאות מה נפסק
אם יש לו רש' לגדל הרי גידול ואם אין לו רשות לגדל הרי זה החזיק ע"כ והפ'
אבלי כיר' יוסה חלק על ר' אלעזר ותמה על דבריו השיבו ויאות כלומר טוב
אתה אומר לא תשיב לי על גידול זה של תרנגולין את המגדל הזה יש לו רשות
לגדל ככר גידול ואם אין לו רשות לגדל ובלא רשות גידול ע"כ וכי לאמר כי
בעבור זה החזיק אלא וראו לא החזיק וק"ל הלכה כר' יוסה דר' יוסי נקמו עמו
והוא כרברי ר' זל ורבותיו כע: אחד מן השותפין שבקש עד מרבה עליהן
את הדרך פרק חזקת הבתים: וכן

האח'מן המגדל הרי זה חזקה אמר ר'
יוסי מה נפסק אם יש לו לגדל הרי
זה גדל ואם אין לו לגדל הרי זה
החזיק וכו' חזקת על כל גא המחילות
פ"ה חזקת ש"ל עמיהם טענת מכירה
או מתת חזקת מפקדין ממנו קרקע
מתורת מחילה ואם רצה לבנות
בית בחצירו כונה וחזקתו בטלה
מחילה אלא כל זמן שהחזקת כן
החזיק זה בתשמישו ועל דרך זה
ותקיימו רבנן ע"כ:

פרק המישי

חצר

השותפין כל אחד מהן כופה וכו' מסנה פ"קמא דבבא בתרא פסק כהנהא קמא וכן פסקו ז"ל: אבל סאר הדברים
כגון ביד וכיור וכו' זה פשוט: עשה אחד מהן וכו' אולי הובאה זה המחבר מדין בכין הכותל למעלה מר' אבות
שאם גלה אחד רעתו שהוא רוצה בו שפורע חלקו בהוצאה כמבואר ריש פ"ג: מי טים לו בית בחצר אחרת וכו'
אחד מן השותפין וכו' סוף פרק חזקת הבתים נתבאר: וכן סאר הדברים וכו' חזן מן הכביסה וכו' מימרא פ"ס
אמר ר' יוחנן בכל שותפי מעכבין
זה את זה חזן מן הכביסה:
אחד חזר שותפין ולאחר מבוו
וכו' נתבאר בתוספתא

הדברים כגון ציור וכיור וכיוצא בו אינו כופהו עשה אחד מהן מעצמו אם
וגלה השני דעתו שנתלו בו מה שעשה
חברו מגלגלין עליו את הכל ונותן ח
חלקו בהוצאה: מי שיש לו בית
בזכר אחרת בני החצר משעבדו אותו
לעשות עמהם דלת ונגר ומנקול אבל
בשאר הדבר' אין משעבדו אותו ואם היה שריו עמה באות' חצר משעבדן
אותו על הכל: אחד מן השותפין בחצר שבקש להעמיד בה בהמה או
רחים או לגדל בה תרנגולין חברו מעכב עליו וכן שאר הדברים שאין דרך
אנשי המקום לעשותן בחצרותיהן ככל'ן השותפין מעכבין זה על זה חזן
מן הכביסה לפי שאין דרכן של בנות ישראל להתבנות על גב הנדה אחד
חצר השותפין ואחר מבוי שאינו מפולש כל בני המבוי מעכבין זה על זה
שלא להשתמש במבוי אלא בדברים שדרך בני המדינה להשתמש בהן
במבואות: אמן השותפין בחצר שהעמיד בה בהמה או רחים וכיוצא בהן
בזכר ולא מיחה בו שותפו הרי זה מעכב עליו כל זמן שירצה ואם העמיד
בפני בהמה זו וכיוצ' בה מחיצה גבוהה
עשר טפחין החזיק השותפין מקפדין
על המחיצה והואיל והניחו מחל כמה
דברים אמורים בחצר השותפין אבל
בחצר חברו אפי' העמיד בהמתו ועשה
לו מחיצ' לא החזיק שהחזקת ידוע שאין
זה אלא דרך שאלה והוא הדין לכל מ'
מעמיד תנור גרים ומגדל תרנגולין
וכיוצא בהן שאם תאמר החזיק אין לך
אדם שמשאיל מקום לחברו: אחד מן
השותפין שבקש לפתח

פ"ג ר"ב חזקת חזן מן הכביסה
אחד חזר שותפין ולאחר מבוו
וכו' נתבאר בתוספתא
טבני מבוי כופין זה את זה על
להוסיב וכיוצ' בתיבא לא חייט וכו' כמ'
עיתבאר כ"ס לעס' במבוי דברים
פ"ק דרך לעשות ופשוט הוא ו'
אחר שהרשות משותפת בהיים:
אחד מן השותפין בחצר וכו'
מסנה פ" ה העמידו
בגמרא בחצר השותפין:
ואם העמיד בפני בהמה'
וכיוצ' בה מחיצה וכו'

טס במסנה: כמה דברים
אמורים בחצר השותפין וכו' זו
סברת הרב' אבן מייבש ז"ל וכן כתב
פ' חזקת הבתים והא דאמר' בחצר
השותפין עסקינן לאו למימרא ד'
דבבא' חברו דקפיד אפי' העמ'
כדי הווי' לה חזקה דאם כן חז'
לך משאיל מקום לחברו בחצרו
להעמיד טס בהמתו לאו למימרא
דבזכר שאינה של שותפין אפילו
עשה מחיצ' כמי לא הווי' לה חזקה
דבראי בדרך טלה היא עור כתב
ז"ל דוקא היכא דלא חזיקן שלם
טס הוא דאיכא לאיפולגו בן
חצר חברו לחצר השותפין אינו
החזיק שלם טס וליכא טענה לא
מחמת שתיקה אבל החזיק שלם
טס חזקה טס עמה טענה היא
דהיינו ככל חזקת שבועלם ובזכר
השותפין חס' לא עשה מחיצה אפי'
החזיק שלם טס לא הווי' חזקה
כמ' שבבא' חברו הכלתו בפני
חזקה והוא טוען שמכר אותו
ובחצר השותפין הכלתו בעמ'
מחיצה ואין מסגחין על השע'
או דבריו ז"ל ודברי המחבר ברין

חצר חברו בלא חזקה שלם טס חס' חזקה פרק חזקת חזן מן הכביסה
החזיק וכן כתב פרק חזקת חזן מן הכביסה וכו' ובהג' כתוב
א א הירושלמי חולק עליו אמר ר' אלעזר המגדל תרנגולין בחצר שאנינו
שלו הרי זו חזקה אמר ר' יוסי מה נפסק אם יש לו לגדל הרי זה גדל
ואם אין לו לגדל הרי זה החזיק ואם חזקתו בטלה מליה לא כל זמן שהחזקת כן
החזיק ע"כ חסורין להעמיד רחים ותנור ומגדל תרנגולין אמר רבי אלעזר
המכנים תרנגולין בחצר שאין עלו הרי זו חזקה אמר ר' יוסה ויאות מה נפסק
אם יש לו רש' לגדל הרי גידול ואם אין לו רשות לגדל הרי זה החזיק ע"כ והפ'
אבלי כיר' יוסה חלק על ר' אלעזר ותמה על דבריו השיבו ויאות כלומר טוב
אתה אומר לא תשיב לי על גידול זה של תרנגולין את המגדל הזה יש לו רשות
לגדל ככר גידול ואם אין לו רשות לגדל ובלא רשות גידול ע"כ וכי לאמר כי
בעבור זה החזיק אלא וראו לא החזיק וק"ל הלכה כר' יוסה דר' יוסי נקמו עמו
והוא כרברי ר' זל ורבותיו כע: אחד מן השותפין שבקש עד מרבה עליהן
את הדרך פרק חזקת הבתים: וכן

השותפין כל אחד מהן כופה וכו' מסנה פ"קמא דבבא בתרא פסק כהנהא קמא וכן פסקו ז"ל: אבל סאר הדברים
כגון ביד וכיור וכו' זה פשוט: עשה אחד מהן וכו' אולי הובאה זה המחבר מדין בכין הכותל למעלה מר' אבות
שאם גלה אחד רעתו שהוא רוצה בו שפורע חלקו בהוצאה כמבואר ריש פ"ג: מי טים לו בית בחצר אחרת וכו'
אחד מן השותפין וכו' סוף פרק חזקת הבתים נתבאר: וכן סאר הדברים וכו' חזן מן הכביסה וכו' מימרא פ"ס
אמר ר' יוחנן בכל שותפי מעכבין
זה את זה חזן מן הכביסה:
אחד חזר שותפין ולאחר מבוו
וכו' נתבאר בתוספתא

השותפין כל אחד מהן כופה וכו' מסנה פ"קמא דבבא בתרא פסק כהנהא קמא וכן פסקו ז"ל: אבל סאר הדברים
כגון ביד וכיור וכו' זה פשוט: עשה אחד מהן וכו' אולי הובאה זה המחבר מדין בכין הכותל למעלה מר' אבות
שאם גלה אחד רעתו שהוא רוצה בו שפורע חלקו בהוצאה כמבואר ריש פ"ג: מי טים לו בית בחצר אחרת וכו'
אחד מן השותפין וכו' סוף פרק חזקת הבתים נתבאר: וכן סאר הדברים וכו' חזן מן הכביסה וכו' מימרא פ"ס
אמר ר' יוחנן בכל שותפי מעכבין
זה את זה חזן מן הכביסה:
אחד חזר שותפין ולאחר מבוו
וכו' נתבאר בתוספתא

השותפין כל אחד מהן כופה וכו' מסנה פ"קמא דבבא בתרא פסק כהנהא קמא וכן פסקו ז"ל: אבל סאר הדברים
כגון ביד וכיור וכו' זה פשוט: עשה אחד מהן וכו' אולי הובאה זה המחבר מדין בכין הכותל למעלה מר' אבות
שאם גלה אחד רעתו שהוא רוצה בו שפורע חלקו בהוצאה כמבואר ריש פ"ג: מי טים לו בית בחצר אחרת וכו'
אחד מן השותפין וכו' סוף פרק חזקת הבתים נתבאר: וכן סאר הדברים וכו' חזן מן הכביסה וכו' מימרא פ"ס
אמר ר' יוחנן בכל שותפי מעכבין
זה את זה חזן מן הכביסה:
אחד חזר שותפין ולאחר מבוו
וכו' נתבאר בתוספתא

ואף על פי כן לא יפתח אדם חנות כנגד פתח חצר חברו וכו' תוספתא
 באה בהלכות דהקרקע המפרשי ז' במבוי שאינו מפולש אם פותחין
 לו פתח כנגד פתח והעלה הרשעה ז' ראפילו במבוי כל שיש למטה ממנו שלשה
 בתים הריו הוא כרשות הרבים דאמ' ליה סוף סוף הא בעית איכטובעני מן הרבים
 ורשות הרבים דקתני לאו דוקא לא
 פרטים בוקעין כו' ע"ל :

אחד מן הסותפין שלקח בית וכו' מסנה ס"ס :

אבל פותח הוא עליה לתוך ביתו וכו' דעת המחבר

ז' בפירוש הסוגיא כרעת הרב א' אלפסי ז' סיכול לבנות העלי לתוך ביתו והטעם סכל שהיא פתוחה בתוך ביתו אינו עשוי להכניס סס דיוויז' כיון שאין סס דרך אלא עליו וכן כתב הרמב"ן ז' ואפילו בית שלקח בחצר אחרת אם סתם פתח החצר ההוא ופתחו לתוך ביתו רשאי שלא כדברי קצת ה' המפרשים ז' ססוברין שהיו יכול לבנות עליה על גבי הכותלים כלל ויהי על פי שהוא פותח לתוך ביתו וכן אינו רשאי לפתוח בית מחצר אחרת לתוך ביתו בטוס עד וכבר פרשו הרמב"ן ז' והרשב"א ז' הסוגיא לדעת הרב אלפסי ז' ומבאר ב' בתוספתא דבריו :

מכאן את למד שאין מן הסותפין שהיה אכלו לביתו וכו'

ז' סברת המחבר וראייתה בדרה ומבאר בגמרא טעם מה סמכר למעלה מפני שמרבה עליה הדרך ובהשגות א"א חיי ראשיני

לי דבריו ס' סותרין זה את זה שאמר בתחלה סב"ל עליה על ביתו ופותח לתוכו מרביץ סכנים בדירות חלוקות ואיך נמנע ממנו שלא יכניס לביתו כל מי שירצה ואם ירצה לקבל א' אכסניאין לתלמוד תורה גם כן נמנע ממנו ע"כ : ואני אומר שאין דברי המחבר בסמוכין על שולחנו ונטפלין עמו רכל כי החיה ביתו פתוח לרוחה ותבא עליו ברכה אבל כשאין סמוכין על שולחנו ואין נטפלין עמו ודין סס יכולין לעכב עליו ומה סבת שהוא פותח עליה לתוך ביתו לאו למימרא סידורו בה אחרים אדרבה הטעם הוא מפני שאינו עשוי להכניס דיוויז' שייעברו דרך ביתו כמו סכתבנו למעלה ולפתוח העליה לחצר מוחים בידו ח"ע שאינו מכניס בה דיוויז' דלאו כל כמיניה לרבות פתחים בחצר או שמו יכניס בה דיוויז' ולא בעי למיקם בהדיה בריבא זה כראיה ברעת המחבר ז' דעת הר"א ז' הוא סכל שאינו מרבה בפתחים או בבתיים יכול להרבות דיוויז' ואפילו חלוקין : וכן הסוכר וכו' זה כראיה שאפילו הר"א ז' יורה בו והטעם לפי סגוף הבית למסכיר ומכל מקום כד ברובוה לקמנו על שולחנו אדם אחר סהרשות בידו ואין מסכיר יכול לעכב עליו דסתם סוכר בית לו ולכטפלין עמו הוא סוכר זה כראיה לי : היה פתח של אחר מהן קטן לא יעשהו גדול וכו' מסנה וגמרא סס : וכן אם הפתח גדול לא יעשנו טנים וכו' מסנה וגמרא סס : אבל מי שיש לו וכו' במסנה סס : בופין בני מבוי זה את זה לעשות לחיוקרה למבוי וכו' תוספתא באה בהלכות פ"ק : ומי שיש לו פתח בתבוי וכו' מס בתוספתא וכת' ז' מגש ז' וכיון שיכול לומר רבוי שאכנס בחבלתי ער פתחי אפילו לעכב כמי יש לו לעכב ולמנוע אותן מעשיית הדלת וכן כתב הרשב"א ז' : ומבוי המפולש ל"ה וכו' מימרא דשמואל פ' קמא ופירש הרשב"א ז' דמפולשין לאו למימרא דוקא מפולשין משני כדדין : מי סבקם לפתוח לו פתח במבוי וכו' כתבאר בפירוש פ"ק בסוגיא שאינו רשאי לפתוח לבתחלה : ואם היה מבוי מפולש וכו' כתבנו ז' ובמפולש לרשות הרבים : היה לו פתח סיקוס במבוי שאינו מפולש וכו' בריתא פ"ק : ואם פירץ א"כ פצימיו וכו' מימרא סס ופי' סלקין מזוזתו ומסקופו סגלה רעותו שאינו רוצה לבתחו עור : וכן אחר מבוי מבוי סבוקם לסתום פתחו וכו' אחר מבוי מבוי מעכבין עליו או לא אכסניא לפי בני אדם מתחלקת או לפי פתחי מתחלקת וכפוטו בני מבוי מעכבין עליו כל' סבני המבוי היסן יכולין לעכב לפי שהאכסניא היא מתחלקת לפי בני אדם ופירוש אכסניא מתחלקת הוצאת חיל המלך ומטרתיו והוא מסכת המחבר :

וכן המסכיר בית לבעל הבית וכו' ער מעכב עליו כתב הר"א ז' בתי רבוי סותרין זה את זה שאמר תחלה סכונה עליה על ביתו ופותחה לביתו ואף על פי שהם מרבים סכנים בדירות חלוקות ואיך נמנע ממנו שלא יכניס לביתו כל מה שירצה ואם ירצה לקבל אכסניא לתלמוד תורה נמנע ממנו על ל :

ואני אומר עיקר הלכה זו פ' חזקת הבתים והוא לא למד כן ממה שאמ' אבל פותח הוא פתח העליה לתוך ביתו ואם רצה לחלוק חדרו לסנים חולק כי בזה אין רבוי סכנים לא למרו מתחלת הדין סכתב אחר מן הסותפין בחצר שלקח בית בחצר אחרת אינו יכול לפתוח פתחו לחצר הסותפין סלו ואפילו בנה עליה על גבי ביתו לא יעשה לה פתח לתוך החצר לפי שמרבה עליהן את הדרך נעשה כמי שהיה לו לזה סכן אחר ונעשו לו סכנים הרבה ע"ל ומכאן אתה למד כו' דומה ברומה ומה שהפסיק ביניהן לפי שרצה לסנות דיני התלמוד כמו שהן זה אחר זה כסדרן ואחר כך כתב סברתו ו' וארישא קחי כרפרישית ולא דמי לעליה ספותח לביתו דהתם ליכא סכנים שירבה עליהם את הדרך סהרי לביתו של עמנו הוא פותח אבל לרישא ספותח לחצר סל ס סותפין דמיא ספיר נגס כן הוא אינו מוכע מלהכניס אכסניא ומה שירצה לתוך ביתו לא לסכון אבל דוקא ועיניך רואות סכן דקרקע ב בלפטו ומנה שלא עלה על דעתו אכסניא סל תלמו' תולדהא פסיט' לך דתלמוד תורה עדיפא ואין בני מבוי וחסר יכולין לעכב סלא להוסיב ביניהם מלמדיתי סוקות ואף על פי סיכולין לעכב על סאר יומניות ב כראיתא פריקתא דבתרא וגם ר"מ ז' כתבו לפיך שרק ססי ומכל מקום כל זה סברא וניתן לבחירה ואין בזה הסגת סתירה שאכטריך לפי מה סקבלתי לבררה לא עברי מילתא יתיירתא : היה פתח סל אחר כו' ער שאינן יכולין לעכ' עליו פריק חזקת הבתים : כופין בני מבוי זה את זה כו' ער סוף הפרק פריק קמא דרב :

אבל מי שהיה לו פתח קטן לרשות הרבים ורצה להרחיבו או היה רחב ורצה לעשותו שנים אין חברו שכנגדו מעכב עליו אין צריך לומר בני רשות הרבים שאינן יכולין לעכב עליו : כופין בני מבוי זה את זה לעשות להן לחי או קורה למבוי מי שיש לו פתח למבוי אין בני מבוי כופין אותו לעשו דלת למבוי שיכול לומ' רצוני שאכנס בחבילתי ער פתחי ומבוי המפולש לרשות הרבים ובקשו בני המבוי להעמיד להם דלתות בני רשות הרבים מעכבין עליהם מפני שפעמים דוחקין דברים ונכנסין בו : מי שבקש לפתוח פתח במבוי שאינו מפולש בני מבוי מעכבין עליו מפני שמרבה עליהן את הדרך ואם היה מבוי מפולש פותח כל פתח שירצה

לכתחלה היה לו פתח סח' במבוי שאינו מפולש הרי זה פותחו בכל עת שירצה ואם פירץ את פצימיו בני מבוי מעכבין עליו וכן אחר מבוי מבוי שבקש ל לסתום פתחו ולהחזירו למבוי אחר בני מבוי מעכבין עליו שמאיבא עליהם מס ומתמעט מחלקן מן המס הקצוב על בני המבוי לפי מקום שאין המס קצוב על בני המבוי הרי זה סותם פתחו בכל עת שירצה :

טעות סופר
 ללכאן ע"כ :

הרי רוצה לומר בני מבוי שהוא רגיל בו אבל ר"ת פ' בני מבוי שאי רגיל בו ע"כ :

חמש

פרק תחא רכ"ב :

יכול למחות דאמר רבנחמן ולסתום לאלתר הוי חזקה כלקמן פריק סביעי והא דרבנחמן חיידי בסתם סמעון בפני ראובן אבל אם סתם לעכמו יכול לחזור ולפתוח אם לא פירץ פצימיו אביאסף ע"כ :

כל כמיניה לרבות פתחים בחצר או שמו יכניס בה דיוויז' ולא בעי למיקם בהדיה בריבא זה כראיה ברעת המחבר ז' דעת הר"א ז' הוא סכל שאינו מרבה בפתחים או בבתיים יכול להרבות דיוויז' ואפילו חלוקין : וכן הסוכר וכו' זה כראיה שאפילו הר"א ז' יורה בו והטעם לפי סגוף הבית למסכיר ומכל מקום כד ברובוה לקמנו על שולחנו אדם אחר סהרשות בידו ואין מסכיר יכול לעכב עליו דסתם סוכר בית לו ולכטפלין עמו הוא סוכר זה כראיה לי : היה פתח של אחר מהן קטן לא יעשהו גדול וכו' מסנה וגמרא סס : וכן אם הפתח גדול לא יעשנו טנים וכו' מסנה וגמרא סס : אבל מי שיש לו וכו' במסנה סס : בופין בני מבוי זה את זה לעשות לחיוקרה למבוי וכו' תוספתא באה בהלכות פ"ק : ומי שיש לו פתח בתבוי וכו' מס בתוספתא וכת' ז' מגש ז' וכיון שיכול לומר רבוי שאכנס בחבלתי ער פתחי אפילו לעכב כמי יש לו לעכב ולמנוע אותן מעשיית הדלת וכן כתב הרשב"א ז' : ומבוי המפולש ל"ה וכו' מימרא דשמואל פ' קמא ופירש הרשב"א ז' דמפולשין לאו למימרא דוקא מפולשין משני כדדין : מי סבקם לפתוח לו פתח במבוי וכו' כתבאר בפירוש פ"ק בסוגיא שאינו רשאי לפתוח לבתחלה : ואם היה מבוי מפולש וכו' כתבנו ז' ובמפולש לרשות הרבים : היה לו פתח סיקוס במבוי שאינו מפולש וכו' בריתא פ"ק : ואם פירץ א"כ פצימיו וכו' מימרא סס ופי' סלקין מזוזתו ומסקופו סגלה רעותו שאינו רוצה לבתחו עור : וכן אחר מבוי מבוי סבוקם לסתום פתחו וכו' אחר מבוי מבוי מעכבין עליו או לא אכסניא לפי בני אדם מתחלקת או לפי פתחי מתחלקת וכפוטו בני מבוי מעכבין עליו כל' סבני המבוי היסן יכולין לעכב לפי שהאכסניא היא מתחלקת לפי בני אדם ופירוש אכסניא מתחלקת הוצאת חיל המלך ומטרתיו והוא מסכת המחבר :

חמש

י 20 ח ע

פרק ששי כופין

מגדלעו

פרק ששי

כופין

בני העיר זה את זה עד כדברים אילו סומרין את העיר כל הרבנים סדריכין כו' עד בפני עמי הארץ במכיעא פרק המקבל ובבבא קמא: היו חוכרין נהר וכו' עד מקול התיכונות של בית רבן הכל פרק קמא דבבבא קמא: מי

והתו פירוש פירו' אחר מפירוש הקובט' כדברי רב הונא ואין להאריך ע"ס:

חכמות פתוחות למבוי וכו' מחלקת דרבי ורבי שמעון בן אלעזר פסקו כרבי ודלא כרב הונא וכן בהלכות:

חמש חצרות הפתוחות למבוי שאינו מפולש בלן משתמשות עם החיצונה והחיצונה משתמשת לעצמה וכן השניה משתמשת לעצמה ומשתמשת עם החיצונה ואינה משתמשת עם השאר נמצאת הפנימית משתמשת עם כולן ומשתמשת לעצמה לפיכך אם בעל השניה בנה אצטבח כנגד פתחו וסתמו אין החיצונה יכולה לעכב עליו אבל כל הפנימיות מעכבין עליו מפני שמדברה עליהם את הדרך באורך שתרי מקיפין האצטבח וכן בעל השניה שפתח להצרו פתח שני בינו ובין החיצונה אין החיצונ' מעכבת עליו שאין לו להשתמש אלא מפתחו ולחזין אבל אם פתח הפתח השני בינו ובין השלישי הפנימית מעכבת עליו

דאין הלכה כרב הונא דאמר מעכבין עליו והכי מיהתבר מ' מדאיותיבבא מעיקרא ואיכטריך לסנווי כתנאי ואתיחא נמי מילתיה כרבי שמעון בן אלעזר ואסכחן דהלכה כרבי מחברו ע"כ מצאתי כתוב בגמ' הרב ר' יוסף אבן מיגאס כדברי רב הונא ואין להאריך ע"ס:

שאיין לו להשתמש במבוי אלא מפתח חצרו הראשון ולחזין וכן הדין בכלן:

פרק ששי

כופין

בני העיר זה את זה לעשות חומה דלתים ובריח לעיר ולבנו' להן בית הכנסת ולקנות ספר תורה ונביאים וכתובי כרי שיקרא בהם כל מי שירצה לקרות מן הצבור: מי שלקח עיר בארץ ישראל כופין אותו בית דין ליקח לו דרך מדרחומים ושום ישוב ארץ ישראל וכופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהם חריץ וכן חריץ: מי שיש לו חצר בעיר אחרת בני העיר משעבדים אותו לחפור עמהם בודת שחין ומעורות ואמת המים אבל בשאר כל הדברי אין משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהם באותו העיר משעבדין אותו על הכל: כשהן גובין מאנשי העיר לבנות החומה גובין לפי קריב' הבתים מן החומה כל הסמוך לחומה נותן יותר וכל הדר בעיר שנים עשר חדש או שקנה בה בית דירה נותן עם בני העיר בכל הדברים הצריכין לתקון החומה והדלתות ושכר הפרשים השומרים את המדינה וכל כיוצא בדבריו אלו ששומרין את העיר עיין בס' כ"ז: כל הדברי שצריכין לשמירת העיר לוקחין מכל אנשי העיר ואפילו מן התומ' חזין מתלמידי חכמים שישו' תלמידי חכמי צריכין שמירה התור' שומרתן אבל לתקון הדרכי' והחובות אפילו מן החכמים ואם כל העם יוצאין ומתקנין בעצמם לא יצאו תלמידי חכמים עמהן שאין דרך תלמידי חכמי' להודיל לפני עמ' הארץ היו חופרין נהר להביא בו מים למדינה גובין אף מן התומים שזו זכות להם כדי שישקו ממנו שדותיהם וכרייהם לפי' אם אירע להם דבר שלא באו המים הואיל ולא נהגו מהן התומים מחזירין להם כל מה שנלקח מהן וכן כל כיוצא בזה: כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיטולא בורס' ולא אחד מבעלי' אומניו' היה שם במבוי אחד מבני מבוי אומן ולא מיהו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או רחים ובא חברו ועשה מרחץ אחרת כנגדו או טחון

בני העיר זה את זה עד כדברים אילו סומרין את העיר כל הרבנים סדריכין כו' עד בפני עמי הארץ במכיעא פרק המקבל ובבבא קמא: היו חוכרין נהר וכו' עד מקול התיכונות של בית רבן הכל פרק קמא דבבבא קמא: מי

והתו פירוש פירו' אחר מפירוש הקובט' כדברי רב הונא ואין להאריך ע"ס:

בני העיר זה את זה לעשות חומה דלתים ובריח לעיר ולבנו' להן בית הכנסת ולקנות ספר תורה ונביאים וכתובי כרי שיקרא בהם כל מי שירצה לקרות מן הצבור: מי שלקח עיר בארץ ישראל כופין אותו בית דין ליקח לו דרך מדרחומים ושום ישוב ארץ ישראל וכופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהם חריץ וכן חריץ: מי שיש לו חצר בעיר אחרת בני העיר משעבדים אותו לחפור עמהם בודת שחין ומעורות ואמת המים אבל בשאר כל הדברי אין משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהם באותו העיר משעבדין אותו על הכל: כשהן גובין מאנשי העיר לבנות החומה גובין לפי קריב' הבתים מן החומה כל הסמוך לחומה נותן יותר וכל הדר בעיר שנים עשר חדש או שקנה בה בית דירה נותן עם בני העיר בכל הדברים הצריכין לתקון החומה והדלתות ושכר הפרשים השומרים את המדינה וכל כיוצא בדבריו אלו ששומרין את העיר עיין בס' כ"ז: כל הדברי שצריכין לשמירת העיר לוקחין מכל אנשי העיר ואפילו מן התומ' חזין מתלמידי חכמים שישו' תלמידי חכמי צריכין שמירה התור' שומרתן אבל לתקון הדרכי' והחובות אפילו מן החכמים ואם כל העם יוצאין ומתקנין בעצמם לא יצאו תלמידי חכמים עמהן שאין דרך תלמידי חכמי' להודיל לפני עמ' הארץ היו חופרין נהר להביא בו מים למדינה גובין אף מן התומים שזו זכות להם כדי שישקו ממנו שדותיהם וכרייהם לפי' אם אירע להם דבר שלא באו המים הואיל ולא נהגו מהן התומים מחזירין להם כל מה שנלקח מהן וכן כל כיוצא בזה: כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיטולא בורס' ולא אחד מבעלי' אומניו' היה שם במבוי אחד מבני מבוי אומן ולא מיהו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או רחים ובא חברו ועשה מרחץ אחרת כנגדו או טחון

בני מבוי יכולין לעכב עליו שלא יכנס במבואם ובס' כתב כלשון העמוד עיין בקימ' כ"א ע"כ:

כופין בני העיר זה את זה לעשות חומה דלתים ובריח לעיר ולבנו' להן בית הכנסת ולקנות ספר תורה ונביאים וכתובי כרי שיקרא בהם כל מי שירצה לקרות מן הצבור: מי שלקח עיר בארץ ישראל כופין אותו בית דין ליקח לו דרך מדרחומים ושום ישוב ארץ ישראל וכופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהם חריץ וכן חריץ: מי שיש לו חצר בעיר אחרת בני העיר משעבדים אותו לחפור עמהם בודת שחין ומעורות ואמת המים אבל בשאר כל הדברי אין משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהם באותו העיר משעבדין אותו על הכל: כשהן גובין מאנשי העיר לבנות החומה גובין לפי קריב' הבתים מן החומה כל הסמוך לחומה נותן יותר וכל הדר בעיר שנים עשר חדש או שקנה בה בית דירה נותן עם בני העיר בכל הדברים הצריכין לתקון החומה והדלתות ושכר הפרשים השומרים את המדינה וכל כיוצא בדבריו אלו ששומרין את העיר עיין בס' כ"ז: כל הדברי שצריכין לשמירת העיר לוקחין מכל אנשי העיר ואפילו מן התומ' חזין מתלמידי חכמים שישו' תלמידי חכמי צריכין שמירה התור' שומרתן אבל לתקון הדרכי' והחובות אפילו מן החכמים ואם כל העם יוצאין ומתקנין בעצמם לא יצאו תלמידי חכמים עמהן שאין דרך תלמידי חכמי' להודיל לפני עמ' הארץ היו חופרין נהר להביא בו מים למדינה גובין אף מן התומים שזו זכות להם כדי שישקו ממנו שדותיהם וכרייהם לפי' אם אירע להם דבר שלא באו המים הואיל ולא נהגו מהן התומים מחזירין להם כל מה שנלקח מהן וכן כל כיוצא בזה: כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיטולא בורס' ולא אחד מבעלי' אומניו' היה שם במבוי אחד מבני מבוי אומן ולא מיהו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או רחים ובא חברו ועשה מרחץ אחרת כנגדו או טחון

בני מבוי יכולין לעכב עליו שלא יכנס במבואם ובס' כתב כלשון העמוד עיין בקימ' כ"א ע"כ:

כופין בני העיר זה את זה לעשות חומה דלתים ובריח לעיר ולבנו' להן בית הכנסת ולקנות ספר תורה ונביאים וכתובי כרי שיקרא בהם כל מי שירצה לקרות מן הצבור: מי שלקח עיר בארץ ישראל כופין אותו בית דין ליקח לו דרך מדרחומים ושום ישוב ארץ ישראל וכופין בני בקעה זה את זה לעשות ביניהם חריץ וכן חריץ: מי שיש לו חצר בעיר אחרת בני העיר משעבדים אותו לחפור עמהם בודת שחין ומעורות ואמת המים אבל בשאר כל הדברי אין משעבדין אותו ואם היה שרוי עמהם באותו העיר משעבדין אותו על הכל: כשהן גובין מאנשי העיר לבנות החומה גובין לפי קריב' הבתים מן החומה כל הסמוך לחומה נותן יותר וכל הדר בעיר שנים עשר חדש או שקנה בה בית דירה נותן עם בני העיר בכל הדברים הצריכין לתקון החומה והדלתות ושכר הפרשים השומרים את המדינה וכל כיוצא בדבריו אלו ששומרין את העיר עיין בס' כ"ז: כל הדברי שצריכין לשמירת העיר לוקחין מכל אנשי העיר ואפילו מן התומ' חזין מתלמידי חכמים שישו' תלמידי חכמי צריכין שמירה התור' שומרתן אבל לתקון הדרכי' והחובות אפילו מן החכמים ואם כל העם יוצאין ומתקנין בעצמם לא יצאו תלמידי חכמים עמהן שאין דרך תלמידי חכמי' להודיל לפני עמ' הארץ היו חופרין נהר להביא בו מים למדינה גובין אף מן התומים שזו זכות להם כדי שישקו ממנו שדותיהם וכרייהם לפי' אם אירע להם דבר שלא באו המים הואיל ולא נהגו מהן התומים מחזירין להם כל מה שנלקח מהן וכן כל כיוצא בזה: כופין בני מבוי זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיטולא בורס' ולא אחד מבעלי' אומניו' היה שם במבוי אחד מבני מבוי אומן ולא מיהו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או רחים ובא חברו ועשה מרחץ אחרת כנגדו או טחון

בני בקעה וכו' תוספתא בהלכות פרק קמא דבבא קמא ופירו' חריץ וכן חריץ סנייה סנייה הבקעה וכבר נזכר ענין ואיכותן פרק אחד עשר מהלכות מכירה: מי שיש לו חצר בעיר אחרת וכו' תוספתא כלמטה ב"ה בהלכות פרק קמא דבבא קמא גובין מאנשי' לעצמת החומה גובין לפי קריב' הבתים כל הסמוך לחומה נותן יותר כגמרא ע"ס רבי אלעזר מל יוחנן כשהן גובין לפי' גובין ממון הן גובין אף לפי' סכח כפסות הן גובין חמ' ל' לפי' סכח ממון הן גובין איכא דאמר בעל רבי אלעז' מרבי יוחנן כשהן גובין לפי' ממון הן גובין אף לפי' קרוב בתים הן גובין חמ' ל' לפי' קרוב בתים הם גובין ע"כ ובהלכות כתבו לסוף אחרון ל' כדברי המחבר אבל הר"ם מייג' ז"ל פירש מהלשון ה' ל' להוסיף ב"ה ולומר סכח ממון זה לפי' קרוב בתים הן גובין אותו סחלו עשר סתיתו קרוב ועמיר כמותו רחוק גובין מן הרחוק פחות מן הקרוב אבל לעולם לפי' סכח הממון גובין סחלו עשר רחוק וע"י קרוב מה יגבו מן העני ואין לו לא מן העמיר הרחוק גובין יותר ממה סגובין מן העני הקרוב וסכח ממון סחלו עשר סכח ממון המטלטל קאמר סחין אלו באין אלא לסלול סלול ואין סוללין את הקרקעות ומכל מקום הכל לפי מה שהיה ענין סחיל' גוייסות בשעת מלחמת מלכ' ללמד את העיר להרסה או לשורפה גובין לפי' הכל זה לשון הרשב"א ז"ל בגמ' הרב רבנו יוסף הלוי אבן מיגאס ז"ל ולא כ"ל כן כדברי המחבר סחיל' הזכיר כלל סכח ממון ולענין חמ' כתב רבי' חכמ' ז"ל סגובין לפי' סכח ממון לעולם ולא איכפת לן בקרוב בתים לעולם וכתב הרב אבן מיגאס ז"ל ומסתברא כותיה ומתוך כך לא הזכיר המחבר קרוב ורחוק לעולם בחכר: וכל הד' בעיר סניס עשר חדש וכו' מנשה וגמר ע"ס ויסדרים סה' לפרק סכופין אונתן בפחות מחל' וכו' כתבאר זה בהלכות מתנות עניים כל הדברים הצריכין לשמירת העיר וכו' מיימר ע"ס: אבל לתקן הדרכים והרחובות וכו' מיימר ע"ס דרב פפי' היו חופרין נהר וכו' בלית' ומעשה ררב פפי' ע"ס: כופין בני המבוי וכו' זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיטולא בורס' ולא מיהו בו או שהיתה שם מרחץ או חנות או רחים ובא חברו ועשה מרחץ אחרת כנגדו או טחון

המחזירין בעירות וכו' מימרא דרב כחמך בר יצחק טס : הסותרים סמביאין סחורתם למכור וכו' מעשה פס וכתב הרב אבן מיגס זל דרוקא כסום מאותה סחורה לבני העיר והיא טובה כמות האתה סמביאין טס אבל אם היתה גרועה ממנה או פחותה כמותה אבל הסותרים מחזירין ומפחיתין את העיר והיא הטובה עליהם אבל אם הלוקחין ישראלים אין יכולין לעכב עליהם טאין עוסין תקנה למוכרים בהפסד הלוקחות והמכר זל כחלק עליו כשהסותרות טוות ואמר טאף על פי שהסותרים מחזירין יכולין לעכב והביא ראיות לזה אבל אם אין הסותרות טוות הורה הוא זל טאין יכולין לעכב כיון ס סחורתן גרועה וזו טל סותרים יפה והרי זה כסחורה אחרת : ואם מכרו ביום הטוב וכו' באותו מעשה :

מגדל עז
מי טים לו בוד כו' עד סוף הפרק הכל בביתא פ המוכר את הבית :

פרק שביעי

מי
סחיתה לו חלון עד כרי סלא יאפיל עליו פרק קמא דבבא בתרא : לפיכך

יומא דסוקא דמעלמ' אתו ולעלמ' ליזבנו אבל לבני המקום לא הויא בסוקא אבל לאהרורי לא תו' ועוד למדנו טאס רזו לכוף הדס סלא יעמד ביטובס אין יכולין לכוף אותו טיכא עד שיפרעו לו חובו ויריית טס טיעור חיותו סה וכף התו' עכ' :

השטרות ולא ללומדי תינוקות של גוים חנות שבחצר יבולין השבנים למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הנכנסין והיוצאין אלא עושה מלאכתו בתנומוכר בשוק אבל אינן יכולין למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הפטיש או מקול הרחים שהרי' החזיק לעשות כן וכן יש לו ללמד תינוקות של ישראל תורה בתוך ביתו ואין השותפין יכולין למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול התינוקות של בית רבן : מי שיש לו בוד לפניו מביתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסין ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין ואינו מבנים בהמתו ומשקה מכורו אלא ממלא ומשקה

הכולין המחזירין בעירות אין בני המדינה יכולין לעכבן שתקנת עזרא היא שיהיו מחזירין כדי שיהיו הבשמים מצוין לבנות ישראל אבל אינן קובעין מקום ויזשין בו אלא מרעת בני העיר טס תלמיד חכם הוא קובע מקום בכל מקום שירצה הסותרים סמביאין סחורתם למכור בתוך העירות בני העיר מעכבין עליהן ואם מכרו ביד השוק בלבד אין מונעים אותם והוא שימכרו בשוק אבל לא יחזרו על הפתחים אפילו ביום השוק ואם יש להן מלה בעיר מוכרין כרי פרנסתם אפילו בלא יום השוק עד שיפרעו חובן וילכו לחן : אחד מבני מבוי שאינו מפולש שבקש לעשו' לו רופא אומן או גרדי או מלמד תינוקו של גוים בני מבוי מעכבין עליו מפני שמרבה עליהן הנכנסין והיוצאין וכן מי שיש לו בית בחצר השותפין לא ישכירנו לא לרופא ולא לאומן ולא לגרדי ולא לסופר יחודי שבוטב

השטרות ולא ללומדי תינוקות של גוים חנות שבחצר יבולין השבנים למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הנכנסין והיוצאין אלא עושה מלאכתו בתנומוכר בשוק אבל אינן יכולין למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול הפטיש או מקול הרחים שהרי' החזיק לעשות כן וכן יש לו ללמד תינוקות של ישראל תורה בתוך ביתו ואין השותפין יכולין למחות בידו ולומר לו אין אנו יכולין לישן מקול התינוקות של בית רבן : מי שיש לו בוד לפניו מביתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסין ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין ואינו מבנים בהמתו ומשקה מכורו אלא ממלא ומשקה

מבחיין ושניהם עושין פתחת על הבור בעל הבור כדי לשמור את מימיו ובעל חצר משום חשד אשתו שלא תכנס לשם אלא מרעתו : מי שיש לו גנה לפניו מגנתו של חברו נכנס בשעה שדרך בני אדם נכנסים ויוצא בשעה שדרך בני אדם יוצאין ואין מבנים לתוכה תגרים ולא יכנס מתוכה לשדה אחרת והחיצון וזרע את הדרך החוצה את הדרך מן הצד מרעת שניהם הרי זה נכנס ויוצא בשעה שהיא רוצת ומכניס לתוכה תגרים ולא יכנס מתוכה לשדה אחרת וכן אחר מהן יש לו לעכב על חברו בזרעת הדרך שנתנו מן הצד :

פרק שביעי

שהיתה לו חלון בכותלו ובא חברו ועשה חצר בעירו אינו יכול לומר לבעל החלון סתום חלון זה כרי שלא תביט בי שהרי החזיק בהיק והואס בא חברו לבנות כותלו כנגד החלון כדי שיסיר היק ראיתו צריך להרחיק את כותלו מכנגד החלון ארבע אמות כדי שלא יאפיל עליו היתה החלון למטה בכותל כופה את חברו לבנות כנגד בחוק ארבע אמות ולהגביה הבנין ארבע אמות כדי שלא יביט בו מן החלון היתה החלון למעלה בכותל ובנה חברו כותל כנגד החלון מלמטה אם היה מראש הכותל שבנה עד החלון גובה ארבע אמות או יותר אינו יכול למכרו אלא על פי שלא הרחיק מכותל החלון כלו שהרי לא האפיל עליו ואינו מויקו בראי אבל אם נשאר גובה מראש הכותל עד החלון פחות מארבע אמות כופהו למעט הכותל כדי שלא יעמוד על ראש הכותל וישקוף מן החלון או יגביה הכותל על החלון ארבע אמות ויהיה הכותל רחוק מן החלון ארבע אמות כדי שלא יאפיל ולא יציין ויראה בנה

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

וכן פרח סופר מתח וכן כראה לרי ולא כפה ספיל למלך תינוקו סל כל העיר וגם לא כפה הפרק המקבל פני מספר אכפי העיר דק קרי ליה הכ' סופר ועיין בהילכו סכידו ספי :

פרק שביעי

סחיתה לו חלון בכותלו וכו' זה פשוט ומפורט פרק לא יחפור ובהרבה מקומות : ואם בא וכו' במשנה החלונות בין מלמעלה בין מלמטה בין מהגג בין מהמרת תני עלה מלמעלה סלא יציין ויראה מלמעלה סלא יעמוד ויראה מהגג סלא יאפיל עד טאין ויש מי שכתב סכסאמרו במשנה סכריך להגביה הבנין ד' אמות ודי בכך דוקא בטלא הרחיק הכותל לא כריכו ויותר מיכן מועט אבל אם הרחיק רחוק גדול אם מגביה כותלו ד' אמות מחלונו סל זה כל טכץ סיראה סס להדיא ולפיכך פירש טס תנא דברייתא סכריך להגביה כדי סלא יציין ויראה : היתה חלון למעלה בכותל וכו' מה שכתב המחבר סכסאמרו כמון מן החלון ארבע אמות סאינו צריך להרחיקו סלל אף על פי סלא כזכר בפירוש בגמרא פשוט הוא סהרי ההרחקה אינה אלא כדי סלא יאפיל וכדאיתא בבביתא ובהיכא כזוהי סלא יאפיל וכו' מה שכתב הוא זל :

בנה

כותל אחד בצד החלון צריך להרחיק מן החלון טפח ומגביה הכותל ארבע אמות על החלון או כונס ראש הכותל כדי שלא יסב עליו ויפך ויראה פני הצד החלון כגון שהכותל מהחלון בו מוסך ממזרח למערב וזה מוסך מכפול לריוס ובגמרא אמרו במן הצד כמה מרחיק אמר רב יובא כמלוא רוחב החלון והקפסו והלא מצינו אמר רב זבד בממריד כותלו עכ ודעת המחבר שכתב ויהא מצינו הוא במאיוכו מגביה הכותל ד' אמות על החלון טפח במגביה אפי' במחמתו כגד החלון די בכך ויותר הוא יכול להציק כשהכותל נגד החלון מסיכול כשהוא מן הצד אלא הקפסו במאיוכו מגביה היא דאי במגביה וראי לא בעינן מדי אחרים

מגדל עז

לפיכך מי סבא לפתוח כו' עד לפתוס פרק חזקת הבתים:

וכיכר דיכה על חלון זה וכו' או שהיה למטה כו' כמו שביארנו

כתב

הראב"ז א"ל אין אנו מסוים לא עמו ולא עם רבו ב

ברוך זה סלא חלקו בגמרא בד' אמות ולמטה מארבע אמות סיהא חזקה אלא בחלון הכורי אבל בחלון המכרי לעולם אין לו חזקה

וכן הסכימו כל רבותי ע"כ:

ראני

אומר עיקר הלכה זו פר' חזק הבתים וכבר האריך בפירוט הרב רבי יהוסף הלוי אבן מיגש ז"ל והא פלוגת תלמי באמלי דברני דיון עמך במיטת רבו ו

והרוב לחלוקים לו פני והמחלוקת אינה הסנה וכלם דברי אלה חיים הם והביאור בזה הפרק: היתה חלון קטנה עד על הגומה פ' חזקת הבתים: וכן מי שהיה לו חלון מוחזקת ובה חבירו עד אלא אם כן מחל לו

כתב

הראב"ד ז"ל לפי דעתו ים הפרש בין סות' למאפיל סהקוטם לחלקר והמאפיל סלשים יום ע"כ:

ראני

אומר עיקר הלכה זו פר' חזקת הבתים וזו סברא היא והרובה נקבל יקבל ויברא כריכ' ראויה רבה למי דעבד עובד:

מי

צורי אפילו למעלה מארבע אמות ים לו חזקה וכן פר' מפי סהוא דבר קביעות ודלא כפרסבס דפי' דהא דאמר רבי זירא למטה מד' ים לו חזקה קאי לחלון צורי וראה אין לו חזקה למעלה מד' והביא ר' ר' ראויה מדתני לעיל החלונות מלמעלה ומלמטה ד' אמות ותני עליה מלמט' כדי סלא יעמוד ויראה אלמא דים לו חזקה הף על גב דקאי למעלה מד' ור' סבס' אומר דאין ראויה מסס דהתם אומר סהוא למטה מד' לאותו העומד בפנים כגון בעלייה אי כמי מיירי כגון פים לו עדים או סטר תו' ע"כ:

אלא מפני שהיא קטנה וגבוה אבל שתחזיק עלי עד שארזיק הבנין לא הנחתי בדא בשפתחה לתשמיש או כדי שיכנס בה הרוח אבל אם עיין בס' ע"כ פ' פתחה לאורה אפי' הית' קטנ' ביותר הואיל ולא ערער החזיק מספ' מספטי': ואין בעל החצר יכול לבנות כנגדה או מצדדיה עד שירחיק ארבע אמות כדי שלא יאפיל עליו שהרי מחל לו על האורה וכן מי שהיתה לו חלון מוחזקת ובה חבירו ובנה כנגד' או מצדדיה בלא הרחקה או סתמה ושתק בעל החלון אינו יכול לחזור ולערער

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

ע"כ לעיל פ' חזקת הבתים וכתב ר' אבא בר' עמיאל וכו' ע"כ

מממ' מתוך פ"ח דכמלא רוחב חלון היינו טפח ולא כדעמלל תו' וכן הטיב מורי רבי' כדממ' בערוך בערך מדר ועיין בהג"ה גדולה:

אבל התו' פ' דרוק מסני במדרר את כתלו ולא מצי לסנוי במגביה כותלו יותר מר' אמות מן החלון דכיון סהוא סמוך ככ' יסחה ויציץ:

על דבר הסקיפה דעת תלמידך נוט' סאין כדי להרחיק מן הסקיפ' לא מן החלון דכל היכא דאם בא למחות אינו מוחה אין לו חזקה והכא כדדון זה אם סמעון היה לו חלון ופתוח לחצר ראוין ולא היה לו סקיפ' ובא לו לאחר זמן לעשות לו חלונות סקופין אין ראוין יכול לעכב עליו דרוק תנן קטן לא יעטנו גדול דבר תרתי לא ליסויה בר ארבעי דמצי אמר ליה בפתחא זוט' מציכ' לאיכטנועי מיכך בפתח' רבא לא מציכ' לאכטנועי מיכך אבל במקיפה לא עייר האי טעמ' וליכא למימר דבסקיפה כמי סייך האי טעמ' דמתוך סהוא סוקף מבחוץ רואה ברחוק לכדריין יותר דהא ודאי ליתא דלהכי לא חשו רבנן תרעדרא' אפילו אם בא להסקיפו מבפנים חבירו יעכב עליו דמתוך סהוא סוקף ועומד מן הצד רואה ברחוק יותר ועוד לרבי' אם בא להקליט כל החומר מבחוץ עד חלון חבירו יעכב עליו מהאי טעמ' אלא ודאי אינו יכול למחו' הסקיפ' וכיון סאינו יכול למחות אין לו חזקה כדאמרין לקמן בזה למעלה מד' אמו' אין לו חזקה ואין יכול למחות

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

החלון המכרי

מגיד משנה

הלכות שבנים

מגדל עז

קנין

תרומה

מי שהיו לו וכו' מעשה פרק ראשון ובהלכות: לפיכך אם לא היה עם טורח כלל וכו' אף על פי שלא נזכר זה פשוט הוא וחובתו גם כן עם אחר מהזכירו להזכיר טענה כראיה סבילה טענה כופין אותו: בעל החלוק וכו' זה אינו מבואר בגמרא ודעת קצת הגאונים שכל מקומם את זו ומגביה

פרק שמיני המבקש

מי שהיו לו חלונות למטה כו' עד סוף הפרק פ' רבבא בתרא: להוציא זמן כו' עד אית בעל הזיו יכול לעכב עליו פרק חזקת הבתים: היה הזיו מהוציא רחב טפח וכו' ואם רצה להרחיב כו' מיסתמם בזיו

מעשה אחרת כנגד זו ממעט רשאי מהרומעט בזק אבל דעת הממנה רב משה גאון ז"ל סת' שאפילו לסנות למעלה אינו יכול וקצת ראיה יש מאות דרשון אחר לא יעשו טעם וכו' סוף פרק חזקת הבתים בבא בתרא: שני אחין שחלקו פר' קמא מעשה עם וים מי טפי' דדווקא כמעטו בפירו' הבנין והעבי' כלו סאמרנו כמה בניו ויהו יתר מן הפניו אבל אם עלו סתם כמה סויה חלק זה על חלק זה הכל בכלל העלו ואפילו האויר ע"כ ואפטר סלזה כתבון המחבר באמרנו בזה ונמו הבנין והעבי' ויתר דברי רבנו מבוארים עד סוף הפרק:

כתב ה"א בר ז"ל אינו מורה לו בזה אלא אם בא מחמת טענה ע"כ:
ואני אומר לא זו בלבד פרק חזקת הבתים אלא כל חזקה סאל עמה טענה אינה חזקה והכ' פי' רבנו יהוסף הלוי בן מיגס גם רמ' ז"ל תלמודו כתבה לפיכך: המעמיד סולם קטן עד באין אכלו לרשותו הכל פרק חזקת הבתים: רצה בעל הגג לעקור וכו' עד לחלוק המים

מי שהיו לו חלונות למטה ובא חברו לבנות בפניהן ואמר לו אני אפתה לך חלונות אחרות בבית זה עצמו למעלה מאלו הרי זה מעכב עליו ואמר לו בעת שתפתח החלונות תרעיד את הבית ותקלקל אותו ואפי' אני אסתור כל הבית ואבנה אותו לך חדש ואעשה בו חלונות למעלה ואשכור לך בית שתדור בו עד שאבן' יכול לעכב עליו ואמר לו אין רצוני שאטרח ממקום למקום' לפי' אם לא היה שם טורח כלל ואינו צריך לפנ' אינו יכול לעכב עליו ובפין אותו שיהיה חברו סותם חלוקו זה של חזקת ממנו ועושה לו חלוק מלמעלה שזו מדרת סדום מ"י וכן כל דבר שהחזנה בו ואין חברו מפסיד ואין חסר כלום כופין עליו אבל בעל החלונות שרצה לשנות מקום חלונות בין למעלה בין למטה אפילו היתה גדולה ואמא אפתח אחרת קטנה ואסתום זו בעל החצר מעכב עליו וכן אינו יכול להרחיב בחלוק כל שהוא: שני אחין שחלקו חצר מרעין ושמו הבנין והעבי' זה כנגד זה ולא השגחו על שימת האויר והגיע לאחד מהן בחלקו תרביץ החצר ולשני האבסדר' וכן פי' ר"י אופלדיה היינו אסרצה בעל החצר לבנות כותל בסוף חלקו בונה בפני האבסדרה ואף על פי שמאפיל עליו שהרי לא שמו האויר:

כתב ה"א בר ז"ל זה הדרך אינו מחזור ואיך יבא על זו המזחילה יש לה חזקה ובעל החז' למה יעכב על בעל המזחילה מלקצר ואם הוא רוצה להתריע כ כתלומה לו לבעל החצר ועוד כי המעשה מצולם לא הזכירה קניית' הגג לבעל החצר ודברי אמורא הס' ע"כ:

ואני אומר מתוך לפסוקי מסמם סאינו מפרס פי' מזחילה כאמר פירסו רבנו יהוסף הלוי בן מיגס בקבלת רבותיו כע' ובאותו פי'

פרק שמיני המבקש

להוציא זיו מביתו על אויר חצר חברו כל שהוא בעל החצר מעכב עליו שהרי מוקין בראיה בעת שתלתה בו ומשתמש בו הוציא את הזיו ולא מיחה בו לאלתר בעל החצר הרי החזיק בעל הזיו היה הזיו שפח החזיק באויר החצר כנגדו ואם רצה בעל החצר לבנות תחת הזיו ולבטל תשמישו עליו ואם אין בזיו טפח לא החזיק באויר החצר וכל עת שירצה בעל החצר לבנות תחתיו ולבטל תשמישו של זיו אין בעל הזיו יכול לעכב עליו היה הזיו שהוציא רחבו טפח ומשוך באויר חצרו של חברו ארבעה טפחים ולא מיחה בו החזיק בארבעה על ארבעה ואם רצה להרחיב את הזיו עד שיעשה ארבע על ד' הרי זה מרחיב ואין בעל החצר יכול לבנו' באויר חצרו תחת הזיו כלל אלא אם כן הניח לו תחתיו גובה אויר עשרה טפחים כדי שישתמש בזיו המעמיד סולם קטן שאין לו ד' חזקין בצד כותלו בתוך חצר של חברו או בתוך שדהו לא החזיק בנזק זה וכל זמן שירצה בעל החצר בונה בצד סולם ומבטל תשמישו ואם היה סולם גדול שיש לו ארבע חזקין או יתר החזיק ואם בא לבנו' ולבטלו בעל הסולם מעכב עליו עד שירחק כשעור שהרי מחול לו להעמיד סולם גדול לפיכך כשיבא בעל הגג להעמיד סולם גדול בעל החצר יכול למחות כדי שלא יחזיק עליו אבל אם העמיד סולם קטן אינו יכול למנעו שהרי אומרין לו אין עליך הפסד בזה כל זמן שתראה תטלנו הרוצה להוציא צינור על חצר כע' סס בספר ובתל':

חברו כדי שיקלח שם המים או שעשה מזחילה על כותלו כדי שיהיה המים נוזלין ויורדים לחצר חברו בעל החצר מעכב עליו ואם לא מיחה בו החזיק זה בצנור רצה אחר כך לסתום הצנור בעל החצר מעכב עליו שכשם שהחזיק בעל הגג לשפוך מימי גגו של חברו באין אצלו לרשותו רצה בעל הגג לעקור הצנור מצד זה ולתווירו בצד אחר או שהיה ארוך ורצה לקצרו אין בעל החצר יכול לעכב עליו שלא החזיק אלא במימי הגג והרי הם באים אצלו מכל מקום וכן

ומיחה בו לאלתר בעל החצר הרי החזיק בעל הזיו היה הזיו שפח החזיק באויר החצר כנגדו ואם רצה בעל החצר לבנות תחת הזיו ולבטל תשמישו עליו ואם אין בזיו טפח לא החזיק באויר החצר וכל עת שירצה בעל החצר לבנות תחתיו ולבטל תשמישו של זיו אין בעל הזיו יכול לעכב עליו היה הזיו שהוציא רחבו טפח ומשוך באויר חצרו של חברו ארבעה טפחים ולא מיחה בו החזיק בארבעה על ארבעה ואם רצה להרחיב את הזיו עד שיעשה ארבע על ד' הרי זה מרחיב ואין בעל החצר יכול לבנו' באויר חצרו תחת הזיו כלל אלא אם כן הניח לו תחתיו גובה אויר עשרה טפחים כדי שישתמש בזיו המעמיד סולם קטן שאין לו ד' חזקין בצד כותלו בתוך חצר של חברו או בתוך שדהו לא החזיק בנזק זה וכל זמן שירצה בעל החצר בונה בצד סולם ומבטל תשמישו ואם היה סולם גדול שיש לו ארבע חזקין או יתר החזיק ואם בא לבנו' ולבטלו בעל הסולם מעכב עליו עד שירחק כשעור שהרי מחול לו להעמיד סולם גדול לפיכך כשיבא בעל הגג להעמיד סולם גדול בעל החצר יכול למחות כדי שלא יחזיק עליו אבל אם העמיד סולם קטן אינו יכול למנעו שהרי אומרין לו אין עליך הפסד בזה כל זמן שתראה תטלנו הרוצה להוציא צינור על חצר כע' סס בספר ובתל': חברו כדי שיקלח שם המים או שעשה מזחילה על כותלו כדי שיהיה המים נוזלין ויורדים לחצר חברו בעל החצר מעכב עליו ואם לא מיחה בו החזיק זה בצנור רצה אחר כך לסתום הצנור בעל החצר מעכב עליו שכשם שהחזיק בעל הגג לשפוך מימי גגו של חברו באין אצלו לרשותו רצה בעל הגג לעקור הצנור מצד זה ולתווירו בצד אחר או שהיה ארוך ורצה לקצרו אין בעל החצר יכול לעכב עליו שלא החזיק אלא במימי הגג והרי הם באים אצלו מכל מקום וכן

פרק שמיני המבקש

להוציא זיו מביתו על אויר חצר חברו וכו' סוף פרק חזקת הבתים ופסק רב הונא וכן בהלכות: הוציא הזיו ולא מיחה וכו' דעת המחבר ורבו סמחילת הסעבורין היא לאלתר וסלא בטענת מכר או מתנה אלא בטענת סב' לבנות ומחילה ויתבאר דעתם ודעת החולקים עליהם פר' א"א: היה הזיו טפח החזיק באויר החצר כנגדו וכו' מעשה עם וכתבאר בגמרא: היה הזיו מהוציא רחב טפח ומשוך וכו' מומר ר"ל מי' עם וכן פרסו רבו ור"ס ז"ל וכת' הר"ם ז"ל רכיון שהניח לו אורך סל מקום חסוב כתרצה לו נמי ב ברחבו דאין מקום חסוב כפחות מרבע על ארבע וזה אם החזיק ברחב טפח במשך עשר לא החזיק כי אם ברחב ארבע אבל אם החזיק ברחב טפח במשך ג' לא החזיק ברחב שלשה אלא מה שהחזיק החזיק ולא יותר ע"כ חסוב וזויהו כקנה במחילה אלא דוקא בטענת מכר או מני מעל חזקה האמורה במענה הוא מרבו והיא במחילה: ואין טפחים לא נזכר בגמרא בפירוש ומכל מקום נראה טרי בכך שהרי דירת בית היא דירה בעצמה טפחים כל ספן תשמיש הזיו: המעמיד סולם קטן סאינו לו ארבע חזקין וכו' מעשה עם: לפיכך כשיבא בעל הגג וכו' זה פשוט: אבל אם העמיד סולם קטן וכו' זה לא נזכר בגמרא בבאור אבל כזכר בגמרא בהרבה דוכן שכל סזה כהנה וזה אינו חסר כופין אותו על מדרת סדום ורב הונא שאמר למעלה בזיו טבעל החצר יכול למחות אפי' בזיו כל שהוא דוקא בזיו אמר כן לפי טעם בתשמישו היוך ראיה וכמו שנזכר בגמרא אבל בסולם סאינו יכול להסתמם בו אלא דרך רשות חברו ויכול לבטלו כל זמן סורה ודאי אינו יכול למחות בידו על ההנחה והכל מודים בזה וזה פשוט: הרוצה להוציא צינור על חצר כע' סס בספר ובתל': רצה אחר כך בעל הגג לסתום וכו' מומר ר"ל: רצה בעל הגג לעקור הצנור מצד זה וכו' בהשגות א"א זה הדרך אינו מחזור ואיך יבא על זו המזחילה יש לה חזקה ובעל החצר למה יעכב על בעל המזחילה מלקצר ואם הוא רוצה להתריע כותלו מה לו לבעל החצר ועוד כי המעשה מצולם לא הזכירה קניית' הגג לבעל החצר ודברי אמורא הס' ע"כ:

אוינו מורה לו בזה לא אם כן בא מחמת טענה ע"כ: נראה שרשנו ז"ל לפי ענה מקום מתנה ואינו כנראה כן כמרבי ר"ס ז"ל אלא כרברי המחבר וכן מוכחת מומר ר"ל רבי בעל החצר יכול לבנות באויר חצרו וכו' גובה אויר עשרה טפחים צנור עשרה המעמיד סולם קטן סולם קטן: אבל אם העמיד סולם קטן וכו' זה לא נזכר בגמרא בבאור אבל כזכר בגמרא בהרבה דוכן שכל סזה כהנה וזה אינו חסר כופין אותו על מדרת סדום ורב הונא שאמר למעלה בזיו טבעל החצר יכול למחות אפי' בזיו כל שהוא דוקא בזיו אמר כן לפי טעם בתשמישו היוך ראיה וכמו שנזכר בגמרא אבל בסולם סאינו יכול להסתמם בו אלא דרך רשות חברו ויכול לבטלו כל זמן סורה ודאי אינו יכול למחות בידו על ההנחה והכל מודים בזה וזה פשוט: הרוצה להוציא צינור על חצר כע' סס בספר ובתל': רצה אחר כך בעל הגג לסתום וכו' מומר ר"ל: רצה בעל הגג לעקור הצנור מצד זה וכו' בהשגות א"א זה הדרך אינו מחזור ואיך יבא על זו המזחילה יש לה חזקה ובעל החצר למה יעכב על בעל המזחילה מלקצר ואם הוא רוצה להתריע כותלו מה לו לבעל החצר ועוד כי המעשה מצולם לא הזכירה קניית' הגג לבעל החצר ודברי אמורא הס' ע"כ:

בהשגות א"א זה הדרך אינו מחזור ואיך יבא על זו המזחילה יש לה חזקה ובעל החצר למה יעכב על בעל המזחילה מלקצר ואם הוא רוצה להתריע כותלו מה לו לבעל החצר ועוד כי המעשה מצולם לא הזכירה קניית' הגג לבעל החצר ודברי אמורא הס' ע"כ: רצה אחר כך בעל הגג לסתום וכו' מומר ר"ל: רצה בעל הגג לעקור הצנור מצד זה וכו' בהשגות א"א זה הדרך אינו מחזור ואיך יבא על זו המזחילה יש לה חזקה ובעל החצר למה יעכב על בעל המזחילה מלקצר ואם הוא רוצה להתריע כותלו מה לו לבעל החצר ועוד כי המעשה מצולם לא הזכירה קניית' הגג לבעל החצר ודברי אמורא הס' ע"כ:

מגדל עז

ענין פירוש המ"ט ז"ל פרק חזקת השבועים וגם בעל הערוך באורך ועיקר הדבר שמקבלת כל מי הגב והולכת לכל ארבעה על גג זורקת רחוק מן הכותל ולפעמים היא עומרת באמצעות הגב לארבעה או לרחוב ומקבלת כל המים זורקת לחוף מן הכותל ברחוק ד' אמות כשהיא מזחילה על בני העמונה באבנים היוצאות מן הכותל כעין אמלתראות ולפעמים זוחלת ויורדת בגוף הכותל והיא נקראת עתה היא אכלה בארץ נכסיה לא ילך בלשון ערבי ובא לומר שיש למזחילה חזקה ואין בעל החצר יכול למנוע מלהוריד עם המים וגם זכה בעל החצר במים שאם רצה בעל הגב להסיר חודרת המים מצד זה החצר ולהורירם לרקום אחר אינו יכול סכמו שהוא זכה בארבעה חצרות זכה בעל החצר בגוף המים ומה שאמר עוד למה ימנע בעל החצר לבעל המזחילה מלקצרו הטעם מפני שכל מה שהוא ארוך יותר מרחיק המים מלהכמך לכותל וכשמקצרו מרעין המים את הכותל ומלחחין אותה ומה שאמר אם רוצה הוא להתרעב כותלו מה לו לבעל החצר הוא בהסך כמו ספרסתי ומזה הלשון משמע מה שפירסתי שאינו מפרט מזחילה כאשר פירסוהם ז"ל וקבלוהו אכחכו ואכחכו משתמשים בה בכל יום וזו היא צורתה בפשוטה

כ"ח ת"ח ר"ב

וטל בנין כזה שהכותל עולה ו מתרחבת באבנים עד שתהיה המזחילה כמותה על גבי האבנים היוצאים וילכו המים מן הכותל ברחוק וזה פשוט ומה שאמר שהן דברי אמוראין מה בכך כשם שפורסתי וית' מן המשנה ועל כן כוונו דברי ר' ז"ל בכללן ואם הראהו ז"ל יום לו פי' אחר בהלכה אכחכו כן קבלו:

מי שהוריד מי גגו עד סוף הפרק בכל פרק קמ"א דבבא בתרא:

פרק תשיעי

פרק לא יחבור

לא יחפור אדם בורכו עד הואיל והחזיק בה בבבא בתרא פרק לא יחפור: ראובן חביו ואין כאן עדים הכותל של מי והדין חמת

פרק תשיעי לא

וכן אם רצה בעל החצר לבנות תחת הצנור אין בעל הגג יכול לעכב עליו שאין הצנור עשוי בתשמיש בזיו כדי שהחזיק באויר החצר שאינו עשוי אלא לקלוח המים מי שהוריד מי גגו על חצר חברו ולא מיחה בו החזיק בדבר זה אם המים מנוטפין ורוצה לקבצם למקום אחר ולעשותם צנור עושה וכן אם היו באין דרך צנור ממקום אחר וחלקן על רוחב הכותל והחזיק נוטפין עושה ואפילו לבנות על גגו כמין צריך עוד שירדו המים במתרה ל חצר חברו בונה שהרי החזיקו מימינו של זה שכן ראובן ושמעון אם היו שותפין בה שניהם משתמשין בו זה חופר מצד זה והמכניס קרותיו כל שהן וזה חופר מצד זה ומכניס קרותיו הית הכותל של ראובן לבדו אין שמעון יכול להשתמש בו חפר שמעון בכותל זה והכניס בה קורה אחת ושותף ראובן ולא מיחה בו החזיק במקום הקורה אפילו היתה קטנה ורצה שמעון להחליפה בקורה גדולה ועבה מחליף היתה הקורה סוכת עראי כל שלשים יום לא החזיק בה סתם שהרי ראובן אומר לא מחלתי והנחתך אלא מפני שהוא עראי לא אחר שלשים יום החזיק שאינו עראי ואם סוכת ימי החג היא כל שבעת ימי החג לא החזיק לאחד שבעה החזיק ואם חבר ראש הקורה בכותל בשמש מיד החזיק והוא שיביא ראיה שראובן סייע עמו או ראה ולא מיחה מי שהחזיק בכותל זה בקורה אחת אינו יכול להחזיר בקורה שניה שהרי לא מחל לו אלא על האחת ב"א בשתודה שאין הכותל זה שלו אלא חברו מחל לו על הכנס קורה זו אבל אם טען שכותל זה שותף אני בה הואיל והשתמש בה בקורה אחת נאמן ומשתמש בכולן אחר שישבע שבועת היסת שהוא שותף בכל הכותל היו קרותיו של ראובן בתוך הכותל ובצד שמעון מקומו תפודין להכניס בהן ראשי הקורה לא החזיק בהן שמעון להכניס בהן קורות ואינו יכול לטעון שהוא שותף בו שהרי אין לו בו תשמיש ויכול ראובן לטעון שאני חפרתי מקומו אלו מצד כדי שיהיו מוכנים עד שתקנה ממני או שתבקש ממני ואמחול לך תכנים הקורות בלא חפירה בכותל כדי שלא יתמשמש כותלי בעת חפירה:

לא יחפור אדם בורכו עד הואיל והחזיק בה בבבא בתרא פרק לא יחפור: ראובן חביו ואין כאן עדים הכותל של מי והדין חמת

כ"ח ת"ח ר"ב

כ"ח ת"ח ר"ב

פרק תשיעי

יחפור אדם בורכו עד הואיל והחזיק בה בבבא בתרא פרק לא יחפור: ראובן חביו ואין כאן עדים הכותל של מי והדין חמת

כ"ח ת"ח ר"ב

כ"ח ת"ח ר"ב

וכן פירשן שמואל אמר שלא החזיק בעל הגג שלא יוכל לסמוך בעל חצר המרזב ממקום למקום ברוח אחת אבל החזיק שלא יוכל לסמוך מרוח אחת לרוח אחרת ובה רבי חנינא והוסף בחזקה שאפילו ברוח אחת אינו יכול לסמוך אבל יוכל לבנות תחתיו והמחבר דעתו לפסוק כבתרא שהוא מקיים החזקה יותר מכלן וזהו שכתב וכן אם רצה בעל החצר ולא הזכיר שיוכל לקצרו או לסמוך וכן פסק ר"א ז"ל בפירוש ודבר זה אין חלוק בין זכור למזחילה אלא במזחילה על בנין ולא פ"כ לא כתבו וד"ק זה שכתב רבה בעל הגג לא שיהיה פירוש האוקמתות אבל מתוכן נלמד שלא כחלקן אלא אם בעל החצר יכול לקצרו או לסמוך אבל בעל הגג כראה שהכל מודים רמה לו לבעל חצר בכך ואם החזיק כותנו מהסוגיא במחה בעל החצר היה לו לכתוב חלוק המזחילה אלא לא דיתה הכו"ל לא כמו שכתבו וכן אם רצה וכו' כבר פתחו זה דע מחזיקות אלו דעת המחבר שהם אלו דעת ר"א עליו ויתבאר פרק אחד עמך:

מי שהוריד מי גגו על חצר חברו וכו' ממרח פ"ח קמ"א וכתב הרמב"ם ז"ל והוא שאלו הטע' הוא לפי שאינו מתרבה חזק על בעל החצר בכך אבל להסיר היצק של כלום אין שומעין לו ולפי מי טבא להגביה שופכין כדי שיהי יורדי ממקו' גבוה שיהי ודאי מוסף בהיקף אין שומעין לו וכן כל כו' בזה פיראה לבית ר'ן שזה מוסף בהיקף אין שומעין לו ומה שסמנו בתוספתא העשוי לכתבא ח' ממחין בידו לכביסה חמם ל לכביסה אין ממחין בידו לגמשים לבגמים אין ממחין בידו לכביסה התוספתא לעכין דיוטו המקלחות מים לביב סנייה אבל למי שהחזיק הכל חברו לכביסה אחת ממחין בידו לחמם והחזיק לבגמ' ממחין בידו לכביסה אלו דבריהם ז"ל:

כותל סבין ראובן ושמעון וכו' זה פשוט פרק קמ"א:

היה הכותל של ראובן וכו' גם זה פשוט פ"ט:

חפר שמעון בכותל זה וכו' ופתק ראובן ולא מיחה בו וכו' מימרא פ"ט ופסק ר"ב יוסף אי כמילסנסא בתרא ר"ב נחמן דאמר והחזיק להודורי אחזיק ל לכטורי פירוש הודורי עכ"ס דק"ס כסורי קורות עבות ופי' בזו ובאחזן הסמוכין לה כרעת הגאונים ז"ל סכל אלו וכו' יכא בהן סהן מחילת הפעבודין בשתיקה לכו ד"י ואן כר"ך טענה ולא חזקת סלם סניס ודעת רבותינו הצרפתים סצריך טענת מכר או מתנה וחזקת סלם סניס ובלא כן אין חזקתם חזקה כלל ולזה הסכימו קצת מן ה האחרונים ז"ל: היתה הקורה סוכת עראי וכו' מימרא פ"ט:

מי שהחזיק בכותל זה בקורה אחת וכו' זה לא מחלתי מבוא' אבל כ"ל פשוט מתוך המימ' לקטנה החזיק לגדולה אם בחזקת קורה אחת היה יכול להחזיק בהרבה היה לו לומר רבותא ויתר: ב"א בסנהדרין וכו' ססובר שתועיל כעצת הקורה ח"כ החזיק בכך סלם סניס ובבא בטענת מכר או מתנה ואף בזה כחלקן ז"ל ויראה לי שאין רברי המחבר אלא בטענת לעולם היינו שותפין בכותל ועד עכסין לא הייתי כר"ך לנעוץ בה וזהו שכתבנו עתה: לא מיחה בו יחפור אדם בורכו עד הואיל והחזיק בה בבבא בתרא פרק לא יחפור: ראובן חביו ואין כאן עדים הכותל של מי והדין חמת

כ"ח ת"ח ר"ב

כ"ח ת"ח ר"ב

מרחיקין את הגפת ואת הזפת וכו' משנה מס ופי' גפת פקולת סל זתים שנתעצרו בבית הבר ופירוש סלעים אבנים שהאם יוצאת מהן סל אלו קמין לחומה סמוכיאין הבל אל הכותל ע"ל ר"ס ז' : מרחיקין את הזרעים וכו' משנה סס ומה שכתב ואת הגומא שמתקבצין בה מי רגלי לסוף המשנה מי רגלים ופרשו בגמרא שופכין ופירשו ר"ס ז' ואבן מיגם ז' מי רגלים שמתקבצין בכלי שלא יהא שופך אותן בבת אחת וכונת המחבר היא דוקא סיס סס גומא שנתפסין סס וכתבו ז' מיהא שפעיין דפופכין דמיה בעלמא מרי שלא אקרו אלא כעין כברכת הכותבין דקווקימי אי כמי כחול לח לפי מהלכותיה אויב מתייבם במהרה אבל שופכין ד

דעלמ' עוברין הן למעשה ומתיבסין ואין זוטסין להם ע"כ ולפי דברי המחבר שפירש גומא שמתקבצין בה ע"למה אמרו דוקא מי רגלים שהרי בגומא קווקימי ומסתבדא דאפילו בכל מיסיה להרחיק ויל דאעב דקווקימי כיון שאיכותריר כמו כוספין איכו צריך להרחיק כסאר מים : מרחיקין את הרחמן הכותל וכו' מטכ והטעמי ^ט הם בגמרא יש ריחים סיס בהם משו' כדכור ויס בהם סיס משו' קול לבר : ומרחיקין את התכור מן הכותל שלשה טפחים וכו' משנה סס ופירוש שהן ארבע משפתו לפי שהתכורין שלהן היו רחבין מלמט' ומתקבצין מלמעלה ובחודשי הרשבא ז' ירושלמי רבי יהודה בן כזי אומר מן הספה ה החיובנה ולפנים ורבין אמרין מן השפה הפנימית ולפני' ומסתבדא דהלכת' כרבין דרבי' כיכה ועובי כותלי התכור מכלל טעור השלטה טפחים ע"ל : וכל אלו ההרחקות הנזכרות כאן מן הכותל אם אין עם כותל איכו צריך להרחיק ואפי' בנה עם אחר מכן כותל וכן כתב ר"ח ז' ואף על פי שהלכה כרבא דבטרה העשויה לצורות צריך ל להרחיק כמו שיתבאר ולרדיה כל אלו ההרחקות הם אין עם כותל כדאיתא בגמרא אין הלכה כמותו אלא בביר בלבד וזה נראה דעת המחבר ויש חולקין :

מרחיקין את הגפת ואת הזפת ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים מכותלו ישל חברו שלשה טפחים או סד בסיד ומרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת הגומא שמתקבצין בה מימי רגלים מן הכותל שלשה טפחים את הרחים מן הכותל שלשה טפחים מן הרחיב התחתון שהן ארבע מן העליון כדי שלא יכיד אותו או כדי שלא יבהלנו בקול הרחים : מרחיקין את התכור מן הכותל שלשה טפחים מקרקעיתו שהן ארבעה משפתו כדי שלא יחס הכותל : אבן שהכובס ^ב כדאמר רב נחמן אמר רבא בד אבנה לשל מן המחמץ אבל מן הנדיון ארבע אמו' אבל ר"ס ז' מן המחמץ שפורין בה ה הבגרים ונדיון שמעכשפין בה וטעמא כמי מ מסוס ניתנות סמנתין ע"ה הפספסוף ור"ח פ"כ כרכ' וכתוב וכל ע"י בתו :

מגדל עז ראובן שהיה כותלו סמוך לכותל סמעון עד ותחזק הארץ כתב הר"ב ז' לא מיחוור לענין הגמרא שאם ר ראובן סמוך לשמעון כמין גאם דהיינו מן הכר אמאי אקסי בגמר' וקמ' היכי סמך והלא מן הכר לוכ' מסוס דווסא כדאיתא בסמעטא ע"ל : **ואני** או' פירוש ר"מ ז' מקובל היה לו מפי רבותי מפי הראשונים כע פרק לא יחפור וגם ר"ס ז' כך פי' והראב"ד ז' הלך בזה בסיטת רבותיו בעלי התוספ' ז' ויס לי לתרץ קוסינו דכיה ר דווסא רבה ליכא דווסא זוטא מיהא איכא : ב"א

במה דברים אמורים בכותל לבנים אבל בכותל אבנים ירחיק טפח ואם היו האבנים צחיח סלע משתין בצדו בלא חרחקה : מרחיקין את הסולם מהשוכך ארבע אמות כדי שלא תקפוצן הנמיה בעת שמניח הסולם ותעלה לשוכך ותאכל הגחלות ומרחיקין את הכותל מן המזחילה של חברו ארבע אמות כדי שיהיה מקום לבעל המזחילה לזקוף סולם ולתקן מזחילה שלו והואיל והחזיק בה : ראובן שהיה בותלו סמוך לכותל שמעון כמין גאם ובא ראובן לעשו' כותל שני כנגד כותל שמעון עד שיעשה השלש כותלי' כמין בית הרי שמעון מעכב עלי' עד שירחיק מכנגדו ארבע אמות כדי שיהיה המקום בין שני הכתלים רחב כדי שידושו' בו רבים ותחזק הארץ ב"א

^ג בסמך אונתן לו זקיל' סולם בחכרו איירי והלל מתני' דבעי' ד' אמות תו : ^ה אר"ת רבית לגבי דווסא כבנה לפי סנותנין מטות וכלים אבל הכותל ותרע מר"ל מספי' תלמודא אהא דפרדך טעמא כרי שלא י ואפיל אבל משו' דווסא לא ולא קמטני הכא בעיר יסכה ועוד תירץ ר"י בע"א ע"ש :

בגמ' פריך וקמא היכי סמך וכו' עד אלא אמר רבא הך מי שהיה כותלו סמוך לכותל חברו ונפל לא יסמוך לו כותל אחר כו' ואם תאמ' והא רבא אמר לעיל הבא לסמוך בצד המזכר איכו סמוך ועדין תקט' קמא היכי סמך וכו' אחר לסמוך אלא דוקא בור כדלעיל בסמוך למ קסה לעיל כי פריך ממסרה וירק אמאי לא פריך מהא מתני' דהכא שהיא מוקדמת לאותה וכדאיתא לפרש דלא אחר רבא לסמוך אלא מילתא דמינה גופה אתי ההיזק אבל הכא הכותל איכו מוזיק כלום אלא שגורס למנוע דווסא ולפי' פסק ר' צבא דמסוס דווסא אין צריך להרחיק לא בלוקח או ביוסם שהחזי' הראשון דווסא וכן לענין חלונות אם הוא לוקח או יורש הפני מרחיק ואם לאו לאו כל כמיניה סל ראשון לפתוח חלונות דהתנן לא יפתח אדם חלונות לחצר השותפין ואם טביל סל רבים מפסיק שאינו יכול לחסור הפתיחה עליו ומ' אין להם זה על זה כלום לענין האפילה ואם עשה הראשון חלונ' אי איכס' לו להכריח הפני להרחיק הית כתלו סלא יאפילו כן הפני אי איכס' לו להכריח הראשון לעשות חזי ההרחקה בטביל סלא אחר זמן יעשה גם הוא חלונ' דמרמי' אורה לרווסא דלמה יתן לו באורה שבאה מאורה סלו הלא אין לו באויר חברו כלום ואין זה דומה למזיק חברו בקרקע סלו כגון חרדל ומסרה ובבלים דלעיל דאין לו היתק אלא מונע האורה מלבא סס וזה אין לובה א"כ החזיק בה כגון לוקח יורש ועיקר ע"כ בתו ועוד האריכו ע"כ :

המזחילה וכו' עד והואיל והחזיק בה כדאיתא סכיון שהחזיק במזחילה ככה : לו מקח' חברו סכרי להרחיק ארבע אמות כדי שיוכל לזקוף הסולם ויס ל להקשות מן הסוגיא שהבאתי למעלה פרק טמיני שאומרת יסכול לבנות תחתיה חוץ ממזחילה סל כמין מפני דעת הכותל ויס לתרץ דבנין שתחתיה איכו מעכב על הסולם אבל סמוך לה מעכב אלא אם כן הרחיק ומ' חלקו עליו ואמרו דרווקא בשהחזיק סלס סניס לתקן המזחילה סלו דרך חברו סל חברו אי כמי במתנה בפירוש ומתוך כך צריך להרחיק כותלו משם ד' אמות אבל במזחילה איכילוכמה איכו מוחזק לתקנה מזכר חברו סל זה סלא הוחזק אלא לספיכת מימיו אבל לתקנה ולזקוף מזכר חברו סל זה את הסולם לא אלו דבריהם ז' והרשב"א כת' בסוף ימיו שהדין כדברי רבינו דמזחילה חזקה לעצמ' לכל תיקונה דאי לא מתקן לה גם היא אינה מקלחת וחזקה מים אין כאן הלא למה הדבר דומה לחלון העשוי לאורה שהיה ראויה להרחיק כותל ד' אמות בחצר חברו ומזחילה גם כן להרחיק ד' אמות ע"כ : ראובן שהיה כותלו סמוך לכותל שמעון וכו' משנה גמרא סס ודבריו כדברי רבו ז' וביאורן שהכותלים הם כגון זה וכן כתבו רבו ז' בפירושו וראיתני סכתב בשמו סל אבן מיגם ז' שהוא מצריך להרחיק כותל שני סל ראובן מכותל ראשון סלו ד' אמות ואינו מספי' בהרחקתו מכותל שמעון לבר ולא כראית' כן כונת המחבר ולא מצאתי כן בפירושי הרב ז' **ובהשנות א"א** לא מיחוור לענין הגמרא שאם ראובן סמוך לשמעון כמין גאם דהיינו מן הכר אמאי אקסי בגמר' וקמ' היכי סמך והלא מן הכר לוכ' מסוס דווסא כדאיתא בסמעטא ע"ל : ואין זו קוסי' דמעקרא כי אקסי וקמא היכי סמך הוה סמך דכותל ראובן לא היה כמין גאם לכותל שמעון ועל זה היו מקשים היאך סמכו בקרוב' ד' אמות ותרכו סלא היה לא כמין גאם דהיינו מן הכר ולפי' הותר לסמכו וזה פסוט לפי שטתו ז' אחרות כאמרו בפירוש המשנה והגמרא ויס מקשים במה כשתעבר ראובן לשמעון בהרחקה זו ופרשו שהמסכה היא דוקא בלוקח מן המלך דבסמא כשתעברו לו ד' אמות קרקע חוץ לכותלו לרווסא וחברו הלוקח מן המלך צריך להרחיק ד' אמות סכבר כשתעברו לו ע"כ : ב"א

כותל ראובן
מכותל שמעון
מכותל ראובן
מכותל שמעון

50

במה בעל ואם דברים אמורים שאינו מרחיק וכו' מימרה עם מודה רבי יוסי בגריה דילה: לפיכך העליה שהיה טופך מים וכו' מעשה בפרק הבית והעליה וכן מבואר בהלכות: מי וכדאיפסיקו להלכתא בגמרא: וכן ראוהו שחפר בור וירד ומכא וכו' מסכה וחלוק הסס עשרה אמות בגמרא ובהלכות: ואם אינו צריך וכו' במסכה עם: במה דברים אמורים בארץ ישראל אבל בחוכה לארץ ירחיק בין גפנים לגפנים סני אמות ובין גפנים לסאר

אילנות או בין אילנות לאילנות ר' אמות בכל מקום זה נמצא בספר המחבר ובהסג' על הדין הראשון **א"א** בגמ' אינו כן ואמרו בין גפני לאילנו בעינין טפי ע"כ ועל מה שכתב ב' אילנו לאילנות כתוב בהסוג' **א"א** מכין לו סוף בבבל לא יספיק בב' אמו שהמחירטו וכלי הברק שלהם דברים ע"כ: ובמסכה טפי לא יטע ארס אילן קמוך לסדה חברו אלא אם כן ה' הרחיק ממנו ארבע אמות אחר גפנים ואחר כל אילן ובגמרא אמר שמואל לא שאלו אלא בארץ ישראל אבל בבבל שתי אמות תניא נמי הכי לא יטע ארס אילן קמוך לסדה חברו לא אם כן הרחיק ממנו שתי אמות והא' חזן תכף ארבע אלא לאו ק"מ כדשמואל ק"מ רבא בר רב חנן הווליה הנך דיקלי אמר ר' פירס דרב יוסף חתופטורי יתבי בדיקלי ומפסדי פירסא אמר ליה רב יוסף זיל קוץ אמר ליה והא' רחיקי ליוכו' אמר ליה הכי מילי אילנות לאילנות וגפנים לגפנים אבל אילנו לגפנים בעינן טפי ופירס הרב אבן מייגם ז"ל בשם רבא אפסי' ז"ל רבא לא הרחיק אלא שתי אמות כדכינו בבבל ו ואמר לו רב יוסף דאילנות לגפנים בעינן ארבע אמות כמו בארץ ישר' והן הן דברי המחבר בבבא רבא וזו וכבר הגמיר הר"מ בגז' טטה זו דהאי טפי אינו יותר מארבע אמות אבל מה שכתב בספרי המחבר בסוף אילנות לאילנות צריך ארבע אמות בכל מקום הוא טעונו וסופר' לפי דעתו שהיה אמרו בגמ' בפרוס דאילנות לאילנות ובגפנים לגפנים טוים ומוכרח הוא מן הברייתא ש' שחמרה לא יטע ארס אילן אלא אם כן הרחיק שתי אמות ואי אפשר להעמידה אלא בין אילנות לאילנות טאם באילנות לגפנים הא' בעי' טפי וכמו שכתבאר והמחבר לא הזכיר דין אס' באלו לקמוך בבת אח' ודעת הרב אבן מייגם ז"ל הוא דבארץ ישר' זה כותן שתי אמות וזה כותן שתי אמו ובבבל זה כותן אמה וזה כותן אמה ולזה הסכימו וקצת המפרשים ז"ל ויש מי שכתב שכל אחר מרחיק כספור והראשון ע"כ:

שנטע' הרדל בצד כוורת דבורים שהרי הרבורים אוכלין העלין ומפסדין את הדבש וכל אלו וכיוצא בהן אינו צריך להרחיק בבדי שלא יזיק ועל הניזוק להרחיק את עצמו אם ירצה עד שלא יגיע לו הנזק שזה בתוך שלו הוא עוש' והנזק בא לחבור מאליו בלא שאינו מרחיק בשהיה הנזק בא מאליו אח' שיפסקו מעשיו של מוזיק אבל אם היו מעשיו של זה שעושה ברשותו מוזיקין את חברו בשעת עשייתו הרי זה כמי שמויק בידו הא למה זה דומה למי שעומד ברשותו ויודה חציו לחצר חברו ואמר בו שות' אני עושה שמונעין אותו וכן כל הרחיקות האמורות למעלה בענין זה אם לא הרחיקו הרי זה כמי שהזיק בחציו לפיכך צריך שירחיק משרתו, הירק וכרשי' מן הבעלי וחורדל מן הרבורים שלשה טפחים או יתר מעט כרי שלא יהיה הזיק בידים אבל להרחיק עד שלא יבא הנזק מאליו אינו צריך: בעל העליה שהיה שופך מים וחזן יורדין על הדר למטה אם חיתה שם מעזיבה שהמים כלים בה בעת שפיכה **כ** כראית' התם דפסקין והדר כפלי ע"כ: התחתון צריך התחתון לתקן ולהרחיק עצמו מן הנזק ואם אין שם מעזיבה אלא כשישפוך ירדו המים מיד הרי זה כמזיק בחציו והעליון מתקן או ימנע מלשפוך וכן כל כיוצא בזה: מי שהיה לו אילן

וכן פסק ר"כ רהלכה כרבי יוסי בחרדל מל"ס מההיא דאילן וכו' והא' דלא פסיק כותיה הכא לא כההיא דבור מסוס דאי היה פוסק בההיא דחרדל הא' סאכי התם דתרוייהו מוקי אהדרי אבל אילן וכו' דאילן מוזיק ולא כיון לא אבל ר"ח פסק בההיא דחרדל כרכבן ולא הבין דבריו וכן רב אלפס פסק כבעמוד כבסמוך בהגה עוד אמ' ר"י כבא דלאו לכל מילי אמר רבי יוסי על הכניח להרחיק עצמו לא ברברים שהן עיקר יסוב או דירה או תטמים טאין לו למזיק להכיח יסובו או דירתו או תטמישו מדתניא בתוספתא ר' יוסי מתיר שלא כתנו סדות אלא לנטועה וכן מסמעמני בירוסלמי דאמ' טעמא דרבנן מסוס יסוב העולם בבורות ורבי יוסי מסיב כמו דאית לכו' יסוב בבורות ה"ף אכא אית לי יסוב העולם באילנות ומסרה וכריסים וחרדל כולן עיקר יסוב ותטמיס הן וכן הכהו עכורו דטומטמי וכפכא רכיתנא דחי לאו דגריי דיליה הוא הא' דעל הכניח להרחיק אבל אם לא היה מעשה של מוזיק עיקר יסוב אפילו רבי יוסי מודה דעל המזיק להרחיק עצמו ע"כ:

ג כרבי חייה בר יוסף וכן כתב ר"א ביה דמסקנא כרבי חייה בר יוסף וכתב ז"ל זה לסוכו והכל לפי ענין ההזיק סמי רחיכה הן מועטין וראויין לכלות אבל אם יש חפירת מים מרובין אכלו והם מזיקים לו תדיר דרך כולו והוא ליה גרידיליה ע"כ:

ה כרמסמע בהנהו תאלי דהו' לי' לרב פפא אמר רב הונא בריה דרב יהושע ע"כ: אילנות בצד אילנות צריך להרחיק ארבע אמות ברא' בארץ ישראל אבל בחוצה לארץ ירחיק בין גפנים לגפנים שתי אמות ובין גפנים לשאר אילנות או בין אילנות לאילנו ארבע אמות בכל מקו' היה גדר בנתים זה סומך לגדר וזה סומך לגדר בכל מקום מי שחיה אילן חברו נוטה לתוך שדהו קוצץ מלא המרדע על גבי המחרישה ובחורב וקוצץ כל הנוטה עד שיהיה שקול כנגד המיצר וכן אם היה נוטה על בית השלחין של חברו או על בית האילן קוצץ את כל הנוטה עד שיהיה שקול כנגד המצר:

פרק אחד עשר

שעשה גורן בתוך שלו או קבע בית הכסא או מלאכה שיש בה אבק ועפר וכיוצא בהן צריך להרחיק כדי שלא יגיע העפר או ריח בית הכסא או האבק לחברו כדי שלא יזיקו אפילו היתה הרוח הוא שמייע אותו בעת שעושה מלאכתו ומוליכה את העפר או נעורת הפשתן והמוץ וכיוצא בהן ומגיעתן לחברו הרי זה חייב להרחיק כדי שלא יגיעו ולא יזיקו ואפילו על ידי הרוח מצויה שכל אלו כמי שהזיקו בחציו הן ואף על פי שהוא חייב להרחיק כל כך אסור ליה הרוח המצויה המוץ ואת העפר והזיקה בתן פטור מלשלם שהרוח הוא שמייע אותו ואין נזק זה בא מכח מוזיק עצמו: הכותש

מי שעשה גורן בתוך שלו או קבע בית הכסא או מלאכה שיש בה אבק ועפר וכיוצא בהן צריך להרחיק כדי שלא יגיע העפר או ריח בית הכסא או האבק לחברו כדי שלא יזיקו אפילו היתה הרוח הוא שמייע אותו בעת שעושה מלאכתו ומוליכה את העפר או נעורת הפשתן והמוץ וכיוצא בהן ומגיעתן לחברו הרי זה חייב להרחיק כדי שלא יגיעו ולא יזיקו ואפילו על ידי הרוח מצויה שכל אלו כמי שהזיקו בחציו הן ואף על פי שהוא חייב להרחיק כל כך אסור ליה הרוח המצויה המוץ ואת העפר והזיקה בתן פטור מלשלם שהרוח הוא שמייע אותו ואין נזק זה בא מכח מוזיק עצמו: הכותש

אם היה נוטה על בית השלחין וכו' מסכה עם ובגמרא מפני שהכל רע לבית השלחין ומתוך זה למד המחבר לבית האילן ובגמרא אמר אבא שאול טאם היה זה אילן הכוונה אילן סרק אפילו שלא בבית השלחין קוצץ כנגד המסקולת וכן פסק אבן מייגם ז"ל פסק כותן זה דעת המחבר בזה: טעמה גורן וכו' אפילו היתה הרוח היא וכו' מעשה עם פסק כהלכות: אף על פי שהוא חייב להרחיק וכו' מפורט עם בהלכות ומכח אוקמתא דרב אמי בפרק הכוסין בגרמא בנזקין פטור: הכותש

וכן א"א היה נוטה על בית השלחין וכו' מסכה עם ובגמרא מפני שהכל רע לבית השלחין ומתוך זה למד המחבר לבית האילן ובגמרא אמר אבא שאול טאם היה זה אילן הכוונה אילן סרק אפילו שלא בבית השלחין קוצץ כנגד המסקולת וכן פסק אבן מייגם ז"ל פסק כותן זה דעת המחבר בזה: טעמה גורן וכו' אפילו היתה הרוח היא וכו' מעשה עם פסק כהלכות: אף על פי שהוא חייב להרחיק וכו' מפורט עם בהלכות ומכח אוקמתא דרב אמי בפרק הכוסין בגרמא בנזקין פטור: הכותש

פרק אחד עשר מי

מגדל עז

הלכות שכנים

סגור משנה

כל ההרחקות האמורות בפרקים של מעלה וכו' והוא שיראה ממנו סמחל וכו' עד כמו שביארנו **כתב** הראב"ד ז"ל תמה אני ראה וסתק למה מיד הלך אף מוסיט לו צרות אומרין לו לך יגעו וסתוס עכ"ל: **ואני** אומר כן הסכים רבנו יהוסף הלוי אבן מיגס ז"ל וחייב אדם לומר רבו ומה שאמר יגעו וסתוס לא דמי' לזה והנה הוא מחלק בסמוך ואם הראב"ד ז"ל רוצה לחלוק יחלוק ו ודרעתי במה שכתב טבאר הז' פ"ב ופ"ז ופ"ט וכל א"ח הולך לסיטתו: ב"ד' בסהזיק בסאר נזקים חוץ מארבעה מיני נזקים וכו' וכן היוק ראה וכו' עד כמו שביארנו **כתב** הראב"ד ז"ל כריך להביא ראה לכל אלו מחיבת החצר שאין חזקה מבטלה מפני טזה מזיק לזה וזה מזיק לזה ויכול כל אחר לומר מפני כך לא מחיתי ועוד מפני ההוכח' שמגעת לחלקי ונדוד הקרקע עכ"ל:

ואני אומר כבר כתב ר"מ ז"ל טבאירו והוא אמת שכל ביאר פ"ב מקום שכריך מחיב כיון סכסרטה כופין אותו לעשות מ מחיבה והיא בשמעת א קמיתא דבתרא וסס פירטו כל רבותיו כע כמוהו והיו היוק ראה קוטרו ובית הכסא מפורטין פ"ל לא יחפור סוף גמרא מתני' דמר חיקין את הסוכך סאר הכזקין שאין דרך בני אדם לכבול גמרינן להו מקור קור דרב יוסף דאלמ הכי לדידי כקוטרו' ובית הכסא דמו לי אבך הוא מפורט פ' לא יחפור סוף גמ' מתני' דמר חיקיל גורן קבועכו דסקלי וטרי' עלה עד דחמרינן בסלמא ממקשהו וממדלעו ומטעיטו דחזיל א אבך ויתוב בלביה ומצבי ליה לא מכירו אמאי ומיהר' אמר ר' אבה בר זבדא ואיתומא רבי אבה בר ממל ואיתומא רבי אבה בר זוטרא מפני טעוטה אותו גלל ע"כ והיו גללי בקר סהן בית הכס' ואבךא ראיכסי גרסינן לה בההוא פירקא גמ' מתני' דמר חיקין את האילן מן הבור כו' דבי בר מריון בריה דרבון כי הוון כפצין כתנא הוה חלח דקתא ומקא לחיכסי לתו לקמיה דרבינא כו' ואסקתא דהינו כו' וההא דחזון מסיעתו ומורה רבי יוסי בגרי דיליה זה כתבתי לגזירת הראב"ד ז"ל שגור להביא ראיות אבל עיקר הפוסקים כמו סמפרס והולך והוא פ"י רבו ז"ל ד דגמרינן מקור קור דרב יוסף וכל דדמי ליה: ולמה סנו כו' עד וכזה הורו הגאונים ז"ל פריך לא יחפור:

פריך לא יחפור:

הכותש את הריפות וכי צא בהן בתוך שלו ובעת שמכה מנרנד לחצר חברו עד שמנרנד כסוי החבית ע"פ החבית הרי זה מוזיק בחציו וחייב להרחיק כדי שלא ינרנד או יבטל מ מלאכתו שמוקת ואם היוק בעת הנרנד חייב לשלם שהרי מכחו בא כ"ל זה כתוב ב"ס' הגזק כל הרחקות ולסונו ועיין בסמ"ח האמורות בפרקים של מעלה אם לא הרחיק וראה חברו ושחק הרי זה מחל ואינו יכול לחזור ולהצריכו ולהרחיקו והוא שיראה ממנו שמחל כגון ששיע עמו מיד או שאמר לו לעשות או שראו שיעשה בערו בלא הרחקה ושחק ולא הקפיד על זה שכל המחזיק בנוק וכה בו כמו שבארנו במה דברים אמורים בשחזיק בשאר נזקין חוץ מארבע מיני נזקין אלו האמור' בפרק זה שה' העשן וריח בית ר' אר"ת דוק' בתי כסא' וידהו אף להן חזקה סהיו על גבי הקרקע ומכריח ביותר אבל סלכו שמכוס' יש להן חזקה תו' וכן נראה דעת ר"טו סכת' בבית הכסא מעל גבי הקרקע נרא' לעינים שכך היו בתי כסא' שלהן עכ"ל בא"ח כנצ דברי ר"ת וכת' ס"ס חלוק' עליו ועיין בסמ"ח כ"ב ע"כ:

והזקתו שאינו מוגדל שהיוקיו היוק קבוע ואם קנו מידו שמחל ב בנויקין אלו אינו יכול לחזור בו: מי שהחזיק לעשו מלאכה דם או נבלות וכיוצא בהן ב במקומן ויבאו העורבי' וכיוצא בהן בגלל הרם ויאלו והרי הן מצרין לחברו בקול' וצפופם או בדם שברגליהם שהן יושבים על האילנות ומלכלכין פירותיהן אם היה חברו קפרן או חולה שצפופו הזה מוזיקו או שפירו שלו נפסדין לו בדם חייב לבטל אותה המלאכה או ירחיק עד שלא יבא לו היוק מחמתו שהוק זה דומה לריח בית הכסא וכיוצא בו שאין לו חזקה וכן

הכותש את הריפות וכו' מעשה סס ולסון הגמרא ומה כריכיד נכתמא רחצבא פ"ס סאס יניחו כד על החומה וכסויה עליה ינוע הכסוי מחמת הרעדה וכן פ"אבן מיגס ז"ל וכתב ואם הכסוי אינו מתנדנד אף על פי שהחצר מתנדנדת אף זה נזק ואין מסגיחין בו וזה דעת המחבר ובחדושי הר"טבא ז"ל ואינו מחזור סאפילו פחות מיכף היו נזק טזה מפיל ממס הוא ורבנו יצחק ז"ל פ"י כיידא אכרכא מעט אפילו מסהוא כמו סנה ככתמא אפומא דחצבא הרי זה נזק וחייבין להרחיק וזה ככ"ן עד כאן לסונו:

כל ההרחקות האמור' וכו' דעת המחבר בזה כרע' הגאונים סכתבו טהסעבודין כקני' בסתיקה ומדין סבלנות ותקף סדאה היוקו וכורעו לו וסתק הוא חזקה ולא אמרו חזקת סלס סניס וטענת מכר או מתנה אלא בגוף הקרקע ולזה נראה סהסכים הרמב"ן ז"ל אבל רבותינו הזרפתים סכתבו שאין סוס חזקה מועילה לא בחזקת סלס ובטענת מכר או מחילה וזה דעת הרב רבי יונה ז"ל וכן דעת הר"טבא ז"ל ואיפשר סזו היא דעת הרא"ה ז"ל סכתב **בהשגות א"א** תמה אני ראה וסתק למה מיד הלך אף מוסיט לו צרות א אומרין לו לך יגעו וסתוס עכ"ל: ומה סכתב ממוסיט לו צרות' הו' בדות' גבי פותח חלון בחצ' חברו במשמר חברו ולדעת המחבר ורבו סכתבו ס"ס להיוק ראה חזקה בפותח חלון וכמו סכתב' הירושלמי אינו מסכים לגמרא סלכו סלא אמרו בגמרא לך יגע וסתו' לא סטמיחה קודם סכתבאר היוקו וכן פ"י אבן מיגס ז"ל אבל ברברי הרב אפסיו ז"ל סכתב שאין להיוק ראה חזקה בסוס כד הירושלמי הוא אמת ומה אין ממנו ראה לסאר הכזקין ס סחזקה מועילה בהן:

כריכיד נכתמא רחצבא פ"ס סאס יניחו כד על החומה וכסויה עליה ינוע הכסוי מחמת הרעדה וכן פ"אבן מיגס ז"ל וכתב ואם הכסוי אינו מתנדנד אף על פי שהחצר מתנדנדת אף זה נזק ואין מסגיחין בו וזה דעת המחבר ובחדושי הר"טבא ז"ל ואינו מחזור סאפילו פחות מיכף היו נזק טזה מפיל ממס הוא ורבנו יצחק ז"ל פ"י כיידא אכרכא מעט אפילו מסהוא כמו סנה ככתמא אפומא דחצבא הרי זה נזק וחייבין להרחיק וזה ככ"ן עד כאן לסונו: **כל** ההרחקות האמור' וכו' דעת המחבר בזה כרע' הגאונים סכתבו טהסעבודין כקני' בסתיקה ומדין סבלנות ותקף סדאה היוקו וכורעו לו וסתק הוא חזקה ולא אמרו חזקת סלס סניס וטענת מכר או מתנה אלא בגוף הקרקע ולזה נראה סהסכים הרמב"ן ז"ל אבל רבותינו הזרפתים סכתבו שאין סוס חזקה מועילה לא בחזקת סלס ובטענת מכר או מחילה וזה דעת הרב רבי יונה ז"ל וכן דעת הר"טבא ז"ל ואיפשר סזו היא דעת הרא"ה ז"ל סכתב **בהשגות א"א** תמה אני ראה וסתק למה מיד הלך אף מוסיט לו צרות א אומרין לו לך יגעו וסתוס עכ"ל: ומה סכתב ממוסיט לו צרות' הו' בדות' גבי פותח חלון בחצ' חברו במשמר חברו ולדעת המחבר ורבו סכתבו ס"ס להיוק ראה חזקה בפותח חלון וכמו סכתב' הירושלמי אינו מסכים לגמרא סלכו סלא אמרו בגמרא לך יגע וסתו' לא סטמיחה קודם סכתבאר היוקו וכן פ"י אבן מיגס ז"ל אבל ברברי הרב אפסיו ז"ל סכתב שאין להיוק ראה חזקה בסוס כד הירושלמי הוא אמת ומה אין ממנו ראה לסאר הכזקין ס סחזקה מועילה בהן: **ב"ד'** כשהזיק בסאר נזקין סהן העשן וריח בית הכסא וכפ"י המפרטים עשן דוקא בעשן תדיר כעשן הכבסן וכיוצ' בו אבל בעשן סאינו תדיר אינו יכול למחות וכן אמרו בירושלמי ובית הכסא פ"טו ז"ל דוק' בית הכסא מגולה ונר לעינים סכך היו בתי כסא' שלהם וכן סת' ר"ת ז"ל במגולה ומפני סריחו רע ביותר עכ' ודין החזקה סאינה מ מועילה בעשן ובבית הכסא מפורטי' בגמר' ובנדוד הקרקע כסוטו הוא סהרי היוקו מרובה וכן סכתבו סאר המפרטים והאבך אף הוא דומה לעשן ולפ"יכך אין לו חזק' ודין היוק ראה במקום שכריך מחיבה ככ"ן

כתבתי דעתו ודעת רבו שאמרו דוקא בחצר פ"ב ז' ודברי ההשגות בזאת הבבא לא נכתברו אכ"ל: ואם קנו מידו סמחל בבזקין לו אינו יכול לחזור בו וכו' בגמ' שאין חזקה לכזקין אלו ודעת המפרטים ז"ל חלוק בזה יש מי סכתב שמכר או מחילה או מתנה מפורטת מועילין בהם אפילו בלא קנין והמחבר מזכירן להן קנין וכן דעת ר' בעל התו' והרא"ה ז"ל יש מי סכת' סאינו מכר וקנו מידו יכול לחזור בו ולומ סבור הייתי לקבל ואינו יכול לקבל והרי זה סקנין בטעות וחוזר וכן דעת ר"ת ז"ל: **מי** שהחזיק לעשות מלאכה דם וכו' זה למר ממעטה דרב יוסף ומה סכתב אס היה חברו קפרן כלומר סלעב ססאר בני אדם אינן מקפדין זה דעתו קבדה והוא מקפיד בזה ומתבאר סס סיכול למחות ואין חזקה מועילה ככגרו וכתבו המפרטים והוא סמוחזק וכורע שאין דעתו סוכלת: (וכן

וכן בני מבוי או בני חצר וכו' כבר בארתי זה פרק פסו: מי שהחזיק בגזק טעם לו חזקה וכו' ר' יוחנן זה אף על פי שלא נזכר בגמרא בפסו פסוט הוא לפי טעם הגאונים ז"ל שאמרו סנהדרין אלו כקנין לאלתר ובסתירה וכו' טעם זה שמוחזק בדבר חזקתו ראויה עליו והרי חזקה זו כאלו בחזקת סלם סנים בקרקע בטענת מכר או מתנה וכו' סכנו באל לחיות הרי זה מוכיח ממנו ועליו הראיה ואם לא הביא יסוד המזיק הסת לפי סכנו תביעת ממון סטוטן בה התובע כריח יס בה היסת מדבריהם וזה פסוט: החזיק בגזק טעם לו חזקה וכו' גם זה פסוט סכין טעם חזקה מועילה בהן אי זוראיה יס לזה המחזיק ואין חזקתו כלל ולפי הרי זה מוכיח מן הכניק בכל טעם ועליו הראיה ופי רוקח בסודו סהניק קדם אבל יוס כחלקו אי זה מהן קדם המוכי מחברו עליו הראיה:

פרק שנים עשר

האחין

או הסותפין סבאו לחלק וכו' פ' הסותפין תרויהו אחר כיגרא אחר רביוסף כגון זה כופין על מרת סרוס ו מלסון הגמרא כראה סאפי' בסתי סרות טוות הדין כן:

אבל אם היה חלק אחר ממנה וכו' גם זה טעם וכרס יוסף ורע טעם טוות אחרות למפרטס זל בזה ויס מי ספרטס סאס היתה טרה אחת אף על פי סכולה סוה יוכל האחד לעלו ולו זה החלק סוה למכר סלך סוה יותר ולפי' כחלקו על פי הגורל סמא יגע לתקי חלק סמוך למכר סלך לא אמרו כופין על מרת סרוס אלא בסתי סרות ואין אחר מהס בן המכר לפי סאס יחלקו בכל אחת סמא ויהי כל אחר מן החלקים מפוזר ולפי' חולקין טרה כנג' טרה וטטת המחבר בטטת רבו זל:

אמר תנו לי חצי מרתה כו' כן כתב רבו זל וכן הסכימו האחרונים:

הבכור שחלק כוטר סנים חלקים סלו כאחד וכו' לרעת המחב זל הכונה סאפי' און הסדה כלה סוה וכגון סהיו בה סני חלקי' בינונית זה החלק האמכני עדיית סאי' אכפר לו לבכור סטוטל כל חלקו כאחד אלא אם כן כל ה' העיית סלו הרי זה כוטרל וכסומת דמים וכן פירט רבו זל ולרעת טאר המפרטס דוקא כסהכל סוה הא לאו הכי חולקין כל אחר בעדיית וכל אחר בביוכית והבכור כוטרל בכל אחר סני חלקיו ביחד וכן פ' פרוט זל: אבל היבס וכו'

מגדל עוז מי שהחזיק בגזק טעם לו חזקה עד סוף הכרית פרק חזקת הבתים:

פרק שנים עשר

האחין

או הסותפין לעמות פ' קמא דבתרא: אחר מן האחין כו' עד בן סמכרו בר יס בו דין המכר כתב ה' אביר זל חון ממה סמכרו בית דין למזונות עכ"ל:

ואני אומר עיקר אלו הדינים במציעא פרק המקבל ולמזונות איכו רומה לאלור דאס כן ממכני ולא זכני ואיכו רומה בעיני אלא למוכר לכרכי תכרכי אביו ו כדרכי להו כמי התס לכר' למזוני ולקכורה: אפילו היה הלוקח כו' עד והיא להן פרק המקבל: וכן

הילכתא כרס יוסף דאמר אמרי אחי מעלכא ליה בבכסי דבי בר מריון וכן פרק יס כוחלן פסקין הילכתא כרס יוסף בסרה ענין ומחנה וטרה פרוט ורי דהייכו דפ' קמא ובערוך גור סרוס קנין ומחנה עכ"ל:

סמוך לשדה שלי הורו מקצת הגאונים ששומעין לו ולזה דעתי נוטה וכן ראוי לרין: הכבו שחלק נוטל שני חלקים שלו כאחד אבל היבס שחלק עם אחיו בבכסי האב נוטל חלקו וחלק אחיו בגורל אם עלו במקום אחד עלו וסני מקומו' עלו: ארץ מרובעת שהיה הנהר מקיף לה מזרח וצפון והדרך דרום ומערב חולקין אותה באלכסון כרי שיגיע לזה נהר ודרך ולזה נהר ודרך ואם אמר תנו לי החצי שמצד זה שחא בצד שדי שומעין לו כללו של דבר כל דבר שהוא טוב לזה ואין על חברו הפסד כלל כופין אותו לעשות: אחד מן האחין או מן השותפין שמכר חלקו לאחר מסלקין את הלוקח ונותנין לו שאר האמין או מן השותפין דמי שנתן והולך כרי שלא יכנס זר ביניהן ולא עויר אלא המוכר קרקע שלו לאחר יש לחברו שהוא בצד המצר שלו ליתן דמי' ללוקח ולסלק אותו וזה הלוקח הרחוק כאילו הוא שליח של בן המצר בין שמכר הוא בין שמכר שלוחו בין שמכרו בר יס בו דין בן המצר אפילו היה הלוקח תלמיד חכם ושכן וקרוב למוכר ובן המצר עם הארץ רחוק בן המצר קודם ומסלק את הלוקח ודבר זה משום שנאמר ועשית הישר והטוב אמרו חכמים הואיל והמצר אחר הוא טוב וישר הוא שיקנה מקום זה בן המצר יותר מן הרחוק היו בני המצר רבים כולם זוכים בזאת השדה הנמכר' והיא ביניהם לפי מנינם ונותנין לן הדמים ללוקח והוא שבאו כלם בפעם אחת אבל אם קדם אחד מהן וסלק את הלוקח וכה בת לברו הואיל והוא בן המצר וכן

מטורס סס ולרעת המחבר אם היה הכל סוה אפילו ביבס כוטרל חלקו כאחד לפי טטותו וכן כתב רבו זל ולרעת טאר המפרטס אפילו בסוה לא אלא עוסיג גורל אחר סחולקין הסדה לסלסס חלקים וסמא יגיע לו סני החלקי' בפזור וכתב הרב אבן מיגס זל ססנים סלקחו טרה בטותפו זה סני סליסיס וזה סליסיס הרי זה כבכור ופסוט והוא סבאו לזה סני חלקים בבית אחת רומיא רבכור אבל אם בלו לו זה אחר זה כגון סלסס סלקחו טרה בטותפות וקנה האחד חלק אחד מן הסותפין כססן חולקין הרי זה כיבס ואחיו וכן כתבו המפרטס זל: ארץ מרובעת וכו' סס בגמרא חד מכרס נהרא וכו' ופירוטו זל כפי הרב רבנו חננאל ורבו זל וזאת היא הסורה: ואם אמר תנו לי החצי וכו' זהו כמסך לפי טטותו וטטות רבו זל וכמו סכתבתי:

אחד מן הסותפין או מן האחין וכו' זהו מימרא בבא מציעא פרק המקבל האי מאן דאחזיק ביני אחי או ביני סותפיו וכו' וייס בה פירוטין אחרים ולרברי הכל דין המחבר אמת: ולא עוד אלא כל המוכר וכו' גם זה טעם וכנהרדעי ומוסכס ומה סכתב אפילו מכרו בית דין כך כראה סס חון ממה סמכרו בית דין למזונות עכ' וכראה סלא היה דעת המחבר ליכות דין בן המכר כסמכרו בר יותר מטאס מכר בעל הקרקע וזה פסוט מכסוכו וכו' סכן אחר סכתבאר בדבריו סאס מכר למזונות האסס והבנות אינן בעל המכר יכול לסלק הלון כמו סיבא בסלק סילא בספק זה פסוט הוא ראה אס מכרו בר למזונותם סאין בודין המכר ולא היה כריך המחבר לבאר זה: אפילו היה הלוקח תלמיד חכם וכו' זה פסוט בהלכו וכן כתב רבי זל וכן הסכימו האחרונים זל: היו בני המכר רבים וכו' לסון הגמרא הכי ארבעה בני מערכי דקדי' חד מניה וזבין זכני ולי זכני כוליהו כהרדי סלגי לה בקרונול ומתוך דבריו כראה סהוא מפרטס בקדם אחר סאיכו בן המכר ולקח וכו' אחר מבני המכר והוסיף מתחת ידו אבל טאר המפרטס זל פי' סכן המכ' הוא הלוקח הראשון וממ כתב בעל העטור זל דהיה בסקכא אחר סאיכו בן המכר והוסיף אחר מבני המכר מתחת ידו וכרברי המחב וחלוקת בני המכר כססן רבי' כזו ובעטור היכא דאיכא תרי בני מערכי בחד רוחא איכא למד' דסלגי לה לחמסה חלקים ואיכא למד' דלית להו לתרויהו' אלא חלק אחד מן הארבע עכ' וכלסון ראשון כר' וכן מדברי המחבר:

וכן בני מבוי או בני חצר שנעשה אחר מהן אומן ולא מיחו בו שהרי החזיק והיו העם נכנסין ויצאין לקנות ושחקו לא החזיק בדבר ויש להם בכל עת לעכב ולומר אין אנו יכולין לישן מקל הנכנסים והיוצאין שוה היוק קבוע הוא כמו העשן והאבק וכו' הורו הגאונים: מי שהחזיק בגזק שיש לו חזקה כגון שפתח חלון או העביר אמת המים או שלא הרחיק מה שראוי להרחיק והרי המחזיק טוען אתה אמרת לי לעשות או מחלת לי אחר שראית או הוכר הנזק ושחקת ולא מחית בי והניוק אמר עכשו הוא שראיתי ולא ידעתי מקודם או שאמר כשראיתי מחיתי בך ואתה אמרת עתה ארחיק או אסתום ואתה מדחה אותי מיום אל יום כדי שתקבע חזיקה בכל אלו וכיוצא בהן על הניוק להביא ראיה ואם לא הביא ישבע המזיק הסת ויפטר החזיק בגזק שאין לו חזקה כגון עשן ובית חכסא וכיוצא בהן וטען המזיק שקנה מידו של ניזק על המזיק להבי' ראיה שקנו מידו ואם לא הביא ישבע הניזק הסת שלא קנו מידו על כך ויסלק זה חזוק:

פרק שנים עשר

האחין

או השותפין שבאו לחלוק את השדה וליטול כל אחד חלקו אם היתה כולה שוה ואין שם מקום טוב ומקום רע אלא הכל אחר חולקין לפי המדה בלבר ואם אמר אחר מהם תנו לי חלקי מצד זה כרי שיהא סמוך לשדה אחר שלי ויהיה הכל שדה אחד שומעין לו וכופה אותן על זה שעכוב בדבר זה מרת סרוס היא אבל אם היה חלק אחד ממנה טוב או קרוב לנהר יותר או קרוב לדרך ושמו אותה היפה כנגד הרע ואמר תנו לי בשומא שלי מצד זה אין שומעין לו אלא נוטל בגורל אמר לחס תנו לי בשומא שלי מצד זה חצי מרתה מן הצד הרע בלא שומא וטול אתה מן הצד הטוב כרי שיהיה חלקי

כרסא דאמר הוייתו כבכור ואין חלקתו ב כבכור לגבי אביו דאמר היא היא בכור קרייה רחמנא עכ': כלל כופין אותו לעשות: אחד מן האחין או מן השותפין שמכר חלקו לאחר מסלקין את הלוקח ונותנין לו שאר האמין או מן השותפין דמי שנתן והולך כרי שלא יכנס זר ביניהן ולא עויר אלא המוכר קרקע שלו לאחר יש לחברו שהוא בצד המצר שלו ליתן דמי' ללוקח ולסלק אותו וזה הלוקח הרחוק כאילו הוא שליח של בן המצר בין שמכר הוא בין שמכר שלוחו בין שמכרו בר יס בו דין בן המצר אפילו היה הלוקח תלמיד חכם ושכן וקרוב למוכר ובן המצר עם הארץ רחוק בן המצר קודם ומסלק את הלוקח ודבר זה משום שנאמר ועשית הישר והטוב אמרו חכמים הואיל והמצר אחר הוא טוב וישר הוא שיקנה מקום זה בן המצר יותר מן הרחוק היו בני המצר רבים כולם זוכים בזאת השדה הנמכר' והיא ביניהם לפי מנינם ונותנין לן הדמים ללוקח והוא שבאו כלם בפעם אחת אבל אם קדם אחד מהן וסלק את הלוקח וכה בת לברו הואיל והוא בן המצר וכן

מטורס סס ולרעת המחבר אם היה הכל סוה אפילו ביבס כוטרל חלקו כאחד לפי טטותו וכן כתב רבו זל ולרעת טאר המפרטס אפילו בסוה לא אלא עוסיג גורל אחר סחולקין הסדה לסלסס חלקים וסמא יגיע לו סני החלקי' בפזור וכתב הרב אבן מיגס זל ססנים סלקחו טרה בטותפו זה סני סליסיס וזה סליסיס הרי זה כבכור ופסוט והוא סבאו לזה סני חלקים בבית אחת רומיא רבכור אבל אם בלו לו זה אחר זה כגון סלסס סלקחו טרה בטותפות וקנה האחד חלק אחד מן הסותפין כססן חולקין הרי זה כיבס ואחיו וכן כתבו המפרטס זל: ארץ מרובעת וכו' סס בגמרא חד מכרס נהרא וכו' ופירוטו זל כפי הרב רבנו חננאל ורבו זל וזאת היא הסורה: ואם אמר תנו לי החצי וכו' זהו כמסך לפי טטותו וטטות רבו זל וכמו סכתבתי:

וכן אם באו מקצתן וכו' זה פשוט לפי טעמו ז"ל: וכן המוכר לאחר וכו' מפורש סס וכתב הר"מ בז"ל ואפילו אם המכרן אכא זכנכא לכולהו כפירוש הגאונים ז"ל ועקר ויש פירוש אחר: המוכר לבעלים הראשונים וכו' מפורש סס והטעם שמתן הראוי הוא שתפוס הסדה לאמר קנהו נכסיו וכן כתב בעטור ז"ל דעת הלכתי אחר ז"ל: וכן הלוקח מן הגוי וכו' סס והטעם בגמרא דאמר ליה מאתו יותר משונה לאיש נכרי וכן המוכר הראשון אינו קרוי בעלים הראשונים כך כתב בעטור: אר"י אברחילך מן מכרך:

המוכר לגוי וכו' בגמרא סס ומדקאמ' משמתי' ליה עד דמקבל כל חובסא דאתי מחמתיה דקרק' הר"ב ז"ל דכל היכא דלא קטל עליה אף על גב דאתיה ליה חובסא מניה לא מחייבין ליה למסל' וכן הסכימו הרמב"ם והרשב"א ז"ל:

השכירות אף בודק המצר וכו' זה לא מצאתי מביאר אבל כראה לי דהלך וחומר הוא ממסוכנה וכמו שכתבתי:

הממשכן מקום וא"כ וכו' סס מסכתא ליה

בה משום דיכא דבר מכרה ופרשו ז"ל כדברי המחבר שאם מכרה למו סהיא ממוסכל בדיו טאח בן המצר יכול ללקוח ומכל מקום כשהוא מ ממסכנה יש מי שכתב סבן המצר יכול לעכב ולומר אתה מערים ל להפקיע ממני ולפיכך אני אר"י ויש מי שכתב שאינו יכול לעכב ואומר לו בעל הסד' זה נוח לי ואתה קשה ממני ולזה הסכים הר"ב ז"ל ועוד הוסיף הרמב"ם ז"ל שאפילו טען בן המצר זו הערמה היא אף מוקדקין אותו לחרס ולפצועה עוד כתב ומכאן אני אומר שהמוכר סדהו באלף זוז וקפץ עליו במלוה טאח בו משום דין המצר אלא אם כן רצה מכרן לפרוע אותו מיד

וכן הסכים הרשב"א ז"ל עוד כתב בדין משכונה דכסס טאח בעל המצר יכול לעכב על המלוה כך אף המלוה יכול לעכב על בעל הסדה אם רצה למכור סדה לכן המצר או לאח' ולזה הסכי' הרשב"א ז"ל עו כתב הרשב"א ז"ל שאם אחד מבני המצר מכר סדהו למלו' טאח סאר בני המצר סלו יכולין לעכב עליו סזה המלוה על הסדה אף על פי שאינו סלו כבעל הסד' הוא חשוב לענין זה ויש מי שחלק:

וכן המו' מקום רחוק וכו' כל אלו מפורשין בגמרא סס: ולמה אף בהן דין המצר וכו' זו טענה כתובה כל המפרשים ז"ל: הדי' סטעף הלוקח ואמר משני המס וכו' זה כראה לפי ספרה בן המצר אינו אלא מדבירהם ולפיכך הוא כקרא מוכיא ועליו הראיה וכן כל מה בעטור: המוכר ליתומים קטנים וכו' מפורש סס ליתמי ליה בהו משום דיכא דבר מכרה ומה שכתב קטנים לפי סגדוליס וראי הרי הן ככל ארס ומכאן שאפילו לקטנים אם אינן יתומי' דין המצר יש בהן: וכן המוכר לאסיה אף בודק בעל המצר וכו' מפורש

וכן אם באו מקצתן ומקצתן במדינה אחרת מסלקין אותו אלו העומדים כאן בלבד והיא להן וכן המו' לאחד מבני המצר או לאחד מן השותפין שלו במשא ומתן אף על פי שאינו שותפות בקרקע וכה בה ואין שאר השותפין או שאר בן המצר נוטלין עמו: המוכר כל נכסיו לאחד אין בעל המצר של שדה אחת מסלק את הלוקח מאותה השדה שהרי היא והאחרת קנה כאחד וכן המוכר לבעלים הראשונים בן בעלים ליתיה או הלוקח מן הגוי אין בו בכלל בעלי עיטור: דין בן המצר: המוכר לגוי

משמתין אותו עד שיקבל עליו כל אונס שיבא מן הגוי עד שיגדל הגוי עם בן המצר הזה שלו בדני ישראל משלם המוכר: השכירות אין בה משום דין בן המצר הממשכן מקום וא"כ מכרו לזה שהוא ממושכן בידו אין בו משום דין בן המצר וכן המוכר מקום רחוק כדי לגאול מקום קרוב או שמכר רע כדי לגאול יפה ברמיו או שמכר כדי ליתן מנת חסדך או שמכר לקב"ה או למו"ח האשה או הבנות אין באחד מאלו דין בן המצר אלא זכה הלוקח ולמה אין בהן דין בן המצר שכל אלו טרודין הן למכור ומשום צורך גדול מוכרין ואם תאמ' יש בהן דין בן המצר לא ימצאו לוקח שהרי אומר למה אטרח ואקח כדי שיבא זה ויסלק אותי ואין הבעלים יכולין להמתין עד שיבא בעל המצר מעות ויקנה הרי שטען הלוקח ואמ' מפני המס וכיצא בו מכר לו המוכר ובעל המצר אומ' שקר אתה טוען לבטל זכותי על בעל המצר להביא ראיה ואח"כ יוציא מיד הלוקח ואם לא הביא ראיה ישבע הלוקח חסת אפי' היה שם בדבר ספק אין הלוקח מסלק אלא בראיה ברורה שמביא בעל המצר לפיכך אם טען הלוקח ואמ' גולן אתה לשדה זו ארים אתה לשדה זו או שוכר או ממשכן צריך בעל המצר להביא ראיה שהוא בעל המצר ושהקרקע זו בחזקתו וכן כל כיצא בזה: המוכר ליתומים קטנים אין בו דין בעל המצר הטוב והישר שעושי' חסד עם אלו יתר מבעל המצר וכן המוכר לאשה אין בו דין בעל המצר מפני שאין דרכה לטרוח תמיד ולקנות הואיל ולקחה חסד הוא שתעמוד הקרקע לידה: מכר לטומטום ואנדרוגינוס אין בעל המצר יכול לסלקן מפני שהן ספק אשה היתה הקרקע של אחד מהן והבנין והאילנות של אחד או של שני לבעל הבנין או בעל האילנות וכות בקרקע כל אחד מהן בן המצר של חברו לפיכך אם מכר אחד מהן חלקו חברו מסלק הלוקח אבל אם אין לבעל האילנות או לבעל הבנין זכות בקרקע אלא כל זמן שירצה או לו עקוד אילנך או הרום בניך ומכר בעל השדה וכה הלוקח ואין בעל האילנות או בעל הבנין מסלק אותו ואם מכר בעל הבנין או בעל האילן הרי בעל הקרקע מסלק אותו היה

מאי טעמא דאמר ליה את לא קנית לכל נכסי והאי נמי בלא הדיא ארעא לא זנין לאחר יכין וקמאי פרטי דלא ניחא ליה דליפוט סטרי עילוי וסברי דלא מצי למימר בר מכרה אכא זכנכא לכולהו נכסיה עכ"ל בעטור עכ"ל:

א"ת היינו דוקא כסחברו ישראל רוצה לקנותו לאותו קרקע אבל אם ישראל אינו רוצה לקנותו מותר להשאילו ולהסכיר ולמוכר כדגרסינן בפרק לא יחפור מי שיש לו בית בחצר לא ישאילנו ולא יסכירנו לסופר ארמאי משמע הא לארמאי שאינו סופר מותר סה מן התו' וריב"א רצה לחלק בין קנייה לסכירות וריב"ז פירש אפי' אם הודיע למכרן ואינו רוצה לקנותו משמתינן ליה ולא כראה לרי"א לא כדברי רבינו תם כדפירש' ועיין בסמ"ק כו' ובסמ"ק כ"ד כתב העיטור לגאון אם מת האב אף הבן חייב למסל' אלא היות טעמה הגוי בחיי האב אבל היות טעמה אחר מיתת האב לא מחייב למסל' עכ"ל:

הממשכן מקום לחברו ואחר כך מכרו אף בודק המצ' ופסק רבינו תם דבבתיס טאינן מכוין למכור אף בו משום דין המצר וראה משם קצת בפרק הרבית גבי בית ממוסכף בי רבמרי עכ"ל סה מן התו' ועיין בסמ"ק י"ו עכ"ל:

איכא מאן דפסטי מהא היכא דבר מכרן לא מבעיא ליה אלא להרווחה ולוקח דחיקא ליה סעתא ומיכטריך ליה לית ביה משום דיכא דבר מכרה טאח בה מסו' ועסית היסר והטוב עכ"ל בעטור אכף לא כהגו כן וכן מצאתי בגמ' מורי רבינו מאיר זכ"ל שהמכרן מוכיחה מיד הקונה עכ"ל:

דדוקא מרי ארעא אמרי בתי מצי מעכב אבל מרי בתי אמרי בתי לא מצי מעכב כגון שהקרקע למלך ובנו עליו בתים ומסתמא לא מבעיא למר מחובר לקרקע איכה כקרקע דלא מעכב לא אפי' למאן דאמר הרי הוא כקרקע לא מעכב דלא עריף תלוס וחברו מן המחובר לו ודינו כקרקע המחובר לו ורבינו סרירא הסיב בתשובה לא אפסחן דמרי בתי מעכב אמרי בתי דמספקא ליה מחובר לקרקע אם הוא כקרקע או לא דלא אפסחן דסרירא ליה הרי הוא כקרקע לא כדברי יחיד כגון ר' אבנ' דכוותי דבורים ודף סל נחתמין סקבעו בכותל מדבר סהוא גרובי קרקע כלסון חכמים ומספקא לן והמוכיא מחברו עליו הראיה עכ"ל בעטור עכ"ל:

סס וכתב בעל העטור ופירש רבנו אלפסי ז"ל בכל אשה קאמר סאינה אסת איש עכ"ל והרשב"א ז"ל כתב ומסתברא לאסיה סאינה ירועה תחת בעל אי' נמי לכתובה וכסיהם לה נכסיהם הא לאו הכי לא דהערמה היא וכל טים לחוס להערמה כעין זו יש בו משום דיכא דבר מכרה עכ"ל: מכר לטומטום ולאנדרוגינוס וכו' היתה הקרקע וכו' זה עס וכפי ביאור ההלכות במה סנזכר סס: היה

וכן המוכר לאחר מבני המצר עד נוטלין עמו פרק קמא דבבבא: המוכר כל נכסיו עד דין בן המצר במכירה כדק המקבל: המוכר לגוי כו' עד מסלם המוכר כדזיקין פרק הגזל ומאכיל: השכירות אף בוכו' עד סוף הפרק תחלתן פרק כסף וסופן פרק המקבל: פרק י"ב מבר ל עז

אלא כיון סלא נברר חלקו הרי הוא כספן ככולהו עכ"ל ומקשה אפי' אינו סותף כמי דאמר הני ד' מכרכי דקדים חר מניהו כו' כבעמוד וכתב ר"א ביה דיש לרחות ורבינו תם פירש דמיידי סכר אחר יס סדה לראובן וסמעון וכבר א"ח יס קרקע ללו' לברו והרי הו' מכרן גמור והס ספק דמי יודע אנה יהיה חלקו ואסמעין דאפילו הכי לית בה משום דיכא דבר מכרה וריב"ז כתב דר"ש לפיכך כראה לי דאסמעין אס יבא ביחד הסותף והמכרן יכול למכור לסותף דבסאר מכרכים היכא דבאים ביחד פלגי לה בקרקעו אלא הכא יכול למכור לסותף לברו ועיין בסמ"ק מ"ח ובסמ"ק ס"א עכ"ל:

וכן כתב בעטור ז"ל מסתמא סותף הוא סאח לן חלק בקרקע אלא סהן סותפין בעיקרא וכיון סהוא סותף סלו ניחא ליה טפי מבר מכרן וכן פירש ר"ב ורבינו האי וכולהו קמאי ור"ש פיר' סהן סותפין בקרקע ולא כהירא לן עכ"ל בעטור עכ"ל:

מאי טעמא דאמר ליה את לא קנית לכל נכסי והאי נמי בלא הדיא ארעא לא זנין לאחר יכין וקמאי פרטי דלא ניחא ליה דליפוט סטרי עילוי וסברי דלא מצי למימר בר מכרה אכא זכנכא לכולהו נכסיה עכ"ל בעטור עכ"ל:

א"ת היינו דוקא כסחברו ישראל רוצה לקנותו לאותו קרקע אבל אם ישראל אינו רוצה לקנותו מותר להשאילו ולהסכיר ולמוכר כדגרסינן בפרק לא יחפור מי שיש לו בית בחצר לא ישאילנו ולא יסכירנו לסופר ארמאי משמע הא לארמאי שאינו סופר מותר סה מן התו' וריב"א רצה לחלק בין קנייה לסכירות וריב"ז פירש אפי' אם הודיע למכרן ואינו רוצה לקנותו משמתינן ליה ולא כראה לרי"א לא כדברי רבינו תם כדפירש' ועיין בסמ"ק כו' ובסמ"ק כ"ד כתב העיטור לגאון אם מת האב אף הבן חייב למסל' אלא היות טעמה הגוי בחיי האב אבל היות טעמה אחר מיתת האב לא מחייב למסל' עכ"ל:

הממשכן מקום לחברו ואחר כך מכרו אף בודק המצ' ופסק רבינו תם דבבתיס טאינן מכוין למכור אף בו משום דין המצר וראה משם קצת בפרק הרבית גבי בית ממוסכף בי רבמרי עכ"ל סה מן התו' ועיין בסמ"ק י"ו עכ"ל:

איכא מאן דפסטי מהא היכא דבר מכרן לא מבעיא ליה אלא להרווחה ולוקח דחיקא ליה סעתא ומיכטריך ליה לית ביה משום דיכא דבר מכרה טאח בה מסו' ועסית היסר והטוב עכ"ל בעטור אכף לא כהגו כן וכן מצאתי בגמ' מורי רבינו מאיר זכ"ל שהמכרן מוכיחה מיד הקונה עכ"ל:

דדוקא מרי ארעא אמרי בתי מצי מעכב אבל מרי בתי אמרי בתי לא מצי מעכב כגון שהקרקע למלך ובנו עליו בתים ומסתמא לא מבעיא למר מחובר לקרקע איכה כקרקע דלא מעכב לא אפי' למאן דאמר הרי הוא כקרקע לא מעכב דלא עריף תלוס וחברו מן המחובר לו ודינו כקרקע המחובר לו ורבינו סרירא הסיב בתשובה לא אפסחן דמרי בתי מעכב אמרי בתי דמספקא ליה מחובר לקרקע אם הוא כקרקע או לא דלא אפסחן דסרירא ליה הרי הוא כקרקע לא כדברי יחיד כגון ר' אבנ' דכוותי דבורים ודף סל נחתמין סקבעו בכותל מדבר סהוא גרובי קרקע כלסון חכמים ומספקא לן והמוכיא מחברו עליו הראיה עכ"ל בעטור עכ"ל:

סס וכתב בעל העטור ופירש רבנו אלפסי ז"ל בכל אשה קאמר סאינה אסת איש עכ"ל והרשב"א ז"ל כתב ומסתברא לאסיה סאינה ירועה תחת בעל אי' נמי לכתובה וכסיהם לה נכסיהם הא לאו הכי לא דהערמה היא וכל טים לחוס להערמה כעין זו יש בו משום דיכא דבר מכרה עכ"ל: מכר לטומטום ולאנדרוגינוס וכו' היתה הקרקע וכו' זה עס וכפי ביאור ההלכות במה סנזכר סס: היה

סס וכתב בעל העטור ופירש רבנו אלפסי ז"ל בכל אשה קאמר סאינה אסת איש עכ"ל והרשב"א ז"ל כתב ומסתברא לאסיה סאינה ירועה תחת בעל אי' נמי לכתובה וכסיהם לה נכסיהם הא לאו הכי לא דהערמה היא וכל טים לחוס להערמה כעין זו יש בו משום דיכא דבר מכרה עכ"ל: מכר לטומטום ולאנדרוגינוס וכו' היתה הקרקע וכו' זה עס וכפי ביאור ההלכות במה סנזכר סס: היה

סס וכתב בעל העטור ופירש רבנו אלפסי ז"ל בכל אשה קאמר סאינה אסת איש עכ"ל והרשב"א ז"ל כתב ומסתברא לאסיה סאינה ירועה תחת בעל אי' נמי לכתובה וכסיהם לה נכסיהם הא לאו הכי לא דהערמה היא וכל טים לחוס להערמה כעין זו יש בו משום דיכא דבר מכרה עכ"ל: מכר לטומטום ולאנדרוגינוס וכו' היתה הקרקע וכו' זה עס וכפי ביאור ההלכות במה סנזכר סס: היה

היה מכסיק בינו וכו' מפורט עם וכתב הרשב"א ז"ל ומצאתי ממנו רבינו תם ז"ל שמכיל למדנו שאם בבתים מסוס דין בן המצר שהרי מפסיק הכותל ביניהם וכן אמר גם הרב רבי מאיר אבולעפיא ז"ל ונראה שאין הכרח רומה לראיה דטען סעף אין עשויה להסתלק וכן דכבדקלים דבר חסודואין הבעלים עשוין לעקרן ולאבדן וסודות חלוקין הן לעולם אבל בתים דרכן לחברן בפתיים ולכך הן עשוין ואף בעל החצר עשויה לחלק חצרו לבתים ומחברן בפתיים עד כאן לשון הרשב"א ז"ל בחדושי:

פרק שלשה עשר

הנותן

מתנה וכו' מפורט עם היות כתוב בספר מתנה זו אחריות וכו' גם זה עם: אמר הלוקח כן הוא וכו' זה מבוחר בהלכות: ויראה לי סכרי לטעון וכו' טעם הרב ז"ל שאם לא כן היו יכולין להערים ולמכור ויטעון דמים הרבה ואם תאמר שאין אדם חסוד על הסכוד ומתוך כך כאמריהו אם כן אם היה טוען שהיא מתנה אף על פי שיש בה אחריות כאמריהו בטענה לא מאי אית לך למימר חזקה שאין אדם מקבל אחריות על המתנה הכא כמי חזקה אין אדם קונה סוה מנה במאיתים זה נראה:

היה כתוב בספר מתנה וכו' מפורט בהלכות הדין והטעם וכתב הרשב"א ז"ל ואם זה עומד בטענתו ואומר לא כי אלא מתנה היא כלוקח ודאי מסלקין ליה וכו' לי טעמין כמה סוה וכו' עכ"ל: החליף חצר בחצר וכו' מכילן שרעו ז"ל כרעת מי שאמר שאפילו בבתים יס דין בן המצר וכן כתוב בעיטור וקטיון בכל מיני אית בהו דיכא דרב מצר לבר ממטלטלי ומקומות בית הכנסת כקרקע רמון דהא אית להו חזקה וכל דאית להו חזקה אית להו מסו' דיכ דרב מצר עכ"ל ודין החליפי סכתב המחבר פסוט הוא שהרי אין בן המצר יכול לתת לו אותה חצר שהמוכר רוצה ובחצר סוכא קפדה: מוכר לו קרקע מעט באמצע סדה וכו' מבוחר עם בגמרא ובהלכות: המוכר על תנאי בין שהתנ' פסוט: הלוקח סכנה והסביח כו' זה כמטך אחר מה סכתב הלוקח הרי הוא כסליח בן המצר והודו לו האחרונים ז"ל ו

פרק שלשה עשר

הנותן

מתנה כו' עד ואין לך מחילה ב גדולה מזו שרק המקבל: בעל חוב סל מוכר סטרף וכו' עד וכוטל מן המוכר כתב הר"ב לזה לא ידעתי טעמו מפני שפסע סקנה מאיס טיס לו עליו סטר חוב עכ"ל: ואני אומר הואיל ולסכוד כיתן הגמרא נקבל את סלו וחכם יוסף לקח: כל בעל חוב סטרף עד כמו סיתבאר במתן ההלכה פרק המקבל והביאור שר סמוכ' עטר דהלכו מלוה ולוה: קטן סהיה בן המצר כו' עד סוף הפרק פרק המקבל: פרק

היה מפסיק בינו ובין מצר של חברו וכו' דקלים או בנין גבוה וחוק או גומא וכיוצא בהן רואין אם יכול להכניס אפילו תלם אחד בתוך הדבר המפסיק עד שיתערבו שתי השדות הרי זה בן מצר שלו ומסלק הלוקח ואם לא אינו מסלק הלוקח:

פרק שלשה עשר

הנותן

מתנה אין בה דין בן המצר היה כתוב בשטר מתנה שאחרית מתנה זו על הנותן יש בה דין בן המצר הואיל ויש בה אחריות מכירה היא ולא כתב מתנה אלא לבטל זכות בן המצר וכמה נותן לו מה שהיא שוה הוא והערמה עשינו ומכירה היא בכך וכך קנייתה נשבע בנקיטת הפין וכוטל כדן השלוחין ויראה לי שצריך לטעון דמים שהן ראוין או יתר מעט אבל אם אמר על שוה מזה במאיתים קניתי אינו נאמן היה כתוב בשטר מתנה וקבלתי עלי אחריות מתנה זו שאם תצא מידו אתן לו מאיתים נותן לו בן המצר ואחכ מסלקו ואף על פי שאינו שוה אלא מנה: החליף חצר בחצר אין בה דין בעל המצר החליף בבחמה או במטלטלין רואין דמי אות החצר או דמי אותם המטלטלין ונותן לו בן המצר ומסלקו ואינו יכול לומר לו הן לי כמין שלקחתי בו שוה הערמה היא ואינה מועלת כלום מוכר לו קרקע מעט באמצע שדו ואחר כך מכר לו קרקע בעד אותה שבאמצע רואין אם סהיחנל אותו המעט שמכר לו תחלה הוא עידית או וברית לגבי זאת הקרקע שמכר לו באחרונה וכה הלוקח ואין בן המצר יכול לסלקו שהרי הוא עצמו בן מצר הוא מפני אותו מעט שקנה באמצע ואם אותו מעט שקנה באמצע כמו ואת שמכר לו בסוף בעדו הרי זה מרים' ובן המצר מסלק אותו מן השרה שקנה בסוף: המוכר על תנאי בין שהתנה מוכר בין שהתנה לוקח אין בעל המצר יכול לסלקו עד שיתקיימו התנאין ויזכה הלוקח בקרקע ולא תשאר בה עמו כלל ואחר כך יסלק אותו: הלוקח שבנה והשביח או סתר והפסיד בן המצר מסלקו ונותן לו דמים הראוין לו והדי הוא בכל מעשיו כמו שהשליח אחר כך אם לוה הלוקח קודם שיסלק אותו בן המצר וסלקו בן המצר אין הבעל חוב שלוטרף מיד בן המצר והו עיקר בכל אלו הדינים שכל הלוקח בעד מצר חברו הוא כמו שליח לחברו ולתקן שלחו ודא לעות לפיכך אם השביח נוטל הרצאה ואם הפסיד וסתר או אכל הפירות מנכין אותו מן הדמים במה דברים אמורים שמתחשבין לו הפירות בשאכלן אחר שבא בן המצר והביא מעות לסלקו אבל כל הפירות שאכל מקודם שלו הוא אוכל ואין מחשבין אותו: אחד שלקח שדה אחת משנים ובא בעל המצר לסלקו מחציו בלבד שלקח מן האחר אינו יכול לסלקו או מכלקו מכולהו מניח כולה' אבל המוכר קרקע לשנים יש לבעל המצר לסלק שניהם או לסלק אחד ולהניח אחר: בן המצר שבא לסלק את הלוקח וקודם שיסלקו מכר את השדה שיש לו על המצר אבד את זכותו: שליח שמכר והדי הוא בעל המצר אינו מסלק את הלוקח שהרי הוא מכר לו ואין לך מחילה גדולה מזו: בעל חוב של מוכר שטרף השדה מיד בעל המצר הרי בעל המצר חוזר וטרף מן הלוקח שסלקו והלוקח חוזר ונוטל מן המוכר: כל בעל חוב שטרף בחובו יש לבעל המצר לסלקו לא יהא כח הטרף גדול מכח הלוקח ואם ידעה הנטרף ליתן הדמים שהיו עליו בחובו תחזור לו שדהו לעולם כמו שיתבאר במקומו: וקטן שהיה בן המצר וראו בית דין שזכות הוא לו מסלקין לו את הלוקח או ישול לו חלקן עם שאר בעלי המצר כמו שיראו: בעל שהיתה אשתו בן המצר הרי זה מסלק את הלוקח שכל נכסי אשתו ברשותו וכל זכות שתבא לידיה זכות היא לו אפי' קנו מיד אשתו שמחלה בזכות זו ללוקח אינו מועיל אלא הבעל מסלקו עמדה האשה סדעתה וסלקה את הלוקח ובן העבר שהיה נושא ונותן בנכסי ארנוו שסלק את הלוקח אם רצה הבעל או הארון מקיים על ידיהן ואם רצה לא יקיים ותחזור ללוקח ויחזיר הדמים: פרק יד

מכר לו קרקע מעט באמצע שדו ואחר כך מכר לו קרקע בעד אותה שבאמצע רואין אם סהיחנל אותו המעט שמכר לו תחלה הוא עידית או וברית לגבי זאת הקרקע שמכר לו באחרונה וכה הלוקח ואין בן המצר יכול לסלקו שהרי הוא עצמו בן מצר הוא מפני אותו מעט שקנה באמצע ואם אותו מעט שקנה באמצע כמו ואת שמכר לו בסוף בעדו הרי זה מרים' ובן המצר מסלק אותו מן השרה שקנה בסוף: המוכר על תנאי בין שהתנה מוכר בין שהתנה לוקח אין בעל המצר יכול לסלקו עד שיתקיימו התנאין ויזכה הלוקח בקרקע ולא תשאר בה עמו כלל ואחר כך יסלק אותו: הלוקח שבנה והשביח או סתר והפסיד בן המצר מסלקו ונותן לו דמים הראוין לו והדי הוא בכל מעשיו כמו שהשליח אחר כך אם לוה הלוקח קודם שיסלק אותו בן המצר וסלקו בן המצר אין הבעל חוב שלוטרף מיד בן המצר והו עיקר בכל אלו הדינים שכל הלוקח בעד מצר חברו הוא כמו שליח לחברו ולתקן שלחו ודא לעות לפיכך אם השביח נוטל הרצאה ואם הפסיד וסתר או אכל הפירות מנכין אותו מן הדמים במה דברים אמורים שמתחשבין לו הפירות בשאכלן אחר שבא בן המצר והביא מעות לסלקו אבל כל הפירות שאכל מקודם שלו הוא אוכל ואין מחשבין אותו: אחד שלקח שדה אחת משנים ובא בעל המצר לסלקו מחציו בלבד שלקח מן האחר אינו יכול לסלקו או מכלקו מכולהו מניח כולה' אבל המוכר קרקע לשנים יש לבעל המצר לסלק שניהם או לסלק אחד ולהניח אחר: בן המצר שבא לסלק את הלוקח וקודם שיסלקו מכר את השדה שיש לו על המצר אבד את זכותו: שליח שמכר והדי הוא בעל המצר אינו מסלק את הלוקח שהרי הוא מכר לו ואין לך מחילה גדולה מזו: בעל חוב של מוכר שטרף השדה מיד בעל המצר הרי בעל המצר חוזר וטרף מן הלוקח שסלקו והלוקח חוזר ונוטל מן המוכר: כל בעל חוב שטרף בחובו יש לבעל המצר לסלקו לא יהא כח הטרף גדול מכח הלוקח ואם ידעה הנטרף ליתן הדמים שהיו עליו בחובו תחזור לו שדהו לעולם כמו שיתבאר במקומו: וקטן שהיה בן המצר וראו בית דין שזכות הוא לו מסלקין לו את הלוקח או ישול לו חלקן עם שאר בעלי המצר כמו שיראו: בעל שהיתה אשתו בן המצר הרי זה מסלק את הלוקח שכל נכסי אשתו ברשותו וכל זכות שתבא לידיה זכות היא לו אפי' קנו מיד אשתו שמחלה בזכות זו ללוקח אינו מועיל אלא הבעל מסלקו עמדה האשה סדעתה וסלקה את הלוקח ובן העבר שהיה נושא ונותן בנכסי ארנוו שסלק את הלוקח אם רצה הבעל או הארון מקיים על ידיהן ואם רצה לא יקיים ותחזור ללוקח ויחזיר הדמים: פרק יד

ולפון הגמרא מוכיח שאמרנו אמר ליה לתקוני סדרתיך ולא לעותי והוא לסוף כזכר להם בשליח: וכן אם לוה הלוקח וכו' גם זה כמטך אחר מה שאמר סדיכו בשליח: והוה העקר בכל אלו הדינים וכו' כבד סתבתי זה: לפיכך אם הסביח וכו' במה דברים אמורים סמחטבין וכו' פירוט אף על פי שהוא כסליח זהו דוקא כסלקו או בא לסלקו אבל קודם לכן הרי זה סלוקח עד אותו זמן ואין מחטבין לו פירות שאכל זהו דעתו ז"ל: אחר סלקה סדה אחת משנים וכו' בן המצר וכו' סליח סמכר וכו' לא מצאתי אלו הדינים מהיכן יבאו לרב ז"ל: בעל חוב סל מוכר וכו' דעת הרב ז"ל סאחריות בן המצר על הלוקח וזהו כונת הרב ז"ל כגון סראובן וסמעון מצרכין ומכר ראוובן סרהו ליהודה אם יבא בעל חוב סל ראוובן ויטול השרה משמעון ססלק את יהודה הרי סמעון חוזר על יהודה ויהודה על ראוובן וסרהו על סל ראוובן ויטול השרה לקבון אין הלוקח כופה להקנות ולפיכך אם תסליך בידו ויטרפה ממנו הרי הוא חוזר אכל ראוובן ואם אין לו לסלם מפסיד וכיון סכך אף כסלקו בן המצר יטרפה ממנו הוא בעל אחריות שהרי הוא כחוזר ומוכרה זה נראה לי לרעת הרב ז"ל ובהשנות אא לזה לא ידעתי טעמו ואולי מפני ספסע סקנה מאיס טיס על חלקו על המחבר ואמרן שאין אחריות בן המצר כלל על הלוקח אלא על המוכר: כל בעל חוב סטרף וכו' זה נראה פסוט: קטן סהיה וכו' גם זה פסוט: בעל סהיתה אסתו וכו' סהיה וכו' כבד סתבתי בכיוצא בה פרק פלגים מהלכות מכירה: עמדה

אזכור קבל מן המוכר

הלכות שלוחין ושותפין

הלכות שלוחין ושותפין

פרק ראשון

ענין אלו ההלכות לידע דין שלוחי של אדם ושותפו ומשפטיהן במקחן ומסכרן בהפסדן ושכחן
הדינים תאלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

האומר

לשלוחו צא ומכור לי קרקע או מטלטלין או קנה לי הרי זה
מוכר ולקוח ועושה שליחותו וכל מעשיו קיימין ואין העושה
שליח צריך קנין ולא עדים אלא באמידה בלבד כינו לבין
חברו ואין צריכין עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מחו בשאר כל המענות שליח
שעבר על דברי משלחו לא עשה כלום וכן אם טעה ככל שהוא בין בקרקע בין במטלטלין
חזור שהרי הוא אומר לתקן שליחותי שדרתיך ולא לעות ולא אמרו שתונתה במטלטלין שתות והעבדים והשטר
הקרקעות אין בהן תונת אלא במוכר שלו או קונה לעצמו אבל שליח שעבר בכל שהוא חוזר ככולן נתן מעות
לשלוחו לקנות לו קרקע וקנה לו שלא באחריו הרי זה עות והשליח לוקח אותן לעצמו
שלא באחריות כמו שעשה וחוזר ומוכרה למשלח באחריו הואיל וקנה אותה במעותיו
והאחריות על השליח וכן כל כיוצא בזה לפיכך אם התנה עליו שעשהו שליח בין
לתקן בין לעות אפי' מכר לו שוה מאה דינר או לקח שוה דינר במאה אינו יכול לחזור
בו וחייב המשלח ליתן לו כפי התנאי: האומר לשלוחו מכור לי משדה שלי בית סאה
ומכר לו בית סאתים הרי זה מוסף על דבריו וקנה הלוקח בית סאה בלבד אמ' לו מכור
לי בית סאתים ומכר לו בית סאה הרי זה מעביר על דבריו ולא קנה הלוקח אמ' לו מכור לי שדה לארס אחד וחלך
השליח ומכרה לשנים ממכרו בטל שהרי עבר על דבריו אמ' לו מכור לי שדה ולא פירש אפי' מכר למאה ממכרו
קיים: הנותן מעות לשלוחו ליקח בהן חטים או מין ממיני סחורה ולא לקח אין לו עליו אלא תרעומת נתן לו
מעות ליקח בהן חטים בין לאכילה בין לסחורה והלך ולקח בהן שעור' אם פחת דמי
זה שלקח פחתו לשליח מפני שהוא משנה ואם הוסיפו דמיהן הוסיפו לבעל המעו'
היה השער קצוב וידוע והוסיפו לשליח במנין או במשקל או במדה כל שהוסיפו
לו המוכרים הרי הוא של שניהם וחולק התוספת השליח עם בעל המעות ואם היה
הדבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות: מי שהיה חייב לחברו ממון בין משום
מלוה בין משום פקדון או שכירות או נתן מעות ביד השליח ואמר לו הולך ממך זה לבעל חובי אין השליח צריך
להטפל לו ולייתן לו בפני עדים ואם אמר לשליח אל תפרע חוב זה אלא בעד' ופרעו שלא בעדים חייב לשלם וכן
אם היה החוב בשטר בין שאמר לו קח השטר ותן לו המעות בין שאמר לו תן
המעות וקח השטר ונתן בלא עדים ולא לקח השטר חייב לשלם שהרי לתקן
שלוחו ולא לעות: השולח מעות שבדיו ביד שלוחו ואמר לו הולך
ממך זה לפלוני שאני חייב לו והלך ונתן לו שלא בעדים השליח אומר נתתי
ובעל חוב או הפועל אומר לא לקחתי והרי שלשתן עומדין השליח נשבעה הית
שנתן ובעל חוב או הפועל נשבע שלא לקח
וישלים הלה לבעל חוב או לפועל או לבעל
הפקדון ואפילו היו השלוחין שנים אין עדותן
מועלת מפני שהן נוגעין בעדותן שהרי חייבין
להשבע הסת' במה דברים אמורי' בשחית
השליח מכחיש את בעל חוב והרי שלשתן
עומדין אבל אם בא השליח ואמר נתתי
כמו שאמרת לי אינו יכול להשביעו הסת' ש
שעשה שליחותו שהרי אין שם טוען עליו
טענת ודאי שלא עשה שליחותו וכן אם
מתו השלוחין או הלכו להן למדינת הים ובא
בעל חוב לתבוע הלוה אינו יכול להשביעו הסת' שלא פרעו השליח שהרי אין

האומר

לסלוחו כו' עד בכל מהו חזר אלו ה
ההלכות פ' דקדושין ובגטין פרק
הסולח ובכתובות פרק אלמנה
כזונת: נתן מעות לסלוחו לקנות
לו קרקע וכו' לפי' אם התנה עליו
וכו' עד כפי התנאי

כתב

הוא דרך הגמרא אלא
לי כיון שאנו אומרים כל
סנוי שהסליח מסכה לעות מקחו
וממכרו בטל בכל מהו לתה חייבו
רב כחמתן לאותו שליח לקבל לעצמו
סלא באחריו ולחזור הוא ולמכור
למשלח באחריו ויהיה מקחו בטל
הואיל וטעה בסליחותו וכראה לי
כל מה דאמ' רשיות מטהו בסליח
מבטל מעשה המ בזמן שהמשלח
רוצה לבטל המעשה אבל המשלח
הוא רוצה היה המקח ורוצה ס
סיתקן לו הסליח העושות וחייבו רב
כחמתן וכן הדין לכל סליחות ובעל
החיבור הזה חילק בין סליח ס
סהודיעו סהוא סליח לסליח סתם
ולדבריו אפסר כי מעט דרב כחמתן
סתם היה עכ"ל:

ואני

אומר עיקר הלכה זו מ
מפורסת כן סוף בבא
בתרא והקושיא סל ה'אבד לא על
דמ' זל היא אלא על הגמרא והסת'
מיהא ספיר תרצה וכן מסמע קצת
מלפסן ר'י אלפס זל סהביא בהלכו':
האומר לחבירו מכור לי כו' עד
תרעומת בכתובות פרק אלמנה
כזונת: נתן לו מעות כו' עד
לבעל המעות בניזקין פרק הגזל
עכ"ס: היה הסער קצוב עד הכל
לבעל המעות בכתובות פר' אלמנה
כזונת: מי סהיה חייב לחבירו
וכו' עד חייב לסלס ר'י אלפס זל
כתב כן בהלכות פרק הכותב:
וכן אם היה החוב בסטר עד ולא
לעוות בכתובות פרק הכותב:
הסולח ממון סבדיו עד סליחותו
פרק האיס מקדס וכתבו ר'י אלפס
זל בהלכות פרק הכותב: וכן
אם מתו הסלוחי עד וכן כל כיוצא
בזה פרק האיס מקדס: ראובן
ססלח כתב לסמעון כו' עד סוף
הפרק פר' הגזל קמא: פרק ב'

פ' אלמנה
כיוצא:

פ' הגזל
קמא:

פ' אלמנה
כזונת:

פ' האיס
מקדס:

פ' הגזל
קמא:

דין חזקת סליח
עוסה סליחותו תמכ'
בסימן כ"ב
עיי' בה' סכירו פ"ט

והא דאמרינן פ' הגזל
קמא הוסיפו לאמכע בכותן
לו מעות למכיל סכר מדבר
כדלקמן עיי' בסימן ט"ו:

כתב ר'אבן סמעין מהכא
דלית לדבן כנס דאמ' כיכר לו
ואו באין לירי סבועת סוה ועיי'
בספ' מספטים בסימן מ"ד וחלף
סייך לומ לתקוני סדרתך ולא
לעוותי והיה לך ליתן לו בעדים
דכיון דאיכא תרי היו סבורין
להיות עדים ועכ"ל לא פרעו כ
בסערי ר'אבן עכ"ל:

אמר רב יהודה אמר סמואל אין
מסלחין מעות בדיוקני ואפילו עדים
חתומים עליהם רבי יוחנן אמ' אם עדי'
חתומים עליהם מסלחין פ' ט"ס עדים חתומין עליהם סזו היא דיוקני סלו ומסרו

לשלוחו צא ומכור לי קרקע או מטלטלין או קנה לי הרי זה
מוכר ולקוח ועושה שליחותו וכל מעשיו קיימין ואין העושה
שליח צריך קנין ולא עדים אלא באמידה בלבד כינו לבין
חברו ואין צריכין עדים אלא לגלות הדבר אם כפר אחד מחו בשאר כל המענות שליח
שעבר על דברי משלחו לא עשה כלום וכן אם טעה ככל שהוא בין בקרקע בין במטלטלין
חזור שהרי הוא אומר לתקן שליחותי שדרתיך ולא לעות ולא אמרו שתונתה במטלטלין שתות והעבדים והשטר
הקרקעות אין בהן תונת אלא במוכר שלו או קונה לעצמו אבל שליח שעבר בכל שהוא חוזר ככולן נתן מעות
לשלוחו לקנות לו קרקע וקנה לו שלא באחריו הרי זה עות והשליח לוקח אותן לעצמו
שלא באחריות כמו שעשה וחוזר ומוכרה למשלח באחריו הואיל וקנה אותה במעותיו
והאחריות על השליח וכן כל כיוצא בזה לפיכך אם התנה עליו שעשהו שליח בין
לתקן בין לעות אפי' מכר לו שוה מאה דינר או לקח שוה דינר במאה אינו יכול לחזור
בו וחייב המשלח ליתן לו כפי התנאי: האומר לשלוחו מכור לי משדה שלי בית סאה
ומכר לו בית סאתים הרי זה מוסף על דבריו וקנה הלוקח בית סאה בלבד אמ' לו מכור
לי בית סאתים ומכר לו בית סאה הרי זה מעביר על דבריו ולא קנה הלוקח אמ' לו מכור לי שדה לארס אחד וחלך
השליח ומכרה לשנים ממכרו בטל שהרי עבר על דבריו אמ' לו מכור לי שדה ולא פירש אפי' מכר למאה ממכרו
קיים: הנותן מעות לשלוחו ליקח בהן חטים או מין ממיני סחורה ולא לקח אין לו עליו אלא תרעומת נתן לו
מעות ליקח בהן חטים בין לאכילה בין לסחורה והלך ולקח בהן שעור' אם פחת דמי
זה שלקח פחתו לשליח מפני שהוא משנה ואם הוסיפו דמיהן הוסיפו לבעל המעו'
היה השער קצוב וידוע והוסיפו לשליח במנין או במשקל או במדה כל שהוסיפו
לו המוכרים הרי הוא של שניהם וחולק התוספת השליח עם בעל המעות ואם היה
הדבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות: מי שהיה חייב לחברו ממון בין משום
מלוה בין משום פקדון או שכירות או נתן מעות ביד השליח ואמר לו הולך ממך זה לבעל חובי אין השליח צריך
להטפל לו ולייתן לו בפני עדים ואם אמר לשליח אל תפרע חוב זה אלא בעד' ופרעו שלא בעדים חייב לשלם וכן
אם היה החוב בשטר בין שאמר לו קח השטר ותן לו המעות בין שאמר לו תן
המעות וקח השטר ונתן בלא עדים ולא לקח השטר חייב לשלם שהרי לתקן
שלוחו ולא לעות: השולח מעות שבדיו ביד שלוחו ואמר לו הולך
ממך זה לפלוני שאני חייב לו והלך ונתן לו שלא בעדים השליח אומר נתתי
ובעל חוב או הפועל אומר לא לקחתי והרי שלשתן עומדין השליח נשבעה הית
שנתן ובעל חוב או הפועל נשבע שלא לקח
וישלים הלה לבעל חוב או לפועל או לבעל
הפקדון ואפילו היו השלוחין שנים אין עדותן
מועלת מפני שהן נוגעין בעדותן שהרי חייבין
להשבע הסת' במה דברים אמורי' בשחית
השליח מכחיש את בעל חוב והרי שלשתן
עומדין אבל אם בא השליח ואמר נתתי
כמו שאמרת לי אינו יכול להשביעו הסת' ש
שעשה שליחותו שהרי אין שם טוען עליו
טענת ודאי שלא עשה שליחותו וכן אם
מתו השלוחין או הלכו להן למדינת הים ובא
בעל חוב לתבוע הלוה אינו יכול להשביעו הסת' שלא פרעו השליח שהרי אין

דין חזקת סליח
עוסה סליחותו תמכ'
בסימן כ"ב
עיי' בה' סכירו פ"ט

והא דאמרינן פ' הגזל
קמא הוסיפו לאמכע בכותן
לו מעות למכיל סכר מדבר
כדלקמן עיי' בסימן ט"ו:

כתב ר'אבן סמעין מהכא
דלית לדבן כנס דאמ' כיכר לו
ואו באין לירי סבועת סוה ועיי'
בספ' מספטים בסימן מ"ד וחלף
סייך לומ לתקוני סדרתך ולא
לעוותי והיה לך ליתן לו בעדים
דכיון דאיכא תרי היו סבורין
להיות עדים ועכ"ל לא פרעו כ
בסערי ר'אבן עכ"ל:

אמר רב יהודה אמר סמואל אין
מסלחין מעות בדיוקני ואפילו עדים
חתומים עליהם רבי יוחנן אמ' אם עדי'
חתומים עליהם מסלחין פ' ט"ס עדים חתומין עליהם סזו היא דיוקני סלו ומסרו

היהיא אית' דיהבא זוני
לגבר' למיחבן ארעא כו'
אתו לקמיה דרב כחמתן
א' לתקוני סדרתך כו'

וכן כתבו התו' מדרסר ליה
סטרסא בין בתחילה בין בסוף ד
דהסתא אית ליה לאקווי ארעתייה
איך יעסה אבל אי לא אמר לא הב
לי זוני ולא הזכיר לו את הסטר
כלל מפטר דאמ' ליה את הימנתייה
דלא אמרת לי סקול סטרסא כעין
סמצינו בריס גמל רב' גב חסוני
על ספקסו רחסוני אמר ליה לבעל
הבית אכא סליחותא דירך עברי
מחי אית לי גבי סכיר אף על גב ד
דמיסתבע לי לא מהימן לי את
הימנתי' דלא אמרת לי בבסערי הב
לי עכ"ל ור'אבן כת' דאין מכה ליתן
סכר לפועל באפי סערי אבל מכה
להלוו ולכרוע באפי סערי עכ"ל:

וכן כת' ר'אבן וכן רב אלפס
כתב דהכי סדרו ממתיבתא
מכח מכה התגרי ומנהגא כי
האי מנהגא הוא וכן כתב בס'א
בסס רב אלפס והר' יוסף הלוי
אבן מיגס וכן כל לרבינו ברוך
אף על פי ספסק כרעה דסליח
סעסאו בעד' לא הוי סליח אם
כתב לו בכת' ירוהו סליח ומה
סאנו מצריכין לכתוב הרסאה
להקנות אגב קרקע מסוס ד
דחייסוי סמא ימות וספלי קמי יתמי עכ"ל:

חתומים עליהם מסלחין פ' ט"ס עדים חתומין עליהם סזו היא דיוקני סלו ומסרו
לסליח לסלוח לו המעות כפי' זה ופסק רב אלפס דאין הלכה כל יוחנן לא כסמואל רסוגיא רסמעתיא כותיה התם ס'א וכן רבי המחבר
סכתב דאין דבר מועיל אלא אם כן יודע סהוא כתב וכן פסק רבינו סמואל וכו' בתו ועיי' בהלכות גזלה פ' דיוקני פ' בערך צורה
ידועה כגון סימן סהוא כתיבה וכן פ'ס' וי' דיוקני דיוקני סני קניס כמו סלוחין קנה אחר וחותכין אותו לב' קניס ונותן אחד
לכפקר ואת' ליה מי סיביא לך זה העין הסייך לזה על דיו סלח לי אסר לי בידך ובס'א כתב בס'י דיוקני סס סבטעגו סחותמין
בהן חותמין:

פרק שני אין

בניהם סכל מי סירצה וכו' עד קיים
מפורטת להדיא אבל סברא היא
פעל כל טענה שהיא יטעון כנגדו
בחוס' אמנה ויש בה ממון מטביעל
אותו היסת וכפטר וזה בכמה מ
מקומות בתלמוד וגם רמ' זל כתב
כך בכמה מקומות במסנה תורה
זה אבל לאו כיוכלא חזיל ותני:
הפליח סקנה או סמכר כו' עד
ספסלו עיקר ההלכ' במציעא פרת
הסואל והחלוקים מוסכמי' מרעת
הגאון זל: ראוון סקנה טרה
מסמעות עד סטר אחר בממ' פרת
הגבול עכ"ס: הסרסור פליח
הוא כו' עד וכן כל כיוכלא בזה פרת
המוכר את הספינה הסכמו כן
הגאונים כ"כ: ראוון אומר במאה
אמרתי לך למכור וכו' אם כבר
כתן לו החמטיס עד וזכה הלוקח
כתב הר"ב זל אין כאן סבוב
התור' לפי סראוון אינו
תובע אלא בגדו ואינו יודע סמכר
לא מפי סמעו ואינו טוען לא במכה
ולא בטום רבר מסוים אלא בגדו
ומאן דלא סבר כן לא סבר כלום
הילכך יטבע סבוב היסת הסרסור
ויפטר עכ"ל:

סר האיס
מקרים ופ'
ירבית:
ס' הכניס
הטל וע"ס

ואני או מעולם לא יבא דבר
זה מפי הר"ב זל אחר
כי כבר הסכים עם הר' סמוס כ"כ
פרק הספינ' סהסרסור פליח כמו
סכתבנו וברין הזה לא זכר כלל
סס נגר ולא נחלק רק על דר ה
המכר זה אומר בכה וזה אומר בכה
לא בגר מאן דכר סמיה ועוד היחך
אמר סאינו טוען לא במכה כו'
והלך תחלת הדין כת' ראוון אומר
במכה אמרתי לך למכור ועיניך ר
רוות לא דואי אחר מן התלמדי'
כתבו ותל' אהובאלין גדול ריק הדין
הוא עם רמ' וסיעתו וגם רמ' זל
מקוצי כן כת' מרעת רבותינו בעלי
התוספות זל: ואם ידע הלוקח
סחפץ זה סל ראוון וכו' עד אחר
סקינתי

עולה ד'
כרדים:
סוף ה
האומין

ואני אומר גם זו סברא ואיכה
גמר מפורט ריק סכמה
מפי הגאונים זל ועיקר סמעותן
דסרסור פרת המוכר את הספינה
וכן כתב הר"ס זל מקוצי על דעת
רבותינו בעלי התוספות זל: כל ס'
בכמה סתמכא והרי מכא ואך יחזור
דרך סברא הר' סמונה ומה סכתב רמ' זל
מסמכות הגאונים הר' סמוני זל
נוסא סכר פרת המוכר את הספינה
ובגדרי' פ' כרדי: הלוקח כלים מבי'
האומן כו' עד סוף הפרת עיקר הכל
פרת המוכר את פרת האומן כן עד
ריס פרת דהלכות סכירות: פרת

הלכות שלוחין ושוחטין

מגדלעו

הגוי נעשה פליח כו' עד המסלח כן ברית
במסכת קדושין פרת האיס מקדש וכבא
מציעא פרת אימה כסך: עוסה ארס
פליח כו' עד ואחר הקטנה סכ דקדושין
וכבא בתרא פרת המוכר את הספינה:
לפיכך הסולח בנו קטן כו' עד הריזה
פטור כרת המוכר את הספינה:
האומר לחברו מה פיס לי בדרך
עד באחריותו במציעא פרת הסואל:
וכן סכים סהמנו
כתב הר"ב זל ובסעטת היסת עכ"ל:
ואני אומר עיקר הלכה זו במציעא
פרת הסואל ובגמרא אין הסעטת

ואמר לא שלחתי כתב ואחרים רמו
בך שמעון חייב באחריותו ומשלם
לו לראובן אחר שיחרים על מי
ששלח כתב זה מדעתו ולא יודה
ויש מי שחורה שישבע ראובן
ואחר כך ישול כדין כל הנשבעין
"ונטלין": לוי שבא בשליחות
ראובן ולקח חמשים משמעון
וכא ראוון ואמר לא שלחתי
ליקח אלא עשרים ועשרים בלבד
הביא הרי ראובן נשבע שלא
שלחו לחביא אלא עשרים ועשרים
בלבד תביא לו כדין כל מודה
מקצת לוי עיין בהלכות הלואה
"נשבע הסת שהחמשי' שנתת
לי נהתי לראובן ולשלם שמעון
מביתו אם היה חייב לראובן
וכן כל כיוצא בזה:

פרק שני

אין

תגוי נעשה שליח לרבר מן הדברים
שבעולם וכן אין ישראל נעשה
שליח לגוי לדבר מן הדברי' שנ'
כן תרימו גם אתם מה אתם בני
ברית אף שלוחכם בני ברית
והוא הרין לכל התורה כולה
ומה משלחכם בן ברית אף
בכל התורה כולה המשלח
בן ברית: עושה אדם שליח איש
או אשה ואפילו אשת איש
ואפילו עבד ושפחה הואיל
והן בני דעת וישנן במקצת
מצות נעשין שלוחין למשאומתן
אבל מי שאינן בני דעת והן
חרש שושה וקטן אינן נעשין
שלוחין ולא עושין שליח אחר
הקטן ואחר הקטנה לפיכך
השולח בנו קטן אצל החנוני
וכו' ר' לוי באמר שמן ונתן לו
את האסר ואבד את השמן
ואת האסר תחנוני' חייב לשלם
שלא שלחו אלא להודיעו ולא
להיה לו לשלם אלא עם בן
דעת וכן כל כיוצא בזה ואם
פירש ואמר שלח לי עם
הקטן הרי זה פטור:
האומר לחברו מנה שיש לי
בידך בין במלוח בין פקדון
שלחתי לי ביד פלוני אפילו
היה קטן אם רצה לשלחו בידו
נפטר ואינו חייב באחריותו
וכן שנים שהתנו ביניהם
שכל מי שירצה לשלוח לחברו
משלח ביד מי שירצה המשלח
הרי זה משלח ביד מי שירצה
לו שהוא ראוי להוליך דבר
הואם נגנב או אבד בדרך
או שפטר בו השליח הרי המשלח
פטור שכל תנאי שבממון
קיים והוריע שהוא שליח
בדבר זה לפלוני אף על פי
שמשיך או שהמשיך נמצא
שעבר על דעת משלחו בטל
המקח ומחזיר ואם לא
הודיע שהוא שליח נקנה
המקח ויהיה הדין בינו
ובין זה ששלחו: ראוון שקנה
שדה משמעון ואמ' לו
לוי קניתי אותה וכתב שטר
מכר שטר מכר בשם לוי
וחזר ראוון ואמ' לישמעון
לעצמי קניתי הוור וכתוב
שטר מכר בשמי אין כופין
את המוכר לכתוב לו שטר
אחר בשם ראוון ואם התנה
עמו בתחלה ואמר לו
לעצמי אקנהוה שאכתוב
שטר בשם לוי כדי שלא
ידעו כי שאני הוא הקונה
הרי זה כופין לחזור ולכתוב
שטר אחר בשמו:
הסרסור שליח הוא אלא
שהוא נוטל שכר על שליחותו
לפיכך אם שנה דעת
הבעלים משלם מה שהפסיד
ביד ראוון שנתן חפץ
לשמעון הסרסור ואמר לו
מכור לי וזאל תמכור
בפחות ממאה והלך ומכרו
בחמשים משלם חמשים
מביתו מכר במאתים
הכל לראובן וכן כל כיוצא
בזה ראוון אומר במאה
אמרתי לך והסרסור אומ'
בחמשים אמרת ליוכן
בחמשים מכרתי נשבע
הסרסור שבועת התורה
שחפץ זה של ראוון הוא
וזה המוכר לו סרסור הוא
יחזיר החפץ לבעלים
ויחרים על מי שנתן לו
רשות למכור בחמשים
או שרצה בחמשים וחזר
בו אחר שקניתי:
כל סרסור שהודיע
ללוקח שחפץ זה או קרקע
זה של ראוון ואחר שקנה
הלוקח אמר ראוון איני
רוצה למכור בדמים
אלו מחזיר הלוקח שטר
לא פסק לו דמים ואמר
לו מכור בכך וכך:
כל סרסור שאבד
החפץ מידו או נגנב
או נשבר חייב לשלם
מפני שהו' נושא שכר:
הלוקח כלים מבית
האומן לשגור לבית
חמיו ואמר לו אם
מקבלין אותן ממני
אני אתן לך את
דמיהם ואם לאו
אתן שכר מועט
ונאנסו' בהליכה
הרי זה חייב לשלם ואם
ר' פי' דחטיב לוקח עיין בתו'
פרת הספינה במעטתא
כלים מבית האומן עכ"ל

פרק קמ"א דבבא מציעא
הכל דהסליח בר חיובא
הוא לא מ' מחייב
סולחו אם אמר ארס
לחברו קח לי סור
מבית פלוני סהוא
פלי וכמכא סלא
היה סלו לא לנגוב
כתכון כתחייב
סולחו באחריותו
סל סור במסכת
הסליח דפיזן
סהסליח לא דע סהוא
נגוב ססוב
כמו סכר ד דבע"כ
מתיב כה אף
על גבדו בעי עבד
ואי בעי לא
עבד פ"י מפסקי
הר' חזקיה
בפ"ק בב"מ:

וכן פ"ב בספר פרת המוכר
הספינה
הא דתנן כטברה
החבית כטברה
לסרסור דמתח'
סנותנין להם
סכר כסמוכרין
וכגון סלא
היה מחמת
אונס אלא סלא
כזהר יפה
במדירה
דלא כפר"ס
ספירס סהסרסור
קוט' לעצמו
וחזר מוכר
לבעל הבית
דאס כן אמאי
קוט' כטברה
וסבך ויקרא
וזולא ראיירי
בה ברישא
ת"א עכ"ל:
סמאחר
סקובת דמיהן
הרי הן בחזקת
לקוחין עד
סידע סאינן
לקוחין כן
פ"ס וכן פ"י
דחטיב לוקח
עיין בתו'
פרת הספינה
במעטתא
כלים מבית
האומן עכ"ל

הר"ב זל בסהסרסור
לו לא אמר
לו כלום ואם
אמ' לו מכור
לי חפץ זה
אומר גם זה
לפי סטתו
בכתב ואינו
מחוייב להסיב
עליו מאחר
סהוא וה"ס
מקוצי כן
הסכים מרעת
רבותינו בעלי
התוס' זל:
וכל סרסור
כו' עד סהוא
נוסא סכר
פרת המוכר
את הספינה
ובגדרי' פ'
כרדי: הלוקח
כלים מבי'
האומן כו'
עד סוף הפרת
עיקר הכל
פרת המוכר
את פרת
האומן כן
עד ריס פרת
דהלכות
סכירות: פרת

הלכות שלוחין ושוחפין מגדל עזר קנין תרמא

פרק שלישי מי

המאה ע"ל: ואנו אומר בזה למימר מגדל עזר

סהיתה לוקרקה כו' עד עלי למלמו בזיקין פרק מרובה: כתב הר"ב ז"ל דוקא סליט או רביע אבל אם אמר לו מאה דינרין ממה סיס לי ביד פלוני יהיו סלך לא דינר אלא על

לא ירדתי לסוף דעתו ואם קבלה נקבל ואם לדין יתסובה שאפילו על הכל היה לו לרין ואעפ"י שקב לו סך

הפולח כדן: אחר מן האחי' סלח חלקו עד ויתבע גם הוא בכתובות פרק מי סהיה כסוי: הבעל בכסוי אסתוכו עד חץ לו פירו' בגיט' סוף פ' הסולח: מי סהיה לו ביד חבירו כו' עד בהרס' על הפקדון בניזקין פ' הגזל ע"ב: וכל הבא בהרס' אה כו' עד עמיו כתב הר"ב ז"ל דוק כסאו עם בעל דינו בעיר אחת ומרס' לאחר לתבוע חובו אבל אם היה בעל דינו בעיר אחר מכלל ממון לחבירו הוא ע"ל: ואנו אומר זו אינה הסגה אלא סברא מוסכרת על עיקר ההלכה פ' סבועת העדות ופרק אהו כסך וכמה מקומות וכבר כתבתי כמה פעמים בחבור זה שאין לו עסק ל"מ ז"ל בבאור הסברות והפירוטין בזה מסכה התורה וסמו מוכיח עליו: התובע חבירו בדין עד תביע' הממון פרק סבועת העדות ובניזקין פ' מרובה בהסקמת הגאון ז"ל: מי סהיה לו מעו פקדון כו' עד רין עמו ומזכיר בבבא קמ' פ' הגזל ע"ב ובמכישא פרק הזהב: היתה לו מלוה ביד אחר וכו' עד החוב בסטר

ואם נאנסו בחזרה פטור נשלח על מנת למכרן לאחרים ואמר לו אם ימכרו במקום פלוני או עד זמן פלוני אתן לך דמים כך וכך ואם לא ימכרו אחזיר לך ונאנסו בין בהליכ' בין בחזרה ח"י לשלם כל שליח שטען שארעו אונס פלו' חפסיד כך וכך הדין זה גשבע שבע' השומרין על טענתו ופטור ואם היה האונס במקום שאפשר להביא עליו עדים או דבר שתוא גלוי וידוע שהרי ימצא עדים הרי זה צריך לחבי' ראייה על טענתו ואם לא הביא עדים אינו נאמן ומשלם מעשה באחר שאמר לשלוחו קנה לי ארבע מאות גרבי וין ממעות שחיו לו בידו וקנה לו ונמצא דומין אמר תכמי' מנין גדולה כזה שחחמין קול' יש לו הואיל ואפש' להביא ראיה יביא ראיה שלא היה היין חומין בשעה שלקח ופטור ואם לא הביא ראיה ישלם וכן כל כיוצא בזה מדרבים שהראיה מצויה בהן אבל דבר הנעלם שאין ראיתו מצויה ישבע עליו וכן הדין בכל טענת שיטעון השותף וכיוצא בזה

פ' מאונסים אבל בגב' ואברה חיוב מפקי סהוא כנושא סכר גם בחזרה דהואיל ונהנה סכתפאר בה קבלה דאל' חמימר מסתברא פטור מטואל וחיי' כסומר סכר כו' ותניא כותיה בגמ' פ' האומנין וכן כתבב"ה ע"כ:

דתני' חייס' בן יהודה אומר אין רואה סבועת' ס' תהיה בן סניהם ה' י' רואה וביא עדי' ויפטור ע"כ:

כראית' הת' אל' זכיל' לך ותקיי' כו' ע"כ:

ואמר לשלוחו קנה לי ארבע מאות גרבי וין ממעות שחיו לו בידו וקנה לו ונמצא דומין אמר תכמי' מנין גדולה כזה שחחמין קול' יש לו הואיל ואפש' להביא ראיה יביא ראיה שלא היה היין חומין בשעה שלקח ופטור ואם לא הביא ראיה ישלם וכן כל כיוצא בזה מדרבים שהראיה מצויה בהן אבל דבר הנעלם שאין ראיתו מצויה ישבע עליו וכן הדין בכל טענת שיטעון השותף וכיוצא בזה

פרק שלישי מי

שהיתה לו קרקע תחת יד אחר או שהיו לו מטלטלין פקדון ורצה לעשות שליח לרדן עם זה ולהוציא הקרקע או הפקדון מתחת ידו הרי זה כותב לו 'הרשאה וצו' ללקנו' מידו שהרשתי ואומר לו רדן וזכה ותוציא לעצמך וכיוצ' בעניני' אלו ואם לא

כתב לו אינו יכול לרדן עמו מפני שהוא אומר לו אין אתה בעל דיני אע"פ שכתב לו בן אינו אלא 'שליח וכל מה שזכר בו הרי הוא של משלחו וכל ההוצאות ש שרצא השליח על דין זה שחורשה הרי המשלח חייב בוק שכך כותבין בהרשאה כל שתוציא בדין זה עלי לשלמו הקנה לוח שהרשה שלישי או רביע מה שיש לו ביד חברו הרי זה עושה דין על הכל הואיל ודן על חלקו והרי הוא בעל דינו בחלקו דן על הכל: אחר מן האחים שלא חלקו או מן השותפים שבא לתבוע תובע על הכל הואיל ויש לו חלק בזה הממון אינו צריך 'הרשאה משאר שותפין ואין השותף האחר יכול לומר לשותפו שדן אילו היתי אני שם הייתי תובע טענות אחרות ומחייב בעל דיני שהרי' אומרין לו למה לא באת לתבוע גם אתה לפיכך אם היה במדינה אחרת יש לו לחזור על בעל הדין ולרדן עמו ולומר לו אני איני מודת מכל מה שטען שותף שלי לפיכך יש לתבוע לעכב ולומר לזה או דן עמי בחלקך או הבא הרשאה שהרי ממון שניכם בידי ושניכם בעלי דיני ולמחר יבא אחיך או שותפך ויתבע גם הוא: הבעל בכסוי אשתו צריך הרשאה ואם יש פירות בקרקע מתוך שיש לו לרדן על הפירו' שהריהן שלו דן על העיקר ואינו צריך הרשאה מאשתו שאם אין לו קרקע אין לו פירות: מי שהיה לו ביד חברו פקדון או מלוה בין מטלטלין בין מעו' ועושה שליח בעדים להביא לו הרשות ביד זה שהם אצלו אסר רצה ליתן נפטור ואינו חייב' באחריותן שהרי נתן לשלוחו ואם לא רצה ליתן אינו נותן שאין זה בעל דינו עד שיבא בהרשאה על הפקדון וכל הבא בהרשאה הרי הוא בכלל הנאמ' בהן ואשר' לא טוב עשה בתוך עמיו: התובע חברו בדין במטלטלין או במעות שהפקיד אצלו וכפר בו אע"פ יכול' לכתו' הו' שאה עליו שנמצא זה כמשקר שהוא אומר לו הרשיתך מה שיש לי ביד פלוני וכבר אמר פלוני שאין לו אצלו כלום וכן מי שנתחייב לו חברו שבועה אינו יכול להרשות אחר עליו להשביעו שאין שם דבר שיקנה לו ואין אדם מרשה על תביעת דברים שאין הדבר' נקנין אלא על תביעת הממון: מי שהיו לו מעות פקדון ביד אחר מידו מועיל בזה שאין המטבע נקנה בחליפין אלא כיצד עושה נותן לו קרקע כ' כל שהוא ומקנה לו המעות על גבה כדי להוציאן בהרשאה זו והולך ודן עמו ומוציאן היתה לו מלוה ביד אחר אינו יכול לכתוב 'הרשאה עליה ואפי' היה החוב בשטר מפני שהמלוה להוצאה ניתנה ואין אדם מקנה לחבירו דבר שאינו בעולם ואין לו דרך שיקנה אדם חוב בה אלא או' במעמד שלשתן והוא דבר שאין לו טעם כמו שבארנו או בהקניית שטר החוב עצמו בכתיבה ומסירה מפני שהוא מקנה השעבוד שבו: זה

והילכתא סליח סויה ולא סקיל' מדי ודל' כחייב דחמרי סותפא סויה ועיין בסמ"ג כ"א ע"כ:

וכן דין אחר מבני העיר סעירער על חבירו עבור היסוב ועיין בסמ"ג י"ב בסמ"ג ע"כ:

לפיכך אם היה במדינה אחרת יש לו לחזור על בעל הדין ולרדן עמו ולומר לו אני איני מודת מכל מה שטען שותף שלי לפיכך יש לתבוע לעכב ולומר לזה או דן עמי בחלקך או הבא הרשאה שהרי ממון שניכם בידי ושניכם בעלי דיני ולמחר יבא אחיך או שותפך ויתבע גם הוא: הבעל בכסוי אשתו צריך הרשאה ואם יש פירות בקרקע מתוך שיש לו לרדן על הפירו' שהריהן שלו דן על העיקר ואינו צריך הרשאה מאשתו שאם אין לו קרקע אין לו פירות: מי שהיה לו ביד חברו פקדון או מלוה בין מטלטלין בין מעו' ועושה שליח בעדים להביא לו הרשות ביד זה שהם אצלו אסר רצה ליתן נפטור ואינו חייב' באחריותן שהרי נתן לשלוחו ואם לא רצה ליתן אינו נותן שאין זה בעל דינו עד שיבא בהרשאה על הפקדון וכל הבא בהרשאה הרי הוא בכלל הנאמ' בהן ואשר' לא טוב עשה בתוך עמיו: התובע חברו בדין במטלטלין או במעות שהפקיד אצלו וכפר בו אע"פ יכול' לכתו' הו' שאה עליו שנמצא זה כמשקר שהוא אומר לו הרשיתך מה שיש לי ביד פלוני וכבר אמר פלוני שאין לו אצלו כלום וכן מי שנתחייב לו חברו שבועה אינו יכול להרשות אחר עליו להשביעו שאין שם דבר שיקנה לו ואין אדם מרשה על תביעת דברים שאין הדבר' נקנין אלא על תביעת הממון: מי שהיו לו מעות פקדון ביד אחר מידו מועיל בזה שאין המטבע נקנה בחליפין אלא כיצד עושה נותן לו קרקע כ' כל שהוא ומקנה לו המעות על גבה כדי להוציאן בהרשאה זו והולך ודן עמו ומוציאן היתה לו מלוה ביד אחר אינו יכול לכתוב 'הרשאה עליה ואפי' היה החוב בשטר מפני שהמלוה להוצאה ניתנה ואין אדם מקנה לחבירו דבר שאינו בעולם ואין לו דרך שיקנה אדם חוב בה אלא או' במעמד שלשתן והוא דבר שאין לו טעם כמו שבארנו או בהקניית שטר החוב עצמו בכתיבה ומסירה מפני שהוא מקנה השעבוד שבו: זה

ועיין לעיל ס"א בהילכו' בגילה פ"א ובהגה' ב' ספר משפטים ע"כ:

כליטנא בתרא דנהרדעי דפרק מרובה דדוקא היבא דכפריה לא סתבי' אורכתא סכך סובר סוגית הגמרא בפרק סבועת העדו' ופרק יש בכור ודל' כל' קמ' דנהרדעי דאמר אפילו היבא דלא כפריה לא סתבי' אורכתא מטוס דרבי יוחנן דאמר גזל ולא נתיאסו הבעלים סניהם אין יכולין להקדיש כו' וכן ס"ח ורב אלפס ויתר רבותא:

והפילו אגב קרקע כדלעיל בה' מבר פ"א ע"כ:

פוף פרק האומנין

ואנו אומר זו אינה הסגה אלא סברא מוסכרת

על עיקר ההלכה פ' סבועת העדות

וכבר כתבתי כמה פעמים בחבור זה שאין לו עסק ל"מ ז"ל בבאור

הסברות והפירוטין בזה מסכה התורה

וסמו מוכיח עליו: התובע חבירו בדין עד תביע' הממון

פרק סבועת העדות ובניזקין פ' מרובה

בהסקמת הגאון ז"ל: מי סהיה לו מעו פקדון

כו' עד רין עמו ומזכיר בבבא קמ' פ' הגזל ע"ב

ובמכישא פרק הזהב: היתה לו מלוה ביד אחר

וכו' עד החוב בסטר

כתב הר"ב ז"ל דוק כסאו עם בעל דינו

בעיר אחת ומרס' לאחר לתבוע חובו

אבל אם היה בעל דינו בעיר אחר מכלל ממון לחבירו הוא ע"ל:

ואנו אומר גם זו אינה הסגה אלא סברא מוסכרת

על עיקר ההלכה פ' סבועת העדות

וכבר כתבתי כמה פעמים בחבור זה שאין לו עסק ל"מ ז"ל בבאור

הסברות והפירוטין בזה מסכה התורה וסמו מוכיח עליו:

התובע חבירו בדין עד תביע' הממון פרק סבועת העדות

ובניזקין פ' מרובה בהסקמת הגאון ז"ל: מי סהיה לו מעו פקדון

כו' עד רין עמו ומזכיר בבבא קמ' פ' הגזל ע"ב

ובמכישא פרק הזהב: היתה לו מלוה ביד אחר

וכו' עד החוב בסטר

כתב הר"ב ז"ל דוק כסאו עם בעל דינו בעיר אחת

ומרס' לאחר לתבוע חובו אבל אם היה בעל דינו בעיר אחר מכלל ממון לחבירו הוא ע"ל:

ואנו אומר גם זו אינה הסגה אלא סברא מוסכרת על עיקר ההלכה

פ' סבועת העדות וכבר כתבתי כמה פעמים בחבור זה שאין לו עסק ל"מ ז"ל

בבאור הסברות והפירוטין בזה מסכה התורה וסמו מוכיח עליו:

התובע חבירו בדין עד תביע' הממון פרק סבועת העדות ובניזקין

פ' מרובה בהסקמת הגאון ז"ל: מי סהיה לו מעו פקדון כו' עד רין עמו ומזכיר

בבבא קמ' פ' הגזל ע"ב ובמכישא פרק הזהב: היתה לו מלוה ביד אחר וכו' עד החוב בסטר

כתב הר"ב ז"ל דוק כסאו עם בעל דינו בעיר אחת ומרס' לאחר לתבוע חובו

אבל אם היה בעל דינו בעיר אחר מכלל ממון לחבירו הוא ע"ל:

ואנו אומר גם זו אינה הסגה אלא סברא מוסכרת על עיקר ההלכה פ' סבועת העדות

וכבר כתבתי כמה פעמים בחבור זה שאין לו עסק ל"מ ז"ל בבאור הסברות והפירוטין

בזה מסכה התורה וסמו מוכיח עליו: התובע חבירו בדין עד תביע' הממון פרק סבועת העדות

ובניזקין פ' מרובה בהסקמת הגאון ז"ל: מי סהיה לו מעו פקדון כו' עד רין עמו ומזכיר בבבא קמ' פ' הגזל ע"ב

פוף פרק האומנין

פ' מרובה

פ' מ' ס' ח' כ' ט'

פ' הסולח

פ' הגזל

פ' ת' ח' א'

פ' א' ה' ו'

זהו הדין שיראה לי עדי הרשאה כל זה תקנת הגאונים ז"ל: מי שהרשה לאחר ער בהרשאתו נתן גם זה הוא מתקנת הגאונים והמכמת החכמים הרמב"ם והאחרונים וכן כתב ר"מ ז"ל מקובי מרעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל: ראובן שבא בהרשאה וכו' עדי ויטעו ויטול כתב הר"ב ז"ל רומה מסותרין דבריו זה את זה סהרי אמר למעלה דהיכא דכפריה לא כתבין הרשאה ואפשר שהיא עתלק בין סכפר קודם הרשאה לכופר אחר הרשאה וכריך אריכות בזה ע"כ: ואני אומר כמדומה לי שאלו דברים פשוטים הם ולא יכחו מפני הר"ב ז"ל כי למעלה הם מטלטלי דכפריה המזוהרים בהלכה כמו סכתבתי

וזה כבר אחר התביעה ולא הוזכר בהלכה אבל היא מהוראו הגאונים ז"ל וכן כתב הר"מ ז"ל מקובי מרעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל ואיכה כריכה לפנים אלא לרקרק מעט ההלכה דהיכא דכפריה לא חיילא הרשאה אמרי דהיא ליתיה ואין אדם מקנה דבר שלא לבעולם וסאיכו בעולם זה אינו בעולם מדי דהוה אמלוה דסתמי להוצאה כיתל ואיכ בעולם ולכך אין כותבין הרשאה עליה וזה פשוט: וכן כל הדברים כו' עד סוף הפרק הכל מהוראות הגאונים ז"ל וכן כתב הר"מ ז"ל מקובי מרעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל:

פרק רביעי

כשירצו

השותפין כו' עד ה הממון המוטל בניהם להשתתף בו עיקר ההלכה הזאת ופרשה ב בכתובות פרק מי שהיה כסוי ו וכתובות הגאונים ז"ל הסכימו על זה וקבעה ר"מ ז"ל: השותפין סנסתתפו באומנות וכו' כיצד סני חיטיס כו' עד דבר שלא בא לעולם כתב הר"ב ז"ל ורבותי הורו שהאדם יכול להקנו את עצמו כקנין עבדים וכסם שמכינו באומרת יקרמו די לעושה ע"כ: ואני אומר גם אכי כך היה דעתי משהגנתי להורא זליכא לפלוגי ולמימר סאיני התם דהוי כי הקדש ואמיתי לגבוי כמסודתי להדימטרהא כנדרים ו וכתובות וכמה דוכתי מיתין לה לגבי בעל יפר והו' הדיוט ומדמיין לה ועוד דתלמודא אחר ודיים איתניהו בעולם אלמא טעמא ליתיה אלא ממס דבעי הקנאה על הדבר סיטנו בעולם רק סאיני מזהיר לכופר לכתוב אנו עדים החתומי מטה כן היה סכא לפכינו פלוני ופלוני ואמרו היו עלינו עדים וקנו ממנו דקנין גמור מעכסו מחמת סאכו מודי בפניכס סאינו מסעבדי עכמנו ורשותנו וזכותנו זה לזה לעשות כך וכך כו' ולבי אומ' לי סגס ר"מ ז"ל והגאונים הרמב"ם ז"ל אסר הורו זאת ההוראה היו מודי סאס היה הסטר כתו כך סהן שותפין: אבל אם היו לוקחין הבגדים עד הרי אלו להמכרם זו הוראת ה הגאונים היא והסכימו עליה וקבעוה וכן כתב הר"מ ז"ל מקובי מרעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל: השותפין

זה הוא הדין שיראה לי מן התלמוד אבל הגאונים תקנו שכותבין הרשאה אף על המלות כדי שלא יטול כל אחד ממון חברו וילך לו למדינה אחרת ועוד תקנו שאם הרשו ליטול מעות שיש לו ביד חברו או לתבע ממנו הלאה ולא היתה למקנה קרקע מקנהו ד' אמות מחלקו שבארץ ישראל ומקנלו המעו על גבן ודברים אלו דברים קלים הן עד מאד ורעועים שזה מי יאמר שיש לו חלק בארץ ישראל ואפי' הוא ראו' אילו ברשותו והגאונים עצמן שתקנו תקנה זו אמרו שאין אומרי' בו יקוב הדין את הורד ואינה אלא כדי לאיים על הנתבע אם רצה לרדן ליתן בהרשאה זו ופטר ולמה יפט' שאין זה הבא בהרשאה זו הרעוע פחו' משליח שעשה בעדים אבל אם לא ירצה הנתב' לרדן עמו אין כופין ליתן לו ולא להשבע עד שיבא בעל דינו וכן הורד שאם היה לו מלה אצל חברו בין בשטר בין בעידי קנין אף על פי שכפר בה בית דין כותבין עליו הרשאה מפני שהוא כפירת שעבוד קרקע אבל אם מלה על פח שכפר בה לא תקנו שיכתבו עליה הרשאה: מי שהרשה לאחר ורצה לבטל השליחות קל הרשו' לאחר הריזו מבטל ואין למרשה לכתוב הרשאה לאחר שזה אומ' אין רצוני שיחיה פקדוני ביד אחר לפיכאם התנה עליו שירשה הוא לאחר ואחר לאחר הרי השליח כות' הרשאה לשני ושני לשלישי הכל לפי תנאו: הבא בהרשאה שמחל לזה הנתבע או שמכר לו או שמחל לו על השבועה או שעשה עמו פשרה לא עשה כלום שהרי אומר לו לתקן שלחתיך ולא לעות לפיכך אם התנה עמו בין לתקן בין לעות אפילו מחל לו על הכל הרי זה מחול: ראובן שבא בהרשאה ותבע שמעון אין שמעון יכול לדחותו ולומר לו שמא המשלח המפקיד הרשה אחר הוא הפסיד על עצמו ושמעון פטור שהרי בהרשאתו נתן ראובן שבא בהרשאה שמעון והבע לוי ואמר לוי לא היו דברים מעולם אבל ישבע שמעון ויטול מוציאין הממון מיד לוי שיהא מונח כב' עד שיבא שמעון וישבע ויטול וכן כל הדברים שתולה לוי בשמעון ירדן עם ראובן והיה הממון מונח כב' עד שיבא שמעון וישאל וישל ראובן להחריש על מי ששוען טענת שקד כדי לעכב הממון ולאחר שנתחייב לוי שבטח אינו יכול לעכב ולומר לו אני נשבע עוד שאחרים בפני שמעון על מי ששוען עלי שקד שאין זה החרס אלא תקנה קלה שתקנו הגאונים האחרוני' כדי שיכינו בעלי דינין טענותיהן ואין מעכבין שבעתו של זה מפני תקנה זו והקלה

פרק רביעי

כשירצו

פרק רביעי

השותפין להשתתף בו כמה יקנ' כל אחד מהן ממון חברו להשתתף אם המעות נשתתפו ביניהם מעותיו וביא זה מעותיו ויטלו אותן לכיס אחד ויגביהו את הכיס שניהם אבל כתבו שטר העידו עדים אע"פ שקנו מיד שניהם שיביא זה מאה וזה מאה וישתתפו בהן לא קנו ועדין לא נעשו שותפין שאין המטבע נקנה בחליפין לפיכך אם נשתתפו בשאר המטלטלין כיון שקנו מידם שיביא זה חביתו של יין וזה כרו של דבש והרי נשתתפו בהן נעשו שותפין בהן וכן אם ערבן פירותיהן או ששכרו מקום בשותפות והניח זה כרו וזה חביתו שנסתתפו בהן הרי אלו שותפין כללו של דבר בכל הדרכים שקונה הלוקח באותן הדרכים עצמן קונין השותפין זה מזה הממון המוטל ביניהם להשתתף בו: האומנין שנשתתפו באומנו אע"פ שקנו מידם אינם שותפין כיצד שני חטי' או שני אורג' שהתנו ביניהם שכל שיקח זה וזה במלאכתו יהיה ביניהן בשוה אין כאן שותפות כלל שאין אדם מקנה לחברו דבר שלא בא לעולם אבל אם היו לוקחין הבגדים בממון עצמן ותופרין אותו ומכרין ולוקחין השתי והערב ממעותיהן ואורגין ומוכרין ונשתתפו במעות שלוקחין בו הרי אלו שותפין וכל מה שיריחו בשכר מלאכתן ובמשאן ובמתן הרי אלו לאמצע: השותפין ואמר' מי מציאת פועל לעצמו ב"א בזמן סאל' ערור עמי נכס עמי אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היו מציאתו לבעל הבית תמונת הגאונים ועיי' בהילכות גזלה ס"ב ועיי' בהילכות מכירה פ"ד ע"כ:

הלכות שלוחין ושוחפין

מגדל עוז

קנין תרומה

השותפין שהטילו לכיס זה מכה וכו' עד או הפחת לאמצע כתב הר"ב ז"ל לא כתוורו דברים הללו בשמכרוהו חי אלא בריוח שהרויח בו כשהוא חי אומר עיקר הלכה זו בכתובות פ' מי שהיה נסוי ולפי פי' ההלכה עלה בפסק זה המחלוקת מרעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל: ב"ר כספא וכתנו במעות כו' עד לו ההפסד לפי המעות פרק מי שהיה נסוי: ב"ר בפתם וכו' עד שבממון קיים פרק המקבל ובכתובות פרק מי שהיה נסוי: שותפין שהתנו ביניהן כו' עד סוף הפרק במצינעא פרק המקבל ובהלכות ר"י אלפס ז"ל:

ובשערים דרב אלפס כתוב ט"ף א"ס נתעסק בממון כך הוא הדין א"ס פחתו או הותירו מחלקין ב ביניהן הסכר והפחת לפי מניינם ולא לפי המעו' ט"ה ע"כ:

השותפין שהטילו לכיס זה מלה וזה מאת' וזה שלש מא' ונתעסקו כולן בממון ופחתו או הותירו השכר או הפחת ביניהם בשוה לפי מניינם ולא לפי המעו' ואפ' לקחו שור לטביחה שאילו טבחוהו היה נוטל כל אחד מבשרו כפי מעותיו אם מכרוהו חי ופחתו או הותירו השכר או הפחת לאמצע במה דברים אמורים בשנשא ונחנו במעות שנשתתפו בהן אבל אם המעות קיימין ועדיין לא הוציאו אותן והפחתו או הותירו מחמת המטבע ששנ' המלך או אנשי המדינ' חולקין השכר או ההפסד לפי המעות במה דברים אמורים בטתם אבל אם התנו שיטול בעל המאה שלשה רבעים מן השכר וישול בעל המאות רביע ואם יפחתו לא יפחות זה שיטול שלש רבעי השכר אלא רביע וההפסד ויפסיד זה שנוטל רביע השכר שלש רבעי מן הפחת הרי אלו חולקין כפי מה שהתנו שכל הנאי שבממון קיים: השותפין שהתנו ביניהם שיעמדו בשותפות זו עד זמן קצוב כל אחד ואחד מהן מעכב על חברו ואי' יכול לחלוק עד שיגיע הזמן או עד שיכלה ממון השותפין ואין אחד מהן יכול לישול חלקו מן הקרן ולא בשכר עד סוף הזמן שנשתתפו סתם ולא קבעו להם זמן הרי אלו חולקין כל זמן שיש צה אחד מהם וזה נוטל חלקו מן הסחור' וזה נוטל חלקו ואם לא היתה באותה סחור' דין חלוקה או שהיתה בחלוקתה הפסד הרי אלו מוכרין אותה חולקין את הדמים היה זמן ידוע למכירת אותה סחורה יש לכל אחד מהן לעכב שלא יחלוקו עד שתמכר הסחור' בזמן הידוע למכירתה ואין אחד נוטל מן הקרן ולא מן הרייות עד זמן החלוקה אלא אם התנו ביניהם היה להם הוב אצל אחרים אינו יכול לומר לחברו לא נחלוק' עד שנגבה כל חוב שיש לנו אלא חולקין וכשיפרעו החובות ישול כל אחד חלקו היה עליהם חוב לאחד אם אינן אחראין זה לזה חולקין ולכשיגיע זמן הדור' לפרעו יתן כל אחד חלקו ואם הן אחראין כל אחד מהן מעכב לחלוק עד שיגיע זמן השטר ופרעו החוב. ג"כ מעכב שהרי חברו אומ' לו הואיל וכל אחד ממנו חייב לשלם כל השטר נשא ונתן בדמים אלו עד שיגיע הזמן אמר לו חברו נחלוק וטול אתה דמים כנגד כל השטר ועשה מהן סחורה לעצמך ותשלם כל השטר בזמנו יש לו לעכב עד דין ולומר לו שמא נפסיד וחשני יותר מרויחין מן האחר:

פרק המישי

המשתתף

ע"ס חבירו כו' עד ביניהם בשכר במצינעא כפ' חיזה: כסך ובתשובות הגאונים ז"ל: לפיכך הנותן מעות לחברו עד לפי התנאי פרק הגזול ע"כ: הנותן מעות לחברו וכו' וכשהוא מוכר וכו' עד מעכב עליו הר"ב ז"ל זו התוספת' אינה מחוור' ואין למרין ממנה ע"כ: ואני אומר זו אינה הסנה אלא מ מחלוקת ואין לי להסיב כי די לו שהיה תוספתא והסכימו עליה רבותיו: שותפין שסמו פירותיהן עד ההפסד בבבא בתרא פרק בית כור: שותפין שמתלו לזן עד הכיל לעכמו פרק הגזול בתל' ובירושלמי פרק הסוכר את האומנין: דבר

ד"ל כרבא דאמ' מסתבר מילתא דשמואל בשור לחריסה ועומד לחריסה אבל שור לחריסה ועומד לטביחה זה נוטל לפי מעותיו וזה נוטל לפי מעותיו לא כרב המכוכא דתניא כותיה התם ואלכ' שרוחק לתרץ לביבא דרבה אפ' אסנוייה לז' סמכינ' מ' ח' רב המכוכא לא אמ' אלא אכילו שור לחריסה ועומד לטביחה ובבא בת' ג' דברי רבינו המהביר דאף לקחו מתחילה ל לטביחה ועיין בסומן כ' ע"כ: 'מכאן' בס"מ' א"ס חלק אר' סלא לדעת חברו לא חסיב' חלוקה וכל מה שמרויח המקבל בחלקו הסכר לאמצע ואלכ' שחבירו מודה שחלק יפה בשוה מ' כיון דלא יחיא ליה דתיהו חלוקה לא הויה חלוקה ואין להקסו' כיון דפליג' ובלירדעיה דבההיא מחכה לא טרח לחברו הוה לן למימ' הסב' לעכמו כדאמ' פרק מי שמת רב ספרה סבך אבה זוזי עבד בהו עיסקא כו' לקמן בהילכות נחלות פ"ט ד"ל דהכא שותפין טאמי דמעיקל' ארעתא דהכי נחות למיהו שליח חברו למיטרח קמיה כל זמן דאין חלוקתו חלוקה עורן ככתבי הר' אשון ועיין לקמן פ"ה אבל א"ס המחלק הפסיד בחלוקתו כגון שנתקרה סחורה זו כתב ר' אב' דלא מצי מעכב דאיהו אפסיד אכפסיה ואלכ' דלא כד' עשה סחוק בלא דעת חברו וגם סלא בפני' ב' וא"ס חוסרו למחלק זה סלא חלק בשוה יסכעסחלק בשוה וכן נראה לבינו ר' אבה' דה' סאילו נתרצה ומחל' ריוח טלו ממני דוחק סהיה כריך למעות:

אמר רמי בר חמא הכא בשותפין עסיק' וכו' וכן זה שותף חולק' סלא לדעת חברו כמק' מורי ר' כהנ' סיחי על ר' אב' ושמעון סהיו דריס תחת סר אחר והיה להם חוב אחד ב בשותפות ויכ' ר' אב' מ'סס לגור תחת סר א"ס וכו' עליו הסר ואמ' לשמעון תת חלקך אסייעך ושיפרעו לך חוב' חלק ר' אב' לא חסייע דא"ס אמר שמעון לעצמי יחסי חובי הכלי לעצמו דכל כהג' במקום איבך ס שותף חולק' סלא לדעת חברו ועוד כל היכא דחמ' תלמוד כגון זה למדין ממכו דבר הדין קצת א"ב דלא דמי לגמרי ומהאי טעמא ז"ל פ"ס פ"ס להם חוב ביתר והחוב מקולקל וכו' ליתן סוחד ולהוכיח עליו יכאחות האחד רוב' והסבי אינו רוצה יכול לחלק סלא לדעת חברו ולומר לעצמי יוכיח חלקי ואכיל לעצמי רכיון ר' אבה' פסידא אי אמ' הכי מצי פליג' ע"כ:

זוהי עבד בהו עיסקא כו' לקמן בהילכות נחלות פ"ט ד"ל דהכא שותפין טאמי דמעיקל' ארעתא דהכי נחות למיהו שליח חברו למיטרח קמיה כל זמן דאין חלוקתו חלוקה עורן ככתבי הר' אשון ועיין לקמן פ"ה אבל א"ס המחלק הפסיד בחלוקתו כגון שנתקרה סחורה זו כתב ר' אב' דלא מצי מעכב דאיהו אפסיד אכפסיה ואלכ' דלא כד' עשה סחוק בלא דעת חברו וגם סלא בפני' ב' וא"ס חוסרו למחלק זה סלא חלק בשוה יסכעסחלק בשוה וכן נראה לבינו ר' אבה' דה' סאילו נתרצה ומחל' ריוח טלו ממני דוחק סהיה כריך למעות:

מהן סחורה לעצמך ותשלם כל השטר בזמנו יש לו לעכב עד דין ולומר לו שמא נפסיד וחשני יותר מרויחין מן האחר: הנותן מעות לחברו לילך למדינה פלוני לסחורה או לקנות לו פירות לסחורה או לישב בו בחנות אינו יכול לחזור בו ולהחזיר הממון מיד השותף עד שילך למקום שהתנו ויחזור או עד שיקנו אותן הפירות וימכרו או עד שישב בחנות שוח כמי שקבע זמן הוא:

חמישי

פרק

המשתתף

עם חברו בסתם לא ישנה ממנהג המדינה באותה הסחורה ולא ילך למקום אחר ולא ישתתף בה עם אחר' ולא יתעסק בסחור' אחרת ולא ימכור בחקפה אלא דבר שדרב' להמכר תמיד בהקפה ולא יפקיד ביד אחרים אלא אם כן התנו בתחילה או שעשה מרעת חברו עבר ועשה שלא מרעת חברו ואחר כך הודיעו ואמר לו עשיתי כך וכך והסכים למעשיו הרי זה פטור ואין כל הדברים האלו צריכין קנין אלא ברברי בלבד: אחד מן השותפין שעבר ומכר בהקפה או פרש בים או חלך למקום אחר או שנשא ונתן בסחורה אחרת וכן כל כיוצא באלו הדברים כל פחת שינא מחמת שעבר חייב לשלם לבדו ואם היה שם שכר השכר לאמצע כמו שהתנו ביניהם בשכר לפיכך הנותן מעות לחברו בתורת שותפות ליקח בהן חטים לסחורה וחלך וקנה שעורים או שנתן לו מעות לקנו' שעורים וקנה חט' א"ס פחתו פחתו לזה שעבר ואם הותירו הותירו לאמצע וכן א"ס חלך ונשתתף עם אחד בממון השותפו א"ס הפסיד הפסיד לעצמו ואם נשתכר השכר לאמצע אבל אם נשתתף עם אחר בממון עצמו א"ס פחת פחת לעצמו ואם הרויח הרויח לעצמו ואם התנו ביניהם הכל לפי התנאי: הנותן מעות לחברו ליקח בהן פירות למחצית שכר רשאי ליקח לעצמו מאותו המין וכשהוא מוכר לא ימכור שניה' כאחד אלא מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן ולא יקח לעצמו חטים ולחברו שעורי' אלא בכורן חטים או בכלן שעורים כד' שיהיו מעות שניהם שוין בקבלה: אחד מן השותפין שאמר נוליך הסחורה למקום פלוני שהיא ביוקר ונמכור שם אף על פי שקבל עליו כל אונס או כל פחות שיבא הרי חברו מעכב עליו שהרי אומ' לו אין רצוני שאתן מעות שבידי ואהיה רודף אחריך לדין להוציא ממך וכן כל כיוצא בזה: אחד מן השותפין שבא לישן את הפירות עד זמן הידוע אין חברו מעכב עליו ואם אין זמן לאותן פירות חברו מעכב עליו: שותפין ששמו פירותיהן ונשתתפו בהן יש להם הוניה זה על זה ערבו פירות בלא שומא ומכרו ונשא ונתנו בדמיהן הרי אלו מחשבין את הפירות כמה היו שוין בעת שנשתתפו ומחשבין את השכר או ההפסד: שותפין שמחלו להם מוכסין מחלו לאמצע ואם אמרו משום פלוני מחלנו מה' שמחלו קחלו לו: היו באין בדרך ועמדו עליהם לסטים וגזלו את תשיירה והציל אחד מן השותפין הציל לאמצע ואם אמר לעצמי אני מציל הציל לעצמו: דבר

אמר פליג' לא אמר לא פליג' פ' ר' אבה' דא"ס אין עדי' דבר ש' אומר כן כשכ' סלא הכליל אלא לעכמו וזכה ע"כ:

55

הלכות שלוחין ושותפין

מגדלעו

דבר הידוע לפני שותפין עד שיביא האחד ראה פק רבבא בתרא: אחר מן השותפין וכו' עד אלא בכך במציעא פריך חילו מזיאות ופריך חילו כסך: אסור להשתתף עם עובדי עז עד ביראתו פק רעזי: וכבר ביארנו במקומו שאסור לעשות סחורה בפירות שביעית ריש פו דהלכות שמטה ויובל: ולא בבכורות פק דהלכות בכורות: ולא בגבולות ולא בטורפות פו להילכות מאלכות חסורות: ולא בתרומו פ"ב דהלכות תרומות ולא בטקנים ולא ברמסים פ"ח דהלכות מאלכות חסורות: ואם עבר עד מפני טעבר פ המקבל: אחר מן השותפין שמת עד סוף הפרק תטובת הנחל זל כן כתב הר"ם זל מקובי מרעת רבותינו בעלי התוס' זל:

דבר הידוע לשני שותפין אף על פי שהוא ברשות אחד מהם אינו יוצא מחוקתו של שני כל ימי השותפות ואינו יכול לטעון שלקחו ממנו או שנתנו לו במתנה ונאמר לאחר שהמוציא מחברו עליו הראייה אלא הרי הוא בחזק שניהם עד שיביא האחד ראיה אחד מן השותפין שבא לחלוק שלא מדעת חברו חולק בפני שלשה ואפילו הן הדיעות ובלבד שיהיו נאמנין ויודעין בשומא ואם חלק לה בפחות משלשה לא עשה כלום במה דברים אמורים בשחלקו פירות אבל אשהו מעות המעו' כחלוקים הם ויש לו לחלק שלא בפני בית דין ומניח חלק חברו בבית דין:

במה דברים אמורים בשחלקו מעות כלן משבע אחד ושויין אבל אם היו מקצתן חרשי ומקצתן ישנים לא ואין צריך לומר אם היו מקצתן יפות ומקצתן רעו הרי הן כפירו ואין חולקין אותם אלא בבית דין: אסור להשתתף עם עובדי עבודה זרה שמתחייב לו חברו שבתעו וישביעו ביאתו וכבר בארנו במקומו שאסור לעשות סחורה בפירות שביעית ולא בבכורות ולא בטורפות ולא בגבולות ולא בתרומות ולא בשקצים ורמשי' ואם עבר ועשה השכר לאמצע ונראה לי שאם ח' הפסיד הפסיד לעצמו מפני שעבר: אחד מן השותפין או מן המתעסקין שמת בטלה השותפות או העסק אף על פי ש שהתנו לזמן קבוע שכבר יצא המזון לרשות הירשי' וכוחו הורו הגאונים:

פרק ששי

שנים שנה נשואין ונותנין בממון השותפות אף ע"פ שהממון של אחד מהן הרי זה נקראת שותפות ואם פחתו או הותירו הרי הוא לאמצע ויש להם להתנן' בשכר ובהפסד כל מה שירצו כמו שבארנו אבל אם היה האחד בלבד הוא שנושא ונותן בממון השותף אף על פי שהממון משל שניהם הרי זו השותפות נקראת עסק וזה הנשוא ונותן נקרא מתעסק שגרי הוא לבדו מתעסק במשא ומתן ושותפו חקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן יהיה חצי הממון בתורת הלואה והרי המתעסק חייב באחריותו אף על פי שאבד באונס והחצי האחר בתורת פקדון והרי הוא באחריות מל' המעו' ואם נגנב או אבד החצי של פקדון אין המתעסק חייב לשלם ולפיכך יהיה שכר זו החצי ע"פ הרמיה של בעל המעות ולפי תקנה זו אי אפשר שיהיה השכר או החפסד של כל הממון לאמצע בשוה שאם אחת או יותר כן נמצא בעל הממון נוטל שכר חצי מעותיו שהן פקדון ואינו עושה כלום אלא זה המתעסק שאר ל' בחצי של פקדון מפני מעותיו שהלוהו ונמצא באין לידי אבד רבית והיאך יעשו אם רוצה להיות השכר או ההפסד לאמצע בשוה יתן למתעסק שכרו שבכל יום ויום מימי השותפות כפועל במל של אותה מלאכה' שבמל ממנה ואם היה לו עסק אחד כל שהוא להתעסק בו עם מעותיו של זה אינו צריך להעלו לו שכר של כל יום ויום אלא אפילו העלה לו דינר בכל ימי השותפות דיו ואם פחתו או הותירו יהיה לאמצע בשוה וכן אם אמר לו כל הריח יהיה לך שלישי או עשיריתו בשכרך הואל ויש לו עסק אחד הרי זה מותר ואם הפסידו יפסידו ממצעה ואם היה זה המתעסק אריסו והיה לו עסק אחד אינו צריך להעלות לו שכר אחר כלל שהאריס משועבד הוא לבעל השרה ועוד תקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן ופחתו או הותירו ולא רצה ליתן לו שכר עמלו בכל יום ולא התנו ביניהן שום תנאי שיהיה שכר המתעסק באותו חצי של פקדון שלישי ריוח הפקדון שהיא שתות ריוח כל הממון: לפיכך

שאינו נשוא ונותן נקרא בעל המעות הלואה והרי המתעסק חייב באחריותו אף על פי שאבד באונס והחצי האחר בתורת פקדון והרי הוא באחריות מל' המעו' ואם נגנב או אבד החצי של פקדון אין המתעסק חייב לשלם ולפיכך יהיה שכר זו החצי ע"פ הרמיה של בעל המעות ולפי תקנה זו אי אפשר שיהיה השכר או החפסד של כל הממון לאמצע בשוה שאם אחת או יותר כן נמצא בעל הממון נוטל שכר חצי מעותיו שהן פקדון ואינו עושה כלום אלא זה המתעסק שאר ל' בחצי של פקדון מפני מעותיו שהלוהו ונמצא באין לידי אבד רבית והיאך יעשו אם רוצה להיות השכר או ההפסד לאמצע בשוה יתן למתעסק שכרו שבכל יום ויום מימי השותפות כפועל במל של אותה מלאכה' שבמל ממנה ואם היה לו עסק אחד כל שהוא להתעסק בו עם מעותיו של זה אינו צריך להעלו לו שכר של כל יום ויום אלא אפילו העלה לו דינר בכל ימי השותפות דיו ואם פחתו או הותירו יהיה לאמצע בשוה וכן אם אמר לו כל הריח יהיה לך שלישי או עשיריתו בשכרך הואל ויש לו עסק אחד הרי זה מותר ואם הפסידו יפסידו ממצעה ואם היה זה המתעסק אריסו והיה לו עסק אחד אינו צריך להעלות לו שכר אחר כלל שהאריס משועבד הוא לבעל השרה ועוד תקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן ופחתו או הותירו ולא רצה ליתן לו שכר עמלו בכל יום ולא התנו ביניהן שום תנאי שיהיה שכר המתעסק באותו חצי של פקדון שלישי ריוח הפקדון שהיא שתות ריוח כל הממון: לפיכך

וכן כתב"ה ספן הוא הדין בלא טוס תנאו וכפ' פ' במל' המקבל כדאמרינן בהר"ד דבריה' בבת' האו עסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון אלא' טינו הרב על התנאים ועין בסמ"ח ז"ל:

פרק ששי

שנים

מהן כוסאין וכו' עד כמו שביארנו במציעא פריך המקבל ופריך חילו כסך ומייתינהו בבתובות פריך מי פהיה כסוי והביאור פ"ד: אבל אם היה כו' עד בעל המעות פריך חילו כסך: תקנו חכמים מכל הכותף מעות לחברו וכו' או אבד כו' עד המתעסק חייב לשלם כתב הר"ם זל ולמה לא יהיה כסומר סכר על הפקדון והלא כוטל ממנו סכר כפועל בטל ע"ל: ואני אומר עיקר הלכ' זו קבוע' בכמה מקומות במציעא פריך המקבל ופריך חילו כסך ובבתרא פריך חזקת הבתים ותמה חכי אם דבר זה יבא מפי הר"ם זל פהרי חילו כותף לו כ כפועל בטל בדין הזה כמו שגמר ואמר לפיכך יהיה סכר החצי עם הריוח מל בעל המעו' אלא כסרצה סיהיה השכר או ההפסד לאמצע הוא מהצריך ליתן לו כפועל בטל וכמו שכתב"ה זל לפיכך בסמוך וכדאית' להדיא בשמעתיך דעסקא ועוד כי במה שתקנו חכמים אף לנו לשאול למה וכל ספן בזה ט סהטעם פשוט והדין מפורסם כלו פם כדברי"ה זל ועוד פאיכס מ מוכטחי בודאי פירווחו יותר ממה פייכסדו חילא ודאי אחר מן המתחילים כתב"ה זל ולפי תקנה זו אי אפשר עד הממון הכל פריך חילו כסך: לפיכך:

כדתנן פריך חילו כסך ופי' זה בגמרא שאומרים כמה ארס רובה ליתן סיבטל ממלאכה שהוא עושה ולעשות מלאכה קלה כזאת ופי' רב אלפס מזה השכר הוא מה שאר' מאיד בביריתא כמה שכרו בין מ מרובה בין מעוט כלומר לפי כובד המלאכה שהוא מתעסק בה בין גדולה בין קטנה הרי סתם במט'

ומחלוקת בביריתא והלכה כסתם מפניכך אף הלכה כרבי יהודה דאמר אפילו לא טבל עמו אלא בצור ולא אכל עמו לא גרונת אחת זהו שכרו ועוד דאמרי' התם רבי יוסף ורבי יהודה ורשב"ה תוספי' טיטה אחת וכו' שכל מן הגאונים שבכל מקן פאמר התלמוד כענין זה אין הלכה כן פרי' ודלא כר' שפסק רמ"ה הלכה כרשב"ה פמנה במסכתנו דהא רב ושמואל לא סטורא ליה כרשב"ה דאמרי' דבג' הכי או מותר פליג' בסכר' או ריש עגלא לפטימא וכו' כג' ליה בגלל' ז"ל:

הלכות שלוחין ושוחפין

מגדלעו

קנין תרמו

לפיכך אם הריוח וכו' עד מהן מלוה ואנו אומר גם כזה שלא יבא מפי הריוח חזי הריוח על חזי המעו' מהן מלוה וסתות הריוח בכפר סכתעסק בפקדון נמצא הכל מני מלוה ויטול בעל המעו' מלוה ובהפסד זל ואם פחתו יפסיד המתעסק מלוה כו' עד שני מלוה הפחת ויעורכו מפר' אותה פ'ח ועל זה הדין

הר'אבר זל כראה לי מזה סבוב סכך אמרו חכמים תריתלתי באגר פלגא בהפסד עכ"ל הר'אבר זל ומי סכתבו לא עיין כל לשון ר"מ זל או היה טעו' בספרו שהוא ג"כ כתב כמו שהשתקתי מני מלוה

לפיכך אם הריוח יטול המתעסק שני שלישי הריוח חזי הריוח של חזי המעות שתן מלוה ושחית חריוח בשכר שנתעסק בפקדון נמצא הכל שני שלישי הריוח ויטול בעל המעות שלישי הריוח ואם פחתו יפסיד המתעסק שלישי הפחת שתרי הוא חייב בחזי הפחת מפני שחזי המעות מלוה ויש לו שתות בשכרו באותו החזי של פקדון ונמצא שנשאר עליו מן הפחת שלישי ובעל המעות יפסיד שני שלישי הפחת יש מי שטועה ואומר שהנותן עסק סתם אם יהיה שכר שם יטול המתעסק חזיו ואם היה שם הפסד יפסיד שלישי ואין הדבר כן אלא אם כן התנו על דבר זה בפירוש וכן אם התנו שיפסיד המתעסק מחצה אם יהיה שם שכר יטול שני שלישי והריוח הרי זה מותר וכן אם התנו שאם יהיה שם שכר יטול המתעסק השני שלישי ואם יהיה שם הפסד יפסיד עשיריתו והואיל והתנו שיהיה ריוח המתעסק יותר על הפסדו תנאו קיים ותוספת זו כנגד עמלו ורבותי הורו שאין התנאי זה מועיל אלא אם כן היה למתעסק עסק אחר אבל אם אין לו עסק אחר צו' שיהא שכר המתעסק יתר על הפסדו בשתו' כמו שבארנו שזה דבר אסור הוא ואין התנאי מועיל בו ולא יראה לי זה הורו רבותי שאם התנו שיטול המתעסק שלשה חלקי' מחשכר ובעל המעות רביע השכר נמצא רביעי המעות בלבד אדרת פקדון ושלשה רבעים בתורת הלואה לפיכך אם היה שם הפסד יפסיד המתעסק שלשה רביעי הפסד פחות שלישי הרביעי ופסיד בעל המעו' רביעי ושלישי רביעי שהוא שלישי כל ההפסד כיצד נתן לו מאה דינרין על תנאי זה והחסרו ארבעה ועשרים בעל המעות מפסיד שמנה והמתעסק משלם ששה עשר ועל דרך זו לעולם כל חלק שיש לבעל המעו' בשכר אם יהיה שם ריוח נוטל כמו שהתנו ואם יהיה שם הפסד יפסיד אותו החלק ותוספת שלישי נמצאת למד לפי מדה זו שאם התנו שיטול המתעסק רביע השכר אם פחת לא ישלם המתעסק כלום שהרי רביע ההפסד שהוא חייב לשלם מפני המלוה יש לו כנגדו שלישי מה שיטול בעל המעות שהוא רביעי ונמצא זה כנגד זה וכן אם התנו על הפחת ולא הכירו הריוח אם פחתו פחת המתעסק כפי מה שהתנו ואם הוסיפו נוטל המתעסק' כמו אותו החלק שהיה מפסיד ותוספת שלישי מה שנטל בעל המעות כיצד התנו שאם יהיה שם הפסד יפסיד המתעסק רביע והפחיתו משלם רביעי הפחת ואם הותירו נוטל מחצה ואף על פי שדברים אלו שהורו דברי טעם הם אם תלך על דרך זו נמצא המתעסק אפש' שיפחות ויטול שכר כיצד כגון שהתנה עמו שיטול המתעסק אחר משבעה יתר על זה והפסד כיצד כגון שפחתו שבעת דינרין הרי המתעסק אומר לו אני חייב לך דינר אחר כפי התנאי ואתה חייב לשלם לי כ' שהן שלישי חלק הפקדון נמצא בעל המעות חייב ליתן לו דינר בשכר שהפסיד שבעה ואילו הפסיד ארבעה עשר היה חייב בעל המעות ליתן לו שני דינרין וזה תמה גדול ודבר זה שאין הדעת סובלת אותו ואין זה אצלי אלא כמו דברי החלום אבל הדרך הדין והאמת שיראה לי שכל שיריוח המתעסק אם יהיה שם הפסד יפסיד שני שלישי החלק שהיה מרויח וכן אם התנו על ההפסד והריוח יטול כמו אותו החלק שהיה מפסיד ותוספת שלישי חלקו חבירו שאם התנו שיטול המתעסק רביע השכר והפסיד הרי זה משלם שתות ואם התנו שיפסיד רביע והריוח נוטל מחצה ועל דרך זה לא תמצא תמה ויצא הדין בקו הצדק:

כתב ב"ה סוף חנו מודים לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא גם כן החזי מלוה והחזי פקדון ומה שמתעסק נוטל בשכר יותר מן החזי הו' לסכר עמלו סטרח בחזי שהוא פקדון וכל רבותי סוף בדבר:

על החסבונות תתבאר ההלכה יפה ומי שחייב טעמו להבין זה החזי במוסכל ראשו לפי מה שעלה בסוף כתב כן אבל דברי ר"מ זל הן עיקר ויציב וכבר נתעורר בזה ר"מ זל וכתב באורך זל יס מי טטועה ואו' כו' עד הרי זה מותר ואם תדקדק בלמונו זה וביאורו ומה סכתבו בסמוך ומה סרמזתי אכי תמצא סהלך בדרך יוסר: וכן אם התנו וכו' עד ותוספת מלוה גם זה הו' רעו' והסכמו' כאמר עיניך רואו' הלמונו' סוכות לכי הדעות וכאמר תדקדק בזחות למונו תמצאו על הדרך היסר לפי התלמוד דפ'א' זהו כסף במעשתין בעיסקא כמו סרמזתי בסמוך פסד: נמצא למד לפי מידה זו וכו' עד הסכר כתב הר'אבר זל סבוב סופר יס כאן ולא הבנתי אותו וכל סכך הוא הדרך סלו נמצאת למד לפי מדה זו שאם התנו שיטול המתעסק רביעי הסכר אם פחתו לא יפחו' למתעסק' כלום שרביעי ההפסד שהוא חייב למס' מפני המלוה טעם לו כנגדו מלוה מה שיטול בעל המעו' שהוא רבי' הכל נמצא זה כנגד זה עכ"ל: ואנו אומר סוד הסס ליריאונו מאשר כתב בספר המוגה סלו בחתמת ידו סבא לדי ולא סיכה בה ריק ס"מ זל כת' לא ישלם המתעסק והר'אבר זל כת' לא יפחו' למתעסק והכל עולה לענין אחר: וכן אם התנו על הפחת עד נוטל מחצה גם זה מהסכמת הראשונה והוראת הגאונים זל: ואף על פי סרברים מהורו דברי טעם הם וכו' כיצד כגון שהתנה עמו וכו' נמצא בעל המעו' חייב ליתן לו דינר וכו' אבל הדרך הדין והאמת שיראה לי וכו' נמצאת אומ' לפי מדה זו וכו' עד סוף הדקדק

כתב הר'אבר זל הוקף עתה תימה ואמר לא די על דרך זה סכל ההפסד יהיה על בעל המעות אלא פעמים סכתבא מטלם למתעסק יותר על ההפסד כגון כו' עכ"ל: ואנו אומר גם כן חייב' רק סכרות ואף להן הכרע כיכל אחר יאמר כך דעתינוטה ועל כן לא קבלתי עלי להכילו מדרך הסברא רק מדרך הגמל' ואף כי בזאת הסבר' איני רואה בה תמה אלא ריק סתה לא מהר'אבר זל הולך לפי סברתו הראשונה ומהפך בה והדרך הזה סלקח ר"מ זל קרוב לתלמוד ולפי ההלכה כמו סכתבתי אבל דברי

פרק שביעי

הנותן מעות לחתנו סתם לחתעסק בהן או שהתנו בפירוש שיהיה השכר וההפסד ביניהם בשות ונאבד הממוני' מי שתורה שישלם המתעסק שלישי כמו שביארנו אם אבד מקצ' הממון ויראה לי שהוא משלם מחצה שהוא בתורת מלוה וזהו שאמרו חכמי' משלם שלישי בהפסד בשלא הגיע ההפסד ליטול בעל המעות פחות מחצו ממונו כיצד ראוהן שנתן לשמעון מאה ועשרים דינר ונשא ונתן ופחת תשעים הרי שמעון משלם ל' ונמצא ראוהן נוטל' ששים אבל פחת שמעון מאה וחמשה אין אומ' יפסיד שמעון חמשה ושלישים שאם אתה אומר כן נמצא ראוהן נוטל חמשים ולעולם לא יטול ראוהן פחות משישים לפיכך שטר עסק היוצא על היתומים שהיה אביהן מתעסק בו נשבע בעל השטר' וגובה מחצה שהוא בתור' מלוה אף על פי שלעולם טוענין לירוש' הכה לבודת שאינו נוטל לעולם פחות ממחצה ולמה אני אומר שאין פוחת' לו כאן כנגד שכרו שנתעסק בפקדון שהרי אבד כל החזי של פקדון ולא נשאר כאן פקדון כלל שנאמר אם לא יטול שכרו יראת כרבי' שהרי חזי המלוה בלבד נוטל: וכן לרבויה כהיה רשנים אוחזין ואת' יסלמו הכל מר' אבא דאמר מתוך סוף יכול לטבע מעלם זל דלא אמר הכי גבי יורטי' כדריס פרק כל הכסבעין סבעת' ה' תהיה בין סניהם ולא בין הירטין ואת' אמאי פטרינן להו הא אין חל' מוריס סבעה לבניו פי' אין חל' מוריס ממון טעם בו סבעה לבניו זל הא דאין חל' מוריס סבעה לבניו היינו דאין כזקקין לא לסבעה ולא לפרעון כדפירש' סוף התם ואם באין לבנות בטור אין גובין וכן אם מוחזקין הם וביאין לבנות מהם כי הכא אין מוחזקין מהן ופטורין כדמוכח בהדיא פרק כל הכסבעין דמסני הא מני' ב'ט' היא דאמר סטר העומר לבנות כגבי דמי אלא ברבר הגבוי חל' מוריס סבעה לבניו ר' ועיין בספר מטכטים בקימין לב' עכ"ל:

חסבונות כריסין תלמוד ודקדוק וסכך יעמדו על מוכנס: מעות לחבירו עד בלבד נוטל מניעא פרק המקבל והביאור ר' אלכס זל בהלכותיו פרק חיזהו כסף והביאור פרק ז': וכן

פרק שביעי הנותן

דבר הידוע לפני שותפין עד שיביא האחד ראה סוף רבבא בתרא: אחד מן השותפין וכו' עד חלא בדר במציעא פרק חילו מציאות ופרת חזוהו כסף: אסור להשתתף עם עובדי עז' עד ביראתו סוף רעז: וכבר ביארנו במקומו שאסור לעשות סחורה בפירות טבעית רים פו דהלכות שמיטה ויובל: ולא בבבורות סוף דהלכות בבבורות: ולא בגבלות ולא בטורפות פו להילכות מאכלות אסורות: ולא בתרומו פו דהלכות תרומות ולא במקדים ולא ברמסים פו דהלכות מאכלות אסורות: ואם עבר עד מפני מעבר פ' המקבל: אחד מן השותפין סמת עד סוף הפרק תשובת הגמ' זל וכן כתב הר"ם זל מקובי מרעת רבותיו בעלי התוס' זל:

דבר הידוע לשני שותפין אף על פי שהוא ברשות אחד מהם אינו יוצא מחוקתו של שני כל ימי השותפות ואינו יכול לטעון שלקחו ממנו או שנתנו לו במתנה ונאמר לאחר שהמוציא מחברו עליו הראייה אלא הרי הוא בחוק שניהם עד שיביא האחד ראה אחד מן השותפין שבא לחלוק שלא מדעת חברו חולק בפני שלשה ואפילו הן הדיוטות ובלבד שיהו נאמנין ויודעין בשומא ואם חלק לה בפחות משלשה לא עשה כלום במה דברים אמורים בשחלקו פירות אבל אסרו מעות המעו' כחלוקים הווישו לו לחלק שלא בפני בית דין ומניח חלק חברו בבית דין: במה דברים אמורים בשחיו המעות כלן משבע אחד ושון אבל אם היו מקצתן חדשי ומקצתן ישנים לא ואין צריך לומר אם היו מקצתן יפות ומקצתן רעו הרי הן כפירי ואין חולקין אותם אלא בבית דין: אסור להשתתף עם עובדי עבודה זרה שמא יתחייב לו חברו שבועה וישביעו ביראתו וכבר בארנו במקומו שאסור לעשות סחורה בפירות שביעית ולא בבבורות ולא בטורפות ולא בגבלות ולא בתרומות ולא בשקצים ורמשי' ואם עבר ועשה השכר לא מצע' ונראה לי שאם ה' הפסיד הפסיד לעצמו מפני שעבר: אחד מן השותפין או מן המתעסקין שמת בטלה השותפות או העסק אף על פי שהתנו לזמן קבוע שכבר יצא המזון לרשות הורשים וכוחו הורו הגאונים:

פרק ששי שנים

מהן כוונתו וכו' עד כמו שביארנו במציעא פרק המקבל ופרק חזוהו כסף ומיייתי לה בבתובות פרק מי פהיה כסוי והביאור פ"ד: אבל אם היה כו' עד בעל המעות פרק חזוהו כסף: תקנו חכמים שכל הכותן מעות לחברו וכו' או אבר כו' עד המתעסק חייב לשלם כתב הר"ם זל ולמה לא יהיה כסומר סכר על הפרקין והלא כוונתו ממנו סכר כפועל בטל ע"כ: ואני אומר עיקר הלכ' זו קבוע' בטלה מקומות במציעא פרק המקבל ופרק חזוהו כסף ובבתרא פרק חזקת הבתים ותמה אני אם דבר זה יבא מפי הר"ם זל שהרי אינו נותן לו כ כפועל בטל בדין הזה כמו שגמר ואמר לפיכך יהיה סכר החזי עם הריח סל בעל המעו' אלא כסורה סויהיה השכר או ההפקד לאמצע הוא שהצריך ליתן לו כפועל בטל וכוונתו סתם ב"מ זל לפיכך בסמוך וכדאית' להדיא בשמעתין דעסקא ועוד כי במה שתקנו חכמים אף לנו לשאול למה וכל סכך בזה ס' שהטעם פשוט והדין מפורסם כלו סס כדברי ר"מ זל ועוד שאינם מ מובטחי בודאי סירווחו יותר ממה שיכסדו חלא ודאי אחר מן המתחילים כתובהו: ולפי תקנה זו אי אפשר עד המזון הכל פרק חזוהו כסף: לפיכך:

כדאיתא פרק חילו מציאות ג' עובדא דרב ספרא ואיסור עד זיל אייתי סהדי לתלא דפלטת קמייהו וכתבו התוספות דמיירי כשהגיע זמן המכר וגם עבר זמן הסותפו והא ר"מ רבא פרק המקבל הנהו ט תרידעבד עסקא ואמר חד לחבריה תא ופליג ואמר אידך כרויח טפי דינא כמעכ' עליה מיירי סלא הגיע זמן המכר סל ית כדיוט וסל תבואה כריכה וגם אף יכול לעכב החלוקה קודם מכירה ממו מזלא דבי תרידעבד כדלוקמן דהל מיירי מעבר זמן הסותפות וההיא דפרק המקבל מיירי סנתרבו ל להשתתף יחד עד זמן אועד ס' סתמכר הסחור לפיכך יכול לעכב עליו תו וכן פ' רבי' המחב' כדלעיל פ' ובאביאסף בסוף חלמכה כיוצא בזה דההיא דרב ספרא דהל חלק בגורל בעד' ואם חלק סלא מרעת חברו וגם סלא בפני ב' דין תמכא לעיל פ' עכ

פרק ששי

שהן נושאין ונותנין במזון השותפות אף ע"פ שהמזון של אחד מהן הרי זה נקראת שותפות ואם פתחו או הותירו הרי הוא לאמצע ויש להם להחזקו בשכר ובהפסד כל מה שירצו כמו שבארנו אבל אם היה האחד בלבד הוא שנושא ונותן במזון השותף אף על פי שהמזון משל שניהם הרי זה השותפו' נקראת עסק וזה הנושא ונותן נקרא מתעסק שפריהו לכוון מתעסק במשא ומתן ושותפו

שנים

ואם יטעון הסותף הרי אינו דינו כסם להתחייב בגבנה ואברה ולהפטר מן האנסק דאמ' סמואל בפ' חה השותפין כעסו סומרי' סכר זה לזה סה ועיי' בתשוב' בסמין י' ובתשוב' ספר מספטים בסמין כ"ב:

תקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן יהיה חצי המזון בתורת הלואה והרי המתעסק חייב באחריותו אף על פי שאבד באונס והחצי האחר בתורת פקדון והרי הוא באחריות סל המעו' ואם נגנב או אבר החצי של פקדון אין המתעסק חייב לשלם ולפיכך יהיה שכר זו החצי עם החצי של בעל המעות ולפי תקנתו זו אפשר שיהיה השכר או הפסד של כל המזון לאמצע בשוה שאם אתה אומר כן נמצא בעל המזון נוטל שכר חצי מעותיו שהן פקדון ואינו עושה כלום אלא זה המתעסק טארח לו בחצי של פקדון מפני מעותיו שהלוחו ונמצא באין לידי אבק רבית והיאך יעשו אם רוצה להיות השכר או הפסד לאמצע בשוה יתן למתעסק שכרו שבכל יום יום מימי השותפות כפועל בטל של אותה מלאכה' שבטל ממנה ואם היה לו עסק אחד כל שהוא להתעסק בו עם מעותיו של זה אינו צריך להעלו לו שכר של כל יום ויום אלא אפילו העלה לו דינר בכל ימי השותפו' דיו ואם פתחו או הותירו יהיה לאמצע בשוה וכן אם אמר לוכל הריח יהיה לך שלישו או עשיריתו בשכר הואל ויש לו עסק אחר הרי זה מותר ואם הפסידו יפסיד מחצת ואם היה זה המתעסק אריסו והיה לו עסק אחר אינו צריך להעלות לו שכר אחר כלל שהאריס משועבד הוא לבעל השרה ועוד תקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן ופתחו או הותירו ולא רצה ליתן לו שכר עמלו בכל יום ולא התנו ביניהן שום תנאי שיהיה שכר המתעסק באותו חצי של פקדון שלישי ריוח הפקדון שהוא שתות ריוח כל המזון: לפיכך

וכן כתב סה סכך הוא הדין בלא סוס תנאי וכן פ' ס' המקבל כדאמר ר' הירוש' דבריה בסת' האי עסקא פלגא מלוה ופלגא סקדון חא"כ סיכו הדבר על התנאים ועיי' בסמין כ"ז ע"כ:

שאינו נושא ונותן נקרא בעל המעות הלואה והרי המתעסק חייב באחריותו אף על פי שאבד באונס והחצי האחר בתורת פקדון והרי הוא באחריות סל המעו' ואם נגנב או אבר החצי של פקדון אין המתעסק חייב לשלם ולפיכך יהיה שכר זו החצי עם החצי של בעל המעות ולפי תקנתו זו אפשר שיהיה השכר או הפסד של כל המזון לאמצע בשוה שאם אתה אומר כן נמצא בעל המזון נוטל שכר חצי מעותיו שהן פקדון ואינו עושה כלום אלא זה המתעסק טארח לו בחצי של פקדון מפני מעותיו שהלוחו ונמצא באין לידי אבק רבית והיאך יעשו אם רוצה להיות השכר או הפסד לאמצע בשוה יתן למתעסק שכרו שבכל יום יום מימי השותפות כפועל בטל של אותה מלאכה' שבטל ממנה ואם היה לו עסק אחד כל שהוא להתעסק בו עם מעותיו של זה אינו צריך להעלו לו שכר של כל יום ויום אלא אפילו העלה לו דינר בכל ימי השותפו' דיו ואם פתחו או הותירו יהיה לאמצע בשוה וכן אם אמר לוכל הריח יהיה לך שלישו או עשיריתו בשכר הואל ויש לו עסק אחר הרי זה מותר ואם הפסידו יפסיד מחצת ואם היה זה המתעסק אריסו והיה לו עסק אחר אינו צריך להעלות לו שכר אחר כלל שהאריס משועבד הוא לבעל השרה ועוד תקנו חכמים שכל הנותן מעות לחברו להתעסק בהן ופתחו או הותירו ולא רצה ליתן לו שכר עמלו בכל יום ולא התנו ביניהן שום תנאי שיהיה שכר המתעסק באותו חצי של פקדון שלישי ריוח הפקדון שהוא שתות ריוח כל המזון: לפיכך

כדתנן פרק חזוהו כסף ופי' זה בגמרא שאומדן כמה אדם רוצה ליתן סיבטל ממלאכה שהוא עושה ולעשות מלאכה קלה כזאת ופי' רב אלפס עזה הסכר הוא מה שאר' קאירי בברייתא כמה סכרו בין מ מרובה בין מועט כלומר לפי כוונת המלאכה שהוא מתעסק בה בין גדולה בין קטנה הרי סתם במשכ' ומחלוקת בברייתא והלכה כסתם משנה לפיכך אף הלכה כרבי יהודה דאמר חפילו לא טבול עמו חלא בציר ולא חכל עמו לא גרובת אחת זהו סכרו ועוד דאמר התם דרבי יוסי ורבי יהודה ור' סבב' תוספי' סיטה אחת ופ' ס' ס' מן הגאונים סבכל מקו' שאמר התלמוד כענין זה אף הלכה כן סה וכן פ' ד' לא כרת' ספסק דמ' הלכה כר' סבב' ססנה במסכתיו דהא רב וסמוא לא סבירא ליה כר' סבב' דאמר ר' ה' הכי או מותר סליס בסכר' או ריט' עגלא לפטומא חילור' סבב' סני ליה בגללי' ע"כ:

הלכות שלוחין ושותפין

מגדלעוו

קנין תרמו

לפיכך אם הריוחו וכו' עד שהן מלוה כתב הר"ב ז"ל כראה לי שזה טעם ספק אמרו חכמים תריתלתי באגר פלגא בהפסד ע"ל: ואני אומר גם בזה סלא יבא מפי הריוח חזי המעו' שהן מלוה וסתות הריוח בסכר סכתעסק בפקדון נמצא הכל סני סליטו ויטול בעל המעו' סלים הריוח ובפלגא דהפסד ז"ל ואם פחתו יפסיד המתעסק סלים הפחת סהרי הוא חייב בחזי הפחת מפני סחזי המעו' מלוה כו' עד סני סליטי הפחת ועורכו מפל' אותה פ"ח ועל זה הדקדוק

של החשבונות תתבאר ההלכה יפה ומי שחיסב בעצמו להבין זה החזי במוסכל ראסו לפי מה טעלה בסוף כתב כן אבל דברי ר"מ ז"ל הן ניקר ויציב וכבר כתעורר בזה ר"מ ז"ל וכת' באורך ז"ל יס מי טעוה ואו' כו' עד הרי זה מות' ואם תרדק בלסונו זה וביאורו ומה סכתבו בסמוך ומה סרמזתי אני תמצא סה"ך בדרך יוסרי' וכן אם התנו וכו' עד ותוספת סליטו גם זה הו' דעו' והסכמו' כאמר עיניך רואו' הלסוכו' סוכות לפי הדעות וכאמר תרדק בצחות לסונו תמצאנו על הדרך היסר לפי התלמוד דפ"א זהו כסך בסמעתין בעיסקא כמו סרמזתי בסמוך פסד: נמצא למד לפי מידה זו וכו' עד הסכר כתב הר"ב ז"ל טעם סופר יס כאן ולא הבנתי אותו וכל סכך הוא הדרך סלו נמצאת למד לפי מרה זו סאס התנו סיטול המתעסק רביעי הפסד אם פחתו לא יפחו למתעסק' כלום סרביעי הפסד סהוא חייב לסלס מפני המלוה סיס לו סנגרו סליטס מה סיטול בעל המעו' סהוא רבו הכל נמצא זה סנגר זה ע"ל: ואני אומר סוד הסס ליריאו מלסר כת' בספר המוגה סלו בחתמת ידו סבא לדי ולא סינה בה רק פ"מ ז"ל כת' לא יפלס המתעסק והר"ב ז"ל כת' לא יפחו למתעסק והכל עולה לענין אחר: וכן אם התנו על הפחת עד סוטל מחצה גם זה מהסכמת הרלסוכו' והוראת הגלונים ז"ל: ואף על פי סרברים סהודו דברי טעם סס וכו' כיצד כגון סהתנה עמו וכו' נמצא בעל המעו' חייב ליתן לו דינר וכו' אבל הדרך הדין והאמת סיראה לי וכו' נמצאת אומ' לפי מרה זו וכו' עד סון הכרת

לפיכך אם הריוחו וכו' עד שהן מלוה ושותפות בשכר שנתעסק בפקדון נמצא הכל שני שלישי הריוח ויטול בעל המעו' שלישי הריוח ואם פחתו יפסיד המתעסק שלישי הפחת שהרי הוא חייב בחצי הפחת מפני שחצי המעו' מלוה ויש לו שתות בשכרו באותו החצי של פקדון ונמצא שנשאר עליו מן הפחת שלישי ובעל המעו' יפסיד שני שלישי הפחת יש מי שטועה ואומר שהנתן עסק סתם אם יהיה שכר שם יטול המתעסק חציו ואם היה שם הפסד יפסיד שלישי ואין הדבר כן אלא אם כן התנו על דבר זה בפירוש וכן אם התנו שיפסיד המתעסק מחצה אם יהיה שם שכר יטול שני שלישי הריוח הרי זה מות' וכן אם התנו שאם יהיה שם שכר יטול המתעסק השיעו' וואם יהיה שם הפסד יפסיד עשיריתו הואיל והתנו שיהיה ריוח המתעסק יותר על הפסדו תנאו קיים ותוספת זו כנגד עמלו ורבותי הורו שאין התנאי זה מועיל אלא אם כן היה למתעסק עסק אחר אבל אם אין לו עסק אחר צו' שיהא שכר המתעסק יתן על הפסדו בשתו' כמו שבארנו שהו' דבר אסור הוא ואין התנאי מועיל בו ולא יראה לי זה הורו רבותי שאם התנו שיטול המתעסק שלשה חלקי' מהשכר ובעל המעו' ויביע השכר נמצא רביעי המעו' בלבד אחרת פקדון ושלשה רבעים בתורת הלואה לפיכך אם היה שם הפסד יפסיד המתעסק שלשה רבעי' הפסד פחות שלישי הרביעי ויפסיד בעל המעו' רביעי ושלישי רביעי שהוא שלישי בעל הפסד כיצד נתן לו מאה דינרין על תנאי זה והסדרו ארבעה ועשרים בעל המעו' מפסיד שמנה והמתעסק משלם ששה עשר ועל דרך זו לעולם כל חלק שיש לבעל המעו' בשכר אם יהיה שם ריוח נוטל כמו שהתנו ואם יהיה שם הפסד יפסיד אותו החלק ותוספת שלישי נמצאת למד לפי מדה זו שאם התנו שיטול המתעסק רביעי השכר אם פחת לא יטול המתעסק כלום שהרי רביעי הפסד שהוא חייב לשלם מפני המלוה יש לו כנגדו שלישי מה שיטול בעל המעו' שהוא רביעי ונמצא זה כנגד זה וכן אם התנו על הפחת ולא הוכירו הריוח אם פחתו פחת המתעסק כפי מה שהתנו ואם הוסיפו נוטל המתעסק' כמו אותו החלק שהיה מפסיד ותוספת שלישי מה שנטל בעל המעו' כיצד התנו שאם יהיה שם הפסד יפחו המתעסק רביעי והפחיתו משלם רביעי הפחת ואם הותירו נוטל מחצה ואף על פי שדברים אלו שהורו דברי טעם הם אם תלך על דרך זו נמצא המתעסק אפש' שיפחות ויטול שכר כיצד כגון שהתנה עמו שיטול המתעסק אחר משבעה בשכר ופחתו נמצא נוטל המתעסק אחר משבעה יתר על זה והפסד כיצד כגון שפחתו שבעה דינרין הרי המתעסק אומר לו אני חייב לך דינר אחר כפי התנאי ואתה חייב לשלם לי כ' שהן שלישי חלק הפקדון נמצא בעל המעו' תייב ליתן לו דינר בשכר שהפסיד שבעה ואילו הפסיד ארבעה עשר היה חייב בעל המעו' ליתן לו שני דינרין וזה תמה גדול ורבר זה שאין הדעת סובלת אותו ואין זה אצילי אלא כמו דברי החלום אבל הדרך הדין והאמת סיראה לי שכל שיריוח המתעסק אם יהיה שם הפסד יפסיד שני שלישי החלק שהיה מריוח וכן אם התנו על הפסד והריוח יטול כמו אותו החלק שהיה מפסיד ותוספת שלישי חלק חברו נמצאת אהא אומר לפי מדה זו שאם התנו שיטול המתעסק רביעי השכר והפסיד הרי זה משלם שתות ואם התנו שיפסיד רביעי והריוח נוטל מחצה ועל דרך זה לא תמצא תמה ויצא הדין בקו הצדק:

כתב ב"ה סוף סוף מורים לא סרביי זה ולא סרביי זה אלא גם כזו החזי מלוה והחזי סקרון ומה סמתעסק נוטל בסכר יותר מן החזי הו' לסכר עמלו סטרס בחזי סהוא פקרון וכל דרבות' סוף סרבי:

פרק

שביעי

הנותן

מעות לחברו סתם להתעסק בהן או שהתנו בפירוש שיהיה השכר וההפסד ביניהם בשות ונאכד הממוין יש מי שהורה שישלם המתעסק שלישי כמו שביארנו אם אבד מקצ' הממוין ויראה לי שהוא משלם מחצה שהוא בתורת מלוה וזהו שאמרו חכמי' משלם שלישי בהפסד בשלא הגיע ההפסד ליטול בעל המעו' פחות מחצי ממונו כיצד ראוהן שנתן לשמעון מאה ועשרים דינר ונשא ונתן ופחת תשעים הרי שמעון משלם ל' ונמצא ראוהן נוטל ששים אבל פחת שמעון מאה וחמשה אין אומ' יפסיד שמעון חמשה ושלישים שאם אתה אומר כן נמצא ראוהן נוטל חמשים ולעולם לא יטול ראוהן פחות מששים לפיכך שטר עסק היצא על היתומים שהיה אביהן מתעסק בו נשבע בעל השטר ג' וגובה מחצה שהוא בתור' מלוה אף על פי שלעולם טוענין לירוש הנה למדת שאינו נוטל לעולם פחות מחצה ג' למה אני אומר שאין פחתו' לו כאן כנגד שכרו שנתעסק בפקדון שהרי אבד כל החצי של פקדון ולא נשאר כאן פקדון כלל שנאמר אם לא יטול שכרו יראה כרביית שהרי חצי המלוה בלבד נוטל: וכן לדבוריה כהיה רשנים אוחזין ואת' יסלמו הכל מדר' אבא דאמר מתוך סוף יכול לטבע מסלס ז"ל דלא אמר חזי גבי יורשו כדריש פריך כל הנסבעין סבעת ה' תהיה בין סניהם ולא בין הירשין ואת' אמאי פטרינן להו הא חין אר' מוריס סבעה לבניו פי' חין ארס מוריס ממון סיס בו סבעה לבניו ז"ל הא דאין ארס מוריס סבעה לבניו היינו ראיין כזקקין לא לסבעה ולא לסרעון כרפירס בקו' התס ואם באין לגבות בסטר חין גובין וכן אם מוחזקין סס ובאין לגבות מהס כי סכא חין מוזיאין מהן ופטורין כדמוכס בהדיא פריך כל הנסבעין דמסכי הא מני' ב"ס היא דאמר סטר העומד לגבות סגבו רמי אלמא ברבר הגבוו ארס מוריס סבעה לבניו ר"י ועיין בספר מספטים בהימין לב' ע"כ:

חשבונות צריכין תלמוד ודקדוק וסכך ועמדו על מכונם: מעות לחברו עד בלבד נוטל מצינא פריך המקבל והביאו ר"י אלפס ז"ל בהלכותיו פריך איזהו כסף והביאור פריך ו': וכן

פרק שביעי הנותן

וכן אם התנו שיטול המתעסק רביע השכר ואבר הממון כולו מטעם הרביע כלו שהוא בתורת מלוה וכו' עד שכבר ביארנו כתב הר"ב ז"ל בזה לא כיון שמועותיו שהרי טעמו למה נטבע וגובה מחצה ואין פוחתין לו כנגד שכרו שנתעסק בפקדון שהרי אבר כל החזי של פקדון כו' מעתה כלמה שיטול זה מתעסק בו והעסק לטעמה ראויו הוא שיטול בו שכר עמלו ל חשבון שהיה נוטל בתחלה ולא כמו שהיה נוטל ממנו שהיו רומה עמל ה' דיכרין לעמל ה' דיכרין עמל: ואנו חומר גם בזה מחלוקת של סברא היא לפי ההלכה פרק איזהו כסף ואין להכריע בה לפי מה שהקדמתי ואלו תמה חזי ממה שכתוב בהשגות בטעם

הר"ב ז"ל כי מה שיטול כו' וזה מתעסק בו הכל ראויו לו וכי במה זכה בריוח הזה ומאין בא לו והלא הפקדן ולבי אומ' לי טלא יבא מפי הר"ב ז"ל לא אחרי כתבו על שמו וחשבו כן לפי מה שחלק על ר"מ ז"ל פ"ב תרי תלתי אגרא ופלבא הפסד וכבר כתבתי עם שכרין דקדוק והעמל שחלק בין חמשה למאה אינו טעם כי המתעסק הוא שקנה ומוכר בקחורה ולפעמים יהיה הטורח מועט ומשתכר הרבה כמו שקנה ומוכר מרביות וכיוצא בהן ולפעמים יטרח הרבה ומשתכר מעט כמו שמתכר בבארן של יין ושל שמן וכלי זכוכית וחרס ומה שלא חילק התלמוד אין לנו לחלק בו כחשכתבתי כמה פעמי' שלכך קראו משנה תורה גמ' ולא סברא: המתעסק שהפסיד כו' עד על הקרן במציעא פרק איזהו כסף: כתב לו מאתו יריעות עד וכן כל כיוצא בזה פרק המקבל: אין המתעסק וכו' עד שביארנו עיקר ההלכה פרק איזהו כסף והביאור פ"א: המתעסק וכו' עד בראיה ברורה זה מתעסקת הגאונים ז"ל והסכמת הראשונים ז"ל וכן כתב הר"מ ז"ל מקוצי מרדכי רבותינו בעלי התוספות ז"ל: כבר ביארנו שהמתעסק עד בעל חוב והאסה הביאור בזה הפרק עכמו ועיקר ההלכות פרק איזהו כסף ובהסכמת הגאונים ז"ל: הנותן מעות וכו' עד וכן כל כיוצא בזה בירושלמי דפ' איזהו כסף והביאה ר"י ז"ל אלפס בהלכות: המושב את חבירו וכו' עד כוף הפ' בתוספתא:

וכן את התנו שיטול המתעסק רביע השכר ואבר הממון כולו משלם הרביע כלו שהוא בתורת מלוה וכו' עד שכבר ביארנו נשאר מן הממון מעט כדי שאם הוסיף על אותו המעט שתות ההפסד שפחתו יבא הכל רביע הממון או יתר הרי זה משלם שתות כלבר מן הטעם שכבר בארנו: המתעסק שהפסיד וחזר וטרח עד שהרויח אינו יכול לומר לבעל המע' באונחשוב ההפסד שהפסדנו תחלה ותפסיד שני שלישי ונחשוב הרויח שהרוחנו באחרונה ותמול שלישי אלא מחשב באחרונה כלבר על הרויח או כל ההפסד ואין לו אלא ברויח שהוסיף על הקרן נתן לו מאתים יריעות במאת' דינרין בעסק וכתבן בשני שטרות מאה בכל שטר מחשב לו על כל שטר בפני עצמו ובעל המעות הוא שהפסיד על עצמו נתן לו מאה יריעות במאה דינרין וחזר ונתן לו בעסק אחר מאה חביות של יין במאה דינרין וכתב לו שטר עסק במאתים דינרין אינו מחשב לו אלא בשטר אחד והמתעסק הוא שהפסיד על עצמו כיצד שאם מכר המאה היריעות במאה ושלשים והמאה חביות בשבעים בעל המע' נוטל הכל מפני שעשה שטר אחד הרי הכל מאתים ולא הרויח כלום אבל אילו הניחם שני עסקים כשהיו היה מרויח המתעסק בחלקו בבגד' עשרים ומפסיד בחלקו בחביות עשרה והיה נוטל עשרה וכן כל כיוצא בזה: אין המתעסק יכול לחלוק המעות של עסק או הסחורה ולומר אמול את החצי שבתורת מלוה לעצמי ואשא ואאתן בו ואניח החצי שבתורת פקדון ככד שלא נתן לו ממון זה אלא להתעסק בכולו ואם חלק ועשה זה אפילו בכד הגדול לא עשה כלום אלא זה שכר או ההפסד ביניהן על אותן הדרכים שבארנו המתעסק שנתן מתנה לאחרים מן המטלטלין של עסק או ממעו' העסק והביא בעל המעות ראייה ברורה שאלו המטלטלין או המעו' משל עסק הן מוציאין אותן מידו ואפילו שינה המקבל אותם ומכרם ונתנם מתנה לאחרים או הפסיד חייב לשלם והכל בראיה ברורה כבר בארנו שהמתעסק שמת נשבע בעל המעות וגובה מחצה ואם יש שם עדים שהמטלטלין אלו מן המעות של עסק הם נוטל אותם בעל המעות בלא שבועה ואין בעל חוב ולא אשה נוטלים מהם כלום אלא אם כן היה בהם ריח הרי חלק הרויח של מת של יורשיו וישול מאותו חלק בעל חוב והאשה: הנותן מעות לחברו ליקח בהם פירות למחצית שכר ולא לקח אין לו עליו אלא תרעומת ואם נודע בראיה ברורה שלקח ומכר הרי זה מוציא ממנו

השכר בעל כרחו נתן לו מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר לוקח בהן מכל מין שירצה ולא יקח לא בסות ולא עצים וכן כל כיוצא בזה המושב את חברו בחנות למחצית שכר אם היה אומן לא יעסק באומנותו לפי שאין עיניו על ה החנות בשעה שעוסק באומנותו ואם היה שותף עמו בחצר מותר ולא יהי לוקח ומכר דברים אחרים ואם לקח ומכר השכר לאמצע:

והוא דאמר' בקידושין ר"פ האומר רבה יהיב ליה זוזי לרב וא"ל זיל זבין כיהליה להאי ארע' ואזל זבנה לנפשיה התם בזוזי דכפשיה זבין מהר"ק ע"כ:

פרק שמיני

הנותן

בצים לבעל התרנגולים להושיב התרנגולים עליהן עד שיצאו האפרוחים ויגדל אותן בעל התרנגולים ויהיה הרויח ביניהם צריך להעלות שכרו כפועל בטל וכן השם עגלים וסייחים על הרועה להיות מתעסק בהן עד שיגדלו והשכר לאמצע חייב להעלות לו שבת' בכל יום כפועל בטל ומגדל אותן עד שיהיו העגלים בני שלש שנים והחמור עד שתהא טוענת ואינו יכול למכור שלא מדעת חברו בתוך זמן זה וכן השם בהמה על המפטם להיות מפטם אותה והשכר לאמצע צריך ליתן עמלו כפועל בטל ואם אמר לו הרי הראש והאליה שלך בעמלך יתר על מחצית השכר מות' היו למפטם בהמו' אחרות שמפטם אותם עם זו השומא אצלו וכן אם היו לו עגלים וסייחי' אחרים או בצים אחרות שלו הואיל והוא מתעסק בשלו ובשל חברו אפילו לא העלה לו אלא דבר מועט' בכל ימי השותפות הזאת דיו וחולק בשכר בשוה ואם היה אריסו הואיל והוא מטפל בשלו ובשל בעל השדות אין צריך להעלות לו כלום: השם עגלים או סייחים או הושיב תרנגולים או שם בהמה על הפטם למחצית שכר ולא העלה לו שכר הרי דינו כדין העסק של מצות רואין בכמ' שמין הבהמו' או בצים וכמה הרויחו ונוטל המתעסק עני שלישי השכר ואם הפסידו משלם שלישי ההפסד שמין פרה וחמור וכל דבר שדרכו לעשות ולאבל ויהיה השכר לאמצע אף על פי שזה מתעסק הרי יש לו ריח אחר לעצמו בעבודת הבהמות שהרי שוכר אותה או עובר בה ונהנה בשכרה ובעבודתה ואין שמין עגל עם אמו ולא סייח עם אמו שהעגל

הנותן פרק שמיני בצים לבעל התרנגולים כו' עד בתוך זמן זה פ' איזהו כסף: וכן השם בהמ' על המפטם עד על מחצית שכר מותר כתב הר"ב ז"ל דבר זה אינו מחונו' שהרי אמרו רהיב' דאית ליה בהמה לדידיה כגו ליה בריש עבלא דהיכו דבר מועט ואי לא לא כגו ליה לא במות' שליט ולא בריש עבלא אלא שיש לפרש הא ד דאמר' דאזי לית ליה בהמ' לדידיה אמותר שליט קחי אבל ריש עבל הואיל וראוי הוא לכל אדם כגו ליה בהכי ודבר מועט דקח אמרי' היינו מותר שליט אעפ' שהוא ספק עכ"ל: התלמוד פרק איזהו כסף ויף לדברי ההלכה וזה פשוט: היו למפטם וכו' עד כמות טהן הכל כפרק איזהו כסף:

בתוספת' המושב חברו בחנות למחצית שכר אם היה אומן לא יעסק באומנותו לפי שאין עיניו על החנות בשעה שהוא עוסק במלאכתו אבל באדם שיש לו עסק משלו כיוצא בזה שכתבנו לו אז אינו צריך שכר כל כך כמו שבארנו לשון אה ע"כ:

אומר תמה איני יודע דברים אלו אם יבאו מפי הר"ב ז"ל שהרי ר"מ ז"ל מפרש כל אלו החלוקים ויותר מהם על דברי הכותב הואיל והוא עצמו נכסה מפרש ומכיע הכנה מפורשת מה לי לטעון ויף כי ההכנה אינה זריכה כלל לפי מקום

תוספת' וירושלמי דפ' איזהו כסף גר' עלה ר"י יצחק הר"א חמ' המבטל כיסו של חברו אי' לו עליו לא תרעומ' המבטל טרה חבירו חייב לשפוטו לו המבטל ספיכתו של חבירו מהו המבטל חנותו של חבירו מהו אל פטור והא דאמר' באיזהו כסף ההוא ריהב ליה זוזי לחברו למזבן חמרא ופטע ולא מזבן מטעם ליה כדאזיל אפרוותא דוול ספט מיירי שהתנה לו בפ' אם לא חקנה לך אטלס בו ההפסד וכן מוכח ב' בטענתין ועיין לקמן רפ"ט ע"כ:

מקום שנהגו וכו' עד להפלות סכר הבהמה מעלין עבדים קטנים סכריסין לפעמי' להוליכן על כתף בהמות מעלין עבד! ואני אומר זו איכה הסגה כי אם הכי' הזה אינו מחזור בעיניו מחזור הוא בעיני גדולים וחכמים מחוכמים ראשונים והאחרונים וגם אכחוכך קבלנו מפי רבותינו ואין סכר כתף אכלנו כופל אלא בנוסאי משא על כתפיהם והם כקראים כתפים אבל בעגלי קטני' כתיב בזרעו יקבץ טלאים ובחקו יסא עלות יכהל ועוד דא"כ למה עו"ס מהן התלמוד סתי בבות בעיקר ההלכה פרוק איזהו כסף דומיא דמקום סנהגו להעלות ולחזק כו' טגס ר"מ זל כתבו בסמוך אלא מר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכלס דברי אלהים חיים הם: מקום סנהגו להעלות ולחזק כו' עד עליו להביא ראיה פרוק איזהו כסף:

שחעגל והסייח אינו עושה כלום ויש בו עסק ובגדרות והן הצאן והבקר כ"ד חדש ואם בא לחלוק בתוך זמן זה חברו מעבב עליו מפני שנשתתפו סתם לפי שאינו דומה טפולה של שנה ראשונה שהיא מרוב והריוח מועט שאינה משתמנת בתחלה אלא בקושי לטפולה של שנה האחרת שהוא מועט והריוח מרוב שהרי היא משתמנת הרבה ומוספת בכל יום לפיכך מעבב עליו עוד סוף שנה שניה ילדה הבהמה השומא אצלו תרי הולד מכלל הריוח לאמצע נמקום שנהגו לגדל ולרותם יגדלו ואחר כך ימכרו מקום שנהגו שלא לגדל חייב המתעסק להטפל בולדות ברקה שלשים יום ובגסה חמשים יום והולקים רצה להטפל בהן יתר על זמן זה שם אותן בפני שלשה ביום שלשים וביום החמשים וכל שריווחו אחר כך שול המתעסק גדולקים וחברו רביע הריוח שהרי יש לו חציהולד ומפני שנתעסק בהצי של חברו נוטל חצי אותו ההצי הרי שלשה רבעים ואם לא התנה כן בפני שלשה הרי מחל והולדות ביניהן בשנה כמות שהן:

מקום שנהגו להעלותו שכר כתף למעות העסק מעלין ויהיה כל השכר שנוטל המתעסק בשכר שנושא על כתפו בכלל שכר המעות וכן אם דרבן להעלין שכר בהמה מעלין מקום שנהגו להעלות ולדות בשכר עמלו מעלין וכל המתעסק או השותף סתם לא ישנה ממנה המדינה ראובן שהיתה לו שדה והוריד שמעון לתוכה לזרעה או לנטעה ולהוציא עליה הוצאות ולמכור הפירות וכל היתר על ההוצאה יהיה ביניהם בין שהתנו שחלקו בשוה בין שהתנו שיכול ראובן יתר בין שהיתה הוצאה כולה משל ראובן בין שהיתה משל שמעון בכל זה מותר ואין כאן אבק רבית ושמעון המטפל בעבודת הארץ ובהוצאה ובמכירת הפירות הוא הנקרא אריס אריס אומר למהצה ירדתי ובעל השדה אומר לשליש הורדתי והולכתי אחר מנהג המדינה וזה שטען שלא כמנהג עליו להביא ראיה:

בעל שהוריד אריסין נכבסי אשתו וגרשה אם היה הבעל אריס הואיל ונסתלק בעל נסתלקו הם ואין להם מן ההוצאה אלא שיעור השבח ובשבועה ואם אין בעל אריס על דעת מנהג הארץ ירדו ושמיין להם באריס: האחין או שאר הירשין שלא חלקו ירושת מורישן אלא כלן משתמשין בה ביחד הריהן כשותפין לכל דבר: אחר מן האחין או מן השותפין שגפלו לאומנות המלך הריוח לאמצע חלה אחד מהן ונתרפא נתרפא מן האמצע ואם חלה בפשיע' כגון שהלך בשלג או בחמה בימי הזוהם עד שחלה וכיוצא בזה הרי זה מתרפא משל עצמו:

כתב הר"אבר ז"ל לא האירו דבריו פא"ס י"ס להם ממון מבית אמותם אינן שותפין בו וכך בכל ריוח סהריוחו סלא מכח ירושת אביהן ע"כ:

ואני אומר הוא לימד לתלמידיו דרך קצרה ובלטון כולל ואורו יהל שכתב ירושת מורישן ומה לי אם ירשו אביהן ומה לי אם ירשו אחיהם מה לי אחותם ומה לי אמותם ומה סהורגל בתלמוד ירשו את אביהן אורחא דקרק' נקט ומאי דפסיח טפי והכי ליתא פרוק מי סמת בבלי וירושלמי ובריב"למי ד דסקלים: אחר מן האחין או הסותפין שגפלו לאומנות וכו' חלה אחר מהם ונתרפא כו' ואם חלה בכפייעה עד משל עצמו פ"מ סמת כתב הר"אבר ז"ל גם בזה קיבד מאד ע"כ:

ואני אומר כמה פעמי' סבחתני גם אני מעטין ופרסקמתי דרכיו סלימד בדרך קצרה אורך הגמרא ולא חשש לרקדוקי הסבר' בזה החבור ולכך קראו מסכת תורה:

פרק תשיעי

השותפין

כולן והאריסין והאפטרופין שמנו אותם בית דין על היתומים והאשה שהיא נושאת ונותנת בתוך הבית או שהושיבה בעלה הנונית ובן הבית כל אחד מאלו נשבע מדבריהם בטענת ספק שמא גזל חברו במשא ומתן או שמא לא דקדק בחשבון שביניהם ולמה תקנו חכמים שבועה זו מפני שאלו מורין לעצמן שכל מה שיקחו מנכסי בעל המעות ראי הוא להם מפני שנושאין ונותנין וסורחין לפי' תקנו להם חכמי' שחייבין שבועה בטענת ספק כדי שיעשו כל מעשיהן בצדק ואמונ' ואין כל אחד מאלו נשבע בשטענ' ספק עד שיחשוד המשיבוע אותן בשתי' כסף שהן ב' מעין של כסף כמו שיתבאר אבל אם חושדן בפחות מזה אינם נשבעין מכאן הורדו רבותי שאם מת השותף האחד אין הירוש' יכול להשיבוע שותפו של אביו בטענת שמא שהרי אינו יודע הרבר שחשדו בו אביו בודאי כדי שיחשוד אותו זה הירוש' בשתי' כסף ויש מי שהור' שמשביע אותו הירוש' בטענת שמא וכו' ראי לידון שהרי הירושין משביעין את האשה שנעשת אפטרופא בחיי בעלה אף על פי שאין שם עדים שזה אריסו או שותפו אלא הוא מודה מפני עצמו ואמר שותפו או אריסו או בן ביתו אני אבל לא גולתי כלום הרי זה נשבע בנקיט' חפין שאין אומדין מנו לפוטרו שבועה אלא לפוטרו ממון איזהו בן הבית שיש לו להשיבוע בטענת ספק זה שמכניס פועלים ומציא פועלים ומכניס לו פירות ומציא לו פירות אבל בן הבית שאינו נושא ונותן אלא נכנס בגדלו ויצא בלבו אינו יכול להשיבוע מספק וכן אפטרופוס שמנהו אביו יתומים אין היתומין משביעין אותו בטענת ספק וכן האשה שלא נעשת אפטרופא בחיי בעלה ולא נשאה ולא נתנה לאחר קבורת בעלה אין משביעין אותה מספק על זה שנשתמש בין מיתה לקבורה שאם אמה אומר שתשבע על זה נמצא לא תמכור לקבורה ונמצא המת מתנול: המשלח ביד חברו חפין למכרו או ששלח מעות בידו לקנות לו פירות או סחורה אף על פי שלא נתן לו שכר על זה ואין לו חלק ולא הנאת בשליחו זו הואיל ונשא ונתן בממון חברו הרי זה כבן בית ויש לו להשיבוע מספק שלא גזל לו כלום בעת שהביא לו הסחורה שקנה או ממעות שמכר לו בהן: השותפין שנושאין ונותנין ביחד או שהיה האחד נושא ונותן ומפקיד הסחור' או מקצת' או המעור' ע"כ השני בלא משקל ובלא מדה ובלא מניין הרי שניהם נכנסין לספק ויש לכל אחד מהן להשיבוע את חברו שבועת השותפין אבל אם היה האחד הוא שנושא ונותן והשני לא נתעסק עמו כלל אין נשבע אלא זה שנושא ונתן: חלקו

כ"מ רומה ל"י סהסיב"ת בתסובה במלוה לחכירו למחצית סכר איכו יכול להסביעו בטענת סמא סאין מורה היתרא לעצמו סהרי נוטל סכר נרחו ס"ה ועיין לעיל ס"ח:

ושבועת השותפין אי דאורייתא אוררבין פטיטא דמררבין היא חרא רליכא טבועה דאורייתא לא במורה מקצת ועוד דאמר' בכלית למורה אובטריך קרא למעוטי ספיקא וכ"ס סלא רבתה תורה טבועה מספק מצאתי ועיין בסיומן מ"ד ע"כ:

איזהו בן הבית עד להטביעו מספק פרוק כל הנשבעין: וכן אפטרופוס כו' עד אין היתומי' משביעין אותו מטענת ספק בגיטין פרוק הכיזקין: וכן האשה עד מתנול פרוק כל הנשבעין: המשלח ביד חברו וכו' עד סמא וכתן בתסובת הג'אונס ז"ל: חלקו

פרק תשיעי

השותפין

כולן והאריסין וכו' עד בחסדן טביניהן פ' כל הנשבעין ופרק הכותב ועס כתבה רי אלפס ז"ל: ולמה תקנו חכמים טבועה זו עד בצדק ובחמונה בגיטין פרוק הכיזקין: ואין כל אחר מאלו נשבע כו' עד כמו שיתבאר פ' כל הנשבעין והביאור פ"ג דהלכות טועין ונטען: אבל אם חשדן בפחות מזה וכו' עד לכוטרו ממון כרוק כל הנשבעין:

מגדל עז

הלכות שלוחין ושוחפין

חלקו השותפין והאריסין עד וכן כל כיוצא בזה הכל פרק כל הנשבעין : השותפין שחלקו וכשאר להן עד סוף הפרק בתשובת הגאונים והסכמת הראשונים זל וכן כתב הר"ם זל מקוצי מרעית בעלי התוספות :

טעמן על חבירו כו' עד מן הטעם שביארנו גם זה הכל מהסכמת הגאונים זל ותשובתם וכן כתב הר"ם זל מרעית רבותינו בעלי התוספות זל והביאור בזה הפרק : טען שעדיין כו' עד וכן כל כיוצא בזה גם זה בתשובת הגאונים

פרק עשירי שותף

זל וכן כתב הר"ם זל מקוצי מרעית רבותינו בעלי התוספות : ראונו שהטיל לביסוכו חין אומר ישבע ראונו שבועת השותפין כו' טען ראונו כו' עד והזהר ברין זה שכתב טענו בעלי הוראה

כתב הר"ב זל מי שיאמר שיטלם שמעון חמשי ילך על דרך שאמר הוא למעלה הטילו לכיס זה מנה זה מחתים הסכר או הפחת לאמנע ומכאן ראונו מפקיד מחתים וחמשים ושמעון כמו כן מחתים וחמשים אלא שאיני מודה שיטלם שמעון כלו וכן בכל גרעון שיהיה עם שלא קיבל זה אחריות לזה אלא זה מן מפקיד ממה שהיה לו וזה מפקיד ממה שהיה לו לפי מעותיה והפסד לעולם לאמנע והטעם מפורש בירושלמי עד דאת תזיל ומזבין חדא זמנא אכא אחיל ומזבין עשר זמני ולזה הטעם חין דין הפחת כדן הסכר ומה שכתב בסוף שאם היה המנה הכשאר ביד שמעון ט טיטול ממנו ראונו החמשים חינו דין חמת שהפסד לפי מעות סני חלקים לראובן והטלים על שמעון כמכאן לראובן בהפסד חמש מחות שלם מחות לב' דינרין בקרוב ו ולשמעון קצו כשארנו לשמעון בחותו המנה לב' והשאר לראובן וזהו דין חמת עכ"ל :

חלקו השותפין והאריסין ונתגרש' האשה ונפרד מעליו בן הבית והביא לו השליח סחורה שקנה לו או מעו' שמבר לו בהן ושחק והלכו להם ולא תבעם מיד אינו יכול לחזור ולהשביעו בטענת ספק אבל אם היתה לו טענת ודאי משביעו עליה ומגלגל בה כל מה שירצ' וכן אם נתחייב לו שבע' לו אח' זמן בין של תורה בין של דבריהם כגון שנעשה לו שותף או בן בית פעם אחרת הרי זה יכול לגלגל עליו שלא גולתני בשותפו זו שבינינו ולא כשהיית שותפי או אריסי או בן ביתי או אפטרופסי בראשונה וכן כל כיוצא בזה : השותפין שחלקו ונשאר להם חובות אצל אחרי' אינם יכולין להשביעו זה את זה מספק שהרי חלקו והחוב שנשאר דבר ידוע הוא וכל מה שיפרעו יקח זה חלקו מן החוב וזה חלקו מן החוב וכן אם נשאר להם מעות בבסי וכבר ידעו אותן ועדיין לא נטלו כל אחר חלקו אין משביעין זה את זה שהמעות כחלקין הם וכן אם עשו חשבון כל השותפין ונשאר לאחד מהם אצל חברו דבר קצוב וידוע אעפי' שעדיין לא נטלו הרי חלקו אבל אם נשאר ביניהם כל שהוא מן הפירות ועדיין לא חלקו אותן ולא ידעו משקלם או שנשאר ביניהם צד מן השותפות שלא עשו בו חשבון ולא ידע כל אחד מהן כמה חלקו המגיעו הרי השותפות קיימת עדיין ומשביעין זה את זה : אינו יכול להשביעו אלא על ידי גלגול כמו שבארנו אבל יש לו להחריס סתם על מי שגולו כלום כשהיה שותפו או אריסו או בן ביתו ולא יודה במה שגול :

פרק עשירי

שותף

שמעון על חברו שכך היה תנאי ביניהם והלה אומר לא היה תנאי זה מעולם או שמעון שחקן שלי היה כך וכך והלה אומר אינו אלא פתו' מזה או שמעון שכבר נתתי לך מן השותפו' והלה אומר לא לקחתי או שטוען סחורה זו משלי היה והלה אומר משל אמנע וכל כיוצא בטענו' אלו הרשות ביד התובע בשבועה כיצד אם רצה התובע שלא ישבע השותף שבועת השותפין וישביעו הסת על הטענה שכופר בה ואומר לא היו דברים מעולם הרי זה משביעו ואם רצה מגלגל עליו כל אלו הדברים בשבועת השותפין ומשביעו בטענת ספק שלא גולתני כלום כל ימי השותפות ושהיה בינינו תנאי כך וכך ושזו הסחור' שלך ושתת לי כך וכך וכן כל כיוצא בזה : התובע שותפו להשביעו שבועת השותפין אומר כבר חלקנו ולא נשאר לך אצלי כלום והתובע אומר עדין לא חלקנו ולא עשינו חשבון או שאומ' התובע חלקנו על מנת שאשביע אותך שבועת השותפין בכל עת שארצה ועדין לא נשבעתאות' מרחה אותי מיום ליום אינו יכול להשביעו בטענת ספק אצלו אמר הנתבע כן חלקנו ונשאר לך אצלי וזה הנשאר אינו אלא חוב שוקפת עליו או פקדון הנחת אצלי אעפי' שיש עדים שהיה שותפו אינו יכול להשביעו בטענת ספק ואינו יכול להשביעו על מנת שאשביע נשתתפו מעולם ואפילו על ידי גלגול לפי שאין משביעין הסת ואין מגלגלין אלא אם טענה דבר שאם יודה בה יהיה חייב לשלם ממון אבל דבר שאפילו הודה בו אינו חייב אלא שבועה אינו נשבע עליו ואפי' על ידי גלגול וכזה הודו הגאונים בעלי הוראה : טען שעדין שותפי אתה ונשאר לי אצלך כך וכך וזה אומר כבר חלקנו ולא נשאר לך אצלי כלום או לא היית שותפי מעולם הרי הנתבע נשבע הסת שאין לו בידו כלום ומגלגל עליו שלא גולתני כלום מעולם ואינו מגלגל עליו שלא היה שותפו או שכבר חלקנו מן הטעם שבארנו : טען שעדין שותפין אנחנו ויש לי להשביעך בטענת ספק והלה אומר לא נשתתפנו מעולם והביא התובע עדים שהיה שותפו וחזר הנתבע אחר כך ואמר חלקנו אין שומעין לו שהרי החוק כפרן לשבועה זו וישבע שבועת השותפין וכן כל כיוצא בזה : ראונו שהטיל לכיס ארבע מאות דינרין וחשיל שמעון מאתים ונשתתפו ונשאר ונתנו ביחד וחתי הממון כולו ביד ראובן ושמעון ראונו שפחת כל הקרן חמש מאות דינרין אין אומר ישבע ראובן שבועת השותפין שפחתו כך וישלם שמעון נ' מביתו אלא ישבע ראובן שבועת השותפין שפחתו וילך במנ' שבידו בלבד ולא ישלם שמעון כלום טען ראובן ששמעון ידע בודאי בפחת זו שפחתנו יגלגל על שמעון שאינו יודע בודאי סכום הפחת הוזה ואם לא נתעסק שמעון בשותפות זו כלל ישבע שמעון הסת שאינו יודע בודאי בזה ההפסד ויפטר ולא עוד אלא אם היה זה המנ' הנשאר ביד שמעון חולקין אותו בשוה שאין השותף מן הנשבעין ונוטלין בדי' שישבע ויטול מה שביד חברו אלא נשבע ונפטר או נוטל מדרב' שהוא תחת ידו והזהר ברין זה שכבר טענו בעלי הוראה : טען שמעון שיש ללוי עליו חוב בזה השותפות מנה אם היה בידו כדי החוב והיה יכול ליתנו ללוי נאמן ונתנין החוב ואחר כך מתשבין ואם אין בידו ליתן אינו נאמן להוציא מיד ראובן או מן הסחורה הידועה לשותפות שמא קנוניא הם עושין שמעון ולוי על נכסי ראובן אפילו היתה המלוה כשטר אין ראובן חייב לשלם ממנה כלום אבל אם טען שמעון שראובן יודע בודאי שזה החוב שעלי מחמת השותפות הוא והחוב אצלנו הוא ישבע ראובן הסת או על ידי גלגול שאינו יודע שחוב זה אצלנו וישלם שמעון החוב משלו וכן אם יצא שטר חוב על לוי בשם שמעון במאה דינרין ממון השותפות ואמר שמעון נפרעתי והחזרת לי לכיס או שאמר שמעון קבעתי לו זמן לשנח או לשת' אינו נאמן שמא קנוניא הוא עושה על נכסי ראובן וכיצד דנין ברין זה לוי כבר נפטר בהודאת שמעון ואם לא הביא שמעון ראיה ישלם מביתו ויתבע לוי בתוך זמן שאמר וכן כל כיוצא בזה :

כתב הר"ב זל ומאחר שהטור טל לוי מפורש שהוא חס יכול להוציא משמעון יוכיח ואם לאו ישבע אומר גם בזה הוראה הגאונים היתה והסכמת האחרונים זל וכן כתב הר"ם זל מקוצי בספרות לא חכמים עכמי בסלע המחלוקות והחמת יורה דרכו : **ואני** סליקו לתו הלכות שלוחין ושוחפין בסר :

הלכות עבדים פרק ראשון עבד

עבדי האמור בתורה וכו' עד כמו שבארנו בהלכות גנבה עיקר ההלכה פרק קמח דקרוסין ובספרי והביאור פ' דהלכות גנבה: ואין לך איש מישראל כו' עד כי ימכר לך אחיך העברי פ' דקרוסין ובספרי: מוכר עבדו כיכר עד ואחר כך ימכור עבדו במצוה פרק איזהו נסך ובספרי: כבר ביארנו מאין האשה נמכרת בגנבתה וכן אינה מוכרת את עצמה עיקר ההלכה בסוטה פ' היה נוטל והביאור פ' דהלכות גנבה: ואינה קונה לא עבד עברי ולא עבד כנעני עד ואפילו לגר תושב פרק איזהו נסך: ואם עבד ומכר וכו' עד גאולה תהיה לו פ' הערל: אחד המוכר עבדו או שמכרוהו ב' וכו' עד ודרך כבוד זה מפורסם בתב פרשת בהר סיני במנין יח ופרק יא שלא ימכרם בסמטא ויעמידם על אבן הלקח: כל עבד עברי וכו' מכאן אמרו חכמים וכו' וכן לא יאמר לו חפור וכו' עד דבר קצוב שהוא כריך לו

הלכות עבדים

- א דין קנין עבד עברי: ב שלא ימכר ממכרת עבד: ג שלא יעבידנו בפרך: ד שלא נעבד בו עבודת עבד: ה שלא נתיגר תושב לרדות בו בפרך: ו להעניק לו בצאתו חפשי: ז שלא יצא ריקם: ח לפרות אמה העברית: ט ליערה: י שלא תמכר: יא לעבד בעבד כנעני לעולם אלא הפיל לו אדוניו אחד מראשי אבריו: יב שלא להסגיר עבד שברח מחוצה לארץ לארץ ישראל: יג שלא לחונת עבד זה הנצל אלינו וביאר כל המצות האלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

עבד

עבדי האמור בתורה זה ישראלי שמכרו אותו בית דין על כרחו או המוכר עצמו לרצונו כיצד גנבואין לו לשלם את הקרן ב' מוכרין אותו כמו שבארנו בהלכות גניבה ואין לך איש בישראל שמוכרין אותו בית דין אלא הגנב בלבד ועל זה שמכרוהו בית דין הוא אומר כי תקנה עבד עברי ועליו הוא אומר במשנה תורה כי ימכר לך אחיך העברי מוכר עצמו כיצד זה ישראלי שחנני ביותר נתנה לו רשות למכור את עצמו שנאמר כי ימך אחיך עמך ומכר לך ואינו רשאי למכור את עצמו להצניע את דמיו או לקנות בהם סחורה או כלים או ליתנם לבעל חובו אלא אם כן צריך לאכלן בלבד ואין אדם רשאי למכור את עצמו עד שלא ישאר לו כלום ואפילו כסות לא תשאר ואחר כך ימכור את עצמו כבר בארנו שאין האשה נמכרת בגנבתה וכן אינה מוכרת את עצמה ואינה קונה לא עבד עברי ולא עבד כנעני מפני החשד ואין הגר נקנה בעבד עברי שנאמר ושב אל משפחתו מי שיש לו משפחה עבד עברי שמכרוהו בית דין אין מוכרין אלא לישראל ולא לגר צדק וכן המוכר עצמו אינו רשאי למכור עצמו לגוי ואפילו לגר תושב ואם עבד ומכר עצמו אפי' לעובד עבודה זרה ואפילו לעבודה זרה עצמה הרי זה מוכר שנא' או לעקר משפחת גר לעקר זה הנמכר לעבודה זרה עצמה באומר לך הריני מוכר עצמי לגויים אין אתה זקוק לו עד שימכר אבל לאחר שנמכר לגוי אף על פי שעבר ועשה שלא כהוגן מצוה לפדותו ולא יטמע בהם שנאמר אחרי נמכר גאולה תהיה לו אחד המוכר את עצמו או שמכרוהו בית דין אינו נמכר בפרהסיא על אבן המקח ולא בסימטא כדרך שהעבדים נמכרין שנאמר לא ימכרו ממכרת עבד אינו נמכר אלא בצנעה ודרך כבוד: כל עבד עברי אסור לעבד בו בפרך ואי צו היא עבודת פרך זו עבודה שאין לה קצבה לעבודה שאינו צריך אלא תהיה מחשבתו להעבד בלבד ולא יבטל מכאן אמרו חכמים שלא יאמרו לו ערוד תחת הגפלי עד שאבא שהרי לא נתן לו קצבה אלא יאמר לו ערוד עד שעה פלונית או עד מקום פלוני וכן לא יאמר לו חפור מקום זה והוא אינו צריך לו ואפילו להחם לו כוס של חמין או להצין ואינו צריך לו אסור ועובר עליו בלא תעשה שנא' לא תרדה בו בפרך האינו עושה לו אלא דבר קצוב שהוא צריך לו וכן הגוי שנמכר לו אסרדה בו בפרך הריישראל מצווין למנעו ואם הניחוהו עוברים בלא תעשה שנאמר לא ירדנו בפרך לעיניך ואין אנו נוקקין להכנס לרשותו של גוי ולבדוק אחריו שלא יעבידנו בפרך שנאמר לעיניך בזמן שאתה רואה כל עבד עברי אסור לישראל שקנהו להעבדו בדברים בזוים שהם מיוחדים לעשות העבדים כגון שיוליך אחריו כליו לבית המרחץ או יחלוץ לו מנעליו שנאמר לא תעבוד בו עבודת עבד אינו נוהג בו אלא כשכיר שנאמר כשכיר כתושב יהיה עמך ומותר לספר לו שערך ולכבס לו כסותו ולאפות לו עיסתו אבל לא יעשה אותו בלן לרבים או ספר לרבים או נחתום לרבים ואם היתה אומנותו זאת קודם שימכר הרי זה יעשה אבל לא ילמדנו בתחלה מלאכה כלל אלא אומנות שהיה עושה כשהיה עושה מקודם במה דברים אמורים בעבד עברי מפני שנפשו שפלה במכירה אבל ישראל שלא נמכר מותר להשתמ בו כעבד שהרי אינו עושה מלאכה זו אלא ברצונו ומדעת עצמו אנשים שאינם נוהגין כשורה מותר לרדותן בחוקה ולהשתעבד בהן מלך שגור שכל מי שלא יתן המם הקצוב על כל איש ואיש ישתעבד לזה שנתן המם על ידו הרי זה מותר להשתמש בו יותר מדאי אבל רבי רב פפא בר אבא והבי זוזי אחיטוי לכרנניהו ומתעבדי בהו כו':

כתב

הראב"ד זל סברא זו סלו היא אבל חכמים לא פירשו בו טעם קצבה ולא אמ' אלא שיאמר לו עבד סאבא והוא מתעבב לבא עד שיכטער והוא הדבר המקור לסם סיכול לומ' לא היה לי פנאי לבא והסם יורע בו ועל זה נאמר ויראת מאלהיך אבל בין קצבה ללא קצבה מאי ויראת איכא ועוד העבד לא יהיה כפועל סיכא לעבד הסרה בטענת יביאת הפועלים ויכנס בכניסתם ויאלץ בטע' אכילת' ועבדו בסרה כעין עבודתם ומה קצבה יתן אדם לפועלו אבל המחבר הזה מופלב הוא ומפליג הדברים למה שירצה עכ"ל:

ראני

אומר האמת הוא כי בתור' כהני' כאמרו כל הלכות אלו פרשת בהר סיני במנין יח ופרך יג ויד והלפון טס אכלנו כדברי הראב"ד זל אבל זכור אני ללפון רמ' זל פלמרת' וסכחתי: וכן הגוי סמכ' לו וכו' ואם הניחוהו וכו' עד מרע עצמו הכל בתב' פרט בהר סיני במנין יח: אכס' סאיכין נוהג' כשורה עד להשתעבד בהן: מלך סגור וכו' עד יותר מראי

כתב

הראב"ד זל בחיי ראשי לא נאמר דברים ה הללו במרא' לענין זה אלא שהיו אכסים פורעים מה המלך בסביל חביריהם והיה המם עטרה דינרי' והיו עושין להם מלאכה חמסה ע' עשר וסאל חם היא הלואה ויס' בה משום רבית או לא ופסט ליה דלאו הלואה היא לא זביני דמלכא הוא דאית ליה רסו' לזבוכי להו כעברי עד דפרעי עכ"ל:

ראני

אומר חיו חיי עולם בגגלה ובנעלם לא ה' פרק החולץ גמרא מתנתין דהמחזיר את גרוסתו כו' אל רב פפא חזי מר הני רבי פפא בר אבא דיהבי זוזי אחיטוי לכרנניהו ומתעבדי בהו עבדיתא יתירת' כי כסף כריכניט' דחירותא או לא ח' איכו התתא טכיבי ולא אמרי' לכו היא מלתא הכי אמר רב ססת מוהרקהו דהני בטפסא דמלכא מנח ומלכא אמר מאן דלא יקב

יהודה קה' עכ': והא דתיבא במכילתין דבין לר' ישמעאל בין לרבי עקיבא גר נקנה כעבד עברי התם מדבר בגר ה הבא על בת ישראל ממספח' אם היא לו מספחה וכן פירם רכינו יהודה קה' עכ': בתב' ילפינן פרך מפרך האמור במזרים ותכיא בפרך שהיו מחליפ' עבודת אכס' לכסים ועבד' נשים לכסים עבודת יום ללילה ועבודת לילה ליום ותכיא לא ירדה בו בפרך לא יאמר לו החם הכוס והוא איכו כריך ואת' לעבמי איני עושה דבר המסור ללכ' כאמר בו ויראת גבו' עכ': בתב' תכיא בו אי אתה רודה אבל אתה רודה בבן חורין עכ': רב סעודים אחוה דרבא הוי ת תפיס איכסי דלא מעלי עכ': רבי רב פפא בר אבא והבי זוזי אחיטוי לכרנניהו ומתעבדי בהו כו':

סגול עון

יהיה סגול ממתעבד למאן דיהיב כרביא עב ויהיה ודאי ליה חפטר לפנוסה לא מטעם עבירותא יתירתא דהא אי כריכי גיטא בעא מניה בטלמא בפרק חיתוהו כסף טייך לפרוטו דרקומה ממתריטעמי חדא דמתניה לגבי רביה ועוד דלא גרסינן בה כי כפקי כריכי גיטא דחירותא או לא חלא הא דפרק החולין דמתמרחא לגבי קפין ע עבדים וגרסינן בה כי כפקי כו הוכימיה פירש לה לענין רביה על כן אינו מסביל עס דברי רמ"ז וחייבנינו להראות ז"ל יעמרו להקץ הימ"ל לעולם ולעולמי עולמי: אבל לא כעבר ואם אינו נוהג כסורה כו"ק דקדושי וכתב פרשת בהר סיני במכני"ח וכפר"ז ויר: כל עבר עברי ער שהוא עושה לו ספק דקדושי ורש פל בתיא דערכין וכתב פרשת בהר סיני במכני"ח: אין אמה העבד ניהי' ער היובל עיקר ההלכה בערכין פה המקריע ומיימי לה בקידושין פרק החומר והביאור פי' דהלכו סמטה ויובל:

פרק שני

עבר

עברי שמכרוהו ער ונתן לו השטר פרק ראשון

הטור פרק ראשון: מכרוהו ער עובד טס ער טמלמר בסנת היובל הזאת פרק קמ"ח דקדושי' ובגדה פרק יובל דופן ובער כין פרק הטב ויר: המוכר עבדו ויש לו למכור ער הפי חלה כל טס עולין לו ספק דקדושי' ובספרי פרשת ראה: המוכר עבדו לגוי כו"ק הוא ובניו עמו סוף ע ערכין: הנמכר לגוי חס לא הטיבה ידוער טוה כסף ויובל פרק קמ"ח דקדושי': וכן הנמכר לגוי כו"ק ער לפי מלה ספק דקדושי' וסוף ערכין: הנמכר לגוי הומיל וכו"ק ער סיכתוב לו סטר ספק דקדושי': ארון סמת ער פליר הירשלי' ספק קמ"ח דקדושי' בבלי וירושלמי: והנמכר לגוי כדק ער סוף הפרק ספק דקדושי' ומכיעא פרק חיתוהו כסף:

פרק שלישי

כל

עבר עברי ער אינו חייב במוזנותיה ב בתורת סהני פרשת בהר סיני במכני"ח: ח"פ

הלכות עבדים

אבל לא בעבד ואם אינו נוהג כשורה מותר להשתמש בו כעבד: כל עבד עברי או אמה העבריה חייב האדון להשוותן לו במאכל ובמשקה בכסות ובמורד שנאמר כי טוב לו עמך שלא תהא אתה אוכל פת נקי והוא אוכל פת קיבר אתה שותה יין ושן והוא שותה יין חדש אתה ישן על גבי מוכין והוא ישן על גבי התבן אתה דר בכרך והוא דר בכפר או אתה דר בכפר והוא יושב בכרך שנאמר ויצא עמך מכאן אמרו כל הקונה עבד עברי בקונה ארון לעצמו וחייב לנהוג בו מנהג אחוה שנאמר ובאחיכם בני ישראל ואף על פי כן צריך העבד לנהוג בעצמו מנהג עבדות באותן העבודות שהוא עושה לו אין אמה העברי' נוהגת ולא עבד עברי נוחג אלא בזמן שהיובל נוהג בין עבד עברי שמוכר עצמו בין זה שמכרוהו בית דין וכבר בארנו מתי בטלו היובלות:

פרק שני

עבד

^{דקדושי' עבד} עברי שמכרוהו בית דין נקנה בכסף ובשוה כסף ובשטר כיצד בשטר כותב לו על הנייר או על החרס הריני מוכר לך הריני קנוי לך ונותן לו השטר מכרוהו בית דין עובד שש שני' מיר מכירתו ובתחילת השנה השביעית שלו יצא בן חורין ואם פגעה בו שנת השמטה בכלל השש הרי זה עובד בה אבל אם פגעה בו שנת יובל אפילו נמכר שנה אחת לפני היובל הרי זה יצא לחירות שנא' ער שנת היובל יעבד עמך בשנת היובל הואת וגו': המוכר עצמו יש לו למכור עצמו ליתר על שש הרי שמכרו עצמו לעשר שנים או לכ' שנה ופגע בו יובל אפילו אחר שנה הרי זה יצא ביובל שנאמר ער שנת היובל יעבד עמך אחד המוכר עצמו או שמכרוהו בית דין ברח חייב להשלי' שש ואם פגע בו יובל יצא לחרו' חלה בין שחלה שנה אחת שנה או שחלה חללים מקוטעים אם הכל פחות מארבע שנים עולין למכין שש אבל אם חלה ארבע שנים חייב להשלים כל ימי החלי' שנ' כשכיר כחשבו אס פגע בו יובל יצא במה דברים אמורי' שמחשבין ימי החלי' בשוהיה חליו ככר שאינו יכול לעשות מלאכה אבל אם לא היה חליו ככר אלא יכול לעשות מעשה מחט אפילו חלה כל שש עולין לו: המוכר עצמו לגוי ואם לא נפדה אינו יצא אלא ביובל שנא' לא יגאל באלה יצא בשנת היובל הוא ובניו עמו: הנמכר לגוי אם לא השיגה ידו לגאול קרוביו פודין אותו והקרוב קרוב קודם שנאמר או דודו או בן דודו יגאלנו ובית דין כופין את קרוביו לפדותו שלא ישמע בגוים לא פדוהו קרוביו או שאין ידם משות מצוה על כל אדם מישאל לפדותו ובין שפדוהו קרובים בין שפדוהו שאר אדם יצא לחרות ויש לו ללוות ולגאול את עצמו מן הגוי וגואל לחצאין אבל הנמכר לישראל אין הקרובין פודין אותו ואינו גואל לחצאין אלא כיצד דינו אם השיגה ידו ליתן כפי השנים הנותרות נותן ויצא ואם לא לא יצא: אחד המוכר עצמו בין לישראל בין לגוי ואחד שמכרוהו בית דין הרי זה מגרע פרוי' ויצא כיצד הרי שמכרוהו בששים דינרין ועבד ארבע שנים ומצאה ידו הרי זה נותן עשרים דינרין לארון ויצא לחרות וכן אם מכר עצמו בארבעים דינרין לעשר שנים הרי זה מגרע ארבעה דינרין לכל שנה שעבד ונותן הנשאר כסף או שוה כסף ויצא וכן הנמכר לגוי מחשב הדמים לפי השנ' הנשארות ער שנת היובל שנאמר וחשב עם קונהו משנת ממכרו לו ער שנת היובל: כיצד מכר עצמו במאת' ונשאר ליובל משנת מכירה עשר שנים מחשב עשר לכל שנה שעבד וגרע הדמים ומשיב השאר כסף לא תבואה ולא כלים שנא' כסף ממכרו בכסף הוא נגאל מיד הגוי ואינו נגאל בשוה כסף: כל עבד עברי או עבריה שיעא בגרעון כסף והבריאו הדין פו דמיו או נשחף ופחתו דמיו מחשבין לו להקל עליו כיצד הרי שנמכר במאה והרי הוא עתה שוה מאת' אינו מחשב עם ארזי' אלא לפי מאה נמכר במאתים והרי הוא שוה מאה מחשב עמו על פי השנים הנותרות לפי מאה הנמכר לגוי הואיל ויש' לגאול עצמו לחצאין כמו שבארנו

מעמידה רבה דהילכתא כותיה לגבי רב יוסף בדלית ביה טוה פרוטה ואיכטרין למעטול מפני פהאיתן מזונותה הייתי סבור פ סיחטבו טוה פרוטה סה:

פעמים יהיה להקל ופעמים יהיה להחמיר כיצד להקל קנה אותו הגוי במאתים ונשחף והרי הוא עתה שוה מאה ונתן לו חמשים חצי דמיו והבריאו והרי הוא שוה מאתים נותן לו מאה שהן חצי דמיו הנשאר ויצא כיצד להחמיר קנה אותו במאתים ונתן לו חצי דמיו ונשחף והרי הוא עתה שוה מאה נותן לו חמשים שהן דמי חציו השאר וכמצא שנתן מאה וחמשים אף על פי שהוא עתה שוה מאה: הרב שמחל לעבד על הכסף שנשאר לו לעבד כנגדו אינו מחול לו עד שיכתוב לו שטר שחרור כיצד הרי שקנהו בששים ועבד שנה או שנתים ואמר לו שאר הדמי' מחולין לך לך לרובך לא נפטר משעבודו עד שיכתוב לו שטר: ארון שמת אס הניח בן זכר הרי העבד עובד הבן עד סוף השש או עד סוף השנים שמכר עצמו להן או עד שיפגע בו יובל או עד שיגרע פרוי' ויתן השאר אבל אם לא הניח בן זכר הרי זה יצא לחירות ואינו עובד לא את הכת ולא את האח ואין צריך לומר שאינו עובד שאר הירשין והנמכר לגוי צדק או לגוי אפילו הבן אינו עובד אלא ביון שמת האדון יצא לחירות נמצאת אומר שעבד עברי נקנה בכסף או בשטר וקונה את עצמו בחמש דברים בשנים או ביובל או בגרעון כסף או בשטר שחרור או במיתת ארון בלא בן ובגוי או בגר אפילו הניח בן: מצוה לומר לו צא בשעת יציאתו אף על פי שלא אמר לו הרי הוא יצא בתנאי וצריך שטר אפ' חלה והוציא רבו עליו הוצאת הרבה אינו חייב לו כלום שנ' יצא לחפשי חנם:

פרק שלישי

כל

עבד עברי הרי האדון חייב במוזנות אשתו הנשואה לו ולא ארוסה ושומרת יבם והוא שתהיה מותרת לו אבל אם היתה מאסורי' לאוין אפילו שנייה אינו חייב במוזנותיה שנאמר אשתו עמו אשה הראייה לעמוד עמו וכן חייב במוזנות בניו ובנותיו במכרוהו בית דין נאמר אס בעל נאמר ויצא מעמך הוא ובניו עמו ובכמה זה נשתעבדה אשתו אבל לא בא ללמד אלא שהאדון חייב במוזנותיה ובמוכר עצמו אחר מכירתו והוא שיקנה מרעת האדון אבל אם לקחה שלא מדעת רבו אינו חייב במוזנותיה: אע"פ

מגדל עז

כיכר מצו יעוד ער אפי ללג הכל
פרק הקדושין ובמילת אמרו ואם
סלם חלה לא יעסה לה יעד לך או
לבכך או פדה חות: וכן אם נפלה
לפני יבס כו ער כמו שיתבאר פ'
קמ' דקדושין בבלי וירושלמי הוא
עיקר ההלכה והביאור בזה הפרק
ופ' עטירי דהלכות אישות: המוכר
את בתו ויבאה בטנים כו ער כמו
סאמרנו ההלכה פ' קמ"א דקדושין
והאמירה בזה הפרק: המוכר את
בנו וכו ער סוף הפרק הכל פרק
קמ"א דקדושין:

פרק חמישי

עבד

כצטני חקנה
כו ער בחין
כאחד הכל
פר' קמ"א דקדושין: אמר לו טלא
בכתב ער או בראשי אברים
הראב"ד ז"ל דבר זה
אינו מחוור מהקנין
הדי הוא ככסף מההוא מעשה
והלכה כרבי שמעון שהכסף גומר
בו ער כאן לסונו:

ואני

אומ' תימה אם יבא
מפי הראב"ד ז"ל שהרי
פ' קמ"א דקדושין פסקא ובגרעון
כסף גריכין לא הוה טורח היכי
דמי או כימא דכתב טורח ארמי'
היינו כסף חלא טורח סחרור למה
לי טורח לימא ליה כנאפי תרי
זיל או באכפי בית דין זילומהררי
אמר רבא ז"ת אומרת עבד עברי
גומי קמי ויהיב פתחל על גרעונו
איך גרעונו מחול ולא סבקי סוגיא
דת למורא בכל דוכתא עדין עבד
יובא לחירו לא או בכסף או בטורח
או בראשי אברים מסוס סכר וואי
מסוס דר' שמעון הוה גרסי בהדיא
התם גמר סדקי רובלכר סיהיה
הכסף מסל חתיים כו תנו רבנן
בכולן עבד יובא בהן לחירו וכרי
גט סחרור דברי רבי שמעון אמר
רש גופיה בעי טורח לכך חכי או
טלא יבא מפיו חלא אחרי כתבוהו
ותלאוהו על טמו ונמכאו דברי ר'
זל ככונים: והכותב לשפחתו וכו'
בגיטין פ' המגרש ובקדושין פרק
קמ"א: כיכר בראשי אברים כו
ער חקרו חכר ויבא לחירות פרק
קמ"א דקדושין: הכהו על עיכו וכו'
ער לחירות בזיקין פר' החובל:
הכהו על עיכו וכו' ער יבא לחירות
פרק קמ"א דקדושין: המפיל

הלכות עבדים

ביצד מצות יעוד אומר לה בפני שנים הרי את מקודשת לי הרי את מאורסת לי הרי את לי לאשה אפילו בסוף שש
סמוך לשקיעת החמה ואינו צריך ליתן לה כלום שמעות הראשונות לקדושין ניתנו וכוהג בה מנהג אישות ואינו
נוהג בה מנהג שפחות ואינו מיעד שתים כאחת שנאמר יעדה וכיצד מיעדה לבנו אם היה בנו גדול ונתן רשות
לאביו ליעדה לו הרי האב אומר לה בפני שנים הרי את מקודשת לבני: אין הארון מיעד אמה העבריה לא לו ולא
לבנו אלא מדעתה אע"פ שכבר קבל אביה מעותיה שהרי הוא אומ' יעדה מדעת' ואם מת הארון אין בנו יכול ליעדה
לו שהרי יוצאה לחירות כמיתת הארון: היעוד בארוס' ואינו בנישואין לפי' אינו מתטמא לה ולא יירשנה ולא מפר
נדריה ער שתכנס לחופה ואם שלש אלה לא יעשה לה לא יעדה לו ולא יעדה לבנו ולא נפרת בגרעון כסף ויצאה
חנם בהבאת סימנין כמו שביארנו יתר על אותן הדרכי' שקונה בהן עצמה כעבד עברי אין הארון יכול למכור אמה
העבריה ולא ליתנה לאיש אחר בין רחוק בין קרוב ואם מכר או נתן לא עשה כלום שנאמר לעם נכרי לא ימשול
למכרת בגדו בה וכן עבד עברי לא יכול למכרו לאחר ולא ליתנו ויראה לי שלא הוצרך הכתוב לאסור דבר זה
באמה אלא מפני שיש לו ליעדה לבנו לכך נאמ' לעם נכרי לא ימשול למכר' אין אמה העבריה נמכרת אלא למי
שיש לה עליו או לבנו קדושין כדי שתהא ראויה ליעוד כיצד מוכר אדם את בתו לאביו שאע"פ שאין הארון יכול
ליעדה לו ראויה היא לבנו שהרי האמה בת אביו אבל אינו יכול למכור את בתו לבנו מפני שאינה ראויה לדון
שהרי היא אחותו ולא לבנו מפני שהיא אחות אביו יש לאדם למכור בתו לפסולין כגון אלמנה לכהן גדול גדשה
וחלוצה לכהן הדיוט שאף על פי שהן בלא קדושין תופסין בהן: המקדש את בתו כשהיא קטנה ונתארמלה או
נתגרשה אינו יכול למכרה שאין אדם יכול למכור את בתו לשפחו' אחר אישות אבל מוכרה לשפחה אחר שפחות
ביצד מכרה לשפחות תחלה יעוד אותה הארון ומת הארון או גרשה והורה לרשות האב כשהיא קטנה הרי האב
מוכרה פעם שניה אפילו לכהן גדול וכן אם נפלה לפני יבם מן היעוד וחלין לה אף על פי שהיא חליצה פסולה
מפני שהיא קטנה הרי נפסלה מן הבהונה ויש לו למכרה לכהן הואיל וקידושין תופסין בה כמו שנתבאר: המוכר
את בתו ויצאה בשנים או ביוכל או בגרעון כסף ועדיין היא קטנה יש לו לחזור ולמכרה פעם שניה כמו שבארנו
המוכר את בתו ואחר כך הלכה וקדשה לאחר אם רצה הארון ליעד מיעד ואם לא יעד הארון לא לו ולא לבנו
בשתצא מרשות ארון יגמרו קידושיה ותעשה אשת איש: המוכר את בתו ופסק על הארון על מנת שלא ליעד
אותה אם רצה הארון ליעד מיעד שהתנה על מה שכתוב בתורה שתנאו בטל:

פרק חמישי

עבד

כצטני חקנה
כחליפין או במשיכה וקונה את עצמו בכסף או בשטר או בראשי אברים ועבד קשן הדי
הוא כבהמה ונקנה במשיכה כמשיכת הבהמה וכבר ביארנו בתחלת ספר זה כל הדרכים
שהעבדים נקנין בהן כיצד קונה את עצמו בכסף כגון שנתן אחד לרבו
"מעות ואמר לו על מנת שיצא עבדך בהם לחירות כיון שקבל הרב את הכסף
או שוה כסף יצא העבד לחירות ואין צורך לדעת העבד שזכות הוא לו וזכין לאדם
שלא בפניו וכן אם נתן אחד לעבד מעות ואמר על מנת שתצא בהם לחירות
אם רצה הארון לקבל המעות יצא העבד לחירות ואם לא רצה לא קנה העבד
המעות שלא נתן לו אלא על מנת שיצא בהן לחירות ואחר הכסף או שוה כסף בין לקנותו בין להקנות עצמו לו
ביצד בשטר בכתב לו על הגניד או על החרם הרי את בן חורין או הריאת של עצמך או אין לי עסקך וכן
כיוצא בזה בענין זה שוה הוא גופו של גט שחרור ומוסר לו את השטר בפני שני עדים או שהיו העדים חתומין בו
ומסרו לו בינו לבינו הרי זה יצא לחירות שהרי גטו וידו באין כאחד אמר לו שלא בכתב תריאת בן חורין הריאת
של עצמך אף על פי שהעידו עליו עדים בבד ואף על פי שקנו מידו עדיין לא נשתחרר שאין העבד יוצא לחירות
אלא בכסף או בשטר או בראשי אברים והכותב לשפחתו הרי את מותרת לכל אדם לא אמר כלום כיצד בראשי
אברים המכה את עבדו בכונה וחסרו' אחד מלכר ראשי אברים שאין חורין יצא
לחירות וצריך גט שחרור אם כן למת נאמר בתורה ש"ן ועין לדון מהן מה שן
ועין מוכיין שבגלוי ואין חורין אף כל מוכיין שבגלוי ואין חורין יצא העבד בר
לחירות אבל המוסר עבדו בבצים או החותך לשונו אינו יוצא לחירות שאין
מומין שבגלוי וכן המפיל שן הקטן אינו יוצא לחירות שהרי סופו לחזור: אין
יוצא בראשי אברים אלא עבדים שמלוטובלו שהרי ישנן במקצת מצות אבל
העבד שהוא בגיורתו אינו יוצא בראשי אברים ואלו הן ראשי אברים שאין
חורין אצבעות ידים ורגלים עשרים ראשי האונים וראש החוטם וראש הגויה
וראשי הדין שבאשת אבל העינים והשינים הרי הן מפורשין בתורה היתה לו
אצבע יתיר ותתכ' אם נספר על גב היד העבד יוצא בה לחיר' הית' עינו סמויה
וחטטה עבד יוצא בה לחירות שחרי חסרו אבר והוא הדין לאח' מראשי אברים שהוא בטל ואינו עושה בו מלאכה
שאם חתמו הרי חסרו אבר ויצא לחירות הכהו על עינו וסמאה על אונו וחרשה עבד יצא בהן לחירות הכהו
כנגד עינו ואינו רואה כנגד אונו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן לחירות הכהו על עינו וחסר' מאורה על שנו ונדה
אם יכול להשתמש בהם אינו יוצא לחירות ואם לא יצא לחירות היתה עינו כדה וחסר' מאורה או שינו נודות
והכהו הארון והפיל השן הנוודת או סמא העין הכהה אם היה משתמ' בהן כל שהוא יצא לחירות ואם לא יצא
לחירות הכהו על ידו וצבתה ירוסופ' לחזור אינו יוצא לחירות תלש בוקנו ודלדל בו עצם מן הלחי יצא לחיר'
שהרי בטל מעשה השינים הקבועות באותו העצם הפיל את שיניו או סימא את עינו בלא כונה כגון שורק אבן
לבהמה ונפלה בעבד והפילה את שינו וחתכה אצבעו לא יצא לחירות שנאמר אם שן עבדו או שן אמתו יפיל
ער שיתכין הושיט ידו למעי שפחתו וסימא את עין העובר שבמעיה לא יצא לחירות שהרי לא ידע דבר שנתכין לו הרי שהיה רבו רופא ואמר לו
בחול לי עיני וסימא חתור לי שיני והפילה שחק בארון ויצא לחיר' שאף על פי שלא נתכוון להויק הרי נתכוון לנגוע באברי העבד ונסתכן בהן ואין צורך
לומר אם היתה עין העבד כואבת ותיה רבו אומן ועקרה לו שהרי יצא לחירות: המפיל

הלכות עבדים

מגדל עון קנין תרמו

המפיל מן עבדו וסימא את עינו הרי זה יצא לחירות וכו' עד וכן כל כיוצא בזה חובל ומזיק סאינו מטלם לו דמי עינו לא אם כן תפסם ע"ל: ואני לא הגיע גט שחרור לידו איך לוקנס ואחרי שחבלו בו אינו סהרי לא כמאר לו בו קנין לפיכך המפיל מן עבדו ואחר כך סימא עינו יוצא בסיונו ואינו כותן לו דמי עינו ואם תפסם איך מוכיחין מידו ע"ל: הנה עיניך רואות כי

לגס מדבכי סימא לחירו מחמת סינו ואח"כ סימא את עינו סהיה כמעוכב גט שחרור בסע' ססימא עינו אבל בכאן מדבר מהפיל מנו וסימא את עינו בסעה אחת או בזה אחר זה והתחיל זה ער סלא נבמר דינו מל זה וזה פסוט והכי איתא פר' הסולח: מי סחכיו עבד כו' ער סחבל בו בבבא קמא פרק החובל ובבבא בתרא פר' חזקת הבת' יציאת העבד בראשו וכו' ער פטור מלסלמו עיקר ההלכה ע"ק דסנהדרין והביאור ע"ל:

כתב

המפיל מן עבדו וסימא את עינו הרי זה יצא לחירות בשנינו וכו' עד וכן כל כיוצא בזה חובל ומזיק סאינו מטלם לו דמי עינו לא אם כן תפסם ע"ל: ואני לא הגיע גט שחרור לידו איך לוקנס ואחרי שחבלו בו אינו סהרי לא כמאר לו בו קנין לפיכך המפיל מן עבדו ואחר כך סימא עינו יוצא בסיונו ואינו כותן לו דמי עינו ואם תפסם איך מוכיחין מידו ע"ל: הנה עיניך רואות כי לטס מדבכי סימא לחירו מחמת סינו ואח"כ סימא את עינו סהיה כמעוכב גט שחרור בסע' ססימא עינו אבל בכאן מדבר מהפיל מנו וסימא את עינו בסעה אחת או בזה אחר זה והתחיל זה ער סלא נבמר דינו מל זה וזה פסוט והכי איתא פר' הסולח: מי סחכיו עבד כו' ער סחבל בו בבבא קמא פרק החובל ובבבא בתרא פר' חזקת הבת' יציאת העבד בראשו וכו' ער פטור מלסלמו עיקר ההלכה ע"ק דסנהדרין והביאור ע"ל:

פרק ששי

הכותב

נט שחרר לעבדו וזכה לו בו על ידי אחר ואמר וזכה בגט זה לפלוני עבדי יצא לחירות אע"פ שלא הגיע גט לידו שזיכין לאדם שלא בפניו אבל אם אמ' תנו גט זה לעבדי אינו יכול לחזו בו ולא יצא העבד לחירו עד שיען הגט לידו לפיכך האו' תנו גט זה לעבדי ומת לא יתנו לאח' מית': הנות בשטר עשיתי פלוני עבדי בן חורין או חרי הוא בן חורין הרי זה יצא לחירות כחב בשטר אע"פ שזיכין לא יצא לחירות האומר עשיתי פלוני עבדי בן חורין והוא אומר לא עשאי חוששין שמה וזה לו על ידי אחר אמר כתבתי גט שחרור ונתת לי והוא אומר לא כתב ולא נתן הודאת בעל דין כמאה ע"ל והרי זה עבד עד שישחררנו בפנינו: מי שצוה בשעת מיתתו פלוני שפחתי אל ישחכנו בה יורשי הריזו שפחה כשהיתה ואסור לירשין להשתעבד בה מפני שצוה לקיים דברי המת וכן אם אמר עשו לה קורת רוח כופ' את הירשין ואין משחכנו בה אלא במלאכה שהיא רוצה בה צוה ואמר שחררה כופין את הירשין לשחרר אותה: בששה דברים שזיכין שחרור עבדים לגטי נשים ובשאר דברים הריזו כשאר כל השטרות ואלו הן הששה פסולין בערכאות של גנים וכשרין בעד כותי וצריכין כתיבה לשם המשחרר עצמו ואין נכתבין במחובר ואין חותמין עידיהם אלא זה בפני זה ואחד גטי נשים ואחד שחרורי עבדים שזיכין למוליך ולמביא כיצד כל השטרות העולין בערכאות של גנים כשזיכין שאנו מבארים בהלכות הלאה חזין מגטי נשים ושחרורי עבדים כל שטר שיש עליו אפילו ער אחד כותי פסול חזין מגטי נשים ושחרורי עבדים שהן בשרין בעד אהר ישראל ועד אחד כותי והוא שיהיה כותי חכר ובזמן הו' שהכותיים כגו' לכל דבריה' אנו למדין מהן לצדוקי' שהצדוקין בזמן הו' כמותי באותו הזמן קודם שיגזרו עליהם שיהיו כגוים לכל דבריהם: כגט אשה הוא אומר וכתב לה לשמה ובגט שחרור הוא אומר או חופשה לא נתן לה עד שיכתוב לשמה בגט אשה הוא אומר וכתב ונתן מי שאינו מחוסר אלא נתיני' יצא הכותב במחובר ואחר כך קצין שהרי מחוסר קצין צוה ונתנה ובגט שחרור הוא אומר ונתן לה לא יהיה מחוסר אלא נתינה אחד גטי נשים ושחרורי עבדים אין חותמין עידיהן אלא זה בפני זה וכבר ביארנו טעם הדבר בהלכו' גירשין וכיצד שזין במוליך ומביא שהמביא גט שחרור בארץ ישראל אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם ובחופשה לארץ אם אין עדים מצויין לקיימו ואמר השליח בפני נכתב ובפני נחתם והוקיימו ואם בא האדון וערער אחר כך אין משגיחין בו כמו שביארנו בגטי נשים כשם שהאשה עצמה מביאה גיטה ואינה צריכה לקיימו הואיל והגט יוצא מתחת ידה כך העבד ששטר שחרור ידואינו צריך לקיימו וכשם

פרק ששי

הכותב

נט שחרר לעבדו וזכה לו בו על ידי אחר ואמר וזכה בגט זה לפלוני עבדי יצא לחירות אע"פ שלא הגיע גט לידו שזיכין לאדם שלא בפניו אבל אם אמ' תנו גט זה לעבדי אינו יכול לחזו בו ולא יצא העבד לחירו עד שיען הגט לידו לפיכך האו' תנו גט זה לעבדי ומת לא יתנו לאח' מית': הנות בשטר עשיתי פלוני עבדי בן חורין או חרי הוא בן חורין הרי זה יצא לחירות כחב בשטר אע"פ שזיכין לא יצא לחירות האומר עשיתי פלוני עבדי בן חורין והוא אומר לא עשאי חוששין שמה וזה לו על ידי אחר אמר כתבתי גט שחרור ונתת לי והוא אומר לא כתב ולא נתן הודאת בעל דין כמאה ע"ל והרי זה עבד עד שישחררנו בפנינו: מי שצוה בשעת מיתתו פלוני שפחתי אל ישחכנו בה יורשי הריזו שפחה כשהיתה ואסור לירשין להשתעבד בה מפני שצוה לקיים דברי המת וכן אם אמר עשו לה קורת רוח כופ' את הירשין ואין משחכנו בה אלא במלאכה שהיא רוצה בה צוה ואמר שחררה כופין את הירשין לשחרר אותה: בששה דברים שזיכין שחרור עבדים לגטי נשים ובשאר דברים הריזו כשאר כל השטרות ואלו הן הששה פסולין בערכאות של גנים וכשרין בעד כותי וצריכין כתיבה לשם המשחרר עצמו ואין נכתבין במחובר ואין חותמין עידיהם אלא זה בפני זה ואחד גטי נשים ואחד שחרורי עבדים שזיכין למוליך ולמביא כיצד כל השטרות העולין בערכאות של גנים כשזיכין שאנו מבארים בהלכות הלאה חזין מגטי נשים ושחרורי עבדים כל שטר שיש עליו אפילו ער אחד כותי פסול חזין מגטי נשים ושחרורי עבדים שהן בשרין בעד אהר ישראל ועד אחד כותי והוא שיהיה כותי חכר ובזמן הו' שהכותיים כגו' לכל דבריה' אנו למדין מהן לצדוקי' שהצדוקין בזמן הו' כמותי באותו הזמן קודם שיגזרו עליהם שיהיו כגוים לכל דבריהם: כגט אשה הוא אומר וכתב לה לשמה ובגט שחרור הוא אומר או חופשה לא נתן לה עד שיכתוב לשמה בגט אשה הוא אומר וכתב ונתן מי שאינו מחוסר אלא נתיני' יצא הכותב במחובר ואחר כך קצין שהרי מחוסר קצין צוה ונתנה ובגט שחרור הוא אומר ונתן לה לא יהיה מחוסר אלא נתינה אחד גטי נשים ושחרורי עבדים אין חותמין עידיהן אלא זה בפני זה וכבר ביארנו טעם הדבר בהלכו' גירשין וכיצד שזין במוליך ומביא שהמביא גט שחרור בארץ ישראל אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם ובחופשה לארץ אם אין עדים מצויין לקיימו ואמר השליח בפני נכתב ובפני נחתם והוקיימו ואם בא האדון וערער אחר כך אין משגיחין בו כמו שביארנו בגטי נשים כשם שהאשה עצמה מביאה גיטה ואינה צריכה לקיימו הואיל והגט יוצא מתחת ידה כך העבד ששטר שחרור ידואינו צריך לקיימו וכשם

וכי היכן מצינו שטר שקרא עליו ערעור סיגבה בו בלא קיום ואם יאמר סאינו צרי' קיום עד שיצטרע עליו ומנא ליה דמתניתין לאו הכי קאמ' רילמא הכינמי קאמר צריכה שתאמ' בפני ככתב ובפני כחתם סלא תבא לירי ערער ולא תוכל לקיימו ואמאי אקטי ליה מני גיטא לירי איגרט לה והמתרנס הזה כמו כן איך סתם דבריו ואמר סאינו צריכין קיום בודאי אם יערער בעל האדון צריכין קיום והסכל מורה סאיך אם לא יערער לא כתיר אסת איש ואיסור עבד בלא קיום גט אלא ודאי צריך לכתוב בה דרך חרות ע"ל: ואני יטסה בפניושה ומה שמקמה הר' אבד עדי מסירה כרתיה ומה שאומרת בפני ככתב ובפני כחתם לאו לאפוקי מדין זיוף קא' אתי אלא כלומר לסמה נכתב ולסמה נחתם וגם ידוע ומוסכם כמו סכתבתי פעמי' בזה החבור כי כשהתלמוד מקט' או תמה או אומ' אותו בפסוטו הלכה פסקה היא ומרג'א בפומיה מקובלת דהכי הילכת' וכוליה פירקין דגיט' דצריך לומר מטוס לסמה הוא הילכת' מה סהקמה תחילה היכן מצינו שטר שקרא עליו ערער סיגבה בו בלא קיום אתמהה והלא זאת האשה כיון שהגיע הגט לידה בעדי מסירה כתב' ומה שאומר פטור התלמוד להירי' מעתה הגע עכמך טאבר הבט וכי לא כתב' מסה מיתיה סעה בין לבבות בין לכל דבר והערער סמוכר בדבריו איך התלמוד מדבר בכך כלל בדין הזה אלא יאות וירבר בכך עכרינונו' ז' מה הוא מערער אחר עידי מסירה דהא ק'ל עדים החתומים על השטר נעשה כמי שחקקה ערוקין ולא דמיא לסטר חוה דבסטר חוב ק'ל כרב כחמן דאמ' כי אהנו לקמן לריכא אמרי' להו קיימו סטריכו וחותרו לריכא ואף על גב דאיהו לא טעין טענין ליה איכ' דאלמא כל זמן סלא כתיקמה ערוקין סטרא חוספ'א בעלמא הוא אלא בגט אינו כן סאיך העדים חותמין על הגט לא מפני תקון העולם והעיקר תלוי בעדי המסירה כמו סכתבתי ומה שאמרנו ג' בפירוט דמתניתין מתורץ בזה סאיך חמירת בפני ככתב כו' אלא מטוס לסמה ג' מה סקתס דבריו יפה עשה על דרך התלמוד וכמו סמוכין לסונו סבסמוך והס סכל ומוסכל וכלכל סברות לא אוכל:

וכסם שהאשה אומרת בפני כותב ובפני כחתם עד ואינו צריך קיום גם זה פק' דנטיין והוא מורה על הרחמנות שבארת: להבין דרך ר"מ ז"ל הסוללה העולה ולכך העתקתי לך כל לשונו והביאור פ"ו מהלכו גירוסין: כל הכסף להביא גט לאשה כו' עד סוף הפ' במסכת גיטין פ"ב ופ' הסולח ובמסכת תמורה פ"ק כיצד מערימין: סחרור וכו' עד פיתקיים הסטר הכל פ"ק קמ"א דנטיין ותחילתו פ"ק המגרס: המסחרר שני עבדים כו' עד מן הנכס' כולם בנטיין פ' הסולח: המסחרר חצי עבדו וכו' עד כשהיה בתמורה פ' כיצד מערימין: הכות' למספתו וכו' עד כמו מסחרר חזיה

פרק שביעי גט

כתב הר"אבד ז"ל קס"א ריט"א אסיפ"א סופ"א ק"אמר דעובר ירך אמו הוא אם כן ריט"א חמ"א דבריו קיימין לא ריט"א דבריו קיימין דעובר לחו ירך אמו הוא וסופ"א לא ח"מ' כלום אומס' דאינו בא לעולם או מסוס דאיך העבד מקב"ג לחברו מיד רבו שלו עכ"ל:

ואני אומר אין כאן הסנה ל"מ ז"ל ותשובתו וסברתו ופירושו על התלמוד פ"ל כיצד מערימין וברקיעין פ"ג הא"ו ובגיטין פ"ק הסולח ומאחר שהוא התקפה מפוים בתירוץ כולנו מפויהין: ספחה חרופה כו' עד סוף הכסף גומר שחרורה

כתב הר"אבד ז"ל פ"ל המאורס לעבד עבדו והיא חזיה ספחה וחזיה בת חורין עכ"ל:

ואני אומר תבא עליו בריכה שהוסי' לנו בי"א ספחה

חרופה על מה שביארוהו פ"ל פ' קמ"א דכריתות ופירשה ר"מ ז"ל פ"ב דהילכו איסורי ביאה ועיקר הדין בנטיין ופ"ל פ' הסולח: מי סחזו עבד וחזיו בן חורין כו' עד וכותב עליה פטר בחצי דמיה פ"ק קמ"א דחגיגה ופ' קמ"א דהוריות ובנטיין פ"ל הסולח: מי סחזו עבד וחזיו בן חורין וכו' ואם נכרך הקטן בבעבד כו' עד אכל המעות

כתב הר"אבד ז"ל כשתבט טס טבוס גדול וכו' האפטרופוס כותב גט סחרור לא בית דין מעמידין לו כרי לרקרק על חצי דמיו והכסף גומר בו ומקרקסין ליה בזוזי לניוקא כרי סיכתוב לו גט סחרור בסמו ולא צריך שחרור לא כרי סלא וסתרך בו ויאמר לו עבדי אתה עכ"ל:

ואני אומר תמה חצי על זה הלשון וכיכל מי סלא יפרס פירושו משתבס הוא והלא

רשכס ז"ל ורוב רבותינו בעלי התוספות כ"ע כך פירשוהו ואררבה הקטן הרבה על ר"מ ז"ל לפי ספירוס כמיהה זו שערמ בה הר"אבד ז"ל והכו' גרס' לה פ"ל הסולח והוא עבד רבי תרי קס חר מיכיהו שחרריה לפלגה אמר אורך הסתא שמעי בי רבנן ומפסי ליה מיכיהו אזל ואקבייה לבכו קטן שלחה רב יוסף בריה דרבא קמיה דרב פפא שלח ליה כ"א עשה כן יעשה לו גמולו ישוב בראשו איך קים לך ביוקא דמקרבא דעתיה לגבי זוזי מוקמינך ליה אפטרופוס ומקרקים ליה זוזי וכתוב ליה פטורא דחירותא על שמיה עד כאן ופ"ל ז"ל כמו שכתב הר"אבד ז"ל והקטן עליו רבותינו בעלי התוספות ז"ל שהרי אפילו בפפוסות חזין מקחן מקח לא כיון דמן התורה חזין מעשה קטן כלום ועוד דסטור סחרור על עבד יליף לה לה מאשה וא"כ כי היכי דגבי גט אשה קטן לאו בר גירוסין הוא אף לגבי סחרור כמי לחובר שחרוריה הוא ועוד קסה לי דאי אפטרופו לברר לו המעות על חצי דמיו נתמל' וכי אינו אביו קיים לפניו וסיברר לעצמו יברר לבנו סוף דעתו קרובה אכל בנו ממנו או בית דין בעצמן ובררו לו טהם במקומו ולכך פ"ל רשכס ז"ל והעומדים בסיטות וספירוס ר"מ ז"ל ומה סאתה מקסה מה מועיל שחרור האפטרופוס הא קיי"ל לן התם דאיך אפטרופוס מוציא לחירות תירכו ז"ל הוא עשה סלא כהוגן לפיכך יעשו לו סלא כהוגן לאפקועי ממוכא מקטן ואקנוהי לאפטרופו לאפקועי סעבורא דעבדא בתקנתא דרבנן דהפקר בית דין הפקר ומיהו בעינן קרקסין זוזי כדי שיהיה הקטן במקבת סלא רכו להפקיע ממנו לגמרי בלא הנאה כלל ויס בו עוד טעמים לרבנותו הקדמונים איש איש על שמו נמוקו עמו וסלא להאריך לא כתבתי אלא סכתבתי זה על המעט בקצרה כמסעף פורה במערה להודיע כי לא כשתבס חלילה וחס אדרבה שמע וסכר ונתחכס: שכיב מרע כו' עד סוף הפרק פ"ק מי שמת:

וכשם שהאשה אומרת בפני כותב ובפני גחתם אם התנה עליה כמו שפ"א רנו במקומו כך העבד שהביא גט ואמר בפני נכתב ובפני נחתם נאמן על אותו הדרך ואין צריך קיום כל הכשר להביא גט האשה כשר להביא גט העבד והעבד מקבל גט לחבירו מיד רבו של חבירו אבל לא מיד רבו של מקבל הכותב שטר ארוסין לשפחתו אף על פי שאמר לה צאי בו לחירות וחתקדשי בו אין בלשון הזה לשון שחרור ואינה מקודשת ולא משוחררת:

פרק שביעי

גט

שחרור צריך שיהיה ענינו דבר הכורת בינו לבין אדניו ולא ישאר לאדון בו זכות לפי הכותב לעבד עצמך וכל נכסי קנייך לך חוץ ממקום פלו' או חוץ מטלית פלו' אין זה כורת והגט בטל ומתוך שאינו גט אין העבד משוחרר ולא קנת מן הנכס' כלום וכן כל כיוצא בזה: עבד שהביא גט וכותבו בו עצמך ונכסי קנייך לך עצמו קנה והרי הוא בן חורין אבל הנכס' לא קנה עד שיתקיים הגט בתותמו כשאר השטרות וכן אם היה כתוב בו כל נכסי קנייך לך קנה עצמו ולא קנה הנכס' עד שיתקיים הגט בחותמו שחולקין הדבר ואמר עצמו קנה מפני שהוא נאמן להביא גט שחרורו ואינו צריך לקיימו אבל הנכס' שאין אדם קונה אותם אלא בראיה ברורה לא יקנה אות' עד שיתקיים השטר: המסחרר כ' עבדי בשטר אחד לא קנו עצמן אלא כותבין שטר לכל אחד ואחד לפיכך הכותב כל נכסיו לשני עבדיו בשטר אחד אף עצמן לא קנו ואם כתב בשני שטרות קנו ומשחררין זה את זה במה דברים אמורים בשכתב בכל שטר משניהם כל נכסי נתונין לפלוני ופלוני עבדי אבל אם כתב חצי נכסי לפלוני עבדי וחצי נכסי לפלוני עבדי אף בשני שטרות לא קנו כלל נכסיהם וזה שייך בו חציו ואין זה שחרור וכיון שלא נשתחרר לא קנה מן הנכס' כלום: המסחרר חצי עבדו בשטר לא קנה העבד חציו והרי הוא עבד כשהיה אבל אם שחרר חציו בכסף כגון שלקח חצי דמיו על מנת לשחרר חציו קנה ונמצא חציו עבד וחציו בן חורין במה דברים אמורים בששחרר חציו בשטר והנח חציו אבל אם שחרר חציו ומכר חציו או שחרר חציו ונתן חציו במתנה הואיל ויצא העבד כולו מרשותו קנה העבד והרי זה חצי עבד וחציו בן חורין וכן עבד של שני שותפין ושחרר אחד מהן חלקו בין בכסף בין בשטר קנה חציו והרי הוא חצי עבד וחציו בן חורין: הכותב לשפחתו לעוברת הרי את בת חורין ודרך עבד דבריו קיימין הרי את שפחה ודרך בן חורין לא אמר ולא כלום שזה כמי שמשחרר חציה: שפחה חרופה אם רצה לשחרר חציה הנשאר ותעשה אשתו הרי זה משחרר בין בכסף בין בשטר שאף הכסף גומר שחרור: מי שחציו עבד וחציו בן חורין הואיל ואינו מותר לא בשפחה ולא בבת חורין כופין את רבו ועושה אותו בן חורין וכותב שטר עליו בחצי דמיו במה דבר' אמורים בעבד מפני שהאיש מצווה על פריה ורביה אבל השפחה שאר כמות שהיא ועוברת את רבה יום אחד ואת עצמה יום אחד ואם נהגו בה החוטאין מנהג הפקר כופין את רבה לשחרר וכותב עליה שטר בחצי דמיה: מי שחציו עבד וחציו בן חורין שעמד רבו והקנ' חציו לבנו הקטן כרי שלא יכופו אותו בית דין לשחררו מעמידין בית דין לקטן אפטרופוס וכותב לו האפטרופוס גט שחרור וכו' לו שטר חוב בחצי דמיו ואם נצטרך הקטן בעבד ויש לו געגועין עליו מפליגין אותו ממנו במעות שדעתו של קטן קרוב אצל המעות: שכיב מרע שכתב כל נכסיו לעבדו ועמד חזרו בנכס' ואינו חוזר בעבד שהרי יצא עליו שם בן חורין:

פרק שמיני

המוכר

את עבדו לגוים יצא בן חורין וכופין את רבו לחזור ולקנותו מן הגוים עד עשר' בדמיו וכותב לו גט שחרור ויצא ואם לא רצה הגוי למכרו אפי' בעשר' בדמיו אין מחייבין אותו יתר וקנס זה אין גבין אותו ורנין אותו אלא בכ"ד מומחין ואם מת המוכר אין קונסין את היורש להחזיר את העבד ולשחררו: לוח

הוא עבד רבי תרי קס חר מיכיהו שחרריה לפלגה אמר אורך הסתא שמעי בי רבנן ומפסי ליה מיכיהו אזל ואקבייה לבכו קטן שלחה רב יוסף בריה דרבא קמיה דרב פפא שלח ליה כ"א עשה כן יעשה לו גמולו ישוב בראשו איך קים לך ביוקא דמקרבא דעתיה לגבי זוזי מוקמינך ליה אפטרופוס ומקרקים ליה זוזי וכתוב ליה פטורא דחירותא על שמיה עד כאן ופ"ל ז"ל כמו שכתב הר"אבד ז"ל והקטן עליו רבותינו בעלי התוספות ז"ל שהרי אפילו בפפוסות חזין מקחן מקח לא כיון דמן התורה חזין מעשה קטן כלום ועוד דסטור סחרור על עבד יליף לה לה מאשה וא"כ כי היכי דגבי גט אשה קטן לאו בר גירוסין הוא אף לגבי סחרור כמי לחובר שחרוריה הוא ועוד קסה לי דאי אפטרופו לברר לו המעות על חצי דמיו נתמל' וכי אינו אביו קיים לפניו וסיברר לעצמו יברר לבנו סוף דעתו קרובה אכל בנו ממנו או בית דין בעצמן ובררו לו טהם במקומו ולכך פ"ל רשכס ז"ל והעומדים בסיטות וספירוס ר"מ ז"ל ומה סאתה מקסה מה מועיל שחרור האפטרופוס הא קיי"ל לן התם דאיך אפטרופוס מוציא לחירות תירכו ז"ל הוא עשה סלא כהוגן לפיכך יעשו לו סלא כהוגן לאפקועי ממוכא מקטן ואקנוהי לאפטרופו לאפקועי ויס בו עוד טעמים לרבנותו הקדמונים איש איש על שמו נמוקו עמו וסלא להאריך לא כתבתי אלא סכתבתי זה על המעט בקצרה כמסעף פורה במערה להודיע כי לא כשתבס חלילה וחס אדרבה שמע וסכר ונתחכס: שכיב מרע כו' עד סוף הפרק פ"ק מי שמת:

פרק שמיני

המוכר

את עבדו לגוים עד אין מחייבין אותו יתר סוף מסכת ערכין ובגיטין פ"ק הסולח: וקנס זה אין גבין אותו עד ולסחררו ר"י אלפסין כתב בן הבלות ובכס' הג' אוכס' ז"ל: לוח

המוכר

לזה על עבדו מן הגוי עד לפיטו בממונו אחר בביטוי פרק הסולח : מכרו לגוים טלמים יום מכרו חוץ ממלאכתו וכו' עד אין מוציאין מידו

כתב הראב"ד ז"ל אין בקנסות תפיסה מועלת אלא במי שחברו ממנו ע"ל : **ואני** אומר סברא זו מחלוקת יפנה ב: זיקין פ' המניח את הכר לסור סוה מאתים וכו' ופרק הבזל קמ"א גבי סורף פטרוט גבי מזיק סעבורו סל חבירו גמרא מתניתין דסור סוה מכה סכנא סל חטירו בב"ק ועיקר זאת ההלכה פר' הסולח אבל אפילו לאותו דרך איני רואה חוסר ממונו גדול כזה בעולם והוא נראה לעי' סה"ג אין לו רחמנות ומסתעבד

בו כפרך ומיגעו ומכחיסו בגופו ובממונו וכ"ס המכו' סה"ג יותר מן הממונו תרע כי מפני שהפקיעוהו מן המכות קנסוהו: המוכר עבדו חובה לארץ כו' עד לשחרר סוף ערכין תחלתו ומקצתו פרק קמ"א דגיטין והכל פרק הסולח: עבד סאמר לעלות לארץ ישראל עד שהארץ ביר גוים פ' בת דכתובו: עבד סברה מחובה לארץ לארץ עד כמו סבארנו בענין הוכייה ע עיקר ההלכה פר' הסולח ובלסוף ספרי לא תוננו אכאלת דברים והביאור פרק סכיס עפר הלכות מכייה: הקו' עבד מן הגוי סתם עד או לחובה לארץ ביבמות פרק החולץ: וכן עבד סמל וטבל כו' עד כמכיל מיד בגיטין פ' הסולח: המפקיד עבדו עד גט סחרור ב בגיטין פר' הסולח ובקדושין פרק עטרה ויחסין: עבד סברה עד גט סחרור פרק הסולח: עבד סכסכה אס כתיאס ממנו וכו' עד והרי הוא סל

לזה על עבדו מן הגוי אם קבע לו זמן ואמ' לו אם הגיע זמן פלו' ולא אחויר לך תקנ' גוף עבד זה הרי זה יצא לחירות מיד ואם אמר לו תקנה מעשה ידיו לא יצא לחירות גבא הגוי בחיבו או שבאו על הארץ מצרים ובקשו להרגו ופדה עצמו מידן בעבדו לא יצא לחירות מפני שגלגל ממנו שלא ברצונו מוכר עבדו לאחד מעבדי המלך או מגדולי אף על פי שהוא סתירא מהם יצא העבד לחירות מפני שהיה יכול לפייסו בממון אחר סכרו לגוי שלשים יום מכרו חוץ ממלאכתו חוץ מן המצות חוץ משבתות וימים טובים הרי זה ספק אם נשתחרר או לא נשתחרר לפיכך אם תפס העבד כרי דמיו לרבו כרי שיצא בהן לחירות אין מוציאין מידו אחד מוכר עבדו לגוי עובר עבודה וזה או שמכרו לגר תושב אפילו לכותיה הרי זה יצא לחירות מכרו לישראל משומד הרי זה ספק לפיכך אם תפס כרי דמיו מרבו ראשון כרי לצאת בהן מיד המשומד אין מוציאין מידו: המוכר עבדו לחוזה לארץ יצא בן חורין וכופין את רבו השני לכתוב לו גט שחרורו ואבדו הדמים ומפני מה קנסו כאן הלוקח לבדו שאילו לא לקח זה לא יצא העבד לחוזה לארץ: המוכר עבדו לסוריא ואפילו לעכו כמוכר לחוזה לארץ בן בבל שנשא אשה בארץ ישראל ודעתו לחזור והבניסה לו אשתו עבדים ושפחה הרי אלו ספק אם הם כמי שמכרה אותם לחוזה לארץ והאיל ויש לו הפירות או אם אינן כמטרידין לו שהרי הגוף שלה: עבד שיצא אחר רבו לסוריא ומכרו שם אבד את זכותו במה דברים אמורים בשיצא רבו על מנת שלא לחזור לארץ ישראל אבל אם דעת רבו לחזור ויצא אחריו ומכרו שם יצא לחירות וכופין את הלוקח לשחררו: עבד שאמר לעלות לארץ ישראל כופין את רבו לעלות עמו או ימכור אותו למי שיעלהו לשם רצה הארון לצאת לחוזה לארץ אינו יכול להוציא את עבדו עד שירצה ודין זה בכל זמן אפילו בזמן הזה שהארץ ביר גוים: עבד שברח מחוזה לארץ לארץ אין מחזירין אותו לעבדות ועליו נאמר לא תסגיר עבד אל אדוניו ואומר לרבו שיכתוב לו גט שחרורו וכתוב לו שטר חוב בדמיו עד שתשיג ידו ויתן לו ואם לא רצה הארון לשחררו מפקיעין בית דין שיעבדו מעליו וילך לו עבד זה שברח לארץ הרי הוא גר ערק והוסיף לו הכתוב אוהרה אחרת למי שהונה אותו מפני שהוא שפל רוח יותר מן הגר וצוה עליו הכתוב שנאמר עמך ישב בקרבך באחת שעריך בטוב לו לא תוננו אף הונית דברים נמצאת למד שהונה את הגרה עובר בשלשה לארץ משום ולא תונו איש את עמיתו ומשום גר לא תונה ומשום לא תוננו וכן עובר משום ולא תלחצנו כמו שביארנו בענין הונית: הקונה עבד מן הגוים סתם ולא רצה למול ולקבל מצות העבדים מגלגלין עמו כל שני עשר חרש ואם לא רצה חוזר ומכרו לגוים או לחוזה לארץ ואם התנה העבד עליו תחלה שלא ימול הרי זה מותר לקיימו כל זמן שירצה בנייתו ומכרו לגוים או לחוזה לארץ וכן עבד שמול וטבל לשם עבדות ואחר כך הפיל עצמו לגייסות ואין רבו יכול להוציא לא בדיני ישראל ולא בדיני אומה העולם הרי זה מותר לו ליטול דמיו מן הגוים וכתוב ומעלה בערכאות של גוים מפני שהוא כמציל מידם: המפקיד עבדו יצא לחירות וצריך גט שחרורו ואם מת הארון שהפקידו היורש כותב לו גט שחרורו: עבד שברח מבית האסורין אם נתיאש ממנו רבו יצא לחירות וכופין את רבו וכותב לו גט שחרורו: עבד שנשבה אס נתיאש ממנו רבו ראשון כל הפודה אותו לשם עבד ישתעבד בו והרי הוא שלו ואם פודהו לשם בן חורין הרי זה בן חורין ואם לא נתיאש ממנו רבו ראשון הפודה אותו לשם עבד נוטל פדיונו מרבו וחוזר לרבו ואם פדהו לשם בן חורין חוזר לרבו הראשון בולא כלום: עבד שעשאו רבו אפתיקי לבעל חובו ושחררו הרי זה משוחרר וכופין את בעל חובו לשחררו גם זה מפני תקון העולם שלא יפגע בו לאחר זמן ואמר לו עבדי אתה: עבד שהשיאו רבו בת חורין או שהניח לו רבו תפילין בראשו או שאמר לו רבו לקרוא שלש פסוקין בספר תורה בפני עבדו וכן כל כיוצא באלו הדברים שאינו חייב בהן אלא בן חורין יצא לחירות וכופין את רבו לכתוב לו גט שחרורו וכן אם נרד נדר שכופין עליו את העבדים כמו שבארנו בנדרים ואמר לו רבו מופר לך יצא לחירות שכיון שלא כפה אותו במקום שיש לו לכפותו גלה דעתו שהפקיע שעבדו מכאן אני אומ' שהמשחרר עבדו בכל לשון והוציא דברים מפיו שמשמען שלא נשאר לו עליו שעבוד כלל ושגמר בלבו לדרב זה שאינו יכול לחזור בו וכופי' אותו לכתוב לו גט שחרורו אף על פי שעדיין לא כתב אבל אם ליה מעבדו או שעשהו אפטרופוס או שהניח תפילין בפני רבו או שקרא שלש פסוקים בבית הכנס' בפני רבו ולא מיחה בו לא יצא לחירות ואסור לאדם ללמד את עבדו תורה ואם למדו לא יצא לחירות: הלוקח עבד מן הגוי וקדם העבד וטבל בפני רבו לשם בן חורין יצא לחירות שלא בפני רבו צריך לפרש לפיכך צריך רבו לתקפו במים: ישראל שתקף בגוי קטן או מצא תינוק גוי והטבילו לשם גר הרי זה גר לשם עבד הרי זה עבד לשם בן חורין הרי זה בן חורין: גר שקדמו עבדיו ושפחותיו וטבלו בפני קנו עצמן בני חורין: פרק

כתב הראב"ד ז"ל זהו כר"ס סבג ואביו עד כאן לסוגי: **ואני** אומר רבה הראב"ד ז"ל לרמוז על מה ספק ר"י אלפס ז"ל בסם ג' און הלכה כ' כחכמי' מטוס דיחיד ורבי' הלכה כרבי' ומכל מקום אינו חולק בזה עם רבו כי מה סכתב ר"י אלפס ספק ג' און ז"ל ויכול להיות דלרד' לא סבירא ליה אלא כמו סכתב ר"מ ז"ל: פדה לסם בן חורין עד יצא לחירות וכו' עד גט סחרור פרק הסולח: וכן אס כדר כדר סכופין עליו וכו' מכאן איני אומ' סהמסחרר כו' עד אף ע"פ סעדיין לא כתב

לחירות מטלים כזירותו ובחיי ראשי לא ידעתי על אי זה דרך יוכל לפרסם כי מאחר שהוא מופר איך גילה דעתו סעבורו אדרבה גילה דעתו עליו סיס לרשות עליו להפר את כרדו עד כאן לסוגי: **ואני** אומר ראסו כתם פזקו וכותיו תלת לים ועסה לו סס כסס הגדולים אבל אפילו לגרסותו מפרסין לה סכרד ויסלים מפר כרי עבדו הפר לאסתו מופר עולמית הפר עבדו ויכא לחירות מטלים כזירותו עד כאן ופירוש מפר כרי אסתו לגמרי ואינו מפר כרי עבדו לגמרי כגון סאס הפר לכרי אסתו עתה בעודה תחתיו הפר עולמית אפילו כי כתג' טסה הפר לעבדו בעבור תחתיו אס יכא לחירות ויסלים כזירותו כי התחיל למנות קידם סהותר לו ואס לא התחיל למנות מונה לאחר סיכא לחירות עד כאן והסי מפרסא כולה סוגיין בגמ' ענה לימא ברסמואל קא מפלגי על סיפא דמתניתין דתקן עבר מכנגד פניו רבי מאיר אומר יסתה רבי יוסי אומר לא יסתה דאמר סמואל המפקיד עבדו יכא לחירות ואינו כריך גט סחרור רבי מאיר אית ליה דסמואל ורבי יוסי אית ליה דסמואל פירוש עבר מכנגד פניו סברה מפניו סל רבו רבי מאיר דאמר לא יסתה ביין אית ליה דסמואל דכי ברח הוה ליה ספקר וכמפקיד עבדו דמי ויכא לחירות הילכך לא יסתה כרתין יכא לחירות ויסלים כזירותו ורבי יוסי סבר כו' וכי מעיינת בה ספיר מסכת סוגיין דחיקא פורתא דמה ענין מפקיד עבדו סהוא מרעתו מפקידו לענין בורח מרבו לכך נראה כנרסא ספרדית הכמכאת בספרים היסנים המוגהין דגרס' הפר לעבדו יכא לחירות ומטלים כזירותו והסתא אתי ספיר ליסכא דמתניתין דמילי מילי יכא לחירות מן הטעם ספיר' ז"ל והסתא אלא ממילא קוסית ר' אבד' ז"ל סהרי אינו כופהו אלא מפר לו לאסתו וכל בן חורין ומאחר סהוא בן חורין מטלים כזירותו ככל איניס דעלמא וסוגיין כמי ניחא טפיד כיון דהפר לו ולא כפאו הוה ליה כמפקיד עבדו וזו הוה גירסא מיוסבת ועליה כמך רבינו מטה ז"ל: אבל אס לזה מעבדו וכו' עד לא יכא לחירות פרק הסולח: הלוקח עבד מן הגוי עד סוף ספרק ביבמות פרק החולץ: פרק ט'

כתב הראב"ד ז"ל נראה לי שזה סבוט הוא ונסתבם ב בלסוף המסנה דפרק הגוים אין להם כזירות פיהקא ספר לאסתו הפר עולמית הפר לעבדו ויכא ל

לחירות מטלים כזירותו ובחיי ראשי לא ידעתי על אי זה דרך יוכל לפרסם כי מאחר שהוא מופר איך גילה דעתו סעבורו אדרבה גילה דעתו עליו סיס לרשות עליו להפר את כרדו עד כאן לסוגי: **ואני** אומר ראסו כתם פזקו וכותיו תלת לים ועסה לו סס כסס הגדולים אבל אפילו לגרסותו מפרסין לה סכרד ויסלים מפר כרי עבדו הפר לאסתו מופר עולמית הפר עבדו ויכא לחירות מטלים כזירותו עד כאן ופירוש מפר כרי אסתו לגמרי ואינו מפר כרי עבדו לגמרי כגון סאס הפר לכרי אסתו עתה בעודה תחתיו הפר עולמית אפילו כי כתג' טסה הפר לעבדו בעבור תחתיו אס יכא לחירות ויסלים כזירותו כי התחיל למנות קידם סהותר לו ואס לא התחיל למנות מונה לאחר סיכא לחירות עד כאן והסי מפרסא כולה סוגיין בגמ' ענה לימא ברסמואל קא מפלגי על סיפא דמתניתין דתקן עבר מכנגד פניו רבי מאיר אומר יסתה רבי יוסי אומר לא יסתה דאמר סמואל המפקיד עבדו יכא לחירות ואינו כריך גט סחרור רבי מאיר אית ליה דסמואל ורבי יוסי אית ליה דסמואל פירוש עבר מכנגד פניו סברה מפניו סל רבו רבי מאיר דאמר לא יסתה ביין אית ליה דסמואל דכי ברח הוה ליה ספקר וכמפקיד עבדו דמי ויכא לחירות הילכך לא יסתה כרתין יכא לחירות ויסלים כזירותו ורבי יוסי סבר כו' וכי מעיינת בה ספיר מסכת סוגיין דחיקא פורתא דמה ענין מפקיד עבדו סהוא מרעתו מפקידו לענין בורח מרבו לכך נראה כנרסא ספרדית הכמכאת בספרים היסנים המוגהין דגרס' הפר לעבדו יכא לחירות ומטלים כזירותו והסתא אתי ספיר ליסכא דמתניתין דמילי מילי יכא לחירות מן הטעם ספיר' ז"ל והסתא אלא ממילא קוסית ר' אבד' ז"ל סהרי אינו כופהו אלא מפר לו לאסתו וכל בן חורין ומאחר סהוא בן חורין מטלים כזירותו ככל איניס דעלמא וסוגיין כמי ניחא טפיד כיון דהפר לו ולא כפאו הוה ליה כמפקיד עבדו וזו הוה גירסא מיוסבת ועליה כמך רבינו מטה ז"ל: אבל אס לזה מעבדו וכו' עד לא יכא לחירות פרק הסולח: הלוקח עבד מן הגוי עד סוף ספרק ביבמות פרק החולץ: פרק ט'

תשובות השביות לספר קנין

ראובן אינו רוצה לישבע שלא ידע מוס זה מעיקרא אז שמעון פטור דמסיכה בטעות הואי רכיזון דמוס דבסתר הוא זה וליכא למימר ביה ודאי ראה וכפייס והדר זכיה אפילו אם כבר קבל ראובן המעות עכ' ולענין כחם הסוס נראה דיש לשמעון לסלם לראובן כל מה שכתב מחמת מלאכה שכתב עליו מטעה שגורע לו המוס כדאמ' בהגוזל קמא גזלנות דלא עבדא לא גרסינן דאינו נוטל אלא פחת בלבד פחתה מהא שקיל והא מילתא שייכא כמי בבהמה כדאמ' פירק הנחנקין אלא מעתה הכיטיסה באכסיה ה"ב דלא מחייב דאפילו כחשה דהדר כח' שפי רבינו חיים כהן וישבע שמעון שלא כחשה מחמ' מלאכה ופטור ואם יהפוך שבעה זו על ראובן השבע כמה כחש ברשותו ישבע ראובן ויתן לו שמעון כמה שכתב בסמות שמעון:

שייך בהילכות מבירה פו ובהילכות זכיה ומתנה פג

ח פסק ר"ת וריב"א רב"ע סל כפקדן או סל לזה קנה במעמד שלמתן ומבואר ראיה מאיסור גזירה כר"ק מי שמת דאמ' רבא אי במעמד שלמתן לא אזלי משמע שאם היה הולך היה קונה בע"כ סל רבא שהיה נפקד עור פסק ר"ת שתקנה זו במעמד שלמתן אינו בגוי שמתאחר שהכל בלא טעם איך להספק עליה אם כפקדן גוי והנותן והמקבל ישר לא קנה מעמד שלמתן ואם הגוי מקבל והנפקד והנותן ישראל כל זמן שלא חזר בו ישראל הנותן יכול ליתן לגוי ואפי' במעמד שלמתן יכול ליתן לו אבל חזר בו ישראל לא זכה בה הגוי ואפי' במעמד שלמתן יכול לחזור וחייב הנפקד להחזיר למפקדן אם אדם איך הנפקד יכול לישטמט מן הגוי לפי שבדיניה סל גוים חייב ליתן לו אז ודאי יתכס לו ואיך חייב כלום למפקדן ואם הנותן גוי והנכתב גוי והמקבל ישראל כראיה דהנה סיכול להוציאו ברין שמתאחר שהפקיעו חכמים ממון ישראל בלא טעם כש ממון הגוי ואף כי בדיניה קנה עכ"ל סה מדברי ר"ת כדלעיל בתשוב' ספר נזיקין בסיומן ז' אלמנה כיוצא בהיה כאן סנה דבי הכל לבעל המעות כ"א על ראובן שמיכ' את שמעון לקבל מעותיו מיד הגוי וטעה בה דינא שהכל לסליח אפילו טעה הגוי מעצמו ור"ת פסק דחולקין כרבי יוסי דהא מעות כדבר שיש לו קצבה ואומר ר"י דלא שייך כאן חולקין דאין דבר זה רומח לבאר מעות שביא' ע"י מעות סל בעל הבית כגון שהוספו לו אחת יתירה שגוב' ססוה כל מה שנתן לו אבל כאן דבר בכפי עצמו הוא וגם אם היה מקבל רוצה יכול היה להחזיר הטעוה וגם הגוי אם היה נזכר לא היה חוזר כ"א על המקבל לכיכך הכל לסליח וכפ' פסק רב"ע לפני זקנו ר"ס וכבר בארנו על שארית ישר' סלא להטעות שום בריא לא גוי שמעאל עכ"ל ועיין לקמן בסיומן ז' ט:

להילכות שותפין פו

יא אירע מאורע בשיתוף העסקא ים בזה סני דיניס חלוקים וביארם רב' אפס וז' הדין הח' ש' שמעון המתעס' סכאכד כל ממון העסקא באחד מסני דרכים הן על דרך ששומר סכר חייב בו כגון נכדה ואברה הן על דרך שנתעסק מן הממון בעסק אחד סלא התנה עמו באלו סני דרכים מחייב עצמו בטענותיו וחייב לסלם כל הממון משלו כמו שאמרנו בשיתוף ממון עם ממון שהעסק ריבו כשומר סכר וראשון ראשון שבע שבעות התור' סכך היי כמו שטוען כי שאל נתעסק מאותו ממון בדבר שיש בו ריוח ונותן עיניו בריוח לכך רוצה לסלם הממון סיהא כל הריוח סלו והדין הסני הוא סיטעון שארע בו דבר שאח' מתחייב בו שם כגון חוסקין ישבע שבע' התורה סכך היה משלם מחצית הממון שהוא בתורת מלוה שאח' הלוה פוטור עצמו בסוס' חוסק ופטור מחצית אחד סהוא בתורת פקדון הואיל שכתב ש' אירע בו חוסק ואם יטעון חתו מאורע החוסק במחצית הממון ישבע שבעות התורה סכך היה ויחשב לו אותו מחצית הכלאם מחצה מלוה ומחצה פקדון ויתחייב לסלם לו מחצית המלוה סהוא רובע הממון והרובע האחר סהוא בתורת פקדון כפטר מלסלם בטענת חוסקין ומחצית הממון הכשאר מתעסק כבתחילה עכ' דבריו:

מהילכות שותפין פו

יא במקום סמת לזה ותבע המלוה ממנו מן הירושק וים למלוה שער מקוים על העסק סכר' שטר כים ים בו סני דינין הדין האחר הוא במקום שהממון בעין ועדין לא כשתמם או שיקנה פקדמטוי ראשון ועדין היה קיימת ולא החליפם באחרת דין הוא סיטול אותה בעל העסקא ויגבה כדאמר רבא בפרק המקבל סלכך נקרא עסק שתהיה תמיד מזומנת להעסק בו ותיחשב בקרקע לגב' תה מן היתומי ולא כמטלטלין והדין הסני אם כשתני' הפרקמטויא

להילכות אבדה רפג

ה גרסינן פירק הזהב אמר רבי יוחנן דבר תורה מעות קונות וכו' אמ' רבא קרא ומתני' מסייעי ליה לר' טבל קרא רכתיב וכחם בעמיתו כו' מתני' דתניא כתבה לבלן מעל ואמר רב דוקא בלן דלא מיחסרא מסיכה אבל מידי אחרים דמחסרא מסיכה לא מעל עד דמטיך פ"ס דוק בלן דקתני דמעל הנותן ממוס דטכירו גמורה היא בגתיבת הפרוטה דהין יכול לחזור שאין כאן מה למטיך אבל אם כתב על דבר שיש בו למטיך ממנו לא מעל עד דמטיך והא מתני' דקתני בלן ולא נקט מידי דאית ביה מסיכה מסייעי ליה לר' טבל מכאן הוכיח הר' יצחק מתיכא דמעות קוני' לר' טבל הי' דאין לו מה למטיך ומדר' טבל כשמע לרבי יוחנן כמי דאמר שהמסיכה קונה בגוי ולא מעות מדעמיתך בכסף מכלל רגוי במסיכה והיכא דאין לגוי מה למטיך מעות קונות הילכך ישר' שיש לו מבכרת בהמה מותר לו לקבל מעות מן הגוי ולמכור לו העובר אף על גב דלא מטיך הגוי ולהפקיעו מבכורה וחזר וקונהו מן הגוי לאחר שיוולד אפילו לכ"ת דפסיק דמסיכה בגוי קונה ולא מעות דהין כאן מה למטיך דמסיכת האם אינה מועלת לעובר דהא ר"ת גופיה פסיק דעובר לחו ירך אמו הו' וכמאן דמנח בדיקולא דמי' חז' ומורי רבינו מאיר סי' מחמיר ומכריך מעות ומסיכה לחכמי' כפסיה מפלוגתא דר"ם אמ' הילכתא כ"ל דאמ' מעות קונות בגוי וראיתו מפרק קמא דקידושין אשכחן עבר עברי הנמכר לגוי הואיל וכל קנינו בכסף ור"ת לומר דהילכתא כרבי יוחנן דאמר מסיכה קונה בגוי וראיתו מבכור' מיד עמיתך בכסף אבל לגוי במסיכה וכן פירק בתרא דעבודה זרה מסיכה בגוי קונה והיה דפרק קמא דקידושין כ"ת בעבר עברי רכל קנינו בכסף וע"ס בתוספות:

להילכות מבירה רפה

ו ושאלת על ראובן שמכר סוס לשמעון ביוק וראובן הכיח היין ברסל שמעון ולאחר סהיה הסוס ברשות שמעון בגוי אחד ואמ' סהסוס נגנב ממנו ולקח הסוס ועתה שמעון מעכב היין כי אמר סהיין לא יא עדיין מרשותו ועוד סמקח טעות הוא כראה דאף על פי סהיין ברשותו כיון שמטיך הסוס לביתו מיד נקנה היין לראובן מהא דיתכן כל הנעשה דמים באחר כיון כזכה כתחייב זה בחליפיו ומאשה הוא טוען שמקח טעות הוא כיון סנגב ודאי אם היה מודה ראובן סהגוי לוקח כרוך סהיה נגב לו אז ודאי הוא מקח טעות אבל אם ראובן טוען ואומר סהגוי גזל אותו סלא כרוך חו טוען ואומ' איני יודע' ס סלו ר"ס לזה ה"ז המקח קיי' ולא יפקד ראובן במה סהגוי גזלו ממנו כדאמ' פ' ח' מהכרית רבא ואי תימ' רב פפה דלקחין לעילא ודכחתיק לתתא האי ישרא' דזבין חמרא מחבריה והתא גוי והיכא ליה כו' ומטיך דהין כרוך לכשתו דסת' גוים חכמים הם וכל דהי' חין מסביעין ראובן סלא ידע סהיה גבוב דתכן פ' כל הכשבעין דהין כשבעין בטענת גמ' לא סטכויין סס דמורו היתירא אבל בסאר שמה לא סס כדון זה דגרע מסהר טענת שמה דמירע ידע רגוי' חכמים הם ומסתמא הגוי מפקד מיהו אם יש לו עדות סראובן ידע סהיה גבוב וברין לקחו הגוי הוי מקח טעות כמו מוכר וכמכאלת סאינה סלו דחוזר וגובה מעותיו מן המוכר וסלום מאיר בר' ברוך ט':

ז ובתשובה אחרת כתב דהיס נמכ' מוס בכוס שמסביעין את המוכר סלא ידע ולא הרגיש במוס זה מעיקרא מוס דהמוכר היה לו לידע במוס הילכך מסביעין אותו בטענת שמה מטכ הכא דהמוכר לא היה לו לידע סס גבוב היה הלכך לח מסביעין ליה וזאת היא התשוב' על הדות הכוס שמכר ראובן לשמעון וסוב נמכרו מומין ביד שמעון והוא טוען שברשות ראובן נעשו המומין והוא הומר לא כי אלא ברשותך נעשו כו' כיון דהין הדבר ידוע בעדות סהיה מוס מעיקרא ברסו ראובן על שמעון להביא דהיה כדמק' פירק המדיר כל סהספק כו' ד ברשותו עליו להביא דהיה ואפילו לא יהב שמעון חכתי דמי' הכוס לראובן מפק' מינה ויהיבין לראובן המנס' ראובן כרי' לישבע סלא ידע ולא הרגיש במוס זה מעיקרא דכיון דראובן היה לו לידע סס היה בו מוס זה מעיקרא ים לו לישבע שאינו יודע ולא הרגיש במוס זה אפילו המוחזק לא פטרינן ליה כשהו' טוען איני יודע יום הייתי חייב מנה מעולם כ'ס דלא מצי לחפוקי ממון מחזקתיה בלא שבעה ואין לדחות דסאיני התם דסכנגרו טוען ברי מנה לי בדרך דממ טובא אשכח' כהג' היכא דאחר ים לו לידע וסכנגרו חין לו לידע לא יטול בלא שבע' כגון המכיר כליו וסכריו ביד אחר כו' עד יסבע כמה הוציא ויטול והמוציא הוצאות על כסוי' אשתו וחסוכו על פקדון וכאלה רבות והא דלא חסוב בהדי הכך דנכשעין ונוטלין אל כמו שפירס' ר' בפרק האשה סכעלו דליכא ליהמכיה לשמעון לומר ברשותך כולד מוס במג' דמי' בעי אמר פרעתיך סהרי אינה טענה וראית לומר ברשותך כולד ואם טוען טענה וראית דאי ברשותך כולד הרי ידע ופייס וסבר וקבל הילכך לא מהימן ואם

ועוד יורנו מורנו מדת טפה טפחים אם הוא למעלה מן הפרק העליון או למטה
 ממש מכון ושלום חני אנו כדאי שם חתם לי רבותי הכתובים בראש כר
 דעת תלמודכם נוטה דלא מצי לוי למימר אי איפסי בתקנת חכמים להיות ב
 חלקים ביחד דלא שייכא הוה מילתא אלא היכא דליכא פסיד' לחריני והוא
 מוחזק כמו ששמעתי בשם ריבא ז"ל שהקשה בפרק קמא רבבא קמא גבי הא
 דאמר רב אחא אי שקלת כריכך שקול כדהשתא וחי לך שקול במקרא דלקמי'
 והקשה ריבא אמאי לך שקול זבורית כדהשתא לימא אי איפסי בתקנת חכמים
 שתקנו לי ביכוי ותיקין דלא שייכא הוה מילתא אלא היכא דליכא פסיד' לחריני
 והוא מוחזק וההיא דהוי כיוצא בה וימי עושה שאני התם ר הוה מוחזק ממעשה
 ידיו ומיהו היה כראה לזיתן בעל דלא שייך התם בבא קמא למימ' אי איפסי
 בתקנת חכמים דלא שייך אלא היכא שתקנו התקנה לטובתנו אבל ביכוי שלא
 לטובת המלוה נתקנה הלא לטובת הלוה היתה עיקר התקנה שלא תבעול דלת
 בפני לווי ולא מצי למימ' אי והבת חלקי שלא במקו' אחר שפיר ואי לא מהדרנא
 חלקי הבא לימפסי בני ארס למריהו ותבטור' נחלקו חלקי לפני בני ארס
 דדבר פשוט הוא דכל כהב' אמ' ליה לכי תהדר דלא אמרי' הוה מהדרנא סטרא
 למריהו אלא כד' לחחוקי ממוכ' כגון ההיא דפרק קמא בבבא קמא ופרק
 בתרא דכתובות בפלוגתא דר' רמון ורבנן דהשתא ומה בטענת אי איפסי
 בתקנת חכמים אף על גב דליכא מיז' דפליגי עליה ולאו מחוסר מעשה היא
 אה' כתב ריבא דלא אמרי' אלא להחזיק ולא היכא דבא להוכיח בטעם זה כל
 סבך כדון זה דמחוסר מעשה הוה ולאו סברא פשוטה היא לכ' דהיא איכא
 ארמון דפליגי עליה בפרק בתרא דכתובות דאפילו לרבנן דאית להו הא סברא
 אה' לא אמרי' כד' להוכיח אלא ליכא למימר דחי הוה טעין מהדרנא סטרא למריהו
 הוה טעין אידך חני היתי מעכב פל' יך למוכרה להם לפי שעתה חני
 מצדן ולא הם דהא אמרי' בפרק המקביל לבעלים הראשונים לית בה משו' דניא
 דבר מצדא וליכא למימ' כמי כיון דאית' מכח תרימה מכר ראשון לפני כל זכות
 שתבא לידו ויתיב ליה שכי חלקי' ב' מקומי דהא לאו זכות היא לו ואליב' שהיא
 חפץ בזה בטלה דעתו ובהיא דתוספת' י' להקשות אמאי אבטור' למימר
 אליבא דרבנן ואי לא מהדרנא סטרא למריהו דלא מצית לחיפתעווי ריבא
 בהדיהו לימא מה מכר ראשון לפני כל זכות שתבא לידו ועוד מאי טעמא
 דארמון אטו מי לית לי לארמון מה מכר ראשון לפני וכו' ויל' דה' היכ' דחי ליה
 לראשון זכות זה בוראי אז אמרי' מה מכר ראשון וכו' אבל התם ראשון לית להו
 בוראי זכות זה אלא מספק דכל חר' מרחי ליה חבירי' וטעמא לת' לפי שהבית
 פתוח עתה ליה ואם יחלוקו יבטרוכו לפותחו למעבי' תמיכני למה יש לחלק
 אותה שהיא כל בני הבית מכר אחר ומילוסה של חצר מכר אחר ארבע' פלוג
 הכי משפון לדרום והיא לכל אחר חלק בבית ובחצר וזה יבא בצפון וזה יבא
 במערב כחצר כתבתם ואפילו אם אי איפסי לחלק מ' שום טענה המעכב
 בדבר יחלוקו בעל' לפי מה שירצו ואם זה יומר בכה וזה אומר בכה למה לא
 יטול כל אח' בב' ובחצר זה נשפון ולכר' דה' זה למערב לכר המטי כדאשכחן
 בארע' דחד גיסא כהר וחד גיסא כ' כ' דפליגי לה בקרקע ועוד כמה ספיקי
 ספיקות מספקי בדריכסו וכו' ושאלתם אם עובי החומה שאינה עומדת
 לסתור כלל סכל בנין הבית כהמך עלי' עולה לחשבון כמו חויר הבית והחצר כל
 דאינו עולה לחשבון דאי סתור לה אפסדוה ואפילו אם האחר חפץ בזה אין
 שומעין לחלוק בהג' דלאו אורחא הוה וגרולה מותן' בח' יקנת הבית בפרק
 השותפין מקום טענה לבנות גייל גיזית הכל כמנהג המדינה בגייל זה נותן ג'
 טפחים וזה נותן ג' טפחים ואם לא מצטקרקע שאם לא יעשו הכותל לא יס' אר'
 כד' חלוקה ליה ולזה ונהגו בעיר גייל וקהמר' ז' דרך כעשה גיזית וזו יהא רין
 חלוק' אין שומעין לו כל סבך לסתור כל בנין ואפסדוה מכל וכל כדפרס' בפ'ק
 דב' גבי שנים אחוזין בטלית הכי כמי דפליגי לה אפסדוה וכן היו רוכבין
 על גבי בהמה כו' הכי כמי אין שומעין לו ואם בטל' יעלה לחשבון לא יהא בו
 דין חלוקה אין יחלקו ברמי דריבא דגור' הו' חייגור' ושטחיתם במדת
 הטפחים אם באמצעיתו של הגורל הו' ברחבו הוא מודד או למעלה מן הפרק
 או למטה כראה לי דקיימא לן חרבע' בגורל הוא טפח היינו ברוחבו של הגורל
 באמצעיתו דמסתמא לא בהו חכמים לשתום חלה לפרס' ובראשו הוא כר מהר'
 וסוב' טופע והולך ואי איפסי לעמוד עליו מהיכ' מודדין אלא מרוחבו ועוד יש לי
 להביא ראיה מדאמרי' בזבחים פרק ק' דשיקד' סי' כל כבש' שהיו שם היו שלמה
 אמות חוץ מכבשו של מזבח שהיה שלש אמות ומחצה וחצי טפח ואכבשו שלים
 בזכרותו הג' רשי' בשם רבותיו וכו' ער מדקאמר התם בזכרותו מכלל דכל היכא
 דמשערי' קתמא באכבש' מאמצעיתו מן הרוחב שבו מודדין ושטחיתם
 על שותפין בבית ובחצר לראובן ג' שמיכו' לשמעון חלק ששית ללוי חלק שמיכו'
 ליהודה חלק י' וחלק כ' ליששכר חלק י' וחלק כ' לזבולן חלק י' לבימין חלק
 י' וכו' לי דראובן ושמעון וכל מי שיש לו דין ח' וקנה יכולן בטוב לחלוק והאחרים
 שאין להם כד' חלוקה כגון זבולן וכו' ויכא בהם בשותפותם אף על גב
 דכל חר' מיניהו לא חזי חלקו לדידיה מכל מקום כיון דבין שניהם אם יעמדו
 בשותפות מיתדר' להו יעמדו בשותפותם והאחרים שיש לכל אחר כד' חלוקה

הפרקמטיא ונתחלפה באחר' אין לבעל הממוזן לבבות מן היתומים לא מחצית
 שהיא בתורת מלוה אבל המחצית שהיא בתורת פקדון אינו גובה כי שמה
 אילו היה קיים היה טוען החזרתיו לך ואף על פי שהפטר ביד המפקד היה
 הנפקד כאמון בטבעה במגו דכאכסו ופטור מלסלם דקיימא לן בפרק המוכר
 המפקד אכל חברו בפטר אין צריך להחזיר לו בפטר אם היה רוצה ליטבע
 כדברי רבינאם או שהיה טוען שאבר באותן מאורעות שאינו חייב לסלם
 ועל כן אם אכלו רשאים לחייב היתומים במה שיהיה חביהם יכול להפטר ו
 ואפילו שבעת יורשין כי אם לבבות ולא לפטור אבל במחצית המלוה לא
 היה יכול להפטר לא בטענת אונס ולא בטענת החזרתיו לך דקיימא לן בפרק
 טבעת דרייבין המלוה אין חברו בפטר צריך להחזיר לו בפטר לא יטבע בעל
 הממוזן שהפטר בירו' שאין לו בתביעה זו פחות מחציה ויטול מחצית המלוה
 ומטעם זה אמר רבא בפרק המוכר את הבית פטר כוס היוכא על היתומים
 כשבעוגבה מחצה ופי' דבריו כאמר בארנו עכ"ל סה' :

להלכות מתנה פרק השיעי

יב אדוני שאל על לאה שהיתה חולה וחילקה נכסיה במת' ט' ואמרה
 בפני עדים כל נכסי לפלוני ופלוני חוץ ממה שנתנה לדרקה
 ומתה ושוב ראו ביד ראובן מנכסיה ותבעוהו קרוביה מקבלי המתנה והשיב
 היא נתנה לי במתנת ט' קודם שנתנה לכו' וירחי רימה זה למת' ט' במק' כ'
 דבעיא קנין וכו' דלא הקימה לו בטלה מתנת ראובן כיון דלא הוה קנין ועוד
 הרי חזרה בה כשאמרה כל נכסי לפלוני ופלוני ולא הזכירה חוץ ממה שנתתי
 לראובן וראי חילו מתנה שנתנה לראובן מצוה מחמת מיתה היתה דקאמרה
 ווי דמתה היתה איתתא או בלשון אחר כיוכא בזה או שאמרה לו אם תמות
 או לאחר מיתה כל כה' י' כח במתנה אחרונה לקרובים לבטל מתנת ראובן
 וליכא למימר כל נכסיה דקאמרה היינו שהם שלה עדיין ומה שנתנה לראובן
 כבר איכס בכלל נכסיה ולא בטלה לא אם כן חזרה בה בהדיא זה אינו חדא
 מדאזכרה בהדיא מה שנתנה כבר לדרקה מכלל דכל מה שנתנה לאחרים
 בטלה דומיא לדרקה שנתנה כבר ואפילו מה שנתנה לראובן מקרו כל נכסיה
 כל זמן שהיא בחיים כיון דמתנת ט' לא קימא לא לחא מיתה אם כן נכסיה
 מקרו ולא נפקי ומרשותה ער שעת מיתה אבל אם לא ביתה מחמת מיתה ה' ה'
 מה שנתנה לראובן מתנת ט' במקבת בקנין וקני לגמרי דאפילו אם עמדה
 אינה חוזרת הכ' היכא דמט' שאמרה לו למט' אין לך קנין גדול מזה או אם
 היה החפץ כבר ביד ראובן ואמרה קנה מה שבידך כיון שלא ביתה מחמת
 מיתה קנה כמו מתנת ט' בקנין הכ' היכא קנה כיון דרשותו הוה ושלום מאי'
 בד' ברוך ט' :

לפיג מהלכות שותפין

יג ושבתת אם יש להשיב לאחר מן היורש' אף על פי שאין כל היורשין
 בכאף לית דין צריך בשם רפשיט' שיש להשיב ליהודים הא' ח'
 עבור חלקו דהטו אם האחר במדינת הים וטמא לא ישוב לעולם ואכל הלה
 וחרי נמכא טפל חמור מן העיקר דירש לא יטול ושאינו יורש יחזיק בירו' אמלי
 יביבא בארעא וגורא בשמי שמיא וכן משמע בסוף מי שהיה נשוי בגי' תרי אחי
 שותפי דאית להו ריבא בהדי חר' ושלום מאיר בר' ברוך ט' ובתשובה
 אחרת כתב מההוא טעמא כמי על אחר מבני היסוב שעירער על חברו
 והורירו לדין על דבר היסוב וזכה הלה ביסוב שלא יוכלו שאר בני היסוב למר
 אכן טענינן טפי כיון דהוה במתא חיבעי להו למיית' כדאית' התם וכן הוא לא
 היה יכול למר תחילה לא אחר עמך לדין ער שאמטע דברי השאר' :

יד וירנו מורנו רבי האפל הגדול על אודו' ראובן שיש לו חלק בבית ובחצר
 שמיכו' הב' והחצר ובאות' שמיכו' יש בו דין חלוק' וירש אותן מאביו
 וחלק כ' אח' קנה מאביו שמעון ובחלק כ' אין בורין חלוק' ורו' לחלוק ראובן
 עם השותפין וללוי יש לו כמו כן דין חלוק' דהיינו חלק שמיכו' שירש מאביו וחלק
 כ' שיקנה משמעון כמי ועתה מודה לוי לחלק עם ראובן ואמר הואיל ובאתי
 מכח שנים חייב חפץ ביחד כ' אחריו מצריכרי' לבטל החלוקה כי איני חפץ
 בתקנתכם להיו שני חלקי ביחד ועתה הורנו אם יכול למחול אם לאו ועוד
 יורנו מוריכו כי הבית פתוח עתה לרשות הרבים לכד צפון ואם יחלקו הבית
 יבטרוכו לפותחו למבוי אחר הכמוך למערבו והחצר עומד לרמונו של
 בית ובנין הבית עומד לכפונו המוך לרשות הרבים ואפילו אם היה
 הבית והחצר בנין שוה היה האמה הסמוכה לרשות הרבי' טובה כפלים מאמה
 העומדת לרומה כי זה רחוק מרה' וכ' שהבנין סמוך לרה' והחצר רחוקה
 הימנו ואם ניתן בשומא לכל אחר לא היה הבנין עולה לשלש אמות או פחות
 ועוד יורנו מוריכו רביכו' פי' אם עובי החומה מן החשבון שאינה עומדת
 לסתור מכל וכל כי כל הבנין קומך עליה כמו חויר הבית והחצר אם לאו

חשובות השיבות לספר קנין

אין לבטלו ועוד קורות הבית קבועים בחומת ביתו ונראה זה כמו שנתפס בבית
מטה בר מדרכי
נראה לי שכיון לרוח בהלכה ומה שאלתיאל הסכימה דעתו לדעתיו ופשוט
כי בהערמת מסכתא ז' לא נפקיע רין מזכותא דאם כן מה הועילו חכמים
בתקנתם הטובה וישר כל אדם יעשה כן ראה לרבר דאמרינן מתנה לית בה
מסוס דינא דבר מצרא ופירש רבינו האלפס דומיא דאיערומי הוא סכת לטון
מתנה אף על גב דליכא ג' דרי דמכר טפי ממתנה שהרי חתומים על הטור
שהזכר לטון מתנה אינו מועיל דכירין דברי אמת וכן גבי זבן גריוא בני
מיצעי מסקינן איערומי קמערים ואי זה חסר לב סלא יבין בטור מסכתא
סלוותה מרת צפורה מרבי זכח בה' תמוז שאם לא תפרעלו ער א' אב סיינן
לה ח' זקוקים ותמכור לו הבית שהיה ערמה ומשיא עצה זאת לא הועילו כלום
כי אפילו לרבריהם שהיה מסכתא הלא לא מסכנה אפילו לחדם אחר וקתם
מסכתא שאמרו חכמים הוא טלא יוכל

וכן היה מצריך רבי שמחה סתא
מוסכנת בידו סנה קורס ור'ב
כתב שאינו רואה דבריו דתם
הפ שאין יכול ללקו מן המסכן
בפחות מסתא ורוק:

סבי דמתא מחסיה מאי מסכתא דסכונה גב' למאי כמ' לריכא דבר מצרא
ושלא דלעיל קאי מאי מסכתא דאירי בסתא סהלסון מוכיח מאי מסכתא זהו
סכונה שהיא נראית כאילו היא סלו דאין לך סכן גדול ממנו ודכוותן אסכנה
בבתי ערי חומה סכנה לטון לסנה דכתיב ואם לא יגא וגו' והלכ' שאין ראה לדבר
זכר לרבר אבל כח' מסכן לא הוא סכונה לגביה לריכא דבר מצרא כיון שהתנה
עזה יוכל ללקו קורס סנה ובסוף אי זהו כסך גרסינן רב מרי בר רחל מסכן
ליה ההוא גוי ביתא וכו' עד האי דלא אירי למר אג' ביתא עד האי ריכא דתם
מסכתא סתא ולא היה מצ' לסקל ליה וכו' ומיהו מסוס דינא דבר מצרא סבי
רב מרי דליכא דרמי כאילו מגוי זבן כדאמרי בהמקבל ואפילו הכי אמר ליה
רבא אי הוה ידענא דממסכן ליה למר לא הוה זבינא פירוש מסוס דינא דבר
מצרא ולא דמי לזבן מגוי דהתם אמר ליה אריה אברחי לך ממצרא שהגוי דר
בסכנות' אבל כאן מסכנה הגוי לישראל ויהי' דר בה ואין לו חיוב אמת
דיכא דבר מצרא וכו' ונראה לי דמשמעין מינה תרתי חדא רבמסכתא דסתא
אירי ומשמעין דבבתי סייך דיכא דבר מצרא אלו היו ישראליים לכולו עלתא
לפי מה שפירשתי לעיל וכן פירשו לה בטו' רבינו יעבץ הלוי וגם ריבם כתב
בתוספתו דנ' ל' דרייני בבתי כמו בסדרות דיכא דבר מצרא דמשמע רב
המקבל דיסוב בתי עדין מזרעית ערה לריכא דבר מצרא ופני בתי זה אל
זה כיחא תשמישתייהו כמו חריש אחת לפני שדות ותשמישן סוה אבל אספק
מסוכיתא או ריכב דריקלא סהביא רת אין תשמישן סוה הילכך לית בה מסוס
דיכא דבר מצרא וכן משמתי ויתו הרי הקרמונים כהוג' אפי' בבתי ואין לטנות
דהכל כמנהג המדינה והרי זאת האפה בדה ללקו מיד ועוד מלסון סטור
משמע סכתוכו למכירה וקשיא לן אהיה דאמרינן אי כתוב בה אחריותו
מפרק קמא ריקרוסין ומפרק חה גבי הרי זונתונה ומכירה דמשמע דלית בה
מסוס דיכא דבר מצרא ובר' אף על פי משמע דליפות כחו הוי דאשון במכר
ופני במתנה ולא סייך לדין זה לכך קצרכו וכתבו הנר' לנו וחיים ושלום
יוסיפו לרב מורי הישיב אביה מסכתא לית בה מסוס דיכא דבר מצרא
ונר' דאם בא המצרף תחלה כסרופה זה למסכנו ואח' המצרף למלוה אינו רופה
להלות לו כדי שאם יבא למכור שארקה אחי הסוה שים לרמותו להיהו דלעיל
זבן גריוא דארעא בי מצעיניכסיה כו' חזיכא כו' ה' חזיכא אם בשביל הערמה
הוא עושה המלוה שאם ימכור הלוחה את הסרה טיקחנה הוא מסלק' ליחוי לא
לא מסלקי לי' דבתרניהו אין קונה עתה את הקרקע א' סוכו לבה לר' זה ומרי
הכח' אמר לי בשם רבינו תם סנראה בעיניו שאינו יכול לחמו' ומיהו אם קרס
המצרף וקנה או אפילו אחר אין המלוה יכול להוציאו מידם וזה אינו כלל אלא כמו
סקבלתי ממורי רבינו יהודה ממגב' אר' כיון דסכונה גביה עדין מכולהו ויבוא
מידם עכ' רב ממגב' א

להילכות שבנים ספיב

יו הנה ר'ת פסק שאין מצרנות נהג בבתיס כיון סחלוקים הם ויש טיפא
כותל מפסקת וראיתו מהא דגרסינן התם פרק המקבל אפסיק
מסוכיתא או ריכבא דריקלא וכן בהילכות סכנים ספיב' ורוקח בסרה העמדות
לזרעיה נהג רין מצרנות וכו' כתוב ולא נהוג עלמא כרבריו וכל רבותי חלוקין
עליו כדלעיל בתשובה וכן כתב ממורי רבנו מאיר דאין כהוג' רין מצרנות בבתיס
דלא

יבררו מהן ואם יאמרו זבולן או בכימן תנו לי חלקי ארבע שא' לי כדי חלוק' כדי
סיסא חברו לברו ולא יהא לו כדי חלוק' כדי סחברו יכוף את האחרים שיעמדו
עמו בסותפות' כל דלאו כל כמיני' לוכן כדי להפסיד לחבריו ולבטל חלוקת' כיו'
דפחו מכרי חלוק' לא חזי לדידיה כגון זה כופין על מרת סרוס ויכופו אותו
לעמוד עם חברו בסותפות' כיון דלא להאי אית ליה כדי חלוק' ולא להאי אית ליה
כדי חלוקה יעמדו ביחד ולא תבטל חלוקת' חבוריו בתמות כפטועם פלסתיס
ואפי' רב' וסוף מוד' בהא דלא סייך למימ' מעלי' ליה וכו' דגולה מזו פר'ת בתרי
ארעתא אחרי גברי דלא סייך למימ' מעלי' ליה וכו' דאטו אם יחסן האחר
לחלוק' לעשרים חלקי' מי צייתין ליה מהאי טעמ' כס' בדרון זה לא צייתין ליה
להפסיד לעצמו ולחבריו דלא חזי חלקו כלל אלא סבסביל ערמה הוא עושה
וטע' אלתם מי יש לו טעם בעלי דינא או הריינן דבר פשוט הוא טעם לעשו' הכל
בטומת בית דין ועוביה חומה אינו עולה כלל למסין ר' אמות אי איכא פסידא
טובא אי סתרי לה דלאו אורחייהו דאיכסי למיסת' אמנם לסתור מקצ' החומה
ולהקליפה כדי להסלים לכל אחר סיעור חלוקה אם לא יפול הבכין פעליה
יכול להקליפה ולבנותה וכופין דאורחייהו דאיכסי דעבדי הכי ושלום מאיר
בר' ברין סי'

להילכות שבנים ספא

אם יפול לאחד שלשה אמות ולאחר ח' אמות אם בעל
ח יכול לומר לבעל שלשה טול אתה ממני אמה כדי
להסלים חלקך לר' אמות בהא מילתא איפליג בה ר' סב' ותק' בפרק קמא דר'ב
טול אתה סיעור ואני פחות סומעין לו רבן שמעון בן גמליאל אומ' אין סומעין
לו והאלפסי פסק כרבן שמעון בן גמליאל דמסתבר טעמי' ור' ספק כת' קמא
במתנה אבל ברמי לא רכל כהג' לא סייך גוד או איגוד כיון דלא זבן מידי
דחזי' לא דבר מועט דלא חזי לדידיהו דאמר תק' סומעין לו היינו במת' רוק'
ובעל העיטור כתב דהלכה כתיק' לט' מכר לט' מתנה ומפרש הכי מילת' דר' סב'ב
אי טומא ברמי לית ליה למיתב מסוס דלית דיכא דגוד או איגוד וכו' למסקנא
דמסיק אמית' דלית דיכא דגוד או איגוד אם כן לתק' סומעין לו מסוס דלית
דיכא דגוד או איגוד וארבע שאיני כדי להכריע כל דהלכה כתיק' כיון דמתמה
תלמוד' מעיקר' ה' חילמא כדקתני מאי טעמא דר' סב'ב אלמא לא מסתבר ליה
טעמיה כלל ואף עב' דלכסוף מפרש תלמוד' טעמי' טעמא דחיקא הוא ולענין
פסק הלכה מסבירא דמעיקרא סמכינן והלכה כתיק' ושלום מאיר בר' ברין סי' :

להילכות שבנים פיב ופיג

יו גם לפי תפוח כחיו וסדרות רוחי ואלכי מוטל על ערסי רוב היום מחמ' חולי
הזקנה לא אוכל להתאפק מגללות דעתי לקרובי הלוי הר' אליעזר
בן רבינו יואל על אודות דין מרומה סנעסיה לקרובינו רבי יצחק בר' מנחם
מלורכ אשר בא ל' יצחק בר' מדרכי וככנס וקנה בית מצרנותו אבל ביתו והתר'
בפני עדים שלא יסתדל במצרותיו ולא הניח והערים על הדבר שהיה מחזר
אחריה קוד' לכן ורצה ליתן כמו סוה נותן עכשו' והלך הוא ר' יצחק ב'ס וכתב
לו סטור מסכתא עבור סלא יהא בו דיכא דבר מצרא ואני או אחרי שהוא מסו'
ועשית הישר והטוב הרי הוא קרוב למצות עשה ואין לפקפק ואין להערים בה
כיון לפרש מסכתא בארם טעמה לו טובה קוד' שהיה דעתו למוכרו על זאת
אמרו חכמים אחרי טעמה טובה לחבריו והלוה לו בשע' דחוקו ולבסוף הוצרך
למוכרו על זאת אמרו חכמים אחרי טעמה לו טובה קודם שהיה דעתו למוכרו
אבל להערים בטענת מכירה זאת לא כוה ה' כי התורה דרכה דרכי נועם וכל
תיבותיה שלום ולא ערמה ומרמה והכל יודעים וגם שמעו סקודם לכן היה
דעתו למוכר ולא להסכן וגם במתנה שארם נותן ללוהבו הניכר וכלל כלל אין
להערים לבטל הטוב והישר ובעל המרמה אומר כי למרו רב מרי לאיסור אביו
שהורה שהמעות סלו ואני אומ' וגם מצאתי בפירושי' יסכים לפי סלא היו המעו
סל רבא עזרו את הגר כי אנו מצווין בכמה מקומות על הגרים ועוד סלא
יחזור לסורו עד עשרה דרי אבל בזאת חו' לבטל הטוב והישר בשום ערמה וכן
כתוב בטור מסכתא בחמשה בתמוז הלוח רבי יצחק זקוק למרת צפורה
שאם לא תפרע עד א' אב סייקי' לה ח' זקוקים ותמכור לו הבית בט' זקוקים
זו ערמ' הניכרית היא ואתה הרב תכתו' דעתך ושלומך ושלום תורתך כח ויש
מביאין ראה מרבינו תם סכתב בספר הישר אין דין דבר מצרא כי אם בצרות
ואני אומר דכל כהג' אמרינן פוק חזי מה עמא דבר' וכן כתב מהר"ם ז'ל
דאינו נהגין מצרנות בבתיס ודלא כפירוש רבינו תם כדאמרינן פרק שלישי
דעירובין וכמה מקומות וכבר פטור דין זה דבר מצרא מימים קרמוס' בטרא

לא לאורחים הבאים בעיר ואז היו ישראל מרוצים בעיר אחת והיו עניים הרבה בעיר שמחלקים להם צדקה יותר מעכשיו ועוד מי יודע אם נתקתם מחיים או הפקידת ביד מוס אדם ליתנם שכך ראינו פעם אחרי לתת אחר כטורתם וכל סכך זאת שלא היתה יודעת למי מכחת הממוץ ואם יעשו ציוויה אותם שיבא הממוץ לידם וגם אין צדור שהסדר כדר כי היא לא נסבצת על כתובתה ושמה כל הממוץ היה של רבי יוסף בעלה ולכך אין לה' אליעזר לעכב הממוץ אלא שיש לו להודיע להם שכך וכך כדירה ובעצתו יתנו יורשי רחל ש' דיכרי' אלו שאמר ה' לעזר שצדקה סכמתן הוא בעיני על כך אבל יורשי ר' יוסף בעלה אין להם ליתן כלום לצדקה כי אינם יורשים לממוץ מכחה ואדרבה היא היתה חייבת לשלם אם היתה קיימת כי היא הפקידתם כמה וכמה ואין הוא ראוי והגון להם לשלם כדירה ושלום יצחק בר שמואל זל'ה' :

להילכות שלוחין פא

ב בפרק אלמנה כיוצא בזה סנה רבי הכל לבעל המעות כדתי' הוסיפו לו מנה אחת יתירה כו' פי' שאמר לשלוחו לקנות לו דברי' שנמכרים לפי מנין ויש להם קצבה הכל לשליח דמתנה הויא דברי' ר' יהודה ר' יוסי אומר חולקין דיש להסתפק אם מתנה לשליח או לבעל המעות ומסקינן דבר שיש לו קצב חולקין דבר שאין לו קצב כגון שאלו לו לקפו' לו חלוק וטלית וירק הנמכר' מאומר שפעמים מותר' ופעמים בזמנא הכל לבעל המעות דאין כח מת' אלא מכר ועל טעות שאינו בא בזלות המקח אלא בחשבון הטעות כגון ראובן פסלח שמעון לקבל מעותיו מן הגוי וטעה הגוי בעשרה דיכרי' השיב רבינו תם שחולקין בין שניהם דהוי כדבר שיש לו קצבה וחולקין וטעמ' דכיון שקבל בעל המעות קצבתו מה לו בטעות של שליח אלא אם הוא יודע מעותיו ונשכח יחלוק עמו והאי טעמ' דאין כח מת' לבעל המעות דדמי למתנתין שנתן לו מתתים במכה ה' ככתבן ליתן הכל לבעל המעות ומיהו לא דמי למת' ש' שאינו טועה בכך שידוע כמה הוא נתן שסבור טעה כל מה שנתן ומתכוין להקנות לבעל המעות והוי כמו שסבב המעות בדרו וזכה בהם מטעם הספק אלא כראיה דהכל לשליח דלא דמי לשאר טעותות שנתן הכל בשביל המעות שסבור שהמנו' סוות כל מה שנתן לו אבל הכא טעות בעלמא ודבר בפני עצמו הוא ולא שייך למימר ע' מעותיו נשכח שאלם גבוגזל לגוי מה טיבו של בעל הבית בזה שאם היה רוצה היה מחזיר לגוי מה שהטעהו ונכסף רב אלפס ראיתי טעם שחולק' בברית דהואיל וזאת לו הכאה לשליח ע' בעל הבית חולק עמו ומיהו כראיה שאם מקר ישראל לחברו מתתים לשלם לגוי והטעה הגוי ולא פילס' לא מנה וכסבור שפילס את הכל דאז ודאי המנו' כל פעה ברשו' המפסלח ולא יוכל חברו לזכו' במעו' לפי שהם של חברו והוא כמו קיבל גוי חזי חובולא רצה לקבל לא חזיו כך מצאתי בתו' הר' ליהו בן הר' מנחם עכ' מק' הרק ועיין בס' ט' : ומה' רבינו מא' השיב בתשובה על שמעון סקנה לראובן בגדים מן הגוי וכשנתן ראובן הדמים שכח הגוי מקצתן וזה יותר משכתי' ששכח ותובע ראובן מעותיו משמעון ואומר' אם יתבעם הגוי סיפרם ברכו ופקדו רבינו ז'ל' שיש לו לשמעון להחזיר לראובן כל המעות שנסארו בדרו דודאי היכא דראובן היה פולח את שמעון לקבל לו מן הגוי וטעה הגוי בחשבון והוסיף לו בהא היכא פלוגתא דרבוותא בפ' אלמנה תחילה רצה רבינו תם לומר חולקין ושוב חזר בו ואמר הכל לבעל המעות ואפי' לפי מה שפסק ר' יב' שם דהכל לשליח וכו' ע' הר' שם הגוי טועה ונתן לישראל יותר מראוי או זכה השליח מטעם דבתשובה דלעיל שאם גבוגזל לגוי מה טיבו של בעל בית בזה דהוית' תוספת שהגוי מוכף שלא כד'ין אבל בדרן זה מאתה טעם יקנה השליח הלא כשראובן נתן לו כל המעות וא' תבס' לגוי לא זכה בהם הגוי עד דאתו לדיה דאמר' כרף איתו כסף וכרף קמא דב'מ זכיה מתורת פליחות איתרביאוי וגו' דלא חתי לכלל פליחות לית ליה זכיה' ש' הכא דלא אמר אלא תן גרידא דלא זכה ואם כן כל זמן שהמעות ביד שמעון הם ברשות ראובן ואם הגוי שכחם כיצר הלה עושה שחורה במעו' של זה לא יחזרו המעות לבעלים הראשונים שהרי לא כתבונו לזכות המעות לשמעון אלא לגוי ואם גוי לא קיב' הדרי למריהו דהא אמרי' ספק דגטין הולך מכה לפלוני והלך ובקשו ולא מצאו אויב' מ' יחזרו למפלט ואיכא מאן דאמר' יחזרו ליורשי' שנסתלחו לו אבל ליכא מ' שיעכבם השליח שלא כתבנו המפלט לזכות לו ועוד הא אמרינן פ' הגוזל בתרא גבי רב כפרא ארעיתא דאריא אפקרי' ארעיתא דר' צ' לא אפקרי' הכ' הדבר ידוע דארעיתא דלית ביה גו' לגוי יהיב' כיהליה ולאן ארעיתא שיעכבם לעכמו ולא מ'ל' אני חפץ לעכבם לאחר ימים יזכרם הגוי רכיון דהימניה שמעון לראובן מעיקרא ונעשה לו ערב בלא משכון גם עתה לא יעכבם מספק בשביל

ודלא כפי' ר' ונהרא כהרא ופסטיה ע'כ וכן כ' לרב ממגנ' דכותל סבטיהן לא חשיב הפסק שהרי עיקר תשמיש הבית בבתי לים להכיח ראשי הקורן ולכמה דברים ומ' מושבות סבבית הסבת דמו לפרה שאין להן הכסף ע'ל וכן כתב בעל העיטור וז' וק' טיפן לכל מיני אית בהו משום דיכא דבר מצרא לבר ממטלטלי ומקומות בית הבכשת במקרה דמו דהא אית להו חזקה וכל דאית ליה חזקה אין בו משום דיכא דבר מצרא וכתוב בתשובה איכטבא סרבו יוסביה ורצה אחד למכור את מקומו אין לו רשות למכרו לאחר אלא לכולם ולהרויח את מקומו ע'ל :

להילכות מביה פב

יה אחי הר' שמעון דיעתי שלא ללמוד הוצרכת אך לדעת אם אסכי' לדעתך כי היכי דנימטוי' שיבא מכשור' הדין אשר בא לכפך בראובן סמך ספר לשמעון והיה אותו ספר חלוק ומכר לו חזיו שהיה לכפיו והלך שמעון והגביה חזיו הסכי' לפני ע'ד אחר וטען כי ראובן אמר לו ליטלו ולקנותו ורצה לחזור בו ומספק' לך אי הוי כמוסר משכוכית כ' בעיני דלא דמי דע' משכוכית רגילות למסוך כל העדר ודלו' של בור ומפתח' דמי דמיא דמסוכוכי' הוי דסייבי בכלל הבור והבית שעל ידיהן מוחזקין בבור ובבית אבל בחזיו האחד אין רגילות להחזיק בחזיו הסכי' ומה שנסתפקת שאלם לא ירצה ראובן ליטבע שלא אמר ליטול החזיו הסכי' ולקנות אך טוען חייבי יודע אי החזיקת בו אי אמר' מתוך שאינו יכול ליטבע משלם באיני יודע כמה דג' יורש אי' לה פטריה קרא אמרינן הכי דעתי כוטה לומר דבכל מקום שאין רגילות לדע' ואין לומר היה לו לדעת הוי כמו יורשין מדקאמר תלמודא אי דאמר חמטין אית ליה וחמטין לית ליה מה לו הוא מ'ל' אבוא אלא דאמר' כ' ידענא ו' לא ידענא משמע דבהוא הוא דאיכא לפ'לוגי בין הוא בין אבוא שבעצמו יש לו לדע' אם הפקידו אם לאו אבל באביו אין לדע' ואין לו להפקיד על שלא לדע' אבל ב' אית ליה וב' לית ליה דטעין בריא ויכול ליטבע מ'ל' הוא מ'ל' אבוא הכ' בהנהו גווי שאין רגיל לדע' בדברים של עצמו לא כחייבנו על שלא ידע' ואף ע'פ שהייתי יכול לחלק ולומר דבכל מיליה דידיה יש לו לדע' אין לחלק דק'ל הא דאמר' אפילו כתיב אמר בריא ומזיק אמר במא המעה משמע דמיירי בניחוק תובע כדי פרתו ועובדיה דומיא דמתניתין דמזיק מורה בפרה וכו'ל' אינו יודע וא' לא אמר מתוך שאינו יכול ליטבע משלם על כן דעתי כוטה שפטור מטעם מ'ל' הוא מ'ל' אבוא וכראין הדברים דאל' ע'ד אחר יכול לחייב את חברו כמה וכמה שאמר בהמותין הזיקן וכמה ענינים שאין אדם יכול לזיזר ולדע' וא' דבהיה דניתק אומר ברי לא שייכא טבועה משום דמלוה הכתובה בתורה ככתובה בסטר דמיא דה'ל' שיעבור קרקעות דריהטא דתלמודא לאו הכי הוא בסוף גט פסוט ובבכורות ורבנן דמתני' דערכין כמי אית להו דלאו ככתובה בסטר דמיא ואף ע'ל שיש לחלק בין דין ספר זה לניתק אומר ברי אין חזיו לתייבוע ע'ד שיתברר בריאה ואם תמצא ראייה הו' דיעבי וכו'רנו יעמידנו על האמת ויש לרחות ההיא דניתק אומר ברי דשמואל בסור סגבא לטעמיה דלית ליה דרבי אבא וברייתא דתני' אמר דלא בין הורשין וטע' ע'כ מקובל' הר' קוב'ל' :

להילכות זבייה ומתנה פיא

יש שאלו את ר' יעל יהודי' שנסטר' ואמר' הר' אליעז' ממי'ן ליורשיה סנר' ס' דיכר מו'כ'ס' לצדקה ובירו' הוה קצת ממונה שהחזיק בשלה אח' כטורתה והיה אומר ליורשין שלא ישיבם להם אלא יתכנו לצדקה והם אמרו שאינם יודעים מצדקה זו כלום וזו תשובת ר' אין כל שיהא לו לה' לעזר להחזיק בממוץ היורש' על מה סנדר' ודין מצו' לקיים דברי המת אין מועיל עליו כיון שלא השליטתו ואפילו יטעון הר' אליעזר שהוא גבאי ויד עניים ורוב' לקיים הצדקה ויתנה למי שיש לו חלק הצדקות סנותין בעירו אף על פי כן אין כראה לי שיהיה לו כח להחזיק הממוץ על כן לחלק אותה צדקה לדעתו יותר מלדעת יורשיה ואפילו אם יש לו מגו להיות כאמ' על ידו סנדרה צדקה זו ח'ע'ג דיתביא בתוספתא דרבהא קמא האומר תכו מאת' דיע' לעניים יכתבו לעניי אותה העיר רבי אחא אומר לעניי כל ישראל אין לכוף ליורשין ליתן לעניי אותה העיר אפילו אם תימצא לומר דהלכה ככתבא קמא ודלא כרבי אחא כי כך מנהג סהרבה עטרי' כפטרו בצרפת וסאמר מקומות ומדירו לצדקה דבר גדול ולא היו נותקין לעניי אותה העיר אלא היו מחלקין לכאן ולכאן כמו שהיה כ' בעיניהם לפי שהדבר ידוע עכשיו שלעניים מועטים שבעיר אין מתכוונים ליתן הכל וגם

חשובות השייכות לספר קנין

לאבר זכותו של זה וזכרון למי דהזב גרסין בר איבם יהיב דיכר לחבריה ואמר ליה עמ סתיקום לי בהון מאה גרבי כיון ספלא ידו בהן כריך להעמיד לו מקחו ועוד גר בירוסלמי דתרומות בפרק האוכל תרומה בסוגר רבי אבהו בשם ר' ה' הא למה זה רומה למוכר חפץ וכמ' שאין לו סכריך להעמיד מקחו :

להלכות זכיה ומחנה פו

כה אף כי ראשי ואיברי כבדים עלי לא נמנעתי מלהשיב את אחי הגדולה בעיני כהאמר יראוני מן השמים אשר סאל אחי וז' על ראובן ספלא חסונו לבי חמוי ובא ראובן ונתן כל אשר לו ליעקב אביו כי היה ירא פן יתבענו חמוי לדין בסביל מזונות אשתו ונתן כל אשר לו לאביו במתנה גמורה וכך אמר ראובן לחברו סהיה אכלו דע' לך כי נתתי כל אשר לי לאביו במתנה גמורה כדי סאוכל לישבע למחר אם יכופוני לדין בסביל מזונות אשתי סאי' לי במה תתפרנס וראובן סייר מן המתנה חומס אחד עכ'ל כראה בעיני דרמי לסטר מנחת וכבר בא מעשה לפני ר' ז' על אחר סהקנה ככסים לאחד סלא ישתעבדו ככסיו לבי' ולכתובת אשה והורה רבינו דהקנה דסטר מנחת דלא קנה היינו משום דלא כתבונה זו אלא סלא יקנה אותם הבעל והרי לא יקנה אותם דהו' להו ככסים סאיכס ידועים לבעל כדפי' בפ' האשה אכל אי לאו סאי טעמא כיון דאי לא קנהו לוקח קני להו בעל והיה לנו לומר דקנהו לוקח סהרי להבדיל מבעלה ככתבונה והם לא היו מוכרים אי לא קנהו לוקח מן הטעם הזה הורה רבינו דמקבל מתנה קנה כיון דאי לא קנהו קני להו ב' ח' וכתובת אשה דלא סייר הכא טעמא דככסים סאיכס ידועים וה' ככסיו דרמי לדין קנה אביו מל' כיון דאי לא קנהו קני' אשתו למזונותיה וס'עפ' דק' על דקדוק של רבנו מלפון ההלכה דקפריך ברי' האשה מקמי דקמה ליה טעמא דככסים סאיכס ידועים וז' לא קנהו לוקח ליקנינהו בעל משמע שדין זה ראו להתקיים סלא יקנה לוקח ס'א בעל אי לאו טעמ' דככסים סאיכס ידועים לרבינו רבינו כ' ל' וז' לא קנהו לוקח בעל וז' אי' סברא סייקה אותם סלהברי' ככתבונה ואם כן ליקנינהו לוקח וליש' לא משמ' הכי דטפי ה' למי' וז' לא קנהו בעל ליקנינהו לוקח והיה מזכיר הדין סראוי להתקיים ומטעמא דרבנו סכיון סלא קנה אות' הבעל מש' סכתבונה להברי' יקנה אותם הלוקח סבע' לא היו מוכרים והיה קוב' אותם הבעל ומיהו מ'ל' כדכיון של רבנו ולאו מטעמיה דרדאי לגבי בעל אי ליה מטעמא דככסים סאיכס ידועים אי לא קנהו לוקח ליקנינהו בעל כ' הו' ראו להתקיים דלא גמרה ואקניתינהו ללוקח אלא להברי' מן הבעל עשתה סהר אינה חייבת לו כלום ס'א מתק'ת חכמים אכל כשמהקנה להברי' מב' וכתובת אשה גמרה ומק' ומקבל מתנה סאי' לי לתלות סלהברי' עושה אי לא דגמר ומקנה ליה כיון סהוא מחוייב לבי' את חובו עליו לפרוע וזה דחקי' לפרס כן דלא יושמתי'ט בסום דוכתי' להזכיר דין מברי' ס'א גבי מבר' ככסיה מבעלה וז' ע'ע' זה ה' לא קנה מקבל מתנה כיון סאיכס מחוייב לה מזונות לא מתק' חכמים ויס' לי לתלות סלהברי' עשה ומיהו עדיין יס' לומר טעם אחר דלהי' לא קנה ותלי' בהבחה סעדיין לא כתחייב לבעל כלום דקמי' כיון וז'תה משום דבעי' לאיכסובי אכל גבי בעל חוב וגבי מזונות כי הכא סכבר מתחייב בעשת' קנין יס' לנו לומר דגמר ומק' ולא להברי' עשה כיון סהוא מתחייב לה בעשת' קנין וקנה אביו של כות' ועוד כי לפי טעמו של רבנו כיון קנה ואף על גב סאיכס מדמה בטעם ראסון אי' לי לחלוק על רבנו ואף על גב סגילה בעשת' מעשה סלהברי' מאשתו היה עושה יס' לי לומר סב'קנין גמור הקנה לו כיון דאי לא קנהו המקבל מתנה קני' אשתו למזונותיה והוא להברי' עשה ד'א'ל לא היה מוכיח כן יס' לי לדין אם היה בלא סיור וס' עכסיו סיס' סויר דאי' ל' דליבעי סויר כדי פרנסתו ס'א גבי ע'מ דעלה מיתסיל ואף על גב דאמר' התם חמשה ע' סוכתבול ככסיה' עכ' אי' כן סוין סהרי גבי כותב כל ככסיו לעבדו קאמר סייר קרקע כל סהו לא יכ' בן חורין אי' כריך סויר כדי פרנסתו דלפ' דמפרס דכל סהו ססייר הייכו בעבד דף על גב סהזכיר לסון קרק' אם כן אפלו כל סהו נמי לא יכ' לחדות כיון ססייר משהו בסוגר של עבד וכן לפי רבנו סמ' דמגד דנחת לסויר ססייר נמי בעבד ולא סיהא העבד קרוי קרקע אי' כריך כדי פרנסתו דטעמא דמגד סייך נמי במשהו וכן סהו דהכותב כל ככסיו לאשתו לא עשה אלא אפטרופא ואם סייר כל סהו קניה דהוא הכותב כל ככסיו סתם קתני ולא קתני סייר כל סהו דמז' למימר דכל סהו לאו דוקא ואם כן מעשה אי' לי ללמוד סיהו סוין אלא היכ' דאיתמר איתמר והיכ' דלא איתמר לא איתמר ועוד דאררבה ומטוכ' יס' לי לדין דאי' כריך סויר כדי פרנסתו אף לגבי ע'מ דמקת' מ'כולס סוין הן וכיון דאוכח' דלא בעי' סויר כדי פרנסתו בהנך תרתי סהו בסולו וסכבר לה כרב יוסף דאמר מאי כדי פרנסת' כל סהו נתן ואף על גב דפריך עלה אביהא חיהו מפני לה ספי' וכן ודאי כראה דהא קתני

הערבות ואינו יכול לומר אף על פי שפכחם הגוי אחזירם לו כי על זה כאמר למען ספות הרוה את הזמאה ולא בסביל קידום סהס כעובד' דסמעון בן סטח דירוש' סאם הוא חפץ סיתק'ט סס סמים על ידו יק'ט בסלו ולא בסל אחרים וסלוס מאיר ב' כריך ס' אחר זמן מצאתי תשובת רבי אפרים כן בס'מ' ה' : לקחתי והחזיר לי סמעל קרא עליו אהתי ויסמעל כריך ה' להי דסמעון בן סטח :

להלכות שלוחין פג

פא מו ססידך בנו ולאחר זמן אמר לאבי הכלה כך וכך התנית לבני והלה אמר להר'ס ואת לאו בעל דברים דידי כשיתבעני חתני ארע מה אעשה ובא החתן ותבעו ואמר לו כלום סמעט סהתניתי לך ואמר לו כך אמר לי אבא ובכך עמרת' וק' שתי והוא אומר כיון סאי' אבין כסר לעד לך וז' אתה טוען טענת כדי אפי' סבועת היסת אי' לך עלי וזו סתובת ר'ת על בן המסודך הבא בטע' אביו הדין עמו סמכיו בכל התור' סלוחו סל הרס כמותו ובעל דברים דידיה הוא החתן כדרך ה' בהרשאה דק'ל בפרק קמא דסליח סווייה והו' בעל דברים דידיה ולא ע'יק' סטר' מהוד'ת פיו וס'ן סהרי ואם יס' חלוק ברבר וכתוב הבן הרשאה לבי' ויסבע החתן כריך בני הערבות דיש כוח'ן דכתבי הרשאה זה לזה והוא בעל דברים ויג' אליו יעקב ב' מאיר : כב לשון רבינו בספר החכמה אהא דפרק אלמנה סיונת בתשובת רב זמח מצאתי וס'אלתם על סנים סהו בסודרוק דתגר ואזל חר מיכ'יהו וז'ן עסקא מירי דכיל או מירי דמיכ' או מירי דמירי ואמר לחבריה הית' וסייע בהראי בן בסכס בן באגרא ואזל חבריה וסייעיה וה' ביה חריפי והטעה הגוי בן במסקל בן במדה או בסטי' אתו לקמי' דהלל הזקן וא' להו זילו מדדו תקלו ומאו דפי'ס להו פלגו בעקב דחילמ'ל' זוי דהאיך לא הו' מטעי לגוי ואי לא הו'ט מטעה לא הו' פייס והו'רו לו חכמי' להלל הזקן נכ' ובאיכה רבתי כמי אמרי' גבי הו'ט וסוקא אכת ברגלי ונכת בפריטי עכ'ל רבינו :

להלכות שלוחין

פג בפרק בכל מערבין רב ססת אמר חזקה סליח עושה סליחותו רב נחמן אמר אי' חזק' סליח עושה סליחותו ססק' הר' סמסון מפ' יירא דהלכ' כרב ססת דהלכה כרב נחמן בדיני וסרב ססת בדיבורי וז'ת כ' דהלכה כרב נחמן דבפ' התקבל אמר בעל' אומר לגירוש' וסלי' אומ' לגירו' והיא או כ'ת' לי ואבר אי' דבר סבערה פחות מסני' ופריך מהא דאמר' האומ' לסלוחו ס' וק'ט לי אשה סתם סכור בכל הנפ' סבעולס אמ' חזקה סליח עושה סליחותו ומסני' ה' לחומר' אכל לקול' לא ובפ' דסחיטת חולין נמי מסיק לעולס אי' חזקה סליח עושה סליחותו והואמר לחבריו ס'א וסרוס ומכ'א תרוס אי' חזקתו תרוס דילמ' איכ'ט סמע ותרס והע'ג דהת' רב נחמן קאמ' לה אמ' סליק תלמודא התם הכי והו'ט דבע'א מיכיה קיבלה ועוד דרב סמעיה דבסמו' נמי סכר כרב נחמן דלרב ססת לא היה כריך לחזקת כהנים ואומר די' דמכל זה אי' ראויה דרב ססת נמי לית ליה חזק' סע'ט לא במק' סאם לא יעשה סליחותו יכ' המסלח לדי' עבירה ס'ס יסמוך עליו ולכך בט' אי' סליח חוס'ט לית' ג'ט והיה דחולין נמי אי'נו חוס'ט לתרוס ולסחוט סאם לא יתרוס יראה המסלח סאי' תרוס ולא מקי' ארעתי' סמ' אחר יסמע ויתרו' ורב סמעיה נמי איכ'א למימר דלא אמ' כדי לית' טעם למה כומכ' על הכהני' לא לישב דברי רב דאמ' בפ' האשה אי' סוחטין וז'ורקין על סמ' סרן אע'ג דמקנה לפניו דילמ' פשע ולא טוביל אכל סוחטין וז'ורקין על מחוסר כפורים אע'ג דהו' נמי מחוסר מעשה דליכ'א למיח'ס דילמ'א פשע כדרב סמעיה והתם נמי מית'י לה תו' לסון הר' אלעזר זכ'ל ולענין ממון לא אמ' ח'ט ע'ס ועיין בס'מין ל' ובהגהתו :

להלכות מכירה פג בתשובת רבינו נסים

כד אם ראובן מכר כור של חטים בדיני וקנו מידו וקבל דמיים לא ח'ח'מן תבעו וכמכ' סלא היו לו חטים בע'קנין סחי'ב להעמיד לו מקחו אפי' כתייך דקני' בתוספת ר'מ' ריש פ' בחזקת' ט'ס לווחין לו לאוכל הימנו

מכעוהו מכבוד וככסו ממנו גלוהתיה סלא יבן צמעקיה ולמוכיהם ינעם ועליהם תבא ברכה טוב סלמה בר יצחק:

להילכות שכנים רפו

על אחר סאלת אלופו ומיודעי הרב רבי אברהם הלוי אם ים קטטה בן קהלכם ואינם יכולין להטוות דעתם לברר ראשי בהסכמת כולם זה אומר בכה וזה אומר בכה ומחמת חילוק לבם בטל התמיד ומרת הדין לוקה ואין אמת ומשפט ושלוש בעיר ולא בכל המלכות והנגררים אחרים איך יעשו נרא' בעיני שים להוסיב כל בעלי בתים סנותנין מס ויקבלו עליהם ברכה סכל אחד יאמר דעתו לסגם סמים ולתקנת העיר וילכו אחר הרוב הן לברור ראשים הן להעמיד חזנים הן לתקן כים סל דרקה הן למנות גבאים הן לבנות הן לסתורי בבית הכנסת להוסי' ולגרוע ולקנות בית חתנות ולבנות ולסתור בו ולקנות בית האופים ולבנות ולסתור בו סך כל דרכי הקהל יעשה על פייהם כאשר יאמרו ואם ימאלו המיעוט ויעמדו מנגד מלעשות ככל הכתוב יש כח בד הרוב או בד מי שימנו הרוב עליהם לראשים להכריחם ולכופם בין בדיני ישראל בין בדיני האומות עד שיאמר רובים אכחנו ואם יצטרכו להוציא ממון על ככה המה המעוט יתנו חלקם באותו ממון והמסר מלומר דעתו על הברכה בטלה דעתו וילכו אחר רוב מקבלי הברכה סך כופין בני העיר זה את זה לכל דרכי העיר סהם דריכין הרבה כי ההיא דתניא בתוספת' דבבא מציעא כופין בני העיר זה את זה לבנות להם בית הכנסת ולקנות להם ספר תורה נביאים כתובים וסופין בני מבוי זה את זה לעשות להם לחי וקורה למבוי וכו' אף על פי סאין זה צורך גדול סכ אפי' הכי כופין כל סכן סאר עינים הדריכין להם יותר והיה זה סלוס העני מאיר בר' ברוך זלמה ועוד פסק מורי מההיא דתוספתא סכופין זה את זה סלא יבא סום אחד מן העיר ויבטל ערית מכינס במים הנוראים וגם להסכיד חזנים ועיין בהילכות תפלה רפיא:

ר"ן פ"ג ס"ג ע"ב וד"כ לחרור לסר' רותו תמכא בתפונה ספר מספטים סאין ז' וז' מ' ס"ג נ"ו סאר סרה בקהל:

להילכות שכנים פו

אשר סאלתי אהובי ראשי האבות סברין על אחד סביהם וממו לא הגדולי והוא פלאי ובתוכם יוסב ולקולם לא יקשב לתת בקופה סל דרקה ובקיותם כמה דברים סל צורך סוחר הפקיד ולגלח סך נראה בעיני ודעתי נוטה סברין ליתן להם לכל אילו כרתני סלסיים לתמחוי סלמה חדשים לקופה וססה לכסות ותעשה לקבורה סנים עשר חדש לפגי העיר ואמר' כמי לסודא ולפרסא ולטורזינא אפילו מיתמי והוא הדין לכאורה לפקיד ולגלח ללא גרע מפרסא סביבות העיר לסומרה כי סס תלוין בסומור העיר וכל בני העיר דריכין לכך ואין ראויין לפרוק ממנו עול צבור סלא יסא בעול עמהם ועוד נראה בעיני סאם לא רבה ליתן בקופה סל דרקה יכולין לכופו כדאסכחן רב אחפיייה לרב נתן בר' אחי ואפיק מיניה ד' מאה זוזי לבדקה ואף על גב סכל מצות עשה סמתן סכרה בברה אין בית דין מזהרין עליהם כבד פירם רי רמכות לא תעשה היא דכתיב לא תאמץ את לבבך ולא תקפון את דרך ועוד אכי מפרס בעל דאין מזהרין עליהם דקאמר היינו אין כעסין ברבר אם לא יכפו כמו עשה סוכה ואינו עשה לולב ואינו עשה דאמר' מכין אותנו עד סתבא כפסו והכי איתא בירוש' דפ' המוכר את הספינה מיצני דרקה אבני דרקה וגו' מוכאין אמרו כל מצות עשה סמתן סכרה בברה אין בית דין סל מטה מזהרין עליה כתיב יהיה לכס מכה אנגרמוס על כך ותימר הכן אמר רבי בון בר חייא כיני מתניתין כל מצוה סמתן סכרה בברה אין בית דין סלמטה כענשין עליה פי' אבל מזהרין עליה לכפות כדררסין מיהיה לכס סימנה אנגרמוס על כך וההיא דכל הבשר גבי ההוא רל' מוקיר אבנה ואימיה דקאמר סבקה לא פליגא אירו סלמי דהן סבקה כיון סכפיתם אותו אין אתם דריכין לטרוח יותר סאין אתם כענשין כמו בסאר מצות עשה עוד כ' בעיני סאם יש לאדם זה קרוב בעיר אין רסאי ליתן דרקה סלו לקרובו לבדו אלא לגבאי העיר יתננה והם יחלקוה כראוי לכל אחד ואחד ראפילו בני העיר סהלכו לעיר אחרת וספקו עליהן דרקה אין מביאין אות' אם יש סס חבר עיר לא יתן לחבר עיר כדאית' פ' בני העיר וכ' סאין רסאי להפרד מעיקר העיר ומפרסיה ואמר' כמי בתוספתא רמלה הפוסק דרקה עד סלא זכורה

קתני חמשה עד סיבתו כל כסיהם ומטע דרוקא קאמר ועוד מאן לית' לן דלית הילכת' כרב יוסף ואביי כמי לכאור' תודה ליה ומיהו בהאי דרתי לידן יכול להיות רל' מהכי סויר ולא קני אי לא מטעמא סל רבנו דפי' לעיל דכיון דגלי אדעתיה דלא ברורי ככסי קא עבד לא קני דקצת מטעם דהוא עבד דאימא דמר זוטרא בר טוביה במקצת הוא ומדקאמר התם אפילו למ' מברח' קביא אם היכא רל' גליא דעתיה אכל הכא גליא דעת' רמסוס אינסובי הוא וכו' ומ' מברחת קביא אם במקצת כדמוכח בהאסיה גבי פלוגתא ד' טבב ורבנן דלא מטעמ' רב ענן דפליג אפילו בטולה דאיהו הדר ביה לכאורה כי אייתי ליה מר עוקבא ההיא דרב אהילאי וכיון דבמקצת הואי ואל' כיון דגליא דעתיה לא קני סכ' כיון דגלי דעתיה לא קני מטעמא דסויר אי לאו מטעמ' סל רבנו דכיון דלא ברורי קאתי והם לא היו מוכרים אי לאו דגמר ואיני להו קנהו ולפי מה פפי' סהמתנה מתנה על מה סאל' עוד על ראובן סאמר על כלי אחד אי לאו סלי הוא כל ככסי יהיו להקדם ואחר כך נמצא סאינו סלו לפי זה לא היו ככסיו הקדם סהרי המתנה מתנה ואפילו לא הויה מתנה יסנס ככסים סל זה כחובות ואין צדו להקדיסם כמו סאין צדו להקנותם ואפילו אגב הקרע כדמוכח במי סמת גבי הלואותו לסלוי דלא מטעמ' ליה התם דתיהו בבריא אגב הקרע אלא במעמד סלשתן והואיל וירוש' וירוס' הו' הטע' הו' דהיא קאתי חיי הו'ך היתה סאם הקנה ראובן לאביו חובות אף דקיניו כלום כדפרי' ודל כל הני טעמי כ' טעמא דלא הו' הקדם דלכרי סגבות מדמיכ' ליה כמו קונס אם אכלתי וספיתי ונכר סאכל וס' וכל הך דמייתי' ה' ס' אם אדם זה סגבר היה סבור סהכלי סלו או כרי להטעות את חבירו היה אף כן יכול להיות דדמי לכרי זיורין ורפיא בדי' אבל מה סכתי לרמותו לכדרי' ולחרמי' לא דמי כלל דהתם איורי כסאמר בלבו היום מוכיב בספתיו סתם ואף על גב דבעלמא אמרינן דברים סבלב אינס דברים גבי אונסין סאיני וכן מפרס לה בפרק ד' כדרי' ואם כן הו' כמו פפי' כטעם הראשון טענה אדם זה דמי לכרי סגבות עוד יש לי לדון דאין צריך סאלה להכס כסמאל דהילכתא כותיה גבי רב אכי סהרי היה גדול ממנו בחכמה ובמין דסמאל חברו סל רב ורב אסי למירו והו' דטמוס לא עייל מקמי' רב אסי היינו מתחמת זקנה ואפילו למאן דאמר כדרי' סלא לחסם יכול להיות דל' סל קמ' רב אכי דהתם ע' חרטה כל דהו אפי' לא יתהרט מעיקרו יתירו לו או כמי אפילו בלא חרטה כלל דאי לאו הכי מאי קאמר ד' כדריס התירו כן רגיל רבנו לפרס ה' מילתא דרב אכי ועל מה סאל' אם ההקדם הקדם אם חללו על סוה פרוטה ברעבד אם חילולו יפה סאל' במטלטלין דבקרקות יכול לחלל סוה פרוטה אפילו לכתי חילה בזמן הזה כדמוכח בפרק המקדש סרהו אבל מטלטלין ודאי תניא דאין מקדיסין ואין מעריכין ואין מחרימין וכו' עד ואם הקדיס בהמה תעקר פירות סקות כו' דיש חילוק בין מקדשי למטלטלין כך פדת' ז' ויכול אחי להסת' אם זה הדין כוהג' לכתי חילה אבל דיעבד היה חילולו לכאורה היה נראה כן ומיהו היה נראה דבלאו הכי יש לתקן דק' ככה ואין ראוי כאן לקנוס כיון דכס עוקר את הנדר מעיקרו וכמכא סאין כאן הקדם כלל סוף התפונה במקום אחר סלוס יצחק בר' אברהם תככה:

להילכות מכירה פיא ולהילכות הלואה פבא

ט שאלת ראובן ססידך בת אחי סמען וקיימו דבריהם והניחו תסומת יד ביד קבלנים על מנת סהחזור בו יפסיד ערבונו ועברו כמה סנים וחזר בו ראובן והכה סמען אחי תובע ערבונו מדי קבלנים סהחזירו לראובן ותלמיד אחד סהיינו ואומר דקבלן דכתובה לא מסתעבר ועוד דאסמכתא לא קביא טענה התלמיד בכל צדדיו חרא דקבלן דכתובה מסתעבר דמטהבר עכרי ערב הוא וכו' ומותיב ערב דכתובה מי מסתעבר ומסני קבלן ועוד מה ענן קבלנות ז' אבל קבלנות דכתובה דקבלנות דכתובה הו' כמו המתשים מעות או מטלטלין בכתובה ומסרן ביד סליס והחזירן לבעלים אבל זו אינה אלא ערבון לקיים תנאיהם ואסמכתא זו ודאי קביא אם כעסה הדבר בפני חסובי העיר דקיימא לן אסמכתא קביא והו' דקנו מיניה בבית דין חסוב ואפילו ים חסובים מהם בסאר מקומות אין לנו אלא בית דין חסוב סל אותה מקום דאם כן אין לרבר סוף סאין לך בית דין חסוב סלא יהא חסוב ממנו ואומר אל ספוסט אמר יהיה בימים ההם וכל סלמה סנתמנו סופטים על ישראל הרי הן כבית דין סל מטה לענוס ככסים ולהיות הפקדן הפקר וכל סכן על סידוכי אס' סהסנהגו הראשונים בו סלא לבייש בנות ישראל ויש מן הדין לקנוסו וברידיו הגוף ותלמיד המסייעו אין חולין כבוד לתורתו ולהחזיק יד מריעם מן הסמים

תשובות השיבות לספר קנין

והאי נמכר ובמכירה דוקא הוי האי דינא ולא במכירות חרף דהאי נמי סכיר קרייה רחמנא כדפי בקדוסיין גבי לולא ליוסו אמאי סכיר קרייה רחמנא מה סכיר פעולתו ליוסוין אף האי נמי ליוסוים משמע דפשיטא ליה לתלמודא דכי הדרי כינהו ועוד האי נמי נמכר הוא כדאמ' בפ' הזהב דפשיטא נמי מכירה הוא דמהאי טעמא איך ארם מחוייב להסתכר בשביל כרכסת אשתו ומזונותיה דכי היכי דדרשין ונמכר בגיבתו ולא בזממו פרוק קמא ריקדוסיין ה' דרסוין ולא באשתו כ' חלה התיבות שירויח המלמד אך אם חלה התיבות ועמד לו אחר כיוצא בו ואם לא העמיד לו אחר ישלם כל סכרו דאם לא כן ליתן לו כפועל בטל דלא חלושי רמחוזא מדמינן לה דאמר' בפ' האומנין דאי לא עברי חלטי ולענין מלמד החוזר בו שמדמינן אותו לרבר האבד רכע סוכר עליהם חזו מטען כדאמ' פ' הסוכר את האומנין וטעמא משום דאמ' רבא פ' לא יחפור האי סתלא טבחה ויומנא ומקרי דרדקי כמותרי ועומדין דמיין ומסלקין ליהו בלא אכרזתא כללא דמילתא כל כסודא רלא הדר כמותרי ועומדין הוא אלף חטיב ליה לתת דבר האבד כשאינו לומד כדן גם זה דבר האבד הוא כשהוא חוזר בו ואין הנער מוכח מלמד אח ומתבטל ואין רחיה מהתם דלא חטיב ליה דבר האבד אלף כשמלמדו בשבט מנעם משום דשבתא כיון דעל על ופילו מלך דלית ליה מיהו בההיא שעתא מתבטל והוי פקודא דלא הדר אבל חוזר בו איך נר' פקודא דלא הדר שיהא בודק דבר האבד אך נר' דחטיב דבר האבד מהא דכתיב אם יום תעזבי יומים יעזבך שאם יבטל יום התורה מתרחק ממנו יום אחר כמרת ריחוקו דהיינו יומים בין שניהם ועוד כתי' התעף עיניך בו ואיכנו נמכר מאבד וסוכו מה שלמד בביטול זה איך אם יבא מלמד אחר בפחות יכול להכניס תחתיו ובעל הבית יתן לו כל סכרו וכו' לבר מה שדריך להוציא ליתן למלמד שני הכנסת תחתיו וכן פירש רבינו שלמה בפר' האומנין במשנה ושלום שמעון בר' אברהם ז"ל הו' :

פרכסיס אף רשאך למנותה אלא מדעתם משמע דלרעת פרכסיס כריכיף לחלק כ' אם הרוב מחוץ לעיר שאינו רשאי לתכנה לו כדאמר' התם יחיד ספירם דרקה לעיר אחרת כותנה לעניי עירו ושלום יצחק בר' אברהם תכנה' :
בח בקצרה אטיב למיורעי הרטומי לא מצינו בשום מקום בתלמוד שכופין בגי העיר זה את זה לחלק דרקה לעניי עולם אלא לתת לכל אחר כר בפונדיון מר' סאיש בבלעואם לן כותבין לו פרכסת ליה פוריא ובי קריא כדאיתא פ' דבב וחרף אצורתא מלוינן ליה בהדיה כדמפרש בפרק כל כתבי אבל כופין בגי העיר זה את זה לקופה ולתמחוי ולכפות לתת לעניי עירם ולקבורה אבל יותר מכבר בפונדיון ופרכסת ליה לעניי העובר ממקום למקום לא מצינו שכופין בגי העיר זה את זה לא א"כ יתרכו בגי העיר מדעתם להקיר מהם תלונות עוברין ושבים אבל אם יש ביניהם שאינו חפץ אלא חפץ לתת מעשר שלו לקרובי עניים הרשות בידו ושלום מאיר בר' ברוך ז"ל הו' :
אבל אם רוב צבור רוצים אף היחידים יכולין למאץ כדלעיל בסוף ובעמוד :

להילכות שבנים פו
להילכות שותפות פו

בש עף ארוות ראונין הפורם מן הצבור שלא לתת לתוך כים של דרקה ושלם ליתן מס עמהם אם כהנו בעיר מימי קדם שלא לתת ביחד אלא כל אחד נותן לבד איך יכולין לכוף לסנות מנהגו אם לא מדעתו אך אם כהנו לתת ביחד אינו יכול לפרד מהם דקיימא לן בפרק הגזול בתרא דשותף חוכו חולק בלא דעת חברו וכהג' נמי משמע בפרק המקביל ופילו אם היא עיר חדשה דאכתתי לא נהוג בה מירי כדאמ' דכופין אותו ליתן עמהם לתוך הכיס כדתיבא בתוספתא כופין בגי העיר זה את זה לבנות בית הכנסת כו' והוא הדין להכניס אורחים ולחלק להם דרקה וכן משמע בפרק קמא דבבא בתרא כמה יהיה בעיר ויהא כאכסי העיר וכו' אמא דכופין את הבא לגור ליתן עמהם למי לי דרקה אף על פי שלא כשתתף עמהם מעולם והוא הדין שכופין אותו להשתתף עמהם במס מהא דאמרין פרק ח' פרדכת מסייע מתא וכו' אלמא דאפילו פרדכת כריך ליתן עם בני העיר ואף על גב דמסקי הני מילי דאזילתיה מתא וכו' הכא בארם שאינו פרדכת כריך ליתן עמהם אף על גב דלא אזילתיה מתא וכן משמע בההיא דרבנחמן בר רב חסדא רמא כרבא ארבנן אמר ליה רבנחמן בר יצחק עבר מר' ארואריתא וכן משמע דרואר ארבנן לא אבל בגי העיר חייבין להשתתף וליתן בשותפות לפי ממון וכן משמע בתר הכי בעובד דההוא כובס דכל בני העיר חייבו והוי כמו לפסי העיר ולטורא ולפרשא ולטורזינא ולגלי גפא דכולן חייבין ושלום מאיר בר' ברוך פ' :
ובתשובה אחרת כתב על אחר שגם עם השר מרובה להפרידו מהם לתת מס בפני עצמו לגור ולרעת כן נכנס בעיר לגור לאו כל כמיניה של השר להפרידו זה מזה למנות מנהג שההניו והודים בעירו אחרי שמהג' העיר כך הו' להיות כל היהודי שותפים במס רשאי כל בני העיר להסיע על קיפתן ולאו היינו דינא דמלכותא אלא גזלה דמלכותא כמוכס שאין לו קצבה ואף על גב דאמר' פר' מי שמת ההוא דמיכילא דטרו בו קיסר אבולי וחאויסטרטויג ואמר רבי כיתבו אבולי פלגא ואויסטרטויג פלגא ואף על פי דמעיקרא אבולי יהבי ואויסטרטויג סיוע בעלמא הו' מסייעי בהדיהו ומשום דמלכא אמר אבולי ואויסטרטויג אזלינן בתר דיבוריה דמלכא הו' שהמלך אמר כן מעצמו בלא בקשת אבולי אבל כדון זה ע"י בקשתו של זה רוצה השר להפרידו מהם לאו כל כמיניה וכו' עד וברבים הללו ראוי להחמיר אף בלא ראיה מן התלמוד שאם היה כל אדם יכול להפרד מחברו כמה פעמים היה בא לירי תקלה גדולה ואין טעמא דפרוש' ביקו וכפרוש' ושלום מאיר בר' ברוך פ' :

להילכות שכירות פה

וזו תשובת מורי רבינו ז"ל :

לא אשר שאלת על תיבוק שחלה כך הוא הדין דמלמד שחלה אף פוחתין לו וראיה מפרק קמא דקדוסיין עבדי שחלה אינו חייב להסלים אבל תיבוק שחלה פסידא דמלמד כיון שלא היה רגיל לחלף אובעיי ליה למלמד לאתנווי וכיון דלא אתני אפסוד וראיה מפרק האומנין אי כהרא לא הוה רגיל דפסקי פסידא דפועלין וכו' וכן כסקר רבנו יואל הלוי ז"ל וסכתבתם טים אומרי' כיון שחולו סכיה פסידא דמלמד הוא והקשיתם מכתובות טעות הוא בידם כדכרי' מפרק האומנין ועל הדין השני אם המלמד יודע עתה ללמד על בעל הבית להבוא ראיה שאף לא ידע ואם לא יבוא ראיה יתן לו שכרו וראיה מפרק מי שמת מי מוכחא מדימי וכו' ע"י רבי נתן אומר' אם ברי הוא עליו להבוא ראיה שהיה סכיה קרעווא סכיה מרע הוא עליהם להבוא ראיה עבריה היה והלכה כרבי נתן דדינא הוא ונחית לעומקא דדינא מיהו כיון דיש לו עוד אחר אומר' שלא ידע באותה שעה ים לו למלמד ליסבע שודע באותה שעה ללמד הנער סכל מקו' סכיה עדים מפסידין אותו ממון עד אחד מחייבו טעונה ויסבע להכחיש העד ויטול דומיא דעד אחד מעדיה שהיא פרועה סנסבעת להכחיש העד ונטולת בערן הכותב ושלום מאיר בר' ברוך פ' :
בענין החולו ראיתי בתשובת הר' יוסף בר' ברוך והראיה והכדון וכתב טעם לחלק בשכיר בין רגיל להו' חולה בין אינו רגיל פסידא דסכיר אם הוא מאות' העיר כדאמרין התם גבי ההיא דפרק האומנין שוב חזר בו מהר"ם ז"ל במקצת וז"ל אשר כתב במגדל אינו י"ג שה"ס אהא דפרק האומנין דפרק תלמודא כי לא אינס נמי משמע דנותן לו שכרו דקתני היינו חזי שכרו דער חזי היום ולא כל שכרו דכולי יומא חרף מרלא קתני נותן לו שכרו משלם כדקתני לעיל ועוד מדפריך כי לא אינס נמי אלמא דאינס אף לו אלא שכר טרחו ותו לא דומיא דלא אינס ולא כל שכרו כדמשמע לעיל דקצרו חזיה והניחו חזיה נותן לו חזי שכרם ספסק עמהם וק"ל והא פועל ים לו דין עבד עברי דמהאי טעמא אמרינן פועל יכול לחזור בו אפילו בחזי היום דלפנין לה מעבד עברי דיוצא בגרעון כסף דכל קולי דעבד עברי יהבינן לפועל מ'ו השתא ע"י רעבד איסורא ועבד על כי לוי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים וגופו קנוי מקילין ביה כל סכן פועל כדפי' בפרק קמא וגם ע"י ה"כ דאינס וחלה חזי חזמן לא מכחה ליה מדיי ממנה שבטל מתלכתו כדאמ' פ"ק קמא דקדוסיין חלה שלם ועבד שלם אינו חייב להסלים ויש למר' שאני התם ככר קבל העבד הכסף אבל הכא עדיין לא כתן לו בעל הבית שכר הילכך אם כתן לא יטול ואם לא כתן לא יתן אלא שכר פעולתו מפי

להילכות עבדים פב

ל מלמד שחלה אחר שלמד התיבוק ארבע חדשים אם שכיר קיץ הוא לבר או שכיר חורף לבר וחלה מיעוט שכירותו כראה דאינו חייב להסלים אלא נותנין לו שכרו משלם מדאמר' גבי עבד עברי הנמכר חלה שלם ועבד שלם אינו חייב להסלי א"ג שגופו קנוי למעשה דיו לרבא ולבריתא דמסייעה ליה וגם מתנינן לה פליג דאיכא למימר מילתא דאית' בע"ה קתני שטר שחרור דלית בע"ה לא קתני והיה כשעבד חזי זמנו או רובו אינו חיי להסלי השאר כש שכיר שאינו משועבד ככ' שיקל בו קולא זו וידו על העליונה ובלא כש שכיר מלעבד ליום אחד ולחזי שנה מל עבד לשם שנים דאוי משום דהאי שכיר

מפי בעל החלום במגדל איכז"ב שה"ס
 במלמד סחלה וכל פועלים ואף על פי שלא קבלתי מרבתי שקבלו מרבתי הם
 חילוק בין הקדים לו שכרו ללא הקדים וכן דנין בכל ברפת וכן דנתי עד עכשיו
 כדברי רבותי חזרתי בי כראיה לי הלכה למעשה כמו שהוכחתי מפי בעל החלום
 על אשר כתב בחימושו בפרק האומנין במגדל איכז"ב שה"ס:

להולכות שבנים פ"ב

לב בהן ולוי המזכרים תבצע את ראונו לרין ואמרו הנה מכרת את
 ביתך לישראל ואנחנו מזכרים ונמכר לישראל הקונה פלומו
 היה ועתה החזק אותנו בקרקע בדין ישרא ובדיני האומות כאשר היית צריך
 לעשות לישראל וראובן השיב מכרתי אותנו לישראל על תנאי אם המזכרים
 לא ירכו אותנו לקנותו אבל אם המזכרים ירכו לקנותו יבטל המקח ופאלנו
 לעדי הקנין והענין שלא היה תנאי בדבר לבטל המקח לא אם ירכו המזכרים
 מה שיהיה דין יהיה דין ועוד העירו לישראל זה שקבל הקנין היה שליח
 של חתנו של המוכר ושל ילדיו הקטנים מאשה אחרת ועוד טען ראובן
 המוכר מה שמכרתי כל כך בזול לפי שלוקח חתני הוא ועוד הוסיף לוי
 וטען ליום המחירת שהקרקע שמכר ראובן משכנת הוא בדין טעין משכנת ובאתי
 מכח תרי ריכשי בדין ובדין הכהן חברי ועוד טען הכהן והלוי שראובן
 מערים הכל כדי שיוסיפו לו המזכרים על דמי המקח ועוד טען ראובן
 המוכר מאחר שהמזכרי רוכים לקנותו איכזרונה למוכרו והחזרתי המסוכנו
 לשליח שקבל הקנין לפי שלא השכתי למכור למזכרים והשיבו המזכרים
 שהשליח אמר הקח המסוכנות אבל הקנין המוכר יעמד במקומו והשיב
 המוכר אינו חושש על קנין שלך לפי שאתה ריק שליח ועל פי טענות אלה
 פסקו שאין למזכרים על המוכר עובר אותה מכירה לא דין ולא טענה כי אם
 על הלוקח ויכולין המזכרים לטעון אבל לא באו לפנינו המזכרי לרין עם הלוקח
 כל המוכר לכן פסקנו כדלעיל יצחק ב"ש ז"לה אפרים בר יהוד' זלוקט
 את זה הרצנו אלך מורינו ורבינו הר"ם על עסק פסק דין זה כראיה לי
 טענו והראיתי לרבינו יצחק בר פריגורס פסק דין שפסקת על המזכרי של
 רבי שמעון הלוי ובניו וחנתנו רבי יצחק גבאי שכתבת שבהוא קנין פסקת
 לנוכחים נקבה למזכרים כדאמר בפרק המקבל דשליחותיה קעבד והשיב
 תהפוכות דהיינו דוקא כי אמר ליה זיל זבין ואמרת לי דכ"ס הוא דאפילו כי
 אמר ליה זבין לעמך כ"ס שמתא וגם בכל הספרים משמע כאבי העזרי ובמה
 דלא קאיו דלעיל אלא מילתא באפי כפסה היא זבין במאה ושניה מאתך ועוד
 אמר אחרי שהקונה רוכה להחזיר הקנין לחמו או כדבר הקנה אם כן רמיא
 להא דאמר לבעלים הרצנו לית בה דיכא דיכא דבר מזכר ואין הגדול דומ'
 לראיה דהתם פי' אם מכר לבעלים הראשונים אבל הכא כבר נסתלקו הבעלים
 ואין לאחר הקנין כלום ומסתלקין בעלים הראשונים מן הקרקע ועוד
 חכ בטלת דייכא דבר מזכר דלעולם כשירצ' מוכר שיטאר ביד אוהבו יחזור בה
 מן המקח ויסיק לו רמים או ימתין עד שיועד שאין לו משנת למכרן ויטאר ביד
 האוהב או ביד הקרוב כי בודאי מתלה קונה במצום כי עבור שמא לא יקח
 המזכר וגם כתב רכל מקום דאיכא הערתה וכו' וכל זה אין לנו צריכין לרין זה
 כי הוא מסולק לגמרי כאשר כתבתי וגם מה שאמר שאין דינו בהדי מוכר אלא
 בהדי לוקח הא ליתא אלא לנעין זה שישלם הלוקח ויתן הדמים לו אבל בדרך
 זה אם כבר נסתלק הלוקח שהחזיר המוכר דמיו מכל מקום פניהם מסולקין
 מן הקרקע והמזכר ואמר למוכר כה מן הקרקע שאחרי שהכרי שלוחו אם
 כן הויה ליה כאלו המזכר קנה טגר המוכר ויטורף המוכר להעמיד הקרקע
 גם בערכאותיהם של גוים ביד המזכרים כאשר היה צריך לעשות לקונה וכו' ו
 לקונה לעשות הטוב והישר סיבא לו לתקלה לקבל עליו אחריו ולטרוד ולהעמיד
 את המוכר לרין וקצת איכא להסתפק עבור עדי קטנים היתה באמצע אם אין
 שליחות לקטן וכראיה דזה כדון עדיף מיתומים פסקת אבל בעל הבית דהנהו
 לאו יתמי ויחביהם נתן להם ספרים ומעות מדעתו והכל היה ביד אביהם והוא
 מאכיל ומשקה ומלביש אותם בחנם ועדיף מן אפטורפ' וגם זה זכות הוא להם
 לקנות קרקע ואומר רבי יצחק שחוב הוא לקנות חזי קרקע משום קידרר רבי
 פותפי ואין יכולין לקנות לקטנים חזי קרקע או רבע קרקע כל קרקע שלם
 והביא ראיה ממה שפי' התו' בקידושין עלה דהא מניין שזכין לאדם שלא בכני
 ואומר אחרי שהקטנים אינן קונים בטל הכל כמו את וחמור וליתא כי הלכ' כרב
 נחמן דקנה פלגא וגם לא דמיא לההיא דקידושין כלל וגם כאן לא היה שליח
 של הקטנים אלא שליח של המזכרים וגם כראיה מתוך ספר העיטור דמשכנת
 מוכיא מיד המזכר ומיד כולם מדיקאמר בטולם לאשה ליתמי לשותפי לבעלים
 הראשונים ונבאין אומר משכנתא והוריעני מה אתה דין בה ואין מצוה גדולה

מזו להעמיד העולם על הדין ועל האמת לכך התחל תשובתיך מעבר הפסק דין
 ובאר לנו צדדי וצדדי צדדים וצדדים וצדדים וצדדים וצדדים וצדדים וצדדים וצדדים
 אברהם בר' חליונר הלוי משרתך לכל אשר תצוה והפרכים כון לריכז לכתוב
 הטענות והפסקת למע' להעמיד כל אדם על חזקתו ועל הדין ועלך חן לפקפק
 ולהרהר כי כל מה שתפסקו כסוק וחיתום ותו לא מדי היום רפה
 לערוביוס השם הגדול והנורא הרוב על כן דבריי מעט' מרוב ובאתי בקצרה
 למרבה המשנה ארי שבחבורה מבור הקירה אלך אלופי ומיודעי ה' אברהם
 הלוי פי' ופה כתבת דאין לאחר הקנין כלום דהמוכר הקנה הקרקע בסתם
 ללוקח ואם ירצה המזכר ליקח אותה באותם מעות מאן מירמי ליה מיניה
 דהלוקח שליחותיה קעבד כדאיתא בפרק המקבל והדיחוין של הדין אשר
 עושה כגיגרון לדבריו שכתבת אין בהן ממסויפה הסבת גם מה שאמר דאין
 דינו עם המוכר אלא עם הלוקח וכו' גם זה אינו כלום דהא משמע פריק שמקבל
 גבי כל נכסים לאחר לית בה משום דיכא דבר מזכר דייכא דמזכר
 בהדי לוקח ולא בהדי מוכר והיינו טעמא דלא תקנו חכמים מזכרות
 אלא משום ועשיית הישר והטוב ולא שיפסיד העני המוכר פמוכר מחמת
 דוחוקו ואם המזכר רוכה לקנות את משרותיו שהוא מזכר לה ולא השאר נמצא
 מוכר מפסיד שהלוקח אינו רוכה לקנות אלא כולן יחד אבל היכא דמוכר אין
 מפסיד בגון שהמזכר חפץ לקנות כמי כל סדוקיו של מוכר אף אותם שאינו
 מזכר להם אית בה משום דיכא דבר מזכר ואם אותו שאינו מזכר קנה כבר
 מן המוכר שליחותיה קעבד קא עבד וכך משמע מתוך פ"ט וזכין לגבי דלית בה
 משום דיכא דבר מזכר היינו טעמא משום דאין שליחות לגבי ולא שייך למימר
 שליחותא דמזכר קא עבד אבל בדרון זה שכבר קנה מיניה הלוקח הישראל
 שליחותא דמזכר קעבד וקבל הקרקע למזכר ודינו של המזכר על כל המוזקין
 באותה קרקע אם ביד לוקח הוא דינו עם הלוקח ואם המוכר והלוקח עשו
 קנוניה יחד להפקיע הקרקע מיד המזכר שהחזיר המוכר ללוקח מעותיו כלל
 במים אריים והע"ז בדרם חרס כי לא יוכלו להפקיע בכך הקרקע מזה
 המזכר שכבר נקנה לו סך צריך המוכר לעשות למזכר כל מה שנדר
 לעשות ללוקח ולשפתיה בידו בין בדין ישראל בין בדין האומות ולהעלות
 בערכותיהם דקיימא לן אחריות טעות קופר הוא על כן צריך לכתוב הסטר
 באחריו בין בטורי הלוא' בין בטורי מקח וממכר ואז יקבל מעותיו מן המזכר
 ומה זה שנסתפקת וז' עבור עיר קטני היתה באמצע אם אין שליחות לקטן
 על לוי הקטנים קבלו הקנין מיד המוכר דמיא אין שליחות לקטן ולא קנה
 המזכר חלק הקטנים דלא שייך בהו שליחותא דמזכר קעבד והא
 בפסק דין כתב שהעידו עדים שהישראל שקבל הקנין היה שליח של חתנו של
 המוכר ושל ילדיו הקטנים מאשה אחרת אם כן הישראל שקבל הקנין לאו
 שליח דלוקח ודיירוי הוא אלא שליח של המזכר וליכא למימר כיון דרעתייה
 דמוכר ודשליח לא הוה אלא לאקווי לקטנים כבר זכר הקטנים בחלקם
 וינוקא מקצת קני החנויי לא מקני דהא אוכחחא כבר דבקנין של הלוקח קנה
 הקרקע למזכר ואין צריך קנין אחר ומה היא שעתא אי אויקור או זל ברשות
 דבר מזכר חיקר וזל חלמא חעבד מוכר לח נתכונן אלא להקנות ללוקח ועומד
 וזווח שאינו מק' למזכר אלא ללוקח וכן הלוקח כווח שאינו נעטם הקנין לא לעצמו
 אמרינן משום ועשיית הישר והטוב והקנין שנעשה קונה למזכר אלא אם כן
 התנו בשעת הקנין שאם ירצה המזכר לקנותו שלא יהא הקנין כלום ויבטל
 ואם כן הפתא כמי דהקנין היה לצורך קטנים מה בכך הא כי היכי דאמר
 דקנין שעשו המוכר והלוקח זה לזה אף על גב דלא נתכונן למזכר מהני ההוא
 קנין למזכר ה' הא קנין שקנה גדול לצורך קטנים שאינם מזכרים קנה מזכר
 דדוקא ליתמי לית בה דיכא דבר מזכר והני קטנ' לאו יתמי מינה ויס להם אב
 ויפה כתבת שאבי הקטנים חשיב אפטורפא דאפילו יתומים פסקת אכל בעל
 הבית חשיב אפטורפא ואפי' אכל חמה דאין ממנין חות' אפטורפא אם סמכו
 אכלה חשיב אפטורפא בפרק הכיזקין ועוד דאפילו למנות אדם אחר הרשות
 ביודאפטורפא סמינהו אבי יתומים בלא בית דין חשיב אפטורפא ועדיף
 ממינהו בית דין לענין שבועה לם למנות בעצמו וזכות הוא לקטני לקנות להם
 קרקע בין קרקע שלם בין חזי או שליש או רביע והבא לחלק בין קרקע שלם
 למחז' לשליש ולרבע אמרינן אם הם ואין להם על מי ועל מה יסמכו דאי משום
 קדרר רבי פותפי כ'ם בזוזי דאיכא למיחם שמא יגבנו או יאבדו ואפילו דקל
 יחודי לפירותיו בלא קרקע עדיף מזוזי כדאמר' בפר' אה קבל מן הקטן יעשה
 לו סבלה ופי' תלמוד' דיקלא דאכיל מיניה תמדי אף על גב דלא קרקע שתחתיו
 שלו כדין הקונה אינן אחר או פניאילכות דאין לו קרקע אה עדיף טפי מזוזי
 ומשאר מטלטלין והכי איתא כמי בפרק החובל ופרק האשה שפלו גבי כפלו
 לה כספיה דקלי ואלתי דקלי וכו' דלא קנה אלא הדקל הרי הוא שותף עם
 בעל השדה ולא חייסוין לקדרר רבי פותפי אלא ודאי אפילו קרקע כל דהו
 עדיף לקטנים מזוזי ומטלטלי כרפי

ושפאלת

חשובות השיבות לספר קנין

להסבאה בה כחומר כל סטורי פקדתיא דכהיגי בישראל ולא כתב ואחריות וכן כל כיוצא בהן, אלמא אפילו היכא דלא כתב אלא לבסוף חסוב אחריות ואף העדים החתומים עליו כאמנים לומר מעצמם כתבו אחריות והוא לא כזה לנו דלא אחי על פה ומרע ליה לסטרא:

לה ושאלה על יעקב שיש לו שלשה רביעית קרקע וראובן הרביעית ואותה קרקע בצד מיצר ראובן אם יכול למחות ביד יעקב שלא למכור רביעית לאשה או ליתמי כי ואמר עד הנה הייתי חולק בעבך אף אם לא היה מגיע לי כדי חלוקה כי לך מגיע יותר מכדי חלוקה אבל עתה האשה או היתומים ימחו בדי חלוקה כי אין מגיע להם כדי חלוקה עבב כל לי דאף עתה יכול ראובן להכריח את יעקב לחלוק ויטול הוא הרביעי כאשר יכול לו הגורל ויעקב יטול שלשה רביעיות ומהם יטול האשה והיתומים מה שקבו ולא מכו למימר לראובן כיון דלית לך דין חלוקה לא נחלוך דלא עישי מבברא דאתו מיניה ואו הוה קרקע שקבו עריין ביד יעקב מצי ראובן למכמה לחלוק הסתא ממי דיכא הכי ולא רמי להיח דפרק בתרא דכתובות בארבע דאתו מכח חד טע לא פליגי דמזו מדחו ליה ולא אמר להו לא עריפיתו מבברא דאתיתו מיניה דאיהו לא הוה מצי לר חויה דשאני התם דכל חד אמר ליה דרכך הוה מבורר ומסויים אלא טעסיו אין דוע הילכך כל חד מצי אמר ליה לית לך גבאי ולא מדי דדרכך כולה היא טמא אבל אחד מחבריי אבל הכא כל זמן שלא חלקה חלק ראובן מעורב בכל הקרקע שלשה רביעיות ליעקב והרביעית לראובן ולא כל הימנו דיעקב למכור מפל ראובן מזכותו כלום ורמי ממס לא דאמרינן התם הוה דאמר דיקלא לברת אונל יתמי פלוג ולא יהיב לה דיקלא סבר רבי יוסף למימר היינו מתני אמר ליה אביי מי דמי הת' כל חד מצי מרחי ליה הכא דיקלא גביהו הוה מאי תקנתיהו ליתבו לה דיקלא וליהדרו וליפלטו בריסא והיינו כמי טעמא דהשותפין סכדו הכא זה מזה דמותין לכנס לחצר לר' אבי רכל משהו ומשהו טבו יש לו למורר חלק כל זמן שלא חלקו וקל כותיה ואף על גב דמסקינן לא טמא אלא טמאין בה דין חלוקה אבל יש בה דין חלוקה דה אסור היינו מרובין גבי איסורא לא סמכי אהיתורא דברייתא כיון דאיסור בקרקת בזלוק אעפ' שפרת דקל' כרב אלעזר ב' ולא מטעמא דאיהו סבר משום בריה ולדין לית לך בריה אלא מטום דקל' ויתור מותר במורר הכא ודיקא בחצר דויתור הוה קל כותיה אבל בבית לא ואני פלי פס דקל' כרבי אבי' בהילכתא ובטעמא בין בחצר בין בבית מכח כמה קוטות ועיין בכרייתא בבדרי' הם ביד חברנו הר' יצחק מגוטי' זל ואין פכאי לכתוב לך כל זה האורך שלא לצורך ואף לברת דיקא במורר דאמר דאסור ומכל מקום מודה הוה רכל משהו ומשהו טבו יש לו ראובן הרביעי ולא כל כמיניה דיעבב למכור כחו וזכותו דראובן אבל תמינהי מה זה סכתבת לאשה או ליתומים מט' כקטת לאשה או ליתמי מסתמ' משו' להפקיע כח מכרו דראובן אכ' אפוא כלל במי אריי' וכד' הא דאמר' לאשה או ליתמי לית בה משו' דיכא דבר מכראתה לגבי מצרן אבל סותף עדיף ואי זבין לאשה או ליתמי אתי סותף ומסיק וכן אכי אמר בכל הכי דאמרינן לית ביה משום דיכא דבר מכרא מצרן דוקא אבל סותף לא וכבר פירשתי כי האו גנא לעיל ולפי זה הו' דאמרינן לסותפי לית בה משום דיכא דבר מכרא ובר' טהוה סותף עמו באותה קרקע יש לפרס כאן דמותף הו' סותף ומצרן ואותו טמאין בו אלא מכח מכרות חסוב כאלו אינו מצרן לגבי הסותף ואפילו אתו כהדי הדרי הסותף והמצרן לא הו' כמו ארבע בני מצרן דאתו כהדי הדרי דפלגי לה וכו' אלא לסותף לחודיה יהי ליה ואפילו קדים מצרן זבין אתי סותף ומסיק מיניה כרפריסו לעיל דאין למצרן טום כח במקום הסותף וכאילו הו' אינו מצרן והסותף מצרן ולאשה וליתמי מפרסינן ממי הכי אי אשה ויתמי לאו מצרכים נכיהו ואתו כהדי הדרי איכהו והמצרן הו' כאילו אין אחד מהן מצרן דבטל מצרכות דדייה לגבי דיהו וכל הקודם זכה ולא מפיקין מיניה בין טהוה קודם בין טהוה קדמו לא מפיקין ממון מיניהו דקודם זבין ואי איכהו כמי מצרני נכיהו איכהו עדיפי ממצרן כמו סותף כרפריסו:

לו ושאלה אם מצרפים האורך והרוחב והחדרים לענין כדי חלוקה ורואין אותן ורואין כאילו הן קרקע חלקה כדי טיהא בה כדי חלוקה לזה ולזה ודאי מצרפין הכל האורך והרוחב ולא מצי אריך למימר פלוג הכי כדי שלא יהא בו כדי חלוקה משום דאמר ליה אריך מאי חזית דפלגת הכי אררבה פלוג הכי כדי טיהא בו כדי חלוקה אלא אם כן יסכרו חדרים ויכרכו אותם גם אותם יסכרו ויטכרו לכל הפחות סיכרו כדי טיהא ההפקד מועט ואם מצר אחד יש בו בנינים ומצר אחר אין בו וספורא וסיכא ומצר אחר קרוב לרסו הרב ומצר אחר סימטא כל כי האי גונא יעלו בבספיים עד טיהו החלקי טוין ברמיהן אבל מדעת סניהם עושין כמו סיכרו ויחלקו: להילכות

ושאלת אם מסכתא מוציא מיד המצרן כראה לי ודאי בתר דהוה מסכתא גביה עתא אם טוב קראה המצרן מפקינן מיניה ויהיבין ליה למיין דמסכתא גביה דמסכתא הו' סכונה גבי וחסוב כמותף באותה סדה גופה וסותף מפר' ממצרן לרב כחמן דאמר האי מאן דאחזיק בני אחי ביני סותפי סלוקי מסלקינן ליה ואי משום דיכא דבר מצרא לא מסלקינן ליה טירוש דלית ליה לרב כחמן דין מצרכות ואם כן לדידיה סותף ומצרן אפילו אי קדים מצרן זבין מצי סותף לסלוקי אם כן לרדן מצי כהיראית לך מצרכו אין לנו לבדות מחלוק' חדש' דכיון דלרב כחמן מסלקינן ליה ויהיבין לסותף הכי ממי לרדן ואם היה מעשה בא לדידיהיית דין כך ודוקא מסכתא שלא נעשת בסביל הערמה להפקיע המצרכות רכל היכא דאיכא הערמה לא מהניא מירי כד' א' ג' ז' ליה גרייח דררעא בי מיציעו וכו' עד ואי לא איערומי קמערים וכן תמצא בא' על מעשה פהיה כבר ובספר העיטור כתב סכתוב בתשובות אי איכא הערמה מחרימין לו חרם בתם:

להילכות שבנים פיג

עוד הורינו מורינו ורבינו אם יכול ארם ליתן לחצו או לבנו חלקי זקוקי בקרקע שטוה מאה וששים ואחריו כן מוכר לבנו או לחצו מוזיל גביה אם בזה יכולין לסלק המצרן כי החתן או הבן נעשו מצרכים מכח המתנה וגם מה בקרא מתנה דכתוב בה אחריות אם סכתב בה ועלי לפכותו או אפילו אין כתוב בה אלא בא' בסוף הסטר ואחריות שטר מתנתא וכו' ואף אם אתה קורא זה אחריות אם העדים החתומים על הסטר מתנתא אומרי' לא קנו כא' בסתם אף אינו כתבו הכל מדעתיו באר היטב ועוד הורנו על יעקב שיש לו שלשה רביע קרקע וראובן הרביע ואותה קרקע בצד מיצר של ראובן אם יכול ראובן למחות ביד יעקב שלא למכור רביעית ליתמי או לאשה כי ואמר עד הנה הייתי חולק בעבך אף אם היה מגיע לי כחות מכדי חלוקה כי לך מגיע יותר מכדי חלוקה אבל עתה האשה או היתומי ימחו לחלוקה כי אין מגיע להם כדי חלוקה ומה בקרא כדי חלוקה אם ככרפנו האורך והרוחב גם החדרים ורואים כאילו הכל קרקע חלקה וגם אם יכול ראובן לומר הבו לי אמצרי וגם אם הבית טמאים יכולים לפתוח לו כי אם פתח אחד לרשות הרבים אפילו אם הוא גדול הרבה אם בקרא אין בו כדי חלוקה וכיכר יעשו ואם יכול להוסיב בו דיורין בכל חדר וחדר רביעתו ואל יהי לך למשא כי תורה היא וללמוד אני דריך וראה ועשה כאילו הייתי לומר לפכוד והייתי מטריחך יותר ויותר ושלומך יאריך לעד ככפסך אבדהם בר' אלעזר תלמידך:

לג ושאלה אם יכול ראובן ליתן לבנו או לחצו טוה זקוקים בקרקע שטוה קום זקוקי ושוב מוכ' להם משאר הקרקע אם יכולין לסלק המצרכים מכח המתנה כראה לי אם לא מכר להם השאר ויקר כל כך כדי מה שנתן להם ומכר להם אז נעשו סותפים ועריפין מן המצרכים כדפי' אבל אם מכר להם השאר ביוקר והבליע להם אותם זקוקים שנתן להם איערומי קא מערים כד' א' ג' ז' ליה גרייח בי מיציעו אי עדיית היא או זיבורית היא זביניה זביני ואי לא איערומי קא מערים:

לד ושאלה מה בקר' מתנה דכתוב בה אחריות אי לא כתב בה ועלי לפכות וכו' אלא בסוף הסטר ואחריות שטר מתנתא כו' ואי איכא הערמה אעב' לאל כתב בה ועלי לפכות וכו' הכי ליכסי יתירי וספרא דסטרא הו' ולא מעכבי כיון דכתב ואחריות שטר מתנתא דא קבלתי עלי ועל ירתי בתראי כחומר כל סטרי מתנו העשויין כקוקן חכמים דלא כאסמכת' כו' והא איכ' מתנות טהם באחריו' וזו עטאה כחומר מתכ' סבכל סטרי מתנות טפי חסיבא מתנה דאין בה אחריות דאטוב בכל התלמוד ראובן שמכר סדה באחריות לשמעון מי מצרכינן סיפרס בפירוש ועלי לפכותו וכו' אלא מטעמא דבהאי ליטמא דאמר באחריות כגי' וגם אבוה בר איסי זבין עיליתא מאחתיה אתא ב' וטרפה וכו' עד כתבה לך אחריות אמר ליה לא אם כן זיל לסלמה משמע דלא אמר ליה אלא בהאי ליטמא מי כתבה לך אחריות ומו לא ובתקון סטרות מל הבאוכים אין כתוב ואחריות שטר זה אלא היכא דסיף אחריות דבמתנת בריא כתוב אחריות שטר מתנתא דא כו' ובמתנת סכתב מרע כתוב ובמתנתא טרייא וקיימא כחומר כל סטרי מתנות דטמ' וכו' ובמזה מחמת מיתה כתוב ותפקידתא דא טקידית קדמיכון מחמ' מותא דלא

אשכחן בה נמי פלוגתא ביני תנאי דרבי יצמאל ורבי עקיבא פליג בבית
מכל מקום בחכר ליכא מאן דפליג לכל הפחות בעיר לזה וארבע לזה וכל טכין
בבית דלא כגני בפחות ורבי ריבא וריבא לא ראינו אף ברמז שמעתי
ודקדקתי שמה ראיתו מההיא דסוכה ומספיקא אין כופין עד שיהא ארבע
על ז' לזה וכן לזה:
לט **ששאלת** אם אין יכולין לפתוח לו אלא פתח אחד לרשות
הרבים כיצד יעשו יעשו כן כפי שיהא לפיכח דרך על
החיכוך שיבא ויכנס דרך פתחו ולכרם לך כל דבר ורבר מי יוכל ולחכם כמון
ברמיזה:

להילכות שבנים פא
והילכות שוחפין פד

מ וששאלת אם ראובן שיש לו הרבעי יכול להוסיב דיורך בכל
חדר רביעייתו אין כראי לי לרמותו לטכס שהטילו בבית
זה מנה וזה מאתים וקנו שור לחרישה דהשכר לאמצע דשאיני התם דארעיתא
דהכי כשפתפו כיון דכשתתפו תחילה יחד בסתם אבל הכא לא קנו ביחד ועוד
התם בשור לחרישה חלק בעל המאיתו אין ראוי לחרוש בו בלא חלק בעל המנה
הילכך חולקין כיון דחלק דהאי בלא האי ורהאי בלא האי לא חזי לחרישה
אבל הכא חפילו אין בו לראובן כדי חלוקה מכל מקום ראוי הוא קצת לתשמיש
אם ירצה לחלוק ועוד יעקב מצי לחלוק ולימא ליה אציבא כא עמך מחלקי
עד שיהא לך כדי חלוקה והשאר ישאר לי לבדי כמו שכתבתי כבר בתשובה
אחת דכל כהג מאן דחית ליה כדי חלוקה יכול לכופף את שאין לו כדי חלוקה
לחלוק ויהא לזה כדי דירה ולזה כדי דירה והא לא סייך בשור לחרישה אלא
כראה דרמי לבכור ופשוט שהניח להן חביהן עבר ובהמה טמאה עובר לזה
יום אחר ולזה שני ימים הכא לא יוכלו להטילם ביניהם זה ישתמש בו שנה
וזה ישתמש בו שנה שנים רדירה ליום אחד לא עבדי איכסי או ישכירוהו לאחרים
וזה יטול ג' חלקי השכר וזה הרבעי או יאמרו זה לזה גוד או איגוד דיקל אינן
דיבא רגור או איגוד מאד הטורחתי בשאלות ואתה ותורתך וכל ביתך וילרך
עלום לעילום כנפשוך סר למשמעתך העני הנשכח מכל טוב אסקנפא הנררסת
בעכבר תקרא מאיר בר' ברוך זללה:

סליקו תשובות השייכות לספר קנין בסדר

להילכות שבנים פוב

לו וששאלת אם יכול ראובן לומר הבולי אמרתי בהא מילתא
איכא פלוגתא דר' ורבינו תם בפרק קמא דרבב
תרי ארעיתא אתרינגרי אמר רבה כגון זה כופין על מרת סרוס אמר רבי יוסף
זימנן דהאי מידויל וכו' ופר' אעבודא דלעיל דאמר להו הבולי אמרתי
קאיוהא דלא אמר רב יוסף טעמא מסום מעלין ליה בבכסיה דבי בר מריון
מסום דהיה דלעיל פרה בית הבעל שיכולין לומר טעמים מתברכת משאר
הסרות אבל הכך סרות בית הטלחין סכריך להטותן תדיר ואין זו מתברכ'
מזולא סייך בהו מעלין כו' אם כן לפי גבי בתים דלא סייך למימר דמתברך
זה יותר מזה אי חית ליה לחד מיניהו בית בכדו מצי למימא הבולי אמרתי ואם
אבל ביתו מעולה בבני מעלין זה בכספים ולפר' שאין כו' לו פר' דמחלק
בן סרות בית הבעל לסרות בין הפלחין מוקי לה בלא אמ' הבולי אמרתי
אלא רצה לחלוק כל אחת כדי שיהא לו חלק על כל נגר לא סייך בהא מעלין
כו' דאטו אם יאמר לחלוק כל פרה לעשרים מסום האי טעמא כשמע לו על כן
הוכרך לומר טעם אחר האי מידויל כו' ויאם כן לפר' אם אמר הבולי אמרתי
לפ' בתים לט' סרות לא יהבינן לה כרב יוסף דהילכתא כותיה וכיון דאיכא
פלוגתא דרבוותא מספיקא חינו יכול לכופף דליתבו ליה אמרתי:

להילכות שבנים פא

לח וששאלת כמה כדי חלוקה ארבע אמות על ט' כן פרי' בפרק
המוכר פירות גבי המוכר מקום לחבירו לבבות לו
בית וכו' עד עושה ארבע אמות על ט' וההיא דפרק קמא דסוכה בית שאין בו
ד' אמות על ד' מוקי לה תלמודא בחכר המתחלקת לפי פתחיה אבל שמעתי
בס' ר' הבחור דבד' אמות על ארבע אמות סגו לענין חלוקת הבית כמו
לענין חצר מדפריך פר' קמא דסוכה טעמא דאין בו ד' אמות על ארבע אמות
הא יש בו ד' על ד' חולקין והאין תנן עד שיהא בו ד' אמות לזה וכו' אלמא
תלמודא מדמי לה בית לחכר לענין חלוקה ולפי התום כל דרבותא מקשה
דאפילו חכר דלא בעי כולי האי בעי לכל הפחות ד' לזה ור' לזה דאפילו חתל
דהאי תכא דבריייתא פליג בפיעור בית וסבירא ליה דכגי בפחות מד' על ו' דהא

ספר שלשה עשר והוא ספר משפטים הלכותיו חמש וזהו סידורן

הלכות שכירות : הלכות שאלה ופקדון : הלכות מלוה ולוה : הלכות טוען ונטען : הלכות נחלות :

הלכות שכירות פרק ראשון

ביאר הרב דין ארבע סומרים :

פרק שני	ביאר הרב דין ארבע סומרים אינו אלא במטלטלין ולא בעבד וקרקעות והקדשות ודין שתקנו מסיכה בסומרי ודין תנאי בארבע סומרים :	א	יש בכללן שבועה מצות שלש מצות עשה ור' מצות לא תעשה וזהו פרטן :
פרק שלישי	ביאר הרב דין סומרים טעננו שאירעם אונס ועל איזה אונס פטורין או חייבין :	ב	דין שכיר ושומר שכר :
פרק רביעי	ביאר הרב דין סוכר בהמה ללכת בדרך ידועה או להוליך מטווי ידוע ועבר על דעת בעלים ודין סוכר בהמה מה יש לו להכיח עליה :	ג	ליתן שכר שכיר ביומו :
פרק חמישי	ביאר הרב דין סוכר בהמה או ספיכה ואירע בהן אונס ודין מסכיר בית עד זמן ידוע ורובה מסכיר להסכירו לאחר ודין בית זה או בית אכי מסכיר לך או מסכיר בית אתם או עליה קתם :	ד	שלא יאחר שכר שכיר אחר זמנו :
פרק ששי	ביאר הרב דין מסכיר בית לחברו בבירה גדולה וכך מסכיר בית לחברו במה הוא חייב ודין מסכיר עליה וכפחתה ודין זבל שבחצר למי הוא ודין מסכיר בית או חצר או כוונא בהן עד זמן קצוב סכופהו לכתב בסוף הזמן ודין סוכר בית ללבינה או לסבייתה ודין מסכיר בית קתם שכריך להודיעו שלמים ויום קודם שיבא וסוכר כמי כריך להודיעו ודין הוקרו והוללו הבתים ודין כפל הבית או כתנו לבנו או מכרו או הורישו :	ה	שיאכל השכיר מן המחובר שעושה בו :
פרק שביעי	ביאר הרב פים דין תנאי בסכירות ודין מסכיר בתום לאחר פים או לפסגה ונתעברה הפסגה ודין סוכר אחר כתיב ומסכיר אומ' לא כטלתי ודין מסכיר בסטר ודין סוכר פרדם ודין מנסים פירותיו לבית חברו שלא מדעתו ודין סוכר רחים :	ו	שלא יאכל השכיר בידו יתר על מה שיאכל :
פרק שמיני	ביאר הרב דין חכירות פרה או קבלנות :	ז	שלא יחסם שוד בדישו וכן שאר בהמה :
פרק תשיעי	ביאר הרב דין סוכר את הפועלים :		
פרק עשירי	ביאר הרב דין מלוה את חברו על המסכון וכאנס ודין סמירה בבעלים ודין האומכין מהם סומרי סוכר זה לזה ודין כתף לאומכין לתקן וקלקלו ודין מוליך חטין לטוחן ועשאן סובין ודין מראה דיכר לסולחני ואומר יפה וכמכא רע ודין טבח או ספר מתא או מקרי דרדיקי או שתלא סכולס כמותרין ועמריק :		

הלכות שאלה ופקדון

יש בכללן שתי מצות עשה : דיין השואל : דיין שומר חנם :

הלכות מלוה ולוה

א	יש בכללן שנים עשר מצות ארבע מצות עשה ושמונה מצות לא תעשה וזהו פרטן :
ב	להלוות לעני ומך :
ג	שלא יגוש אותו :
ד	לנגוש את הנכרי :
ה	שלא ימשכן בעל חוב בודעו :
ו	להחזיר המשכון לבעליו בזמן שהוא צריך לו :
ז	שלא יאחר המשכון מבעליו העני בעת שהוא צריך לו :
ח	שלא יחבול אלמנה :
ט	שלא יחבול כלים שעושים בהן אוכל נפש :
י	שלא יתן המלוה בריבית :
יא	שלא ילוה הלוה בריבית :
יב	שלא יתעסק אדם בין מלוה ולוה בריבית לא יעיד ביניהן ולא יכתוב שטר ולא יערוב : ללוות מן הנכרי ולהלוות לו בריבית :

הלכות טוען ונטען

מצות עשה אחת והוא דין טען ומודה או כופר :

הלכות נחלות

מצות עשה אחת והוא דין סדר נחלות נמצאו כל המצות הנכללות בספר זה כג' מהן יא מצות עשה ויב מצות לא תעשה :

פרק אחד עשר	ביאר הרב פמכות עסה ליתן סוכר שכיר בזמנו ודין כובש סוכר שכיר ודין מחלוקת סבין שכיר לבעל הבית :
פרק שנים עשר	ביאר הרב דין הפועלים שאוכלין במה מהם עושין :
פרק שלשה עשר	ביאר הרב דין הבהמה שאוכלת במה מהה עושה כמו סכאמר לא תקחום סור בדישו :

ארבעה

שומרים וכו' קתם מטנה פריך המוכר את הפועלים וגמרא סס ולסון המטל שומר חנם כשבע על הכל ופטור ומכל מקום חייב בפגיעה כמו שיתבאר :

ארבעה

שומרים עד וקרב בעל הבית אל האהים בטובות רים פריך בתרא ובמזיעא פריך קמא ופריך הסואל ופריך המוכר את הפועלים :

שנאמר וגובה מבית האהים וכו' בריתא פ' הסואל פרשה ראשונה כאמרה בטומר חנם: השואל מטלם את הכל וכו' לסון המטנה הנזכרת שכך כתוב בשול וכו' מבוא' בכתוב וכתבאר בבריתא הנזכר: נושא סכר או הפועל פניהם דין אחד וכו' במטנה הנזכרת ומחלוקת בבריתא סס מוכר אם דינו כדין שומר סכר או כשומר חנם ופסק בפסק מטנה וכן בהלכות: שנאמר ומת אונסבר וכו' בסואל בבריתא הנזכ' פרשה פניה בטומר סכר: נמצאת אומר שומר חנם כשבע וכו' עד וכל כוונתו באלו וכו' כבר כתבאר ודין טובע הספיה וליקטום מזון טהן כדוכין בלוקטין מבואר הליקטום סס בהשוכר והטובע באלו מ מציאות ובהרבה מקומות: המפקיד אכל חברו וכו' מטנה ובריתא פ' הסואל וכתבאר בגמ' שאפי' הבעלי במלאכה אחת ובהמתן במלאכה אחרת עם השומר פטור:

הלכות שכירות

יש בכללן שבע מצות ג' מצות עשה וארבע מצות לא תעשה וזהו פרטן: א' דין שכיר ושומר שכר: ב' ליתן שכר שכיר ביומו: ג' שלא יאחר שכר שכיר אחר זמנו: ד' שיאכל השכיר מן המחובר שעושה בו: ה' שלא יאכל השכיר מן המחובר בשעת מלאכה: ו' שלא יוליך השכיר בידו יתר על מה שיאכל: ז' שלא יחסום שור בדישו ובאור מצות אלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

שומרין נאמרו בתורה ושלשה דינין יש להם ואלו הן הארבעה שומרין שומר חנם והשואל ונושא שכר והשוכר ואלו הן שלש דינין שלהן שומר חנם שנגנב הפקדון ממנו או אבד ואין צריך לומר אם נאנס הפקדון אינם גדול כגון שהיתה בהמה ומתה או נשבת הדין זה נשבע ששומר כדרך השומרין ופטור שנאמר וגובה מבית האהים וכו' ונזכר בעל הבית אל האלהים השואל משלם הכל בין שאבד דבר השואל או נגנב בין שארעו אונס גדול מזה בגין שמתה בהמה השואלה או נשברה או נשבת שכך כתוב בשואל ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם נושא שכר או השוכר שניהם דין אחד יש להן אם נגנב או אבד הדבר השוכר או שנטל שכר על שמירתו הרי אלו משלמין ואם אירעו אונס גדול מזה כגון שהיתה בהמה ומתה או נשבר או נשבת או נטרף הדין אלו נשבעין שנאנסו ופטורין שנאנסו או נשבר או נשבת או נטרף וכתוב אם נגנב נגנב מעמו ישלם לבעליו וגו' נמצאת אר' שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל חוץ מן המת' בשעת

מלאכה כמו שיתבאר נושא שכר והשוכר משלמין את האבדה ואת' הגנבה ונשבעין על האונסין הגדולים כגון שבירה ושבויה ומתה וטרף או שאבד הדבר בספינת שטבעה בים או נלקח בלשמים מזוין וכן כל כיוצא באלו משא אונסין גדולים: המפקיד אצל חברו בין כתנם בין בשכר או השאילו או השכירו אם שאל השומר את הבעלים עם הדבר שלהן או שוכרן הרי השומר פטור מכלום אפי' פשע ברבר ששומר ואכר מחמת הפשיעה הרי זה פטור שנ' אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו כדא' בששאל הבעלי או שכרן בעת שנטל אף על פי שאין הבעלים שם עמו בעת הגנבה והאבד' או בעת שנאנס אבל אם נטל החפץ ונעשה עליו שומר תחלה ואח' שכר הבעלים או שאלן אע"פ שהיו הבעלי עומרין שם בעת שנאנס הדבר השמו' חרי זה משלם שנ' בעליו אין עמו שלם ישלם מפי השמוע' למדו היה עמו בשע' השאלה אף על פי שאינו בעת הגנבה והמתה פטור לא היה עמו בשע' השאלה אע"פ שהיה עמו בעת המתה או השבויה חייב והה' לשאר השומרין שכולן בבעלים פטורין אפילו פשיעה בבעלים פטור כל שומר שפשע בתחלת' אף על פי שנאנס בסופו חייב כמו שיתבאר ואין השואל רשאי להשאל אפילו שאל ספ' תורה שכל שקורא בו עושה מצוה לא ישאילנו לאחר וכן אין השוכר רשאי להשכיר אפילו השכירו ספר תורה לא ישכירנו לאחר שהרי זה אומר לו אין רצוני שיהיה פקדוני ביד אחר עבר

פרק אלו מציאות:

וכן פסק רב אלפס דהא דאמר' פ' כל הגט כאן טנה רבי אין הסואל רשאי להשאל וכו' ה' לכתחילה אבל דיעבד כו' כשעמוד וכן פ' פ' קמא דבין אהא דבהילכות נזקי דמזון פ' ונת' באלפסי עוד וט' מ' ודלא ככירא לן כר' מאיר דאמר המעביר על דעת בעל הבית נקרא גזלן:

הלכות שבירות

סגיד משנה

עבר השומר ומסר וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... עבר השומר ומסר וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... עבר השומר ומסר וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

ימעט שמירתו כיצ' ימעט וכו' דעת רבינו בזה נראה ככונן דעת רב... ימעט שמירתו כיצ' ימעט וכו' דעת רבינו בזה נראה ככונן דעת רב...

עבר השומר ומסר לשומר השני אם יש עדים ששמרה השומר השני כדרך

השומרים ונאנס פטור השומר הראשון שהרי יש עדים שנאנס ואם אין שם עדי' חייב השומר הראשון לשלם... עבר השומר ומסר לשומר השני אם יש עדים ששמרה השומר השני כדרך...

הראשון שומר חנם ומסר לשומר שכר חייב שהרי יש לבעל החפץ לומר לו אתה נאמן אצלי להשבע וזה אינו נאמן לפיכך אם היה דרך הבעלים להפקיד תמיד דבר זה אצל השומר השני הרי זה השומר הראשון פטור מלשלם שהרי הוא אוהב לבעלים זה הדבר שהפקדתם אצלי או השאלתם אמש הייתם מפקידין אותו אצל זה שהפקדתי אני אצלו והוא שלא ימעט שמירתו כיצד ימעט שמירתו כגון שהיה מופקד אצלו בשכר והפקידו אצל אותו השני בחנ' או שהיה שאול אצלו והפקידו אצל אותו השני בשכר והואל ומיעט שמירתו פושע הוא ומשלם אף על פי ששאל או ששכר בבעלים ארי הוא הוציא הדבר השומר מידו ליד שומר אחר ואם הביא השומר השני הראיה שיפטר בה שומר ראשון כדין שמירתו הרי זה פטור כיצד שומר שכר שנתן הבהמה השמורה אצלו לשומר חנם אם הביא השומר השני עדים ששמר הבהמה כדרכה הרי השומר הראשון פטור וכן כל כיוצא בזה שומר שמטר לשומר אחר והוסיף בשמירתו ומתה ההנאה לבעלים כיצד השוכר פרוה מחברו והשאלה לאת ומתה כדרכה ביד השואל הוא והשואל חייב בכל יחזירו רמי הפרה לבעלים שאין זה השוכר עושה סחורה בפרתו של חברו וכן כל כיוצא בזה היה ביד הפקדון ושלתו ביד אחר לבעליו הואיל והשומר הראשון חייב באחריותו ער שיגיע ליד הבעלים אם בא לחזור ולהחזיר הפקדון מיד השומר השני מחזיר ואם הוחזק השומר הראשון כפרן אינו יכול להחזיר הפקדון מיד השומר השני אף על פי שעדין הפקדון באחריותו של ראשון

מגדל עז עבר השומר ומסר לשומר שכר עדי' חייב השומר הראשון לשלם... מגדל עז עבר השומר ומסר לשומר שכר עדי' חייב השומר הראשון לשלם...

פרק שני

שלשה

דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

אמש הייתם מפקידין אותו אצל זה שהפקדתי אני אצלו והוא שלא ימעט שמירתו

כיצד ימעט שמירתו כגון שהיה מופקד אצלו בשכר והפקידו אצל אותו השני בחנ' או שהיה שאול אצלו והפקידו אצל אותו השני בשכר והואל ומיעט שמירתו פושע הוא ומשלם אף על פי ששאל או ששכר בבעלים ארי הוא הוציא הדבר השומר מידו ליד שומר אחר ואם הביא השומר השני הראיה שיפטר בה שומר ראשון כדין שמירתו הרי זה פטור כיצד שומר שכר שנתן הבהמה השמורה אצלו לשומר חנם אם הביא השומר השני עדים ששמר הבהמה כדרכה הרי השומר הראשון פטור וכן כל כיוצא בזה שומר שמטר לשומר אחר והוסיף בשמירתו ומתה ההנאה לבעלים כיצד השוכר פרוה מחברו והשאלה לאת ומתה כדרכה ביד השואל הוא והשואל חייב בכל יחזירו רמי הפרה לבעלים שאין זה השוכר עושה סחורה בפרתו של חברו וכן כל כיוצא בזה היה ביד הפקדון ושלתו ביד אחר לבעליו הואיל והשומר הראשון חייב באחריותו ער שיגיע ליד הבעלים אם בא לחזור ולהחזיר הפקדון מיד השומר השני מחזיר ואם הוחזק השומר הראשון כפרן אינו יכול להחזיר הפקדון מיד השומר השני אף על פי שעדין הפקדון באחריותו של ראשון

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

אמש הייתם מפקידין אותו אצל זה שהפקדתי אני אצלו והוא שלא ימעט שמירתו

כיצד ימעט שמירתו כגון שהיה מופקד אצלו בשכר והפקידו אצל אותו השני בחנ' או שהיה שאול אצלו והפקידו אצל אותו השני בשכר והואל ומיעט שמירתו פושע הוא ומשלם אף על פי ששאל או ששכר בבעלים ארי הוא הוציא הדבר השומר מידו ליד שומר אחר ואם הביא השומר השני הראיה שיפטר בה שומר ראשון כדין שמירתו הרי זה פטור כיצד שומר שכר שנתן הבהמה השמורה אצלו לשומר חנם אם הביא השומר השני עדים ששמר הבהמה כדרכה הרי השומר הראשון פטור וכן כל כיוצא בזה שומר שמטר לשומר אחר והוסיף בשמירתו ומתה ההנאה לבעלים כיצד השוכר פרוה מחברו והשאלה לאת ומתה כדרכה ביד השואל הוא והשואל חייב בכל יחזירו רמי הפרה לבעלים שאין זה השוכר עושה סחורה בפרתו של חברו וכן כל כיוצא בזה היה ביד הפקדון ושלתו ביד אחר לבעליו הואיל והשומר הראשון חייב באחריותו ער שיגיע ליד הבעלים אם בא לחזור ולהחזיר הפקדון מיד השומר השני מחזיר ואם הוחזק השומר הראשון כפרן אינו יכול להחזיר הפקדון מיד השומר השני אף על פי שעדין הפקדון באחריותו של ראשון

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

פרק שני

שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו... שלשה דינין האמורים וכו' מבואר בהלכות בהמפקד רבינו...

מ' קמ"א דג"ט

פ' ה"ב

יראה לי שאם פשע השומר וכו' זה מחלוקת ישנה בין המפרט' זל ויש סדקיהו ממה שאמרה המשנה בלו שומר חנם אינו נשבע ולא אמרה אינו משלם דרונן אינו נשבע וכו' אמרה במה שאמר שלא פשע הא' אם נודע שפשע משלם וכן כרחיק דבריו ר' טי' זל ודין הפושע בשטר' לרעת רביוו מהו כמזיק כבר כתבאר פ' שבעי מהלכו חובל ומזיק הפורק

סטרותיו של חברו על אי זה דרך הו' חייב והר'ם בן וה' שבא חלוקין בזה ואומר' שאין זו טעם שהמשנה לא הזכירה לא מה שזכר בסתוב ובשומר חנם לא יאמרו תשלומין בכתוב כלל ומכל מקום הדין שיה' סאפילו אם פשעו פטורין וכתב' זל רפושע לאו מזיק הוא סהרי פ' פשיעה בבעלים פטור ואלו מזיק בבעלי חייב וזה דעת הר' בהשג' וכן הורו רבותיו וכו'

בהשגות א"א מסכתו היא אם אויב ולא אעבד אפסל במיטבא משור רברו היא ועמיהו כתבאי בית דין ושכיר סהפסיד מלהכתור רבר פשוט הוא מהו מזיק בדים סתלא טבחא אומנא מותרין ועומרין הן עכ"ל :

ובאמת לא כתבון רבנו לדין המשנה וכבר כתב דין המשנה סוף פר' פמיני ואם לכך כתבון לא היה תולה אותה בהוראת רבותיו אלא כח' עבין אחר הוא וחייבו מן השם סכא' לא הת' פסאם לא יעשו יעלמו כמו שזכר במשנה וגם כן אין תשלומין אלו רומין לאותן תשלומין ששם משלם כל מה ס' שהיתה סרה זו ראויה לעשו' וכאן אינו משלם לא מה שהפסיד ספחת בדמים מחמ' סלא עשה מה סקבל על עבמו לעשו' והטעם שאינו משלם יותר מפני שלא התנה פסאם לא יעשה יעלם זה נראה ברעת רבינו והו' נמשך אחר מה סאמ' שהפושע בדברים אלו משלם :

המותר לחברו רבר המחובר וכו' פסק כחכמים שבפרק

שבעת הדיינין בסבועות והביאנו סרה השואל ופרסו זל אפילו אינן כרוכין לקרקע כלל ויש לקרקע בזה במה סכתב פרק חמישי מהלכות טוען ונטען : **הפקיד** הקדם וכו' וכן גוינו במכילתא וכו' יתן איש אל רעהו וכו' יעלם סכים לרעהו ולרעהו ולא להקדם ולא לאחרים שירוש בעל' לרעהו בשעת כתיבה ובשעת תשלומין ופירוט' לחריס גוים : **אחד** האיש ואחר האשה וכו' זה פשוט בהרבה מקומות ואמרו פר' קמא רבבא קמא הסוה הכתוב אשה לאיש לכל דיינין סבתורה וכמה מעשים בתלמוד דייני שומרין בנשים : **קטן** סהפקיד ביד גדול וכו' הורו רבותי שאין זה נשבע בטענת קטן וכו' זה דעת הרב אבן מינש זל בפירוטיו בסבועות פרק סבועות הדיינין דכי אמרינן במתניתין שאין נשבעין על טענת קטן דוקא סבוע' מודה מקצת ועד אחר סהן באות מחמת טענה אבל סבועות שומרין סהיא באה על סמא כיון ששומר לקטן כתחייב לו סבועות השומרין ויף על פי סמכי יתן איש אל רעהו למרו זה ואמרו אין כתיבת קטן כלום ופסוק זה בסומרים הוא כתוב לא לענין שומרין פטור הכתוב אלא ערוב פרסיות כתוב כאן כמו סכתוב בפירוטיו בארובה אבל הר'ם בן וה' שבא זל והרבה מהמכרטי' זל חלוקים עליו ואמרו סרבר תורה אין נשבעין לקטן והביאו לזה ראיות ומכל מקו' יש סהורו סנשבע הוא סבועות יוסת על ידי קטן סלא כרברי הר' אבד זל בהשגות סכתב סאפילו הוסת אינו נשבע ועוד יתבאר זה פרק חמישי מהלכות טוען ונטען :

יראה לי שאם פשע השומר בעבדים וכו' עד למזיק מטלטלין ודין אמת הוא זה למכבינים וכן ראוי לדין **כתב** הר' אבד זל ואם אמת הוא זה שומר חנם למה אינו נשבע על טענתו סלא פשע סהרי אם פשע משלם ואם כפסך לומר הלא מודה במקצת פסאם יודה יעלם ואף על פי כן אינו נשבע

הרי אמרה תורה כלל ופרט בשומר חנם וכלל ופרט בשומר סכר מה שומר סכר מיעט אה' אלו מעיקר התשלומין ולא מן הסבועה לבדה אף שומר חנם סמיעט את אלו אף מעיקר התשלומין מיעטן ולא מן הסבועה לבדה ואין פושע מזיק פסאם היה כן פשיעה בבעלים למה פטור אלא שאין פושע רומה למזיק עכ"ל :

ואני אומר כבר כתבתי כמה פעמים סלא באתי בו לסתור אלא לבנות בעה' וכו' אין לי עסק להכריע בסברות שאין תליות ברהיות לפי שאינן הסג' סיכטרכו הכלות אלא סאלו מקשים ואלו מ' מתרכי' וכל סכך בכו סהיא מחלוק' יסנה מזמן רבותיו בעלי התוספו' ורבניה' וגא' סחלקו בזה ועמד בפיתוס הר' אבד זל וגם הר' זל מקו' כתב הרעות והמחלוקת ומקצת ראיותיהם ולא הכריע :

וכן הורו רבותי סהמוסר כרמו לסומר וכו' עד על כל פנים

כתב הר' אב' זל מסכתו היא אם אויב ולא אעבד אפסל במיטבא משוס דברו היא ועמיהו כתבאי בית דין ושכיר סהפסיד מלהכתור דבר פשוט הוא מהו מזיק בדים סתלא טבחא אומנא מותרין ועומרין הן עכ"ל :

ואני אין חין ולא ורפיא לראיה דהת' מידי מוכר ארע' בהכי דאי לא עבד פסידא ממילא כולה עבדיתיא דמיא דאויב' ולא גדלא פריי כלל ולא עבדא מידי בלא עבדתיא אבל הני דאורו רבנן לאו הכי הוא אלא פסדא מקצת עבדא מקצת ואי לא מתנו עליהו לאו כולהו איכסי עבדי להו ומיהו בראה ובלא ראה מודה בהוראת' הוא ויפה הורו : הפקיד הקדם וכו' עד ונכסי ישראל ובמכילתא : אחד האיש ואחד האשה וכו' עד ביד האשה פ' סבועות הפקידן : קטן סהפקיד ביד הגדול וכו' הורו רבותי וכו' עד סבועות סמא היא

כתב הר' אבד זל ורבותי הורו ואיני מסכים עמהם שאינו נשבע כלל ואפילו הוסת שאין כתיבת קטן כלום ואם פקידן אין כאן סבועה אין כאן ואפילו באבדיה אינו ראבדיה אחיה מכח בן דעת ותמה על עבמך וכולה פרסתא עיקר בסבועות הסומרים ועלה קאמר איש פרט לקטן ועוד על ודאי סלו אין נשבעין על ספק סלו נשבעין עכ"ל :

ואני אומר גם בזה סברות הן גבי הא' ראמרינן סרה הסואל ובהרבה מקומות כו' יתן איש אל וכו' איש פרט לקטן ואין לי להכריע וכדאי לו לסמוך עליהן ואין לו לדיין אלא מה סעיינת רוחות ואף על גב דרבנן' בירושלמי כו' יתן איש אל רעהו עד סתהיא תביעא וכתביה סוין בגדול עכ' הואיל ולא כאמר בבלי סהוא אחרון אין רבים סומכת עליו להוראה : כדרך סתקנו חכמים מסיכה בלקוחות כך תקנו מסיכה בסומרין בבא קמא פרק מרובה ובמביעא פרק הסואל :

סתקנו מסיכה בלקוחות וכו' מימרא רברי אלעזר בהסואל ותיבא כדרך בנשוא סכר וכן בנשוא סכר וכן סמתחייב השומר מסעת מסיכה ולא קודם : האומר

אבל רבותי מצרף הקדמונים אמרו סכמו סנשא סכר אינו משלם בחיוב סלו דהיינו גבנה ואברה כך שומר חנם אינו מ' מחיי' בחייב סלו דהיינו פסיע' ותפס סכועה מפני ספרטה ראסונה בשומר חנם ואין ב' בראסונה אלא סבועה סנגבנה או אברה ובאותה דחיוב גבנה אומר דנשא סכר אינו נשבע דכאנכ' ושומר חנם אינו משלם בפסיע' וכן מוכח בס' החובל בהוא ארכי' סל כר' דהיא לכומבדיתיא אפקדי' רב יוסף גביה הוא גבר' פשע בה' אתו גבני גבנו ובעא למיכטריה משו' רכתיב לסמור ולא לחלק לעניים סממע סממעטו מכח זה הפסוק להפטר אפילו ב' בפשיעה והת' ט' הוי לרב יוסף דאמר שומר אבדיה ט' הוי בההיא הנאה דלא בעי למיתב ריפתא לעני' והוה מצי למיתבי נמי ט' אינו משלם בגבינה והוה מצי למימ' מי דסול אינו משלם אם כאנכ' או אפילו כ' נגב דהא איתקם לסומ' סכר הילכך אם סאל ונשקף פטור וכן בכה ועיין בסומ' פ' במכו' עשה וכן פסק רבינו יואל הלוי כרברי התו' עכ"ל :

וכן כתב בכה' בס' הר' יוסף אבן מינש אמנם בידוש דדים כו' יתן איש אל רעהו עד סתהיא תביעה וכתביה סוין בגדול :

סתקנו מסיכה בלקוחות וכו' מימרא רברי אלעזר בהסואל ותיבא כדרך בנשוא סכר וכן בנשוא סכר וכן סמתחייב השומר מסעת מסיכה ולא קודם : האומר

הלכות שבירות

מגיד משנה

האומר לחבירו שמור לי זה ואמר לו הנח לפני וכו' משנה פרק המוכר את האומנין וכתב הרשב"א ז"ל ואם תאמר וכו' והוא אמרינן כדרך שתקנו מטבח

מחבירו עליו הראיה ואפילו שומר חנם לא הוי וכן בהלכות ודית הדי הבית לפניך בהזבח:

אבל מחירים וכו' כל מקום שתראה בדברי רבי חסד בדיני המזון הוא מתקן הגאונים ז"ל שתקנו חסד סתם בדברי רבם ולא נזכר כלל בגמרא:

אחד המפקיד וכו' דין זה מוכח מכל הפוסקים ז"ל שדין שבועת השומר היא אפי' בלא עדי פקדו שלא בדברי הסוגו פבראם כל הנשבעין לפי שאין עיקרית וכבר הכריחו כן אבל מה שכתב רבינו שאין אומרים מגו ל

לפטור משבועת והוכחה בסוג מקום בעולם אין מגופוטור משבועת זה דעת ר"ח ז"ל והרב אבן מיגאש ז"ל וזה דעת רבינו מאיר הלוי ז"ל אבל יש מהמפרשים ז"ל שנחלקו עליהם ואומרים שבמקומות אחרים חוץ משבועת השומרים אמרינן מגו ל לאיפטורי משבועת והדברי עתיקי אפילו היה הדבר הסתור וכו' פירוט זה וכו' גם זה נמשך

בזה אחר דעת רבו אבן מיגאש ז"ל שכתב כן בשבועות פרק טבועת הדיינים ומחלוקת היא בין הגאונים ז"ל שיש מי שסובר שצריך שתי כסף מסוג דכסף או כלי דמיניה ולפניו שתי כסף בשבועת השומרים כת' ודעת אבן מיגאש ז"ל היא שאין צריך דהעבד דכתיב בגבי שומרי ערוב פרסיות כתוב כאן ואינו אל בטענת מורה מק"ד ודעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל כדברי האומ' שצרכים שתי כסף ועוד כתבאר זה סוף מהלכות טוען כטוען: ואין אחד מן השומרים וכו' מוסכם מהגאונים ומבואר בבבא קמא פ' הגוזל עצים דלא כרמי בר חמא דאמר שאין השומרים צריכים כפירה במקצת והורה במקצת לא כדברי חייא בר יוסף דאמר ערוב פרסיו כתוב כאן כדאיתא התם ומבואר בהלכות שם וכן מוכיח בבבא קמא דאמר את הבית שאפי' טען כאכס הכל חייב טענה מן התורה: מתנה שומר חנם להיות פטור וכו' משנה פרק המוכר את הפועלים: וכן מתנה בעל הפקדון וכו' בדברית שם ומה שכתב ואין צריך הקין פסק כרמי יוחנן שאמר שם כן וכן בהלכות: טען זה שהיה שם תנאי וכו'

האומר להכריז שמור לי זה ואמר לו הנח לפני הריוה שומר חנם אמ' לו הנח לפניך או הנח סתם או שאמר לו הריוה הבית לפניך אינו לא שומר חנם ולא שומר שברואינו חייב שבועת כלל אבל מחרים על מי שלקח הפקדון שלו ולא יחזירו לבעליו וכן כל כיוצא בזה אחד המפקיד או המשאיל או המשכיר את חברו בעדים או שלא בעדי דין אחד יש להם כיון שהורה זה מפי עצמו ששמר לו או ששאל ממנו הריוה נשבע ש שבועת השומרים שאין אומרים מגו לפטור משבועת אלא לפטור מלש"מ אפי' היה הדבר השאל או המופקד או המושכר שזה פירוט הריוה שומר נשבע עליו ואין אחד מן השומרים צריך להודייה במקצת:

מתנ' שומר חנם להיות פטור משבועת והשואל לחי' פטור מלש"מ וכן מתנה בעל הפקדון על שומר חנם או נשוא שבר ושומר להי' חייבין בכל כשואל שכל תנאי ב כממון או בשבועתו של ממון קיים ואין צריך קנין ולא עדים טען זה שהיה שם תנאי והשומר א' לא היה שם תנאי נשבע השומ' שבועת השומרים ומגלגל בה שלא היה שם תנאי טען שהפקיד אצלו וזה אומ' לא אמרתי אלא הנח לפני ולא נעשיתי לו שומר נשבע הסת' שלא קבלו אלא בדרך זו וכולל בשבועתו ש שלא שלח בו יד ולא אברו בידים ולא בגרם שגרם לו שיהיה חייב לשלם זה אומ' השאלתיך או השכרתיך או הפקדתיך והלה אומ' לא הוי דבר מעולם או שאמר כן היה אבל החזרתיך ונסתלקה השמירה ולא נשארה בינו תביעה הרי הנתבע נשבע שבועת הסת' ונפט' ברא בשלא היה שם שטר אבל אם הפקיד או השכיר או השאיל

בשטר ואמ' לו החזרתי לך הרי השומר נשבע בנקיטת חפץ מתוך שיוכל לומר שומר חנם שנגב או אבד והשואל מתח' בשעת מלאכה נאמן לומר החזרתי וכשם שאם טען שנאנס נשבע מן התורה בנקיטת חפץ כך אם טען החזרתי ישבע בעין של תורה הואיל ויש שם שטר ביד התובע במה דברים אמורים בשוהיה השומר יכול לטעון לומר נאנס ולא נצריך אותו להביא ראיה על טענתו אבל אם היה חייב להביא ראיה על טענתו כמו שיתבאר אינו נאמן לומר החזרתי אלא ישבע בעל השטר בנקיטת חפץ שלא החזיר לו וישלם: אין

זה פשוט שנגזל טבועה הוא מראויתא ובכמה מקומות כתבאר: טען כאכסו אבל בטוען לא הפקדתני או לא נעשיתי שומר או החזרתי שכל אלו טענות שהמפקיד יודע בהן כמו הנפקד חייב שם חובט טבועת הדין: זה אומר שהאלתיך וכו' ככתב' כתבאר זה שכל שאינו מורה מקצת בטענות אלו הוא פטור משבועת התורה ובכמה מקומות בתלמוד כתבאר זה: במה דברים אמורים בשלא היה שם שטר וכו' ופירוט ודין השטר הוא בעיה ופשוט רב חסדא כוף המוכר את הבית שכתב' לומר החזרתי ובשבועת התורה ומבואר שם הטעם מגו דאי בעי אמר כאכסו זה מוסכם: במה דברים אמורים בשוהיה השומר וכו' אבל אם היה חייב להביא ראיה על טענתו כמו שיתבאר פירוט יתבאר בראש פירק' שליש' שבנתיקת רואין ועדי' מכויין

מגדל עז

האומ' לחבירו שמור לי עד וכו' כל כיוצא בזה תחלתו במציעא פרק המוכר את האומנין וסופו כ' הזהב והחרס תקנת הגאונים ז"ל: אחר המשאיל או המפקיד עד צרי' להודייה במקצת פרק השואל ופרק שבועת הדיינים ופרק המפקיד ופרק קמא דמציעא ובשבועות פ' שבועת הפקדון: מתנה שומר חנם עד ונפט' פרק המוכר את הפועלים ובתשובת הגאונים ז"ל הסכימו כן: ברא בשלא היה שם עד ביד התובע בבבא בתר' פ' המוכר את הבית מוכיח כן ואיתא פ' כל הנשבעין וכן הורה ר"ת ז"ל וכן כתב הר"ם מקובי ז"ל מדעת רבותי בעלי התוספות ז"ל: ברא בשוהיה השומר יכול לטעון ולומר כאכסו וכו' עד וישלם

כדאיתא בההב:

פרק הפועלים

פ' הגזל קמא

כתב

הראב"ד ז"ל והוא דאמר ליה אסתבע לי סלא ה החזרתי לך אבל אכף לכתחילה זיל שלים אמרינן ליה עכ"ל: ואני אומר גם בזה כי דברי ר"מ ז"ל תלמוד עריך הוא בבבא בתרא פ' המוכר את הבית וגם בפ' המוכר את האומנין פסקו כן רבותינו בעלי התוספות הלכה כאיסי וכדאיתן רבא גבי ההיא חביתא דאיתגבר בריסקת' דמחוזא וגם הר"ם ז"ל מקובי כתב כן ומה שכתב הראב"ד ז"ל הוא סבל מקצת המפרשים ז"ל ונראה הוא אבל כבר הקדמתי כמה פעמים שאין לו לר"מ ז"ל עסק בזה החבור לא לקצר לסוף הגמרא ולכך קראו משנה תורה: אין

מכויין

מזוין שאינו כחמץ בטבע ובאורו כד אם היה הפקדון בטור אינו כחמץ לומר החזרתי וזה החלוק אף על פי שלא נזכר בפירוש בגמ' פטונו הוא פהרי בזה הצד אין כחמץ מכלל ואם כן פטונו הוא שלא יהיה כחמץ לומר החזרתי פהרי הטעם שאמרו כחמץ אינו חלל במגו וכל זמן שאין עם מגו ודאי אינו כחמץ ופטונו הוא ומה שכתב בלא יטבע בעל הטור בקיט' חפץ וכו' בהשגות א"א והוא דחמ' ליה איש' עב' ל' סל' החזרתי לך אבל חפץ לכתחלה אמר' ליה זיל טלס ליה עב' : דמה זה למלוה את חברו בטור וטנן הלוה ואמר פרעתיך שאומר' ללוה לך טלס ואם טען הלוה ואמר ישבע לי בטבע המלוה כמו שיתבאר ראש פרק יד מהלכות מלוה ולוה וכו' הוא ורבנן קצר בכאן : אין לך מי שטעב מתוך שיכול לומר וכו' כי הכונה היא בטבעין וכטורין ולא בטבעין והטו' וכו' כסתלק' ההשב' דוראין יט' בטבעין וטול' מדין מגו פהרי טבע בנקיטת חפץ והוא המלוה על המטכס פהרי כחמץ עד כדי דמיו ובטבעיה כמו שנתבאר פרק רביעי מהלכות טוען וכטען אבל דין זה הוא בטבע וכפטר והכרח הוא שלא יהיה זה אלא ב בטור סכר פהרי כטור במגו לפי שכל שאר הכופרים בכל אין בהם מחויב טבעיה מן התור' אלא הטומרי' בטבעיה כחמץ ופטונו ה' :

פרק שלישי שומר
 טענן שכאנס אונס גדול וכו' מפורש בגמרא סוף הסוכר את ה האומן כחמץ בן יהודה והכריחו כן בהלכות בבבא אור' אבל אם טען שכאנס וכו' גם זה פטו ומבואר טס : מעשה באחד שהעביר חבירו כחמץ מעשה טס : המעביר חבית ממקום למקום בטכר וכו' זה מבואר בטענה ה ההלכות טס ועקר : ועוד תקנו טר' זה וכו' הו' חל' ומשאו זה גדול לגבי אחר וקל לגבי טס הרי הוא כאנס וכו' מפורש בגמ' תקין רב

אין לך מי שנשבע מתוך שיכול לומר כך וכך וישבע בנקיטת חפץ אלא השומר בלבד שיש עליו שטר אבל שאר כל הנשבעין בדין מתוך שיכול לומר אינן נשבעין אלא הסת' :

פרק שלישי שומר

שטען שנאנס אונס גדול כגון שבורד ימתח אם נאנס במקו שהער' מצויין שם מצריכי אותו רא' על טענתו שנאנס ויפטר אף משבועת שומרים ואם לא הביא ראיה ישלם שנאמ' אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא במקום שאיפשר להביא ראיה אין שם שבועת אלא או יביא ראיה או ישלם אבל אם טען שנאנס במקום שאין העדים מצויין שם אין מצדיקין אותו ראיה אלא ישבע שנאנס ויפטר ואם הביא עדים שלא פשע בה נפטר אף מן השבועה מעשה באחד שהביא חבית של יין בשכר ושברה בשוק א' ההוא חבית' דאיתבר בריסתק' של מחווא ובאו לפני חכמים ואמרו דמחוא אתו לקמיה דרבא כו' : שוק זה שטענת שנשברה בו חבית בני אדם מצוין שם או תביא ראיה שלא פשעת אלא נתקלת ונפלת או תשלם דמיה וכן כל כיוצא בזה : המעביר חב' ממקום למקום בשכר ונשברה דין תורה הוא שישלם שאין זה אונס גדול והרי השבירה כגנבה ואברה שה' חייב בהן אבל תקנו חכמי' שיהיה חייב שבועה שלא פשע בה שאם אתה אומר ישלם אין לך אדם שיעביר חבית לחברו לפיכך עשו בו שבירת החבית כמיתת' הבהמה ו וכ' הלכ' כר' מאיר ואע"כ שחכמי' ושברתה ועוד תקנו בדבר זה שאם חלוקים עליו ימ' משמע טס טרבי יוחזק ורבא כופרים כמותו טה :

אין לך מי שנשבע מתוך שיכול לומר כך וכך וישבע בנקיטת חפץ אלא זה השומר בלבד שיש עליו שטר אבל שאר כל הנשבעין בדין מתוך שיכול לומר אין נשבעין אלא היסת עכ"ל המטכס לדעת הגאונים אלא

ואני אומר ומאחר שהוא אינו מורה לגמרי וגם רמ' זל חולק עם הגאונים זל ורבי' עומדים בטענתם מפני מה מקשה על רמ' זל שהוכיחו מן הכלל הזה וטמא געות סופר הוא בהטעות שהוסף ו'ו ב בתיבת והא איכא והוא זל לא אמר אלא איכ' ולא בא אלא לגלות דעתו בדין הכזכר טכס מנהגו בכל אלו ההטעות בכמה מקומות :

פרק שלישי שומר

טענן כו' עד ואם נשברה מירו מ משלם הכל **כתב** הר"ב את זל הוא כותן הפטיע' בעבור הכבדות ואינו סבור שאין הפטיעה אלא בטכיל הקלות פהסתקל במש' הקל פושע ה' עכ"ל : **ואני** אומר עיקר אלו ההלכות כולן במציעא פ' הסוכר את האומן ומחלוקת זה שכתב הר"ב זל בטעם הנתקל אין זל כי דעת רמ' זל מפני הכבוד הוא וכמו שפ' בלשונם שהעתיקתי ואחטט כטעמו קבלנו ועל דעתו עמדנו : הסבל שטיבר חבית טל יין לחנוני וכו' החזירו לו בשאר הימים עד וכן כל כיוצ' בזה **כתב** הר"ב זל לא כהיר להו' ליה לאפלוגי כמי' בהא בין דהל' חמרא או לא עכ"ל : **ואני** אומר עד כמה כירוכלא ליחסיב וליזיל דרך רמ' זל גם בזה עיקר ההלכות כרברין פרק הפנאל ומה שכת' הר"ב זל ביאור הוא וסבר' מתקנות לפי מנהג המקומות ורמ' זל אין לו עסק בזה החבור בסבר' רק לקצר סדר הגמ' בטפה ברורה : רועה

חייב הכי דרדו באגרא ואתבר טיטלס פלגא מאי טעמא כפיט' לחד וזוט' לינרי דמי לאונס דמי לפטיעה והטעם לרברי הרב לפי שלא היה להם להתחבר טניהם ולא לשאת אלא משאו טכל אחר יכול להעבירו לבדו וכיון שמשאו זה ככר אבל כל אח' מהם היה בדין שיטלמו הכל וכיון שהוקל לפניהם היה כדי שיהיו פטורין ולפיכך משלמין מחכה זה דעתו זל לפי מה שביאר הטניה : נשברה במקום שאין העדים וכו' זה כמשך אחר האמור למעלה : מכאן אתה למד שהאחר שהעביר וכו' זו סברת רבנו ומבואר הוא לפי שטענו' זל פהרי מחייב בטכיל הכבדות אבל בהטעות בעבור הכבדות ואינו סבור שאין הפטיעה אלא בטכיל הקל' שהנתקל במש' הקל פושע הוא עכ' : וטעם אחרת יש בדבר והוא מפרשים שפרטו שלא דברו בטענה' שניהם ביחד אלא אחד לבר ה' הוט' וכן פ' ש' זל אגרא מוט כפוף באמצעיתו וכותנו על כתפו וטעם שכי בדין שכי ראשין ומש' ככר כוט' משלם פלגא פועל שקבל עליו להוליך חביות ממקום למקום וכשאין באותו מוט וכשבר משלם חט' כפיט' לחד ולא היה לו להטעין לבדו וזוט' לתרי דכיון דאין ראוי לטני משוחות דרך בני אדם להתחוק ולהטעינו לאחד הילכך דמי' כמי' לאונס עכ"ל והרשב"א זל כתב דמי' לאונס דמי' לפטיעה פי' דמי' לאונס משום דמתקל כעין אונס לפטורו ובטבעיה משום התק' דמי' לפטיע' מפני שמש' יותר על מש' ובפושע לא תקנו וטעם אחר וטעם אחר בדין שכי פטיעה ופטורם משום תקנה ממחכה עכ"ל ולפי פ' ש' זל אתה למד שכל זמן שאין במשוי כרי שכי בני אדם ונשאו אחר שאינו משלם אלא מחכה וכן כראה דעת הרשב"א זל ולרברי רבנו משלם הכל ולפי דעת ההטעות כראה טהוא פטור מכלום ואינו : **הסבל** טעבר חבית טל יין לחנוני וכתחייב לשלם פי' שהיה בפטיעה או במקום רואים ולא הביא ראיה והרי היא טנה ביום השוק ר'ובשאר הימים ג' אם החזירו ביום השוק חייבין להחזיר חבית טל יין או ישלמו לו ר' והוא שלא היה לו יין למכור ביום השוק אבל אם היה לו יין מחזירין לו שלשה החזירו לו בשאר הימים מחזירין לו ג' ומכין לו בכל זמן וכו' זה כמש' בספריו ולפי זה גרסתו מוחלפת מהגרסא' פלגו והשמוע' כ' היא בפרק השואל אמר' רבא הני שקולאי דתברי חביתא ביומא דשוקא מדרבא ב' חמשה ב' אהררו ליה ביומא דשוקא מהדרי ליה חביתא דחמל' בשאר יומי מהדרי ליה חמשה ולא חמל' לא רלא ה' חמל' לזבני אלא חמל' לזבני איבעי ליה לזבני ומכין להו טירח' ודמי' ברזנית עכ' בספריו והיא גרסת' רשי' זל והמפרשים האחרונים ופירושה כ' אהררו ליה ביומא דשוקא מהדרי ליה חביתא דחמרא פ' ש' זל קודם טיגע זמן השוק טיכול למכרה ביום

ביום השוק שביע רישון ואחריו פרשו ביום השוק ממנו אבל קור' לכן לא שמה תחמיץ בשאר יומי מהררי ליה חמשה פי' אינו מספיק להם בהטבת חבית יין כמותה דהיא חייב טוה אלא הרבע ואיהו חמ' להו אי הו' גבאי ביומא דשוקא חמשה הויה שויה לי שהייתי מוכרה ביום השוק שבער והייתי מוכר הדמים בריוח ולא אמרין דבשאר יומי משלמי ליה חמשה אלא שלא היה לו יין למכור ביום השוק שבער אבל היה לו יין למכור לכל מי שרצה לקנות איך משלמין אלא הרבעה זו הייא טמון המכרשים זל לפי גרסת הפכרים ולפי שטה זו כל זמן שמשלמין דמים איך בין יום השוק לשאר הימים דבר ואין בהם חלוק אלא שביום השוק נפטרין בהטבת יין כמותו ובשאר ימים כריכין לשלם דמי' ולא יין ופי' הר"א זל דכי משלמי חמשה דוקא בשבירה ביום השוק אבל אם שברה בשאר ימים אינן משלמין אלא ר' כטעת הנזק וכפ' פל רבנו יהונתן זל וכן הסכי' הרשב"א זל וברסת רבנו בשאר יומי מהררי ד' וכפ' היא במקצת נוסחי ההלכות והכונ' שהם יש להם לשלם לו חבית יין לפיכ' כל שמשלמי דמים רואין כמה היא טוה בטעת החורה אם ביום לאשון כותכין דמי טוהיה ביום ההו' לפי שאם ישלמו חבית יין כח טוה' לו יין למכור היה מוכר ומקבל דמים כשהם מחזירין אותה בשאר ימי' אם היו מחזירי' יין היו נפטרין כל האס' ביין כשהם מחזירין דמים מחזירין בשווי שאר הימים זו היא סברתו זל: רועה טוה' זאבים וכו' משנה פרק השוכר את הפועלים ומה שכתב ר' ח' בטעת משלמת זאבים וכו' כתיב ודלא כל יהודה: היו טני זאבים הריוה אונס במשנה: שני כלבים וכו' במשנה: אפי' בילו משתי רוחות כתיב דלא כר' מאיר: היו חתך על טנים וכו' זה לא נזכר טס טפי אבל מדקאמרין טנים אינו אונס משמע דיתיר היו אונס דלא לל למירו כלבים סתם: ליסטים מזויין וכו' במשנה הליסטים הריו זה אונס ופרך נגמ' ואמאי לוקי גברא בהרי גברא חתך רב בליסטים מזויין: חיה רועה מזויין וכו' זו בעיא דלא אפטיטטס ולפיכך כתב הריו זה אונס להקל

רועה שבאו זאבים וטרפו ממנו אם היה זאב אחד אין זה אונס אפי' בשעת משלחת זאבים ואם היו שני זאבים הריו זה אונס שני כלבים אינן אונס אפילו באר משתי רוחות היו יתר על שנים הריו זה אונס ליסטים מזויין הריו זה אונס ואפילו היה הרועה מזויין ובא לו ליסטים אחד מזויין הריו זה אונס שאין הרועה מוכר נפשו בליסטים הארי והריוב והנמר והברדלס והנחש הריו אלו אונסים בזמן שבאו מאליהן אבל אם הוליכו למקום גרודי חיות וליסטים אין אלו אונסים וחייב לשלם: רועה שמצא נגבו והתחיל להתגרות בו ונהראותו שאינו חושש ממנו ואמר לו הריו אנו במקו' פלוני וכך וכך רועי' אנחנו וכך וכך בלי' לחמ' יש לנו ובא אותו הליסטים ונצחו ולקח מהן הריו הרועה חייב שאחד המוליך את הבהמ' במקום גרודי חיות וליסטים או המביא את הליסטים בהתגרותו למקום הבהמה: רועה שהיה לו להציל הטרפה או השבייה ברועים אחרים ובמקלות ולא קרא רועים אחרים ולא הביא מקלות להציל הריו זה חייב אחד שומר הנס ואח' שומר שוכר אלא ששומר חנם קורא רועים ומביא מקלות בתנאי לא מצא פטור אבל שומר שוכר חייב לשכור הרועי' והמקלו' עד כדי דמי' הבהמ' כדי להציל וחוזר ולוק' שכר' מבעל הבית ואם לא עשה כן והיה לו לשכור ולא שכר הריו פושע וחייב: רועה שטען שהצילתי על ידי רועים בשכר נשבע ונטול מה שטען שאינו יכול לטעון אלא עד כדי דמיהן ויכול לומר נטרפ' וישבע בנקיטת חפץ ברין כל הנשבעין ונטולין: רועה שהניח עדרו ובא לעיר בין בעת שדרך הרועי' להכנס ובין בעת שאין דרך הרועים להכנס ובאו זאבים וטרפו ארי ודרם אין אומרים אלו היה שם היה מציל אלא אומדין אותו אם יכול להציל על ידי רועים ומקלות חייב ואם לאו פטור ואם אין הדבר ידוע חייב לשלם: מתה הבהמ' כדרכה הריו זה אונס והרועה פטור סגפה ומתה אינו אונס תקפתו ועלתה לראשי צוקין ותקפתו ונפלה הריו זה אונס העלה לראשי צוקין או שעלת מאליה והוא יכול למנועה ולא מנעה אף על פי שתקפתו ונפלה ומתה או נשברה חייב שכל שתחלתו בכש עה וסופו באונס חייב וכן

פרק הכועלים
פרק הכועלים
כתב הר"א זל דבר זה צריך פי' שאינו משלם כל דמי הבהמו' אלא מכסין לו הסכר שהיה צריך לשכור הרועים להציל ואם אותו הסכר עולה עד כדי דמיהן חומדין כמה אדם רוצה ליתן ולא יטרח לקבו' בהמו' יסות כלה וישלם לו החומר עכ"ל: ואני אומר יישר כחו טהוסף לשרט על פירוט כדי דמיהן שכתב רמ' זל כפי ההלכה פרק השוכר את הפועלים וכן כתב הר"ם זל מקובי מדעת רבותינו בעלי התוספות זל: רועה שטען שהצילתי כו' עד כדין כל הנשבעין ונטולין זה מוכנס כשאר דיני התלמוד התלוים ב בטענות מן הראשונים טע: רועה שהניח עדרו כו' עד סוף הפרק פרק השוכר את הפועלים וכו' המפקיד: פסקר

פרק הכועלים

שהיה לו לתקפה ולא תקפה אבל ר' פירש דאכפילה קאי שהיה לו לתקפה שלא תפול הא אם אין יכול לתקפה פטור ואין חלוק בין העלה בין עלתה והא דרקט ברישא עלתה ובסיפ' העלה לזווי' פירש דאכפילה קאי שהיה לו לתקפה

על השומר וכן בהלכות: הארי זה רוב והנמר וכו' חיותי וכו' משנה כלפונה טס: רועה שמתא נגבו וכו' בעיא דאפטיטטס: רועה שהיה לו להציל הטרפה וכו' בגמרא טס שומר שהיה לו לקדם ברועים ובמקלות ולא קדם חייב שומר חכם בחכם ושומר שוכר בשוכר ועד כמה עד כדי דמיהן פי' של בהמות והיון מזיכו בשומר שוכר שחייב באונסין קטר' שפירע שומר שוכר שוכר הרועים משלנו והיו תמיהם על זה ופריק דהדר שקיל דמיהן מבעל הבית אמר ליה רב פפא לאטי הו הכי מאי כפקא ליה מיהה פי' כיון שבעל הבית חוזר ומשלם כדי דמיהן מה מרווח בהצלה והלא ברמיהן היה מוצא ליקח אחרות כמותן ופריק כפקא ליה מיהה לכושרא דחיותאי כושר הבהמות שמכירין בהן ומלמדות בביתו אינו נטור חת יתירא שלא יצטרך לחזור ולקנות בהמות וכל זה בהלכות כלשון הגמרא: אבל שומר שוכר וכו' כבר כתבאר זה: ואם לא עשה כן והיה לו לשכור ולא שכר הריו זה פושע וחייב טאיכו משלם כל דמי הבהמו' אלא מכסין לו הסכר שהיה צריך לשכור רועי' להציל ואם אותו השוכר יעלה עד כדי דמיהן רוצה ליתן ולא יטרח לקנות בהמות ופות כאלו וישלם לו החומר עכ"ל: וה"מבין זל כתב כראה דשומר שוכר שהיה לו לקדם ברועים ובמקלות בשוכר ולא קדם דאינו משלם את כולה אלא מכסין לו סכרן ויהי לו לא היה יכול לקדם אלא בכדי דמיהן אינו משלם אלא שומת כושרא טל בהמה אינו כמי דמי טורחא וצ"ע עכ"ל ונראה דברי הר"א זל שכבר הרין בפשוט שמכסין לו הסכר והרעת כותכת כדבריו ואפטר טאף רבנו סובר כן וקצר לפי שכבר באר שהסכר משל בעל הבית: רועה שטען שהצילתי על ידי רועים וכו' זה כלל לכל המוציין ברשו' טהן כשבעין ונטולין וכן כתב ר"ח זל בכתובות פ' האשה גבי מתני' שסכיכו המוציא הוציא על כסוי חשתו הוציא ולא אכל ישבע כמה הוציא ונטול זה לטוב מיהא שמעינן דכל היכא דחיהו ידע והאי לא ידע כשבע חיהו ידע ושקיל וה"מ בעושה ברשות עכ"ל רועה שהניח עדרו ובא לעיר וכו' בריתא טס בהשוכר ומה שכתב בין בעת שדרך הרועים ליכנס הוא כשומר שוכר וכרב חסדא ורבה בר רב הונא דאמרי התם להכי יהבי ליה אגרא כי הוי דלטור טטירותא מעליתא וכן פסקו בהלכות ולפי סברתם דין הבריתא הוא אפילו בעל בעדיכא דעיילי איכסי ודוקא בשומר שוכר אבל בשומר חכם שכתב בעת שדרך הרועים ליכנס ודאי פטור טחי' זו פשיעה וכן כתבו הרמב"ם והרשב"א זל ופשוט הוא: מתה הבהמה וכו' משנה טס: סגפה ומתה וכו' משנה כלפונה סגפה ומתה אינו אונס ופרטי' זל ענה ברעב או העמידה בקיץ בחמה ובחורף בצנה לענות כשם מתרגמין לסגפא כשעל ופי' אינן שלטון המשנה אינו אונס לאו למימרא אונס לא היו ופשיעה כמי לא היו ושומר שוכר חייב ושומר חכם פטור אלא אפילו שומר חכם כמי חייב רפשיעה היא ואידי דתנא רישא מתה כדרכה הריו זה אונס תנא סופא סגפה ומתה אינו אונס זה פשוט ויש מי שכתב שחדש המשנה הוא שאם עכה יום אחד ומתה אחר חרש או טבה טהוא חייב שאינו יכול ליטבע טלא מתה בפשיעתו שמה ביותו יום טענה נולד בחחר מאיבריה הפנימים חולי שממנו מתה אחר זמן רבניו יהונתן זל: תקפתו ועלתה לראשי הצוקין וכו' לשון המשנה טס ע"תה לראשי צוקין ונפלה חונס ופרטי' זל אוקימנא בהמפקיד שתקפתו ועלתה ונפלה ויף על גב דההיא חוקמת דהמפקיד חיות עביר' חליבה דאבי' דלית הלכת' כותיה כבר האריכו הרמב"ם והרשב"א זל להעמיד דברי ההלכות דאליבה דהלכתא קושטא היא לכולי עלמא ועקר ופירוט צוקין חדים ובהים ופירוט תקפתו שחזן בה והיא חזקה ממנו: העלה לראשי צוקין משנה טס: או טעלתה וכו' כבר כתבאר זה ואין זה בשומר חכם אלא דוקא בשומר שוכר שיש לו לשומר שמירה מעולה וכן כתבו זל: אע"פ שתקפתו ונפלה וכו' ודוקא נפלה אבל מתה טס כדרכה פטור דמיה דפשע בה ויכיה לטגס ומתה כדרכה שיתבאר בהמו' וכן מפורט פ' המפקיד: וכן

פרק חמישי השוכר

את הבהמה וחלתה וכו' ברא בשכרו לשאת עליה משא וכו' ה"אבר ז"ל אכפתותיה קאי עכ"ל עיקר אלן ההלכות במציעא פל השוכר

ובל הדברים בשוכרי סתם וכו' פשוט מהכל הולך אחר המכהג בבינוא בזה וכן אמרו בשכירות פועלין:

פרק חמישי השוכר

את הבהמה וחלתה או כשתטות וכו' מטעם בהשוכר את האומנין

השוכר את החמור והבריאה או שכעסית אנבריא חומר לו הרי שלך לפיכך ומפרט בגמרא הבריאה שהתלעבו רגליה וזהו חלת שהזכיר רבנו וכן כשתטה מפרט בבריאה פס: אם כלקח דרך הליכה וכו' לשון רבנו כלסוף הגמל דאמר שמואל התם בין אנבריא חזרת בין שאינה חזרת אם כדרך הליכה כטלה אומ' לו הרי שלך לפיכך ואם לאו חייב להעמיד לו חמור ופ"ח ז"ל אם פגעו בה דרך הליכה ואלו לא פגעו בה לא היו מחפשי אחריה ומכאן והאנסיה פטור ואם לאו מ מחמת המסכ' הוא שאפילו היתה בביתו מטעם היו נוטלין אותה ולפי המשכיר חייב להעמיד לו חמור עכ' ור"ס ז"ל פירט בדרך אחרת: וחייב ליתן לו שכרו מפלס זה שלא כדברי הר"א ז"ל והר"ש ז"ל שהסכים לדבריו שה"א ז"ל כתב דלענין תביעת המשכיר על השוכר בלבד קאמר שאף על פי שהזכיר לו חמור סתם אינו יכול לתבעו מ טעמיה לו חמור אחר אבל לענין הסכר כח"ל לי שלא יטול אותו משני סאיכו יכול להשתמש בו כראוי ועוד לשמואל אנבריא שאינה חזרת פ"ט מלאכה ארוכה שאינה חזרת לכמה ש"ל: איך יתבע ממנו שכר והוא אינו יכול להשתמש בה עכ' ולזה הסכים הר"ש ז"ל והשת רבנו בחלתה או כשתטות פ"ט פ"כ ל להשתמש בה על ידי הדין כותן לו שכרו וכן באנבריא שאינה חזרת א"ח שברך הליכה כטלה

זה השוכר מעכב מפני שאפשר לו לקנות בכל מלון ומלון לפיכך אם אין שם מ"אין יקנה מניח עליו מוונותיו ומוונות בהמתו של כל אותה הדרך יכול אלו הדברים בשוכר סתם ובמקום שאין מנהג ידוע אבל במקום שיש מנהג הכל לפי המנהג:

פרק חמישי

השוכר

את הבהמה וחלתה או נשתטית או לקחה לעבודת המלך אע"פ שאין סופה לחזור אם נלקחה ר"ד הליכה הרי המשכיר אומר לשוכר הרי שלך לפיכך וחייב ליתן לו שכרו משלם: ברא בשכר לשאת עליה משאוי שאפשר להשליכו בלא הקפדה אבל אם שכרה לרכוב עליה או לשאת עליה כלי זכוכית וכו' צ"ע בהן חייב להעמיד לו חמור אחר או בהמה אחרת כאותה ששכר ואם לא העמיד יחזיר השכר ויחשוב עמו על שכר כמה שהלך בה מתה הבהמה או נשברה בין ששכרה לשאת בין ששכרה לרכוב אם אמר לו חמורה סתם אני משכיר לך חייב להעמיד לו חמור אחר מכל מקום ואם לא העמיד יש לשוכר למכור הבהמה וליקח בה בהמה אחרת או שוכר בהמה ברמיה אם אין בדמיה ליקח עד שיגיע למקום שפסק עמו אמ' לו חמור זה אני שוכר לך אם שכר לרכוב עליה או לכלי זכוכית ומתה בחצי הדרך אם יש ברמיה ליקח בהמה אחרת יקח ואם אין ברמיה אפילו ברמיה כולה עד שיגיע למקום שפסק עמו ואם אין ברמיה לא ליקח ולא לשכור נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו עליו אלא תרעומ' שכרה למשא הואיל ואמ' לו חמור זה ומת בחצי הדרך אינו חייב להעמיד לו אחר אלא נותן לו שכרו של חצי הדרך ומניח לו נבלתו: השוכר

עד חלה תרעומת חומר ואני חומר

את האומני' ופירוש זה סב' היא ואנו חין לנו כן כי מה לי כשטית מה לי חלתה או כלקחה ל לעבודת המלך מאחר שזכוכית לפל ולטעון דין סוה בבלי זכוכית כשטית התלמוד וכמו שכתב ר"מ ז"ל לפיכך בסמוך: שכרו למשא הואי וחמ' לו וכו' עד ומיח' לו כבלתו כתב הר"א ז"ל חין לזה שרש ועקף שאין הפרש בין ר רכיבה לשאר משא ולסוף ההלכות הטענתו שראה שם לרכוב ולאו מ מרוקא קטג לה עכ"ל: ואני חומר גברא רבה דראיין וגמיר שמעתא מפמייה דרביה אמרי' לסוף ההלכו הטענתו וכי על לסוף הכפר סמך והל"ח מפי רבנו שמעונג לסוף התוספתא ולא לסוף המחבר ועוד הוא עיקר הני פסקי פרק האומנין הוא ותלמודא קאמר נהדיה לרכוב שני וחומר רב כפח כלי זכוכית לרכוב רמי א למא רכיב וכו' זכוכית לבר ושאר משא לחור זה פשוט בעיני ולבי חומר לי כי הטענה זו לא כתבה ה הר"א ז"ל: השוכר

עד שיגיע למקום שפסק עמו ואם אין ברמיה לא ליקח ולא לשכור נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו עליו אלא תרעומ' שכרה למשא הואיל ואמ' לו חמור זה ומת בחצי הדרך אינו חייב להעמיד לו אחר אלא נותן לו שכרו של חצי הדרך ומניח לו נבלתו: השוכר

אני שוכר לך אם שכר לרכוב עליה או לכלי זכוכית ומתה בחצי הדרך אם יש ברמיה ליקח בהמה אחרת יקח ואם אין ברמיה אפילו ברמיה כולה עד שיגיע למקום שפסק עמו ואם אין ברמיה לא ליקח ולא לשכור נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו עליו אלא תרעומ' שכרה למשא הואיל ואמ' לו חמור זה ומת בחצי הדרך אינו חייב להעמיד לו אחר אלא נותן לו שכרו של חצי הדרך ומניח לו נבלתו: השוכר

בהשגות א"א

אומר לו משכיר לשוכר מזלך גרם: ברא בשכרה לשאת עליה משאוי וכו' משאוי לרכיבה לפי שהמשאוי חס תשליכו בשטותיה אותפול באחת הפחתים חין בהשליכתו אבל לרכוב חס תפול תזיקו וכן בבלי זכוכית חס תפול תשברם אבל בחלתה או באנבריא חין חלוק בין רכיבה למשאוי וכן כראה כדבריו בגמרא שלא דמי עכ' אבל הנמצא בהלכות תוספתא השוכר את הפועל וכאחז באנבריא לא יאמ' לו הרי שלך לפיכך לא נותן לו שכרו כמה שעשה השוכר את החמור והבריאה או כשתטות חומר לו הרי שלך לפיכך ברא בשכרה למשאוי אבל שכרה לרכוב עליה חייב להעמיד לו חמור עכ' ולמדנו מזה שני דברי האחר שבבהמה נותן לו שכרו משלם כדעת רבנו הזכר למעלה ואין דיקה כפועל שאינו נותן לו חלה כפי מה שעשה והשני שאפילו בהבריאה שזהו חלתה חס שכרה לרכוב חייב להעמיד לו חמור וכן עיקר שהרי חף בחלתה יש לחוש שמא תפול ותזיקו אבל דין האנבריא כראה שזה דבר סוה ברכיב ובמשאוי וזהו שלא נזכר בתוספתא דין האנבריא בבהמה ר"ע על פי שבקצת נוסחי ההלכות היא כך הוא עיקר שבאנבריא רכיבה ומשאוי טוין: ואם לא העמיד יחזיר השכר ויחשוב עמו על שכרה מה שהיה בה זהו פירוש רבנו למה שאמרו בבביתא חייב להעמיד לו חמור שזו היא הכונה חס רוצה כל שכרו חייב להעמיד לו חמור ופ"ח ז"ל כתב דלענין תביעת המשכיר על השוכר בלבד קאמר שאף על פי שהזכיר לו חמור סתם אינו יכול לתבעו מ טעמיה לו חמור אחר אבל לענין הסכר כח"ל לי שלא יטול אותו משני סאיכו יכול להשתמש בו כראוי ועוד לשמואל אנבריא שאינה חזרת פ"ט מלאכה ארוכה שאינה חזרת לכמה ש"ל: איך יתבע ממנו שכר והוא אינו יכול להשתמש בה עכ' ולזה הסכים הר"ש ז"ל והשת רבנו בחלתה או כשתטות פ"ט פ"כ ל להשתמש בה על ידי הדין כותן לו שכרו וכן באנבריא שאינה חזרת א"ח שברך הליכה כטלה

אומר לו משכיר לשוכר מזלך גרם: ברא בשכרה לשאת עליה משאוי וכו' משאוי לרכיבה לפי שהמשאוי חס תשליכו בשטותיה אותפול באחת הפחתים חין בהשליכתו אבל לרכוב חס תפול תזיקו וכן בבלי זכוכית חס תפול תשברם אבל בחלתה או באנבריא חין חלוק בין רכיבה למשאוי וכן כראה כדבריו בגמרא שלא דמי עכ' אבל הנמצא בהלכות תוספתא השוכר את הפועל וכאחז באנבריא לא יאמ' לו הרי שלך לפיכך לא נותן לו שכרו כמה שעשה השוכר את החמור והבריאה או כשתטות חומר לו הרי שלך לפיכך ברא בשכרה למשאוי אבל שכרה לרכוב עליה חייב להעמיד לו חמור עכ' ולמדנו מזה שני דברי האחר שבבהמה נותן לו שכרו משלם כדעת רבנו הזכר למעלה ואין דיקה כפועל שאינו נותן לו חלה כפי מה שעשה והשני שאפילו בהבריאה שזהו חלתה חס שכרה לרכוב חייב להעמיד לו חמור וכן עיקר שהרי חף בחלתה יש לחוש שמא תפול ותזיקו אבל דין האנבריא כראה שזה דבר סוה ברכיב ובמשאוי וזהו שלא נזכר בתוספתא דין האנבריא בבהמה ר"ע על פי שבקצת נוסחי ההלכות היא כך הוא עיקר שבאנבריא רכיבה ומשאוי טוין: ואם לא העמיד יחזיר השכר ויחשוב עמו על שכרה מה שהיה בה זהו פירוש רבנו למה שאמרו בבביתא חייב להעמיד לו חמור שזו היא הכונה חס רוצה כל שכרו חייב להעמיד לו חמור ופ"ח ז"ל כתב דלענין תביעת המשכיר על השוכר בלבד קאמר שאף על פי שהזכיר לו חמור סתם אינו יכול לתבעו מ טעמיה לו חמור אחר אבל לענין הסכר כח"ל לי שלא יטול אותו משני סאיכו יכול להשתמש בו כראוי ועוד לשמואל אנבריא שאינה חזרת פ"ט מלאכה ארוכה שאינה חזרת לכמה ש"ל: איך יתבע ממנו שכר והוא אינו יכול להשתמש בה עכ' ולזה הסכים הר"ש ז"ל והשת רבנו בחלתה או כשתטות פ"ט פ"כ ל להשתמש בה על ידי הדין כותן לו שכרו וכן באנבריא שאינה חזרת א"ח שברך הליכה כטלה

אומר לו משכיר לשוכר מזלך גרם: ברא בשכרה לשאת עליה משאוי וכו' משאוי לרכיבה לפי שהמשאוי חס תשליכו בשטותיה אותפול באחת הפחתים חין בהשליכתו אבל לרכוב חס תפול תזיקו וכן בבלי זכוכית חס תפול תשברם אבל בחלתה או באנבריא חין חלוק בין רכיבה למשאוי וכן כראה כדבריו בגמרא שלא דמי עכ' אבל הנמצא בהלכות תוספתא השוכר את הפועל וכאחז באנבריא לא יאמ' לו הרי שלך לפיכך לא נותן לו שכרו כמה שעשה השוכר את החמור והבריאה או כשתטות חומר לו הרי שלך לפיכך ברא בשכרה למשאוי אבל שכרה לרכוב עליה חייב להעמיד לו חמור עכ' ולמדנו מזה שני דברי האחר שבבהמה נותן לו שכרו משלם כדעת רבנו הזכר למעלה ואין דיקה כפועל שאינו נותן לו חלה כפי מה שעשה והשני שאפילו בהבריאה שזהו חלתה חס שכרה לרכוב חייב להעמיד לו חמור וכן עיקר שהרי חף בחלתה יש לחוש שמא תפול ותזיקו אבל דין האנבריא כראה שזה דבר סוה ברכיב ובמשאוי וזהו שלא נזכר בתוספתא דין האנבריא בבהמה ר"ע על פי שבקצת נוסחי ההלכות היא כך הוא עיקר שבאנבריא רכיבה ומשאוי טוין: ואם לא העמיד יחזיר השכר ויחשוב עמו על שכרה מה שהיה בה זהו פירוש רבנו למה שאמרו בבביתא חייב להעמיד לו חמור שזו היא הכונה חס רוצה כל שכרו חייב להעמיד לו חמור ופ"ח ז"ל כתב דלענין תביעת המשכיר על השוכר בלבד קאמר שאף על פי שהזכיר לו חמור סתם אינו יכול לתבעו מ טעמיה לו חמור אחר אבל לענין הסכר כח"ל לי שלא יטול אותו משני סאיכו יכול להשתמש בו כראוי ועוד לשמואל אנבריא שאינה חזרת פ"ט מלאכה ארוכה שאינה חזרת לכמה ש"ל: איך יתבע ממנו שכר והוא אינו יכול להשתמש בה עכ' ולזה הסכים הר"ש ז"ל והשת רבנו בחלתה או כשתטות פ"ט פ"כ ל להשתמש בה על ידי הדין כותן לו שכרו וכן באנבריא שאינה חזרת א"ח שברך הליכה כטלה

72

השוכר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך אם אמר לו ספינה זו וכו' כל חלקי דיני הספינה מבוארי' עם בגמרא ובהלכות צבור וצדין ספינה קתם ויין זה

השוכר את הספינה וטבעה לה בחצי הדרך אם אמר לו ספינה זו וכו' כל חלקי דיני הספינה מבוארי' עם בגמרא ובהלכות צבור וצדין ספינה קתם ויין זה

לך ושכר' השוכר להוליך בה יין סתם אף על פי שנתן לו השוכר יחזיר כל השכר שהרי זה אומר לו הבא לי הספינה עצמה ששכרתי' שוקפדה גדולה יש בספינה זו ואני אביא יין מכל מקום ואוליך בה אמר לו ספינה סתם אני משכיר לך ושכרה השוכר להוליך בה יין זה אף על פי שלא נתן לו מן השכר כלום חייב ליתן כל השפיר שהרי אומר לו הבא לי היין עצמו ואני אביא לך ספינה' מכל מקום ואוליכו אבל צריך לנכות כדי הטורח' של חצי הדרך שאינו דומה המטפל בהולכת הספינה ליושב ובטל אמר לו ספינה זו אני משכיר לך ושכרה השוכר להוליך בה יין זה אם נתן השכר אינו יכול להחזירו ואם לא נתן לא יתן שאין זה יכול להביא הספינה עצמה ולא זה יכול להביא יין עצמו שכר ספינה סתם ליתן סתם הרי אלו חולקי' השוכר: השוכר את הכפינה ופרקה בחצי הדרך נותן לו שכר כל הדרך' ואם מוצא השוכר מי שישביר אהיה לו עד המקום שפסק שופ'יש לבעל הכפינה עליו תרעומת וכן אם מכר כל הסחורה שבספינה לאיש אחר בחצי הדרך וירד ועלה הלוקח נוטל שכר חצי הדרך מן הראשון ושכר החצי מזה האחרון ויש לבעל הספינה עליו תרעומת מפני שגרם לו לסבול דעת איש אחר' שערד' לא חורגל בו וכן בר ביצא בזה מכאן אני אומר שהמשכיר בית ל לחברו עד זמן קצוב ורצה השוכר להשכיר הבית לאחר עד סוף זמנו משכיר' לאחרים אם יש בני בית ב כמנין בני ביתו אבל אם היו ארבע לא ישכר לחמשה שלא אמרו חכמים אין השוכר רשאי להשכיר אלא מ משלשלין' שהרי אומר לו אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר אבל בקרקע או בספינה שהרי בעלה עמה אין אומרי' כן וכן אני אומר אם אמר לו ביה לשוכר למה תטרח ותשכיר ביתי לאחרים

קבל כל הסכר והביא ספינה וזה אינו מביא יין איכותו לזכרון וכן בהפך וכן כתב הרמב"ם ז"ל שפילו סכסכות ובעמל' תכחו וכתב אינו משלים מוכיחין מידו וזה לטובו ו דאמרינן בספינה סתם ויין סתם חולקין דוקא בסתם אחר מהם רוב' להסלים אבל זה מביא יין זה אינו מביא ספינה' אם נתן שכר כמי יטול ויזכר מתחת ידו עד כאן:

השוכר את הספינה ופרקה בחצי הדרך וכו' נותן לו שכר כל הדרך זה מבואר בסוגיות הג' אי דלא מסכח לאוגורי כוליה אגריה בעי למיתבליה ופירשו ז"ל ואינו מ מכסה לו כלום שכן ספינה קיימת יכול למר לו אלא הא קאמרינן אינו דומה לספינה סתם ויין זה וטבעה ספינה שמכסה לו לפי שלטם אין הספינה קיימת: ואם מוכר השוכר מי שמשכיר אותה לו כו' ויש לתרעומת

בהשנות א"א

לפי הגמרא בזה טענת ממון יש לו עליו עד כאן: וכן הוא האמת שחייב לו רפסתא דספנתא פי' דריסת הרגל כי כשפורק זה ומוכיח סחורתו וכנס אחר ומכיסם בה משוחו מרעי ליה לספנתא ו מוכרי לה והו' ממון גמור ומבואר זה בגמרא ובהלכות:

וכן אמר מוכר סחורה וכו' זה מבואר בגמרא ובפירוש ההלכות: מכאן אני אומר וכו' סברת הרב ז"ל וראיתך בברה מדין הספינה ולא אמרו שיש לו תרעומת אלא ב בספינה מפני שיש לו לבעל הספינה לדור עם השוכר ולסבול דעתו אבל בבית אפילו תרעומת אין לו וכן הוא בטעמו: וכן אני אומר אם אמר לו בעל הבית לשוכר וכו' גם זה ככח אהל אין לזה ראייה מן התלמוד: ויש

אם לא תרצה לעמוד בו צאו וחינו ואתה פטור משכירותו אינו יכול להשכירו לאח שזה באל תמנע טוב מבעליו עד שאתה משכירו לאחר תניח לזה ביתו ויש

מגדל עז

השוכר את הספינה וכו' עד חולקין הסכר פרק השוכר את האומנין: השוכר את הספינה ופרקה בחצי הדרך וכו' עד עליו תרעומת כתב הר"ח ז"ל לפי הגמ' בזה טענת ממון יש לו עליו

ע"כ: ואני אומר עיקר זאת ההלכה ב

במציאת פרק השוכר את האומנין ומה שכתב הר"ח ז"ל אינו יוכיח רוב' להיות עובר על דעתו וכל ספק כשהוא בעצמו אומר לפי הגמרא מכלל דלפי הפסק אינו: וכן אם מכר כל הסחורה כו' עד וכן כל כיוצא בזה במציאת פרק השוכר את האומנין: מוכח מן חז"ל אומר שהמשכיר בית לחברו עד זמן קצוב וכו' עד ולא יראה לי שרין זה חמת כתב הר"ח ז"ל יש בדרכו אומרי' כן פ"ט בני אדם שמחריבי' הבית בדירתם ע"כ: ואני אומר לידורות ראינו' ומה לידורות אחרוני' הם הם לא כבודות ודעות: בית

פ"ט בני אדם שמחריבי' הבית בדירתם ע"כ: ואני אומר לידורות ראינו' ומה לידורות אחרוני' הם הם לא כבודות ודעות: בית

וכרחה לראיה' פ"ט בני אדם שמחריבי' הבית בדירתם ע"כ: ואני אומר לידורות ראינו' ומה לידורות אחרוני' הם הם לא כבודות ודעות: בית

וכן פירש ר"י אלפס וכן כרחה לראיה:

וכיוצא בזה פסק רבי שמעון ב"ר עקיבא וכו':

פ"ח דתרעומת הוי משו' אשלא יתיר' שכרי' להוציא כלים של ראשון ולהכניסם של שני' אי כמי משום טעמא דבעמוד וכו' וע"כ בתו' ע"כ:

וכן פסק ר"י אלפס וכן כרחה לראיה: וכיוצא בזה פסק רבי שמעון ב"ר עקיבא וכו': פ"ח דתרעומת הוי משו' אשלא יתיר' שכרי' להוציא כלים של ראשון ולהכניסם של שני' אי כמי משום טעמא דבעמוד וכו' וע"כ בתו' ע"כ:

וכן פסק ר"י אלפס וכן כרחה לראיה: וכיוצא בזה פסק רבי שמעון ב"ר עקיבא וכו':

יש ברורנו אומרי כן פירש בגי ארס ממחויבין בית ביריתם עכ: וכל פהם זל יחלקו בין ספיה לאחר לפי שבטלה עמה וישמור מהסוכר הזה לא יחלק לכה ואף על פי כן יפ לו תרעומת ממנו סכוי הדעת אבל בבית שאין בעליו עמו אינו רשאי ומכל מקום טענתם חלושה מאד שהרי זה הסוכר המניח את הזיק יפלוס ואין מכוי הזיק בקרקע שיאמר בו אין זה אינו משכיר לך וכו' מפורט בסוגית הגמרא סוף פרק הסואל ח"ד דהל ליה בית זה וספל אזרח ופרטי זל מזלו סל סוכר גרס וכתבו זל ואינו דומה לחמור זה שאמרנו למעלה לרעת רבינו בספרכו לרכוב ולרעת יתר המפרטי אף בשכרו למשא סאס יפ בדמיו לסכור יסכור מסוס ד דחמור כסמת לזכוי קאי ולקח אחמה סאיין כן בבית סכפל סאיין דרך למכרו: אבל אם סתך וכו' פירוש סלא אמרו סלא בשכפל מאלני סאי המסכיר סבה כנפילתו אבל אם המסכיר סתרו פסיעה סחייבלהעמיד לו בית ובודאי ס סהסוכר מעכב עליו סלא יסתרנו בזמן סכירותו אבל אם עמד וסתרנו וראי חייב להעמיד לו בית ופסו' הוא וכל סכין לפרטי זל ספ' מזלו סל סוכר גרס סאי אספר ל לומר כן בספרכו הוא:

וכן אם חזר אחר שהסכיר וכו' גם זה פשוט סכל המסכיר סבה בענין סהוא חייב להעמיד לו בית: השכיר לו בית סתם וכו' גם זה מפורט סס ומה סכתבוהו סיהיה קרוי בית פשוט הו' ומבואר בהלכו' אבל אם אומר לו בית כזה אני מסכיר לך וכו' גם זה מבואר סס ובהלכות בבואר: המשכיר עליה סתם וכו' מבואר בסוגיית הבית והעליה בבואר: אמר לו עליה זו סעל גבי בית זו וכו' פי' אם אמר לו עליה זו ולא אמר לו סעל גבי בית זה אם ספלה העל' או כפחת' אינו חייב במסכיר לתקנה וכן מפורט סס סאיין דין זה סלא בטביל סאמר סעל גבי בית זה ו פשוט הוא: לפיכך אם כפחתה העליה וכו' מפורט סס וכסמאל דקיימא לן כותיה ברינו ומבואר בהלכות וכתב הרשב"א זל דהיא כפחתה תקרת הבית שבגי העליה דורסי עליה סבאה התקלה מחמת תקרת הבית וזה סעבר לו הבית כסאמר סעל גבי בית זה סכל זמן סכתקלה עליותו מחמת בית או יתקן או ידור עמו בבית אבל אם כפלו כותלי העליה אינו חייב לתקן ולא ידור עמו בב' סאיין זה הקלקול

ויש מי שהורה שאינו יכול להשכירו לאחר כלל ויתן שכרו עד סוף זמנו ולא יראה לי שזה דין אמת: בית זה אני משכיר לך ואחר שהשכירו נפל אינו חייב לבנותו אלא מחשב על מה שנשתמש בו ומחזיר לו שאר השכירו אבל אם סתרו חיי להעמיד הסואל עיין בתסוכ' ונתסו' מו: לו בית אחר או ישכיר לו כמותו: וכן אם חזר אח' שהשכיר לזה והשכירו או מכרו לגוי או אנס שהפקיע שכירות הראשון הרי זה חייב להשכיר לו בית אחר כמותו וכן כל כיוצא בזה: השכיר לו בית סתם ואחר שנתן לו בית נפל חייב לבנותו או יתן לו בית אחר ואם היה קטן מן הבית שנפל אין השוכר יכול לעכב עליו והוא שיהיה קרוי בית שלא השכיר אלא בית סתם אבל אם אמר לו בית כזה אני משכיר לך חייב להעמיד לו בית כמות ארכו ומדת רחבו של בית זה שהראהו ואינו יכול לומר לו לא היה ענין דברי אלא שיהיה קרוב לנהר או לשוק או למרחץ כזה אלא חיי להעמיד לו בית כמותו וכצורתו לפיכך אם היה קטן לא יעשנו גדול גדול לא יעשנו קטן אחר לא יעשנו שנים שנים לא יעשנו אחר ולא יפחות מן החלונות שהיו בו ולא יוסף עליהן אלא מדעת שניהם: המשכיר עליה סתם חייב להעמיד לו עליה אמר לו עליה זו שעל גבי בית זה אני משכיר לך הרי שעבר בית לעליה לפיכך אם נפחתה העליה בארבעה טפחים או יתר חייב המשכיר לתקן ואם לא תקן הרי השוכר ידור בבית עם בעל הבית עד שיתקן: היו שתי עליות זו על גבי זו ונפחתה העליונה דר בתחתונה נפחתה התחתונה הרי זה ספק אם ידור בעליונה או בבית לפיכך לא ידור ואם דר אין מוציאין אותו משם מעש' דלית פירוש גפן מולית על גבי באחד שאמר לחברו דלית זו שעל הפרסק פי' אילן סל הפרסק: גבי הפרסק הזה אני משכיר לך ו ינקער אילן הפרסק ממקומו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו לו חייב אתה להעמיד הפרסק כל זמן ש שהדלית קיימת וכן כל כיוצא בזה:

ויש מי שהורה שאינו יכול להשכירו וכו' בהשגות א"א לבית לומר שבספיה יכול הוא להשכירה סכוי הדעת אבל בבית שאין בעליו עמו אינו רשאי ומכל מקום טענתם חלושה מאד שהרי זה הסוכר המניח את הזיק יפלוס ואין מכוי הזיק בקרקע שיאמר בו אין זה אינו משכיר לך וכו' מפורט בסוגית הגמרא סוף פרק הסואל ח"ד דהל ליה בית זה וספל אזרח ופרטי זל מזלו סל סוכר גרס וכתבו זל ואינו דומה לחמור זה שאמרנו למעלה לרעת רבינו בספרכו לרכוב ולרעת יתר המפרטי אף בשכרו למשא סאס יפ בדמיו לסכור יסכור מסוס ד דחמור כסמת לזכוי קאי ולקח אחמה סאיין כן בבית סכפל סאיין דרך למכרו: אבל אם סתך וכו' פירוש סלא אמרו סלא בשכפל מאלני סאי המסכיר סבה כנפילתו אבל אם המסכיר סתרו פסיעה סחייבלהעמיד לו בית ובודאי ס סהסוכר מעכב עליו סלא יסתרנו בזמן סכירותו אבל אם עמד וסתרנו וראי חייב להעמיד לו בית ופסו' הוא וכל סכין לפרטי זל ספ' מזלו סל סוכר גרס סאי אספר ל לומר כן בספרכו הוא:

מגדל עוז
בית זה עד מדעת פניהם במציעא פרק הסואל: המסכיר עליה סתם כו' עד סוף הפרק במציעא פרק הבית והעליה:

פרק ששי

המשכיר בית לחבירו כו' עד הולכי' אחר מכהג המריכה והסמות ה ידועי' להם כדרך סאמרו במקח וממכר תורף המכהג כמ' מקומות הו' בתלמוד ובפרט עיניי השכירות במציעא בכירין הסוכרי והביאור לר"מ זל סזכר סאיין הוא פכו' סלא: המסכיר סכירו ולא הזכיר ספת סבה כן עליה סגבון ההלכה סוף פ' הסואל: המסכיר בית לחבירו וכו' עד מסל עמו סכל פ' הסואל: המסכיר עליה לחבירו כו' עד חזוק התקרה הוא פרק הבית והעליה: הזבל סבכר הרי הוא סל סוכר עד אחר המכהג: ב"א

וכן אם חזר אחר שהסכיר וכו' גם זה פשוט סכל המסכיר סבה בענין סהוא חייב להעמיד לו בית: השכיר לו בית סתם וכו' גם זה מפורט סס ומה סכתבוהו סיהיה קרוי בית פשוט הו' ומבואר בהלכו' אבל אם אומר לו בית כזה אני מסכיר לך וכו' גם זה מבואר סס ובהלכות בבואר: המשכיר עליה סתם וכו' מבואר בסוגיית הבית והעליה בבואר: אמר לו עליה זו סעל גבי בית זו וכו' פי' אם אמר לו עליה זו ולא אמר לו סעל גבי בית זה אם ספלה העל' או כפחת' אינו חייב במסכיר לתקנה וכן מפורט סס סאיין דין זה סלא בטביל סאמר סעל גבי בית זה ו פשוט הוא: לפיכך אם כפחתה העליה וכו' מפורט סס וכסמאל דקיימא לן כותיה ברינו ומבואר בהלכות וכתב הרשב"א זל דהיא כפחתה תקרת הבית שבגי העליה דורסי עליה סבאה התקלה מחמת תקרת הבית וזה סעבר לו הבית כסאמר סעל גבי בית זה סכל זמן סכתקלה עליותו מחמת בית או יתקן או ידור עמו בבית אבל אם כפלו כותלי העליה אינו חייב לתקן ולא ידור עמו בב' סאיין זה הקלקול

בית לחברו בבירה גדולה וכו' מימרא מפורשת פרק הסותפין סרכו וספק בדין הרחב כרבא דהוא בתרא וכתב בתרביץ סל חכר במקום תרביץ אפרכי הנזכר בגמ' ופירש אבן מיגש זל מלוס סל חכר ופרטי זל הרי זה מסתמט ככותלים בחורי הכותלים על פני ארכו מבחון עד ארבע אמות אף הן סלו סכגד ביתו עד סאיין: ובכל סלו הדברים וכו' זה פשוט וכלמך סאמרו סס בעובי הכותל במקום סכהג וכן כתב אבן מיגש סס וכל סלו הדברים במקום סאיין מכהג דוע' אבל יפ סס מכהג ידוע סכל הולך אחר המכהג: והמשכיר סכרו סתם וכו' מימרא בהסואל: המשכיר בית לחברו וכו' מכהג ובריתא סס בהסואל ופירוש סגד סמין יתר סנועלין בו את הדלת ותוחבין אותן בחור האסקופה: המשכיר בית לחבירו סוכר חייב לעשות לו וכו' בבביתא סס: המשכיר עליה כפחתה וכו' פי' בסאמר לו עליה סתם וכן כראה מן ההלכות וכו' כתב רבינו למעלה פרק חמיסי חייב להעמיד לו עליה ופי' אם ספלה ועתה כתב זל דין כפחתה תקרת הבית סהיא מדרם העליה ומבואר הוא בפרק הבית והעליה ודין המענינה כרבנן וכל סרבי יוסי: הובל סבכר הרי הוא סל סוכר וכו': ב"א

פרק ששי

המשכיר בית לחברו בבירה גדולה וכו' מימרא מפורשת פרק הסותפין סרכו וספק בדין הרחב כרבא דהוא בתרא וכתב בתרביץ סל חכר במקום תרביץ אפרכי הנזכר בגמ' ופירש אבן מיגש זל מלוס סל חכר ופרטי זל הרי זה מסתמט ככותלים בחורי הכותלים על פני ארכו מבחון עד ארבע אמות אף הן סלו סכגד ביתו עד סאיין: ובכל סלו הדברים וכו' זה פשוט וכלמך סאמרו סס בעובי הכותל במקום סכהג וכן כתב אבן מיגש סס וכל סלו הדברים במקום סאיין מכהג דוע' אבל יפ סס מכהג ידוע סכל הולך אחר המכהג: והמשכיר סכרו סתם וכו' מימרא בהסואל: המשכיר בית לחברו וכו' מכהג ובריתא סס בהסואל ופירוש סגד סמין יתר סנועלין בו את הדלת ותוחבין אותן בחור האסקופה: המשכיר בית לחבירו סוכר חייב לעשות לו וכו' בבביתא סס: המשכיר עליה כפחתה וכו' פי' בסאמר לו עליה סתם וכן כראה מן ההלכות וכו' כתב רבינו למעלה פרק חמיסי חייב להעמיד לו עליה ופי' אם ספלה ועתה כתב זל דין כפחתה תקרת הבית סהיא מדרם העליה ומבואר הוא בפרק הבית והעליה ודין המענינה כרבנן וכל סרבי יוסי: הובל סבכר הרי הוא סל סוכר וכו': ב"א

בית לחברו בבירה גדולה וכו' מימרא מפורשת פרק הסותפין סרכו וספק בדין הרחב כרבא דהוא בתרא וכתב בתרביץ סל חכר במקום תרביץ אפרכי הנזכר בגמ' ופירש אבן מיגש זל מלוס סל חכר ופרטי זל הרי זה מסתמט ככותלים בחורי הכותלים על פני ארכו מבחון עד ארבע אמות אף הן סלו סכגד ביתו עד סאיין: ובכל סלו הדברים וכו' זה פשוט וכלמך סאמרו סס בעובי הכותל במקום סכהג וכן כתב אבן מיגש סס וכל סלו הדברים במקום סאיין מכהג דוע' אבל יפ סס מכהג ידוע סכל הולך אחר המכהג: והמשכיר סכרו סתם וכו' מימרא בהסואל: המשכיר בית לחברו וכו' מכהג ובריתא סס בהסואל ופירוש סגד סמין יתר סנועלין בו את הדלת ותוחבין אותן בחור האסקופה: המשכיר בית לחבירו סוכר חייב לעשות לו וכו' בבביתא סס: המשכיר עליה כפחתה וכו' פי' בסאמר לו עליה סתם וכן כראה מן ההלכות וכו' כתב רבינו למעלה פרק חמיסי חייב להעמיד לו עליה ופי' אם ספלה ועתה כתב זל דין כפחתה תקרת הבית סהיא מדרם העליה ומבואר הוא בפרק הבית והעליה ודין המענינה כרבנן וכל סרבי יוסי: הובל סבכר הרי הוא סל סוכר וכו': ב"א

בית לחברו בבירה גדולה וכו' מימרא מפורשת פרק הסותפין סרכו וספק בדין הרחב כרבא דהוא בתרא וכתב בתרביץ סל חכר במקום תרביץ אפרכי הנזכר בגמ' ופירש אבן מיגש זל מלוס סל חכר ופרטי זל הרי זה מסתמט ככותלים בחורי הכותלים על פני ארכו מבחון עד ארבע אמות אף הן סלו סכגד ביתו עד סאיין: ובכל סלו הדברים וכו' זה פשוט וכלמך סאמרו סס בעובי הכותל במקום סכהג וכן כתב אבן מיגש סס וכל סלו הדברים במקום סאיין מכהג דוע' אבל יפ סס מכהג ידוע סכל הולך אחר המכהג: והמשכיר סכרו סתם וכו' מימרא בהסואל: המשכיר בית לחברו וכו' מכהג ובריתא סס בהסואל ופירוש סגד סמין יתר סנועלין בו את הדלת ותוחבין אותן בחור האסקופה: המשכיר בית לחבירו סוכר חייב לעשות לו וכו' בבביתא סס: המשכיר עליה כפחתה וכו' פי' בסאמר לו עליה סתם וכן כראה מן ההלכות וכו' כתב רבינו למעלה פרק חמיסי חייב להעמיד לו עליה ופי' אם ספלה ועתה כתב זל דין כפחתה תקרת הבית סהיא מדרם העליה ומבואר הוא בפרק הבית והעליה ודין המענינה כרבנן וכל סרבי יוסי: הובל סבכר הרי הוא סל סוכר וכו': ב"א

פרק ששי

המשכיר בית לחברו בבירה גדולה וכו' מימרא מפורשת פרק הסותפין סרכו וספק בדין הרחב כרבא דהוא בתרא וכתב בתרביץ סל חכר במקום תרביץ אפרכי הנזכר בגמ' ופירש אבן מיגש זל מלוס סל חכר ופרטי זל הרי זה מסתמט ככותלים בחורי הכותלים על פני ארכו מבחון עד ארבע אמות אף הן סלו סכגד ביתו עד סאיין: ובכל סלו הדברים וכו' זה פשוט וכלמך סאמרו סס בעובי הכותל במקום סכהג וכן כתב אבן מיגש סס וכל סלו הדברים במקום סאיין מכהג דוע' אבל יפ סס מכהג ידוע סכל הולך אחר המכהג: והמשכיר סכרו סתם וכו' מימרא בהסואל: המשכיר בית לחברו וכו' מכהג ובריתא סס בהסואל ופירוש סגד סמין יתר סנועלין בו את הדלת ותוחבין אותן בחור האסקופה: המשכיר בית לחבירו סוכר חייב לעשות לו וכו' בבביתא סס: המשכיר עליה כפחתה וכו' פי' בסאמר לו עליה סתם וכן כראה מן ההלכות וכו' כתב רבינו למעלה פרק חמיסי חייב להעמיד לו עליה ופי' אם ספלה ועתה כתב זל דין כפחתה תקרת הבית סהיא מדרם העליה ומבואר הוא בפרק הבית והעליה ודין המענינה כרבנן וכל סרבי יוסי: הובל סבכר הרי הוא סל סוכר וכו': ב"א

בד"א כשהיו הבהמות שעשו הזבל וכ"ע אע"פ שהיא שכוורה ביד אחריים
בהשגות א"א דבר זה אינו מחוור שהרי בגמ' העמידה בחצר דמשכיר
 ושוור' דאתן מעלמא פי' חצר דמשכיר דלא חגירא לשוכר
 מכלל דאזי חגירא ליה כדרייה דמי וקבי' ליה מירי דהו' לשוכר את מקומו ע"כ :

במה דברים אמורים בשהיו הבהמות כו' עד שכורה ביד אחריים
כתב הר"אב"ר ז"ל דבר זה אינו מחוור שהרי בגמ' העמידה בחצר דמשכיר
 ושוור' דאתן מעלמא פי' חצר דמשכיר דלא חגירא לשוכר מכלל
 דאזי חגירא ליה כדרייה דמי וקביא ליה מירי דהו' לשוכר את מקומו ע"כ :

ובגמ' שכיב במשכה בהטול והזבל
 של בעל הבית ואיתמר עלה בגמ' **במאי עסקינן** אילמא בחצר ד
 דאגירא ליה לשוכר ותורי דשוכר
 אמאי של בעל הבית ואלא בחצר
 דלא חגיר ליה לשוכר ותורי דמשכיר
 הא כמי פטיטא לא כריכא בחצר
 דמשכיר ותורי דאתן מעלמא וקמו
 ביה מסייע ליה לרבי יוסי ב"ר חנינ'
 דאמר חכרו של אדם הן הלו' של
 מרעתו עד כאן ופי' רבינו בחצר
 דמשכיר אף על פי שהיא שכוורה
 ביד השוכר כיון שהיא של משכיר
 והשוורים מעלמא הזבל של משכיר
 והו' של הקטן אמאי של בעל ה
 הבית אלא בחצר דשוכר ותורי ד
 דשוכר אכל בתורי דעלמא אף על
 פי שח' שכוור ביד שוכר לא הקטן
 אמאי של בעל הבית והיא ז' פירט
 בחצר דמשכיר שלא השכיר החצר
 פי' שלא השכיר החצר לשוכר לעשות
 בה חפצו אלא ליכנס בה לביתו
 וה' דעת ר' יוסי ז' וז' בחצר
 דמשכיר שלא השכיר החצר ותורי
 דאתן מעלמ' וקטנ' בללים אפקורי
 מפקרי להו בעלים וקביא ליה חכרו
 ואפילו קרם השוכר והגבהן לא
 זכה בה' ע"כ וקצת נראה בפירוט
 רבינו ממנה ששבו הלשון ואמרו ב
 בחצר דמשכיר ולא אמרו בחצר
 דלא חגירא ליה לשוכר :

בד"א כשהיו הבהמות שעשו הזבל של שוכר אבל אם הבהמה של אחרים
 הובל של בעל החצר שהצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו אע"פ שהיא
 שכוורה ביד אחרים : המשכיר בית או חצר או מרחץ או חנות או שאר
 המקומות עד זמן קצוב הרי זה כופהו לצאת בסוף זמנו ואינו ממתין לו
 אפילו שעה אחת שבר לו בית סתם ללינה אין פחות מיום אחד לשבית'
 אין פחות משני ימים לנשואין אין פחות משלשים יום : המשכיר בית
 לחברו סתם אינו יכול להוציא עד
 שיודיעו שלשים יום מקודם כ"כ
 וכך ואל' כך תתן לכל חרס כל זמן
 שתרו בו אבל אמר רב עמרם
 גאון המשכיר בית לחבירו בעיר
 ובכרכים ואל' לכך וכך חרסי' אפי'
 כלו החרסי' בטבת ובשבט מוציאו
 לאלתר מרחק ארבעין מימא סיבא
 ובכרכים אחר ימות החמה ואחר
 ימו' הגשמים ב' חרס ואילו כלו ימי
 שבויותו בימות הגשמי' מי לא מצי
 מפיק ליה אלמא כך הלכ' ולא כר"ס
 צ"ג שהו' יחיד וכן פ"ח אביאסף :

א וכל זה הרינו במשכיר לחרס בכך
 וכך ואל' כך תתן לכל חרס כל זמן
 שתרו בו אבל אמר רב עמרם
 גאון המשכיר בית לחבירו בעיר
 ובכרכים ואל' לכך וכך חרסי' אפי'
 כלו החרסי' בטבת ובשבט מוציאו
 לאלתר מרחק ארבעין מימא סיבא
 ובכרכים אחר ימות החמה ואחר
 ימו' הגשמים ב' חרס ואילו כלו ימי
 שבויותו בימות הגשמי' מי לא מצי
 מפיק ליה אלמא כך הלכ' ולא כר"ס
 צ"ג שהו' יחיד וכן פ"ח אביאסף :

ב אמר ר' יב"ב דהא דאמרינן כך
 השוכר צריך להודיעו לא שצריך
 להודיעו ל' יום או ב' חרס קודם
 כמשכיר אלא שפי' שבועו או ארבע
 לפי הענין ע"כ

ראני
 אומר תמה אני אם דבר
 זה יבא מפני הר"אב"ר ז"ל
 ובהדיא פריך תלמודא סוף פרק
 הטואל חמתני דקתני והזבל של
 בעל הבית במאי עסקינן אילמא
 בחצר דאגירא ליה לשוכר ותורי
 דשוכר אמאי של בעל הבית אלמא
 מדקא מתמה תלמודא בהכי דקיס
 ליה דהכי הלכתא והיינו בתחלת
 זה הפסק ובר"א בשהיו הבהמו' של
 שוכר ואסיקנא לא כריכא בחצר
 דמשכיר ותורי דאתן מעלמא וקמו
 ביה מסייע ליה לרבי יוסי ב"ר חנינ'
 דאמר רבי יוסי בר רבי חנינה ח
 חכירו של אדם קול' לו של מרעתו
 פי' ובהכי מיר' מתניתי דהזבל של
 בעל הבית והוא סוף זה הפסק
 סכת' ואם הבהמות של אחרים כו'
 וה' פטוט אלמא המתהדרים א'
 אמרו וכתבוה בשם הר"אב"ר ז' :
 המשכיר בית או חצר וכו' עד אפילו
 שעה אחת פ' הטואל : סכר לו בית
 סתם עד אף פחות משלשים יום
 בירו' והביאו ר' אלעזר ז' בהלכות :
 המשכיר בית לחברו סתם עד סוף
 הפרק הכל פר' הטואל : פרק ז'

השכר אף על פי שאין המשכיר יכול להוציא ולא השוכר יכול לצאת עד שיודיעו מקודם אף הוקרו הבתים
 יש למשכיר להסיף עליו ולומר לשוכר או שכוור עד שתמצא או תצא וכן אם החולו
 הבתים יש לשוכר לפחות השכר ולומר למשכיר או שכוור לי כשערך של עתה או הרי ביתך
 לפניך נפל בית המשכיר שהיה דר בו הרי זה יש
 לו להוציא השוכר מביתו ואומר לו אינו בדין שתהיה אתה יושב בבית עך
 שתמצא מקום ואני מושלך בדרך שאין אתה בעל זכות בבית זה יותר ממני
 נתן הבית לבנו לישא בו אשה אם היה יודע שבנו נעשה חתן בזמן פלוני
 והיה אפשר לו להודיעו מקודם ולא הודיעו אינו יכול להוציא ואם עכשיו
 נודמנה לו אשה ותרי הוא נושא' מיך הרי זה יש לו להוציא שאינו בדין ש
 שיהיה זה יושב בביתו וכן בעל הבית לשוכר בית שיעשה בו חתונה מכר
 את הבית או נתנו או הורישו אין השני יכול להוציא עד שיודיעו מקודם
 שלשים יום או מקודם שני עשר חרש שהרי השוכר אומר לו אין כחך יתר
 מכוחה שזכות בבית זה מחמתו : פרק ז'

הטואל
 וירושלמי
 דם חקיס
 סנהגו

ג ככל ליה ביתא אל' לא עדיב' מכאי
 וכן אם מחמת דוחקו מכר בית
 סלו או מחמת דוחקו מכר הבית
 שהשכיר לזה יכול להוציאו מיד
 דלא עלה על דעתו סימות ברעב
 וכן מפורט בירושלמי ע"כ ר"חביה
 ובס' כתב לשון העמוד ע"כ :

ד פי' רבינו יואל הלוי דהיינו דוקא
 בבתם שלא הזכיר סיבא אבל הם
 אינן הלווה רובה לקנות אם לא יבא זה מן הבית יבא בע"כ ואפילו יש ללווה בית אחר דלא עלה על דעתו סימות ברעב
 כדפי' לעיל והא לך גר' הירושלמי המשכיר בית לחבירו ורוכ' למוכרו אף יוסי לא עלה על דעתו סימות ברעב ל' זירא ורבי
 אילא אמרו מכרו קבוי הו' לו לא דו אל' סיבקה עד דימלא אהקלוסי' דיליה פי' מיטלים זימניה אתא עובדא קומי רבי יוסי
 ולא קביל מאי פלוגי' בתי' דמשכיר הוה ממוטבן גבי חר' רומי ולא הוה ליה למיפרק' והורי כ' חמי' שמכור אביאסף ע"כ :

מן החב ועד הפסח אלא אם כן הודיעו בימות החמה שלשים יום מעיקרא
 ופר' שי' ז' וממילא שמעיקר בימות החמה אף יכול להוציאו עד שלשים יום משודיעו
 זה דעת רבנו והרמב"ן ז' אבל הרשב"א ז' כתב והר"אב"ר ז' אמר דבימות החמה יכול להוציאו מיד בסוף החרס אף על פי שלא הודיעו מתחלה משודיעו בתי
 ונראה לי כדברי עקר כל שהו' קודם חזי אלול דשכחי בתי אבל מחמת עשר אלול ואילו ל' לא דהיינו טעמא דימות הגשמים שכולן מקדימין ושוכרין שלשים יום
 קודם החג לכורך ימות הגשמים וכו' : **בד"א** בימות החמה אבל בימות הגשמים וכו' : **קבע** לו שלשים יום לפני החג
 וכו' ממרא דרב אפי' טס ובהלכות : **בד"א** בעירות אבל בכרכים וכו' במשכה ובחנות
 אחר עירות ואחר כרכים טכיס עמר חרס ר' טבג אומר של כחנותין ושל כבועים שלם טכיס ורבו לא פסק כר' טבג וכן כתוב בעיטור ז' וכתב בעל הלכות דליתיה
 לר' טבג בחכות ע"כ אבל בהלכות הו' וגם כן כתב הרב אלפאסי ז' דברייתא שהיא נתינת טעם לרבי ר' טבג תנא מכני שהקפו מרובה פירו' וטעם הכרכין שהו'
 מקום שוקים והכל מטעמין טס והבתים אינן מכוין לשכור ובחנותים שהחנותי מקיף הקפה למכיריו ושוהין מלפניו לו ימים רבים וכשמביאין לו מעותיו באין על
 פתח שהקיפו טס ואם הלך למקום אחר אינן יודעין אנה ימצאוהו ע"כ ר' ט' ז' : **בשם** שהמשכיר חייב להודיעו וכו' ברייתא טס וזה לשונה וכטס שהמשכיר
 צריך להודיעו כך שוכר צריך להודיעו ופרט רבינו ז' שמצינו הודיעת השוכר למשכיר טוין למצינו הודיעת המשכיר לשוכר ופטוט הוא : אע"פ שאין המשכיר
 וכו' דין הווקר מפורט בגמרא וממילא כשהוזל שאין כח השוכר גרוע מכח המשכיר ופטוט הוא : נפל בית המשכיר וכו' מבואר טס וכתב הרשב"א ז' **נתן** הבית
 דוקא בשוכר קתם טכל טעה זמנו ואינו מחוסר אלא זמן ההרעה אבל בשוכר לזמן ידוע אינו יכול להוציאו תוך זמנו וכן מוכיח בירושלמי : נתן הבית
 לבנו ליסא בו חסה וכו' ג' טס :

הטואל
 וירושלמי
 דם חקיס
 סנהגו

מגדלעו

פרק שביעי כשם

ומתנה אדם כל עד הרי זה מטכיר ואינו מוכר במצוה פל' חזוהו כטף

פרק הזהב: המטכיר בית לחברו לטנה וכתעברה עד ומוציאו מן הבית

פרק השואל: המוכר שאמר נתתי סכר הבית וכו' עד ומוציאו מן הבית

כתב הראב"ד ז"ל שלפני יום לאו דוקא אלא כל תוך זמן

כמי ע"ל: ואני אומר זו טעות

היא בספר שהגיע ליד הראב"ד ז"ל מנכח רמ"ז או מעולם לא אמר

דבר זה והלא רמ"ז ע"ז עמו כתי' תוך כאשר עיניך רואות והו' לטון הגמ'

סליה פרק השואל והוא ע"ד תוך תוך זה פשוט: המוכר פירס או

סליה מטכין עד משו' רבית המלוה והלוה כתב הראב"ד ז"ל אין

כאן רבית אלא ה המלוה אסור משו' דיקא כלליה קרא

והלוה אסור מסוס דמסתעבי ל למלוה ע"ל: ואני אומר

עיקר זה ההלכ' פרק המקבל גמר' מתני' דהמקבל סדה

מחברו לעפר פנים כו' וזו ר"ת דמסתעבין וסוגין סייכא כדברי רמ'

ז"ל דהא ק"ו מיתני עלה מסכתא דסורא ודכוותא דמתאמרין פרק

חזוהו כטף וודאי טעמיה התם מסוס רבית הוא והוא כיהו כלליה קרא

ומיהו פירוש הראב"ד ז"ל ים לו פנים מגופא דלישכא רתלי בכלליה קרא

ולפיכך אין בדברים הללו השגה וזרי הכרעה כי הקירושי ההן תלוין

בכברא ואין להן הכרעה גמורה: סטר סכירות או סטר מסכין עד

סלס פנים פ' המקבל: מי סהכניס פירותיו כו' עד חלפ' טעמה סלא

כהוגן במצוה פ' השואל: המוכר רחים מחברו כו' עד סוף הפרק

בכתובות פרק הנושא: פרק ח' אסורין בחן משום רבית המלוה והלוה

אומר ג' ובעל הקרקע אומר שנים וקדם זה השוכר או הלוה ואכל הפירות הרי הפירות

בעל הקרקע ראה אכלה השוכר או הממשכן ג' שנים וכבש השטר ואמר לחמש שנים

ש' לי פירו' ובעל הקרקע אומר שלש אמרו לו הבא שטרך ואמר אבד השוכר נאמן שאלו רגזה

אמר לקוחה היא בירי שהרי אכלה ג' שנים: מי שהכניס פירותיו לבית חברו

שלא מדעתו או שהטעהו עד שהכניס פירותיו והניחם והלך יש לבעל הב' למכור לו

מאותן הפירו' כדי ליתן שכר הפועלי' שמוציאין אותן ומשליכין אותן לשוק

ומדת חסידות היא שיודע לבית דין ושכירו ממקצת דמיהן מקום משו' השב אברה לבעלי אף על פי שלא עשה

כהוגן: השוכר רחים מחברו שיטחון לו עשרי' סאה בכל חדש בשכרו והעשיר בעל הרחים

ואינו צריך לטחון שם אם יש לשוכר חטים שצרי' לטחון ל' עמנו או לאחרים כופין אותו ליתן דמי

טחינת עשרים סאה שזו מדת סדום היא ואם אין לו יכול לומר אין לי דמים והרי ניטחון לך כמו

ששכרתי ואם אין אחה צריך מכור לאחר וכן כל כיוצא בזה: פרק ח'

הלכות שכירות

פרק שביעי כשם

ומתנה אדם כל עד הרי זה מטכיר ואינו מוכר במצוה פל' חזוהו כטף

פרק הזהב: המטכיר בית לחברו לטנה וכתעבר' הסנה כתעברה לפיכך מטכיר

פרק השואל: המוכר שאמר נתתי סכר הבית וכו' עד ומוציאו מן הבית

כתב הראב"ד ז"ל שלפני יום לאו דוקא אלא כל תוך זמן

כמי ע"ל: ואני אומר זו טעות

היא בספר שהגיע ליד הראב"ד ז"ל מנכח רמ"ז או מעולם לא אמר

דבר זה והלא רמ"ז ע"ז עמו כתי' תוך כאשר עיניך רואות והו' לטון הגמ'

סליה פרק השואל והוא ע"ד תוך תוך זה פשוט: המוכר פירס או

סליה מטכין עד משו' רבית המלוה והלוה כתב הראב"ד ז"ל אין

כאן רבית אלא ה המלוה אסור משו' דיקא כלליה קרא

והלוה אסור מסוס דמסתעבי ל למלוה ע"ל: ואני אומר

עיקר זה ההלכ' פרק המקבל גמר' מתני' דהמקבל סדה

מחברו לעפר פנים כו' וזו ר"ת דמסתעבין וסוגין סייכא כדברי רמ'

ז"ל דהא ק"ו מיתני עלה מסכתא דסורא ודכוותא דמתאמרין פרק

חזוהו כטף וודאי טעמיה התם מסוס רבית הוא והוא כיהו כלליה קרא

ומיהו פירוש הראב"ד ז"ל ים לו פנים מגופא דלישכא רתלי בכלליה קרא

ולפיכך אין בדברים הללו השגה וזרי הכרעה כי הקירושי ההן תלוין

בכברא ואין להן הכרעה גמורה: סטר סכירות או סטר מסכין עד

סלס פנים פ' המקבל: מי סהכניס פירותיו כו' עד חלפ' טעמה סלא

כהוגן במצוה פ' השואל: המוכר רחים מחברו כו' עד סוף הפרק

בכתובות פרק הנושא: פרק ח' אסורין בחן משום רבית המלוה והלוה

אומר ג' ובעל הקרקע אומר שנים וקדם זה השוכר או הלוה ואכל הפירות

בעל הקרקע ראה אכלה השוכר או הממשכן ג' שנים וכבש השטר ואמר לחמש שנים

ש' לי פירו' ובעל הקרקע אומר שלש אמרו לו הבא שטרך ואמר אבד השוכר נאמן שאלו רגזה

אמר לקוחה היא בירי שהרי אכלה ג' שנים: מי שהכניס פירותיו לבית חברו

שלא מדעתו או שהטעהו עד שהכניס פירותיו והניחם והלך יש לבעל הב' למכור לו

מאותן הפירו' כדי ליתן שכר הפועלי' שמוציאין אותן ומשליכין אותן לשוק

ומדת חסידות היא שיודע לבית דין ושכירו ממקצת דמיהן מקום משו' השב אברה לבעלי אף על פי שלא עשה

כהוגן: השוכר רחים מחברו שיטחון לו עשרי' סאה בכל חדש בשכרו והעשיר בעל הרחים

ואינו צריך לטחון שם אם יש לשוכר חטים שצרי' לטחון ל' עמנו או לאחרים כופין אותו ליתן דמי

טחינת עשרים סאה שזו מדת סדום היא ואם אין לו יכול לומר אין לי דמים והרי ניטחון לך כמו

ששכרתי ואם אין אחה צריך מכור לאחר וכן כל כיוצא בזה: פרק ח'

מגיר משנה

פרק שביעי כשם

ומתנה אדם כל עד הרי זה מטכיר ואינו מוכר במצוה פל' חזוהו כטף

פרק הזהב: המטכיר בית לחברו לטנה וכתעבר' הסנה כתעברה לפיכך מטכיר

פרק השואל: המוכר שאמר נתתי סכר הבית וכו' עד ומוציאו מן הבית

כתב הראב"ד ז"ל שלפני יום לאו דוקא אלא כל תוך זמן

כמי ע"ל: ואני אומר זו טעות

היא בספר שהגיע ליד הראב"ד ז"ל מנכח רמ"ז או מעולם לא אמר

דבר זה והלא רמ"ז ע"ז עמו כתי' תוך כאשר עיניך רואות והו' לטון הגמ'

סליה פרק השואל והוא ע"ד תוך תוך זה פשוט: המוכר פירס או

סליה מטכין עד משו' רבית המלוה והלוה כתב הראב"ד ז"ל אין

כאן רבית אלא ה המלוה אסור משו' דיקא כלליה קרא

והלוה אסור מסוס דמסתעבי ל למלוה ע"ל: ואני אומר

עיקר זה ההלכ' פרק המקבל גמר' מתני' דהמקבל סדה

מחברו לעפר פנים כו' וזו ר"ת דמסתעבין וסוגין סייכא כדברי רמ'

ז"ל דהא ק"ו מיתני עלה מסכתא דסורא ודכוותא דמתאמרין פרק

חזוהו כטף וודאי טעמיה התם מסוס רבית הוא והוא כיהו כלליה קרא

ומיהו פירוש הראב"ד ז"ל ים לו פנים מגופא דלישכא רתלי בכלליה קרא

ולפיכך אין בדברים הללו השגה וזרי הכרעה כי הקירושי ההן תלוין

בכברא ואין להן הכרעה גמורה: סטר סכירות או סטר מסכין עד

סלס פנים פ' המקבל: מי סהכניס פירותיו כו' עד חלפ' טעמה סלא

כהוגן במצוה פ' השואל: המוכר רחים מחברו כו' עד סוף הפרק

בכתובות פרק הנושא: פרק ח' אסורין בחן משום רבית המלוה והלוה

אומר ג' ובעל הקרקע אומר שנים וקדם זה השוכר או הלוה ואכל הפירות

בעל הקרקע ראה אכלה השוכר או הממשכן ג' שנים וכבש השטר ואמר לחמש שנים

ש' לי פירו' ובעל הקרקע אומר שלש אמרו לו הבא שטרך ואמר אבד השוכר נאמן שאלו רגזה

אמר לקוחה היא בירי שהרי אכלה ג' שנים: מי שהכניס פירותיו לבית חברו

שלא מדעתו או שהטעהו עד שהכניס פירותיו והניחם והלך יש לבעל הב' למכור לו

מאותן הפירו' כדי ליתן שכר הפועלי' שמוציאין אותן ומשליכין אותן לשוק

ומדת חסידות היא שיודע לבית דין ושכירו ממקצת דמיהן מקום משו' השב אברה לבעלי אף על פי שלא עשה

כהוגן: השוכר רחים מחברו שיטחון לו עשרי' סאה בכל חדש בשכרו והעשיר בעל הרחים

ואינו צריך לטחון שם אם יש לשוכר חטים שצרי' לטחון ל' עמנו או לאחרים כופין אותו ליתן דמי

טחינת עשרים סאה שזו מדת סדום היא ואם אין לו יכול לומר אין לי דמים והרי ניטחון לך כמו

ששכרתי ואם אין אחה צריך מכור לאחר וכן כל כיוצא בזה: פרק ח'

המטכיר בית לחברו לטנה וכתעבר' הסנה כתעברה לפיכך מטכיר

פרק השואל: המוכר שאמר נתתי סכר הבית וכו' עד ומוציאו מן הבית

74

פרק שמיני אחד

השוכר מחברו שדה לזרעה או כרם וכו' זה מפורש בביתא במסכת דמאי מה בין שוכר לחוכר המוכר במעו והחוכר בפירות: המקבל שדה או כרם כדאי לעבוד בו וכו' גם זה פשוט בהמקבל ובאותה ברייתא אבל חוכר ומקבל וכו' בהמקבל כל עיקר בלומי דבעל הקרקע שליט תבואתו או רביע לפי מה שמקבל על עצמו והוא כותן לו פירות קצובין: כל דבר שהוא סייג לארץ שאיכו עוסק אלא להקל עליו שלא ינטרף לטרוח כלל בשמירת עכו' הקדרום שמותרין בו הארץ והכלים וכו' גם זה פס:

השוכר או המקבל שדה מחברו לסיי' מועטות וכו' מסכה בהמקבל המקבל שדה מחברו לסיי' מועטות לא ירעה פשתן וכו' ובראש הפר' אמר רב פפא הכי תרתי מתניתא קמיתא משכחת להו בין בחכירות בין בקבלנות מחלף ואילו דריתיה בחכירות ליתיה בקבלנות דריתיה בקבלנות ליתיה בחכירות לכו' וזו המעשה מן האחרונות מתוך כך פריש' זל רב חכירות היא ראי' ב בקבלנות מאי רבעי לזרע שהרי הבעלים חולקין בו לכו' פירוש מפני שהקבלנות כבר נתברר שהו' חלק ידוע ממנה טיוביא העדה והרמב"ן זל הקשה עליו וכו' דרדרבה משום סופא דרקעי קבלה ממנו לשבע פנים ירענה פשתן ואי בקבלנות אמאי ירענה פשתן כיון שקבלה לתבואה הרי זה אמר לו לתבואה חכי כריך ובקב תבואה חכי רובה וכו' ורבינו זל העמידה בין בחכירו' בין בקבלו' והו' קצת תמה ואפשר שהוא סובר כמו מפיר' הרשב"א זל דרב פפא לאו לענין דינא ממש ק קאמ' אלא יש מהן דריבא לא אישתני

פרק שמיני

פרק שמיני

כל ז' ע"י סוף הפרק כלו המקבל

אחד

השוכר וכו' עד במציעא פרק המקבל: פרק טו

אחד

השוכר מחברו שדה לזרעה או כרם לאכול פירותיו בדמי' או ששכר מנגו בפירות קצובין כגון ששכר ממנו שדה זו בעשרים כור בשנה וכו' זה בעשרים כד' יין בכל שנה שניתן דין אח' יש להם והשוכר בפירות הוא הנקרא חוכר: המקבל שדה או פרדס כדאי לעבוד אותו ולהוציא עליו יציאת ויתן לבעל הקרקע שליש התבואה או רביע או מה שיתנו ביניהן והו' הנקרא מקבל כל דבר שהו' סייג לארץ בעל הקרקע חייב בו וכל דבר שהו' שמויה יתיר החוכר או המקבל חייבו בהו' הקדרו' שח' פרין בו האר' חכלי' שנושאין בהן העפ' והדלי' והכר וכיוצ' בהן שדול' בהן המים על בעל הקרקע והציטת המקומו שמקבצ' בהן המים על החוכר או על המקבל: השוכר או המקבל שדה מחברו לשנים מועטות לא יודענה פשתן שכרה או קבלה שבע שני' ורעה שנה ראשון' פשתן ואין השביעית מן המנין שכרה או קבלה שבתע אחד שביעית מן המנין: החוכר או המקבל שדה מחברו והיא בית השלחין או בית האילן ויבש מעין של בית השלחין ולא פסק הנהר הגדול אלא אפש' להביא ממנו בדלי' או שנקצץ האילן של בית האילן אינו מנכה לו מחכירו ואם מכת מרינה היא כגון שיבש הנהר מנכה לו מחכירו היה עומד בתוך השרה ואם לו בית השלחין תוהו אני משכיר לך בית האילן זה אני משכיר לך יש המעין או נקצץ האילן מנכ' מחכירו שהרי הוא עומד בתוכה ולא אמר לו הוה אלא כמי שאומר כמות שהיא עתה אני משכיר לך לפיכך אם לא היה עומד בתוכה ואמר לו בית השלחין אני משכיר לך או בית האילן ויבש המעין או שנקצץ האילן אינו מנכה לו מחכירו: השוכר או המקבל שדה מחברו ואכלה חגב או נשתרפה אם אירע דבר זה לרוב השרי' של אותה העיר מנכה לו מחכירו חכל לפי ההפסד וכן דין בית סמך' ככס' כו': שארעו ואם לא פשטה המכה ברוב השרות אינו מנכה לו מחכירו אף על פי שנשתרפו כל השרות של בעל קרקע נשתרפו כל השרות של שוכר או המקבל אף על פי שפשט המכה ברוב השרות אינו מנכה לו מחכירו שאין זה ההפסד תלוי אלא בשוכר שהרי כל שדותיו נשתרפו התנה עליו בעל הקרקע שיודענה חטים וירעה שעורים או שלא יודענה כלל או שודע' ולא צמחה' אע"פ שבא חגב או שדפון והוכת רוב המדינ' אינו מנכה לו מחכירו ועוד מתי' חיי' להטפל ולזרוע פעם אחרת אם לא צמח כל זמן שראוי לזרוע' באותו מקום השוכר

חלף אלא הוכרף להשמיענו הדין ההוא אלא או בחכירות או בקבלנות וכו' פנים מועטות פחות משבעה טעס' שהפשתן מכחיס הארץ והפסדו ניכר עד ששה פנים שכרה או קבלה וכו' פירות בשקבלה פתס דהי' בקבלה בפירות לרבי' ידוע פשיט' שבעל העדה מעכב עליו: אין סביעית מן המנין מפניהם דרבע' פנים שני' זרעיה משמע: שברה או קבלה וכו' גם זה במסכה וכו' ראי' בין בחכירות בין בקבלנות: ואם מכת מרינה החובר או המקבל שדה מחברו והיא בית השלחין וכו' מפורש במסכה ומה שכתב ולא פסק הנהר הגדול וכו' מפורש פס: ומת מדינה היא וכו' זה נתבאר בגמרא בזה הלשון הכי רמי' אילימא רביע' כהר' רבא אמאי אח' מכבה לו מן חכירו ולמאי ליה מכת מרינה היא וכו' וכתב הרמב"ן זל דרוחא לחכירות חוקשין אמאי אינו מכבה לו מן חכירו אם יבש הנהר הגדול הואיל ומכת מדינה היא חכל בקבלנות אף על גב דמכת מדינה היא לא מכבה ליה ומה שיימא שחולקין לפי מה שהתנו ולרבינו הכי' הרשב"א זל: היה עומד בתוך העדה וימר לו בית השלחין הזה חכי משכיר לך וכו' במסכה פס והקושין עלה בגמרא ואמאי ולימא ליה שמת' בעלמא אמרי לך מי לא תניא האומר לחברו בית כור עפר חכי מוכר לך אף על כ' שאין לו חלא לתך הגיעו והוא רקרו ליה בית כור ופריך שמאל' אי דאמר ליה מחכיר לחוכר הכי' כמי דרבינו מכבה לו דאמר ליה שמת' בעלמא אמרי לך ומתני' דאמר ליה חוכר לחכיר דהו' קפידא ורבינא אמר הא והא דאמר ליה מחכיר לחוכר ומדקאמר זה מכלל דבעימ' בתוך עסקין ובעומד בתוכה למה לי למימרא בית השלחין זה אלא מדקאמר ליה בית השלחין זה שמע מינה כדקאמר השת' עד כאן ורבינו פסק כדקאמתי' דרבינא ולא חס' להא דשמאל' וכראה מדבריו זל דאפוילו אמר ליה חוכר לחכיר בית השלחין חכי חוכר ממך ויבש המעין אינו מכבה לו מן חכירו שפס' לחכין היה לו זל לבאר חכל הרמב"ן והרשב"א זל אמרו מדלא אמר רבינא לעולם לא שכל אמר מחכיר לחוכר ולא שכל אמר חוכר לחכיר שמעינן מינה דמודה רבינא היכ' דאמר חוכר לחכיר דקפידא ואף על כ' שמינו עומד בתוכה וכן במכר לענין בית כור אלור דביהם זל ונתיבא כמי בתוספתא שדה בית השלחין חכי שוכר הימך שדה בית האילן חכי שוכר הימך יבש המעין וכן שוכר הימך לו מעין אחר ויחייב להעמיד לו אילן אחר שדה בית השלחין חכי שוכר הימך שדה בית האילן חכי שוכר הימך יבש המעין וכן שוכר הימך חייב להעמיד לו מעין אחר כדבריהם זל וכירוש' יבש המעין פרשני' בירושלמי' ביבש כלו אכל מקצתו כגון שהיה עמוק פתים ועכשיו עמוק שלם יכול לומר לו טרחה בו והוא מספיק עוד אמרו צירוף קצץ האילן בקצץ האילן כולו אם חכל אס' כשתייר בו ממנו כפס' לבית סאה יכול לומר לו עכשיו היו מרובין במשפ' והיו כחוסין ואין עושין פירוש מרובין עכשיו הם מועטין במשפ' ועושין פירות מרובין: השוכר או המקבל שדה מחברו ונחלה חגב וכו' מסכה פס וכתב רש"י זל והא לימא אלא בחכירות דהי' בקבלנות מאי מסכה חוכ' מה שיימא שחולקין עד כאן ופשוט הוא ומוכרח מההיא דרב פפא שהבאתי לעיל ותימא איך כתב רבינו המקבל ואילו מפני שלשון המשכה היא כך המקבל אחז לשון המשכה ופירושו מקבל בשכירות או בחכירות ומכל מקום היה לו לבאר: אמ' אירע הדבר לרוב שדות העיר בגמרא כגון דאשתדוף רובא דרבא ופרש' זל רוב הבקעה שזו בתוכה עכל' וגרסת רבנו רובא דרבא וכו' והוא כולל כל בקעות העיר וכן מצאתיה בקצת כוסחי ההלכות: ואם לא פשטה וכו' אף על פי שכסתדפו כל השרות של בעל הקרקע מבוחר במסכה ובגמרא: נשתדפו כל השרות וכו' מבוחר בגמרא פס: התנה עליו בעל הקרקע וכו' מבוחר פס בגמרא: אם שלא זרעה כלל מימרא דרב חסדי' פס: או שזרעה ולא במחה מימרא דריש לקיש פס: ועד מתי' חייב להטפל וכו' כל זמן שראוי לזרעה באותו מקום פירשו בגמרא יש שערין חלוקין והכונה כדברי רבנו ולפי מה שה' מקום ובגמרא קודם מימרא דריש לקיש הביאו ברייתא תנא חר' פעם ראשונה וסבייה זורעה שליטת חוכ' זורעה ותיבא אחר' שליטת זורעה רביעית חוכ' זורעה לא קשו' הא רבי דאמר בתרי' זמני הו' חזקה הא' רבנ' דאמר בתלתא הו' חזקה אמר ריש לקיש לא שכלו אלא שזרעה וכמחה ואכלה חכל זרעה ולא במחה מירע זרע עד אימת וכו' ופרש' זל בשזרעה ונכלה חגב כעין משכנתו ואף על כ' שזרעה ונכלה חגב והוא מכת מדינה חוכ' מכבה לו אלא בשזרעה פתים לרבי ושלם לרשב"א ומ' לפי שבני מדינה עושין כן בשלהן וקאמר ריש לקיש לא שאינו רבתיים או שלם כגי' אף על כ' שערין כמסך

75

אבל

אם אמר אם אוכיר ולא אעביד וכו' מפורש בגמרא ובהלכות בארובה: חלוקה מן החטים ואינו יכול לומר לו לא הכחשתי שרך כמו שהיתה מפחמת בזריעת הסומסמי ועל כן נכה לי אלא אינו מוכה לו כלל ומבואר הוא בגמרא והעלה הרשב"א ז"ל רבין בחסירות בין בקבלות הדין כן: עשה חטים יותר ממה שהיא ראויה וכו' זה פשוט הוא שהרי זה משלם המותר כיון שטעה:

המקבל עשה חטים יותר ממה שהיא ראויה וכו' מעשה טס:

סדה לזרעה סומסמי וכו' אין לו עליו פחות מזה מה שהיא ראויה וכו' זה

מגדל עז

פרק תשיעי

השובר

את הפועלים ואמר להם ל להטעים וכו' משנה ראש פ' השוכר את הפועלים ומפרש בגמרא שאף על פי שריבה להם שכר יותר על הכהוג אינו יכול לכופין:

הכל כמנהג המדינה במסכה טס ומפרש בירושלמי זאת אומרת שהמנהג מבטל ההלכה אמר רבי חמי כל המוכיא מחבירו עליו ה הראויה חוץ מזו עכ' ופירוש חוץ מזו שתתבאר לפיכך מהשוכר את הפועל ואמ' לו כאחד וכשנים וכו':

השוכר את הפועל וכו' ברייתא טס ופ' משמנין טסאם היה הגדול שבשכירות בד' והמועט בב' נותן לו ג' וכו' כל כיוצא בזה וכתבו הרמב"ם והרשב"א ז"ל רכ"ד הדין בכיוצא בזה במי שאמר כדשימי בי תלתא אי נמי דפכת לפי דמים שמוכרין ב בעיר וכן כיוצ' בזה בכללן משמנין בניהם וטסו בתוספתא לענין ה הפוסק על הפירות הנותן מעות לחבירו ליתן לו פירו' בגוף חייב ל להעמיד לו בשער ביוכני או זהו שער ביוכני היום מהלכות משמנה מתעטע מעשר נותן לו מתעטע עכ':

אמר לשלוחו בא ושכור לי פועלים וכו' מפורש בסוגיא ראש פ' האומנין ובהלכות: היה במדינה וכו' גם זה טס ובהלכות: ברא' באהין מלאכה וכו' מפורש טס: אמר לו בעל הבית וכו' גם זה טס ובהלכות: אמר לו בעל הבית בשלש' והלך השליח וכו' גם זה טס ובהלכות ולשון הגמרא דעתיהו אעלויא: לפיכך טמין מה שעשו וכו' זה בהלכות ומוכרח הו' שהרי זה כדון שכתבאר למעלה באומר לשלוחו שכור לי בשלשה וטסר בארבעה ואמר להם שכרכם על בעל הב' טסל זמן טיש במדינה מי ששכר בשלש' שרואין המלאכה כמה היא טסוה כמו שכתבאר ובודאי טאפילו כאן אם לא היה במדינה

מי ששכר פחות מארבע כוונתן ארבע ואם אמר להם שכרכם עלייתן משלו וכו' פ' ט"ז: אמר לו בעל הבית בארבעה וכו' בעיא דלא איפטיט טס וכתוב בהלכות הלכתא לית להו אלא תלתא: השוכר את הפועלים והטעו בהם ובריתא ומשנה טס:

בדא' בשלח הלכו וכו' מפורש בגמרא ובהלכות ויש בזה חלוקין ודינין כתבום הרמב"ם והרשב"א ז"ל אזכירם בקונטרס דוקא הלכו הם עצמם שאז נתקיי' ביניהם השכירות טעמיות פועלים נגמר בהתחלת מעשה הלך טס שליח אין להם אלא תרעומת וכשארמרו אין להם אלא תרעומת כשלא הלכו דוקא בשלח היו יכולין להשכיר עצמם אמש כשטרכם בעל הבית זה אבל אם היו נשכרין אמש ועכשו אינן נשכרין כלל הרי זה כדבר האבד להם ונותן להם שכרן כפועל בטל וכן אי נשכרין בפחות משלם הפחת ואם הלכו אף על פי שלא היו מוכרין אמש נשכרו עכשו אמש נותן להם שכרן כפועל בטל אבל אם היו נשכרין בפחות משלם הפחת והוא ששכרו עכשם וכן אם נשכרין בפחות משלם להם הפחת וכפטר בכך וכל אלו הדינין בשלח בקר בעל הבית מלכתו מבערב טסוה בפשיעתו אבל אם לא היתה פשיעת בעל הבית ברבר כלל הרי זה אכוס וכפטר כמו שכתב רבנו וכל זה מוכרח בראיות ברורות: ברא' טלח התחילו במלאכה וכו' בברייתא וארישא קאי פ' כשאמר פועל' שחזרו בהן אין לבעיה עליהם לא תרעומת כשלא התחילו אבל התחילו ודין ביניהם: אפי' בחצי היום חוזר וכו' מ'מ' מפורשת טס: וכיצד

פרק תשיעי

השובר

את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב. אינו יכול לכופין מקר' שנהגו לזון וזון לספק בגרוגרת או בתמרים וכו' בתן לפועלי' יספק הכל כמנהג המדינה השוכר את הפועל ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר רואים הפחת שבשכירות ויתר שבשכירות ומשמנין ביניהן אמר לשלוחו צא ושכור לי פועלים בשלשה והלך ושכרן בארבעה אם אמר להם השליח שכרכם עלי נותן האומני' עיין בריש ה' טלוחין:

כרנצן ובירושלמי אמ' עלה מנהג מבטל הלכה וגרסינן הל' מנהג מבטל הלכה מנהג ותיקין אבל מ מנהג שאין ראיה מן התורה אינו אלא טועה בגימול הדעת ועיין ב בהלכות טכנים פ"ב ע"ב:

האומני' עיין בריש ה' טלוחין: בשלשה ומי שנשכר בארבעה אינו נותן להם אלא שלשה ויש להם תרעומת על השליח: ברא' בשאין מלאכתן נכרת אבל היתה מלאכתן נכרת והרי היא שוה ארבעה נותן להם בעל הבית ארבע שאלו לא אמר להם שלוחו ארבעה לא שרחרו ועשו שוה ארבעה שחרי מלאכתן שוה ארבעה אין להם אלא שלשה שהרי קבלו על עצמן ויש להם תרעומת על השליח אמר לו בעל הבית בשלשה והלך השליח ואמר להם בארבעה ואמרו הרינו כמה שאמ בעל הבית אין דעתם אלא שיתן' בעל הבית יתר על ארבע לפיכך שמין מה שעשו אם שוה ארבעה נוטלין ארבעה מבטל הבית ואם אינו יודע או אינו שוה אין להם אלא שלשה אמר לו בעל הבית בארבעה והלך השליח ואמר להם בשלשה ואמרו לו כמה שאמ' בעל הבית אע"פ שמלאכתן שוה ארבעה אין להם אלא שלש' שהרי שמעו שלש' וקבלו עליהם: השוכר את הפועלין והטעו את בעיה או בעל הבית הטעו אותן אין להן זה על זה אלא תרעומת:

דרעתיהו עילויה וכתב ב"ה ד דלעולם נוטלין ד' ומרבר כשאמר השליח שכרכם עלי טסאם אמר טס שכרכם על בעיה לא יטלו לעולם ל' א' שהרי סוגית הגמרא מדברת כשאין מלאכתן נכרת מה היא טסוה כגון חפור מלא מים וכן פ"ח איש רומי עכ"ל:

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

פרק תשיעי

השובר

את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב. אינו יכול לכופין מקר' שנהגו לזון וזון לספק בגרוגרת או בתמרים וכו' בתן לפועלי' יספק הכל כמנהג המדינה השוכר את הפועל ואמר לו כאחד וכשנים מבני העיר רואים הפחת שבשכירות ויתר שבשכירות ומשמנין ביניהן אמר לשלוחו צא ושכור לי פועלים בשלשה והלך ושכרן בארבעה אם אמר להם השליח שכרכם עלי נותן האומני' עיין בריש ה' טלוחין:

כרנצן ובירושלמי אמ' עלה מנהג מבטל הלכה וגרסינן הל' מנהג מבטל הלכה מנהג ותיקין אבל מ מנהג שאין ראיה מן התורה אינו אלא טועה בגימול הדעת ועיין ב בהלכות טכנים פ"ב ע"ב:

האומני' עיין בריש ה' טלוחין: בשלשה ומי שנשכר בארבעה אינו נותן להם אלא שלשה ויש להם תרעומת על השליח: ברא' בשאין מלאכתן נכרת אבל היתה מלאכתן נכרת והרי היא שוה ארבעה נותן להם בעל הבית ארבע שאלו לא אמר להם שלוחו ארבעה לא שרחרו ועשו שוה ארבעה שחרי מלאכתן שוה ארבעה אין להם אלא שלשה שהרי קבלו על עצמן ויש להם תרעומת על השליח אמר לו בעל הבית בשלשה והלך השליח ואמר להם בארבעה ואמרו הרינו כמה שאמ בעל הבית אין דעתם אלא שיתן' בעל הבית יתר על ארבע לפיכך שמין מה שעשו אם שוה ארבעה נוטלין ארבעה מבטל הבית ואם אינו יודע או אינו שוה אין להם אלא שלשה אמר לו בעל הבית בארבעה והלך השליח ואמר להם בשלשה ואמרו לו כמה שאמ' בעל הבית אע"פ שמלאכתן שוה ארבעה אין להם אלא שלש' שהרי שמעו שלש' וקבלו עליהם: השוכר את הפועלין והטעו את בעיה או בעל הבית הטעו אותן אין להן זה על זה אלא תרעומת:

דרעתיהו עילויה וכתב ב"ה ד דלעולם נוטלין ד' ומרבר כשאמר השליח שכרכם עלי טסאם אמר טס שכרכם על בעיה לא יטלו לעולם ל' א' שהרי סוגית הגמרא מדברת כשאין מלאכתן נכרת מה היא טסוה כגון חפור מלא מים וכן פ"ח איש רומי עכ"ל:

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

פרק תשיעי

השובר

את הפועלים את הפועלים עד ומשמנין בניהן במכיעא פ' השוכר את הפועלים: אמר לשלוחו עד לעבדים במכיעא פ' השוכר את האומנין: כיצד דין הפועלים שחזר בו כו' עד בגר' לארוב בשתי סלעים וכו' עד אלא חצי מלאכה

כתב הר"ב ז"ל לא כלע"פ שטי דיכרין עכ"ל: ואני אומר גם כן עיקרה פ' השוכר את האומני' וחלוק הפרוס לכי הדעות והסברות ולכך אין כאן הסנה ואיכה כריכ' הכלה לא גדולה ולא קטנה כי לשון ה הגמרא כר"מ ז"ל וכן הביאורי' לפס בהלכותיו: ברא'

לחן ארבעה ונוטל מבטל הבית שלשה ומפסיד אחד מכיוסו אמ' להם שכרכם על בעל הבית נותן להן בעל הבית כמנהג המדינה היה במדינת' מי שנשכר בשלשה ומי שנשכר בארבעה אינו נותן להם אלא שלשה ויש להם תרעומת על השליח: ברא' בשאין מלאכתן נכרת אבל היתה מלאכתן נכרת והרי היא שוה ארבעה נותן להם בעל הבית ארבע שאלו לא אמר להם שלוחו ארבעה לא שרחרו ועשו שוה ארבעה שחרי מלאכתן שוה ארבעה אין להם אלא שלשה שהרי קבלו על עצמן ויש להם תרעומת על השליח אמר לו בעל הבית בשלשה והלך השליח ואמר להם בארבעה ואמרו הרינו כמה שאמ בעל הבית אין דעתם אלא שיתן' בעל הבית יתר על ארבע לפיכך שמין מה שעשו אם שוה ארבעה נוטלין ארבעה מבטל הבית ואם אינו יודע או אינו שוה אין להם אלא שלשה אמר לו בעל הבית בארבעה והלך השליח ואמר להם בשלשה ואמרו לו כמה שאמ' בעל הבית אע"פ שמלאכתן שוה ארבעה אין להם אלא שלש' שהרי שמעו שלש' וקבלו עליהם: השוכר את הפועלין והטעו את בעיה או בעל הבית הטעו אותן אין להן זה על זה אלא תרעומת:

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

ה"ה דמלמד יש לו דין קבלן להיות ידועל התחטכה אם יחזור בו וליתא אלא דין פועל' יש לו כיון ששכרוהו לזמן קצוב ואין רשאי להתבטל כשירצה דומיא דשכיר יום או שכיר חדס' אבל אם שכרוהו ללמוד כל הספר או חציו ולא קבעו לו זמן ללמוד בו ויכול להתבטל כשירצה אז ודאי חטוב קבלן ועיין בתשובה ספר קנין ביימין ל':

דין הפועלים

דין האומנין

ואם קבלן הוא וכו' פ' שאינו מכיר זמן דיוע אלף למלאכה ידועה שמין לו מה שעתיד לעשות וכו' כרבי דוסא וכו' רפסקין הכין ומבואר בהלכות: כיצד קבל ממוקמה לקבור וכו' מפורסם בבביתא: או יבמרו את מלאכתן פירוט ויטלו שני סלעים וכן לסוף הבריתא או יבמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים וכריך בגמרא פשיטא ומתוך סדין חרס בא להסמיענו כגון מהזולה מלאכה וחזר בו בעל הבית ובא פועלים ופייסוהו בכתם והסלימו התלככה וקח מסמע לך שאינו יכול למר בעל הבית לא כתפייסתי אלף על דעת שתפחתו מן הערך אלף כותן להם שכרם: ואם היה הנשאר וכו' גם זה מוכרח מס: ברא ברבר שאינו אבד

אבל ברבר האבד וכו' מכורס מס במטנה ובברייתא: אלא אם כן כאכס דין האכס מכורס מס: ואם לא כאכס וחזר בו סוכר עליהן או מטען כתבה רבנא זל מסתברא לי דוקא כשהיה מוכר פועלים אחר לטכור כשסכר אלף ועכסו אינו מוכר ומכאן אלף מפקדי' עליו אבל אם לא היה מוכר אחרים פטורין דמה הפסדו עליו עלל: כיצד סוכר עליהן וכו' בבביתא: ואפי' כתן השתים מוכרין מהן התוספת זה פטור ד בבביתא בין בביתא יותר בין בטוקן היח וקל וחומר מסוכר עליהן: כיצד סוכר עליהן וכו' גם זה מס: ועוד כמה עד כדי סכרן סל ר ראשונים לסוף הגמרא מס ופ'טו זל אם עטו אכלו קצת התלכא ולא קבלו כלום סוכר עליה כל מה שהו חיי להם יוסף לאחרי ויבמרו עללי ואם היה להם ממון תחת דיו וכו' לסוף הגמרא מס בסבית חבלה לדיו ופרטו כלי אומנותם וישמי סבת דבכה' סבלי אומנותם סח אפי' ברבר שאינו אבד סוכר עליהם עד כדי סכר המלאכה אף על פי סכתיק' בביתם ולא יותר והדעת הרבנא זל וכך כר דעת הרמב"ם זל: שוכר עליהם להשלי' המלאכה עד ארבעים וחמשים זוז בכל יום וחמשים זוז ורבנו פירש שהכונה לפועל אחד ביום אח' ודרך גמרא אחזו וכו' הוא: ברא בוחן שאי' להם פועלים וכו' בבביתא מס ופירש הרבנא זל שאם יש מס פ פועלים שאינו יכול להטענות אלף אם קצב להם כותן כפי מה שקצב השוכר את הפועל והאחו וכו' תוספתא באה בהלכות: השוכר את הפועל להסקו' וכו' מימרא מס: וכן אם דרכו שיפסקין אותו בני העיר וכו' כראה סכך מפרט או

אם קבלן הוא וכו' פ' שאינו מכיר זמן דיוע אלף למלאכה ידועה שמין לו מה שעתיד לעשות וכו' כרבי דוסא וכו' רפסקין הכין ומבואר בהלכות: כיצד קבל ממוקמה לקבור וכו' מפורסם בבביתא: או יבמרו את מלאכתן פירוט ויטלו שני סלעים וכן לסוף הבריתא או יבמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים וכריך בגמרא פשיטא ומתוך סדין חרס בא להסמיענו כגון מהזולה מלאכה וחזר בו בעל הבית ובא פועלים ופייסוהו בכתם והסלימו התלככה וקח מסמע לך שאינו יכול למר בעל הבית לא כתפייסתי אלף על דעת שתפחתו מן הערך אלף כותן להם שכרם: ואם היה הנשאר וכו' גם זה מוכרח מס: ברא ברבר שאינו אבד אבל ברבר האבד וכו' מכורס מס במטנה ובברייתא: אלא אם כן כאכס דין האכס מכורס מס: ואם לא כאכס וחזר בו סוכר עליהן או מטען כתבה רבנא זל מסתברא לי דוקא כשהיה מוכר פועלים אחר לטכור כשסכר אלף ועכסו אינו מוכר ומכאן אלף מפקדי' עליו אבל אם לא היה מוכר אחרים פטורין דמה הפסדו עליו עלל: כיצד סוכר עליהן וכו' בבביתא: ואפי' כתן השתים מוכרין מהן התוספת זה פטור ד בבביתא בין בביתא יותר בין בטוקן היח וקל וחומר מסוכר עליהן: כיצד סוכר עליהן וכו' גם זה מס: ועוד כמה עד כדי סכרן סל ר ראשונים לסוף הגמרא מס ופ'טו זל אם עטו אכלו קצת התלכא ולא קבלו כלום סוכר עליה כל מה שהו חיי להם יוסף לאחרי ויבמרו עללי ואם היה להם ממון תחת דיו וכו' לסוף הגמרא מס בסבית חבלה לדיו ופרטו כלי אומנותם וישמי סבת דבכה' סבלי אומנותם סח אפי' ברבר שאינו אבד סוכר עליהם עד כדי סכר המלאכה אף על פי סכתיק' בביתם ולא יותר והדעת הרבנא זל וכך כר דעת הרמב"ם זל: שוכר עליהם להשלי' המלאכה עד ארבעים וחמשים זוז בכל יום וחמשים זוז ורבנו פירש שהכונה לפועל אחד ביום אח' ודרך גמרא אחזו וכו' הוא: ברא בוחן שאי' להם פועלים וכו' בבביתא מס ופירש הרבנא זל שאם יש מס פ פועלים שאינו יכול להטענות אלף אם קצב להם כותן כפי מה שקצב השוכר את הפועל והאחו וכו' תוספתא באה בהלכות: השוכר את הפועל להסקו' וכו' מימרא מס: וכן אם דרכו שיפסקין אותו בני העיר וכו' כראה סכך מפרט או

אם קבלן הוא וכו' פ' שאינו מכיר זמן דיוע אלף למלאכה ידועה שמין לו מה שעתיד לעשות וכו' כרבי דוסא וכו' רפסקין הכין ומבואר בהלכות: כיצד קבל ממוקמה לקבור וכו' מפורסם בבביתא: או יבמרו את מלאכתן פירוט ויטלו שני סלעים וכן לסוף הבריתא או יבמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים וכריך בגמרא פשיטא ומתוך סדין חרס בא להסמיענו כגון מהזולה מלאכה וחזר בו בעל הבית ובא פועלים ופייסוהו בכתם והסלימו התלככה וקח מסמע לך שאינו יכול למר בעל הבית לא כתפייסתי אלף על דעת שתפחתו מן הערך אלף כותן להם שכרם: ואם היה הנשאר וכו' גם זה מוכרח מס: ברא ברבר שאינו אבד אבל ברבר האבד וכו' מכורס מס במטנה ובברייתא: אלא אם כן כאכס דין האכס מכורס מס: ואם לא כאכס וחזר בו סוכר עליהן או מטען כתבה רבנא זל מסתברא לי דוקא כשהיה מוכר פועלים אחר לטכור כשסכר אלף ועכסו אינו מוכר ומכאן אלף מפקדי' עליו אבל אם לא היה מוכר אחרים פטורין דמה הפסדו עליו עלל: כיצד סוכר עליהן וכו' בבביתא: ואפי' כתן השתים מוכרין מהן התוספת זה פטור ד בבביתא בין בביתא יותר בין בטוקן היח וקל וחומר מסוכר עליהן: כיצד סוכר עליהן וכו' גם זה מס: ועוד כמה עד כדי סכרן סל ר ראשונים לסוף הגמרא מס ופ'טו זל אם עטו אכלו קצת התלכא ולא קבלו כלום סוכר עליה כל מה שהו חיי להם יוסף לאחרי ויבמרו עללי ואם היה להם ממון תחת דיו וכו' לסוף הגמרא מס בסבית חבלה לדיו ופרטו כלי אומנותם וישמי סבת דבכה' סבלי אומנותם סח אפי' ברבר שאינו אבד סוכר עליהם עד כדי סכר המלאכה אף על פי סכתיק' בביתם ולא יותר והדעת הרבנא זל וכך כר דעת הרמב"ם זל: שוכר עליהם להשלי' המלאכה עד ארבעים וחמשים זוז בכל יום וחמשים זוז ורבנו פירש שהכונה לפועל אחד ביום אח' ודרך גמרא אחזו וכו' הוא: ברא בוחן שאי' להם פועלים וכו' בבביתא מס ופירש הרבנא זל שאם יש מס פ פועלים שאינו יכול להטענות אלף אם קצב להם כותן כפי מה שקצב השוכר את הפועל והאחו וכו' תוספתא באה בהלכות: השוכר את הפועל להסקו' וכו' מימרא מס: וכן אם דרכו שיפסקין אותו בני העיר וכו' כראה סכך מפרט או

אם קבלן הוא וכו' פ' שאינו מכיר זמן דיוע אלף למלאכה ידועה שמין לו מה שעתיד לעשות וכו' כרבי דוסא וכו' רפסקין הכין ומבואר בהלכות: כיצד קבל ממוקמה לקבור וכו' מפורסם בבביתא: או יבמרו את מלאכתן פירוט ויטלו שני סלעים וכן לסוף הבריתא או יבמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים וכריך בגמרא פשיטא ומתוך סדין חרס בא להסמיענו כגון מהזולה מלאכה וחזר בו בעל הבית ובא פועלים ופייסוהו בכתם והסלימו התלככה וקח מסמע לך שאינו יכול למר בעל הבית לא כתפייסתי אלף על דעת שתפחתו מן הערך אלף כותן להם שכרם: ואם היה הנשאר וכו' גם זה מוכרח מס: ברא ברבר שאינו אבד אבל ברבר האבד וכו' מכורס מס במטנה ובברייתא: אלא אם כן כאכס דין האכס מכורס מס: ואם לא כאכס וחזר בו סוכר עליהן או מטען כתבה רבנא זל מסתברא לי דוקא כשהיה מוכר פועלים אחר לטכור כשסכר אלף ועכסו אינו מוכר ומכאן אלף מפקדי' עליו אבל אם לא היה מוכר אחרים פטורין דמה הפסדו עליו עלל: כיצד סוכר עליהן וכו' בבביתא: ואפי' כתן השתים מוכרין מהן התוספת זה פטור ד בבביתא בין בביתא יותר בין בטוקן היח וקל וחומר מסוכר עליהן: כיצד סוכר עליהן וכו' גם זה מס: ועוד כמה עד כדי סכרן סל ר ראשונים לסוף הגמרא מס ופ'טו זל אם עטו אכלו קצת התלכא ולא קבלו כלום סוכר עליה כל מה שהו חיי להם יוסף לאחרי ויבמרו עללי ואם היה להם ממון תחת דיו וכו' לסוף הגמרא מס בסבית חבלה לדיו ופרטו כלי אומנותם וישמי סבת דבכה' סבלי אומנותם סח אפי' ברבר שאינו אבד סוכר עליהם עד כדי סכר המלאכה אף על פי סכתיק' בביתם ולא יותר והדעת הרבנא זל וכך כר דעת הרמב"ם זל: שוכר עליהם להשלי' המלאכה עד ארבעים וחמשים זוז בכל יום וחמשים זוז ורבנו פירש שהכונה לפועל אחד ביום אח' ודרך גמרא אחזו וכו' הוא: ברא בוחן שאי' להם פועלים וכו' בבביתא מס ופירש הרבנא זל שאם יש מס פ פועלים שאינו יכול להטענות אלף אם קצב להם כותן כפי מה שקצב השוכר את הפועל והאחו וכו' תוספתא באה בהלכות: השוכר את הפועל להסקו' וכו' מימרא מס: וכן אם דרכו שיפסקין אותו בני העיר וכו' כראה סכך מפרט או

מגדל עוז
ברא ברבר שאינו אבד וכו' עד דרכו סל כהר זה כתב הרב מפרט זל כר סכך אי בכימתא פסידא רפועלים ט סבדי העיר מפסיקין אותו ואין לו טעם עלל: ואנו אומ' טעם גדול חכי רוח ועיניך רוחות לסוכו נאות בעיקר ההלכה סרק הסוכר את האומנות וטמא היה חסר מן הספר שהגיע ליד הרבנא זל אבל בספרים המוגהים בחתימת ידו ה' כך כמו סנסחתי: ואם דרכו להפסק מאיליו וכו' עד כל שכרו הכל פ' הטוב את האומנה: הסוכר

חוספתא פירא האומנות

עכ' ולסוף הגמרא אי היה רגיל דפסקין בני מתא פסידא רפועלים או לאו בני מתא פסידא רפועלים בני אומנות העיר ויודעים מהנה הנהר פסידתם אם הם מעיר אחרת פסידת בעל הבית שהיה לו להודיעם וכיון שלא הודיעם כותן להם שכר כל היום כפועל בטל: שוכרן להשקות הערה ובא המטר והשקה אין להם חלא מה שעשו מימרא דרבא מס: בא הכהר כותן להם כל שכרן מן השמים כסתייעו גם זה באותה מימרא מס וטעם לדבר פ'טו זל אתא כהרא גדל הכהר ועלה וככנס בחריץ העשויין במדה ומהן היא שותה ואיכה כריכה לדולח רפועלים אינם יודעין במכה סדוהו סיהא הכהר רגיל לעלות ולהסקותה אך הוא היה יודע עכ' אבל הרבנא זל כתב דכהרא לא עלה על שדהו ולא השקה אותו שאינו כן הרי הוא כהר ולא יבטרך כלל אלף במעלה וכתקרב אל הערה וכמעט שיפחתו ראשי התלמים וככנסו המים וישקו את הערה עד כאן והאכס פזו כוכת רבבו באמרו מן השמים כסתייעו: ברא בפועל אבל מי שפסק עם אריס וכו' ממעשה שבפירק מי שאחזו כלמד דין האריס ומבואר בהלכות: ואינו כפועל כתב הרמב"ם זל דקבלן דיוכו כפועל שלא כרברו הרבנא זל ועיקר: השוכר את הפועל לעשות וכו' מימרא דרבא בהסוכר וכתב הרבנא זל כי אמרינן דרוקא כמותה אבל קשה ממנה לא דוקא כשהמר להם בפירות כשהמר להם פ' שפסק להם זוז בבקר כשהמלה משקיד להן אפילו קשה ממנה שהרי אם היה רוכה היה מוכר להם קשה בבקר וכן דעת הרמב"ם זל: ואם

76

ואם היה מן החופרים או עובדי ארמה וכו' זה כתב בפי' אכלוסי דמחוזא
הזכר בגמ' השוכר את הפועל להביא לו שליחות וכו' תוספתא והיא
בהלכות פרקי השוכר ופירושו פשוט הוא שאינו דומה להלכו חמריך ולא מכאן
תבואה הנזכר למעלה לפי ששם לא היה שוכר לאותו מהלך בלבד אלא ליום
אחד וכתבטלו כל היום אבל זה כבר
עשה מלמדתו משלם לפיכך נוטל
שכרו משלם ומכל מקום אם היה
דבר כבר מה שיש לו להביא מנכה
לו שאינו דומה בא טעון לבא ריקן
אלא אם כן הוא מאותם אכסים
סדרכן לטרוח כמבואר

ובהשגות א"א כן הוא לסוג
התוספתא

אבל במגדלעז דהשוכר את האומנין
מכיים בה אבל אינו דומה הבא
טעון לבא ריקן עכ' ותוספתא ז' לא
הובאה בגמ' כלל אבל הוא מרמה
אותה לזו דהלכו חמריך שהזכרתי
ששם סיימו כן וכבר בארתי הענין
בארוב' שוכרו להביא כרוב
ודורמסקנין וכו' גם זה באותה ת
תוספתא והובאה פרקי הגזול בתרא
ועם בארתי הטעם בגמ' מפני ששעה
שליח שליחותו כמו שכתבתי ל
למעלה: השוכר את הפועל
לעשות עמו בשלו וכו' ברייתא ראש
השוכר: השוכר את הפועל
לעשות עמו בתוך וקס וכו' משנה
כלשונה פרקי הבית והעליה ומכאן
למדו ז' דשכירו אפי' אין למשכיר
מעות אומרי לו טרוח וזבין והב ליה
זונו בענין לפי שכל דעת כן ששכר
ואינו יכול להגבותו מטלטלי כי אל
שכרו הוא נוסף כפשוטו עיקר:
מציאת פועל לעצמו וכו' בריית'
הובאה פ' פסחים או חזין ופסק כרב
פסח דאמר דכי אמרי מציאתו ל
לרבי רוחא בשוכרו ללקט מציאות
וכן פסק ר"ח ז':

השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום למקום וכו'
לכרם וכו' שכרו להביא כרוב כו' עד וכן כל כיוצא בזה
כתב הר"ח ז' כן הוא לסוג התוספתא אבל בגמ' דהשוכר את האומנין
מכיים בה אבל אינו דומה הבא טעון לבא ריקן עכ':

ואם היה מן החופרים או עובדי ארמה וכו' יוצא בהן שדרכו לטרוח הרבה
ואם לא יעשה במלאכה יחלה נותן לו כל שכרו: השוכר את הפועל
להביא לו שליחות ממקום למקום והלך ולא מצא שם מה יביא נותן לו
שכרו משלם שכרו להביא קנים לכרם והלך ולא מצא ולא הביא נותן לו
שכרו שלם שכרו להביא כרוב ודורמסקנין לחולה והלך ומצאו שמת
או הבריא לא יאמר לו טול מה ש
שהבאת בשכרך אלא נותן לו כל
שכרו וכן כל כיוצא בזה: השוכר את
הפועל לעשות עמו בשלו והרואהו
בשל חברו נותן כל שכרו וחזו' ולוק'
מחברו מה שגהנה בו המלאכה:
השוכר את הפועל לעשות עמו בתוך
וקס וכו' יוצא בהן ואמר לו טול מה ש
שעשית בשכרך אין שומעין לו ואם
משקבל עליו אמר לו הילך שכרך
ואני אטול את שלי אין שומעין לו:
מציא הפועל לעצמו אף על פי שאמ'
לו עשה עמי מלאכה היום ואין צריך
לומר אם אמ' לו עזר עמי היום אבל
אם שכרו ללקט מציאות כגון ששכר
הנחר ושכרו ללקט הדגים הנמצאין
באגם הרי מציאתו לבעל הבית ואפי'
מוצא כים מלא דיגנין:

ואמ' ליה טול מה שעשית בשכרך
אין שומעין לו מפני בעל החלום ד
דוק בתבן וקס דלאו מירי דמוכל
הוא אבל ברבר דמאכל כגון ב
בתבואה וכו' וכו' שומעין לו והא
דפריך בגמ' והתניא שומעין לו לא
שומעין לו מסוס דקיים ליה לתלמודא דמתני' כמו איירי בתבן וקס ומסתבר
ליה עכ' מהר"ם זכ' סכתב בחרוטיו בפרקי הבית והעליה:

מכאן פסק רבינו תם דא"ל לית ליה זמני חללא ארעא חייב למכור את הקרקע
וליתן זוניו לכוול ועיין בסיומן ג' עכ':

פרק עשירי

פרק עשירי

המלוה

את חבירו על
המשכון וכו'
משנה בהשוכר האומנין וזרעת
ההלכות: לפיכך אם אבד
וכו' חייב בדמיו מפורש עם בכתם
מתני': ואם נאכס המשכון
וכו' גם זה זרעת הגאונים ז' דלא
קיימא לן כשמואל דאמ' שאם אין
המשכון קיי' אין הלוה משלם כלום
ובהשגות א"א
זוה שאם משכנו אה' הלוהתו קונה
אותו אף לאוסקין כרבי יצחק עכ':
ושטת רבי' כשטת הגאונים וההלכות
וכבר האריכו להעמידה הרמב"ן
והר"ם ז' ועיקר: כל האומר
לחבירו שמו' ליוכו' מפורש בגמ'
שם שכל אח' שמיר' בבעלים ופטור
אפילו פסע ברבר כמו שכתבתי
פרקי ראשון: אמר

את חבירו ב' משכונ
בין שהלוהו פירות בין שמשכנו ב
בשעת הלוואתו בין שמשכנו אחר
שהלוהו חרי זה שומר שכר: לפי' אם
אבד המשכון או נגנב חייב ברמיו
ואם נאנס המשכון כגון שנלקח
בלסטים כו' וכו' ב' משאך אונסין
ישבע שנאנס וישלם בעל המשכון
את חיובו עד פרוטה אחרונה: כל
האומר לחבירו שומר לי ואשמור לך
הרי זה שמירת בעלים: אמר
כקייט ליה אביאסף ואם התנה בשעת קבלת המשכון שלא יהא באחריו הכל
לפי תנאו ומפורש בתשובה י"א עכ':

כתבא קמח ודלא כרבי יהודה ד
דאמר הלוהו מעות ט"ח דמתניתין
לעיקרא היא דאמר אבד המשכון
אבדו מעותיו ודלא כרבי אליעזר
דאמר ישבע הלה ויטול ועיין ב
בהלכות הלואה פ"ג עכ':

וכן מצינו בשערי רב הא"י וכן
בפ"ח וכן בספר רב אלפס וכן דן
ל' אביה הלכה למעשה ודלא כאשר
כתב בשערי שבועו של רב אלפס
דמשכנו בשעת הלוואתו הוי ט"ח
כרבי אליעזר דלזכרון דברי בעלמ'
כקייט ליה אביאסף ואם התנה בשעת קבלת המשכון שלא יהא באחריו הכל
לפי תנאו ומפורש בתשובה י"א עכ':

וכן פסקו הג"כ רי"כ רב האי דהא דאמר ר' יצחק ד"ח קונה משכון היינו
להיות שם עליו ודלא כרבי שפירס להתחייב כמי באוסקין ועם בתו וכן פירס
רבינו תם כדבריהם כבסיומן ג' עכ':

כ' שבעת הדיינים יוש' להם על מה סיקמוכו ואלו ואלו דברי אלהי חיים הם דיו' לר"מ ז' שרבו מורה לו ורבו לרבו: נתן

פרק עשירי

המלוה

את חבירו וכו'
לפיכך אם אבד
המשכון וכו' ואם נאכס המשכון
כגון שנקח וכו' עד פרוט אחרונה
כתב הר"ח ז' אין אנו מודי'
לו ולרבותיו בזה שאם
משכנו אחר הלוואתו קני' אותו אף
לאוסקין כרבי יצחק עכ':

ואמ' חומר זו מחלוקת ישנה
היא וכבר כתבתי בה
ראשונים ואחרונים כ' במציאת
פרקי השוכר את האומני' ובשבעו'
פרקי השוכר את האומני' וכתבתי

פ' הנחל

בתיא

פרק

האומנין

פר' הבית

והעליה

פר' רבנא

אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר וכו' בריתא עם תנו רבנן שמור לי ואשמור לך השאלני ואשמור לך כולן כענין שמורי שכן זה לזה ואמתי שמירה בבעלים היא אמר רב פפא דאמר ליה שמור לי היום ואני אשמור לך למחר ומרברי רבינו כראה מהוא מפרש הקושא על כל הברייתא ולפיכך כתב השאלני היום ואשמור לך למחר דוקא למחר אבל אמר לו ואשמור לך עתה הרי זו שמירה בבעלים אבל רמי' זל פי ואמתי שמיר' בבעלים אשמור לי ואשמור לך קאי ששניה זה במלאכתו של זה אבל השאלני כליו או שמור לי ואשמור לך או השאלני ואשמור לך איך כחך בעלני' של חפץ במלאכתו של שומר עכ"ל וכך פירש רבינו יהונתן ז"ל ופירוש טעם השאלני ואשמור לך שאינן אלא כשומרי שכן לפי טעם משאל לזה תחת פלגו והוא שכתבו כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס:

אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואני אשמור לך למחר שמור לי היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס: אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס: אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס:

אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואני אשמור לך למחר שמור לי היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס: אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס:

אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואני אשמור לך למחר שמור לי היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס: אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס:

מגדל עז
נתן צמר לכבועו כותן עזי לחרש כו' ואם ההוצאה יתירה וכו' אמר בעל הכלי כו' עז איך שומעין לו כתב הר"ב זל איך לזה טעם עז כחך לפסוק:

ואני אמר מזה שכתב לו טעם ב בירושלמי בריש פ' הגזול עזי אשר עם כשכית עיקר דמייתי עלה סתמ' דתלמודא ההיא דהיורד לשרה חבירו ונטעה שלא ברשות כו' עז בקם ליטול עזיו ואביו איך שומעין לו ואף על גב דרבי יהושע בן לוי אמ' טעמא משום יסוב ה'ר'רן סתמא דתלמודא הכי איתא בלא טעמא ומיכה לכל דרמי לה ועוד דאמרין בעלמא האומר אי איפסי בתקנת חכמים כגון ז' שומעין לו דוק מיכה הא לאו כגון ז' איך שומעין לו ועוד דהא פלוגתא דרבי מאיר ורבי יהודה היא פרק הגזול עזים וכשכית גם כן כרית השוכר את האומות ומייתי לה פ' דע"ז וקיימא לן הלכה כרבי יהוד' דאמר ירו על התחנותא אם השבח יתר על ההוצאה כו' ואילו היינו שומעין ממנו באמרן יתן לי דמי צמרי או דמי עזי אם כן עבדין כרבי מאיר דאמר כותן לו דמי צמרו ולית ה הילכתא כותיה אלא כרבי יהודה וכך פסק ר' אפס ז' וכמאן דרבי רמ' זל ככוכים: שאין האומן קונה בשבח כלי טענה פ' הגזול עזים: המולך חטוי לטחון עז שהן מומחין משלמין בכזיקין פ' הגזול עזים ובבבבא פ' המוכר פירות: מקומות שבהן שיהיה עז סילק עצמו כרכונו במכירתו כרית השואל ופריך המקבל: הנוטע

ג' הגזל קמא

בהשגות א"א
למה כתב כן שהרי טעם כסוף הוא שאחר שהדין הוא לחשב או זה מועט אם ההוצאה אם השבח ויתן המועט אם רצה כבוע בה איך בעל הצמר יכול לעכב ודאי וכמדת לו פכונת הר"א זל היתה לומר שדין שאינו בריך לכתובה הוא אחר כך מצאתי לרש"י זל שפירש שדין בעל הבית לתת לו הצמר ופירש ברמז וזע ופ' הוצאה פ"א זל דמי עזים וסמכ' וסכר טרחו כשאר שכי יוס זל מה שפסק לו בקבלות דהו טפי עכ"ל פ' הבית והעליה ויש בזה לתוכפו פטות הרב' מכח הירוש': וכן אם אמ' האומן וכו' זה פשוט: המולך חטוי לטחון לתת וכו' בריתא עם כלשונה:

הלכה כרבי יהודה דסתם מתני' פרק האומות כמותו:
אמ' האומן הא לך דמי צמר או דמי עז וכו' וכן אמרין וכו' משנה סס: אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס:

הלכה כרבי יהודה דסתם מתני' פרק האומות כמותו:
אמ' האומן הא לך דמי צמר או דמי עז וכו' וכן אמרין וכו' משנה סס: אמר לו שמור לי היום ואשמור לך למחר השאלני היום ואשמור לך למחר כולן נעשו שומרי שכן זה לזה: כל האומות שומרי שכן הן וכולן שאמרין וכו' משנה סס:

ונטע והשביח ונטע והפסיד מחשבין לו חצי השבח שיש לו ומכין ממנו מה שהפסיד ונטע השאר ואפילו התנה על עצמו שאם יפסיד לא יטול כלום הרי זה אסמכתא ואין מנכין לו אלא מה שהפסיד היה

מפני שהן נושאי שכן כו' פ"ט יט להם שכן בעמלם הא אם עשו כבלה חייב אבל אם עשה בה טרפות הפוכה מספק כגון שהיה במועט סימין פטור וכן מוכח בגמרא בעובדא דמגדל עז: וכן המראה דיכר לשולחני וכו' המטבעות חלוק בין בשכר בין בחנם אבל הר"ב זל כחלק עליהם ואמר שהדין הגמור בראיית המטבע פטור אפילו בשכר ושאינו בקי כל כך אפי' בחנם חייב וכיון שיש לו שכר חייב אבל ראיית המטבע שהיא תלוי במראית עינים והבקיאות בצורות כל שהוא אומן בקי הרבה אינו מצוי שיטעה וכשהוא טועה הרי זה אונס גמור ושומר שכן פטור מן האונס וזה שלא הזכירו בגמרא בשולחני חילוק בין בחנם לשכר אלא דרבינו זל: ואם אינו בקי חייב וכו' זה מפורש עם מוסס: והוא שיאמר לשולחני ע"ך אני סומך וכו' זה מבואר בהלכות ודקדוקין כן מכוונת דגמרא וכבר נחלקו עליהם זל ואמרין שאף על פי שלא אמר חייב ולרבי ההלכות הככים הר"ב זל ועיקר: או שהיו הדברים מראין וכו' גם זה בהלכות ודרא ליה לדמעה דרבי חייא דגמרא הכי הוה שהיה הרבר כראה פעלו היתה היאם הדין סומכת ומתוך כך החליפו לה ולא הקשו לא למה היה כרי' לעשו' כן אחר שהו' היה בקי הרב' לפי שאם לא היה בקי כן ודאי חייב היה מן הרין: טבח טענה בחנם וכן שולחני וכו' למר הרב' זל מההיא דהמרינן גבי טבח בחנם שכל ואמ' ליה רבי יוחנן זיל הייתי רחיה דמומחה לתרנגולא את ואיפטרך למא עליו להביא רחיה ואם לאו יטול וקל וחומר הוא לשולחני ומה טבח שאמר חכמים רוב מצוין אבל שחיתה מומחין הן עליו להביא רחיה שולחני לא כל טבח ופטוט הוא: מקום שבהן שיהיה הנוטע ובעל הקרקע חצי

בכנס והן מומחין פטורין שכולן סוה דינן לדין הטבח זה כר' מרברי רבינו: לפיכך אם היה טבח מומחה וכו' מימרא דרבי יוחנן ומבואר בהלכות פ' דדוקא כבלה חייב אבל אם עשה בה טרפות הפוכה מספק כגון שהיה במועט סימין פטור וכן מוכח בגמרא בעובדא דמגדל עז: וכן המראה דיכר לשולחני וכו' המטבעות חלוק בין בשכר בין בחנם אבל הר"ב זל כחלק עליהם ואמר שהדין הגמור בראיית המטבע פטור אפילו בשכר ושאינו בקי כל כך אפי' בחנם חייב וכיון שיש לו שכר חייב אבל ראיית המטבע שהיא תלוי במראית עינים והבקיאות בצורות כל שהוא אומן בקי הרבה אינו מצוי שיטעה וכשהוא טועה הרי זה אונס גמור ושומר שכן פטור מן האונס וזה שלא הזכירו בגמרא בשולחני חילוק בין בחנם לשכר אלא דרבינו זל: ואם אינו בקי חייב וכו' זה מפורש עם מוסס: והוא שיאמר לשולחני ע"ך אני סומך וכו' זה מבואר בהלכות ודקדוקין כן מכוונת דגמרא וכבר נחלקו עליהם זל ואמרין שאף על פי שלא אמר חייב ולרבי ההלכות הככים הר"ב זל ועיקר: או שהיו הדברים מראין וכו' גם זה בהלכות ודרא ליה לדמעה דרבי חייא דגמרא הכי הוה שהיה הרבר כראה פעלו היתה היאם הדין סומכת ומתוך כך החליפו לה ולא הקשו לא למה היה כרי' לעשו' כן אחר שהו' היה בקי הרב' לפי שאם לא היה בקי כן ודאי חייב היה מן הרין: טבח טענה בחנם וכן שולחני וכו' למר הרב' זל מההיא דהמרינן גבי טבח בחנם שכל ואמ' ליה רבי יוחנן זיל הייתי רחיה דמומחה לתרנגולא את ואיפטרך למא עליו להביא רחיה ואם לאו יטול וקל וחומר הוא לשולחני ומה טבח שאמר חכמים רוב מצוין אבל שחיתה מומחין הן עליו להביא רחיה שולחני לא כל טבח ופטוט הוא: מקום שבהן שיהיה הנוטע ובעל הקרקע חצי

בכנס והן מומחין פטורין שכולן סוה דינן לדין הטבח זה כר' מרברי רבינו: לפיכך אם היה טבח מומחה וכו' מימרא דרבי יוחנן ומבואר בהלכות פ' דדוקא כבלה חייב אבל אם עשה בה טרפות הפוכה מספק כגון שהיה במועט סימין פטור וכן מוכח בגמרא בעובדא דמגדל עז: וכן המראה דיכר לשולחני וכו' המטבעות חלוק בין בשכר בין בחנם אבל הר"ב זל כחלק עליהם ואמר שהדין הגמור בראיית המטבע פטור אפילו בשכר ושאינו בקי כל כך אפי' בחנם חייב וכיון שיש לו שכר חייב אבל ראיית המטבע שהיא תלוי במראית עינים והבקיאות בצורות כל שהוא אומן בקי הרבה אינו מצוי שיטעה וכשהוא טועה הרי זה אונס גמור ושומר שכן פטור מן האונס וזה שלא הזכירו בגמרא בשולחני חילוק בין בחנם לשכר אלא דרבינו זל: ואם אינו בקי חייב וכו' זה מפורש עם מוסס: והוא שיאמר לשולחני ע"ך אני סומך וכו' זה מבואר בהלכות ודקדוקין כן מכוונת דגמרא וכבר נחלקו עליהם זל ואמרין שאף על פי שלא אמר חייב ולרבי ההלכות הככים הר"ב זל ועיקר: או שהיו הדברים מראין וכו' גם זה בהלכות ודרא ליה לדמעה דרבי חייא דגמרא הכי הוה שהיה הרבר כראה פעלו היתה היאם הדין סומכת ומתוך כך החליפו לה ולא הקשו לא למה היה כרי' לעשו' כן אחר שהו' היה בקי הרב' לפי שאם לא היה בקי כן ודאי חייב היה מן הרין: טבח טענה בחנם וכן שולחני וכו' למר הרב' זל מההיא דהמרינן גבי טבח בחנם שכל ואמ' ליה רבי יוחנן זיל הייתי רחיה דמומחה לתרנגולא את ואיפטרך למא עליו להביא רחיה ואם לאו יטול וקל וחומר הוא לשולחני ומה טבח שאמר חכמים רוב מצוין אבל שחיתה מומחין הן עליו להביא רחיה שולחני לא כל טבח ופטוט הוא: מקום שבהן שיהיה הנוטע ובעל הקרקע חצי

בכנס והן מומחין פטורין שכולן סוה דינן לדין הטבח זה כר' מרברי רבינו: לפיכך אם היה טבח מומחה וכו' מימרא דרבי יוחנן ומבואר בהלכות פ' דדוקא כבלה חייב אבל אם עשה בה טרפות הפוכה מספק כגון שהיה במועט סימין פטור וכן מוכח בגמרא בעובדא דמגדל עז: וכן המראה דיכר לשולחני וכו' המטבעות חלוק בין בשכר בין בחנם אבל הר"ב זל כחלק עליהם ואמר שהדין הגמור בראיית המטבע פטור אפילו בשכר ושאינו בקי כל כך אפי' בחנם חייב וכיון שיש לו שכר חייב אבל ראיית המטבע שהיא תלוי במראית עינים והבקיאות בצורות כל שהוא אומן בקי הרבה אינו מצוי שיטעה וכשהוא טועה הרי זה אונס גמור ושומר שכן פטור מן האונס וזה שלא הזכירו בגמרא בשולחני חילוק בין בחנם לשכר אלא דרבינו זל: ואם אינו בקי חייב וכו' זה מפורש עם מוסס: והוא שיאמר לשולחני ע"ך אני סומך וכו' זה מבואר בהלכות ודקדוקין כן מכוונת דגמרא וכבר נחלקו עליהם זל ואמרין שאף על פי שלא אמר חייב ולרבי ההלכות הככים הר"ב זל ועיקר: או שהיו הדברים מראין וכו' גם זה בהלכות ודרא ליה לדמעה דרבי חייא דגמרא הכי הוה שהיה הרבר כראה פעלו היתה היאם הדין סומכת ומתוך כך החליפו לה ולא הקשו לא למה היה כרי' לעשו' כן אחר שהו' היה בקי הרב' לפי שאם לא היה בקי כן ודאי חייב היה מן הרין: טבח טענה בחנם וכן שולחני וכו' למר הרב' זל מההיא דהמרינן גבי טבח בחנם שכל ואמ' ליה רבי יוחנן זיל הייתי רחיה דמומחה לתרנגולא את ואיפטרך למא עליו להביא רחיה ואם לאו יטול וקל וחומר הוא לשולחני ומה טבח שאמר חכמים רוב מצוין אבל שחיתה מומחין הן עליו להביא רחיה שולחני לא כל טבח ופטוט הוא: מקום שבהן שיהיה הנוטע ובעל הקרקע חצי

ש' המקבל

היה מנהגם שיטול הנוטע מחצה וכו' גם זה עם ומבואר בהלכות: הנוטע אילנות לבני המדינה וכו' לטון הגמרא אמר רבא מקרי דרדקי סתלא טבחא וזומיא וכפר מתא כולהו כמותרין ועומדין דמו כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר כמותרין ועומדין דמו עב ובהשגות א"א וכן נמי א"ס סתלא ריחיד ע"כ: יבא לו מדאמר בגמרא רוביא סתלא דרביה הוה אפסיד וסלקיה בלא התראה ויהב ליה טבחא ואמ' רבא רבבו לומר דרוביא סתלא דרביה הוה וטב ללן היה רביא ואירע הרבר שהפסיד לרביא והא דאמר רבא ספר מתא הואי מתא קאי אכולהו: ומלמד תינוקות וכו' רשי ז"ל פי' מטוס דטבחא דעל על והויה ליה פסידא דלא הדרא ובהלכו דפטע בווקי פי' שמתבטל מלמודו ופסי' הפירושי' כרברי הכנו ופרטו לרעת רשי ז"ל כגו' שהמלמד עכמו טועה ברבר ואינו יודע ב כוונן וכו' הוה דמסלקי ליה אב"ל א"ס היה יודע הוה הדבר ואינו מ משגיח על אחר מהתינוקות א"ס אומר הדבר בטעות לא מסלקינן ליה: וכן טבח וכו' הקשה ר"אב"ר ז"ל אי בטכר מאי פסיד' א"כ' והלא מטלם אי בחכס כי מסלקי ליה מאי פסידא אית ליה ותרין ד דאפילו בחכס קס"י ליה ולא עבד לא בחכס ולא בטכר ואי נמי בטכר ופסידא טובא איכא דאע"ג דמטלם דמי בהמה דמי בשתו ורמי בשת אורחיו לא מטלם ואי נמי זימין דמבטורק לבטרא טובא ולית ליה אלא האו וכתב הוה ז"ל דהתראה הוה דלא כרבי אלא מיהו בעינן חזקה דער סיהו מוחזקי' או שיתרו בהן לא מסלקין להו עד כאן ב בחירושי' הרשב"א ז"ל:

פרק אחד עשר

מצות עשה ליתן שכר הסכיר בזמנו וכו' זה מפורט בתוכו וי"ף על פי שהכתוב הזה הו' בסכיר לילה כמו שיתבאר בסמוך נראה שרעת ר רבבו לומר שבליילה עובר אף בשל יום ובשל יום עובר אף בשל לילה וזהו שכתם ואמר טעמה דביומו תתן שכרו הוה על כל שכיר ולמטה יתבאר: ואין לוקין וכו' כבר כתבאר פרק אלו הן הלוקין בסוגיא דכל מטלם אינו לוקה: אחד שכר האדם וכו' משנה בהמקבל: וגר תושב יש בו וכו' גם זה במשנ' טעם לרבר בגמ': כל הכובש שכר שכיר וכו' בריתא עם וי"ף טיפין עלה בגמ' הני דאיכא בזממא ליכא ב' לילא הני דאיכא בלילא ליכא בזממא ופריק רב ח חסדא עם שכיר אחת היא ופרישי ז"ל כולהו ודאי בחד לא משכחת לה אלא הכי קאמר עברת כל השמות הללו בשם שכירות יש מהם בשכיר יום ויש מהם בשכיר לילה ע"כ וא"ס כן היתה דעת רבבו היה לו לבאר: אי כרב דהלכתא כוותיה באיסורי וכן בהלכות: שכיר שבת וכו' משנה: יצא בלילה וכו' גם זה כרב ור"ל א"ס כסתם מתניתין דאמרה יבא בלילה גובה כל הלילה וכל היום אלא כתנא דבריתא דפליג: נתן טליתו לאומן וגמרה וכו' בריתא עם: שהקבלנות כשכירות כרב שבת ובהלכות ופי' קבלנות אומן שקבל עליו מלאכה בכך וכך ולא לשכירות ימים לטון רשי ז"ל: האומר לטלו וכו' בריתא ובגמ' מפורט בגמ': ואם לא אמר להם וכו' גם זה מבואר בסוגיא עם והטעם שכל שאמר שכרן עליו הוה כמו שכתבאר עם: אין השוכר עובר וכו' משנה עם: או שתבעו וכו' היה לו בריתא עם ופרטו שלא היו לו מעות בעין שהוא חייב לו כמבואר למעלה פרק תשיעי: או שהמחהו וכו' במשנה: המשהא שכר שכיר וכו' בגמ' בריתא מלמד שהוכר עובר אלא בקר ראשון מכאן ואילך מאי אמר רב עובר משום בל תשהה מאי קראה אמר רב יוסף אל תאמר לרעך לך ושוכ' ע"כ: כל

היה מנהגם שיטול הנוטע מחצה ובעל הקרקע מחצ' וכך אם היה מנהגם שיטול הארים שליש אם נוטע והשבית ורצה להסתלק שנמצא בעל הקרקע צריך להורידו לה ארים הרי בעל הקרקע מוריד ארים ויטול בעל הקרקע חציו ולא יפסיד בעל הקרקע כלום ויטול הארים שליש ו והשתו הנשאר של נוטע שהרי סלק עצמו ברצונו: הנוטע אילנות לבני המדינה שהפסיד וכן טבח של בני העיר שנבל בהמות והמקין דם שחבל והסופר שטעה בשטרות ו ומלמד תינוקות שפשע בתינוקות ולא לכד או למד בשטע' וכל כיוצא באלו האומנין שאי אפשר שיחזרו ההפסד שהפסידו מסלקין אותן בלא התראה שהן כמותרין ועומדין עד שישתדלו במלאכתן הואי והעמידו אותן הצבור עליהם: וא"ס תאמ' מאי פסידא איכא הא אי מפסיד מטלם וי"ל שאין מפסיד לא שאין הכוונה גדול' כראוי תו': וכן פ"ח ספר מתא וכן נראה ל"י ור"ל כפי' הקונט' שפי' שכותב ס' בטעות שאין זה פסידא דלא הדר שהרי יכול' להגיה לא בט' שכתב שלא כד' הו' פסיד' דלא הדר ועיין בהילכות שכנים פ"ו ע"כ: בהמקבל פי' בקונט' דהו' פסידא דלא הדר מטוס דטבח' כיון דעל על ול' דהא רבא הוה דאית ליה טבחא כפקא ומפרי' דלהכי חסיב פסידא דלא הדר שאותה טעה שילמוד טעות מופקדת ולא הדרא:

פרק אחד עשר

מצות עשה ליתן שכר השכיר בזמנו שנ' ביומו תתן שכרו וגו' ואם אחרו לאח' זמנו עוב' בלא תעשה שנ' ולא תבא עליו השמש ואין לוקין עליו שהריהו' חייב לשלם אחד שכר האדם ואחד שכר הבהמ' ואח' שכר הכלי' חיי' ליתן בזמנו ואם אחר לאח' זמן עוב' בלא תעשה וגר תושב יש בו משו' ביומו תתן שכרו ואם אחרו אינו עובר בלא תעשה כל הכובש שכר שכיר כאילו נטל נפשו ממנו שנאמ' ואילו הוא נושא את נפשו ועבר בר' אזהרה ועשה עובר משו' כל תעשק ומשו' בל תגזול ומשו' לא תלין פעולת שכיר ומשו' לא תבא עליו השמש ומשו' ביומו תתן שכרו איזהו זמנו שכיר יום גובה כל הלילה ועליו נאמר לא תלין פעולת שכיר אחר עד בקר ושכיר לילה גובה כל היום ועליו נאמר ביומו תתן שכרו ושכיר שעות של יום גובה כל היום ושכיר שעות של לילה גובה כל הלילה שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה כל היום יצא בלילה גובה כל הלילה נתן טליתו לאומן וגמרה והודיעו אפילו אחרו עשרה ימים כל זמן שהכלי ביד האומן אינו עובר נתנה לו בחצי היום כיון ששקעה עליו חמה עובר משום בל תלין ש שהקבלנות כשכירות היא וחייב ליתן לו בזמנו האומר לשלוחו צא ושכר לי פעולתם אמר להם שכרכם על בעל הבית שניהם אינן עוברים משו' בל תלין זה לפי שלא שכרו וזה לפי שאין פעולתן אצלו ואם לא אמר להם שכרכם על בעל הבית השליח עובר אין השוכר עובר אלא בזמן שתבעו השכיר ולא נתן לו אבל אם לא תבעו או שתבעו ולא היה לו מה ליתן לו או שהמחהו אצל אח' וקבל הריזה פטור המשהא שכר שכיר עד אחר זמנו אף על פי שכבר עבר בעשה ולא תעשה הרי זה חייב ליתן מיד וכל עת שישא עובר על לאו של דבריהם שנאמר אל תאמר לרעך לך ושוכ' כל מתני' כותיה מעבר הוה דלא עבר הא מהדר מני הדר ס'ה ובידו שלמי פסק כרב שבת ולא משמע הכי בתלמוד דידן תו': זהו זמנו וכו' משנה ובריתא עם: ושכיר שעות של לילה וכו' פסק כרב דהלכתא כוותיה באיסורי וכן בהלכות: שכיר שבת וכו' משנה: יצא בלילה וכו' גם זה כרב ור"ל א"ס כסתם מתניתין דאמרה יבא בלילה גובה כל הלילה וכל היום אלא כתנא דבריתא דפליג: נתן טליתו לאומן וגמרה וכו' בריתא עם: שהקבלנות כשכירות כרב שבת ובהלכות ופי' קבלנות אומן שקבל עליו מלאכה בכך וכך ולא לשכירות ימים לטון רשי ז"ל: האומר לטלו וכו' בריתא ובגמ' מפורט בגמ': ואם לא אמר להם וכו' גם זה מבואר בסוגיא עם והטעם שכל שאמר שכרן עליו הוה כמו שכתבאר עם: אין השוכר עובר וכו' משנה עם: או שתבעו וכו' היה לו בריתא עם ופרטו שלא היו לו מעות בעין שהוא חייב לו כמבואר למעלה פרק תשיעי: או שהמחהו וכו' במשנה: המשהא שכר שכיר וכו' בגמ' בריתא מלמד שהוכר עובר אלא בקר ראשון מכאן ואילך מאי אמר רב עובר משום בל תשהה מאי קראה אמר רב יוסף אל תאמר לרעך לך ושוכ' ע"כ: כל

מגדל ע"ז הנוטע אילנו וכו' עד הצבור עליהן כתב הר"אב"ר ז"ל וכן נמי א"ס סתלא ריחיד ע"כ: ואני או' סברות הן לו אבל עיקר ההלכה ופשוטה כרברי ר"מ ז"ל מטמ' במציעא סוף פ' הסואל ופרק המקבל וכו' להביא ראיה לרבי' מן המרא' דינר לטולחמי דפרק הגזול קמא שיהיה מומחה לרבים וכן סתלא וטבחא ואומיא דשמעתין דכותה כמו שכת' ר"מ ז"ל בצחו' לטונו שהעמידו אותו הצבור ועוד אתמהה הני תלתא מאן הוה היחיד דמוקי להו ולא כהיגי איכסי בהכי ובמלת' דלא סכיחא לא רחיק תלמודא לאוקומי מילתא:

פרק אחד עשר

מצות עשה ליתן שכר וכו' עד הוא נושא את כפסו במציעא פרק המקבל: ועובר בארבע אזהרות ועשה וכו' עד ביומו תתן שכרו במציעא פרק אזהרות כסך ופרק המקבל: איתנו זמנו שכיר יום עד גובה כל אותו הלילה במציעא פרק המקבל: נתן טליתו לאומן כו' עד חייב ליתן פר' הגזול ע"כ: האומר לטלוהו כא' ושכור ליעד לך ושוכ' כו' הכל פרק המקבל: כל

ס' המקבל

ס' המקבל

זהו זמנו וכו' משנה ובריתא עם: ושכיר שעות של לילה וכו' פסק כרב דהלכתא כוותיה באיסורי וכן בהלכות: שכיר שבת וכו' משנה: יצא בלילה וכו' גם זה כרב ור"ל א"ס כסתם מתניתין דאמרה יבא בלילה גובה כל הלילה וכל היום אלא כתנא דבריתא דפליג: נתן טליתו לאומן וגמרה וכו' בריתא עם: שהקבלנות כשכירות כרב שבת ובהלכות ופי' קבלנות אומן שקבל עליו מלאכה בכך וכך ולא לשכירות ימים לטון רשי ז"ל: האומר לטלו וכו' בריתא ובגמ' מפורט בגמ': ואם לא אמר להם וכו' גם זה מבואר בסוגיא עם והטעם שכל שאמר שכרן עליו הוה כמו שכתבאר עם: אין השוכר עובר וכו' משנה עם: או שתבעו וכו' היה לו בריתא עם ופרטו שלא היו לו מעות בעין שהוא חייב לו כמבואר למעלה פרק תשיעי: או שהמחהו וכו' במשנה: המשהא שכר שכיר וכו' בגמ' בריתא מלמד שהוכר עובר אלא בקר ראשון מכאן ואילך מאי אמר רב עובר משום בל תשהה מאי קראה אמר רב יוסף אל תאמר לרעך לך ושוכ' ע"כ: כל

פרק שנים עשר הפועלים

פרק שנים עשר הפועלים

סהן עושין בדבר
עבדולו מן וכו' מ

סהן עושין בדבר
עבדולו מן וכו' מ
מסכה פרק הסוכר
מה בין

במזיעה פרק הסוכר את הפועלים: מה בין העושה בתלום וכו' עד אחר

את הפועלים: מפי: הסמועה למרו וכו' בריתא סס: מה בין

פרק שנים עשר

הפועלים

שהן עושין בדבר שגדולו מן הארץ ועדיין לא נגמרה מלאכתו בין בתלו בין במחובר ויהיו מעשיהן גמירת המלאכה הרי על בעל הבית מצוה שיניח אותן לאכול ממה שהן עושין בו שנאמר כי תבא בכרם רעך וגו' ובתו כי תבא בקמת רעך מפי השמועה למדו שאין הכתוב מדבר אלא בשכיר וכי אלו לא שברו מי התיר לו שיבא בכרם רעך או בקמ' שלו שלא מרעתו אלא כך היא או כי תבא לרשות בעלים לעבודה תאכל מה בין העושה בתלוש לעושה במחובר שהעושה בתלוש אוכל עד שלא יגמור עבודתו ומשתגמך עבודתו אסור לו לאכול והעושה במחובר כגון ברצף וקוצר אינו אוכל עד שיגמור עבודתו כגון שיבצור ויתן בסל עד שימלאנו וינפץ הסל למקום אחר ויחזור ויבצור וימלאנו ואינו אוכל אלא עד אחר שימלא הסל אבל מפני השבא אברה לבעלים אמרו חכמים שיהיו הפועלים אוכלי בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת כדי שלא יבטלו ממלאכתן וישבו לאכול אלא אוכלי בתוך המלאכה כשהן מחלבי ואינן מבטלי המבטל ממלאכתו ואוכל בשעת מלאכה הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר וחרמש לא תניף וגו' מפי השמועה למדו שכל זמן שהוא עוסק בקצירה לא יניף חרמש לאבילותו וכן כל כיוצא בזה וכן פועל שהולך בידו ממה שעשה או שלק' יתר על אבילותו ונותן לאחרים עובר בלא תעשה שנאמר ואל בליך לא תתן ואין לוקי' על שני לאוין אלו שאם אכל או הולך חייב לשלם: החולב והמחבץ והמגבן אינו אוכל מפני שאינן גדולי קרקע: המנכש בבעלים ובשומין אף על פי שתולשין קטנין מבין הגדולין וכל כיוצא בזה אינו אוכל מפני שאין מעשיהן גמור מלאכה ואין צריך לומר שומרי גנות ופרדסי' וכל דבר המחובר במקשות והמדלל שאין אוכלים כלל: הבודל בתמרים ובגרוגרות

אינו אוכל מפני שנגמרה מלאכתו למעשר: העושה

העושה בתלום וכו' במס' או חולקים מן התור העושה במחובר בשעת גמר מלאכה ובתלום עד סל' כ נגמרה מלאכתו ולא שאין אוכלין העושה במחובר סל' בשעת גמר מלאכה ובתלום לאחר סגמרה מלאכתו ופירוש נגמרה מלאכתו למעט ולחלה: ואינו אוכל אלא אחר סימלא הסל אבל מפני השבא אברה לבעלים וכו' מאומן לאומן פירוש מסורה לסורה לסוף המסכה וכולן לא אמרו לא בשעת מלאכה ובצירם ההלכו לא בשעת גמ' מלאכה אבל מפני השבא אברה לבעלים אמרו הפועלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת וכראה סרבונו מפרט' גמ' מלאכה בסוף מסכת מלאכה הסל אבל מפני השבא אברה לבעלים במע' עשוית המלאכה את סילכנו בעודן ממלאכה הסל בהליכתן מסוד' לסורה או בהחזירתן הסל סכסכו לגת

ובהשגות א"א לא ידעתי מאין זה ואולי זהו שאמר מפני השבא אברה לבעלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת דהיינו כסימלא הסל ויכפכו ויחזור מן הגת ומה שאמר מפני השבא וכו' פירוש הוא למה שאמר עד כאן: המבטל מלאכתו ואוכל וכו' מפי השמועה למרו

סל זמן וכו' בהשגות א"א דברים הללו איך להם טרם ובספרי דרשו וקטפת מלילות בידך סלא והא קוצר במגל ואוכל וחרמש לא תניף בשעה שאתה מניף חרמש על קמת בעל הבית ולא מפני בטול מלאכה לא שלא יעשה חכילותו קבע ענין מלאכתו עד כאן: והרמב"ם ז"ל פירש הברייתא שאין הכוונה אלא להוכיח עורר ומקסקס אומנכס בעפבים שאינן עושין בגמר מלאכה שאינן אוכלין כמו סכת באר בגמר' וכתב על דברי רבנו וכמראה לי שטעה בפירוש ברייתא זו שבספרי ור"י ז"ל פירש המס' שהבאתי למעלה כך וכולן לא אמרו סילכנו אלא בשעה שהיא עוסקת במלאכה ולא שטוב ויאלל לומר הרי מעטתי את עמתי עד כעף ולא בטלתי עכשיו אטב לי זה לסונו וקרובין דבריו לרברי רבנו: וכן פועל שהולך וכו' זה פשוט בכתוב ופטו המלקות במה שהוא חייב בתלומות הוא פרק אלו הן הלוקין: החולב והמחבץ וכו' בריתא ומסכה סס: המנכש בבעלים ובשומים וכו' בריתא סס: ואין שומרי גנות וכו' גס זה סס ופסק כסמואל וכו' אפי' דכיעיה לומר שאינן אוכלין אפילו מהלכות מרינה: הבודל בתמרים ובגרוגרות בריתא סס ופ"י ז"ל סמרו וקנות זו בזו ומבדילין במגריפה ע"כ: העושה

כתב הר"אבר ז"ל לא ידעתי מאין זה ואולי זה הוא מה שאמרו מפני השבא אברה ל לבעלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת דהיינו כסימלא הסל ויכפכו ויחזור מן הגת ומה שאמר מפני השבא וכו' פירוש הוא למה שאמר ע"כ:

ואני אולי לא ידעתי מאין זה ואולי זה הוא מה שאמר מפני השבא אברה ל לבעלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת דהיינו כסימלא הסל ויכפכו ויחזור מן הגת ומה שאמר מפני השבא וכו' פירוש הוא למה שאמר ע"כ: ואני אולי לא ידעתי מאין זה ואולי זה הוא מה שאמר מפני השבא אברה ל לבעלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת דהיינו כסימלא הסל ויכפכו ויחזור מן הגת ומה שאמר מפני השבא וכו' פירוש הוא למה שאמר ע"כ:

בגפן זה מהו שהכל בגפן אחר וטריעלה עד דאתי למפסט מהא תא סמע וכולן לא אמרו אלא בשעת גמר מלאכה אלא מפני השבא אברה ל לבעלים אמרו פועלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת עד כאן ומרמז פסיט מינה שמעני דהילכתא היא וכו' היא דרך יסרה בדרך הגמרא סוב מצאתי לו ז"ל בספר המכות סגילה דעתו בזה: המבטל מלאכתו ואוכל וכו' מפי השמועה למדו סכל זמן עד וכן כל כיוצא בזה

כתב הר"אבר ז"ל דברים הללו איך להם טרם ובספרי דרשו וקטפת מלילות בידך סלא והא קוצר במגל ואוכל וחרמש לא תניף בשעה שאתה מניף חרמש על קמת' ב"ה ולא מפני בטול מלאכה לא שלא יעשה חכילותו קבע ענין מלאכתו ע"כ: ואני אולי לא ידעתי מאין זה ואולי זה הוא מה שאמר מפני השבא אברה ל לבעלים אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת דהיינו כסימלא הסל ויכפכו ויחזור מן הגת ומה שאמר מפני השבא וכו' פירוש הוא למה שאמר ע"כ:

מגדל עון

הלכות שבירות

מגיד משנה

העושה בחטאים וכיוצא בהן וכו' ער למעשר ולחלה טעות הוא וכל האומר כן סלא הזכרה חלה אלא

כתב ר' אבא בר בר חייה

ה'אבד ז'ל בכרוך ותיני חות' לבי אול' כרן הסוכר

ובהשנות אא

העושה בחטאים וכיוצא בהן וכו' ער למעשר ולחלה טעות הוא וכל האומר כן סלא הזכרה חלה אלא

ובגרות סכמרה מלאכתו ל למעשר תניא אירך מה דים סלא נגמר מלאכתו לחלה וכו' יכא הלם והמקטף והאופ' סלא נגמ' מלאכתו לחלה והקטפו ותפוק לי מסו' מעשר והיתה המכקכא כרוך ותני דים מה דים מיוחד סלא נגמ' מלאכתו למעשר ולחלה ופועל אוכל בו אף כל סלא נגמרה מלאכתו למעשר ולחלה ופועל אוכל בו יכא הבורל בתמרי' ובגרותו והלם והמקטף והאופה סכממ' מלאכתן למעשר ולחלה ואין פועל אוכל בו ער כאן לסון הגמרא ופרסי' ז'ל כרוך ותני פלו תכנהי חדא חדא חדא מטעמי טמי דדוק קאת' מטהבועו לעונ' המעט' אינו אוכל אף על פי סלא נתחייט עדין בחלה אלא כיון דמעריני להו ממעט דהראוי למעטות ולא לחלה כגון פירות האילן מטהבועו לעונת המעטות אינו אוכל א' אבל הראוי לחלה כגון תבואה אוכל עד סהביע לחיוב חלה וכו' המקטף סכממ' מלאכתו למאחר סבו זהו תורף פירושו והלכרבי רבנו והר"א ז'ל סובר דחלה סלא ברוקא הזכרה כאן לא בסמטא דמסכממ' מלאכתו למעשר בכל דבר אי' פועל אוכל בו ורבינו ר' ורסי' ז'ל עיקר סאם לרבינו הר"א לא היה לו להזכיר חלה כלל ועוד

דנקט בתבואה מלאכה סכממרה לחלה ולא נקט בבורר החיטוי דומיא דבורל בתמרים: ואין הפועל אוכל לא וכו' ככר כתבאר זה והכוונה דבר שאין בו חלה מסכממרה למעשר ופי' בו חלה ער סכממ' לחלה: נתפרסו עבוליו ונתפתחו חביותיו וכו' ומסכה סס ופי' ואם לא הודיע לא ססכרן סתם לעשות לו מלאכה דכבי האי גו'א אמאי מעשר ומאכילן אלא כגון סאמר לו תחלה הסתכר לדרוס בעיגולין סכויין סזו היא תחלת דריסתן ועדין לא נגמרה מלאכתן ואם לא יאכלו יהיה מקח טעות לכיכך מעשר ומאכילן וכן פרסי' ז'ל ומוכרח הוא בסוגיית הגמרא: אין הפועל אוכלין בסל הקדש מפורס סס בבית: שחר פועל לעשות כטעם רביעי וכו' ומסכה ופי' לא הודיע ססכרן לכבוד כרס ולא הודיע סהוא כטעם רביעי ולפיכך מעשר ומאכילן סאם הודיע סמא לא הו סכסכין עמו והרי זה כמקח טעות כזכר למעלה: הקוצר והרס והזורה והבורר וכו' זה פשוט והבורר הוא כפי פשוטו הזכר לפי סלא נגמרה מלאכתו לחלה וקצת מלאכות אלו נזכרו בגמרא סס בביאור: שומרי גתות וערמות וכו' מהלכות מרינה מסכה וגמ' כשמואל ורב אפי': אבל אם עטה וכו' סתם מסכה דלא כר' יוסי בר' יהודה: היה עושה בתאיט וכו' מסכה סס: והעושה בגפן זו אינו אוכל בגפן אחרת בעיגולין איפטיטא סס והלכך אינו אוכל וכן כתוב בהלכות: ולא יאכל ענב' ודבר אחר בריתא סס: ולא יאכל בפת ולא במלח בריתא סס: ואם קצץ וכו' ער בין בכל דבר סירכה בהשנות אא דוקא אחת אחת סופת במלח עראי אבל לא גמורה ולא עם הפת מסוס אסור טבל עכ': והנראה אל' פרבנו לא הכיט עכמו ככאן בדין המעשר אלא בדיו עם בעל הבית ובוראי דבטתס חייב לעשר וכבר כתב רבנו זה בארוכה פה מהלכות מעשרות ומכל מקום בדין עם בעל הבית אוכל כמה סירכה ומעשר וכן כתב הרמב"ן ז'ל קצץ אח אחת אוכל סתים סס: לא יאכל פי' דלא יאכל מסוס מעשר ולא יאכל ער מעשר קאמר אבל מעשר הוא משלו אם ירצה עכ' וביאור לסון רבינו סכתב ואם אסור לפועל למוץ עכבים וכו' בריתא סס: ולא יהיו בניו וכו' פירוט לח מבייא הוא דאיכא בטול מלאכה אלא אכילו אשתו ובניו לא יעשו כפסטה כת' הרב בפשיטות לא יבהבו דעל פועל להביא רחיה וכן אוכל אכילה בקה בריתא סס: ומותר לו למנוע עכמו וכו' במסכה סס: ויש לו לאכול וכו' מסכה סס כחכמים: היה

העושה בחטאים וכיוצא בהן אדר שערכגון ששכרן לבור צורות או לנפה אותן או לטחון הרי אלו אוכלין שעריין לא נגמר מלאכתן לחלה אבל הלש והמקטף והאופה אינו אוכל מפני שנגמר מלאכתן לחלה וא' הפועל אוכל אלא מדבר שעריין לא נגמרה מלאכתו לחלה ולמעשר נתפרסו עגוליו ונתפתחו חביותיו ונאחכו דלועיו ושכרן לעשות בהן הרי אלו לא יאכלו שהרי נגמרו מלאכתן ונקטנו למעשר והרי חן טבל ואם לא הודיען מעשר ומאכילן ואין הפועל אוכלים בשל הקדש שנאמר בכרם רעין שחר פועלים לעשות נטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיעם פודה ומאכילן: הקוצר והרס והזורה והבורר והמוסק והבוצר והרורך וכל כיוצא במלאכות אלו הרי הם אוכלים מן התורה שומרי גתות וערמות וכל דבר התלוש מן הקרקע שעריין לא נגמרה מלאכתן למעשר אוכלין מהלכות מדינה שהשומר אינו עושה מעשה אבל אם עשה באבריו בין בדיו בין בברגליו אפילו בכתפיו הרי זה אוכל מן התורה היה עושה בתאיט לא יאכל בענבים בענבים לא יאכל בתאיט שנאמר בכרם ואכלת ענבים העושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחרת ולא יאכל ענבים ודבר אחר ולא יאכל בפת ולא במלח ואם ק קצץ על בעל הבית על שיעור מה שיאכל אוכל אותו בין במלח בין בפת בין בכל דבר שירצה: אסור לפועל למוץ בענבים שנאמר ואכלת ענבים ולא יהיו בניו או אשתו מהכהבין לו השבלין באור שנאמר ואכלת ענבים כנפשך ענבי כמות שהן וכן כל כיוצא בזה: אסור לפועל לאכול ממה שהוא אוכל אכילה גסה שנאמר כנפשך שבעך ומות' לו למנוע את עצמו עד מקו' היפות ואוכל ויש לו לאכו' קשות אפילו בדינר וכותבת אפילו בדינר אף על פי ששכרו במעה ככך שנאמר כנפשך שבעך אבל מלמדים את האדם שלא יהיה רעבתן ויהיה סתם את הפתח בפניו היה משמר ארבע או חמש ערמות לא ימלא כריסו מאות מתן אלא אוכל מכל אחת ואחת לפי חשבון הפועלים

והא קמץ חלה ומעשר בסתיהן אחת בכל אחת מן הבריות ומת' פהו כרך לתרץ כרוך ותני מפני הקושיא דמעשר ועוסה משתי בריתו' האחרו וכו' כאילו היו אחת ומכל מקו' הזכרו מקודם וידענוס אבל כריכו' חכו ללמוד על המקח' דכרוך ותני דכיון דאמר תלמודא חלא סותר כל המקסו' הרסמכות וסמארה זאת מעתה דכרי' רמ' ז'ל ופי' וכו' וכו': נתפרסו עבוליו כו' ער אוכל בגפן אחרת פ' הסוכר את הפועלים: ולא יאכל עכבים ודבר אחר וכו' ער סירכה כתב הר"א ז'ל דוקא אחת אחת בספיתת מלח עראי אבל לא מליחה גמורה ולא עם הפת מסוס איכור טבל ער כאן לסונו: ואמר עיקר הלכה זאת פקד הסוכר את הפועלים ומסוס דכתיב ואכלת ענבים ככפסך סבעך ולסון הגמרא כן לפיכך סס ז'ל פקד הסוכר את הפועלים ומה סכתב הר"א ז'ל הוא מפני סהספיתה קובעת למעשר בטתים ולא באחת גב הוא סס כלסון הגמרא וכבר פסקה רמ' ז'ל פ' סמי: דהלכות מעשר ריסון אבל חלוק בין מליחה מרובה למליחה נועטת לא מצאנו בגמרא והר"א ז'ל סכתב אחרת ואכחנו כריכו' רחיה דאי סכתב ראי' לסאול אם כן נתת דברין לסיעורין ותורת כל אחר ואחר בידו כי יש מי שרובה לספות במלח הרבה ויש מי שרובה במלח מעטות ולא ירעין מליחה גמורה כמה היא ואף כי סברתו לפי גדולתו קבלה היא אכלו לפי מיעוט דעתו הוייל והתלמוד לא אמרה הבורל לא לוסקף עלה: אסור לפועל למוץ בענבים סס אמר ואכלת עכבים ולא יהו בניו ואשתו מהבהבין לו באור ויאוכל סכ' ואכלת עכבים ככפסך עכבים כמות סהן וכל כיוצא בהן הר"א ז'ל בעיא היא ולא איפטיטא ער כאן לסונו: ואמר חמת הוא והוא ליה כתיקו דאיכורא לחומר ואן פסק ר' לסק ז'ל ולא איפטיט' הילכך לא יבהבו לו ער כאן לסונו ואם כן דברי רס' ז'ל ככונים ועל כן אבי' תמה מה בא לחרם בלסון ההשנות בזה: אסור לפועל וכו' ער סוף הפרק הכל במביעא פרק הסוכר את הפועלים: כרך קצץ עם בעל הבית על טעור מה שיאכל תמצאו כרך חמישי מהלכות מעשרות: לח מבייא הוא דאיכא בטול מלאכה אלא אכילו אשתו ובניו לא יעשו כפסטה כת' הרב בפשיטות לא יבהבו דעל פועל להביא רחיה וכן אוכל אכילה בקה בריתא סס: ומותר לו למנוע עכמו וכו' במסכה סס: ויש לו לאכול וכו' מסכה סס כחכמים: היה

היה מסמר ארבע וחמס ערמות וכו' פירוש כבר כתבאר שמסמר בתלום אוכל מהלכות מדינה ופ"ט ז' ארבע וחמס ערמות טל ה' אכסוס והדין בריתא
 סס: הפועלים טלח הלכו וכו' מימרא סס: פועל טאמר וכו' פלוגתא בגמרא פסק כתבא דירן דאמר מסל שמים הוא אוכל לדידיה זכי
 ליה רחמנא לאחריכי לא כדאיתא בהלכות: ואפילו נזיר וכו' סס: פועל טהיה עושה וכו' מסנה סס ופירוש עבריו עברי' לנענים ופסק סתם מסנה
 כראיתא בהלכות:

פרק שלשה עשר

הבהמה

אוכלת כל זמן שהיא עושה וכו' מפורסם סס מור במחוכר ובתלום בגמ': ואוכלת ממנו מעל גבה כד שתהיה וכו' מסל ובריית' סס ונחלקו המפרס' אם זה מדין תורה או מפני התק' לפי סמוכ' היא במסנה לאותה שהבאתי ל למעלה אבל מפני הסב אברה וכו' במסנה ומדברי רבינו כראה שהיא דבר תורה: ובלבד טלח יטול וכו' בבריית': כל המוכר בהמה וכו' זה פשוט ומפורסם סס: אחד הטור וכו' מסנה פרק טור טענה את הפרה ומבואר בגמ' בפרק הפועלים: ואחד הדין וכו' זה מבואר סס: והחוסם את הפועל פטו מבואר בגמרא: אחד החוסם וכו' ואחד החוסם אותה מקורס וכו' מבואר בגמרא בעיא דאפטיטא טלח סחמטא קורס לנן חייב: אפילו חסמה בקול וכו' מחלוקת דר' יוחנן ור'ם לקיט ופסק' כל יוחנן וכן בהלכות והטעם בגמרא דעיקמת טפתיו הויא מעט וכבר הקפנו המפרס'ם ז' ממה טלחמרו כל ללו' טלח' בו מעטה חין לוק' עליו חוץ מכסבע ומימר ומק'לל חת חברו בסס למא דעיקמת טפתים לא הויא מעטה והרב ז' כתב כן בפר' סמנה עמר מהלכות סהדר' ותמה חין פסק טתיהן והעיקר טמה טאמרו כחן

פרק שלשה עשר

הבהמה

אוכלת עד ויאכילה פ' הסוכר

את הפועלים: כל המוכר בהמה מלאכול עד אלא בהווה בכניקין פ' טור טענה את הפרה ובמכירת פ' הסוכר את הפועלים: והחוסם את הפועל עד והרי אינה כהנית פרק הסוכר את הפועלים: פרה טל ישראל כו' עד מעמר טל דמאי פרק הסוכר את הפועלים: וכן פרות החורטות וכו' עד סו' הפרה כחב' ה'אכר ז' דומה טהוא מפרס פרות המרכסו בתבואה כל' עובר' על התבואה דרך הליכתן למקום אחר כדי ל לקצר הליכתן והמפרס'ם לא כך פרטו אלא תבואה טענרת במים ורובה להסיר קליפת' והוא חוטלא עד כאן לסונו:

הפועלים שלא הלכו שתי וערב בגת אוכלי ענבים ואין שותין וין שעדין אינן עושי' אלא בענבי בלבד ומשירדכו בגת ויהלכו בה שתי וערב יש להן לאכול מן הענבים ולשתות מן התירוש שהרי הן עושיין בענבי וביין: פועל טאמר תנו לאשתי ובני מה שאני אוכל או שאמר הריני נותן מעט מזה שנמלתי לאכול לאשתי ובני אין שומעין לו שלא זכת' תורה אלא לפועל עצמו אפי' נזיר שהיה עושה בענבי ואמ' תנו לאשתי ובני אין שומעין לו: פועל שהיה עושה הוא ואשתו ובניו ועבריו והתנה עם הבעל הבית שלא יאכלו ממה שהן עושיין לא הוא ולא הם הרי אילו אינם אוכלין במה דבר' אמו בגדולים מפני שיש בהם דעת והרי מחלו אבל קטנים אינו יכול לפסוק עליהם שלא יאכלו שאינן אוכלין משל אביהם או משל ארוניהם אלא משל שמים:

פרק שלשה עשר

הבהמה

אוכלת כל זמן שהיא עושה בגדולי קרקע בין כמחוב' בין בתלוש ואוכלת ממשויש' שעל גבה עד שתהיה מפורקת ובלבד שלא יטול בידו ויאכילה: כל המוכר בהמה מלאכול בשעת מלאכתה לוקה שנאמר לא תחוסם שור בדישו אחד שור ואחד כל מיני בהמה וחיה בין טמאי' בין טהורי' ואחד הדישה ואח' כל שאר המלאכות של גדולי קרקע ולא נא' שור בדישו אלא בהווה והחוסם את הפועל פטו' אחד החוסם אותה בשעת מלאכה ואחר החוסם אותה מקודם ועשה בח מלאכה והיא חסומה אפי' חסמה בקול לוקה: שבר בהמה חסמה ורש' בה כ' יוחנן ור'א כ'ל דאומ' פטור: לוקה ומשלם לבעלי' ארבעת קבל לפרה וש'שת קבין לחמור שמשע' משיכת' נתחייב במוזנותיה ואינו חייב מלקו עד שידוש בה חסומה ישראל הדיש בפרתו של גוי עובר משום כל החוסם וגוי שדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום כל החוסם אמ' לגוי חוסם פרתו ורש' בה ישב לה קיץ בפיה ורש' בה והרי אינה אוכלת הרביץ לה ארי מבחויץ או שהרביץ בנה מבחויץ הרי טעמא ואינו משקה אותה פרס עור על גבי הדיש כדי שלא תאכל כל זה וכו' צא בו אסור ואינו לוקה היה הדבר שהיה עושה בו דע לבני מעייה ומיקה או שהיתה חולה ואם תאכל מזה מתרות מותר למנעה שלא תקפידה תורה אלא על הנאתה והרי אינה טענה: פרה של ישראל שהיה כהן רש' בה בתרומה ובתרומת מעשר של דמאי וכן פרות הקדשות במעשר שני ופרות המהלכות על התבואה לפי שירט להן הדרך אינו עובר עליהן משום כל החוסם אבל

ואני אומר לסוף ה'אכר ז'ל הוא לסוף רש' ז'ל אות באות וה' נתן בעל הערוך ז'ל כך פירסו אלא טעמיה בכוסמת ומה טעמ' ר' ז'ל אינו לקצר את הליכתן לרעת אלא בכחות לסונו דוקא כי ירש' הדרך לגדור ודרס' ליה במכס' טבת קוף הכונה י'ט יראה ראתה טתה כלומר טיראו ונתפחדו משו' דבר טעמן הדרך לרוץ לרדום ולרכוס בתבואה והו' פ'ייה כלסון המרכסות מלסון רוכסא בכל מקום ואס' לא פירטו כן פאר המפרס'ם אינה הסנה טכל אחד מפרס' קבלתו וסברתו עדין תורה ויאדיר:

דעיקמת טפת' דחסומה הויא מעטה הוא מכני טרבורו בא לכלל מעטה פעל די קולו היא נחמטת אבל דבר טלחו בא לכלל מעטה לא ומימר דומה הוא לחסומ' ולאו טיס בו מעטה הוא טהרי ע' דבורו נתפסת בהמה בקדושה והינו ראל' ר' יוחנן לתכא לא תיתני מימר לו דבריהם ז'ל ורבונו כח' מימר ולקח המימרא אפי' טלח היה כרי' דלמסק' מימר לאו טיס בו מעטה הוא כיון טרבורו בא לכלל מעטה כמו טאמרו ואפי' היה לי לומ' טכל לאו טלח אפי' בו מעטה לא דבור חין קרוי מעטה אבל חסומ' כיון טיסנה במעטה גמור חין החסומה בקול היא כמעט' ויף על פי טהביא כחן ראה לדרביו ר' יוחנן מממר מכל ססן קא מייתי לה וזכריך להתישב בזה בסוגית התלמוד: שבר בהמה וכו' ברייתא סס: שמשעת מטיכה מימרא דרב פפא סס והיא לתת טעם למה לוקה ומטלס והוא לפי טחין חוב המלקות והתלמודין באין לו כחחת כמו טכתבאר פרק פליטי מהלכות גככה: ישראל הרס בפרתו טל גוי וכו' ברייתא סס: וגוי הרס בפרתו טל ישראל וכו' ברייתא ופ"ט ז' אפי' בתבואה טל ישראל אינו עובר בלאו כמו טיתבאר: אמר לגוי חוסם פרתו ורש' בה ז' בעיא דלא איפטיטא בגמ' ואתיא למיפטיטה מאותה ברייתא דגוי הרס בפרתו טל ישראל דמק'חמ' אינו עובר מכלל דאיסורא איכא ודחינן לה ורש' ז'ל הלך לפיטנו ופי' ורש' בה דיטתך והקטנו עליו דבריטת הגוי מותר גמור הוא טחין אסור אמיר לגוי אלא במלאכת ישראל אבל במלאכת הגוי מותר הוא דומיא דטבת טאפילו בטבת מותר לישראל לומר לגוי לעטות מלאכת הגוי עצמו לא ורש' בה דיטת קאמר וקא מעביא לן כי אמרי אמירה לגוי טבות ח'ט טבת דאיסור סקילה אבל חסומה דאיסור לאו לא או דילמא לא טנא כדאיתא בגמ' ופסק רבינו דאיסור וכן דעת הרמבן ז'ל דבכולהו מכות איכא טבות באמירה לגוי ויש חולקין ויש נוסחאות חלוקות גס כן בספרי רבנו טברכתן כתוב אומ' לגוי חוסם פרתו ורש' בה מסוס דכיון דבעיין לא אפטיטא אזלינן בה לקולא לפי טאסור האמירה אפי' בטבת אינה לא מדבריהם והוא ליה ספיקא בדרכין ולקולא ומכל מקו' הנוסחא האמיתית בספרי רבנו אמר לגוי וכן הו' מוכרח ממה טכתב פרק י' מהלכות איסורי ביאה טאסור לומ' לגוי לרס' בהמה טל ישראל ומוכיח בסוגית הגמ' דלירין דקימא לן דבן כח אינו מכוונה על הסרוס אחד סרוס ואחר טאר מכות טיס בהן לאו האמירה לגוי טהיה בהן: ישב לה קיץ וכו' פירו' יטב ממילא ולא הוסיבו הוא טלו הוא הוסיבו לוקה כדאיתא בגמרא וכל זאת הבבא בעיי' דלא איפטיטו ופסק הרב אסור ואינו לוקה: היה דבר טהיא עושה וכו' בעיא דאיפטיטא: פרה טל ישראל טהיה כהן רס' בה וכו' ברייתא סס: ופרות המהלכות על התבואה לפי שירט להן הדרך וכל לסון הברייתא פרות המרכסות בתבואה דומה טהוא מפרס' פרות המרכסות בתבואה כלומר עוברות על התבואה דרך הליכתן למקום אחר כדי לקצר את הליכתן והמפרס'ם לא כך פרטו אלא תבואה טענרת במים ורובה להסיר את קליפתה והיא חוטלא על'ל: ועיקר הפי' כדברי רבנו מלמן והרס'ם להקעה וה'מבן ז'ל מטיעו מדברסין בירושלמי פרק טעשי דתרומות תני בדישו ולא בדרכו ור'א הו' כדברי רבנו: אבל

סליקו לחו הלכות שכירות בס"ד

סליקו לחו הלכות שכירות בס"ד

פרק שני השואל

הלכות שאלה ופקודין

מגיד משנה

בבעלים אפילו נגנב או אבד בפטירה וכו' מחלקת רב אחא ורבינא בהשואל פסק בדברי המקל על השואל וכן בהלכות: ובלבד וכו' כמו שבארנו פרק ראשון מהלכות שכירות: ואחד השואל את הבעלים וכו' מפורסם במסכת: אפילו אמר לחברו וכו' ממראם: השואל בהמתו וכו' מעטה סם: מלמד תיכונות וכו' מימרא מפורסם: סם: הרב מהוא מקרא ברבנו וכו' מפורסם סם כל הבבא וכו' הכרף אינו יכול להטמט להם לדבר אחר ולפיכך הוא כשואל להם ובטארי ימות הפסד כיון שהם קבועים לבא לפניו והוא מ

מלמדס אי זה דבר טורח הס כסאלין לו: האומר לסלוח בא והסל וכו' זו בעיא וסוגיא סם בהשואל ופסק כ"ח זל וההלכות: אמר לעבדו וכו' זה מפורסם: נשאל העבד וכו' זה פטוט סחין בידו לחוב רבו וזה סחמרו אמר לעבדו בא והסל עט פרתיו: השואל מן האסה פ"פרה מכסוי מלוג פלה סקנין פירות פי טוט לבעל בכסוי מלוג אינו כקני' הבוג ומפורסם הדין סם ובהלכות: השואל מחסנו וכו' מפורסם סם והטעם טככל זמן האסה עס בעלה במלכותו: או סותפין סטאלו זה מהו וכו' כראית הכונה סטניהס טלו האחד מחברו אבל תמהתי על לסון סותפי' ודין סכי' טטלו כאחד זה מזה כבר בארתיו פרק עשרי מהלכות שכירות: שאל מן הסותפין וכו' דבר טל סותפין וכן הסותפין סטאלו פרה לחוטם בה קרקע טל סותפות לסון רטי זל ובעיי' דלא אפטיטו כינה ופסק בהן זל כדרכו כסח' תיקו האמורי בתלמוד ומה סכתב זל פסע בה הסומר הרי זה מסלס אף על פי סכטיעה בבעלים פטורה וכדין זה הדבר ספק אס הוא בבעלים אס לא דעתו זל סהפוטט הוא כמזיק כמו סכתב' בביאור פרק סני מהלכות שכירות וכיון סהוא כמז' ואין סס ראייה ברור לפטר חייב לסלס וכבר כתבתי סחלקו עליו זל: השואל את הבהמה בבעלים לרבעה או ל להראות בה פי טהוה עטיר ואלו הדינין בעיות בגמ' ולא איפטיטו וכגמרא לא הזכירו בעלים באלו הטאלות אלא סאלה לרבעה מהו לראות בה מהו פחו מטוה פטוטה מהו סתי פרות לעשות בהן טוה פטוטה מהו טל מן הסותפי' וטטל לאחר מהן מהו וכרא' דעת רבנו סכולן כססאלן בבעלי' הס והכל כמטך אחר סאל מן הסותפין סהיה ברין סאלה בבעלים אבל רטי זל פירש הארבע בעיות ראסונות סטלא בבעלים זה לסונו סאלה לרבעה הוא עכמו מהו מי חייב באונסיה או לא עד כאן והטעם מי אמרינן סאלה סחייבה תורה באונסיה דוקא כרטינו איכסי וכן סכולן ולפי פירוש זה בטטאלה בבעלים ודאי פטור: שאלה בבעלים וסכרה טלא בבעלים וכו' בעיא באס תמזי לומר ופקקה הרב והסאר בעיות לא איפטיטו ופרי' זל טלא בבעלים קודם סהחזרה חזר וסכרה הימנו ובעטת שכירות לא היתה עמו במלכותו ונגכבה או סאבדה מהו עד כאן לסונו וכן פירש הרמב"ן זל ומה סכתב רבנו סהסכירות תלויה בטאלה לסון הגמרא סכירות בטאלה מיטך טייכא ופרי' זל כל חייבי טוכר יסנן בסואל ולא הוסיף כלום ומחמת מטיכה הראסונה באו והוא בבעלים הוא ופטור עד כאן לסונו: אשה סטאלה וכו' בעיא ראיפטיטא ופירוטו בה ככון וכן פירשו הר"ח והרמב"ן והרשב"א זל: ואם הודיעה את בעלה סהיה סחולה הרי זה ככס תחתיה זה לא מכחתי מבואר בגמ' בפירוש אבל סברת הרב זל היא ככונה דוראי כיון סהוא כלוקח לא יפה כחו מכחה סהרי הוא בא מחמתו וכיון סהודיעתו ובעטתם בה חייב ואינו דומה לזרסין סחמרתו למעלה סחפילו ססתמטו בה אינן חייבי' באונסיה וכפי דעת הרשב"א זל דהתם ירונה סהוא ממילא ויכולין לומר לזכות אנו יורסין להסתמט בה טלא בקבלת חוב האונסין ואפטר גם כן סרבנו חלוק על הדין הנזכר למעלה אלא סהיה לו לבאר טס ובהטבות כאן אא והוא סקבל אותה על עכמו בטאלה עד כאן: ולרברי רבנו כל ססתמטם בה אחר יודיעתו הרי הוא כשואל אבל ודאי אס לא ססתמטם בה אי אפטר לכופו להיות כשואל זה פטוט: כל סחמרנו וכו' זה פטוט סהרי כל הסומרים סוין ברין הבעלים כמו סכתבאר פרק ראסון מהלכות שכירות: פרק

פרק שני השואל

בבעלים אפי' נגנב או אבד בפטירה פטור שנאמר אס בעליו עמו לא ישלם ובלבד ששאל הבעלים תחלה עס ההפ"ן כמו שבארנו ואחד השואל את הבעלים או ששכרן ואחד ששאל את הבעלים או לשום דבר ושכרן למלאכה אחרת או לשום דבר בעולם אפילו אמר לחברו השקני' מים ושאל ממנו בהמתו והשקהו ונתן לו את הבהמה הרי זו שאלה בבעלי' ופטור משך את הבהמה בתחלה ואח' כך השקהו אינה שאלה בבעלים וכן כל כיוצא בזה השאל בהמתו או השכירה למשוי ויצא עמה לסעד השואל או השוכר ולטעון עמו במשוי הרי זה שמירה בבעלים ואם יצא לבקר המשוי בלבד ולראות שלא ישענו עליה יתר מן הראוי אינה שמירה בבעלים: מלמד תיכונות והנוטע לבני המדינה והמקיו להם את הדם והסופר שלהן כל אחד מאלו וכיוצא בהם ביום שהוא יושב בו לעסוק במלאכתו אס השואל או השוכר לאחד מאלו שהוא עוסק במלאכתם הרי זו שמירה בבעלים ואפי' פשע בה השומר פטור אבל הוא ששאל או ששכר מהן חייב שאינן שאלין לו: הרב שהוא מקרא ברצונו לתלמידים בכל עת שירצה ואיזה מסכתות שירצה והם היו קבועים לבא תמיד ונשמטלהן ממסכתא למסכת הרי הן שאל' אצלו ואין הו' שאל להם וביום הפרק שהכל באין לשמוע ענין אותו מועד הרי הוא שאל להם והם אינן שאלין לו: האומר לשלוחו צא והשאל עס פרתיו אינה שאלה בבעלים שנ' אס בעליו עמו לא ישלם הבעלי' עזמן לא שליח: אמר לעבדו הכנעני צא והשאל עס פרתיו הרי זה שאלה בבעלים שיד העבד כיד רבו נשאל העבד עמה שלא מדעת רבו אינה שאלה בבעלים: השואל מן האשה ונשאל לו בעלה אינו שאלה בבעלים שקנין פירות אינו כקנין הגוף ואין לבעל אלא פירות: השואל מאשתו או שותפין ששאלו זה מזה הרי זה שאלה בבעלים ואם אמר השותף לחברו השאלני היום ואשאלך למחר אינה שאלה בבעלים: שאל מן השותפין ונשאל לו אחד מהן וכן השותפין ששאלו ונשאל לאחר מהן זה ספק אס היא שאלה בבעלים אס מתה אינו משלם ואם תפסו הבעלי' אין מוציאין מידם פשע בה הרי זה משלם: השואל את הבהמה בבעלים לרבעה או להראות בה או לעשות בה פחות משוה פטוטה או ששאל שתי פרות לעשות בהן שוה פטוטה הרי כל אלו ספק שאלה בבעלים שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים פטור שהשכירות תלויה בשאלה אבל אס שכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או ששאלה בבעלים וחזר ושכרה שלא בבעלים או ששאלה בבעלים וחזר ושכרה בבעלים כל אלו ספק שמירה בבעלי' הוא: אשה ששאלה ואחר כך נשאת הרי הבעל כלוקח כמנהג ואינו לא שומר שכר ולא שואל לפיכך אס היתה דבר השאלה בהמה ומתה הבעל פטור אע"פ שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו פשע מפני שהוא כלוקח והאשה חייבת לשלם כשיהיה לה ממון ואם הודיעה את בעלה שהיא שאלה הרי זה נכנס תחתיה: כל שאמרנו שהיא שאלה בבעלים כך אס היה שוכר או נושא שכר הרי היא שכירות בבעלי' ופטור וכל שאינה שאלה בבעלי' כך אינה שכירות בבעלים וכל שהוא ספק בשאלה כך הוא ספק בשכירות:

לעבדו הכנעני צא והשאל עס פרתיו הרי זה שאלה בבעלים שיד העבד כיד רבו נשאל העבד עמה שלא מדעת רבו אינה שאלה בבעלים: השואל מן האשה ונשאל לו בעלה אינו שאלה בבעלים שקנין פירות אינו כקנין הגוף ואין לבעל אלא פירות: השואל מאשתו או שותפין ששאלו זה מזה הרי זה שאלה בבעלים ואם אמר השותף לחברו השאלני היום ואשאלך למחר אינה שאלה בבעלים: שאל מן השותפין ונשאל לו אחד מהן וכן השותפין ששאלו ונשאל לאחר מהן זה ספק אס היא שאלה בבעלים אס מתה אינו משלם ואם תפסו הבעלי' אין מוציאין מידם פשע בה הרי זה משלם: השואל את הבהמה בבעלים לרבעה או להראות בה או לעשות בה פחות משוה פטוטה או ששאל שתי פרות לעשות בהן שוה פטוטה הרי כל אלו ספק שאלה בבעלים שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים פטור שהשכירות תלויה בשאלה אבל אס שכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או ששאלה בבעלים וחזר ושכרה בבעלים כל אלו ספק שמירה בבעלי' הוא: אשה ששאלה ואחר כך נשאת הרי הבעל כלוקח כמנהג ואינו לא שומר שכר ולא שואל לפיכך אס היתה דבר השאלה בהמה ומתה הבעל פטור אע"פ שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו פשע מפני שהוא כלוקח והאשה חייבת לשלם כשיהיה לה ממון ואם הודיעה את בעלה שהיא שאלה הרי זה נכנס תחתיה: כל שאמרנו שהיא שאלה בבעלים כך אס היה שוכר או נושא שכר הרי היא שכירות בבעלי' ופטור וכל שאינה שאלה בבעלי' כך אינה שכירות בבעלים וכל שהוא ספק בשאלה כך הוא ספק בשכירות:

כמטך אחר סאל מן הסותפין סהיה ברין סאלה בבעלים אבל רטי זל פירש הארבע בעיות ראסונות סטלא בבעלים זה לסונו סאלה לרבעה הוא עכמו מהו מי חייב באונסיה או לא עד כאן והטעם מי אמרינן סאלה סחייבה תורה באונסיה דוקא כרטינו איכסי וכן סכולן ולפי פירוש זה בטטאלה בבעלים ודאי פטור: שאלה בבעלים וסכרה טלא בבעלים וכו' בעיא באס תמזי לומר ופקקה הרב והסאר בעיות לא איפטיטו ופרי' זל טלא בבעלים קודם סהחזרה חזר וסכרה הימנו ובעטת שכירות לא היתה עמו במלכותו ונגכבה או סאבדה מהו עד כאן לסונו וכן פירש הרמב"ן זל ומה סכתב רבנו סהסכירות תלויה בטאלה לסון הגמרא סכירות בטאלה מיטך טייכא ופרי' זל כל חייבי טוכר יסנן בסואל ולא הוסיף כלום ומחמת מטיכה הראסונה באו והוא בבעלים הוא ופטור עד כאן לסונו: אשה סטאלה וכו' בעיא ראיפטיטא ופירוטו בה ככון וכן פירשו הר"ח והרמב"ן והרשב"א זל: ואם הודיעה את בעלה סהיה סחולה הרי זה ככס תחתיה זה לא מכחתי מבואר בגמ' בפירוש אבל סברת הרב זל היא ככונה דוראי כיון סהוא כלוקח לא יפה כחו מכחה סהרי הוא בא מחמתו וכיון סהודיעתו ובעטתם בה חייב ואינו דומה לזרסין סחמרתו למעלה סחפילו ססתמטו בה אינן חייבי' באונסיה וכפי דעת הרשב"א זל דהתם ירונה סהוא ממילא ויכולין לומר לזכות אנו יורסין להסתמט בה טלא בקבלת חוב האונסין ואפטר גם כן סרבנו חלוק על הדין הנזכר למעלה אלא סהיה לו לבאר טס ובהטבות כאן אא והוא סקבל אותה על עכמו בטאלה עד כאן: ולרברי רבנו כל ססתמטם בה אחר יודיעתו הרי הוא כשואל אבל ודאי אס לא ססתמטם בה אי אפטר לכופו להיות כשואל זה פטוט: כל סחמרנו וכו' זה פטוט סהרי כל הסומרים סוין ברין הבעלים כמו סכתבאר פרק ראסון מהלכות שכירות: פרק

פרק שני השואל

בבעלים אפי' נגנב או אבד בפטירה פטור שנאמר אס בעליו עמו לא ישלם ובלבד ששאל הבעלים תחלה עס ההפ"ן כמו שבארנו ואחד השואל את הבעלים או ששכרן ואחד ששאל את הבעלים או לשום דבר ושכרן למלאכה אחרת או לשום דבר בעולם אפילו אמר לחברו השקני' מים ושאל ממנו בהמתו והשקהו ונתן לו את הבהמה הרי זו שאלה בבעלי' ופטור משך את הבהמה בתחלה ואח' כך השקהו אינה שאלה בבעלים וכן כל כיוצא בזה השאל בהמתו או השכירה למשוי ויצא עמה לסעד השואל או השוכר ולטעון עמו במשוי הרי זה שמירה בבעלים ואם יצא לבקר המשוי בלבד ולראות שלא ישענו עליה יתר מן הראוי אינה שמירה בבעלים: מלמד תיכונות והנוטע לבני המדינה והמקיו להם את הדם והסופר שלהן כל אחד מאלו וכיוצא בהם ביום שהוא יושב בו לעסוק במלאכתו אס השואל או השוכר לאחד מאלו שהוא עוסק במלאכתם הרי זו שמירה בבעלים ואפי' פשע בה השומר פטור אבל הוא ששאל או ששכר מהן חייב שאינן שאלין לו: הרב שהוא מקרא ברצונו לתלמידים בכל עת שירצה ואיזה מסכתות שירצה והם היו קבועים לבא תמיד ונשמטלהן ממסכתא למסכת הרי הן שאל' אצלו ואין הו' שאל להם וביום הפרק שהכל באין לשמוע ענין אותו מועד הרי הוא שאל להם והם אינן שאלין לו: האומר לשלוחו צא והשאל עס פרתיו אינה שאלה בבעלים שנ' אס בעליו עמו לא ישלם הבעלי' עזמן לא שליח: אמר לעבדו הכנעני צא והשאל עס פרתיו הרי זה שאלה בבעלים שיד העבד כיד רבו נשאל העבד עמה שלא מדעת רבו אינה שאלה בבעלים: השואל מן האשה ונשאל לו בעלה אינו שאלה בבעלים שקנין פירות אינו כקנין הגוף ואין לבעל אלא פירות: השואל מאשתו או שותפין ששאלו זה מזה הרי זה שאלה בבעלים ואם אמר השותף לחברו השאלני היום ואשאלך למחר אינה שאלה בבעלים: שאל מן השותפין ונשאל לו אחד מהן וכן השותפין ששאלו ונשאל לאחר מהן זה ספק אס היא שאלה בבעלים אס מתה אינו משלם ואם תפסו הבעלי' אין מוציאין מידם פשע בה הרי זה משלם: השואל את הבהמה בבעלים לרבעה או להראות בה או לעשות בה פחות משוה פטוטה או ששאל שתי פרות לעשות בהן שוה פטוטה הרי כל אלו ספק שאלה בבעלים שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים פטור שהשכירות תלויה בשאלה אבל אס שכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או ששאלה בבעלים וחזר ושכרה בבעלים כל אלו ספק שמירה בבעלי' הוא: אשה ששאלה ואחר כך נשאת הרי הבעל כלוקח כמנהג ואינו לא שומר שכר ולא שואל לפיכך אס היתה דבר השאלה בהמה ומתה הבעל פטור אע"פ שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו פשע מפני שהוא כלוקח והאשה חייבת לשלם כשיהיה לה ממון ואם הודיעה את בעלה שהיא שאלה הרי זה נכנס תחתיה: כל שאמרנו שהיא שאלה בבעלים כך אס היה שוכר או נושא שכר הרי היא שכירות בבעלי' ופטור וכל שאינה שאלה בבעלי' כך אינה שכירות בבעלים וכל שהוא ספק בשאלה כך הוא ספק בשכירות:

לעבדו הכנעני צא והשאל עס פרתיו הרי זה שאלה בבעלים שיד העבד כיד רבו נשאל העבד עמה שלא מדעת רבו אינה שאלה בבעלים: השואל מן האשה ונשאל לו בעלה אינו שאלה בבעלים שקנין פירות אינו כקנין הגוף ואין לבעל אלא פירות: השואל מאשתו או שותפין ששאלו זה מזה הרי זה שאלה בבעלים ואם אמר השותף לחברו השאלני היום ואשאלך למחר אינה שאלה בבעלים: שאל מן השותפין ונשאל לו אחד מהן וכן השותפין ששאלו ונשאל לאחר מהן זה ספק אס היא שאלה בבעלים אס מתה אינו משלם ואם תפסו הבעלי' אין מוציאין מידם פשע בה הרי זה משלם: השואל את הבהמה בבעלים לרבעה או להראות בה או לעשות בה פחות משוה פטוטה או ששאל שתי פרות לעשות בהן שוה פטוטה הרי כל אלו ספק שאלה בבעלים שאלה בבעלים ושכרה שלא בבעלים פטור שהשכירות תלויה בשאלה אבל אס שכרה בבעלים וחזר ושאלה שלא בבעלים או ששאלה בבעלים וחזר ושכרה בבעלים כל אלו ספק שמירה בבעלי' הוא: אשה ששאלה ואחר כך נשאת הרי הבעל כלוקח כמנהג ואינו לא שומר שכר ולא שואל לפיכך אס היתה דבר השאלה בהמה ומתה הבעל פטור אע"פ שהוא משתמש בה כל ימי שאלתה אפילו פשע מפני שהוא כלוקח והאשה חייבת לשלם כשיהיה לה ממון ואם הודיעה את בעלה שהיא שאלה הרי זה נכנס תחתיה: כל שאמרנו שהיא שאלה בבעלים כך אס היה שוכר או נושא שכר הרי היא שכירות בבעלי' ופטור וכל שאינה שאלה בבעלי' כך אינה שכירות בבעלים וכל שהוא ספק בשאלה כך הוא ספק בשכירות:

בא"ש

פרק שלישי השואל

את הפרה מחבירו ושלחה לו וכו' מסנה פרק השואל: ואם אמר לו השואל וכו' באותה מסנה סס: שלחה לו השואל ביד עבדו הכנעני וכו' מחלוף רב' שמואל ופסק בסמואל דהלכתא כותיה בדיני וכו' בהלכות: אמר לו השואל הכיסה במקלו וכו' דלא כרב וזה נמשך אחר מה שאמרנו לפי כטעה שמחזירה וכו' סס: במה דברים אמורים וכו' מירא מפורשת פרק הסוכר את האומני:

הכרה בכונן שמואל חלוק אף בן ועיקר: וכן כטעה שמחזירה וכו' סס: פרק הסוכר במסנה ובבמרא סס: חזיוס וכו' זה מ מתבאר במסנה ובבמרא סס: השאלו סתי פרו וכו' מתוך סאינו וכו' להסבע וכו' בס זה סס והטעם לפי שהוא מורה מקבת ואס תסאל למעלה בס כן כסה שואל אומר איני יודע והיה מחוייב שבועה שלא כנכסה ולא פטע בה אלא סמתה כדרכה ויגבל עליו המסאל סיסבע ס ססכורה מתה ומתוך סאינו יכול ליטבע יסלס סגבלול שבועה מן התורה הוא יס לומר כיון סעיקר התביע יסלס לו ליטבע סלא כנכס היא סמא למסאל סאינו טוען ס הפכה בבריא אף על פי סהגבלול סהוא מגבלל וטוען סאולה מתה או ביוס סהית סאולה הו' טוען כן בבריא כסה שואל טוען איני יודע אינו חייב לסלס לא כטבע סאינו יודע וכפטר ואין דינו כדין מורה מקבת ומחוייב שבוע' על הסדר ואינו יכול ליטבע סמסלס כך תרכז' זל: וכן אס מסר וכו' סס:

פרק שלישי

מגיל פז פרק שלישי

השואל

את הפרה וכו' עד הרי זה חייב פ עיקר זאת ההלכה כולה במכירה פרק הסול ופ' הסוכר את האומני ומייתי לה בזקין פ' הגזל עכ"ס: שלחה לו המסאל כו' עד אחר ימי סאלתה פטור וכן כל כיוצא בזה הכל במכירה פרק הסואל ופרק הסוכר את האומני: הסול פרה מחבירו וכו' עד סוף הפרק הכל פרק הסואל:

השואל

את הפרה מחברו ושלחה לו המשאל ביד בנו או ביד שלוחו או ביד עבדו אפילו שלחה לו ביד בנו או ביד עבדו או ביד שלוחו של שואל ומתה קורם שתכנס לרשו השואל הרי זה פטור ואם אמ' לו השואל שלח לי ביד בני ביד עבדי ביד שליחי או ביד עבדך העברי או ביד שלוחך או שאמ' לו המשאל הדיני משלחה ביד בןך ביד עבדך או ביד בני עבדי העברי ביד שליחי ואמר לו השואל שלח ושלחה ומתה בדרך הרי זה חייב שלחה לו המשאל ביד עבדו הכנעני אף על פי שאמ' לו השואל שלח ומתה פטור מפני שידו ביד רבו ועדיין לא יצא מרשות המשאל: אמר לו השואל הכישה במקל והיא תבא מאליה ועשה המשאל כך אין השואל חייב בה עד שתכנס לרשותו אבל מתה בדרך פטור וכן בשעה שמחזירה השואל לבעלים אם שלחה ביד אחר ומתה קודם שתגיע לרשות המשאל הרי זה חייב שערין היא באחריות השואל ואם שלח מדעת המשאל על ידי אחר ומתה פטור שלחה ביד עבדו הכנעני אף על פי שאמר לו המשאל שלח אס מתה בדרך חייב שיר העבר ביד רבו ועדיין לא יצאת מיד השואל ב' ברא כשתחזיקה בתוך ימי שאלתה אבל אם החזירה אחר ימי שאלתה יצאת מדין שאלה והרי הוא כשומר שכל לפיכך אס נשבות מסתברא כו' או מתה אחר ימי שאלתה פטור וכן כל כיוצא בזה: השואל פרה מחבירו שאלה חצי היום ושכרה חצי היום שאלה היום ושכרה למחר שאל אחת ושכר אחת ומתה אחת מהן המשאל אומר שאולה מתה ביום שהיתה שאולה מתה בשעה שהיתה שאלה מתה בשעה שהיתה שכורה מתה והמשאל אומר איני יודע או שאמר זה איני יודע המוציא מחבירו עליו הראיה לא היתה שם ראה ישבע השומ' על השכורה שמתה או שאינו יודע ופטור זה אומר שאולה וזה אומר שכורה ישבע השומר על השכורה שמתה כדרכה כמו שטוען ויגבל עליו שהשכורה היא שמתה: השאלו שתי פרות חצי היום בשאלה וחצי היום בשכירות המשאל אומר בזמן השאלה מתה והלה אומר אחת מתה בזמן השאלה והאחרת איני יודע מתוך שאינו יכול ליטבע יסלס השתים וכן אס מסר לו ג' פרות שתיים שאולו ואחת שכורה המשאל אומר בהשאלות הן שמתו והשואל אומר אחת השאלה מתה וראי אבל השניה שמתה איני יודע אס ה' השאלה האחרת או השכורה מתוך שאינו יכול ליטבע שהרי אומר איני יודע ישלם חשתיים ובהלכות טוען ונטען יתבאר דין זה וכיוצא בו מכל הטוענין שאינן יכולין להשבע וכיצד משלמין ומאי זה טעס הן משלמין:

פרק רביעי

המפקיד

אכל חבירו בחסס ונגנב או אבד וכו' זה פטור ב בכתוב וכבר כתבאר: עליו בתוך הפטור וכו' בהגזל ובטעות סלס טכועות מסביעין אותן שבועה סאינה ב ברשותו ועקר הסבוע המפורשת בכתו יס לומר סהיא סכנכ ופי' הכתוב וקרב בעל הבית ליטבע ססן הוא סגנכ כמו סהוא טוען וזהו בסלס סלח בו יד סאס סלח בו יד אין שבועה פוטרתו סחייב הוא באונסין זה דעת רבנו וכן פירס הרמב"ן זל וסאר הסבועות מדין גבלול כמו סכתב רבנו ו ומגבלין: אבל סלח בו יד וכו' מבאר פ' המפקיד והרי הוא כגזלן כמו סכתבאר פרק שלישי מהלכות גזלה: כיצד דרך הסומרים הכל לפי הפקדון וכו' זה פטור ומבאר בהמפקיד סאיין כל הדברים טוין: השומר סהניח פקדון וכו' פסק כליסל בתר' דרב יוסף דאמר התס תחלתו ב כפטעה וסומו באונס חייב וכן בהלכות: ואעפ

פרק רביעי

המפקיד

אכל חבירו וכו' עד אחר סלח יד בפקדון חייב ב באחריותו בזקין פ' הגזל עכ"ס: הואיל ופטר הסתו וכו' עד נתחייב באונסין במכירה פ' הסואל ופרק הפועלים ומייתי מינה פרק קמא: כיצד דרך הסומרים וכו' עד אחר סיכריל פרק המפקיד כתב הר"ב זל ואס תח הו' הכפקד עכ"ל: ואני אומר עיקר הלכות אלנו פרק המפקיד ומעלס לא ראינו ולא סמענו מי ספירסו בענין אחר וגס לפון רס זל כך הוא מוכן כמסלרסאן ועל כן לא ידעת מה בא זה הלסון ל ללמרו: הפקיד

פרק רביעי

המפקיד

אצל חברו בחנם ונגנב או אבד הרי זה נשבע ונפטר שנאמר וגונב מבית האישי וגו' ונקרב בעל הבית אל האלדים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ומגלגלן עליו בתוך השבוע' שלא פשע אלא שמר בדרך השומדין ולא שלח בו יד ואחר נגנב שאס נגנב אחר ששלח יד בפקדון חייב באחריותו הואיל ופטר הכתו את שומר חנם מן הגנבה קל וחומר מן האונסין הגדולים כגון יגבור ושבוייה ומתה והו' שלא שלח יד בפקדון אבל שלח יד בפקדון חייב באונסין כיצד דרך השומרי' הכל לפי הפקדון יש פקדון שדרך שמירתו להניחו בבית שער כגון הקורות והאבנים ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בחצר כגון חבילות פשתן הגדולות וכיוצא בהן ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בבית כגון שמלה ושלט ויש פקדון שדרך שמירתו להניחו בתיבה או במגדל ונועל עליו כגון בגדי משי וכלי כסף וכלי זהב וכיוצא בהן: השומר שהניח הפקדו במקו שאינו ראוי לו ונגנב משם או אבד אפילו נאנס שם כגון שנפלה דליקה ושרף כל הבית הרי זה פושע וחייב לשלם ואעפ

הרי זה פטור אם יער בדרך אגל

אמר ינוי סאלתה יסית וכו'

ואף על פי שהניח הפקדון עם פלו וכו' ירושלמי בא בהלכות : הכספים אינן להם וכו' מימרא דטמואל סס וכפסות ההלכות : הורו מקצת המבנים וכו' פירוש כיון שאין כל הדברים שונים כראיה שהכל לפי מה שהוא ענין והרי אלו דומין וראוי לכספי ורע שאף על פי שהניח במקום המסתמך ונגבבו אינו נפטר בהן לא עומד חנם אבל עומד סכר וראוי אינו נפטר בכל זה עד שיהא יוסב ומסמר וכך כתבו ז"ל ואם ארעו חונם לעומר סכר כגון ספקין עליו חולי או סבאו לסטים ואינו יכול ליסב ומסמר יס מי סכתב מהוא פטור ויס מי סכתב מהוא חייב כיון שלא אירע החונם בגוף הפקדון : המפקיד אבל חברו כספים וכו' מימרא סס :

ואם תלמיד חכם הוא חינו חייב עד שיפאה כרו לקברן אחר שיבדיל כך נמצא בקצת ספרים רבנו והלפון מורה שעל הכפקד הוא אומר כן ואין זו עקר הכנסה לא ואם תלמיד חכם הוא המפקיד וכן מוכיח בהלכות וכן פיר דמי ז"ל ואי כורבא מרבנן הוא המפקיד מהוא קפיד במנות אמ' הסומר דילמ' מיבעי ליה להכי לא קבריהו ופטור עכל' והענין פהיה היין להם ביוק ולא היוכלן מבדילין על היין ואפשר פשוט סומעים מאחרי ויבאין וזה מהוא ת"ח רובה לברך הוא בעצמו ובהסנות ואם תלמיד חכם הוא המפקיד

ואם תלמיד חכם הוא המפקד עכ"ל מחאן אתה רוח' פנוסחת רבנו הוא כמו סכתבתי ועקר : הפקיד אכל חברו וכו' במסנה דרין ו והפסילן לאחריו חייב ואמרין בגמרא שהטעם דאמ' קר' וכת הכסף בדרך סהעפ' סברותיו היו בדרך ופירט רבנו בדרך דאורחא דמילתא הכין וקרה כמי בדרך הוא דכתיב : מעשה באחד שהפקיד מעות וכו' כלשון אחוז דרב יוסף וכבר נזכר למעלה : המפקיד אכל חברו בין כלים וכו' מעשה פס ואמרו כל לא ידעכא פטיעותא היא זיל פלים : כל המפקיד אכל בעל הבית בין כלים בין מעות וכו' מימרא פד' המפקיד אמ' רבא כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד ולא רוק אשתו ובניו דהוא דרין לפאר קרוביו הסמוכי לפלחנו כמו סמתבאר במעשה הסמו לזה סאמו על כפקד בכלל זה וסובר רבנו ססמוכ' על סולחן הבץ או סרויה עמו בבית סאם לא כן אינן דעת המפקיד להפקיד על דעתה וזה פשוט : אבל אם מסרן וכו' במסנה והעבר ס סובר רבנו סאינו בכלל והטעם סאינן מוסר את פלו לעבדו ומה סכתב כגון סבארנו הוא פ' ראסון מהלכות סכירות :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

ואף על פי שהניח הפקדון עם שלו אם ראוי לשמירה פטור ואם אין המקום ראוי לשמירה חייב בשלו הוא רשאי ואינו רשאי בשל אחרים : הכספים והדינרין אין להם שמירה אלא אימ' עש' בקרק' ויתן עליה טפח עפר או יטמנם בכותל בטפח הסמו לקורה 'אבל' 'האיד' טפי עליהו אבל סאר לא באמצע הכותל דסכיחי מטלטלין סמתקלקלין שמא יחפרו הגנב' טפחאי : בקרקע או סאר כלי מ שם וינגבו אפי' נעל עליה' כראוי בתיבה או החביא אותם במקום שאי' אדם מכיר ולא מרגיש בו הרי זה פושע וחייב לשלם : הורו מקצת המביגי' שהוא מן הדין לכל דבר שמשאו קל ואין הקרק' מאבדת אותו במהרה כגון לשונות של כסף וכן ס'ה : ואין צריך לו' לשונות של זהב ואבני' טובות שאין להן שמירה אלא בקרקע ולזה דעתי נוטה :

המפקיד אצל חברו כספים ערב שבת בין השמשות אינו חייב לטרוח ולקבור אותן עד מוצאי שבת ואם נתאחר למוצאי שבת כדי לקברן ולא קברן ונגבבו או נאנסו חייב ואם ת"ח הוא אינו חייב עד שישא אחר שיבדיל כדי לקברן : הפקיד אצל חברו כספים בדרך להוליכ' לביתו או ששלח עמו מעות ממקום למקום צריכין שיהו צרוין ומונחין בירו או קשוטין כראוי על באנו מכנגד פניו עד שיגיע לביתו ויקברם כראוי ואם לא קשרן בדרך הזאת אפי' נאנסו חייב לשלם שהרי תחלתו בפשיעה : מעשה באחד שהפקיד מעות אצל חברו והניחם במחיצה של קנים והיו טמונים בעובי המחיצה ונגבבו משם ואמרו חכמי' אעפ' שזו שמירה מעולה לענין גנבה אינה שמירה כראוי לענין האש ומאחר שלא טמנו בקרקע או בכותל בנין פושע היא וכל' שתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה : המפקיד אצל חברו בין כלים בין מעות ואמר לו תן לי פקדוני ואמר לו השומר איני יודע אנה הנחתו פקדון זה או באי זה מקום קברתי הכספי' המתן לי עד שאבקש ואמצי ואחזיר לך הרי זה פושע וחייב ל לשלם מיד :

כל המפקיד אצל בעל הבית בין כלים בין מעות וכו' מימרא פד' המפקיד אמ' רבא כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד ולא רוק אשתו ובניו דהוא דרין לפאר קרוביו הסמוכי לפלחנו כמו סמתבאר במעשה הסמו לזה סאמו על כפקד בכלל זה וסובר רבנו ססמוכ' על סולחן הבץ או סרויה עמו בבית סאם לא כן אינן דעת המפקיד להפקיד על דעתה וזה פשוט : אבל אם מסרן וכו' במסנה והעבר ס סובר רבנו סאינו בכלל והטעם סאינן מוסר את פלו לעבדו ומה סכתב כגון סבארנו הוא פ' ראסון מהלכות סכירות :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מגדל עזוב הפקיד אצל חברו כספים כו' עד סוף הכ' הכל במציעא פ' המפקיד : פרק

סמתמר מן הגנב' ומן הרליק' סהרי במעשה סכסמוך סמסר הפקדון לאמו מסמע דחייב סכתנס עם פלו וכתנהיח הכספים בקרקע ט"ח פטור מן הגנבה סאינן כאן פטיעה וט"ס סמא חייב והדעת מכרעת בזה סאונם גמור הוא ופטור ואי' לך מקום הראוי לסמירה יותר מזה ע"כ לסון ס'ה וכו' דבר' הסול' לא מסכת גנבה באונס כלל אלא בטוען טענת ליסטים מזויין וע"ס בתו' וכן בא"ה סכתב כבעמוד וכתב דלא דמי לההיא דפ' אלמנה כחונת רביכא הוה ליה חמרא דיתמי והוה ליה חמרא לדריה כו' אתא לקמיה דרב סאינן אמר ליה זיל לא עדיף מדירך דהתם איירי באחריות הדרך אבל כספים אינן לסכות אס לא בתנאי פישמרים עם פלו ולא כיס מרביתו ספסקין מן הירוש' דאם נגבבו עם פלו פטור :

המפקיד אצל חברו כספים ערב שבת בין השמשות אינו חייב לטרוח ולקבור אותן עד מוצאי שבת ואם נתאחר למוצאי שבת כדי לקברן ולא קברן ונגבבו או נאנסו חייב ואם ת"ח הוא אינו חייב עד שישא אחר שיבדיל כדי לקברן : הפקיד אצל חברו כספים בדרך להוליכ' לביתו או ששלח עמו מעות ממקום למקום צריכין שיהו צרוין ומונחין בירו או קשוטין כראוי על באנו מכנגד פניו עד שיגיע לביתו ויקברם כראוי ואם לא קשרן בדרך הזאת אפי' נאנסו חייב לשלם שהרי תחלתו בפשיעה : מעשה באחד שהפקיד מעות אצל חברו והניחם במחיצה של קנים והיו טמונים בעובי המחיצה ונגבבו משם ואמרו חכמי' אעפ' שזו שמירה מעולה לענין גנבה אינה שמירה כראוי לענין האש ומאחר שלא טמנו בקרקע או בכותל בנין פושע היא וכל' שתחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן כל כיוצא בזה : המפקיד אצל חברו בין כלים בין מעות ואמר לו תן לי פקדוני ואמר לו השומר איני יודע אנה הנחתו פקדון זה או באי זה מקום קברתי הכספי' המתן לי עד שאבקש ואמצי ואחזיר לך הרי זה פושע וחייב ל לשלם מיד :

כל המפקיד אצל בעל הבית בין כלים בין מעות וכו' מימרא פד' המפקיד אמ' רבא כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד ולא רוק אשתו ובניו דהוא דרין לפאר קרוביו הסמוכי לפלחנו כמו סמתבאר במעשה הסמו לזה סאמו על כפקד בכלל זה וסובר רבנו ססמוכ' על סולחן הבץ או סרויה עמו בבית סאם לא כן אינן דעת המפקיד להפקיד על דעתה וזה פשוט : אבל אם מסרן וכו' במסנה והעבר ס סובר רבנו סאינו בכלל והטעם סאינן מוסר את פלו לעבדו ומה סכתב כגון סבארנו הוא פ' ראסון מהלכות סכירות :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מעשה באחד שהפקיד מעות אכל חברו וכו' מעשה סס בגמרא : ואמרו חכמי עיין בהלכות יע"ש סכירו פ"א ובס' ג' ע"כ :

מגדל עז

הלכות שאלה ופקדון

מגיד משנה

הפקדון אכלו פירות שאינן מרדוף ועירבן עם פירותיו וכו' בעל הפקדון אומר כך וכך היו וכו' כמכא מחויב שבועה כו' עד וכזה הוא רבתי יהוסף הלוי בן מיגש זל ורבו זל סאינו דומה לחמשין ידענא

למידע ואערומי הוא דמערית וכו' כמי טעין עלי ואמ' מידע ידעת ורב' שבמנין קא טעין לי ורב' שבמנין קא כפר ליה והוה ליה מחוי' שבועה שאינו יכול לישבע ומסלם אבל הכי לאו הכי הוא והיכו טעמ' דשק ברור דאמר' עלה יסבב זה ויטול ולא אמרו יטול בלא שבועה עכ"ל:

ואני אומר זה טכתב ר"מ זל מתסובת הגאונים זל והראת רבתינו הו' י"י והרובה לחלוק יחלוק וכו' כתבתי כמה פעמים על עצמי סלא באתי בחבור זה לכתור אלא לבנות ב"ר ולכך אין לי להכריע: מעשה באחד שהפקיד שק ברור אכל חברו וכו' ולמה נסבב כאן בעל הפקדון וכו' עד ובהלכות טוען ונטען יתבאר עיקרי הדברים

כתב ה"א אבד זל אין זה כלום שהרי היה עם שק ומטכס' והודה בשק וכפר במטכסין ועוד לרדיו בשק ברור למה נסבב בעל השק ונטול לאו היינו דאמר' לגבי סוורי דה"ה כיה בריא ומזיק סמא אכתי היינו דרבה בר נתן ותו לא מירי עכ"ל:

ואני אומר זה הדין מן הירוש' הוא והביאו גם ר' אלפס זל בהלכות כזיקין פ' הכוסס וכולם מודי' בדין זה ולא כחלק ר'ק בטעם שאינו כראה לר'אבד זל ומ"מ הוא לא נתן בו טעם אחר נטענו איזה מהן מתוק לחיך ולפי' אכחנו כקבל זה וכי יבא רדיו וכדכרוהו וגם כבר ייעד ר"מ זל לברור עור בהלכו' טוען ונטען והו' פ"ד ככון ויביד רכי מעיינת בה ספיר כולהי קושייתא מתרכז מה שהקפ' תחלה מן השק איכה קושיא שהרי איכו דבר שבמד' ושבמטקל ושבמנין ומי' למטכסין לא תבעו במנין אלא שק מלא סתם או ברור שהיו בו מטכסין ולא אמר כמה וכמה ור"מ זל כתב עם כי כים מלא איכו מודה במקצת ומה פ' שהקסה משוורים לא רמיא דהתם לתריוהו איכא ספיקא אבל הכא המפקיד טעין בריא ולית ליה ל' לאסתפקוי דהא איהו הוא דאפקיה מתותני ידיה ואפקדיה זה פשוט ואיכה כריכה לפנים ותו לא מירי: פ' טעין

בחי טוען ונטען פ"ד

בר"א שמודר לו בימות הגורן והחוריר לו בימות הגורן אבל מדר לו בימות הגורן והחוריר לו בימות הגשמים אינו מוציא לו הסרנו מפני שהן מותיר' וכן מוציא לו שתות ליון ושלשת ליון שמן למאה לוגין לוג ומחצ' שמרין ולוג ומחצ' בלע אם היה שמן מוזקק אינו מוצי' לו שמר' ואם חיו הקנקני' ישנים אינו מוציא לו בלע: הפקיד אצלו פירות שאינן מדורין וערבן עם פירותיו ולא מדרן הרי זה פושע בעל הפקדון אומר כך וכך היו והשומר אומר איני יודע ישלם בלא שבועה שהרי חייב עצמו בתשלומין ואינו יודע כמה הוא חייב ונמצא חייב שבועה שאינו יכול להשבע וכו' והורו רבתי חר' יוסף הלוי ורבו זל וכן כל שומר שנתחייב לשלם ואמר איני יודע כמה דמים אני חייב לשלם והבעלים אומרי' אני יודעין וכך היה שוה ישלו בלא שבועה והוא שישענו דבר

ה' דומה להא דאמר' בב"מ מכה לי בידך והלה אומר אין לך בדי לא כ' והשאר איכו יודע כו' וכו' וכו' כ"ה דרפי' בקמון בה"ה עכ':

השומר אומר ודאי שהיה בו דינרן אבל איני יודע כמה היו נמצא זה כטוען מאתים והודה לו במקצ' ואמר השאר איני יודע שהוא מחוי' שבוע' ואינו יכול לישבע ומשלם כמו ש שיתבאר: מת אביו והניח לו שק צרור והפקידו אצל חברו ופשע בו המפקיד אומר איני יודע מה היה בו שמא מרגליות היה בו וכן השומר אומר איני יודע כמה אני חייב לשלם שמא זוכית היה מלא שורת הדין שאני אומ' בטענה זו שישבע השומר בתקנת חכמי' שאינו ברשותו ויכלול בשבועתו שאינו יודע בודאי שהיה בו יתר על שהכך וכך וישלם מה שהודה בו וכן כל כיוצא בזה מעשה באחד שהפקיד שק צרור אצל חברו ופשע בו המפקיד אומר הלי וחב ומרגליות וכיוצא בהן חיו בו והשומר אומר איני יודע שמא סיגים או חול היה בו ואמר' חכמים ישבע בעל ה הפקדון ויטול והוא שישענו דבר ש שהוא אמור בו או אמור להפקידו אצלו ולמה נשבע כאן בעל הפקדון לפי שאין השומר מחוייב שבועה שאפילו הודה ואמ' ברי לי שהיה מלא סיגים והמפקיד אומ' מרגליות היו השומר נשבע הסת ונפטר כמו שטענו חטים והודה לו בשעורים וכן כל כיוצא בזה ובהלכות טוען ונטען יתבאר עיקר הדברים פ' ששי

בשמוד לו וכו' מכני טהן מותרות כי סמחמת לחות הזמן הם כופחין והדין בריתא ורבי יהוד' דמשתנו היא וכן כתב הרשב"א זל ספך מצא בתוספת' סר' יהודה אמרה והנית הוא זל הדבר בספק: מוציא לו וכו' הכל כלסון המשנה: הפקיד אצלו פירות שאינן מדורין וכו' ער כמו שיתבאר רדיו הרב ורבותיו בניין על שרש מחויב שבועה שאינו יכול לישבע ומסלם בלא שבועת סכנרו וכבר נתבאר זה בגמרא והרב ר' יוסף הלוי כתב זה בארוכה פרק שבועת הדיינין: מת אביו והניח לו שק ברור וכו' שורת הדין שאני אומר וכו' זה הדין סברת רבנו זל ופשוט הוא דרדאי אין הסומר מחוייב פ' שבועה כיון שאין המפקיד טוען טענת בריא וכיון ספך נסבב שאינו יודע ונפטר: מעשה באחד שהפקיד וכו' ירושלמי בבבא קמא פרק הכוסס ובהלכות פ' המפקיד וכו' הכוסס ופרשוהו כל המכרסס זל בטוען השומר טענת סמא:

הוא דרדאי אין הסומר מחוייב פ' שבועה כיון שאין המפקיד טוען טענת בריא וכיון ספך נסבב שאינו יודע ונפטר: מעשה באחד שהפקיד וכו' ירושלמי בבבא קמא פרק הכוסס ובהלכות פ' המפקיד וכו' הכוסס ופרשוהו כל המכרסס זל בטוען השומר טענת סמא:

הוא דרדאי אין הסומר מחוייב פ' שבועה כיון שאין המפקיד טוען טענת בריא וכיון ספך נסבב שאינו יודע ונפטר: מעשה באחד שהפקיד וכו' ירושלמי בבבא קמא פרק הכוסס ובהלכות פ' המפקיד וכו' הכוסס ופרשוהו כל המכרסס זל בטוען השומר טענת סמא:

הוא דרדאי אין הסומר מחוייב פ' שבועה כיון שאין המפקיד טוען טענת בריא וכיון ספך נסבב שאינו יודע ונפטר: מעשה באחד שהפקיד וכו' ירושלמי בבבא קמא פרק הכוסס ובהלכות פ' המפקיד וכו' הכוסס ופרשוהו כל המכרסס זל בטוען השומר טענת סמא:

הוא דרדאי אין הסומר מחוייב פ' שבועה כיון שאין המפקיד טוען טענת בריא וכיון ספך נסבב שאינו יודע ונפטר: מעשה באחד שהפקיד וכו' ירושלמי בבבא קמא פרק הכוסס ובהלכות פ' המפקיד וכו' הכוסס ופרשוהו כל המכרסס זל בטוען השומר טענת סמא:

כסף והלה הודה לו בסך ואמר במטכסין איני יודע שמה לא היו בו כי אם סביבם ויהיה בדין שיטול הלה בלא שבועה מכיון שזה מודה מקצת גמור ואינו יכול לישבע על השאר הרי זה כטעמו חטים וטעורים והודה לו באחד מהן ועל האחר אמר איני יודע שיטול הלה בלא שבועה אלא שמעמיכה סכאן מפני שלא היה לו לכתוב לדע חייבו שבועה לתובע עוד בהסגות ועוד דלדבריו בסך צרור למה נשבע בעל הסך וכו' ולאו הינו דאמרינן גבי טעורים דקאמר כיון בריא ומזיק שמה אכתי היכור רבה ב"ד נתן ותו לא מירי ע"כ: והנה ה"ר א"ל בהיות התלמוד שולחן ערוך לפניו מביא תחלת הסוגיא ומקצר בענין כמעט על מי שקדמה לו דיעה בדבר ועתה אבאר דבריו

נתבאר סוגיית הגמל כרן המכניח את הכר שמי שהיה לו פני טעורים תמים אחר גדול ואחר קטן והזיק א' מהן וירדע שהת' אינו מסלם לא מגופו והניזק א' בריא לי שהגד' הזיק והמזיק אומ' איני יודע שמה הקטן הו' שהזיק ואין ברמי הקטן כדי חכי הכזק חמ' עם שעל הניזק להביא רחיה פלם לא הביא רחיה לא יטול שהרי זה כטעמו חטים ואמר לו איני יודע אם חטים אם טעורים שפטור זה קשה על דברי רבנו שלפי דבריו היה לו למזיק לישבע ולטול שהרי זה מורה לו ב ברמי הקטן בהכרח ובסך אינו יודע אם היה מלא סוג' אומ' היה בתוכו ויש לומר בתירוץ קושיא זו שנקיי ממוכו אף רבנו יורה בהן ש שחלוקין הן ממה שהו' חיי מחמת עמנו אלא שכל הסוגיא אשר עם מראה בהסך מזה שהסוגיא ריכין לו לטעמו חטי וטעורים ובאמת שיעקר הדבר' כדברי ה"ר א"ל ולפי דבריו ז"ל טעמו חטים ואמר איני יודע אם הם חטים או טעורים כשבע פלם יודע וכפטור שאין זה מחוייב שבועה גמורה שאינו מודה מקצת מן ה' הטע' ובבא לבא דרי שמים חייב בטעורים וכך כת' בעל העיטור ז"ל ועוד יתבאר פ' ראשון מהלכות ט טוען וכטען:

פרק ששי

שומר

חכם שאמר הריני משלם ואני נשבע אם ופקדון דבר שכל מינו שוה ומצוי בשוק לקנות כמותו כגון פירד' או יריעו' של צמר ושל פשתן השוות ב' בכל ענינם או קורות שאינן מצוינות וכל כיוצ' בהן הרי זה משלם ואינו נשבע אבל אם היה פקדון בהמה או בגד מצוייר או כלי מתוקן או דבר שאינו מוצא לקנות כמותו בשוק חוששין שמה עניניו נתן בו ומשביעין אותו בתקנת חכמים שבועה בנקיטת חפץ שאינו ברשותו ואחר כך משלם והוא הדין לשאר השומרין כגון השואל שאמר מתה או נגנבה ושומר שכר וחשוכר שאמר נגנבה או שאברה אלפ' שהן חייבין לשלם משביעין אותן שבועה שאינה ברשותן ואחר כך משלמין דמי ה' הבהמה או החפץ שאנו חוששין לו שמה עניניו נתן בה ואם אמרו הבעלים יתר על זה היה שוה כולל בשבועתו שאינו שוה אלא כך וכך נמצא כל שומר שנשבע שבועת השומר' כולל בשבועתו שלשה דברי ששמר בדרך השומרים ושארעו כך וכך ושאינו ברשותו ושלא שלח בו יד קודם שארעו המאורע הפוטר אותו ואם רצה לשלם נשבע שאינו ברשותו וכולל בשבועתו שכך וכך היה י' לשומר להתנות שאינו שומר כדרך השומרין אלא מעות אלו שהפקיד אצלי בדין אני מניח אותן וכיוצ' בזה טען השומר שתנאי היה בינינו ובעל הפקדון אומר לא היה שום תנאי אף על פי שהפקיד אצלו בעדים מתוך שיכול לומר שמרתי כדרך השומרין ונאנסתי נאמן לומר שהיה בינינו תנאי לפיכך ישבע שלא שלח יד בו ושאינו ברשותו ושהיה בין תנאי: שומר י' ר' ירוש ועיין רפ"א מה' חכם שהביא רא' שלא פשע בה פטור משבועה ואין אומרין שמה שלח בו יד קודם שיאבד ובעל הפקדון שהביא ראיה שפשע השומר משלם ואם טען ואמר תנאי היה בינינו אינו נאמן שהרי יש עדים שפשע הפקיד אצל חברו בעדים ובאו עדים' שוה החפץ בפנינו הפקיד אצלו אין השומר יכול לטעון ולומר חורתי ולקחתיו ממנו או נתנו לו במתנה לפי' אם מת השומר מוציאין הפקדון עצמו מן היתומים בלא שבועה ולא

ששי

פרק

שומר

חכם שאמר הריני משלם ואני נשבע אם ופקדון דבר שכל מינו שוה ומצוי בשוק לקנות כמותו כגון פירד' או יריעו' של צמר ושל פשתן השוות ב' בכל ענינם או קורות שאינן מצוינות וכל כיוצ' בהן הרי זה משלם ואינו נשבע אבל אם היה פקדון בהמה או בגד מצוייר או כלי מתוקן או דבר שאינו מוצא לקנות כמותו בשוק חוששין שמה עניניו נתן בו ומשביעין אותו בתקנת חכמים שבועה בנקיטת חפץ שאינו ברשותו ואחר כך משלם והוא הדין לשאר השומרין כגון השואל שאמר מתה או נגנבה ושומר שכר וחשוכר שאמר נגנבה או שאברה אלפ' שהן חייבין לשלם משביעין אותן שבועה שאינה ברשותן ואחר כך משלמין דמי ה' הבהמה או החפץ שאנו חוששין לו שמה עניניו נתן בה ואם אמרו הבעלים יתר על זה היה שוה כולל בשבועתו שאינו שוה אלא כך וכך נמצא כל שומר שנשבע שבועת השומר' כולל בשבועתו שלשה דברי ששמר בדרך השומרים ושארעו כך וכך ושאינו ברשותו ושלא שלח בו יד קודם שארעו המאורע הפוטר אותו ואם רצה לשלם נשבע שאינו ברשותו וכולל בשבועתו שכך וכך היה י' לשומר להתנות שאינו שומר כדרך השומרין אלא מעות אלו שהפקיד אצלי בדין אני מניח אותן וכיוצ' בזה טען השומר שתנאי היה בינינו ובעל הפקדון אומר לא היה שום תנאי אף על פי שהפקיד אצלו בעדים מתוך שיכול לומר שמרתי כדרך השומרין ונאנסתי נאמן לומר שהיה בינינו תנאי לפיכך ישבע שלא שלח יד בו ושאינו ברשותו ושהיה בין תנאי: שומר י' ר' ירוש ועיין רפ"א מה' חכם שהביא רא' שלא פשע בה פטור משבועה ואין אומרין שמה שלח בו יד קודם שיאבד ובעל הפקדון שהביא ראיה שפשע השומר משלם ואם טען ואמר תנאי היה בינינו אינו נאמן שהרי יש עדים שפשע הפקיד אצל חברו בעדים ובאו עדים' שוה החפץ בפנינו הפקיד אצלו אין השומר יכול לטעון ולומר חורתי ולקחתיו ממנו או נתנו לו במתנה לפי' אם מת השומר מוציאין הפקדון עצמו מן היתומים בלא שבועה ולא

פרק ששי

שומר

חכם שאמר הריני משלם ואני נשבע אם ופקדון דבר שכל מינו שוה ומצוי בשוק לקנות כמותו כגון פירד' או יריעו' של צמר ושל פשתן השוות ב' בכל ענינם או קורות שאינן מצוינות וכל כיוצ' בהן הרי זה משלם ואינו נשבע אבל אם היה פקדון בהמה או בגד מצוייר או כלי מתוקן או דבר שאינו מוצא לקנות כמותו בשוק חוששין שמה עניניו נתן בו ומשביעין אותו בתקנת חכמים שבועה בנקיטת חפץ שאינו ברשותו ואחר כך משלם והוא הדין לשאר השומרין כגון השואל שאמר מתה או נגנבה ושומר שכר וחשוכר שאמר נגנבה או שאברה אלפ' שהן חייבין לשלם משביעין אותן שבועה שאינה ברשותן ואחר כך משלמין דמי ה' הבהמה או החפץ שאנו חוששין לו שמה עניניו נתן בה ואם אמרו הבעלים יתר על זה היה שוה כולל בשבועתו שאינו שוה אלא כך וכך נמצא כל שומר שנשבע שבועת השומר' כולל בשבועתו שלשה דברי ששמר בדרך השומרים ושארעו כך וכך ושאינו ברשותו ושלא שלח בו יד קודם שארעו המאורע הפוטר אותו ואם רצה לשלם נשבע שאינו ברשותו וכולל בשבועתו שכך וכך היה י' לשומר להתנות שאינו שומר כדרך השומרין אלא מעות אלו שהפקיד אצלי בדין אני מניח אותן וכיוצ' בזה טען השומר שתנאי היה בינינו ובעל הפקדון אומר לא היה שום תנאי אף על פי שהפקיד אצלו בעדים מתוך שיכול לומר שמרתי כדרך השומרין ונאנסתי נאמן לומר שהיה בינינו תנאי לפיכך ישבע שלא שלח יד בו ושאינו ברשותו ושהיה בין תנאי: שומר י' ר' ירוש ועיין רפ"א מה' חכם שהביא רא' שלא פשע בה פטור משבועה ואין אומרין שמה שלח בו יד קודם שיאבד ובעל הפקדון שהביא ראיה שפשע השומר משלם ואם טען ואמר תנאי היה בינינו אינו נאמן שהרי יש עדים שפשע הפקיד אצל חברו בעדים ובאו עדים' שוה החפץ בפנינו הפקיד אצלו אין השומר יכול לטעון ולומר חורתי ולקחתיו ממנו או נתנו לו במתנה לפי' אם מת השומר מוציאין הפקדון עצמו מן היתומים בלא שבועה ולא

כטען ומאחר שהיה עם תנאי לא פשע: שומר חכם שהביא ראיה וכו' ואם טען אמר תנאי היה בינינו אינו נאמן שהרי יש עדים שפשע כתב ה"ר אב"ד ז"ל תימה גדול יש בזה ואם טען ואמר לא הייתי שומר אלא הלא ביתא קמך אמרתי כי יש עדים שפשע מאי הוי אלא כשבע היסת שלא היה שומר ואם בשהפקיד אצלו קאמר דאינו יכול לומר תנאי היה קטור רישא דמה לו לסקר כמו שכתבתי ע"כ: ואני אומר לפי שיטתו של ה"ר אב"ד ז"ל ופה אמר בזה אבל חכי רוח אחרת עמי בלשון רמ' ז"ל לפרש כימה שאמר תחלה שומר חכם שהביא עדים שלא פשע פטור מ משבועה הדין עמו וכבר הוכחתי זה למעלה ממעשתין דריש בבא מביעא וסוב מצאתי שכן הורה ר"ת ז"ל ומה שכתב אחר כך ואם טען ואמר תנאי היה בינינו אינו נאמן הוא מתשובת הגאונים ז"ל ומיירי בטען לאחר שבאו עדים שפשע דהוה ליה כחוזר וטוען וכההיא דראה עדים ממעמסין ובאין כו' ורישא מיירי בטען מתחלה ובה יתיישבו בבא רישא עם בבא דסיפא: המפקיד אצל חברו וכו' עד בלא שבועה בבבא בתרא פרק חזקת הבתים: ולא

כטען ומאחר שהיה עם תנאי לא פשע: שומר חכם שהביא ראיה וכו' ואם טען אמר תנאי היה בינינו אינו נאמן שהרי יש עדים שפשע כתב ה"ר אב"ד ז"ל תימה גדול יש בזה ואם טען ואמר לא הייתי שומר אלא הלא ביתא קמך אמרתי כי יש עדים שפשע מאי הוי אלא כשבע היסת שלא היה שומר ואם בשהפקיד אצלו קאמר דאינו יכול לומר תנאי היה קטור רישא דמה לו לסקר כמו שכתבתי ע"כ: ואני אומר לפי שיטתו של ה"ר אב"ד ז"ל ופה אמר בזה אבל חכי רוח אחרת עמי בלשון רמ' ז"ל לפרש כימה שאמר תחלה שומר חכם שהביא עדים שלא פשע פטור מ משבועה הדין עמו וכבר הוכחתי זה למעלה ממעשתין דריש בבא מביעא וסוב מצאתי שכן הורה ר"ת ז"ל ומה שכתב אחר כך ואם טען ואמר תנאי היה בינינו אינו נאמן הוא מתשובת הגאונים ז"ל ומיירי בטען לאחר שבאו עדים שפשע דהוה ליה כחוזר וטוען וכההיא דראה עדים ממעמסין ובאין כו' ורישא מיירי בטען מתחלה ובה יתיישבו בבא רישא עם בבא דסיפא: המפקיד אצל חברו וכו' עד בלא שבועה בבבא בתרא פרק חזקת הבתים: ולא

מגדל עז

ולא עוד לא מי עבא ואמר ער כמו סבאר בהלכו סנהדרין בכתובו פ הכותב והביאור פכר: מעשה באחד שהפקיד שומשמן וכו' אמר לו שלך החזרתים לך וכו' ער כמו סביארנו כתב המפקיד אצל חברו ער כאן לשונו: ואני אומר עיקר המעשה הזה בימות פ' האשה שלום וכבר נשמר ר"מ ז"ל בלשנו ליתן טעם לקושיא זו סכת' כמו סביארנו והביאור הוא בהלכות שכירות פ' סכתב זה שאומ' השאלתיך כו' ער שמתוך שיכול לומר שומר חנם נגנב ואבד והסואל מתה בשעת מלאכה כאלמן לומר החזרתי לך ו וכס' שאם טען סכאכס כשבע מן התורה בבקיטת חפץ כך אם טען החזרתי יסבכען על תור' הואיל ויש שם שטר ביד התובע עכ"ל והכי איתא בבבא בתרא פ' המוכר את הבית ושטר ועד' דין אחד להם הואיל וחזר הדין לדין השומרים השכויים במשכנתו כולן בבקיטת חפץ וכפ' פ' ר' אלכס' ז"ל בהלכות פרת הכותב גמ' מתני' דהפוגמת כתובתה וזה פשוט: בעל הפקדון סתבע פקדונו כו' עד סוף הפרק בתפלות הגאונים ז"ל ממכע"א פ' המפקיד ובסבטעו פ' כלל השבועין:

פרק שביעי

המפקיד

פירות אצלר חברו וכו' עד על פירות אחרות כתב הר"ח ז"ל ועכ"ל באו המקומות שאין תורמין ומעשרין מוכרין למי פ' פירכה עכ"ל:

ואני אומר עיקר הלכה זו במכע"א פ' המפקיד כמו סכתב ר"מ ז"ל ומה סכתב הר"ח ז"ל ביאור סבאר הוא וכבר סכתבתי שאין עסק ל"מ ז"ל בחבור משנה תורה בדברי הסברא רק ל לסדר אורך הגמרא בדרך קצרה ולכך אין במה סעשה עליו הסנה ותפיסה: המפקיד אצל חברו פירות והקייבו עד מוסיפין הפקר פרת המפקיד: המפקיד

פרק המפקיד

אם חסרו יותר מכדי חסרונו מוכרין בכר מפני שהוא מש"ב אבדה לבעלים וכשהוא מוכרין ומכור להנשים כדמי תרומה שמא עשו אותן הבעלים תרומה או תרומת מעשר על פירות אחרות: המפקיד אצל חברו והקייבו רבש ונפסד יין והחמין עושה תקנה לבעל הפקדון ומוכרין בבית דין אף על פי שעמדו בהפסדן ואין ההפסד פושה בהן הרי הקנקנים והמלים מוסיפין הפסד:

דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל וקצת המפרשים שאין זה חייב שבועת התורה אלא בסהפירות שהיא מורה בהן אינן בעין וכפסדו או כאבדו בפשיעה והוא חייב לשלם דמיהן אבל אם הן בעין כמות שהיו הע"פ שהפקיד חייבו טוען הילך כל פקדון הוא ברשות בעליו והרי זה כאומר הילך וכתבאר פרת ראשון מהלכות טוען ונטען שמורה מקצת שאמר הילך המקצת הזה שהכי מורה לך שהיה פטור ממשבעת תורה ז"ל דעתם ז"ל ומתוך כך פרשו שם סנה דוקא כשאבדו בעין ולא כן דעת רבנו דרשת הר"ח ז"ל ועוד יתבאר זה בהלכות טוען ונטען:

פרק שביעי המפקיד

מוכרין בכר וכתב הרמב"ם ז"ל פירוש כדי חסרונו שחסר בפעם אחת חו' בחצי טנה כדי חסרון שחסרין שאר פירות בכל הסנה לחטום ולחזור טענת חבלי קצין לכור ואם אין חתה חומר כן הילך אמר רשב"ג מוכרין בכר עכ"ל ואפשר שיהי' זה דעת רבנו ובאור דבריו בשחרו בזמן מועט חסרון הראוי להם בשנה וכבר כתבארו שיעורין חלו למעלה פ' חמישי: כשהוא מוכרין וכו' זו היא מהסכת הגמ' לפי גרסתו ז"ל עכשוו באלו המקומות שאין תורמין ומעשרין מוכרין למי שירכה ע"כ: וכן הוא ואף רבנו ל"מ חמיה ל"א בזמן תרומתו ומעשרו במקומו ל"א חל ואפשר שלפיכך השמיט זה הרב אלכסי מן ההלכו' דרע סבריו או דוקא כשאין בעל הפקדון בעיר אבל אם היה בעיר יודיענו ויעשה בהן מה שלבו חפץ וכן כתו' בספר המקח ופשוט הוא וכבר כת' כן רבנו למטה שאמ' הרי זה לא יגע בו הע"פ שהוא אבד: המפקיד פירו' אצל חברו וכו' דמית' סכתבתי פ' המפקיד

הלכות שאלה ופקדון

מגיד משנה

ולא עוד לא מי עבא ואמר כך וכך וכו' מעשים בכתובות פרת הכותב והם בהלכות בהמפקיד ובאורם לדעת רבנו שלח היו שם ערי פ פקדון כלל אלא סכתב סימנין מובהקין והאב ידוע לדיין שלא היה אמיר וזה תובע לא היה רגיל ליכנס בבית המת ובהתחבר טלסת ענינים אלו אמרו סימנין לו ואפשר לדעתו ז"ל שאלו היה האב קיים והיה טוען לקחתי כיון שאין שם עדי פקדון וראה א' מוכיחין מירו' אבל אין חנו טוענין ליתומים כיון שיש כאן כל הכרדין האלו וזה כריך עיון אבל טטה אחרת יש להרמב"ם ולרשב"א ז"ל בזה והיא שעדי פקדון היו שם אבל לא היו מכירין אם היו אותם בעצמם וסימנין מובהקין סכתב הס כראה וטעם אמיר אי' מעלה ולא מורדה בדין דרדאי אפילו אמיר כיון שיש כאן עדי פקדון וסימנין מובהקין כותבין לו ולא כאמרה חלף לטעם בעלמא זו היא טטסת ז"ל:

באו עדים והעידו וכו' זה פ"א לו מלפון הגמרא שאמרו אמר רב כחמץ ידענא בזה דלא א' אמירי כראה סהדין כריך לדע וכל זה לפי טטסתו שהיה סוכר טלא היו שם עדי פקדון ואין זה הדין אלא מאומרן הדעת כמו סכתבנ' כ"ד מהלכות סנהדרין:

מעשה באחד שהפקיד שומשמן וכו' מעשה בימות פרת האשה סלו וכרסו הרמב"ם והרשב"א ז"ל שא"כ טהיו לתובע שיש שם עתה ליה שומשמן כך וכך בחב' אין מוכיחין מתחת ידו והטעם לפי סחין מנין סימן מובהק לגמרי שאם היה סימן מובהק הע"פ סחין העדים מעידין סהן הם היה טטל כמו סכתבתי למעלה בטמס ז"ל:

אלא יסבכע השומר בבקיטת חפץ וכו' ובהשגות א"א למה בבקיטת חפץ והל"ה המפקיד אצל חברו בעדי' אין כריך להחזיר לו בעדים ער כאן ובאורי כן הוא וכבר סכתבתי כן פרת טני מהלכות סכירו' ויולי מפני סכתב כאן סמנין אמר רבנו שיסבכע בבקיטת חפץ וכריך עיון:

בעל הפקדון סכתב פקדונו וכו' הרי השומר נטען היסת זו משנה וגמרא בשבוע' פ' שבועת הדיינין ולפון המטל פטור אבל דרואי שיש שם היסת מתקנת חכמים כריך כל הכתבעין: או סבועת התורה חס הדיה במקצת סיכר מאה סיה וכו' גם זה שם מבואר בבבית' ולמ' דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל וקצת המפרשים שאין זה חייב שבועת התורה אלא בסהפירות שהיא מורה בהן אינן בעין וכפסדו או כאבדו בפשיעה והוא חייב לשלם דמיהן אבל אם הן בעין כמות שהיו הע"פ שהפקיד חייבו טוען הילך כל פקדון הוא ברשות בעליו והרי זה כאומר הילך וכתבאר פרת ראשון מהלכות טוען ונטען שמורה מקצת שאמר הילך המקצת הזה שהכי מורה לך שהיה פטור ממשבעת תורה ז"ל דעתם ז"ל ומתוך כך פרשו שם סנה דוקא כשאבדו בעין ולא כן דעת רבנו דרשת הר"ח ז"ל ועוד יתבאר זה בהלכות טוען ונטען:

פירות אצל חברו וכו' מעשה בהמפקיד ופסק סכתבתי קמ' ח' דלא כרשב"ג וכן בהלכות: בר"א בשחרו חסרון הראוי להם בכל סנה וכו' בגמרא מחלוקת בדרי חסרון אצל יותר מכדי חסרונו רבוי הכל לכור ואם אין חתה חומר כן הילך אמר רשב"ג מוכרין בכר עכ"ל ואפשר שיהי' זה דעת רבנו ובאור דבריו בשחרו בזמן מועט חסרון הראוי להם בשנה וכבר כתבארו שיעורין חלו למעלה פ' חמישי: כשהוא מוכרין וכו' זו היא מהסכת הגמ' לפי גרסתו ז"ל עכשוו באלו המקומות שאין תורמין ומעשרין מוכרין למי שירכה ע"כ: וכן הוא ואף רבנו ל"מ חמיה ל"א בזמן תרומתו ומעשרו במקומו ל"א חל ואפשר שלפיכך השמיט זה הרב אלכסי מן ההלכו' דרע סבריו או דוקא כשאין בעל הפקדון בעיר אבל אם היה בעיר יודיענו ויעשה בהן מה שלבו חפץ וכן כתו' בספר המקח ופשוט הוא וכבר כת' כן רבנו למטה שאמ' הרי זה לא יגע בו הע"פ שהוא אבד: המפקיד פירו' אצל חברו וכו' דמית' סכתבתי פ' המפקיד

ולא עוד אלא מי שבא ואמר כך וכך הפקדתי אצל אביכם ונתן סימנין מ מובהקין ונמצא הפקדון כמו שאמר הוי' יודע הדיין שלא היה המת' אמור שזה הפקדון שלו יש לו לדיין הזה ל לתת הפקדון לזה שנתן סימניו והוא שלא יהיה המפקיד רגיל להכנס אצל זה שמת אבל אם היה רגיל ליכנס אצל זה באו עדים והעידו לדיין שאין זה אמור אין מוציאין מיד היתומים בעדות זו שאין זה ראה ברור ואמרו דעתן אינו אמר בדעתו ואין לו לדיין אלא מה שדעתו סומכת עליו כמו ש שיתבאר בהלכות סנהדרין מעשה באחד שהפקיד שומשמן אצל חברו בעדים ובא לתבעו ואמר לו החזרתים אמר לו המפקיד והלא כך וכך היא מרתם והרי הם מונחי' אצלך' בחבית אמר לו שלך החזרתי לך ואלו אחרי' הן ואמרו חכמים אין מוציאין מידו ש שמה אלו השומשמן של שומר הן אלא ישבע השומר בבקיטת חפץ ש שהחזיר כמו שבארנו: בעל הפקדון שתבע פקדונו ונתן לו השומר ואמר המפקיד אין זה פקדוני אלא אחר הו' או שלם היה ואתה שברתו או חדש היה ונשתמש בו מאה סאין הפקדתי אצלך ואין אלו אלא חמשים ובעל הבית אומר וזה שהפקדת בעצמך ומה שנתת אתה נוטל הריה שומ' נשבע הסת כשאר כל הנתבעין שאין כל שומר נשבע שבועת השומרין האמורה בתורה אלא בזמן שמורה ב בעצמו של פקדון כמו שהמפקד' אמר וטוען שנגנב או שמת או נשבר כללו של דבר טוען לפטור עצמו מן התשלומין נשבע שבוע' שומרין אבל אם אמ' וזה שהשאלתי או שהשכרתי או שנטלתי שבר על שמירתי והבעלי אמר' אינו זה אלא אחר או נשתנה מכמות שהיה השוכר נשבע הסת או שבועת התורה אם הורה במקצת: כיצד מאה סאה הפקדתי אצלך והשומר א' מ' לא הפקדת אצלי אלא חמשים נשבע שבועת ה התורה מפני שהורה במקצת לא משום שבועת השומרין מאה כור של חשים הפקדתי אצלך והוא אמ' לא הפקדת אצלי אלא מאה של שעור' נשבע הסת כשאר כל הנשבעין בשענה כו':

ממעט התם דאי הוו סימנין מובהקין הוה מהימן ויהיבין ליה ואמאי ליהמני לאורך דאי בעי אמ' לקוח הוא בירי וי' דמיירי כגון דהפקיד גביה בעדים וירעי סהדי דהו' כדקח' ובחבית' רמיין והסת' לא מצי טעין לא הפקד' אצלי דקיס לך סבא לירו' בתורת פקדון תו' פ' הכותב ועיון לקמן בהילכו' כחלות רפ"א ע"כ:

ומעבר' אליו היה אביהן חי היה מהימן למימר פלי הוא אע"ב דלא אמיר מ' לא טענין ליתמי מילת' דלא סכיח כרפי' לקמן בהילכות טוען פ"ד ע"כ:

ומה שנתת אתה נוטל הריה שומ' נשבע הסת כשאר כל הנתבעין שאין כל שומר נשבע שבועת השומרין האמורה בתורה אלא בזמן שמורה ב בעצמו של פקדון כמו שהמפקד' אמר וטוען שנגנב או שמת או נשבר כללו של דבר טוען לפטור עצמו מן התשלומין נשבע שבוע' שומרין אבל אם אמ' וזה שהשאלתי או שהשכרתי או שנטלתי שבר על שמירתי והבעלי אמר' אינו זה אלא אחר או נשתנה מכמות שהיה השוכר נשבע הסת או שבועת התורה אם הורה במקצת: כיצד מאה סאה הפקדתי אצלך והשומר א' מ' לא הפקדת אצלי אלא חמשים נשבע שבועת ה התורה מפני שהורה במקצת לא משום שבועת השומרין מאה כור של חשים הפקדתי אצלך והוא אמ' לא הפקדת אצלי אלא מאה של שעור' נשבע הסת כשאר כל הנשבעין בשענה כו':

פרק שביעי המפקיד

פירות אצל חברו הרי זה לא יגע' בהן ואע"פ שהן חוסרי' ומתמעטין והולבין בר"א בשחרו חסרון הראוי להן בכל שנה אבל מוכרין ומכור להנשים כדמי תרומה שמא עשו אותן הבעלים תרומה או תרומת מעשר על פירות אחרות: המפקיד אצל חברו והקייבו רבש ונפסד יין והחמין עושה תקנה לבעל הפקדון ומוכרין בבית דין אף על פי שעמדו בהפסדן ואין ההפסד פושה בהן הרי הקנקנים והמלים מוסיפין הפסד:

דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל וקצת המפרשים שאין זה חייב שבועת התורה אלא בסהפירות שהיא מורה בהן אינן בעין וכפסדו או כאבדו בפשיעה והוא חייב לשלם דמיהן אבל אם הן בעין כמות שהיו הע"פ שהפקיד חייבו טוען הילך כל פקדון הוא ברשות בעליו והרי זה כאומר הילך וכתבאר פרת ראשון מהלכות טוען ונטען שמורה מקצת שאמר הילך המקצת הזה שהכי מורה לך שהיה פטור ממשבעת תורה ז"ל דעתם ז"ל ומתוך כך פרשו שם סנה דוקא כשאבדו בעין ולא כן דעת רבנו דרשת הר"ח ז"ל ועוד יתבאר זה בהלכות טוען ונטען:

פירות אצל חברו וכו' מעשה בהמפקיד ופסק סכתבתי קמ' ח' דלא כרשב"ג וכן בהלכות: בר"א בשחרו חסרון הראוי להם בכל סנה וכו' בגמרא מחלוקת בדרי חסרון אצל יותר מכדי חסרונו רבוי הכל לכור ואם אין חתה חומר כן הילך אמר רשב"ג מוכרין בכר עכ"ל ואפשר שיהי' זה דעת רבנו ובאור דבריו בשחרו בזמן מועט חסרון הראוי להם בשנה וכבר כתבארו שיעורין חלו למעלה פ' חמישי: כשהוא מוכרין וכו' זו היא מהסכת הגמ' לפי גרסתו ז"ל עכשוו באלו המקומות שאין תורמין ומעשרין מוכרין למי שירכה ע"כ: וכן הוא ואף רבנו ל"מ חמיה ל"א בזמן תרומתו ומעשרו במקומו ל"א חל ואפשר שלפיכך השמיט זה הרב אלכסי מן ההלכו' דרע סבריו או דוקא כשאין בעל הפקדון בעיר אבל אם היה בעיר יודיענו ויעשה בהן מה שלבו חפץ וכן כתו' בספר המקח ופשוט הוא וכבר כת' כן רבנו למטה שאמ' הרי זה לא יגע בו הע"פ שהוא אבד: המפקיד פירו' אצל חברו וכו' דמית' סכתבתי פ' המפקיד

המפקיד חמץ אצל חברו וכו' בפסחים פ' כל מעה והוא בהלכות פ' המפקיד: והוא הדין לשאר הפקדונות וכו' זה למד הרב ז"ל מזו דכ"ל טעה וכל טכ"ן הוא טהרי בחמץ ההפסד ברור: **המפקיד** אצל חברו וכו' בריתא פ' חלו מביאות ואם פתח וקרא וכו' לסוף הבריתא ואם בשבילו פותחו אסור ונראה שהוא פולח יד ופשוט הוא: **המפקיד** חלו וכו' ג"כ זה כתבאר ט"ס: **בד"א** בפקדון וכו' ג"כ זה ט"ס: **בל** המוכר פקדון וכו' בריתא בהמפקיד: והרמ"ם יהיו מוכחי וכו' לפיכך הרי הוא עליהן עומר עכ"ל לא כתבאר זה בגמ' אבל רבי רמה זה למעות מגדל עז

פסחים פ' תחא
מ"א
מ"ב

המפקיד חמץ אצל חברו כו' עד ויטלו נמוכס פקדון רפסחים: **המפקיד** ספר תור' עד אל"פ שהוא אב"ד במביעא פקדן חלו מביאות: **כל** המוכר פקדון על פי ב"ד כו' עד אל"פ סעדין לא נסתמס בהן פקדן קמ"א רפסחים ופרק המפקיד: **המפקיד** מעו אצל חברו הטולחני עד הרי זה פטור הכל פ' המפקיד: **איך** מקבלין פקדונות עד יחזיר ליורטיה בביתא פ' חזקת הבתים: **הפקדון** שזו חובה עליו משום השב אברה לבעלים **בד"א** בפקדון שהלכו בעליו למדינת הים אבל אם היו עמו באותה הארץ הרי זה לא יגע בו אל"פ שאב"ד כל המוכר פקדון על פי בית דין הרי זה מוכר לאחרים ואינו מוכר לעצמו מפני החשד והרמ"ם יהיו מינחי אצלו ויש לו להשתמש בהן לפיכך הרי הוא עליהן שומר שכר אל"פ שעדין לא נשתמש בהן: **המפקיד** מעות אצל חנוני או השלחני אם היו צורדין ונתומין או קשורין קשר משו"ה הרי זה לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו או נגנבו אינו חייב באחריותן ואם אינן חתומין ולא קשורין קשר משו"ה אף על פי שהן צורדין יש לו להשתמש בהן לפי נעשה עליהם שומר שכר ואם אבדו חייב באחריותן ואם נאנסו כגון שאבדו בליסטס מזויין הרי זה פטור בד"א קודם שישתמש בהן אבל אחר שישתמש בהן נתחייב באחריותן ככל מלוה שבקולום עד ש"שיחזירם לבעלים: **המפקיד** מעות אצל בעל הב' בין צורדין בין מותרין הרי זה לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו או נגנבו אינו חייב באחריותן והוא שישתמש בהן כגון ששאלו מהן המפקיד חבית אצל חברו בין שיחזיר לה הבעלים מקום בין לא יחזרו לה מקום ושלטלה לצרכו ונשברה בין שהחזיר למקומה בין שהחזירה למקו שיחזרו לה נשברה חייב לשלם שלטלה לצרכה בין שנשברה מתוך ידו בין שנשברה משהחזירה במקום אחר פטור: אין מקבלין פקדונו לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן החיובין קבל מן האשה יחזיר לאשה מזהו' הדין לבעלה קבל מן העבד יחזיר לעבד מת יחזיר לרבו קבל מן הקטן יקנה לו בו ספר תורה אודקל שיאכל בהן פירותיו וכולן שאמרו בשעת מיתתן של פלוני הם אם נאמנין ל' יעשה כפירושן ואם לא יחזיר ל' ליורטיהם: **הפקדון**

המפקיד חמץ אצל חברו והגיע הפסח הרי זה לא יגע בו עד שעה חמישית מיום יד מבאן ואילך יוצא ומוכרו בשוק לשעתו משום השב אברה ל' לבעלים והוא הדין לשאר הפקדונות שלא יגע בהן אף על פי שהוא יודע בודאי שיולדו במקום פלו' או יאנוס אותם המלך שמה יבא בעליהן מקודם וישלו ממונם **המפקיד** ספר תורה אצל חברו גוללו פעם אחת לשנים עשר חדש ואם כשהוא גוללו פתחו וקרא בו מותר אבל לא יפתח בגלל ע"צמו ויקרא והוא הדין לשאר ספרי' ואם פתח חל"ל בגלל ע"צמו הרי שלח יד בפקדון ונתחייב באונסין **הפקיד** אצלו כסות של צמר מנענעה אחד לשלשים יום כדרך שאמרו באברה כך אמרו בפקדון וכן כל כיוצא בזה

א אמרו משמ"ד רב האי גאון ז"ל כ"ס שאסור לקרות בו כך אסור להעתיק ממנו חפילו אות אחת פלא ברשותו משום דמרע ליה ל' לפקדון וה"מ בבור אבל חבר מותר לקרות בו ומותר להעתיק ממנו פלא ברשות חפילו לכתחילה והוא שאין לו כיוצא בו ע"כ ועיין בהלכו' אברה פ"ב ע"כ:

כרורין אצל חכמי או מותרין אצל בעל הבית שיכול ל' להשתמש בהן והוא שומר שכר אל"פ סלא נסתמ' על פי ואף שמי שמכא אברה ומכרה חייב באונסי הרמ"ל כ"ס אל"פ סלא נסתמס בהן כיון שיכול להשתמש כמבאר ערך י"ב מהלכות גזלה ואברה כבר תרצו זה ואמרו שבאב"ד כיון שהוא שומר שכר ממילא חפילו באברה עצמה אל"פ שאינו יכול להשתמש בה ברמי' שהיכול להשתמש בהן אינו מעלין אותו מדרגה אחת וחייב באונסין אבל כאן שאלו התשמיש אינו לא שומר חנם די אם נחייבנו כשומר שכר מפני שיכול להשתמש ועיקרי: **המפקיד** מעות אצל הטולחני וכו' מטעם דין קמר מטעם כתבאר בהלכות:

מטעם כתבאר בהלכות:
לפיכך הוא נעשה עליהן וכו'
מפורט ט"ס בפסק ה

ההלכות: אבל אחר טעמתם וכו' מבאר בהלכו' בט"ס רב האי ז"ל וכן הדין ברין הנזכר למעלה שאחר טעמתם חייב ב' באונסין: **המפקיד** מעות אצל בעל הבית וכו' מפורט בט"ס: **המפקיד** חבית אצל חברו וכו' מטעם וכו' גמ' במ"ל

ב כרבא אמר רב נחמן בפרק המפקיד הלכה כדברי חכמים ט' שאומרין כן ודלא כרבי יוחנן דא"ל הלכה כר"ש בגמ' דאמר ימכרם ב"ב וכן ק"ה ע"כ:

ג כרב נחמן דאמר כאנסו לא לבני רב הונא דאמר חפילו כאנסו ע"כ:

ה בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

וכן פסק רב אלפס בט"ס רב האי דבהא חפילו רב נחמן מודה ע"כ:

ו בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

ז בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

ח בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

ט בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

וכן פסק רב אלפס בט"ס רב האי דבהא חפילו רב נחמן מודה ע"כ:

י בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

יא בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

יב בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

יג בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

וכן פסק רב אלפס בט"ס רב האי דבהא חפילו רב נחמן מודה ע"כ:

יד בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

יז בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

יח בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

יט בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

וכן פסק רב אלפס בט"ס רב האי דבהא חפילו רב נחמן מודה ע"כ:

כ בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

כא בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

כב בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

כג בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

וכן פסק רב אלפס בט"ס רב האי דבהא חפילו רב נחמן מודה ע"כ:

כד בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

כה בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

כו בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

כז בירושלמי דרמאי א"ל יוסי הרה אמרה הנותן מעות לחבירו ל' להחליטן ואבדו חייב באחריותן פ"ד הוה ליה שולח יד בפקדון:

מגיד משנה

הלכות מלוה ולוה

משפטים תרעב

בד"א בשלא הטריחין לבעלים כדון וכו' מפורס בגמ' פס בהוא עובדא דכיפי: ואם כלים או קרקע גבו ממנו וכו' מפורס פס ומ"מ קצת מהמפרט' ז"ל פירושו אותו מעשה שהכיפי היו ברשות הכפרך חלא סלא היה יודע בהם כפרך והגבנו למפקד קרקע מפני פשיעת הכפרך ואחר כך נמכרו ועל הצד הזה אמרו שיחזור הקרקע לכפרך לפי שטומא בטעות היתה שכתבנה הרבך סלא נאכדו אבל אם נאכדו הרי טומא זו כשאר הסומות שבעולם וכבר כתבאר דין חזרתם פ' שבמהלכות מלוה ולוה ורעת הרמב"ם ז"ל שאפילו כאבר הכפרון או נגבד ואחר כך נמכר והוא חוזר בעינו לבעליו אף הקרקע חוזר לבעלים בכל ענין וזה דעת רבנו:

תבעוהו בעלים לסומר ואחר כך פלס וכו' פלוגתא רבני ורבא בבבא קמא פ' הגזל ע"כ ופסק רבנא: אמר השומ' בתחלה איני מטלס וכו' זה בפשיטות בגמרא בהמפקד: אמר הריני מטלס וחזר ואמר וכו' בעיא פס ופרשו קצת המפרשים א"ע פ"א אמר בבר הריני מטלס אפי' סלא מן הדין אינו יכול לחזור בו וכו' וכפיהו לקיי' דברו מ"מ נסתק לנו בגמרא אם קנה הכפל: או קמ"ל הריני מטלס ומת וכו' גם זה בעיא פס: או סלא הספקי' לתבעי אותה הסומר וכו' בעיא פס ופירושה כן בהלכות ובהוספות פלנו בעיא אחרת פלס לבנים מהו ופרשה ר"י ז"ל בשמותו הבעלים ואחר כך נגבדה וכתב הרמב"ם ז"ל דכראה מתוך דבריו פ"א נגבדה בחיי האב ופלס סומר לבניו ד רמב"ם סזכה בכפל: שלמו בניס לבנים וכו' גם זה בעיא פס:

בד"א בשלא הטריחין לבעלים בדין אבל אם הודה שפשע וחייבוהו בית דין ליתן ולא נתן ברצונו עד שכפוהו ב' דין על כרחו ונטלו ממנו ואח"כ הוכר הגנב או נמצא הפקדון יחזיר לבעל' כמות שהוא ומחזירן לשומר הדמים שלקחו ממנו ואם כלים או קרקע גבו ב' דין ממנו בשומא מחזיר לשומר כליו או שרהו תבעוהו בעל' לשומר ונשבע ואחר כך שלם והוכר הגנב הואיל ושלם ברצונו וזה בכפל א"ע שהטריחו בתחלה לדין עד שנשבע אמר השומר בתחלה איני משלם וחזר ואמר הריני משלם וכה בכפל אמר הריני משלם ואמ' איני משלם או שאמר הריני משלם ומת ואמר הבנים אין אנו משלמין או שלא הספיק לתבעו את השומר עד שמת ותבעו הבנים ושלמו בני השומר או שלמו ה הבני' לבני' או ששלם השומ' מחצה ש"ל שתי ברות ושלם אחת מהן שאל מהשותפין ושלם לאחר מהן שותפין ששאלו ושלם אחד מהן שאל מן האשה ושלם לבעלה אשה ששאלה ושלם בעלה כל אלו ספק דורי הבפל מוטל בספק ואינו תחת יד אחר מהן לפיכך חולקין הכפל או השבח בין בעל הפקדון ובין השומר ואם קדם אחד מהן ותפס הכל אין מוציאין מידו ואפילו בחוצה לארץ נגבד הפקדון באונס ואחר כך הוכר הגנב אחר שומר הנכס ואחר שומר שכר עושה דין עם הגנב ואינו נשבע קדם ונשבע ואחר כך הוכר הגנב אם שומר הנכס הוא רצה עומד בשבועתו רצה עושה דין עם הגנב ואם שומר שכר הוא עושה עמו דין נגבד הפקדון באונס ותחזירו הגנב לבית השופ' ודרי הוא בהמה ומתה שם בפשיעה יש בדבר ספק אם כלתה שמירתו ונפטר או עדין לא כלתה שמירתו לפיכך השומר פטור מלשלם ואם תפסו בעלים אין מוציאין מידם:

מג"ל ע"ז
בד"א סלא הטריחין כו' עד ואפילו בחוצה לארץ פקד המפקד: נגבד הפקדון כו' עד סוף הפרק בזיקין פקד הגזל ע"כ ועמ"ל כלים:

פ' הגזל קמ"א
פרק המפקד

סליקו להו הלכות שאלה ופקדון בס"ד

הלכות מלוה ולוה

- א יש בכללן י"ב מצות ד' מצות עשה וח' מצות לא תעשה וחדו פרטין להלות לעניומך ב שלא יגוש אותו: ג ליגוש את הנכרי: ד שלא ימשכן בעל חוב בזרוע: ה להחזיר המשכון לבעליו בזמן שהוא צריך לו: ו שלא יאחר המשכון מבעליו העני בעת שהוא צריך לו: ז שלא יחבול אלמנה: ח שלא יחבול בליים שעושין בהן אוכל נפש: ט שלא יתן המלוה ברבית: י שלא יתעסק אר"ם בין מלוה ולוה ברבית: יא שלא יעיד ביניהן ולא יכתוב שטר ולא יערוב: יב ללות מן הנכרי וד' הלכות לו ברבית וביאור מצות אלו בפרקים אלו: פרק ראשון

שותפין טפאלו וכו' פ"ט ז"ל ופלס חזי דרמיו שעלו מהו טייקנה חזי הכפל מי אמרינן הרי פלס כל המוטל עליו ע"כ ומ"מ א"ע שבת הרב ז"ל כל המוטל עליו ודאי עדין הוא ערב במחצית הכפרך פ"א אין נכסים לחברו כפרעין ממנו וכן כתבו ז"ל: שאל מן האשה וכו' פרשו התו' שאל מן האשה קודם שנסאת ונסאת ופלס לבעלה מי אמרי' סלא היה דעתה להקנות לו הכפל אלא אז ישלם לה כל זמן סלא תהיה תחת אחרים: אשה שנסחלה וכו' פ' התו' קודם שנסאת ונסאת ופלס לה מאחר שנסאת הו' פלס בעלה: כל אלו ספק וכו' לפיכך חולקין הכפל זה נתבאר בהלכות פס בבבא ז' נגבד הפקדון באונס וכו' פסק רבנא דפרק הגזל ע"כ ור"א כ"אבי ומבואר בהלכות ולסוף הגב' עושה עמו דין ור"י ז"ל פ' מטלס לבעלים והוא יפרע מן הגנב ופ"א המפרשים הקשו עליו דודאי אינו מן הדין שיתחייבו הם לפלס האונסין א"ע שהוכר הגנב אלא כך פירושו שהן חייבין לטרוח ולרונ עם הגנב משום דלעתים הגנב חלס קסה ויחין הבעל' רוצים לטרוח לרונ עמו וזה דעת רבנו: נגבד הפקדון באונס והחזירו הגנב לבית סומר וכו' בעיא פס בהגזל ולא היפשיטא:

הלכות מלוה ולוה פרק ראשון

ממה יפרעו ודין לוה שאמר שטר אמכה הוא זה במקום שחב ופ"א שטר הרב פלח לחבול אמכה וכלים שעושין בהם אוכל כפס ושמונה לחזור המשכון ודין סליח ב"ד שבא למשכן: ביאר הרב ר' חיסור כסף ותרביית ודין מלוה חת חבירו ומכא יותר מכרי שהרעת טועה ודין מלוה חת חבירו על המטבע ודין נכסים של יתומים שמוחר להלוותן קרוב לסכר ורחוק להפסד: פרק חמישי ביאר הרב שמואל ללוות מן הגוי ודין ישראל שלוה ונתיביר ופ"א ופ"א ליתן מצותיו קרוב לסכר ורחוק לרוב דברים שמהם רבית ומותרים ודין סכר אמירה שמוחר ודין דברים האסורים משום הערמת רבית ודין משכיר דברים: ביאר הרב ר' מלוה סלע בה' דיוקין או סחתיים בשלם ודין מלוה והתנה לרונ בחכרו ודין מוכר באסמכתא שהפירות סאכל רבית הם ודין מלוה חבירו סלא יתקוף בעבר ולא ידור בחכרו הנכס ודין מלוה על הסדה ואל חזר ליער זמן ידוע הרי היא סלו ודין מוכר בית או שדה ואמר כסיהו לי מצות תחזירה לי ודין משכונה בכחו או בלא כחו: פרק שביעי ביאר הרב שאלין מרבין על באת' דמסתלקין לזמן ידוע ודין מרבין על השכר ופ"א ופ"א להרבות בשכר האדם: פרק שמיני ביאר הרב שאלין מרבין על המכר ודין הנהו דמסכני סבני ודין מסכני באבי ור' יהיב זוזי לבני הקרא ופ"א ל' טפי ודין שמונת' ודין מסכני סכני ודין מסכני סכני ודין קבלת נכסי א"ל ברזל ודין פרה ודין מסכנת תרכנולת לחברתה ודין מ"אן רמוקף ארבעה זוזי: פרק תשיעי ביאר הרב ר' פוסק על הפירות או על הכלים וכלל פ"א דין חמרין שמעלין ממקום שיקר למקום הזול ודין מוליק פירות ממקו למקום פ"א ולפרוע פתם ודין מלוה לזמן קבוע ודין מלוה חת ארסו ודין מעמיד הלוהה על פירות: פ' אחר עשר חבנו

טען הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

מגדל עוז
אין נעל חוב גובה עד שהכל לבעל
חובו במכירת פרק המקבל:
היו לו מטלטלין או קרקע וכו' עד
מכירתו לפרותו זאת הסכמ הגאונים
הראשונים ז"ל: מסדרין לבעל חוב
עד ונתנו לבעל חובו פר המקבל:
מלוה שבא ליפרע עד סוף הפרק
פרק בתרא דכתובות: פרק

טען הלוה שמתלטלין אילו שבידי אייך שלי אלא פקדון עיין בס' נ"ג:
הם בידי או שכורין או שאולין אין שומעין לו או יביא ראיה
או יגבה מהן בעל חובו אין בעל חוב גובה לא סבסות אשתו ובניו של
לוה ולא מבגרים צבועין שצבען לשמן אף על פי שעדין לא לבשו אותן
ולא מסגדלים חדשים שלקחן לשמן אלא הרי אלו שלהן במה דברים
אמורים בכלי החול אבל בגדי שבת והמועד גובה
אותן בעל חוב ואין צריך לומר אם היו בהן טבעין
וכלי זהב או כסף שהכל לבעל חובו היה לו
מטלטלין או קרקע והרי עליו שומר חובות לגוים
ואמר הרי כל נכסי משועבדין לגוי ואם ישלו אותן
הישראלים בחובן יאסרו אתי הגוים בחובן ואהיה
בשביה הודו רבותי שאין שומעין לו ויגבו הישראלים וכשיבאו
הגוים יאסרוהו הרי כל ישראל מצוין לפדותו מסדרין לבעל דוב עיין בס' נ"ה:
כדרך שמסדרין בערבין כיצד אומרים ללוה הבא כל המטלטלין
שיש לך ולא תניח אפילו מחט אחת ונתנין לו מן הכל מוזן שלשים יום וככות שני עשר
חדש מכסות הראויה לו ולא שילבש בגדי משי או מצנפת
והגובה אלא מעבדין אותה ממנו ונותנין לו כסות הראויה לו
לשנים עשר חדש ומיטה לישב עליה ומיטה ומצע הראוין לו
לישן עליה ואם היה עני מטה וכפין לישן עליו ואין נותנין
כאלו לאשתו ובניו אף על פי שהוא חייב
במוזנותיה ונותנין לו
סנדליו והפיליו היה
אומן נותנין לו שני כלי
אומנות מכל מין ומין
בגון שהיה חרש נותנין
לו שני מעצדין ושתי
מגרות היה לו מין אחד
מרובה ומין אחד מועט
נותנין לו שנים מן ה
המרובה וכל שיש לו מן
המועט ואין לוקחין לו
כלים מרמי המרובה

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

ירושלמי
פרק קניא
דקדושי

בשביה הודו רבותי שאין שומעין לו ויגבו הישראלים וכשיבאו
הגוים יאסרוהו הרי כל ישראל מצוין לפדותו מסדרין לבעל דוב עיין בס' נ"ה:
כדרך שמסדרין בערבין כיצד אומרים ללוה הבא כל המטלטלין
שיש לך ולא תניח אפילו מחט אחת ונתנין לו מן הכל מוזן שלשים יום וככות שני עשר
חדש מכסות הראויה לו ולא שילבש בגדי משי או מצנפת
והגובה אלא מעבדין אותה ממנו ונותנין לו כסות הראויה לו
לשנים עשר חדש ומיטה לישב עליה ומיטה ומצע הראוין לו
לישן עליה ואם היה עני מטה וכפין לישן עליו ואין נותנין
כאלו לאשתו ובניו אף על פי שהוא חייב
במוזנותיה ונותנין לו
סנדליו והפיליו היה
אומן נותנין לו שני כלי
אומנות מכל מין ומין
בגון שהיה חרש נותנין
לו שני מעצדין ושתי
מגרות היה לו מין אחד
מרובה ומין אחד מועט
נותנין לו שנים מן ה
המרובה וכל שיש לו מן
המועט ואין לוקחין לו
כלים מרמי המרובה

וכן כתב ב"ה בסם
רב אסמיה ור"י יוסף אבן
מיגס:
"כדאל"פ טוס היתומי:
כתב רב האי רוקח
בגדי חול:
"וכן פי' רב אלפ' וכן
כת' ב"ה למד מסדרין
וכן לשון העמוד אבל
רב האי פסק בסעור
אחרון מעשרי סבועה
דכותין לו מזונות ה
הראוין לבניו אשר עליו
לזונם וכן פ"י בפערים
סלו ותימה ונעם פרק
טוס היתומים:
לאליהו מהו פיסררו אמר ליה גמר מיכה
מיכה מערכין דכתיב בהו אם מך הוא
מערכך וכן הסיב' ר"י וכן כהה"מ אבל
ר"י פסק בספר הישר הלכה דאין מסדרין
כ"ר סבב סובר כן במסנה וק"ל כל מקום
פסנה ר"סבב במסנתיו הלכה כמותו וגם
מכינו אמוראי דאמרי בגמרא אין מסדרין
ולא מכינו טוס אמוראי דאמרי בהדי מסדרין
וההיא דרבה דאל' אליהו אין הגר' ככתוב
בספרים ראם כן היה לו להשיב מסדרין
אלא הגר' כרג' בהלכות גדולות מכיין
מסדרין ב"ח ושאל למד הכי ולא טעמו יקבור כן ועוד הביא ר"ת ראייה מההיא דפרקי' פ' קמ"א ד"ב מיכה אפילו מגלימא
דעל כתפיה ולדברי האומר מסדרין כל דפרקי' אם יש לו טעם אינו טעם לו אחר טוב יותר מדאי שמלבישין אותו אחר
הראוי לו ור"ל כרבי עקיבא דאמר כל ישראל ראוין לאותה איכטלא וכן פי' התו' פ"ן ד"ב כרפי:

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

כתב רב האי רוקח
בגדי חול:
"וכן פי' רב אלפ' וכן
כת' ב"ה למד מסדרין
וכן לשון העמוד אבל
רב האי פסק בסעור
אחרון מעשרי סבועה
דכותין לו מזונות ה
הראוין לבניו אשר עליו
לזונם וכן פ"י בפערים
סלו ותימה ונעם פרק
טוס היתומים:
לאליהו מהו פיסררו אמר ליה גמר מיכה
מיכה מערכין דכתיב בהו אם מך הוא
מערכך וכן הסיב' ר"י וכן כהה"מ אבל
ר"י פסק בספר הישר הלכה דאין מסדרין
כ"ר סבב סובר כן במסנה וק"ל כל מקום
פסנה ר"סבב במסנתיו הלכה כמותו וגם
מכינו אמוראי דאמרי בגמרא אין מסדרין
ולא מכינו טוס אמוראי דאמרי בהדי מסדרין
וההיא דרבה דאל' אליהו אין הגר' ככתוב
בספרים ראם כן היה לו להשיב מסדרין
אלא הגר' כרג' בהלכות גדולות מכיין
מסדרין ב"ח ושאל למד הכי ולא טעמו יקבור כן ועוד הביא ר"ת ראייה מההיא דפרקי' פ' קמ"א ד"ב מיכה אפילו מגלימא
דעל כתפיה ולדברי האומר מסדרין כל דפרקי' אם יש לו טעם אינו טעם לו אחר טוב יותר מדאי שמלבישין אותו אחר
הראוי לו ור"ל כרבי עקיבא דאמר כל ישראל ראוין לאותה איכטלא וכן פי' התו' פ"ן ד"ב כרפי:

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

היה אבר או חמר אין נותנין לו לא צמדו ולא חמורו וכן אשה ספן
אין נותנין לו ספינתו אף על פי שאין לו מוזנות אלא מאלו אין אלו בלי
אלא נכסים וימכרו עם שאר המטלטלין בבית דין וינתנו לבעל חובו:
מלוה שבא להפרע שלא בפני חלוה כגון שהיה חלוה במרינה רחוק
ותפסה האשה מטלטלין מנכסי הבעל כדי שתזון
מהן מוציאין אותן מידה ונותנין לבעל חוב
שאפילו היה בעלה עמה לא היה יכול לזון את
אשתו ובניו עד שיפרע לו כל חובו: פרק ב'

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

היה אבר או חמר אין נותנין לו לא צמדו ולא חמורו וכן אשה ספן
אין נותנין לו ספינתו אף על פי שאין לו מוזנות אלא מאלו אין אלו בלי
אלא נכסים וימכרו עם שאר המטלטלין בבית דין וינתנו לבעל חובו:
מלוה שבא להפרע שלא בפני חלוה כגון שהיה חלוה במרינה רחוק
ותפסה האשה מטלטלין מנכסי הבעל כדי שתזון
מהן מוציאין אותן מידה ונותנין לבעל חוב
שאפילו היה בעלה עמה לא היה יכול לזון את
אשתו ובניו עד שיפרע לו כל חובו: פרק ב'

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

היה אבר או חמר אין נותנין לו לא צמדו ולא חמורו וכן אשה ספן
אין נותנין לו ספינתו אף על פי שאין לו מוזנות אלא מאלו אין אלו בלי
אלא נכסים וימכרו עם שאר המטלטלין בבית דין וינתנו לבעל חובו:
מלוה שבא להפרע שלא בפני חלוה כגון שהיה חלוה במרינה רחוק
ותפסה האשה מטלטלין מנכסי הבעל כדי שתזון
מהן מוציאין אותן מידה ונותנין לבעל חוב
שאפילו היה בעלה עמה לא היה יכול לזון את
אשתו ובניו עד שיפרע לו כל חובו: פרק ב'

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

הלוה שמתלטלין אליו שבידי אייך פלייג דין זה אינו מבואר בגמרא בפסוקים אבל כראה דבר של טעם וממה סיבא סוף פרק טעמיא כן ויש לתמוה מה טעם לא יהיה כאמון בזה מתוך שיכול לתת במתנה או למכר ולתת הדמים ובעל חוב לא יגבה מהן כמו שיתבאר פ"ח ויש מי שתרץ בזה שאין אומרים מנו במקו שחין הטעם שנות וכו' והוא כן היה כותב המקבל מתנה לא היה מחוייב להחזיר לו ואם הוא טוען של ראובן הסופקודין בידי לם אינו חמת מחוייב הוא ראובן בזה לכה ירי טמי להניחם חו להחזירם ליד הלוה ולפי זאת הטעם תהיה טובה ללוה יותר מן האחר ואין טועמין לו והרמב"ן ז"ל אמר כמסתפק מאחר שתבעוהו בחובו אינו כאמון לומר במה שבירד טעמו

מל
אמר
ורם
ובת

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

פרק שני דין

תורה שבזמן שיתבע וכו' זה פשוט מלא נמצאו בזה מקום חובבן מחמת ממונו ולא שבועה שאין לו: אבל מחמתן על מי שיש לו וכו' זה החרם לא מחמתו בגמרא מבוחר חלא חס כן סובר הרב זל עזרו מה שאמרו במסכת מועד קטן פ"ג ואלו מגלחין מלא לך דמחרימינן וכו' ותהיה הכונה בחרם סתם וכלע: הגאונים הראשונים וכו' זאת הדיקה כתובה בספריהם זל וכן כתוב בעטור והיכא דטעין ב"ח דלית ליה לאיפריצוי תקינו רבנן לאסתבועי שבועה כעין דאורייתא והכי אכתימו ונהיגו ע"כ: והרי כחומר ע"י דרום אחיך וכו' זה הלפון במגיד: פרק אלו מביאות:

מגדלעו

פרק שני

החוקב

דין

תורה כו' עד כמו שבארנו זה סדר הענין בלבד כדרך המחבר אבל עין הדין ופרטיהן אחריהן לפיכך והביאו על זה ה"ח פ"א שהתחיל באלו ההלכות: ואם לא נמצא כו' עד לך ותכנס א' אותן גם זה הקדמת הסדר ורובו פרק המקביל: טעם שיש לו והחביא אותן עד ככסו על זה כל זה מפרק המקביל ופ"ק דמצינא ותקנת הגאונים זל והודחת עכמו לסדר אלו ההלכו' למען ירוץ קורא בו: ראובן שהוא חייב לטמעון וכו' עד חלא בשבועה פרק קמ"א ד דמצינא ובכתובות פ' ט"ז ובגיטין פרק הטולח: וכן

דין

תורה שבזמן שיתבע המלוה את חובבאם נמצאו ללוה נכסים מסדרין לו ונותנין לבעל חובו את השאר כבר שבארנו ואם לא נמצאו ללוה כלום או נמצאו לו דברים שמסדרין לו בלבד ילך הלוה לדרכו ואין אוסרין אותו ואין אוסרין לו הבא ראייה שאתה עני ולא משבעין אותו כדרך שדנין הגוים שנאמר לא תהיה לו כנושא אלא אומר למלוה אם אתה יודע לו נכסים לזה המחוייב לך לך ותפוס אותן טען שיש לו והחביא אותן והרי הן בתוך ביתו אין מן הדין שיתבעם לביתו לא הוא ולא שליח בית דין שהחורה הקפידה על זה שנאמר בחוקי תעמד אבל מחרימינן על מי שיש לו ולא יתן לבעל חובו כשראו הגאונים הרשונים שעמדו אחר רבנן סבוראי: הרשונים שהעמדו שרבו ה

הרמאי וננעלה דלח בפני לוי התקינו שבשבועה את הלוה שבועה חמורה בעין של תורה בנקיטת חפץ שאין לו כלום יתיר על דברים שמסדרין לו ושלא החביאן ביד אחרים ושלא נתן מתנה על מנת להתיר וכולל בשבועה זו שכל שיריח וכל שיבא לידו או לדשותו מאשר תשיג ידו לא יאביל ממנו וכן פ"ה ולמנו: כלו לא לאשתו ולא לבניו ולא ילביש אותן ולא יפיל בהן ולא יתן מתנ' לאדם בעולם אלא יוציא מכל אשר השיג ידו מוון שלש' יום וכסות שנים עשר חדש מוון הראוי לו וכסות הראוי לו לא אבילת הזוללן והסובאין או בני מלכים ולא מלבושי הפהות והכגנים אלא כדרכו וכל היתר על צרכו יתן לבעל חובו ראשון ראשון עד שיגבנו כל חובו ומחרימין תחלה על מי שיודע לפלוני נכסיו גלויין או סמונין ולא יודיע לבית דין גם אחר התקנה הזאת אין בעל חוב יכול להכנס לתוך ביתו של לווה לא הוא ולא שליח בית דין שלא תקנו לעקור גוף התורה אלא הלוה עצמו יוציא כליו או יאמ' כך וכך הוא שיש לי מניחין הראוי לו ויוציא השאר וישבע כתקנה זו וכזה דנין ישראל בכל מקומות נראה לו ממון אחר שישבע שבועה זו ואמר של אחרים הוא או עכב הוא בידי אין שומעין לו עד שיביא דאיה וכן הורו רבותי מי שנשבע שבועה זו שאין לו כלום וכל מה שיריח יתן לבעל חובו אין כל אחד מבעלי חובות בא ומשבעו שבועה אחת כוללת כל בעלי חובות ותקנת אחרונים היא ואין מדקדקין בה להחמיר אלא להקל מי שהחזיק שהוא עני וכשר והולך בתום והרבר גלוי וידוע לדין ולרוב העם ובא בעל חובו להשבעו בתקנה זו והחזיק התובע שאינו מסתפק בענייתוה אלא רוצה לצערו בשבועה זו להצר לו ולביישו ברבים כדי להנקם ממנו או כדי שילך וילוח מן הגוים או יקח נכסיו אשתו ויתן לזה עד שינצל משבועה זו יראה לי שאסור לדיין ירא שמים להשבעו שבועה זו ואם השבעו בטל לא תעשה של תורה לא תהיה לו כנוש' ולא עוד אלא ראוי לדיין לגעור בתובע ולטרדו מפני שהוא נוטר והולך בשרירות לבו שלא תקנו הגאונים תקנה זו אלא מפני הרמאין והרי נאמר עד דרוש אחיך אותו דרשהו אם רמאי הוא או אינו רמאי ומאחר שהחזיק זה שהוא עני ושאינו רמאי אסור להשבעו וכן אני אומר שמי שהחזיק רמאי ודרכיו מקולקלים במשאו ומתנו והרי הוא אמוד שיש לו ממון וטען שאין לו כלום והרי הוא רץ להשבע בתקנה זו שאין ראוי להשבעו אלא אם יש כח בדין לעשותו עד שיפרע בעל חובו או לנדונו עד שיתן יעשה מאחר שהוא אמוד שפרע בעל חוב מצוה

כללו של דבר כל שיעשה הדיין מדברי אלו וכוונתו לרדוף הצדק בלבד שנצטוו לדרפו ולא לעבר הדין על אחד מבעלי דינין הרי זה מורשה לעשות ומקבל שכר והוא שיהיו מעשיו לשם שמים: מי שנחתייב בשבועה זו מפני שטר חוב שעליו והודה לאחרים בחובו אחרים והשיגה ידו יתיר על הראוי לו לא יפול היתר אלא בעלי שטרות בלבד שמא קנוניא עושה בהודאתו על נכסיו של זה ראובן שהיה חייב לשמעון מאת ולוי חייב לראובן מאת מוציאין מלוי ונותנין לשמעון לפיכך אם אין לראובן נכסים והיה לו שטר החוב על לוי ואמר לוי שכר אמנה הוא פרוע הוא והודה לראובן אין משגיחין על הודאתו שמא קנוניא הם עושין לאבד זכותו של שמעון אלא ישבע שמעון ויטול מלוי בדין כל שטרף שאינו נפרע אלא בשבועה וכן

הכל דבריו אלה טעם זה כת' בא"ז ממנו וכן פ"ה בעין בסומן ל"ז: תורה כו' עד כמו שבארנו זה סדר הענין בלבד כדרך המחבר אבל עין הדין ופרטיהן אחריהן לפיכך והביאו על זה ה"ח פ"א שהתחיל באלו ההלכות: ואם לא נמצא כו' עד לך ותכנס א' אותן גם זה הקדמת הסדר ורובו פרק המקביל: טעם שיש לו והחביא אותן עד ככסו על זה כל זה מפרק המקביל ופ"ק דמצינא ותקנת הגאונים זל והודחת עכמו לסדר אלו ההלכו' למען ירוץ קורא בו: ראובן שהוא חייב לטמעון וכו' עד חלא בשבועה פרק קמ"א ד דמצינא ובכתובות פ' ט"ז ובגיטין פרק הטולח: וכן

תניא ר' נתן חו' מנין לנוסיה בחבירו כו' עד תל' ונתן לאמר חסם לו וכן פסק ר"ת ור"י כמותו שהרי רביהור' סובר כן בפ"ב דכתובות וכן ר"ב ור"ב כחמץ בכר כל טעיה מ"ה וכתבגם כן לפיכך חס אין לראובן וכו' כעמור ורבינו יהונתן פסק דאין הלכה כרבי נתן מראמר"פ

המניח המזיק מעבורו של חבירו פטור וכן פסק ר"ת תחילה אך טוב חזר בו בספר הישר ד"ל כרבי נתן כדמכרש בדיני ערבות בסומן יו ועיין לקמן בסומן ט' ע"כ:

כללו של דבר וכו' זה דין התלמוד שהדין יס' לו לחתוך הדין לפי האמת חפילו חוץ מן הדין וכבר אמרו מנין לדין שידע בדין שהוא מרמה וכו' ואמרו בכמה מקומות כפתייה ואולי ומכל מקום כתבו המפרשים ה האחרונים זל שאין בכל בית דין כח בזה חלא חס כן הוא ב"ד חסות ומחזק בחכמה וחסידות ומסרסו הדיינים שאינן מהוגנין יש לחוס מלא יהא ללא כל אחד פורץ גדר לעשות לדרך לרכונו: מי שתחייב בשבועה וכו' מתוך לפון הרב זל: יראה שאין זה חלא כשאין עם עדים באותן חובות אבל חס' עם עדי הלוהה אף על פי שאין בהם פטור הרשות נדון לתת להם ובראי חס היה זה בגבית ד' שירעו שהסוג' ירויית' מן הראוינו פשוט הו' פאלס אין עם עדי הלוהה שאין כותבין בהודאת הלוה שאינו בטעם עם עדי הלוהה והוא הקדמת למלו' בשטר יש מן הגאונים' סמיתו סכותכין למלוה בשטר בדוקא זה יתב' פ"כ טעם בפ"ה עם עדי הלוהה וזה פשוט ולפיכך אף כשהלוה פ פורע מכח שבועתו לא יתן וק לבעלי הסטרות: ראובן שהיה חייב לטמעון מחא וכו' זה מתוך דברי ר' יוחנן ורבי נתן כדבר קמח דקדוסי' ובהרב' מקומו וכו' כד' נתן וכן פסקו רוב הפוסקים זל: לפיכך חס אין לראובן נכסיו והיה לו פטר חוב על לוי וכו' מיתר' פ' ה"ה טעם: שכתובות וכו' וכו' מתר' דאבי והו' בטאין לראובן נכסים אחרים כמו שכתב הרב שאותה פ' ר"ב נתן שהזכרתי: בטאין לראובן נכסים אחרים להסתלס ממנו כאמרה כדאיתא פרק פור סגבחד' וה' וכן כתב זל וכבר הזכרתי למ"ה פ"א בביבא בזה מכנייה אינו כחמץ מתן חמץ וכן כאמיהו"ל) מתו' סיכול לחול ולסרוף הפט' והרב תרופין כאמור בזה והנראה ברעת רבנו שהו' סובר כדברי הרמב"ן זל שכתבתי למעלה וכת' הר"ב זל בדין זה חס הלך לראובן ופרע לטמעון ויחלף הוציא פטור על לוי' כל שבועה איתן ממנו כיו' שמתחיל לאת' ממנו' סמעון ואמריכין להסמט ממנו' חמ' כן לגבי ל"ק גם כן אי תוספי' אותו בכך שהרי חס עמד מתחלה ולא פרע לטמעון מפלו הרי מוכיחין מלוי וכותבין לו גם כן עתה שפטר משלנו גובה מן הלוה דל"ה ברע ממעון ע"כ בהרומי הרשב"א זל: (ה)

מגיד משנה

הלכות מלוה ולוה

מגדלעה

משפטים

תרעו

וכן כל מי שיש עליו שטר חוב וכו' מתוך לשון זה נראה גם שאין הכונה אלא בשאין עם עדי הלואה כמו שכתבתי ומתוך דברים אלו נראה שרעת הרב שמלוה בסטר מאוחרת ומלוה על פה מוקדמת פחותה למלוה על פה של כרברי הגאונים שכתבתי למעלה שאם לא כן היו זה חסם קנוניא וכו' כפיא והלא אפילו אם כאמיהו לעולם היינו מגבין בעל הסטר תחלה אלא וראי דעת הרב כמו שכתבתי ופרק כ' יתבאר ודין הקנוניא פשוט בהרבה מקומות ומיהו סוף בבא בתרא:

אסור לארס וכו' מימל' סוף פרק חיזהו כסף: ואפילו לתלמיד חכם מעשה עם ומה שכתב הרב ז"ל אלא אם כן הלואה על המסכונ לפי שבהלואה על המסכונ אין בה איותן טענות שיש במלוה בלא עדים לפי שהמלוה כאותן בו בשבועה עד כדי רמיו כמו שיתבאר פרק שלשה עשר: וכל המלוה בלא עדים וכו' ופר' ז"ל עובר משום ולפני עור שעולה על רוחו של זה לכפור וגורם קללה לעצמו כשתוכחו זה כופר הכל מקלליו אותו ע"ל: הרב סלוח מעבדו וכו' בריתא פרק אה ליה מן העבד ושחררו מן הארץ וגרסה אין להם עליו כלל ע"ל אבל מתוך מה שאמרנו עליה בגמ' שאני התם דלא כוח ליה דליהו עבד ליה לארס מלוה כתב הרשב"א ז"ל ושמעון מיכה דלוח מאשתו או מעבדו מעו שאין טמונין וגרס את האשה ושחרר את העבד חייב לפרעם דכל מלוה

וכן כל מי שיש עליו שטר חוב וכו' מתוך לשון זה נראה גם שאין הכונה אלא בשאין עם עדי הלואה כמו שכתבתי ומתוך דברים אלו נראה שרעת הרב שמלוה בסטר מאוחרת ומלוה על פה מוקדמת פחותה למלוה על פה של כרברי הגאונים שכתבתי למעלה שאם לא כן היו זה חסם קנוניא וכו' כפיא והלא אפילו אם כאמיהו לעולם היינו מגבין בעל הסטר תחלה אלא וראי דעת הרב כמו שכתבתי ופרק כ' יתבאר ודין הקנוניא פשוט בהרבה מקומות ומיהו סוף בבא בתרא:

אסור לארס וכו' מימל' סוף פרק חיזהו כסף: ואפילו לתלמיד חכם מעשה עם ומה שכתב הרב ז"ל אלא אם כן הלואה על המסכונ לפי שבהלואה על המסכונ אין בה איותן טענות שיש במלוה בלא עדים לפי שהמלוה כאותן בו בשבועה עד כדי רמיו כמו שיתבאר פרק שלשה עשר: וכל המלוה בלא עדים וכו' ופר' ז"ל עובר משום ולפני עור שעולה על רוחו של זה לכפור וגורם קללה לעצמו כשתוכחו זה כופר הכל מקלליו אותו ע"ל: הרב סלוח מעבדו וכו' בריתא פרק אה ליה מן העבד ושחררו מן הארץ וגרסה אין להם עליו כלל ע"ל אבל מתוך מה שאמרנו עליה בגמ' שאני התם דלא כוח ליה דליהו עבד ליה לארס מלוה כתב הרשב"א ז"ל ושמעון מיכה דלוח מאשתו או מעבדו מעו שאין טמונין וגרס את האשה ושחרר את העבד חייב לפרעם דכל מלוה

וכן כל מי שיש עליו שטר חוב וכו' מתוך לשון זה נראה גם שאין הכונה אלא בשאין עם עדי הלואה כמו שכתבתי ומתוך דברים אלו נראה שרעת הרב שמלוה בסטר מאוחרת ומלוה על פה מוקדמת פחותה למלוה על פה של כרברי הגאונים שכתבתי למעלה שאם לא כן היו זה חסם קנוניא וכו' כפיא והלא אפילו אם כאמיהו לעולם היינו מגבין בעל הסטר תחלה אלא וראי דעת הרב כמו שכתבתי ופרק כ' יתבאר ודין הקנוניא פשוט בהרבה מקומות ומיהו סוף בבא בתרא:

אסור לארס וכו' מימל' סוף פרק חיזהו כסף: ואפילו לתלמיד חכם מעשה עם ומה שכתב הרב ז"ל אלא אם כן הלואה על המסכונ לפי שבהלואה על המסכונ אין בה איותן טענות שיש במלוה בלא עדים לפי שהמלוה כאותן בו בשבועה עד כדי רמיו כמו שיתבאר פרק שלשה עשר: וכל המלוה בלא עדים וכו' ופר' ז"ל עובר משום ולפני עור שעולה על רוחו של זה לכפור וגורם קללה לעצמו כשתוכחו זה כופר הכל מקלליו אותו ע"ל: הרב סלוח מעבדו וכו' בריתא פרק אה ליה מן העבד ושחררו מן הארץ וגרסה אין להם עליו כלל ע"ל אבל מתוך מה שאמרנו עליה בגמ' שאני התם דלא כוח ליה דליהו עבד ליה לארס מלוה כתב הרשב"א ז"ל ושמעון מיכה דלוח מאשתו או מעבדו מעו שאין טמונין וגרס את האשה ושחרר את העבד חייב לפרעם דכל מלוה

פרק שלישי

אלמנה

בין שהיא עניה וכו' עד פנא'

ולא תחבול בגד אלמנה כתב הר"ב ז"ל בסע' הלואה אין זה חובל ע"ל:

ואני אומר הוסיף הוא זאת לכאורה מן הסברא ולא

על פי הגמרא ואי מסבר' לא תבא אל ביתו לעבוט עבטו כמי אוכל למימר בסע' הלואהו אין זה חובל וא"כ אסכחן פרק המקבל דמוקי ליה להדיא בין בשעת הלואהו בין שלא בשעת הלואהו ומתרגמינן למיסב מסכניה אלא מאי אית לך למימר דבלשון המקרא נקרא ה המסכונ בלשון חבול ועבוט וכן הוא אומר לא תחבול רחיס ורכב ועל כן נסנית המסנה סוף פרק המקבל אלמנה בין שהיא עניה בין שהיא עשירה אין ממסכנין אותה פנא' לא תחבול בגד אלמנה כלשון רמ' ז"ל ומתרגמינן לא תיסב מטכונה כסו' ארמלת' וכן בילמרנו פרשת אלה פקודי המסכן למה

מסכן מסכן שנתמסכן פעמים עניים על ידיהו הוא שאנסי כנסת הגדולה אומרין חבל חבלנו בו שנתמסכן שני פעמים ע"כ למדנו כי חבול ועבוט סיך במסכונ ומינה דמתכיא סתם בכל ענין נסנית ומה שכתב עור ולא על פי בת דין הדין עמוד ראי קר שלא ע"כ בר' מאי פנא' אמנה משאר בעלי חובות הא בהו נמי כתיב לא תבא אל ביתו לעבוט עבטו וכתב בחוץ תעמוד לא גרעה באלמנות' משאר בעלי חובות לא וראי אפי' ע"כ בר' וכלשון רמ' ז"ל: וכן המלוה את חבריו עד כי נפס הוא חובל כתב הר"ב ז"ל לא נהיר ע"ל: ואני אומר דעתו לומר בזה כמו שאמר על לשון האלמ' וכבר הסבתי תשובה נכחת על זה ועל זה בחדא מחתא לקיים דברי רמ' ז"ל ואינה צריכה לפנים והכל פרק המקבל: ואם

פרק שלישי

אלמנה

בין עניה בין עשירה אין ממסכנין אות' לא בשעת הלואה ולא ולא תחבול בגד אלמנה ואם חבל מחזירין ממנו בעל כרחו ואם תודה לו תשלם ואם תכפור תשבוע אבד המשכונ או גשרף קודם שיחזיר לוקח וכן המלוה את חברו בין שהלוהו על המשכונ בין שמשכנו אחר הלואה בידו או על פי בית דין לא יחבול בלי שעושין בהן אוכל נפש כגון

כרבי יהודה ודלא כר"ס דאמר עשירה ממסכנין אותה דל יהודה ור' שמעון הלכה כרבי יהודה כדאית' פרק מי שהוציאוהו ועוד דהכ' סתם לן ואפי' החולק סתם במסנה ומחלוקת בבבאי הלכה כסת' מס' ה: ואוכל נפש עמנו פסק ר' בר' שמואל סמוטר לחבול ס' ה:

מהן מעות שאינם טמונין אורוי אורוי דסלהם הם פנינתו להם בענין שאין לו בהם כלום כגון שנתנו לעבד ע"מ שאין לרבו בהם כלום לא סיפרה בהם את עצמו ולאשה על מנת שאין לה בהם אלא מה שהיא נושאת ונותנת לתוך פיה או נמי שיחד לה דבר אחר ע"ל ואין זה דעת רבנו שלא חלק: וכל המעות שביד האשה בחזקת בעלה אלא אם כן הביאה ראיה שהם מנדוניתה כל זה כר' מפסטה של הברית שהזכרתי אבל יש שהעמידה בשטונן בריא שאותן מעות היו משלו והיא נכנת וכו' ופס' טעון בריא עליה להביא ראיה אבל כל זמן שלא תפס או שתפס ולא טען בריא מחזיקין אותו בכספי מלוגו ויש לבעל בהן אכילת פירות בלבד וכבר כתבתי סוף פרק טבעי מהלכות פקדון סברת קצת המפרשים ז"ל שכל זמן שהמעות ביד האשה והעבד כאמין לומר ניתנו לה על מנת שאין לבעל ולארזן רשות בהן ובזה חלוק רבנו ז"ל כמו שכתב כאן ואף הרמב"ן ז"ל קובר שאין יכולין לומר שלנו הן אפילו הן בדרך וכרברי רבנו:

פרק שלישי אלמנה

בין שהיא עניה בין שהיא עשירה וכו' משנה בהמקבל ועל מה שכתב לא בשעת הלואה כתוב בהשגות א"א בשעת הלואה אין זה חובל ע"ל: וכן כתב בקצת המפרשים ז"ל והמסנה כאמרה סתם ואין ממסכנין אותה ומ' דברי המפרשים נראין ויש ל' קצת ראיה לרביהם ממה שאמרו

בגמרא רבי שמעון אומר עשירה ממסכנין אותה עניה אין ממסכנין אותה שאם אתה ממסכנה אתה חייב להחזיר לה ומתוך שאתה חייב להחזיר לה אתה משיאה עם רע בשכונתיה סובר רבי שמעון שאיסור החבלה לאלמנה אינו אלא בעניה ומפני חסם הסאת עם רע בהיותו ככנס אכלה תמיר בחזרה ואם היה בכלל הכתו' אפי' טעת הלואה היאך יאמר כן רבי שמעון והלא בממסכנין בשעת הלואה אינו חייב להחזיר כמו שיתבאר בפרק זה ואם תדחה ותאמר זהו לרבי שמעון שאינו ממסכנין הכתוב אלא מפני החזרה ומפני כך מתיר בעשירה אבל תנא קמא דר' כוותיה כסם שאוסר בעשירה שאין בה חזרה כך אוסר בשעת הלואה זה אינו שאם כן היה להם לחלוק בתרתי ולא מבינו מחלוקת אלא בעשירה בלבד אלא וראי לר' ברי הכל בשעת הלואה מותר לא כחלקו לא שלא בשעת הלואה בעשירה שתנא קמא סובר שאין אלו דורסין טעם לפסוק כדי לחלק בין עניה לעשירה ורבי שמעון דריש טעמיה דקרא כדאית' התם אבל במשמע הכתוב אם לא תחבול כולל טעת הלואה אם לאו לא כחלקו כך ז"ל: ואם הודת לו תשלם פי' ובר' מגבין ממסכניה שלא אמרה תורה אלא שלא למסכן אבל לא אמרה שלא להגבות וכן כתבו ז"ל: ואם תכפור תשבוע פי' בשאין עם סטר: אבד המשכונ וכו' דין ומלקות כתבאר בסוגיא דאלו הן הלוקין שכל לאו שנתק לעשה אין בו מלקות וזה כתב לעשה שאמר' תור' אם חבול תחבול ודרסו ז"ל אפילו שלא ברשות ואם אינו יכול להחזיר לוקח כדין כל לאו הנתק לעשה ובהשגות חלוקין במלקות זה ולמט' יתבאר: וכן המלוה את חברו וכו' גם זה במסנה וגם כן כחלקו עליו בהשגות במה שכתב בין שהלוהו על המשכונ ומה טעם שלמעלה שכל בשעת הלואה אין זה חובל אחר סמכונ הלואה הוא מקבלו ממנו ועל זה הלואה והרי הו' כמוכרו לו ובאמת שאם לא תחבול האמור באלמנה אינו כולל טעת הלואה אף כי נפס הוא חובל אינו כולל טעת הלואה שלשון הכתוב אחר הוא: כגון

מגדל עז

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

ואם חבל מחזיר בעל כרחו עד לוקה במקצתן כי אותן שכתנו לחבול ביום ונתחייב באונסו אינו לוקה ומשלם ע"ל: קרום רבנו הר"ב ז"ל יאמר דבר זה הגע ראשון ולא החזירו לו אינו חייב מ מלקות מיד ודאי ולוקה תדע שהרי צריך התראה ואין מלקות בלא התראה ואם כן על כרחו מיירי דאיתיה למשכון בדירה בהיה פ סעתא ולא אהדר ומשום הכי לוקה ואם לא נגבג עד יום שמי ודאי משלם דהא קנייה מרדכי יצחק אלא ודאי אחר מן המעתיקי' כתבו ותלבו הר"ב ז"ל חבל כלי הרבה סלא אובל כפסכו כפס סהרכב והרחים וכו' עד לוקה שמים

כתב הר"ב ז"ל זה אינו ע"ל: **ואני** אומר לא ירדתי לסוף דעתו למה אינו והלא רחים ורכב כל אחר כלי בכפי עצמו הוא ואין אחר מהם עושה מלאכה אלא אם כן חבירו עמו ואף על פי כן חייב שמים וגם כן כמי צמד בקר שני בקרים ואף על פי שאין אחר מהם עושה מלאכה בלתי חבירו למה לא ילקה שמים ועיקר זאת ההלכה במציעא פרק המקבל: המלוה את חבירו אחר עניניו הלואה מדעתו במציעא פרק המקבל ופ' קמחא רבויין ובמכילת: עבר ב"ח וכנס עד כבא השמש **כתב** הר"ב ז"ל שבוט הוא זה חלף מפני שכתחייב ב באחריותו כרכתובתא לעיל ע"ל: **ואני** אומר גם אני הסיבותי למעלה דיוהו ודאי סלא כסתבט וכן כתב הר"ם ז"ל מקומו ועיקר ההלכה במציעא פ' המקבל: ואם לא קיים העשה כן עד מן הסמות האלו פרק המקבל: סליח

כתב הר"ב ז"ל גם זה אינו או בלילה שק"ל המשכון אומר חס ושלום וכי פה עצמך שמשכנו יום

בגן הרחים והעריבות של עין ויורות שמבשלין בהן וסבין של שחיטה וכיצא בהן שנאמר כי נפש הוא חובל ואם חבל מחזיר בעל כרחו ואם אבד המשכון או נשרף קודם שיחזיר לוקה חבל כלים הרבה של אוכל נפש דלא הוי לאו הניתק בגן שחבל עריבה ויורה ו לעסה חבל ריפיר' וסבין חייב על כל כלי וכלי עס בע"א ע"ס: בפני עצמו אפילו שני כלים שהן עושין מלאכה אחת חייב עליהן משום שני כלים ולוקה שנים על שניהם שנאמר לא יחובל רחים ורכב לחייב על הרחים בפני עצמו ועל הרכב בפני עצמו כשם שהרכב והרחים מיוחדין שהן שני כלים ומשמשין מלאכה אחת וחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו כך כל שנים כלים אף על פי שמשמשין מלאכה אחת חייב על זה בפני עצמו וכן אם חבל צמד בקר החורש לוקה שמים: המלוה את חבירו אחר ענין בתשובה ענין ואחר עשיר לא ימשכנו אלא בבית דין ואפילו ספר נזיקין ע"כ: שליח בית דין שבא למשכן לא יכנס לביתו וימשכנו אלא עומד בחוץ והלוה נכנס לביתו ומוציא לו המשכון שנאמר בחוץ תעמד אם כן מה בין בעל חוב לשליח ב"ד ששליח בית דין יש לו ליקח המשכון מיד הלוה בורעו ונותנו למלוה ובעל חוב אין לו ליקח המשכון עד שיתן הלוה מדעתו עבר בעל חוב וכנס לבית הלוה ומשכנו או שחטף המשכון מידי בורעו אינו לוקה שהרי נתק לעשה שנאמר השב תשיב לו את העבט בכא השמש ואם לא קיימה עשה שבה בגן שאבד המשכון או נשרף לוקה ומושב דמי המשכון ותובע השאר בדין אחר הממשכן את חבירו בדין או שמשכנו בירו בורעו או מדעת הלוה אם איש עני הוא ומשכנו דבר שהוא צריך לו הרי זה מצוה להחזיר לו העבט בעת שהוא צריך לו מחזיר לו את הכר בלילה כדי לישן עליו ואת המחרישה ביום כדי לעשות בה מלאכתו שנאמר השב תשיב לו את העבט עבר ולא השיב לו כלי היום ביום וכלי הלילה בלילה עובר בלא תעשה שנאמר לא תשכב בעבוטו לא תשכב בעבוטו אצלך זו כמות לילה ובכלים שהוא עושה בהן מלאכתו ביום או לובשן הוא אומ' עד בא השמש תשיבנו לו מלמד שיחזירו כל היום אם כן הוא שמחזיר לו המשכון בעת שהוא צריך לו ולוקח אותו בעת שאינו צריך לו בזה יועיל המשכון כדי שלא ישמש החוב בשביעי ולא יעשה מטלטלין אצל בניו אלא יפרע מן המשכון אחר שמת הלוח הא למדת שהמשכון את העני דבר שהוא צריך לו ולא החזירו לו בזמנו עובר משום שלשה שמות משול' לא תבא אל ביתו ומשום השב תשיב לו את העבוטו ומשום לא תשכב בעבוטו במה דברים אמורים שמשכנו שלא בשעת הלוואתו אבל אם משכנו בשעת הלוואתו אינו חייב להחזיר לו כל' ואינו עובר בשם מן השמות האלו שליח

במה דברים מפרט בה"ב דהא דאמר' ב"ח קונה משכון במשכנו סלא בשעת הלוואתו דוקא הכי מילי ביש לו סטר מן המלוה ואלים כח הסטר ולא קני ליה בשעת הלוואה אבל אם אין לו סטר מן המלוה קני ליה אפילו בשעת הלוואה ולגבייכ קניטו ולא לזכרון דבר' בעלמ' וכן פרי מקו' הר"ק ועיין בקמ"ז ב' ע"כ:

הרחים והעריבות וכו' כתבו ז"ל דרווקא כלים אבל פרה החורשת וחמור וספיה וכיוצא בזה לא וזה דעת רבנו שהזכיר כלים וכבר כתבנו בזה פרק ראשון עוד פנינו בתוספת' היו לו חמש רחיות אינו רשאי למשכן אפילו אחת מהן אם אינו עושה מלאכה אלא באהת מהן אינו חייב לא על אותה בלבד ופי' הר"ב ז"ל דלאו דוקא אינו חייב אלא אפילו לכתחלה רשאי לנטול עוד כתבו ז"ל ודוקא בשעת משכונה אבל בשעת גבייה גובין מהן כמו סגובין משאר כלי' ומסדרין לוסין כדרך שמסדרין בשאר כלי' אומ' סלא אסרה תורה אלא סלא לחובל אבל לא סלא לגבות: ואם אבד המשכון וכו' כבר כתבתי בזה למעלה ולפנינו יתבאר דעתו ותת' ההט' חבל כלי הרבה וכו' דיכין אלו ממכין המלקות הם כפי יהוד דתניא כותיה כדאית' התם: כשם שהרכב והרחים מיוחדין וכו' ברייתא פ"ס:

וכן אם חבל צמד בקר החורש לוקה שמים בגמרא חבל צמד ספרים וצמד של פרות יכול לא יהא חייב אלא אחת וכו' ופרטו ז"ל שהצמד שלהם היה משני כלים מחוברים ועושים מלאכה אחת וחייב על כל כלי וכלי ולזה כתבנו רבנו לפי הכראה אבל בהשגות כתוב **א"א** זה אינו ע"כ: כר' ל' פוסת הר"א ז"ל היה סכונת רבנו היתה לומר שהצמד לא היה אלא כלי אחד ומתוך סמנונו שתי פרות חייב שמים ומתוך כך פרטו אחרו בבחיור או היתה כותל לחייב על גוף הפרות אם חבלן וכל זה אינו נלח דעתו מי הביאו לרא' ז"ל בזה ולסונו סתום וכו': המלוה את חבירו וכו' משנה פ"ס: ואפ' סליח ב"ד סבא למשכון וכו' גם זה פ"ס ומפורט בגמרא וכשמו' דקיימא לן כותיה: אם כן מה בין בעל חוב וכו' כבר כתבנו זה ומבואר פ"ס: עבר בעל חוב וכו' וכנס כבר כתבאר זה למעלה: ואם לא קיים עשה שבהו' לוקה ומחשב דמי ה המשכון לבעליו וכו' **בהשגות א"א** שבוט הוא זה מפני שכתחייב באונסו כרכתובתא לעיל ע"כ: ואף דעת רבנו סחיי' באונסו כמו שכתב ומחשב דמי המשכון לבעליו והר"א ז"ל מרמה לאו זה ללאו דלא תגזול דכתובת ביה והשיב את הגזלה אשר גזל ואפילו אין הגזלה בעין כיון שהוא חייב באונסיה הרי זה לאו פניתיק לתשלומי ממון ואין לוקח עליו כמו שכתבאר בהלכות גזלה ובהלכות גבנה ואף זה כיון שהוא חייב בתשלומיו אם כאנס פטור הוא מן המלקות ודעת רבנו הוא שח"ן זה לאו סכתן לתשלומין שהרי לא אסרה תורה זה מחמת הפקעת ממון חבירו שהרי כוונתו בחובו ואין זה לא נגב ולא גזלן אלא גזרת הכתוב היתה סלא לעשות כל אדם דין לעצמו ואין זה לאו סכתן לתשלומין שהרי הלוה והמלוה אין מחלוקתן עכשיו בממון אבל הוא לאו סכתן לעשה ואם לא קיים העשה שבו לוקה והאף לוקה ומשלם וכבר כתבאר פ"ג מהלכות גבנה שאין אדם לוקה ומשלם בבת אחת כראיה לי שדעתו ז"ל הוא סהלוה הוא בשעת כוונת המשכון ובהיותה עשה לא היה מתכוין לגזול לא ליטלו במשכון בחובו וכשכאבד כפקע חובו בכרי סווי שהרי לכך נטלו כל זה היה כר' לדעת רבנו אבל הסויא סבאלוה הן הלווקין לפי גרסת ספרינו מורה בבואור כרברי הר"א ז"ל ומשך לאו זה ולאו רגזלה וכן כתב פ"ס רבנו מאיר הלוי ז"ל ואפשר שהיה לרבנו גרסא אחרת פ"ס: אחד הממשכין ה"ל חבירו בבית דין וכו' מפורט פ"ס: ואת המחרשה ביום במשנה פ"ס והקשו המפרשים ז"ל והלא כלי שעושין בו אוכל כפס היא ואין ממשכין אותן ותרצו במשכנו בלילה שאינו מן מלאכת המחרשה ולא אסרה תורה אלא סלא למשכנו בשעה שהוא ראוי לעשות מלאכה וכן המרו בירושלמי דגרסין התם קרדוס ונחיישה סדרכ"ן לעשות מלאכה ביום חובלן בלילה ומחזירן ביום ע"כ בחרושי הרשב"א ז"ל וכן כתב הר"ם ב"ז: עבר ולא השיב לו וכו' מפורט פ"ס וי"ן לוקח על לאו זה לפי שאין בו מעשה: אם כן הוא וכו' ברייתא מבוארת בגמרא פ"ס: הא למדת וכו' דבר שהוא צריך לו פ"י טרביים שאינן צריכין לו ואין מחזירין לו כלל והרי הוא כעשיר לדבר זה ועוד הוסיפו המפרשים ז"ל סלא אמרה תורה להחזיר הלוח מלבוש ומשכנו ובהל' שעושין בהן אוכל כפס מקל וחומר ומה ילו שמשכנין מחזירין לו שאין ממשכנין לא כל סכין שמחזירין אבל שאר דבר' בגון כלותיה וכוונת שאין עושין בהן אוכל כפס וכיוצא בהן ממשכנין ואין מחזירין אף על פי שאינן צריכין לו וכן אמרו במכילתא היא כמותה לברה זוטלית היא שמתלו לערוז חלות במה שהב' להביא עוד מציע' כראיה שחלו דוקא במכרין להם ושאר דברים אפילו צריכין לו אין מחזירין ולא כראיה כן דעת רבנו: סלא חלק כך כתבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל: ברא' שמשכנו וכו' ברייתא ומפורט פ"ס: סליח

הרחים והעריבות וכו' כתבו ז"ל דרווקא כלים אבל פרה החורשת וחמור וספיה וכיוצא בזה לא וזה דעת רבנו שהזכיר כלים וכבר כתבנו בזה פרק ראשון עוד פנינו בתוספת' היו לו חמש רחיות אינו רשאי למשכן אפילו אחת מהן אם אינו עושה מלאכה אלא באהת מהן אינו חייב לא על אותה בלבד ופי' הר"ב ז"ל דלאו דוקא אינו חייב אלא אפילו לכתחלה רשאי לנטול עוד כתבו ז"ל ודוקא בשעת משכונה אבל בשעת גבייה גובין מהן כמו סגובין משאר כלי' ומסדרין לוסין כדרך שמסדרין בשאר כלי' אומ' סלא אסרה תורה אלא סלא לחובל אבל לא סלא לגבות: ואם אבד המשכון וכו' כבר כתבתי בזה למעלה ולפנינו יתבאר דעתו ותת' ההט' חבל כלי הרבה וכו' דיכין אלו ממכין המלקות הם כפי יהוד דתניא כותיה כדאית' התם: כשם שהרכב והרחים מיוחדין וכו' ברייתא פ"ס:

וכן אם חבל צמד בקר החורש לוקה שמים בגמרא חבל צמד ספרים וצמד של פרות יכול לא יהא חייב אלא אחת וכו' ופרטו ז"ל שהצמד שלהם היה משני כלים מחוברים ועושים מלאכה אחת וחייב על כל כלי וכלי ולזה כתבנו רבנו לפי הכראה אבל בהשגות כתוב **א"א** זה אינו ע"כ: כר' ל' פוסת הר"א ז"ל היה סכונת רבנו היתה לומר שהצמד לא היה אלא כלי אחד ומתוך סמנונו שתי פרות חייב שמים ומתוך כך פרטו אחרו בבחיור או היתה כותל לחייב על גוף הפרות אם חבלן וכל זה אינו נלח דעתו מי הביאו לרא' ז"ל בזה ולסונו סתום וכו': המלוה את חבירו וכו' משנה פ"ס: ואפ' סליח ב"ד סבא למשכון וכו' גם זה פ"ס ומפורט בגמרא וכשמו' דקיימא לן כותיה: אם כן מה בין בעל חוב וכו' כבר כתבנו זה ומבואר פ"ס: עבר בעל חוב וכו' וכנס כבר כתבאר זה למעלה: ואם לא קיים עשה שבהו' לוקה ומחשב דמי ה המשכון לבעליו וכו' **בהשגות א"א** שבוט הוא זה מפני שכתחייב באונסו כרכתובתא לעיל ע"כ: ואף דעת רבנו סחיי' באונסו כמו שכתב ומחשב דמי המשכון לבעליו והר"א ז"ל מרמה לאו זה ללאו דלא תגזול דכתובת ביה והשיב את הגזלה אשר גזל ואפילו אין הגזלה בעין כיון שהוא חייב באונסיה הרי זה לאו פניתיק לתשלומי ממון ואין לוקח עליו כמו שכתבאר בהלכות גזלה ובהלכות גבנה ואף זה כיון שהוא חייב בתשלומיו אם כאנס פטור הוא מן המלקות ודעת רבנו הוא שח"ן זה לאו סכתן לתשלומין שהרי לא אסרה תורה זה מחמת הפקעת ממון חבירו שהרי כוונתו בחובו ואין זה לא נגב ולא גזלן אלא גזרת הכתוב היתה סלא לעשות כל אדם דין לעצמו ואין זה לאו סכתן לתשלומין שהרי הלוה והמלוה אין מחלוקתן עכשיו בממון אבל הוא לאו סכתן לעשה ואם לא קיים העשה שבו לוקה והאף לוקה ומשלם וכבר כתבאר פ"ג מהלכות גבנה שאין אדם לוקה ומשלם בבת אחת כראיה לי שדעתו ז"ל הוא סהלוה הוא בשעת כוונת המשכון ובהיותה עשה לא היה מתכוין לגזול לא ליטלו במשכון בחובו וכשכאבד כפקע חובו בכרי סווי שהרי לכך נטלו כל זה היה כר' לדעת רבנו אבל הסויא סבאלוה הן הלווקין לפי גרסת ספרינו מורה בבואור כרברי הר"א ז"ל ומשך לאו זה ולאו רגזלה וכן כתב פ"ס רבנו מאיר הלוי ז"ל ואפשר שהיה לרבנו גרסא אחרת פ"ס: אחד הממשכין ה"ל חבירו בבית דין וכו' מפורט פ"ס: ואת המחרשה ביום במשנה פ"ס והקשו המפרשים ז"ל והלא כלי שעושין בו אוכל כפס היא ואין ממשכין אותן ותרצו במשכנו בלילה שאינו מן מלאכת המחרשה ולא אסרה תורה אלא סלא למשכנו בשעה שהוא ראוי לעשות מלאכה וכן המרו בירושלמי דגרסין התם קרדוס ונחיישה סדרכ"ן לעשות מלאכה ביום חובלן בלילה ומחזירן ביום ע"כ בחרושי הרשב"א ז"ל וכן כתב הר"ם ב"ז: עבר ולא השיב לו וכו' מפורט פ"ס וי"ן לוקח על לאו זה לפי שאין בו מעשה: אם כן הוא וכו' ברייתא מבוארת בגמרא פ"ס: הא למדת וכו' דבר שהוא צריך לו פ"י טרביים שאינן צריכין לו ואין מחזירין לו כלל והרי הוא כעשיר לדבר זה ועוד הוסיפו המפרשים ז"ל סלא אמרה תורה להחזיר הלוח מלבוש ומשכנו ובהל' שעושין בהן אוכל כפס מקל וחומר ומה ילו שמשכנין מחזירין לו שאין ממשכנין לא כל סכין שמחזירין אבל שאר דבר' בגון כלותיה וכוונת שאין עושין בהן אוכל כפס וכיוצא בהן ממשכנין ואין מחזירין אף על פי שאינן צריכין לו וכן אמרו במכילתא היא כמותה לברה זוטלית היא שמתלתו לערוז חלות במה שהב' להביא עוד מציע' כראיה שחלו דוקא במכרין להם ושאר דברים אפילו צריכין לו אין מחזירין ולא כראיה כן דעת רבנו: סלא חלק כך כתבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל: ברא' שמשכנו וכו' ברייתא ומפורט פ"ס: סליח

שליח בית דין סבא למסכן וכן פירוש סבא למסכן שהלזה מוכיח העבט או שהוא מנתח והדין בריתא בזה בהלכות וסובר רבנו שאפילו כלי אומנות יכול לנתח ואף על פי שמסרין בהן כמו שנתבאר פרק ראסון זהו בשעת גביה אבל לא בשעת מסכונה וחלוקים עליו ז"ל ואמרו שאף על פי

שליח בית דין שבא למשכן לא ימשכן דברים שאי אפשר לאדם ליתן אותם משכון כגון בגד שעליו וכלי שאוכל בו וכיוצא באלו ומניח מטה ומצע לעשיר ומטה ומפין לעני וכל הנמצא בידו חוץ מאלו יש לו למשכנו ויחזיר לו כלי היום ביום וכלי הלילה בלילה היו לפניו שני כלי נטל אחד ומחזיר אחד עד מתי הוא חייב להחזיר וליקח עוד לעולם ואם היה המשכון מדברים שאינו צריך להם ואין מניחין אותן ללוח הזמן מניחו אצלו עד שלשים יום ומשלשים יום ואילך מוכר המשכון בבית דין מת הלוח אחד שהש"ב לו המשכון שומטו המלוה מקל בניו ואינו מחזיר: הערב מותר למשכן בורע ולהכנס לביתו ולישול המשכון שנאמר לקח בגדו כי ערבור וכן מי שיש לו שבר אצל חברו בין שבר בהמתו וכליו בין שבר ביתו הרי זה מותר למשכנו שלא ע"פ בית דין ונכנס לביתו ונטל המשכון בשכרו ואם זקף עליו השכר במלוה אסור שנאמר כי תשה ברעך משאת מאומה וגו': מי שהיה בידו משכנו של עני אם היה שכרו יתר על פחתו כגון קורדום ומסר הגדול וכיוצא בהן הרי זה מותר להשכירו ומנכה שכרו תמיד בחובו מפני שזה כמשיב אברה ואינו צריך רשות בעלים:

מלא נזכרו בביתא בבאור כל מה שבית דין מסרין אין ממשכנין אותו ואין מנתחין אותו בזרוע ואם נתנו לזה מעבדו מקבלין ומחזירין מה שראוי להחזיר זה דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל: ומצע לעשיר בביתא עם וכתב הרמב"ם בשלא הרגל לישן בכר וכתב אבל היו לו כר וכתב רובל לישן בהן מניח לו כר וכתב וכן פ"ט ע"כ:

היו לפניו שני כלי נטל אחד ומחזיר אחד מסכה כלש"כ עם ופ"ט ז"ל היו לו שני כלי נטל אחד מסכה ונחב כנגד סנייה ומסכנו בשניה נטל אחד ומחזיר אחד בשע"ה הוא צריך ללוה יחזירונו לו משום הטבת העבט וכפיטורך לפני יטול זה את הרשפון ויחזיר את הפני ע"כ: ער מתי הוא חייב וכו' במסכה עם ובסקת קמח פ"ו וכל זה כשבא לידו בתוך משכון אבל בתורת גביה כבר נתבאר פרק ראסון ממה גובין וכיזר מסרין וכן כתבו ז"ל עוד כתבו וכשבא לידו בתורת משכון וכל גבוי כיזר הוא עושה מחזיר את הכר ואפילו ביום ומחריפה אפילו בלילה ובא לבית דין ומגבין לו חובו ומסרין מה שראוי: ואם היה המשכון וכו' מניחו אצל עד שלשים יום

טליח בית דין סבא למסכן וכו' וכל הנמצא בידו ער הלילה בלילה הרב"א ז"ל אינו מחזיר מהרי פסק למעלה שליח בית דין לא ימסכן אלא ודאי ראוי לומר אף על פי כן בגד שעליו מלבוסו וכלי שאוכל בו כגון קערה וטלח ומפה שהוא צריך להם ביום ובלילה לא יטול כלל וכן

מטה ומצע ומפין מהן כריכין ללאכילת היום והלילה ושלח בשעת סדור קאמר ע"כ: ואני אומר מה ענין זה לזה מני סכת למעלה הוא פרק טני ובסדר תקנת הגאונים ז"ל והסכמתו טלח יכנס הבעל חוב והשליח בית דין לבי הלוח לא הלוח עצמו ויזיח להם את העבט שלא תקנו לעקור מגוף תורה דכתיב בחון תעמוד וכן הוא סכת כאן סבא למסכן כו' רצה לומר להלכתה טעמא בחון על פתח הלוח והאיש הנטוה יזיח את העבט ליו החובה על הסדר הזה והנה הלשון לפניך בפרק השני ע"פ עליו וכך תיזכרו זה פסוט ועיקר הדין הזה במכ"ב פרק המקבל ומייתי לה פרק אלו מביאות: היו לפניו שני כלי נטל

פרק האומנין

כתב הרב"א ז"ל כינו שאלמו סתם הלוחה שלשים יום ע"כ:

ואני אומר עיקר זאת ההלכה פרק המקבל ובספרי ו

והטעם הזה מוטעם לחכמו מזמן רבותינו הקדושים כ"ע ואף על פי שאינו מפורש בגמ' להרי"א: ומשלמים יום ולהלן מוכר המשכון עד משאת מאומה פרק המקבל: מי שהיה בידו משכנו כו' עד סוף הפרק במכ"ב פרק השוכר את האומנין:

פרק רביעי

נשך ותרבית אחד הוא וכו' עד מיד הכניס פרק איזוהו כסף: הכיח

קרקעות שאין מטלטלין וכל פחות מטה פרוטה שאינו חסוב ממון והא דלא חשיב בפרק הזה גביה פרוטות הן רבית בפרוטה משום דאיתא בכלל גזל ועיין בחידושי מהר"ם ז"ל ע"כ:

עובר בשנים לא תשיך ולפני עור לא תתן מכשול: ערבו ערים וכיוצא בהן אין עוברין אלא משום לא תשימון עליו נשך וכל מי שהיה סרוכר בין שניהם או שישע אחד מהן או תורה עובר משו לפני עור לא תתן מכשול אף על פי שהמלוה ולוה עוברין על כל אלו הלאוין אין לוקין עליו מפני שניתן להשבין שכל המלוה ברבית אם

פרק רביעי

נשך ומרבית אחד הוא שני את כסף לא תתן לו בנשך ומרב' לא תתן

אכלך ולהלן הוא אומר נשך כסף נשך אוכל נשך כל דבר אשר ישך ולמה נקרא שמו נשך מפני שהוא נושך שמצער את חברו ואוכל את בשרו ולמה חלקו הכתוב לייבור עליו בשני לאוין בדרך שאסור להלות כ"ף אסור ללות ברבית שנאמר לא תשיך לאחיך מפי השמועה למדו שזו אוהרה ללוה כלומר לא תנשך לאחיך וכן אסור להתעסק בין לוה ומלוה ברבי וכל מי שהיה ערב או סופר או ער ביניהן הרי זה עובר בלא תעשה שני לא תשימון עליו נשך זו אוהרה אף לעדים ולערב ולסופר הא למדת שהמלוה ברבית עובר על ששה לאוין לא תהיה לו כנושה את כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך אל תקח מ מאתו נשך ותרבית לא תשימון עליו נשך ולפני עור לא תתן מכשול והלוח

בהשגות א"א כמו שאמרו סתם הלוחה סתם הלוחה פ"ט יום ע"כ: וכן כתבו ז"ל ודע שזהו כשבא לידו בתורת משכון והרי זה כמלוה עתה על המשכון אבל מלוה סבא לגבות מהלוה והיו ללוה מטלטלי יות על מה שמסרתי מגבין לו מיד כל סבא בתורת גביה ואין כותבין זמן ללוה כמו שיתבאר מת הלוחה וכו' מסכה עם: מת הלוחה וכו' ממרא בגמ' עם: הערב מותר למשכנו וכו' ברית עם: וכן מי שיש לו שכר וכו' בלוחה בריתא עם: מה שהיה בידו משכנו של עני וכו' מסכה פרק השוכר את האומנין ובסקת הלכה בגמרא עם:

פרק רביעי

נשך ותרבי' אחד הוא כסף את כסף וכו' מסכה פרק אי זהו כסף ונתבארה בגמרא עם: בדרך שאסור לנותן להלות ברבית וכו' מסכת

ומבואר בבביתא: וכן אסור להתעסק בין לוה וכו' גם זה במסנה ומבואר בגמרא עם: הא למדת שהמלוה ברבי עובר על פסה לאוין לא תהיה לו כנושה מבואר לאו זה במסנה גבי רבית ופרק ראסון כתב רבנו כל הנטוה את העני וכו' עובר בלא תעשה שנאמר לא תהיה לו כנושה ונראה לי שלא זה כולל כל דבר שדרך הכושים לעשות והוא שאין מלוין ממנוס בחכם ולכ"מ מגיע זמן פרעון רובין מעותיהם וכונסין בחזקה ועל פניה הזזה תורה ונראה שלא חסרה הנביטה בלוח עשיר אלא בעני אבל הריבית כאמר בכל: והלוח עובר בשנים לא תשיך לאחיך ולפני עור לא תתן מכשול לא כזכר ברברי רבי ז"ל לאו לאחיך לא תשיך ולא בלוח ולא במלוה ובגירסת ספרינו לוח עובר משום לא תשיך ולאחיך ולפני עור לא תתן מכשול והן שלשה לאוין ורבי הרב ז"ל ל"ע: ערב ועדים וכו' לשון הגמרא עם: וכל מי שהיה קרסור זה פסוט עם: אע"פ שהמלוה והלוה וכו' זה כתבאר בסוגיא בראש

הפרק ויש מרקידין בהסך: אם

במה דברים אמורים בשהוסיפו עליו חמשתו וכו' סם כתבאר ואיתא בהלכות ויש מי שכתב סאם היה המטבע במשקל הראשון יוצא במקום אחר כמתחלה ויש לו למלוה דרך סם הרי זה נותנו לו וזה פשוט דלא גרע ממלוה את חברו על המטבע וכפסל כמו סיתבאר בסמוך וכן כתבו ר"מי והרשב"א ז"ל והוא הדין למלוה את חברו וכו' זה בהלכות ודין הכתובה שכתב רבנו כתבאר פירוש מהלכות חושות:

הורו מקצת הגאונים שהלוה סמחל וכו' יראה לי סאין הוראה זו כו' ער מועלת כתב הר"ב ז"ל בחיי ראשי הוראה ככו' היא סאם כן מלוי ברביית יעשו כן להתיר להם את הרבית ע"ל: ואני אומר גם כן רבותינו בעלי התוספות ז"ל כחלקו בזה ואין לי

הדין יעשה מה שעיניו רואות: ככסוי יתומים כו' ער סוף הפרק ב במכירת פרק אי זהו כסף:

פרק חמישי

הגוי

וגר תושב וכו' ומכר עשה להסך לבגוי ער זה הוא

דין תורה

כתב

הר"ב ז"ל אני לא מכחתי סמועה זו ואולי במה ס

סמכא בספרי טעה סכאמר סם

לככריתסך זן מכות עשה ופירוטו

מטוס דהוה ליה לאו הבא מכלל עשה שלא יסך לישראל ע"ל:

ואני

אומר גדולים אחרים סע בזה הסיגוהו אמנה ס

הדריכוהו אמנה סאמנה ראינו

היה דספרי סרבה הר"ב ז"ל להטעות בה וכן כתב רבינו משה ז"ל בספר המכות סלווסוף הברית

ולאחיק לא תסך זן מכות לא ת תעשה ופירוש כי כמו סהוהרנו בלאועל לא תחנס לומר שלא לתן להם מתנות חנס הוהרנו בעשה אף כסכלוה אותם שלא כלוה אותם חנס אלא ברבית וקורא אני בזה ס' אחת

והלוינו גוים רבים ואתה לא תלוה וסך

זהפירוש סלו קרוב בעיניו יתר:

אכרו חכמים סיהיה ישראל מלוה את הגוי כו' כמו סבארנו בע"ל

הטותפות הכל פרק אי זהו כסף והביאור פרק ססיופ"ח:

המפתהף

אלפס כמי סמך עלייהו ולא דייק לו ער כאלן לסון העיטור ע"כ:

בהגותל ענים והנה גס על סה חלוה עליו בזה וכתב ראיך כראה לו זאת

הראייה סלסם הפקיעו בית דין ממון הלוה מכני תקנת ססבים ע"כ:

במה דברים אמורים בשהוסיפו עליו ער חמישיתו כגון שהיה משקלו ארבעה ועשתי חמשה אבל אם הוסיפו לו יותר על חמישיתו מנכה לוכל התוספת אע"פ שלא הוולו הפירות והוא הדין למלוה וכן פ"ח ור"י ל"ס על המטבע ופחתו ממנו: המלוה את חברו על וס"ה משמס ע"כ: המטבע ונפסל אם יכול להוציא במדין אחרת ויש לו דרך לאותה מדינה נותן לו ממטבע שהלוה ואומר לו לך והוציא במקום פלוני ואם אין לו דרך לשם נותן לו ממטבע הוציא באותה וכן ס"ה שעת וכן בכתובה הורו כבסמוך: מקצת הגאונים שהלוה שמחל למלוה רבי' שלקח ממנו או שעתי' ליקח אע"פ שקנו מידו שמחל או נתן מתנה אינו מועיל כלום שכל רבית שבועלם מחילה היא אבל החורה לא מחילה ואסרה מחילה זו ולפיכך אין המחילה מועלת ברבית אפילו ברבית של דבריהם יראה לי שאין הוראה זו נכונה אלא מאחר שאמר המלוה להחזיר לו וידע הלוה שדבר זה אסור עשה ויש לו לישול ממנו אסרעה למחו' מוחל בדרך שמוחל הגול ובפ' אמרו חכמים שהגולנין ומלוה רביות שהחזירו אין מקבלין מהן מכלל שהמחילה מועלת: נכסי יתומים מותר ליתן אותם ר"ן מעו' סל כדקה לאדם נאמן שיש לו להלוותם ברבית נכסים טובים קרוב תמצא בתסו' יד': לשכר ורחוק להפסד ביצר אומה' לו תהיה נושא ונותן בהן אם יש שם ריוח תן להם חלקן מן הריוח ואם יש שם הפסד תפסיד אתה לברך שזה אבק רבית הוא וכל אבק רבית אינה אסורה אלא מרביתה ובנכסי יתומים לא גזרו:

והקנין ברבית לא מהני כדאית' פרק סנים אוחזים אלא מעתה מותר ללות סאה בסאה במקום סקנו מידו ורב יהודאי בעל ה' כתב והא' חל רבנן הקנין ברבית לא מהני אהתם כמכי מיהו מההוא רכת' התם לוח על ער סבסוף היינו סאה בסאה ורב אלפס כמי סמך עלייהו ולא דייק לו ער כאלן לסון העיטור ע"כ:

בהגותל ענים והנה גס על סה חלוה עליו בזה וכתב ראיך כראה לו זאת הראייה סלסם הפקיעו בית דין ממון הלוה מכני תקנת ססבים ע"כ:

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

במה דברים אמורים בשהוסיפו עליו חמשתו וכו' סם כתבאר ואיתא בהלכות ויש מי שכתב סאם היה המטבע במשקל הראשון יוצא במקום אחר כמתחלה ויש לו למלוה דרך סם הרי זה נותנו לו וזה פשוט דלא גרע ממלוה את חברו על המטבע וכפסל כמו סיתבאר בסמוך וכן כתבו ר"מי והרשב"א ז"ל והוא הדין למלוה את חברו וכו' זה בהלכות ודין הכתובה שכתב רבנו כתבאר פירוש מהלכות חושות:

הדין יעשה מה שעיניו רואות: ככסוי יתומים כו' ער סוף הפרק ב במכירת פרק אי זהו כסף:

פרק חמישי

הגוי

וגר תושב וכו' ומכר עשה להסך לבגוי ער זה הוא

דין תורה

כתב

הר"ב ז"ל אני לא מכחתי סמועה זו ואולי במה ס

סמכא בספרי טעה סכאמר סם

לככריתסך זן מכות עשה ופירוטו

מטוס דהוה ליה לאו הבא מכלל עשה שלא יסך לישראל ע"ל:

ואני

אומר גדולים אחרים סע בזה הסיגוהו אמנה ס

הדריכוהו אמנה סאמנה ראינו

היה דספרי סרבה הר"ב ז"ל להטעות בה וכן כתב רבינו משה ז"ל בספר המכות סלווסוף הברית

ולאחיק לא תסך זן מכות לא ת תעשה ופירוש כי כמו סהוהרנו בלאועל לא תחנס לומר שלא לתן להם מתנות חנס הוהרנו בעשה אף כסכלוה אותם שלא כלוה אותם חנס אלא ברבית וקורא אני בזה ס' אחת

והלוינו גוים רבים ואתה לא תלוה וסך

זהפירוש סלו קרוב בעיניו יתר:

אכרו חכמים סיהיה ישראל מלוה את הגוי כו' כמו סבארנו בע"ל

הטותפות הכל פרק אי זהו כסף והביאור פרק ססיופ"ח:

המפתהף

אלפס כמי סמך עלייהו ולא דייק לו ער כאלן לסון העיטור ע"כ:

בהגותל ענים והנה גס על סה חלוה עליו בזה וכתב ראיך כראה לו זאת

הראייה סלסם הפקיעו בית דין ממון הלוה מכני תקנת ססבים ע"כ:

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

וגר תושב לוי' מהן ומלוין אותן ברבית שנאמר לא תשיך לאחיק לאחיק אסור ולשאר העולם מותר ומצות עשה להשיך לגוי שנאמר לנכרי תשיך מפיו השמועה למדו שזו מצות עשה והוה דין תורה:

ר"בית קצוצ' אלא בכרי' חיו גזרו שמא ילמוד ממעשיו ברוב שיבתו עמו לפיכך מותר ללות מן הגוי ברבית שהי' הוא בורח מלפניו ואינו רגיל אצלו ותלמיד חכם שאינו רגיל בו ללמוד ממעשיו מותר להלות לגוי ברבית אפי' להרויח וכל אבק רבית עס הגוים מותרת לכל: ישראל

ישראל מלוה מעות מן הגוי וכו' בריתא סס: אפילו העמידו אצל הגוי עד שיטול ויתן ביד וכו' ומפורסם סס דאי אמר ליה גוי הכיחם על גבי קרקע והכסור וכו' ישראל סני וכטלם מסס דמותר כיון שלא באו מיד ישראל לישראל וכל סכך דאמר ליה הפטר וכו' איתא התם נסם כתבאר הטעם: גוי מלוה מעות מישראל וכו' בריתא סס: ואם העמידו אצל ישראל וכו' זה מחלוקת בין המפרשים ז"ל יש מי שכתב דלאוקמתא דרב פפא דלעיל כל זמן שלא נטל הישראל ונתן ביד מותר לפי שאין עליהם לגוי אפילו לחומרין וכן כראה מן הירושלמי אבל רבינו חננאל ורבינו אלפס ור"ם ז"ל כתבו סס פ

מגדל עוז
המשתתף עם חבריו כו' עד סוף הפרק במציעא פרק איזהו כסף: פרק ו'
משכון מגוי וכוננו לישראל ומקבל ממנו המעות תמכא בסימן ל' המוכר חובו לחברו בסימן לא ובסימן כח:
וכן פ"ח וגאוכי מערב וכן ר"ם ור"אבן וכן כתב ר"אבנה לחומרין דהא רב פפא לא קאמי אלא חרישא אבל סיפא אפילו כשא וכתן ביד אסור ומכאן פ"ח ט"ס עליהם לגוי מדבריהם לענין חומר וכן משמע מתוך דברי רב יהודה גאון ב"ה אבל רבינו תם ספק שאין עליהם לגוי ח"ו לחומר וזה דרב פפא קאמי ח"ו על הסיפא שאין אסור אלא בכסף הישראל וכתן ביד הישראל אחר ומורי רבינו מליך ז"ל כתב התם בחדושי וז"ל אבל בכל התורה כולה יש עליהם מכהא כו' להביא ראיה הת' דלמסקנ' לא אכריז כלל לחומרין לא מריכא דהא להאי ליטכא לא אסכחן לאסור בסיפא כיון דיש עליהם לגוי בכל התורה בין חנן לדידון בין היכהו לדירן והכ"מ לחידך כנויה רכשא וכתן ביד דלא אכריז מדרבנן לחומרין בלא כסף וכתן ביד כלל עכ"ל אמנם ר"ח הטא ראייה לדברי ר"ח מהא דתניא ישראל החומר לגוי הא לך סכך וכו' הלוה מעותי ברבית מותר אבל אסור לעשות כן מפני מרהיט העין ועוד תניא בירושלמי ובתוספת מעות של ישראל המוסקדין ביד גוי מותר להלוותן ברבית כו' זה הכלל כל שבאחרית ישראל אסור באחריות גוי מותר ישראל שבעה אפטרופא לגוי ח"ו כמטרו מותר ללוות ממנו ברבית וגוי שבעה אפטרופא לישראל ח"ו כמטרו אסור ללוות ממנו ברבית ע"כ:

ישראל שלוה מעות מן הגוי וברית ובקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך בדרך שאתה מעלה לגוי הרי זה רבית קצוצה אפילו העמידו אצל הגוי עד שיטול הגוי מעותיו ויחזור ויתנם ביד ישראל האחר גוי שלוה וכתן ביד ע"כ: אמר רב פפא סכסא מעות מישור ברבית ובקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך בדרך שאתה מעלה לישראל הרי זה מותר ואם העמידו אצל ישראל אפ"י שנתן הגוי המעות בידו והואיל ומדעת ישראל נתן הרי זה רבית קצוצה אסור לישראל להלוות מעותיו ביד גוי כדי להלוות ברבית לישראל וגוי שהלוה את ישראל אסור לישראל אחר להלוות ערב שביריניה שתובע הערב תחלה נמצא הערב תובע את ישראל ברבית שהערב חייב בה לגוי לפי אם קבל עליו הגוי שלא יתבע את הערב תחלה הרי זה מותר ישראל שלוה מעות מן הגוי ברבי וקפן עליו במלוה ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן והרבית ואם משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה הקרן ולא הרבית אבל גוי שלוה מישראל ברבית וקפן עליו את הרבית במלוה אף על פי שזקפן עליו אחר שנתגייר גובה את הקרן ואת הרבי שלא יאמר בשביל מעותיו נתגייר זה גובה הישר ממנו אחר שנתגייר כל מעות

הרבית שנתחייב בהן כשהיה גוי מצוה להקדים הלוואת ישראל כהנס להלוואת גוי ברבית אסור לאדם שיתן מעותיו קרוב לשכר ורחוק להפסד שזה אבק רבית הוא והעושה כן נקרא רשע ואם נתן חולקין בשכר ובהפסד כדן העסק והנותן מעותיו קרוב להפסד ורחוק לשכר הרי זה נקרא חסיד: אין מושיבין חנוני למחצית שכר ולא יתן מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר ולא ביצים להשיב תחת התרנגולין שלו למחצית שכר אלא אם כן נתן לו שכר עמלו ומוזוני או יהיה ריוח המתעסק יתר על הפסדו כמו שבארנו לענין השותפות: המשתתף עם חברו במעו או בקרקע או הנותן לו עסק לא יצטרף השכר עם הקרן שמא לא יהיה שם שכר ונמצא באין לידי רבית וכן לא יתן לו מעות בתורת עסק או שותפות וכתוב אוחן מלוה שמא ימות ונמצא השטר ביד היתר שגובה בו את הרבית אסור להקדים הרבית או לאח' איתו כיצד נתן עניני ללוות ממנו והיה משלח לו סבלונות בשביל שילוהו זו היא רבית מוקדמת לזה במגוהיה משלח לו סבלונות בשביל מעותיו שהיו בטלין אצלו זו היא רבית מאוחרת ואם עבר ועשה כן הרי זה אבק רבית מי שלוה מחברו ולא היה רגיל מקודם להקדים לו שלום אסור להקדים לו שלום ואין צריך לומר שיקלוסו בדברים או ישכים לפתחו שנאמר נשך כל דבר אפילו דברים אסורי וכן אסור לו ללמד את המלוה מקרא או משנה או תלמוד כל זמן שמעותיו בידו אם לא היה רגיל בזה מקודם שנאמר נשך כל דבר המלוה את חברו לא יאמר לו דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני שכתבו ותאכילו ותשקרו כראוי וכן כל כיוצא בזה יש

פסק הלכה בגמרא כן וכרבי יוסי וכתב הרשב"א ז"ל דאפילו לא זקפן כלל הרי זה גובה את הרבית שנתחייב בהן קודם שנתגייר ויש אומרים דרוקא זקפן אחר שנתגייר אבל לא זקפן כלל לא וכן כראה דעת רבינו: מצוה להקדים הלוואת ישראל בחכס וכו' מבואר סס בריתא ומימרא: אסור לאדם שותף מעותיו וכו' בריתא סס: והנותן מעותיו וכו' באותה בריתא סס: אין מושיבין חנוני למחצית שכר וכו' מסנה סס ופרקי ח' מהלכות פלוות וסותפין כתבארו פטרי דין זה: המשתתף עם חברו במעות וכו' סס לית הלכתא כמטרי מחזכאי דזקפי דוחא אקרא וכתב ליה בסטרא פי היו התגרין קניין שרקמטיא למחצית שכר והיו סמין כמה יעלה מחצית שכר והיו כותבין הכל עם הקרן ואומרים פלוני חייב לפלוני כך וכך לזמן פלוני: וכן לא יתן לו מעות וכו' גס זה כמטו ומסס כלמר: אסור להקדים רבית או לחזר אותה מסנה סס דברי רשב"א כלפוננו ומדברי ר"ם ז"ל דרוקא במזכיר לאחר פרעון בשביל מעותיו שהיו בטלות אצלו אבל בכותן קתם לאחר פרעון אין חוששין בו: מי שלוה מחברו ולא היה רגיל וכו' בריתא סס: וכן אסור לו ללמד וכו' המלוה את חברו לא יאמר לו וכו' במטנה סס ומה שכתב כלומר שתאכילו הוא פי הרב ז"ל: יש

מגדל עוז
המשתתף עם חבריו כו' עד סוף הפרק במציעא פרק איזהו כסף: פרק ו'
משכון מגוי וכוננו לישראל ומקבל ממנו המעות תמכא בסימן ל' המוכר חובו לחברו בסימן לא ובסימן כח:
וכן פ"ח וגאוכי מערב וכן ר"ם ור"אבן וכן כתב ר"אבנה לחומרין דהא רב פפא לא קאמי אלא חרישא אבל סיפא אפילו כשא וכתן ביד אסור ומכאן פ"ח ט"ס עליהם לגוי מדבריהם לענין חומר וכן משמע מתוך דברי רב יהודה גאון ב"ה אבל רבינו תם ספק שאין עליהם לגוי ח"ו לחומר וזה דרב פפא קאמי ח"ו על הסיפא שאין אסור אלא בכסף הישראל וכתן ביד הישראל אחר ומורי רבינו מליך ז"ל כתב התם בחדושי וז"ל אבל בכל התורה כולה יש עליהם מכהא כו' להביא ראיה הת' דלמסקנ' לא אכריז כלל לחומרין לא מריכא דהא להאי ליטכא לא אסכחן לאסור בסיפא כיון דיש עליהם לגוי בכל התורה בין חנן לדידון בין היכהו לדירן והכ"מ לחידך כנויה רכשא וכתן ביד דלא אכריז מדרבנן לחומרין בלא כסף וכתן ביד כלל עכ"ל אמנם ר"ח הטא ראייה לדברי ר"ח מהא דתניא ישראל החומר לגוי הא לך סכך וכו' הלוה מעותי ברבית מותר אבל אסור לעשות כן מפני מרהיט העין ועוד תניא בירושלמי ובתוספת מעות של ישראל המוסקדין ביד גוי מותר להלוותן ברבית כו' זה הכלל כל שבאחרית ישראל אסור באחריות גוי מותר ישראל שבעה אפטרופא לגוי ח"ו כמטרו מותר ללוות ממנו ברבית וגוי שבעה אפטרופא לישראל ח"ו כמטרו אסור ללוות ממנו ברבית ע"כ:

הרבית שנתחייב בהן כשהיה גוי מצוה להקדים הלוואת ישראל כהנס להלוואת גוי ברבית אסור לאדם שיתן מעותיו קרוב לשכר ורחוק להפסד שזה אבק רבית הוא והעושה כן נקרא רשע ואם נתן חולקין בשכר ובהפסד כדן העסק והנותן מעותיו קרוב להפסד ורחוק לשכר הרי זה נקרא חסיד: אין מושיבין חנוני למחצית שכר ולא יתן מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר ולא ביצים להשיב תחת התרנגולין שלו למחצית שכר אלא אם כן נתן לו שכר עמלו ומוזוני או יהיה ריוח המתעסק יתר על הפסדו כמו שבארנו לענין השותפות: המשתתף עם חברו במעו או בקרקע או הנותן לו עסק לא יצטרף השכר עם הקרן שמא לא יהיה שם שכר ונמצא באין לידי רבית וכן לא יתן לו מעות בתורת עסק או שותפות וכתוב אוחן מלוה שמא ימות ונמצא השטר ביד היתר שגובה בו את הרבית אסור להקדים הרבית או לאח' איתו כיצד נתן עניני ללוות ממנו והיה משלח לו סבלונות בשביל שילוהו זו היא רבית מוקדמת לזה במגוהיה משלח לו סבלונות בשביל מעותיו שהיו בטלין אצלו זו היא רבית מאוחרת ואם עבר ועשה כן הרי זה אבק רבית מי שלוה מחברו ולא היה רגיל מקודם להקדים לו שלום אסור להקדים לו שלום ואין צריך לומר שיקלוסו בדברים או ישכים לפתחו שנאמר נשך כל דבר אפילו דברים אסורי וכן אסור לו ללמד את המלוה מקרא או משנה או תלמוד כל זמן שמעותיו בידו אם לא היה רגיל בזה מקודם שנאמר נשך כל דבר המלוה את חברו לא יאמר לו דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני שכתבו ותאכילו ותשקרו כראוי וכן כל כיוצא בזה יש

פסק הלכה בגמרא כן וכרבי יוסי וכתב הרשב"א ז"ל דאפילו לא זקפן כלל הרי זה גובה את הרבית שנתחייב בהן קודם שנתגייר ויש אומרים דרוקא זקפן אחר שנתגייר אבל לא זקפן כלל לא וכן כראה דעת רבינו: מצוה להקדים הלוואת ישראל בחכס וכו' מבואר סס בריתא ומימרא: אסור לאדם שותף מעותיו וכו' בריתא סס: והנותן מעותיו וכו' באותה בריתא סס: אין מושיבין חנוני למחצית שכר וכו' מסנה סס ופרקי ח' מהלכות פלוות וסותפין כתבארו פטרי דין זה: המשתתף עם חברו במעות וכו' סס לית הלכתא כמטרי מחזכאי דזקפי דוחא אקרא וכתב ליה בסטרא פי היו התגרין קניין שרקמטיא למחצית שכר והיו סמין כמה יעלה מחצית שכר והיו כותבין הכל עם הקרן ואומרים פלוני חייב לפלוני כך וכך לזמן פלוני: וכן לא יתן לו מעות וכו' גס זה כמטו ומסס כלמר: אסור להקדים רבית או לחזר אותה מסנה סס דברי רשב"א כלפוננו ומדברי ר"ם ז"ל דרוקא במזכיר לאחר פרעון בשביל מעותיו שהיו בטלות אצלו אבל בכותן קתם לאחר פרעון אין חוששין בו: מי שלוה מחברו ולא היה רגיל וכו' בריתא סס: וכן אסור לו ללמד וכו' המלוה את חברו לא יאמר לו וכו' במטנה סס ומה שכתב כלומר שתאכילו הוא פי הרב ז"ל: יש

ישראל שלוה מעות מן הגוי וברית ובקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך בדרך שאתה מעלה לגוי הרי זה רבית קצוצה אפילו העמידו אצל הגוי עד שיטול הגוי מעותיו ויחזור ויתנם ביד ישראל האחר גוי שלוה וכתן ביד ע"כ: אמר רב פפא סכסא מעות מישור ברבית ובקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני מעלה לך בדרך שאתה מעלה לישראל הרי זה מותר ואם העמידו אצל ישראל אפ"י שנתן הגוי המעות בידו והואיל ומדעת ישראל נתן הרי זה רבית קצוצה אסור לישראל להלוות מעותיו ביד גוי כדי להלוות ברבית לישראל וגוי שהלוה את ישראל אסור לישראל אחר להלוות ערב שביריניה שתובע הערב תחלה נמצא הערב תובע את ישראל ברבית שהערב חייב בה לגוי לפי אם קבל עליו הגוי שלא יתבע את הערב תחלה הרי זה מותר ישראל שלוה מעות מן הגוי ברבי וקפן עליו במלוה ונתגייר אם עד שלא נתגייר זקפן עליו במלוה גובה את הקרן והרבית ואם משנתגייר זקפן עליו במלוה גובה הקרן ולא הרבית אבל גוי שלוה מישראל ברבית וקפן עליו את הרבית במלוה אף על פי שזקפן עליו אחר שנתגייר גובה את הקרן ואת הרבי שלא יאמר בשביל מעותיו נתגייר זה גובה הישר ממנו אחר שנתגייר כל מעות

הרבית שנתחייב בהן כשהיה גוי מצוה להקדים הלוואת ישראל כהנס להלוואת גוי ברבית אסור לאדם שיתן מעותיו קרוב לשכר ורחוק להפסד שזה אבק רבית הוא והעושה כן נקרא רשע ואם נתן חולקין בשכר ובהפסד כדן העסק והנותן מעותיו קרוב להפסד ורחוק לשכר הרי זה נקרא חסיד: אין מושיבין חנוני למחצית שכר ולא יתן מעות ליקח בהן פירות למחצית שכר ולא ביצים להשיב תחת התרנגולין שלו למחצית שכר אלא אם כן נתן לו שכר עמלו ומוזוני או יהיה ריוח המתעסק יתר על הפסדו כמו שבארנו לענין השותפות: המשתתף עם חברו במעו או בקרקע או הנותן לו עסק לא יצטרף השכר עם הקרן שמא לא יהיה שם שכר ונמצא באין לידי רבית וכן לא יתן לו מעות בתורת עסק או שותפות וכתוב אוחן מלוה שמא ימות ונמצא השטר ביד היתר שגובה בו את הרבית אסור להקדים הרבית או לאח' איתו כיצד נתן עניני ללוות ממנו והיה משלח לו סבלונות בשביל שילוהו זו היא רבית מוקדמת לזה במגוהיה משלח לו סבלונות בשביל מעותיו שהיו בטלין אצלו זו היא רבית מאוחרת ואם עבר ועשה כן הרי זה אבק רבית מי שלוה מחברו ולא היה רגיל מקודם להקדים לו שלום אסור להקדים לו שלום ואין צריך לומר שיקלוסו בדברים או ישכים לפתחו שנאמר נשך כל דבר אפילו דברים אסורי וכן אסור לו ללמד את המלוה מקרא או משנה או תלמוד כל זמן שמעותיו בידו אם לא היה רגיל בזה מקודם שנאמר נשך כל דבר המלוה את חברו לא יאמר לו דע אם בא איש פלוני ממקום פלוני שכתבו ותאכילו ותשקרו כראוי וכן כל כיוצא בזה יש

פסק הלכה בגמרא כן וכרבי יוסי וכתב הרשב"א ז"ל דאפילו לא זקפן כלל הרי זה גובה את הרבית שנתחייב בהן קודם שנתגייר ויש אומרים דרוקא זקפן אחר שנתגייר אבל לא זקפן כלל לא וכן כראה דעת רבינו: מצוה להקדים הלוואת ישראל בחכס וכו' מבואר סס בריתא ומימרא: אסור לאדם שותף מעותיו וכו' בריתא סס: והנותן מעותיו וכו' באותה בריתא סס: אין מושיבין חנוני למחצית שכר וכו' מסנה סס ופרקי ח' מהלכות פלוות וסותפין כתבארו פטרי דין זה: המשתתף עם חברו במעות וכו' סס לית הלכתא כמטרי מחזכאי דזקפי דוחא אקרא וכתב ליה בסטרא פי היו התגרין קניין שרקמטיא למחצית שכר והיו סמין כמה יעלה מחצית שכר והיו כותבין הכל עם הקרן ואומרים פלוני חייב לפלוני כך וכך לזמן פלוני: וכן לא יתן לו מעות וכו' גס זה כמטו ומסס כלמר: אסור להקדים רבית או לחזר אותה מסנה סס דברי רשב"א כלפוננו ומדברי ר"ם ז"ל דרוקא במזכיר לאחר פרעון בשביל מעותיו שהיו בטלות אצלו אבל בכותן קתם לאחר פרעון אין חוששין בו: מי שלוה מחברו ולא היה רגיל וכו' בריתא סס: וכן אסור לו ללמד וכו' המלוה את חברו לא יאמר לו וכו' במטנה סס ומה שכתב כלומר שתאכילו הוא פי הרב ז"ל: יש

יש דברים וכו' תוספת וירושלמי בהלכו ופי' דוקא שלא באחריות המוכר ואם כאלם החוב שלא מחמת המוכר כאלם ללוקח אבל אם קבל עליו המוכר אחריות בין מכל החוב בין ממה שמכרו הרי זה אסור לפי שהוא קרוב לסכר ורחוק להפסד וכן כתב הרמב"ן ז"ל בתשובה בראיות ברורות:

ומותר לאדם ליתן לחברו דין וכו' מימרה עם וכתב הרמב"ן ז"ל שאפילו פיים אותו הלוה מותר כל זמן שאינו משלם לו מסלו אבל שיאמ' הלוה כל הכותף לפלו' אינו מפסיד כלומר שהוא יטלם הרי זה אסור ולזה הסכים הרמב"ם ז"ל: וכן אומר לחברו ליתן וכו' גם זה מבוחר עם ויש מי שכתב ואסור למקבל הדינר לתת ממנו למלוה שלא יבואו להערים:

מגלעו

פרק ששי

המלוה

אם חבירו כלע עד ו ואינו מוציא כדאיחא בירו כל' אי זהו בסך:

יש דברים שהן כמו רבית ומותרין ביצד לוקח אדם שטרותיו של חברו בפחות ואינו חושש ומותר לאדם ליתן לחברו דינר כדי שילוה לפלוני מאה דינרין שלא אסרה תורה אלא רבית הבאה מן הלוה למלוה וכן אומר אדם לחברו הא לך דינר והוא מורד לפלוני ש שילוני שלא נתן אלא שבר אמירה יש דברים שהן מותרין ואסור לעשותן מפני הערמת רבית כיצד אמר לו הלוני מנה אמר לו מנה אין לי חשין יש לי במנה ונתן לו חטים במנה וחזר ולקחן ממנו בתשע' הרי זה מותר אבל אסרוהו מפני הערמת רבית שהרי נתן לו תשע' ולקח מנה ואם עבר ועשה כזה הרי הוא מוציא ממנו מאה דינרין שאפילו אבק רבית אין כאן וכן מי שהיתה שדה ממושכנת בידו לא יחזור וישכור אותה לבעל השדה מפני הערמת רבית שהרי זה עומד בשדהו כשהיה ונותן לוה שכר בכל חדש בשביל מעותיו שהלנתו: אסור להשכיר הדינרין שאין זה דומה לרב חמא הוה מוגר זוזי בפסטי לומר למשכיר את הכלי שהכלי חוזר בעצמו וזה מוציא אלו ומביא דינרין אחרות ונמצא זה אבק רבית: מלך שיהו דינו שכל מי שיתן המס הקצוב על כל איש ואיש על ידי זה שלא נתן ישמע עבד בו ונתן על ידו דינר אף על פי שמשמע עבד בו יתר מדינר הרי זה מותר וכן כל כיוצא בזה:

יש דברים שהן כמו רבית ומותרין ביצד לוקח אדם שטרותיו של חברו בפחות ואינו חושש ומותר לאדם ליתן לחברו דינר כדי שילוה לפלוני מאה דינרין שלא אסרה תורה אלא רבית הבאה מן הלוה למלוה וכן אומר אדם לחברו הא לך דינר והוא מורד לפלוני ש שילוני שלא נתן אלא שבר אמירה יש דברים שהן מותרין ואסור לעשותן מפני הערמת רבית כיצד אמר לו הלוני מנה אמר לו מנה אין לי חשין יש לי במנה ונתן לו חטים במנה וחזר ולקחן ממנו בתשע' הרי זה מותר אבל אסרוהו מפני הערמת רבית שהרי נתן לו תשע' ולקח מנה ואם עבר ועשה כזה הרי הוא מוציא ממנו מאה דינרין שאפילו אבק רבית אין כאן וכן מי שהיתה שדה ממושכנת בידו לא יחזור וישכור אותה לבעל השדה מפני הערמת רבית שהרי זה עומד בשדהו כשהיה ונותן לוה שכר בכל חדש בשביל מעותיו שהלנתו: אסור להשכיר הדינרין שאין זה דומה לרב חמא הוה מוגר זוזי בפסטי לומר למשכיר את הכלי שהכלי חוזר בעצמו וזה מוציא אלו ומביא דינרין אחרות ונמצא זה אבק רבית: מלך שיהו דינו שכל מי שיתן המס הקצוב על כל איש ואיש על ידי זה שלא נתן ישמע עבד בו ונתן על ידו דינר אף על פי שמשמע עבד בו יתר מדינר הרי זה מותר וכן כל כיוצא בזה:

סאינתם סהמעות חזרין בעצמן לכך מותר ע"כ:

פרק ששי

המלוה

את חברו סלע בחמשה דינרים או סאתים חטים בשלושה או סלע בסלע וסאה או שלשה סאין בשלושה סאין ודינר כללו של דבר כל הלואה בתוספת כל שהוא הרי זו רבית ויצאה בדינין וכן המלוה את חברו והתנה עמו שידור בחצרו חנם עד שיחזיר לו הלוואתו או ששכר ממנו בפחות וקצב הדבר שפוחת לו מן השכר עד שיחזיר לו הלוואתו או שמשכן בירו מקום שפירותיו מצויין בעת ההלואה כגון שמשכן חצרו על מנת שידור בו בחנם הרי זו רבית של תורה ויצאה בדינין וכן המוכר שדה או חצר באסמכתא הואיל ולא קנתה הנוקף הרי כל הפירות שאכל רבית ומחזיר אותן והוא הדין לכל מי שלא קנתה קנין גמור מתחלה שהוא מחזיר את הפירות מפני שאם אכל את הפירות הרי זו רבית של תורה וכל דבר שהוא אסור משום רבית חזין מאלו הרי הוא אסור מדבריהם

אם חבירו כלע עד ו ואינו מוציא כדאיחא בירו כל' אי זהו בסך: רב חמא הוה מוגר זוזי בפסטי לומר למשכיר את הכלי שהכלי חוזר בעצמו וזה מוציא אלו ומביא דינרין אחרות ונמצא זה אבק רבית: מלך שיהו דינו שכל מי שיתן המס הקצוב על כל איש ואיש על ידי זה שלא נתן ישמע עבד בו ונתן על ידו דינר אף על פי שמשמע עבד בו יתר מדינר הרי זה מותר וכן כל כיוצא בזה:

אסור להסכיר את הדיכור וכו' עם רב חמא הוה מוגר זוזי וכו' ומדברי רבנו ז"ל כרא' שאם לא הסכירם סוסיאם הלוה אלא טעמיהו בעין סמות' סהרי הן ככלי וכן טעמיהו בתוספתא מטכיר אדם מעות לסולחני להתנאל' בהן ולהתעטר בהם ולהתלמד בהם וכן כתבו ז"ל בגמרא הנמרה המדוקדקת כך היא מורה: מלך שהיו דינו סכלמי פיתן המס וכו' עם בסוף הפר' הנידיהבי זוזי אכרגא דאכופי ו ומשתעבדי בהו טפי ופיר' רבנו ז"ל לענין רבית ודבר הלמד מעניניו הוא:

פרק ששי

המלוה

את חבירו סלע בחמס דינרין וכו' זה פשוט במשנה עם: וכן המלוה את חברו והתנה עמו וכו' מש"ס ומבואר בהלכות שכל שהתנה בשע' הלואה הוא רבית קצובה וכתבו הרמב"ן והרמב"ם ז"ל דדוקא בחצר שהיא עשויה לשכר אבל בחצר שהיא עשויה לשכר סהר בה שלא מדעת בעלים אין כריך להעלות להם שכר כמו שכתבאר פ' ט"ו מהלכו גמלה כאן אינו רבית קצובה ואין מוציא ממנו וסוגית הגמל מוכחת כן: או שמשכן בירו וכו' דעת הרב ז"ל לחלק בין סדה וכו'ם לחצר וכמו שכתבאר לפסיו ומה שכתב כאן הוא דעת הרב אלפסי ז"ל ודאי משכנת בלא נכיתא בחצר הוא רבית קצובה וכן כתבו מן הגאונים ז"ל ולמטה אכתוב דעת המפרשים בקוצר: וכן המוכר סדה חו חצר באסמכתא וכו' גם זה דעת האלפסי ז"ל ורוב הפוסקים ז"ל: והוא הדין לכל מי שלא קנה וכו' זה יתבאר לפנינו בבא המתחלת אמר לו המוכר לסבתויא סאר המעות וכו': המלוה את חבירו וכו' מעשה עם: ולא ידור בחצרו וכו' גם זה מימרה עם: לא העלה לו וכו' מבואר בהלכות ופי' אם חצר זו איכה עשויה לשכר הוא אבק רבית אפילו דר בה שלא מדעת בעלים אבל בחצר העשויה לשכר אם דר בה מדעת בעל החצר הוא אבק רבית אבל אם דר בה שלא מדעת בעלים הוא אבק רבית וכו' וכתב הרמב"ן והרמב"ם ז"ל:

מגדל עז

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

לפיכך אם עדין לא החזיר חובו כו' עד איכה יוצאה בדיוניך כתב הר"ב ז"ל אין כאן מקום לסודא דדיוני ואולי רצה לומר מנכה לו כמנהג ככית המקום ולא כהיר שאלם לא הורידו הוא לדידה אין כאן סלקו דהא ליכא תפיסה ולא עוד אלא סיכול לתבוע בדין כל סכר החצר כדן

כל הרר בחצר חבירו בכת' שהוא מעלה לו סכר הרגלו לו ואם לא תבעו ופרעו לו את חובו מסלם סכר כתן לו רבית מאוחר ופניה באיכו וזה דרך חמת עכ"ל:

ואני חומר האמת יורה דרכו אבל עיקר הלכה זו פריק הגזול עדים במרח מתכו' הגזול פרה והזקקה כו' במעשה רב יוסף בר חמא דהוה תקיף בעברי דחוכמי דהוה מסיק בהו זוזי ועבד בהועבדתא כו' והדר ביה דאל רבא בריה דכיון דמסיק בהו זוזי מוחזי כרבית ואלא הררי בוי ומייתי עליה נמי הרר בחז' חבירו כו' והדר ביה ומייתי לה נמי במציעא פריק

חזיהו כטף ואית ביה תרי ליטמי ובהו אין חני רואה בוכיה מחלוף כלל כי הוא תלמוד ערוך לא בחלקו אלא במה שאמר לפי' כו' שהם דברי סברא שקיבל ואין ספק במה שאמר כמו שיראו הרביינין ודאי וברור שאיכו סודא דדיוני סהרי לא החזיר במה אלא רצה לומר כפי מה שפירא בעיניה עד שיכחו סניה בשלום ובלא חטא דלא ליחזי כרביתא כרא"ל רבא לאבוב וגם בחצר כן ואם ר"ב ראה לו לחלוק בזאת הסברא יחלוק הן מסברתו הן בקבלתו מפי רבותיו והואיל ואין הרברים תלויים בראיות אין לי להכריע ביניהם כמו סכתבתי הטעם כמה פעמים והקדמתי בסדר זה החבור וכלל גדול אצלי בזה כיוצא בו אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות: הורו רבותי שהמלוה את חבירו וכו' עד סכאמר לא תתן לו בגסך כתב הר"ב ז"ל אין רשאי לא יפה הורו שאם הגיע זמן הפירעון ואירוח מתן מעות דמיא וקדושין יוכיחו עכ"ל: ואני חו' ככר כתבתי כמה פעמי' כי כל מחלק' התלוי בסברא ואין לו טורט בגמ' אין עסק בו לר"מ ז"ל במשכ' תור' ושמו מוכיח עליו ואני כן כהגתי בזה החבור ודיו' לר"מ ז"ל שרבתי יודו לו והרובה לחלוק יחלוק: המלוה את חבירו על השרה ואמר לו עד מפני שהיא רבית של תורה כתב הר"ב ז"ל אין הרעת מקבלת סיהא זה אמר רבנחמן הרר ארעא והררי פי' דיכא קאמר דהוה לא ייב ליה מידי ורבה בר רב הונא הוה סברא ליה אף על גב דמריה דרר' חיי תפיס להו כחוב' רבית דמי' ולא משק' מי' ורביכא דחסיב ואפיק להו לאו משום רבית אלא משום גזלה אבל אי מחל להו והדר תבעינהו תולא הררי רבית מאוחרת היא ותו לא קשיא מידי רביכא אררביכא עכ"ל:

ואני חומר עיקר זאת ההלכה פ' אימהו כטף וכבר כתבתי שאני לא באתי לסתור בזה החבור אלא לבנות והנה עיניך רואות כמה משמרות ודחקים הזכרך להסמר ולדחוק עצמו ויותר להחליף פירקין דכטף ורבית בפירקין גזלה ולפסק ר"מ ז"ל ורבתיכו וחביריכו אין צריך דוחק כלל לא תלמוד ערוך גמ' מתכו' דהלוהו על שריה כו' דאקשי' לי רבא לרבנחמן מרתניא אס' אי אתה מביא לי מכאן ועד ג' שנים הררי הוא שלייהרי הוא טלו אמר ליה אכי אמר אסמכתא קניא ומכיומי אמר אסמכתא לא קניא ואקשי' ולמכיומי קשיא מתכו' ופריקין איבעית חומר מתכו' רבי יוסי היא דאמר אסמכתא קניא ואיבעית חומר דאמר ליה מעכשיו עכ' וקיימא לן בכוליה תלמודא דאסמכתא לא קניא הלכה רווחת וכליפכא בתרא דהוה איבעית חומר ומיכה תירוץ לשמעתיך דהכ' ואיכה צריכה לפנים אלא הלכה כרבנחמן דק"ל הלכה כרבנחמן בריבי ועוד דהא תלמודא מכיקשי ליה מדרבנחמן דאמ' מוריכא רחי' סמיט' ואכיל דלא מפיקי' מיכי פריק ליה התם זביכי הכ' הלוהו והכי סלק' מסקכא דשמעתיך ועוד דאש' במכר משכחת לה לעילא מיהא שמעתיך גמ' מתכו' דמכר לו את השרה כו'

דגרסינן תני רב ספרא ברבי רבי חייה פעמים טעניהם מותרין כו' עד מכר לו בית מכר לו טרה ואמר לו כשיהיו לי מעות החזירם לי' אסור לכשיהיו לך מעות אחזירם לך מותר עכ' ובעי' לאוקמא דלא כרבי יהודה ומסיק מאי סכא רישא ומאי סכא סיפא ומיהררי' אמ' רבא סיפא דאמר ליה מרעתי וזהו כלסוף ר"מ ז"ל בלא דוחק כלל בדין הזה שהעתיקתי ובגמרא הכמוך לו שאני מעתיק לפניך בסך ואם הרעות חלוקות כולם דברי אלהים חיים הם: אבל אם אמר לו המוכר כו' עד הררי כל הפירות ללוקח פריק אימהו כטף והיא שיעדתי בכמוך לכתוב: המוכר בית או טרה כו' עד שיחזיר לו מעותיו פ' בתרא דערבין מייחזי לה ועיקר פריק אימהו כטף כמו סכתבתי למעלה בכמוך לטון הבריתא:

אם עדיין לא החזיר לו חובו וכו' אלא כמו שיראו הרביינין דעת ההלכות כן שאין מסלקין אותו בלא מעות אבל לא בארו אם מכיין לו כלום ולפון ההלכות לא מחייבינן ליה לכיווי ליה פיעור אגר בתיקה עכ' אבל דעת רבנו כך הוא בכל אבן ריבית לככות כמו שיראו הרביינין וחלקו עליו ז"ל ואמרו שאין מכיין לו כלום וכפ' פ"ט ז"ל ולמטה פריק טביעי' י יתבאר ובהטגות כתבין

לפיכך אם עדין לא החזיר לו חובו וכו' אלא כמו שיראו הרביינין דעת ההלכות כן שאין מסלקין אותו בלא מעות אבל לא בארו אם מכיין לו כלום ולפון ההלכות לא מחייבינן ליה לכיווי ליה פיעור אגר בתיקה עכ' אבל דעת רבנו כך הוא בכל אבן ריבית לככות כמו שיראו הרביינין וחלקו עליו ז"ל ואמרו שאין מכיין לו כלום וכפ' פ"ט ז"ל ולמטה פריק טביעי' י יתבאר ובהטגות כתבין

אבל

אם עדיין לא החזיר לו חובו וכו' אלא כמו שיראו הרביינין דעת ההלכות כן שאין מסלקין אותו בלא מעות אבל לא בארו אם מכיין לו כלום ולפון ההלכות לא מחייבינן ליה לכיווי ליה פיעור אגר בתיקה עכ' אבל דעת רבנו כך הוא בכל אבן ריבית לככות כמו שיראו הרביינין וחלקו עליו ז"ל ואמרו שאין מכיין לו כלום וכפ' פ"ט ז"ל ולמטה פריק טביעי' י יתבאר ובהטגות כתבין

פרעו ולא תבע לו יכול לתבוע בדין לעולם ואינו כריבית מאוחרת דלא גרע מאם לא הלוהו כמו סכתבתי למעלה ואם רר בה מרעת בעלים הו' שהניחו לו הסכר מחמת ההוצאה לכסידעו הררי זה אבן ריבית כיון שלא התנו בטען הלוהא כריחיתא בהלכות ואם הוא חזר סניה עשויה לסכר בכל גומא הוא אבן ריבית וכבר סכתבתי מה סכתלקו על רבנו בדין אבן ריבית ודברי הר"א ז"ל לא כתבונו: אצלי וכתבו הר"מ ז"ל והר"ב ז"ל דחצר סניה עשויה לסכר שאמרו הלוהו ודר בה חייב להעלות לו סכר אמ' בסדר עכסין בה אבל אם כבדו ד' אינו צריך להעלות סכר ואפילו בא לזאת די' שמים דלאו מידי סקיל מניה ולאו מידיה חכריה ואפילו רר בה שלא מרעת הבעלים שלא אמרו צריך להעלות לא מפני סכרה כריבית ולא אבן ריבית ומלסוף רבנו כראה סהוא חלוק בזה: הורו רבותי שהמלוה ית חבירו וכו' אין בזה ראייה מן התלמוד אלא שדקדקו כן מן הכתוב שאמר לא תתן כראה מהלוא הוא בטל' כתיבה אבל חלקו עליהם האחרונים ז"ל ואמרו סכל סהרויכו לו זמן בבטיל מה סכתן לו הררי זה ריבית קצובה וזה דעת הר"מ ז"ל והר"ב ז"ל וכן כתוב בהטגות אבל לא הביאו ראייה כלל לרבריהם והררי דין זה סברות חלוקות למפרסם ז"ל: המלוה את חברו על השרה וכו' דין האסמכתא שהי' בלא מעכשיו בדקא מפורט טס גבי מתניתין דהלוהו על טרה ומה סכת' טלא קנה והוא אסמכתא שהיא ריבית קצובה כך הוא דעת ההלכות ורובי המפרשים ז"ל מההיא רביכא דחסיב ואפיק פידי גבי ההוא עוברא דאת וכולא אחי ובהטגות כתוב כאן א"א ואין הרעת מקבלת סיהא זה ריבית קצובה אלא כי אמר רבנחמן הרר ארעא והררי פרי ריכא קאמ' דהוה לא ייב ליה מידי ורבה בר רב הונא סברא ליה אף על גב דמריכא דהררי' חיי תפיס להו כחוב' רבית דמי' ולא משק' מי' ורביכא דחסיב ואפיק להו לאו משום רבית אלא משום גזלה אבל אם מחל להו והדר תבעינהו תו לא הררי ליה כריבית מאוחרת ותו לא קשיא מידי רביכא אררביכא עכ"ל: ולבאר דבריו ז"ל יצטרך לכתוב כל הסוגיא אבל באמת הם דברים זרים ולא ראיתי לאחד מהמכרשים ז"ל מסכים עמו דודאי משמע טכל הסוגיא היא משום רבית וכן כתבו ז"ל ומה סכתב אבל אי מחל להו וכו' אפילו בריבית קצובה המחילה מועלת בסכר לקחו וכומו סכתבאר פריק רביעי' כסברת רבנו ז"ל:

המוכר בית או טרה ואמר המוכר וכו' ברייתא טס: מוכר לו בית וכו' ומה סכתב ריבית קצובה הוא כמטף אחר האומר בכמוך: אבל

אם עדיין לא החזיר לו חובו וכו' אלא כמו שיראו הרביינין דעת ההלכות כן שאין מסלקין אותו בלא מעות אבל לא בארו אם מכיין לו כלום ולפון ההלכות לא מחייבינן ליה לכיווי ליה פיעור אגר בתיקה עכ' אבל דעת רבנו כך הוא בכל אבן ריבית לככות כמו שיראו הרביינין וחלקו עליו ז"ל ואמרו שאין מכיין לו כלום וכפ' פ"ט ז"ל ולמטה פריק טביעי' י יתבאר ובהטגות כתבין

אם עדיין לא החזיר לו חובו וכו' אלא כמו שיראו הרביינין דעת ההלכות כן שאין מסלקין אותו בלא מעות אבל לא בארו אם מכיין לו כלום ולפון ההלכות לא מחייבינן ליה לכיווי ליה פיעור אגר בתיקה עכ' אבל דעת רבנו כך הוא בכל אבן ריבית לככות כמו שיראו הרביינין וחלקו עליו ז"ל ואמרו שאין מכיין לו כלום וכפ' פ"ט ז"ל ולמטה פריק טביעי' י יתבאר ובהטגות כתבין

מגיד משנה הלכות מלוה ולוה מגדלעוו משפטים תרעה

אבל אם אמר לו הלוקח מדעתו וכו' מבואר טס ויס מי ספרים דוקא בשאר הלוקח אחר סגמר המכר אבל אמר קודם לכן הרי זה אסור לפי שכל דעת כן יס לו סגמר הינכר ויס מי ספי סאפילו בין התחלה לגמר כגון בסנתן מעות במקום סכותבין הסטר והטעם סכיון סהמוכר היה מתר' למכו' בלא תכאיו וגם ספאנת

לו לוקח לא חזק הרב' לומר סגמר המכר על פי התכאיו הרי זה מותר וכזה העלה הרשב"א ז"ל: מבר לו הסדרה ונתן לו מ מקצת הרמים וכו' מבואר בבביתא טס: אמר המוכר ללוקח ספנתא סאר המעות תקפה מעכשו וכו' באותה בביתא טס: לפיכך מניחין את הפירות וכו' ממירא טס:

אמר לו המוכר לספנתא סאר המעות תקפה וכו' גס זה טס ורע' רבנו סאס אכל הוא רבית טל תורה כמו סכתוב למעלה וכו' הארכתא בזה בסמוך: אמר לו המוכר קנה מעכשו וכו' באותה בביתא טס: הורו רבתי סהמלוה את חברו וכו' זה סכר ההלכו' סהס פסקו כל מסכונה בלא ככו' רבית קצובה: וכן אין המסכונה דומה למי סמכר באסמכתא וכו' דע דעת רבנו ורבתינו ז"ל הוא רבתי דחסיב וספיק פירי הורוק' בזכאי באסמכתא סבל במסכת' אפילו באת' דמסלקי בארעא אין בו רבית קצובה אפי' בלא ככו' כלל סאס היה דין מסכונה במכר ת תקימי דרבנא ארדכא דרע' פירקא זה דעת ר"ח ובעל המאור ז"ל אבל אחרים מפרשים דהיה דרבנא דרע' פירקין דאמר אבך רבית היה הוא באת' דלא מסלקי וכו' אמר רבית קצובה אפי' אמסכונה קאמר ובאתר' דמסלק' זה דעת הרמב"ן והרשב"א ז"ל וזה דעת הר"א ז"ל בפירושיו אבל כאן בהשג' הלך לפי שטתו סכת' למעלה והן רבתי תימה ובהלכות לא סכתבו טוס ח חלוק אלא כל מסכונה בלא ככו' רבית קצובה ולא חלקו בין סדה לבית ולא בין מסלקי ללא מסלקי וככו' הא קמי' דרבנא ארדכי' זהו סכתב רבנו למטה ולפיכך סתקמו להן רבתי סמי התלמוד: ביצר מסכין לו מקום וכו' סכר סכתתי דעת ה ההלכות וכן דעת האחרונים ז"ל סלא חלקו בין בית לסדה אלא כולן במקום סדרכין לסלק רבית קצובה ובמקום סאין מסלקין אבך רבית: זה דעת רש"י ז"ל והרבה מן הגאונים ובהלכות אכרו אפילו בסדה ואפילו במקום סאין מסלקין והוא דעת הרמב"ן ז"ל אלא הגאונים חלקו בין סדה לבית וכו' רבנו והר"א ז"ל בפירושיו התיר בככו' במקום סאין מסלקין בין בבית בין בסדה ואסר במקום סמסלקין אפילו בסדה והרשב"א ז"ל מקל מכולן ואומר סכל בככו' אפילו בית ואפילו במקום סמסלקין אפילו בסדה מותר ועל פיו נהגו היתר במקומותינו: הורו סכל מסכונה וכו' גס זה טס וכו' סכתתי: סאין בה ככו' וכו' זה דעת ההלכות סכתתי למעלה: כגון סהלו הו' מאה דינרין וכו' זו מסכונה מותרת לרב' הכל ז' וזו היא מסכתא דסורא הנזכרת בתלמוד סמונת לרב' הכל: טעה ברביהס ומה בין זה למסכתא בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: בביתא וכו' יס הפ' בין ככיתא רבא לככיתא זוטא ואותן גאונים המחמירין לא התירו אלא הרמב"ן ורבתינו ז"ל התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

אבל אם אמר לו הלוקח מדעתו כשיהיו לך מעות אני אחזור לך קדקעוה מותר והלוקח אוכל פירות עד שיחזור לו מעותיו מכר לו את השרה ונתן לו מקצת הרמים אם אמר לו המוכר ללוקח קנה בשעור מעותך כל אחד משניהם אוכל פירות כשעור מעותיו אמ' המוכר ללוקח לבשתביא שאר המעו' תקנה מעכשו שניהם אסורין לאכול פירות מיד המוכר אסור שמא יביא הלוקח שאר המעות ונמצאת השרה שלו ונמצא המוכר אוכל פירות בשביל המעות שנשאר לו אצל הלוקח וכן הלוקח אסור שמא לא יביא ונמצא שאכל בשביל מקצת המעות שיש לו אצל המוכר לפיכך מניחין את הפירות על ידי שלייער שינתנו לאחר מהן אמר לו המוכר לבשתביא שאר המעות תקנה הרי המוכר אוכל פירות עד שיביא הלוקח ואם אכל הלוקח מוציאין ממנו אמ' לו המוכר קנה מעכשו ושאר המעות הרי הן חוב אצלך הרי הלוקח אוכל פירות ואם אכל המוכר מוציאין ממנו כל מה שאכל הורו רבתי שהמלוה את חברו ומשכנו לו שדהו על מנת שיאכל פירותיה כל ימי המשכונה אף על פי שאינו מנכה לו כלום הרי זו אבך רבית ואינו יוצאה בדינין שאין הממשכן את השרה דומה לממשכן בית שהרי אין בשדה פירות מצויין בעת התלוואה ואפשר שירויח ויהיו שם פירות ואפשר שיפסיד בוריעת' ועבודתה ולפיכך היא אבך רבית וכן אין המשכונה דומה למי שמכר באסמכתא שהמכר' באסמכת' לא גמר והקנהו והממשכן גמר והקנהו גוף וזו לפירותיו וכו' יראה מן התלמוד שהמשכונה אבך רבית ואין לך להעמידה אלא בממשכן שדהו כמו שהורו רבתי נמצאת למד ששלוש משכונות הן משכונה שהיא רבית קצובה ומשכונ' שהיא אבך רבית ומשכונה שהיא מותרת כיצד משכנו לו מקום שפירותיו מצויין תרין כגון חצר או מרחץ או חנות ואכל פירותיהן הרי זו רבית קצובה משכנו לו יורה וכיוצא בה ובאר שם פירות ואכלן הרי זו אבך רבית וכן אם משכנו חצר וכיוצא בה בככו' הרי זו אבך רבית משכנו שדהו בככו' הרי זה מותר כיצד הוא הנכוי כגון שהלוחו מאה דינרין ומשכנו לו בהן חצרו או שדהו ואמ' לו המלוה הריני מנכה לך מעה כסף בכל שנה בשכר קרקע זו כרי שיהו כל פירותיו שלי בחצר וכיוצא בה אסור ובשדה וכיוצא בה מותר הורו מקצת גאונים סכל משכונה שאין בה נכוי כלל הרי היא רבית קצובה ולא ירדו לעומק הדבר להפריש בין שדה לחצר ולפ' נתקשו להן רבתי התלמוד וכן הורו סכל משכונה אפי' בככו' אסור בין בחצר בין ביידיה ואין להן משכונה מותרת אלא בדרך הזאת כיצד כגון שהלוחו מאה דינרין ומשכנו לו בהן בית או שדה והתנ' עמו שאחר עשר שנים תחזור קרקע זו לבעליה חנם הרי זה מותר לאכול פירותיה כל עשר שנים אפי' היה שכרה שוה אלא דינרין בכל שנה שאין זה אלא כמי ששכר בפחות וכן אם התנה בעל השדה עמו ל' זמן שיביא לו מעות יחשב לו עשר בכל שנה וימלקו ממנה הרי זה מותר וכן

מכר לו את הסד' וכו' ער מה סאכל פ' אי זהו כסך: יהורו רבתי סהמל' את חברו ומסכין לו סדהו וכו' ער כמו סהורו רבתי סכתב הר"א ז"ל אמת הוא זה סהחמירו בכרס יות' מסד' ולא להקל במסכונ' סרה לא להחמי' במכיל' כרס אבל מי ססובר במסכתא בלא ככית' טהורא רבית קצוב' אמ' כן אף בסדה ומאירקס'יה להו דרבנא ארדכי' והוא אחרכא לה סכתביב' לעיל ועוד יס לנו הפלגות כיוס חלוק בין ר' אתרא דמסלקי' לאת' דלא מסלקי' והן ספורות אכלנו עכ"ל:

ואני אומר גם חכי סכתתי למעלה וכתבתי מה ס סיכולתי וחס יוסף לקח ויכא מן הדוחק למכוחה ויבין דבר מתוך דבר כמו סהתנתי בהקרמה ומסס תסיבמה סאתה כריך להתבונן בזה ואס יהיו הדעות חלוקות יהיו זאין ככך כלוס כי אלו ואלו רבתי אלהים חיים הס רק אף לו לריין אלא מה סעיניו רואות בכלגו ראו ב' גרולים חקרי לב: הורו מקצת הגאונים ז"ל סכל מסכונה כו' וכן הורו סכל מסכונה כו' ער ססכר בסחו' זה דעת ההלכו': וכן אס התנה בעל הסדה כו' ער הרי זה מותר

כתב הר"א ז"ל טעה ברביה' ומה בין זה למסכתא בככיתא וכיוס הפרס בין ככיתא רבה לככיתא זוטא ואותן הגאונים המחמירי' לא התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

אם מסכין חצר וכיוצא בה בככו' הרי זו אבך רבית וכן מסכין סאין מסלקין והוא דעת הרמב"ן ז"ל אלא הגאונים חלקו בין סדה לבית וכו' רבנו והר"א ז"ל בפירושיו התיר בככו' במקום סאין מסלקין בין בבית בין בסדה ואסר במקום סמסלקין אפילו בסדה והרשב"א ז"ל מקל מכולן ואומר סכל בככו' אפילו בית ואפילו במקום סמסלקין אפילו בסדה מותר ועל פיו נהגו היתר במקומותינו: הורו סכל מסכונה וכו' גס זה טס וכו' סכתתי: סאין בה ככו' וכו' זה דעת ההלכות סכתתי למעלה: כגון סהלו הו' מאה דינרין וכו' זו מסכונה מותרת לרב' הכל ז' וזו היא מסכתא דסורא הנזכרת בתלמוד סמונת לרב' הכל: טעה ברביהס ומה בין זה למסכתא בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: בביתא וכו' יס הפ' בין ככיתא רבא לככיתא זוטא ואותן גאונים המחמירין לא התירו אלא הרמב"ן ורבתינו ז"ל התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

אם מסכין חצר וכיוצא בה בככו' הרי זו אבך רבית וכן מסכין סאין מסלקין והוא דעת הרמב"ן ז"ל אלא הגאונים חלקו בין סדה לבית וכו' רבנו והר"א ז"ל בפירושיו התיר בככו' במקום סאין מסלקין בין בבית בין בסדה ואסר במקום סמסלקין אפילו בסדה והרשב"א ז"ל מקל מכולן ואומר סכל בככו' אפילו בית ואפילו במקום סמסלקין אפילו בסדה מותר ועל פיו נהגו היתר במקומותינו: הורו סכל מסכונה וכו' גס זה טס וכו' סכתתי: סאין בה ככו' וכו' זה דעת ההלכות סכתתי למעלה: כגון סהלו הו' מאה דינרין וכו' זו מסכונה מותרת לרב' הכל ז' וזו היא מסכתא דסורא הנזכרת בתלמוד סמונת לרב' הכל: טעה ברביהס ומה בין זה למסכתא בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: בביתא וכו' יס הפ' בין ככיתא רבא לככיתא זוטא ואותן גאונים המחמירין לא התירו אלא הרמב"ן ורבתינו ז"ל התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

אם מסכין חצר וכיוצא בה בככו' הרי זו אבך רבית וכן מסכין סאין מסלקין והוא דעת הרמב"ן ז"ל אלא הגאונים חלקו בין סדה לבית וכו' רבנו והר"א ז"ל בפירושיו התיר בככו' במקום סאין מסלקין בין בבית בין בסדה ואסר במקום סמסלקין אפילו בסדה והרשב"א ז"ל מקל מכולן ואומר סכל בככו' אפילו בית ואפילו במקום סמסלקין אפילו בסדה מותר ועל פיו נהגו היתר במקומותינו: הורו סכל מסכונה וכו' גס זה טס וכו' סכתתי: סאין בה ככו' וכו' זה דעת ההלכות סכתתי למעלה: כגון סהלו הו' מאה דינרין וכו' זו מסכונה מותרת לרב' הכל ז' וזו היא מסכתא דסורא הנזכרת בתלמוד סמונת לרב' הכל: טעה ברביהס ומה בין זה למסכתא בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: בביתא וכו' יס הפ' בין ככיתא רבא לככיתא זוטא ואותן גאונים המחמירין לא התירו אלא הרמב"ן ורבתינו ז"ל התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

אם מסכין חצר וכיוצא בה בככו' הרי זו אבך רבית וכן מסכין סאין מסלקין והוא דעת הרמב"ן ז"ל אלא הגאונים חלקו בין סדה לבית וכו' רבנו והר"א ז"ל בפירושיו התיר בככו' במקום סאין מסלקין בין בבית בין בסדה ואסר במקום סמסלקין אפילו בסדה והרשב"א ז"ל מקל מכולן ואומר סכל בככו' אפילו בית ואפילו במקום סמסלקין אפילו בסדה מותר ועל פיו נהגו היתר במקומותינו: הורו סכל מסכונה וכו' גס זה טס וכו' סכתתי: סאין בה ככו' וכו' זה דעת ההלכות סכתתי למעלה: כגון סהלו הו' מאה דינרין וכו' זו מסכונה מותרת לרב' הכל ז' וזו היא מסכתא דסורא הנזכרת בתלמוד סמונת לרב' הכל: טעה ברביהס ומה בין זה למסכתא בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: בביתא וכו' יס הפ' בין ככיתא רבא לככיתא זוטא ואותן גאונים המחמירין לא התירו אלא הרמב"ן ורבתינו ז"ל התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

אם מסכין חצר וכיוצא בה בככו' הרי זו אבך רבית וכן מסכין סאין מסלקין והוא דעת הרמב"ן ז"ל אלא הגאונים חלקו בין סדה לבית וכו' רבנו והר"א ז"ל בפירושיו התיר בככו' במקום סאין מסלקין בין בבית בין בסדה ואסר במקום סמסלקין אפילו בסדה והרשב"א ז"ל מקל מכולן ואומר סכל בככו' אפילו בית ואפילו במקום סמסלקין אפילו בסדה מותר ועל פיו נהגו היתר במקומותינו: הורו סכל מסכונה וכו' גס זה טס וכו' סכתתי: סאין בה ככו' וכו' זה דעת ההלכות סכתתי למעלה: כגון סהלו הו' מאה דינרין וכו' זו מסכונה מותרת לרב' הכל ז' וזו היא מסכתא דסורא הנזכרת בתלמוד סמונת לרב' הכל: טעה ברביהס ומה בין זה למסכתא בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: בביתא וכו' יס הפ' בין ככיתא רבא לככיתא זוטא ואותן גאונים המחמירין לא התירו אלא הרמב"ן ורבתינו ז"ל התירו לא הרמב"ן בלבד והיא מסכתא דסורא עכ"ל: אמר מה אסיב על ת תוכתי וכי מירעדעת מקצת אותן הגאונים מי סראה תסובתן או סלא ראתן ועוד אתמה אס רמ' ז"ל לא הבין לסוס וכו' ונתת מי יבין ומי יחוס יותר ממנו אלא ודאי מקצתן היו אומרי' כך וכל מה סכתב אחר זה וכן וכן ומה סכת' הר"א ז"ל סלו היו המחמירי' וסאין מסכונה מותרת להס לא מסכת' דסורא בלבד תימה בעיני ומי לא ידע בכל אלה כי רמ' ז"ל סכתב כן כמו סהעתיקתי לסוסו ועיניך רואות לכך אמ' לבי סקרבי סאין זה הלסון מיוחס לר"א ז"ל וחלילה חלילה וחס לפה קרוס סיאמר רבר זה: וכן

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ט' אי זהו כסך:

ודברי רבנו עיקר דודאי משכנתא היא ואפי' במקו' מסלקין ומותרת לרבוי הכל ואין הטעם בסביל רבוי הנכסיה או מיעוטא לא כל זמן שאין כח ביד המלוה לגבות מחובו כלום ולהחזיר הקרקע ללוה מותר מהרי על כרחו של מלוה אם רצה לזה אינו גובה כלום ואינו אלא שכירות גמור מה שאין כן במשכנתא דכתיבתא והרי זה דומה למוכר שדה בזמן שהיובל כוהב שרשאי לגואלו לפי חשבון הדמים ועל כל פנים יש לרדן כן ממה שאמרנו פירק הסוכר את האומנים או כמי דמטו ליה זוני ופריק להו ארבע וחמש פני מקמי יובל ואין להעמידה לפי סברת הג' אונים המחמירים אלא במשכנתא דסורא ובסתתה הלוה כמו שכתב רבנו ואף הרמב"ן ז"ל מורה לו ואמר שהטעם שאינו

דומה לסאר מסכנות ככתיב הוא מפני שאין אחריו המלוה עליו ואם סטפה נהר אינו נוטל כלום אלא פירות שהיא עושה ואינו יכול לכונו לפירושו לו חובו לא מזו ולא מסאר ככסים מה שאין כן במשכנתא פ"ק פה אחריות עליו ואם רצה תנוע חובו ממנו ואם סטפה נהר גבה מסאר ככסים ועוד שאין זה לסון מלוה לא לסון מקח דומיא דלקח פירות כיון שכתב כן על דברים ברורים הם:

וכן אם התנה הלוה שכל זמן שירצה מחשב לו מה שדר בו וחזיר לו שאר הדמים ויסתלק הרי זה מותר שאין זה אלא בשכירות וכל תנאי שבשכירות מותר כמו שביארנו:

מגדל עוז
וכן אם התנה הלוה וכו' עד סוף הפרק כמו שביארנו במציעא פ"ק איזהו כסף הוא עיקר ההלכה ופ"א דהלכות שכירות הוא הביאור:

פרק שביעי

פרק שביעי

המלוה

המלוה

את חברו ומשכן לו את השדה עד זמן קצוב או עד שיביא לו מעות ויסתלק והיה המלוה אוכל כל פירותיה אפילו אכל בשעור חובו אין מסלקין אותו בלא כל' שאם חסלק אותו בלא מעות הרי זה כמי שהוציא ממנו בדיינין ואין צריך לומר שאם אכל יתר על מעותיו אין מוציאין ממנו וכן אין מחשבין משטר לשטר במשכונה היתה הקרקע הממושכנת בידו של יתומי ואכל שעור חובו מסלקין אותו בלא כלום אבל יתר על חובו אין מוציאין ממנו היתר ומחשבין לו משטר לשטר כיצד מחשבין משטר לשטר הרי שהיתה שדה זו ממושכנת לו במאה דינרין ושדה אחר ממושכנת לו בשטר אחר במאה דינר ושתי השדות לאדם אחד ואכל מפירות השדה האחת בחמשים ומפירות השניה במאה וחמשים או מרין לו הרי אכלת מן הפירות במאתים ואין לך כלום וכאלו השני שטרות שטר אחד ומשכונ' אחת מקום שנהגו לסלק המלוה כל זמן שיביא לו מעות הרי זה כמו שפירש ואין צריך לפרש דבר זה וכן מקום שנהגו שלא יסתלק המלוה עד סוף זמן המשכונה הרי זה כמו שפירש וכל הממשכן סתם אינו יכול לסלקו עד שני' עשר חדש מקו' שדרבן לסלק המלוה כל זמן שירצה הלוה והתנה עמו

אמר רב אסי הוה ר' דאמרי אכל טפי לא מפיקין מיניה אכל כשיעור זוני לא מפיקין ליה בלא זוני וכו' לפי אף הלכה כרבנ' דחסיב ואפיק פירי במשכנתא דטרה ואין זה רבינא שהיה תלמיד חבר לרב אסי דאותו רבינא סבר שהוה אבך רבית ואין מחזירין ממלוה ללוה כדא"ל לרב אסי לעיל אלא זה רבינא אחר שהוה קדמון סבא רב יוסף להשיב על דבריו באלו טרפות בענין הסירכות ק"ה אבל בא"א כתב דה"ל כרבנא דחסיב ואפיק פירי ורוק' במשכנתא בלא נכיתתא ובאתרא דמסלקי אבל באתרא דלא מסלקי אבך רבית היא לכו' וכן מוכח בערכין פר' המוכר שדה ובכתיבת' באתרא דמסלקי הלכה כרב אסי דאבך רבית היא ובאתרא דלא מסלקי פלוגתא דרב אחא ורבנא והוה דרבנא אכיל בכתיבתא איכא למימר דלא אכיל לא עד חמש פנים מכאן ואילך בקינותא ע"כ מאביאסף מדברי רב אלפס ועיין לעיל פ"ו ע"כ:

את חברו ומשכן לו את השדה עד זמן קצוב או עד שיביא לו מעות ויסתלק והיה המלוה אוכל כל פירותיה אפילו אכל בשעור חובו אין מסלקין אותו בלא כל' שאם חסלק אותו בלא מעות הרי זה כמי שהוציא ממנו בדיינין ואין צריך לומר שאם אכל יתר על מעותיו אין מוציאין ממנו וכן אין מחשבין משטר לשטר במשכונה היתה הקרקע הממושכנת בידו של יתומי ואכל שעור חובו מסלקין אותו בלא כלום אבל יתר על חובו אין מוציאין ממנו היתר ומחשבין לו משטר לשטר כיצד מחשבין משטר לשטר הרי שהיתה שדה זו ממושכנת לו במאה דינרין ושדה אחר ממושכנת לו בשטר אחר במאה דינר ושתי השדות לאדם אחד ואכל מפירות השדה האחת בחמשים ומפירות השניה במאה וחמשים או מרין לו הרי אכלת מן הפירות במאתים ואין לך כלום וכאלו השני שטרות שטר אחד ומשכונ' אחת מקום שנהגו לסלק המלוה כל זמן שיביא לו מעות הרי זה כמו שפירש ואין צריך לפרש דבר זה וכן מקום שנהגו שלא יסתלק המלוה עד סוף זמן המשכונה הרי זה כמו שפירש וכל הממשכן סתם אינו יכול לסלקו עד שני' עשר חדש מקו' שדרבן לסלק המלוה כל זמן שירצה הלוה והתנה עמו

המלוה שלא יסתלק עד סוף זמן המשכונה הרי זה אינו יכול לסלקו וקבל המלוה עליו שיסתלק בכל עת שיביא לו מעותיו הרי זה צריך לקנות מידו על כך שמנהגה לסלק המלוה בכל עת שיבי' מעותיו אין בעל חוב של מלוה גובה ממנה כדרך שגובה מן הקרקע ואין הבכור נוטל בה פי שנים' ושביעית משמטה ובמשמלק אותו אינו נוטל אפילו פירות שבשלו ונפלו לארץ ואם הגביה אותן קודם שישלקו קנה אותן ומקום שאינו יכול לסלקו עד סוף זמן בעל חוב גובה הימנו והבכור נוטל פי שנים ואין השביעית משמטתה אף על פי שמשכונה זו אסורה היא ואבך רבית כמו שבארנו אפשר שיהיה מנהג זה בטעות אולי או דרך כל מי שחוטא ומשכן באותה מדינה הואיל ואבך רבית הולכין אחר המנהג ויש

פרק שביעי

המלוה

את חברו ומשכן לו את השדה עד זמן קצוב או עד שיביא לו מעות ויסתלק והיה המלוה אוכל כל פירותיה אפילו אכל בשעור חובו אין מסלקין אותו בלא כל' שאם חסלק אותו בלא מעות הרי זה כמי שהוציא ממנו בדיינין ואין צריך לומר שאם אכל יתר על מעותיו אין מוציאין ממנו וכן אין מחשבין משטר לשטר במשכונה היתה הקרקע הממושכנת בידו של יתומי ואכל שעור חובו מסלקין אותו בלא כלום אבל יתר על חובו אין מוציאין ממנו היתר ומחשבין לו משטר לשטר כיצד מחשבין משטר לשטר הרי שהיתה שדה זו ממושכנת לו במאה דינרין ושדה אחר ממושכנת לו בשטר אחר במאה דינר ושתי השדות לאדם אחד ואכל מפירות השדה האחת בחמשים ומפירות השניה במאה וחמשים או מרין לו הרי אכלת מן הפירות במאתים ואין לך כלום וכאלו השני שטרות שטר אחד ומשכונ' אחת מקום שנהגו לסלק המלוה כל זמן שיביא לו מעות הרי זה כמו שפירש ואין צריך לפרש דבר זה וכן מקום שנהגו שלא יסתלק המלוה עד סוף זמן המשכונה הרי זה כמו שפירש וכל הממשכן סתם אינו יכול לסלקו עד שני' עשר חדש מקו' שדרבן לסלק המלוה כל זמן שירצה הלוה והתנה עמו

המלוה שלא יסתלק עד סוף זמן המשכונה הרי זה אינו יכול לסלקו וקבל המלוה עליו שיסתלק בכל עת שיביא לו מעותיו הרי זה צריך לקנות מידו על כך שמנהגה לסלק המלוה בכל עת שיבי' מעותיו אין בעל חוב של מלוה גובה ממנה כדרך שגובה מן הקרקע ואין הבכור נוטל בה פי שנים' ושביעית משמטה ובמשמלק אותו אינו נוטל אפילו פירות שבשלו ונפלו לארץ ואם הגביה אותן קודם שישלקו קנה אותן ומקום שאינו יכול לסלקו עד סוף זמן בעל חוב גובה הימנו והבכור נוטל פי שנים ואין השביעית משמטתה אף על פי שמשכונה זו אסורה היא ואבך רבית כמו שבארנו אפשר שיהיה מנהג זה בטעות אולי או דרך כל מי שחוטא ומשכן באותה מדינה הואיל ואבך רבית הולכין אחר המנהג ויש

סלא היו גורסין מה שיש בספרינו עבר רב אסי עוברא ביתומים קטנים בגדולים פאים כן היה להם לפסוק כרב אסי דהוא בתרא ויש גרסאות בזה חלוקות: כיצד מחשבין משטר לטור וכו' כבר כתבאר זה: מקום שנהגו לסלק המלוה כל זמן שיביא לו מעותיו וכו' זה מבואר בסוגיא סם סהכל הולך אחר המנהג: וכל הממשכן סתם וכו' בגמ' סתם משכנתא טתא למאי נפקא מינה דלא מזי לסלקי ופי' הרשב"א ז"ל במקום שאין בו מנהג ידוע אבל אם היה סם מנהג לסלק תוך שנה מסלקין: מקום שדרבן לסלק המלוה כל זמן שירצה הלוה וכו' מימרא דגמרא סם ופ"ט ז"ל שהתנה בשעת מתן מעות וסבירא קרקע נקנה בכסף וכן נראה דעת רבנו אבל הרמב"ן והרשב"א ז"ל פירשו אפי' לאחר מינן מעות וגמר מעשה והטעם סכין שהקרקע ביד מלוה הלוה יכול למחול זכותו אפי' בדבור לבד: היה המנהג שאין המלוה מסתלק וכו' הרי זה צריך לקנות מידו סם והלכתא צריך למימרא מיכיה ולפי פ"ט ז"ל ורבנו אפילו אמר כן בשעת מתן מעות צריך לקנות ממנו וכתב הרמב"ן ז"ל ויהימני אחי צריך למקחא מיכיה והרי לא קנו לו מעותיו אלא על מנת כן ומתוך כך פי' דרוק' לאחר מתן מעות צריך לקנות וזה דעת הרשב"א ז"ל וקודם גמר מעשה אינו צריך לקנות: המשכונה במקום שמנהגו לסלק המלוה וכו' מימרא סם ופי' כדרך שגובה מן הקרקע כלומר פיסט לה דין מטלטלין ואין גובין ממנו לאחר מיתת מלוה מדין התלמוד שאין מטלטלין של יתומים משתעבדין לבעלי חובות וכן אם באו לגבות מן המלוה שאין בה דין קדימה בחיי המלוה ועל הכלל שהוא כחוב רעלמא ועל מה שאמרנו שביעית משמטתה דקרק' הרשב"א ז"ל ואמר אף על פי שהלוה יכול לסלקו מלוה אינו יכול לכונו לפירושו לו חובו לא מזו ולא מסאר ככסים מה שאין כן במשכנתא פ"ק פה אחריות עליו ואם רצה תנוע חובו ממנו ואם סטפה נהר גבה מסאר ככסים ועוד שאין זה לסון מלוה לא לסון מקח דומיא דלקח פירות כיון שכתב כן על דברים ברורים הם:

ויש מי שמורה וכו' זאת הסברה עקר: גוי שמסכן חצרו לישראל וכו' מעשה דרב מרי בר רחל עם ופרטי זל פלא היה על הקונה לפרוע למלוה דבר לא על הגוי היה מוטל לפרוע משמע שאלו היה על הקונה לפרוע לו המעות חסור ואפשר שזוהי סתמון רבנו באמר עדי שחזיר לו הגוי המעות ומכל מקום אינו מוכרח אכל הרמב"ם והרשב"א זל כתבו בטעם אחרים שאפילו היה על הקונה לפרוע מותר לפי סבירינהם הרי היא כמכורה עד שיהא כפרעולא ופה כחו מוכח הגוי וכשפול אותה הרי המלוה כחוזר ומוכרה לו: והממשכן בית או טרה וכו' ברייתא עם מסכן לו בית מסכן לו טרה וכו' וכתב הרמב"ם זל הרי זה חסור ואפילו מכרה לאחר בדמים הללו חסור לעשות כן משום רבית ומה שכתב רבנו שבטל הקרקע הוא אובל פ פירות הוא כפי שטתו שאין דרך התר למסכות הבת' חכ' בכחו ולפיכך הברייתא שהזכירה בית בהכרח היא בלולא אובל פירות: ואם חמר לו לא תמכרה וכו' עם

ויש מי שחורה שזאת המשכונ' בכחו גוי שמסכן חצרו לישראל וחור הגוי ומכרה לישראל אחר אין הממשכן חייב להעלות שכר לישראל מעת שקנה הישראל אלא דר בחצר בלא שכר עד שיחזיר לו הגוי את המעות שיש לו על חצרו וזה שהרי הוא ברשו' הממשכן בדיניהם עד שיתן לו מעותיו ויסתלק: הממשכן בית או שד' ביד חברו וזוהי בעל הקרקע אובל פירותיה ואמר לו המלוה לכשתמכור קרקע זו לו לא תמכרנ' אלא לי בדמי' אלו הרי זה אסור ואם אמר לו אל תמכרה אלא לי בשווייה ועל מנת כן אני מלוה אותך ודאי זה מותר: מותר להרבות בשכר הקרקע כיצד השכיר לו את החצר ואם לו תן לי מאת' אם מעכשו אתה נותן לי חרי היא לך בעשר סלעים בכל שנה ואם תתן שכר חרש הרי היא בסלע בכל חרש הרי זה מותר: המשכיר שדה לחברו בעשרה כורים לשנה ואמר לו תן לי מאתים וזו שאפרנס בהן את השד' ואני אתן לך שג' עשר כור בכל שנה הרי זה מותר מפני שאם יפרנס את השד' בדינין אלו יהיה שכר' יותר וכן אם השכיר לו חנות או ספינה בעשרה דינין בשנה ואמר לו תן לי מאתים וזו שאבנה בהן חנות והאצירנה ואכירנה או אתקן בהן ספינה וזו וכלי תשמישיה ואני אעלה לך שני עשר דינר' בכל שנה הרי זה מותר אבל אם אמר לו תן לי מאתים וזו כדי להתעסק בהן בחנות או איציאם בסחור' של ספינה או אשכור בהן מלחין ואני אעלה לך בשכר הרי זה אסור: אסו' להרבו' בשכר האדם כיצד לא יאמ' לו עשה עמי היום מלאכ' זו שהיא שוה בסוף ואני אעש' עמך בשבוע אחר מלאכ' שתהיה שוה שתיים: מותר לאדם לומר לחברו נכש עמי היום ואנכש עמך למחר עזר עמי היום ואעזור עמך למחר אבל לא יאמר לו נכש עמי ואעזור עמך עזר עמי ואנכש עמך כל ימי גידך אחת וכל ימי רביעה אחת ולא יאמ' לו חרוש עמי בגידך ואני אחרוש עמך ברביעה שהרי טורח החרישה בימות הגשמי' יתר וכן כל כיוצא בזה השוכר את הפועל בימי החורף לעשו' עמו בימי הקור בדינר בכל יום ונותן לו השכר והרי שכרו שוה בימי החורף סלע בכל יום הרי זה אסו' מפני שנרא' כמלוה אותו היום כדי שיחזיל לו בשכרו אבל אם אמר לו עשה עמי מהיום ועד זמן פלוני בדינר בכל יום אף על פי ששוה שכרו סלע בכל יום הרי זה מותר הואיל והוא מתחיל לעשות מעתה אינו נרא' כנוטל שכר מעותיו שהקדים ונתתן לו בשכרו: מכאן עסק רבינו שמשון כרעיל בפרק זה ע"כ:

ובהשנות א"א קשיא לי והא' אסמכתא היא דהא לא ידע אי מ מזבין לה או לא ואימת קני לה ומסתברא בדאמר ליה מעכשו ואפ' הכי ברמי' הללו חסור הואיל ולא פסיק מילתא בדינין כן כראה לי ע"כ: ורבנו בבא זל לא הכניס עמו אלף באיסור הדבר והיתרו אבל בענין קניה אם קנה אם לאו לא כתב בבא זל דבר ומבואר הוא פ' עמי מהלכות מכירה דבענין מעכשו וקנו מידו והוא שלא ימכר יותר על הדמים שקצב כמבואר עם באר"כ וכן כיוצא בזה הוא וכשפסק דמים ידועי' אסור משום רבית דמיחזי כמזונ' גביה מחמת ההלוואה וכשאמר בשווייה מותר ואיכות הקנייה על התנאין ע סתבארו עם: מותר להרבות בשכר הקרקעות וכו' מטעם עם והטע' בגמ' לפי שמתן הדין שכירו אי' מסתלק לא בקוף וזה שכתבו לו בעשר חותלי מותל גביה: המשכיר טרה לחברו וכו' מבוארת כל זאת הבבא במט' וביתא ומימ' אסר עם: אסור להרבות בשכר האד' כיצד וכו' דע עכ"כ

פרק שמיני
אסור
 להרבות על המכר כיצד המוכר לחברו קרקע או מטלטלין ואמר לו אם מעכשו תתן לי הדמים חריהן שלך במאה ואם עד זמן פלו' הריהם שלך בעשר' ומאה הרי זה אבן רבית שוה דומה כמי שנוטל עשר' בשביל שנתן לו מאה להשתמש בה עד זמן פלוני כשיתבענו בדין אינו חייב ליתן אלא מה שזוהי שוה בשעת המכר או יחזיר ממכרו מידו אם היה קיים וכן אם מכר לו מטלטלין עד זמן פלוני במאה והיו שוין בשוק למי שקונה במעותיו מיד תשעים הרי זה אסור ואינו נותן לו אלא תשעים או מחזיר מידו סחורתו אם הייתה קיימת הלוקח

פרק שמיני
אסור
 להרבות על המכר כיצד וכו' מטעם עם ופ' והוא אבן רבית ומכני כן כתב רבנו וכשיתבענו בדין וכו': וכן אם מכר לו מטלטלין וכו' דעתו זל כדעת הלכו' שלא הביאו האדרב כחמן ד' א"ת טרשא' שרי לפי שהיה מקל יותר מרב כפא ואין הלכ' כרב פפא וזוהי דעת הרמב"ם זל כן הוא שאסור למכור בדמים יתיר' בשביל היתנה אבל הרשב"א זל התיר בדברים שאין להם ענין קצוב עכשו וגם הוא לא חמר אם מעכשו בכך וכך לפי שיש כאן ענין להקל וזו היא דרב כחמן וכך כתב בעל המחור זל ויראה ממה שכתב רבנו מטלטלין שאין דרך כן בקרקע לפי שאין לומר שיהיה כיוצא בו במכר בשוק ויהיה הרבית כיצד בו ועוד שאין הוכחה לקרקעות וכל שהוא דרך מתקן וממכר כל זמן שאינו כראה כרבית מותר: הלוקח

פרק שמיני
אסור
 להרבות על המכר כיצד וכו' מטעם עם ופ' והוא אבן רבית ומכני כן כתב רבנו וכשיתבענו בדין וכו': וכן אם מכר לו מטלטלין וכו' דעתו זל כדעת הלכו' שלא הביאו האדרב כחמן ד' א"ת טרשא' שרי לפי שהיה מקל יותר מרב כפא ואין הלכ' כרב פפא וזוהי דעת הרמב"ם זל כן הוא שאסור למכור בדמים יתיר' בשביל היתנה אבל הרשב"א זל התיר בדברים שאין להם ענין קצוב עכשו וגם הוא לא חמר אם מעכשו בכך וכך לפי שיש כאן ענין להקל וזו היא דרב כחמן וכך כתב בעל המחור זל ויראה ממה שכתב רבנו מטלטלין שאין דרך כן בקרקע לפי שאין לומר שיהיה כיוצא בו במכר בשוק ויהיה הרבית כיצד בו ועוד שאין הוכחה לקרקעות וכל שהוא דרך מתקן וממכר כל זמן שאינו כראה כרבית מותר: הלוקח

כתוספת
 ד"ח
 ותייתי לה
 פ' המוכר
 א"ת הכפ'

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

הלוקח

מחברו חפץ בטובה וכו' תוספתא באלה בהלכות הלוקח חפץ מחברו על מנת ליתן וכו' וכתב הרב ז"ל חפץ בטובה לשי טכבר כתבאר לרעתו מאסוק למכור מטלטלין ביותר מדמיהן ואם הוא מכר קרקע לפימה שכתבתי למעלה אפטר סוף כריך סיהיה בטויו: סל יין סהיה טוה עתה דיבר וכו' אולי זה באור לטרטא רבכחמן הנזכרת בתלמוד והדין בעמנו פשוט בטעמו: וכן אס מכרה לו וכו' גם זה כראה ברור בטעם ולא מכחתי מקום ברור מאיף יבאל לו ז"ל: היו לו פירות וכו' זה כראה סהוזה מן הירושלמי שכתבתי אי זהו כרך גבי כיתבא דרבי חייה וזריך עיין:

מגילת עז

אסור לקנות פרי הפרדס כו' עד אבל אם קנה עגל בזול עד דבר מכוי

כתב

הראב"ד ז"ל פי בתורי דכפיש פסדיהו וחיכנו ככון עכ"ל:

ואני

אומר אם עליו אינו ככון בעיני רבים וגדולים ככון ואילו אמר למה ולמה שמה הייתי טוען כנגדו כמו שטענתי בשאר המקומות אבל הכחשה בלא טענה אינה הסנה ואין לי עסק בהן בזה החבור כי גם הכחשה לנו באותה הלכה פ' איזהו כסף פירושין ופכיס אחרי ומת לא כרחיק דעות אחרים אללא נהמר אלנו ואלו דברי אלמים חיים הם: פרק

טיבטי הפוכי בארעא כו' וכן פי' בערוך וכן פי' התוס' בסם רבינו תם ורל"א כפר"ט:

הלוקח מחברו חפץ בשוהו על מנת שיתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש הרי זה רשאי לומר לו תן לי מיד בפחות ואינו חושש משום רבית חבית של יין שהיא שוה עתה דיבר ומכר לו בשתי' עד הקיין על מנת שאם תארע בה תקלה הרי היא ברשות המוכר עד שימכרנה הלוקח הרי זה מותר שאם אבדה או נשבר' אינו משלם כלום ואם לא מצא למכרה ולהרויח בה היה לו להחזירה לבעלים וכן אם מכרה לו בשתיים ואמר לו היתר על שתיים יהיה שכרך בשביל שאתה מטפל למכרה ואם לא תמצא למכרה כמו שתרצה החזירה לי הרי זה מותר אף על פי שאבדה או נגנבה או החמיצה תהיה ברשות הלוקח היו לו פירות שאם ירצה למכרן בשוק ולקח דמיהן מיד מוכרן בעשרה ואם תבע אותן הלוקח לקנותן ויתן המעות מיד יקנה אותן בשנים עשר הרי זה מותר למכרן בשנים עשר עד שנים עשר חדש שאפילו הביא זה מעותיו עתה בשנים עשר היה קונה אותן וכן כל כיוצא בזה אסור לקנות פרי הפרדס קודם שיגמר ויתבשל מפני שזה שמוכר בזול עתה בעשר הוא פרי ששוה עשרי' כשיגמר נמצא החוספת בשביל ההקפה אבל אם קנה עגל' בזול ויהיה אצל הבעלים עד שיגדיל הרי זה מותר שחרי' אם מת או כחש ברשו' הלוקח הוא והמיתה דבר מצוית מיד: הנותן מעות לבעל

האמר ליה שמואל הכרם על' השריגין ועל הזמורות ל להכהו דמטבטי לכשיכרתו שהם ביוק' והוא קונה אותן בזול עד שיבשו וכרתו הרי זה צריך להפך בהן כשהן מחוברין שנמצא כקול

אילן לזמורותיו ואם לא הפך נמצאו המעות הלוואה

וזן לקוחין בזול מפני ההקפה ואסור שומרי השדות שנותנין להן חטים בשכרן בזול מן הגורן כשיבאר' לגורן צריכין להתעסק עמהן במלאכה בגורן כדי שימיו החטים האלו שנטלו בסוף זמן השכירות ואם לא עשו כך נמצאת השכיר' אצל הבעלים כמלוה וזה שלקחן בזול מפני שאחרו שכרן עד הגורן אריסין שהיו בעלי השדות מסלקין אותן מן' השדה בניסין ונותנין להם האריסין בכל זרע חומר ארבע סאין והניח וק' אריסין בתוך שדהו עד אייר ונטל מהן שש סאין הרי זה מותר ואין שם רבית: הלוקח חטים ארבע סאין בכלע וכן השער ונתן לו את המעות וכשבא לגבות את החטין לאחר זמן הוסיף לו במדה ונתן לו יתר הרי זה מותר שהרי ברצונו הוסיף לו ואילו לא רצה לא הוסיף שהרי לא היה שם תנאי מותר לאדם ליתן דמי חבית של יין לחברו ולומר לו אם החמיצה מכאן עד יום פלוני ברשותך אבל אם הווילה או הוקירה הרי היא שלי' שכין שקבל עליה הוול הרי זה קרוב לשכר ולהפסד וכן כל כיוצא בזה וכן מותר לאדם לקנות מחברו בתשרי

מאה בדין של יין בדינר ואינו נוטלן עד טבת וכשנטלן בודק ומחזיר החומץ ולוקח היין הטוב שלא קנה ממנו אלא יין טוב ואלו שהחמיצו מתחלה היו ראויין להחמיץ אבל לא טרע הדבר עד אחר הזמן מקום שנהגו לשכור הכפינה וליטול' שכרה ואם נשברה שמין לו מה שפחתה ומשלם יתר על' שכרה הרי זה מותר וכן מותר להשכיר סיד של נחשת וכיוצא בו ונוטל השכר ודמי מה שפחת ממסקלו וכן כל כיוצא בזה: אין מקבלין

צאן ברזל מישר מפני שהוא' אבק רבית וכיצד הן צאן ברזל הרי שהיה לו ק' צאן וקבלן ממנו להטפל בהן ויהיו הגנות והולדו והחלב לאמצע לשליש או לרביע עד שנה או עד שתיים כמו שהתנו ביניהן ואם מתו הצאן הרי המקבל משלם דמיהן הרי זה אסו' שהרי בעל הצאן קרוב לשכר ורחוק להפסד לפיכך אם קבל עליו בעל הצאן שאם הוקרו או הוולו או אם נטרפו הריהן ברשותו הרי זה מותר וכן כל כיוצא בזה השם פרה מחברו ואמר לו אם מתה הרי היא עתה עלי' בשלשים דינרין ואני אעלה לך סלע בכל חדש מותר לפי שלא עשאה מחיים דמים אלא לאחר מיתה משכרת

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

אסור לקנות פרי הפרדס

וכו' מימר' סם כרב דהלכתא כותיה באיסורי והרבה פירושים נאמרו בו:

אבל אם קנה עגל בזול וכו' זהו פי' למה סאמרו

מור' רב בתורי דכפיש פסדיהו טס בו פירושין אחרים

וכהשנות אא זהו פירוש ב בתורי דכפיש

פסדיהו ואיכנו ככון עכ"ל: ואלא באר למה איכנו ככון ואפטר סהיה ז"ל סכור סאס כך היתה הכוונה לא היה להם להזכיר תורי' אללא בהמה ויש לומר דלרביתא קנט תורי' אף על פי טיש הפרס בין עגל לסור ובאמת פירו' רבנו עקיב לענין הדין וכף פירס רבינו חכאל ז"ל:

הנותן מעו' לבעל הכרם וכו'

זהו פי' להנהו דמטבטי טבטי האמור בגמרא סם ורטי זל פי' בענין אחר וזה עיקר:

שומרי הסרות סמתנו וכו' סם אמר להו רבא

להנהו דמנטרי באגו וכו':

אריסין סהיו בעלי הסדות וכו' מעשה דרבא והטעם

לפי סאינו כוטל סגיי סאין ויתר בטביל סמתנ' הארבע אל בטביל סמכין חרם אחר בקרקע ויתר מן האחרים וכף מפורס סם:

הלוקח חטים ארבע סאין זה פי' ההוא עובדא

דרביתא יתב זוניו לכפי אקרא וכו' ויף רטי ז"ל כן פי' והטעם לפי סאין תולין ברבית מאוחרת כל זמן

סהוא אחר פרעון ולא הזכיר לו ב בטכר מעותיך סהיו בטלות אללא כמו שכתבתי למעלה פרק חמישי ויף זה דעת רוב המפרשים ז"ל:

מותר לאר' ליתן דמי חבית וכו' מימר' דאביי טס

בראס הפ' וכרטו הרס כן והרש"ט ז"ל סאפילו חבית זו ידועה ועלה כותב דמים מותר וכף כראה ברעית רבנו: וכן מותר וכו'

סם בסוף הפרק:

מקום סכנה לסכח הספיה וכו' פסק הלכה בגמ' סם:

וכן מותר להטכיר סור סל כחסת וכגבס זה מטביל

בגמרא גבי דודא רבבימר עוקבא אין מקבלין כחץ ברזל וכו'

מטל סם ולסכח מפני סהוא רבית ופיר' רבנו אבן רבית

וכף פירטו ז"ל והכרח הוא:

לפיכך אם קבל עליו וכו' מותר בכוונה הגמרא:

בכוונה הגמרא:

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

השם פרה מחברו ואמר לו וכו' סלע בכל חדש וכו' פי' בשכר מלכיתה והדין בריתא ס' ודרבי הרב ז"ל כרבי ריקנת המפרסין ספירטו טעכטו הם שמין לה דמים אם תמות וישלם אותן חפילו לה היתה טוה כן בשעת מיתה ויף כן מותר לפי סלע עסאה דמים אללא לאחר מיתה כלומר שאם תכחיש מחמת תלאכה ויחזירנה לו אינו משלם לו כלום ואין בריך' לומר אם תחול ומפני זה כותבן לו סכר ומותר מה שאין כן בצאן ברזל שהרי אינו עושה בהן תלאכה סוכחישו מחמתה והוא מקבל אחריותן עליו ומעשה וקצת מכרמים אמרו בדין הטם פרה סאין מותר אללא כשמקבל עליו לסלם דמים סהיה טוה בשעת מיתה ולא סוקצבו דמים ירוציש אף על פי סלח תטוה כן בשעת מיתה וזה דעת הרמב"ן ז"ל ולדברי רבנו הסכים הרשב"א ז"ל: מטכרת

משברת אשה לחברתה וכו' בריתא... דברי רבי... וכו'...

השכיר לו בהן מקום וכו' גם זה מירמח סם:

פרק תשיעי

פוסקין על הפירות עד שיכא השע' וכו' משנה ובריתא סם

אין

פרק איזהו כסף: בשלא היה לו וכו' אבל אם היה למזכ' מאותו המין כלום וכו'...

כיצד היה הוא תחלה ללקוחים וכו' משנה סם ומ"ט' זל כלי שזכרין בו הענינים...

בדא בשהיה עפרן לבן וכו' בריתא סם ופסקי כר' יוסי ור"ט' זל פ' בעשר לבן סאינו...

אמר רבי אבי אמר רבי יוחנן אין פוסקין כו' וכן כתב באביאסף ובס' כתב שגראה שאין הלכה כרבי יוחנן...

משברת אשה לחברתה חרנגולת לישב על הבצים בשני אפרוחים ואין חוששין משום רבית מי שהיה נושה בחברו ד' דינרין של רבית ונתן לו בהן חפ"ן ששונה חמשה כשמוציאין ממנו מוציאין ממנו חמשה הואיל ובתורת רבית בא לידו וכן אם נתן לו בהן כסות או כלי מוציאין ממנו את הכלי עצמו ואותו הכסות עצמו השכיר לו בהן ד' דינרין כשמוציאין ממנו מוציאין ממנו ארבעה שהרי בארבעה שכר ממנו מקום זה והרי ד' אל' סברת וקבלת ע"ס: קבל' עליו:

פרק תשיעי

פוסקין על הפירות עד שיכא השע' יצא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה כיצד היה השע' לחטים קבוע לשוק ארבעה סאין בסלע הרי זה פוסק עמו על מאה סאין ונותן לו חמש ועשרים סלעים ואם יתן לו מאה סאה יל חטים אחר זמן בעת שיהיו החטים סאה בסלע אין בוח רבית כלל אף על פי שלא היה מוכר חטים כלל בעת שפסק' במה דברים אמורים בשלא היה לו כלום מאותו המין בעת שפסק עליו אבל אם היה לו למוכר מאותו המין כלום אף על פי שעדין לא נגמרה מלאכתו הרי זה מותר לפסוק עליו אף על פי שעדין לא יצא השער כיצד היה הוא תחלה לקוצרים הרי זה פוסק על החט' אף על פי שעדין הן גדיש ופוסק על היין משיבצור הענב ויתנם בעביש ועל השמן משנתן ותיים במעטן ועל זמיר משישקענה בכבשן וכן פוסק על כלי חרש משיעשה הוצר בצים שלהן במה דברים אמורים בשונה עפרן לבן אבל היה עפרן שחור פוסק על הכלים הנעשים מכנו אף על פי שלא נעשה מפני שהוא מצוי לכל ואף על פי שאין לזה יש לזה וכן פוסק עמו עד הובל כל ימות השנה אף על פי שאין לו ובל מפני שהוא מצוי חמיר כל דבר שהיה מחוסר מלאכה אחת או שתים פוסק עמו עליו והיה מחוסר שלש מלאכות אינו פוסק אלא אם כן יצא השער שיוון שהוא מחוסר שלש מלאכה הרי זה כמי שאין לו מאותו המין כלום וכמו לא בא לעולם עדין כיצד גדיש שהיה מחוסר הנחה בשמש שיבש ורישה ורייה אינו פוסק עליו אלא אם כן יצא השער היה יבש ואינו מחוסר אלא רישה ורייה פוסק עליו בצים של יוצר שהיו מחוסרין לפיפה ויבוש והולכה לכבשן ושו' פה והוצאה אינו פוסק עליו והיו יבשין ואינם מחוסרין אלא הולכה לכבשן ושו' פה פוסק עליו והוא שיהיה דרך הולכה לתוצא אותו מן הכבשן אבל אם היה המוכר הוא שמוציא את ה' אלו מחוסרין שלשה ואינו פוסק עליו עד שיצא השער וכן כל כיוצא בזה:

ההולך לחלוב את עויו ולגוז את רחליו ולרדות את כוורתו ומצאו חברו ואמר לו מה שעויו חולבות מוכר לך מה שרחלי גוזות מוכר לך מה שכורתו רודה מוכר לך הרי זה מותר אבל אמר לו מה שעויו חולבו' כך וכך מוכר לך בכך וכך מה שרחלי גוזות כך וכך מוכר לך בכך וכך מה שכורתו רודה כך וכך מוכר לך בכך וכך אומר אלא אם כן פסק עמו בשער שבשוק וכן כל כיוצא בזה אין פוסקין על שער שר' עי' ר' מפני שאין השע' קבוע אלא על שער שבמדינה היו החטים החדשות במדינה ארבע סאין בסלע וישנו שלש בסלע אין פוסקין עד שיצא השער לחדש ולישן היו חטין של לקוטות ו' סאין בסלע ושל בעל הבית שלש פוסקין לקוט' בשער לקוט' וליא יפסקו לבעל הבית עד שיקבע השער לבעל הבית כיון שנקבע השער מותר לפסוק על השע' הגבוה כיצד היו החטים נמכרות ארבע סאין בסלע ופסק עמו שיתן לו החטים בשו' הוול אם טמרו אחר כך עשר סאין בסלע נותן עשר סאין בשער שהוא בשוק שהרי פסק עמו בשער גבוה נתן

אמר רבי אבי אמר רבי יוחנן אין פוסקין כו' וכן כתב באביאסף ובס' כתב שגראה שאין הלכה כרבי יוחנן וראיה מהא דלעיל אמ' ר' עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה ברמ' ר' יבאי אמר מה לי הן מל' דמיהן פירוש והכל מותר אמ' רבא הסת' ר' יבאי מה לי הן מה לי דמיהן מה לי דמיהן מה לי דמיהן אמר' ופוסקין על שער שבשוק אל' פני סאין לו פירוש כיון שיש לו רמים פוסקין אלא בא לחדש בשער שבשוק וכן תירץ ר' טי' עי' סם והלכה כר' א' סלמד כן מרבי יבאי רבו על רבי יוחנן ע"כ:

מגבל עז פרק תשיעי

פוסקין על הפירות וכו' עד משישקענו בכבשן פרק איזהו כסף: וכן פוסקין על כלי חרש וכו' בדא בשהיה עפרן לבן וכו' עד אף על פי שאין לזה יש לזה כך כתוב בספר המונה בכתב ידו טל ר"מ זל וכתבו ה' אבד זל בהטבותיו לפי סל' נמצא בספרו כו' הסמיטו ה' הסוכר וסניהם צדקו בדבריהם והסופר שהסמיטו אותו אתו תל' משנתו: וכן פוסק עמו על הזבל וכו' עד מזויין תמיד בפירות כד' איתא בד' איתא במז' ע' איזהו כסף: החמיר

אין פוסקין על הפירות עד שיכא השע' וכו' משנה ובריתא סם פרק איזהו כסף: בשלא היה לו וכו' אבל אם היה למזכ' מאותו המין כלום וכו'...

כיצד היה הוא תחלה ללקוחים וכו' משנה סם ומ"ט' זל כלי שזכרין בו הענינים...

בדא בשהיה עפרן לבן וכו' בריתא סם ופסקי כר' יוסי ור"ט' זל פ' בעשר לבן סאינו...

אמר רבי אבי אמר רבי יוחנן אין פוסקין כו' וכן כתב באביאסף ובס' כתב שגראה שאין הלכה כרבי יוחנן...

היו החטים החדשות במדינה ארבע סאין בסלע וישנו שלש בסלע אין פוסקין עד שיצא השער לחדש ולישן היו חטין של לקוטות ו' סאין בסלע ושל בעל הבית שלש פוסקין לקוט' בשער לקוט' וליא יפסקו לבעל הבית עד שיקבע השער לבעל הבית כיון שנקבע השער מותר לפסוק על השע' הגבוה כיצד היו החטים נמכרות ארבע סאין בסלע ופסק עמו שיתן לו החטים בשו' הוול אם טמרו אחר כך עשר סאין בסלע נותן עשר סאין בשער שהוא בשוק שהרי פסק עמו בשער גבוה נתן

נתן
במה

לו מעות ולא פסק וכו' כתבא קמא דמתניתין סבל סלא פסק בפירושו אינו יכול לתבוע כשער הזול ומה שכתב ומי שחזר מקבל מי שפרע מבוחר בגמרא:
דברים אמורים בפוסק על דעת עמנו וכו' ואינו מקבל מי שפרע בשליח סהרי המשלח אומר לו לתקן שלחתיך ולא לפנות פירוש סהיה לו לשקוק כשער
הגבוה ודק זה כתבאר פס בעובדא דכרוכיא דבי חמוה כפי פירוש ר'שי והאחרונים ז"ל וכתבו ז"ל מחלף למדנו סאין סליח מקבל מי שפרע כהג' וכן נמי
היבא דלא סנה כלל בפליחותו וחזר בו משלח השליח פטור דמה בירו לעשות סבת דין מקללן אותו ואין בית דין אומרי לו קח מן המוכר ותן בפחות לקונה סלא
על דעת כן כעס פליח אבל המשלח

חייב סדבור השליח דבורו סל מ
משלח הוא הואיל ולא סנה ואינו
יכול לטעון אתה קלקלת שליחותי
או דבריהם ז"ל ומה שכת' רבנו כח
טבארכו הוא פירק ראשון מהלכות
סלוחין ופוסתפי: היו החטט
מכרות ד' סאין בקלעוכו' בראש
הפרק מימרא דרב כחמץ הואי מאן
דיהיב זוזי וכו' היו החטט
במדריכה ארבע סאין וכו' בסוף הפ'
מעשה פס בבזרא אזלן ארבע וכו'
ומה שכתב והוא סהיו ברסו לוקח
וכו' מפורס פס וכתב החמץ
ז"ל פאס העלה להס סכר טוחן
ועמלן אף על פי שקבלו עליהם א'
אחריות הדרך מותר וזהו פירוש
בריתא דהחמץ פ' אכתוב במקור
אף על פי סהן מתכין להיות כסא
לקבלת אוכסין ללא"ח ומותר דמי
ז"ל היה מוסקף להתיר אפילו בלא
קבלת אוכסין ללוקח ובלא פרען
סכר עמלס לחמרים סכין סאלו
הזולו פירות בנתים במקום הוקר
ויהר ממה סלקחוס במקום הזול
יקבלוס בעלי בתים סל מקום ה
היוקר בסך סלקחוס פס בעל כ
כרחס הרי אלנו כסלוחיס פלחס
וכי אמריכין במעשה דסורא קבל
עליה אוכסא דרורח לרוח רמילת'
או דבריו ז"ל ודברי הרמב"ן ז"ל עקרי
ואדם חסוכוכו פס: ובמיני
סחור וכו' פס: וחמץ פס סכננו
לעיר וכו' כרי פס זה לסוכ החמץ
מעלין במקום היוקר כמקום הזול
ואין חוספין מאי טעמא רב פפא
אמר משוס דמגלו ירעיו וכו' אין
פי' רבנו מתקסב לפי לסון הכותיא
ולא לעכין הסוגיא החמור פס ועד
קשה לי למה א"ו כריכין לעסס
הודעת השער ומסערין אותן והלא
כיון פיס לחמץ התבואה ברוך
יכולין הן להזיל בה למי טיטו
כמו סכתב ז' למעל' בבא המתחלת
היו החטטס מכרות ד' סאין וכו'
ולא ראייתו לח' מן המפרטין עפ"י
כדבריו ז"ל ובהפנות כתוב
לא כהיר ולא כהיר עכ':
ובהמת דין רבינו אמת
אבל עקר פי' הבריתא כדברי ס'
הרמב"ן סהזכרתי למעלה שבעלי בתים סכמקום היוקר כותכין להס מעות והולכיס למקום הזול וקונין ומעלין להס כמקום הזול ומקבלין החמץ אחריו הדרך ובעלי
בתים כותכין להס סכרן והטעם סעל ידי המעות סכתנו להס בעלי בתים ככרים סהס כוחרים ומגלין להס בני מקום הזול הסערים וכותכין להס בהקפה ומסכדין
אלס: המוליק פירותיו ממקום למקום וכו' בריתא כלסונה פס ופרטי' ז"ל יס לו באותו מקום מותר דמהשת' חוקמיהו ברשותיה ואף על גב דלא מפיק סאה
בסאה לאו רבית קכונה הוא אלא חבך רבית דרבין וכו' יס לו לא גזור אין לו בהיותו מקום חסור רבסכר המתכתו יתן לו זה במקום היוקר עכ': היה מוליק
סחורה ממקום למקום וכו' בריתא כלסונה פס ופרטי' ז"ל ממקום הזול למקום היוקר וחמר לו תכה לי והני חוליכה ועעשה כרכי במעות ער זמן פלוגי ברסו מוכר חס
קבל מוכר אחריות הדרך מותר דר"ל אין כחן מלוה ער שתמכר וכל מה סכתמך ביוקר סל בעלים הראשונים הוא ברשות לוקח אכור דמהשת' מלוה הוא גביה והני
ליה טופיחא דרמיה בריתא עכ': וכתב בקצת המכרשים ז"ל סאף על פי סאין כותן לו סכר עמלו מותר כל סאחריות ברסו ז' מוכר: הנותן לבעל הגבה דמייעשר
קשוחין וכו' מימרא ברשס הפרק וכליטנא בתרא ופירוש אינורויה למה סכתבאר פרק שמיני סחסור לקנות פרי הפרדס לפי סכפרדס יס עבודה והרי המוכר חסר
בכך ועד סאין דרך ליקח פירות פרדס סיגמיו ודרך ליקח קשוחין ואלטבתייס בקטן וכמכח' שעתה סהיה לקובה אותן כך הן כמכרין בסוף וזהו סויין ומה
סמניחן ליגדל מוילתין הן גדלין זה כרהה לחלק בין זו לחיותה סלמעלה לפי לסון רבנו:

נתן לו המעות סתם ולא פסק עמו בשער הגבוה והזול נותן בשער ההוא גבר' דיהיב והוא גבר' דיהיב זוזי לכרוכיא דבי חמוה לסוף ז' כ במה דבר' אמורי בפוסק נרוכיא וכו' ע"ס: על דעת עצמו אבל אם היה שליח לאחרים בין המוכר בין הלוקח אינו נוטל אלא כשער הזול או מחזיר את הרמ"ס ואינו מקבל מי שפרע בשליח שהרי המשלח אומר לתקן שלחתיך ולא לעוות כמו שבארנו היו החטטס נמכרות ארבע סאין בסלע ונטל את' הרמ"ס אמר רב כחמץ האי מאן דיהיב זוזי לקריאה יש לו חטטס מותר: היו לו חטטס חוב אצל אחרים ונטל המעות עד שיגבה חטטיו ויתן לו אסור שהרי הן בחוסרין גביה וכו' אלו הן כקובע לו זמן והזויל לו מפני שמקיפו ובכפרים שש בסלע הרי זה מותר ליתן כלע לחגר כרי שיביא שס סאין מן הכפר והוא שיהיו ברשות הלוקח אם אבדו בדרך או נגנבו אבדו לו אדם' חשוב אסור לעשות זה ובמיני סחורה אסור ביקס רבי יסמעאל לכל אדם' לפי שאי מיני לעשות כן בכלי פסתן סחורה מצוין כפירות: ולא הכיחו רבי כו': החמץ שכתבנו לעיר והרי החטט ארבע סאין בסלע הזול ומכרו למכריהן או לכפכריהן חמש בסלע במעות שנתנו להן תחלה כשיכנסו לעיר עד שיפתחו שקיהן וימכרו לכל אדם חרי זה מותר שאין אלו מוכרין להן בזול' מפני שנתנו מעות עתה ולא יקחו אלא לאחר זמן אלא בפני שמויעין להק' את השע' טרסה רב חמא ועיין ' ומסערין אותן: בס' כב': המוליק פירותיו ממקום למקום מצאו חברו ואמ' לו תנם לי ואני אעלה לך פירות שיש לי במקום פלוני באותו מקום אם יש לו שם מותר ואם לאו אסור: היה מוליק סחורה ממקום למקום אמר לו תנח לי ואני אעלה לך דמיה כמו ששות באותו מקום אם היתה ברשות המוכר ואם היתה ברשות לוקח אסור: הנותן לבעל הגנה דמי עשר קשואי' אלו דמי עשר אכשיו' אלו והרי הן קטנים והתנה עמו שיתכ' לו לכשיגדלו הרי זה מותר שהרי הוא מניחן והם גדלים מאלהן ואלו קצצן עתה כשהן קטנים לא היו באים אחרים תחתיהן וכן כל ביוצא בזה מדבר שאין בו הפסד ולא חסרון על המוכר:

מגדל עזר החמץ שכתבנו לעיר וכו' עד ומסערין אותן כתב הר"ב ז"ל לא כהיר ולא כהיר עכ': ואני אומר עיקר זאת ההלכה פרק איזהו כסף והטעם הזה ברור וסביר אלכנו ורביס מ מהראשונים והגאונים כע פירסוהו והרובה לחלוק עליו להביא ראיה כי יבא דבריו וכדכרנוהו: המוליק פירותיו ממקום למקום כו' עד סוף הפרק הכל פרק אי זהו כסף: פרק עשירי כשם שמותר למוכר כו' עד הרי זה אסור וכו' עד באיזה זמן שיפרע כתב הר"ב ז"ל חרוס זה לא טמענו מעולם אלא אם יס לו אועל סער סכסוק לנה סאה בסאה סתם בלא עשית דמים א חפילו לזמן קצוב עכ': ואני הומר וכי חרוס זה בלב' הוא סחירס אלכנו כמה וכמה חידושין סמענו ממנו זה אחר מן הטעמים המוטעמים על פי התלמוד פרק איזהו כסף כי פירות בפירות הם סאה בסאה החמור פס להריח והזמן הקבוע הוא מדויק ממה סאמור בכל הפרק עד הגורן ולוה סתם וכורע סתם גכ הוא לסון הגמ' והוא ז"ל קבכס כעמור גרנה: לא

הרמב"ן סהזכרתי למעלה שבעלי בתים סכמקום היוקר כותכין להס מעות והולכיס למקום הזול וקונין ומעלין להס כמקום הזול ומקבלין החמץ אחריו הדרך ובעלי בתים כותכין להס סכרן והטעם סעל ידי המעות סכתנו להס בעלי בתים ככרים סהס כוחרים ומגלין להס בני מקום הזול הסערים וכותכין להס בהקפה ומסכדין אלס: המוליק פירותיו ממקום למקום וכו' בריתא כלסונה פס ופרטי' ז"ל יס לו באותו מקום מותר דמהשת' חוקמיהו ברשותיה ואף על גב דלא מפיק סאה בסאה לאו רבית קכונה הוא אלא חבך רבית דרבין וכו' יס לו לא גזור אין לו בהיותו מקום חסור רבסכר המתכתו יתן לו זה במקום היוקר עכ': היה מוליק סחורה ממקום למקום וכו' בריתא כלסונה פס ופרטי' ז"ל ממקום הזול למקום היוקר וחמר לו תכה לי והני חוליכה ועעשה כרכי במעות ער זמן פלוגי ברסו מוכר חס קבל מוכר אחריות הדרך מותר דר"ל אין כחן מלוה ער שתמכר וכל מה סכתמך ביוקר סל בעלים הראשונים הוא ברשות לוקח אכור דמהשת' מלוה הוא גביה והני ליה טופיחא דרמיה בריתא עכ': וכתב בקצת המכרשים ז"ל סאף על פי סאין כותן לו סכר עמלו מותר כל סאחריות ברסו ז' מוכר: הנותן לבעל הגבה דמייעשר קשוחין וכו' מימרא ברשס הפרק וכליטנא בתרא ופירוש אינורויה למה סכתבאר פרק שמיני סחסור לקנות פרי הפרדס לפי סכפרדס יס עבודה והרי המוכר חסר בכך ועד סאין דרך ליקח פירות פרדס סיגמיו ודרך ליקח קשוחין ואלטבתייס בקטן וכמכח' שעתה סהיה לקובה אותן כך הן כמכרין בסוף וזהו סויין ומה סמניחן ליגדל מוילתין הן גדלין זה כרהה לחלק בין זו לחיותה סלמעלה לפי לסון רבנו:

שמותר למוכר לפסוק על שער שבשוק כך מותר ללות הפירות סתם ופורעין סתם בלא קביע' זמן על שער שבשוק כיצד היה השער קבוע וידוע לשניחם ולוה מחברו עשר סאין חייב להחז' לו עשר סאין אעפ שהוקרו' החטט שהרי כשלוה ממנו היה השער ידוע ואלו רצה היה קונה ומחזיר לו שהרי לא קבע לו זמן: היה כחכמים כדפסקו תלמוד הן דלא כהילל דאסר חפילו ככר:

כשם שמותר למוכר לפסוק על שער שבשוק כך מותר ללות הפירות סתם ופורעין סתם בלא קביע' זמן על שער שבשוק כיצד היה השער קבוע וידוע לשניחם ולוה מחברו עשר סאין חייב להחז' לו עשר סאין אעפ שהוקרו' החטט שהרי כשלוה ממנו היה השער ידוע ואלו רצה היה קונה ומחזיר לו שהרי לא קבע לו זמן: היה כחכמים כדפסקו תלמוד הן דלא כהילל דאסר חפילו ככר:

שמותר למוכר לפסוק על שער שבשוק וכו' מימרא ברשס הפרק וכליטנא בתרא ופירוש אינורויה למה סכתבאר פרק שמיני סחסור לקנות פרי הפרדס לפי סכפרדס יס עבודה והרי המוכר חסר בכך ועד סאין דרך ליקח פירות פרדס סיגמיו ודרך ליקח קשוחין ואלטבתייס בקטן וכמכח' שעתה סהיה לקובה אותן כך הן כמכרין בסוף וזהו סויין ומה סמניחן ליגדל מוילתין הן גדלין זה כרהה לחלק בין זו לחיותה סלמעלה לפי לסון רבנו:

שמותר למוכר לפסוק על שער שבשוק וכו' מימרא ברשס הפרק וכליטנא בתרא ופירוש אינורויה למה סכתבאר פרק שמיני סחסור לקנות פרי הפרדס לפי סכפרדס יס עבודה והרי המוכר חסר בכך ועד סאין דרך ליקח פירות פרדס סיגמיו ודרך ליקח קשוחין ואלטבתייס בקטן וכמכח' שעתה סהיה לקובה אותן כך הן כמכרין בסוף וזהו סויין ומה סמניחן ליגדל מוילתין הן גדלין זה כרהה לחלק בין זו לחיותה סלמעלה לפי לסון רבנו:

פרק עשירי כשם שמותר למוכר לפסוק על שער שבשוק כך מותר ללות הפירות סתם ופורעין סתם בלא קביע' זמן על שער שבשוק כיצד היה השער קבוע וידוע לשניחם ולוה מחברו עשר סאין חייב להחז' לו עשר סאין אעפ שהוקרו' החטט שהרי כשלוה ממנו היה השער ידוע ואלו רצה היה קונה ומחזיר לו שהרי לא קבע לו זמן: היה כחכמים כדפסקו תלמוד הן דלא כהילל דאסר חפילו ככר:

פ' אהיו
כ"ד

היה לו מאותו המין וכך במסכת דברי חכמים: ואפילו היתה לו סאה וכו' מפורסם במרחק מס והטעם שאינו רואין כאלו לזה סאה כנגד סאה מוסב כמו שכתבנו: לא היה לו מאותו המין כלום וכו' ואם לזה ולא עשה אותן דמים וכו' בריתא מס וזה מוסב: אעפ"י שיש לו מאותו המין כו' זה פ"י רבנו ז"ל למה שאמרו בגמ' לויץ סתם ופורעים סתם סמלת סתם באה להמעיט כשקובעין זמן וכן מוכחת המסנה לדעתו ז"ל שאמרה לא יאמר אדם לחברו הלויני

כור חטים לגורן פי' ואכי כותף לך לגורן הכל אמר לו הלויני עד שיבא בני אדם עד שאמכא מפתח ורעת הרב דרישא סאוקרת בקובע זמן לגורן היא אפילו בפיסלו רומיא דהתר רכופ' רעד סיבא בני סהיא בפס' לו ואם היה כרכרי המס' זלדכל פיס' לו מותר אף בקביעות זמן והכל תלוי אם יש לו היה לה למסנה לומר כך לא יאמר אדם לחברו הלויני כור חטים אלא אם יש לו אבל עתה נראה סאוקרת אפילו בפיסלו בקובע זמן זה דעת הרב ז"ל והטעם אפ"י סהיא סכל מזה קובע זמן למה סהיא מתיקר ומזייל כריזה סרעתו סל אותו זמן יתייקר וחי' סהיא י ופרענו הלוי תוך זמנו מפני כך אסור

ובהשגות א"א

חידוש זה לא סמענו מעולם אלא אם יש לו או על ספר שבסוף לזה סאה בסאה סתם בלא עפייית דמים אפי' לזמן קבוע עכ"ל: וגם הרשב"א ז"ל כתב ויש מפרשי לויץ סתם בלא עפייית דמים סלא קבוע לו זמן פרעון מ מפני סיבול הוא לפרוע בכל עת סירבה אבל אם קבע לו זמן אינו יכו לפרוע תוך זמנו וחוסס' סמא וסתיה הסער בנתים ואין ריכס מחורר בעיני סקביעו זמן פרעון לתפולת הלוי הוא סאין המלוה וכול לסופו בכתים אבל לו בא לזה לפרוע בנתים פורע סאין אדם עטוי לפרוע תוך זמנו אמרו אין אדם רשאי לפרוע תוך זמנו לא אמרו עכ"ל וכבר הרחינו פנים וכתבתי טעם אחרת לרב רבנו ז"ל: לא יאמר אדם וכו' מסנה כבר כתבתי ורעת רבנו סכולה בים לו כמו סכתבתי: לזה פירוש עד זמן קבוע וכו' זהו דין הלואה ס סאה בסאה סנעסית בלויסור כמו סכתבאר: מלוה אדם את אריסו חטים וכו' בתיה דברים אמורי במקום סנהגו וכו' מבואר במסנה ובגמרא הדין ו והטעם: אבל מלוה סתם על סער סכסוק פ"י רעת רבנו ז"ל סקביעות זמן אסור אפילו כסיבא הסער וזהו דין האריס במקום סבעל הקרקע כותף זרע ויורד לקרקע סאסור להלותו לזרע ואפילו יבא הסער סל זמן סקבעו זמן וכן דרכן לקבוע זמן לגורן ורעת סאר המפרס' זל סאיסור האריס חינו אלא כסלא יבא הסער ורב רי רבנו כריחין ולרב רי סכל אם יש לו לאריס מותר והרי הוא כסאר סל אדם: מי סהיה נוסה בחברו מעות ואמ' לו וכו' מבואר בראש הפרק בריתא ומס' סא רסונא סס ומה סכתב בסעיור מעותיו לומר סאם יש לו סאה אינו פוסק עליה יותר סאין המוכר סלוה וכבר כתבאר הטעם ופי' וכל סכן זמן פיס' לו כסעיור מעותיו אפילו לא יבא הסער מותר וכן כתבו הרמב"ם והרשב"א ז"ל: היו ללוה חטים וכו' גס זה באותה בריתא סס: הרי סלא היה לו ועבר וכו' פירוש לפי סזה אבה רבית ואין מוכיחין מלוה למלוה כמו סכתבאר: את חברו בפני עדים או סאמר לעדים וכו' זה מבואר בהרבה מקומות סזה מלוה על פה: לפיכך אס טען ואמ' י' אב וכו' ס סבועת הדיינין מימרא המלוה את חברו בעדי' אין כריך לפרעו בעדי' ודין סבועת הדין מימרא סס: אבל המלוה את חברו וכו' גס זה פסוט ומבואר סס אמרינן ליה זיל סליס לפיכך

היה לו מאותו המין שלוח הדרי זה מותר ללוה סתם בלא קביע' זמן ופורע סתם

אעפ"י שעדיין לא יצא השער ואפ"י היתה לו סאה בלבד לוח עליה כמה סאין היתה לו שיפה אחת של שמן או של יין לוח עליה כמה גרביין ושמן לא ה היתה לו מאותו המין כלום ולא נקבע שער השוק עדיין או שלא ידעו שער השוק הרי זה אסור ללוה סאה בסאה וכן בשאר הפירות לא ילוה אותן עד שיעשה אותן דמים ואם לוח ולא עשה אותן וקולו מחוץ לו פירות במדה ש שלוח או במשקל ואם הוקד נוטל דמי' שהיו שוין בשעת הלואה אעפ"י שיש לו מאותו המין או ש

היה השער קבוע' ב' ואף עפ' סיבא בשוק הרי זה אסור הסער וכן מ ללות פירות בפירות ממ' מרתניו עדין זמן קבוע אלא ל בה בסער סל לוח סתם ופורע באי עכסיו עכ': זה זמן שיפרע: לא

יאמר אדם לחברו הלויני כור חטי' ואני

מזויר לך כור לגרן אלא אומר לו הלויני עד שיבא בני או עד שאמצא המפתח לוח פירות עד זמן קבוע אם החלו מחויר לו פירות בזמן שקבע ואם הוקדו נותן לו דמים שהיו שוין בשעת ההלואה: מלוה אדם את אריסו חטים בחטים לזרע בין קודם שירד האריס לשרדה בין אחר שירד במה דברים אמורים במקום שנהגו שיתן האריס את הזרע שהרי ביד בעל הקרקע לכלקו כל זמן שלא נתן אבל במקום שדרך בעל הקרקע ליתן את הזרע אם עדין לא ירד האריס הרי זה מותר להלוות חטים בחטים שעדיין יש לו לסלקו נמצאת בעת שירד לשרדה ירד על דעת שיחזיר לו חטים שהלוהו אבל אחר שירד לשרדה הואיל ואינו יכול לסלקו הרי הוא ככל אדם ואסור להלוות חטים בחטים לזרע אבל מלוהו סתם על שער שבשוק: מי שהיה נושה בחברו מעות ואמר לו תן לי מעותי שאני רוצה ליקח בהן חטי' אמר לו יצא ועשה אותן עלי כשער של עכשיו ויהיה לך אצלי חטים בהלואה א"א יש לו חטי' כשיעור מעותיו מותר ואם אין לו אותה המין הרי זה אסור מרתניו בה כסער סל עכסיו: אלא בנותן מעותיו לקנו בהן פירות אבל הרוצה להעמיד הלואתו על גב הפירות אסור עד שיהיו לו פירות היה ללוה חטים ועשה הלואתו עליו חטי' וכו' אחר זמן ואמ' לו תן חטי' שאני רוצה למכרן וליקח בדמיהן יין אמר לו יצא ועשה אותן עליי כשער שבשוק עתה אם יש לו יין הרי זה מותר ונעשת הלואתו אצלו יין ואם אין לו יין אסור הרי שלא היה לו ועבר והחזיר והלוה פירות אף על פי שקנה פירות אחר כך אינו חייב ליתן לו פירות אלא נותן לו מעות שהלוהו:

פרק אחד עשר

המלוה

את חברו בפני עדים או שאמר לעדים היו עלי עדים שאני חייב לזה מנה או אתם עדי שאני חייב לזה מנה זו נקראת מלוה על פה ואינו צריך לפרעו בעדים לפיכך אם טען ואמר אחר כך פרעתי נשבע הס' ונפטר אבל המלוה את חברו בשטר צריך לפרעו בעדים לפיכך אם טען ואמר פרעתי שטר זה אינו נאמן אלא אומר לו או הבא עדים או עמוד' בסטר מקויים ועיין לקמן פ"ד: ושלם לו חובו לפיכך

פ' סכוע' הדייניס וריס סב דכתובות וזרק גס פסוט

מלוה סתם על סער סכסוק פ"י רעת רבנו ז"ל סקביעות זמן אסור אפילו כסיבא הסער וזהו דין האריס במקום סבעל הקרקע כותף זרע ויורד לקרקע סאסור להלותו לזרע ואפילו יבא הסער סל זמן סקבעו זמן וכן דרכן לקבוע זמן לגורן ורעת סאר המפרס' זל סאיסור האריס חינו אלא כסלא יבא הסער ורב רי רבנו כריחין ולרב רי סכל אם יש לו לאריס מותר והרי הוא כסאר סל אדם: מי סהיה נוסה בחברו מעות ואמ' לו וכו' מבואר בראש הפרק בריתא ומס' סא רסונא סס ומה סכתב בסעיור מעותיו לומר סאם יש לו סאה אינו פוסק עליה יותר סאין המוכר סלוה וכבר כתבאר הטעם ופי' וכל סכן זמן פיס' לו כסעיור מעותיו אפילו לא יבא הסער מותר וכן כתבו הרמב"ם והרשב"א ז"ל: היו ללוה חטים וכו' גס זה באותה בריתא סס: הרי סלא היה לו ועבר וכו' פירוש לפי סזה אבה רבית ואין מוכיחין מלוה למלוה כמו סכתבאר: את חברו בפני עדים או סאמר לעדים וכו' זה מבואר בהרבה מקומות סזה מלוה על פה: לפיכך אס טען ואמ' י' אב וכו' ס סבועת הדיינין מימרא המלוה את חברו בעדי' אין כריך לפרעו בעדי' ודין סבועת הדין מימרא סס: אבל המלוה את חברו וכו' גס זה פסוט ומבואר סס אמרינן ליה זיל סליס לפיכך

פרק אחד עשר המלוה

ויכתבאר פ"ד סאה טען הלוי ואמר ישבע לי סלא פרעתי מטביעין המלוה ואחר כך יטול:

לפיכך

האומר לעדים היו עלי עדים וכו' פירק זה בורר בסנהדרין וכתבאר עם שאפילו הודה בפני ג' חוססין ואין כותביו עד שיאמר כתובו וחתימו והכו

א"א

א"א

לפיכך האומר לעדים היו עלי עדים שאני חייב ללוה פניה אין כותבין עדותן ונותנין למלוה שלא יחזירו למלוה על פה עדות בשטר עד שיאמר להן הלוה כתבו שטר וחתימו ותנו לו אף על פי שאמר להן כך צריכין להמלך בו אח' שחתמו בשטר ואחר כך נותנין השטר ביד המלוה קנו מירו שהוא חייב לו מנה הרי אלו כותבין ונותנין אף על פי שלא אמר להן כתובו שסתם קנין לכתוב עומד ואינן צריכין להמלך בו לזה שכתב שטר בכתב ידו והעיר בו עדי' ונתנו למלוה הרי זה שטר בשטר וכן אמר כתב שטר אף על פי שאין בו עדים ונתנו למלוה בפני עדים הרי זה מלוה בשטר והוא שיהיה כתב שאינו יכול להודיע ויקראו אותו העדי' כר' לעזר דאמר עדי' שנמסר בפניהם ויש מן הגאונים שהורו שצריך לו לעדים שכתבו בפניה חתימו והעידו שנמסר בפניהם הוציא עליו כת' ידו שהוא חייב לו ואין שם עדים אעפ' שהוחזק כת' ידו בכר' הרי זה במלוה עפ' כר' אמר ר' לכל דבר ואם טען יוחנן פירק שפרענשב' הסת' בטפוט: ונפטר ואינו גובה בכר' זה לא מן היורשין ולא מן הלוקוח' כל מלוה בשטר גובה אאת' מן היורשין ומ' הלוקוחות כמו שיתבאר ומלוה עפ' גובה אותה מן היורשין ואינו גובה אות' מן הלוקוח' לפי שאין שאל' לה' קול דפ' לא ישרוף בה אבל מלוה שבשטר קול יש לה והלוקח ח' הפסיד על עצמו חסם עכ': שידע שנכסיו שלו זה משועבדו במלוה שעליו שכל נכסיו הלוה תחת שעבוד המלוה מן התורה המובר שדהו בעדים ויצאת מתחת ידי הלוקח אף על פי שאין שם שטר ביד הלוקח הרי זה חוזר ושורף מנכס' משועבדים כמו שיתבאר שכל המובר בפד' הסיא מוכר וקול יש לו: אין ההלוה שעל פה נגבית מן היורשין אלא באחר משלשה דברים אלו בשח'יב מודה בה וצוה בחלוני שיש לפלוני עליו חוב עדיין או שהיתה ההלוה לזמן ולא הגיע זמן לפרעה וזוהקה היא שאין אדם פורע בתוך זמנו או שנדחה עד שיתן ומת' בנדי' כל אלו גובין מן היורשין בלא שבועה אבל

מגדל עוז לפיכך האומר היו עלי עדים וכו' עד ביד המלוה

כתב

לא בכותב כתובה לאסתו ומוסיף לה אבל בהודאות והלואות לא ב' כריך לאומלוכי ביה עכ'ל: ואני אומר רבים אמרו כן אבל לדעתנו וקבלתנו סטרי הודאות והלואות מסתמא בקנין הם וסתם קנין לכתובה עומד כמו שכתב רמ' זל בסמוך ובמרא רכתובות ריש פרק אעפ' פסקין תלמא' להדיא והלכת' קנו מיניה לא כריך לאומלוכי ביה לא קנו מיניה כריך לאומלוכי ביה וכן הסכימו רבותינו בעלי התוספות זל אלא שאמרו דנהי דלא כריך לאומלוכי ביה אס' בא הלוה מ' מעצמו ומחה בהם סלא יחתמו ולא יתנו חין כותב' ונותנין ובה רבו הסב' והרחו' לפי דאות עיני הדיין לחקור ולדעת מפני מה זה מוחה ח' ועל מה הלוה את מעותיו ויע' בפני' שוכ'י הרבר לחתמו: קנו מירו שהיא חייב לו מנה עד אינן צריכין להמלך בו בכתובות פרק אף על פי ובבתרא פ' חזקת הבתים: לזה סכתב שטר וכו' עד סמסר בפניהם פרק ב' דעדות ובבתרא פרק ג' טפוט: הוציא עליו כתב ידו ע' ולא מן הלוקוחות פרק ג' טפוט: כל מלוה בשטר כו' עד כמו שיתבאר פר' ג' טפוט פ"א: ופ' קמא דקידושין והבאור פ"א: ומלוה על פה וכו' עד וקול יש לו בבתרא פרק ג' טפוט: אין המלוה שעל פה עד כמו שביארנו בערכין פ' ופרק טוס היתומים ופרק הכניקין והביאור בזה הפ' לזה

פ"א בורר

לעדים שכתבו בפניה חתימו והעידו שנמסר בפניהם הוציא עליו כת' ידו שהוא חייב לו ואין שם עדים אעפ' שהוחזק כת' ידו בכר' הרי זה במלוה עפ' כר' אמר ר' לכל דבר ואם טען יוחנן פירק שפרענשב' הסת' בטפוט: ונפטר ואינו גובה בכר' זה לא מן היורשין ולא מן הלוקוח' כל מלוה בשטר גובה אאת' מן היורשין ומ' הלוקוחות כמו שיתבאר ומלוה עפ' גובה אותה מן היורשין ואינו גובה אות' מן הלוקוח' לפי שאין שאל' לה' קול דפ' לא ישרוף בה אבל מלוה שבשטר קול יש לה והלוקח ח' הפסיד על עצמו חסם עכ': שידע שנכסיו שלו זה משועבדו במלוה שעליו שכל נכסיו הלוה תחת שעבוד המלוה מן התורה המובר שדהו בעדים ויצאת מתחת ידי הלוקח אף על פי שאין שם שטר ביד הלוקח הרי זה חוזר ושורף מנכס' משועבדים כמו שיתבאר שכל המובר בפד' הסיא מוכר וקול יש לו: אין ההלוה שעל פה נגבית מן היורשין אלא באחר משלשה דברים אלו בשח'יב מודה בה וצוה בחלוני שיש לפלוני עליו חוב עדיין או שהיתה ההלוה לזמן ולא הגיע זמן לפרעה וזוהקה היא שאין אדם פורע בתוך זמנו או שנדחה עד שיתן ומת' בנדי' כל אלו גובין מן היורשין בלא שבועה אבל

הדר ואם תאמר מאי טעמא חוזר בשטר בעל כרחו וכתבו לו כיון דזיכה לו את השרה ואינו מפסיד בשטר דלא חיברו סהדי לא לסקרי' יס' לומר כו' כתוב בהלכות מכירה כפ' עכ': נגבית מן היורשין אלא באחר משלשה דברים אלו בשח'יב מודה בה וצוה בחלוני שיש לפלוני עליו חוב עדיין או שהיתה ההלוה לזמן ולא הגיע זמן לפרעה וזוהקה היא שאין אדם פורע בתוך זמנו או שנדחה עד שיתן ומת' בנדי' כל אלו גובין מן היורשין בלא שבועה אבל

פ' דרכ' והלכת' כר'ל ואפי' מיתמי ועיין לקמן רפ' ב' דרוקא סקבע לו זמן אבל בסתם הלוה ל' יום לא חשיב' שלמים יום תוך זמנו תו' ועיין לקמן פ' ד' ופ' י' עכ':

כר' אית' פ' ג' טפוט ידו ועיין ס' קמא דערכין כר' אית' ג' טפוט

דין רובה לומר סנתקיים כך מבואר בגמ': ואם טען ספרע וכו' וז' סבת הגאון זל כתובה בהלכות סכתאמן לומר פרעתי וכן כתב הרמב"ן זל ומפני שאינו גובה ממנו עד דין ורוב המפרשי' האחרוני' זל אבל הר"ן והרשב"א זל כחלקו על ליהם ויאמרו שאינו כאמן לומר פרעתי ואם יש בכתב ידו כאמנות למלוה העלה בעל העטור זל שאפילו לא הוחזק כתב ידו אינו כאמן לומר פרעתי: כל מלוה בשטר גובה חותה וכו' דעת הרב זל כרעת ההלכות וטאר הפוסקים דמעבורא דאורייתא וכמאן דאמר הכין סוף ג' טפוט ומה שמלוה על פה אינו גובה מן הלוקוחות הוא לפי שאין לה קול כראמר עולא התם: המובר שדהו בעדים וכו' מיימרא דרב פרק חזקת הבתים והטעם ג' טפוט כן ע' סמ' מאן דזבין בפרהסיא זבין פירוש כרי' שיקפכו עליו לקוחות ובחידושי הרשב"א זל כתב ר"ח זל דמתנה עבדי' ואכשי' ובהי מתנה בצעה ונראה מרביריו שהנותן שדהו בעדים וקבל עליו אחריות אינו גובה מנכסיו משועבדים עד כאן לשונו: ההלוה טבעל פה וכו' כתבאר פרק ג' טפוט בעבורא דערבא שכל מקום שיש לחוש לפרעון אין גובין מן היתומים וטעמינן לכו' ליתמי מאי דמיני טעין אבותן וזה פשוט ומוסכם וחייב מודה ונראה כתבארו ע' ג' טפוט מן היתומים ותוך זמן כתבאר ע' ס' פרק קמא: אבל

האומר לעדים היו עלי עדים וכו' פירק זה בורר בסנהדרין וכתבאר עם שאפילו הודה בפני ג' חוססין ואין כותביו עד שיאמר כתובו וחתימו והכו לא בכותב כתובה לאסתו ומוסיף לה אבל בהודאות והלואות לא ב' כריך לאומלוכי ביה עכ'ל: ואני אומר רבים אמרו כן אבל לדעתנו וקבלתנו סטרי הודאות והלואות מסתמא בקנין הם וסתם קנין לכתובה עומד כמו שכתב רמ' זל בסמוך ובמרא רכתובות ריש פרק אעפ' פסקין תלמא' להדיא והלכת' קנו מיניה לא כריך לאומלוכי ביה לא קנו מיניה כריך לאומלוכי ביה וכן הסכימו רבותינו בעלי התוספות זל אלא שאמרו דנהי דלא כריך לאומלוכי ביה אס' בא הלוה מ' מעצמו ומחה בהם סלא יחתמו ולא יתנו חין כותב' ונותנין ובה רבו הסב' והרחו' לפי דאות עיני הדיין לחקור ולדעת מפני מה זה מוחה ח' ועל מה הלוה את מעותיו ויע' בפני' שוכ'י הרבר לחתמו: קנו מירו שהיא חייב לו מנה עד אינן צריכין להמלך בו בכתובות פרק אף על פי ובבתרא פ' חזקת הבתים: לזה סכתב שטר וכו' עד סמסר בפניהם פרק ב' דעדות ובבתרא פרק ג' טפוט: הוציא עליו כתב ידו ע' ולא מן הלוקוחות פרק ג' טפוט: כל מלוה בשטר כו' עד כמו שיתבאר פר' ג' טפוט פ"א: ופ' קמא דקידושין והבאור פ"א: ומלוה על פה וכו' עד וקול יש לו בבתרא פרק ג' טפוט: אין המלוה שעל פה עד כמו שביארנו בערכין פ' ופרק טוס היתומים ופרק הכניקין והביאור בזה הפ' לזה

95

אבל אם באו עדים וכו' כבר נתבאר זה וכן כתב רד"ק והוא כמלוא ע"פ כפי סברת הגאונים ז"ל כמו שכתבנו למעלה ולדברי הר"ן והר"ם ז"ל גובין בכתב ידו מיומיו : לוח מאין לו מטלטלין וכו' מבואר בהכותב ההוא תולה מעותיו בגוי הוא : ואם לא כודע להם דבר זה מחרימין וכו' כבר כתבתי פרק ראשון ס"א נמצא בגמרא בבבא בתרא חרס לדברים אלו אבל כן נמצא בכל ספרי הגאונים ז"ל וכראה שהדבר נקבלה אצלם ז"ל במה דברים אמורים בזמן שפרעין מן הלואה עצמו וכו' מסנה פרק הכותב וכדברי לירמיהו וכו' איתא בהלכות : ומצוה

על היתומי לפרוע חוב אביהן וכו' מש"ב במו שהיה נסוי ונס במעשה דקטיבא מוכח דאין כופין אותן וכן כתבו הרבה מהמפרשים ז"ל ומה שכתב מהמטלטלין שהניח דעתו ז"ל כרעת קצת מהמפרשים ז"ל סכתב דכי אמרין מזה על היתומים לפרוע חוב אביהם הם ממטלטלין דאבוהון אבל אם לא ספק מטלטלי לא אמרין מזה לפרוע מדריהו וכדמוכח בהרי"א סוגיא דסוף מי שמת ולפי זה ע"כ דר"א דקטיבא דמי שהיה נסוי הנהו זוזי דאבוהון איסתרו וכן כתב רבנו ז"ל סוף פר' שמנה עשר אבל הר"ם ז"ל כתב דמטלטלי דאבוהון מזה וכופי אותן מכספי דיהו מזה ואין כופין אותן ו וכדברי רבנו כתבו רוב המפרשים ז"ל : ואם תפס אותן בעל חוב מחיים וכו' בהכותב דתפיסה דמחיים מהניא ואפי' ל' עקיבא : טען שמחיים תפסן וכו' מ"ו פ"ס בהכותב דוקא בכל דבר שהוא יכול לטעון לקוח הוא בדין ה"ל לאו הכי לא וכדמוכח התם וכן נראה מלפון רבנו : היו הדברים שתפס טריות וכו' מעשה פ"ס ורבינו בפירושו כדברי ההלכות והוא סת' וטען פה ממסכן וכו' ומה שכת' מפני שאינו טוען לגופן לא לראיה סבה וכו' מתוך דברי אלו דלקחת הראיה כד"ל להביא ראיה שקנה ואינו נאמן לומר סטר היה לי ואבד דאי לא יהא נאמן במנו דרבי הרב ז"ל בדין זה מ מעורב' במה סכת' כאן ובפנים ושלשה מקומות מן החבור ופרק י' אכתוב ביאור רביו ז"ל : יתומים סגבו קרקע וכו' ממרא בכל טעה ובמי שהיה נסוי ובהרבה מקומות דאבן שמכר סדה לשמעון

אבל אם באו עדים שהיה אביהם חייב לזה מנה או בפנינו חלוהו אינו גובה מן היורש כלום שמא פרעו שהמלוה את חברו בעדים אין צרי' לפרעו בעד' וכן אם הוציא כתב יד אביה' שהוא חייב לו אינו גובה בו כל' כמו שבארנו לוח שאין לו מטלטלי' ויש לו קרק' אם נודע' לבית דין שתלה מעותיו ביד א' אחרי' כופין אותו למכור וליתן לבעל חובו ואם לא נודע להם דבר זה מחרימין על מי שירע לו מטלטלי' ולא יביא ואחר כך יורדין לבינונית ש שבנכסיו ומגבין לבעל חובו כמו שיתבאר במה דברים אמרו בזמן שנפרעין מן הלואה עצמו אבל הבא להפרע מן היורש בין קטן בין גדול לא יפרע מן המטלטלין אפילו היו מופקדין או מלוה אצל אחרים שהמטלטלין אינן תחת שעבוד ב"ח מן התורה : מצוה על היתומים לפרוע חוב אביהן מן המטלטלין שהניח ואם לא רצה היורש ליתן אין כופין אותו ואם תפס בעל חוב מחיים גובה מהן טען שמחיים תפסן וחייב טען שאחר מיתה תפס על היורש להביא ראיה או ישבע מלוה שבך וכך הוא חיי' לו ויכול לטעון עד כדי דמיהן וכולל בשבועתו שמחיים תפס היו הדברי' שתפס שטר' וטען שהן משכב בידו על חובו שמחיי' תפס על המלו' להבי' ראיה שמחיי' תפס ואם לא הבי' ראיה יחול ליורשין מפני שאינו טוען לקנו גופם אלא לראיה שבהם : יתומי' שגבו קרק' בחוב שהיה לאביהן אצל אחרי' יש לבעל חוב של אביהן לחזור ולגבות אותה מהן שהי' קרקע זו של אביהן הוא ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות הקף שמעון דמי השדה עליו מלוה לראובן ומת ראובן וכו' בעל חוב של ראובן לטרוף שמעון השדה ופייסו שמעון במעו' והלך לו הרין נותן שיבאו יורשי ראובן ויתבעו שמעון במלוה שוקף עליו שהרי אינה משועבדת לבעל חוב של ראובן לפיכך אם היה שמעון פקח נותן להן הקרקע שלקח מראובן במלוה שוקף על עצמו וחוזר וטרוף אותה מהן מפני המעות שנתן לבעל חוב של ראובן כ"י שלא יטרוף אותה ממנו שהרי באחר' ילקחה מראובן כבר תקנו גאונים האחרונים בולן שיהיה בעל חוב גובה מ מטלטלין מן היורשין וכן דנין ישראל בכל בית דין שבעולם אבל במערב היו נותנין בשטרי' חובו שיש לו לגבו' מן הקרקע ומן המטלטלין בין בחיי' בין אחר מותו ונמצא גובה על תנאיהו יותר מן התקנה וסייג גדול עשו בדבר שמא לא ידע הלוח בתקנה זו ונמצא ממוק יתומים יוצא שלא כדנין שאין כח בתקנת אחרונים לחייב בה יתומים : פרק י"ב גזלה ריש פ"ה :

מגדל עוז לוח שאין לו מטלטלין עד ולא יביאם בכתובות פרק הכותב : ואחר כך יורדין לבינונית וכו' עד כמו שיתבאר פרק קמ"א דזיקין וכגיטין פר' הנזיקין והביאור ריש פרק תשעה עשר : במה דברים אמרו בזמן שפרעין מן הלואה עד מן התור' בכתובות פ' הכותב ופ' מי שהיה נסוי : מזה על היתומים עד שמחיים תפס בכתובות פרק הכותב ופרק מי שהיה נסוי : היו הדברים שתפס טריות עד אלא לראיה סבה בהלכות ר"י אלפס ז"ל פרק הכותב : יתומי' סגבו קרק' עד שקרקע זו של אביהן היא ב בכתובות פרק הכותב ומייתי לה בפסחים פרק כל טעה : ראובן שמכר סדה לשמעון באחריות כ"י עד שהרי באחריו לקחה מראובן בכתובות פ' מי שהיה נסוי ומייתי לה בפסחים פרק כל טעה : כבר תקנו גאונים אחרונים כו' עד סוף הפרק כתבו ר"י אלפס ז"ל בהלכות פרק הכותב : פרק י"ב

אם היה שמעון פקח נותן להם הקרקע שלקח מראובן וכו' כראה שגם רש"י ז"ל מבי' להו כיהליו והוא שכתב הקרקע שלקח מראובן ומכל מקום ודאי לאו דוקא דהה"ל אם הגבה אותו קרקע אחר שהוא חוזר וטורף מהן מדין יתומים סגבו קרקע בחוב אביהן ס"כ חוזר וגובה אותו מהן כדאיתא התם ו"ס ז"ל גרים מב בינן להו ארעא ואל יקמה בעיניך היאך יכול להגבות קרקע כל זמן שיש לו מעות או מטלטלין ס"ל תקנו להגבות מטלטלין כל זמן שמגיע לו הפסד בזה שיאכלו היתומים אותם ולא יוכל לגבות מהם : כבר תקנו וכו' ותקנה זו כתובה בספריהם ז"ל : אבל במערב היו כותבין וכו' זה פסוק וכל תכאי שבממון קיים וכן כתבו ז"ל ופירוט אם היו כותבין מטלטלי אגב מקרקעי היו גובין אפילו מן הלקוחות כמו שיתבאר פרק שמנה עשר אבל הם לא היו כותבין אגב אף על פי כן גובין מהיתומים מן הרין אף על פי ס"ל יגבו מן הלקוחות לפי שאין להם קול וכן כתב הר"ם ז"ל והן הן דברי רבנו ז"ל ועוד הועילו בזה סגבו לכתוב שאפי' יש טעם קרקע גובה ממטלטלין

כל יתומים ותקנת הגאונים אינה אלא כשאין טעם קרקע אבל כשיש טעם קרקע אחר שאין מלוה מפקיד מעמדת אותן על דין התלמוד וכן כתבו קצת המפרשים ז"ל : פרק י"ב

דנהרדעי ומיהו לבר מסמכא עלו לאו מתולתיה דרב אחי היא לא אסוקי מילתא דנהרדעי ונהרדעי כי אמרי מעמידין אפטרופוס לאו אסרה זו ומנה זו דלא גרע
ממכארת שאיכה עלו סכרי ערים ואמרי דאין מעמדי אפטרופוס לא כולהו דקאמרי אמלוה וסאר טענות קיימי וכמכארת סרה שאיכה עלו כרי להעמיד אפטרופוס
דלא אמר רבא דהין מעמדין אלא דוק באומר תנו סרה זו ומנה זו ואין ק' כרבא אלו דבריו זל אבל הוא זל פסק דבמנה זו וסרה זו מעמדין וכמכארת שאיכה
עלו אין מעמדין וכפסטי הסוגיא ולי כרבא סדברי רבנו זל קימים במה סכתב במנה זו דאין כריך להעמיד דודאי טפי עריך מאו דאמר מורים בהרוא ממאו

דאמרי עדים דבמאי דאמ' מורים
ליכא סוס חספא דפסול וגייעה
דברב ובעדים איכא הילכך ודאי
נהרדעי דאמרי דבמכארת אין מ
מעמדין כל סכך באומר תנו זה
וכי אמרי בסולהו אסאר טענות
קיימי זה סל כמוכרה ובמכארת
סרה שאיכה עלו ליתך דברי
רב' סלא אמ' מעמדין אפטרופוס
אלא בתחלת הטענות סזה טוען
סיהו גזלה קודם סחביא עדים
אבל יפאו עדים אין כריך סוב א
אפטרופוס כלומר סאין מאחרין
את רינו בסביל טענות סוטען
האפטרופוס והו סכתב ויאס כ
מכארת גזלה וכו' ויאס לא היתה
כך כותבו זל אי חופס לתרן סהרי
בכל סוספאלו סמכא אפי במלתא
דרבא דבמכארת שאיכה עלו דאין
מעמדין וזל סמכא זה בהסג' דברי
נמצאת קרק' שאיכ' סלהו וכו'
כבר סכתב זה ויס סהקטו
ואמרו היך כזקתי בסוס כרוא
קימא לן דאין מקבלין עדים סלא
בפני בעל דין ודחקו עממן כזה
והעיקר דבסי האי גווא או סכזה
מורים או סאין בחזקתו לא בגזל
מקבלין ולא אמרו אין מקבלין
אלא במה סהו בחזקת אביהן
ולא כזה בוולהו כל להכריז מידם
וכמו סיתבאר: וכן קטן
סחקק בעבריו וכו' מימר' בהגזל
בתרא: קרקע סהיא

נמצאת קרקע שאיכ' שלהם אלא טען המתן שהיא גזל ביד מורישין נוקקין
להם ומעמדין להם אפטרופוס לטעון ולדון אם נמצאת גזולה מחזירין
אותה לבעליה: וכן קטן שתקף בעבדיו וירד לתוך שדה חברו וכבשה אין
אומדין נמתין לו עד שיגדיל אלא מוציאין אותה מידו ולכשיגדיל אם יש לו
עדים יביא עדי קרקע שהיתה בחזקת קטנים ובא א' טען שהיא לקדחתו
ממורישין ויש לו עדים שהחזק בה ואכלה שני חזקה
בתי' אביהן אין מוציאין אות' מידן עד שיגדילו שאין
מקבלין עדים שלא בפני בעל דין ותקטן כאילו אינו
עומד כאן הוא חשוב אבל אם הוציא שטר שהיא ל
לקוחה כידוריהו המקיים את
סהרי מקיימין השט' ומוציא' אותה מידן אחר
השטר סלא בפני שמעמדין להם אפטרופוס
הבעל דין כראית' כשנוקקין ב' דין לנכסי יהומים
בהיעדות סג' למבור שמי' את הקרקע ואחר

מגדל פוז
קרקע סהיא בחזקת קטנים עד
אפטרופוס פרק סוס היתומים
ובבתרא פרק חזקת הבתים:
כסנוקקין בית דין לנכסי יתומים
עד להגבות לאסר פרק סוס ה
היתומים: כסכותבין האררכתא
על נכסי יתומים כו' עד סוף הפר'
פרק אלמנה נחומית: פרק יג

בחזקת הבת' כדלקמן בה' טוען ונטען פד' ועין בה' יז:

כך מברין עליה שלשים יום רצופין או ששים יום שני חמשי ומכרין בבקר ובערב בשעת
הכנסת פתעלין ובשעת הוצאת פועלין וכל מי שרוצה לקנות יוליך הפועלים לבקר לו ובשעה שמכרין מסיימין
את השדה במצריה ומודיעין כמה היא ובכמה היא שופה ומפני מה רוצים למכרה אם להגבות לבעל חוב או
לכתובת אשה לפי שיש מי שרוצה ליתן לבעל חוב ויש מי שרוצה להגבות לאשה כשכותבין הארכתא על
נכסי יתומים בין גדולים בין קטנים כותבין בהוהכרנו שהנכסים האלו הן של פלוני המת ואם לא כתבו כך הרי
אדרכתא פסולה ואין איכילין בה פירות אפילו לאחר ששלמו הארזות: בד' שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי
שטען בדבר משנה וחוזרין ומכרין בהכרזה ובית דין שמכרו האחריות על היתומים ובית דין שהכריו כראוי
ובדקו יפה יפת ודקדקו בשומא אעפ' שטעו ומכרו שוה מנה במאת' או מאת' במנה הרי מכרין קיים אבל אם לא
בדקו בשומא ולא כתבו אגרת בקדחת שהיא דיקדוק השומא וההכרזה וטעו והותירו שותות או פחתו שותות מכרין
בטל פחות משותות מכרין קיים וכן אם מכרו קרקע בעת שאינן צריכין להכריז עליה וטעו שותות או הותירו
שותות מכרין בטל אף על פי שהכריו פחות משותות מכרין קיים אף על פי שלא הכריו שאינן צריכין הכרזה באותה
העת איזהו העת שאינן צריכין הכרזה בעת שימכרו קרקע לקבור או למוון האשה והבנות או ליתן מנת המלך
אין צריכין הכרזה לפי שהדבר נחוי וכן בית דין שמכרו דברים שאינן טעונין הכרזה וטעו בשותות מכרין בטל
פחות משותות מכרין קיים ואלו הן הדברי' שאין מכרין עליהן העבדים והמשלטי' העבדי' שמאי שמעו
ויברתו והשאריות והמשלטי' שמא יגברו לפיכך שמין אותן בבית דין ומכרין אותן
מיד ואם השוק קרוב למדינה מוליכין אותן לשוק:

פרק יג

בחזקת קטנים וכו' מעשה סס בבר חמוה דל ירמיה וכתב הרב זל סהיא בחזקת קטנים: סאס היה הלה מוחזק בה אין מוכיחי אותה מתחת ירו ואם הן חובצת
חיותו מקבלים טענותיו וכן כתבו זל אבל כשהן מוחזקין וידוע סקרקע זו היתה של אביהן ואין כאן טענת גזלה מעיקרא ביד האב אלא טענת קנייה או מתנה
אין מקבלין עדים ואין נוקקין עד שיגדילו וכראיתא התם: אבל אם הוכיז שטר וכו' יכא לו זל ממה סאמרו סס הילכתא מקיימין את הסטר
סלא בפני בעל דין ולא אמר רבי ירמיה אית לי סטרא אלא אית לי סהדי הילכך בסטר כזקקין כמו סמקומין אותו בעלמא סלא בפני בעל דין זה דעת הרב זל:
בית דין לנכסי יתומים למכור סמין וכו' מבואר במסנה ובמר'א פרק סוס היתומי' ומה סכתב כמה היא יפה כלומר כמה מוכאין בה ובכמה
היא שומה כמה עמו אותה בית דין ומה סכתב סיס רובה להגבות לאסר מפורם בגמרא מסוס דסקלה על יד ויס רובה להגבות לבעל חוב
מסוס דמקל בזוזא: כשכותבין האררכתא על נכסי יתומים וכו' מעשה סוף פרק הנפסא בכתובות: בית דין שמכרו סלא בהכרזה
וכו' מימר'א פרק אלמנה נחומת: ובית דין שמכרו האחריות על היתומים מימר'א סס ופירוש סאס כמכארת סרה שאיכה עלהם חוזר לוקח על היתומים:
ובר' סהכריו כראוי וברקו יפה יפה וכו' מסנה סס וכתב הרמב' זל דוקא מאתים במנה אבל בפחות ממנה לא: אבל אם לא בדקו בשומא וכו' פירוש
כגון במקום שאין מכרין או דברים שאין מכרין או בעת שאין מכרין כמו סיתבאר בסמוך סאס לא היה סס אחר מאלו אפי' סוה בסוה אם מכרו
סלא בהכרזה מכרין בטל וכמו סכתב למעלה סנעסו כמי שטעו בדבר מסנה וחוזרין ומבואר כל זה בגמרא סס: וכן אם מכרו הקרקע וכו' דבריו
זל כשגזל הלוה סכל זמן שאיכ' כריכין הכרזה אפילו עשה אותה אם טעו בסתות אין מכרין קיים והכרזה בזמן שאיכה כריכה לא מעלה ולא מורידה ולזה
הסטים הרמב' זל אבל רסו זל גורם גירס אחרת ולבריו כל זמן סהכריו בין לכורך בין סלא לכורך אפי' סוה מכה במאתי' מכרין קיים ולזה סכסי הרמב' זל:
איזהו העת שאין כריכין הכרזה בעת שימכרו וכו' מימר'א סס לכרנא ולמזוני ולקבורה מזכבין בלא אכרזתא ופי' קבורת האב או האם וכל מי סמוטל
עליהם לקברו והקסו המפרשים זל כסיטא וכי יהא מוטל סלסטים יום ותרבו דאפילו הכרזת עשה אין עוסק ובעלי התוספות פרשו
דאפילו לוו לכורך דברים אלו כשרוכזין לפרוע אותן חוב אין משהין אותן עד דמכרין תלתין יומי כרי סלא תכעול
דלת בפני גומלי חסדים המלויין לרך: וכן בית דין שמכרו נכסים שאין
כריכין הכרזה פירוש אפילו הכריו אם טעו בסתות מכרין בטל וכפי
סטת ההלכו' סכל הכרזה שאיכה כריכה חוכה מקיימת
מעשהם: ואלו דברים שאין
מכרין עליהם וכו' עד סוף
ה' מבואר סס:

פרק שלשה עשר מלוה

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

סבא להפרע בטור סבדו וכו' מחלוקת אמוראי בהכותב אם נפרעין מן האדם בחוב מלא בפניו ופסקי כרב

היה כחמץ בלא סובר ודאי אין גובין ממנו וזה פשוט והראיות ס

ולא מצאתיו מבואר והגאון ז"ל כתב כן בספר פני אלה תאמר סדרין להודיעו אם הלוה באותו מקום לפי שאם רוצ' לפרטו הוא ראוי במסכתו ויותר מאחר ויעוד כתב שאינו ראוי מלוה ללוהו לעצמו וכל זה אמת: וכן המלוה את חברו על המסכתו וכו' יתבאר פרק סבכה עשר סטור חוב שמת לוה תחלה ואחר כך מת מלוה אין יורשי מלוה טעון מיורשי לוה כלום וכתב הרב ז"ל בכאן שאין הדין כן במשכון ופשוט הוא ומה שכתב סבכה בנקיטת חפץ כך היא הנכונה כל הגאונים ז"ל סכין סאנו טעון בגוף המסכון סיהיה סלו כריך ליטבע בנקיטת חפץ ורביס הקטן לדבריה ז"ל למה טבעה בנקיטת חפץ ויסבע היסת מבו סאם היא טוען לקוחה היא בידי לא היה כ סבע אלא היסת ומתוך הרב ז"ל סכין סאם היו סם עדים סהיא מסכון בירו כמו סהוא אמר ולא היו יורעים בכמה היה כריך מלוה ליטבע טבעת התורה דכיון סיס סם עדים סבמסכון באת לרו כראה דאין כאן מבו דלקוח הוא בידיבס כן בסאין סם ערי סהוא בירו במסכון אף על פי סהיה כ כאמך בלקוח בהיסת אין אמרין מבו ויהיה כאמך בהיסת דלא אמרין מבו לאיפסורי מסבוע וכמו סכתב אבן מיבס ז"ל זו היא כונתו ז"ל סם טבוע בלפון הספרים וכן כתוב בהטבות

פרק שלשה עשר מלוה

שבא להפרע בשטר שבירו שלא בפני לוה אם יכול בית דין לשלוח אליו ולהודיעו עד שיעמוד בדין

שולחין ומודיעין לו ואם אי אפשר להודיעו במדר' אים' למלוה שישב וישלם מנכסיו בין מן המקרקע בין מן המשלשין ואין חוששין לשובר ודין זה תקנת חכמים הוא כדי שלא יחיה כל אחד ואחד נוטל מ מעותיו של חברו והולך וישוב לו במדינה אחרת ונמצא נועל

דלת בפני לוהין: שלש ראיות צריך להביא לבית דין ואחר כך יפרע שלא בפניו ראיה ראשונה לקיים השטר שבירו דא' שניה שבעל חובו במדינה אחרת ואין מצוי בבאן לעמוד עמו בדין ראיה שלישית ש שאלו נכסים של פלוני הלוה הם: מלוה שבא לבית דין והביא משכון בירו ואמר זה משכונו של פלוני הוא ואני רוצה למכרו ולהפרע חובי אין בית דין נ נוקקין לו עד שיבא לוה וישעון שאם רצה לומ' לקוח הוא בידיאו' ומשיאין לו עצה למכור בפני ערי כדי שידע הלוה בכמה נמכר: וכן המלוה את חברו על המשכון ומת הלוה והמלוה בין שמת הלוה תחלה בין שמת מלוה תחלה הואיל והנפרע ממה שתחת ידו ואלו רצה לומר לקוח הוא בידי הרי זה נשבע בנקיטת חפץ ונוטל בדרך כל הנשבעין ונוטלי' ומפני מה אינו נשבע הסת לפי שאינו נשבע על עצמו של משכון אלא על הממון שלוקח שאלו אמ' על עצמו של חפץ זה אתה מכרתו לי אתה נתתו לי היה נשבע הסת ונפטר אבל אם היו שם עדים שחפץ זה משכון בירו ולא ידעו על כמה וכמה אינו יכול לישול אלא בשבועה הואיל ואין שם עדים יכול לומר שלי הוא נאמן לומר שלי עליו כך וכך וכן בשבועה עצמה שהיה נשבע אם היו שם עדים שהיא משכון שאין

מלוה

כרב כחמץ דאמר הכי פ' הכותב ולא כרבי יצחק נפחא דאמר לא סנו אלא כתובת אסה אבל ז"ח לא ובידועלמי מפרס וכו' נפרעין לארס סלא בפניו אר' רבי ירמיה הן כטרבית אולכת ב בהן ומסקינן דמסלחין בתריה תרתי תלת איגרין אר' ארתי הא טבוין ואי לא מחלטין כ ככסיה ופירס רב אפס דמסמ מתוך היורש למי דפסיטא ליה דאין נפרעין לארס סלא בפניו מכל מקו' לא עדין ירושלמי מתלמוד סלנו דאמר רבי יצחק נפחא לא טכא לא כתובת אסה אבל בעל חוב לא ודחה רב כחמץ הילכך אם אי אפשר להודיעו עברי' כרב כחמץ וכן פסק רב האיב בסערי' וכן כת' מהר"ם ז"ל כראיתא רפא מהילכו תת' ולא כפר' סכתב לית דחט להא דרה כחמץ אלא סמכינן אהיה דירוטלמי ומעשים בכל ויס סאין יורדין סלא בפניו רב' עד כאן פ"ח והתו' לא הביאו בפרק הכותב אר' דברי ר' וחסת אים טבעה מזונות הטיב רבינו ממלס מכתבונא דלא מסהינן לה עד דמורעין ליה והתסוכה באביאקס בסין ר' לז' ע"כ:

מגדלעזו פרק שלשה עשר מלוה

סבא לפרע בטורכו ער סהכסו האו

סל פלו' הלוה סם במס' כתובות פ' הכותב ובהלכו': מלוה סבא לבית דין וכו' ער מה טעון כתב הלאר' ז"ל יס כאן סכוסין ע"כ לסוכו: ואני אומר כל זה מתטובת הגאון ז"ל הוא ונראה מלפון ר"מ ז"ל סהוא מסכי' עמהם וגם הר"מ ז"ל מקובי על דע' רבותינו בעלי התוספות ז"ל כן כתב ואם הלאר' ז"ל דבריהם נראין אליו סכוסין ואינו בא ברואיה וטענה לא אוכל אני להסיב ככונה והכא וטעום מתוק לחכו: המלוה את חברו וכו' ער בכלום במציעא פ' המפקיד וסכוסיות פרק סבועת הדיונין: אבל

ס' סבוע' רדיוניס והתקיד

אומר מגו לפטרו בשבועה אלא לפטרו בממון שלא יחזיר המשכון עד שיטול מה שטעון המלוה את חברו על המשכון ואבד או נגנב בלא אונס שהרי המלוה חייב בדמי המשכון עיין בסין ז"ל: סלע הלויתני עליו וסלע הלוה שיהיה שוה הרי המלוה נשכ' תחלה שבוע' השומרי' שאינו ברשותו והלוה נשכ' הסת שהיה שוה כנגד החו' ונפטר' כן מס' רב אסי בפ' המפקד' אמר אבר קתא דמג' לא אבר אלפא זוני אלא לעולם לא הפסיד המלוה אלא דמי המסכון והמותר מן החוב יפרע לו הלוה וכן פ"ח וכן ראב"ה וכן דאבן דאף על גב דמטני התם מתני' דפרעור ודמטנאל ברלא פירס טכוני דחיקי כטיהו ותו דאמרין לימא כתיבאי כו' ער רכע לית להו דמטנאל אבל ר' ור' פסק דהלכה כמטנאל סהרי רב כחמץ ונהרדעי סובריס כמותו כראיתא התם ולא מוכיכו אמוראים סיחלקו עליו והיה דמתניתין דסלע הלויתין עליו וסקל היה סוה וכו' כבעמוד איירי בג' לא פריט וסמאל כדפריט סהוא מקבלה באחריות כל החוב בגבכה ואברה וכן גר' הג' ור' והא דאמרין דכע לית להו דמטנאל אין זו ראיה לסקוק דלא כמטנאל דהא מוקמינן לה ממי התם רב וסוף ככע ורבה כתיבאי ומיתוקמ' לפי זה כר' איעזר דמטתי הוא ואף על פי כן פוסק ר' הלכה כרבה כדפי' בהילכות גזלה ואברה פ"ג ורבה יאמר דרבי אליעזר ורבי עקיבא בדמטנאל קמפלגי ולפז מיתוקמא מילתא דמטנאל כרבי עקיבא סהלכה כמותו דאמר אבר המסכון אברו מעותיו ורלא כרבי אליעזר דאמר ויטול מעותיו בלכה כתב ר' דברי התו' וסוף הברייתא דפלוגתא דרבי אליעזר ורבי עקיבא ברבי אבל הלוהו אלף זוז בטור והניח לו מסכון ד' אבר המסכון אברו מעותיו סמאחר סיס סטר אס כן לאו לזכרון דבריס תפסוכי אס לגבות כו' ע"כ:

א"א יס כאן סכוסין ע"כ: המלות את חברו על המסכון ד' חוב המלוה בגיבכה ואברה ופטר האינסין כתבאר פ' עטרימהלכות סכירות והדין האמור בכאן מפנה פרק סבועת הדיונין ומה שכתב הרי המלוה נשבע וכו' מיתר' פרק המפקיד וכתבאר פרק סני מהלכות סאלה ופקדון סאפילו סומר המטלס נטבע סיהיה ברשותו ועל הדרך הכזר סם וסבועת היסת ללוה כריך כופר בכל ופסוט הוא: אמר

הוציא עליו שטר מקוויים וכו' פריך חזקת הבתים מעשה עם ופרשו רבנו ז"ל במקוויים וכן כראיה דעת הגאונים ז"ל וכן פירש הרב רבי יונה ז"ל וטעם לדין זה מכני מה אינו כחמת במגו כחלקו בו המפרשים ז"ל אבל דעת הרמב"ם ז"ל הוא שסטר זה בעשה סהודה המלוה סמוזיקף הוא לא היה מקוויים ומתוך זה אפי' קיימו אחר מכף אינו גובה בו סהרי בשעת הודאתו לא היה עם מגו סהרי עדיין לא היה מקוויים וסוב אין כזקוקין לו אבל אם קיימו ואחר מכאן הורה כאמך מדין מגו ומגבין אותו אלנו דביהם ז"ל: שטר סלוה בו ופרשו וכו' מימרא בהרבה מקומות ואחד מהם פריך סכים או חזין נטע מבאר סאפילו פרעו ביום סנעסיה סטר אינו חוזר ולוה בו אפילו בו ביום:

המוציא סטר חוב מקוויים וכו' מפורסם פ' חזק' הבתי' בעובדא דערבא וכתב הרב רבי יונה ז"ל סאפילו היו המעות י וזכאים על ידי הרחק אין סיעבור סטר בטל כיון סאלו היה מכיר בהם לא היה מקבלם ועיקר:

הוציא עליו סטר מקווי' וכו' מעשה פריך סבועת הדיוכין ולסוף הגמר איתרע סטרא ופרשו בהלכות סהכונה איבטיל לגמרי וכן עיקר:

בד"א בשהעידו סנתן לו בתורת פרעון וכו' בגמרא וה"מ דפרעיה באפי בשהדי ולא חרכר סטרא אבל פרעיה בטיה לביניה מגו ריבול למימר לא היו דברים מעולם כי אפי' סטרא כיניהו מהימן ופי' הרב אבן מיוגם ז"ל דרוקא כ כשהעדים מעדי' סבתות פרעון סתם לו לפי' בטל סטר אבל אם אינן מעדיים אלא סכסכיה סנה לו מנה וזכאים יורעים אם סתם לו בתורת פרעון או בתורת מתנה אין סטר בטל בכך אלא אם כן ספר המלוה בעיקר הדבר וכמו סכתב רבנו ז"ל וכסמכועל הדין סיתבאר פריך ספי מהלכות טוען ונטען התחלתו דלחוד עדים סמנה וכו' והוא פריך סבועת העדות וזה דעת רבנו מאיר ז"ל מדבריהם למרנו סאפ"ס סהוא הייב לו כאמך לומר במתנה קבלתים והר"מ סכ"ל חלוק בזה ואומר סכל זמן סהוא מחוייב לו אינו כאמך לומר במתנה קבלתים ולהוציא ממנו חובו ולא המרו כאמך סשהלה תובעו ו

ואומר לו הלוייתך אלא כל זמן סים עדים סמנה לו מעות אף על פי סלא הזכיר פרעון איתרע סטרא זה דעתו ז"ל ולסוף הגמרא ססייע לרברי הרסונים ז"ל דאמר דפרעיה באפי סהרי אלמא בערי פרעון קא מיירי: הוציא עליו סטר חוב בבער אחר והלוה טוען פרעתי הרי זה מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם דעת קצת המפרשים ז"ל סער אחר בסטר אינו כלום ומה סאלם בגמרא בפרק גט פסוטר דער אחר בכתב מצטרף עם ער אחר על פה היינו דוק' בסים סני עדים חתומים בסטר ולא מצאן לקיים אלא אחר מהס וזו הער סבעל פה סראה ההלוואה מצטרף עם ער סכתב סכמכא לקיים אבל ער אחר בכתב לבדו לאו כלום הוא אבל דעת הגאונים ז"ל הוא סער אחר בכתב זרקק לסבועה כדרך ססנים מחוייבין אותן ממון וכן דעת בעל הלכות גרולות מסס רבנן קמאי דקמיה וזה דעת הרמב"ם ז"ל ורבנו ז"ל סבור כן ובודאי אם אמר לא היו דברים מעולם היה סבבע להכחיש הער והיה כפטר אכל עכסין סמודה סלוה אלא סטוען ספרע דעת רבנו ז"ל סהרי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב דמה הרב ז"ל דין זה לדין ססכא דר' אבא דאמר אין הטפי ורדי חטפי וכתבאר פריך רבעי מהלכות גזלה התחלתו מעשה באחר סחטף לסוף סקף וכו' וסס כתב רבנו ז"ל וכדין זה דין בכל סיוסא בזה בכל מקום ודעתו בבא להסוותם ואף כן כראה מדברי קצת מפרשים ז"ל סכל מי סבא לפטור עצמו מדברי ער אחר בטענה אחרת סאינו מכחיש בה הער קרוי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם ואכלי הוא דבר התה בדין זה היאך יפה כח ער אחר בסטר מסנים בעל פה ואם לוח בפני עדים כאמך לומר פרעתי ואיך לא יהיה כאמך בער אחר בכתב ואם תאמר סאיני הכא היצי אמר ליה סטרך בירי מאי בעי אם כן אף בהוציא עליו כתב ירו' לא יהא כאמך לומר פרעתי אלא מאי אית לך למימר כיון דאי מודה אינו גובה אלא מבני חרי לא חסם להניחו בירו דהא אי בעי יקייב ומזדק' להו לכולהו כסכו ולא טריף תירי הכא כמי בעל אחר ודאי אפי' מודה אינו טורף ממסעבדיו ולמה לא יהיה כאמך לומר פרעתי ובהדיא מוכח פריך המגרט דלענין גט טפי עדיף כתב ירו' מחתימת ער אחר בלא כת' ירו' וכי אמרינן בער אחר בפ' חזקת הבתי' ובפריך כל הנסבעין הוה ליה מחוייב סבועה וכו' הכי מילי במקום סאלם היו סנים מעדיין כן לא היה כאמך עכסין כמי כיון סאינו מכחיש הער אינו כאמך אבל כאן הרי במקום סנים בעל פה כאמך לומר פרעתי ואף על גב סאלם היו סנים בסטר לא היה כאמך כבר כתבתי דהתם הוה מפני סים עליו תורת סטר גמור' אבל ער אחר דאי לא מפני סטרא ודין זה סלע:

הוציא עליו שטר מקוויים ואמר הלוה מווייף הוא ומעולם לא כתבתי או עיין בתשוב' כשר היה לי ואבד אף על פי שהמלוה הוא ששבר את כסיו עכ': שטר ואילו רצה אמ' אינו מווייף שהרי נתקיי' בבר' אינו

גובה בו כלום אלא נשבע הלוה הכת ונפטר שהרי זה השטר כחרס הוא חשוב שטר שלוח בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שעבודו ונעשה כחרס: המוציא שטר חוב מקוויים על חברו ואמר הלוה הלא פ פרעתיך ואמ' לו המלוה כן היה אבל חזרתי והחזרתי לך המעות והלוייתי אותך פעם שנייה הרי בטל השטר שנפרע והרי הוא כחרס אבל אם אב' לו החזרתי לך המעות מפני שלא היו טובו עד שתחליפם לא בטל השטר ועדיין שעבודו קיים הוציא עליו שטר מקוויים שיש לו עליו מנה ואמר לו חלוה הלא פרעתיך בפני פלו' ופלוני ובאו אלו והעידו שפרעו אבל לא הזכיר לו את השטר ואמר לו המלוה כן הוא שפרעת אבל חוב אחר' פרעת שהיה לי אצלך הרי בטל' השטר במה דברים אמורי' בשעורו שנתן לו בתורת פרעון אבל אם יאזוהו נותן לו מעות ולא ידעו אם הוא בתורת פ פרעון או בתורת פקדון או בתורת מתנה אם אמר בעל השטר לא היו דברים מעולם הרי הוחזק כפרן ובטל

השטר ואם אמר פרעון של חוב אחר הוא הרי זה נאמן ונשבע ונטל מה שבשטר שהרי לא פרעו בעדים ומתוך שיכול לומר מת' נתנלם נאמן לומר פרעון של חוב אחר הן אמ' לו הלוה והלא שטר חוב זה דמי שוד שלקחתי ממך הוא ואתה גבית דמי בשדו ואמ' לו בעל השטר כן אני גביתי את דמיו מחוב אחר שהיח לי אצלך הואיל והודה מעצמו שדמי השוד הוא דחובו מדמי נפרע בטל השטר ואף על פי שאין עליו עדים שפרע מדמי ישבע הלוה הסת שפרעו וכן כל כיוצ' בזה: הוציא עליו שטר חוב בעד אחר וקלח טען פרעתי הרי זה כחרי' שבעתה ואינו יכול לישבע ומשלם טען ואמר ישבע לי שלא פרעתי הרי זה נשבע כמו שבארנו: וכן

אמר עליו סטר חוב בער אחר והלוה טוען פרעתי הרי זה מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם דעת קצת המפרשים ז"ל סער אחר בסטר אינו כלום ומה סאלם בגמרא בפרק גט פסוטר דער אחר בכתב מצטרף עם ער אחר על פה היינו דוק' בסים סני עדים חתומים בסטר ולא מצאן לקיים אלא אחר מהס וזו הער סבעל פה סראה ההלוואה מצטרף עם ער סכתב סכמכא לקיים אבל ער אחר בכתב לבדו לאו כלום הוא אבל דעת הגאונים ז"ל הוא סער אחר בכתב זרקק לסבועה כדרך ססנים מחוייבין אותן ממון וכן דעת בעל הלכות גרולות מסס רבנן קמאי דקמיה וזה דעת הרמב"ם ז"ל ורבנו ז"ל סבור כן ובודאי אם אמר לא היו דברים מעולם היה סבבע להכחיש הער והיה כפטר אכל עכסין סמודה סלוה אלא סטוען ספרע דעת רבנו ז"ל סהרי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב דמה הרב ז"ל דין זה לדין ססכא דר' אבא דאמר אין הטפי ורדי חטפי וכתבאר פריך רבעי מהלכות גזלה התחלתו מעשה באחר סחטף לסוף סקף וכו' וסס כתב רבנו ז"ל וכדין זה דין בכל סיוסא בזה בכל מקום ודעתו בבא להסוותם ואף כן כראה מדברי קצת מפרשים ז"ל סכל מי סבא לפטור עצמו מדברי ער אחר בטענה אחרת סאינו מכחיש בה הער קרוי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם ואכלי הוא דבר התה בדין זה היאך יפה כח ער אחר בסטר מסנים בעל פה ואם לוח בפני עדים כאמך לומר פרעתי ואיך לא יהיה כאמך בער אחר בכתב ואם תאמר סאיני הכא היצי אמר ליה סטרך בירי מאי בעי אם כן אף בהוציא עליו כתב ירו' לא יהא כאמך לומר פרעתי אלא מאי אית לך למימר כיון דאי מודה אינו גובה אלא מבני חרי לא חסם להניחו בירו דהא אי בעי יקייב ומזדק' להו לכולהו כסכו ולא טריף תירי הכא כמי בעל אחר ודאי אפי' מודה אינו טורף ממסעבדיו ולמה לא יהיה כאמך לומר פרעתי ובהדיא מוכח פריך המגרט דלענין גט טפי עדיף כתב ירו' מחתימת ער אחר בלא כת' ירו' וכי אמרינן בער אחר בפ' חזקת הבתי' ובפריך כל הנסבעין הוה ליה מחוייב סבועה וכו' הכי מילי במקום סאלם היו סנים מעדיין כן לא היה כאמך עכסין כמי כיון סאינו מכחיש הער אינו כאמך אבל כאן הרי במקום סנים בעל פה כאמך לומר פרעתי ואף על גב סאלם היו סנים בסטר לא היה כאמך כבר כתבתי דהתם הוה מפני סים עליו תורת סטר גמור' אבל ער אחר דאי לא מפני סטרא ודין זה סלע:

הוציא עליו שטר חוב מקוויים וכו' מפורסם פ' חזק' הבתי' בעובדא דערבא וכתב הרב רבי יונה ז"ל סאפילו היו המעות י וזכאים על ידי הרחק אין סיעבור סטר בטל כיון סאלו היה מכיר בהם לא היה מקבלם ועיקר:

הוציא עליו סטר חוב מקווי' וכו' מעשה פריך סבועת הדיוכין ולסוף הגמר איתרע סטרא ופרשו בהלכות סהכונה איבטיל לגמרי וכן עיקר: בד"א בשהעידו סנתן לו בתורת פרעון וכו' בגמרא וה"מ דפרעיה באפי בשהדי ולא חרכר סטרא אבל פרעיה בטיה לביניה מגו ריבול למימר לא היו דברים מעולם כי אפי' סטרא כיניהו מהימן ופי' הרב אבן מיוגם ז"ל דרוקא כ כשהעדים מעדי' סבתות פרעון סתם לו לפי' בטל סטר אבל אם אינן מעדיים אלא סכסכיה סנה לו מנה וזכאים יורעים אם סתם לו בתורת פרעון או בתורת מתנה אין סטר בטל בכך אלא אם כן ספר המלוה בעיקר הדבר וכמו סכתב רבנו ז"ל וכסמכועל הדין סיתבאר פריך ספי מהלכות טוען ונטען התחלתו דלחוד עדים סמנה וכו' והוא פריך סבועת העדות וזה דעת רבנו מאיר ז"ל מדבריהם למרנו סאפ"ס סהוא הייב לו כאמך לומר במתנה קבלתים והר"מ סכ"ל חלוק בזה ואומר סכל זמן סהוא מחוייב לו אינו כאמך לומר במתנה קבלתים ולהוציא ממנו חובו ולא המרו כאמך סשהלה תובעו ו

ואומר לו הלוייתך אלא כל זמן סים עדים סמנה לו מעות אף על פי סלא הזכיר פרעון איתרע סטרא זה דעתו ז"ל ולסוף הגמרא ססייע לרברי הרסונים ז"ל דאמר דפרעיה באפי סהרי אלמא בערי פרעון קא מיירי: הוציא עליו סטר חוב בבער אחר והלוה טוען פרעתי הרי זה מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם דעת קצת המפרשים ז"ל סער אחר בסטר אינו כלום ומה סאלם בגמרא בפרק גט פסוטר דער אחר בכתב מצטרף עם ער אחר על פה היינו דוק' בסים סני עדים חתומים בסטר ולא מצאן לקיים אלא אחר מהס וזו הער סבעל פה סראה ההלוואה מצטרף עם ער סכתב סכמכא לקיים אבל ער אחר בכתב לבדו לאו כלום הוא אבל דעת הגאונים ז"ל הוא סער אחר בכתב זרקק לסבועה כדרך ססנים מחוייבין אותן ממון וכן דעת בעל הלכות גרולות מסס רבנן קמאי דקמיה וזה דעת הרמב"ם ז"ל ורבנו ז"ל סבור כן ובודאי אם אמר לא היו דברים מעולם היה סבבע להכחיש הער והיה כפטר אכל עכסין סמודה סלוה אלא סטוען ספרע דעת רבנו ז"ל סהרי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב דמה הרב ז"ל דין זה לדין ססכא דר' אבא דאמר אין הטפי ורדי חטפי וכתבאר פריך רבעי מהלכות גזלה התחלתו מעשה באחר סחטף לסוף סקף וכו' וסס כתב רבנו ז"ל וכדין זה דין בכל סיוסא בזה בכל מקום ודעתו בבא להסוותם ואף כן כראה מדברי קצת מפרשים ז"ל סכל מי סבא לפטור עצמו מדברי ער אחר בטענה אחרת סאינו מכחיש בה הער קרוי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם ואכלי הוא דבר התה בדין זה היאך יפה כח ער אחר בסטר מסנים בעל פה ואם לוח בפני עדים כאמך לומר פרעתי ואיך לא יהיה כאמך בער אחר בכתב ואם תאמר סאיני הכא היצי אמר ליה סטרך בירי מאי בעי אם כן אף בהוציא עליו כתב ירו' לא יהא כאמך לומר פרעתי אלא מאי אית לך למימר כיון דאי מודה אינו גובה אלא מבני חרי לא חסם להניחו בירו דהא אי בעי יקייב ומזדק' להו לכולהו כסכו ולא טריף תירי הכא כמי בעל אחר ודאי אפי' מודה אינו טורף ממסעבדיו ולמה לא יהיה כאמך לומר פרעתי ובהדיא מוכח פריך המגרט דלענין גט טפי עדיף כתב ירו' מחתימת ער אחר בלא כת' ירו' וכי אמרינן בער אחר בפ' חזקת הבתי' ובפריך כל הנסבעין הוה ליה מחוייב סבועה וכו' הכי מילי במקום סאלם היו סנים מעדיין כן לא היה כאמך עכסין כמי כיון סאינו מכחיש הער אינו כאמך אבל כאן הרי במקום סנים בעל פה כאמך לומר פרעתי ואף על גב סאלם היו סנים בסטר לא היה כאמך כבר כתבתי דהתם הוה מפני סים עליו תורת סטר גמור' אבל ער אחר דאי לא מפני סטרא ודין זה סלע:

אמר עליו סטר חוב בער אחר והלוה טוען פרעתי הרי זה מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם דעת קצת המפרשים ז"ל סער אחר בסטר אינו כלום ומה סאלם בגמרא בפרק גט פסוטר דער אחר בכתב מצטרף עם ער אחר על פה היינו דוק' בסים סני עדים חתומים בסטר ולא מצאן לקיים אלא אחר מהס וזו הער סבעל פה סראה ההלוואה מצטרף עם ער סכתב סכמכא לקיים אבל ער אחר בכתב לבדו לאו כלום הוא אבל דעת הגאונים ז"ל הוא סער אחר בכתב זרקק לסבועה כדרך ססנים מחוייבין אותן ממון וכן דעת בעל הלכות גרולות מסס רבנן קמאי דקמיה וזה דעת הרמב"ם ז"ל ורבנו ז"ל סבור כן ובודאי אם אמר לא היו דברים מעולם היה סבבע להכחיש הער והיה כפטר אכל עכסין סמודה סלוה אלא סטוען ספרע דעת רבנו ז"ל סהרי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב דמה הרב ז"ל דין זה לדין ססכא דר' אבא דאמר אין הטפי ורדי חטפי וכתבאר פריך רבעי מהלכות גזלה התחלתו מעשה באחר סחטף לסוף סקף וכו' וסס כתב רבנו ז"ל וכדין זה דין בכל סיוסא בזה בכל מקום ודעתו בבא להסוותם ואף כן כראה מדברי קצת מפרשים ז"ל סכל מי סבא לפטור עצמו מדברי ער אחר בטענה אחרת סאינו מכחיש בה הער קרוי מחוייב סבועה סאינו יכול לסבב ומסלם ואכלי הוא דבר התה בדין זה היאך יפה כח ער אחר בסטר מסנים בעל פה ואם לוח בפני עדים כאמך לומר פרעתי ואיך לא יהיה כאמך בער אחר בכתב ואם תאמר סאיני הכא היצי אמר ליה סטרך בירי מאי בעי אם כן אף בהוציא עליו כתב ירו' לא יהא כאמך לומר פרעתי אלא מאי אית לך למימר כיון דאי מודה אינו גובה אלא מבני חרי לא חסם להניחו בירו דהא אי בעי יקייב ומזדק' להו לכולהו כסכו ולא טריף תירי הכא כמי בעל אחר ודאי אפי' מודה אינו טורף ממסעבדיו ולמה לא יהיה כאמך לומר פרעתי ובהדיא מוכח פריך המגרט דלענין גט טפי עדיף כתב ירו' מחתימת ער אחר בלא כת' ירו' וכי אמרינן בער אחר בפ' חזקת הבתי' ובפריך כל הנסבעין הוה ליה מחוייב סבועה וכו' הכי מילי במקום סאלם היו סנים מעדיין כן לא היה כאמך עכסין כמי כיון סאינו מכחיש הער אינו כאמך אבל כאן הרי במקום סנים בעל פה כאמך לומר פרעתי ואף על גב סאלם היו סנים בסטר לא היה כאמך כבר כתבתי דהתם הוה מפני סים עליו תורת סטר גמור' אבל ער אחר דאי לא מפני סטרא ודין זה סלע:

בית א"ה

פ' חזקת

פ' סבועת

הריינין

וכן

שמן והלוא והאמר לו כן עשיתי וכך דין זה מחלוקת וסנה בן הראשונים והאחרונים זל מפני טיבם הנוסחאות כמו שכתב רבנו ואם לכוך נוקף אי זמן הנוסחאות אמתית תא חזי מאן גברא רבא מסהיד עליהו וכן כתב רבנו מאיר הלוי זל כדבריו והעיר סך כמכא בנכסיו דיקי ועתיקי ו נכנסו דרבוחתא קמיס ועל פי סניס עדים יקום דברי:

אעפ שהספרים המוגהין וכו' דברים של דעת הן בהשגות אא אמת הוא שהנכסאות מתחלפו בזה ואני קיימתי את סתייהן שאם יסעדים על התכאי שאמר לו אל תפרעני אלא בעדים ואמר פרעתי והלכו להם אינו כאמץ ואם אין עם עדים כאמץ מגדריכל למימר לא התנה עמי אבל כשאמר אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ב באמת נראין דברי הרב זל דאמר פסליהו לכו לגבי האי פרעון וכי אתו אחריני ואמרי קמן פרעיה מצי אמר סטראי כיניה והתמה סתמ' זה החכ' ואמ' שאפי' אמ' בפני פלוני ופלוני אם יבואו עדים שפרעו בפניהם אין כאן בית מוחסות יתמה על מה שאמ' מהימנת עלי כבתי סיפרענו פעם אחר פעם אלא אם יש לו סטר יקרע סטרו ואם אין לו סטר יכתוב לו סטר סובר הוא תקנתו לכל ענין על האריך: וחזן מכבדו אין הסכל דוכה בקיומו בחלו השמועות דעל כרחיק פלוגתא דאמוראי ותכאי התם בסיס עדים על התכאי הוא דלוי בשאין עדים מי איכא דלית ליה מגו והא מגו דאורייתא הוא ואם כן על כרחיק רבא דפסק ה הילכתא דכאמץ לומר הלכו להם לפי הנוסחא הנכונה בסיס עדים על התכאי הוא דלוי באין עדים ה הלכה מכלל דכליגי והא ודאי לכו מוודו ועוד דעל כרחיק דומי דמלוה את חברו בעדי דאמר ברישא אמר

שמן הלה ואמר לו וכן עשיתי ופרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם ל למדינת הים או מתו הרי זה נאמן ונשבע שבועת הסת ונפטר וכן אם אמר אל תפרעני אלא בפני תלמידי חכמים או בפני רופאים ואמר לו ב בפניהן פרעתיך ואותן הקדים שפרעתיך בפניהן מתו או הלכו להם למדינת הים הרי זה נאמן ונשבע הסת ונפטר אבל אם אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ואמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני או הלכו להם למדינת הים אינו נאמן שמפני טענה זו התנה עליו ואמר לו אל תפרעני אלא בפני ראוין ושמעון שהן עומדין עמו כדי שלא ידחה אותו ויאמ' בפני אחרים פרעתי והלכו להן יש נוסחאות מן התלמוד שכתוב בהן שהאומר לחברו אל תפרעני אלא בעדים ואמ' לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים אינו נאמן וטענת ספרי הוא לפיכך טעו המורים על פי אותן הספרים וכבר חקרתי על הנוסחאות חישנות ומצאתי בהן שהוא נאמן וחגיע לידי במצרים מקצת תלמוד ישן כתוב על הגולים כמו שהיו כותבין קודם לזמן הזה בקרוב ה מאית שנהוב נוסחא מצאתי מן הגולי בהלכה זו ובשניהם כתוב ואם אמר פרעתי בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים נאמן ופני טעו' שארע למקצ' הספרים הוור' מקצת גאונים שאם אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ופרעו בפני אחר' פיהם עכ': שאינו נאמן אף על פי שהביא עדים שפרעו ב בפניהן וגם זו טענת גדולה והדין האמת שאם באו עדים שפרעו בפניהם נפטר ואין כאן מקום חשש גם ההוראה הואת על פי ספריהן שכתוב בהן באותו שאמר לחברו פרעני בפני עדים ששנו הלכות והלך ופרעו בפני עדים וטענת סופרים הוא ומצאתי בגוילים כתוב אול פרעיה ביניה לבין דיליה אף על פי שהספרי המוגהין הם כמו שבארנו כך ירא מדין התלמוד ועוד דברים של דעת הקובי מה היה לו לעשות אמר לו אל תפרעני אלא בעדים פרעו בעדים וכי יש לו לאכור את העדים בבית הסוהר כל מימיהם שלא ילכו ועוד אם מתו מה יעשה נמצאה פורע פעם אחר פעם לעולם עד שיביא עדים אם כן נעשית עדות זו עדות בשטר ונמצאה כיון שאמר אל תפרעני אלא בעדים לעשות מלוג בשטר ואין מי שעלה על לבו זה אבל ודאי אם אמר בפני פלוני ופלוני הוא הפסיד על עצמו שפרע בפני אחרים והלכו להן אבל אם באו והעידו שפרעו אין כאן בית מחוש וכזה ראוי לדון ולהורות: התנה המלוה על הלוח שיהיה נאמן בכל עת שיאמ' שלא פרעו הרי זה נוטל בלא שבע' אף על פי שטען שפרעו הביא עדים התנה אמר רב פפא כהי דהימני טפי מכפשיה טפי מסהדי לא הימני:

מתחלפות בזה ואני קיימתי את סתייהן שאם יסעדים על התכאי שאמר לו אל תפרעני אלא בעדים ואמר פרעתי והלכו להם אינו כאמץ ואם אין עם עדים כאמץ מגדריכל למימר לא התנה עמי אבל כשאמר אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני נראין דברי הרב זל דאמר פסליהו לכו לגבי האי פרעון וכי אתו אחריני ואמרי קמן פרעיה מצי אמר סטראי כיניה והתמה סתמ' זה החכס על זה ואמר שאפי' אמר בפני פלוני ופלוני אם יבואו עדים שפרעו בפניהם אין כאן בית מוחסות יתמה על מה שאמר מהימנת עלי כבתי סיפרענו פעם אחר פעם אלא אם יש לו סטר יקרע סטרו ואם אין לו סטר יכתוב לו סטר סובר הוא תקנתו לכל ענין על האריך: ואני אומ' עיקר הלכ' סבועת הדיינין וחלמלא סהתיני עס זה החבור לבנות ולא לסתור הייתי מסיב על זאת אמרם כריך אבי לרוח לפניו בקרקע כתלמוד לפי רבוביה שאמ' סקיים את סתי הנכסא והא דהיכא סהרי הא דליבא סהרי כיחא ספיר אי הוה בריות או משניות או מיתרות דאמרינן הו מירא הכי והא מירא הכי ואי בסמעתי לית לן מר הא הלכתא וסוגיא חזלא מפרסי' לה להאי גירס' הכי וזהו גירסא הכי חכ' דכיא בעי' לאבמורן והוה ליה לפרוטי לן ואכזה עיינין דמן כמה סנין רבדבנהו מ שתבסין ועוד מאן דקיים אי אית ליה סטרא לא השמיעו הקור' יפה סהרי פי' דמ' זל ותמה חכ' עטו מלוה על פה כמלוה בסטר והדין עמו אלמ' כלמוד מדבריו כיכל מה סטרח להאיר עייניו בהלכ' זו לפי סהיא מלוה על פה וגם הבכנו מדבריו שאם היה בסטר דיו בסוהר כמו שכתב בכמה מקומות וסמא הייתי יכול לקרקק כסאר דבריו אם לא היה בהן סתייה ודי לי ס שאעמוד בפני: התנה המלוה על הלוח כו' עד אבל פלוני פ סבועת הדיינין ובהלכות פרק הכותב: הרי

שמן הלה ואמר לו וכן עשיתי ופרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם ל למדינת הים או מתו הרי זה נאמן ונשבע שבועת הסת ונפטר וכן אם אמר אל תפרעני אלא בפני תלמידי חכמים או בפני רופאים ואמר לו ב בפניהן פרעתיך ואותן הקדים שפרעתיך בפניהן מתו או הלכו להם למדינת הים הרי זה נאמן ונשבע הסת ונפטר אבל אם אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ואמר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני או הלכו להם למדינת הים אינו נאמן שמפני טענה זו התנה עליו ואמר לו אל תפרעני אלא בפני ראוין ושמעון שהן עומדין עמו כדי שלא ידחה אותו ויאמ' בפני אחרים פרעתי והלכו להן יש נוסחאות מן התלמוד שכתוב בהן שהאומר לחברו אל תפרעני אלא בעדים ואמ' לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים אינו נאמן וטענת ספרי הוא לפיכך טעו המורים על פי אותן הספרים וכבר חקרתי על הנוסחאות חישנות ומצאתי בהן שהוא נאמן וחגיע לידי במצרים מקצת תלמוד ישן כתוב על הגולים כמו שהיו כותבין קודם לזמן הזה בקרוב ה מאית שנהוב נוסחא מצאתי מן הגולי בהלכה זו ובשניהם כתוב ואם אמר פרעתי בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים נאמן ופני טעו' שארע למקצ' הספרים הוור' מקצת גאונים שאם אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ופרעו בפני אחר' פיהם עכ': שאינו נאמן אף על פי שהביא עדים שפרעו ב בפניהן וגם זו טענת גדולה והדין האמת שאם באו עדים שפרעו בפניהם נפטר ואין כאן מקום חשש גם ההוראה הואת על פי ספריהן שכתוב בהן באותו שאמר לחברו פרעני בפני עדים ששנו הלכות והלך ופרעו בפני עדים וטענת סופרים הוא ומצאתי בגוילים כתוב אול פרעיה ביניה לבין דיליה אף על פי שהספרי המוגהין הם כמו שבארנו כך ירא מדין התלמוד ועוד דברים של דעת הקובי מה היה לו לעשות אמר לו אל תפרעני אלא בעדים פרעו בעדים וכי יש לו לאכור את העדים בבית הסוהר כל מימיהם שלא ילכו ועוד אם מתו מה יעשה נמצאה פורע פעם אחר פעם לעולם עד שיביא עדים אם כן נעשית עדות זו עדות בשטר ונמצאה כיון שאמר אל תפרעני אלא בעדים לעשות מלוג בשטר ואין מי שעלה על לבו זה אבל ודאי אם אמר בפני פלוני ופלוני הוא הפסיד על עצמו שפרע בפני אחרים והלכו להן אבל אם באו והעידו שפרעו אין כאן בית מחוש וכזה ראוי לדון ולהורות: התנה המלוה על הלוח שיהיה נאמן בכל עת שיאמ' שלא פרעו הרי זה נוטל בלא שבע' אף על פי שטען שפרעו הביא עדים התנה אמר רב פפא כהי דהימני טפי מכפשיה טפי מסהדי לא הימני:

בסופא סהתכאי הוא בפני עדים רומיא דהלואה בפני עדים לאותה נוסחא אינו כאמץ היה להם לברר ואם אמר לו שלא בעדים אל תפרעני אלא בעדים ואמר פרעתיך והלכו להם כאמץ ולא סתם דמשמע אפילו יש עדים על התכאי ואיך יכתום האמורא כל כך את דבריו אלא ודאי אין לרברים אלו קיום עוד אכני תמה דברי הר' זל שאמר נראין דברי הרב זל דאמר פסליהו לכו לגבי האי פרעון וכי אתו אחריני ואמרי קמן פרעיה מצי אמר ליה סיטראי כיניה ער כאן והנה חלו סתי טענות נראות כסותרות זו את זו דאם איתא דפסליהו חפילו לא מצי אמר סיטראי כיניה כגון שמעדי' שמחמת ההלואה סהתנה עליה פרעו חוזר וגובה אותם דהוה ליה כמאמינו כל זמן שלא יעידו אותן פלוני ופלוני ואם תמצא לומר דטעמא דעדים אחרים איכ' נאמנין משום דמצי אמר מלוה סטראי כיניה כל זמן שפרעו דלא מצי למימר סטראי כיניה לא יחזור ויגבה והנה הרב זל ארכבה אתרי ריכסי לפי שהוקשה לו איך נפסול עדים אכחכו והוא לא הזכיר כלל פסולם גם לא הזכיר כאמנות כלל עוד כתב והתמה סתמה זה החכס ואמר שאפילו אמר בפני פלוני ופלוני וכו' ובאמת רבנו לא תמה אלא על הדין הראשון לפי שטעמו מלוה דין זו כדין מלוה בסטר והוא תמה באמת ויש מקשים לרברי רבנו כשאמר פרעתיך ביני לבינך למה לא יהא כאמץ מגו דאי בעי אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני ומתו וזו קושיא חזקה ולכלל הנוסחאות יש להקשות למאן דאמר הכין בגמרא ובאמת סבגמרא לא הזכירו ומתו אלא הלכו להם למדינת הים ומתוך כך יש מפרשים דרוקיא בהלכו הוא דכאמץ דמיסתפי דילמא אתו אבל במתו אינו כאמץ דאם כן מה הועיל זה בתכאן ועם זה נסתלקה הקושיא דהא ליכא מגו דאמר הלכו דילמא אתו ומכחשי ליה וזה דעת הר' שבא זל וכן נראה מדעת רבנו מאיר זל ולרברי רבנו זל יש לתרץ שאין כאן דין מגו סהרי הוא מורה שלא קיים התכאי ולפיכך כריך לקיימו דהא איהו מחייב כפשיה בקיום התכאי דאמר דלא קיימיה וכוין שלא כתברר ספרע אמרינן ליה מיחייב את לקיימי תכאך וכן עקר: התנה המלוה על פה כמלוה על פה הרין סטוטל בלא שבועה וכן כתב הר"מ זל בתשובה וכן נראה מדברי רבנו זל שאפילו במלוה על פה הרין כן וכן עיקר דסתם כאמנות בלא שבועה משמע ורבנו מאיר זל סתב דרוקיא התנה כן בשעת הלואה אעפ' שלא קנו מידו אי מצי אמר הלואה וקנו מידו הא לאו הכי לא דבמה כסתעבר ולפון רבנו מורה כן סאמ' התנה ולא אמ' אחר הלואה כמו סאמ' למעלה: ואם הביא עדים שפרעו וכו' סם בגמרא כהי דהימניה טפי מכפשיה טפי מסהדי לא הימניה: התנה

התנה אמר רב פפא כהי דהימני טפי מכפשיה טפי מסהדי לא הימני:

התנה אמר רב פפא כהי דהימני טפי מכפשיה טפי מסהדי לא הימני:

אין יודע

התנה
זה

עליו שיהיה המלוה כחמש כספיים וכו' מפורש בט' במסכתא: אבל אם אמר לו הרי אתה כחמש עלי כספיה וכו' זה טעם ובהלכות:
שהאמין המלוה כספיים מה תהיה תקנתו וכו' כראיה לי שדעת רבנו ז"ל הוא שזה שהאמין המלוה לומר לא כפרעו ריקא לענין פרעון האמין שאלו
באו עדים ואמרו בענינו פרעו אינן כחמינין אבל לענין הוראה לא פסל העדים רובה לומר טאם הם מעידים שהמלוה הורה בפנייהם שנקרע הדין
ואחרים חלקו בזה ואמרו רכיון שהאמין לומר לא כפרעתי אפילו לענין הוראה פסל כל עדים שבעולם שהרי מלוה אמר
לא כפרעתי וזה דעת קצת המפרשים ז"ל

מגדל עז

הרי שפרעו וטען המלוה עד וכן
כל כיוצא בזה כהוראת הגאון ז"ל:
התנה הלוח שיהיה כחמש עד בלא
טבעת היסת אינו טבע בהלכות
הרב אלפסי ז"ל פר' הכותב: התנה
המלוה שיהיה גובה כו' עד לאבר
ממון חברו

כתב

הראב"ד ז"ל אלו הם דברי
הרב ז"ל ולא הסכימו עמו
ויש לנו ראיות גדולות לרבינו ש
שמאחר שהם לקחו ממנו אחר ה
התנאי אינהו הוא דאפקוד א
אנפשיהו עד כאן לשונו:

ראני

אומר הלכה זאת בגיטין
פר' הכותב וטעם הטעם
בטענתו כיד להיבטוחה עליו
על הכל יתגדל וכאן אנו בעל מה
שהזכיר רבינו הוא דאפקוד א
אנפשיהו התמהה הפתח ומה
מלוה בפטר כתמא אלמלא קהל
בבבא בתרא ובכח דוכתי דשטר
אית ליה קלא לדעת רבא בעלי התו
ז"ל ולרע' רשב"ם והעומרי' בשיטתן
לכ' דסהדי אית להו קלא לא הוה
טריף מכיהו דהוה אמר לא הוה
ידענא לך דמשעברנא לך ובהאי
תפאה טעמי איכסי ואית להו קלא
בשוקא למימ' פלוני קביל עליה כך
וכך הו' דראי ליתא לא העולם אומ
פכניא איכא עליה שטרא ובתנאי
כי הו' לא סליק איכסי ארעתי ו
וסבר' הוא דודאי לא טמע בה דא"כ
לא טרי' איכסי זוני בבדי כראיתא
לך דמיכיע וכמה דוכתי וזה פשוט:

כהאי
פ' הזורק

פרק ששה עשר

החוב

באחריות הלוח
עד משלם הלוח
מחצה בגיטין
פר' הזורק:

התנה עליו שיהיה נאמן בשני עדים אעפ" שהביא עדי שפרעו הרי זה גובה
ממנו בלא שבועה שהרי האמין כשני עדים ואפ" הביא מאה עדי שפרעו
בפניהם שהשנים כמאה אבל אם אמר לו הרי
אתה נאמן עלי כשלשה הואיל וירד למנין אם
פרעו בפני ארבע' הרי זה פרוע זה שהאמין
המלוה בשני עדי מה תזיה' תקנתו כשיפרע
יקרע השטר אי עיד זה המלוה על עצמו ש
שבטל כל שטר שיש לו על פלוני אי עיד על
עצמו שלא בפני הלוח שקבל כל חוב שיש לו אצל פלוני הרי שפרעו
וטען המלוה שלא נפרע ופרעו פעם שניה מפני התנאי הרי הלוח חוזר
ותובע את המלוה בדק ואומ' לוכך וכך אתה חייב לי מפני שפרעתיך שני
פעמים אם הורה ישלם ואם כפר ישבע שבועת הסת על כך שלא פרעו
אלא פעם אחת וכן כל כיוצא בזה התנה הלוח שיהיה נאמן בכל עת
שיאמר פרעתי אינו גובה בשטר זה לא מן היורש ולא מן הלוקח ואפילו
אמר לזה לא פרעתי אין המלוה טורף בשטר זה מן הלוקחות שמא יעשו
קנוניא על נכסיו של זה טען הלוח בשטר זה ואמ' פרעתי מקצת והמלוה
אומר לא פרע כלום משלם המקצ' שהודה בו
וכן כת' רב האי דלבתל ונשבע שבועת הסת שהרי האמין וואם התנה
כח השטר כתב כך ולא עליו שיהיה נאמן בלא שבועה הסת אינו נשבע
התנה המלוה שיהיה גובה בלא שבועה
הרי זה גובה ממנו בלא שבועה אבל אם בא
לגבות מיורשו ישבע ואחר כך יגבה ואם התנה שיגבה אף מן היורש בלא
שבועה גובה בלא שבועה וכן אם התנה שיגבה מן העירית גובה מן
העירית אף מן היורשין שכל תנאי שבבמון קיים בא לגבות מן הלוקח לא
יטרוף אלא בשבועה שאין זה מתנה לאבר ממון חברו:

פרק ששה עשר

החוב

באחריות הלוח עד שיפרענו ליד המלוה או ליד
שלוחו אמ' לו המלוה זורק לי חובי והפטר זורק לי
ואבר או נשקף קודם שיגיע ליד המלוה פטר
אמר לו זורק לי חובי בתורת גיטין הו' המעות קרובות ללוח הרי עדין
באחריותו הו' קרובין למלו' כפטר הלוח מחצה על מחצה אם אברו משם
או נגבנו משלם הלוח מחצה: היה

התנה עליו שיהיה המלוה כחמש כספיים וכו' מפורש בט' במסכתא: אבל אם אמר לו הרי אתה כחמש עלי כספיה וכו' זה טעם ובהלכות:
שהאמין המלוה כספיים מה תהיה תקנתו וכו' כראיה לי שדעת רבנו ז"ל הוא שזה שהאמין המלוה לומר לא כפרעו ריקא לענין פרעון האמין שאלו
באו עדים ואמרו בענינו פרעו אינן כחמינין אבל לענין הוראה לא פסל העדים רובה לומר טאם הם מעידים שהמלוה הורה בפנייהם שנקרע הדין
ואחרים חלקו בזה ואמרו רכיון שהאמין לומר לא כפרעתי אפילו לענין הוראה פסל כל עדים שבעולם שהרי מלוה אמר
לא כפרעתי וזה דעת קצת המפרשים ז"ל

התנה הלוח שיהיה כחמש עד בלא
טבעת היסת אינו טבע בהלכות
הרב אלפסי ז"ל פר' הכותב: התנה
המלוה שיהיה גובה כו' עד לאבר
ממון חברו

ללמוד דכאמנות סתם מועיל בין בכלו בין במקצתו וכן כתבו ז"ל בין בכאמנות לזה בין בכאמנות מלוה:
התנה המלוה עם הלוח שיהיה כחמש וכו' זה דעת ההלכות פ' הכותב: ואם התנה שיגבה מן היורשין וכו'
גם זה כדעת ההלכות: וכן אם התנה שיגבה מן העירית וכו' פ' שהתנה בין ממנו בין מיורשו בני'
דומיא דטבעה והדין זה מחלוקת בגמרא פרק הכותב בגיטין ופסקה הרב כרב כחמ' דאמר שטר חוב היזכר על
היתומים אף על פי שכתוב בו טבח אינו גובה אלמלא מן הזיבורית וכן פסקו ז"ל וכתב הרמב"ם ז"ל דדוקא בשכתב לו סתם
גובה מן העירית ומן הדין היה גובה מן העירית בין ממנו בין מיורשו אבל מכיון שתיקו חכמים מן הזיבורית ליתומים
אין עוקרין תקנת חכמים בסתם אלמלא אם כן פירש ואמר גבה מן העירית בין ממני בין מיורשו וגמרי' להא מילתא מדין טבעה וכו' וכן מצאתי בחבור הר' משה
הספרדי ז"ל ע"כ ומזה אתה למד כונת רבנו וזה דעת הרב ר' יונה והרשב"א ז"ל: בא לגבות מן הלוקח לא יטרוף אלמלא בטבעה וכו' פירוש אפי' התנה בני
על הלוקחות אין תכחו מועיל אלמלא וכן דעת ההלכות פרק הכותב ובהשנות א"א אלמלא הסכימו עמו ויש לנו ראיות גדולות לרבינו
שמאחר שהם לקחו ממנו אחר התנאי אינהו דאפקוד א אנפשיהו עד כאן לשונו:
ובהלכות הכרעו שתכחו מועיל אלמלא היורשים בטכירם ואינו מועיל אלמלא הלוקחות והאריכו בטעם דבר זה ואף ר"ח ז"ל כתב ומעשים בכל יום ואין כפרעין מן
המשועבדים אלמלא בטבעה אף על פי שיש להן כאמנות ודעת בעל העיטור והרמב"ם ז"ל כדברי רבנו וקצת מן האחרונים כדברי הר"א ז"ל:

באחריות הלוח עד שיפרענו ליד המלוה וכו' זה פשוט בכמה מקומות: אמר לו המלוה זורק לי חובי
והפטר וכו' בגיטין פ' הזורק אמר רבי יוחנן לגיטין ולקידושין אמרו ולא לדבר אחר איתביה ולענין החוב אמר
לו זורק לי חובי זורק לו חובו קרוב למלוה זכה לזה קרוב לזה לזה חייב מחצה על מחצה שניהם יחלוקו ותיירצו הכא במא עסקינן דאמר לו זורק לי חובי והפטר
והקטן אי הכי מאי למימרא ותרצו דאמ' ליה זורק לי בתורת גיטין והקטן ויחלוקו ותיירצו מהו דתימא מצי אמי' ליה משתתא אמי' בך קמ' ע"כ בגמ' והקטן
הרשב"א ז"ל לאוקמת' דזורק לי חובי והפטר א"כ קרוב לזה חובי חייב ותיירצו דכי קא"ל זורק לי חובי בתוך רשותי קאמ' וכל שקרוב לזה לא בא לרשות המלוה והדין
איתא בירושלמי ואפשר שדעת רבנו ז"ל וכונתו בשכתב זורקו לו ואבר וכו' ל' זורקו לרשותו: אמר לו זורק לי חובי בתורת גיטין וכו' כבר כתבתי זה
ופירש הרשב"א ז"ל דכלשון הזה ממש קאמר ליה והיינו חרוש דאי מפרש' שאמר לו זורק לי חובי בתורת גיטין שיהא דייק כדין זורק גיטין פשיטא מאי קמ"ל וזה
דעת רבנו ז"ל ודין הגיטין מבואר בהלכות גרושין וכתב הרמב"ם ז"ל בתשובה דבר ברור הוא שהזורק חוב לחבירו אפילו בתוך חצי אמה שלו דלא הו' פרעון מיהו
היכא דאמר ליה מעיקרא הילך מעותיך והלה מקרב בו ואמ' איני רוצה לקבל בזה אמי' חובי חצי אמה שלו דלא הו' פרעון מיהו
לן כתיבה בעל כרחו והיא כתיבה ע"כ: היה

היה ראוהו חייב לשמעון מנה ואמר ללוי וכו' פ"ק דגטין מחלוקת רב ושמואל וכו' כרכ רתניא כותיה וכו' דעת כל המפרשים ז"ל והטעם דבחוב הולך כזכה דמי:
החזיר לוי את המנה לראובן כפייהו בחזירות וכו' מעבדא דרבי דוסתאי בר"י יבאי דהתם נלמד זה שכל שלא החזיר מאונס חייב הסליח אבל אם היה
 ואונס ודאי פטור כדאיתא התם וכו' כ"ה ה"בא ז"ל זה לשונו ואם החזיר הסליח למשלח חייב לשלם ורצה בעל חוב גובה ממנו לא אם כן אכסוהו והחזיר
 כעבדא דרבי דוסתאי בר"י יבאי ואע"פ שלא אכסוהו עדין אלא סמאיימיין עליו ויש בידם לעשות הרי זה אונס מעתה ואם החזיר פטור אבל אם יכול לעמוד כנגד
 אונס חייב וכדגרסינן בירושלמי
ע"כ ר"ח
אחרית
 לוי הסליח אינו יודע מהו לא ס"מ
 וכפ"ד ראוהו במלוה כמ"ל לוי פוטע
 בדבר ע"כ: וכבר כתבאר הדבר
 וכן מנאיתו כתיבתו לרב לטפי
 ז"ל ס"מ העני הלוה הסליח חייב
 וכן עיקר טעמיה חייבין באחריותו
 כדברי רבנו ז"ל:

ראובן שהיה חייב לשמעון
 מנה וכו' ירושלמי
 הביאנוהו בהלכות פ"ק המהב"ל:
טען לוי שהיה ראוהו עני
 והטענה וכו' כראיה
 שדברי רבנו הם כמחויי' לו שמעון
 ללוי בטור וזו בר"ק להביא ראיה
 בדורה שפוטעו ואם יס ס"מ ספק
 בדבר על שמעון להביא ראיה כמו
 סכתב הוא ז"ל דלא עדיף משובר
 שאומרים לו קיים שובר והפטור
 אבל במלוה על פה אחר שהוא
 נזמן לומר פרעתי בטובות היסת
 נראה ודאי שפ"ת לומר עשיר היה
 והעני מדין מנו כל זמן שלא קרע
 הפך וכדאי במלוה על פה אם
 הביא שובר לבית דין איך אומר לו
 קיים שובר אלא אם כן רצה כרי
 להפטר מטובות היסת אבל אם
 רצה לטעב ודאי איך נזקק לו
 ליותר מכך כך נראה לי:

בגד בארנו בהלכות מקח
 וממכר פ"ו מהלכות
 מכיר כתבאר דין זה והוא בהלכות
 בהמקבל מהכרח טענות:
 חנוני שהיה נותן לבעל הבית
 מן החנו וכו' מסנה פ"ק
 כל הטענות בטענות ומבאר ב
 בגמ' במקב"ה דהלכתא דסנייהם
 נטענין זה במעמד זה וכתבו דהו'
 הדין לכל טענה שמן הדין הוא
 בפני הלה שפוטעו ומה שהוספו
 בט"ח הוא טעמי טבין החנוני
 והפועלים איך טוס תביעה בעולם

נטענין האחד במעמד חבירו כרי טעמיה זה מזה לפי שהם יודעים האמת ובעל הבית אינו יודע בו דבר: לפיכך אם מת החנוני וכו' זה לא כתבאר בממרא
 אבל הוא סברת רבנו וקצת מן הראשונים ז"ל והטעם לפי שאין בה מסקרי כלום כמו שכתב רבנו אבל קצת המפרשים ז"ל מודי בדין פועלים כשמת חנוני פוטעין
 בלא טענה והטעם לפי שבה אצלם בריא בחיובם וספק בחזרה ר"ל אם פטרעו אם לאו ויתבאר פ"ה מהלכות טוען ונטען שכל כיוצא בזה נוטל הלה בלא טענה
 ובדין היה פוטעו בלא טענה אלא מפני שבה כפסד אמרו טעמו לפי כל זמן שאילו כפסד כעמירם על דרכים ונחלקו בדין חנוני כשמתו פועלו ואמרו טעמו נוטל
 אלא בטענה שהרי מן הדין היה שאכ"י בטענה לא יטול שהרי בעל הבית אכלו כאומר לו מנה לי בידך והלה אומ' איני יודע אם הלוייתי את לאו ותקנה הוא שתקנו
 להם לחנונים טעמו בטענה ולפיכך לעולם אינן נוטלין אלא בטענה וזה דעת הרמב"ם ז"ל והרב רבי מאיר הלוי ז"ל עור כתב הרמב"ם ז"ל שאפי' מתו פועלים יורשני
 נטענין טענות היורשים שלא פקדום אבא וכוטלין וכל המפרשים דאיתיה חלוקים בזה ואפשר שהטעם שלהם הוא לפי שאין זה מלוה בטור אלא על פה ועד אחד
 מעיר מתן והם שמה ואף על פי שהוא נוגע בדבר אינן נוטלין וכו' ולמדו ממסכתיו שהאומ' לחברו תן מנה לפלוני שאני חייב לו איך הלה מחוייב ליתנו לו בעד'י
 כיון שלא אמר תכם אליו בעדים ואם כפר בו המקבל איך הסליח חייב לשלם שלא פטע בדבר זה פשוט וכן כתבו ז"ל ויש מי שכתב שדין מסכתיו אינו אלא בחנוני
 בדוקא שתקנו לו טענה וכוטל אבל בשאר סליחיות אם אמר תן לפלוני כך וכך מעות בטבילי ואמר כתתי אינו נטעב וכוטל אלא כריף להביא ראיה כיון שאנו
 מסופקים בעיקר הדבר אם עשאו אם לאו: החנוני אומר אתה אמרת וכו' זה פשוט שכל שאין בעל הבית מודה שאמר לו נטעב היסת וכפטר ומבאר ט"ס:
 וכן אם אמר החנוני וכו' מפורש במשנה ט"ס: ראובן שהוציא טור חוב טען לו ללוי וכו' דע שכונת רבנו ז"ל היא שכתב טענה ואינו כריף להביא ראיה
 דוקא כשאין הלוה טוען מי ואמר לי טעב דברים שלי כתב ומסר לך אבל אם הלוה טען כן טענתו טענה ומקבלת הימנו וכן כתב פ"ו מהלכות מכירה זה לשונו
 אבל כריף עדים לנתיב טענה שהרי הנתבע אומר מי ואמר לי טעב דברים שלי כתב ומסר לך ע"כ וט"ס האר"כתי בבואור דין זה וכתבתי ט"ס עיקר הדין הוא
 כריף להביא ראיה קודם טענה בו שלא כדברי רבנו ורבו ז"ל וכן דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל: טען

היה ראוהו חייב לשמעון מנה ואמר ללוי הולך לשמעון מנה זה שאני חיי'
 לואם בא לחזור אינו חוזר והוא חייב באחריותו עד שיגיע המנה לשמעון
החזיר לוי את המנה לראובן שניהן חייבין
 באחריותו עד שיגיע ליד שמעון כל חובו: ראובן
 שהיה חייב לשמעון מנה ואמר שמעון לראובן
 מל' שיש לי בידך תבזו ללוי והוי' שלשתן ע'
 עומדין וקבל לוי ונמצא ראובן עני ואין לו ממה
 שיגבה ממנו הרי לוי חוזר בחוב על שמעון שזה
 הטענה ואם ידע לוי שהוא עני או שהיה עשיר

באות טענה והעני אינו יכול לחזור שהרי קבל טען לוי שהיה ראובן עני
 והטענה ושמעון אומ' עשיר היה והעני יראה לי שעל שמעון להביא ראיה
 ואחר כך יפטר מחוב לוי לא היה אלא שובר בידו אומרין לו קיים שוברך
 והפטור: כבר בארנו בהלכות מקח וממכר שראובן שלא היה לו אצל
 שמעון כל' והיה ראובן חיי' ללוי מנה והמחנה אצל שמעון אע"פ שהמחנה
 במעמד שלשתן לא קנה ואם רצה שמעון שלא יתן לא יתן ואם נתן חוזר
 וגובה מראובן שהרי על פי' נתן וכן אם רצה לוי לחזור ולומר איני רוצה
 לגבות משמעון חוזר וגובה מראובן ואף על פי שנפרע מקצת משמעון
 חוזר וגובה השאר מראובן: חנוני שהיה נותן
 לבעל הבית מן החנות כל מה שירצה בתורת
 הלוואה ומקיפו עד שיתקבץ הבל ופורע לו ואמ'
 לו בעל הבית ל' לפועל' טען או לבעל חוב במל' שיש לו אצלי ואני אתן לך
 והרי החנוני אומר נתתי והפועל או בעל חובו אומ' לא לקחתי הרי הפועל
 או בעל חוב נשבע ונוטל מבעל הבית חובו וכן

החנוני נשבע ונוטל מבעל הבית מה שטען
 שנתן שהרי הוא אמר
 "עייף בה' טלוחין פ"ה: לו ליתן והפועל נשב"
 במעמד החנוני וכן
 החנוני במעמד הפועל או בעל חוב כרי ש'
 שיכלמו זה מזה וכן כל כיוצא בזה ושבתה
 זו תקנת חכמים היא
 'עייף בה' טענות פ"ה בנקיטת חפז' מפני ש'
 בהב' בה' גזילה פ"ד: שבאין שניהן לישול
 לפיכך אם מות החנוני
 נוטל בעל ח' הבית בלא טענה ובן אם מת פועל
 או בעל ח' הבית החנוני נוטל בלא טענה שהרי
 אין בעל הבית מפסיד כלום ואינו משלם אלא
 תשלום אחד החנוני אומר אתה אמרת לי

ליתן לזה מנה או צוית ואמרת לי אם יבא פלו' תן לו ובעל הבית אומר לא אמרת לך הרי בעל חבית נשבע הסת
 ונפטר והחנוני עושה דין עם זה שנתן לו וכן אם אמר החנוני לבעל הבית המקיפו כתוב בפנקסי שיש לי אצלך
 מנה ובעל הבית אומר איני יודע נשבע בעל הבית הסת שאינו יודע ונפטר כריף כל טוען על חברו לכל דבר ואין
 בזה תקנת חכמי': ראובן שהוציא שטר חוב שיש ללוי על שמעון וטען שלי נתנו בכתיבה ומסירה ואבד השטר
 שהקנהו בו או שטען שהקנהו לו על גב הקרקע הרי זה גובה אותו משמעון והוא יוצא מחמת ידו:

טען
 אם מת החנוני וכו' זה לא כתבאר בממרא
 אבל הוא סברת רבנו וקצת מן הראשונים ז"ל והטעם לפי שאין בה מסקרי כלום כמו שכתב רבנו אבל קצת המפרשים ז"ל מודי בדין פועלים כשמת חנוני פוטעין
 בלא טענה והטעם לפי שבה אצלם בריא בחיובם וספק בחזרה ר"ל אם פטרעו אם לאו ויתבאר פ"ה מהלכות טוען ונטען שכל כיוצא בזה נוטל הלה בלא טענה
 ובדין היה פוטעו בלא טענה אלא מפני שבה כפסד אמרו טעמו לפי כל זמן שאילו כפסד כעמירם על דרכים ונחלקו בדין חנוני כשמתו פועלו ואמרו טעמו נוטל
 אלא בטענה שהרי מן הדין היה שאכ"י בטענה לא יטול שהרי בעל הבית אכלו כאומר לו מנה לי בידך והלה אומ' איני יודע אם הלוייתי את לאו ותקנה הוא שתקנו
 להם לחנונים טעמו בטענה ולפיכך לעולם אינן נוטלין אלא בטענה וזה דעת הרמב"ם ז"ל והרב רבי מאיר הלוי ז"ל עור כתב הרמב"ם ז"ל שאפי' מתו פועלים יורשני
 נטענין טענות היורשים שלא פקדום אבא וכוטלין וכל המפרשים דאיתיה חלוקים בזה ואפשר שהטעם שלהם הוא לפי שאין זה מלוה בטור אלא על פה ועד אחד
 מעיר מתן והם שמה ואף על פי שהוא נוגע בדבר אינן נוטלין וכו' ולמדו ממסכתיו שהאומ' לחברו תן מנה לפלוני שאני חייב לו איך הלה מחוייב ליתנו לו בעד'י
 כיון שלא אמר תכם אליו בעדים ואם כפר בו המקבל איך הסליח חייב לשלם שלא פטע בדבר זה פשוט וכן כתבו ז"ל ויש מי שכתב שדין מסכתיו אינו אלא בחנוני
 בדוקא שתקנו לו טענה וכוטל אבל בשאר סליחיות אם אמר תן לפלוני כך וכך מעות בטבילי ואמר כתתי אינו נטעב וכוטל אלא כריף להביא ראיה כיון שאנו
 מסופקים בעיקר הדבר אם עשאו אם לאו: החנוני אומר אתה אמרת וכו' זה פשוט שכל שאין בעל הבית מודה שאמר לו נטעב היסת וכפטר ומבאר ט"ס:
 וכן אם אמר החנוני וכו' מפורש במשנה ט"ס: ראובן שהוציא טור חוב טען לו ללוי וכו' דע שכונת רבנו ז"ל היא שכתב טענה ואינו כריף להביא ראיה
 דוקא כשאין הלוה טוען מי ואמר לי טעב דברים שלי כתב ומסר לך אבל אם הלוה טען כן טענתו טענה ומקבלת הימנו וכן כתב פ"ו מהלכות מכירה זה לשונו
 אבל כריף עדים לנתיב טענה שהרי הנתבע אומר מי ואמר לי טעב דברים שלי כתב ומסר לך ע"כ וט"ס האר"כתי בבואור דין זה וכתבתי ט"ס עיקר הדין הוא
 כריף להביא ראיה קודם טענה בו שלא כדברי רבנו ורבו ז"ל וכן דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל: טען

מגדל עז
 היה ראובן חייב לשמעון מנה ואמר
 ללוי הולך לשמעון וכו' עד שיגיע
 ליד שמעון כל חובו
כתב הר"ב ז"ל אחריות לוי
 הסליח אינו יודע מה
 הוא לא ס"מ וכפ"ד ראוהו במלוה
 נמכר לוי פוטע בדבר ע"כ:
ואני אומר עיקר הלכה זו סוף
 פ"ק קמ"א דגטין והיא
 פלוגתא דרב ושמואל ותניא כותיה
 דרב דאמר הולך כזכה ואם בא
 לחזור אינו חוזר וכן פסקו כל ה'
 הפוסקים וכתב ר"י אלפס ז"ל כי ב'
 במלוה ופקדון הולך כזכה ואם
 בא לחזור אינו חוזר לפי' אם ה'
 החזירו בלא דעת המלוה פטע
 ואם העני ואין לו ממה טעב' ממנו
 כמו שכתב ר"מ ז"ל בעצמו בסמוך
 ואפי' מוסקיף או כפר או מת או ה'ך
 וכיוצא בזה נמכר הסליח חייב ב'
 באחריותו: ראובן שהיה חייב
 לשמעון מנה וכו' עד קיים שוברך
 והפטור פ"מי שמת בבלי ירושלמי:
 כבר ביארנו בה' מקח וממכר וכו'
 עד השאר מראוב' הביאו' פ"ו עיקר
 ההלכה בירושלמי: חנוני שהיה
 נותן עד סנייהם לטול בטענות
 פ"ק כל הנטענין: לפי' אם מת
 החנוני עד נטעב היסת וכפטר מ'
 מתטענת הגאון ז"ל: פטר

לקח חמש בני ארס ואינו יודע מאי זה מהם לקח הת' כפסדהוה
 ליה לידע מאיזה מהם לקח אבל הכא לא פטע ר"י מסקני ה'ר'
 חזקה ז"ל ע"כ:

ליתן לזה מנה או צוית ואמרת לי אם יבא פלו' תן לו ובעל הבית אומר לא אמרת לך הרי בעל חבית נשבע הסת
 ונפטר והחנוני עושה דין עם זה שנתן לו וכן אם אמר החנוני לבעל הבית המקיפו כתוב בפנקסי שיש לי אצלך
 מנה ובעל הבית אומר איני יודע נשבע בעל הבית הסת שאינו יודע ונפטר כריף כל טוען על חברו לכל דבר ואין
 בזה תקנת חכמי': ראובן שהוציא שטר חוב שיש ללוי על שמעון וטען שלי נתנו בכתיבה ומסירה ואבד השטר
 שהקנהו בו או שטען שהקנהו לו על גב הקרקע הרי זה גובה אותו משמעון והוא יוצא מחמת ידו:

טען
 אם מת החנוני וכו' זה לא כתבאר בממרא
 אבל הוא סברת רבנו וקצת מן הראשונים ז"ל והטעם לפי שאין בה מסקרי כלום כמו שכתב רבנו אבל קצת המפרשים ז"ל מודי בדין פועלים כשמת חנוני פוטעין
 בלא טענה והטעם לפי שבה אצלם בריא בחיובם וספק בחזרה ר"ל אם פטרעו אם לאו ויתבאר פ"ה מהלכות טוען ונטען שכל כיוצא בזה נוטל הלה בלא טענה
 ובדין היה פוטעו בלא טענה אלא מפני שבה כפסד אמרו טעמו לפי כל זמן שאילו כפסד כעמירם על דרכים ונחלקו בדין חנוני כשמתו פועלו ואמרו טעמו נוטל
 אלא בטענה שהרי מן הדין היה שאכ"י בטענה לא יטול שהרי בעל הבית אכלו כאומר לו מנה לי בידך והלה אומ' איני יודע אם הלוייתי את לאו ותקנה הוא שתקנו
 להם לחנונים טעמו בטענה ולפיכך לעולם אינן נוטלין אלא בטענה וזה דעת הרמב"ם ז"ל והרב רבי מאיר הלוי ז"ל עור כתב הרמב"ם ז"ל שאפי' מתו פועלים יורשני
 נטענין טענות היורשים שלא פקדום אבא וכוטלין וכל המפרשים דאיתיה חלוקים בזה ואפשר שהטעם שלהם הוא לפי שאין זה מלוה בטור אלא על פה ועד אחד
 מעיר מתן והם שמה ואף על פי שהוא נוגע בדבר אינן נוטלין וכו' ולמדו ממסכתיו שהאומ' לחברו תן מנה לפלוני שאני חייב לו איך הלה מחוייב ליתנו לו בעד'י
 כיון שלא אמר תכם אליו בעדים ואם כפר בו המקבל איך הסליח חייב לשלם שלא פטע בדבר זה פשוט וכן כתבו ז"ל ויש מי שכתב שדין מסכתיו אינו אלא בחנוני
 בדוקא שתקנו לו טענה וכוטל אבל בשאר סליחיות אם אמר תן לפלוני כך וכך מעות בטבילי ואמר כתתי אינו נטעב וכוטל אלא כריף להביא ראיה כיון שאנו
 מסופקים בעיקר הדבר אם עשאו אם לאו: החנוני אומר אתה אמרת וכו' זה פשוט שכל שאין בעל הבית מודה שאמר לו נטעב היסת וכפטר ומבאר ט"ס:
 וכן אם אמר החנוני וכו' מפורש במשנה ט"ס: ראובן שהוציא טור חוב טען לו ללוי וכו' דע שכונת רבנו ז"ל היא שכתב טענה ואינו כריף להביא ראיה
 דוקא כשאין הלוה טוען מי ואמר לי טעב דברים שלי כתב ומסר לך אבל אם הלוה טען כן טענתו טענה ומקבלת הימנו וכן כתב פ"ו מהלכות מכירה זה לשונו
 אבל כריף עדים לנתיב טענה שהרי הנתבע אומר מי ואמר לי טעב דברים שלי כתב ומסר לך ע"כ וט"ס האר"כתי בבואור דין זה וכתבתי ט"ס עיקר הדין הוא
 כריף להביא ראיה קודם טענה בו שלא כדברי רבנו ורבו ז"ל וכן דעת הרמב"ם והרשב"א ז"ל: טען

טען שמעון שפרעו וכו' זה כראיה פשוט וכן כתב הר' יהודה אלברצלוני ז"ל וזה דעת הגאונים ואם יש ראייה שמכר ולא רצה לישבע ח"כ ס"ל הו"ה סמכת חייב לסלם ללוקח וכן כתוב בעיטור עור כתוב עם שאם מת מוכר יורשיו נשבעין שבועת היורשין וכו' לוקח ואם לא רצו לישבע משלמין ללוקח: **הו"ה** לו שפרע יסלם לוי לראובן פירוש ר"ן זה הוא אפילו בשיעור עדים לראובן מהקדימה שהרי היה לוי יכול למחול את החוב כמו שכתב ר"י ומהלכות מכיר ומגוראוי בעי מצי מחיל כי אמר שטרך פריעה הוא כאלמך וכן כתבו קצת מפרשים ז"ל ויש מי שכתב דכ"י אמר שטר פרוע הוא הרי הוא כמוחלו עכ"ל ואין לך מחילה גדולה מזו: **טען** לוי ס"ל מכר ולא כתן שטר זה וכו' ממה שאמר רבנו ז"ל ולא כתן יראה לי שדעתו ז"ל שכתב אמר לוי שפרעו הוא מטלם לראובן כד"ן מוחל שכתב ר"י חובל ומזין שחייב לסלם כל מה שבשטר רוצה לומר שאפילו מכרו במכה וטוה אלף מוכיחין מן המוחל וכו' סבארתי עם ח"כ כאלמך

פרעו הוא מטלם כל סווי השטר ואין אנו מאמיכין אותו לומר פרוע היה קודם מכירה ולא יסלם אלף דמים סקבל דכמכא מקח שאינו מקח וא"כ שאלו מאמיכין אותו לענין הלואה היינו מסו' דמצי מחיל אבל ודאי הוא חייב בתשלומי כמו שהיה מיתחייב אם מחל ואם לא תאמר כן אפילו הו"ה לוי סתן לא יסלם כלום אם אנו מאמיכין אותו סכבר כפרע קודם נתינה דהוה ליה ככותן מנה שאינו סגו ויש לרחוק ולומר סכוכת רבנו הוא באחריו ולא כתן לא כתן באחריות אי כמי לא כתן ואחר כך נפרע מ מכל מקום עיקר הד"ן כרא' לכתו סכתבתי ומה סכתב רבנו כסבע היסת וכשטר הוא מפי ח"כ על פי שאינו כריך להביא ראיה ה"ל לענין ב"ק השטר אבל להוציא מתחת די המוכר ודאי כריך ל להביא ראיה: שטר שהיה ביד שליט מעשה בסכרין סתן זה בורר: וכן אם מת השליט וכמכא כתב וכו' זה כראיה פשוט ואפשר סלמד זה רבנו מהמנה סבסוף פ"ק דמצינא דקתני וא"כ עמהן סמכין יעשה מה סבסמין וכ"כ ז"ל מילתא באפי כספה הוא וקתני המוצא בין שטרותיו סוכי

טען שמעון שפרעו ללוי ואמר ישבע לוי ישבע לוי ואחר כך יגבה דאובן הו"ה לו שפרע יסלם לוי לראובן טען לוי שלא מכר ולא נתן שטר זה נשבע הסת ונפטר: שטר שהיה ר"עין בס' ל"ר ופ"ק ד"ב"מ ע"כ: ביד שלישי והוציא מתחת ידו בבית דין ואמר פרוע הוא נאמן אף על פי שהשטר מקויים שאילו רצה היה שורפו או קורעו וכן אם מת השלישי ונמצא כתב יוצא מתחת ידו שלישי ששטר זה המונח אצלו פרוע הוא אף על פי שאין עדים על הכתב אבל כתב שיעא מתחת ידו מלוה ששטר פלוני פרוע אפילו היה בכתב ידי המלוה אינו אלא כמשחק היו עדים על הכת' אם היו מקויימין הרי השטר פרוע ואם אין עליו קול ישאלו העדים החתומין על זה השובר אם לא ידעו או שאין העדים מצויין הואיל ומתחת ידי המלוה או מתחת ידי יורשיו יוצא אין השובר כלום נמצא השטר בין שטרות פרועים הרי זה פרוע ואף על פי שאין עדים על הכתב הנמצא וכן אם נמצא כתוב בגופו של שטר בין מפניו בין מאחוריו ואפילו במקצתו שטר זה פרוע או נפרע ממנו כך וכך עושיק על פי הכתב ואף על פי שאין על הכתב עדים ואע"פ שיעא מתחת ידי המלוה שאילו לא נפרע לא היה כות' על השטר המוצא שטר בין שטרותיו ואין יודע מה טיבו יהיה מונח עד שיבא אליהו: האומר לבניו שטר בין שטרותיו פרוע ואינו יודע אי זה הוא שטרותיו כולן פרועין נמצא לאחר שם שני שטרות הגדול פרוע וחקטן אינו פרוע אמר לחברו שטר לך בידי פרוע הגדול פרוע וחקטן אינו פרוע חוב לך בידי פרוע שטרות שיש לו עליו כולן פרועין:

מגדל עור
שטר שהיה ביד שליט עור סוף הפ' בסכרין כ"ה בורר ובמצי' פ"ק:

פרק שבעה עשר מלוה
סמת ובא היורש עד אין מוכיחין מידם בסכוכות פרק כל הנשבעין והביאור בזה הפרק עכמו: לפיכך

פרק גט סכוכות

פרק שבעה עשר

מלוה שמת ובא היורש לתבוע את הלואה בשטר שעליו ואמר פרעתי אביך והיורש אומר איני יודע אומרים לו עמוד ושלם לו אמר ישבע לי הרי זה נשבע בנקיטת הפ"ן שלא פקדנו אבא על ידי אחר ושלא אמר לנו אבא בפיו ושלא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע וגובה: עין בתשובת ז' וס' ל"ג ובספר קתני ס' ע"כ:

סכתב על אחר שטרותיו יעשה מה סבסמין וכו' והוא כלל לכל כיוצא בזה וכיון שהשלים כאלמך מסנייהם יעשה סכתב וכו' כאלף לא אוקימנא לה נמצא סן שטרותיו פרועין אלף גבי מלוה אבל בשלים הכל כדבריו וסכתב וכן עיקר: אבל כתב סוכא מתחת ידי המלוה וכו' מימרא סם פרק סניס אוחין היו עדים על הכתב אם היו מקויימים וכו' מבואר סם בגמרא דבסיס עדי קיום הרי הוא קיים: ואם אין עליו עדי קיום וכו' מפורסם בסוגיא סם: **נמצא** השטר בין שטרותיו פרועין וכו' זהו ד"ן המסכה סהזכרתי למעלה דאוקימנא לה בסכתב בין שטרות פרועין: וכן אם נמצא כתוב בגופו סל שטר וכו' סם בסוף הפרק: המוצא שטר בין שטרותיו וכו' מסכה כלסונה סם ופ"ר ז"ל מכא שטר שאינה סלו בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו אבל אם הלואה סתקדו אבלו אם המלוה או שמת מקצתו פרוע ומסרו לו להיות שליט ביניהם היא בידו ולא יחזיר לא לזה ולא לזה עד כאן לסוגו וכתב הר"ש ז"ל אפילו סניהם מורים דומיא דכפילה ובתוספתא מכורס דהוא הדין לסטרי מקח וממכר וכתב הר"ש ז"ל בתשובה דרוקח בסאין בהן ק"ן אבל יס בהם ק"ן יחזיר ללוקחות ואפילו מכאם בסוק רכל דלכא למיחס לפרעו ולמהלכה מחזיר וזה כפי שיטתו ושיטת הרמב"ן ז"ל סכתבתי פ' סמכה עשר מהלכות גזלה וז"ל דבשטרי חקינא אתא לא בעינן מטא שטרך ליריה עור כתב ומסתברא סאם מכא האב שטר על אחר מבניו בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו דלא אמר' בכי היא היא מונח וכן אם מצאין בהן בין שטרותיו והוא יוצא על סם אביו והוא סיהא הבן סמוך על שולחן אביו והרי זו כאותה ססכינן אין לאב חזקה בסכסי הבן ולא לבן בסכסי האב סכל אחר מהם כאפטור ומפקח על ככסי הסני והכל כאר' אחר וכן האם בסכסי בעלה והאם בשטרי אשתו דין אחר לכולם עד כאן לסוגו: **האומר** לבנו שטר בין שטרותיו פרוע וכו' מסכה פרק גט פשוט כלסונה ופ"ר ז"ל שטרות כלן פרועין חוץ מאותן שיאמרו עדין לא פרענו עד כאן לסוגו והטעם סיד בעל השטר על התחונה ומספקא לן בכל חד דילמא האי כיהו: **נמצא** לאחר שני שטרות וכו' סם במסנה ופ"ר ז"ל נמצא ללוה אחר סם בבית המת שני שטרות סלוה ממכנטי הלוא' הקטן אינו פרוע דשטר בין שטרותיו קאמר דממע אחר ולא סכיס: **אמר** לחברו וכו' מימרא סם ומכאן סיד בעל השובר על העלוכה וסל בעל השטר על התחונה והטעם לפי שהשטר בא להוציא והמוציא עליו הראיה והשובר בא להפטור ומכאן סשובר סכתוב בוררין סתם מבטל כל חוב ויכול לטעון כל מה סירצה אבל אם היה כתוב בסוף וכמחק או סכתב בו תיבה סלא כתיבתי אין דנין בו אלף בפחות סבלסונות כדי סלא יבאו להעדים ואין דנין כמחק אלף להורעת כחוסל מוכיח כך הסיב הרמב"ן ז"ל: **חוב** לך בדי פרוע וכו' באותה מימרא סם ופירש אבן מיגש ז"ל לסון חוב משמע שטר אחר ומשמע כמי על כל שטר סיס לו עליו לפי סכולן חוב אחר מיקרי וכו'ן ראיכא למימר ה"ו ואיכא למימר הכי יד בעל השטר על התחונה וכל שטרות סיס לוכחזיק עליהן סהן פרועין עד כאן לסוגו ואף כאן ראייה גמורה סיד בעל השובר על העלוכה:

פרק שבעה עשר מלוה

סמת ובא היורש לתבוע את המלוה וכו' אמר ישבע לוי וכו' זהו היא שבועת היורשין המזכרת במסנה פרק כל הנשבעין שהיתומים לא יפרעו אלף בסבועה זו ואמר ריב"ז בגמרא ממאן אילימא מלוה השתא אבוהון סקיל בלא סבועה ואיכיה סקלי בסבועה בתמייהה ואוקימנא בבאין ליפרע מן היתומי כדאיתא התם ובהלכות אלמא מן הלואה עצמו כפרעין בלא סבועה והכי מילי ב"ל טעין ליסתבעו לי אלף דאמר פרוע הוא רכיכא בזה האב נוטל סלא בסבועה ולא הורע כח היתומים מכחו אבל ברטעין ליסתבעו לי כיון דאי הוה טעין הכי לאבוהון היה נשבע כמו סכתב ר"י למעלה פרק ארבעה עשר איכיה כמי נשבעין שבועת היורשין וכן כתבו רבנו האי ורב אלפסי ז"ל בתשובה וכן עיקר ואם תסל למה לא העמידו משכתבו בבאין ליפרע מן הלואה עצמו ובסבועין ישבע לי כראה לי סלסון המסכה הכריח סהכוכה היא סלא יפרעו אלף בסבועה ואף על גב דלא קח טעין אירך דהא דומיא דסוגמת סתובתה דומיא דסבועת הבא ליפרע מן המשוכרי ומככסי יתומים קתני לה כדאיתא התם כסם סאמרו הסוגמת וכו' ומה סבועת אלו אף על גב דלא טעני ליסתבעו אף סבועה זו דיתומים הבאים ליפרע היא אף על גב דלא טעני איכך ואי אפ"ס לא בבאין ליפרע מיתומי אחריה התם מישתבעי אלף דלא טעני איכך וזה כראה לי פשוט סלא כדברי בעל העיטור ז"ל סהיה מוכיח מכאן דלא סקלי בסבועת היורשין והוא דבר סל תמה: מת

מת הלואה אחר שמת המלוה וכו' זה מבואר מס' במשנה וכו' סטרוטיו של אבא ששטר זה פרוע פירושו קצת המפרשים סלא מצינו לו סובר פרוע זה הסטר וסייה הסטר בין סטרוט פרועין דתרתי בעינן כדמוכחא סוגיא דפ"ק דמזיעא וכו' כראה מדברי רבנו ז"ל ממה שכתב למעלה פרק ז' ומכאן הסטר בין סטרוטיו פרועין אף על פי שאין עדים על זה הכתוב וכו' כראה דתרתי בעינן להחזיקו בפרוע וכו' עיקר: ואפילו היה היורש קטן וכו' במשנה מס' העיד רבי יוחנן בן ברוקא שאפילו כולד הבן לאחר מיתת האב הרי זה נשבע וכוטל ופרסי ז'ל נשבע סלא מבא סובר ומתוך דברי רבנו כראה סאנו

סוסק כרבי יוחנן בן ברוקא אלא כתבא קמא וע"כ לא כחלקו אלא כנו"ל לאח' מיתת האב דלתקן לא בעי סבועה אבל בקטן אפילו ח"ק מורה זה כראה בדע' רבנו ז"ל ורבנו מאיר כתב וקיימא לן כותיה חדא דסוגיא בעלמא רכל העיד הלכה היא ועוד דליכא דפליג עליה עד כאן לסוגי: ואם כזה המלוה נשעת מיתתו וכו' דברי רשב"ב באותה משנה והלכה כמותו וכן פסקו ז"ל: מת הלואה תחלה ואחר כך מת המלוה וכו' מימרא רב ושמואל עם ופסקיה כל ה' המפרשים ז"ל ומה שכתב רבנו און יורשי מלוה כוטלין וכו' פי' בין שירש מלוה הם בניו בין שהם אחיו הדן כן ומבואר מס' בגמרא במקבא: ואם עבר הדין וכו' מסקנת ההלכות מס': לפיכך סטר חוב סל יתומי וכו' מימרא מס' ובהלכות: אפילו אם היה עם ערב וכו' מעש' מס' מהטעם שכתב רבנו ז"ל דערבא בתר יתמי אזיל וכתבו קצת מפרשים ז"ל דאפילו היכא דלית להו ליתמי כספי כלל דלא אזיל ערבא בתר יתמי אפילו הכי פטור וכן כתב הר"ם מס' ב"י יוסף ז"ל בתשובה אבל רבנו מאיר כתב ואפילו היכא דלא ידעי ליה נכסי ללוה לא גביה מערבא ד דחייסין דילמא עבד נכסי למרי' הם ואזיל ערבא גבי ליה מיתמי אבל ודאי היכא דמיתחזק הוי ליה דלא הוי ליה נכסי כלל דליכא למיח' ולא מדידי גביה מערבא ע"כ:

מת הלואה אחר שמת המלוה ובא היורש להפרע מן היורש לא יפרע אלא בשבוע' ואומר לו תחלה ישבע שלא פקדנו אבא ושלא אמ' לנו אבא ולא מצינו בין שטרותיו של אבא ששטר זה פרוע ואפילו היה היורש קטן המוטל בעריסה כשמת מורישו הרי זה נשבע וכוטל ואם צוה המלוה בשעת מיתתו ששטר זה אינו פרוע יפרע היורש בלא שבועה אפילו מן היורש מת הלואה תחלה ואח"כ מת המלוה אין יורשי מלוה נוטלין מ מירשי ליה כלום שבועה שמת ה הלוח נתחייב המלוה להשבע ואחר כך ישול כמו שבארנו וכבר מת ואין אדם מוריש שבועה לבניו שאינן יכולין להשבע שלא נפרע אביהם כלום ואם עבר הדין וכו' דעבר הדין והשביע כד' אלעזר עבר: יורשי מלוה ו וגבו את חובן אין מוציאין מידם לפיכך שטר חוב של יתומים הבא להפרע מן היתומי שמת אביהן הלואה תחלה א' קורעין אותו ואין מגבין בו אין גובין בו שאין אד' מוריש שבוע' לבניו כמו שבארנו ואין קורעין אותו שמה יבא דין שידון ויוציא בו אפילו היה שם ערב ומת הלואה תחלה לא יפרעו יורשי המלוה מן הערב שאם האמר יפרעו מן הערב הרי הערב חוזר ונפרע מירשי ליה אין דנין מדין זה לכל הדומה לו אלא הרי הפוגם את שמרו ומת אף על פי שאינו גובה אלא בשבועה הרי בניו נשבעין שלא פקדנו אבא ולא צונו אבא ולא מצינו בין שטרותיו של אבא שכל השטר הזה פרוע וגובין את שאר השטר בין מן הלוח בין מירשי יורש שבא לגבות מן היורש ואמר יורש ליה אמר לנו אבא לא לוייתי חוב זה הרי יורשי המלוה גובין שלא בשבוע' שכל האומר לא לוייתי כאומר לא פרועתי דמי: וכן מלוה שבא להפרע מירשי ליה ואמר לנו אבא לא לוייתי חוב זה הרי זה גובהו בלא שבועה אפילו האמינו בשטר כל זמן שאמר פרועתי שכל האומר לא לוייתי חוב זה הרי זה גובהו בלא שבועה אפילו האמינו בשטר כל זמן שאמר פרועתי שכל האומר לא פרועתי: יורש שבא להפרע מן הלוח בשטר שיש בו נאמנות ללוה כל זמן שאמר פרועתי הרי הלוח נשבע הסת שפרע לשטר זה ונפטר אף על פי שלא כתב לו והרי אתה נאמן על יורשי שעקר השטר על תנאי זה היה ואם התנה עליו שיהא נאמן בלא שום שבועה אינו נשבע אפילו ליורשי מלוה: יורש קטן שהיה שטר חוב לאביו ויצא עליו שובר אחר מיתת אביו אין קורעין את השטר ואין מגבין בו עד שיגדלו היתומי' שבא שובר זה מזויף הוא ולפיכך לא הוציאו הלוח בחיי אביו: המוציא שטר חוב על חברו והיה כתוב בבבל מגבהו ממעות בכל" ה"ה כתוב בארץ ו"ה' לכתוב למ"ר ישראל מגבהו ממעות ארץ ישראל מה שאינן ב כתובה דאוריית': לא היה בשטר שם מקום והוציאו בבבל מגבהו ממעות בכל הוציאו בארץ ישראל מגבהו ממעות ארץ ישראל בא לגבות ממעות המקום שיצא בו השטר וטען הלוח שהמעות שאני חייב לו מבסוף שהוא פחות מזה המטבע ישבע המלוה וישול היה בו כסף סתם מה שירצה לוח מגבהו: מבאן

מגדל עזר
לפי שטר חוב סל יתומים כו' עד וכפרע מירשי ליה פ"ק דכתובות ובשבועות ל' כל הנשבעין והביאור בזה הפרק: אין דנין מדין זה וכו' עד כאומר לא פרועתי דמי בשבוע' פרק כל הנשבעין ובכתובות פרק הכותב: וכן מלוה סבא להפרע עד כאן לא פרועתי פרק יס נוטלין: יורש סבא להפרע עד נשבע אפילו ליורשי מלוה פרק הכותב: יורש קטן שהיה שטר חוב כו' עד בחיי אביהם פרק קמא דמזיעא: המוציא שטר חוב על חברו עד מגבהו פרק בתרא דכתובות: מכאן

פרק כל הנשבעין
מגדל עזר
לפי שטר חוב סל יתומים כו' עד וכפרע מירשי ליה פ"ק דכתובות ובשבועות ל' כל הנשבעין והביאור בזה הפרק: אין דנין מדין זה וכו' עד כאומר לא פרועתי דמי בשבוע' פרק כל הנשבעין ובכתובות פרק הכותב: וכן מלוה סבא להפרע עד כאן לא פרועתי פרק יס נוטלין: יורש סבא להפרע עד נשבע אפילו ליורשי מלוה פרק הכותב: יורש קטן שהיה שטר חוב כו' עד בחיי אביהם פרק קמא דמזיעא: המוציא שטר חוב על חברו עד מגבהו פרק בתרא דכתובות: מכאן

ההוא שטר דיתמי דכסף תברא עליה אמר רב חמא כו' וכן פוסק מס' מר זוטרא בריה דרב מרי כרב חמא ורלא כרבנא דאמר רסדרי בטקרי לא מ מחזיקין פ"ח סזה הסובר מקוייס כ בהכסף דאל"כ היינו טוענין בטביל ה היתומי שהו מזויף ע"כ:

פרק כל הנשבעין
פרק סני דייבי
גזריית

הוא זה שטר חוב על חברו וכו' בא לגבות ממנו המקום וכו' זה פשוט בטעמו סתין שאין מבורר בשטר ודאי על המלוה ליטול בשבועה מכני סהלוה כתב סתם: בא כסף סתם וכו' באותה ברייתא מס' וכו' כל הדין האמורין הן בשכתוב בו דינרין או ככוס מטבע אחר אבל אם כתוב בו מאה כסף ולא פירש אם פלעים אם דינרין אם פונדיונין מה שירצה לוח מגבהו כל מטבע שהוא מכסף: מכאן

פרק שמונה עשר המלוה

מכאן אתה למד ששטר שאין בו שם מקום שנכת' בו כשר לכל דבר חוץ

את חברו סתם הרי כל נכסיו אחריו וכו' זה מבואר פרק קמא דמכשיר דרבנן דאמר ר' יוחנן טענת סופר הוא ואע"פ שלא נכתב כמי שכתב דמי: לא הספיק לו כל המכשיר כנגד שטר חוב וכו' ומה שכתב לא הספיק משנה פר' הדין אף כפרעין מנכסים משועבדי במקום

מגדל עז

מכאן אתה למד ששטר שאין בו שם מקום שנכת' בו כשר לכל דבר חוץ את חברו סתם הרי כל נכסיו אחריו וכו' זה מבואר פרק קמא דמכשיר דרבנן דאמר ר' יוחנן טענת סופר הוא ואע"פ שלא נכתב כמי שכתב דמי: לא הספיק לו כל המכשיר כנגד שטר חוב וכו' ומה שכתב לא הספיק משנה פר' הדין אף כפרעין מנכסים משועבדי במקום

פרק שמונה עשר

המלוה

את חברו

וכו' עד והו

הקרא ט

טורף פ' דמזיעא: ב"א בקרקעו'

סוהו לו עד שבמזון קיים פרק ח

חזקת הבתים: עשה שדהו

אפותיקי ער מן המשועבדי לעולם

פ' דקנין ובהלכות בגטין פרק ה

הפולח ושבמות ירושלמי ריש פ'

אלמנה לכהן גדול: עשה

סדהו אפותיקי לבעל חובו עד

אבל אם מכרה ממכר עולם אינה

מכורה כתב הרשב"א ז"ל

לא הבחין ולא הבין

דרך הירושלמי אשר מצא על זאת

המיתרא ע"כ:

ואני אומר כבר קדמני בזה

דבי הגדול הרמב"ם ז"ל

והשיב תשובות נכחות בספר מ

מלחמות וזל בגטין פר' השולח

כגון בהלכות ירושלמי על

העושה שדהו אפותיקי לבעל חוב

ולכתובת אשה ומכרה מכורה ו

והלוקח יחוס לעצמו רשב"א אומר

לאשה בכתובתה אינה מכור' שלא

עלה

פרק ה' א"ח רבא דאף אקני ליה כו'

פ' חזקת הבתים

ירושלמי ד' א"ח רבא ל"ב

מכאן אתה למד ששטר שאין בו שם מקום שנכת' בו כשר לכל דבר חוץ את חברו סתם הרי כל נכסיו אחריו וכו' זה מבואר פרק קמא דמכשיר דרבנן דאמר ר' יוחנן טענת סופר הוא ואע"פ שלא נכתב כמי שכתב דמי: לא הספיק לו כל המכשיר כנגד שטר חוב וכו' ומה שכתב לא הספיק משנה פר' הדין אף כפרעין מנכסים משועבדי במקום

פרק שמונה עשר

המלוה

את חברו סתם

הרי כל נכסיו

אחריו וכו' אחריו ו

וערבאין לחוב

זה לפיכך שיבא

לגבו תובע את

בעל חובו תהלה

אם מצא עמו נכסים בין מטלטלין בין

בין קרקעות גובה מהן ברצון הלוה

ואם לא נתן הלוה מדעתו מבנין אותו

בית דין לא הספיק לו כל הנמצא כ

כנגד שטר חובו הרי זה גובה מכל ה

הקרקעות שהיו ללוה אע"פ שהן עתה

מכורין לאחרים או נתונים במתנה

הואיל וכבר הלוה או נתן אחר שנשתעבד בחובו זה הרי זה מוציא מיד ה

הלקיחות או מיד בעלי המתנות וזהו הנקרא טורף ב"א בקרקעות שהיו

לו בעת שלוח אבל נכסים הבאין לו לאחר שלוח לא נשתעבדו לבעל חוב

ואינו טורפן ואם התנה עליו שכל נכסים שיקנה יהו משועבדין להפרע

מהן וקנה אחר שלוח ומכר אותן הרי בעל חוב טורף מהן אין כל

הדברים אמורין אלא בקרקע אבל המטלטלין אין עליהם אחריות אפילו

מטלטלין שהיו לו בעת שלוח שמכרן לשעתו אין בעל חוב טורף אותן

הקנה לבעל חובו כל המטלטלין על גב קרקע שיש לו להיחמו נפרע מן הכל הרי זה טורף

מאותן המטלטלין והוא שיכתו לו בשטר חובו הקניתי לך מטלטלין שיש לי על גב הקרקע

שיש לי שלא באסמכתא ושלא כאפסי השטרות וכן אם כתב לו שכל נכסים שאני עתיד

לקנות בין קרקעות בין מטלטלין הרי הן משועבדי לך לפרע מהן המטלטלין קניין לך על

גב הקרקע: להפרע מהן שלא באסמכתא ושלא כמטופי השטרות הרי זה טורף אף מן המטלטלין שקנה הלוה

לאחר שלוח שכל הנאי שבמזון קיים קעשה שדהו אפותיקי לבעל חובו או לאשה בכתובתה והוא שיכתו להן

מכאן תגבו ושטפה נהר הרי זה גובה משאר נכסים וטורף אותן ואם התנה עמו שלא יהיה לו פרעון אלא מוה אינו

גובה משאר נכסים וכן אם לוח ממנו ופירש שאין לו אחריות עליו הרי זה אינו גובה מן

המשועבדין לעולם עשה שדהו אפותיקי לבעל חובו או לאשה בכתובתה וכו' והרי זה

מכור' וכשיבא בעל חוב לגבות אם לא ימצא נכסים בני חורין יטרוף אותה ב"א

דא"ל לאשה בכתוב' אינה מכורה ע"כ:

מכאן אתה למד ששטר שאין בו שם מקום שנכת' בו כשר לכל דבר חוץ את חברו סתם הרי כל נכסיו אחריו וכו' זה מבואר פרק קמא דמכשיר דרבנן דאמר ר' יוחנן טענת סופר הוא ואע"פ שלא נכתב כמי שכתב דמי: לא הספיק לו כל המכשיר כנגד שטר חוב וכו' ומה שכתב לא הספיק משנה פר' הדין אף כפרעין מנכסים משועבדי במקום

מכאן אתה למד ששטר שאין בו שם מקום שנכת' בו כשר לכל דבר חוץ את חברו סתם הרי כל נכסיו אחריו וכו' זה מבואר פרק קמא דמכשיר דרבנן דאמר ר' יוחנן טענת סופר הוא ואע"פ שלא נכתב כמי שכתב דמי: לא הספיק לו כל המכשיר כנגד שטר חוב וכו' ומה שכתב לא הספיק משנה פר' הדין אף כפרעין מנכסים משועבדי במקום

עלה על דעת פתיהא אשה מחזרת על בתי דינין הוי בשמכרן לשל אכז קיימין
 אבל מכרן לעולם אינן מכורין **כתב** הר"ב ז"ל אכי איכי יודע למה
 הביאו כאלו כי אין זה דומה למה שאמרו בשמועה זו כי מה
 פתחם כאלו הווי באפותיקי סתם ולאשה בכתובת לא באותן ג' שדות שכתבו
 בכתובתה שכתבן עליה כאלו ברזל אלא באפותיקי אחר שהוא חוץ לכתובה
 ואותה הברייתא שהזכיר בירושלמי באפותיקי גמור לבעל חוב ולאשה באותן
 ג' שדות של אלף ברזל שכתבן לאשה בכתובתה ועליהם אמרו מכורה לשעה
 והלוקח יחוש לעצמו שאם לא הניח שאר נכסים כשיבא לגבות תהא יוצאה
 מתחת ידו לפי שאינן מכורין לעולם ואילו באפותיקי האמו בשמועתו אמרו
 גובין משאר נכסי אמה אותה שדה של אפותיקי מכורה לעולם ואם באפותיקי
 סתם קאמר ור' שבע פליג בתרומהו דבאפותיקי סתם אומר ר' שבע מכורה
 לשעה אבל כשתבא האשה לגבות גובה ממנו ובאפותיקי גמור שהן ג' שדות
 של אלף ברזל אפילו לשעה אינן מכורין וכל באפותיקי סתם ק"ל כרבנן
 שגובין משאר נכסים אחר בעל חוב ואחר כתובת אשה בשטפה נהר אבל
 נכסי אלף ברזל הלכה כר' שבע שאפילו לשעה אינן מכורין דהא אפילו הווי
 רבי יוחנן ורבי אלעזר בירושלמי והכי איתא התם רבי יעקב בר אבא אמר
 בנכסי אלף ברזל פליגין רבי יוחנן ור' אלעזר רבי יוחנן אמר אם מכרן אינן
 מכורין אמר לו רבי אלעזר אכולין בתרומה ואת מר מכרן אינן מכורין
 אלא הרי עבדי מלוג אכולין מכחו ואת מר מכרן אינן מכורין משלך נתנו
 לך ברין הווי שלא יאכל בתרומה והם אמרו אכולין והם אמרו מכרן אינן
 מכורין במה אכז קיימין בשמכרן לשעה אכל מכרן לעולם דברי הכל אינן
 מכורין אם בשמכרן לעולם אבל מכרן לשעה דברי הכל מכורין כשמענה מן
 הרא העושה שדה אפותיקי לבעל חוב ולכתובת אשה ומכרה מכורה והלוקח
 יחוש לעצמו ר' שבע אומר לכתובת אשה איכה מכורה כו' הוי בשמכרן לשעה
 אכז קיימין אבל בשמכרן לעולם דברי הכל אינן מכורין רבי אלעזר כרבנן רבי
 יוחנן כר' שבע וכיון דקאי רבי יוחנן כותיה הלכתא כותיה ואמרין כמי ייחד
 לה ארעא בארבע מצדקה או אפילו בחד מצדקה סלקא ליה בלא שבעה בין
 מן הירושין בין מן הלוקוחות אלא אינו מכור כלל שאם היה מכור אינו יוצא
 מרשות לוקח בלא שום שבעה ובגמרא המכנסת שום לבעלה ורצה הבעל
 למכור לא ימכור ואמרין כמי בכתובת כל היכא דאמור רבין לא ליזבון אעב
 דזבן לא הווי זביניה זביני אלא אכז פירשו אם מכרו מכור דקא מפרש לענין
 נכסי מלוג לאשה פתח האשה שפלו לה נכסים וסלקא שמעתא בהכי הילכך
 אפילו לשעה אינן מכורין ככל באמת ע"כ אלף דברי הר"ב מכאן ואילך דברי
 התלמוד **אמר** המחבר וזה הירושלמי כשאל עליו רבי הגדול ז"ל והשיב
 שהוא באפותיקי סתם והלוקח יחוש לעצמו להשאיר נכסים
 לבעל חוב לרשות אכלם שאמר לו הכתי לך מקום לגבו ממנו והיא הברייתא
 ששנויה כאלו בגמ' שלנו וכבר נמצא במס' שביעי בפ' אחרון גירס' ירושלמית
 המשעבר שדה לחבירו והלך ומכרה רבי אחא אמר מכורה לשעה ר' יוסי אמר
 איכה מכורה לשעה והויין בה הכותב שדה אפותיקי לאשה בכתובתה ולבעל
 חוב בכתובה ומכרה הרי זו מכורה והלוקח יחוש לעצמו ופריק מתינתא בשאמר
 יהא לך פרעון מן מה פליגין בשאמר לא יהא לך פרעון אלא מן זה והרי זה
 מוכר ואם תהא יחוש הלוקח לעצמו יותר משאר הלוקחים ממי שיש עליהם
 בעל חוב וכתובה ז"ל שאר מלוג דעתן להסתלק במעות ומחזיקין אחריהם
 וזה דעתו על אותה והוא יחזור לגבותה ממנו ועוד לפי שכל המלוג צריכין
 שבעה וזו כיון שייחד לה איכה צריכה שבעה אם מלתא בעלמא קאמר יחוש
 כשאר לוקחי משועבדין וענין הירושלמי שבמסכת יבמות ברור הוא שחלקו
 רבי יוחנן ורבי אלעזר בנכסי אלף ברזל רבי יוחנן אמר אינן מכורין לשעה
 הווי ורבי אלעזר אמר מכורין ברשות קיימי וטעמו בגמרא במכורין לשעה
 פליגין דר' יוחנן מבטל המכר מיד רומיח רבנן מלוג סלה או במכורין לעולם
 פליגין ורבי אלעזר מקיים המכר לעולם וגובה משאר הנכסים שיש להן אחריו
 אבל מהן אינו גובה לעולם דמטלטלי דבעל כספו והביאו ראיה מן הברייתא
 דהעושה שדיהו אפותיקי דפליגין ר' שבע ורבין ואין דרכה של אשה לחזר אחר
 בתי דינין אמרי איתיה דרבי אלעזר כרבנן ורבי יוחנן כר' שבע הוי בשמכרן
 לשעה אכז קיימין ורבי יוחנן מבטל מפני שאין דרכה של אשה לחזר אחר
 בתי דינין ואין לה עסק עם אחרים ואפילו מחיים דבעל בטל המקח ורבי
 אלעזר סבר כרבנן הילכך אין חוששין לכך עד שתבא לגבות ואם לא מצאה
 נכסים גובה מהן כדן אפותיקי זהו דרך הירושלמי ברור ומפורסם ורבינו
 הגדול שכתבנו שדה הוי בשמכרן לשעה אכז קיימין אבל בשמכרן לעולם

דברי הכל אינן מכורין שיטה שבגמרא ירושלמית תפס ודבר פשוט דמסדה
 של אפותיקי ודאי גובה ממנו אם אין לו שאר ולא הוצרך הירושלמי הזה לדעת
 חכמים אלא לומר דהעושה שדיהו אפותיקי גובה משאר נכסי השנויים בגמ'
 שלנו כשמכרה לחזר הוא והיא הברייתא השנויה בירושלמי
ואנו חוזר עתה לדינו של הר"ב ז"ל באפותיקי מפורסם שהוא מבטל
 המכר לשעה ואין דינו ככז' וכבר נדחה הר"ן הזה מהיותו
 כלמד מן הירושלמי שאינו אלא באפותיקי סתם ומחלוקת ר' יוחנן ור' אלעזר
 בנכסי אלף ברזל סלה הוא ובגמרא שלנו מפורסם בפלוגתא דמכנסת שום
 לבעלה היא אומרת כלים אינו נוטלת והוא אומר דמים אינו נוטל רב יהודה
 אומר הר"ן עמה מסוס שבח בית אביה דידה הווי ואמר עלה כמי
 אף על גב דתניא כותיה דרבי אמי מסכת ברא כותיה דרב יהודה מסוס שבח
 בית אביה דשמעת מינה דליתיה להאי דינא אלא בנכסי אלף ברזל שהכניסה
 מבית אביה דאינון שבח שלהן אבל בשדה שכת' לה אפותיקי משלו לכתובת'
 התוספת הר"ן עמו וכיון שהר"ן עמו ליתן דמים מכורין הן דמוכח התם
 בגמרא בהדיא דמיייתי תניא כותיה דרב יהודה דהר"ן עמו מרתניא רבה
 הבעל למכור לא ימכור וכו' וכן הא דאתמר בכתובות ייחד לה ארעא
 בארבע מצדקה או בחד מצדקה נוטלת בלא שבעה לא שלא תהא מכורה
 כלל אדרבה מדאיטריך להו למימר גובה בלא שבעה שם שהמקח קיים עד
 שעת גביית כתובתה אלא שאין לחוש להתפסת צריי אחר היחוד הזה שכבר
 סמכה דעת שניהם עליו דאלו במקח בטל מיד לא איירי התם דבשבעה של
 יתומים עסקינן תדע שהרי לענין אפותיקי סתם או מפורסם אין בו חלוק
 בין מכר לו מצדדים אחר או ארבעה או שלא מצד כלל אלא שייחד שיהא
 בעיר פלוגתא משועבדת לך ולא יהא לך פירעון אלא ממנה אלא דין אחר ל
 לשבועה מפני סמיכות דעתה של אשה ושל בעל ותדע דהא מטלטלי ואיתנהו
 בעיניהו בלא שבעה ואם מכרן מכורין אף לעולם שהעושה שדי אפותיקי
 לבעל חוב ומכרו אין בעל חוב גובה ממנו ולא כתובת אשה דטעמא מסוס
 דלית לה קלא הוא לא סכא בעל חוב ולא סכא כתובת אשה והכא לא איירי
 בדיקתני מטלטלי אגב מקרקעי כדבב' ועוד שהרי נחלקו בירושלמי
 באפותיקי מפורסם לבעל חוב ורבי אחא אמר מכורה לשעה וסוגין בגמרא
 דילן כותיה כרמטמט בהדיא בבבא מציעא ובשאר דוכתי טובא דלוקח שדה
 של אפותיקי מפורסם מקחו מקחו אינו אלא שלא יסלקנו לוקח בדמים ב
 בשעת גבייה אבל לזה מסלקו בזווי אפילו בשעת תביעה והרי הרב ז"ל
 מורה כן וכיון שבעל חוב מכרו מכור לשעה אף באשה למה יבטל מכר
 מיד לא מצונו לדעת חכמי שיפה כח אשה משל בעל חוב אלא אדרבה מקולי
 כתובה אנו שוכן בהן בהרבה מקומות ולא שמענו הרעת הזו לא לרבן שמעון
 בן גמליאל שהוא סונה חומרי כתובה בכל מקום ואין הלכה כמותו ואל
 תשיבני יבמה שמבטלת מקח מיד כדאתמר בכתובות בין חלק ואחר כך
 ייבם בין ייבם ואחר כך חלק לא עשה ולא כלל דהתם כבר הגיע שעת גביית'
 של כתובה זו שלה והעמידו כל הנכסים ברשותה ועשו אותן כאילו הכניסין
 מלוג ליבם וכבר פירשתי בחבור הזה במסכת יבמות בהא דתניא התם
 המכנסת שום לבעלה ורצה הבעל למכור לא ימכור מכרן שניהם לפרנסה
 זה היה מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ואמר הבעל מוכיח מיד הלוקוחות
 דרישא ודאי בשום שלה הלכה כסוקה כדבב' יהודה דאמר הר"ן עמה מסוס
 שבח בית אביה בשום שלו לא ימכור מכר הוא בין לפרנסה בין לשאר דברים
 הוא אינו מוכיח מיד הלוקוחות לעולם היא מוכיחה מידם לכשתבא לגבות
 כתובת' מהן ודברי רבן שמעון ב' שאמ' הבעל מוכיח מסוס דקאבר מקח בטל
 מהן מיד לפי שהיה דרכה של אשה לחזר אחר בתי דינין הילכך אפילו הוא
 עצמו מוכיח אין הלכה כן זהו שכתוב בהלכות והאי מכרו שניהם לפרנסה
 דקאמר רבן שמעון בן גמליאל הבעל מוכיח לא אכסיטא ספיר דעעבד מעשה
 ובגמרא כמי רמיזא דתניא כותיה דרבי אמי עבדי אלף ברזל יוצאין בשן ועין
 לאיש ותניא כותיה דרב יהודה המכנסת שום וכו' ואמר רבא אמר
 רב כחמץ הלכה כרבי יהודה ואמר ליה רבא לרב כחמץ והתניא כותיה דרבי
 אמי אמר ליה אף על גב דתניא כותיה דרבי אמי הלכה כרב יהודה מסוס
 שבח בית אביה מדקא הויבה רבא בהאי ליטנא והתניא כותיה דרבי אמי
 משמע דכר' אמי תניא וכרב יהוד' לא תניא אלא חוססין הווי לזאת הברייתא
 שבלשון יחיד הם שוכן אותה לר' שבע ולא לרבנן דע' שכבר נמצא למקצת ה
 הגאונים כן דבשרה שהכניסה אלף ברזל מקח בטל מיד אבל לא בשאר
 נכסים כולן ומי שרצה לקיי' הלכה כר' שבע במכרו שניהם לפרנסה לפי דעתו

וכרמו שום מהכנס לה משלו כגון שהכניסה לו ממון של כרוכיא ושמו ערה
 שלו כנגד ממון הכרוכיא וכתב לה שיהא חותן ערה במקום השום ואחריות
 הערה על כל כנסיו בזה אמרו שאף על פי שלא הוחזק ערה לבני משפחה יש
 בו משום שבה בית אביה והרי הוא לה קבוי כממון הכרוכיא והדין עמה ליטול

אף ומשום שבה בית אביה לפיכך
 מכר בטל בו מיד והוא כרובא
 והתביא כותיה דרבי אחי ים לפרש
 משום דר' דרב כחמן משו' סיועא
 דבריתא פסק כרב יהודה ואקשי
 ליה אמר כרב יהודה תביא כר אחי
 לא תביא ואמר ליה אף על גב
 דתביא נמי כותיה מסתברא כרב
 יהודה ואין דרך מתחוויר לפסוק
 הלכה כאותה בריתא אלא בעיני
 הנה וכיוצא בו דמכל מקו' בכנסים
 שלו בין של אפתיקי סתם בין של
 מפורם המקח קיים עד שתבא
 לגבות כתובתה וטוב חפשותי
 בדברי הגאונים ומכאן לבעל ה
 המתכתא שכתב בפירוש אותן
 טלסטרות אחת שכתב לה שום
 משלו דשיימינן לתכטיעין ולמאני
 כלומ' דכרוכיא ואמר לודמיהון כן
 וכן ורמי ארעא כן וכן הא ארעא
 חלופיהון ופטיירא מן אחריות ת
 תכטיעין ומאני קרוכיא דברי הגאון
 לרבינו והוא מת יורה דרכו ע"כ
 בספר המלחמות מסדר נכסים :
 ועיניך הרואות כי ר"מ ז"ל הבחין
 והבי' דרך הירושלמי שמכא פס
 בזאת המימרא מ"ק דכזיקין ו
 ובגמ' פ' השולח והדרך הארוכה

פ' רביעי
 חלכות
 חובל
 וחזין

פ' המתבבל

בר'א בשמכר לשעתה אבל מכרה ממכר עולם אינה מבורה עשה עבור
 אפתיקי ומכרו הרי בעל חוב גובה ממנו מפני שיש לו קול עשה שירד
 אפתיקי ומכרו אין בעל חוב גובה ממנו וכן שאר המטלטלין מפני שאין
 להן קול עבר שעשהו רבו אפתיקי ושחררו אף על פי שכתב לו לא
 יהיה לך פרעון אלא מזה וצא לחרות וכן אם תקדישו והשחרור
 וההקדש מפקיעין מיד שעבוד והרי בעל חוב גובה חובו מן הלוה וכותב
 עליו שטר בחובו וטורף מזמן זה השטר ולמה הוא חיי' לשלם מפני שגור'
 לאבד ממון חברו וכל הגורם להזיק משלם כמו שבארנו במקומו וכופין
 את רבו השני לשחררו מפני תקן העולם שלא ימצאו בשוק ויאמר לו

עבדי אתה המקדיש נכסיו אין בעל
 חוב יכול לטרוף מן התקד' שהתקדש
 מפקיע השעבוד וכשפורין הקרקע
 מיד התקדש אמרים כמה אדם רוצה
 ליתן בשדה זו על מנת שיתן לבעל
 חוב את חובו ולאשה כתובתה לפי'
 לכשתפד' ותצא לחולין ביד הלוקח
 יבא בעל חוב ויטרוף אותה או האשה
 בכתובת' כמו שבארנו בערכין : בעל
 חוב שבאלטרופ' אשיש מעו' ללוקח
 יכול לסלקו וליתן לו דמי מה שהוא
 טורף וחזיר הלוקח וחובע למכור ואם
 עשה אותו אפתיקי אינו יכול לסלקו
 בדמים : ראובן

כמה וכמה קצרה כמה וכמה כפי קבלתו וסברתו וכן כל מדרשותיו לא זו
 מרע' רבותיו ולשום וענינם : טוב מצאתי לרם ז"ל מקובי שכת' כן אות באות :
 עשה עבדו אפתיקי וכו' עד שאין לו קול פרק קמ"א דכזיקין ופרק המכיר

ובבבא בתרא פרק חזקת הבתים :
 עבר שעשאו רבו אפתיקי וכו' עד עבדי אתה
 בביטוי פרק השולח והביאור פ' ראשון ופ'
 חמשי' דהלכות חובל מזיק : המקדיש נכסיו
 אין בעל חוב עבד כמו שבארנו בערכין במסכ'
 ערכין פרק שום היתומים : בעל חוב שבא
 לטרוף כו' עד סוף הפרק פ' מי שהיה נסוי :
 פרק י"ט

וכן אם הקדישו יתבאר במגן :

המקדיש :
 שכל הקדש חפילו קדושת דמים מפקיע מירי שעבוד ואפילו הקדש הקרקע
 ועבוד והוא מפרש הקדש בכלל ודראה כן משפט המטעה שבפרק שום היתומים ששכיבו עם המקדיש נכסיו והיתה עליו כתובה ובעל חוב אין לאשה לגבות
 כתובתה מן ההקדש ולא בעל חוב את חובו אלא הפורה פורה על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב את חובו ומה שאמרו בגמרא כרי שלא יאמרו הקדש
 יוצא בלא פדיון פי' לסיכך אמרו חכמים שאפילו קדושת דמים מפקיעת מירי שעבוד אף על פי שסופו לגבות מן הפורה וההקדש משתכר במעט כרי שלא יאמרו
 הקדש יוצא בלא פדיון אם היה נוטלו הלה בחובו בלא פדיון כלל אתו לתלוזי בשאר הקדשות ויאמרו שהן יוצאין בלא פדיון ולרבי רבנו ז"ל כל הקדש מפקיע
 מירי שעבוד ואם הוא קדושת הגוף ההפקעה עולמית ואם הוא קדושת דמים מפקיע עד שישרה וכבר הסג' הלא ז"ל מזה פרק שבעי מהלכות ערכין ובאות
 שמה שכתב לרבינו ז"ל עם פי' זה אינו כסוף וכל המפרשים ראיתי חלוקים עליו ולרבי כולם אין קדושת קרקע מפקיע מירי שעבוד והביאו ראיות לזה ופרטו שרין
 המטעה שבערכין אינו מפכי הפקעת שעבוד אלא אף על פי שאינו מפקיע אינו טורף מן ההקדש כרי שלא יאמרו אקדש יוצא בלא פדיון :
 בעל חוב שבא לטרוף וכו' מחלוקת אמוראים בכ' תבות פרק מי שהיה נסוי בעובדא דההוא גברא דהוה מסקי ביה אלפא זוני זבוכהו לתרי אפרטי ופסקן
 רבנו כרבא וכן כתבו ז"ל : ואם עשה חותן אפתיקי וכו' זה מבואר פרק קמ"א דמכועא ובהקמ"ב דכי סויהו אפתיקי לא מצי לוקח
 לסלק במעו' ופירוקא באפתיקי מפורם וכן מבואר עם הכא במאלי עסקין ראמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו : וכן כתבו ז"ל : ראובן

בר'א במכרה לפעתיה אבל מכרה ממכר עולם אינה מבורה עולם זהו פשט
 הירושלמי שהביא בהלכות דמסיק הו' כשחברין לפעתיה אכן קומין
 אבל אם לא מכרין לפעתיה דברי הכל אינן מכורין וכו' וזהו דעת רבנו לפרש
 שאף על פי שאם יש עם שאר נכסים בני חורין גובה מהן ולא מזו מכל מקום
 אם מכר לוה שאר נכסים אחר מ

מכירת זו הרי מלוה טורף את זו
 ובזה יפה כח האפתיקי וכן פי'
 רבנו אפרי' ז"ל וזהו שאמרו בירוש'
 והלוקח יחוס לעצמו ואם לא היה
 משתנה הדין כלל מחמת האפתיקי
 מה ראו לומר כאן לוקח יחוס ל
 לעצמו ואי זו חסם יש לו לחוס
 יותר משאר לוקחים מלוים ואספר
 פניה כת' רבנו הם לא ימצא נכס'
 בני חורין ולא אמר הם לא היו
 לו בשעת מכירה נכס' בני חורין
 ואם כן הוא יש לומר שהוא הענין
 שכשמכרו ממכר עולם אינו מכור
 לפי שהיה לו לפרש שהו' משועבד
 באפתיקי ואם ימכר שאר נכס'
 יבא בעל חוב לגבות מזו אבל
 כשמכר לפעתיה ר"ל עד זמן גובה
 החוב מכורה וכל זה דחוק ונרדף
 עיון ובהשגות א"א לא
 הבין
 הבחין דרך הירושלמי אשר מצי'
 על זאת העימרא עד כאן : ובאות
 כל המפרשים אותו פרטו או
 בעבדי כאן ברזל הנזכרים בראש
 הירושלמי או בדין אפתיקי על
 אשה ודברי רבנו ז"ל :

עשה עבדו אפתיקי ומכרו

וכו' מימרא פרק חזקת הבתים ונראה שיש הוא אפתיקי בתם גובה ממנו
 אם אין עם שאר נכסים בדוקא ואם הוא אפתיקי מפורם חפילו יש עם
 שאר נכסים הרי הוא כקרקע לענין זה מכני שיש לו קול :

עשה סוירו וכו' בלוחה מימרא עם ואם יחרו אבגמקרקעיה כדנתיבא
 דין המטלטלין בשמעבדן אבג קרקע טטורפין מהם ופרטו
 המפרשים ז"ל עשה עבדו אפתיקי חפילו בעדים בלא שטר גובה ממנו פיוט
 וכגון שהמלוה בטור שיש המלוה על פה אינו גובה מן הלוקחות כמואלר
 פרק אחר עשר ועשה סוירו אפתיקי חפילו בטור אינו גובה :

עבר שעשאהו רבו אפתיקי ושחררו וכו' משנה בגמרא פרק השולח
 ופסקו כר' שבא וכו' אפתיקי דרב וכבר כתבאר זה פ' שבעי מהלכות

חובל ומזיק ובהשגות א"א
 הוא פוסק כר' שבא והרב לא
 פסק כן ע"כ :
 וכוסחת ההלכות משוועת

כזרמכה לרא' ז"ל וכבר כתבתי עם מה שבו די סיוע לרבנו ז"ל ומה שכתב רבנו

כנסיו אין בעל חוב יכול לטרוף וכו' עד כמו שבארנו בהלכות ערכין דעת רבנו ז"ל
 וזו היא מימרא דרבא האמורה בבמה מקומות דהקדש חמץ ושיחרור מפקיעין מירי
 המטעה שכתבנו עם המקדיש נכסיו והיתה עליו כתובה ובעל חוב אין לאשה לגבות
 כתובתה מן ההקדש ולא בעל חוב את חובו אלא הפורה פורה על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב את חובו ומה שאמרו בגמרא כרי שלא יאמרו הקדש
 יוצא בלא פדיון פי' לסיכך אמרו חכמים שאפילו קדושת דמים מפקיעת מירי שעבוד אף על פי שסופו לגבות מן הפורה וההקדש משתכר במעט כרי שלא יאמרו
 הקדש יוצא בלא פדיון אם היה נוטלו הלה בחובו בלא פדיון כלל אתו לתלוזי בשאר הקדשות ויאמרו שהן יוצאין בלא פדיון ולרבי רבנו ז"ל כל הקדש מפקיע
 מירי שעבוד ואם הוא קדושת הגוף ההפקעה עולמית ואם הוא קדושת דמים מפקיע עד שישרה וכבר הסג' הלא ז"ל מזה פרק שבעי מהלכות ערכין ובאות
 שמה שכתב לרבינו ז"ל עם פי' זה אינו כסוף וכל המפרשים ראיתי חלוקים עליו ולרבי כולם אין קדושת קרקע מפקיע מירי שעבוד והביאו ראיות לזה ופרטו שרין
 המטעה שבערכין אינו מפכי הפקעת שעבוד אלא אף על פי שאינו מפקיע אינו טורף מן ההקדש כרי שלא יאמרו אקדש יוצא בלא פדיון :
 בעל חוב שבא לטרוף וכו' מחלוקת אמוראים בכ' תבות פרק מי שהיה נסוי בעובדא דההוא גברא דהוה מסקי ביה אלפא זוני זבוכהו לתרי אפרטי ופסקן
 רבנו כרבא וכן כתבו ז"ל : ואם עשה חותן אפתיקי וכו' זה מבואר פרק קמ"א דמכועא ובהקמ"ב דכי סויהו אפתיקי לא מצי לוקח
 לסלק במעו' ופירוקא באפתיקי מפורם וכן מבואר עם הכא במאלי עסקין ראמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מזו : וכן כתבו ז"ל : ראובן

ראובן סהיה חייב לשמעון מאתים דין וכו' זה המעשה כזכר למעלה מהנהו תרי אפרתי ומבואר דין זה סם במסקנא ובטלח היתה אחת מהסודות אפותיקי מפורסם לשמעון שהרי יכול לקוח לסלקו במעות: **מת** ראובן והניח טרה אחת טוה מנה וכו' גם זה מעשה דקטובא דחרעא מבואר סם ומה סכתב רבנן זל מן המטלטלין סהניח אביהן לפי סהוא זל סבור סמכסום טלהס אפילו מנה ליכא וסם באותו מעשה כתבאר בגמרא טעם העבל חוב הוא מפני סיכול למר מנה עשיתם וכן כתבו קצת המפרשים זל וכבר כתבתי בזה פ' אחר עשר: **ואם** אמרו לו אלנו במאה דמי הסדה וכו' גם זה באותו מעשה מבואר ו הוכיחו הרמב"ן והרשב"א זל מן הירושלמי סכסם טחי' שמעון יכול לחזור ולטורפה כך איך בעל חוב מאוחר ממנו יכול לטורפה דהוה ליה כמי סהבגו אותו וחזרו ולקחו ממנו וכן עיקר:

פרק תשעה עשר

כשורדין

בד לכסי הלוה לא יבטל בעל חוב וכו' מסנה פרק הכניקין בעל חוב בביכוכית: **ודין** תורה סיגבה בעל חוב מן הזבורית וכו' מבואר בגמ' סם ופירקא קמא דבבא קמא מ' מירא רעולא: **בדא** בבא ליפרע מן המלוה עצמו וכו' מסנה סם פ' הכניקין איך כפרעין מכסמי יתומים אלא מן הזבורית ובגמרא יתומים סאמרו בין גדולים בין קטנים ורבנן זל כתב יורשין לומר דלאו דוקא בני לא הוה הדין לכל היתרין וקצת מוכיח כן בגמרא: **אין** כפרעים מכסמים משועבדין וכו' משכ' סם והוא כלל אפי' לנזקין טריכין בעדיית כמו סכתבאר פרק טמיני מהלכות נזקי ממון איך טורפין ממשועבדים במקום סיט בני חורין אפילו הן זיבורית ומה סכתב רבנן זל בין סכתס לומר סאפילו ממשועבדים מהמת מתנה איך טורפין כל מן סיט בני חורין בעיה היא בגמ' ולא אפטיט' אבל כך כפסך בהלכות דמתנה סמכר וכן כתבו זל:

נשתדפו בני חורין הרי זה טורף מן המשועבדין וכו' בעיה דאיכסיטא פרק מי סהיה כסוי וכתב הרשב"א זל בתשובה דדוקא נשתדפו אבל בגמ' איכו טורף ממשועבדים מפני סמכויות הן בעלי זרוע לטול וסוף סיגבה חובו: **ראובן** סמכר כל סדויתו לשמעון וכו' מירא דרבא פ' דבבא קמא ובמי סהיה כסוי וכתב בעל העיטור זל ופרשו רבא ואתא דוקא בשמכר לשמעון בבת אחת דאי בזה אחר זה ולקח זבורית באחרונה לא מצי בעל חוב למבני ביכוכית דלוי דזבורית רבגי שמעון משתעבר ליה וכמו סיתבאר לפיכך וכיון שמעון יכול לרחותו אכל זיבורית סלו מה מכר לו ללוי כל זכות סתבאלידו ומתוך כך יס לו ללוי לרחותו אכל זיבורית דשמעון וכן הלכתא אלו דבריו זל ועיקר: **בדא** בסלקא לוי ביכוכית וכו' סם באותה מירא מבוארת כל בבא זו ויס לרמב"ן ולרשב"א זל סיטה בפירוט סמועה זו יראה ממנה סאס לקח לוי זיבורית ואין אכל שמעון ביכוכית אלא עדיית טורף מזבורית דלוי אס ירצה:

ראובן שהיה חייב לשמעון מאתי' והיו לו שתי שדות ומכר אחת מהן ללוי במנה וחזר ומכר לו השניה במנה ובא שמעון ושרף אחת במנה וחזר לשרף השניה במנה חנשאר לו והביא לו מאתים ואמר לו אם תרצה ל להיות השד' שטרפת שומה לך בכל המאתי' שיש לך הרי מוטב ואם לאו הילך מאתי' של חובך והסתלק הדין עם לוי רצה שמעון ועמד בה אע"פ שקבלה במאתים אין לוי חזרו ותבע ראובן אלא במנה **מת** ראובן והניח שדה אחת שוה מאה וכו' שמעון וטרפה ונתנו לו היתומים מאה מן המטלטלין שהניח אביהן וסילקוהו תרי זה חזרו ושרף אותה בשאר חובו שמאה שנתנו לו מצוה עשו שמצוה על היתומים לפרוע חובות אביהם ואם אמרו לו אלו במאה דמי השרה שטרפת אינו יכול לחזור ולשרוף אותה פעם אחרת בשאר טוב:

פרק תשעה עשר

כשורדין

בית דין לכסי הלוה לגבות מהן לא יבטל לבעל חוב אלא מן הביכוכית שבקרקעותיו ודין תורה שיגבה בעל חוב מן הזבורית שנ' בחוץ תעמד והאיש אשר אתה נושה בו יוציא וגו' מה דרכו של אדם להוציא פחות שבכליו אבל תקנו חכמים בכיכוכית כדי שלא תנעול דלת בפני לווין בדא בבא ליפרע מן הלוה עצמו אבל הבא ליפרע מן חורשין בין קטנים בין גדולים לא יפרע אלא מן הזבורית: **אין** נפרעין מכסמים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין ואפילו היו בני חורין זבורית ו המשועבדי' ביכוכית או עדיית בין שמכרם בין שנתנם נשתדפו בני חורין הרי זה טורף מן המשועבדים שכין שנפחהו כאילו אינם: **ראובן** שמכר כל שדותיו לשמעון וחזר שמעון ומכר שדה אחת מהן ללוי וכו' בעל חוב של ראובן לשרוף רצה מנה גובה רצה מנה גובה **בדא** בשלקח לוי ביכוכית אבל אם לקח עדיית או זבורית אינו טורף מלוי שהרי זה אינו לו מפני זה טרחתי ולקחתי שדה שאין דיך לגבות מבני וכן אם לקח לוי ביכוכית והניח אצל שמעון ביכוכית כמו הביכוכית שלקח אינו טורף מלוי שהרי זה אומר לו הנחתי לך במקום לגבות ממנו: **כבר** בארנו שהנזקין שמין להן בעדיית ובעל חוב ביכוכית וכתובת אשה בזבורית היו לו עדיית וזבורית נוקין בער' ובעל חוב וכתובת אשה בזבורית היו לו זבורית וביכוכית בלבד נוקין ובעל חוב ביכוכית וכתובת אשה בזבורית מכרן לשלש' בני אדם בבת אחת הרי כולן נכנסו תחת הבעלים והנזקין שורפין מן העדיית ובעל חוב טורף מן הביכוכית וכתובת אשה שטרפת מן הזבורית מבין

פרק תשעה עשר

כשורדין

הלוה עד בפני לווין פ' קמרינזיקין ובגיטין פ' הכניקין: **בדא** כסבא להפרע עד מן הזיבורית בערכך פרק פוס היתומים ובגיטין פרק הכניקין ובסבועות פרק סבועות ה הדיינים: **איך** כפרעין מכסמים משועבדין עד כאילו איכן בגיטין פ' הכניקין ובכתוב' פרק מי סהיה כסוי: **ראובן** שמכר כל שדותיו לשמעון וכו' עד הכתי לך מקום לגבות ממנו פ' קמרינזיקין ובכתובות פרק מי סהיה כסוי: **כבר** ביארנו סהנזקין וכו' עד פסייר לכסוי הכל פ' קמרינזיקין ובגיטין ריש פ' הכניקין והביאר כל אחת מהן במקומו ה הנזקין פ' דהלכו כזקי ממון ופ' דבהלכו חובל ומזיק פ' ז: וכתובת אשה בזיבור' בזה הפ' ופ' דהלכו איסות: מכרן לג' בני אדם וכו' עד טורפין מן הפני הכל פ' קמרינזיקין: **מכר** פ' ואפילו בפני טורות ואפילו מכר לוי טרה סלקח תחילה בטור ה הראשון איך לוי יכול למר הכתי לך מקום לגבו הימנו הטרה שביד שמעון טרקה באחרונה שהרי יכול שמעון למר מה טעם אמרו חכמים איך כפרעים מ מכסמים משועבדים במקום שיש בני חורין מפני תקנת לוחך ראשון ואפי' אי איפסי בתקנה זו ואמר' כל האמר אי איפסי בתקנה סתקנו חכמים לטובתי סמועין לו ואין נראה לו פ' טעם שפירט בטור אחר ע' ט' בתו' ע' כ:

רכסטר דמי ובהגזל בתרא ופרק קמ' דב' ובגט פשוט ופ' קמ' דערכי אמרי' כמי מלוה הכתובה בתורה ככתובה בטור דמיא תו' ע' כ:

מכר כל סדויתו לשמעון וכו' מירא דרבא פ' דבבא קמא ובמי סהיה כסוי וכתב בעל העיטור זל ופרשו רבא ואתא דוקא בשמכר לשמעון בבת אחת דאי בזה אחר זה ולקח זבורית באחרונה לא מצי בעל חוב למבני ביכוכית דלוי דזבורית רבגי שמעון משתעבר ליה וכמו סיתבאר לפיכך וכיון שמעון יכול לרחותו אכל זיבורית סלו מה מכר לו ללוי כל זכות סתבאלידו ומתוך כך יס לו ללוי לרחותו אכל זיבורית דשמעון וכן הלכתא אלו דבריו זל ועיקר: **בדא** בסלקא לוי ביכוכית וכו' סם באותה מירא מבוארת כל בבא זו ויס לרמב"ן ולרשב"א זל סיטה בפירוט סמועה זו יראה ממנה סאס לקח לוי זיבורית ואין אכל שמעון ביכוכית אלא עדיית טורף מזבורית דלוי אס ירצה:

פרק עשרים מי

וכבר רחם הר"ם בא"ל כל הראיות שהבואו לזה ורעתו רבנו וכן כתב רבנו האי בתשובה: ואם קדם האחרון וגבה וכו' זה מחלוקת פרק מי שהיה שהיה כסוי ומחלוקת יטבה בין הגאונים ז"ל טרב כמה ורבנחטון וקצת גאונים ראשונים ז"ל פסקו ומה שהיה ובהלכות פסקו לא גבה וזה דעת רבנו ז"ל ולזה הסכים הר"ם בכל ועיקר ומכל מקום אם גבה גבה בעל חוב מאוחר ביטוי והניח זכויות אבל בעל חוב מוקדם מה טגבה גבה וכן כתב הר"ם בא"ל פרק הדין מן מהכרח הטובה:

פרק עשרים

פרק עשרים

מי

שיש לו חובות הרבה כל שקדם חובו ונבחר תחלה בין מן הלוח עצמו בין מן הלוקחות ואם קדם האחרון וגבה מוציאן מידו שכל שקדם חובו ובה ברא בקרקעות שהיו לו בעת שלוח אבל הקרקעות שקנה אחר שלוח מבעלי חובות הרבה אף על פי שכתב לכל אחד מהן מה שאני עתיד לקנות משועבד לך אין בהן דין קדימה אלא כולן שוין וכל שקדם וגבה אף על פי שהוא אחרון לזה וכתב לו שאני עתיד לקנות משועבד לך ואחר כך קנה שדה וחזר ולוה מאחר הריהו שדה משועבד לראשון והוא קודם לגבות וכן אפילו היו מאה: אין דין קדימה במטלטלין אלא כל שקדם וגבה מן זכה אף על פי שהוא אחרון קדם אף משאר אדם ותפס מן המטלטלין של זה כדי לזכות לאחד מבעלי חובו לא זכה שכל

מי סיס לו עליו חובות עד אלכס טהו אחרון בבכא בתרא פרק מי שמת ו ובתובות פרק מי שהיה כסוי: קדם אחר משאר כו' עד זכה בהן אחר בתובות פרק הכות וביטוין פרק קמח: מטרות מזמן כלן כו' עד סוף הפרק הכל כמי שהיה כסוי: פ"א

פרק חמ"ד דניטין

התופס לבעל חוב במקו' שיש עליו חוב לאחרים לא קנה אבל אין עליו חוב לאחרים קנה לו וכן אם אמר לו הלה זכה בחפיץ זה לפלוני או תן מנה זה לפלוני זכה לו ואין אחד מבעלי חובות יכולין לגבות מאלו המטלטלין שכבר זכה בהן אחר: שטרות שזמן כולן יום אחד או שעה אחת במקו' שכותבין שעות כל שקדם מהן וגבה בין קרקע בין מטלטלין זכה באו כולן ביחד לגבות וכן בעלי חובות שכל אחד מהם קודם לזמן חברו שבאו לגבות מן המטלטלין שהרי אין בהן דין קדימה או שבאו לגבות מקרקע שקנה הלוח לאחר שלוח מן האחרון שבהן ואין בנכסים כדי שיגבה כל אחד מהן את חובו מחלקין ביניהן כיצד חולקין אם כשיתחלק הממון הנמצא על מנינם יגיע לפחות שבהן כשעור חובו וחורין הנשארים מבעלי חובות וחולקין היתר ביניהן בדרך הזאת כיצד היו שלשה חובות של זה מנה ושל זה מאתיים ושל זה ארבע מאות אם היה כל הנמצא שם שלש מאות נוטלין מאה מאה וכן אם נמצא שם פחות משלש מאות חולקין בשווה נמצא שם יתר על שלש מאות חולקין שלש מאות בשווה ויסתלק בעל המאה ושאר הממון חולקין אותו השנים על אותה הדרך כיצד נמצא שם ה' מאות או פחות חולקין שלש מאות בשווה ויסתלק האחד וחורין וחולקים המאתי או הפחות בשווה נמצא שם שש מאות חולקין שלש מאות בשווה ויסתלק בעל המנה וחורין וחולקין המאתים בין השנים בשווה ויסתלק בעל המאתים ונותנין המאה הנשארים לבעל הארבע מאות ונמצא בידי שלש מאות בלבד ועל דרך זו חולקין אפי' הן מאה כשיבאו לגבו באחד ויש מן הגאונים שהורה שחולקין לפי ממנום ראובן ושמעון לכל אחד משניהם שטר חוב על לוי ראובן שטר חוב על שמעון שטר חוב על בניסן סתם והרייש ללוי שדה שאינה כדי חוב של שניה מורדין לתוכה ראובן שמא שטר של שמעון בסוף ניסן היה וכן אין שמעון יכול לטרוף מאייר ואילך שהרי חלוקת אומר לו שמא באחד בניסן הוא זמנו של שטרך והרי שדה בת חורין שתגבה אותה ויבא ראובן שהוא אחר זמנוך והוא שיש לו לטרוף ממנו לפיכך אם כתבו הרשאה זה לזה טורפין מאייר ואילך מכל צד והוא

מחלוקת לזה ולזה ואחר כך קנה וחלוקו וכך נפסקה הלכה עם ו ומבואר בהלכות וכתב הר"ם בא"ל מהכא שמעיין לשעבוד דאקנה דכל שלא קנה יכול לחזור בו דאין לא לקמא משעתבד לבתרא לא משעתבד דכספא שאינו יכול לחזור בו בכל כך אינו יכול לחזור בו במתן וכן כמי משמע לי מדאמר רב הונא התם במוכר פירות דקל לחברו דיכול לחזור בו עד שלא באו לעולם ואפילו כמי מאיר דאמר ארס מקנה דבר שלא בא לעולם כדאיתא פרק חי זהו כסך גמרא הלוה ועל טהרו ופס כתבתי עד כאן לסוכו: וכל שקדם וגבה זכה ח"פ טהו אחרון זה אינו מבואר בגמרא בביאור אבל נראה בטעמו שלא אמרו אלא בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה טגבה לא גבה אבל בשוין כגון כאן משעבדן טהו דברי הכל מה טגב גבה וכן נראה מדברי ההלכות שבפרק הכותב גבי לבעל חוב י הביטן לטפה לא יביטין וכן הסכימו הר"ם בא"ל לרברי רבנו ומהטעם שהזכרתי: לזה וכתב לו שאני עתיד לקנות וכו' זה מבואר עם פרק מי שמת שלא אמרו אלא בטעמי ההלכות קודמות לקנייה ופשוט הוא: אין דין קדימה במטלטלין וכו' זה מוסכם מכל

וכן כתב ר"ל אפס בפרק מי שהיה כסוי וכן כל למו דבי' זל ולא כאמר כתב בשערים טלו דכל חד סקיל לפי חשבון מעו ועיין בתפסו מא' עכ':

פרק חמ"ה טהיה כסוי

התופס לבעל חוב במקו' שיש עליו חוב לאחרים לא קנה אבל אין עליו חוב לאחרים קנה לו וכן אם אמר לו הלה זכה בחפיץ זה לפלוני או תן מנה זה לפלוני זכה לו ואין אחד מבעלי חובות יכולין לגבות מאלו המטלטלין שכבר זכה בהן אחר: שטרות שזמן כולן יום אחד או שעה אחת במקו' שכותבין שעות כל שקדם מהן וגבה בין קרקע בין מטלטלין זכה באו כולן ביחד לגבות וכן בעלי חובות שכל אחד מהם קודם לזמן חברו שבאו לגבות מן המטלטלין שהרי אין בהן דין קדימה או שבאו לגבות מקרקע שקנה הלוח לאחר שלוח מן האחרון שבהן ואין בנכסים כדי שיגבה כל אחד מהן את חובו מחלקין ביניהן כיצד חולקין אם כשיתחלק הממון הנמצא על מנינם יגיע לפחות שבהן כשעור חובו וחורין הנשארים מבעלי חובות וחולקין היתר ביניהן בדרך הזאת כיצד היו שלשה חובות של זה מנה ושל זה מאתיים ושל זה ארבע מאות אם היה כל הנמצא שם שלש מאות נוטלין מאה מאה וכן אם נמצא שם פחות משלש מאות חולקין בשווה נמצא שם יתר על שלש מאות חולקין שלש מאות בשווה ויסתלק בעל המאה ושאר הממון חולקין אותו השנים על אותה הדרך כיצד נמצא שם ה' מאות או פחות חולקין שלש מאות בשווה ויסתלק האחד וחורין וחולקים המאתי או הפחות בשווה נמצא שם שש מאות חולקין שלש מאות בשווה ויסתלק בעל המנה וחורין וחולקים המאתים בין השנים בשווה ויסתלק בעל המאתים ונותנין המאה הנשארים לבעל הארבע מאות ונמצא בידי שלש מאות בלבד ועל דרך זו חולקין אפי' הן מאה כשיבאו לגבו באחד ויש מן הגאונים שהורה שחולקין לפי ממנום ראובן ושמעון לכל אחד משניהם שטר חוב על לוי ראובן שטר חוב על שמעון שטר חוב על בניסן סתם והרייש ללוי שדה שאינה כדי חוב של שניה מורדין לתוכה ראובן שמא שטר של שמעון בסוף ניסן היה וכן אין שמעון יכול לטרוף מאייר ואילך שהרי חלוקת אומר לו שמא באחד בניסן הוא זמנו של שטרך והרי שדה בת חורין שתגבה אותה ויבא ראובן שהוא אחר זמנוך והוא שיש לו לטרוף ממנו לפיכך אם כתבו הרשאה זה לזה טורפין מאייר ואילך מכל צד והוא

המפרשים ז"ל ואפילו לרעת הפוסקי בקרקעו מה טגבה לא גבה מודים במטלטלין ומבואר בהלכות במי שהיה כסוי: קדם אחר משאר בני אדם ותפס מן המטלטלין וכו' מירא פרק הכותב אמר ר' יוחנן התופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים לא קנה לתפוס לא קנה והוכיחו כן מהמעשה הזכיר עם התחלתו יימר בר חשו ושלח כדבריו ר"י ז"ל: אבל אין עליו חוב לאחרים קנה לו זה נראה כמוכרח ממה שאמרו במקום שחב לאחרים לא קנה הא במוקדם שלא חב קנה וכתב הר"ם בא"ל פרק קמ' דמציא ולענין התופס במקום שלא חב לאחרים קנה לא קנה דברי דריו את וכתבו רבנו אלפסי ז"ל בתשובה דדוקא במקום דאיכא פסירא לבעל חוב כגון בבוס דאי לא תפסי ליה מפסיד מלוה לגמרי משום דהוה לנו מטלטלי דיתמי ולא משעתבדי לבעל חוב לריכא דגמרא ואי כמי בגברא דמפסיד ככסיה אי כמי עני וירוד מנכסיו ונראה לבר שעתפסיד נכסיו עד שלא יבא בעל חוב ויפסיד לגמרי בכי הא אמרי דקנה חברו ויתקבל הוא שהתקנה הוא אילו היה בעל חוב בהמדי ויכול לפרוע לבעל חובו מה שיש לו אצלו לא אלא הרי זה אומר לאו בעל דברים דידי את ושומעון לו עד כאן לסוכו: וכן אם אמר לו הלה זכה בחפיץ זה וכו' כבר כתבתי פרק י' טהם היה ראובן חייב לשמעון מכה ואמר ללוי הולך לשמעון מכה זה שאני חייב לו שאם בא ראובן לחזור אינו חוזר אלמא זכה לו וכיון שהוה אינו יכול לחזור בו דאין אין סאר בעלי חובות יכולין לגבות ממנו וכן מבואר פרק קמא דביטוין גבי הא דתופס לבעל חוב דכל היכא דלוה אמר תנו זכה: שטרות טזמנן כולן ביום אחד או טעה אחת במקום שכותבין טעות וכו' דעת רבנו ז"ל כדעת ההלכות שאמרו פרק הכותב רעד' כאן לא אמר שמואל פרק מי שהיה כסוי בטמי שטרות היוזאין ביום אחד שורא דרייני אלא במקנות ומכירות אבל בהודאות והלואות אפי' שמואל מודה לרב דייחלוקו ומתוך כך כתב רבנו כל שקדם וגבה זכה כפי הדרך הזכיר למעלה בשעבוד דאקנה אבל ר"ח ז"ל פסק דאפילו בהודאות והלואות אמרה שמואל וקימא לן כותיה ועבר' שורא דרייני ונזה הסכים בעל העיטור ז"ל וכן נראה מדברי הר"ם בא"ל וזהו שכל לא הכריע בזה דברי: באו כלן ביחד לגבות וכן בעלי חובות וכו' אלו הפלגות חלקים נזכרו בביאור עם בהלכות פ' הכותב ודע שכשאימרו אין דין קדימה במטלטלין דוקא בשלא כתב לו מטלטלי אבם מקרקעי אבל אם כתב לו דאין יש בהן דין טורף מלקוחות ככזר פ' יח כל טען טבעל חוב מאוחר לא יחלוט עמו זה מוכרח פרק מי שמת דכל היכא טבעלי חוב מוקדם ומאוחר חולקין אף לוקח נוטל חלקו ואין בעל חוב טורף הכל כמו שיתבאר פרק אחר ועשרים בדין הטבח וזה פשוט וכן מכתתי כתוב בשם התוס' והר"ם ז"ל ומוכרח הוא: כיצד חולקין אם כשיתחלק הממון וכו' כיצד היו פלטה חובות של זה מכה וכו' חלוקה זו היא כדעת ההלכות שבפרק מי שהיה כסוי שפסקו כרבי ושם כתבתי דין חלוקה זו בביאור ארוך ועל דעת זו הסכימו הרבה מהאחרונים ז"ל ורבנו ז"ל הביא דעת אחרת מן הגאונים טיש שהורה שחולקין לפי ממנום ומכל מקום לענין מעשה כדברי ההלכות אנו עושין ומסיהן אנו חייין וכן נראה מדברי פרק אחר ועשרים: ראובן ושמעון לטרוף ממנו לפיכך אם כתבו הרשאה זה לזה טורפין מאייר ואילך מכל צד והוא

זה סוגו מקו' חולק' למי שהיה כסוי ומה שאמר ר"י ז"ל לטרוף ממנו לפיכך אם כתבו הרשאה זה לזה טורפין מאייר ואילך מכל צד והוא

ס ה י ת ה ס ל י ו ו ז ח ט פ צ

אבל פירות המחוברים לקרקע כעכבים שהגיעו ליבצר הרי בעל חוב וכו' דעת רבנו כרעת ההלכות שכתבנו כן פי' הכי פירו' דלא גבי להו בעל חוב פירות דאכלי להו לוקח טיכהו אי כמי דאיתלסו אבל פירי דאיתכהו האדרכתא מיחברי בארעא גבי להו בעל חוב והיכיו דאמרינן והרי מעשים בכל יום וקא מגבי סמואל אפילו בשבח המגיע לכתפים והם הפירות שהגיעו ליבצר וליכטל על הכתף ע"כ לסון ההלכות ופשוט דברים אלו כדברי רבנו ז"ל וכך פירש רבנו חננאל ז"ל וכן פרש"י ז"ל אלא שהוסף ועדין זריכין לקרקע וכתב הרמב"ן ז"ל וכן עיקר שאם אינן זריכין לקרקע הרי הן כמו שכתבנו מרהוינן פרק כערה שכתפתה סוף סוף העומד לגדור כגדור דמי ופרקינן דזריכי דרקלא קאמכא אלמא כל דלא זריכי בעל חוב לא גבי להו דכתלוסין רמו ע"כ עוד כתבוסבור אפי' טרבו הגדול ז"ל בהלכות אף הוא יורה בזה שאם עומדין ליתלסו כתלוסין רמו ומה שכתב תלוסין דרך קצרה אחז' כמנהגו עד כאן וגם הרשב"א ז"ל נדחק לפרש כן לסון ההלכות וכתב שה"ר הלוי ז"ל פי' שאפילו פירות שלא הגיעו ליבצר אינו גובה כלל וכת' כי נראה דבריו ותירץ הרי"א דכערה שכתפתה נמצאת למד מפלוס מחלוקין דבר דעת רבנו ז"ל ופשוט דברי ההלכות הוא שאפילו אינן זריכין לקרקע כלל גובה מהן כיון שהן מחוברין וריכין דכין השבח ודעת ר"ם ז"ל והרמב"ן שאם אינן זריכי אינו גוב' אבל גובה הוא מן הכריכין ודעת ר"ז והרשב"א ז"ל הו' שאפילו מן הכריכין אינו גובה מהן אלא שהכריכין כ' נוטלין עם הקרקע וכותן רמיהן ללוקח והרב בצל העיסו' ז"ל דעתו כדעת ר"ם ז"ל וכן עיקר:

מתנה ששב' מחמת ההוצאה וכו' אמור' בגמ' שאין בעל חוב טורף משבח המתנה כלום : ואם טבחה מאליה בעל חוב גוב' את כולה זה דעת ההלכות ומסתבר דהיא טבחה דלא טריף ממח' טבחה דאתי מח' הוצאה הא' אבל טבחה דאתי ממילא טריף ע"כ וזה דעת הרמב"ן וכן עיקר ובהשגות א"א דעת יחיד הו' זה והרב ז"ל אומר כן במסתברא וראוי לכוון עליו ע"כ : ודעת רבנו אפרים והר"ז ז"ל אומר שממתנה אינו גובה כלום מן השבח ואפילו מן הבא מאליו ולזה נראה שהסכים הרשב"א ז"ל : ואם קבל הנותן אחריות המתנה וכו' זה פשוט מפני שהטעם שאינו גוב' מן המתנ' הוא מפני שאין בה אחריות כמו שנזכר בגמרא בפ' וכו' וכו' שיתבאר בהמוך ולפי' כל ס' פים בה אחריות הרי היא כמקח לדבר זה וכן דעת הרשב"א ז"ל וכת' הרמב"ן ז"ל שלוקח ספי' שלא יהא לו אחריו שריכו כמתנה לכל ריכין הללו וגם זה פשוט : ועל חוב וכו' זהמפורש בגמ' ומה שכת' רבנו ואפי' לא כתב דבר כדעת רבנו ז"ל וכן עיקר : וכן היתומים וכו' דעת רבנו ז"ל שדין היתומים בזה כדין מקבל מתנה וזה נראה דעת ההלכו' ולזה הסכים הרמב"ן ז"ל פרק המקבל ויש בזה דעות אחרות וזה עיקר : בעל חוב שטרף בחובו מיד הלוקח מה שראוי לו וכו' כך כתוב בהלכות פרק קמא בבבאור כן הסכימו ז"ל ודברי טעם הן ולמרו מאלן דהיכא שהחוב דבר מועט והקרקע המגיע לגבות חובו אפי' בו שיעור שאין ב' ד' מזיקינן בעל חוב ליקח בחובו פחו' מכשיעור לא מוכרינן או משכירין הקרקע לזמן ונותנין לו מעותיו וכן כתבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל בתשובותיהם : היתה הסדה אפותיקי בעל חוב נוטל את כולה וכו' מה שמצא בספרי רבנו ז"ל בדין האפותיקי לומ' שבעל חוב נוטל חובו כוונ' חזי השבח בלא הוצאה כלל והחזי האחר לומ' מיחיו אנוטלו ופורע הוצאת כל השבח דבר זר לא כתבנו אפילו טעמו ואפי' הפרש הסוגיא בשום ד' לפי זה וכבר הוסיף רבנו מזה אבל דין חלוין האפותיקי משאר בעלי חוב לפי שטת רבנו והלכות הוא שאם בעלי חוב אינן נוטלין אלא כשצדור חובן ואם אין הקרן

ממנו אבל הפירו' המחוברין לקרקע "אע"פ שאינן זריכין לקרקע כעכבים שהגיעו ליבצר הרי בעל חוב גובה מהן כמו שגובה מן השבח מתנה ששבחה מחמת הוצאה אין בעל חוב גובה משבחה כלום אלא דואין כמה היתה שוה בשעת מתנה וגובה ואם שבח מאליה בעל חוב גוב' את כולה ואם קבל הנותן אחריות המתנה הרי בעל חוב גובה ממנה את השבח כ' כדרך שגובין מן הלוקחות ולמה יטרוף בעל חוב חצי השבח מן הלוקח ולא יטרוף ממקבל מתנ' כלום מפני שהמוכר כותב ללוקח בשטר מכירה שאני מחוייב לך בקרן ובעמל שתעמול ובשבח שתשביח ועלי אחריות הכל ורצה הלוקח וקבל דבר זה שהרי הלוקח ירד על תנאי זה שאם י' אלא הקום ילקח ממנו השבח ואפילו לא כתב דבר

נדוע שיהי' דין המוכר עם הלוקח אבל המתנ' שאין שם תנאי זה אינו גובה משבח שהשביחה בהוצאתו כלום וכן יתומים שהשביחו הנכס' אין בעל חוב גובה מן השבח כלום אבל אם שבחו נכס' מאליה גובה את השבח כולו בעל חוב שטרף בחובו מיד הלוקח מה שראוי לו מן הקרן וחצי השבח רואין הנשאר מן הקרקע אם יש בו תעלה ללוקח כגון שנשאר לו בשדה בית תשע קבין ובגנה ב' חצי קב ישחתפו בה שניה ואם לא נשאר לו דבר שאילוי יחלוק יהיו שם כולו עליו נותן לו בעל חוב את דמיו היתה השדה אפותיקי בעל חוב נוטל את כולה ורואין חצי השבח הנשאר ללוקח אם היה חצי השבח יתר על ההוצאה נוטל ההוצאה מבעל חוב שהיא אומ' לו בעל חוב שרי הוא שהשביחה ו והנשאר לו מן השבח נוטל מן המוכר ואם היה חצי השבח פחו' מן ההוצאה אין לו מן השבח אלא דמי חצי השבח וחזור וגובה מן המוכר חצי השבח שנטרף בלבד :

חבירו וכטעה שלא ברשות דידו על התחובה וכותבים לו היצאה ואפי' טבחה אביהם אינן כותב להם כ' וכו' והשתא גרע כחו מאליו לא היתה אפותיקי וכן מוכחת כל הסוגיא עם דשוני אפותיקי וע' בתוספו' ובס' כתב ריק דברי ר' והיה דהמקבל כתב דרע ע"כ :

חבירו וכטעה שלא ברשות דידו על התחובה וכותבים לו היצאה ואפי' טבחה אביהם אינן כותב להם כ' וכו' והשתא גרע כחו מאליו לא היתה אפותיקי וכן מוכחת כל הסוגיא עם דשוני אפותיקי וע' בתוספו' ובס' כתב ריק דברי ר' והיה דהמקבל כתב דרע ע"כ :

ס' טבחה המגיע לכתפים אבל רס' פי' כגון עכבים שהגיעו ליבצר וכו' ולמ' זריכין לקרקע וכתבו התוס' דהדין עמו דהו' אינו זריך לקרקע אינן כ' גובה כדאיתא פרק כערה גבי זיל הב' ל' מתמרי דאבורי ופר' לא יהא לא כ' כה' מ' הוה שקיל וכן כתב בס' ועיין בהילכו' כחלות פ' ע"כ :

וכזי זכור דכן וקבל עליו וכן פ"ח דזכור הוא הלוקח ס' וכן כ' לר' פ"ח ע"כ בתו' ע"כ :

כ' מן משמע דהא פריק המקבל גבי יתומי' אומ' אלו הטבחנו וכו' אומר אביהם הטבחו על מי להביא ראיה משמע אם הטבחנו יתומי' לא יטול כ' טבחה אבל ר' אומ' אפ' מיתמי גובה את השבח כדמשמע בהדיא פי' ט' בכור דתנן אינן הבכור נוטל דבריו לא בטבחה ולא אשה בכתובת ולא בנות בזמנותיהן ומשמע ד' דאשה בכתובתה היינו מיתמי ד' דומיא דבכור ובנות בזמנותיהן ופריך עלה והאלמ' סמואל כ' גובה את השבח משמע דאמר סמואל אפי' מיתמי ועוד דלא מצינו בשום מקום טיפו חכמים כח יתומי' מכח לקוח' והיה דפרק המקבל איירי כגון טעמה אביהם אפותיקי ואל' אם לא אפרעך עד יום פלוני תהא הסדה קנייה לך מעכשיו והל' מ' מההוא יומא שהתנה עמו כחילו קבאה ומיריכ' עבור היצאה דאי חטבחו יתומי' הו' להו כיוור בסדה חבירו וכטעה שלא ברשות דידו על התחובה וכותבים לו היצאה ואפי' טבחה אביהם אינן כותב להם כ' וכו' והשתא גרע כחו מאליו לא היתה אפותיקי וכן מוכחת כל הסוגיא עם דשוני אפותיקי וע' בתוספו' ובס' כתב ריק דברי ר' והיה דהמקבל כתב דרע ע"כ :

חבירו וכטעה שלא ברשות דידו על התחובה וכותבים לו היצאה ואפי' טבחה אביהם אינן כותב להם כ' וכו' והשתא גרע כחו מאליו לא היתה אפותיקי וכן מוכחת כל הסוגיא עם דשוני אפותיקי וע' בתוספו' ובס' כתב ריק דברי ר' והיה דהמקבל כתב דרע ע"כ :

מתנה שטבחה וכו' עד גובה את כולה כתב הר"א ז"ל דעת יחיד הוא זה והרב ז"ל אמר כן במסתברא וראוי לכוון עליו ע"כ :

ואני אומר עיקר זו ההלכה פ' דמצינן דדיו לר"מ ז"ל שאמר כלסון רבותיו ויסקים עמהם : ואם קבל הנותן עד בהוצאתו כלום פ' דמצינן וכן יתומים שהטבחו עד מן השבח כלום כתב הר"א ז"ל וגם ז' דעת יחיד היא ויש לכוון דרך אחרת ביתומים אומ' אלו הטבחנו ע"כ :

ואני אומר דברי המפרשים רבים חללו גם בזאת פ' דמצינן והארכנו בה במקומה בסטתנו אבל דלר"מ ז"ל שכתב כרעת רבותיו טע' : אבל אם טבחו ככסים מאליהן עד את דמיו פ' דמצינן : היתה הסדה אפותיקי וכו' עד מן המוכר כתב הר"א ז"ל לא ידעתי מהו כי חזי השבח הראוי ל' ללוקח ההוצאה ג' כתייה חזי ההוצאה משלו ואם ישאר חזי השבח לפניו הרי הכל שלו אינן ל' ליוטל הוצאה מאדם ואם יטול בעל חוב את השבח הראוי לבעל חוב כותב את חזי ההוצאה ללוקח וכוונ' הלוקח מן המוכר ולא מבבל חוב דאמר ליה ארעא דירי אטבחה ואפי' איפשר בלא טעות סופר :

ואני אומר אטו רידי' היא שמעתי היא פ' הגזל עצים ופרק קמא דמצינן ור' אפי' ז"ל כתב ס' באורך הלסון ומה שכתב הר"א ז"ל מקשה הוא ו' ומראה עצמו כאלו אינו יודע ואף שם מקום להסתפק לפי דעתי כלל שהרי טמין ההוצאה לבד והשבח לבד וראוי איהו מהן יתר וחולקין אותו כדבריו וכן הו' בהלכות ואפי' זו זריכה לפנים ר"מ ז"ל גומר ה' החלוקת כלן בלסונו וגם אני מצמצם להראות אות דבריו ואם היה טעות בספרו יתוקן וז"ל ואם היתה הטבחה פחות מן ההוצאה אינן לומ' הטורף אלא דמי חזי ה' השבח וחוזר וגובה מן המוכר חזי השבח שנטרף בלבד ע"כ המונה מן הספ' שהעיר עליו בחתימת ידו שהוגה לפניו ע"כ :

אינן נוטלין אלא כשצדור חובן ואם אין כ' ד' 87 IIII

הכל ישיב כל מע' חזי משמ' ללוקח והוצאה בעל' בו שקלי השבח יתר על ההוצאה וכו' השלחו וכו'

הקרקע ויחזי הסבב מגיע לחובן מסולק חזי ההוצאה לפי הוראת הגאונים הגדולים אינו יכול לטרוף יותר וכמו פנתבאר והנשאר אם הוא דבר ראוי נוטל לוקח בקרקע ואם אינו ראוי כושף לבעל חוב לתת לו מעות אבל באפותיקי פעמים טבעל חוב נוטל יותר מהמחוייב אליו ויפה כחו כשהסבב לוקח מטאם הסבב לוח כיכר ראובן שהיה כושף במעון מנה ועשה לו שדה אחת מנה אפותיקי ואחר כך מכרה ללוי במנה והוציא בה לוי חמשים והסבב והרי הוא שוה מאתים כותף לו ראובן חמשים של הוצאה ונוטלה וכמבא בטול בחוב מנה מנה וחמשי והטעם מכני פחות לו ללוי שרי הוא מהסבב ואין לך לא הוצאתך ונטלה

בדמי ולא בקרקע וטורף מן המוכר מזה וחמשי ואם הסבב מאלה נוטל הסבב כולו ובפני דרין אלף אם היתה אצל שמעון לא היה גוב' אלא בחובו ואם היתה ההוצאה יתרה על הסבב כגון שאינה שוה אלא מזה וארבעים כותף לו בעל חוב ארבעים ונוטל את כולה וטורף הלוקח מן המוכר במאק ולזה ה

בעל חוב שבא לטרוף מן החובים יתומים ואומר' אנו השבחנו ובעל חוב אומר שמוא אביכם השביח על היתומים להביא ראיה הביאו ראיה שהן השביחו שמין להן את השבח ואת ההוצאה ונטלין הפחות שבשניהן ומעלה אותן ברמים במה דברים אמורים בשעשה עיין בפר' יז שדותיו אפותיקי אבל אם לא עשה אפותיקי אם רצו היתומים לסלק בעל חוב ברמים מסלקין אותו ואם רצו נוטלין מן הקרקע שעור שבח שלהן:

מגדל עוז

בעל חוב שבא לטרוף כו' עד סוף הפ' במכיל פרק המקבל והאחרונה פרק הגזל פנים:

פרק שנים ועשרים

גביית החוב כו' עד מסלקין אותו פרק גט פשוט: אמר הלוי הריני מסלם עד ב' דין גובין מהן פרק הכותב: ואם

סדר

פ' תנח' בתרא וחקת בגט פשוט

פרק שנים ועשרים

סדר

גביית החוב כו' הוא כשיביא המלוה שטריו לבית דין ויתקיים אומר ללוה שלם ואין יודיין לנכסיו תחלה עד שיתבענו ואם טעה הדיין והוריד המלוה לנכסיו לוח' קודם שיתבענו מסלקין אותו אבל הלוח' הרני משלם קבעו לי ומן כדי שאלוה מאתר או אמשכן או אמכור ואביא המעות קובעין לו זמן שלשים יום ואין מחייבין אותו ליתן משכון שאילו היו שם ממשלטי' מיד היו בית דין גובין מהן ואם רצה המלוה להחרים על מי תקל הגאונים: שיש לו מעות או ממלטלין ומפליג אותו בדברים הרי זה מחרימין ואין מחייבין הלוח' להביא ערב עד שיתן: שלמו

הערב עב' ובתשוב' אחרת הוסיף לכת' דהיכא רמית לוח' לא מבעיא אי טעין ערבא איהו אל' לי לרדי דפרע דמהימן אלא חפי' אי ערבא לא ידע אי פרע ח' לא פרע וראה ל' דטענין ליה דילת' פרע הלוח' כי הכי דטענין ליתמי כי מניית אבוהון דילמא פרע אבוהון דמפטרי הככסין שהניח להם אביהם ל' טענין לערב דערבא אית ליה דיכא רככסי דבר אהי' כרפי' וכל דאפילו משבועה כפטור ערבא כמו שאנו רגילים לפסוק לפטור יתומים הכתובין בלא שטר ובלא עדי' שהורה בשעת מיתתו משבועה דהא דאמ' דיתומים כסביצין שלא פקדנו היינו ביתומים מן היתומי' כשבאים ליטול ובשטר וכו' כרלקמן בקימן ז' ובקימן מג' אמנם יתכן לתת חרם סתם על כל היודע אם טעם חרם יודע שפרעו וכן מבא בהרבה מקומות בתשובת הגאונים ובפ' לקמן בהלכות טוהף פרק ראשון ואם כתן הלוח' דמי הפרעון לערב תמכא בקימן יג' עכ':

הלוקח מן המוכר במאק ולזה ה הסכמינו הרמב"ן והרשב"א זל ופטה אחרת זל שלא יפה כח האפותיקי ליטול יותר מסעו' חובו אלא טיול לסלק הלוקח בדמים ואינו מחוייב לתת לו קרקע ודע אפותיקי זה הוא דין' כשאמר לו לא יהא לך פ' פרעון אלא מזו וזהו כקר' אפותיקי מכור' בלשון המכרס' זל:

בעל חוב שבא לטרוף מן היתומי' וכו' מפורס בהמקבל ובהלכו' ופירוש מחלוקת זה בין בעל חוב ליתומים הוא שבבטח שמחמת ה הוצאה וזה פשוט ודעת הרמב"ן והרשב"א זל שלא אמרו על היתומי' להביא ראיה אלא ברשונה כיהלה אפותיקי מוכרם הא לאו הכי על הלוקח להביא ראיה:

הביאו ראיה שהם הסבבו שמן להם את השבח וכו' כג' כתבאר למעלה שדין היתומים ו מקבל מתנה שוים וכל מה שיבא בדין האפותיקי ביתומים הדין כן במתנה וכתב רבנו זל שמן להם את השבח וההוצאה ונוטלין הפחו' שבמניהם ומעלה אותן בדמי' והוא בטענה אפותיקי כמו שכתבאר ולפ"י ל' דין' בשבח ולרעת רבנו האיי וההלכות אפי' אינו נוטה בהם

אלא טעור הקרן בלבד נוטל הכל בכריעת הפחות שבפניהם כיון שהם הסבבו ולא האב ועל זה הצד יפה כחו כשהסבבו היתומים מאם הסבב האב והיתומים יאמרו אבינו הסבבו ובעל חוב יאמר אתם הסבבתם וכן כתב הרמב"ן זל ואם הוא נוטה כחו כשהסבבו האב סאין לו לפרוע הוצאה כלל ועל זה הצד הוא שיהארו הם אנו הסבחנו ובעל חוב יאמר אביכם הסבבו וכשהביאו ראיה שהם הסבבו נוטלין הפחו' בדמים ואינן יכולין לכופו לתת קרקע והטעם לפי שלא היו יכולין לסלקו במעות ומיהא שמעין דאפותיקי אפילו יורשין שהם במקום מורישין אינן יכולין לסלקו במעות שהרי היא כמכורה כיון שלא פראה האב ולא כוה לפדותה וכן כתבו הראב"ד זל והרשב"א זל ובשבח הבא מאליו כבר כתבאר שהוא טורפו ואפי' בלא אפותיקי וכשיש בו אפותיקי יפה כחו סנוטלו ואפילו אינו נוטה אלא בכדי הקרן כשהסבבו יתומים וכפי טעם רבנו האיי זל וההלכות ואם הסבבו האב אינו גובה אלא טעור חובו כמו שכתבאר:

ברא' כשעשה מדה זו אפותיקי אבל אם לא עשה וכו' פירוש כבר כתבאר למעלה שבשבח הבא מחמת הוצאה אינו נוטל מן התומי' כלל כל שלא היתה הגדה אפותיקי ולפיכך כשהסבבו היתומים או מסלקין המלוה במעות או נוטלין כל שבחן בקרקע וזה פשוט פס:

פרק שנים ועשרים

סדר

גביית החוב כו' הוא כשיביא המלוה שטריו לבית דין ויתקיים וכו' זה פשוט שאומה' לו קיים שטרך וחזית לריכא כדאיתא פרק האשה סכת ארמלה ומה שכתב רבנו ואם טעה הדיין וכו' מעשה מבואר פרק גט פשוט בדין פטעה וסלקוהו: אמר הלוח' הרני משלם קבעו לי זמן וכו' דעת רבנו זל כדעת הרב אלפאסי זל בתשובה שכל זמן שאין ללוה מעות או מטלטלין ויט' לבר' להגב' מן הקרן כותבין לו זמן' ב' שהוא שלשים יום והטעם שהרי אפילו בלא נתינת זמן אי אפשר לבית דין להגבות מן הקרקע לאלתר אלא לאחר הכרזה ושומא כמו שיתבאר אבל כשים לו מעות או מטלטלין ומלוה שואל מהם גבויי מגבין לו מהם לאלתר כיון שבא מלוה בתורת גביה' אבל ד"ח זל סבור שאין כותבין טעם זמן ללוה שהגיע זמנו ואפילו לגבות מקרקע אלא כיון שהורה לאלתר מתחילין בפרך גביתו וכן כתוב בעיטור ויש לזה קצת ראיות ודעת אחרת יש סכותנין זמן אפילו לגבות מטלטלין והלכה כדברי המכריע' הרב אלפאסי ורבנו זל:

רצה המלוה להחרים חרם סתם וכו' בהרבה מקומות מן החבר הזה הזכרת' סחרם סתם הוא מתקנת הגאונים זל והורגל עד טעב לדין פשוט: טלמו

שלמו הסלמים וכו' וכן אם אמר בתחלה וכו' זה מבואר פרק הגזול ומאכיל דאי אמר לא אחיבה לא לתר כתבין ומה מכתב במלוה על פה סוף כותבין אדרכתא חלא על כנסים בני חורין כבר נתבאר פרק אחד עמר לפי שהמלוה על פה אינו גובה מן המטבעדין: **טען** ואמר עטר זה סתקיים וכו' בגמרא אמר רבא הילכתא מקיימין את הטור סלא בפני בעל דין ואפילו עומר וכוונן ואי אמר נקיטנו לי זימכא עד דמיתיה סהדי ומרענא לסטרא נקיטנו ליה אי אחיה בזמניה ספור אי לא אתא כטרינן ליה סכי וחמסי ומי אי לא אתא כתבינן פתיחא עילויה וסתתינן ליה וכו' וכראה לי מרבנו מפרס כד מקיימי את הטור וגובין בו ואפילו עומר וכוונן ולפעמים ממתנינן כספואל זמן להביא ראיה ואז כותבין לו ו ומתוך סלא פרטו חכמים זמן זה כמה הוא כראה סהניחו הרבר ל למראית עיני הבר לפימה סהוא הענין ומכאן גב סאס כראה להם סוף בדבריו ממם סוף סומעי' לו וזהו חפי עומר וכוונן ומכל מקום כתב רבנו סאס היה המלוה אלס חוססין לו וכיוצא בזה חסוס בגמרא ואמר גברא אלמא הוה ואי הוה כפלה אדרכת לדיה וכו': **קבעו** לו זמן להביא ראיה ולכטל הסטר והניע הזמן ולא בא ממתנינן לו סכי ו וחמסי וסני וכו' פי' לפי הכל מרבני רבנו אלן הזמינס הם אחר כלות הזמן סקבעו לו הן רב הן מועט וכן כראה מן הגמרא וכן עיקר וכל סרר הכוסר בזאת הכבא מ מבואר מס בגמרא:

שלמו השלשי ולא הביא בך כותבי אדרכתא וכן אם אמר בתחלה כשתבעו איני משלם כותבין אדרכתא על נכסיו מיד ואין קובעין לו זמן וכן אם אין שם אלא מלוה על פה או שהודה כותבין אדרכתא על נכסיו בן חורין שיש לו טען ואמר שטר זה שנתקיי בפניכ' מוויף הוא אביא ר איה ואבטלנו ועדים במקום פלוני והם פלוני ופלוני אם נראה לדיינים שיש ממש בדבריו קובעין לו זמן להביא עדיו ואם נראה להם שאינו בא אלא בעלילות דברים ובטענות של דופי אמרין לו שלם ואחר כך אם יש לך ראיה יחזיר ואם היה המלוה אלם ושמה אינו יכול להוציא מידו מניחין על ידי שלישי קבעו לו זמן להביא ראית ולכטל השטר והניע הזמן ולא בא ממתנינן לו שני וחמשי ושני לא בא כותבין עליו פתחה ומשמתין אותו וממתנינן לו והוא בנדודי תשעים יום שלשים ראשוני שמה טורח ללוות אמעמיים שמה הוא טורח למכור אחרונים שמה הלוקח ממנו טורח להביא מעות שלמו תשעים יום ולא בא ביח דין כותבין לו אדרכתא על נכסיו ומתירין לו נדודי אין כותבין אדרכתא עד ששולחין ומודיעין לו והוא שיהיה קרוב לבית דין מהלך שני ימים או פחו יתר על זה אין צריכין להודיעו במה דברים אמורים בשהיה כל התשעים יום נשמט ואומר עתה אביא ראיה ואבטל השטר אבל אמר איני בא לבד מיד כותבין אדרכתא על נכסיו בין על הקרקעו בין על המטלטלין וכן אם היה השטר על הפקדון אין ממתנינן לו תשעים יום אלא כותבין אדרכתא על נכסיו מיד זה שאמרנו שאם לא בא בסוף התשעים כותבין אדרכתא על הקרקעות אבל על המטלטלין אפי' אחר תשעים יום כל זמן שהוא אומר עתה אביא ראיה ואבטל השטר אין מודיעין המלוה למטלטלין שמה יאכל אותם ויביא זה ראיה ויבטל השטר ולא ימצא מה יטול ואפילו היה למלוה קרקע שמה תכסוף או תשתדף כיצד כותבין האדרכתא אם לנכסים בני חורין הורידו או מרים איש פלוני נתחייב לפלוני בדין כך וכך ולא נתן לו מעצמו וכתבנו לו אדרכתא זו על שדה פלונית שלו ואחר כך שמין לו שלשה מאותה שדה כנגד חובו ומכריזין עליה כפי מה שיראו עד שיפסקו המוספיין ומודיעין אותו בחובו לחלק ששמו אותו וקורעין שטר החוב אם היה שם שטר ואם לא היה לו נכס' בני חורין כותבין האדרכתא כך איש פלוני נתחייב לפלוני כך בשטר חוב שיש בידו ולא נתן לו חובו ולא מצאנו לו נכסים בני חורין וכבר קרענו לשטר שהיה לו עליו ונתננו לפלוני רשות לדרוש ולחקור ולהיות ידו נטויה על כל הנכסים שימצאו לו וכל קרקעו שמכר מוזמן פלו' והלאה יש לו להפרע לגבות חובו מן הכל ואחר שכותבין אדרכתא זו הולך המלוה ומחפש אם מצא לו נכסים בני חורין שמין לו מהן מצא לו נכסים משועבדים מאחר ומן שטרו טורף מהן וקורעין שטר האדרכתא וכותבין לו שטר הטרפא כיצד כותבין איש פלוני בן פלוני זכה בדין לטרוף ב'ין בחוב שפלוני חייב לו שהוא כך וכך משדה פלוני שלקח פלו' בכך וכך מוזמן פלו' וכבר קרענו האדרכתא שהיתה בידו והרשינוהו לטרוף מזה בכך וכך ואחר שכותבין הטרפא לטרוף מודיעין שלשה בקיאים לאותה שדה ושמן לו ממנו כשיעור חובו כפי מה שראוי לו מן הקרן וחצי השבח כמו שאמרנו ומכריזין עליה שלשי יום בדרך שמכריזין על נכסיותומים ואחר

מגדלעז
ואם רצה המלוה כופר ערב עד פיתן זומה סכמות הגאונים זל: סלמו הסלמים יום כו' עד ומתירין לו נדודי ב'ניקין פ' הגזול ומאכיל: איך כותבין אדרכתא על נכסיו מיד בכניקין פ' הגזול ומאכיל: זה שאמרנו סאס לא בא עד שתתדף האמירה כזה הפל ועיקר ההלכה פרק הגזול ומאכיל וכתבה ר' א אלפס בהלכות פל הכותב: כיצד כותבין האדרכתא עד כמו ס סביארנו הכל הסכמת הגאונים זל פרק גט פסוט והביאור דים פרק אחר עטר: ומכריז

סטר מלוה תחלה ואחר כך קורעין סטר מלוה וכותבין סטר טורפא סלך ויטרוף מקרקעות הלואה בכל מקום סימכאס ואחר סמכאס סדותיו קורעין סטר טורפא וכותבין סטר אדרכתא סיהא סליט ודורך על נכסיו סל זה לגבות חובות מסדות אלו ואחר כך מודיעין בני אדם בקיאים בסומא לסוס לו כשיעור חובו ומכריזין עליה ואחר כך קורעין לסטר האדרכתא וכותבין לסטר הסומא וכן כתב בערוך בערך אדרכתא:

וכו' ודעת רבינו זל סלא אמרו אין כותבין אדרכתא על המטלטלין אלא כשאומר מיייתכא סהדי ומרענא לסטרא הא בעלמא דלא אמר מרענא לסטרא כתבי אדרכתא אפילו אמטלטלי וכן מוכיח לסון הגמרא ולזה הסכים הרסבא זל: כיצד כותבין האדרכתא אם לנכסים בני חורין וכו' באמת האדרכתא היא על בני חורין והטרפא על מטבעדין וכן כתב הרסבא זל וכן מוכיח בהרבה מקומות בתלמוד דאמרינן בכתובות פל' מי סהיה נסוי טרפא במאי כתבין והיא באמת על הלוקחו ובמעשה דרבי ירמיה אריכא חזינן סתב לה אדרכתא אכנסיה והיא באמת על בני חורין דוק ותסכח כמכא האדרכתא קודמת לטרפא עד כאן לסנו: וזה דעת רבינו זל ומכא סהדי ססא הנכונה בפרק גט פסוט כך היא כל אדרכתא דלא כתיב בה קרענא לסטרא דמלוה לאו אדרכתא וכל טרפא דלא כתוב בה קרענא לאדרכתא לאו טרפא הוא וכל סומא דלא כתיב בה קרענא לטרפא לאו סומא הוא וכן הוא הסדר האמיתי וכו' עיתבאר:

ואחר כך שמין לו שלשה מאותה הסדה כנגד חובו ומכריזין עליה כפי מה שיראו עד שיפסקו המוספיין ומודיעין אותו בחובו לחלק ששמו אותו וקורעין שטר החוב אם היה שם שטר ואם לא היה לו נכס' בני חורין כותבין האדרכתא כך איש פלוני נתחייב לפלוני כך בשטר חוב שיש בידו ולא נתן לו מעצמו וכתבנו לו אדרכתא זו על שדה פלונית שלו ואחר כך שמין לו שלשה מאותה שדה כנגד חובו ומכריזין עליה כפי מה שיראו עד שיפסקו המוספיין ומודיעין אותו בחובו לחלק ששמו אותו וקורעין שטר החוב אם היה שם שטר ואם לא היה לו נכס' בני חורין כותבין האדרכתא כך איש פלוני נתחייב לפלוני כך בשטר חוב שיש בידו ולא נתן לו חובו ולא מצאנו לו נכסים בני חורין וכבר קרענו לשטר שהיה לו עליו ונתננו לפלוני רשות לדרוש ולחקור ולהיות ידו נטויה על כל הנכסים שימצאו לו וכל קרקעו שמכר מוזמן פלו' והלאה יש לו להפרע לגבות חובו מן הכל ואחר שכותבין אדרכתא זו הולך המלוה ומחפש אם מצא לו נכסים בני חורין שמין לו מהן מצא לו נכסים משועבדים מאחר ומן שטרו טורף מהן וקורעין שטר האדרכתא וכותבין לו שטר הטרפא כיצד כותבין איש פלוני בן פלוני זכה בדין לטרוף ב'ין בחוב שפלוני חייב לו שהוא כך וכך משדה פלוני שלקח פלו' בכך וכך מוזמן פלו' וכבר קרענו האדרכתא שהיתה בידו והרשינוהו לטרוף מזה בכך וכך ואחר שכותבין הטרפא לטרוף מודיעין שלשה בקיאים לאותה שדה ושמן לו ממנו כשיעור חובו כפי מה שראוי לו מן הקרן וחצי השבח כמו שאמרנו ומכריזין עליה שלשי יום בדרך שמכריזין על נכסיותומים ואחר

סטר מלוה תחלה ואחר כך קורעין סטר מלוה וכותבין סטר טורפא סלך ויטרוף מקרקעות הלואה בכל מקום סימכאס ואחר סמכאס סדותיו קורעין סטר טורפא וכותבין סטר אדרכתא סיהא סליט ודורך על נכסיו סל זה לגבות חובות מסדות אלו ואחר כך מודיעין בני אדם בקיאים בסומא לסוס לו כשיעור חובו ומכריזין עליה ואחר כך קורעין לסטר האדרכתא וכותבין לסטר הסומא וכן כתב בערוך בערך אדרכתא:

וכו' ודעת רבינו זל סלא אמרו אין כותבין אדרכתא על המטלטלין אלא כשאומר מיייתכא סהדי ומרענא לסטרא הא בעלמא דלא אמר מרענא לסטרא כתבי אדרכתא אפילו אמטלטלי וכן מוכיח לסון הגמרא ולזה הסכים הרסבא זל: כיצד כותבין האדרכתא אם לנכסים בני חורין וכו' באמת האדרכתא היא על בני חורין והטרפא על מטבעדין וכן כתב הרסבא זל וכן מוכיח בהרבה מקומות בתלמוד דאמרינן בכתובות פל' מי סהיה נסוי טרפא במאי כתבין והיא באמת על הלוקחו ובמעשה דרבי ירמיה אריכא חזינן סתב לה אדרכתא אכנסיה והיא באמת על בני חורין דוק ותסכח כמכא האדרכתא קודמת לטרפא עד כאן לסנו: וזה דעת רבינו זל ומכא סהדי ססא הנכונה בפרק גט פסוט כך היא כל אדרכתא דלא כתיב בה קרענא לסטרא דמלוה לאו אדרכתא וכל טרפא דלא כתוב בה קרענא לאדרכתא לאו טרפא הוא וכל סומא דלא כתיב בה קרענא לטרפא לאו סומא הוא וכן הוא הסדר האמיתי וכו' עיתבאר:

ואחר כך שמין לו שלשה מאותה הסדה כנגד חובו ומכריזין עליה כפי מה שיראו עד שיפסקו המוספיין ומודיעין אותו בחובו לחלק ששמו אותו וקורעין שטר החוב אם היה שם שטר ואם לא היה לו נכס' בני חורין כותבין האדרכתא כך איש פלוני נתחייב לפלוני כך בשטר חוב שיש בידו ולא נתן לו מעצמו וכתבנו לו אדרכתא זו על שדה פלונית שלו ואחר כך שמין לו שלשה מאותה הסדה כנגד חובו ומכריזין עליה כפי מה שיראו עד שיפסקו המוספיין ומודיעין אותו בחובו לחלק ששמו אותו וקורעין שטר החוב אם היה שם שטר ואם לא היה לו נכס' בני חורין כותבין האדרכתא כך איש פלוני נתחייב לפלוני כך בשטר חוב שיש בידו ולא נתן לו חובו ולא מצאנו לו נכסים בני חורין וכבר קרענו לשטר שהיה לו עליו ונתננו לפלוני רשות לדרוש ולחקור ולהיות ידו נטויה על כל הנכסים שימצאו לו וכל קרקעו שמכר מוזמן פלו' והלאה יש לו להפרע לגבות חובו מן הכל ואחר שכותבין אדרכתא זו הולך המלוה ומחפש אם מצא לו נכסים בני חורין שמין לו מהן מצא לו נכסים משועבדים מאחר ומן שטרו טורף מהן וקורעין שטר האדרכתא וכותבין לו שטר הטרפא כיצד כותבין איש פלוני בן פלוני זכה בדין לטרוף ב'ין בחוב שפלוני חייב לו שהוא כך וכך משדה פלוני שלקח פלו' בכך וכך מוזמן פלו' וכבר קרענו האדרכתא שהיתה בידו והרשינוהו לטרוף מזה בכך וכך ואחר שכותבין הטרפא לטרוף מודיעין שלשה בקיאים לאותה שדה ושמן לו ממנו כשיעור חובו כפי מה שראוי לו מן הקרן וחצי השבח כמו שאמרנו ומכריזין עליה שלשי יום בדרך שמכריזין על נכסיותומים ואחר

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

ואחר כך משביעין את הלוה וכו' ומשביעין את הטורף בנקיטת חפץ שלא כפרע וכו' שבועה זו נכנסת הטורף היא במשנה פרק הכותב וכו' כל הנשבעין

מכאן יותר ולא רצה מלוה להכלל בסך שמוכרין מוכרין לאחרים ונותנין דמים למלוה וסטר זה כסמחלטי ללוה אחר לא נזכר ברבנן כוססו וזהו א"ל סממנו קרקע פלו ככך וכך לפלו מחמת חוב שהיה על פלו פלו ה"ל סממנו על הקרקע והוא פלוס יוס כראוי וכו' פלו והוא על דמי הקרקע כך וכך ומכרנו לו א' אכחו ב"ר ותחיה פלו וקבלנו מדיו דמי המכירה ונתכנו אותם לבעל חובו מה שהיה בזמן פלוני וכו' כותבין אותה וכו' א"ל מסתפק בדעת רבנו ז"ל אם יש סס פתי טטרות אחת מהסומא קורס הכרזה ואחת א"ל הכרזה כסמחלטי אותה ללוה או לז"א או סמא א"ל עוטיין טטר מהסומא עד כלות ימי ההכרזה מעוטיין טטר ההורדה וכסמחלטי לבעל חוב בסומתו נקרא סומא וזה נרא עיקר דלמה יכתבו טטר וסמא לא תסאר לבעל חוב וכן דעת בעל העיטור ז"ל ומאמתי אוכל הטורף פדות טרה זו וכו' פ"ל המפקיד מהלוה אמרתי ופסק כרבא דהוא בתרא: כל אררכתא פאיין כתוב בה וכו' זו היא המימרא סב"ל

ואחר כך משביעין את הלוה שאין לו כלום כתקנת הגאונים אם היה הלוה עמנו במדינה ומשביעין את הטורף בנקיטת חפץ שלא כפרע חוב זה ולא מחלו ולא מכרו לאחר כך מורדין אותו לנכסי הלוה בשומא שלו וכותבין הורדה וכו' כותבין אחר ששמנו לפלוני בשומא שהיתה בידו והכרזנו שלשי יום כראוי והשבנו את זה הטורף ואת בעל חוב הורדנוהו לשרה פלוני להיות משתמש בה כדרך שמשמש אדם בקנינו ומאימתי אוכל הטורף פירות שדה זו משיפסקו ימי ההכרזה: כל אדרכתא שאין כתובה קרענוהו לשטר ההלוואה אינה אדרכתא וכל שירפא שאין כתוב בה קרענוהו לאדרכתא לאו שירפא וכל שומא דלא כתוב בה קרענוהו לשירפא אינה שומא: ג' שירדו לשום אחד אומר במנה וב' אומר במאתים או א' אומר במנה וב' אומר במנה בשל יחיד במיעוטו אחד אומר במנה ואחד אומר בשמונים ואחד אומר במאה ועשרי גרין במאה אחד אומר במאה ואחד אומר תשעי' ואחד אומר מאה וששלי גרין במאה ועשרה ועל דרך זו שמין ביניהן: בית דין ששמו לטורף בנכסי לוקח ושעו בכל שהו מוכרין בטל שהרי הן בשליח לטורף ולוקח ויש להן רשו' וכריך להתייבב ברבניה' סהרי לתקן אבל לא לעות כשליח וכל המור' בפר האיס מקרס אמר' רבסתות כזה הורו: בית דין ששמו לבעל חוב בין בנכסי לוה בין במשועבדין שביד הלוה ולאחר זמן השיגה ידו של לוה או של נטרף או של יורשיהן והביאו לבעל חוב את מעותיו מסלקי אותו מאית קרקע שהשומא חוזרת לבעלי קרקע ששמו אותה לבעל חוב ואחר כך שמוה בית דין לבעל חוב לבעל חוב מדעתו או שמת והורשה אינ' חוזרת שמו קרקע לאשה ונשאת או ששמו ממהנה או ששמה אשתו בלוקח הוא ולא מחזיר ולא מחזירין לו: פרק כ"ג

מגדל עוז ומכרין עליה שלמי יום עד בקנינו הכל תקנת הגאונים ז"ל פרק ג' ט' פטו: ומאמתי אוכל הטורף וכו' עד ההכרזה במכר פ' המפקיד: כל אדרכתא עד אינ' סומא בבבא בתרא פרק ג' פטו: פלמה פירדו וכו' עד סמין ביניהן בבבא בתרא פרק בית כור: בית דין ששמו לטורף וכו' עד כזה הורו הר"ב ז"ל איפטר בסלא הכרזו קאמ' ע"ל: ואני אומר איפטר איכה הסנה ואם היא מ מחלוקת דין ל"מ ז"ל סכל המורים מורי וגם טעם א"ל בהסמחלטי להסיב עליה ועיקר ההלכה פרק המפקיד יורה האמת דרכו: בית דין ששמו לבעל חוב עד סוף הפ' פרק המפקיד: פרק כ"ג

פ' החטק' פ' החטק' פ' החטק' פ' החטק'

גט פטו וגרסת רבנו ז"ל כמו שהזכרתי למעלה: שלשה סירדו לטום אחד אומר במנה וכו' בריתא סוף פרק בית כור: אחד אומר במנה ואחר אומר בשמונים ואחר אומר במאה ועשרים וכו' חלק זה מחלוקת סס בברייתא ופסקי כתבא קמא וכן מוכיח בגמרא כמו שכתוב בהלכות ואמרינן התם תבא קמא דאמר כותב במאה קסבר מילתא מכיעתא היא: אחד אומר במאה ואחר אומר בתשעים ואחר אומר במאה ושלשים נרין במאה ועשרה וכו' זה לא נזכר בגמרא אבל יבא לו לרבנו ממה שחמרו הקסבר מילתא מכיעתא היא ופירוט סאכו ממכעין מה פ"ס בין המועט למרובה ומוספיין על המועט המחכית וגורעין מן המרובה המחכית וזהו הסווי ולפי כשהממעיט אומר כ' והמרבה מלאה ושלשים חולקין את הארבעים פ"ס ביניהם ונרין במאה ועשר וכן על דרך זו לעולם זה דעת רבנו ז"ל: בר' סממו לטורף בנכסי לוקח וטעו בכל סהו מכרין בטל וכו' כך נמצא בתשובת הרב אלפסי ז"ל וספאלת אם טעו השמאיין בין על בעל חוב בין על הלוה ה"ל תדין בה תשובה השומא בנכסי יתומי שהיא ברשות בית דין כבר אמרו סוס הדיונין ספחת טתות או שהתיר טתות מכרין בטל אבל סומא טל בעל חובות דינו כדין הסליח סאמרו לא אמרן לא דלא סויה סליח אבל סויה סליח אפי' פחות מכדי אוכאה חוזר דאמר ליה לתקוני סררתך ולא לעותי ע"ל והעיד רבנו ז"ל סכל המורים כזה הורו וה"ל סב"א ז"ל כתב לא ידעתי מאי סכא ממטעו בסומת היתומי ולמה לא יהיו בית דין גס עכסו כסליח לבעל חוב וליתומי וגם בעל העיטור הביא תשובת הרב אלפסי ז"ל וכתב ולא בריר לן ובהשגות א"ל אפטר בסלא הכרזו קאמ' ע"ל: ועדיין עס רברי ההסגות לא יבאנו מירי סאלה מה בין זה לסוס היתומים ספחות מסתות סלא הכרזו כמו סכתב אר פרק פנים עטר ולפיכך נראה לי סאיין דברי הגאונים ז"ל אלא דיקא בהמועבדין כסמין מלוקח לבעל חוב וכן יראה מלפון רבנו ז"ל והטעם בזה מפני סאיין על הלוה מוטל לפרוע החוב הזה ואינו יורס מן הלוה כמו היתומים פעומדים במקום אביהם ולפיכך הרי בית דין כסלוחין ואין לו ללוה להסתדל בפריעת החוב סכאמר א"ליו אם לא היית חפץ בסומא זו היה לך להסתדל בפרעון המלוה ומתוך כך הדין נותן סאס פחתו בכל סהו ויהיה בטל ולפי אי אפטר סיהיה קיים אם טעו לנזק הבעל חוב כמו סאיין קיים אם טעו לתועלתו אבל אם סמין מכסוי יתומי וכל סכין מכסוי ליה עכמו איין כסלוחין לפי סהיה לו ללוה או ליתומים פעומדין במקומו לפרוע חובן וכל זה איננו סוה ועדיין כריך עיין: בר' סממו לבעל חוב וכו' פסק הלכה בגמ' פרק המפקיד הלכתא סומא הררא לעולם ודעת רבנו ז"ל סאיין הלוה בכלל דין זה סמחזירין לו לעולם אם טרפו ממנו וכן מוכיח לכאורה מעשה דתרי אכרני סב"ל מי סהיה כסוי סאחר סטרף ממנו בעל חוב אכרנא אחת היה נותן לו ללוה מעותיו וכך עיקר ומה סכתב רבנו מסלקין אותו מאותה קרקע לפי סממא אינה חוזרת אלא כשהיא מקרקע וכן כתב הר"מ בג"ל זה לסונו וסומא הררא במקרקעי ולא במטלטלי וכל דלא דאיין כי האי גונא לאו דינא הוא כלל ע"ל עוד כתב דמסתברא דאי קנו מיניה דלא ליסלקיה לא מסלקינן ליה סהרי מחל דומיא דריבא דבר מכרא דרבי למקנא מיכיה ואי קנו מיניה לית ביה מסוס דיבא דבר מכרא ער סאין בהדוסי הר"ב ז"ל מסמו: קרקע סממו אותה לבעל חוב ואחר כך סמוה וכו' מפורסם סס בגמרא: מכרה בעל חוב וכו' כל אלו החלקים מוסכמים סס חוץ מסמה לבעל חוב מרעתו סהוה מחלוקת רב אחא ורביבא והעלו בהלכות סאינה חוזרת: שמו קרקע לאסא וספאלת או סממו וכו' לסון רבנו בזאת הבבא ער סוף הפרק כלסון הגמרא ממס ועקר הפירוט כך הוא סמו לה לאסא וספאלת ורכו הבעלים להחזיר לה ולבעלה הדמים אין הבעל מחזיר הקרק' דכלוקח עסאווה סכמי ו"אס ע"אווה חכמי יור"ם לא היה עדין יורס כחיי ססתו והיה לו להחזיר אינמי סמו ממל וספאלת ורכו הבעל או היא להחזיר המעות אין מחזירי להם לבעל לפי סהו כלוקח אחר הסומא ולא לאסא לפי סאיין חוסבלי אותה סאינו מכרה כסכיה ואם היה הבעל כיורס היינו מחזירי לה לפי טלא היה הבעל יורס מחיים אי כמי היינו מחזירין לו אם היה יורס לפי סאיין ליורס מחזירי ו"ס סרכו כן להחזיר ליורס וכרעת רבנו סכתב או יורסיהן למעלה בסמוך ומיהו א"ס מת הבעל כחיייה ואחר כך רצתה להחזיר דמים מחזירין לה וכן אם החזירו לה דא"ס מחזרת קרקע וכן נראה רברי ר"ח ז"ל דין סומא סחוזרת אם סנה המלוה הבכין ולא הסביח יש מי סאומר פ"ס לו לפרוע דמי בנטי לפי סכך כתוב ב"טטר סומא סבית דין הגבוהו לו לעשות כרכונו ולכנות ולסטר ו"ס מי סחולק כיון טלא הסביח ואם הסביח הקרקע מחמת הוכאה טטל וכסבע ככל הוורד ברשות ואם כתיקר מאליו ועמד ממכה למאתים אין לו אלא מכה סאס אתה אומר כוטל מאתים נראה כטוטל סכר מעותיו וכן אינ' אומר סאס הוללה אין כופין להחזרה אלא אם כן נותן לו כסיעור חובו ופטוט הוא: פרק כ"ג

פרק שלשה ועשרים שטרי

חוב המוקדמין פסולין שהרי טורף בהן לקוהות וכו' מטנה פר' אחרון דטביעית הובאה בכמה מקומות בתלמוד ומהם פרק אי זהו כסף וטס כראה שלא פסלוס אלף סלף לגבות מכסום מטעם דר' אבלי גובה הוא מבני חורין וכן פ' רפי' זל סס ולזה הסכימו הרמב"ן והרשב"א זל והם זל הקטנו ואמרו והלא העדים פסולין הם שהקדימו הטור ותרבו מסכת לה בטור שאין בו קנין וכתב ר' ללוה בתיקן ולא לזה ער תשרי ואף עב טעמו סלף כרין סלף היה להם לכתוב כמו

פרק שלשה ועשרים

מגדל עוז פרק שלשה ועשרים

שטרי

חוב המוקדמין פסולין שהרי טורף בהן לקוהות שלא עיין בס' מ"ח: כרין ולפיכך קנסו אותו חבמי ולא יגבה בשטר מוקדם אלא מבני חורין גזרה שמא יטורף בו מוזמן ראשון שהקדימו: שטרי חוב המאחרין כשרי שהרי הורעו כחו של בעל השט' שאינו טורף אלא מוזמן השט' וכך כת' בס' ולסונו ואף עב שלא כתבו בו שהוא ועיין בס' מ"ח:

שטרי

לסוף קטר העיטור ואי כת' ביה מקמי חתימה שטר ארנן איכתו' ביום פלוני ולא איחתו' ער יום פלוני כשר ועיין ב' בה' ג' רוסין פ"א:

פרק ג' פסוק

ל"ה וכן פיר' ר"עם אבל כתובה נכתבת ביום ונחתמת בלילה ד' דאמר טמול כתובה כמעשה בר' דמיא כו' עיין בהלכות איסות פר' עשירי ור"ח מכסיר בכל שטרות ולא דמי לסטרי חוב המוקדמים מסוס דאחר הקנין אזלין דהוא המוכיא קול ובעל העיטור כתב דאפילו בכתובה איעסקי' בלוחו ענין כשר ואי לא לא וכן בסוחר שטרות כדתימא אמר רבי הלעזר בר' כדוק לא סנא לא סנאי עסקין בלוחו ענין כו' כדתימא פרק ה' המביא בתרא ע"כ:

למון קטר העיטור ואי כת' ביה מקמי חתימה שטר ארנן איכתו' ביום פלוני ולא איחתו' ער יום פלוני כשר ועיין ב' בה' ג' רוסין פ"א: שטר שכתבוהו ביום ונחתם בלילה הסמוך לו פסו מפני שהו מוקדם ואם חיו עסקי' בענין ער שנכנ' הלילה וחתמוהו אע"פ שקנו ממנו בלילה כשר: שט' שומנו כתו' בשבת או ב' בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר ואין חוששין שמא מוקדם הוא ובאחד בשבת או ב' בתשרי נכתב אלא מעמידין השטר על חוקתו שהדבר ידוע הוא שאין כותבין בשבת ולפיכך אחרוהו: כותבין שטר ללוה אע"פ שאין המלוה עמו ואין כותבין למלוה עד שיהיה ללוה עמו ברא' בשט' שיש בו קנין שהרי משעה שקנו מידו נ' נשתעבדו נכסיו אבל ש שט' שאי בו קנין איכותב' אפילו ללוה ער שיהיה מלוה עמו ויתן השט' ביד המלו' בפניו שמא יכתו' עתה ללוה ממנו בניסן ולא ילוה ממנו ער תשרי ונמצ' המלוה טורף בשט' זה מניסן שלא כרין ש"ל הגיע לידו ער תשרי: עדים שקנו מיד הלוה או המוכר וכיוצא עיין בס' בהן ונתאחר' ס' ע"כ: כתיב' השטר זמן מרובה אם ידעו יום ש' שקנו ממנו בו כותבין

מאוחר הרי זה כשר: שטר שכתבוהו ביום ונחתם בלילה הסמוך לו פסו מפני שהו מוקדם ואם חיו עסקי' בענין ער שנכנ' הלילה וחתמוהו אע"פ שקנו ממנו בלילה כשר: שט' שומנו כתו' בשבת או ב' בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר ואין חוששין שמא מוקדם הוא ובאחד בשבת או ב' בתשרי נכתב אלא מעמידין השטר על חוקתו שהדבר ידוע הוא שאין כותבין בשבת ולפיכך אחרוהו: כותבין שטר ללוה אע"פ שאין המלוה עמו ואין כותבין למלוה עד שיהיה ללוה עמו ברא' בשט' שיש בו קנין שהרי משעה שקנו מידו נ' נשתעבדו נכסיו אבל ש שט' שאי בו קנין איכותב' אפילו ללוה ער שיהיה מלוה עמו ויתן השט' ביד המלו' בפניו שמא יכתו' עתה ללוה ממנו בניסן ולא ילוה ממנו ער תשרי ונמצ' המלוה טורף בשט' זה מניסן שלא כרין ש"ל הגיע לידו ער תשרי: עדים שקנו מיד הלוה או המוכר וכיוצא עיין בס' בהן ונתאחר' ס' ע"כ: כתיב' השטר זמן מרובה אם ידעו יום ש' שקנו ממנו בו כותבין

מאוחר הרי זה כשר: שטר שכתבוהו ביום ונחתם בלילה הסמוך לו פסו מפני שהו מוקדם ואם חיו עסקי' בענין ער שנכנ' הלילה וחתמוהו אע"פ שקנו ממנו בלילה כשר: שט' שומנו כתו' בשבת או ב' בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר ואין חוששין שמא מוקדם הוא ובאחד בשבת או ב' בתשרי נכתב אלא מעמידין השטר על חוקתו שהדבר ידוע הוא שאין כותבין בשבת ולפיכך אחרוהו: כותבין שטר ללוה אע"פ שאין המלוה עמו ואין כותבין למלוה עד שיהיה ללוה עמו ברא' בשט' שיש בו קנין שהרי משעה שקנו מידו נ' נשתעבדו נכסיו אבל ש שט' שאי בו קנין איכותב' אפילו ללוה ער שיהיה מלוה עמו ויתן השט' ביד המלו' בפניו שמא יכתו' עתה ללוה ממנו בניסן ולא ילוה ממנו ער תשרי ונמצ' המלוה טורף בשט' זה מניסן שלא כרין ש"ל הגיע לידו ער תשרי: עדים שקנו מיד הלוה או המוכר וכיוצא עיין בס' בהן ונתאחר' ס' ע"כ: כתיב' השטר זמן מרובה אם ידעו יום ש' שקנו ממנו בו כותבין

בשטר זמן הקנין ואע"פ שאינו זמן חתימתו ואין צריכין לומר ונתאחרת כתיבת ירינו ער יום פלוני ואם לא ידעו יום שקנו בו כותבין זמנו של שטר משע' כתיבה וכן

מסעת קנין דקנין כתמא לכתובה עומד וכן פ"ח ור"ל כר"עם ור"יבא שפירס דדוקא בסטרי אקנייתא סל מתנה אבל סטרי הלואה שיש בהן אחריות לא יכתוב אלף יום עומד בו עכסו דהל' הוה ליה מוקדם ופסול דאין טעבור חל מסעת הקנין אלא מסעת הכתיבה דאז אית קלף למלת' וכן בסטרי מקח פן יטרוף מן הלוקוחות סלף כרין עכ"ל דבריהם ולא כראה לר' כרפי' ע"כ:

היו עסקין וכו' מבואר בגמרא סס ויש מי שכתב דעיקר כתובה סלף קנו מידו אבל קנו ביום משעת קנין נשתעבד כמו שיתבאר: ואם דהינו מנה מאתים אפילו אין עסקין בלוחו ענין אס נכתבה ביום ונחתמה בלילה כשרה וכשמואל דאמר הכין התם ולא כך כמכא בתשובה לרב אלפכיי זל אלא אין הלה כשמואל וזה דעת בעל העטור זל וכן כראה מדברי רבנו סלף חלק: שטר שומנו כתוב בשבת או בעפירה וכו' ברייתא פרק ג' פסוק ואף על פי שהטור לא נכתב ביום ההוא אין תולין אותו במוקדם ופסול לא במאוחר וכשר ומכאן יש ללמוד שאע"פ שאמרו יד בעל הטור על התחובה לא אמרו לא בדבר שיש לו סני פנים ואינו סותר עיקר הטור לומר סלף נכתב בכשרות אבל בדבר שיבא לפסול ולהורע הטור מעיקרו אררבה מעמידין הטור על חזקתו והבא לפסלו עליו הראיה ויש לרין זה עור ראיות אחרות וכן כתבו ר"ח ור"ם והרמב"ן והרשב"א זל: כותבין שטר ללוה אף על פי שאין המלוה עמו וכו' משנה כלסוכה פרק ג' פסוק ויש שהקסו סוף דאין כותבין למלוה ער שיהיה ללוה עמו למה לי פסיטא ותרבו רמסום רישא נפנית ולי כראה סכך פירושה שאס בא מלוה לעדים ויאמר להם איני מלוה לפלוני מנה כתבו הטור ויהיה בידכם ואם יבא לזה היום ויאמר לכם כי כן הוא האמת תקבו ממנו ותתנוהו לי ויאם אין תקרעוהו אף על פי כן אין כותבין לפי שבשעת כתיבה הוא סקר ויש לחוש אולי מערים הוא כן כראה לי: במה דברים אמורים בטור שיש בו קנין וכו' חוקתתא דרב אסי פרק קמא דמביעא דמתיב' בסטרי אקנייתא דוקא ופסקוהו בהלכות וכל המפרשים זל ולוה סבא לבר' בטור חוב סבירו לכפות חת המלוה להלותו ער זמן סקבע לו דבר ברור הוא שיכול מלוה לטעון סלף מרעיתו נכתב ואם יבא ראיה הלוה סמדעתו נכתב או הטור ביד המלוה יש לרין סכין ששטעבורו לו ככסי לזה בחליפין מעכסו אף הוא חייב ליתן דמיס כלום סחיב להלותו ער זמן סקבע לו ויקהה נכסיו לטעבורו וזה דעת הר"ם זל ודעת זילתא היא ער סלף דברי הרמב"ן זל בתשובה אבל הרשב"א זל חלוק בזה דבטור חוב לעולם יכול מלוה לחזור בו והביא ראיה לזה מפרק האיך מקדם שאמרו סס במלוה ברשות בעלים לחזרה קא מיפליג רמסמע מהתם דכל סלף נתנם לסולי עלמא יכול לחזור בו: עדים שקנו מיד הלוה או המוכר וכו' פרק ג' פסוק אמר רבא בר סלף להנהו דכתבי סטרי אקנייתא וכו' ובכל סטר שיש בו קנין היא וכתב ר' רבנו זל וכן פרסו ר"ח והרמב"ן והרשב"א זל: וכן

היו עסקין וכו' מבואר בגמרא סס ויש מי שכתב דעיקר כתובה סלף קנו מידו אבל קנו ביום משעת קנין נשתעבד כמו שיתבאר: ואם דהינו מנה מאתים אפילו אין עסקין בלוחו ענין אס נכתבה ביום ונחתמה בלילה כשרה וכשמואל דאמר הכין התם ולא כך כמכא בתשובה לרב אלפכיי זל אלא אין הלה כשמואל וזה דעת בעל העטור זל וכן כראה מדברי רבנו סלף חלק: שטר שומנו כתוב בשבת או בעפירה וכו' ברייתא פרק ג' פסוק ואף על פי שהטור לא נכתב ביום ההוא אין תולין אותו במוקדם ופסול לא במאוחר וכשר ומכאן יש ללמוד שאע"פ שאמרו יד בעל הטור על התחובה לא אמרו לא בדבר שיש לו סני פנים ואינו סותר עיקר הטור לומר סלף נכתב בכשרות אבל בדבר שיבא לפסול ולהורע הטור מעיקרו אררבה מעמידין הטור על חזקתו והבא לפסלו עליו הראיה ויש לרין זה עור ראיות אחרות וכן כתבו ר"ח ור"ם והרמב"ן והרשב"א זל: כותבין שטר ללוה אף על פי שאין המלוה עמו וכו' משנה כלסוכה פרק ג' פסוק ויש שהקסו סוף דאין כותבין למלוה ער שיהיה ללוה עמו למה לי פסיטא ותרבו רמסום רישא נפנית ולי כראה סכך פירושה שאס בא מלוה לעדים ויאמר להם איני מלוה לפלוני מנה כתבו הטור ויהיה בידכם ואם יבא לזה היום ויאמר לכם כי כן הוא האמת תקבו ממנו ותתנוהו לי ויאם אין תקרעוהו אף על פי כן אין כותבין לפי שבשעת כתיבה הוא סקר ויש לחוש אולי מערים הוא כן כראה לי: במה דברים אמורים בטור שיש בו קנין וכו' חוקתתא דרב אסי פרק קמא דמביעא דמתיב' בסטרי אקנייתא דוקא ופסקוהו בהלכות וכל המפרשים זל ולוה סבא לבר' בטור חוב סבירו לכפות חת המלוה להלותו ער זמן סקבע לו דבר ברור הוא שיכול מלוה לטעון סלף מרעיתו נכתב ואם יבא ראיה הלוה סמדעתו נכתב או הטור ביד המלוה יש לרין סכין ששטעבורו לו ככסי לזה בחליפין מעכסו אף הוא חייב ליתן דמיס כלום סחיב להלותו ער זמן סקבע לו ויקהה נכסיו לטעבורו וזה דעת הר"ם זל ודעת זילתא היא ער סלף דברי הרמב"ן זל בתשובה אבל הרשב"א זל חלוק בזה דבטור חוב לעולם יכול מלוה לחזור בו והביא ראיה לזה מפרק האיך מקדם שאמרו סס במלוה ברשות בעלים לחזרה קא מיפליג רמסמע מהתם דכל סלף נתנם לסולי עלמא יכול לחזור בו: עדים שקנו מיד הלוה או המוכר וכו' פרק ג' פסוק אמר רבא בר סלף להנהו דכתבי סטרי אקנייתא וכו' ובכל סטר שיש בו קנין היא וכתב ר' רבנו זל וכן פרסו ר"ח והרמב"ן והרשב"א זל: וכן

אי ידעיתו יומא דאקנייתו ביה כו' וכן כראה לר' כרבינו המחבר ד' דסטרי אקנייתא לא סנא מכר לא סנא מתנה כדאמרין בפר קמא דב"מ רב אסי מוקי לה בסטרי א' אקנייתא וכן המוכא סטר הקבאה בסוק וטעמא דעדים מפרקי לקלא מסעת קנין דקנין כתמא לכתובה עומד וכן פ"ח ור"ל כר"עם ור"יבא שפירס דדוקא בסטרי אקנייתא סל מתנה אבל סטרי הלואה שיש בהן אחריות לא יכתוב אלף יום עומד בו עכסו דהל' הוה ליה מוקדם ופסול דאין טעבור חל מסעת הקנין אלא מסעת הכתיבה דאז אית קלף למלת' וכן בסטרי מקח פן יטרוף מן הלוקוחות סלף כרין עכ"ל דבריהם ולא כראה לר' כרפי' ע"כ:

אי ידעיתו יומא דאקנייתו ביה כו' וכן כראה לר' כרבינו המחבר ד' דסטרי אקנייתא לא סנא מכר לא סנא מתנה כדאמרין בפר קמא דב"מ רב אסי מוקי לה בסטרי א' אקנייתא וכן המוכא סטר הקבאה בסוק וטעמא דעדים מפרקי לקלא מסעת קנין דקנין כתמא לכתובה עומד וכן פ"ח ור"ל כר"עם ור"יבא שפירס דדוקא בסטרי אקנייתא סל מתנה אבל סטרי הלואה שיש בהן אחריות לא יכתוב אלף יום עומד בו עכסו דהל' הוה ליה מוקדם ופסול דאין טעבור חל מסעת הקנין אלא מסעת הכתיבה דאז אית קלף למלת' וכן בסטרי מקח פן יטרוף מן הלוקוחות סלף כרין עכ"ל דבריהם ולא כראה לר' כרפי' ע"כ:

המביא תכין ופ' בסוף סס הקנין ע"י

סלף קנו מידו אבל קנו ביום משעת קנין נשתעבד כמו שיתבאר: ואם דהינו מנה מאתים אפילו אין עסקין בלוחו ענין אס נכתבה ביום ונחתמה בלילה כשרה וכשמואל דאמר הכין התם ולא כך כמכא בתשובה לרב אלפכיי זל אלא אין הלה כשמואל וזה דעת בעל העטור זל וכן כראה מדברי רבנו סלף חלק: שטר שומנו כתוב בשבת או בעפירה וכו' ברייתא פרק ג' פסוק ואף על פי שהטור לא נכתב ביום ההוא אין תולין אותו במוקדם ופסול לא במאוחר וכשר ומכאן יש ללמוד שאע"פ שאמרו יד בעל הטור על התחובה לא אמרו לא בדבר שיש לו סני פנים ואינו סותר עיקר הטור לומר סלף נכתב בכשרות אבל בדבר שיבא לפסול ולהורע הטור מעיקרו אררבה מעמידין הטור על חזקתו והבא לפסלו עליו הראיה ויש לרין זה עור ראיות אחרות וכן כתבו ר"ח ור"ם והרמב"ן והרשב"א זל: כותבין שטר ללוה אף על פי שאין המלוה עמו וכו' משנה כלסוכה פרק ג' פסוק ויש שהקסו סוף דאין כותבין למלוה ער שיהיה ללוה עמו למה לי פסיטא ותרבו רמסום רישא נפנית ולי כראה סכך פירושה שאס בא מלוה לעדים ויאמר להם איני מלוה לפלוני מנה כתבו הטור ויהיה בידכם ואם יבא לזה היום ויאמר לכם כי כן הוא האמת תקבו ממנו ותתנוהו לי ויאם אין תקרעוהו אף על פי כן אין כותבין לפי שבשעת כתיבה הוא סקר ויש לחוש אולי מערים הוא כן כראה לי: במה דברים אמורים בטור שיש בו קנין וכו' חוקתתא דרב אסי פרק קמא דמביעא דמתיב' בסטרי אקנייתא דוקא ופסקוהו בהלכות וכל המפרשים זל ולוה סבא לבר' בטור חוב סבירו לכפות חת המלוה להלותו ער זמן סקבע לו דבר ברור הוא שיכול מלוה לטעון סלף מרעיתו נכתב ואם יבא ראיה הלוה סמדעתו נכתב או הטור ביד המלוה יש לרין סכין ששטעבורו לו ככסי לזה בחליפין מעכסו אף הוא חייב ליתן דמיס כלום סחיב להלותו ער זמן סקבע לו ויקהה נכסיו לטעבורו וזה דעת הר"ם זל ודעת זילתא היא ער סלף דברי הרמב"ן זל בתשובה אבל הרשב"א זל חלוק בזה דבטור חוב לעולם יכול מלוה לחזור בו והביא ראיה לזה מפרק האיך מקדם שאמרו סס במלוה ברשות בעלים לחזרה קא מיפליג רמסמע מהתם דכל סלף נתנם לסולי עלמא יכול לחזור בו: עדים שקנו מיד הלוה או המוכר וכו' פרק ג' פסוק אמר רבא בר סלף להנהו דכתבי סטרי אקנייתא וכו' ובכל סטר שיש בו קנין היא וכתב ר' רבנו זל וכן פרסו ר"ח והרמב"ן והרשב"א זל: וכן

היה מקיים ואם לאו כריך להביא ראיה שהרי זה כמנהג הראשון שלא היה מקיים ויכול הלוא לטעון לא היו דברי מעולם בטענת מזויף זא פ' שמועות אלו לדעת רוב המפרשים זל וכך מוכיח בתוספתא והן הן דברי רבנו ורבו זל וזל אבר זל סטה אחרת ספירם שלא כמחקו עדי הטור ויכולין להתקיים ופי' לעדותן של עדים אונתן פראו הטור בעור שהיה רישומו ניכר ואם לאו כרי' להבי' ראיה שחוסס' לברי' טועין סקיימו הטור בלא חקירת העדים ומתוך כך כתוב בהשגות א"א איכיו ירע מ מהו העדי' הרמב"ם ומה יהיה קיום עדותן אבל כריך להביא ראיה סנחקרו העדים והיתה עדותן מכוונת על מה שראו בטור עד כאן: וכבר הסגינו על הפירו' הזה דדאי לבר' טועין איך לחוס ועוד שהוא כריך לפרס סנחקו הטור ולא כמחקו העדים וזה דוחק וכתוספתא כפירוס סאר המפרשים ועיקר: שטר חוב סתקיע וכו' סס בברית' וכו' וסס אמרו היכי דמי קרע בית דין אמר רב יהודה אמר רב מקום עדים ומקו' הזמן ומקום התורף אבי' אמר סתי וערב וכדאיה בדע' רבנו סהו' סכור סהן חולקין וספק כאביי וזואו בתרא ויס' מי סכתב רבאבי מוסקי הוא כל רב יהודה דלא מ' מוכעיא אס קרע במקומות אלו ספסול חלא אפי' כקרע בכל מקום קרע סתי וערב ספול וכן כראה מדברי ההלכות סהביאו סתי ה' האוקמתו וסמעתי סכן כתי' רבנו מאיר זל וכן סהיב רבינו האיי זל בתפובה דתוספס' לחומר' כאביי וכרב יהודה דבי' כך איך פסול וזה כראה עיקר' מי ספרע מקתת חובו וכו' מימר' דרב הוכא אמר רב סס ותמה סאיכ' בהלכו' ואם רכה יכתו סובר פסק הלכה סס דכותבין סובר: הבא לפרוע כל חובו וכו' גס זה פסק הלכה סס ד דכותבין סובר בין על כולו בין על מקתתו ומכריחין הלוא לפרוע כיון סהוא מורה וכותב לו מלוה סובר: ואם טען הלוא טענת וראי וכו' הוראה זו פשוטה בטעמה ואף על פי סאיך כייור סל

להביא ראיה סנחקרו העדי' וכמבא עדותן מכוונת על מה שראו בטור על ל' אמר כל זמן שלא כתבו כד' סהזקקו לעדותן סל עדים הרי בית דין עדים אחר' והם אחרונים סהרי לא נתקיים עדותן סל ראסונים סהם החתומים ואף על פי סכתקיים עדותן סל בית דין אינו מועיל להם סהם לא ראו ההלואה ולכך קורא אונתן ראסונים סכל זמן סלא נתקיים עדותן הויא לה סטרא חספא בעלמא וכדאסיקנא פרק סני כרב כחמן דאל' אמרינן להו קיימו סטריכו וחותו לריכא א' אבל הי' דלא איקיים הו' סטרא חספא בעלמא הו' סוב מכתני לרמ' זל מקוזי סכתב מרעת רב' בעלי התוספות זל כלסון רמ' זל אות באות: סטר חוב סתקיע כו' ער וסר רכה יכתו סובר בבבא בתרא פרק גט פסוט: הבא לפרוע כל חובו ער ויכתוב סובר ס' דכתובות ובבבא בתרא פרק גט פסוט: מי סהזכיא סטר חוב במנה כו' ער סוף הפרק פרק גט פסוט:

ביעד מקיימין שטר זה בותבין שטר אחד ואמרים אנו בית דין פלוני פלוני ופלוני הוציא פלוני בן פלוני שטר נמחק לפנינו וזמנו ביום פלוני ופלוני ופלוני עדי' אמ כתבו וחזקנו לעדותן של עדי' ונמצאת מכוונת גובה בשטר זה שכתבו לו ואין צריך קיום אחר ואם לא כתבו בן צריך להביא ראיה על העדים הראשונים עד שתתקיים עיין בסמ"ט ב: עדותן: שטר חוב שנקרע כשר נמחק או נתשטשש אם רישומו ניכר כשר נקרע קרע' בית דין סני דגטין גרסינן הרי זה פסול אי זהו קרע כד' איזהו קרע בית דין שתי וערב: מי שפרע מקצת בין כתב לעדים: חובו אם רצה מחליף וכותבין לו בית דין שטר אחר בשאר החוב מוזמן ראשון אבל לא עדי' השטר ואם רצה יכתוב סובר: הבא לפרוע חובו ואמר המלוה אבד לי השטר הרי זה יכתוב לו שובר ופרע כל חובו ויש ללוה להחרי' סתם על מי שבוש שטר וטוען שאבד ואם טען הלוא טענת ודאי ואמר השטר אצלו ועתה הניחו בכיסו חודו רבותי שישב המלוה: הסת שאבד השטר ואזכ' יפרע חובו ויכתוב סובר: מי שהוציא שטר חוב במנה ואמר עשו לי ממנו שנים בחמשים חמשים אין עושין שזכות ללוה להיות הכל בשטר אחד שאם יפרענו מקצת נמצא שטרנו פגום וכן אם הוציא שני שטרות בחמשים חמשים ואמר עשולי אותן במאה אין עושין לו אלא עושין לו קיום לכל אחד ואחד שזכות היא ללוה להיות שנים שלא יבד אותו בדין בפעם אחת לגבות הכל הוציא שטר חוב במאה ואמר קרעוהו וכתבו לי שטר אחד בחמשים אין שומעין לו שמה פרעו הכל וכתב לו שובר על שטר של מאה וכשיחזור ויציא קיום זה של שטר חמשים ויוצא הלואה השובר יאמר לו זה שטר אחר הוא:

בפרק הכותב דקיימא לן דכמאן דאמר איך כותבין סובר מרפרין תלמודא סמע מינה כותבין סובר וכתבו התוספס' דהכי פריך סמע מינה כותבין סובר ומתני' אחיא כמד' הכי והכא סמע כמי סוגיא דתלמודא דכותבין סובר דקאמר סתמא דתלמודא כמי והאירכא דכתבין תברא כו' סמ' דהכי הילכתא וכן פי' ראביה ותירץ הא דפריך בלכ' דכתובות ופרק הכותב ופר' קמא דסוטה סמ' כותבין סובר היינו דוקא בכתובה דע' מורו בה דאיך כותבין סובר דליכא למימר עבר לזה לזים מלוה כדאמרין הכא וסער מצא לרבריו בתפוסת רבינו חיים כהן זל לכו' פסק בעל העיטור עכ':

פרק ארבעה ועשרים

בארנו ששטר חוב שיש בו קנין כותבין אותו ללוה אף על פי שאין המלוה עמו וכן כותבין שטר למוכר אף על פי שאין הלוקח עמו ושובר לאשה אף על פי שאין בעלה עמה עיין בס' לט': וגט לאיש אף על פי שאין אשתו עמו אבל אין כותבין שטרי ארוסין ונשואין ושטרי אריסות וקבלנות ושטר ברירת הדיינין או שטר טענת בעלי דינין וכל מעשה בית דין אלא מדעת שניהם וכל השטרות האלו צריכין להודר בתקונן כשאר השטרות: ומי

סל סטר סוה פרוטה מכל מקום מחמת ראיה סבו אפילו לאחר סכתב בו סובר יתן לו הלוא יותר מפרוטה ולפיכ' סטוען טענת בריא יס למלוה ליסבב הסת: מי סהזכיא סטר חוב במנה וכו' מימר' סס הדין והטעם ופי' אפילו כודע סלא כפרע ולוא מורה כן ראי לא תיפוק לידלא גרע מדין הוציא סטר חוב במאה ואמר קרעוהו לי וכתבו סטר אחר בחמשים סיתבאר לפנינו סאיך עוסין כן מחמת ססס וזל' במודיעין הדבר אליו איך עוסין אלא ברבנו וכן פירס הרמב"ן זל: וכן חס הוכיא סני סטרות וכו' ודאי כאן אפילו בחייב מורה סלא כפרע ואפילו במודיעין הדבר אליו איך עוסין אלא ברבנו וכן פירס הרמב"ן זל: הוציא סטר חוב וכו' מימר' סס הדין והטעם: גס זה מימר' סס הדין והטעם הוכיח בהלכות פ' כערה סכתפתתה והיא גס כן אפילו בנודע סלא כפרע: הוציא סטר חוב וכו' מימר' סס הדין והטעם:

ביארנו ססטר חוב סיס בו קנין וכו' וכן כותבין סטר למוכר וכו' מתוך דברי רבינו כראה סאפילו סטר מכירה בלא קנין כותבין למוכר בלא לוקח דלא בעינן קנין אלא בחוב ובאמת אוקמתא דרב אסי פרק קמא דמכועא דחוקי מתניתין בסטרי אקביתא לא כזכרה אלא גבי רישא דכותבין סטר ללוה אבל ר' עמי קמא דמכועא דחוקי מתניתין בסטרי אקביתא לא כזכרה אלא גבי רישא דכותבין סטר ללוה אלא ר' עמי זל והרמב"ן והרמב"ם זל ומפרשים אחרים פרסו דאף אכותבין סטר למוכר קאי רביעין קנין דאי לא הוה ליה מוקדם ופסול ובאמת איך טעם ברור לחלק בין מכר להלוה בדין זה וכריך עיין: ושובר לאשה אף על פי שאין בעלה וכו' דין הסובר והגט במסנה סס: אין כותבין סטרי ארוסין ונשואין סס ופירוס סטרי ארוסין סטרי פסיקתא כמה אתה נותן לכך כך וכך כמה אתה נותן לכתך כך וכך וכל סאר הדברים מבוארים במנהג ובגמ' סס: ומי

כבר

כבר

פרק ארבעה ועשרים

כתובות חג' אומ' ס

מגיד משנה

הלכות מלוה ולוה

ומי נותן שכר הסופ' בשטריו הלוואה נותן שכר הלוה ובשטריו מקח וממכר

ועמר הסטר בידך ולכסאטרך תראהו לי והלכה כחכמים וכתב הרשב"א ז"ל ע"כ לא כחלקו חכמי א"י היבא מתוכעין דבר דאיכ' פסידא כגון זה אבל היבא דליכא פסידא אפי' רבנן מודו ונספקא מינה לבעלי דינאן סתבעו הטפסת סטר סבעל דינ מוכיא עליהן סאיין מן הדין ליתן להן סיכול למר בעל הסטר איכי נותן לך הטפס' סאתה דומה לי כארי אורב כך כראה לי ע"כ ומה סאמרנו סהבעל נותן סכר הסוכר כת' הרשב"א ז"ל איכ' למימר דוקא במקום סאיין כותבי כתובה סגובה היא כתובת לעולם בעדי מית' ובעדי גירוסין ואיכ' במהי' סכותבי והביאה ראויה סלא כתב לה היא בעלמא סכתב לה ואברה כתובתה היא תתן סכר הסוכר דהא לדידה איכ' טריף דהוה לה לאהרורי כתובת' ואיכ' בידה ע"כ לסונו וכן הדין בסאר סטרות :

סרת גט כטוט

ועל דינין שניהם נותנין שכר : אחר השטרות הנכתבין לאחד שלא בפני חברו ואחד השטרות שאין כותבין אותן אלא מדעת שניה ושניהן עומדין בגן שטר שכותבין למלו' או ללוקח כלן צריכין שיהיו העדי' מכירין השמות שבשטר שזה הוא פלוני בן פלוני וזהו פלוני בן פלוני שמה יבאו שנים ועשו קנוניא וישנו שמותיהן בשמות אחר' ויודו זה לזה כל מי שהחוקק שמו בעיר שלשים יום אין חוששין לו שמה שם אחר יש לו והוא שנהו כרי לרמות ולעשות קנוניא שאם אתה אומר כן אין לדבר ספק לפיכך מי שלא החוקק שמו בעיר שלשים יום ובא אחר כתבו עלי שטר שאני חייב לפלו' או לזה כך וכך דינין אין כותבין לו עד שיביא ראיה שזה שמו או החוקק : כל שטר שיצא לפנינו וישען חלוה ויאמר איני חייב כלום שמה רמאי אחר העלה שמו כשמי והודה לזה אי שאלנו שוין אין חוששין לדבריו שחוקקה היא שאין העדים חותמין על השטר אלא אם כן מכירין אלו הנזכרין בו וכן חוקקה שאין חותמין על השטר אלא אם כן נודע להם כוראי שאלו שותקעידו על עצמן גדולים ואין העדים חותמין על השטר אלא אם כן יודעים ולחתום עדי' שאין יודעין לחתום וקרעו לחן נייד חלק וחתמו על הרושם מב' אותן מכת מרדות והשטר פסול :

וכן פ"ם דההוא דעבד עובדא בסאר סטרות ונגדיה רב כהנא באין יודעין לחתום והא דרמאי' תרגמ' אקריאה היינו לרב גמרא סאם יודעים לחתום אעפי' סאיין יודעים לקרות ספיר דמי והרי קמיייהו אחריתי כרבנן ע"כ דברי ר"ג אבל בפ"ח פ' ז"ל והא דרבנן דהוה רב כהנא דלא ידע למקרי כתב' והתם בסאר סטרות הוה וסוגין דבכל סטר' חוץ מיני כסמ' רמסוס עיגנא אהילו בה ומי סאיין יודע לקרות לא חתום עליו :

ומי נותן שכר הסופ' בשטריו הלוואה נותן שכר הלוה ובשטריו מקח וממכר הלוקח נותן שכר והאשה נותנת שכר הגט והחתן נותן שכר שטר הארסין או הנשאין המקבל וכן הארים או השכיר נותן שכר השטר אבל שטר ברירת הדינין או טענות בעלי דינין שניהם נותנין שכר : אחר השטרות הנכתבין לאחד שלא בפני חברו ואחד השטרות שאין כותבין אותן אלא מדעת שניה ושניהן עומדין בגן שטר שכותבין למלו' או ללוקח כלן צריכין שיהיו העדי' מכירין השמות שבשטר שזה הוא פלוני בן פלוני וזהו פלוני בן פלוני שמה יבאו שנים ועשו קנוניא וישנו שמותיהן בשמות אחר' ויודו זה לזה כל מי שהחוקק שמו בעיר שלשים יום אין חוששין לו שמה שם אחר יש לו והוא שנהו כרי לרמות ולעשות קנוניא שאם אתה אומר כן אין לדבר ספק לפיכך מי שלא החוקק שמו בעיר שלשים יום ובא אחר כתבו עלי שטר שאני חייב לפלו' או לזה כך וכך דינין אין כותבין לו עד שיביא ראיה שזה שמו או החוקק : כל שטר שיצא לפנינו וישען חלוה ויאמר איני חייב כלום שמה רמאי אחר העלה שמו כשמי והודה לזה אי שאלנו שוין אין חוששין לדבריו שחוקקה היא שאין העדים חותמין על השטר אלא אם כן מכירין אלו הנזכרין בו וכן חוקקה שאין חותמין על השטר אלא אם כן נודע להם כוראי שאלו שותקעידו על עצמן גדולים ואין העדים חותמין על השטר אלא אם כן יודעים ולחתום עדי' שאין יודעין לחתום וקרעו לחן נייד חלק וחתמו על הרושם מב' אותן מכת מרדות והשטר פסול :

וכן פ"ם דההוא דעבד עובדא בסאר סטרות ונגדיה רב כהנא באין יודעין לחתום והא דרמאי' תרגמ' אקריאה היינו לרב גמרא סאם יודעים לחתום אעפי' סאיין יודעים לקרות ספיר דמי והרי קמיייהו אחריתי כרבנן ע"כ דברי ר"ג אבל בפ"ח פ' ז"ל והא דרבנן דהוה רב כהנא דלא ידע למקרי כתב' והתם בסאר סטרות הוה וסוגין דבכל סטר' חוץ מיני כסמ' רמסוס עיגנא אהילו בה ומי סאיין יודע לקרות לא חתום עליו :

ראש בית דין שהיה יודע ענין הסטר וקרא הסטר וכו' מבואר מס רב כחמן קרו קמיה ספרי דרייני וחתי' ורוך רב כחמן וספרי דרייני אבל רב כחמן וספרי אחריו איכמי ספרי דרייני ואיכמי אחריו לא עכל הבמרא: **ובהשגות א"א** סטר מעסה בית דין עכ"ל: לומר שלא הכסירו לא בטר מעסה בית דין ואיך הלסון מוכיח כן סאמרו איכמי ספרי דרייני: **שנים** שהיו בעיר מס כל אחד מהם יוסף בן שמעון וכו' מפנה מס פרק גט פסוט ומפורט פרק יס בכור לכהלה טאפילו קנה האחד ככסים מחברו איך אחר יכול לגבות ממנו ממה כפסך שיאמר לו אם אתה הוא זה שכתוב בטר חובי פרעני ואם חברך הוא פרעני מ מהכס' סקנית ממנו והטעם בזה לשיטתן סאיכו יכול לתבוע לאחר מהם איכו יכול לתבוע לכסיהם כמו שמפורט מס ומה שכתב איכין יכולין להוציא סטר חוב זה על זה הוא במעשה הנזכרת ואמרו גמ' כסס סמויאל סטר חוב על אחר' כך מויאל' זה על זה ואמרו במאי קא מיפלגי בכותבין סטר ללוה איך עכ' סאיך מלוה עמוקא מפלגי תנא דירין סבר כותבי סטר ללוה איך על כי סאיך מלוה עמו ותנא ברא סבר איך כותבין סטר ללוה אלא חכ' מלוה עמו וכתב הרשב"א ז"ל שמעתי מיהא דבסטרי דלאו אריתתא לכולי עלמא מוציאין אפי' זה על זה דהא חוקימנא מתניתין דכותבין סטר ללוה דוקא בסטרי אריתתא הא בסטרי דלאו אריתת' כילכא מלוה בהדיה לא כתבינן וכדאמרינן פרק קמ"א דמכילא הילכך אפילו לתנא דמתני' כל כי הא כיון דאיך כותבין מוציאין כך נר ליעד כאן לסוכו: ומה שכתב רבנו אלא חס כן באו עדי הסטר בעצמן יס מן המפרטי' ז"ל אמרין טאפי' באו עדי הסטר והעידו כן איך לזה דין מלוה בט' לפי שאינו מוכיח מתוכו לא דין מלוה עכ' ומדברי רבנו ז"ל טאס באו עדים אחר' דיכו כרין מלוה עכ' אבל עדי הסטר עצמן דיכו כרין סטר והטעם מפני שהרי לא יכולין לסלס' השמות שהרי לא עסו גמר לסליחות: וכן איך מברטי' כסותיהן לא זה בפני זה זה מימר' מס בני כותבין גט לחיש וכו' והנר מתוך הסוגיא סאיך לחוס לא כשמות כסותיהן גט סוין הא לאו הכי איכו כריך שהרי העדים כריכין סיכירו מס האיס ועס האסה כמו שכתבאר למעלה וכן כתב רבנו פ"ב מהלכות גרוסין: וכן אס כמזכ' לאחר בן סטרותיו וכו' מטנה ואוקמתא דבמרא מס והטעם בזה מפני סיד בעל הסוכר על העליונה כמבואר פרק טסה עשר ובחדוסי הרשב"א ז"ל כתב הר"ם ז"ל דאס כותבין הרשעה זה לזה גובין ומיהו אי טעין לסניהס פרעתי והסוכר ככתב סתם על סניכס דטענה מעליא הוא ומסתברא כדברי הרב ז"ל דאלו היו יכולין לגבות על כל פניס על ידי הרשעה לא היו סותרין בבמרא מלומר כן וכן דרך התלמוד לומר כן בכל מקום שהרשעה מוצלת ער כאן לסוכו: **וכיכד** יעשו אלו טעמותיהס סוין וכו' מטנה ובדייתא מס: **הוציא** עליו סטר סכתוב בו איני פלוגי וכו' מחלוקת אמוראין מס ופסקא כרבא דהוא בתרא דלכפילה לא חייסין וכן פסקו ז"ל: **וכן** סני יוסף בן שמעון הדריין וכו' כך דקדקו בבמרא מס מן המטנה וכן הלכה דלכפילה לא חייסין וכן כתבאר ביבמות פרק האסה פלוגי וכתבאר דק"ל כותיה וכן פסקו ז"ל: **שנים** סהוציא כל אחד מהן סטר חוב על חבירו וכו' זה מחלקת חכמים וארמון פרק אחרון דכתובות ופסקא כחכמים ומכל מקום כותבו המפרטיס ז"ל טאס המקום הוא סנותין המעות ולאחר כך כותבין הסטר והגיע זמן מלוה דחפונה קודם מלוה סניה יכול הלה לומר לך לפרע כסלות ממני ואפ"י ש לאחד ערית ובכו' ולאחר זכורית והרי זה כרין פיתבאר לפנינו צעהלה מוציא סמכר לו את הסדה כך כתבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל וזה לא נזכר בהלכות ולא בדברי רבינו ז"ל לפי טעולם הוא דרך בהלואה לכתוב הסטר קודם כתיבת המעות ולפיכ' סתמו ז"ל: **היה** זה במאה וזה במאה ויש לזה ערית ויש לזה ערית וכו' זה מבואר במאה מס וכתבו הרמב"ן והרשב"א ז"ל טאס מת אחד מהס אפילו הכי יקומיס קטניס סאיכין בני גוביכא ער סיגדלו זה עומד בתוך שלו וזה עומד בתוך פלו דכיון דתפס תפס: **היה** לזה ערית וביכונית ולזה זכורית וכו' זה מחלקת בבמרא מס דרב כחמן אמר זה גובה וזה גובה ורב טסת אמר אפוכי מטרתא למה לי ואמרינן התם דטעמא דרב כחמן הוא מפני סגיובה בעל זכורית ביכונית מזה טיס לו ערית וביכונית לא יוכל בעל ביכונית לגבות ממנו מפני סתהיה אכל זה ערית ובכאית שהרי הוא איך לו מעולה ממנה וכסאמרו בעל חוב בביכונית דעתס טכסלו הם סמיין וטעמא דרב טסת מפני טכסל עולם הן סמיין ופסק רבינו ז"ל כרב כחמן והלכתא כותיה בדריין וכן פסקו בהלכות אבל יש אצלי תמה בדבריו ז"ל שהרי הוא פסק פ"ט במי סהיו לו ביכונית וזכורית סדין בעל חוב בביכונית וזהו כדעת רב טסת וטע' ואפטר סאיך גרסת רבנו מס כברסת ספרינו אלא רב כחמן דאמר זה גובה וזה גובה אפילו תמצא לומר בטל עולם הן סמיין יס בזה תועלת שיאמר בעל הזכורית אכי רובה להגבות תחלה וכמזכאו לאור ערית וביכונית וזכורית והוא יגבה ממנו ביכונית וכמזכא מרויח ורב טסת סבור שיאמר בעל הערית אכי רובה להגבות ביכונית טלי תחלה ואח"כ אחזור ואגבנה בחובי וק"ל כרב כחמן וגס זה טע' וכתבו ז"ל דאפי' לזה ערית ולזה ערית אס איך זמנין טוה ועדין לא הגיע זמן סתיהן זה גובה בזמנו וזה גובה בזמנו ופסוט הוא: **הוציא** סטר חוב על חבירו והלה מוציא סטר וכו' מטנה וגמ' מס ופסקא כחכמים וכל טאפי' במקום סנותין מעות ואח"כ כותבין סטר איך אישגהלה טענה לא סטהגע זמן ההלואה קודם מכירת הסדה הא לאו הכי לא סכיכר היה יכול המלוה לפרע ועדין לא הגיע זמנו: **פכה**

ראש בית דין שהיה יודע ענין השטר וקרא השטר לפניו הסופר שלו הואיל והוא מאמין אותו ואימתו עליו הרי זה חותם על השטר אע"פ שלא קראוהו הוא בעצמו ואין שאר העם רשאין לעשות כן עד שיקרא העד ה השטר מלה מלה: שני שהיו בעיר שסכל אחד מהן יוסף בן שמעון אינו יכול להוציא שטר חוב זה על זה ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב אלא אם כן באו עידי השטר בעצמן ואמרו והו שהעדנו עליו וזהו שהעדנו לו בהלואה וכן אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפניו זה וכן אס נמצא לאחר בין שטרותיו שובר שטריו של יוסף בן שמעון פרעו שטרות שניהן פרועין וכיכד יעשו אלו ששבוזיהן שוין ושמו אביהן שוין ושלשו היו שמו אבות אבותיהן שוין וכתבו סימניהן היו דומים זה לזה בצורתן וכותבו יחוסן היו שניהם לויס שניהם כהני' וכתבו דורות הוציא עליו שטר שכתו בו אני פלוני בן פלוני לוייתי ממך' מנה אף על פי שאין בו שם המלוה כל מי שיצא שטר זה מתחת ידו גובה בו ואינו יכול לדחותו ולומר של אחד הוא ונפל וכן שני יוסף בן שמעון הדריין בעיר אחת שהוציא אחד מהן שטר חוב על אחד מבני העיר אינו יכול לדחותו ולומר לו לפלוני שהוא כשם אני חייב וממנו נפל השטר אלא הרי זה שיצ' מתחת ידו גובת ואין חוששין לכפילה: שנים שהוציא כל אחד משניהם שטר חוב על חברו אין האחרין יכול לומר לראשון אילו הייתי חיי' לך היאך אתה לוח ממני אלא זה גובה חובו וזה גובה חובו היה זה במאה וזה במאה ויש לזה ערית ולזה ערית או לזה ביכונית ולזה ביכונית ולזה זכורית ולזה זכורית אין נוקקין להם אלא כל אחד ואחד עומד בשלו היה לזה ערית וביכונית ולזה זכורית זה גובה מן הביכוני' זה גובה מן הזכורית הוציא שטר חוב על חברו והלה מוציא ש"מכר לו השדה אס היו במקום שנותן הלוקה המעות ואח"כ כותב לו המוכר את השטר הרי שטר חובו של זה בטל שהרי אמר לו אילו הייתי חייב לך היה לך לפרע חובך אבל במקום שנותן ואחר כך נותנין הרי שטר החוב קיים שהרי זה אומר מכרתי לך את השדה כרי שיהיה לך נכסים ידועים שאגבת מהם חוב שלי: פרק כ"ה

הוא סטר דנפק' ההוא סטר דנפק' כבי דיכא דרב ה ה הוציא כו' עכ"ל: **כ"ב דרייני** גזירת

הוא סטר דנפק' ההוא סטר דנפק' כבי דיכא דרב ה ה הוציא כו' עכ"ל: **כ"ב דרייני** גזירת

הוא סטר דנפק' ההוא סטר דנפק' כבי דיכא דרב ה ה הוציא כו' עכ"ל: **כ"ב דרייני** גזירת

פרק חמשה ועשרים המלוה

את חברו בטור ואחר מהלכו וכו' אמר לו בטענת מתן מעות וכו' שתי בבות לו פסק הלכה במהרה...
על ידי ערב וכו' זאת הבבא מוסכמת בגמרא: היה הלוה אלם ואין בית דין יכולין להוציא...
מירו וכו' זה הדין הוא בהסקמה מרוב הראשונים והאחרונים ז' סבל מהלוה אלם כמי שאין לו נכסיו דמי אף על פי שים חולקין ועוד כתב הרמב"א ז"ל וכן בשאלת...
הלוה עמו במדינה אלעפ טעמה...
לו ערב קתם איין אומריין לו לך ח...
וחפס אחריו והוציא מאתים על...
מכה אלא יסתדרל הערב וביא ה...
הלוה כדי טועמוד לרין עם המלו'...
או יפרע וכן אפילו בסוים לו ללוה...
ככסו ידועין במדינה אחרת אף...
אומריין לו למלוה סוויא מאתים...
על מכה עד כאן לסונו:

התנה המלוה על הערב ואמר לו על מתן וכו' גם זה סס בגמ' מוסכס ואס...
תשלמה חלוק ים בין ערב קתם...
לזה סהתנה ומה הועיל לו תנאו...
תסובתך סערב קתם אפילו אף...
ללוה ככסו ידועים יכול הערב ל...
לרחות המלוה ולומר לו איאפטר...
לך ליפרע ממני עד סתתבע את...
הלוה ואס יתחייב ברין ואין לו...
בא ופרע ממני וכסהתל ספרע...
ממי סירכ' אף הערב יכול לרחותו...
לא אס כן ים ככסו ידועים ללוה...
וחלוק זה כתבוהו המפרסם ז'...
ולסונו רבינו מורה כן:

אמר על מתן ספרע ממי סארב' תחלה וכו' דין זה לא נזכר בגמ' בבאר באומר...
על מתן ספרע ממי סארב' ת...
תחלה ורעת רבינו טריטורין...
הקבלן לפי סכל תנאו סבמוקיים...
לזה דעת הרמב"ן ז' אכל בהטג'...
יטעו אף על פי שיש נכסים ללוה אי וזהו ערב ואינו...
קבלן אמר לו תן לו ואני נותן...
לך זהו קבלן שיש למלוה ל...
להפרע ממנו תחלה אף על פי...
שלא פירש ולא אמר על מנת...
שאפרע ממי שארצה אבל אם...
אמ' לו הלוה ואני ערב הלוה ואני פורע הלוה ואני...
הויב הלוה ואני נותן הלוה ואני קבלן תן לו ואני...
ערב כולן לשון ערבנות הן ואינו תובעו תחלה ולא...
נפרע ממנו במקו' שיש נכסיו ללוה עד שיפרש ואמ'...
ממי שארצה אפרע ערב של כתובה אף על פי...
שקנו מידו פטור מלשלם שהרי...
מצוה עש' ולא חסר ממון ואם כרא' דתרתיו בעיני...
מזה ולאו מדי ח...
חסריו ואס נעסע ערב לאחר כיוסוף אף על גב דלא חסריו מסתעבר דלאו...
מצוה עבד וכן אס נתן מעות למכית סכר ונעס' ערב מסתעבר אף על גב...
דלאו מדי חסריו ורעסס פירש לא מדי חסריו רטכ למיתב טן דו ולפיכך...
נראה דערב דמוניא מסתעב' דלא סייך האי טעמ' מכאתיו ועיין בתסובו'...
ספר קנין בקימת כה ובהלכות איסות פרק ארבעה עשר עכ':

האחרונים ז' וכן עקר וכתב הרמב"א ז' ים מי שאומר סאס כתוב בטור...
ונעסתי לו קבלן גמור דיין אותו בקבלן דכל סהורה טעסס הקבלן גמור...
סתמא דמיתא קבלן כריניה הוא וכך אמר לו תן לו ואני נותן ובענין זה...
כתוב בתוספות עד כאן לסונו ומה סכתב רבנו ז' עד סיפרס ויאמר ממי סארב' תחלה וכו' וכתב הרמב"א ז' וכן עקר וכתב הרמב"א ז' ים מי שאומר סאס כתוב בטור...
ובהשגות א"א אף זה סבוט עכ' ודבריו מהטענה הזכר למעלה: ערב זה סבוט עד כאן: וכתב רבנו למה סאמר רבנו אלעפ סקנו מירו סזה לא נזכר...
בגמרא ורעת הר"א ז' דכל סיס סס קנין כסתעבר ואני...
היא אפילו בקנין וכונו סכתבתי סס דינו בכאן מחוור סהריערב ססתכתא היא אלא דמטוס דאית ליה סכאה דקא מהמכי ליה גמר ומשעבר כפסיה כראיתא...
בגמרא ומה בכתובה דלאו מדי חסריו בהמותיה לא גמר ומשעבר כפסיה והוא לא ססתכתא והיא אפי' בקנין וקצת כרא' כן ממה סהקטו בכמה מקומו והא...
ערב

פרק חמשה ועשרים המלוה

את חברו ואחר שהלוהו אמר לו אחד אני ערב או שתבע את הלוה בדין ואמ' לו אחד הנח ואני ערב או שהיה חונק את חברו בשוק ליתן לו ואמר לו הנח ואני ערב איך הערב חייב כלום ואפילו אמר אני ערב בפני בית דין אבל אם קנו מידו שהוא ערב ממון זה כל אלו הפני' בין בפני בית דין בין בינו לבין המלוה נשתעבר: אמ' לו בשעת מתן מעות הלוה ואני ערב נשתעב' הערב ואינו צרי' קנין וכן אם בית דין עשו אותו ערב נשתעבר אעפ' שלא קנו מירו כגון שהיו בית דין רוצין לגבות מן הלוה ואמר להם הניחוהו ואני ערב לכם הואיל ויש לו הנאה שהאמינוהו בית דין באות הניית שעבר עצמו: המלוה את חברו על ידי ערב אף על פי שהעב' משתעבר למלוה לא יתבע את הערב תחלה אלא תובע את הלוה תחלה אם לא נתן לו חזו' אצל מעין לעיל דפ' כ"ב: הערב ונפרע ממנו במה דברי' אמור' בשאין נכסים ללוה אבל אם יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב כלל אלא מן הלוה היה הלוה אלם ואין ברין יכולין להוציא מירו או שלא בא לדין הרי זה נפרע מן הערב תחלה ואחר כך יעשה הערב דין עם הלוה אם יוכל להוציא מירו יוציא או ישמתוהו בית דין עד שיתן לו על הערב ואמר לו על מנת שאפרע ממי שארצה או שהיה קבלן הרי זה יתבע את הערב הוה או את הקבלן תחלה ופרע "מהן אף על פי שיש נכסים ללוה אי זהו ערב ואינו קבלן אמר לו תן לו ואני נותן לך זהו קבלן שיש למלוה ל להפרע ממנו תחלה אף על פי שלא פירש ולא אמר על מנת שאפרע ממי שארצה אבל אם אמ' לו הלוה ואני ערב הלוה ואני פורע הלוה ואני הויב הלוה ואני נותן הלוה ואני קבלן תן לו ואני ערב כולן לשון ערבנות הן ואינו תובעו תחלה ולא נפרע ממנו במקו' שיש נכסיו ללוה עד שיפרש ואמ' ממי שארצה אפרע ערב של כתובה אף על פי שקנו מידו פטור מלשלם שהרי מצוה עש' ולא חסר ממון ואם כרא' דתרתיו בעיני מזה ולאו מדי ח חסריו ואס נעסע ערב לאחר כיוסוף אף על גב דלא חסריו מסתעבר דלאו מצוה עבד וכן אס נתן מעות למכית סכר ונעס' ערב מסתעבר אף על גב דלאו מדי חסריו ורעסס פירש לא מדי חסריו רטכ למיתב טן דו ולפיכך נראה דערב דמוניא מסתעב' דלא סייך האי טעמ' מכאתיו ועיין בתסובו' ספר קנין בקימת כה ובהלכות איסות פרק ארבעה עשר עכ':

פרק חמשה ועשרים המלוה

את חברו וכו' עד ס סיתן בבבא בתרא פ' גט פסונו: התל המלוה עם הערב ואמ' לו על מל' סאפרע וכו' עד סיס נכסו ללוה כתב הר"א ז' סבוט הוא סאלעפ סאמר על מתן סאפרע ממי סארב' תחלה אס ים ככסו ללוה לא יפרע מן הערב עכ' ואני אומר חס ושלום סאפי' אחר מתלמדיו יסתבס והיא הלכה רווחת סוף בבא ב בתרא לא גירסא ספרדית יסרה היתה לו סגורסת אלא סקורי מ' מיסרר והכי קתני כול' ע' תחלה כלסונו ממש ככסו אף זו ומלסון לא דייקו' בכל דוכת סחוזר ממה סאלת תחלה וגם גורסת תחלה בין בכתבע מן הערב תחלה בין בנפרע מן הערב תחלה וסובר כרבו דכל תכאי סבמוז קיים ו והדין עמו ועוד דקיימא לן דכל ליסכ' יתירא דאיתי לטפווי מילתא קאיתי ואכחכו איין לנו לסבס ס סכנ' דנו אס מה סראו עיכו לא דאו עיכונו וכל סכנ' סאלמלא הוא לא מכאכו דינו ורב לינו כדן: אבל אס אמר לו הלוה כול' לסונו ע' ערב' הן כו' עד ממי סארב' אפרע כתב הר"א ז' אף זה ס סבוט עד כאן לסונו: ואני אף עב' דרבוותא פסקו הלכתא כרב הונא דאמר כול' לסונו קבלנות הן ר' אלעפ ותלמדיו רבי יהוסף הלוי אבן מייגס ורבותי בעלי התוספות ז' ור"מ והר"א ז' כלן פוסקיין כרבא דבתרא הוא אמנס כחלקו בנכסאיו ל' גט פטור' כמו סכתבתי כימה סראה זה שמא לא ראה זה וחסבה לסיבוט: ערב סל כתובה כו' עד וקבלן סל כתובה חייב: אלעפ סנראה סהריב סעמיט סגנה מתורבת היא בללל ה' דלעיל: כתב הר"א ז' כיהאב אף עפ' סלא קנו מירו עכ' ואני אומר ר' אפס ורבותיו בעלי התוספות ז' הורו כרמ' ז' ואמרו כי כולן כריכו קנין חוץ מערב בטענת מתן מעות ועיקר אלו ההלכות בבבא בתרא פרק גט פסוט ובערכין פרק טוס היתומים: ראובן

פרק גט פסוט

פרק גט פסוט

כתוב בתוספות עד כאן לסונו ומה סכתב רבנו ז' עד סיפרס ויאמר ממי סארב' תחלה וכו' וכתב הרמב"א ז' וכן עקר וכתב הרמב"א ז' ים מי שאומר סאס כתוב בטור...
ובהשגות א"א אף זה סבוט עכ' ודבריו מהטענה הזכר למעלה: ערב זה סבוט עד כאן: וכתב רבנו למה סאמר רבנו אלעפ סקנו מירו סזה לא נזכר...
בגמרא ורעת הר"א ז' דכל סיס סס קנין כסתעבר ואני...
היא אפילו בקנין וכונו סכתבתי סס דינו בכאן מחוור סהריערב ססתכתא היא אלא דמטוס דאית ליה סכאה דקא מהמכי ליה גמר ומשעבר כפסיה כראיתא...
בגמרא ומה בכתובה דלאו מדי חסריו בהמותיה לא גמר ומשעבר כפסיה והוא לא ססתכתא והיא אפי' בקנין וקצת כרא' כן ממה סהקטו בכמה מקומו והא...
ערב

ערב דכתובה לא מסתעבר ותרצו בקבלן ולא תרצו במקנו מידו גם שאין קנין מועיל זה כראיה לי ברעית רבנו ז"ל ורעת הר"א ז"ל לומר דכל פוט עם קנין מועיל או מפני שאין אסמכתא בקנין או מפני דלא גרע מערב דלאחר מתן מעות שאף על פי שלא על אמונתו הלוהו במקנו מידו חל הערבות ויט לרחות טעם זה דטאחי התם דמכל מקו היתה עם הלוהו וחסרון כים למלוה מעיקר ורעת קצת הגאונים ז"ל כרעת רבנו ז"ל ורע בעל העטור כרברי הר"א ז"ל ופי' דקנין אלו אינן אלא דוקא במנה מאתי שאין בהן חסרון ממון אבל כדוכיח הרי היא כחוב דעלמא וכן כתבו ז"ל וכן מורה לטון רבינו ז"ל ואם היה האב ערב לכתובת בנו וקנו מידו וכו' כלשכח בתר שאמרו כל לגבי בריה מעבדו ומעבד כפמיה וכן פסקו בהלכות ומה סכתב רבנו קנו מידו הוא לפי שרעתו ז"ל דכל שאין עם מתן מעות שאין לומר על אמונתו הלוהו כריך קנין והרי זה האב ערב דלאחר מתן מעות דעלמא דרעבי קנין

ובהשגות אא אף על פי שלא קנו מידו ע"כ: וקבלן סל כתובה חייב כך כתבאר בגמרא עם ובבטוח פריך הנזקין ופ"טו ז"ל בקבלן מהתפוס מטלטלין לכתובה והיא מסרתן ביד האב בתורת קבלנות וכתב הרשב"א ז"ל שלא בא רמ"ל פרסם שסתא ותתן ביד ממס אלא לומר דתן לו ואינו כותף כריך וכמו שפסק גם הרב א"ט ז"ל ואינו בכתובה שהיא אינה כותמת כלום לא סייך קבלנות אלא אם כן יתן לה הבעל כסף כתובתה ויחזור הקבלן ומרברי רבנו כלמור למחייב עצמו ליתן מנה לחבירו וכתן לו קבלן עלויהם שאין לו דין קבלן עד שיתן לו המתחייב ממון החיוב וחזר ואמר לו הקבלן תן לו ואני קבלן ע"כ ואינו אומר דלפי דברים אלו כל אחר מתן מעות לא סייך ביה דין קבלנות אלא על הכר הזה ודין זה ב"ע ואף כראיה כן ברעית רבנו לפי מה שכתב פריך שבטעם עפר מהלכות אישות בדין קבלן בכתובה:

ובהשגות אא סמוך למעון מדה וכו' וקבלן אחריותה עליו וכו' דין זה מצאנו במורה נבוכים ערב לא אחריות לא דעתיו בטום מקום מן התלמוד אבל הנראה ברעית רבנו ורבותיו ז"ל הוא מערבות כיוצא בזה אינו כסאר ערבות שהוא על דעת מהמעות יגבו ויגבם המלוה או מן הלוה או מן הערב אבל ערבות דמכר כפנותין המעות על דעת להסתקע כותבין ואין האחריות על הרמים אלא על הקרקע אם יטרפוה ממנו ונתדע לך דרואי אים הוקר או הוזלה וטרפה בעל חוב דמוכר מגבין ללוקח כפי מה שהיה טוה בפעם טריפה לא כפי הרמים שקבל ולפיכך איך כחן ערבות על המעות אלא על הקרקע והוא על תנאי אים יוצאוה מידו ואינו כערב דהלוהה מהמלוה מוכיח המעות מתחת ידו וכאן הלוקח מחזיק בקרקע ואין לומר כאן על אמונתו הלוהו ויש בערבות אסמכתא וכבר כתבתי ברעית רבנו ז"ל שאפילו בקנין יש דין אסמכתא

ואם היתה האב ערב לכתובת בנו וקנו מידו חייב וקבלן של כתובה חייב ראובן שמכר לשמעון שדה וכו' אלו וקבלן אחריות עליו לא נשתעבד לוי שזו אסמכתא היא ואם קנו מידו שהוא ערב לשלם דמי מכר זה שכל עת שיתבענו שמעון הריהו חייב וכו' הורו רבותי וכן הערב או הקבלן שחייבו עצמן על תנאי א"ע שקנו מידו לא נשתעבד מפני שהוא אסמכתא כיצד כגון שאמר לו תן לו ואני אתן לך אם יהיה כך וכך אם לא יהיה שכל התולה שעבד שאינו חייב לו באם יהיה ואם לא יהיה לא גמר והקנת קנין שלם ולפיכך לא נשתעבד: שנים שלוו בשטר אחד או שלקחו מקח אחד וכן השותפין שלוה אחד מתן או לקח בשותפות הריהו ערבין זה לזה ואף על פי שלא פירש: שנים שעברו לאחד כשיבא המלוה ליפרע מן הערב יפרע מאי זה ע"י כפי כ"ג: שירצה ואם לא היה לאחד כרי החוב חווד ותובק השני בשאר החוב ואחד שערב לשנים כשיפרע למלוה יודעו על חוב איזה משניה פורע כרי שיהווד עליו האומר לחבירו ערוב זה לפלוני ואני ערב לך הרי זה כמי שאמר לו הלוהו ואני ערב וכשם שנשתעבד הערב למלוה כך נשתעבד ערב לערב ראשון ודין הערב עם המלוה דין ערב ראשון עם השני דין אחד הוא מי שלא פירש קצב הדבר שערב כגון שאמר לו כל מה שתתן תן לו ואני ערב או מכור לו ואני ערב או הלוהו ואני ערב יש מן הגאונים שהוחת אפילו מכר לו בעשרת אלפים או הלוהו מאה אלף נשתעבד הערב בכל ויראה לי שאין זה הערב חייב כלום שכיח שאינו יודע הדבר שעבד עצמו בולא סמכה דעתו ולא שעבד עצמו ודברים של טעם הם אלו למבין מי

ובעל פה אומ"י הדבר במחלוקת רשב"א וחכמים כרתניא ב בטבעות ה' שלוו בשטר אחד כל מי פוט לו קרקע כותב פרוזבול וכל מי שאין לו קרקע אינו כותב פ פרוזבול רבן סמעון בן גמליאל או אפילו לאחר ע"כ:

הוא ז"ל ויש בערבות אסמכתא וכבר כתבתי ברעית רבנו ז"ל שאפילו בקנין יש דין אסמכתא

ראובן שמכר לשמעון מדה וכו' וכו' עד וכו' הורו רבותי כתב הר"א ז"ל סמוך הוא זה שאם אמ' בשעת מתן מעות מסתעבר ואין בערבות מסום אסמכתא ע"כ: ואני אומר שמה המקרה לכ"ו הסמיט או כותמהר בקריאתו ע"כ סלא התבוננו דבריו שהרי ר"מ ז"ל עכמו כתב בתחלת זה הפ' אמר לו בשעת מתן מעות הלוהו ואני ערב נשתעבד ואינו כריך קני' ע"כ ולפיכך כריך לומר כי זה הדין אינו בשעת מתן מעות וגם מה סכתב שאין בערבות אסמכתא תמה חכי אים יבא מפיו שהרי כל השמות וכל הסוגי' בדין דאסמכתא אזלא וסגי' דג' אמר אמר ערב מסתעבר מחלוקת ליהודה ור' יוסי לר' יוסי דאמר אסמכתא קניא ערב מסתעבר לר' יהוד' דאמר אסמכתא לא קניא ערב לא מסתעבר כו' לא ודאי לא אמרי' וכן הערב או הקבלן עד ולפיכך לא נשתעבד בתפוסת הגאונים ז"ל: פנים סלון בשטר אחד עד פלא פירש ירוש' במסכת טבעות והביאו ר"י אלפס בהלכות פריך גט פסוטי: פנים מערבו לאחר וכו' עד בשאר החוב

כתב הר"א ז"ל אינו מחווד אלא לפי המנהג ולמדן מן הגוים לישראל ע"כ: ואני אומר מחלוק' ישנה היא ועיקרה בירושלמי ולכולם יש להם פנים ויחזר מערב לפנים עד דין אחד הוא בתפוסת הגאונים ז"ל: מי שלא פירש קצת הדבר מערב עד דברים של טעם הם אלו למבין

כתב הר"א ז"ל ואם כן לא ברב ולא במעט לא כרי סהרעת מגעת לסם שהוא רגיל ואמיד נשתעבר ע"כ: ואני אומר גם זה מחלוקת ישנה היא גט המקבל עליו לזון את בן אשתו וכת אשתו כו': מי

מכר לשמעון מדה וכו' וכו' עד וכו' הורו רבותי כתב הר"א ז"ל סמוך הוא זה שאם אמ' בשעת מתן מעות מסתעבר ואין בערבות מסום אסמכתא ע"כ: ואני אומר שמה המקרה לכ"ו הסמיט או כותמהר בקריאתו ע"כ סלא התבוננו דבריו שהרי ר"מ ז"ל עכמו כתב בתחלת זה הפ' אמר לו בשעת מתן מעות הלוהו ואני ערב נשתעבד ואינו כריך קני' ע"כ ולפיכך כריך לומר כי זה הדין אינו בשעת מתן מעות וגם מה סכתב שאין בערבות אסמכתא תמה חכי אים יבא מפיו שהרי כל השמות וכל הסוגי' בדין דאסמכתא אזלא וסגי' דג' אמר אמר ערב מסתעבר מחלוקת ליהודה ור' יוסי לר' יוסי דאמר אסמכתא קניא ערב מסתעבר לר' יהוד' דאמר אסמכתא לא קניא ערב לא מסתעבר כו' לא ודאי לא אמרי' וכן הערב או הקבלן עד ולפיכך לא נשתעבד בתפוסת הגאונים ז"ל: פנים סלון בשטר אחד עד פלא פירש ירוש' במסכת טבעות והביאו ר"י אלפס בהלכות פריך גט פסוטי: פנים מערבו לאחר וכו' עד בשאר החוב

כתב הר"א ז"ל אינו מחווד אלא לפי המנהג ולמדן מן הגוים לישראל ע"כ: ואני אומר מחלוק' ישנה היא ועיקרה בירושלמי ולכולם יש להם פנים ויחזר מערב לפנים עד דין אחד הוא בתפוסת הגאונים ז"ל: מי שלא פירש קצת הדבר מערב עד דברים של טעם הם אלו למבין

כתב הר"א ז"ל ואם כן לא ברב ולא במעט לא כרי סהרעת מגעת לסם שהוא רגיל ואמיד נשתעבר ע"כ: ואני אומר גם זה מחלוקת ישנה היא גט המקבל עליו לזון את בן אשתו וכת אשתו כו': מי

ירושלמי רשב"א

מגולען

הלכות מלוה ולוה

מגיד משנה

מי שאמר לחבירו הלוהו ואני ערב כו' עד ולזה דעתי נוטה בתב... דל אסמכתא מהכא סהרי סלקו אותה בגמ' אלחאס חמ'...

מי שאמר לחבירו הלוהו ואני ערב לגופו של לוח זה לא ערב לעצמו של ממוקן אלא כל זמן שתמצא אביאנו לך... וכתבנו הניחוחו וכל זמן שתמצאנו לך וקנו מידו על זה אס לא יביא...

פרק ששה ועשרים

המלוה

את חברו בשטר ואחר שהעידו העדים בשטר בא ערב וערב את הלוה אף על פי שקנו מידו ונשתעבד לשלם כמו שבארנו כשיבא

המלוה להפרע מנכסיו הערב הוה אינו טורף מנכסים משועבדים היה הערב בגופו של שטר קודם חתימת העדים אה כתבו פלוני ערב שהרי אינו מעורב עם הלוה במלוה אינו נושא ממנו מן המשועבד אבל אם כתו בשטר פלו לוח מפלו' כך וכך ופלו' ערב שהרי ערב ללוה הערב בשטר וקנו מידו של ערב ואחר כך חתמו עדים בשטר הרי זה נפרע מנכסיו ערב המשועבדים הלוה אינו יכול לדחותו ולומר לו לך אצל הקבלן שהרי יש לך לתבעו אותו תחלה אלא תובע כל מי שרצה תחלה ואם נשא הקבלן המעות מיד המלוה אין למלוה על הלוה כלום מלוה שתבע את הלוה ולא מוצא לו נכסים אינו יכול להפרע מן הערב עד אחר שלשים יום מיום שנחתה ייב הערב לשלם לא יהיה כח זה פחות מן הלוה עצמו וכוח הורו המורים ואם התנ' הגל לפי התנאי היה הלוה במדי' אה שאינו יכול להודיעו ולא לילך אליו או שמת הלוה והניח יתומים קטנים שאין בית דין נוקקין לנכסיהן וזו זה תובע את הערב תחלה שהרי אין הלוה מצוי: מלוה שתבע את הלוה ומצאו שהעני אינו יכול להפרע מן הערב עד שישבע הלוה בתקנת אחרוני' שאין לו כלום שמו יעשו קטנויא על נכסיו של ערב מי שהיה ערב לחבירו במלוה על פה ובא המלוה לתבוע את הערב והרי הלוה במדינת הים אומר לו הערב הבא דאיה שלא פרעך הלוה ואני אשלם לך ערב

פרק ששה ועשרים

המלוה

את חברו ערב הלוה מ מכוני פרק גט פשוט: מלוה שתבע את הלוה עד ואני אשלם לך סוף מהכת כ כתובות ובירושלמי: ערב

פרק גט כסוט:

והאם כן לא ברב ולא במעט אלא עד כדי שהרע' מנעק רגיל ואמר כשתעבר עכ: וזו הפסרה אף דעתי נוחה ממנה אלא או המשתעבד ברב סאיכו קצוב שעבד חל עליו לגמרי והיה לו לומר או אינו חל עליו כלל מאס לא כן נחת דברך לשיעורין ומי יודע זה הערב כמה היה חומר בדעתו להשתעבד והגע עצמך סהרי אינו מכיר ויודע כמה הן חמור' היכול לטעון לא הייתי סבור סיהא אלא חמסים והן חמורין למכה ואס היה דעת ה"ה זל לומר סממין בדיעת הערב כמה הוא רגיל ואמר אף זה אינו לפי סאס אינו יודע כמה כ ככסים ים ללוה החומר'א בטלה ובדאי כראה לירלא אזלין בטר חומר'א כבי האי גמא לפי סאס המלוה ולא הער' בקיח'א באומדני' לו ודע' בני ארס חלוקי' בהן דרבא קצת הגאונים זל כראין עקרי:

מי שאמר לחבירו הלוהו ואני ערב לגופו של לוח זה לא ערב לעצמו של ממוקן אלא כל זמן שתמצא אביאנו לך וכתבנו הניחוחו וכל זמן שתמצאנו לך וקנו מידו על זה אס לא יביא והתנה ואמר אס לא אביאנו או שמת או שברח אהיה חייב לשלם הרי זו אסמכתא ולא נשתעבד ולזה דעתי נוטה: את חברו בשטר ואחר שהעידו העדים בשטר בא ערב וערב את הלוה אף על פי שקנו מידו ונשתעבד לשלם כמו שבארנו כשיבא המלוה להפרע מנכסיו הערב הוה אינו טורף מנכסים משועבדים היה הערב בגופו של שטר קודם חתימת העדים אה כתבו פלוני ערב שהרי אינו מעורב עם הלוה במלוה אינו נושא ממנו מן המשועבד אבל אם כתו בשטר פלו לוח מפלו' כך וכך ופלו' ערב שהרי ערב ללוה הערב בשטר וקנו מידו של ערב ואחר כך חתמו עדים בשטר הרי זה נפרע מנכסיו ערב המשועבדים הלוה אינו יכול לדחותו ולומר לו לך אצל הקבלן שהרי יש לך לתבעו אותו תחלה אלא תובע כל מי שרצה תחלה ואם נשא הקבלן המעות מיד המלוה אין למלוה על הלוה כלום מלוה שתבע את הלוה ולא מוצא לו נכסים אינו יכול להפרע מן הערב עד אחר שלשים יום מיום שנחתה ייב הערב לשלם לא יהיה כח זה פחות מן הלוה עצמו וכוח הורו המורים ואם התנ' הגל לפי התנאי היה הלוה במדי' אה שאינו יכול להודיעו ולא לילך אליו או שמת הלוה והניח יתומים קטנים שאין בית דין נוקקין לנכסיהן וזו זה תובע את הערב תחלה שהרי אין הלוה מצוי: מלוה שתבע את הלוה ומצאו שהעני אינו יכול להפרע מן הערב עד שישבע הלוה בתקנת אחרוני' שאין לו כלום שמו יעשו קטנויא על נכסיו של ערב מי שהיה ערב לחבירו במלוה על פה ובא המלוה לתבוע את הערב והרי הלוה במדינת הים אומר לו הערב הבא דאיה שלא פרעך הלוה ואני אשלם לך ערב

לכטלה ואס לא נתכוון לכך מה היה הערבנות ונמה יכריחו מלוה להביאו וכן מורה לטון רבנו זל וה"ה זל מטיל פסרה אף כאן וחוק בין סתם למכרם וכתב ובהסגות א"א דל אסמכתא מהכא סהרי סלקו אותה בגמרא אלא אס אמר לו בשעת מתן מעות הלוהו ואני ערב לך להביא חת גופו ואס לא אוכל להביאו אפסל לית דין ולית דיון סהוא חייב לפסל ואס לא אמר לו כך למה יתחייב ממון אבל ים לומר סיבא גוף תחת גוף עד סיתפטר עמו עכ"ל: ואף דעתי נוטה גס בזו וכל סכך במה סחמר סיבא גוף תחת גוף ומה יעשה גוף הערב בבית דין ולכסיהיה בבית דין ויהמר אינו יכול להביא הלוה או חי כפיה יכפוהו בית דין אס לא בתלומין היחבסו אותו עד סיתפטר עם המלוה או יעמוד סס לעולם ויחך מצינו כפיה כזו ועוד סאס כן יותר הוא מסועבד מערב אחר דדאי גופו חבט עליו מממונו ורוב בני ארס כן אלא ודאי חין לרבדים אלו עיקר ובעיקר הדין אינו כדאי להכריע:

פרק ששה ועשרים המלוה

את חברו בשטר ואחר שהעידו העדים וכו' אף על פי שקנו מידו וכו' מתוך לטון זה נראה סדעת רבנו הוא פערב הויכא לאחר חתום סטרות כרי' קנין והוא מכרם בכלוה בעו קנין סחמרו סוף גט פשוט סאף זה בכלל אבל הרס בג"ל העלה מסוגי' סבב' הכו'אף בכתובו פערב הויכא לאחר חתום סטר' אינו חתימת העדים וכו' חלוף זה בין חומר פלני ערב לחומר ופלני ערב מבואר בגמרא סס: היה הערב בגופו של סטר קודם מכרי' קנין לערבנות זה הוא מפני סרבנו מפרס כל זה אחר מתן מעות וקודם חתימה ודעתו סכיון סכמסרו ליד לוח המעות אף על פי סהוא ערב בסטר כרי' קנין וכבר כתבתי דעת הרס בג"ל והרסבא זל: מלוה טבא לתבוע את הלוה וכו' זה מבואר בגמרא לא מיפטר לוח מיטיה דמלוה עד סיטא ויתן ביד ומסמו סל דתס זל חמרו בתוספות סאפילו כסא ונתן ביד אס אין ככסים לערב חוזר המלוה אכל הלוה וגובה ממנו מדר' נתן וכן כתב הרמב"ן זל וכתב הרסב"ן זל כל טבא מלוה להפרע מן הקבלן אי חכס לו ליכרע ממנו אלא ממה סיהיה חכס' ליכרע מן הלוה כלומר סאלו חין ללוה אלא זבורית אף על פי סיס לקבלן עדיית ובינונית וזבורית אינו כפרע מן הקבלן אלא מן הזבורית וכן אס רכח לוח לפרעו אי חכסר לו לתבוע מן הקבלן תחלה וכדמוכח ברפ' הנזקין עכ"ל: מלוה שתבע את הלוה ולא מצא לו נכסים אינו יכול להפרע מן הערב עד שישבע הלוה בתקנת אחרוני' שאין לו כלום שמו יעשו קטנויא על נכסיו של ערב מי שהיה ערב לחבירו במלוה על פה ובא המלוה לתבוע את הערב והרי הלוה במדינת הים אומר לו הערב הבא דאיה שלא פרעך הלוה ואני אשלם לך ערב

את חברו בשטר ואחר שהעידו העדים וכו' אף על פי שקנו מידו וכו' מתוך לטון זה נראה סדעת רבנו הוא פערב הויכא לאחר חתום סטרות כרי' קנין והוא מכרם בכלוה בעו קנין סחמרו סוף גט פשוט סאף זה בכלל אבל הרס בג"ל העלה מסוגי' סבב' הכו'אף בכתובו פערב הויכא לאחר חתום סטר' אינו חתימת העדים וכו' חלוף זה בין חומר פלני ערב לחומר ופלני ערב מבואר בגמרא סס: היה הערב בגופו של סטר קודם מכרי' קנין לערבנות זה הוא מפני סרבנו מפרס כל זה אחר מתן מעות וקודם חתימה ודעתו סכיון סכמסרו ליד לוח המעות אף על פי סהוא ערב בסטר כרי' קנין וכבר כתבתי דעת הרס בג"ל והרסבא זל: מלוה טבא לתבוע את הלוה וכו' זה מבואר בגמרא לא מיפטר לוח מיטיה דמלוה עד סיטא ויתן ביד ומסמו סל דתס זל חמרו בתוספות סאפילו כסא ונתן ביד אס אין ככסים לערב חוזר המלוה אכל הלוה וגובה ממנו מדר' נתן וכן כתב הרמב"ן זל וכתב הרסב"ן זל כל טבא מלוה להפרע מן הקבלן אי חכס לו ליכרע ממנו אלא ממה סיהיה חכס' ליכרע מן הלוה כלומר סאלו חין ללוה אלא זבורית אף על פי סיס לקבלן עדיית ובינונית וזבורית אינו כפרע מן הקבלן אלא מן הזבורית וכן אס רכח לוח לפרעו אי חכסר לו לתבוע מן הקבלן תחלה וכדמוכח ברפ' הנזקין עכ"ל: מלוה שתבע את הלוה ולא מצא לו נכסים אינו יכול להפרע מן הערב עד שישבע הלוה בתקנת אחרוני' שאין לו כלום שמו יעשו קטנויא על נכסיו של ערב מי שהיה ערב לחבירו במלוה על פה ובא המלוה לתבוע את הערב והרי הלוה במדינת הים אומר לו הערב הבא דאיה שלא פרעך הלוה ואני אשלם לך ערב

111

ערב שקדם ונתן לבעל חוב את חובו וכו' זה פשוט ומוכיח בברייתא פ' גט פשוט: במה דברים אמורים בשאמר לו הלוה וכו' ערבני ושלם אבל אם עמד ברשות עצמו וכעשה לו ערב או קבלן או שאמר לו הלוה ערבני ולא הרפהו שיתן ופרע החוב איך הלוה חייב לשלם לו ככל מהירדוק

ערב שקדם ונתן לבעל חוב את חובו הרי זה חוזר וגובה מן הלוה כל מה שפרע על ידו אף על פי שהיתה מלוה על פה או בלא עדים כלל במה דברים אמורים בשאמר לו הלוה בעת שנעשה לו ערב ערבני ואשלם אבל אם עמד ברשות עצמו ונעשה לו ערב או קבלן או שאמר לו הלוה ערבני ולא הרשהו שיתן ופרע החוב איך הלוה חייב לשלם לו כלום וכן הפורע ששטר חובו של חברו שלא מדעתו אפילו היה החוב על המשכון אין הלוה חייב כלום ונוטל משכונו בחנם והרי

אכר זה חנותן ורבינו תם פירש דשורע חובו דוקא מזון האשה והבנות וריבא פירש דבכל חוב מיירי וכן מוכיח מן הירוש' ונראה דרבינו של ריבא מתסובת מורי רבינו ז"ל ע"כ:

הלוה ששטר חובו קודם שימו' כגון שהודה בו קודם או שנדרוהו ומת בדניו או שלא הגיע זמן המלוה להגבות הרי זה חוזר וזמן לרבינו רבינו מה שפרע היה המלו' גוי אין הירוש' חייבין לשלם שמה אביהן נתן ליד הערב כל החוב שהיה עליו מפני שהגוי תובע את הערב תחלה ולפיכך פרע זה מדעתו קודם

שהודיע היתומים אבל אם הודיעו שהגוי תובע אותו הרי הוא נתן חייבין לשלם כל ערב שבא ליטול מה שפרע בין שבא להפרע מיורשי לוח בן מלוה עצמו הרי זה צריך להביא ראיה שפרע ואין מצא שטר החוב שעליו ביד הערב ראיה שמה נפל השטר מיד המלוה ולא פרע וחלום: הא' לחברו ערב לי והוא אר לא ערבתני או שאמר הערב ללוה אתה הרשיתני לערב אותך וליתן והוא אר מדעתך ערבת או לא ערבת כלל או שאמר הערב פרעתי המלוה בפניך והלא אר לא פרעת או שאמר לכן פרעת ונתת לך מה שפרעת או שאמר המלוה ערבת לי מאתים והוא אמר לא ערבתני אלא מנה בכל אלו השטענות וכיוצא בהן המוציא מחברו עליו הראיה או ישבע הנתבע שבועת הסת או שבועת התורה אם הודה במקצת כשאר כל טענת הממון: עבר או אשת איש שלו או שערכו את אחרים ונתחייבו לשלם כשישתחרר העבד ותתגרש האשה או תתאלמן ישלמו: קטן

ערב שקדם ופרע לבעל חוב הרי זה חוזר וגובה מן הלוה וכו' במה דברים אמורים בשאמר לו הלוה וכו' ערבני ושלם אבל אם עמד ברשות עצמו וכעשה לו ערב או קבלן או שאמר לו הלוה ערבני ולא הרפהו שיתן ופרע החוב איך הלוה חייב לשלם לו ככל מהירדוק

מתכנתין דהפורע טור חובו של חברו כו' דאסיקנא כחכך דאמר הכיח מעותיו על קרן הכזי ובירוס' כמי בפורע טור חובו של חברו הכי מייתי לה ומה לי ערב פורע ומה לי איכס אחריכא מאח' ספרע סלא ברשות וכך הסכי' וכתב הר"מ ז"ל מקוצי מדעת רבותינו בעלי היתוספות ז"ל וגם ר"י אלפס ז"ל הביא הירושלמי גם כן בהלכה פס ותרע מדעת רבינו משה ז"ל בכך שהרי סמכו ענין לזו: וכן הפורע טור חובו של חברו עד ומחל לו הוא הרב אר כתבתי לך מדעת רבי יצחק אלפס ז"ל ומן הירושלמי סוף כתובות: מת הלוה וקדם הערב כו' ער והרי הוא כותן חייבין לשלם בדבא בתרא פריק גט פשוט: כל ערב שבא ליטול עד ולא פרע זה כלום פריק חזקת הבתים: האומר לחברו וכו' עד כסא טענת הממון בתסובת הגאונים ז"ל: עבר או אשת איש שלו וכו' עד סוף הפרק פריק יש נחלין דקרקין כן הגאונים ז"ל ויקף דין האשה פלוה ואכלה סוף כתובות: פריק כו'

פ"אין בת המזכר:

פ"אין בת סטוט:

פ"אין בת המזכר:

הלוה וקדם הערב ופרע החוב וכו' מעשה סוף פריק גט פשוט והוא עיבא דיתמי דפרעיה למלוה מקמי דלודעיניהו ליתמי ואמר רב הונא בריה דרב יהושע אימר צררי את פסיה וקיימא לן כותיה דרבו ז"ל לפרעה אפילו ביתומים גדולים והו סכתב את הירוסים ולא סכתב יתומים קטנים וזה דעת רבו ז"ל והרב אב ג' ז"ל והטעם בזה שכל שהו פורע בלא הודעה נראה שכבר היה תפוס צררי סכסגוע זמן החוב בחיי הלוה התפוסם צרות ודע שקצת מפרשים פרטוה דוקא ביתומים קטנים והראשון עקר וגם כן רבנו ז"ל מפרס מה שאמרנו בברייתא שאם כתב לו מלוה התקבלתי ממך הרי זה גובה דוקא ברמתיה ומית בשמתיה או באחר מהררכים האחרים וכן פירש רבו ז"ל אבל מרבני הר"ס ב"ן ז"ל נראה שאפילו איך כאן אחר מן הדרכים שהזכיר רבנו ז"ל כל זמן סכתב לו מלוה לערב התקבלתי הרי זה דינו כדין המלוה וכסס שאין טוענין למלוה טענת צררי וגובה מן היתומים הגדולים כיון פיס טור בידו כך איך טוענין לערב אף על פי שפרע מעצמו: היה המלוה גוי איך הירוסין וכו' מפורס בגמרא פס גוי כיון דדיניה בתר ערבא אזיל אי לאו דאתפסיה צררי מעיקרא לא הוה מקבל ליה עד כאן ופירוש איך דין זה אלא במקום שדין הגוים כן: כל ערב שבא ליטול וכו' זה מוסס מן המפרסים ז"ל וזו היא פסטה של ברייתא ערב שהיה טור חוב יוצא מתחת ידו אינו גובה ואף על פי שהיה מתפרסת ביתומים: האומר לחברו ערבת לי והוא אומר לא ערבתני וכו' מה סכתב שדין הערב עם הלוה כדין מלוה על פה סיכול לומר פרעתך כך כתב רבו ז"ל וכן כתבו המפרשים ז"ל אלא שאם כתב לו המלוה התקבלתי ונתן לו זכותו הרי הוא עומד במקומו ודין הערב כדין המלוה ואם המלוה בטור אינו יכול לומר פרעתי כך נראה מדברי הר"ש ז"ל ופשוט הוא לא יגרע כח הערב מאיש נכרי דעלמא שהרפהו המלוה: עבר או אשת איש שלו וכו' זה פשוט שאיך משלמין בעורן תחת הארון והבעל ולמרו זה כל המפרשי' ז"ל בהרבה מקומות ומהם מהמטנה שבפרק החובל העבד והאשה שחבלו באחרים פטורין אבל משלמין לאחר זמן כתגרמה האשה וכסתחרר העבד חייבין לשלם ומכל מקום ראייתו כותב בסס רבו ערירא ורבנו האי גאונים ז"ל שהאשה פלוה או קבלה בפקדון או גזלה או גבהה אס הוה מצוי בידה משלמת ואין לבעל לעכב ואם כבר אבד הרי הוא כדין חבלות וכן נראה מדברי רבינו ז"ל סכתב לפני רביהם ז"ל על בלוה לפי פיס לומר סכיון שמלוה להוכיח נתנה תקף פלוה זכה בה בעל לאכילת פירות אבל בפקדון וגזל וגבהה פשוט הוא רכל היכא דאיתנהו ברשותא דמריהו איתנהו: קטן

קטן מלוה חייב לשלם כשיגדיל וכו' גם כן זה מוסכם מן הגאונים ז"ל דאף על גב דלגבי חבלות סנינו במשנה דקטן מחבל באחרים פטור לעולם גבי הלואה כיון דמטא הכאה לדויה מיחייב לשלם לכשיגדיל ומסתברא לי דרוקא כשהגיע לעונת הפעוטות כשלוה מפני שמקחו וממכרו קיימין במטלטלין כמבאר פרק ב"ט מהלכות מכירה אבל כחות מכף הרי זה כמאמר מעותיו וכמלוה את הסוטה וים לי ראייה לזה ממה שכתבאר פרק סביעי מהלכות פאלה ופקדון שהמקבל פקדון מן הקטן לא יחזיר אליו ונסתתבתי דרוקא בשלא הגיע לעונת הפעוטות וחס פלו חזן מחזירין אליו המלוה לו את סלו היאך יסתלם ממנו כך כל לי ומה שכתב רבנו ואין כותבין עליו סטר וכו'

מפורסם בהרבה מקומות חזק חזק העדים חותמין על הסטר אלא אם כן נעשה גדול:

קטן מערב את אחרים וכו' פירו' אינו דומה למתנה מהא קיימ' במטלטלי' כמו שכתבאר פ"ט מהלכות מכירה מטוס דהת' מדעת גמר ומקנה ומוציא הדבר מרשותו אבל כאן אינו אלא מעבד והרי ערב היה בו מטוס אסמכת' אם לא מפני סכין שהלוה על אמונתו גמר ומעבד כפס' ואין לקטן דעת כרי למעבד עכמו בזה כדברי ה' הגאונים ז"ל: האשה סלחה בסטר וכו' זה פסוט ומבוא' בסוגיא כוף ים כוחלין ודין מלוה על פה בעיא ולא אפסיטא סס ואינו גובה בעורה תחת הבעל כמו שמבאר בהלכו' ומה שכתב רבנו ואם היו מעות ההלוואה עמך קיימין וחוץ אותן למלוה הו' כדברי רבנו שריל ורבנו האי ז"ל שכתבתי למעלה א' אפי' בלוותה מסכסא' וכבר כתבתי בזה ואפטר סיבא להן בכאן ממה שאמרנו בצמחא לותה ואכלה ועמד' וכנסת מהו דמסמך דלא מבעיא להו אלא דוקא באכלה הא איתקנה בעין מחזירין למלוה:

קטן שלוח חייב לשלם כשיגדיל ואין כותבין עליו שטר אלא הרי הוא מלוה על פה אף על פי שקנו מירו שאין קנין מיר הקטן כלום: קטן שערב את אחרים הודו הגאונים שאינו חייב לשלם כלום אף כשיגדיל וזה שנתן את מעותיו על פי הקטן אבד את מעותיו שאין לקטן דעת כרי לשעבד עצמו בדבר שאינו חייב בו ולא בערבנות ולא בכל כיוצא בזה ודין אמת הוא וכן ראוי לידון: האשה שלוחה בשטר ונשאת חייבת לשלם אחר שנשאת ואם היתה מלוה על פה אינה משלמת עד שתתגרש או שתתאלמן שרשו בעל כרשות לוקח' הוא כמו שבארנו בכמה מקומות ואם היו אותן מעות חלהואה עצמו קיימין יחזירו אותן למלוה: וכן פ"ת ור"ח וס"ה:

כ"ד כראית' ביט נוחלין במקום שאין פסיד' לאחרים ולאב' דאיכא פסיד' למלוה אינהו דאפסיד' אכפס' סלא היה לו להלו' על פה לאשה העומד' ליכסא ס"ה ע"כ

מגדל עוז

פרק שבעה ועשרים

שטר

סכתוב בכל לשון עד הכנה כחרם פרק קמ"א דגיטין ומ"ב מיייתי מקצתה פ"ב דערויות: הורו רבותי שאפי' סטר חוב סלהן וכו' עד איני מודה בזה כתב הר"אב"ד ז"ל יפה הורו ר' רבותיו שאפי' סטר חוב ס"ה ס' כו' שהסטר העולה בערכא' סלהן וחותמיהן גוים אינו גובה ממסועבדים דלית להו קלא היילך אפטר ס' ספרע ולא תבעו עליו:

ואני אומר גם רבותינו בעלי התוספות ז"ל כחלקו בזה אלו אומרי' בבה ואלו אומרי' בבה: אם לא ידעו דייכי ישראל וכו' עד שאין לו קול בגיטין פר' קמ"א ומ"ב:

ס' המביא

ס' המביא

פרק שבעה ועשרים

שטר

שכתוב בכל לשון ובכל כתב אם היה עשוי כתקון שטרי ישראל שאינן יכולין להודיף ולא להוסיף ולא לגרוע והיו עדי ישראל ויודעין לקרותו הרי הוא כשר וגובין בו מן המסועבדין 'אבל כל השטרות שחותמיהן גוי' הרי אלו פסולין חוץ משטרי מקח וממכר ושטרי תוב ונתוא שיתן המעות בפניהם וכתבו בשטר לפנינו מנה פלוני לפלוני כך וכך דמי ממכר או מעות החוב והוא שיהיו עשויין בערכאות שלהן אבל במקום קבוץ פליהן בלא קיום השופט שלהן לא יועילו כלום וכן צריכין עידי ישראל שיעידו על אלו הגוים שהן עירי השטר ועל זה השופט שלהן שקיים עדותן שאינן ידועין בקבלנות שוחד ואם חסרו שטרי הגוים דבר מכל אלו הריהן כחרם וכן שטרי יחוד הוראות ומתנות ופשרות ומחילות שהן בערים שלהן אף על פי שיש בהן כל הרברים שמנינו הריהן כחרם והורו רבותי שאפילו שטר חוב שלהן שנתנו המעות בפניהם פסולין ולא הכשירו אלא שטרי מקח וממכר שנתנו המעות בפניהם ואין אני מודה בזה אם לא ידעו דייכי ישראל לקרות שטר זה הנעשה בערכאות של גוים נותנו לשני גוים זה שלא בפני זה וקורין לו שנמצא כל אחד מהן כמסיח לפי תומו וגובה בו מבני חורין אבל אין שטרפין בו מפני שאין לו קול שהרי לא ידעו הלקוחות במו שנגעשה בגוים שטר

עשויו וכו' מימרא פרק המביא תנין אמר ר' חיימא ר' אמי שטר' פרסאה וכו' והיא בהלכות: אבל כל הסטרות שחותמיהן גוים הרי אלו פסולין וכו' דע' סבדין אלו רבו הסטרות והנהי כותב קצת מן הגמרא וסבדות' אמר ר' אבהו ז"ל בן זכר סנינו במשנה כל הסטרות העולות בערכאות סל גוים אף על פי שחותמיהן גוים כשרי חזן מגבי כסים וסחרורי עבדים ובגמרא קא פסקי ותיכי לא סכא מכר ולא סכא מתנה בשלמא מכר מדיהוב זוזי קמיהו הוא דקנה וסטר'א ראייה בעלמ' הוא ראי' לאו דיהוב זוזי קמיהו לא הוו מרעני כשיהו וכתבי ליה סטר'א אלא מתנה במאי קני ליה בלאי' סטר'א והאי סטר'א חסכא בעלמא הוא אמר סמואל דינא דמלכותא דינא אי בעית אימא תני חוץ מכגיטו כסים עור סס רבינא סבר לאכסוהו בכסופי דר' חיימא ר' אמי ליה דפרס ערכאות תנן ורוקא ערכאות דלא מקבלי סוחדא ובפרק המביא תנן רב פפא כיווה אתי לקמיה סטר'א פרסא רעביד בערכאת גוים מקרי ליה לפני גוים זה סלא בפני זה והוה ליה כמסיח לפי תומו ומגבי ביה ממסעבדי וים גורסין מבני חרי והנה דעת רוב הגאונים ז"ל ורבנו לפסוק כלסון האחרון שהמרו תני חוץ מכגיטו כסים פרודה לומר סכל סטר שהוא כגט שהסטר הוא סטר הקנאה וסעבד אינו מועיל כלל וים לפרס לפירדעתם ז"ל דאף על גב דקיימא לן דריכא דמלכותא דינא כמבאר פרק חמיסי מהלכות גזלה ואברה ה"מ במה שהוה תועלת למלך בעיני המסין סלו ומה שהוה מחקין אבל בדבגים שבין ארס לחברו חזן רינו בהם דין והך אי בעית אימא לא אמרינן כשיכא דינא דמלכותא דינא ותיכי חוץ מכגיטו כסים ואין ראייה גמורה הסך מזה וכתב רבנו ז"ל ורבנותיו סטריו הלואה מה יהא דינן לפי סלא כזכרו בסוגיא זו ודעת רבותיו להסוותן לסטרי מתנה והטעם סלהם הוא מפני שאף על פי שהוה מקבל מעות ובריא לנו סקבלן דלא מרעי כפשיהו מכל מקום אם לא מחמת הסטר היתה מלוה זו מלוה על פה שהיה כאמך לומר עליה פרעתי וכיון סכן האי סטר'א בעלמא הוא ואינו דומה למכר לפי שהמוכר שדהו בעד' הרי הוא כמוכרו בסטר לכל דבר ואין סהדי ראי' לאו דיהוב זוזי קמיהו לא מרעי כפשיהו וכראיה לי לפי שמה זודהא דרב פפא בסטר מכר סטר'א מקח מן הלוקח וכו' לגבות מחמת האחריות סבו והס גורסין ומגבי ביה ממסעבדי וכדקיימא לן דהמוכר שדהו בעדים גובה מנכסים מסועבדים כמבאר פרק י"ז ורבנו ז"ל סובר סכין סעקר הסעבד חל מחמת קבלת המעות לעכין טענת פרעתי ויכול לומר לו סטרך כירי מאי בעיהוה ז"ל גורס ומגבי ביה מבני חרי ובסטרי הלואה הוא לפי גרסא זו בהכרח דאי בסטרי מכר לא גרע ממוכר שדהו בעדים סגובה ממסועבדים והרי' ז"ל כתב בהשגות א"א יפה הורו רבותיו שהסטר העולה בערכא' סלהם וחותמיהן גוים אינו גובה ממסועבדי דלית להו קלא היילך אפס' ספרע ולא תבעו עליו:

עלו כתב ירו כמבאר פרק ז"א וים לחלק סאינו דומה סטר גמור לכתב יד ומה שכתב רבנו והוא סיתן המעות בפניהם הוא כלסון הגמרא דאי לאו דיהוב זוזי קמיהו והטעם לפי שבכסף הוא קונה ואין הוראתו בפניהם הוראה ומה שכתב וכן צריכין עדי ישראל וכו' הוא ממה שאמרנו ורוקא ערכאות דלא מקבלי סוחדא פי' סידועות שאינן מקבלות סוחדא זה היא טענת רבנו ומחלוקתו עם רבותיו ז"ל אבל סטה אחרת ים לבעל העיטור והר"ס ב"ן והר"טבא ז"ל סכל הסטרות כשרין אפילו סטרי מתנה וגובין בסטרי הלואה מן המסועבדין מטוס דקיימא לן כסמואל ר' אמר דינא דמלכותא דינא אפילו ברברים סאינן תועלת המלך והאי אי בעית אימא

פרק שבעה ועשרים

שטר

סכתוב בכל לשון ובכל כתב וס' היה עשויו וכו' מימרא פרק המביא תנין אמר ר' חיימא ר' אמי שטר' פרסאה וכו' והיא בהלכות: אבל כל הסטרות שחותמיהן גוים הרי אלו פסולין וכו' דע' סבדין אלו רבו הסטרות והנהי כותב קצת מן הגמרא וסבדות' אמר ר' אבהו ז"ל בן זכר סנינו במשנה כל הסטרות העולות בערכאות סל גוים אף על פי שחותמיהן גוים כשרי חזן מגבי כסים וסחרורי עבדים ובגמרא קא פסקי ותיכי לא סכא מכר ולא סכא מתנה בשלמא מכר מדיהוב זוזי קמיהו הוא דקנה וסטר'א ראייה בעלמ' הוא ראי' לאו דיהוב זוזי קמיהו לא הוו מרעני כשיהו וכתבי ליה סטר'א אלא מתנה במאי קני ליה בלאי' סטר'א והאי סטר'א חסכא בעלמא הוא אמר סמואל דינא דמלכותא דינא אי בעית אימא תני חוץ מכגיטו כסים עור סס רבינא סבר לאכסוהו בכסופי דר' חיימא ר' אמי ליה דפרס ערכאות תנן ורוקא ערכאות דלא מקבלי סוחדא ובפרק המביא תנן רב פפא כיווה אתי לקמיה סטר'א פרסא רעביד בערכאת גוים מקרי ליה לפני גוים זה סלא בפני זה והוה ליה כמסיח לפי תומו ומגבי ביה ממסעבדי וים גורסין מבני חרי והנה דעת רוב הגאונים ז"ל ורבנו לפסוק כלסון האחרון שהמרו תני חוץ מכגיטו כסים פרודה לומר סכל סטר שהוא כגט שהסטר הוא סטר הקנאה וסעבד אינו מועיל כלל וים לפרס לפירדעתם ז"ל דאף על גב דקיימא לן דריכא דמלכותא דינא כמבאר פרק חמיסי מהלכות גזלה ואברה ה"מ במה שהוה תועלת למלך בעיני המסין סלו ומה שהוה מחקין אבל בדבגים שבין ארס לחברו חזן רינו בהם דין והך אי בעית אימא לא אמרינן כשיכא דינא דמלכותא דינא ותיכי חוץ מכגיטו כסים ואין ראייה גמורה הסך מזה וכתב רבנו ז"ל ורבנותיו סטריו הלואה מה יהא דינן לפי סלא כזכרו בסוגיא זו ודעת רבותיו להסוותן לסטרי מתנה והטעם סלהם הוא מפני שאף על פי שהוה מקבל מעות ובריא לנו סקבלן דלא מרעי כפשיהו מכל מקום אם לא מחמת הסטר היתה מלוה זו מלוה על פה שהיה כאמך לומר עליה פרעתי וכיון סכן האי סטר'א בעלמא הוא ואינו דומה למכר לפי שהמוכר שדהו בעד' הרי הוא כמוכרו בסטר לכל דבר ואין סהדי ראי' לאו דיהוב זוזי קמיהו לא מרעי כפשיהו וכראיה לי לפי שמה זודהא דרב פפא בסטר מכר סטר'א מקח מן הלוקח וכו' לגבות מחמת האחריות סבו והס גורסין ומגבי ביה ממסעבדי וכדקיימא לן דהמוכר שדהו בעדים גובה מנכסים מסועבדים כמבאר פרק י"ז ורבנו ז"ל סובר סכין סעקר הסעבד חל מחמת קבלת המעות לעכין טענת פרעתי ויכול לומר לו סטרך כירי מאי בעיהוה ז"ל גורס ומגבי ביה מבני חרי ובסטרי הלואה הוא לפי גרסא זו בהכרח דאי בסטרי מכר לא גרע ממוכר שדהו בעדים סגובה ממסועבדים והרי' ז"ל כתב בהשגות א"א יפה הורו רבותיו שהסטר העולה בערכא' סלהם וחותמיהן גוים אינו גובה ממסועבדי דלית להו קלא היילך אפס' ספרע ולא תבעו עליו:

אמא ה"ק מתכיל אפילו ברביבא הרמב"א דמלכא ותני חוץ מכניטו כפי דתרתו ליטני לא פלגי דודאי כל היכא דאביא הרמב"א דמלכא כל הטורות סבולס כמין כגון בטורין של מלכות שלכו וברביבא הרמב"א דמלכא תני חוץ מכניטו כפי דתרתו ליטני לא פלגי דודאי כל היכא דאביא הרמב"א דמלכא כל הטורות סבולס כמין כיון טעולות בערכאות והן גורסין ברב פפא ומגבי ביה ממעבדו ומפרטי בשטרי הלואה מסו' דערכאות אית להו קלא זו היא סטתס זל ועליה סומכין בארצותינו וכתב הר"ם בגזל בין בערכאות בשטרימכר והלואה בין בטורין של מלכות בכל הטורות אף הכסף אלא להיות הסטר כאלו ככתבו וחתם בשדים יטראליס אבל

אם חתם דבר מררכי ההקבאות כגון מטלטלי אגב מקרקעי וכגון דאקנה וכיוצא בהן ודאי אף דכין בהם לענין איתו דבר סחמרה מהם ואם דבר הפוסל הוא כגון סתתן לו מעות בלא אגב וטורות בלא מסורה ובקני הוא וכל סעבודא דאית עה פסולין לגמרי ואין דנין בהן כריטוי גוי שאין דנין של מלכים אלא להסגיר סטרו' שלהם ולעשות סופר שלהן כמאה עדי' אבל לענין ררכי ההקבאות לא עדיפי מטטרו' פלנו שאף הגויים במקומות הרבה בדיני חלוקי דבי' אותן כפי מחלוק' חכמיהן ומנהגו המקומות ואין מלכים מקפידין אלא בהסגר ה' הטורות בלבד ע"כ דבריו ז"ל:

אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן כו' מאי טעמא אמר רב נחמן לפי שאין למדין משיטה אחרונה כתב מהר"ם ז"ל דהכי מילי דבר חדש או דבר סמוך לגמרימה שלמעלה אבל דבר שאין סותר לגמרי מה שלמעלה כגון קנו ממני בכל לשון של זכות וכו' ולא ידעי חס נעם הקנין אם לא לענין זה למדין משיטה אחרונה סכת' וקנינה מיניה דמשמע סכבר נעשה קנין דלמד סתום מן המכורס וכגון זה ס' אחד ארוך בטופס ואחר בתורף ולא א"ל דהארוך בתורף יטול הכל כיון דבטופס לא כתב מירי כמה הלואה לענין זה אמר' ספיר כיון דבשיטה אחרונה כת' וקניבא מן פלוני ופלוני ככל מה דכתוב לעיל ולמד סתום מן המפורסם וכמאן דכתיב בטופס סכום המעות דמי ואררבה שיטה אחרונה עיקר דתכן היכא דתחתון ועליון סתרי אהרדי אזלינן בתר תחתון אפילו בשיטה אחרונה תדע דאמר' לקמן פ' הנהב כמאן כתבין האידכא במכא דכסר למקניא ביה במכא לאפוקי מדרב פפא דכסר לאפוקי מרוקא וכו' ואי אף למדין משיטה אחרונה היכא גמרי' מיניה וכו' מתורץ מה ש"מ דספיר גמרינן מה שאין סותר מה שלמעלה לא מפרס את שלמעלה ע"כ אחרונה עיקר:

שטר שעדין גויים שמסרו הלוח ליד המלוה או המוכר ליד הלוקח בפני שני עדים מישאל אף על פי שאינו עשוי בערכאות של גויס ואין בו כל הדברים שמכינו הר"י זה גובה מבני חורין והוא שיהיו העדי' שמסרו בפניהם יודעין לקרותו וקראוהו בשמסרו בפניהן והיה בתקון שטר ישראל שאינו יכול להודיף ולא להוסיף ולא לגרוע ולמה לא יגבה בו מן המשותעדים מפני שאין לו קול: תקון שטרי ישראל כך הוא כל השטרות כולן צריך שיחזור מענינו של שטר בשטח אחרונה

שאין למדין משטה אחרונה שמה היו העדים מרוחקין סגופו של שטר בבדי השטה ובה המוסיף וכתב באותו הדיוח שמה זו: עדים שהיו מרוחקין מן הכתב שני שטיין פסול פחות מכן בשד: שתי שטיין שאמרדו בכתב ידו עדים ולא בכתב ידו סופר שכל המוסיף אינו הולך אחר הסופר אלא אחר העדי' ושתי שטיין אלו הן ואירין כגון למד על ק"ב: היו העדים מרוחקין מן הכתב יתר על שתי שטיין והיה הדיוח שבין הכתב והעדים מלא בעדים פסולין או קרובים הר"י זה כשר שהרי אינו יכול להודיף ואם מלאהו בשריטו' של דיו פסול שמה העדי' על השריטו' חתמו ולא על גופו של שטר: היה השטר כלו עם עדי' בשטה אחת הר"י זה כשר היה השטר בשטה ז' והעדים בשטה שנייה פסול שמה אלו העדים היו מרוחקין מן השטר כשר שטה אחת וחתך כל השטר וכתב זה השטר באותה שטה ונמצאו אלו העדים חתומים עליה וכן אם היה השטר ושני עדים בשטה אחת ושני עדים אחרים בשטה שנייה ואמר אני נחבנתי לרבות העדים אין מקיימין שטר זה מעדים של מטה בשטה שנייה אלא מעדים של מעלה שמה בשטה שהיתה בין העדים של מטה ובין השטר שחתך כתב שטר זה ושני עדי': קיום בית דין צריך שיהיה סמוך לכתב יד עדים או סמוך לצד השטר או מאחוריו כנגד הכת' ואם היה בין הקיים והשטר ריוח שטה אחת פסול שמה יחתוך השטר שנתקיים וידיף באותה שטה שטר ושני עדי' ונמצא הקיום על שטר מוסיף: חרחיק

שטר מוסיף: חרחיק

ועוד האריך בחדושי פרק קמא דבבא מציעא ועיי' לקמן בג' ובסימן טו:

אם לא החזיר אף הסטר נפסל בכך אלא שאין למדין ממה סכתוב באותה שטה וזה דעת הר"ם בין ורשב"א זל ודברי רבנו מורי' כן: עדים שהיו מרוחקין מן הכתב סתי' סטין וכו' גם זה עם והטעם בזה שאפילו סכתוב בסטר שריר וקיים בסופו סכר סהוא קיום הסטר עדיין ים לחום סמא יגזו הכל ויכתוב בשתי הסטין סטר אחד וכתבו המפרטיס שאפילו באו העדים והעידו על מה סכתוב למעלה ולא נוסף בו כלום אפילו הכי פסול לפי

סכל שלא נעשה כתקון חכמים אינו סטר: שתי סטין שאמרדו בכתב ידי עדים וכו' מבואר סם הר"ן והטעם ופי' בכתב ידי עדים לא סחתמו העדים גם ביותר בכונה אלא לומר לך שאם סחתמו בקלמוסו של סופר ומפני שלא הורגלו בכתובה סחתמו יותר גם מן הסופר משערין בהן ע"כ הר"ם בגזל ואי אף בדרך כלל דלאו אחר כתב אלו העדים ולא אחר כתב זה הסופר כלך אלא אחר כתב ידי עדים דע' מאי שאינן רגילין לאמן ידיהם כמו הסופרים ועוסי' כתיבה גסה מן הסופר וכן עיקר: שתי סטין אלו הם ואירין כגון למד על גב' ק"ב פי' שתי סטין ושלמה אורין מחלוקת אמוראים הוא סם ופסק רבנו זל כן סלא לחלוק על רב נחמן בר' יצחק שאמר הן ואירין ורבנו האי זל פסק כמאן דאמר שיעור דשטה אחת ושני אורין כגון ברוך בן לוי בשטה אחת פסול וזה דעת הר"ם בגזל וכן כראה מדברי בעל העיטור ודברי הר"ב זל מטיין לדברי רבנו וכן פסק הר"י ונה זל ועיקר: היו העדים מרוחקין מן הכתב וכו' מימרא סם מלאהו בקרובים כסר ומפורס' כן בהלכות ובחדושי הרשב"א זל כתב מורי הר"י ונה זל דרוקא שבבא כך מיר הלואה או המוכר ליד המלוה או ליד הלוקח הא מלאהו המלוה או הלוקח לאחר סבא לידם פסול דסטר פסול היה וכמי שאינו דמי וכן אם לאחר סבא לידם סטלו הלואה או המוכר ומלאהו בקרוב' כסר דעכסו הוא פנעשה סטר אבל הר"ב זל כתב אם היה פקח ממלא אותן קודם שיביא לבר' ע"כ: ובראין דברי ר' יונה זל עיקר והוסיף הרב ואמר ורוקא בסמלאהו בקרובים ביום סכתוב ונחתם אבל למח' וליומא אחר אף על פי סהוא במכות הלואה ליה מוקדם ופסול דהסתא הוא דמסוה ליה סטרא ע"כ דבריו ופי' בסטרי דלאו אהקיתא וכמו סכתבאר פרק כ"ג: ואם מלאהו בסריטות וכו' מבואר בסוגיא ובחדושי הרשב"א זל כתבו בתוספות דמכאן ים ללמוד לעדים סצריכין לחתום בראש המגלה סלא יוכל לכתוב מן הכר סטר דהוה ליה הוא ועדי' בשטה אחת וכסר אותו סטר וכיון סים לחום לזיוף זה אפילו הסטר כפסל בכך ואם ארע כן סלא חתם האחר בראש הקלף יחתום הספי' תחתיו ויהא ליכא הוא ועדי' בשטה אחת דהשתא ליכא למיחס לזיוף דהוא ועד' בשטה אחת ועד' בשטה אחרת פסול ע' סיהא הוא ושני עדי' בשטה אחת ע"כ: ופי' אם העדים סמוכין לכתב בלא הפסק אף על פי סהסטר כלה באמצע סטה כסר וכמו סיתבאר לפנינו ופשוטו הוא: היה הסטר בשטה ראשונה ועדים בשטה סנייה וכו' גם זה בגמרא סם והטעם סכתב רבנו גם כן כלמד מסם: וכן אם היה הסטר וכו' גם זה סם מבואר: קיום בד' צריך שיהיה סמוך לכתב ידי עדים וכו' מבואר בגמרא סם ומה סכתב ואם היה בין הקיים והסטר שטה אחת ריוח פסול הוא כרבי יוחנן ורלא כרבי דהוה מכסר ליה מפורס דכסר דסטר הבא הוא ועדי' בשטה אחת פסול ובהא הוא דפליגי רבנן

יוחזק וכמו שאכתוב לפי דעת רבנו ז"ל וקיימא לן כרבי יוחנן ופי' פסול הקיום אבל הסטר כיון שכתב בתקון חכמים למה יפסל וכן כתבו ז"ל ומה שכתב רבנו אף מאחריו כנגד הכתב לא מבואר בקיום טיעונו מאחורי הסטר אבל מכיון שבט הקדוה מחמת פרעון כתובה שכותבין על גבויטא דכן דקדענוהו וכן וכן גבי מקוטר העדים חותמין מאחוריו וכיון שכן גבי קיום פסוט הוא שמועיל ויחמרו בקיום שהסטר כתוב מאחורי הסטר וכנגדו ואז אין לחוסם לכולם ותקון נאה הוא ועושה כן במקום שאין הכייר מספיק ובעיטור לגאון והיכא דליכא בנייר כדי לכתוב בו קיום מלפף ביה כיירא אחריכא וכתוב בקיום וקיימיה מלפף בגויה וכתוב ביה סימן מובהק עכ"ל ואין

יודע אי זה סימן מובהק ופי' אלא אם כן יכתבו הדיינים מחתמת ידיהם אי זה דבר בגוף הסטר ואם יזיף נדמה כתיבה לכתובה ולא תדמה אבל כל שאר סימני הדף וכולין להזדריק והדרי רב עקיף הרחיק את הקיום מן הכתב וכו' זה נאמר בסוגיא לרעת רב וסובר רבנו ז"ל שהוא אמת אפילו לר' יוחנן דלכאנן עלמא אין לחוסם סיחתמו הדיינים על הסריות ומחלוקתן הוא בבהרחיק הקיום מטה אחת בלבי דרב מכשר ליה בלא פריטות ממשו דכשר דסטר הבא הוא ועדין בשטה אחת פסול ור' יוחנן מכשר שטר שהוא ועדין בשטה אחת ופסל הרחק קיום אפי' שטה אחת ובלא פריטות אבל בהרחיק הקיום פני שטין דכולי עלמא אי מפרט ליה כשר ואז לא פסול ולא נחלקו בזה זה דעתנו ז"ל ויש לפרט הסוגיא כן וכפכתב רבנו יתר על כפי שטין אפילו קאמר וכל כן בשטה אחת כפמלא אותה פריטות וזה פסוט לפי שטותו ופריטות אלו הוא פסוט לטויוטא הזכר בגמרא ויפה כיון שאין לפרט שממלא כל החלקים שאם כן יש לחוסם סטר אחר היה סם וקיימיהו והוא כת' על גבויטא זה ומלא זה בדיו וכן פרטנו ז"ל והיא שטת רבנו ז"ל ומ' הנראה מן ההלכה הוא שאין פסוט מוטיל לרשת רבי יוחנן ויש לחוסם דילמא אטוהו הוא דחתמי סלא הביאו כלל סוגי זו וגם הרמב"ם ז"ל כתב בדברי רש"י יוחנן פסול ואף על גב דרמטיט ליה

הרחיק את הקיום מן השטר יתר על שני שטין ומלא כל הריוח שריטות דיו בשר שהרי אינו יכול לזיף ואין חוששין לבית די שקיימיהו על חשריטות אלא על גופו של שטר: כל המחוקין וכולן צריך שיכתוב קיימיהו בסוף השטר ויאמר אות פלוני או מלה פלונית אמר רב יוח' או שטה פלונית על המחוק או תלויה והכל קיים ואם היה המחוק במקו' שריר וקיים ובשעו' שריר וקיים אע"פ שחוד וקיימו פסול שמא מחוקו וכתב רבד שזיף וחוד וקיימו בריוח שבין הכתב והעדים: שטר הבא הוא ועדין על המחוק כשר וא"ת מחוק וחוד ומחוק אינו ידומה מי שנמחק פעם אחת למחוק שני פעמים ואם תאמר שמא נמחק בפעמים מקום העדים ואחר שכתב השטר חוד ומחוקו וכתב כל מה שירצה שהרי הוא ועדין כולו עשה מפני שנמחק הכל שני פעמי' כבר תקנו חכמי' שלא יהיו העדים חותמין על שטר מחוק אלא א"כ נמחק בפניהם שטר הבא הוא ועדין על המחוק והקיים מלמטה על הנייר אין מקיימין אותו מעדי הקיום אלא מעדים של מעלה שמא הקיום היה רחוק מן השטר הרבה והיה הריוח בלא שריטות של דיו וחתך גוף השטר ומחק השריטות וכתב השטר ועדין על המחוק שטר הבא על הנייר ועדין על המחוק פסול שמא ימחק השטר ויזיף ונמצא הוא ועדין על המחוק ואם כתבו העדי' אנחנו העדים חתמנו על המחוק והשטר על הנייר כשר וכתבין כן בין עדי לעד כדי שלא יזיף: שטר הבא על המחוק ועדין על הנייר פסול ואפי' כתבו העדים אנחנו עדים חתמנו על הנייר והשטר על המחוק מפני שהוא מחוק אותו פעם שנייה וכתוב כל מה שירצה וכיון שכולו נמחק בפעמים אינו נכר שאילו היה בו מקו' הנמחק פעם אחת ומקו' הנמחק שתי פעמים היה נכר ומתקן השטרות להתבונן בווי' וזי' ש' שלר' שלא יהו דחוקין בין התיבות שמא ויף והוסף וז' ולא יהיו בדחוקין שמא מחק" אות אחת כגון הא או חית והניח רגלה וסמעתן אחי הוה ליה אחי רמתי אחי כתב אמר אבי' ביה וסווייה ואחי אתא מתלת' ועד עשר לקמיה דאביכו' בסוף שטה כו' פירוט אי כתב' לסוף קה"ב דכתבתלת ולא כתבתלת תו' עכ"ל

הרחיק את הקיום מן השטר יתר על שני שטין ומלא כל הריוח שריטות דיו בשר שהרי אינו יכול לזיף ואין חוששין לבית די שקיימיהו על חשריטות אלא על גופו של שטר: כל המחוקין וכולן צריך שיכתוב קיימיהו בסוף השטר ויאמר אות פלוני או מלה פלונית אמר רב יוח' או שטה פלונית על המחוק או תלויה והכל קיים ואם היה המחוק במקו' שריר וקיים ובשעו' שריר וקיים אע"פ שחוד וקיימו פסול שמא מחוקו וכתב רבד שזיף וחוד וקיימו בריוח שבין הכתב והעדים: שטר הבא הוא ועדין על המחוק כשר וא"ת מחוק וחוד ומחוק אינו ידומה מי שנמחק פעם אחת למחוק שני פעמים ואם תאמר שמא נמחק בפעמים מקום העדים ואחר שכתב השטר חוד ומחוקו וכתב כל מה שירצה שהרי הוא ועדין כולו עשה מפני שנמחק הכל שני פעמי' כבר תקנו חכמי' שלא יהיו העדים חותמין על שטר מחוק אלא א"כ נמחק בפניהם שטר הבא הוא ועדין על המחוק והקיים מלמטה על הנייר אין מקיימין אותו מעדי הקיום אלא מעדים של מעלה שמא הקיום היה רחוק מן השטר הרבה והיה הריוח בלא שריטות של דיו וחתך גוף השטר ומחק השריטות וכתב השטר ועדין על המחוק שטר הבא על הנייר ועדין על המחוק פסול שמא ימחק השטר ויזיף ונמצא הוא ועדין על המחוק ואם כתבו העדי' אנחנו העדים חתמנו על המחוק והשטר על הנייר כשר וכתבין כן בין עדי לעד כדי שלא יזיף: שטר הבא על המחוק ועדין על הנייר פסול ואפי' כתבו העדים אנחנו עדים חתמנו על הנייר והשטר על המחוק מפני שהוא מחוק אותו פעם שנייה וכתוב כל מה שירצה וכיון שכולו נמחק בפעמים אינו נכר שאילו היה בו מקו' הנמחק פעם אחת ומקו' הנמחק שתי פעמים היה נכר ומתקן השטרות להתבונן בווי' וזי' ש' שלר' שלא יהו דחוקין בין התיבות שמא מחק" אות אחת כגון הא או חית והניח רגלה וסמעתן אחי הוה ליה אחי רמתי אחי כתב אמר אבי' ביה וסווייה ואחי אתא מתלת' ועד עשר לקמיה דאביכו' בסוף שטה כו' פירוט אי כתב' לסוף קה"ב דכתבתלת ולא כתבתלת תו' עכ"ל

עכ"ל ודברי רבנו נראה בטעמך: כל המחוקין כולן צריך לכתוב קיימיהו וכו' מימרא סם כל המחוקין כולן וכו' וכתב הרמב"ם ז"ל כתבו מקצת מרבתי דמטוס הכי לא אמרינן כל המחוקין וכל התלויות לפי שהתלויות שאינה מקיימת אינה פוסלת את הסטר אלא שאין למדין ממנה אבל המחוק שאינה מקיימת פוסלת כל הסטר שאינו אומר תנאי היה בו ומחוקו וכאן הכי קאמר צריך שיכתוב קיימיהו דאין לא כל הסטר פסול ואינו נראה בעיני שאין המחוקין פוסלת אלא שאין למדין מהם ועוד דבהדיא מבינו בתוספתא דמכילתין פרק בתרא שטר פים בו מחק את תלויו מגופו פסול ולא מגופו כשר והא דלא קאמר הכא"ל התלויות חרא מיניה נקט והוא הדין לאיכ"ע ועוד האריך ודבריו נראה מלפון רבנו ז"ל שאמר כל המחוקין וכל התלויות עמהם נראה שדן אחר להם: ואם היה המחוק במקום שריר וקיים וכו' מימרא סם ופירוט במקום שריר וקיים שטה אחת סמוך לאקרונה ומתוך דברי רבנו ז"ל נראה שאין צריך לכתוב בכל הסטרות והכל שריר וקיים אלא לקיים המחוקין והתלויות אם יש מהן שטר וכדי ללמוד מהן וגם כן נראה מדבריו שאין לכתוב קיימיהו בשטה אחרונה לפי שאין לקדין ממנה וזהו הנר' מדברי התלמוד בבירור ומכאן ארכותינו הוא לכתוב קיימיהו בשטה אחרונה והרבה הארכו בזה המפרשים ז"ל להעמיד המנהג ודחוק עמך בכתובות התלמוד לומר שכל שטר שאין בו שריר וקיים פסול וכשאמרו אין למדין משטה אחרונה דוקא בשכתבה אחר שריר וקיים והם עמך ראו שאין לדברים אלו קיום ואמרו להנהיג לכוין קיום הסטר בחצי שטה ולחתום שני העדים בחצי האחר דודאי אם לא היה כל הסטר סם לא היו חותמין וכמו שכתבתי למעלה בשם התוספות גזירה שמה יזיף ויעשה שטר הבא הוא ועדין בשטה אחת ואין חוששין לעדים טועים עד כאן דבריהם ז"ל: שטר הבא הוא ועדין על המחוק וכו' כל זאת שבבא בטעמ' מבואר' שטר הבא הוא ועדין על המחוק וכו' מכו' בסוגיא ואלביא דרב כמו שהזכרתי למעלה כדעת רבנו ז"ל שמכשיר הרחקת האסרתא במלוי הריוח שריטו' מלוי וזי' מכוניא זורמז בהלכות: שטר הבא על הנייר ועדין על המחוק וכו' מפורט בסוגיא סם: ואם כתבו העדים וכו' וכותבין כן בין עדי לעד כדי שלא יזיף מפורט סם ומכאן למד הרמב"ם ז"ל בכתובה לטור שטעה הסופר שהיה לו לכתוב מאתים וכתב מנה וחתם העד האחד ולא הספיק לחתום השני עד שהרגטו בטעות ותקנוהו וכתבו בין עדי לעד אכחכו העדים חתמנו על שטר זה שכתוב בו מאתים על המחוק כשר עד כאן דבריו והאריך להוכיח כן מן הסוגיא סם: שטר הבא על המחוק ועדין על הנייר וכו' גם זה סם מבואר הדן והטעם: ומתקן הסטרות להתבונן בסטר בווי' וזי' ש' מלו' וכו' בגמ' יש סמי מעמי' שאירע זיף בדחוק אות אחת או בהריוח בין תיבה לתיבה יתיר מראוי ומתוך כך כתב רבנו ז"ל דין זה ודבר נכון הוא שאם לא כתב דין זה וכתב משלש ועד עשר אין כותבין וכו' מימרא דאבי' סם: שטר שכתוב בו מלמעלה מנה ומלמטה מאתים וכו' מוכח סם: ולמה אין הולכין אחר הפחות שבשניהם וכו' שאם היה כתוב בו מאה סהם מאתים או מאתים סהן מאה וכו' דין זה מפנה סם זוזין מאה דאין כן סלעים עשרין אין לאלא סלעים עשרים זוזין מאה דאין כן סלעים תלתין אין לו אלא מנה ופרטו המפרשים ז"ל שהטעם שאין הולכין אחר התחתון הוא מפני שזומר דליתן ובראי טעות חטון הוא באחד מן הלסכות והילכך המוכיח מחברו עליו הראיה ודבריו רבנו ז"ל: היה

היה בו מלמעלה עם ומלמטה עם וכו' כל בצה זו מפורשת בין המטעה והבריתא וברוסלמי רבי יוחנן סאיל מלמעלה כתב חנן ולמטה כתב נכימיהו סולמרי התחתון מן העליון חנן או העליון מן התחתון כניעכ ולא אפטיטא: כתוב בו מלמעלה ספל וכו' בגמרא עם ופרטו רח והרב אלפסי והרב אבן מנעם זל למון כוטריוקן ספל סאה ופלגא ספל קב ופלגא וכן עיקר ובעיני דלא אפטיטא הוא עם והמוכיא מחברו עליו הראיה: במטען סהיה כתוב בו עם בגמרא ורבנו זל מפרסה כפרח סהיאסתרפלא פלגא רזוחא בסווי ובחטובות ורם והרב אבן מנעם פירס סהאסתרפלא תרי זוי ופירסו סהוא כוטל עם מאלו זוז וזוז וכולם זל סוים סאיכו כוטל אלא הפחות: שטר סכתוב בו אסתירא מאה מעי או סכתוב בו מאה מעי אסתירא הלך אח הפחו סכלסכות ואינו כוטל אלא מאה אסתרות וכו' זה כמכא בספרי רבנו זל והוא טעו יכא מדי הסופר הראסון והראוי להמת ואינו כוטל אלא אסתירא ופירוס הרבר ססווי האסתירא זל פרוטו ופמי מעי בכאן פרוטות סלכסות וכן פרטו בכמה מקומות בתלמוד ואין בין סווי ה האסתירא למאה מעי אלא ר פרוטו וכן פרטו כל המפרטו זל וכן הוא מוכרח וכן כתוב בהסוגות

אא זה סבוט ואינו כוטל אלא אסתירא עכ: ופוטו הוא והדין פרק בית כור כחכמים וכן נפסק פרק כ מ מהלכות מכירה: לפיכך כל מטר סיס בו וכו' זה פוטו ובכמה מקומות דין זה מבואר אבל מה סכתוב ואם תפס בעליונה אין מוכיאין מידו זל דרוקא בתפס סלא בעדים אבל מתוך מה סאמרז אוקי תרי להדי תרי ואוקי ממנא בחזקת מריה ואי תפס לא מפקינן מיכיה ופרטו אפי בדתפס בעדים ממנע דהוא הדין לכל ספק מטר ומטען מטר סכתוב בו דיכירן סתם סאיך גובה בו אלא סנים אס תפס יתיר בעדל ודאי מוכיאין מידו כך כראה לי: הובתב בו מטבע וכו' כל זאת הבבא בדיתא מפורשת עם ובגמרא ים חילוק בין אומר דיכירן לאומר דיכיר לפי דיכירי בלא כן הכוונה סל זהובבוק רל סל כסף והביאו בגמרא מסנה מכר חת וכן ואין מכל זה בהלכות ולא בדברי רבנו זל כלום והטעם לפי סאיך אנו ע עכסו מרקרקין בלסון כל כך:

מגדל עז סטר סכתוב אסתירא וכו' עד בדבר סאיך בו ספק כתב ה'אבד זל זה סבוט ואינו כוטל אלא אסתירא עכ: ואמר איכו סבוט אכלטו אלא יסר וכך קבלנו פי הככז פרק גט פטוט ובכל מקום בתלמוד והוא ענן קרוב לטעת בין המעות לאסרק כראיתא פרת קמא רגוטין בסמעתין דפרוטת אחר מסמכה באוקר האיטלקי אבל לומר טוטות בין איקר אחר למאה מעי רחוק הוא ביותר ואין תולין בכך לא כמו ממאה למאתי או ממאתים למנה וכדמסמך פרת בית כור וכן הסכמו רבותינו בעלי התוספות והרם זל מקיזי מדיעת: לפיכך כל מטר סיס בו עד סוף הפרק הכל כבבא בתרא פרת גט פטוט והרבה מקומות:

סליק לזו הלכות מלח ולה בסד

פ' בי מר זכ המטען וכן המטען קאי בתיקונין בסי ד' מספר כתיבין: עיין בהלכות עדות ס' יט עכ: כן פ' רח ולרסבס כראה רזוי יקבל דאיסתירי הוא סלעיס וים בכל אחר ד' דיכירי אבל איסתירי פסיטו הו דאי פלגא רזוי עכ:

מפני שתוא המוציא מחברו ואינו מוציא אלא ברבר שאין בו ספק לפיכך כל שטר שיש בו משמע שתי לשונות שמא כך או שמא כך אינו נוטל אלא הפחות שבשתיהן ואם תפס בעליונה אין מוציאין מידו אלא כראה ברוחה כתב בו מטבע והוב אין פחות מדינר זהב זהב דינרין או דינרין זהב אין פחות משהו שני דינרין של זהב זהב בדינרין אין פחות משהו שני דינרין של כסף מן זהוב וכן כל כיוצא בזה:

היה בו מלמעלה שם ומלמטה שם קרוב לו הלך אחר התחתון אב למח כותבין את העליון שמא תמחק אות את התחתון וילמד מן העליון כגון שהיה בעליון חכני או ענני ובתחתון חנן או ענן בידוע שהוא השם העליון אבל לא ילמד תחתון מעליון שתיאותיות כתוב רלמא מתרמי בו מלמעלה ספל ו סס בן ג' אותיות ומלמט' קפל חכל הלך והל רוב רסמא: אח התחתון שהקפל פחות מן הספל כתוב בו מלמעלה קפל ומלמטה ספל שמה ובו הסירה רגל הקוף ונעשת' סמך ואינו גובה אלא במרת קפל הקטנה וכן כל בוצ' בזה שיד בעל השטר על התחתון מעש' בשטר שהיה כתוב בו שש מאו' וזו אחר והרי הדבר ספק אם שש מאות זווזו אחר או שש מאות אסתירא וזו אמרו חכמים יטול שש' מאות אסתירא וזו שיד בעל השטר על התחתונה אם כן למה לא נאמר שש מאות פרוטה וזו לפי שהפרוטות כולל

לא כתבי איכסי: אותן הספר זווין ו פריטו בסטרא כו: ואחר כך כותבין וכן כל כיוצא בזה בכל זמן ובכל מקום לפי דרכם הירוע על פיר עושין שטר שכתוב בו אסתירא מאה מעי או שכתב בו מאה מעי אסתירא הלך אחר פחות שבלשונות ואינו נוטל אלא מאה אסתירא שיד בעל השטר על התחתון עיין בס' מ' ובהי עדות ס' יט: דלא אמי' די בעל הסט' על התחתון אלא כסבא להוכיא במט' וכן פ' רד בעל הסטר על התחתונה מפני סבא להוכיא וכו' בפרק הכותב ובמנחות ועיין בהלכות עדות סוף פרת יט:

הלכות טוען ונטען

מצות נעשה אחת היא והיא דין טוען ומודה או כופר וביאר מצוה זו בפרקים אלו:

הלכות טוען ונטען פרק ראשון הטענה והספירה דין הודאה ממין הטענה: פרק רביעי ביאר הרב סאיך מורה מקצת חובער סיטעון דבר מקצת והפאר אמר איכי יודע דין מהייב סבוטה ואין יכול לטבע וכל כיוצא בזה: פרק חמישי ביאר הרב כל הרברים סאיך כסבעין עליהם מן התורה כגון קרקעות ועבדים וטורות והקדשות דין טענוכלים עם אחד מאלו הרברים וסאיך כסבעין על טענת חרס סוטה וקטן: פרק ששי ביאר הרב דין הוחזק כפרן בטענתו או לא הוחזק כפרן דין מטעה איכי כך וסאיך הרברכי הודאה ובתלמוד קאר ליה אוריתא ודין כתייב ממון או סבוטה וכווהו בר לו ואמר פרעתי או כסבעתי ואין טוען וחזר וטוען: פרק שמיני ביאר הרב דיני חזק במטלטלין: פרק תשיעי ביאר הרב דין אומן סאיך לו חזקה דין יכא מבית חברו וכלים טמונין תחת כספיו ודין פירו' סרה דלא חזק' איניס רגל דלאו דיליה ואכיל דלאו דיליה ודין סני אוחזין בטל' או רוכבין עב' בהמ': פ' ז' ביאר הרב שהגדרות אין להם חזקה ודין סמים לחוקין על ספינה: פ' יא' ביאר הרב דיני חזקת הקרקעות ודין המחאה: פ' יב' ביאר הרב דין אכילת סני חזקה וסמה סס סני חזקה ודין מחזיק ברבר אחר סלא החזיק בכל: פ' יג' ביאר הרב דין אלו סאיך להם חזקה כגון האומני והסותפים: פ' יד' ביאר הרב אלו סאיך אכילתן ראה אס הביאו עדים סמכרו להם ראייתן ראה ודין הגוי סאיך אכילתו ראה ודין בורח סאיך מחזיקן בכסיו ודין חזקה בכסוי אסת' איס ודין חזקה סאיך עמה טענה ודין בא מחמת ירוסה: פ' טו' ביאר הרב דין עורר על הסדה והמחזיק יסלו מטר ודין אימתי עדי חזקה מטרפין לעדות או אין מצטרפין ודין זה אומר סל אבתי וזה אומר סל אבתי: פ' יז' ביאר הרב דין עורר על הסטר וסא חזקה וסא חזקה או הביא סני עדים וכלל עם סאיכור על הסטר וסא חזקה עליה עד או עשאה קימן לאחר ודין עורר על הסדה וסא חזקה או הביא סני עדים ונטען טענת סקר לעות הדין כמו סאמרה תורה מדבר סקר תרחק:

והודו רבתי שאם אמר התובע וכו' זו סברה ככונה בטעמה שהרי זה סאלמו טעמבטע וכו' אם רצה לפחות ריבוי ולהיות כסאר תובעין מהנתבע טעמבטע היסת וכפטר נראה שהרשו בידו ודאי דלא גרע מסאר תובעין ואם כן חזר ריבוי כדון התובע תביעה מהנתבע טעמבטע בה היסת ודינו כמוהו וכן כתב רבי מאיר הלוי ז"ל ועקר:

היה המחוייב טעמבטע וכו' אם מבואר דלרברי חכמים בטעמבטע רבבן לא נחתין לכסיה אלא מטמתי ליה ער דמטי נגדיה ומגדין ליה וטבקיין ליה ומתבאר טס סמתירין לו נידוין אח' כן כמו סכת רבנו: כל המחוייב טעמבטע היסת וכו' זהו מה סאלמו טס דרבנן מפיכין טעמבטע והוא בטעמבטע היסת כמו סכתבתי למעלה וטעם ההפוך הוא לפי טעמבטע זו קלה ויפיה בה חכמים את הנתבע סאלס רצה להפסד על התובע הרשות בידו ומה סכתב רבנו ואין לך מי טעמבטע היסת וכו' מחברו אלא זה הוא כדברי רבובן מיגס ז"ל ודברים ברורים הם:

אין מסביעין טעמבטע היסת וכו' זה דבר מוסף מכל הפוסקים ז"ל ודקדקו כן ממה ס סאלמו גבי ההיא דרב כחמן דאמי מסביעין אותו טעמבטע היסת מאי טעמא חזקה אח' אדם תובע אלא אם כן יס לו אלא בטעמבטע טעמבטע בריא היא דוק וכן כדון שהרי אף מורה מקנת טעמבטעין מן התורה אינו טעמבטע טעמבטע סמא כמו ס סכתבאר כר' רבני ועל מה סכתב סהאומ' אמר לי אבא טיס לו אצלך מנה טהוא כטוען סמא סכתוב

בהשגות אא בזה איני מור' לוכי היא ט טעמבטע בריא ועל זו אמר ר' אליעזר בן יעקב פעמים סאלס טעמבטע על טעמבטע עצמו סהעמידו אותה בבא בטעמבטע עצמו והוא סאלמר כך כזה לי אבא סאלס אמר בריא לי סאלני יודע על זה אמרו מה לי הוא מה לי אביו ואפי' לרבנן עכ"ל: ודע סאלך

לו והודו רבתי שאם אמר התובע איני רוצה בתקנה זו שתקנו לי חכמים אלא הריני כשאר כל התובעים חרי זה משביע את הנתבע הסת ואם רצה להפכה על התובע ס מחייבין את התובע להשבט הסת או לך לו היה מחוייב שבועה מדבריה מן הנשבעין ונפטרין כגון הנשבעין על טענת ספק אומן ה הנשבעין הסת ולא רצה להשבט משמתין אותו שלשים יום אם לא בא ולא תבע על נדויו מלקין אותו

מכת מרדות ככל מי שחלה עליו שמתא שלשים יום שמכין אותו מכת מרדות ואחר כך מתדין נדויו ואין יודין לכסיו לפי שאינו מחוייב שבועה מן התורה: כל המחוייב שבועת הסת אם רצה להפוך השבועה על התובע חרי התובע נשבע הסת ונטול מחברו וא"לך מי שנשבע ונטול מחברו אלא זה שנהפך עליו שבועת הסת ואין לך שבועה שתהפך אלא שבועת הסת בלבד אבל שבועה של תורה או של דבריהן שהיא בעין של תורה אין הופכין שבועתן: אין משביעין שבועת הסת אלא על טענת ודאי אבל על טענת ספק פטור כיצד במדומה לי שיש לי אצלך מנה או שאמר מנה אלויתך וכמדומה לי שלא פרעתי אמר לי אבא שיש לי

אצלך מנה או אצלה לי בפני עדי שיש לי אצלך מנה דבר פלוני נגב מביתי ולא היה שם אלא אתה קרוב בעיני שאתה נגבתו וחסבתו מעות ומצאתי חסר שמא אתה הטעיתני בחשבון והנתבע אומר אין לך בידו בלום הרי זה פטור אף משבטת הסת וכן כל כיוצא בזה: כור חטים יש לי בידך בודאי והנתבע אומר איני יודע שמא יש לך הרי הנתבע ישבע שבועת הסת שאינו יודע ונפטר לפי שלא חייב עצמו בודאי וכן כל כיוצא בזה כור חטים יש לי בידך בודאי והנתבע אומר איני יודע אם חטים הוא או שעורים חרי זה נשבע הסת שאינו יודע ומשלם שעורים וכן כל כיוצא בזה מנה היסת כסאר הנתבעי וכופרי' לאמת דבריו וכן פרס וסא וראביה ויתר גאונים:

דבריו ז"ל מחזורין במה ספירס מדעת רבי אליעזר בן יעקב היא לחייב באמר כך כזה לי אבא דורא כל זמן טהוא עצמו אינו טוען יודע איני אינה טעב בריא עפ' אחר וכן הכריע הרמב"ם ז"ל וכן כתב רבנו מאיר ז"ל ועוד יתבאר זה פ' רביעי ודעת רבנו עייקרי: **מנה** יש לי בידך וכו' זה בהרבה מקומות ועיקרו בטענות פרק קמא מחלוקת אמוראים וק"ל כרב כחמן ורבי יוחנן דאמרי מנה לי בידך והלה אומר איני יודע פטור חוקי ממנא בחזקת מריה וכתב רבנו הרי הנתבע טעמבטע היסת וכו' וכן פרסו ז"ל דרב כפוט הוא סאלס לא כן בטלת טעמבטע היסת סאלמר הנתבע איני יודע ופטור לא דאי כטס סכופר בודאי טעמבטע היסת כך אומר איני יודע טעמבטע היסת וזה ברור ושאר אכתוב כדון זה למטה בפ' זה: כור חטים יש לי בידך וכו' רין חז"ל הסבועת היסת דבר ברור הוא דלא גרע אומ' איני יודע אם חטים אם סעורי' מאמר איני יודע אם יש לך חטי' או אין לך כלום סהו' חייב היסת כמו סהכרתי למעלה אבל על מה סכת' רבנו ומסלס טעורים סכתוב בהשגות **אא** ואיכ' דמגהי בה דכיון דהאידכ' איכא טעמבטע הסת ואי אסתבע דלא דענא אי חטים הוו או טעורים הוו הא אורי הוראה גמורה דאית ליה כל דהו ולא דחיייה היא הילכך מסלס ויס לו פנים אבל הוא היה צריך לגלות עכ"ל: וכבר הארכתי פרק חמישי מהלכות ופקדון לבאר דברי הר"א ז"ל כדון זה וטס סכתבתי סאלף בעל העטור ז"ל סובר כן אלא סכתב סבבא לכת' ידי טמייס חייב בטעורים וכאלמת סהדעת סכתבת דין זה סיהא חייב במה טהוא הפחות סבמניהם אלא סהכוגיא סבהמניח את הכר קסה לזה כמו סכתבתי בהלכות סאלה ופקדון וכו' עיין ודעת הרב הבבלי כרבנו:

וכן סה מסתם והס ר' יוסף מיגס ורבתי ועי' בתסו יג' סל ספר קפי': **וכן כתב רב** האוי ויטבס סמהפכין טעמבטע היסת וכו' סכתבין בטעמבטע ספק סאלף יכולין להפך על התובעם בספק אכל רב אלפס סכתב בטעמ' סלו סאלף סמהפכין טעמבטע היסת ואין מודים לו עכ"ל סה:

מכת מרדות ככל מי שחלה עליו שמתא שלשים יום שמכין אותו מכת מרדות ואחר כך מתדין נדויו ואין יודין לכסיו לפי שאינו מחוייב שבועה מן התורה: כל המחוייב שבועת הסת אם רצה להפוך השבועה על התובע חרי התובע נשבע הסת ונטול מחברו וא"לך מי שנשבע ונטול מחברו אלא זה שנהפך עליו שבועת הסת ואין לך שבועה שתהפך אלא שבועת הסת בלבד אבל שבועה של תורה או של דבריהן שהיא בעין של תורה אין הופכין שבועתן: אין משביעין שבועת הסת אלא על טענת ודאי אבל על טענת ספק פטור כיצד במדומה לי שיש לי אצלך מנה או שאמר מנה אלויתך וכמדומה לי שלא פרעתי אמר לי אבא שיש לי

אצלך מנה או אצלה לי בפני עדי שיש לי אצלך מנה דבר פלוני נגב מביתי ולא היה שם אלא אתה קרוב בעיני שאתה נגבתו וחסבתו מעות ומצאתי חסר שמא אתה הטעיתני בחשבון והנתבע אומר אין לך בידו בלום הרי זה פטור אף משבטת הסת וכן כל כיוצא בזה: כור חטים יש לי בידך בודאי והנתבע אומר איני יודע שמא יש לך הרי הנתבע ישבע שבועת הסת שאינו יודע ונפטר לפי שלא חייב עצמו בודאי וכן כל כיוצא בזה כור חטים יש לי בידך בודאי והנתבע אומר איני יודע אם חטים הוא או שעורים חרי זה נשבע הסת שאינו יודע ומשלם שעורים וכן כל כיוצא בזה מנה היסת כסאר הנתבעי וכופרי' לאמת דבריו וכן פרס וסא וראביה ויתר גאונים:

דרכה בר נתן אלא אם כן תפס ואיכא דמגהי בה דכיון דהאידכא איכ' טעמבטע היסת אי אסתבע דלא דענא אי חטים הוו או טעורים הוו הא אורי הוראה גמורה דאית ליה כל דהו ולא דחיייה הוא הילכך מסלס ויס לו פנים אבל הוא היה צריך לגלות עכ"ל: **ואני** אומר גם זה לא יבא משני שהרי דין זה סכתוב רבינו יצחק אלפסי ז"ל פרק קמא דמטעיא בהלכות ועייקרי רואות סאלף הפרס בן המגהי הזה ללסון רבינו מסה ז"ל והפכים גלי' הס סהרי מורה ולא דמי לטעמבטע חטים והורה לו בטעורים דקימא לך דפטור אלא אם כן תפס בפרק המניח וכתב גם כן רבינו מסה ז"ל לפנינו פ' סליסי מסוס דהתס ספר לגמרי בחטים ומכחיס ליה לתובע בתביעותו וגם כי התובע עצמו מורה לכתבע סאלף לו בידו טעורים כמו סכתב רבינו מסה ז"ל לכנינו פרק סליסי אבל הכא קאלמר איני יודע ולא קח מכחיס ליה לגמרי והרי זה רומה לטעמבטע חטים או טעורים או מנה בודאי והנתבע אומר איני יודע טעמבטע סאלני יודע ופטור ומיהו למיפטריה אף מרמי טעורים דקח מורי ליה לא כפטרין כיון דקח מורה בהו:

ולא תבע על נדויו שלשים יום מלקין אותו כדון פרק קמא דקדוסיין והפוך הטעמבטע גם פרק קמא דמטעיא וכמה מקומות: אין מסביעין טעמבטע היסת כו' כיצד כמדומה לי כו' אמר לי אבא כו' עד וכן כל כיוצא בזה **כתב** הר"אבר ז"ל בזה איני מורה לו כי היא טעמבטע בריא ועל זו אף אליעזר בן יעקב פעמים סאלס טעמבטע על טעמבטע עצמו סהעמיד אותה בבא בטעמבטע עצמו והוא סאלמר כך כזה לי אבא סאלס אמר בריא לי סאלני יודע על זה אמרו מה לי הוא מה לי אביו ואפילו לרבנן עכ"ל:

ואני אומר תמה איני אם דבר זה יבא מפי הר"אבר ז"ל סהרי רבנן פלוג עליה דר' אליעזר בן יעקב ויחד ורבים הלכ' כרבוס יומה סאלמר סכתוב סעל זה אמרו מה לי הוא מה לי אביו היינו לרבי ליעז' בן יעקב אבל לרבנן לא והכי גרסיין לה פרק קמא דכתובות ומסקיין סוף סמעתיין גמל מתכי דמורה ר' יהושע באלמ' לחברו כו' הכא ברבבה קח מפלג דאמי רבא מפכי מה אמריה תורה מורה מקצ' הטעמבטע יטבטע כו' ער רבי אליעז' בן יעקב סבר לא סכא בוולא סכא ב בטעמבטע מעי' הילכך לאו מסבי אבירה הוי ורבנן סכרי בו הוא דאינו מעי' אבל בטעמבטע ומדלא העי' מעי' אבירה הוא ופטור עכ' הנה עייקרי רואו' סהתלמוד מעמיד להדיא אליבא דרבנן סהס רביס דפטור אלא סכתוב עיין במסקנא ראמנה ולא באחרונ' ורצה לחלוק עס גדול ופקס אילין חסוב להתלות בו וכבר סכתב ר' אלפס ז"ל בהלכות פרק טעמבטע דרבייין סהראפוסים ז"ל כן סכתוב ופקו והוא ספק כ כרבנן אמנס סיבא הר"אבר ז"ל הר"איה הזאת והיא מוהפכת איני רואה: מנה יש לי בידך עד וכן כל כיוצא בזה בנייקין פל הגזל קמא ופרק קמא דכתובות: כור חטים יש לי בידך וכו' עד וכן כל כיוצא בזה **כתב** הר"אבר ז"ל זה אינו סאלני מסלס טעורים והיינו

דרכה בר נתן אלא אם כן תפס ואיכא דמגהי בה דכיון דהאידכא איכ' טעמבטע היסת אי אסתבע דלא דענא אי חטים הוו או טעורים הוו הא אורי הוראה גמורה דאית ליה כל דהו ולא דחיייה הוא הילכך מסלס ויס לו פנים אבל הוא היה צריך לגלות עכ"ל: **ואני** אומר גם זה לא יבא משני שהרי דין זה סכתוב רבינו יצחק אלפסי ז"ל פרק קמא דמטעיא בהלכות ועייקרי רואות סאלף הפרס בן המגהי הזה ללסון רבינו מסה ז"ל והפכים גלי' הס סהרי מורה ולא דמי לטעמבטע חטים והורה לו בטעורים דקימא לך דפטור אלא אם כן תפס בפרק המניח וכתב גם כן רבינו מסה ז"ל לפנינו פ' סליסי מסוס דהתס ספר לגמרי בחטים ומכחיס ליה לתובע בתביעותו וגם כי התובע עצמו מורה לכתבע סאלף לו בידו טעורים כמו סכתב רבינו מסה ז"ל לכנינו פרק סליסי אבל הכא קאלמר איני יודע ולא קח מכחיס ליה לגמרי והרי זה רומה לטעמבטע חטים או טעורים או מנה בודאי והנתבע אומר איני יודע טעמבטע סאלני יודע ופטור ומיהו למיפטריה אף מרמי טעורים דקח מורי ליה לא כפטרין כיון דקח מורה בהו:

דרכה בר נתן אלא אם כן תפס ואיכא דמגהי בה דכיון דהאידכא איכ' טעמבטע היסת אי אסתבע דלא דענא אי חטים הוו או טעורים הוו הא אורי הוראה גמורה דאית ליה כל דהו ולא דחיייה היא הילכך מסלס ויס לו פנים אבל הוא היה צריך לגלות עכ"ל: וכבר הארכתי פרק חמישי מהלכות ופקדון לבאר דברי הר"א ז"ל כדון זה וטס סכתבתי סאלף בעל העטור ז"ל סובר כן אלא סכתב סבבא לכת' ידי טמייס חייב בטעורים וכאלמת סהדעת סכתבת דין זה סיהא חייב במה טהוא הפחות סבמניהם אלא סהכוגיא סבהמניח את הכר קסה לזה כמו סכתבתי בהלכות סאלה ופקדון וכו' עיין ודעת הרב הבבלי כרבנו:

אין מסביעין טעמבטע היסת וכו' זה דבר מוסף מכל הפוסקים ז"ל ודקדקו כן ממה ס סאלמו גבי ההיא דרב כחמן דאמי מסביעין אותו טעמבטע היסת מאי טעמא חזקה אח' אדם תובע אלא אם כן יס לו אלא בטעמבטע טעמבטע בריא היא דוק וכן כדון שהרי אף מורה מקנת טעמבטעין מן התורה אינו טעמבטע טעמבטע סמא כמו ס סכתבאר כר' רבני ועל מה סכתב סהאומ' אמר לי אבא טיס לו אצלך מנה טהוא כטוען סמא סכתוב

מגדל עז

הלכות טוען ונטען

מגיד משנה

מנה יש לי בידך בראשי עדי חייב לסלם בזיקין פרוק הגזול בתרא ומנה לי בידך
אין וכו' עד שמע שוא פרק כל הכסבעין: כל מי שנתחייב סבועה עד שאין
מגלגלין על הסכיר בסבועות סוף פרק כל הכסבעין ופ' קמח דקרוסי' והביאור
סוף פ"א דהלכו שכירות: מי שנתחייב סבוע' אפי' היסת וכו' עד הסבוע והפטר

פ' הגחל
בתרא
חזני'
פ"ח
המפקיד

כתב הראב"ז ז"ל ואם זה שנתחייב
היסת ורואה שמגלגלין ע
עליו הרבה והפך הסבועה אם כ
כאמר כבר פטר עצמו מן הסבועה
או כאמר לו או הסבוע לו על הכל או
תהפך עליו את הכל שיסבוע ויטול
סהרי אתה חייב לו סבוע' היס' אף
על הגלגול' כמו על הטע' הראשון'
זה המחבר האריך וקיצר ואינו רוא'
כי זה הוא הדין או יסבוע על הכל או
יהפך על הכל ויסבוע זה ויטול ולא
יפטר בהפסוק מן הגלגולין ואם
אמר הכתוב על הגלגולין אני כסב'
וכפטר ועל הטענה הראשונה הסבוע
ויטול הרמות בידו עכ"ל:

ואני
אומר כמה פעמים פ
פרסמתי דעת רמ' ז"ל ב
בחבור הזה והכרזתי עליו מוסף
על מה שהיה ז"ל כתב בהקדמה
בספר המדע כי לכך קראו מסנה
תורה שלא פחת ולא התיר אלא
קצר הדרך הארוך ושחין לו עסק
באלו הדקדוקים בו והכיחם לכל
חכם סידק' מלפניו כמו סידק' דין
מלפני הגמר' ומה שכתב בזה הדין
לא מלכו חס ושלום לא מן הירוש'
סוף פ' כל הכסבעין וגם ר' אלפס
ז"ל הביאו בהלכות וגם הרמ' ז"ל
מקוצי כתב כן ומעולם לא ראינו
חולק בזה הדין ואפילו הראב"ד ז"ל
אתה רוא' שאינו חולק לא מוסף:
הטוען על חבירו עד שאר הדברים
בתשובת הגאונים ז"ל: כל הטוען
על חבירו כו' עד וכן כל כיוצא ב
דברים אלו פרק קמח דמכיעא:
אתה

דוחסין
ס"ב
הכסבעין
ס"ד
דקדוקין
ס"ה
מהלכות
שכירות

ירושלמי
דט"ו
דייכו
גזירות

מנה יש לי בידך בודאי והנתבע אומר כן חיה לך בידי אבל איני יודע אם
החזרתים לך או עדין לא החזרתים לך חייב לשלם ולא ישבע התובע כלל
אפילו שבעת הסת מפני שהוא יודע בודאי שהוא חייב והרי זה טוען אותו
טענת ודאי ינסתפק אם נפטר או לא נפטר וכן כל כיוצא בזה אבל אם
אין לו תובע והודה מעצמו ואמר גולתיך או הליתני מנה אביך הפקיד
אצלי מנה ואיני יודע אם החזרתיו אם לא החזרתיו אינו חייב לשלם ואם
בא לצאת ידי שמים חייב לשלם
מנה לי בידך אין לך בידי
כלום השבע הסת ולך השבע אתה הסת וטול ואמר התובע אינו רוצה
להשבע הרי הנתבע אומר לו השבע וטול או תלך בלא כלום ואין שם הפוך
אחר ויש לו לחזור' סתם על מי שהוא
חייב לו ולא יתן לו תורו רבותי שכל
מי שנתחייב שבעה בין של תורה בין
של דבריהם אפי' הסת יש לו לחזרים
סתם קוד' שישבע על מי שישעון עליו
דבר שאינו חייב בו כדי שישביעו אותו
בחנם ויענה המשביע אמן ואחר כך
ישבע ותקנה טובה היא לבעלי דינין
כדי שימנעו מטענות שקר ולא יגרמו
לחוציא שם שמים לבטלה ולא ישיאו שמע שוא: כל מי שנתחייב שבעתו

מנה יש לי בידך בודאי והנתבע אומר כן חיה לך בידי אבל איני יודע אם
החזרתים לך או עדין לא החזרתים לך חייב לשלם ולא ישבע התובע כלל
אפילו שבעת הסת מפני שהוא יודע בודאי שהוא חייב והרי זה טוען אותו
טענת ודאי ינסתפק אם נפטר או לא נפטר וכן כל כיוצא בזה אבל אם
אין לו תובע והודה מעצמו ואמר גולתיך או הליתני מנה אביך הפקיד
אצלי מנה ואיני יודע אם החזרתיו אם לא החזרתיו אינו חייב לשלם ואם
בא לצאת ידי שמים חייב לשלם
מנה לי בידך אין לך בידי
כלום השבע הסת ולך השבע אתה הסת וטול ואמר התובע אינו רוצה
להשבע הרי הנתבע אומר לו השבע וטול או תלך בלא כלום ואין שם הפוך
אחר ויש לו לחזור' סתם על מי שהוא
חייב לו ולא יתן לו תורו רבותי שכל
מי שנתחייב שבעה בין של תורה בין
של דבריהם אפי' הסת יש לו לחזרים
סתם קוד' שישבע על מי שישעון עליו
דבר שאינו חייב בו כדי שישביעו אותו
בחנם ויענה המשביע אמן ואחר כך
ישבע ותקנה טובה היא לבעלי דינין
כדי שימנעו מטענות שקר ולא יגרמו
לחוציא שם שמים לבטלה ולא ישיאו שמע שוא: כל מי שנתחייב שבעתו

בין של תורה בין של דבריהן מגלגל עליו המשביע כל
עין בהלכות מה שירצה מדברים שאם יורה בהן יתחייב ממון ועוד
סותפין ט"ו: היכן כח גלגול עד שיאמר ובכלל שבעתו זו שלא נמכרת
לי בעבד עבדי ועדין עבדי אתה וכו' ביא'ינו שאי' מגלגלין
על השכיר: מי שנתחייב שבעה אפילו הסת והתחיל התובע לגלגל עליו
דברים אחרים שלא טען אותם תחילה ודאה הנתבע כך ואמר איני רוצה
להשבע אלא הריני משלם הטע' הראשון'
שנתחייבתי על כפירת' שבע' אין שומעין
לו אלא אומרים לנתבע איתן לו כל מה
שגלגל עליך מטענות הוריות או השבע
והפטור: הטוען את חברו טענות הרבה
אין משביעין אותו על כל טענה ושע' אלא
שבעתו אחת על הכל נתחייב שתי שבעות'
על שתי טענות קלה וחמורה משביעין
אותו על החמורה ומגלגלין בה שאר דברים
כל הטוען את חברו טענה שאם הודה
אינו חייב לשלם ממון אף על פי שכפר
אין מחייבין אותו
בטעני סבועות
דרב האיני כתוב וכל
היכא דמתחיי לפרוע
בהודאתו מתחייב ס'
סבועה בכפירתו וכו'
עד אבל תובעו סהיה
אין מחייבין אותו
בטעני סבועות
דרב האיני כתוב וכל
היכא דמתחיי לפרוע
בהודאתו מתחייב ס'
סבועה בכפירתו וכו'
עד אבל תובעו סהיה

על זה וכן כל כיוצא בזה
בזה מדברים אלו
אתה
אמר רבי זעירא וחיוב סבועה על
תרין דינרין אמר ליה לאו תרין
דינרין אכא חייב לך הא טריפין לך
אמר ליה עוד אתה חייב מילת
פלן ופלן אמר ליה רבי זעירא או
הבלי' כל מה דתבע לך או איתבע
ליה על כל מה דהוא מגלגל עלך
וכתוב בהלכו' גם כן מהלכו' כדברי
האומר בפרק המפקיד את הדיני
כסבע ריאה אותן מגלגלין עליו חזר
ואמר הריני משלם חוססין כלומר
ונסבע על הכל או משלם וכת' רבנו

אין טוען מטענות הודא' כל' שאם טוען עליו התובע טע' ספק ורצה הלה לסלם עקר תביעתו אינו חייב על הגלגולין לסלם וכן כתבו קצת בעלי הראיה וזה הסכמו
הרמב"ם ז"ל והרשב"א ז"ל פרק הסוואל **ובהשנות א"א** ואם זה שנתחייב הסת (רואה שמגלגלין עליו הרבה והפך הסבוע' אם כאמר כבר פטר עצמו מן הסבוע'
או כאמר לו או הסבוע לו על הכל או תהפך עליו את הכל שיסבוע ויטול סהרי אתה חייב לו סבועת הסת אף על הגלגולין כמו על הטענה
הראשונה זה המחבר האריך וקצר ואינו רואה כי זה הוא הדין או יסבוע על הכל או יהפך על הכל ויטול ולא יפטר בהפסוק מן הגלגולין ואם
הגלגולין אני כסבוע וכפטר ועל הטענה הראשונה יסבוע ויטול הרמות בידו עכ"ל: ואינו רואה בכאן הטענה על דברי רבנו כלל לפי שלא כזכר דין זה בתלמוד ואין תמה
אם לא כתבו כי כמה דיינין יש בדברי ממונות לא ככתבו בדבריו ולא בדברי סוסי מחבר ולעקר הדין כבר קדם בו רבנו אפסי' ז"ל שכתב בתשובה טענה הסת דמהכסין
דוקא דלית בה גלגול סבועה אבל הנתבע אבל אית בה גלגול לא מפסיקין עכ' והיא כתובה בעיטור וכוונתה כדברי הרא"ה ז"ל: הטוען את חברו טענות הרבה וכו' כן
כתב רבנו האי' בטעני הסבועות ויש לזה סמך בקצת מקומות: נתחייב סתי סבועות וכו' גם זה בדברי הגאון ז"ל והביא סמך לזה ממה שאמרנו היה חייב סתי
מיתות כדון על סתיהן בחמורה דבר ברור הוא: כל הטוען על חברו וכו' זה דבר פשוט ואינו צריך לראיה:
אתה

מנה יש לי בידך בודאי והנתבע אומר כן חיה לך בידי אבל איני יודע אם
החזרתים לך או עדין לא החזרתים לך חייב לשלם ולא ישבע התובע כלל
אפילו שבעת הסת מפני שהוא יודע בודאי שהוא חייב והרי זה טוען אותו
טענת ודאי ינסתפק אם נפטר או לא נפטר וכן כל כיוצא בזה אבל אם
אין לו תובע והודה מעצמו ואמר גולתיך או הליתני מנה אביך הפקיד
אצלי מנה ואיני יודע אם החזרתיו אם לא החזרתיו אינו חייב לשלם ואם
בא לצאת ידי שמים חייב לשלם
מנה לי בידך אין לך בידי
כלום השבע הסת ולך השבע אתה הסת וטול ואמר התובע אינו רוצה
להשבע הרי הנתבע אומר לו השבע וטול או תלך בלא כלום ואין שם הפוך
אחר ויש לו לחזור' סתם על מי שהוא
חייב לו ולא יתן לו תורו רבותי שכל
מי שנתחייב שבעה בין של תורה בין
של דבריהם אפי' הסת יש לו לחזרים
סתם קוד' שישבע על מי שישעון עליו
דבר שאינו חייב בו כדי שישביעו אותו
בחנם ויענה המשביע אמן ואחר כך
ישבע ותקנה טובה היא לבעלי דינין
כדי שימנעו מטענות שקר ולא יגרמו
לחוציא שם שמים לבטלה ולא ישיאו שמע שוא: כל מי שנתחייב שבעתו

מנה יש לי בידך בודאי והנתבע אומר כן חיה לך בידי אבל איני יודע אם
החזרתים לך או עדין לא החזרתים לך חייב לשלם ולא ישבע התובע כלל
אפילו שבעת הסת מפני שהוא יודע בודאי שהוא חייב והרי זה טוען אותו
טענת ודאי ינסתפק אם נפטר או לא נפטר וכן כל כיוצא בזה אבל אם
אין לו תובע והודה מעצמו ואמר גולתיך או הליתני מנה אביך הפקיד
אצלי מנה ואיני יודע אם החזרתיו אם לא החזרתיו אינו חייב לשלם ואם
בא לצאת ידי שמים חייב לשלם
מנה לי בידך אין לך בידי
כלום השבע הסת ולך השבע אתה הסת וטול ואמר התובע אינו רוצה
להשבע הרי הנתבע אומר לו השבע וטול או תלך בלא כלום ואין שם הפוך
אחר ויש לו לחזור' סתם על מי שהוא
חייב לו ולא יתן לו תורו רבותי שכל
מי שנתחייב שבעה בין של תורה בין
של דבריהם אפי' הסת יש לו לחזרים
סתם קוד' שישבע על מי שישעון עליו
דבר שאינו חייב בו כדי שישביעו אותו
בחנם ויענה המשביע אמן ואחר כך
ישבע ותקנה טובה היא לבעלי דינין
כדי שימנעו מטענות שקר ולא יגרמו
לחוציא שם שמים לבטלה ולא ישיאו שמע שוא: כל מי שנתחייב שבעתו

מנה יש לי בידך בודאי והנתבע אומר כן חיה לך בידי אבל איני יודע אם
החזרתים לך או עדין לא החזרתים לך חייב לשלם ולא ישבע התובע כלל
אפילו שבעת הסת מפני שהוא יודע בודאי שהוא חייב והרי זה טוען אותו
טענת ודאי ינסתפק אם נפטר או לא נפטר וכן כל כיוצא בזה אבל אם
אין לו תובע והודה מעצמו ואמר גולתיך או הליתני מנה אביך הפקיד
אצלי מנה ואיני יודע אם החזרתיו אם לא החזרתיו אינו חייב לשלם ואם
בא לצאת ידי שמים חייב לשלם
מנה לי בידך אין לך בידי
כלום השבע הסת ולך השבע אתה הסת וטול ואמר התובע אינו רוצה
להשבע הרי הנתבע אומר לו השבע וטול או תלך בלא כלום ואין שם הפוך
אחר ויש לו לחזור' סתם על מי שהוא
חייב לו ולא יתן לו תורו רבותי שכל
מי שנתחייב שבעה בין של תורה בין
של דבריהם אפי' הסת יש לו לחזרים
סתם קוד' שישבע על מי שישעון עליו
דבר שאינו חייב בו כדי שישביעו אותו
בחנם ויענה המשביע אמן ואחר כך
ישבע ותקנה טובה היא לבעלי דינין
כדי שימנעו מטענות שקר ולא יגרמו
לחוציא שם שמים לבטלה ולא ישיאו שמע שוא: כל מי שנתחייב שבעתו

105

אתה חבלת בי לא היו דברים וכד' רעת רבנו לכוטור סבועה על מה שאין בו חייב ממון גמור ופסוט הוא ודבריו ברין החבלה בנויין על מה שכתב פרק חמישי מהלכות חובל ומזיק וסם האריך בזה וגם כן הארכתיו סם לתמוה על דבריו רבנו שכתב שאינו מסלם קנס על פי עצמו והוא על נזק ובער כמו שכתב פרק טס ובהשגות אא אינו מוכח קנס בחבלות ואם מפני שאין רינין חבלות בבבל גם סבת ורפוי וכסת אין רינין ועוד פהרי בית רין מנדין עד שזפייס בעל דינו עכ' : רינין חלוק המקומות מבואר פרק חמישי מהלכות סנהדרין : ברא סהמודה בקנס וכו' זה פסוט בגמ' בהרבה מקומות סאס הודה בקנס גמור סנתחייבו בבית רין וראוי חייב לסלם על הודאת פיו ומכל מקום כבר כתבתי שאין זה קנס וכל גומא חייב כמו סנתבאר פרק חמישי מהלכות חובל ומזיק :

אתה חבלת בי לא היו דברים מעולם הריו זה נשבע הסת שאף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו משלם שבת ורפוי ובשת אתה ביישתיני לא היו דברים מעולם אם היו במקום שגובין בו קנסות הריו זה נשבע הסת שאלו הודה היה משלם חבשת במה דברים אמורים שהמודה בקנס פטור בשוהרה דבר שחייב עליו קנס כגון שאמר חבלתי בזה אבל אם אמר חבלתי בזה וחביא עלי עדים בבית דין וחייבני ליתן כך וכך כגון רינין זה חייב לשלם לפיכך אם טען הטוען שבית דין חייבוך לשלם לי מאה דינרין משום שחבלת בי והוא אומר לא היו דברים מעולם הריו זה נשבע הסת וכן כל כיוצא בזה :

מגדל עוז
אתה חבלת בי כו' עד סוף הפרק
בכזיקין פרק הגזול קמא ופר' קמא
דמזיעא : בלאז כממטה הסבה מן
הספר ועייף במגד' מסכה :

פרק שני

כל חסוד על הסבועה וכו' מפורס במסנה פר' כל הכסבעי סכנגרו חסוד על הסבועה שהוא כסבע וכוטל ו ומפורס פרק סבוע' הדיינין בגמ' סאין חסוד כסבע אפילו סבועת היסת וסם נראה סאפילו רכה ה התובע אינו נשכ' סהרי בהסת אין סכנגרו כסבע וזה ברור : אחר הכסבע לסקר וכו' פ' כל הכסבעי וסכנגרו חסוד על הסבועה כיכר אף סבוע' העדות טוא ובגמרא הקסו וליתני סבועת טוא ובגמרא הקסו וליתני מוי סבועת ביטוי ותרכו כי קתני מירי דכי קא מיסתבע בסקר קא מיסתבע אכל סבועת ביטוי דאיה' למימר דבוקוטא קא מיסתבע לא קתני והקסו תינח אוכל ולא אוכל אכלתי ולא אכלתי מאי אוכל למימר ותרכו תנא סבועת טוא וכל דרמי ליה עכ' בגמרא דעת רבנו לפרס סאין חלוק לענין הדין בין חסוד על סבועת ביטוי אפילו להבא ל' לחסוד על סקר סבועות וכל סוגיא זו אינה אלא לומר מאי טעמא לא קתני ליה במתני' וטעם לדבריו ד דרואי לא גרע חסוד על סבועת ביטוי דלהבא ממסחק בקוביא ס סאס מדבריה' וכן כתב רבי האיני זל וזה דעת רבנו יעק' זל אבל רפי זל פירס דחסוד על סבועת ביטוי דלהבא אינו חסוד על הסבועה ל' להוביא סקר מפיו ואינו כפסל בכך וזה דעת הרס' בן ג' וגם הרסבא זל וכן כתב בתסובה :

וכן כל הפסול לעדות וכו' סם במסנה היה אחר מהם מסחק בקוביא ומלוה ברבית ומפריחי יוניס וסוחרי סבועית סכנגרו כסבע וכוטל ובגמרא הקסו כיון דתנא חסוד על הסבועה הא תולמה לי ותרכו תנא פסולא דאורייתא וקתני פסולא דרבנן וכתב רבנו כל הפסול לעדות ופסוט הוא שאף על פי סלא כסנו כולם במסכתנו הדין טוה בהם : אין אדם נעטה חסוד וכו' דברי רבנו פסוטס סהרי אין אדם כפסל לעדות על פי עצמו וכן הדין לסבועה וכן כתב רבנו האי זל בסערי סבועות וכתב רבנו מאיר והם בכתב אכל תובע הכסבע וכוטל ואמר חסוד אכי נאמן להזיק עצמו ופסוט הוא : תקנת חכמים וכו' זו היא המסנה סהזכרתי בראם פרק זה סכנגרו חסוד על הסבועה כסבע וכוטל והיא בחמוייב סבועת התורה כמו סיתבאר : חיו סניהס חסודים וכו' דין זה מחלוקת במסנה ובגמרא ואיכא מאן דאמר יחלוקו ואיכא מאן דאמר חזרה סבועה לחמוייב ליה ומתוך סאינו יכול ליסבע מסלם ורבנו האיני וקנת מן האחרוני' זל פסקו כמאן דאמר יחלוקו ובהלכות פסקו כדעת רבנו ולזה נראה סהסכמו הרמב' זל : חיה החסוד סומר וטען סאבר וכו' דין זה לא נזכר בתלמוד בבאיור אבל מתוך מה שאמר סכנגרו כסבע וכוטל למד רבנו סלעולם סכנגרו אינו נוטל בלא סבועה אלא בסניהס חסודים סאמרו בכי חזרה סבועה לחמוייב ליה הילכך כל זמן סהסבוע' על סמא והתובע אינו טוען בריא אינו נוטל אבל רבנו מאיר זל כתב דהוה ליה כתבע מחוייב סבועה סאינו יכול ליסבע ומסלם ואני אומר לדבריו כל חסוד והקבל פקדון חייב באונסיו אלא אם כן נאכס בפני עדים ולא מצינו סהחמוייב כל כך חכמים עליו אלא וראי דעת רבנו עקר' : כתחייב

כל

חסוד על הסבועה כו' עד אין סומעין לו פר' קמ' דמזיעא ובסבועות פרק כל הכסבעין : אחר הכסבע לסקר כו' עד חסוד על הסבועה ב בכזיקין פרק הגזול עכיס ובסבוע' פרק כל הכסבעין : וכן כל פסול לעדות כו' עד אין חכו מחמוייב' אוננו סיסבע פרק קמא דמזיעא : תקנת חכמים היא כו' עד סאינו יכול ליסבע מסלם בסבועות פ' כל הכסבעין : היה חסוד סומר עד יסבע היסת ויפטור הוראת הגאונים זל : וכן

פרק שני

כל חסוד על השבועה אין משיעין אותו לא שבועת התורה ולא שבועה מדבריהם ולא שבועת הסת ואפילו רצה התובע אין סומעין לו אחר הנשבע לשקר שבועת ביטוי או שבועת ערות או שבועת הפקדון או שבועת שוא הרי הוא חסוד על השבועה וכן כל הפסול לעדות משום עבירה בין פסולות של תורה כגון בעלי רבית ואוכלי נבלות וגולנים בין פסולו של דבריהם כגון משחק בקוביא ומפריחי יוניס הרי הוא חסוד על השבועה ואין משיעין אותו אין אדם נעטה חסוד עד שיביאו עליו עדים שהוא עבר עברה שנפסל בה אבל המודה מפי עצמו שהוא חסוד ושעבר עברה שנפסל בה אף על פי שחוששין לו ואין ראוי לעשותו עד בתחלה אם נתחייב שבועה משיעין אותו שהרי אומר' לו אם אמת אתה אומר השבע ולא מפני שעברת עברה אסור לך להשבע באמת ואם שקר אתה אומר הודה לבעל דינך אבל הנחשד בעדים אין אנו מאמינין אותו שישבע : תקנת חכמים היא שכל המחוייב שבועה מן התורה על טענת ודאי אס' חיה חסוד הרי התובע נשבע מדבריהם וכוטל מה שטען הוי שניה' השודין חודה שבע' למחויי' לה שוא' הנתבע ומתוך שאינו יכול ליסבע משלם : היה החסוד סומר וטען שאבר הפקדון או נגבב סכנגרו אינו יכול להשבע ולשול שהרי אינו טוענו ודאי שאברו לפי' אם טען בעל הפקדון ואם בפני שלח יד בפקדוני או פשע בו הרי התובע נשבע בתקנת חכמים וכוטל נתחייב

אבל רפי פי' שאין חסוד בכך סכסר על סבועת ביטוי דכריך התם פרק כל הכסבעי' וליתני כמי סבוע' ביטוי ומתוך כי קתני מירי דכי קא מיסתב' בסקר

קא מיסתבע אבל סבוע' ביטוי דאיכא למי' דבוקוטא קא מיסתבע כלומר כסכסבע אוכל ולא אוכל ליהוה סבועה סכסבע דעתו היה לקיים ואחריו כן כפאו יכרו ועבר לא קתני אבל הגאונים פסקו כרבינו המחדר סגס בסבועת ביטוי כפסל והא לא קתני פי' לא קמיירי וכן משמע פרק הכותב סכפסל בסבועת ביטוי דאמר ידענא בההיא איתתא דחסודא אסבועת' ופי' בהג' סכסבעת ואינה מקיימת לפיכך ארס סעבר על חרמו' סלכו הוא חסוד על הסבוע' וכן פסק ר' סה וראביה פי' כרפי וכתב סבחרמות סמקבל' לתת מס' וכל חרמות סמקבל' על העתיד כיון סאינפסר סכסבעת קבלת הסבועה לא היה דעתם לעבור סכסרים וכן פריבא עכ' באב' אסף עכ' :

כרבי אבא דסבר כרבי מאיר ומכרס הכי הא דאמר רבי מאיר חזרה סבועה למקומה ולא כרבי יוסי דאמר יחלוקו כדמוכ' עלה ההיא דנכסא דרבי אבא וכן אמר רבא כותיה דר' אבא מסתברא וכן באה מיייתי הא דרבי אבא לפסק הלכה אבל ר' סק סהלכה כרבי יוסי מדאמרין התם עבר רבנחמן עוברא כרבי יוסי ו והתלמוד אומר סמתוך דברי רבי אבא למדנו פירו' דבריו סלרבי מאיר דכיון דאמר ר' מאיר חזרה סבועה למקומה אס' כן מחוייב סבועה ססיכ ליה ומצינו בדבריו רבי אבא סמחוייב סבוע' סאינו יכול ליסבע מסלם סברא היא סגס רבי מאיר כך אמר אכל רבי אבא עצמו כרבי יוסי סבירא ליה סחוסכו סניהס מחוייבין סבועה ומתוך סאינן יכולין ליסבע סניהס מפסידים ועייין בהלכות גזלה פר' עכ' :

סם במסנה היה אחר מהם מסחק בקוביא ומלוה ברבית ומפריחי יוניס וסוחרי סבועית סכנגרו כסבע וכוטל ובגמרא הקסו כיון דתנא חסוד על הסבועה הא תולמה לי ותרכו תנא פסולא דאורייתא וקתני פסולא דרבנן וכתב רבנו כל הפסול לעדות ופסוט הוא שאף על פי סלא כסנו כולם במסכתנו הדין טוה בהם : אין אדם נעטה חסוד וכו' דברי רבנו פסוטס סהרי אין אדם כפסל לעדות על פי עצמו וכן הדין לסבועה וכן כתב רבנו האי זל בסערי סבועות וכתב רבנו מאיר והם בכתב אכל תובע הכסבע וכוטל ואמר חסוד אכי נאמן להזיק עצמו ופסוט הוא : תקנת חכמים וכו' זו היא המסנה סהזכרתי בראם פרק זה סכנגרו חסוד על הסבועה כסבע וכוטל והיא בחמוייב סבועת התורה כמו סיתבאר : חיו סניהס חסודים וכו' דין זה מחלוקת במסנה ובגמרא ואיכא מאן דאמר יחלוקו ואיכא מאן דאמר חזרה סבועה לחמוייב ליה ומתוך סאינו יכול ליסבע מסלם ורבנו האיני וקנת מן האחרוני' זל פסקו כמאן דאמר יחלוקו ובהלכות פסקו כדעת רבנו ולזה נראה סהסכמו הרמב' זל : חיה החסוד סומר וטען סאבר וכו' דין זה לא נזכר בתלמוד בבאיור אבל מתוך מה שאמר סכנגרו כסבע וכוטל למד רבנו סלעולם סכנגרו אינו נוטל בלא סבועה אלא בסניהס חסודים סאמרו בכי חזרה סבועה לחמוייב ליה הילכך כל זמן סהסבוע' על סמא והתובע אינו טוען בריא אינו נוטל אבל רבנו מאיר זל כתב דהוה ליה כתבע מחוייב סבועה סאינו יכול ליסבע ומסלם ואני אומר לדבריו כל חסוד והקבל פקדון חייב באונסיו אלא אם כן נאכס בפני עדים ולא מצינו סהחמוייב כל כך חכמים עליו אלא וראי דעת רבנו עקר' : כתחייב

דמזיעא
כר' כערה
וכר' קמא
דמזיעא :

116

ברא בכסף או במיני סחורות וכו' מס טענו פני מחטוף והודה לו באחד מהן יחייב לכך כלים למטהן ויש מי שפירש דבעינן אף בכלים שנתהיה האדירה בפרוטה והכפירה פרוטה ופני מחטוף מהמרו והוא פיהו פנות שתי פרוטות וכן הוא בירושלמי ואין זה עקר אלא כדעת הגאונים והוא כדעת רבנו שאפילו עשר מ מחטוף בפרוטה חייב וכן הכריע הרמב"ם ז"ל: טענו כסף וכלים וכו' מס אמר רב פפא טענו כלי ופרוטה הודה בכלי וכפר בפרוטה פטור בפרוטו וכפר בכלי חייב ופרוטו רבנו פסוטו:

העיד עליו ער אחד וכו' בגמרא על המטנה שאמרה הטענה שתי כסף אמר ממאל לא פנו אלא טענת מלוה והודאת ליה אבל טענת מלוה ו העדרת ער אחד אפילו לא טען לא בפרוטה וכפר בה חייב ותניא כל מקום שפסדים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו טענה וכתלוקו ה המפרשים ז"ל אם ער אחד מחייב לטענה בטענת סמא והרמב"ם ז"ל נוטה לדע' המחייבין ודעת הרמב"ם ז"ל כדברי הפוסקים שפסדו התורה ואף על פי שאמרו שכל מקום שפסדים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו טענה אינו כלל גמור ולא כתבאר זה בדברי רבנו: וכן בטענת הסומרים וכו' דין זה אינו מבואר בגמ' ודעת הרב אבן מג"ם ז"ל הו' שאין הסומרים כריכין שתי כסף ואין כן דעת הרמב"ם אלא אף הן כריכין שתי כסף ואין בזה ראייה מכרה וכבר נזכר זה ע"ב מהלכות סכירות: הורו רבותי שהטענות בטענת ונטולין וכו' מחלוקת רבנו עם רבותיו ז"ל בדין זה אין לאחד מן הצדדים ראייה ברורה מן הגמ' ומה שדמה אותן רבנו לכטבעין בטענת ספק אין טענתו מכרחת ודעת ה הרמב"ם והר"ח ז"ל בהטענת כדעת רבותיו של רבנו ודע שאחד מן ה הנטענים ונטולין הוא הסוכר וכבר כתבתי בדיון סוף פרק א"ה מהלכות סכירות: אין מורה במקצת חייב טענה וכו' במס' טענו וכו' גמליא ומחייב ויין הלכה כרבנן גמליא וכן מתבאר מן הגמרא:

דינר זהב יש לי בידך וכו' זה מתבאר בסוגיא עם

אליבא דסמואל שהטען דינר זהב סתמא דוקא קאמר ולא סוה קאמר ומסתנו שאמר דינר זהב לי בידך אין לך בידי לא דינר כסף טריסית ופוסדיון ופרוטו חייב העמידו בגמ' דוקא בטענו כדברי רבנו ופירח ז"ל כגון טענו דינר זהב כתתי לך ליתן לי אחת מטבעות בזה הודה לו באחד מהם ממטבע זו והודה לו באחר אין ההודאה ממין הטענה וכמו שכתב רבנו וכן הסכימו הר"ם ז"ל והרמב"ם ז"ל: מגורח גדולה יש לי בידך וכו' כתיבא סם מנורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא מנורה קטנה פטור ממורה בת עשר ליתרין וכן חמם ליתרין חייבו והקטנו בגמ' מאי סכא מנורה גדולה ומנורה קטנה רבנו רמא טענו לא הורה לנומה שהורה לו לא טענו בת עשר ליתרין ובת חמם ליתרין כמי מה שהורה לו לא טענו ומה שטענו לא הורה לו ומתוך רבי סמואל בר רב יוחנן קופא במנורה של חליות עסיקין דקא מודה ליה מינה והקטנו אז הכי אזוריה כמי ליתני ולוקמה ברליפי פירום באזוריים קטנים מחוברים זה בזה אלא מאי אית לך למימר ברליפי לא קתני הכא כמי דחליות לא קתני ומתוך קושטא זו אמרו אלא אמר רבי אבא שאני מנורה הואיל ויכול לטענה ולהעמידה על חמם ליתרין וקובר רבנו רבלי המסקנא הוא הרין באזור בסהזכירו שאמרה מפני שיכול לחתכו ובריתא תנא חרא וה"ה לאריך וכי מקמי לר' סמואל אי הכי ליתני אזוריה לא מפרקי תנא חרא והוא הרין לאריך מוסס דחליות לא מתנב' בפ' בבביתא הילכך לא מסתמע חד מאריך אבל במקנא אזור ומנורה פוין זה כן לרעת רבנו וכן כן מדברי רבנו הא"י ז"ל: בור חטים יש לי בידך וכו' בבבא קמא פ' המניח את הכ" מימרא טענו חטים והורה לו בטענו פטור אף מדמי טענו ומה גלו בהלכות מהסוגיא אשר מס דאי נפס טענוים לא מפקי מיניה וכן פסקו הגאונים ז"ל: הטוען

וכן בטענת הסומרים עד מפרוטה ומעלה פרק הגזול ע"ש: הורו רבותי שהטענות ונטולין וכו' ואני אומר סכריך הכתוב וכו' עד יטבע מספק כתב הר"ח ז"ל ומה יעשה הסוכר העני מהסכ' עצמו במעה או בפוסדיון ילך בפחי נפש אבל הדמיון שדמה והלמוד שלמד מן הכטבעין בטענת ספק שהכריכו להם כפירת שתי כסף אינו דמיון כלל מזה כ כטבע להטער ועל כרחו הוא כטבע וזה כטבע לנטול מרשתו הו' כטבע כרי לנטול ואפילו על פרוטה ואולי אפילו היה סכרו פחות מפרוטה ע"כ:

ואני אומר הוראה זו כתבה ר"ח אלפס ז"ל פרק הזהב דיו לרבותי מסה ז"ל מדעת רבותיו נוחה הימנו אמנם מה שהקטנו לו מן הסכ' לא עלה על דעתו כי אותו אינו כטבע אלא בזמנו ואינו הוא נוסף את נפשו וכבר ביאר דינר בהלכות סכירות ולא הזכיר מס דבר זה כלל ועוד כי דינר פ' טענת הדיינין דילפינן להאי דינר לא מ משמע ביה סכיר ולא הזכיר לפר' אין מורה במקצת חייב ער אלא לתך חטים חייב בזמיון פרק ה המניח ופרק קמא דמכשאי:

דינר זהב יש לי בידך וכו' וכן כל כיוצא בזה בטענות פרק טענת הדיינין: כור חטים יש לי בידך וכו' עד אף מוכיחין מדיו בזמיון פרק המניח: הטוען

במה דברים אמורים בכסף או במיני סחורות ופירות וביצא בהן אבל הכלים אין משערין את דמיון ואפילו חיו עשר מחטין בפרוטה ושענו שתי מחטין הודה באחת וכפר באחת חייב שנ' כסף או כלים כל הכלים ככסף טענו כסף וכלים והודה בכלים וכפר בכסף אם יש בכפירה שתי מעין חייב ואם לאו פטור הודה בכסף וכפר בכלי אם הודה בפרוטה חייב וכן כל כיוצא בזה העיד עליו

אמר רבי יהודה עד אחד אפילו לא אמר ממאל לא כפר אלא פרוטו הרי סגולא בטענת זה נשבע שכל ש ששני מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה כיצד פרוטה או שוה פרוטו יש לי בידך אין לך בידי כלום ועד אחד מעיד שיש לו הרי זה נשבע וכן בשבועת השומרים אפילו הפקיד אצלו פרוטה או שוה פרוטה וטען שאבדה נשבע וכל פחו מפרוטה אינו ממון ואין כן נזקקין לו וכן כל הנשבעין ונטולין נשבעין ונטולין מפרוטו ומעלה הורו רבותי שהנשבעין ונטולין אינן צריכין טענת שתי כסף ואני אומר שצריך וכתב שישכפור בשתי מעין ואחר כך ישבע החובע בתקנת חכמים וישאל שהרי הנשבעין בטענת ספק צרי' שיחיה ביניהן כפירת שתי מעין ואחר כך ישבע מספק: אין מורה במקצת חייב שבועת ער שתהיה חוריה ממין הטענה כיצד בור חטים יש לי בידך אין לך בידי אלא לתך חטים חייב אבל אם אמר לו אין לך בידי אלא בור של שיעורים פטור שהמין שטענו לא הורה לו בו חמץ שהורה לו בו לא טענו דינר זהב יש לי בידך פקדון לא הפקדת אצלי אלא דינר כסף מעה כסף הפקדתי אצלך לא הפקדת אצלי אלא פרוטה פטור שטענו מין אחד והודה לו במין אחר וכן אם אמר לו עיני ס' טו': עשרה דינרין מצריו הפקדתי אצלך לא הפקדת אצלי אלא עשרה צדיות פטור וכן כל כיוצא בזה

מנורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא מנורה קטנה הרי זה פטור אבל אם טענו מנורה בת עשר ליתרין והודה לו במנורה בת חמש ליתרין הרי זה מורה במקצת מפני שיכול לגררה ולהעמידה על חמש וכן אם טענו אזור גדול ואמר לו אין לך בידי אלא אזור קטן פטור אבל אם טענו יריעה בת עשרים אמה והודה לו ביריעה בת לי אמות הרי זה נשבע מפני שיכול לחתכה ולהעמידה על עשר וכן כל כיוצא בזה

כור חטים יש לי בידך אין לך בידי אלא כור שעורים פטור אף מדמי שעורים שהרי אמר לו אין לי בידך שעורים ונמצאו דומה למי שאמר לחברו בבית דין מנת לך בידי ואומר לו האחר אינו לי בידך שאין בית דין עיני בתסו מחייבין אותו ליתן לו כלום ואם ספר סופטים תפס החובע דמי השעורים אין מוציאין מידיו הטוען

אבל לרי כראה דהא דאמ' ע"פ המניח דאי תפס מסתלם היינו דוקא היכא דיש לו טענה על פני טענוים כי ההיא דהתם על הגדול ועל הקטן אבל במתניתין דלעיל מינה דלית ליה טענה אלא על הגדול אפילו תפס הקטן לא מסתלם מיניה וכן בטענו חטים כראה דאי תפס טענוים לא מסתלם מיניה ור"ב כתב בשם ר"ת שפי' הוא דאי תפס סתפס את טניהם התם והמועד דאז מסתלם וכו' אבל בדרכה בר נתן אם תפס את החטים אינו גובה דמי טענוים מהן ובכל מקום מפרם ר"ת היכא דמהניא תפיסה לא מהניא אלא אם כן תופס אותו דבר טענו עליו וכו' כשהלכות סנהדרין ספ"ה:

אם המניח דאי תפס מסתלם היינו דוקא היכא דיש לו טענה על פני טענוים כי ההיא דהתם על הגדול ועל הקטן אבל במתניתין דלעיל מינה דלית ליה טענה אלא על הגדול אפילו תפס הקטן לא מסתלם מיניה וכן בטענו חטים כראה דאי תפס טענוים לא מסתלם מיניה ור"ב כתב בשם ר"ת שפי' הוא דאי תפס סתפס את טניהם התם והמועד דאז מסתלם וכו' אבל בדרכה בר נתן אם תפס את החטים אינו גובה דמי טענוים מהן ובכל מקום מפרם ר"ת היכא דמהניא תפיסה לא מהניא אלא אם כן תופס אותו דבר טענו עליו וכו' כשהלכות סנהדרין ספ"ה:

זל כגון טענו דינר זהב כתתי לך ליתן לי אחת מטבעות בזה הודה לו באחד מהם ממטבע זו והודה לו באחר אין ההודאה ממין הטענה וכמו שכתב רבנו וכן הסכימו הר"ם ז"ל והרמב"ם ז"ל: מגורח גדולה יש לי בידך וכו' כתיבא סם מנורה גדולה יש לי בידך אין לך בידי אלא מנורה קטנה פטור ממורה בת עשר ליתרין וכן חמם ליתרין חייבו והקטנו בגמ' מאי סכא מנורה גדולה ומנורה קטנה רבנו רמא טענו לא הורה לנומה שהורה לו לא טענו בת עשר ליתרין ובת חמם ליתרין כמי מה שהורה לו לא טענו ומה שטענו לא הורה לו ומתוך רבי סמואל בר רב יוחנן קופא במנורה של חליות עסיקין דקא מודה ליה מינה והקטנו אז הכי אזוריה כמי ליתני ולוקמה ברליפי פירום באזוריים קטנים מחוברים זה בזה אלא מאי אית לך למימר ברליפי לא קתני הכא כמי דחליות לא קתני ומתוך קושטא זו אמרו אלא אמר רבי אבא שאני מנורה הואיל ויכול לטענה ולהעמידה על חמם ליתרין וקובר רבנו רבלי המסקנא הוא הרין באזור בסהזכירו שאמרה מפני שיכול לחתכו ובריתא תנא חרא וה"ה לאריך וכי מקמי לר' סמואל אי הכי ליתני אזוריה לא מפרקי תנא חרא והוא הרין לאריך מוסס דחליות לא מתנב' בפ' בבביתא הילכך לא מסתמע חד מאריך אבל במקנא אזור ומנורה פוין זה כן לרעת רבנו וכן כן מדברי רבנו הא"י ז"ל: בור חטים יש לי בידך וכו' בבבא קמא פ' המניח את הכ" מימרא טענו חטים והורה לו בטענו פטור אף מדמי טענו ומה גלו בהלכות מהסוגיא אשר מס דאי נפס טענוים לא מפקי מיניה וכן פסקו הגאונים ז"ל: הטוען

פ' טענו
מחייבין
וב' המניח

הלכות טוען ונטען

מגיד משנה

הטוען את חברו פני מיכין וכו' פרק טבועת הדיינין אמר שמואל טענו חטים וטעורים והודה לו בא"ח מהן חייבין וכו' העלום ס' התחיל הטוען ואמר כור חטים וכו' ס' ממירא פטורה בדברי רבנו: חטים יש לי בידך וכו' זה מתברר מתוך הדין שהזכרתי בסמוך דמסמך דביעין סודה ויכפור במה טענו אלא שלמעלה אמרו ס' נראה לדיינין שהנטען הערים חייבין ואף בדין זה כתב רבינו מאיר הלוי ז"ל ס' אס' הודה בחטים כמסמך קודם שהתובע ישלם דבריו חייב ואף מלפון רבנו נראה שכוונתו היא כשהתובע היה עומה מהן פתי תביעות: מלא

דיני גזרות מסכה וסוגיא דגמרא והעלו בהלכות המסקה כדברי רבנו וכן הסכימו כל הפוסקים ז"ל: מנה יש לי בידך הלוא וכו' דין זה לא נזכר בגמ' בבבאור אבל המפרשים נחלקו בו וכתלו בסוגיא שבפרק המואל ובהפגות כתוב

א"א ואני מודה ובא ס' טענו מנה מלוא ומנה פקדון ו והודה באחר וכפר באחר א"ח זה מודה במקצת הטענה שהלואה ו פקדון פתי טענות הן ויש בדי ראייה על זה והס הכי א"ח בזה מ מקצ' הודה ע"כ: החלק הראשון סכתב ה"א ז"ל בטענו מנה מלוא ומנה פקדון ס' אס' הודה בא"ח מנה שהוא פטור הוא רבר מתמיה דמי גרע טענו חטים וטעורים והודה לו בא"ח מהם שהוא חייב וכבר הטע עליו הרמב"ן ז"ל אבל הדין שהזכיר רבי' במנה מלואו מוד' לו בחמט' סל פקדון שהוא חייב נראה דעת הרמב"ן ז"ל מסכתא לדברי הר"א ז"ל שהוא פטור וגדולה מזו ס' אס' טענו מנה מלוא והודה לו מנה פקדון דהוה ליה כטענו חטים והודה לו בטעורים שהוא פטור ככזכר למעלה והדבר כריך תלמוד וכבר נטאו ונתנו בדין זה ה"א ז"ל וה"א הלוי ז"ל ס' חולק עליו וארכו הדברים ביניהם ולא עמדו דברי הר"א ז"ל:

מנה וכלי יש לי בידך וכו' מרברי רבנו נראה ס' אף על פי שהכלי טענו הוא פקדון א"ס לא אמר הילך אף על פי שהוא בעין הוה ליה מודה מ מקצת אבל הר"ם ב"ן והרמב"ן ז"ל הוכיחו מן הסוגיא שבפרק קמא דמזב"ח דכל פקדון שהוא בעינו והודה לו אפי' הוא בלגם הוה ליה הילך דכל היכא דאיתא ברממא דמריה איתא וא"ח זה מודה במקצת וס' אר הדברים סכתב רבנו ט"ן זה פטורים הם: כל מקום סכתב וכו' זה פטור סכל אלו הדיינין לא גרעי מכופר בכל זה מוסכס' ו

הטוען את חברו ב' מינין והודה בא"ח מהן הדין והודיה ממין הטענה ונטען כיצד כגון כור חטים וכו' שיעור' יש לי בידך אין לך בידי אלא כור חטים חייב התחיל הטוען ואבל כור חטים יש לי בידך וקוד' שישלים דברו ואמר כור שיעורי' יש לי בידך אמר לו הנטען אין לך בידי אלא כור שיעורים אם נר' לדייני' שהנטען הערי' אמרו הגאונים ס' אס' התובע אמר וראי כ כדברך ס' יש לי כור שיעורים בידך אבל איכי ס' אעתי' לא כור דחייטין כי איכי רובה לתבוע כל תביעות' ס' עד שיאמ' לו בבת אחת כור חטי' וכור שיעורים יש לי בידך ואמר לו הנטען אין לך בידי אלא כור שיעורים וכן כל כיוצא בזה ל' בידך אין לך בידי אלא עשר כדין שמו' יש פטור שהרי טענו שמו' והודה לו בהר"ס' עשר כדין שמו' יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין דיקנין חייב שבת' שהרי טענו הכדין והשמו' והודה לו בכדין וכן כל כיוצא בזה מנה ל' אצלך הלאה לא היו דברים מעולם ולא לוית' מסך אבל חמשים דינרין יש לך בידי פקדון או משו' נוק י עיין ב"ה בס' ע"ו וכיוצא בו' הודו רבותי שזה מודה במקצת וישבע שוה יטענו שהוא חייב לו מאה והודה לו שהוא חייב חמשים ומה ל' נתחייב לו משום הלואה או משום פקדון או משום נוק ולזה דעת' נוטה מנה וכלי יש לי בידך אין לך בידי אלא כור חטים חייב התחיל הטוען ואבל כור חטים יש לי בידך וקוד' שישלים דברו ואמר כור שיעורי' יש לי בידך אמר לו הנטען אין לך בידי אלא כור שיעורים אם נר' לדייני' שהנטען הערי' אמרו הגאונים ס' אס' התובע אמר וראי כ כדברך ס' יש לי כור שיעורים בידך אבל איכי ס' אעתי' לא כור דחייטין כי איכי רובה לתבוע כל תביעות' ס' עד שיאמ' לו בבת אחת כור חטי' וכור שיעורים יש לי בידך ואמר לו הנטען אין לך בידי אלא כור שיעורים וכן כל כיוצא בזה ל' בידך אין לך בידי אלא עשר כדין שמו' יש פטור שהרי טענו שמו' והודה לו בהר"ס' עשר כדין שמו' יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין דיקנין חייב שבת' שהרי טענו הכדין והשמו' והודה לו בכדין וכן כל כיוצא בזה מנה ל' אצלך הלאה לא היו דברים מעולם ולא לוית' מסך אבל חמשים דינרין יש לך בידי פקדון או משו' נוק י עיין ב"ה בס' ע"ו וכיוצא בו' הודו רבותי שזה מודה במקצת וישבע שוה יטענו שהוא חייב לו מאה והודה לו שהוא חייב חמשים ומה ל' נתחייב לו משום הלואה או משום פקדון או משום נוק ולזה דעת' נוטה מנה וכלי יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין שמו' יש פטור שהרי טענו שמו' והודה לו בהר"ס' עשר כדין שמו' יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין דיקנין חייב שבת' שהרי טענו הכדין והשמו' והודה לו בכדין וכן כל כיוצא בזה מנה ל' אצלך הלאה לא היו דברים מעולם ולא לוית' מסך אבל חמשים דינרין יש לך בידי פקדון או משו' נוק

י עיין ב"ה בס' ע"ו וכיוצא בו' הודו רבותי שזה מודה במקצת וישבע שוה יטענו שהוא חייב לו מאה והודה לו שהוא חייב חמשים ומה ל' נתחייב לו משום הלואה או משום פקדון או משום נוק ולזה דעת' נוטה מנה וכלי יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין שמו' יש פטור שהרי טענו שמו' והודה לו בהר"ס' עשר כדין שמו' יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין דיקנין חייב שבת' שהרי טענו הכדין והשמו' והודה לו בכדין וכן כל כיוצא בזה מנה ל' אצלך הלאה לא היו דברים מעולם ולא לוית' מסך אבל חמשים דינרין יש לך בידי פקדון או משו' נוק י עיין ב"ה בס' ע"ו וכיוצא בו' הודו רבותי שזה מודה במקצת וישבע שוה יטענו שהוא חייב לו מאה והודה לו שהוא חייב חמשים ומה ל' נתחייב לו משום הלואה או משום פקדון או משום נוק ולזה דעת' נוטה מנה וכלי יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין שמו' יש פטור שהרי טענו שמו' והודה לו בהר"ס' עשר כדין שמו' יש לי בידך אין לך בידי אלא עשר כדין דיקנין חייב שבת' שהרי טענו הכדין והשמו' והודה לו בכדין וכן כל כיוצא בזה מנה ל' אצלך הלאה לא היו דברים מעולם ולא לוית' מסך אבל חמשים דינרין יש לך בידי פקדון או משו' נוק

פרק רביעי מודה במקצת חייב שבועה מן התורה עד שישענו בדב' שבמ' א' במשקל או במנין וידה לו בדבר שבמדה או שבמשקל או שבמנין כיצד עשרה דינרין יש לי בידך אין לך בידי אלא חמשה כור חטים יש לי בידך אין לך בידי אלא לתך שני דוטלין של משי יש לי בידך אין לך בידי אלא רוטל הרי זה חייב וכן כל כיוצא בזה אבל אם אמר לו כים מלא דינרין מסרת לך לא מסרת לי אלא חמשי' מאה דינרין מסרת לך לא מסרת לי אלא צורד של דינרין ולא מנית אותן בפני ואיני יודע מה היה ברובה שהנחת אתה נוטל הרי זה פטור וכן כל כיוצ' בזה: בית מלא תבוא מסרת לך והלח אומר לא מסרת לי אלא י' כודין י' כודין מסרת לך איני יודע כמה הם שהר' לא מודתם בפני אלא מה שהנחת אתה נוטל פטור: בית זה מלא עד הו' מסרת לך חלה אומר עד ה' החלוק חייב וכן כל כיוצא בזה אין

י ואם תאמר והא הילך הוא ופקד' כרב סמת דא"ל הילך פטור כרפי' לעיל ב בתחילת הלכה זו ז"ל דמידי כגון שהרקיבו הפירות שהוא מודה בפטועה כתו' ודלא כספר חפץ מהרורא בתר' דר"ת ספקס מכאן דהילך חייב כרלעיל פרק א' ע"כ: כסמטין אלא על דבר שבמדה שבמסקל ושבמנין ואמר רבא בגמ' איכי חייב עד שיטענו דבר שבמדה שבמסקל ושבמנין וזה מבור' בית זה מלא וכו' מסכה ס' זה אומר עד הזין זה אומר עד החלון חייב ומדברי רבנו נראה דרוקח' בטענותי בבית דיוע' ראי' בבית סתם לאו דבר שבמדה הוא סהרי כמה בתים יש גרולים וקטנים וא"ח דיוע טענתם כמה וכן נראה מדברי הר"ם בגז' ועקר אף על פי ס' חולקין: א"ח

הטוען את חברו פני מיכין וכו' פרק טבועת הדיינין אמר שמואל טענו חטים וטעורים והודה לו בא"ח מהן חייבין וכו' העלום ס' התחיל הטוען ואמר כור חטים וכו' ס' ממירא פטורה בדברי רבנו: חטים יש לי בידך וכו' זה מתברר מתוך הדין שהזכרתי בסמוך דמסמך דביעין סודה ויכפור במה טענו אלא שלמעלה אמרו ס' נראה לדיינין שהנטען הערים חייבין ואף בדין זה כתב רבינו מאיר הלוי ז"ל ס' אס' הודה בחטים כמסמך קודם שהתובע ישלם דבריו חייב ואף מלפון רבנו נראה שכוונתו היא כשהתובע היה עומה מהן פתי תביעות: מלא

דיני גזרות מסכה וסוגיא דגמרא והעלו בהלכות המסקה כדברי רבנו וכן הסכימו כל הפוסקים ז"ל: מנה יש לי בידך הלוא וכו' דין זה לא נזכר בגמ' בבבאור אבל המפרשים נחלקו בו וכתלו בסוגיא שבפרק המואל ובהפגות כתוב א"א ואני מודה ובא ס' טענו מנה מלוא ומנה פקדון ו והודה באחר וכפר באחר א"ח זה מודה במקצת הטענה שהלואה ו פקדון פתי טענות הן ויש בדי ראייה על זה והס הכי א"ח בזה מ מקצ' הודה ע"כ: החלק הראשון סכתב ה"א ז"ל בטענו מנה מלוא ומנה פקדון ס' אס' הודה בא"ח מנה שהוא פטור הוא רבר מתמיה דמי גרע טענו חטים וטעורים והודה לו בא"ח מהם שהוא חייב וכבר הטע עליו הרמב"ן ז"ל אבל הדין שהזכיר רבי' במנה מלואו מוד' לו בחמט' סל פקדון שהוא חייב נראה דעת הרמב"ן ז"ל מסכתא לדברי הר"א ז"ל שהוא פטור וגדולה מזו ס' אס' טענו מנה מלוא והודה לו מנה פקדון דהוה ליה כטענו חטים והודה לו בטעורים שהוא פטור ככזכר למעלה והדבר כריך תלמוד וכבר נטאו ונתנו בדין זה ה"א ז"ל וה"א הלוי ז"ל ס' חולק עליו וארכו הדברים ביניהם ולא עמדו דברי הר"א ז"ל:

פרק רביעי אין מודה במקצת חייב עד וכן כל כיוצ' בזה בטענות פ' טבועת הדיינין: אבל אם אמר לו כים מלא דינרין עד וכן כל כיוצא בזה ראסון פרק קמא דמזב"ח והכל פרק טבועת הדיינין: א"ח

י ואם תאמר והא הילך הוא ופקד' כרב סמת דא"ל הילך פטור כרפי' לעיל ב בתחילת הלכה זו ז"ל דמידי כגון שהרקיבו הפירות שהוא מודה בפטועה כתו' ודלא כספר חפץ מהרורא בתר' דר"ת ספקס מכאן דהילך חייב כרלעיל פרק א' ע"כ: כסמטין אלא על דבר שבמדה שבמסקל ושבמנין ואמר רבא בגמ' איכי חייב עד שיטענו דבר שבמדה שבמסקל ושבמנין וזה מבור' בית זה מלא וכו' מסכה ס' זה אומר עד הזין זה אומר עד החלון חייב ומדברי רבנו נראה דרוקח' בטענותי בבית דיוע' ראי' בבית סתם לאו דבר שבמדה הוא סהרי כמה בתים יש גרולים וקטנים וא"ח דיוע טענתם כמה וכן נראה מדברי הר"ם בגז' ועקר אף על פי ס' חולקין: א"ח

פרק רביעי אין מודה מקצת חייב טבועה וכו' פ' טבועת הדיינין מסכה א"ח מודה במקצת חייב עד וכן כל כיוצ' בזה בטענות פ' טבועת הדיינין: אבל אם אמר לו כים מלא דינרין עד וכן כל כיוצא בזה ראסון פרק קמא דמזב"ח והכל פרק טבועת הדיינין: א"ח

117

אין מודה מקצת חייבוכו פקד רמזיעא מבוחר זה בהלכות מהכרח
הטעמה אשר טס וכל פירוט דברי רבנו דריוקא כהם בטור סאי
אמר לו לומר פרעתי אבל אם היו החמשים בעדים או בכתב דיו שהוא כאלמ
לומר פרעתי אם הודה בהן הודאתו הודאה לחייבו טבעת התורה וזה כראה

ממה שהזכיר טור בדוקא וממה
סאת שהטט לא תועיל בו כפירתו
והרי כל כספיו מטועברין והרם
בזל הוסף לומר סאיפילו החמסי
הם בכתב דיו בבאמנות חייב כיון
סאינו גובה בו מנכסים מטועברין
ולא מעטו אלא סטר בדוקא רהיה
ליה טעבור קרקעות סגובה בו מן
הלקוחות ורבו האיי כתב בטערי
הטבעות הפך מזה ואמר סאיפי
אין החמשים אלא בעדי אם הודה
בהן אין הודאתו כלום ודברי רבנו
כראין לי עיקר:

שאר סכתוב בו סלעים וכו'
סס פקד רמזיעא תר טטר
סכתו בו סלעי דינרי מלוה או חמס
ולוה או סלעס רס בן אלעזר או הויל
והודה במקצת הטענה חייב רבי
עקיבא אומר אינו אלא כמסיב א
אברה ופטור ועכ לא פלגי אלא
בלוה אומר סלם אבל סתים סכילו
רבי סמעון מודה וקמא לן כרבי
עקיבא ומבוחר בהלכו ומכל מקום
קטעב הוא הסת בן באומר סתים
בן באומר סלם וכן סכתבו זל
ואף על פי סמסיב אברה הוא אינו
כמנכא מביאה לגמרי סלא ליטעב
היסת ואף על פי סרבו רמה זה
למסיב אברה ככר כתבא בדבריו
סכל מקום סכזכר סכאן פטור הוא
מטבעת התורה בדוקא:

וכן האומר לחברו וכו' פרק
טבעות הדיינין מפנה
מנה לאבא בידך אין לך בדי אלא
חמסיס דינר פטור מפני סהוא כ
כמסיב אברה ויס בגמרא מחלוקת
בזה בין ר' אליעזר בן יעקב וסכמיס
ודע סלפי דעת רוב הפוסקי דברי
רבנו אמת בזה ואפילו לדעת ה
פוסקי כר' איעב' בן יעקל לא אמר'
ראבי לא בטוען הבן בריא סהוא
ראה כסעודה זה לאבו ואף בזה
נחלקו חכמי סאיכו ברו לא ביכול
לטעון בריא מחמת סהוא הלוחו
לפי סבא בטענת אכיו יכול לומר לו
תנאי היה ביני לבינו והוא פייסני
סאודה לו וכן פרסו הרבה מן ה
המפרסי זל ודע סמה סכת בהסגו
בזה אינו עיקר אפילו לרבי סהלכות
וכתב רבנו בכאן פטור מטבעות
היסת לפי סאיין הסת על טעב' סמא
כנזכר פרק רחסון:

אין מודה במקצת חייב שבועה עד שיודה בדבר שאיפשי לו לכפור בו כיצד
מי שטען חברו ואמר מאה דינרין יש לי אצלך חמשים שבשטר זה וחמשי'
בלא שטר אין לך בידי אלא חמשי' שבשטר אין זה מודה במקצת שהשטר
לא תועיל בו כפירתו והרי כל נכסיו משועבדים בו ואפילו כפר בו היה חייב
לשלם לפיכך נשבע הסת על החמשים שטר שכתוב בו סלעים ולא
הזכיר מגין מלח אומר חמש סלעים שיש לי בידך הם חכתובין בו והלוח
אומר אין לך בידי אלא שלש והם חכתובין בשטר אעפ שאין מחייבין אותו
בשטר זה אלא בשתים והרי הודה בסלע שאפשר לכפור בה חרי זה פטור
משבוע' מפני שהוא כמשיב אברה ותקל'
חמשים היא שכל ששיב אברה לא ישבע
כמו שבארנו במקומו וכן האומר
לחברו אמר לי אבא שיש לי בידך מנה
והלה אומר אין לך אלא חמשי' חרי זה משיב
אברה ופטור אף משבועת הסת ואין צריך
לו אס הודה מעצמו ואמ' מנה היה לאבך
בידי ונתתי לו חמשים דינרין ונשאר לו
חמשים שזה פטור אף משבועת הסת אבל יודע שטען ואמר אני יודע

בדואי שיש לאבי בידך או ביד אביך
מנה והוא אומר אין לבידי אלא חמשי'
או אין לך ביד אבי אלא חמשי' חרי זה
מודה במקצת וישבע מנה לי בידך
על משכון זה אין לך בידי עליו אלא
חמשים חרי זה מודה מקצת וישבע
ואם אין המשכון שזה אלא חמשים או
פחות חרי זה נשבע ומשלם החמשים
שהודה בהן היה המשכון שזה מאה
או יתר הואל
המלוה יכול ר' דאמ' ברו כאלמן
לטעון עליו עד המלוה לומר עד
כדי דמיו חרי ת כרי המסכות ה
המלוה נשבע ו הלוייתך עליו:
ונטל מדמי
המשכון היה שזה שמנלי נשבע
המלוה שאין לו פחות משמנים ונטולין
מן המשכון ונשבע הלה מן התור' על
העשרים שכפר בהן כפר בכל ואמ'
אין זה משכון אלא פקדון ואין לו אצלי
כלום נשבע המלוה שאין לו פחות משמנים ונשב' הלה הסת על העשרים
מנה לי בידך והלה אומר חמשי' ודאי יש לך בידי
המטל כרבי לגבי רמי בר
אבל החמשים אינו יודע אם אני חייב בהן או לאו
חמא כבהי פקדון פג': חרי זה מחוייב שבועה מפני שהודה במקצ' ואינו
יכול להשבע במקצת שכפ'
בו שחרי אינו יודע לפי משלם המנה בלא שבועה
וכן כל כיצ' בזה ויש לו לחחרי'
על מי שטען עלי דבר שאינו
יודע בדואי שאני חייב בו:
מנה
הוא:

אבל יורם סטען ואמר וכו' זה הוא כרבי אליעזר בן יעקב לפי מה ספרטנו והוא כרעת סהלכות ואם תמצא לומר סר' אליעזר בן יעקב מחייב אפילו בסאי' הבן
טוען טענת בריא סבור רבנו סהלכה כסכמיס וכן פסקו הגאונים זל: מנה לי בידך על מסכות זה וכו' דינין אלו סהזכיר רבנו בסכות יוצאין מן
המסכה אשר סס וספוטון הן וכבר נזכרה פרק ג' מהלכות מלוה ולוה והר"א זל כתב בהסגות דמודה בסווי המסכות הוה ליה הילך ואין כן דעת רבותיו סל רבנו
ובביאור כתב אבן מגס זל בסס הרב אלכסי דמסכות לאו הילך הוא: מנה לי בידך והלה אומר חמסיס וכו' מימרא פ' הסואל במזיעא ובהרבה מקומות מנה לי
בידך והלה אומר אין לך בידי לא חמסי' והסאי' אינו יודע מתוך סאינו יכול ליטעב ממלס אלא
בסוור סנכא חת ה
הפרה ונמי עוברה

אין מודה במקצת חייב שבועה עד כמו טביארנו במקומו פקד רמזיעא ובהלכו
ר' אלפס זל והבאור פ' דהי' גולה ואברה: וכן החומר לחברו אמר לי אבא
סוס לו בידך וכו' עד מטבעת היסת
כתב הר"אבר זל אני אומר סזה מחלוקת רבי אליעזר בן יעקב וסכמיס

ופסק הרב זל סהלכה כמותו עכ"ל:
ואני או זה פטור אבלי סהוא
מחלוקת פירק טבעות
הדיינין ומיייתי לה פכ דכתובו וגם
הרב זל בהלכו סבעו פסק כן ואני
כבר הארכתי בזה כל הכורך פ'א
סל אלו סהלכות ולפסקו כסכמיס
ססה רביס: ואין כריך לומר אם
הודה עד פטור אף מטבעת היסת
בטבעות פירק טבעות הדיינין ופר
כל הנטענין: אבל יורם סטען
עד מודה במק' וישבע פכ דכתובו
ופירק כל הנטענין: מנה לי בידך
על מסכות זה עד סהודה בהם
הר"אבר זל ואם סוה
החמסי' או פחו מה
יסבע הילך הוא עכ"ל:

ואני אומר זו בירוסלמי כאל'
והגאון זל ססיכו כן והר"ס
זל מקנכי מרעת רבותי בעלי התו'
כן כת' ומה סהקס הילך הוא ככר
נשמ' רטי' זל פקד רמזיעא בסמעתי'
דרב ססת ותני רבי חייא דאמרי'
מתני' הוא ופירס זל כי לסון הילך
זל הדי הוא סלך בכל מקום סהוא
ולא כמו ססכורים סעלס לפר סנה
הוא לפני קח ולך דאם כן אי אפס'
להלו' הייח' סמעתי' דמתני' הוא ולא
מסכחת לה ולא דמיא כלל וכר' אל'
הת' למדקרק בה יפה וכוה יתרכו
כמה קוסיו ואין כלל כי קוסיא זאת
מתורכת בזה על המסכות סס ד
דנין וזה ככו': היה המסכות
סוה מ'אה וכו' עד על העשרי' סכפ'
בהם

כתב הר"אבר זל אף זה הילך
הוא עכ"ל:
ואני אומר כבר הוכחתי מ
מפרטי זל וכו מתוך
גם זה וכן היא בירוסלמי ובתסבות
הגאונים זל וגם הר"מ זל מקנכי כן
כת' מרעת רבותי וכו בעלי התוספו'
זל: כפר בכל ואמר אין זה מסכות
אלא סקדון וכו' עד על הכל גם זה
בירוסלמי ותסבות הגאונים זל:
מנה לי בידך והלה אומר חמסיס
ודאי עד סאיני חייבך בו פ' קמא
רמזיעא: מנה

בבבא אומרים חמסיס התס המוכיא מחברו עליו הראיה
תו וס' ועיין בתסבות ספר קנין בסיימן יז עכ':

אבל יורם סטען ואמר וכו' זה הוא כרבי אליעזר בן יעקב לפי מה ספרטנו והוא כרעת סהלכות ואם תמצא לומר סר' אליעזר בן יעקב מחייב אפילו בסאי' הבן
טוען טענת בריא סבור רבנו סהלכה כסכמיס וכן פסקו הגאונים זל: מנה לי בידך על מסכות זה וכו' דינין אלו סהזכיר רבנו בסכות יוצאין מן
המסכה אשר סס וספוטון הן וכבר נזכרה פרק ג' מהלכות מלוה ולוה והר"א זל כתב בהסגות דמודה בסווי המסכות הוה ליה הילך ואין כן דעת רבותיו סל רבנו
ובביאור כתב אבן מגס זל בסס הרב אלכסי דמסכות לאו הילך הוא: מנה לי בידך והלה אומר חמסיס וכו' מימרא פ' הסואל במזיעא ובהרבה מקומות מנה לי
בידך והלה אומר אין לך בידי לא חמסי' והסאי' אינו יודע מתוך סאינו יכול ליטעב ממלס אלא
בסוור סנכא חת ה
הפרה ונמי עוברה

בירוסלמי
אברה פ'א

פרק כל
הסכנין

מגיד משנה

הלכות טוען ונטען

מגדל עז

מנה לי בדרך והרי עד אחד וכו' דינין אלו סכתו רבנו בעד אחד שאין אומרים מגו שאם היה מכחיש העד היה כאמת בשבועת עכשיו גם כן סאמיכהו בשבועה הזכירה מהמעשה שהזכיר והוא בבא בתרא פ' חזקת הבתים ובהרבה מקומות והוא כך ההוא גברא דחטף נסכא מחבריה אתא לקמיה דרבי חמי הוה יתיב רבי אבא גביה אזל איתיה חד סהרה דחטפה מיניה אמל ליה איך חטפי ודידי חטפי אמר רבי חמי היכי לדיכונה דייכי להאי דיכא ליטלם ליכא תרי סהדי ליפטריה איכא חד סהרא דמיחטף חטפה מיניה ליטבעה הא מוד' איך חטפי ודידי חטפי אמל ליה רבי אבא הוה ליה מחויב בשבועה שאינו יכול ליטבע ומטלם ומעשה זה הוא בהרבה מקומות בגמ' בהלכה ברורה שאין העד יודע איך האזיר לו אפטר בשום פני סתירה כוכת רבי כגון סאיך זה העד יודע אם פרע אם לאו סאם לא כן ודאי כאמת היה למליט לי בדרך כנגדן סהרי ודאי אפילו בסכס מעדי סהלוה ואינו יודעין אם פרעו כאמת הוא לומר יש לי בדרך כנגדן מגו דאי בעי אמר פרעתי סהמלוה או המפקיד את חברו בעדי איכנו בריך לפרעו ולא להחזיר לו בעדי וסאמתן לומר החזרתי או פרעתי ועובר דכסכא ה' מפני סהגזל את חברו בעדי בריך להחזיר לו בעדים וכמו ס סכתבתי פ' רביעי מהלכות גזלה או ה' דוק כשהער מעיד סהכסכא היא עדין ביד החוטף אבל אם תמצא לומר סאיך הגזל את חברו בעדים בריך לומר החזרתי בעדים והעד לא היה מעיד אם היה בדרו עדין ודאי מהימת הוא כי אמר ד דידי חטפי מגו דאי בעי אמר ה החזרתי וכן כתבו זל ועל כל פנים דברי רבנו דינין או סל ער אח' איך כמשמען ומתוך פטיטו זה סתם רבי וסמך על המבני וחי אפטר לפרט דבריו אלל באחד מב' פנים או סהער מעיד עדין מכה זה הכלל כגון סלא זה ידו מתוך ידו או סהוא מעיד סהוא תוך זמנו או על הדריך סכתוב ב סהגז' כגון טענן תחלה לא היו דברי מעולם ואחר כך הוציא עליו עד זה וחזר אמר לויתו ופרעתי והדרך הראסון כשהער מעיד עדין המכה הכלל הוא אמתני בדין הראסון סהזכיר רבנו והוא סהכתבע טוען יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים והטעם לפי סכל מקום סכנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה ואיכס בכי האי גוהא גוהא המעדים מעדין המכה בדרו ודאי איכו כאמתן לומר יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים דהא ליכא מגו דאי בעי אמר פרעתי וכו' אף על פי ספוטור עכמו בטענה אחרת חייב לסלם הכל מה סכתוב וכך כפרן סבא עליו עד ח' וטען ספרעו והוא בהכרח כמו סהעמדו דהא זל סאם כדרך הראסון סהער מעיד עדין הוא חייב לו ישבע להכחיש העד ויפטר ומה לי מכחישו בעקר ההלוואה ומה לי מכחישו בפרעון אלל דאי כן הוא בסכפר בתחלה חיה מבווא בלסוכו סאמר וכך כפרן וכך הוא עיקר הכוסחא בדברי רבנו ודינו אמת על הדריך הזה הכלל דין הסטר הוא לרעת רבנו כפסוטו לפי סכנים בסטר היו מחייבין אותו ממון וכבר בארתי פרק ארבעה עשר מהלכות מלוה ולוה וסם כתבתימה סכראה לי ואחר כך מכתתי כרברי לר' טבא זל בתסובת סאלה: מנה הלוחץ לא היו דברים מעולם וכך זהו דין כפרן סכתבאר בסמוך ולא בא רבנו אלל לבאר עניינו וסם זה הוראה ברורה על כוכתו' זל: מנה לי בדרך זהו מחלוקת רבי חייא ורבי אפטוריקין פרק קמא דמציעא וסכסון כל הגאונים כרבי חייא סהוא מחייבו שבועה כמו סכתב רבנו:

מנה לי בדרך והרי עד אחד וכו' דינין אלו סכתו רבנו בעד אחד שאין אומרים מגו שאם היה מכחיש העד היה כאמת בשבועת עכשיו גם כן סאמיכהו בשבועה הזכירה מהמעשה שהזכיר והוא בבא בתרא פ' חזקת הבתים ובהרבה מקומות והוא כך ההוא גברא דחטף נסכא מחבריה אתא לקמיה דרבי חמי הוה יתיב רבי אבא גביה אזל איתיה חד סהרה דחטפה מיניה אמל ליה איך חטפי ודידי חטפי אמר רבי חמי היכי לדיכונה דייכי להאי דיכא ליטלם ליכא תרי סהדי ליפטריה איכא חד סהרא דמיחטף חטפה מיניה ליטבעה הא מוד' איך חטפי ודידי חטפי אמל ליה רבי אבא הוה ליה מחויב בשבועה שאינו יכול ליטבע ומטלם ומעשה זה הוא בהרבה מקומות בגמ' בהלכה ברורה שאין העד יודע איך האזיר לו אפטר בשום פני סתירה כוכת רבי כגון סאיך זה העד יודע אם פרע אם לאו סאם לא כן ודאי כאמת היה למליט לי בדרך כנגדן סהרי ודאי אפילו בסכס מעדי סהלוה ואינו יודעין אם פרעו כאמת הוא לומר יש לי בדרך כנגדן מגו דאי בעי אמר פרעתי סהמלוה או המפקיד את חברו בעדי איכנו בריך לפרעו ולא להחזיר לו בעדי וסאמתן לומר החזרתי או פרעתי ועובר דכסכא ה' מפני סהגזל את חברו בעדי בריך להחזיר לו בעדים וכמו ס סכתבתי פ' רביעי מהלכות גזלה או ה' דוק כשהער מעיד סהכסכא היא עדין ביד החוטף אבל אם תמצא לומר סאיך הגזל את חברו בעדים בריך לומר החזרתי בעדים והעד לא היה מעיד אם היה בדרו עדין ודאי מהימת הוא כי אמר ד דידי חטפי מגו דאי בעי אמר ה החזרתי וכן כתבו זל ועל כל פנים דברי רבנו דינין או סל ער אח' איך כמשמען ומתוך פטיטו זה סתם רבי וסמך על המבני וחי אפטר לפרט דבריו אלל באחד מב' פנים או סהער מעיד עדין מכה זה הכלל כגון סלא זה ידו מתוך ידו או סהוא מעיד סהוא תוך זמנו או על הדריך סכתוב ב סהגז' כגון טענן תחלה לא היו דברי מעולם ואחר כך הוציא עליו עד זה וחזר אמר לויתו ופרעתי והדרך הראסון כשהער מעיד עדין המכה הכלל הוא אמתני בדין הראסון סהזכיר רבנו והוא סהכתבע טוען יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים והטעם לפי סכל מקום סכנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה ואיכס בכי האי גוהא גוהא המעדים מעדין המכה בדרו ודאי איכו כאמתן לומר יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים דהא ליכא מגו דאי בעי אמר פרעתי וכו' אף על פי ספוטור עכמו בטענה אחרת חייב לסלם הכל מה סכתוב וכך כפרן סבא עליו עד ח' וטען ספרעו והוא בהכרח כמו סהעמדו דהא זל סאם כדרך הראסון סהער מעיד עדין הוא חייב לו ישבע להכחיש העד ויפטר ומה לי מכחישו בעקר ההלוואה ומה לי מכחישו בפרעון אלל דאי כן הוא בסכפר בתחלה חיה מבווא בלסוכו סאמר וכך כפרן וכך הוא עיקר הכוסחא בדברי רבנו ודינו אמת על הדריך הזה הכלל דין הסטר הוא לרעת רבנו כפסוטו לפי סכנים בסטר היו מחייבין אותו ממון וכבר בארתי פרק ארבעה עשר מהלכות מלוה ולוה וסם כתבתימה סכראה לי ואחר כך מכתתי כרברי לר' טבא זל בתסובת סאלה: מנה הלוחץ לא היו דברים מעולם וכך זהו דין כפרן סכתבאר בסמוך ולא בא רבנו אלל לבאר עניינו וסם זה הוראה ברורה על כוכתו' זל: מנה לי בדרך זהו מחלוקת רבי חייא ורבי אפטוריקין פרק קמא דמציעא וסכסון כל הגאונים כרבי חייא סהוא מחייבו שבועה כמו סכתב רבנו:

מנה לי בדרך והרי עד אחד מעיד עליו והנטען אומ' כן הוא אבל אתה חייב לי כנגד אותו מנה הרי זה מחויב שבוע' ואינו יכול ליטבע שהרי זה מורה במה שהעיד בו העד ואין הנשבע בהערת עד אחד נשבע עד שיכחיש את העד ויכפור בעדותו וישבע על כפירתו לפי שיש בו עד או טען שפרעו וכן כפרן שבא עליו עד אחד וטען שפרע או החזרתי לך הפקדון הרי זה מחויב שבועה ואינו יכול להשבע ומשלם מעשה באח' שחטף לשון כסף מחברו בפני עד אחד ואמר כן חטפתי ושלי חטפתי ואמרו חכמי דרי זה מחויב שבועה ואינו יכול להשבע ומשלם וכן כל כיוצא בזה מנה הלוחץ לא היו דברים מעולם הביא עד אחד שלוה ממנו בפניו והאיל ואילו היו שנים היה מוחזק כפרן ומשלם כמו שיתבאר הרי זה נשבע על פי עד אח' שכל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה חזר ואמר פרעתי משלם בלא שבועה כמו שבארנו מנה לי בדרך אין לך בידי כלום והעדי מעידים עליו שעדין יש לו אצלו חמשים פסקו כל הגאונים הלכה שישלם חמשים וישבע על השאר שלא תהא הודית פיו גדולה מהערת עדים:

מנה לי בדרך והרי עד אחד מעיד עליו והנטען אומ' כן הוא אבל אתה חייב לי כנגד אותו מנה הרי זה מחויב שבוע' ואינו יכול ליטבע שהרי זה מורה במה שהעיד בו העד ואין הנשבע בהערת עד אחד נשבע עד שיכחיש את העד ויכפור בעדותו וישבע על כפירתו לפי שיש בו עד או טען שפרעו וכן כפרן שבא עליו עד אחד וטען שפרע או החזרתי לך הפקדון הרי זה מחויב שבועה ואינו יכול להשבע ומשלם מעשה באח' שחטף לשון כסף מחברו בפני עד אחד ואמר כן חטפתי ושלי חטפתי ואמרו חכמי דרי זה מחויב שבועה ואינו יכול להשבע ומשלם וכן כל כיוצא בזה מנה הלוחץ לא היו דברים מעולם הביא עד אחד שלוה ממנו בפניו והאיל ואילו היו שנים היה מוחזק כפרן ומשלם כמו שיתבאר הרי זה נשבע על פי עד אח' שכל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה חזר ואמר פרעתי משלם בלא שבועה כמו שבארנו מנה לי בדרך אין לך בידי כלום והעדי מעידים עליו שעדין יש לו אצלו חמשים פסקו כל הגאונים הלכה שישלם חמשים וישבע על השאר שלא תהא הודית פיו גדולה מהערת עדים:

וכן פ"ח ואף על גב דליטכא דתלמוד' אם איתא לרבי חייא קמייחא מטעם דלית הלכתא הכי אפילו הכי הלכה כן כדסכסכא פ' המריר אם איתא לרבי הוכא דאמר וכולה אשה לומר לבעלה איכי כוכת ואיכי עושה ואפי' הכי פסק להדיא כותיה בפרק בתרא דכתובות וכך ר"בן והוא דין אפילו יש לו סטר על החמשים כרלעיל פרק רביעי ומכאן פסק מורי רבינו ס' דהנמכא סקין באח' מטעמותיו לא הוחזק כפרן באח' טעמותיו כדחזיק הכא דיש עדי סהוא סקין בחמשי' ואפילו הכי נשבע על הסאר וכך מכתתי סהסיב די לרבי יהודה מפרטי' דלא הוחזק כפרן בחותן חמשים מסוס דסחיב סכסי ממונות עכ

וכן פ"ח ואף על גב דליטכא דתלמוד' אם איתא לרבי חייא קמייחא מטעם דלית הלכתא הכי אפילו הכי הלכה כן כדסכסכא פ' המריר אם איתא לרבי הוכא דאמר וכולה אשה לומר לבעלה איכי כוכת ואיכי עושה ואפי' הכי פסק להדיא כותיה בפרק בתרא דכתובות וכך ר"בן והוא דין אפילו יש לו סטר על החמשים כרלעיל פרק רביעי ומכאן פסק מורי רבינו ס' דהנמכא סקין באח' מטעמותיו לא הוחזק כפרן באח' טעמותיו כדחזיק הכא דיש עדי סהוא סקין בחמשי' ואפילו הכי נשבע על הסאר וכך מכתתי סהסיב די לרבי יהודה מפרטי' דלא הוחזק כפרן בחותן חמשים מסוס דסחיב סכסי ממונות עכ

פרק חמישי

ואלו

דברים שאין נשבעין עליהם מן התור' הקרקעות והעבדים והשטרות וההקדשות אף על פי שהורה במקצת או שיש עליו עד אחד או ששמר וטען טענת השומדין הרי זה פטור שנאמר כיתן איש אל רעהו פרט להקדש כסף או כלים פרט לקרקעות ולעבדי שהוקשו לקרקעות וכן יצאו שטרות שאין גופן ממון ככסף וככלים ואינן אלא לראיה שבהן ועל כולן נשבע שבועת הסת אם היתה שם טענת ודאי חוץ מן ההקדשות שאף ע"פ שאינו חייב עליה שבועה מן התורה תקנו חכמים שישבע עליה כעין של תורה כרי שלא יוללו בהקדשו: שתי' כבהי סכיר' ר"ב: הדיינין ובכוליה תלמודא: ועל כולן נשבע שבועת היסרת עד וכפטר בהלכות כתבו ר"י אלפס זל פ' שבועת הדיינין: וכן

דברי מעולם ואחר כך הוציא עליו עד זה וחזר אמר לויתו ופרעתי והדרך הראסון כשהער מעיד עדין המכה הכלל הוא אמתני בדין הראסון סהזכיר רבנו והוא סהכתבע טוען יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים והטעם לפי סכל מקום סכנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה ואיכס בכי האי גוהא גוהא המעדים מעדין המכה בדרו ודאי איכו כאמתן לומר יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים דהא ליכא מגו דאי בעי אמר פרעתי וכו' אף על פי ספוטור עכמו בטענה אחרת חייב לסלם הכל מה סכתוב וכך כפרן סבא עליו עד ח' וטען ספרעו והוא בהכרח כמו סהעמדו דהא זל סאם כדרך הראסון סהער מעיד עדין הוא חייב לו ישבע להכחיש העד ויפטר ומה לי מכחישו בעקר ההלוואה ומה לי מכחישו בפרעון אלל דאי כן הוא בסכפר בתחלה חיה מבווא בלסוכו סאמר וכך כפרן וכך הוא עיקר הכוסחא בדברי רבנו ודינו אמת על הדריך הזה הכלל דין הסטר הוא לרעת רבנו כפסוטו לפי סכנים בסטר היו מחייבין אותו ממון וכבר בארתי פרק ארבעה עשר מהלכות מלוה ולוה וסם כתבתימה סכראה לי ואחר כך מכתתי כרברי לר' טבא זל בתסובת סאלה: מנה הלוחץ לא היו דברים מעולם וכך זהו דין כפרן סכתבאר בסמוך ולא בא רבנו אלל לבאר עניינו וסם זה הוראה ברורה על כוכתו' זל: מנה לי בדרך זהו מחלוקת רבי חייא ורבי אפטוריקין פרק קמא דמציעא וסכסון כל הגאונים כרבי חייא סהוא מחייבו שבועה כמו סכתב רבנו:

דברי מעולם ואחר כך הוציא עליו עד זה וחזר אמר לויתו ופרעתי והדרך הראסון כשהער מעיד עדין המכה הכלל הוא אמתני בדין הראסון סהזכיר רבנו והוא סהכתבע טוען יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים והטעם לפי סכל מקום סכנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה ואיכס בכי האי גוהא גוהא המעדים מעדין המכה בדרו ודאי איכו כאמתן לומר יש לי בדרך כנגדן כסות או כלים דהא ליכא מגו דאי בעי אמר פרעתי וכו' אף על פי ספוטור עכמו בטענה אחרת חייב לסלם הכל מה סכתוב וכך כפרן סבא עליו עד ח' וטען ספרעו והוא בהכרח כמו סהעמדו דהא זל סאם כדרך הראסון סהער מעיד עדין הוא חייב לו ישבע להכחיש העד ויפטר ומה לי מכחישו בעקר ההלוואה ומה לי מכחישו בפרעון אלל דאי כן הוא בסכפר בתחלה חיה מבווא בלסוכו סאמר וכך כפרן וכך הוא עיקר הכוסחא בדברי רבנו ודינו אמת על הדריך הזה הכלל דין הסטר הוא לרעת רבנו כפסוטו לפי סכנים בסטר היו מחייבין אותו ממון וכבר בארתי פרק ארבעה עשר מהלכות מלוה ולוה וסם כתבתימה סכראה לי ואחר כך מכתתי כרברי לר' טבא זל בתסובת סאלה: מנה הלוחץ לא היו דברים מעולם וכך זהו דין כפרן סכתבאר בסמוך ולא בא רבנו אלל לבאר עניינו וסם זה הוראה ברורה על כוכתו' זל: מנה לי בדרך זהו מחלוקת רבי חייא ורבי אפטוריקין פרק קמא דמציעא וסכסון כל הגאונים כרבי חייא סהוא מחייבו שבועה כמו סכתב רבנו:

דברים שאין נשבעין עליהם וכו' מטעם פרק שבועת הדיינין ופרק הזהב ורבי שמעון חולק במטה בפרקים שחייב באחריות ואף הלכה כמותו וכתב רבנו הא"י זל סאם תובע ממנו דמי כייר השטרות ויס בהן שיעור התביעה כפי סכתבאר פרק שלישי הריהן כסאר ממון דעלמא ולא כמעטו שטרות נשבע שבועת הכתובין המסכה כמסקנא דגמרא בפרק הזהב אמר רבי זצ"ל שן שבועה זו תקיפת חמשים היא כרי שלא יזלזלו בהקדשות: מני

דברים שאין נשבעין עליהם וכו' מטעם פרק שבועת הדיינין ופרק הזהב ורבי שמעון חולק במטה בפרקים שחייב באחריות ואף הלכה כמותו וכתב רבנו הא"י זל סאם תובע ממנו דמי כייר השטרות ויס בהן שיעור התביעה כפי סכתבאר פרק שלישי הריהן כסאר ממון דעלמא ולא כמעטו שטרות נשבע שבועת הכתובין המסכה כמסקנא דגמרא בפרק הזהב אמר רבי זצ"ל שן שבועה זו תקיפת חמשים היא כרי שלא יזלזלו בהקדשות: מני

פרק חמישי

ואלו

דברים שאין נשבעין עליהם וכו' מטעם פרק שבועת הדיינין ופרק הזהב ורבי שמעון חולק במטה בפרקים שחייב באחריות ואף הלכה כמותו וכתב רבנו הא"י זל סאם תובע ממנו דמי כייר השטרות ויס בהן שיעור התביעה כפי סכתבאר פרק שלישי הריהן כסאר ממון דעלמא ולא כמעטו שטרות נשבע שבועת הכתובין המסכה כמסקנא דגמרא בפרק הזהב אמר רבי זצ"ל שן שבועה זו תקיפת חמשים היא כרי שלא יזלזלו בהקדשות: מני

דברים שאין נשבעין עליהם וכו' מטעם פרק שבועת הדיינין ופרק הזהב ורבי שמעון חולק במטה בפרקים שחייב באחריות ואף הלכה כמותו וכתב רבנו הא"י זל סאם תובע ממנו דמי כייר השטרות ויס בהן שיעור התביעה כפי סכתבאר פרק שלישי הריהן כסאר ממון דעלמא ולא כמעטו שטרות נשבע שבועת הכתובין המסכה כמסקנא דגמרא בפרק הזהב אמר רבי זצ"ל שן שבועה זו תקיפת חמשים היא כרי שלא יזלזלו בהקדשות: מני

הטוען

את חברו וכו' זה נראה פשוט ממכירות קרקע אחר הזמן חובגמור הוא כיון שמחלוקתן בדמים טאם היה מחלוקת סזה אומר יס לי לרוד זה עדין והלה כופר הרי זו תביעת קרקע ואין כאן אלא הסת וכן מבואר פריך פביעי מהלכות מכירות לפי טכירן קרקע הרי הוא הקרקע לענין קניה ואונאה ולפאר דברים וכל טכז הוא מדין חפר בורות הכזכר למעלה אבל כאן טאין מחלוקתן אלא בתביעת דמי המכירות כל לפאר חיובין ואין זה כחופר בורות דהתם מחמת חסרון קרקע הוא ולא נעמה ברשות בעל הקרקע והוא ליה כתביעת קרקע אבל במכירות הקרקע אין גוף הקרקע חסר כלום ומתחלתו נעמה בין מניהם על דעת לתת לו דמים ומתחלתן ועד סופן דמים הם וקרוכאני לוח סוף אס היתה טענתם בדמי מכר קרקע כגון מהלה טוען מכרתי לך את הסדה והמכר קיים ואתה חייב לי מן הדמים מנה והלה מודה למחנמים הרי זה מטלס חממים ונפצע טבועת התורה על הפאר טאין טאין תביעתן בטען המכר כמה קרקע היה כך נראה לי

שטר מסרת לך וכו' דהיך לא מהזכר רבנו בעינן הסטרות לא נזכרו בגמרא בבאור אבל הם פרוטים ככללין במה סכנו נזכר מדין הסטרות וטוב הדין בהן וכיוכא בזה כתב הגאונים ז"ל ויט בספרי רבנו ואס אמר המטבע אמת מסרת לי ואבר הרי זה פטור מסבועת הסת טפשי פטע בו ואבר פטור כמו טבארנו בהלכות חובל עד כאן ונראה הכונה שהיא בטאינו מאמינו שמחמת אברתו הוא מפקיד מה שהיתה בו ראה הא אס מאמינו אס הוא בפסיעה חייב לפי דעת רבנו סכתב פר טמי מהלכות מכירות שהיא מחייב ה פוטע במימית העברי והקרקע והסטרות ומס כתבתי מה שחלקו עליו בזה ולפיכך הדין הכתוב כאן שהיא פטור אף מסבוע' הסת הוא מטני טאין התובע יכול לטען ט טענת בריא וכבר נכתב בלחטון טאין כטבעין הסת על טענת טמא ובהשנות אא תמה גרול הוא זה ואלו ברשותו הוא וכופר בו ואס פטוריהו מסבועת התורה מסבועת פסיעה ומסבוע' טאלי ברשותו לא פטוריהו עד כאן: ורבנו נל טהא סבור טמה סתקנו חכמים טבועה טאינה ברשותו תקנוה לטוח טהא לטלס כמבואר פריך פסימהלכות טאלה ופקדון וכבר טיס לחוס טמא עיכין נתן בו וסומר מנסבט וכפטר בדין תורה נכ טבועה טאינה ברשותו מדין גלגול כמבואר סס פריך רביעי וכיון טכז סומר טטרות כיון שהיא פטור מסבועה בדין לחברו פטור וכו' זה דבר ברור וכל חלקי

הטוען על חברו ואמר לו שני חדשים שכנת בהצרי ואתה חייב לי שכר שני חדשים והוא אומר לא שכנתי אלא חדש אחד הרי זה מודה במקצת יאם היה שכר החדש שכפר בו שוה שתי כסף נשבע שאין הטענה בגוף הקרקע אלא בשכרה שהוא מטלטלין שטר מסרתי לך ועשרה דינרין היה לי בו ראה לא הוידברים מעולם ישבעה הסת הפך עליו הרי זה נשבע הסת שהיתה בו ראה לעשרה דינרין ואברו באברת השטר ויטול ואם אמר הנחבע אמת מסרת לי ואבר הרי זה פטור אף משבועת הסת שאפילו פשע בו ואבר פטור כמו שבארנו בהלכות חובל האומר לחברו שטר שיש לי בידך וכות יש לי בו וזה אומר איני מוציא שטרי או איני יודע אם יש לך בו ראה או לא כנפין אותו לתוציא טען שאבר השטר מחרימין אותו חרם סתם טען זה שווא יודע בודאי שהשטר שיש לי בו וכות אצלו הרי נשבע הסת שאינו אצלו ושאר ממונו וכות הורר רבנתי

אין נשבעין על טענת חרש שווא וקטן אחר הבא בטענת עצמו או בטענת אביו לפי שוה המקצת שהורח בו לקטן אינו אלא כמשיב אברה וכן אם כפר בכל ובא ער אחר והעיד לקטן אינו נשבע שוה עד אחר ואין שם תובע שתביעת קטן אינה תביעה גמורה נמצאת אומר קטן שאמר לגדול מנה לי בידך או אבא היה לו בידך והלה אומר אין לי בידי אלא חמשים או אין לך בידי כלום ועד אחר מעידו שיש לו הרי זה פטור משבועת התורה

אבל אם שמר לקטן ושען שאבר הרי זה נשבע שבועת השומרין לפי שאינו נשבע מחמת טענתו כדלעיל פר ועיי טעל וכן אם הודתשהיה שותף לקטן או אפטרופוס עליו יעמידו בית דין אפטרופוס לקטן וישבע השותף וכיצא בו טענת שמא הורר רבותי שאין נשבעין על טענת קטן שבע של תורה אבל שבועת הסת נשבעין ואפי' היה קטן שאינו חריף לענין משא ומתן נשבעין הסת על טענתו שלא יהיה זה נטל ממונו כשהוא קטן וילך לו בחנם ולזה דעתי נוטה ותקן עולם הוא נמצאת למד שהקטן שטען על הגדול בין שהורח במקצת בין שכפר בכל בין שהיה שם עד בין שלא היה שם עד הרי זה נשבעה הסת ואינו יכול להפוך על הקטן שאין משביעין את הקטן כלל ואפילו חרם סתם אינו מקבל לפי שאינו יודע עונש השבועה: קטן

כתב רב האי גאון טאין מסביעין אסת אס דדוקא סבועת ה' תהיה בין מניהם אמרה תורה ואפילו במקום פקדון אין מסביעין אותה כל טכז במקום הלואה אבל כותבין לתובע פסק סלו ותטבע אס תתחלמן או תתגרס עכ בכה וכן נמצא בתפוסת רבמתיה גאון וכן בתפוסת רבי משה בר חנוך גאון וכן כתב בעל העיטור וכן רבינו גרסס מ' וכן דין מורי רבינו מאיר זכל ובענין חובל ספ' כתבתי דברי העיטור והחולקים אבל להחרים סתם יכול עיין באב"ה בקימן ח' ומ' עכ:

מגדל עוז הטוען על חברו כל מה הוא מטלטלין זה מהוראת הגאונים ז"ל: סטר מסרת לך ועפל דיכר' היה לי בו וכו' עד כמו סבארנו בהלכות חובל

כתב הר"ב ז"ל תעמה גדול הוא וכו' הוא לא בו ואס פטוריהו מ מסבועת התורה מסבועת פסיעה ומסבוע' טאלי ברשותו לא פטוריהו עכ"ל:

ואני אומר זו הוראת הגאונים ז"ל היא וספק בעיני קרוב לוראי טגס סס מורי בחיוב אותן סתי טבועת אלא לפי טהן באות על ידי גלגול לא הזכרכו לפרסן כי פשוט היה בעיניהם והבאור פריך א': האומ' לחברו סטר טיס בדרך עד וכזה הורו רבותי בתפוסת ה הגאונים ז"ל: אין כטבעין על טענ' חרש כו' עד כמפוס אברה בטבוע' פריך טבועת הדיינין וטבועתן פריך הכיזקין: וכן אס כפר בכל וכו' עד אינה תביעה בתפוסת הגאונים ז"ל: כמכאת אומר קטן טאמר לגדול עד מחמת טענה פריך סכירכתבות: וכן אס הורה טהיה שותף לקטן עד טענת פמא

כתב הר"ב ז"ל כראין הרברים חפץ הכמס לרוד לסמרה מחיי אביו וכן הסותף טהיה מחיי אביו והאפטרופוס ממנהו בית דין ומסתלק כשהוא קטן וזה אינו מן המנין סכית דין מטבעין אותו עכ"ל:

ואני אומר הלכה זו פריך כל הכטבעין ומה סכתב הר"ב ז"ל סכרתו היא ומה טראו עיניו וכבר כתבתי הרבה פעמים טאין לנו עסק בזה החבור בסברות ובהכרעתן: הורו רבותי טאין כטבעין כו' עד סוף הפריך בהוראה זו ובדרך זה: פריך ז'

תורה לא תקנו בו טבועה טאינה ברשותו ואין לך בתקנת חכמים אלא מה טאמרו סס ז"ל: דין זה פשוט לפי מה סכבר נכתבאר ויט כפרק גט פטוט סמך בגמרא טכופין מי טיס בדין סטר טיס בו זכות לאחר להוציאו: אן כטבעין על טענת חרש כו' מטנה פריך טבועת הדיינין ומה סכתב רבנו או בטענת אביו כן נראה מן הסוגיא אסר סס ואף על פי טיס גורסין סס אלא בדרבה קח מפלגי דמטמט דאפילו בטוענו קטן מחייב רבי אליעזר בן יעקב אפטר סאין הלכה כמותו אלא כחכמים ודין זה מוסכס מרוב הפוסקים ז"ל: וכן אס כפר בכל ובא עד אחר וכו' זה דעת רבנו ורוב הפוסקים רכי אמרינן אין כטבעין על טענת חרם סוטוה וקטן הוא בין במודה מקצת בין בעד אחר וכל טבועה הבאה על טענת בריא ומתניתין סתמא קתני: אבל אס סמר לקטן וכו' זה דעת רבנו ז"ל וקצת מפרטים ז"ל כנזכר פר פני מהלכות מכירות וטס כתבתי טיס מן המפרטים חולקין עליהם ז"ל טאין טבועת סומרין מן התורה על טענת קטן וכן כתב הר"א ז"ל בהסגות סס ודע שהדין מן המפרטים ז"ל מסכמים טאין טבועת התורה כלל ע' קטן אבל טבועת הסותפין והאפטרופוס והאריסין שהיא מדבריהם כטבעין אותה לקטן ובהסגות כתב הר"א ז"ל דקטן הבא בטענת אביו מחמת סמירה סממה החפץ ליד סומר בחיי אביו הרי סומר זה כטבע על זה ואין זה עיקר אלא בכל גזכא אין טבועת התורה על ידיו קטן אבל טבועה על דבריהם יס וכן עיקר: הורו רבותי וכו' כבר כתבתי סכז הוא דעת הרבה מן המפרטים ז"ל: קטן

האומר: כתב רב האי גאון טאין מסביעין אסת אס דדוקא סבועת ה' תהיה בין מניהם אמרה תורה ואפילו במקום פקדון אין מסביעין אותה כל טכז במקום הלואה אבל כותבין לתובע פסק סלו ותטבע אס תתחלמן או תתגרס עכ בכה וכן נמצא בתפוסת רבמתיה גאון וכן בתפוסת רבי משה בר חנוך גאון וכן כתב בעל העיטור וכן רבינו גרסס מ' וכן דין מורי רבינו מאיר זכל ובענין חובל ספ' כתבתי דברי העיטור והחולקים אבל להחרים סתם יכול עיין באב"ה בקימן ח' ומ' עכ:

119

קטן שטענו הגדול וכו' ממו בתלמוד כ' הנזקין מהפסעו טעות מקחן וממכרן ממכר במטלטלין וים להן משה ומתן כמבואר פ' טו מהלכות מכירה וכן כתבאר פ' החובל שהקטן מחבל באחרים פטור לעולם כנזכר פ' מהלכות חובל ומתוך שני דברים אלו למדוקת הגאונים ז"ל מהכל תלו בהנחת הקטן מחובו הוא ברבר טעם לו בו הנאה ומעטיו בזה קיימין והוא סייעת לכלל הזמן הנזכר פ' טו מהלכות מכירה וברבר טעם לו בו הנאה הוא פטור דהוה ליה דומיא דחבלות וחלוק ככון הוא זה וים לקצת המפרשים סברת אחרות טענת מענינים הללו וזו עקר: החדש והמוטה וכו' פ' חרש טעמינו מדבר ואינו טומע ואף על פי שהוא כוסא וכרען במטלטלין בבריות כנזכר פ' טו מהלכות מכירה חין בית דין כ' נזקין לטענותיו ולא ברמיה ולא בדין וים מי סבת סאס כתרפאו החרשו ומור' טלו חייב לעולם כיו מהיתה להם הכאה ואם כפרו מ מטבעין אותן אצל סוטה אפילו נסתכ' והברי' מורה פטור דהמלוה לטוטה אברה מרעת היא ודברים נכונים הם דין הסומא פ' טו רבנו מפורס בהרבה מקומות ולא נתמעט הסומא אלא מהיות דין כנזכר פ' מהלכות סנהדרין:

פרק ששי

בעלי

דינין שבאו לבית דין וכו' רב' רב' אלו פטורים בעצמם וים להם קמך בגמ' ממה סאמרו בטעות וכדברים וכמטבעין אותן אומרי' לו לא על דעתך אנו מטבעין אותך לא על דעתנו וכו' ופרק זה בורר אמרו במסנה גבי עדים מסולקין להם כיצר אתה יודע מזה חייב לפלוני מנה וכו' והוא מחסם טעות סמא וטעו ה' העדי' ויחטבו שהוא חייב לפימה טרלו או מעדי' ואף הדין כן וכל טען טעם לחוט בעלי דבר עמך סאס קרוב אצל עמנו וזה ברור: טען עליו סהלוהו מנה וכו' פרק קמא דמביע' אף יחטב' גמ' לו בדין והלה אומר אף לך בדין כלום והעדים מעדין אותו טעם לו ויחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממך ה' היא דסתת' כת לכלת' ארבע' דמילתא בכתובה וקבלה עליוה לירכסא כתוב' אמר לא הירדברים מעולם אתו סהדי ואמרו דכת' לה לסוף אמר פרעתי אמר רבי חייל הוחזק כפרן לאותה אטלא עכ' בגמרא ומפר רבנן דההדר' יוחזק היא בעדים מעדין טעם לו עכסן בעטת תביעה ויא סאמרו טעם לו וכיון סאמר טענה מכחסת העדים לעולם אינו כאמך לומר פרעתי עד טיכר בעדים אכל אס חין העדים לעדין טעם לו עכסו אלא סהלוהו והו' מברר דבריו ממה סאמ' אף לך כדילכוס רצה לומר לפי ספרנו דאילו לא הוחזק כפרן וזה פטוט סאין לך בדין חין ממעט סלא לזה מעולם ואס כן למה הוחזק כפרן ככך: ראדו עדים

פרק ששי

בעלי

דינין שבאו לבית דין וכו' רב' רב' אלו פטורים בעצמם וים להם קמך בגמ' ממה סאמרו בטעות וכדברים וכמטבעין אותן אומרי' לו לא על דעתך אנו מטבעין אותך לא על דעתנו וכו' ופרק זה בורר אמרו במסנה גבי עדים מסולקין להם כיצר אתה יודע מזה חייב לפלוני מנה וכו' והוא מחסם טעות סמא וטעו ה' העדי' ויחטבו שהוא חייב לפימה טרלו או מעדי' ואף הדין כן וכל טען טעם לחוט בעלי דבר עמך סאס קרוב אצל עמנו וזה ברור: טען עליו סהלוהו מנה וכו' פרק קמא דמביע' אף יחטב' גמ' לו בדין והלה אומר אף לך בדין כלום והעדים מעדין אותו טעם לו ויחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממך ה' היא דסתת' כת לכלת' ארבע' דמילתא בכתובה וקבלה עליוה לירכסא כתוב' אמר לא הירדברים מעולם אתו סהדי ואמרו דכת' לה לסוף אמר פרעתי אמר רבי חייל הוחזק כפרן לאותה אטלא עכ' בגמרא ומפר רבנן דההדר' יוחזק היא בעדים מעדין טעם לו עכסן בעטת תביעה ויא סאמרו טעם לו וכיון סאמר טענה מכחסת העדים לעולם אינו כאמך לומר פרעתי עד טיכר בעדים אכל אס חין העדים לעדין טעם לו עכסו אלא סהלוהו והו' מברר דבריו ממה סאמ' אף לך כדילכוס רצה לומר לפי ספרנו דאילו לא הוחזק כפרן וזה פטוט סאין לך בדין חין ממעט סלא לזה מעולם ואס כן למה הוחזק כפרן ככך: ראדו עדים

פרק ששי

בעלי

דינין שבאו לבית דין וכו' רב' רב' אלו פטורים בעצמם וים להם קמך בגמ' ממה סאמרו בטעות וכדברים וכמטבעין אותן אומרי' לו לא על דעתך אנו מטבעין אותך לא על דעתנו וכו' ופרק זה בורר אמרו במסנה גבי עדים מסולקין להם כיצר אתה יודע מזה חייב לפלוני מנה וכו' והוא מחסם טעות סמא וטעו ה' העדי' ויחטבו שהוא חייב לפימה טרלו או מעדי' ואף הדין כן וכל טען טעם לחוט בעלי דבר עמך סאס קרוב אצל עמנו וזה ברור: טען עליו סהלוהו מנה וכו' פרק קמא דמביע' אף יחטב' גמ' לו בדין והלה אומר אף לך בדין כלום והעדים מעדין אותו טעם לו ויחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממך ה' היא דסתת' כת לכלת' ארבע' דמילתא בכתובה וקבלה עליוה לירכסא כתוב' אמר לא הירדברים מעולם אתו סהדי ואמרו דכת' לה לסוף אמר פרעתי אמר רבי חייל הוחזק כפרן לאותה אטלא עכ' בגמרא ומפר רבנן דההדר' יוחזק היא בעדים מעדין טעם לו עכסן בעטת תביעה ויא סאמרו טעם לו וכיון סאמר טענה מכחסת העדים לעולם אינו כאמך לומר פרעתי עד טיכר בעדים אכל אס חין העדים לעדין טעם לו עכסו אלא סהלוהו והו' מברר דבריו ממה סאמ' אף לך כדילכוס רצה לומר לפי ספרנו דאילו לא הוחזק כפרן וזה פטוט סאין לך בדין חין ממעט סלא לזה מעולם ואס כן למה הוחזק כפרן ככך: ראדו עדים

120

ובן אחר שהיו אומרים עליו וכו' גם זה סס: אף על פי שהמטמין עדים וכו' דבריו טעם הם אלף דוראי טענת מטמיה אכי כך אילא טעין איהו אכן לא טענין כוונתו ליה וכן בספר הטענות ומבואר בגמרא גבי מטמיה הייתי כך אבל בעל המאור חלק ואמר שאם לא תבעו הלה אלא מהוה הודה מעצמו אפילו לא טעין טוענין לו ולדברי הכל ליתומים טענין להו כל מה שהיה יכול אביהם לטעון וזה מבואר בדברי רבנו למעלה:

פרק שביעי

המורה

בפני פנים פנים לפלוני אכלו מנה וכו' פרק זה בורר הודה בפני פנים וקנו מידו וכו' וכן וחס לאו אף כוונתו וכו' ומדומה לי טרבו מפרט הודאה זו בספר אחר שדיאו סהתובע עמו כמו שיתבאר למטה והוה הדין הנזכר למטה כל המורה בפני פנים אינו יכול לחזור וכו' אבל דבריו בבאין הם ממה שאמר פרק גט פשוט סכיב מרע שאמר מנה לפלוני בדי וואמר יתומי חזר ואמר לנו אבא פרעתו כחמני ואמר בהלכות דממעין מיהא דאי לא אמרו אמ' לנו אבא פרעתו כותני ולא אמרי ארס עמוי סלא להסביע את בניו ואף על גב דלא אמר תנו והיינו דוקא כשאמר דרך הודאה וכו' וכתבא זה פ' עשירי מהלכות זכיה ומתנה ומסס למד רבי' והוא הדין לברי' שהורה בדרך הודאה גמורה שאפילו בלא אתם עדי הרי זה עדות לענין שאינו יכול לטעון מטמיה הייתי כך אבל יכול לומר כן סלא להסביע את עצמו וכו' והדברים סכין מהורה דרך ה הודאה ויש שם עדים היך יטעון מטמיה הייתי כך וברור הדבר שדרך הודאה אמר כן אבל החלוק ססס דבנו בין אם התובע עמו לאין ה התובע עמו דברים כראין כן אבל לא מצאתי להם בגמרא סמך ברור ומה סכת' ואם היה ער אחר כסבע כן הוא דעת קצת הגאונים ז' ו וקצתם אומרי דהודאה בעד אחר לא כלום הוא ומכל מקום כסבע הסת: כל המורה

וכן אתה שהיו אומרים עליו שהיא בעל ממון ואמר מהוה הוה דהוה קרי ליה אלו הוה הלא הייתי פורען לפלוני ופלוני ואחר עכברא דסכיב אריכרי כו' עכ:

מיתתו באו פלוני ופלוני לתבוע ואמרו חכמים אין להם כלום ש שאינו בעל ממון ושלא הניח בניו בעלי ממון וכל כיוצ' בדברי אלו אף על פי שהמטמין עדים אינה עדות וכן המורה מעצמו תעדים שומעין אותו וכן האומר לחבדו בפני עדים מנה לי בידך ואמר לו הן בכל הדברים אלו ו וכו' ויצא בתן כשיבואו לבית דין ואמר לנתבע למה לא תתן מה שיש לו אצלך אמר אין לו אצלי כלום אומרים לו והלא אתה אמרת בפני אלו כך וכך או הודת מעצמך אם עמד ושלם מושב ואם לא טען אין

ארס עמוי סלא להסביע את עצמו וכו' דאפי' בפניו אם אמר לו מנה כך בידי סייך אף כסס שארס עמוי סלא להסביע את עצמו מדיקתני במתכו' איס פלוני אמ' לי סאכי חייב ודלא כרבי יסמעל ב' יוס' כדאיתא התם עכ: אף ארס תובעו וקתני לא אמר כלום ער סיאמ' בפניו הודה דהיינו אתם עדיי מטמיה דכהג לא מהני מדיי אפילו בפניו ער סיאמר אתם עדיי ומיהו תימיה דמטמיה לנייל דאיכא למידק מניה דמני טעין מטמיה אכי כך והיכי מצי דויק דילמ' משו דארס עמוי סלא להסביע את עצמו הוא ומיירי כשאינו תובעו ו'ל רבכל ענין לא מהני מדיי ער שאמר בפניו הודה דהיינו אתם עדיי וכו' עכ:

שלא להשביע את עצמי נתכוונתי פטור ונשבע הסת כמו שבארנו: וכן פסק בכה כראסכחן דטעין רבנחמן להוה דקרו ליה קברטו והא דאמ' בגט פשוט בעי רבא סכיב מרע מהורה מהו בתר דבעי הדר פפטה אף ארס

מטמיה בטענת מיתה ודברי סכיב מרע ככתובין וכמאורין דמו והסתא אמאי לא טענין לומר ארס עמוי סלא להסביע את בניו ואמר רבינו דהתם דהיה חייבי מהורה ע' שתבעוהו דבסביל סלא להסביע לא היה לו להודו' אבל אם הודה מעצמו סלא ע' תבעיה טענין ליה כדפי' וכרא' דליוטין טוענין אפי' מטמיה אכי כך כדמוכח הוה דגט פטור דאי לאו דאין ארס מטמיה בטענת מיתה טענין וסברא היא בלא ראייה דדינמא אי הוה אבהו קיים הוה טעין והא דלא טעין להו רבי יסמעל ב' יוס' דלא סויכא הך טענה אלא במקום שתובעין אותו שאומר כן לאיפתמוטי מניה אי כמי סכר ליה פסיר אף ארס מטמיה בטענת מיתה וכו' ועיין בהלכות מתנה פ' ופח עכ:

פרק שביעי

המורה

בפני עדים ער דרך ה הודייה פל' זה בורר ופרק חזקת הבתים: טעין כסבתו עדים אלו וכו' ער וכסבע היסת כתב הלאמר ז' דבריו חלוסי' מאד וסוף דבריו אינן ממוים עס דברי הרב סכתב בסוף גט פשוט עכ'ל: ואני אומ' כבד כתבתי בסמוך דרך הגמרא ודרכו ואם חולק יחלוק ומה בכך אלן ואלו ד דברי אלהי' חיים הם ועיקר ההלכה בכמה דין פרק זה בורר: ואם כשהודה בפניהם כו' ער לחי' איס אחר עיקר ההלכות פרק זה בורר והביאור פי' דהלכות גירוסין: בית דין סל סלמה כו' ער ולפי' אף רנין בו כפטר הכלל בסנהדרין פרק זה בורר: כבר

שביעי

פרק

המורה

בפני שנים שיש לפלוני אצלו מנה ואמ' להן בדרך הודיה לא דרך שיחה אף על פי שלא אמ' אתם עדי ואף על פי שאין התובע עמו תריזח עדות תבעו בדין אם אמר לא הוה דברי' מעולם אין שומעין לו ומשלם על פיהם ואם היה ער אחר נשבע והואיל ואמר דרך הודיה טעין כשבאר אלו העדים ואמר שלא להשביע את עצמי הודתי נאמן ונשבע הסת ואם כשהודה בפניהם היה התובע עמו אינו יכול לטעון ולומר כד' להראות שאיני עשיר הודיתי אבל אם טען שנתן נאמן ונשבע הסת: כל המורה בפני שנים אינו יכול לחזור ולומר משטת הייתי בו ואין צריך לומר אם הודה כדיתנן התם אם אמר איס פלוני אמר לי מהוה חייב לי לא אמר כלום אלא היה מתכוין למסור ערותו כראית' בירוס למי ער סיאמ' בפניו הודה לו מטמע הלסון סנקבבו לסס עדות וברך הודיה אמר כן אבל אם לא כן אינו מועיל ער סיאמר אתם עדיי פירוש בלא קבבו לסס עדות סכריך סיהא ניכר סברך הודיה אמר כן כך הסיב הדר מתתיה מקרטס סה ועיין בהילכו' עדות פרק ז' עכ:

בפני שנים שיש לפלוני אצלו מנה ואמ' להן בדרך הודיה לא דרך שיחה אף על פי שלא אמ' אתם עדי ואף על פי שאין התובע עמו תריזח עדות תבעו בדין אם אמר לא הוה דברי' מעולם אין שומעין לו ומשלם על פיהם ואם היה ער אחר נשבע והואיל ואמר דרך הודיה טעין כשבאר אלו העדים ואמר שלא להשביע את עצמי הודתי נאמן ונשבע הסת ואם כשהודה בפניהם היה התובע עמו אינו יכול לטעון ולומר כד' להראות שאיני עשיר הודיתי אבל אם טען שנתן נאמן ונשבע הסת: כל המורה בפני שנים אינו יכול לחזור ולומר משטת הייתי בו ואין צריך לומר אם הודה כדיתנן התם אם אמר איס פלוני אמר לי מהוה חייב לי לא אמר כלום אלא היה מתכוין למסור ערותו כראית' בירוס למי ער סיאמ' בפניו הודה לו מטמע הלסון סנקבבו לסס עדות וברך הודיה אמר כן אבל אם לא כן אינו מועיל ער סיאמר אתם עדיי פירוש בלא קבבו לסס עדות סכריך סיהא ניכר סברך הודיה אמר כן כך הסיב הדר מתתיה מקרטס סה ועיין בהילכו' עדות פרק ז' עכ:

רבא אמר אף על גב דכפניהו איהו לא כתבינן ער דאמר הוה עלי דיינימר בר רב אפי' אמר הוה עלי דייני: לא כתב' ער דקבעי דוכתא לריכא וסלחי וממני ליה לבי ריכא ובהלכות הא מילתא חזינא בה פלוגתא ביני רבותא איכא מאן דאמר לית הילכתא כמר בר רב אפי' והאוי סברא דרבנו האי ז' ער כאן וכן הוא דעת רבנו דהלכתא כמר בר רב אפי':

פרק שמיני כל

המטלטלין בחזק זה סוף תחת ידו וכו' זה מפור' בהרבה מקומות בתלמוד ומחס' פ' חזקת הבתים ופ' כל הכנסות

פרק שמיני כל

על טענתו האחרונה ואף על פי שלא נתן אמטלא' וכריך עין סהיה לטענה הראשונה ואף על פי שיצא מבית דין וחזרו יש לך קמץ כטו' עכ' לו לחזור ולטעון ולהפך כל הטענה שירצ' עד שיבאו עדים אבל מאחר שיבאו עדים וכיחשו טענתו האחרונה שסמך עליה אינו יכול להשיאה לטענה אחרת אלא אם כן נתן אמטלא' לטענה שסמך עליה ויש במשמעה כמו שהשיא בזאת הטענה האחרת והוא שלא יצא מבית דין אבל אם יצא מבית דין אינו יכול לחזור ולטעון אחר שבאו עדים שמא אנשים רעים למדרוה טענות של שקר וכן כל כיוצא בזה:

פרק שמיני

כל

המטלטלין בחזק זה שהן תחת ידו אף על פי שהביא התובע עדים שהמטלטלין הללו ידועין לו כיצד בגד זה או כלי זה שבידך או שבתוך ביתך שלי הוא או הפקדתו או אצלך או השאלתו לך והרי העדים שהן יודעין אותו מקודם ברשות והנבע אומר לא כי אלא אתה מברתו לי או נתתו לי במתנה הרי זה הנתבע נשבע הסת ונפטר: טען שהוא משכון בידו וכולו לטעון עד כדי דמיון נשבע בנקישת חפץ ונטול כמו שביארנו במה דברים אמורים בדברים שאינן עשוין להשאיל ולהשכיר כגון בגדים ופירות וכלי תשמיש הבית ודברי' של כהורה וכיוצא בהן אבל דבר ים העשוין להשאיל ולהשכיר אף על פי שהן תחת ידו של זה ואף על פי שלא השאילו כלי זה ולא שכרו לו בעדים הריהו בחזקת בעליהן כיצד ראוהו שחיה לוכי העשוי להשאיל ולהשכיר ויש לו עדים שהוא ידוע לו והרי אותו הכלי תחת יד שמעון וראובן טען שהוא שאלו או שכרו ושמעון מוען אתה מברתו לי אתה נתתו לי במתנה אתה משכנתו בידי אינו נאמן אלא ראובן נוטל כליו ונשבע הסת על טענת שמעון

ומהא דרבא ואפילו מת שמעון חרי ראובן דלקמץ וכן כת' נוטל כליו וחזרו תגאמי' שישבע הסת לטעון לזרש: במה דברים אמורים כשהיה כלי זה נראה ועומד ביד שמעון אבל אם ראובן טען ואמ' לשמעון כלי פלוני יש לי בידך ושכור הוא הוציא אלי והרי יש לי עדים שהוא ידוע לי ואמר לו שמעון אתה מברתו לי אתה נתתו לי במתנה נאמן נשבע שמעון הסת ונפטר מתוך כלי זה או נגזל והביא עדים שהוא ידוע לו וזה אצלך או השאלתו או אצלך אבל אם טען שכחי זה היה שלי ונגנב או אכד או נגזל והביא עדים שהוא ידוע לו וזה שתחת ידו אומר איני יודע אבל אחרים מברוהו לי או נתתו לי במתנה אף על פי שהוא מברך שעשוין להשאיל ולהשכיר מעמידן אותו ביד זה שהוא בידו ואינו נשבע כלל שתי' אין לו טען יצא לבעלים הראשונים חזק מכליהן שנגנבו ישבע זה בנקישת חפץ כמה הוציא ויש לו ויחזור הכלי לבעלים הראשונים כמו שבארנו בהלכות גנבה: טען אתה מברתו לי או נתתו לי במתנה אף על פי שיצא לו שכנגבה אם לא היה מדבר' העשוין להשאיל ולהשכיר הרי זה נשבע הסת ועומר הכלי בידו מכאן אתה למד לכל מי שיש לו מטלטלין בידו אף על פי שיכול לומר שלקחתי הן בידו וישבע הסת ויפטר ואם אמר שלך הן אבל חייב אתה לי כך וכך ישבע בנקישת חפץ ואחר כך ישול כדין כל הנשבעין ונטלין: מי שהיו בידו דברים העשוין להשאיל ולהשכיר אף על פי שהודה ואמר לו יודע אני שהיו שלך אבל פלו' מברם לי או נתתם לי במתנה אין מוציאין אותן מידו אפילו עיין בסמ' לב' הביאה עדים שהיו ידועים לו שאדם עשוי למכור את כליו: טען

משפטים

המטלטלין כדע' ונטול כמו שבארנו פרק הזהב: ברא' בדברים שאיל' עשוין כו' עד ואתה מברתו לי פ' חזק' יבא לבעלים חזקה כו' עד כמו ש

בארנו בהלכות גנבה ההלכה פ' הגזל עבלי' והביאור פ' טען אתה מברתו לי עד כדין כל הכנסות ונטולין פרק כל הכנסות: מי סהיו סרו דברים העשוין להשאיל ולהשכיר עד שאדם עשוי למכור את כליו

בחב' ה' אב' ל' לא ידעתי למה אם בסביל טוענין ל ללקוח והלא הראשון סזה בא מכחו לא היה יכול לטען ועוד הרי לא טען רבא לזרם בספרא דאגדת עכ':

ואנו' אומר זה הדין עיקרו פ' כל הכנסות וס' ביארנו ר' ג' בס' בס' המעיין מן העשר' סחיבר ביאתה ההלכה וטענת הלוקח סאמר ה' אב' ל' חן אינו כריכל לכך סהרי הוא בעצמו טוען לעיל ע' ובראיתא פרק הגזל בתרא גמרא מתני' דהמוכר כליו וספריו ביד אחר דק'ל טעמא התם דוקא משו' דיבא לו סס גנבה בעיר כו' כדאית' התם אבל הכא דליכא האי טעמא לא והא דלא טען רבא בספרא דאגדתא דכיון דאין הלה טעין לא טענין ליה חן ועוד אינו אומר מעולם לא טעמתי: טוענין ללקוח אלא דומיא דטוענין לזרם וסנייהם בקרקע המוחזק ולא במטלטלין כלל והרובה לחלוק על זה כריך להביא ראיהו איכה כריכל לפסיו: טען

121

לעיל ע'

הגזל בתרא:

פ' ועיין ס':

ה' בקדושין פרק האומר בירושתו גרסי' חר בר נס קם על חבירה בסוקא אמר ליה ה' ליקותוכא וסבדינא אתא עוברא קומי רבי מכא אמר ליה את אורית ליה בדינא ואיהו לא אורי לך ב בקיתוכא הב ליה דיכר ועיין בסמ' כז דין נזקין לתובעת חילה עכ':

מפני שאין מחזיקין בני אדם בגנבין וכל שהוא מודה סלח השאיל ולא השכיר לזה כלי זה אינו כחמץ לומר כנגב ממני או שהאלתינו לאחר והוא מכרו לך וכן עקר: שכן אתה מברתו לי וכו' זה מבורר רכל שאינן עשוין להשאיל ולהשכיר זה אומר גבוה זה אומר לקוחין כאמ' האל לקוחין ומבורר פ' הכנסות ודין זה הוא אפילו בבעל הבית שאינו עשוי למכור כליו ויבא לו סס גנבה בעיר ואף על פי שבביתא כזה אמרו וישבע כמה הוציא ונטול ככזכר פ' חמישי מהלכות גנבה זהו בשהאים שהמטלטלין בידו טוען אחר מכרן לי אבל באומר אתה מכרת לי וראיתאמץ בהסת ואפ' בדמ' חן מוציאין מידו ומסנה דפ' הגזל והכונאי פעליה כולן הן כשאצלעלים סהכלים בדין טוען מאחר לקחתים: מכאן אתה למד וכו' זה כתבאר למעלה בראש הפרק: מי סהיו בידו דברים העשוין וכו' דין זה גס כן כתבאר למעלה והוא בשלא יבא לבעלים סס גנבה בעיר והבעלים אין טוענין השאלתינו או הסכרתינו לך ויף על פי סאס היה טוען כן היה כאמ' אינו כאמ' בטענת גבוה במגו לא ידעתי למה אם בסביל טוענין ללקוח והלא הרי סן סזה בא מכחו לח' ל' ל' נראה מדבריו שהוא נטול כל דמים מזה דלא עריף מבברא דאיתי מחמתיה פט ד ע' 29 IIII

ס
ו
ל
ס
ת
ה
ס
ו
ס
ת
ר
א
א
ו
ה
ל

וזהו דין היוצא מרובא הוציא הספר מתחת ידו כמו שכתבנו בסוף הפרק ולקחו בלא דמים ואלו הן דבריהם דרואי לא עדיפי כלים העשויין להשאיל ולהסכים...
במלא יבא לו סם גבנה מסאר כלים בעמרו בני אדם ולכו בתוך ביתו ומחירת חתונה לו ובני אדם אלו יבאו ויאבוקר חותם של כלים על כתפיהם והכל אומרי הללו כליו והללו ספריו של פלוני ואף אמרו חכמים מהלוקח נוטל דמיו מן הנגב ויסבב כמה הוציא ויטול כזכר כרת חמישי מהלכות גבנה ואם כן כל סכך בכלי העשויין להשאיל ולהסכים במלא יבא לו סם גבנה ואם תמכר לומר מלא עמו תקנת הסוין בכלים אלו חלף לך אדם לוקח מחברו כלים העשויין להשאיל ולהסכים לא דרואי חף כפיק שאינו נוטלו בלא דמים

והיה רבא שהוציא הספר מן היתומים זהו בשבעל הספר היה טוען הסלתיו או הסכרתיו לחבה ואם היה אביהן קים לא היה כאמך לומר לקוח הוא בידי אבל אם היה טוען בעל הספר גבוב הוא מאתי ודאיל לא היה מוציא בלא דמים ואף בדמים דעת רבנו שאינו נוטלו וכן עיקר כמו שכתבתי למעלה והרובה לעמוד על דעת רבנו בכל פרטיו ד דברים אלו יעייף כאן ופרק חמישי מהלכות גביה ויסקים דבריו אלו עם אלו: אל תטעה בין דברים העשויין וכן דרואי ממה שאמרו חכמים עשויין ולא אמרו ראוין ים להוכיח שאין כל דבר הדרואי להשאיל ולהסכים בכלל זה דרואי ים בכלל ראוין עשויין מהרי אכין עשויין אלא אם כן הן ראוין אבל אף בכלל עשויין ראוין מהרי חף כל ראוין עשויין לכך וזה מוציא ונראה מדברי רבינו שהוא מפרם עשויין עשויין מעקרן לכך וכך הלסון מורה כפטנו אבל רוב המפרטי זל ראייתי מפרטו עשויין רגילין ודרכן להשאיל ולהסכים כמו שאמרו בעל הבד העשוי למכור כליו מפרטו רגיל ודרכו למכור אצטפי סים לפרטו העשוי העמוד לכך מפני דחקו ומכל מקום כך נראה מדברי רבנן הגאונים זל מכל סדרך להשאיל ולהסכים כליו זה אף על פי שאינו עשוי מעקרן לכך הדק הזה כוונתו בו והכל לפי מה שהוא הסוואל ולפי שהוא המסויל סים דברים רגילין להשאיל לקנת אכסום ולא לקנתן וים מי מוסיל כליו זה מאח' ולא יסאלנו מזה ואף עפ' מחלוקתן לו לא כזכרו בתלמוד דבריו טעם הם ונראה שהסכימו לזה הרמבם והרשב"א זל וכבר קרב רבנו לזכור בזה שאמר סאם ים עדים שהוא מסכיו תמיד אף על פי שאינו עשוי לכך הרי הוא כדבר העשוי להשאיל ולהסכים ולא חלק

טען זה עליו ואמר שאני השכרתי לך או השאלתי לך מוציאין אתן מידו ואם היו מדברים שאינן עשויין להשאיל ולהשכיר הרי זה נשבע הסת שלא חשאי לו ולא השכיר לו אלא מפלוני לקח ויעמוד כליו בידו: אל תטעה בין דברים העשויין להשאיל ולהשכיר לדברים שורכין להשאיל ולהשכיר כמו שטעו רבים וגדולים שכל הדברי הראויין להשאיל ודרכן להשאיל אפילו חלוקו של אדם ומצעו ומשתו ראוין להשאיל אבל דברי העשויין להשאיל ולהשכיר הם הכלים שבני אותה מדינה עושין אותן מתחלת עשייתן כדרי להשאיל ולהשכיר וליתול שכן והרי הן לבעליהן כמו קרקע שאוכל פירותיו והגוף קיים כך אלו הכלים עיקר עשייתן כדרי להנ' בשכרן כגון היורד הגדול של נחשת שמבשלין בהן בבית המשתאות וכגון חלי נחשת הטוח בזה ששוכרין אותו לכלת להתקשט בו עשויית אלו הכלים אינן למכירת עצמן ולא להשתמש בהן בעל הבית בביתו אלא להשאילן לאחרים כדרי ליהנות כגון או להשכירן וליטול שכרן וכן אם היה לאדם משאר הכלים ויש לו עדים שהוא משכיר תמיד ומשאילו והחוקק לו שהוא להשאיל ולהשכיר הרי הוא בכלים העשויין להשאיל ולהשכיר וכלי שהפסדו מרובה משכרו ובני אדם מקפידין עליו שלא ישאלוהו הרי הוא בחוקת שאינו עשוי להשאיל ולהשכיר כגון ככין של שיטה לפיכך אפי' באו בני אדם והעידו שהשאילו או השכירו זה אין מבטלין בהן חוקתן אלא הרי הוא ככל הכלים: ראה לדברינו שהרי רבא הוציא זוג שעושיין בו הסרבל וספר הגדה בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר ולולי שנתברר לו בעדי' שהן מדברי העשויין להשאיל ולהשכיר לא הוציא מתחת ידי יתומים הא שאר הזוגות ושאר חספרים אינן בכלל דין זה אף על פי שהן ראוין להשאיל ולהשכיר ודבר זה עקר גדול בדין ודרא דבר של טעם שראוי לסמוך עליו ולרן בו וברוד הוא למוציא דעת ודראי לדין לשום אותו לכגד עיניו ולא ילז:

לסון רמי ודוקא ספר דאגרתא שאין אדם עשוי ללמוד בותמיר אבל סא' ספריו אינן עשויין להשאיל ולהסכים ממחלקתן כמו ספסיו המוכ' ספריו לא ילמד בהן לכתחיל' ולא יקרא אחר עמו ויכול לומר ל לקוחין הן בידי ואין צריך לכתוב עליהם סטור מכירה אלא לרווחא דמילתא רל' יבטרך ליטבע וכן קבלתי מרבינו יצחק הלוי עכ"ל ורית אומר דכל ספרים עשויים להשאיל ולהסכים כדאמרין בכתובות ודקתן עומדת לעד זה הכות' ספרים ומסילן לאחרים ועוד חר' דכל דבר עשוי להשאיל ולהסכים לפי ראות דהיינון וזהב חים חת רעהו כדאמרין גבי סכינה דאסכתת' לחבי עשוי להשאיל ולרבא אינו עשוי להשאיל לפי סברתו כיון דמיטבם גבי ספרא דאגרת' היה יודע שהיה רגיל זה להשאיל לחביהן של לו והמכיר כליו וספריו דאמר דידועין הן שאין דרכן להשאיל זה מזה כדפי' בפה מהילכות גבנה ובס' כתב סברא עיקר ככל פי' רבינו המחב' דדין לעכב ספרים או שאר מטלטלין בחוב שאינן לו בעלם תמכ' בת' סובות בס' ח' ובס' ח' כ' וק' בת' בס' ח' ל:

פרק תשיעי

אין לחוקה בכלים שתחת ידו אחד כלים העשויין להשאיל ולהשכיר ואחד שאר כלים כיצד ראה כליו ביד האומן והביא עדים שהיו עין שהכלי זה שלו והוא טוען ואומן לחקן נתתיו לך והאומן אומר לא בא לידי אלא במכירה ומתנה או שטען אתה נתת לי אתה מברתו

רבנו בסוף חלק בן אים לאים אלא במסילן: וכלי מהפסדו מרובה וכו' בפרק המקבל גבי סכינה דאסכתת' פירוש סכין של בית מטבחיים סקובין בו בסר אמר אביי שהוא עשוי להשאיל ולהסכים ורבא חלק עליו ואמר כיון דמיטבם קפדי אינן ולא מוסלי וסובר רבנו שמחלקתן היא בגיט עדים שזה מסוילן דאיל לא לא הוה אמ' אביי שהוא מדברי העשויין להשאיל ולהסכים רהא ודא' אינו עשוי מעקרן לכך ואף על פי כן חלק רבא ואמ' שאין מבטלין חזקת כליו זה סכל אדם מתק'ד עליו להשאיל או להסכים וזה שהיה מסוילן איהו דאשקיד אכפסיה ואין דכין לודין חלוק מסאר כל בני אדם זהו דעתו זל: ראייה לדברינו מהרי רבא וכו' בפרק המקבל רבא הפיק זוזא דסרבלא וספרא דאגרתא מיתמי דברבי העשויין להשאיל ולהסכים ונראה מדברי רבנו שהוציא לו עדים שהיו מדברים העשויין להשאיל ולהסכים ואם היה פירוש דברים העשויין הראויין לא היה צריך רבא לעדים דרואי ברור הוא טראויין הן להשאיל הן זוגות וספרים אלו בין שאר זוגות וסאר ספרים זו היא ראיית רבנו ואין הכרח בגמרא שכתבר לו לרבא זה בעדים ואולי ים לוגרסא מוצאת בזה:

פרק תשיעי האומן

אין לחוקה בכלים שתחת ידו וכו' פ' חזקה הבתים מטבה אומן חף לו חזקה ובגמ' ים סקלא וטריא הרבה ומסקא דגמרא טאעפ' שלא מסר לו בעדים כל זמן דאוכא דר' אינו כאמך לומר לקוח הוא בידי ורעת רבי' כדעת כל הגאונים זל ורבו הרב' אבן מיגס זל רכל היכ' דאיל מגו הרי אומן כאמך ולא כתמעט האומן מדין מגו לא הרי כל הכלי אצל האומן ככלי העשוי להשאיל ולהסכים אצל שאר בני אר' וזה כוונת מוסס מכיל הגאונים זל חוץ מהרב' אפסי זל שכתב בהלכו' דאע"ג דליכא ראייה לא אמרי' מגו באומן ואינו כאמך לו לקוח הוא בידי וזה מה שכת' רבנו ויש ג' ג' בדין סאעפ' שלא הבא כו' ואעפ' שלא ככת' זה שהזכ' רבנו בהלכו' מכיון שבהלכו' סבורי' שאין דין מגו באומן הוא הדין למה שהזכ' רבנו ויש מן האחרונים שסבורי' כדברי ההלכו' ואמרו טעם

מגדל עוז
טען זה עליו ואמר עד להשאיל ו ולהסכים פרק כל הכסבעין: וכלי מהפסדו מרובה עד ככל הכלים במציעא פרק המקבל ורבא בתרא פ' חזקת הבתים: ראייה לדברינו מהרי רבא כו' עד סוף הפרק פרק המקבל

כתב
הראב"ד זל אחר כל ה ההתראות והאזהרות הלא אמר התרה זה המחב' ואמר סם לרבים וגדולי' טועים חזר הדין לכל דבר שאין כל אדם מקפיד עליו מלהשאיל או מפני בלחיותו הרי הוא מדברים שאינן עשויין להשאיל ולהסכים עכ"ל:

דאני
אין התרה והזהיר ועדיין חף העם כזהרין לגמרי וכל סכך אס לא הזהיר ואם הטעה אחרים לא בדברים אלא במעשים טראה אותם עושים ובהדיא גמרי' בגמרא חף מחכיפין בדברי תורה:

פרק כל הכסבעין והמקבל יחם:

פרק תשיעי

האומן

אין לחוק' עדי כמו שביארנו בבבא בתרא פרק חזקת הבתים והביאור בזה הפרק:

האומן

רבנו בסוף חלק בן אים לאים אלא במסילן: וכלי מהפסדו מרובה וכו' בפרק המקבל גבי סכינה דאסכתת' פירוש סכין של בית מטבחיים סקובין בו בסר אמר אביי שהוא עשוי להשאיל ולהסכים ורבא חלק עליו ואמר כיון דמיטבם קפדי אינן ולא מוסלי וסובר רבנו שמחלקתן היא בגיט עדים שזה מסוילן דאיל לא לא הוה אמ' אביי שהוא מדברי העשויין להשאיל ולהסכים רהא ודא' אינו עשוי מעקרן לכך ואף על פי כן חלק רבא ואמ' שאין מבטלין חזקת כליו זה סכל אדם מתק'ד עליו להשאיל או להסכים וזה שהיה מסוילן איהו דאשקיד אכפסיה ואין דכין לודין חלוק מסאר כל בני אדם זהו דעתו זל: ראייה לדברינו מהרי רבא וכו' בפרק המקבל רבא הפיק זוזא דסרבלא וספרא דאגרתא מיתמי דברבי העשויין להשאיל ולהסכים ונראה מדברי רבנו שהוציא לו עדים שהיו מדברים העשויין להשאיל ולהסכים ואם היה פירוש דברים העשויין הראויין לא היה צריך רבא לעדים דרואי ברור הוא טראויין הן להשאיל הן זוגות וספרים אלו בין שאר זוגות וסאר ספרים זו היא ראיית רבנו ואין הכרח בגמרא שכתבר לו לרבא זה בעדים ואולי ים לוגרסא מוצאת בזה:

פרק תשיעי האומן

אין לחוקה בכלים שתחת ידו וכו' פ' חזקה הבתים מטבה אומן חף לו חזקה ובגמ' ים סקלא וטריא הרבה ומסקא דגמרא טאעפ' שלא מסר לו בעדים כל זמן דאוכא דר' אינו כאמך לומר לקוח הוא בידי ורעת רבי' כדעת כל הגאונים זל ורבו הרב' אבן מיגס זל רכל היכ' דאיל מגו הרי אומן כאמך ולא כתמעט האומן מדין מגו לא הרי כל הכלי אצל האומן ככלי העשוי להשאיל ולהסכים אצל שאר בני אר' וזה כוונת מוסס מכיל הגאונים זל חוץ מהרב' אפסי זל שכתב בהלכו' דאע"ג דליכא ראייה לא אמרי' מגו באומן ואינו כאמך לו לקוח הוא בידי וזה מה שכת' רבנו ויש ג' ג' בדין סאעפ' שלא הבא כו' ואעפ' שלא ככת' זה שהזכ' רבנו בהלכו' מכיון שבהלכו' סבורי' שאין דין מגו באומן הוא הדין למה שהזכ' רבנו ויש מן האחרונים שסבורי' כדברי ההלכו' ואמרו טעם

122

טעם למה אין מגו באומן לפי שהתקנה התקינו לאומני כרי פיהו בעלי בתים מזויני אלכל ובפירוש הסוגיא לפי דעות אלו יאריכו הדברים ודברי רבנו והגאון עקר
ומאיר כל הדין סכת רבנו ברין האומני כולן מתבארין טס בסוגיא ואין צורך להאריך בביאורין וכבר כתב רבנו ברין הקנינה פ' ד' מהלכו סכירות ומס כתבתי
בזה: מי סכנס לביתו של חברו וכו' מימרא פריך כל הסכנסין וברסתו כגרת הגאונים ז' ועקר וכתב הרמב"ן ז' שאין דינין אלו אלא בראיכה ראה
פנראה הכלי הזה ביד זה עתה אבל לכה ראה מתוך סכול לומר החזרתי כי אמר לקוחין הן בדי כאמן וכן דברי רבנו מוכיח סכת רבנו אכל דברים העמוין להשאיל
ולהשכיר וכו' וכבר כתבאר למעלה

בפריך שמיי שאין דין זה ברברים
העמוין להשאיל ולהשכיר אלא כ
בראיכה ראה ודבר מוכרח הוא ולא
הזכיר רבנו בכאן טענת אומר ג
גמבין ופרק חמישי מהלכות גמבנה
כתבתי זה כטבעל הבית טוען ג
גמבין מה דינו ומס כתבתי בזה
אפילו מת זה סכלי תחת
ידו וכו' כבר כתבתי
למעלה מה שאמרו פ' המקבל רבא
אפיקי זוגא דכרבלא וספר ד' אגדת'
מיתמי ברברים העמוין להשאיל
ולהשכיר ודעת רבנו ז' שאין בעל
הבית סכנס היסת אלא כטעה ט
סהלס בידו טוען טענת בריא
אבל לורט שאינו טוען טענת בריא
אינו סכנס היסת לפי שאין סכנסין
היסת על טענת סמא כמבאר פ' ר
ראשון וטענה זו טענה הדי סכנס
הוא נפסי שהרי מי סהלס בידו
כטוענו לבעל הבית אתה נוטל כלי
ממני זהו דעתו ז'

ובהשנות א'א

חיי ראשי
אני אינו
אז כן אלא כל כולל כטבע בכיקטת
חסך ואפי' דברים העמוין להשאיל
ולהשכיר אין מוכיחין לא כטענה
בנקיט חסך חוץ מראוהו שהטמן
כלי תחת כספיו וכה כענין סכאמ'
בו שאינו כאמן לומר לקוחין הן
בדי הואיל והערי מעדין על הענין
הוא ער כאן: ולדברי ר' ז' לא
ירעתי למה לא מנו זה במסכתנו
בכלל הסכנסין ונטען ולא סיני
אלא הבהל ונגזל זה כבר כתבאר
דינו פ' ד' מהלכות גזילה ומדברי
הגאונים כראה גם כן שאין בה
כטבע בכיקטת חסך ויש מי סכתב
שאפי' היסת אינו כטבע ודעת רבנו
עיקר: מי סלקח קרדום
ואמר הריני הולך לגזור דקלוכו'
פרק חזקת אמר רב יהודה האי
מאן דנקיט מגלא ותובליא בריה
ואמר חיזיל ואיגבריה לריקלא ר
דפליכא דזבנא כיהלי מהיתן מאי
טעמ' לא חזק' איניס למיגזר דלאו
דיליה ויש מן המפרשים שהקשו
על זה ממה שאמרו פרק החובל
טורי הרגת כטיעתי קצת אתה
חמת לי להרגו אתה חמת לי
לקוצו כאמן והקשו בגמ' אי הכי
לא טבדת חיי לכל בריה ותרבו
באילן העומד לקציה ובסור ה
העומד להריגה עקר' הא לאו הכי
לא מהיתן ותרבו דשאכי הכ' דאמ'

מכרתו לי אחר שבא לידי לתקנו אף על פי שמכרו לו שלא בעדים בעל

הכלי נאמן ומוציאין אותו מיד האומן וישבע בעל
הבית הסת על טענתו ויש גאונים שדנו אלפ
שלא הביא בעל הבית עדי' שזה הכלי שלו הואיל
וראה כליו ביד האומן והרי האומן מודה לו שהיה
שלו ומכרו לו נאמן אבל אם אמר לא היו דברים
מעולם ושלי הוא הכלי נאמן האומן ונשבע הסת
ואם הביא בעל הבית עדים שהכלי הוזה ידוע

לו אין האומן נאמן ודין זה פלא הוא בעיני
אלא טען ואמר כליו נתינו לו לתקן האומן אומר החזרתי ומכרתו
או נתתו לי האומן נשבע הסת ונפטר מתוך שיכול לומר לא היו דברים
מעולם ואפילו מסרו לתקן בעדים האומן נאמן
מתוך שיכול לומר החזרתי לך שהמפקיד אצל
חברו בעדים אינו צריך לו להחזיר בעדים לפיכך
נשבע האומן הסת וגפטר ואין מחייבין אותו ל
להוציא הכלי ואם הוציאו הואיל ונראה הרי בעל
הבית מביא עדים שהוא שלו ונטלו אעפ' שמסרו
לו בלא עדים כמו שבארנו: לפיכך אם טען

האומן ואמר שתיים קצצת לי בשכריו ובעל הבית אומר לא קצצתי לך אלא
אחת אם היה הכלי נראה בפניהם הואיל והאומן אין לו בו חזקה ואינו יכול
לטעון שהוא לקוח בידו הרי בעל הבית נשבע בנקיט חפץ על הקציע' כמו
שבארנו בשכירות ונותן ואם אין הכלי נראה בפניהם הואיל והאומן נאמן
לומר לקוח הוא בידי יכול לטעון ער כדי דמיו ונשבע בנקיטת חפץ ונטול
כדרך כל הנשבעין ונטלין כמו שבארנו אומן שירד מאומנותו וכן האומן
הרי הן כשאר כל אדם ויש להם חזקה בכל המטלטלין כמו שבארנו:

מי שנכנס לביתו של חברו ויש לו כליים ויצא וכלים טמונין תחת כנפיו והעדים רואין אותו ולאחר זמן תבעו
בעל הבית ואמר לו החזר לי כלי שהשאלתיך והרי העדים והוא אומר לקוחין הן בידי אינו נאמן ונשבע בעל הבית
הסת על טענתו שלא מכרן ולא נתנן ויחזרו בית דין הכלי לבעל הבית כמה דברים אמורים בבעל הבית שאינו
עשוי למכור את כליו וזה שהוציא הכלים תחת כנפיו אין דרכו להצניע ואותן הכלים אין דרך בני אדם להצניען לפי
חייב להחזיר לפי שלא הצניען אלא לכפור בהן אבל בעל הבית העשוי למכור את כליו אף על פי שאין זה צנוע
ואין דרך אותן הכלים להטמינן תחת הכנפים הרי זה נשבע חסת שהן לקוחין בידו וכן אם יצא בהן מגלין בפני
עדים אף על פי שאין בעל הבית עשוי למכור את כליו הרי זה נאמן לומר לקוחין הן בידי שמא נצטרכו לו מעות
ומכרן ובלבד שלא יהיו מדברים העשויים להשאיל ולהשכיר
אבל דברים העשויים להשאיל ולהשכיר לעולם הן בחזקת בעליהן
כמו שבארנו ואף על פי שחוציאן מגלין ואף על פי שבעל הבית הוזה
עשוי למכור את כליו הואיל ויש לו עדי' שזה הכלי העשוי להשאיל
ולהשכיר בלבד ידוע הוא לו מוציאין אותו מיד זה על כל פנים ער
שיביא ראיה שמוכרו לו או נתנו לו במתן: אפי' מת זה שהכלי תחת
ידו מוציאין אותו מיד הירש בלא שבועה שכיון שאין לאביו לטעון
שלקחו או שהוא משוכן כך אין זה יכול להשביעו ואם טען הירש
טענת ודאי ואמר בפני נתנו לאבי או מכרו לו הרי בעל הבית נשבע
הסת כשאר כל הנשבעין וכבר בארנו שיש מי שהורה שישבע
בעל הבית הסת ואחר כך יחזיר כליו מיד הירש ואין דעתי נוטה
לזה: מי שלקח קרדום ואמר

הריני הולך לברות דקלו של
פלוני שמכרו לי וברת הדקל
הרי זה בחזקתו שאי אדם מעיז
פניו וברת אילן שאינו שלו
ואם טענו הבעלי שלא מכרוהו
נשבע זה הכורת הסת שהוא
שלו ונפטר וכיון שנכרת הרי
הוא כשאר כל המטלטלין
וכן

הוא מן דקקט מגלא ותובליא
ואמר חיזיל ואיגבריה לריקלא ר
דפליכא דזבנא כיהלי מהיתן כו'
פי' לגדוד התמרים טעל דקל דגריה סייכא בתמרים ולא איירי בקצבת דקל
כבעמוד דאס כן הל' למימר האי מאן דנקיט כרגא ואמר איקטליה כד' אמרי פריך כל
הסכנסין גבי עבד איניס דגזים ולא עבד תו' ור' טבס וכן קה וכראה לר' ולר' טבס דאס
היה בח' לקצן דקל עכמו לא דרוקא פירי עבדי איניס דזבני אבל אין דרך בני אדם
למכור דקל לקצן תרע מדאמרי פ' החובל טורי הרגת כטיעתי קצת אתה חמת
לי לקוצו כטור ושריך אס כן לא טבדת חיי לכל בריה משמע ראינו כאמן לומר אתה
חמת לי לקוצו במגור דאי בעי אמר חמתו לבעיתו וכן פי' ר' טבס ור' אינו רואה דבריו ולא פי' למה עכ':

מגדל עוז

לפיכך אס טען האומן כוער כמו
סביארנו ההלכה פריך חזק הבתי'
והביאור פי' דהלכו סכירות: ואס
אין הכלי כו' ער בכל המטלטלין
כדרך סביארנו פריך חזק הבתים
והביאור הס' פ'ח: מי סכנס
לביתו של חברו ער ואין דעתי
נוטה לזה הכל כטענות פריך כל
הנשבעין: מי סלקח קרדום
ואמר הרי הוא כסאר המטלטלין
כתב

ה'אבד ז' אס מפרשים
ואגריה לריקלא פליא
בלקוט הפירו' כמו הגדר בתמרים
ולקט הפירות והלך לו עכ'ל:
ואני אומר בכר כל הסכנסין
וריש פריך חזקת הבתים
דקא מיתני לה גרסין בה האי מאן
דנקיט כרגא ותובליא ויטב מגלא
ותובליא ואמרי חיזיל ואגריה ל
לריקלא דפליא כו' ולא דאיתי ולא
שמעתי גודריתמרי כרגא ומגלא
אלא היא גרזן: וכן

פרק כל
הסכנסין

פרק כל
הסכנסין

פרק חזקת
הבתים

האי מאן דנקיט מגלא ותובליא
ואמר חיזיל ואיגבריה לריקלא ר
דפליכא דזבנא כיהלי מהיתן כו'
פי' לגדוד התמרים טעל דקל דגריה סייכא בתמרים ולא איירי בקצבת דקל
כבעמוד דאס כן הל' למימר האי מאן דנקיט כרגא ואמר איקטליה כד' אמרי פריך כל
הסכנסין גבי עבד איניס דגזים ולא עבד תו' ור' טבס וכן קה וכראה לר' ולר' טבס דאס
היה בח' לקצן דקל עכמו לא דרוקא פירי עבדי איניס דזבני אבל אין דרך בני אדם
למכור דקל לקצן תרע מדאמרי פ' החובל טורי הרגת כטיעתי קצת אתה חמת
לי לקוצו כטור ושריך אס כן לא טבדת חיי לכל בריה משמע ראינו כאמן לומר אתה
חמת לי לקוצו במגור דאי בעי אמר חמתו לבעיתו וכן פי' ר' טבס ור' אינו רואה דבריו ולא פי' למה עכ':

הוא מן דקקט מגלא ותובליא
ואמר חיזיל ואיגבריה לריקלא ר
דפליכא דזבנא כיהלי מהיתן כו'
פי' לגדוד התמרים טעל דקל דגריה סייכא בתמרים ולא איירי בקצבת דקל
כבעמוד דאס כן הל' למימר האי מאן דנקיט כרגא ואמר איקטליה כד' אמרי פריך כל
הסכנסין גבי עבד איניס דגזים ולא עבד תו' ור' טבס וכן קה וכראה לר' ולר' טבס דאס
היה בח' לקצן דקל עכמו לא דרוקא פירי עבדי איניס דזבני אבל אין דרך בני אדם
למכור דקל לקצן תרע מדאמרי פ' החובל טורי הרגת כטיעתי קצת אתה חמת
לי לקוצו כטור ושריך אס כן לא טבדת חיי לכל בריה משמע ראינו כאמן לומר אתה
חמת לי לקוצו במגור דאי בעי אמר חמתו לבעיתו וכן פי' ר' טבס ור' אינו רואה דבריו ולא פי' למה עכ':

הוא מן דקקט מגלא ותובליא
ואמר חיזיל ואיגבריה לריקלא ר
דפליכא דזבנא כיהלי מהיתן כו'
פי' לגדוד התמרים טעל דקל דגריה סייכא בתמרים ולא איירי בקצבת דקל
כבעמוד דאס כן הל' למימר האי מאן דנקיט כרגא ואמר איקטליה כד' אמרי פריך כל
הסכנסין גבי עבד איניס דגזים ולא עבד תו' ור' טבס וכן קה וכראה לר' ולר' טבס דאס
היה בח' לקצן דקל עכמו לא דרוקא פירי עבדי איניס דזבני אבל אין דרך בני אדם
למכור דקל לקצן תרע מדאמרי פ' החובל טורי הרגת כטיעתי קצת אתה חמת
לי לקוצו כטור ושריך אס כן לא טבדת חיי לכל בריה משמע ראינו כאמן לומר אתה
חמת לי לקוצו במגור דאי בעי אמר חמתו לבעיתו וכן פי' ר' טבס ור' אינו רואה דבריו ולא פי' למה עכ':

הוא מן דקקט מגלא ותובליא
ואמר חיזיל ואיגבריה לריקלא ר
דפליכא דזבנא כיהלי מהיתן כו'
פי' לגדוד התמרים טעל דקל דגריה סייכא בתמרים ולא איירי בקצבת דקל
כבעמוד דאס כן הל' למימר האי מאן דנקיט כרגא ואמר איקטליה כד' אמרי פריך כל
הסכנסין גבי עבד איניס דגזים ולא עבד תו' ור' טבס וכן קה וכראה לר' ולר' טבס דאס
היה בח' לקצן דקל עכמו לא דרוקא פירי עבדי איניס דזבני אבל אין דרך בני אדם
למכור דקל לקצן תרע מדאמרי פ' החובל טורי הרגת כטיעתי קצת אתה חמת
לי לקוצו כטור ושריך אס כן לא טבדת חיי לכל בריה משמע ראינו כאמן לומר אתה
חמת לי לקוצו במגור דאי בעי אמר חמתו לבעיתו וכן פי' ר' טבס ור' אינו רואה דבריו ולא פי' למה עכ':

וכן שנים

הזכור לסדה חברו ואכל פירותיה וכו' זה מתבאר גם אמר רב זבד רס טען ואמר לפירות ירדתי כאלמך ועוד הזכיר מימרה זו בארובה פרק טענה עשר:

כברין טעם היה אחר ואמר חכי ארגתי טלית זה והאחר הומר חכי ארגתי וכו' רחוי רמאי יהא מונח עד שיבא חליהו ולא אמרו יחלוקו אלא במה שאפס טעניהם זכו בו באחד וכתלו בזה בטובות הגמרא ודעת רבנן עיקר טעם חלק בזה דבכל גזא חולקין בטענה וכן כראה מן ההלכות ומדברי רח זל וכן כתב הרשב"א זל:

זה חל כולה שלי וכו' מסנה עם בלשון רבנו וכתב הרשב"א זל ומסתבר דברב רחוי ליחלק לטעם ולרובעלו רכה נוטל ממנו החצי והאם נטען על מחצית מה שנטען שזין לו בה פחות מ מחצית אבל ברב שחיו רחוי ליחלק נטען על כל הטעם חלקים עוד כתב בזה נוטל טעם חלקים וכלל זה לכל כד נחלקו בה דכל טעה תובע כולה וזה מורה לו בה בחלק אחר זה יטען על חצי טען וזה יטען על חצי טען וכדאיתא בתוספתא ובירוסלמי ודבר פטוט הוא: מכאן היתה למד

וכן חלוקה דברי רבנו ודברים נ ברורים הם: היו טעם ארוקין בטלית וכו' נבמרה טעמי רב תחלופא בר מערבא קמיה רל חבה טעם ארוקין בטלית זה נוטל עד מקום שירו מגעת וזה נוטל עד מקום שירו מגעת והטעם חולקין בטענה מחוירבי חבה בטענה ו והקפוא לא מתניתין דקתני רפגו בהדי הדדי היכי מסכתא להו נהונו כגון דתפסי בכרכסת פלי בחוטין טבטפת הבגר ופירש רבנו טרמי רב חבהוה על הטעם ברוקא טמה סכל אחד תופס חיוני צריך טענה אבל ורחי יש בלבול טענה על מה טעם תופסין דבכל דבר יש בלבול וגם רבנו החיי כתב מחוי ר חבהוה והטעם חולקין בטענה וכן כתוב בהלכות גדולות אבל הרמב"ם פירש שאפילו מה טעם תופסין נוטלין בטענה וכן הכימו הרמב"ם והרשב"א זל: היה זה חלוקה בחוטין וכו' כבר נתבאר זה דהיינו תפסי בחלקה ובכרכסתא: וכל חלוקה האמורה כאן וכו' מפורש בגמ' דכל דבר טיפסר חס יחלק ממש חולקין אותן ברמים: היה חלוקה האחד את כולה וכו' טעם חוקמתא נבמרה ובהלכו: באו טעיהם ארוקין בה וכו' טעם בני רבי זירא תקפה אחד בפסוק מהו היכודמי חידאשתין חורוני חורני ל' וחי קא צווח מחוי הוה ל' למעבר לא צריכ דהשתיק

וכן היורד לשדה חברו ואכל פירותיה שנה או שנתיים והבעלים טוענין

שנה ירד שלא ברשות וגולן הוא ואכל והרי העדים שואכל והיורד או ברשותך ירדתי לאכול פירותיה הרי זה האוכל כאמון ונשבע הסת על כך חוקק היא שאין אדם מעזי פניו ואוכל פירות שאינן שלו אף על פי שהקרקע בחזקת בעליהן אין הפירות בחזקת הבעלים שאין אדם מוכר פירו שדהו בשט' כדי שנאמ' לזה שאכל הבא שטר ואין צריך לומר שאם אכל פירותיה שנים רבות שמתוך שיכול לומר לקוחה היא בידי נאמן לומר לפירות בלבד ירדתי וישבע הסת: שנים שהיו אוחזין בכלי אחד או שהיו רובקין ע' בהמה אחת או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג או יושבין' בצד ערמה של חטים קמונחת בסמטא או בתצר של שניהם זה אומר הכל שלי וזה אומר הכל שלי כל אחד משניהם נשבע בנקיטת חפץ שאין לו בזה הדבר פחו' מחציו וחלקו ושבועה זו תקנת' חכמים היא כדי שלא יהיה כל אחד ואחד תופס בטליתו של חברו ו ננטל בלא שבועה זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות מג' חלקים והאומר חציה שלי ישבע שאין לו בה פחות מרביע וזה נוטל' שלשה חלקים וזה נוטל רביע' וכן כתב ס':

מכאן אתה למד לכל הנשבעין' בין שבועה קלה בין שבועה חמורה שאינו נשבע על מה שטוען אלא על מה שנטל אף על פי שטוען וחד: היו שנים ארוקין בטלית זה אומר כולה שלי וזה נוטל עד מקום שידו מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקים בשוה אחר שנשבעים ויש לכל אחד לגלגל על חברו שכל מה שנטל בדיו נטל: היה זה אוחז בחוטין' שבשפת הטלת וזה בחוטין' שבשפה האחרת חולקין דתפסי בכרכסתא כולה בשוה אחר שנשבעים כדאיתא התם: וכל חלוקה האמורה כאן בדמים לא שיפסידו עצמו של בלי או של טלית או שימיתו הכהמה: היה אוחז האחד את כולה וזה מתאבק עמו ונתלה בה הרי זו בחזקת האוחז את כולה: באו שניהם ארוקין בה ושמטה האחד מיד חברו בפנינו ושחק השני אף על פי שהו' וצווח אין מוציאין אותה מידו כיון ששחק בתחלה הרי זה כמורה לו חזר

הוא רבי יוחנן כו' ודלא כאבוי דאמה חייסין סמא ספק מלוה יסנה ים לו עליו עיין לעיל פו:

הוא: מכאן היתה למד וכו' חלוקה דברי רבנו ודברים נ ברורים הם: היו טעם ארוקין בטלית וכו' נבמרה טעמי רב תחלופא בר מערבא קמיה רל חבה טעם ארוקין בטלית זה נוטל עד מקום שירו מגעת וזה נוטל עד מקום שירו מגעת והטעם חולקין בטענה מחוירבי חבה בטענה ו והקפוא לא מתניתין דקתני רפגו בהדי הדדי היכי מסכתא להו נהונו כגון דתפסי בכרכסת פלי בחוטין טבטפת הבגר ופירש רבנו טרמי רב חבהוה על הטעם ברוקא טמה סכל אחד תופס חיוני צריך טענה אבל ורחי יש בלבול טענה על מה טעם תופסין דבכל דבר יש בלבול וגם רבנו החיי כתב מחוי ר חבהוה והטעם חולקין בטענה וכן כתוב בהלכות גדולות אבל הרמב"ם פירש שאפילו מה טעם תופסין נוטלין בטענה וכן הכימו הרמב"ם והרשב"א זל: היה זה חלוקה בחוטין וכו' כבר נתבאר זה דהיינו תפסי בחלקה ובכרכסתא: וכל חלוקה האמורה כאן וכו' מפורש בגמ' דכל דבר טיפסר חס יחלק ממש חולקין אותן ברמים: היה חלוקה האחד את כולה וכו' טעם חוקמתא נבמרה ובהלכו: באו טעיהם ארוקין בה וכו' טעם בני רבי זירא תקפה אחד בפסוק מהו היכודמי חידאשתין חורוני חורני ל' וחי קא צווח מחוי הוה ל' למעבר לא צריכ דהשתיק

הוא: מכאן היתה למד וכו' חלוקה דברי רבנו ודברים נ ברורים הם: היו טעם ארוקין בטלית וכו' נבמרה טעמי רב תחלופא בר מערבא קמיה רל חבה טעם ארוקין בטלית זה נוטל עד מקום שירו מגעת וזה נוטל עד מקום שירו מגעת והטעם חולקין בטענה מחוירבי חבה בטענה ו והקפוא לא מתניתין דקתני רפגו בהדי הדדי היכי מסכתא להו נהונו כגון דתפסי בכרכסת פלי בחוטין טבטפת הבגר ופירש רבנו טרמי רב חבהוה על הטעם ברוקא טמה סכל אחד תופס חיוני צריך טענה אבל ורחי יש בלבול טענה על מה טעם תופסין דבכל דבר יש בלבול וגם רבנו החיי כתב מחוי ר חבהוה והטעם חולקין בטענה וכן כתוב בהלכות גדולות אבל הרמב"ם פירש שאפילו מה טעם תופסין נוטלין בטענה וכן הכימו הרמב"ם והרשב"א זל: היה זה חלוקה בחוטין וכו' כבר נתבאר זה דהיינו תפסי בחלקה ובכרכסתא: וכל חלוקה האמורה כאן וכו' מפורש בגמ' דכל דבר טיפסר חס יחלק ממש חולקין אותן ברמים: היה חלוקה האחד את כולה וכו' טעם חוקמתא נבמרה ובהלכו: באו טעיהם ארוקין בה וכו' טעם בני רבי זירא תקפה אחד בפסוק מהו היכודמי חידאשתין חורוני חורני ל' וחי קא צווח מחוי הוה ל' למעבר לא צריכ דהשתיק

הוא: מכאן היתה למד וכו' חלוקה דברי רבנו ודברים נ ברורים הם: היו טעם ארוקין בטלית וכו' נבמרה טעמי רב תחלופא בר מערבא קמיה רל חבה טעם ארוקין בטלית זה נוטל עד מקום שירו מגעת וזה נוטל עד מקום שירו מגעת והטעם חולקין בטענה מחוירבי חבה בטענה ו והקפוא לא מתניתין דקתני רפגו בהדי הדדי היכי מסכתא להו נהונו כגון דתפסי בכרכסת פלי בחוטין טבטפת הבגר ופירש רבנו טרמי רב חבהוה על הטעם ברוקא טמה סכל אחד תופס חיוני צריך טענה אבל ורחי יש בלבול טענה על מה טעם תופסין דבכל דבר יש בלבול וגם רבנו החיי כתב מחוי ר חבהוה והטעם חולקין בטענה וכן כתוב בהלכות גדולות אבל הרמב"ם פירש שאפילו מה טעם תופסין נוטלין בטענה וכן הכימו הרמב"ם והרשב"א זל: היה זה חלוקה בחוטין וכו' כבר נתבאר זה דהיינו תפסי בחלקה ובכרכסתא: וכל חלוקה האמורה כאן וכו' מפורש בגמ' דכל דבר טיפסר חס יחלק ממש חולקין אותן ברמים: היה חלוקה האחד את כולה וכו' טעם חוקמתא נבמרה ובהלכו: באו טעיהם ארוקין בה וכו' טעם בני רבי זירא תקפה אחד בפסוק מהו היכודמי חידאשתין חורוני חורני ל' וחי קא צווח מחוי הוה ל' למעבר לא צריכ דהשתיק

מגדלעז

וכן היורד לתוך שדה חברו ועד לפירות בלבד ירדתי וישבע היסת בתשובת הגאונים זל: טעם טעני אוחזין כו' עד חזר הטעני ותקפה מן הראשון כו' עד חולקין כתב הר"ב זל חין טעם לזה עכ"ל:

ואני אומר לפי מה שקבלתי מדעת רבותינו בעלי ה התו' זל בכל חלו הדיוקן פרק קמא דמציעא כי כל זמן שלא יבאת מתחת ידם לירינו אמרינן כל דאלו גבר ויש ליבזה טעם כי חס זה נתחזק מזה היום וזה מזה ל למחר הווייל ולא ב' לירינו אמרינן כל דאלו גבר וזה טעם רחוי וכבר וכן כתבו רבים ויש לנו ראיות בזה בתוספות: ב' פניהם ארוקין כו' עד סוף הפרק ריש בבא מציעא: פרק'

דלא חזק חייט דאם לקטן והסחין ברשו' שאינו טען דלא תפסי בהו' רי ויבא ח' דלא קשה לל דרומי דהכירשו' מטלטלין חס ידוע טענה לכו' חברו ונטלן בלא ידיעתו היה חיי להחזיר ולא חל כמיניה לומר לקחתי מתחילה ולא דמי להא דפרק כל השבעין ראוהו טעמן כלים תחת כפיו וכו' דכאמין לומר לקוחין הן בדי הוכח דעשו' למכור כליו כרלעיל בפ' זה דהתם לח רחוי טענה לביתו וחיפער טענת כטילה מסרם לו אבל היכא דנטלן בלא ידיעתו הא מילתא פשיטא דלאו כל כמיניה לומר ברשותו לקחתים דאם כן לא טענת חיי לכל בריה עב ריבבא וברחה רחיה לרבין מנסכא רבי אבא רחוי הוה טעני עדים שהטק' כו' עכ"ל:

מתוך לשון כראה דעתו כריבבא טעני דלאו דוקא אוחזין מרהמר תלמודא לימא מתני' דלא כרבי יוסיו כו' חלה מחי רבנן האמרי השחר יהא מונח עד שיבא חליהו והאחי כמי כשאר דמיה חלמא דרמי ליה לשחר רחין טעיהם מוחזקין וטעמיה דחולקין ולא אמרי כל דאם גבר כבהויה ארבה בפרק ח' דהבא חומר תרוייהו בהדי הדדי הגבהו או הקלוהו ודלא כרשי וכו' טעני דוק' הוחזין והא דמרמי ליה לשחר ח' דיר כפקד הוי בטעיה' מוחזקין אבל אי מנח אחרעא חין בודין חלוקה חלה כל דחלים גבר כבהויה ארבה ובלא כתב כרבי ר' טעם לא היה הוה לא זה ולא זה כל דחלים גבר כבהויה ארבה טעין לנו למחות ביר הבא לתפוס מאחר טעין חרם מוחזק בה ואין יודעין של מיהו עכ' וכן לרי לא כראה פי ריבבא עש ועיין לקמן כפי:

ואין שייך לומר כאן חין ספק מוציא מידי ורחי כדאמרי גבי ספק ויבא דהבא חין ורחי חלה עי טענהו ורחי ובימה טענהו ורחי דהיינו החצי הרי נוטל לכו' ועיין לקמן ספיה מילכו' כחלו' בהגה וחס תחמ' אחי חיונו נוטל חלה רביעיה מניה במגו רחי בי אמר כולה שלי והיה נוטל חציה בשלמ' לדירן לא קשיא דלא חמרו מגו להוכיח כרפי ריבבא פרק ח' ולקמן פטו חלה לרבה רחית ליה מגו להוכיח דאמרי התם מל' לסקר ח' בעי אמר טענה מעליה הוא תיקן ליה מתכתי דהבא ויל' דלא שייך מגו חלה באותו דבר עצמו טעיה יכול לטעון טענה אחרת טעיה כיון בה חבל להחמיטו על חציה במגו רחי טעין על חרף חציה כהג' לא חסכתן מגו עכ"ל:

ה' חוקק

ה' חוקק

ה' חוקק

ה' חוקק

ראשיתו ולבסוף כוונתו מאי מי אמרינן מראשיתו אורווי אודי ליה או דילמא מדיקא כוונתה אביגלי מילתא דהא דאישתתק מעיקרא סבר הא קא חזו ליה רבנן לכו ולא איפטיטא בעיא זו ולזה פסק רבנו שאין מוכיחין אותה מיד זה שתפסה כיון שהרבה פסק וכן פסקו ז"ל ועוד סתמל סם אס תמצא לומר תקפה אחר בפנינו אין מוכיחין אותה מידו ודרך רבנו לפסוק כאלו רוע סבעיא זו היא בטתפסה בפני בית דין ולזה הזכיר רבנו בפנינו והלה סתק וקודם זאת מבית דין כוח ומבואר זה בגמרא במה שאמרו סבר הא קא חזו ליה רבנן ולא היה בפני עדים חוץ מבית דין כתב הרמב"ם דכל סכך הוא דאם לא כוונת מתחלה אורווי אודי ליה דכיון דלא חזו ליה רבנן דאין לא היה לו ל

לשתוק כלל אס לא שהורה לו אבל הרשב"א ז"ל כתב בהפך דכל שהיה חוץ לב"ד דין חיוכו דריק לבונו דלא עבד איניש לגבוי טענתיה חוץ לבית דין וכתב רבנו חזר הסני ותקפה מן הראשון חולקין והטעם לפי שחזר הענין למה שהיה בתחלה שהרי שניהם תקפה זה מזה והא על פי שהראשון לא כוונת מתחלה ועד סוף זה כוונת מעיקרא מכל מ מקום ער כאלו לא אמרינן דאם לא חזר ותקפה הסני ראשון מוכיחין א אותה מן הראשון אלא מוטו לפקא והמוציא מחברו עליו הראיה אבל עכשיו שחזר זה ותקף וראי חולקין והארכתי בזה לפי שכתוב בהטות

א"א אין לזה טעם ע"כ: ולא ידעתי לדברי הר"א ז"ל ריח או טעם וכבר הסכים הרשב"א ז"ל לרעיו רבנו: באו סניס ארוקין בטלית וכו' אוקמתא סם הכא במאי עסקינן דאתו לקמן כי תפסי לה תרויהו והמרינן להו זילו פליגו וכפיק וזולו והרור אתו כי תפסי לה חר מיכיהו האי אמר א אורווי אודי ליה והאי אמר ברמי אגרתא כיהליה דאמרינן ליה עד הסתא חסרת ליה בגבולות הסתא מוגרת ליה בלא סהדי הולכך מ מוקמינן ליה בירא דמאן דתפסי לה וכתב רבנו דהוא הרין אס טען ואמר כתבד עלי וחטפה סאינו כאלו אבל הרמב"ם והרשב"א ז"ל הסכימו שהוא כאלו בטענה זו ד דחפטר סגבר עליו ותקפה והקטו הם עצמם ז"ל לדבריה אס כן יהיה כאלו בטענת הסכרתיה במגו ד דתקפה ממני ותרודמנו במקום חזקה כי האי לא אמרי' וכתבו הם ומיהו אי אמר ברמי אגרת כיהליה בפני פלוגי ופלוגי והלכו להם למדי' הם כאלו מגו דאין בעי אמר תקפה מיכאו ער כאלו דבריהם:

מגילתו
פרק עשירי
בהמה
או חיה כו
עד ויסבע
היסת על
טענה זו פריך הכותב ופריך קמא דמציעא: היתה הבהמה שמורה כו' עד ויסבע בבקיטת חפץ ויטול בכתובות פרק הכותב: וכן העברים שיכולין עד דבר הנשמע פרק חזקת הבתים והביאור פרק סביעי: ספינה

חזר השני ותקפה מראשון אף על פי שחראשון צווח מתחלה ועד סוף חולקים: באו שניהם אדוקין בשלת ואמרנו להם צאו וחלקו את דמיה יצאו וחזרו והדי היא תחת יד אחד מהן זה טוען חזרה ונסתלק ממנה וזה טוען שכרתיה לו או נתגבר עליו וחטפה המוציא
אבל התו' כתבו דאם אמר תקפה ממני בחזק' מהימן והאי דלא מהימן לומר אגרתה במגו מסוס דהוי מגו במקום עדים:
סהדי במסכ' בכורו לר' עקיבא סמחסיבמת ביום ל' ספק א"מ טס אס נתן פדיון לכהן לא יחזיר ואס לא נתן לא יתן אלמא כיון דתפס קודם סגולר הספק לא מפיקין מיניה ק"ה והתו' האריכו ער קצת עינין בסומן מט ע"כ:

פרק עשירי

בהמה
או חיה שאינה שמורה אלא מחלכת ככל מקל ורועה אינה בחזקת עינין כס' ד': זה שתפסה מאחר שהיא ידועה לבעלים כיצד הביא התובע עדים שהבהמה הזאת ידוע לר' וזה התופס טוען אתה נתת לי אתה עינין כס' ד':
מכרת לי אינו נאמן שאין היותה תחת ידו ראייה שהרי היא הלכה מעצמה ונכנסה ברשותו לפיכך אס לא הביא ראיה תחזור הבהמה לבעליה וישבע הסת על טענת זה: היתה הבהמה שמורה או מסורה לרועה אף על פי שהביא זה עדים שהיא שלו הרי היא בחזקת זה שהיא תחת ידו ואס טען אתה מכרת או נתת לי ישבע התופס הסת שהיא שלו ויפטר לפיכך מי שתפס בהמת חברו שהיתה שמורה או ביד רועה והבעלים טוענין היא יצאת מעצמה ובאת אצלך או פקדון היא בידך או שאולה היא לך והתופס אומר כן הוא אינה שלי אבל אתה חייב לך וכך או אתה משכנתה ביד יעל כך וכך או הוקת אותו נוק שאתה חייב לשלם כך וכך יכול לטעון עד כדי דמיה מתוך שיכול לומר לקוחה היא בידו וישבע בנקיטת חפץ ויטול: וכן העבדים שיכולין להלך אין בחזקת זה שהן תחת ידו אלא כיון שהביא חפץ ויטול: הטוען עדים שזה ידוע שחזר עבדו והלה טוען אתה מכרת לי אתה נתת לי במתנה אינו נאמן ויחזור העבד לבעליו וישבע הטוען שלא מכר ולא נתן הכי אס והנטען שתפס העבד עדים שיש לזה העבד אצלו שלש שנים רצופות מיום ליום והוא משתמש בו בדרך שהעבדים משמשין את רבו הואיל ולא מיחה בו בכל אלו השנים הרי זה נאמן ומעמידין אותו בידו אחר שישבע הסת שלקחו ממנו או נתנו לו במתנה אבל עבד קצין שאינו יכול להלך על רגליו מפני קשנותו הרי הוא כשאר המטלטלין וכל מה שיהיה ברשותו הרי היא בחזקתו והמוציא מחברו עליו הראיה: הטוען את חברו ואמר כגד לא בהמה או עבד זה שבידך שלי הוא או שאול או גזול או הפקדתי אצלך או שכור לך והנטען אומר לא כי אלא זה ממוני וירשתי והביא הטוען עדים שהעידו שהן ידועין שזה החפץ או העבד או הבהמה ידוע שהיא היה לזה חוץ הנטען ואמר כן היה שלך אבל אתה נתת לי או מכרת לי וזה שאמרתי שלי באילו ירשתי הרי זה נאמן וישבע הסת שכר לעיל סכ' וע"כ: ביארנו שיש לטוען לחזור לטוען דבר הנשמע: ספינה

פרק עשירי

בהמה
או חיה שאינה שמורה וכו' פרק חזקת הבתים אמר ריש לקיש הגוררות אין להם חזקה ופי' גררות כאלו וכל דבר המהלך בררכים כגון עבדים וכן מבואר בגמרא: היתה הבהמה שמורה או מסורה וכו' סם הבה עזי דאכלי חוסלא בבהרדעא פי' שעורס קלופים אתא מריה דחוסלא וקא תפסי בהו וקא טעין טובא אמר אבוה דסמאל יכול לטעון עד כדי דמיה פי' מגוד אי בעי אמר לקוחין הן בירי והקטו והאמר ר"ל הגוררות אין להם חזקה ותרבו סאיני עזים דמסירי לרועה והקטו והא איכא כפרא ופכיא פי' שהולכות יחדו מבינין בעליהן עד הרועה ותרבו סאיני נהרדעא דסאיני טועני פי' יסמעאל'י גכבים ומירא לירא מטלמי' ע"ב בגמרא ובהלכות וכתבארו דברי רבנו ומה סכתב ויסבע בבקיטת חפץ הוא בהסקמה מן הבאוי' ז"ל סכל סאינו טועני סגוף הדבר הוא פלוגי לו ליטבע בבקיטת חפץ וכבר נתבאר זה פריך שלטה עשר מהלכות מלוה ולוה: וכן העבדים שיכולין להלך וכו' סם במגשה והעבדים יש להן חזקה והקטו והאמר ריש לקיש הגוררות אין להם חזקה ותר' רבא אין להם חזקה לאלתר אבל יש להם חזקה לאחר שלש שנים ורבנו לא הזכיר דין זה דחזקת שלש שנים בגבי בהמה או חיה ונראה סוע לרבינו ממה שפנינו במגשה חזקה בעבדים ולא הזכירו בהמה וחיה אבל מרבירי' ז"ל כ' דהוא הדין אס החזק בהמה וחיה שלש שנים מחזקתו חזקה ומועילה לו סכך כתב אבל יש להם לעבדים ולגוררות חזקה לאחר שלש שנים ומדברי בעל העיטור כראה כדעת רבנו וכתב רבנו שכפסג הסת והוא מפני שיש טבועת הסת אפילו בדיקעות כמו סכתבאר פ"ה ויש חולקין ואומרין דכל שיש לו חזקה אינו כפסג דחזק' כפסג ופריך יא אסתובבזה: אבל עבד קטן וכו' סם אמר רבא אס היה קטן מוטל בעריסה לאלתר יש לו חזקה ואמרנו שפיטא ותרבו לא כריכא דעילא אימיה התם מהו דתימא ליחוס דילמא אימיה עליתיה להתם ואנשייה קמל דתימא לא מכשיא ברא' ע"ב ורבנו כתב דרבר סתם והכל בכלל: הטוען את חברו ואמר לו כו' מעשה סם גבי קרקע והוא הרין למטלטלין וכל כוונת בזה וכו' סכתבאר כר' סביעי דטוען ויחזר וטוען דבר הנשמע והוא סלא יכא מבית דין ככוכר סם: ספינה

הלכות טוען ונטען

מגיד משנה

עוד כוונת דחמויות בעלם פנים בלבד הויה חזקה ורבים מהמפרשי חלוקין עליו במה שכתב סאין הסוכרים נאמנין לומר רכנו בה ביום ובלילה דודאי כל הוכח דרכנו

כל זמן שכתן פכרו היינו מעיד פוס ערות לתועלת המסכיד בקריקעזה וכאן דבריו הם בשהסכר בדין ואלעכ כן אם טען המערער סיבאן עדים שדרו בה הפוכרו יום ולילה טענתו טעמ' מפני פנה הדבר תלנו בסוכרים ענמן ולפי' אינן נאמנין וכבר כתבתי מדעת האחר' זל עיקר סכל שהסכר עריין בדם נאמני' עור ים שחלקו על רכנו במה סאמר סמקבלין טענת המערער בסמא לפיטסן סכורין סאין מ מקבלין נומנו חלא בטוען בריא ונראין דבריו רכנו גם במה שכתן פכחניות די בחזקת סלם פנים כתוב בהסגות

א"א איך דרך האל' כן דלרבו מפוזרות קאמ' ולא לרבו מקוטעות עכ' סאמר דבריו רחאן סלם פנים רכופין וסלמין בעל' חלא מקוטעין נלא סכורין חלא סכחיות כתרבו סאעפי סחזקתן מפוזרת הויה חזקה סכל דף' סמלי בעיין והילכך בדין סתתיה חזקה ס החכיות סס סלס כדי סיהו סלס בלבד סלם סלס ולזה סלס ח' הרסכאל ח' סלס ח' סלס זל כר דעת רכנו סקת המפרסס זל כתבו כן

שליש פנים סאמר וכו' זו הויה חזקה רבי ר' סהזכרתי וסס אמרו ח' רב חמא ומודה רב הוכח באתרא רמובי באגו והקסופסיטא ותרצו לא ס דריכ' דריכא רמובי וריכא דרע ואלז ח' סלס וריכא וריכא דמוכרי ח' סלס מפוזרו הויה חזקה חלא סלס סת' סהזכרה ודוילא סלקא ליה וזה ברור וכן פירו' זל וכן נראה מדברי רבנו: שני סותפלי סחזקין בסרה וכו' סס מעשה בגמרא ומבואר סס:

שלוש שנים שאמרנו צריך שיזו רצופות זו אחר זו הרי שהחזיק בשדה

הודעה שנה וחזרה שנה אפ' לו עשה כן כמה שנים לא החזיק היה דרכן של בני אותו המקום להוביר אף על פי שמקצתן ודעין שנה אחת וקצתן ודעין שנה ומוכרין שנה הרי זה החזיק שהרי הוא אומ' לא הוברתי אותה אלא כדי שתעש' הרבה בשנת הודיעה: שני שוחפין שהחזיקו בשדה שש שנים

הראשון אכלה ראשונה ו' דמי בר חמא ורב ושלישית וחמישית והשני עוקב' בר חמא זבון אכלה שניה ורביעית וששית חמתא בהדי הדרי לא עלתה חזקה לאחד מהן כו' ועיין לקמן פי"ג: שהרי בעל הקרקע אומר כיון שלא ראיתי ולא שמעתי שהחזיק בה אדם אחד שנה אחר שנה מפני זה לא מחיתי לפיכך אם כתבו אלו השותפין שטר ביניהן שישתמשו בה שנה שנה כיון שעבר שלש שנים עלתה להן חזקה שהשטר יש לו קול' והא דאמ' בהמפקיד והואיל ולא מיתה אבד זכותו גבי איך מורידין קרוב והוא הדין לעבד שהחזיק בו לכספי קטן לה סכא שני' ונשתמשו בו שנה שנה אם עבד עיטרא לס' לא כתבו שטר ביניהן חרי החזיקו עבד עיטרא איך מ

אכלה שנה זה החזיק ומכרה ואכלה חלוקה שנה ומכרה ללוקח שני ואכלה שנה אם מורידין כדלקמן ב מכרו זה לזה בשטר שלשתן מצטרפין והרי זו חזקה מפני שלא מיתה ואם מכרו שלא בשטר בהילכות נחלות פירק אינה חזקה שהבעלים הראשונים אומ' כיון שלא עמד בה איש אחד שלש שנים לא הוצרכתי ח' גבי יתומי החמירו למחות אכלה האב שנה והבן שנה האב שנה והבן שנה והלוקח ר' עכ': מן חבן שנה חרי זו חזקה והוא שלקח בשטר אכלה בפני

האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בנו' שנים או בפני האב שנים ובפני הבן שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שדה זו בפני עצמה ושדה זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו אפילו כמה שנים והואיל ולא נהנה בת אינה חזקה וכן אם פתח בה שבילי המ' ופתח ושרד בלבר והואיל ולא אכל פירות אינה חזקה זרעה ולא הריח כלום אלא זרע בור ואסף בור לא החזיק שהרי לא נהנה אכלה שחת לא החזיק ואם היה המקום דרכן לזרוע לשחת מפני שדמיו יקרין חרי זו חזקה אף על פי שנהנה בעבירה חרי זו חזקה היה

אבלה שנה זה החזיק ומכרה ואכלה חלוקה שנה ומכרה ללוקח שני ואכלה שנה אם מורידין כדלקמן ב מכרו זה לזה בשטר שלשתן מצטרפין והרי זו חזקה מפני שלא מיתה ואם מכרו שלא בשטר בהילכות נחלות פירק אינה חזקה שהבעלים הראשונים אומ' כיון שלא עמד בה איש אחד שלש שנים לא הוצרכתי ח' גבי יתומי החמירו למחות אכלה האב שנה והבן שנה האב שנה והבן שנה והלוקח ר' עכ': מן חבן שנה חרי זו חזקה והוא שלקח בשטר אכלה בפני

האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בנו' שנים או בפני האב שנים ובפני הבן שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שדה זו בפני עצמה ושדה זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו אפילו כמה שנים והואיל ולא נהנה בת אינה חזקה וכן אם פתח בה שבילי המ' ופתח ושרד בלבר והואיל ולא אכל פירות אינה חזקה זרעה ולא הריח כלום אלא זרע בור ואסף בור לא החזיק שהרי לא נהנה אכלה שחת לא החזיק ואם היה המקום דרכן לזרוע לשחת מפני שדמיו יקרין חרי זו חזקה אף על פי שנהנה בעבירה חרי זו חזקה היה

אבלה שנה זה החזיק ומכרה ואכלה חלוקה שנה ומכרה ללוקח שני ואכלה שנה אם מורידין כדלקמן ב מכרו זה לזה בשטר שלשתן מצטרפין והרי זו חזקה מפני שלא מיתה ואם מכרו שלא בשטר בהילכות נחלות פירק אינה חזקה שהבעלים הראשונים אומ' כיון שלא עמד בה איש אחד שלש שנים לא הוצרכתי ח' גבי יתומי החמירו למחות אכלה האב שנה והבן שנה האב שנה והבן שנה והלוקח ר' עכ': מן חבן שנה חרי זו חזקה והוא שלקח בשטר אכלה בפני

האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בנו' שנים או בפני האב שנים ובפני הבן שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שדה זו בפני עצמה ושדה זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו אפילו כמה שנים והואיל ולא נהנה בת אינה חזקה וכן אם פתח בה שבילי המ' ופתח ושרד בלבר והואיל ולא אכל פירות אינה חזקה זרעה ולא הריח כלום אלא זרע בור ואסף בור לא החזיק שהרי לא נהנה אכלה שחת לא החזיק ואם היה המקום דרכן לזרוע לשחת מפני שדמיו יקרין חרי זו חזקה אף על פי שנהנה בעבירה חרי זו חזקה היה

אבלה שנה זה החזיק ומכרה ואכלה חלוקה שנה ומכרה ללוקח שני ואכלה שנה אם מורידין כדלקמן ב מכרו זה לזה בשטר שלשתן מצטרפין והרי זו חזקה מפני שלא מיתה ואם מכרו שלא בשטר בהילכות נחלות פירק אינה חזקה שהבעלים הראשונים אומ' כיון שלא עמד בה איש אחד שלש שנים לא הוצרכתי ח' גבי יתומי החמירו למחות אכלה האב שנה והבן שנה האב שנה והבן שנה והלוקח ר' עכ': מן חבן שנה חרי זו חזקה והוא שלקח בשטר אכלה בפני

האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בנו' שנים או בפני האב שנים ובפני הבן שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שדה זו בפני עצמה ושדה זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו אפילו כמה שנים והואיל ולא נהנה בת אינה חזקה וכן אם פתח בה שבילי המ' ופתח ושרד בלבר והואיל ולא אכל פירות אינה חזקה זרעה ולא הריח כלום אלא זרע בור ואסף בור לא החזיק שהרי לא נהנה אכלה שחת לא החזיק ואם היה המקום דרכן לזרוע לשחת מפני שדמיו יקרין חרי זו חזקה אף על פי שנהנה בעבירה חרי זו חזקה היה

אבלה שנה זה החזיק ומכרה ואכלה חלוקה שנה ומכרה ללוקח שני ואכלה שנה אם מורידין כדלקמן ב מכרו זה לזה בשטר שלשתן מצטרפין והרי זו חזקה מפני שלא מיתה ואם מכרו שלא בשטר בהילכות נחלות פירק אינה חזקה שהבעלים הראשונים אומ' כיון שלא עמד בה איש אחד שלש שנים לא הוצרכתי ח' גבי יתומי החמירו למחות אכלה האב שנה והבן שנה האב שנה והבן שנה והלוקח ר' עכ': מן חבן שנה חרי זו חזקה והוא שלקח בשטר אכלה בפני

האב שהיה בעל השדה שנה ובפני בנו' שנים או בפני האב שנים ובפני הבן שנה או בפני האב שנה ובפני הבן שנה בכלל שדותיו שהרי לא הכיר המחזיק שנמכרה ולפיכך לא נזהר בשטרו אבל אם מכר הבן שדה זו בפני עצמה ושדה זו בפני עצמה אין לך מחאה גדולה מזו אפילו כמה שנים והואיל ולא נהנה בת אינה חזקה וכן אם פתח בה שבילי המ' ופתח ושרד בלבר והואיל ולא אכל פירות אינה חזקה זרעה ולא הריח כלום אלא זרע בור ואסף בור לא החזיק שהרי לא נהנה אכלה שחת לא החזיק ואם היה המקום דרכן לזרוע לשחת מפני שדמיו יקרין חרי זו חזקה אף על פי שנהנה בעבירה חרי זו חזקה היה

מגיד משנה

סלם פנים סאמרנו כריכות סיהו רכופות וכו' ער במנת הזרעה רים פירק חזקת הבתים והיא חזקה סיי' תילך בסמוך להראותך ב באכבצו וצינך רוחו ממכה כי דקרו דברי ר' זל בכל מקום וזה פסוט: סני סותפי סחזקין כו' ער התהום הכל פירק חזקת הבתים: סאן הסמי' הרב הסג' ול' סטעות סופ' הו' ח' לא הגיע לידו ועיין במגיד משנה: סדה

דהא לא חזיק כדאחזקי איכסי בני המקום וכל תשמיש סיס לעסות באותן ג פנים עשה בתוכה דמנת זרעה זרעה וסכת ניר כרה והא דאמר' ניר לא הוי חזקה היינו באתר' דלא מוכרי ופי' הטעם כדי שלא תתן דבריו לשיעורין לפעמים סלם פנים ולפעמים ו פנים וסמך מכא לרבריו בסערי בינה סל רב האני:

בהמפקיד והא דאמר רב הונא עכ' דכתובות איך מחזיקין בכספי קטן ואפילו הגדיל לא כמו סיס מפרסי סס דיתום חמי גדול סקטן דמי במילי דאבוה ואיכה מועלת חזקה לגביה אף על פי סהיה גדול כסמת חבו דהא הכח ח' בהדיא דהוי חזקה כסאכלה בפני האב והבן פני חזקה חלא דוקא כסיהיה קטן כסמת חבו איכה חזקה אף על פי סאחרי כן הגדיל ר' עיין לקמן פ' ד ובסימן כ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ': פירק האמה סכפלו כתו' ודלא ככר' טבס סגורס איכה חזקה ונא' בורס כר' טבס וכן פסק רבינו עכ':

פ' חזקה הבתים

בהמפקיד

פירק האמה

פירק האמה

125

דאכלה ערלה בתריגובי או שאכל הזמורות ובהיה דתנכות או בעבר רומיא
דכלאים וכגון שאכל הפירות והכריחו לפרס כן לפי שדוחק הוא לומר דהיה
דכלאים בהוספו הפירות ולא הזמורו אי כמי יס לתרץ לרעתו דהיה דתנכות
הן אכילת חבילי זמורות אכילה היא דלא גרעה מאכילת אסור דערלה סהיה

קרויה אכילה ועל דרך הרמיון
הוא מבוא ראה זה כראה לדעת
רבו: היה המקום
שהחזיק בו קלעוכו מפורסם עם
בראם הפרק: היה מעמיד
בהמה וכו' כבר הארכתו בדין זה
פרק חמישי מהלכות טענים:

שדה שהיה מוקף גדר וכו'
עם אמר רב יהודה
האי מאן דאחזיק מגורא דערורי
ולבר לא הוי חזקה מימר אמר כל
דזרע ערורי אכלי ליה:
אבלה כולה וכו' עם בראם
הפרק:

החזיק אחר באילנות וכו'
עם וכבר כתבתי

פרק כד מהלכות מכירה הסוגיא
וביאורה בארובה ודע רבנו סגוב'
זוגממית לביענין האחר ל'
למוכר ולקוח והאחד בחזקה שלם
וכן כתבו בתוספות ולזה הסכים
הרשב"א ז"ל אלא שהם חלוקין בפי'
חזי קרקע לבעל חזקה עם שמו
שכתבתי פרק כד מהלכות מכירה

באריות: וכן האוכל
פירות אילן וכו' עם אמרי כהררעי
האי מאן דאחזיק דקטן דבדיקוני
ליה מטיבולי ועד תאמא מתקוף
להרבא לימא ליה לרובא ריסקא
זכינו לך עקור כורכמך ריסקא
וויל אלא אמר רבא בבא מחמת

טענה ועקר הפירוט דהררעי הוי
סברי טאף על פי שהקונה טני
אילנות ואין כריך לומר אילן אחר
חין לו קרקע כתבואר פרק כד
מהלכות מכירה זהו תחתיהן ו
וביניהן וחובה להן אבל מקומו

אילן קני לו לטעמו בו פירות או
לחפור בו ואמ' להן רבא דלא מכר
לו אלא כורכמא ריסקא כלומ' לימי
העץ אבל אם בא מחמת טעם סמכר
לו המדקום בפירו' חזקתו ראהו כיון
שלא מחה בו ולזה הפירו' הסכימו
הרמב"ן והרשב"א ז"ל והוא דעת רבנו
ורבן ז"ל: שדה שדה אילן

שהיו בו וכו' עם אמר אבי מרד'
ישמגל כשמע לרבנן היו לו שלמים
אילנות ממטע עשרה לבית סאה
ואכל עשרה בסנה זו ועשרה בסנה
זו ועשרה בסנה זו הוי' חזקה לאו
אמר

בסנה אחת הרבה מן העומדים לעקר ובעינין שאכל בכל סנה שלמים מן העומדים להתקיים וכוונתו מבית סאה לעשרה
אילנות כד' דלא קשה קרקע כל עיקר ודלא כפי' דלמה טכריך לאילנות מיהת הוי' חזקה:

ועשאו טועה והיה לו לכתוב כיר' ז' רוח אחרת עמו ומלא אחיררבו וכסרובה לחלוק עם רבותיו או עם אחרים כתב אונן בפירוט כמו שכתבתי בהקדמה:
פרק

סדה אילן שהיו בו שלמים אילנות וכו' ברא' בשאכל הוא מקצת הפירות וכו' ער
אף על פי שלא אסף כל פירותיה כתב הר' אב"ד ז"ל דעת אחרת היה לו
כי ראה בגמרא והוא רבנו בזוי
וטעה כי הוא כמו בזעה בזועי והוא לטון פזור שאכל שלם מכאן ושלם מכאן
ומכאן הוציאו המכרס' זה הפזור
שכתב הוא עכ"ל:

היה המקום שהחזיק בו שלע או חלמיש שאינו ראוי לזריעה צריך להנות
בו בדבר הראוי לה כגון שישטח בו הפירות או יעמיד בו בהמה וכיוצא בזה
ואם לא נהנה בו בכל אותן השלש שנים בדבר הראוי לו לא החזיק
היה מעמיד בתמה במקום מסו' ער' חבירו או שהיה מגדל שם חרנגולין
או מעמיד שם תנור וכירים ור' יוס' או שנתן שם זבלו בין שהעמיד שם
מחיצה בין שלא העמיד אם נשתמש בדברים אלו וכיוצא בהן שלש שנים
ביום ובלילה וטען על בעל החצר ואמר אחת נתת לי מקום זה או מכתרו
לי הרי זו חזקה: שדה שהיא מוקפת גדר וכו' זה

שהחזיק בה וזרע חוץ לגדר ונהנה בכל מקום שאינו
שמור אף על פי שאכלו שנה אחר שנה לא עלתה לו
חזקה שתבעלים טוענין ואמרין צ"ל שראינו שזרע
במקום מוקף אמרנו כל מה שזרע חית השרה
תאכלנו ולפיכ' לא מהיתיה והוא הדין לכל הזרע במקום
שאינו שמור אלא רגל חיה ויד כל אדם מצויין בו

אבלה כולה חוץ מבית רובע החזיק בכולה חוץ מאותו בית רובע
שלא נהנה בו אפילו היה חלמיש

בתוך השדה הואיל ולא נשתמש בו
בראוי לו אין לו בו חזקה החזיק
אחד באילנות ואכל פירותיהן ואחד
החזיק בקרקע זרעה ואכל פירותיה
וכל אחד משניהם טוען שהכל שלי
ואני לקחתיו זה שהחזיק באילנות
ואכלן שלש שנים

פי' בהילכות יש לו האילנות וקרקע
מכירה פכ"ר: שצריכין לו והוא כ'
כמלא האורה וסלו
חוצה לכל אילן ואילן וזה שהחזיק ב'
בקרקע יש לו שאר הקרקע וכן
האוכל כל פירות אילן שלש שני' וטען
על בעל האילן אתה מכרת לי אילן זה
וקרקעו הרי זה יש לו קרקע בעובי ה'
האילן עד התהום שדה אילן שהיו
בו שלשים אילנות בתוך בית שלש
סאין ואכל עשר' בשנה ראשונה ועשר'
בשנה שניה ועשרה בשנה שלישית
'החזוק בכל והוא שיהו עשרה שאכל
מפוזרות בכל בית השלש סאין ולא
הוציאו שאר האילנות פירות אבל אם
הוציאו שאר האילנו' פירות ולא אכלן
לא החזוק אלא במה שאכל ברא'

בשאכל הוא מקצת
והוא רבנו הפירות' ובזו העם
בזוי אבל רשב' שאר הפירו' אבל אם
פי' בע"א וכן הניח פירותיה עליהן
בערוך וכן ר' הואיל ואכל אילן מ'
מכאן ואילן מכאן
מכל השדה החזיק
בכל השדה אף על פי שלא אסף כל
פירותיה: פרק יג

ה' נראה לרשב"א דהיה לעשר אילנו'
ואכל' בסנה זו ז' בסנה זו ארבע'
בשלישית אלא כיחא ליה למיכתב
חשבון סנה ל' סנים אבל ג' אילנות
ממטע' לבית סאה ואכל אחד ב'
בסנה זו ואחד בסנה זו לא הוי'
חזקה מר' אהו' דלא אכלן מפוזרות
והורה לור' והני אילנות פירוט כ'
כטוענות הגדולים מטעריכ' לבית
סאה כדאיתא בסוף לא יחפור:

' כר' שבס דוקא מטעיה' לבית
סאה אבל פחות או יותר לא הוי'
חזקה ואלעג' דלקמן מסקינן אכלה
דכופין הוי' חזקה כדלעיל בר'פ זה
תירץ רבנו שמשון דהתם איירי
שאכל כל האילנות שהרי אכל ה'
העתידיים להתקיים עם העומדים
לעקר אבל הכא טאין אוכל בכל
סנה חלא שלים מהם שמה יגיע לו

בסנה אחת הרבה מן העומדים להתקיים וכוונתו מבית סאה לעשרה
אילנות כד' דלא קשה קרקע כל עיקר ודלא כפי' דלמה טכריך לאילנות מיהת הוי' חזקה:

סדה אילן שהיו בו שלמים אילנות וכו' ברא' בשאכל הוא מקצת הפירות וכו' ער
אף על פי שלא אסף כל פירותיה כתב הר' אב"ד ז"ל דעת אחרת היה לו
כי ראה בגמרא והוא רבנו בזוי
וטעה כי הוא כמו בזעה בזועי והוא לטון פזור שאכל שלם מכאן ושלם מכאן
ומכאן הוציאו המכרס' זה הפזור
שכתב הוא עכ"ל:

היה המקום שהחזיק בו שלע או חלמיש שאינו ראוי לזריעה צריך להנות
בו בדבר הראוי לה כגון שישטח בו הפירות או יעמיד בו בהמה וכיוצא בזה
ואם לא נהנה בו בכל אותן השלש שנים בדבר הראוי לו לא החזיק
היה מעמיד בתמה במקום מסו' ער' חבירו או שהיה מגדל שם חרנגולין
או מעמיד שם תנור וכירים ור' יוס' או שנתן שם זבלו בין שהעמיד שם
מחיצה בין שלא העמיד אם נשתמש בדברים אלו וכיוצא בהן שלש שנים
ביום ובלילה וטען על בעל החצר ואמר אחת נתת לי מקום זה או מכתרו
לי הרי זו חזקה: שדה שהיא מוקפת גדר וכו' זה

שהחזיק בה וזרע חוץ לגדר ונהנה בכל מקום שאינו
שמור אף על פי שאכלו שנה אחר שנה לא עלתה לו
חזקה שתבעלים טוענין ואמרין צ"ל שראינו שזרע
במקום מוקף אמרנו כל מה שזרע חית השרה
תאכלנו ולפיכ' לא מהיתיה והוא הדין לכל הזרע במקום
שאינו שמור אלא רגל חיה ויד כל אדם מצויין בו

אבלה כולה חוץ מבית רובע החזיק בכולה חוץ מאותו בית רובע
שלא נהנה בו אפילו היה חלמיש

בתוך השדה הואיל ולא נשתמש בו
בראוי לו אין לו בו חזקה החזיק
אחד באילנות ואכל פירותיהן ואחד
החזיק בקרקע זרעה ואכל פירותיה
וכל אחד משניהם טוען שהכל שלי
ואני לקחתיו זה שהחזיק באילנות
ואכלן שלש שנים

פי' בהילכות יש לו האילנות וקרקע
מכירה פכ"ר: שצריכין לו והוא כ'
כמלא האורה וסלו
חוצה לכל אילן ואילן וזה שהחזיק ב'
בקרקע יש לו שאר הקרקע וכן
האוכל כל פירות אילן שלש שני' וטען
על בעל האילן אתה מכרת לי אילן זה
וקרקעו הרי זה יש לו קרקע בעובי ה'
האילן עד התהום שדה אילן שהיו
בו שלשים אילנות בתוך בית שלש
סאין ואכל עשר' בשנה ראשונה ועשר'
בשנה שניה ועשרה בשנה שלישית
'החזוק בכל והוא שיהו עשרה שאכל
מפוזרות בכל בית השלש סאין ולא
הוציאו שאר האילנות פירות אבל אם
הוציאו שאר האילנו' פירות ולא אכלן
לא החזוק אלא במה שאכל ברא'

בשאכל הוא מקצת
והוא רבנו הפירות' ובזו העם
בזוי אבל רשב' שאר הפירו' אבל אם
פי' בע"א וכן הניח פירותיה עליהן
בערוך וכן ר' הואיל ואכל אילן מ'
מכאן ואילן מכאן
מכל השדה החזיק
בכל השדה אף על פי שלא אסף כל
פירותיה: פרק יג

ה' נראה לרשב"א דהיה לעשר אילנו'
ואכל' בסנה זו ז' בסנה זו ארבע'
בשלישית אלא כיחא ליה למיכתב
חשבון סנה ל' סנים אבל ג' אילנות
ממטע' לבית סאה ואכל אחד ב'
בסנה זו ואחד בסנה זו לא הוי'
חזקה מר' אהו' דלא אכלן מפוזרות
והורה לור' והני אילנות פירוט כ'
כטוענות הגדולים מטעריכ' לבית
סאה כדאיתא בסוף לא יחפור:

' כר' שבס דוקא מטעיה' לבית
סאה אבל פחות או יותר לא הוי'
חזקה ואלעג' דלקמן מסקינן אכלה
דכופין הוי' חזקה כדלעיל בר'פ זה
תירץ רבנו שמשון דהתם איירי
שאכל כל האילנות שהרי אכל ה'
העתידיים להתקיים עם העומדים
לעקר אבל הכא טאין אוכל בכל
סנה חלא שלים מהם שמה יגיע לו

בסנה אחת הרבה מן העומדים להתקיים וכוונתו מבית סאה לעשרה
אילנות כד' דלא קשה קרקע כל עיקר ודלא כפי' דלמה טכריך לאילנות מיהת הוי' חזקה:

ועשאו טועה והיה לו לכתוב כיר' ז' רוח אחרת עמו ומלא אחיררבו וכסרובה לחלוק עם רבותיו או עם אחרים כתב אונן בפירוט כמו שכתבתי בהקדמה:
פרק

פרק

ובן האים סאכל וכו' עס במסנה ובמרא ומה סכתב רבנו והרם ועסה כל מה סעסה הוא דלא כאוקמתא דרבא דאמר דאסת אים כריכה למחות כגון סחפר בה בורו טיחין ומערות אלא כאוקמתא בתריתא דרב יוסף וזהו סלא הבאלו בהלכות הויא דרבא זהו דעת רבנו: וכן האסה סאכלה פיריה וכו' עס מסנה ובמרא: וכן הבן סהוא סומך וכו' במסנה ולא לבן כנכסי האב ולא לאב כנכסי הבן ובמרא אמר רב יוסף ואפילו חלקו רבא אמר חלקו לא והלכתא חלקו לא תביא כמי סכי הבן סחלק והאסה סכתב רבא הרם כל ארס ופירוש חלקו כסתפדו הבן והאב סאין הבן סומך על סולחן אביו כלל וכן סרטו זל וסט מבואר דאסה אפי' בספק גירוסין חזקה לאחר מכן חזקה: ראשי גלות סהיו בימי חכמי וכו' עס דבי ריש גלותא לא מחזקי ולא מחזקינן בהו ו סבועת הסת סכתב רבנו הוא כפימה סכתבאר סיס בקרקעו: הגולן היצר מי סהחזק בגלן וכו' עס בגלן אף לו חזק' ואמ' היכיר דמי בגלן אף יוחנן כגון סהחזק בגלן על אותה סדה רב סחד אמ' כגון דבית פלו' סהורגין על עסקי ממון עב' בגמ' ובהלכות ועירו החזק בגלן על אותה סדה יסמי ספי' כגון סיס עדים סגזלה ממנו ויס מי ספירס כגון סגזלה ויכיה מתחת ידו כבי' דין ועכסו ראיסה תחת ידו ודע סלרברי הכלמי סהחזק בגלן על אותה סדה יס לו חזק' כסרו' אחרות ומי סהורג על עסקי ממון אף לו חזק' כעס קרקע בעולם וזה פסוט:

פרק ארבעה עשר

כל אלו סאין אכילתן ראי' איה וכו' עס תכא וכולן סהביאו ר' ראי' ראיית' ראי' ומעמיד' הסד' כירן בגלן סהביא ראי' אף ראי' ראי' ואין מעמיד' הסרה בירו ודין הבעל כנכסי אסתו והסרטיין סכתב רבנו עס כסוגית הבמרא ונתבארנו בהלכות חיסות: כיצר הגלן אף לו ראי' וכו' פרק טעיני מהלכות גזלה באר רבנו דין זה בארובה וסט כתבתי מה סחלקו עליו זל: בן האומן ובן הארים וכו' עס מימרא וכוניא כ מתבארנו בהן כל מה סכתב רבנו ומה סכתבו אים הביאו עדי' סהורו הבעל' וכו' הוא כפי גרסת הספרי סגורסין דקא אמרי עדים בפנינו הורה לו והיא גרס' ההלכו' והרבה מן המפרשים זל ויס מקשים על גרסא זו דאי בספרים מעיד' כן מאי אריא הבנים אפי' הן סהביאו עדים סהורו להן מעמיד' אותה בירס כמו סכתבאר בראש הפר' ומתוך קוסי' זו סנו הגרס' וגורסין לא כריכא דקאמרי בכסיו הורה לו כלומר סבן האומן והארים א

ובן האיש שאכל כנכסי אשתו שני חוקה אף על פי שהתנה עמה שאין לו פירות כנכסיה ואפילו התנה עמה כשהיא ארוסה שלא ירשנה ואחר כך אכל ובנה והרם ועשה כל מה שעשה וכן האשה שאכלה פירות כנכסי בעלה ונשתמשה בהן כחפצה כמה שני' אע"פ שיחד לה במוזנותיה ואכלה שדות אחרות אין אכילתן ראי' וכן הבן שהוא סומך על שלחנו של אביו ונחשב בכלל בני ביתו אם אכל נכסי אביו שני חוקה וכן האב שאכל נכסי בן זה שהוא סומך עליו שני חוקה אין אכילתן ראי' וכן שפירש מאביו ואשה שנתגרשה אפי' ספק גרושין הרי הן כשאר כל אדם: ראשי גלות שהיו בימי חכמים לפי שהיה בהן כח לרדות את העם אין אכילתן ראי' וכן אף שהחזיקו כנכסיהן אפי' אכל כמה שנים אין אכילתן ראי' לפי שאינן מחזיקן בפני שיון תקפה כל זמן שירצו מסלקין זה ממנה אבל נשבעין הסת שלא מכרו ושלא נתנו ואם הן החזיקו כנכסי אחר ואמ' שלא מכר נשבע הסת שלא מכר להן ולא נתנן להן הגולן כיצר מי שהחזיק גולן על שדה זו או מי שהחזיקו אבותיו שהן הורגין נפשות על עסקי ממון אף על פי שאכל שדה זו כמה שנים לא החזיק ותחזור שדה לבעלים:

פרק ארבעה עשר

כל אלו סאין אכילתן ראי' איה וכו' עס תכא וכולן סהביאו ר' ראי' ראיית' ראי' ומעמיד' הסד' כירן בגלן סהביא ראי' אף ראי' ראי' ואין מעמיד' הסרה בירו ודין הבעל כנכסי אסתו והסרטיין סכתב רבנו עס כסוגית הבמרא ונתבארנו בהלכות חיסות: כיצר הגלן אף לו חזק' ואמ' היכיר דמי בגלן אף יוחנן כגון סהחזק בגלן על אותה סדה רב סחד אמ' כגון דבית פלו' סהורגין על עסקי ממון עב' בגמ' ובהלכות ועירו החזק בגלן על אותה סדה יסמי ספי' כגון סיס עדים סגזלה ממנו ויס מי ספירס כגון סגזלה ויכיה מתחת ידו כבי' דין ועכסו ראיסה תחת ידו ודע סלרברי הכלמי סהחזק בגלן על אותה סדה יס לו חזק' כסרו' אחרות ומי סהורג על עסקי ממון אף לו חזק' כעס קרקע בעולם וזה פסוט:

פרק ארבעה עשר

אלו שאין אכילתן ראי' איה וכו' עדים שמכרו להן הבעלים שדה זו או נתנה להן במתנה ראייתן ראי' חזק' מן הגולן והבעל כנכסי אשתו באיזה נכסים אמרו כנכסי צאן ברזל או בשדה שיחד לה בכתובתה ובשדה שכתב לה בכתובתה ובשדה שנתן לה משלו אבל

כנכסי מלוניש לו ראי' כמו שבארנו בהלכות אישות כיצר הגולן אין לו ראי' כיון שהחזיק גולן על שדה זו אף על פי שהביא ראי' שהודת הבעל בפני עדים שמכר לו שדה זו ונלקח דמים והבעלים אומרים לא מכרנו אלא מפני הירא' הורינו לו מוציאין את השדה מידו ואין לו כלום ואם העירו העדים שבפניהם מנה לו כך וכך מוציאין את השדה מיד הגולן ומחזיקין לו הבעלים את הדמים כמו שבארנו בהלכות גזלה בן האומן ובן הארים ובן האפטרופוס שאכלו שדה זו שני חוק' אם טענו שהבעלים מכרו להן או נתנו להן יש להן חוקה ואם טענו שהיא ירושה להן מאביהם שאכלוה שני חוקה אין להן חוקה ואם הביאו עדי' שהורו הבעלים לאביהן שמכרוה להן או נתנוה מעמדין את השדה בידן בן הגולן אף על פי שהביא ראי' שהורו הבעלים לאביו שמכר אינה ראי' כמו שבארנו אבל בן הגולן אפילו בא בטענת אביו יש לו חוקה בא בטענת אביו אביו אין לו חוקה הגוי

מק"כ

וכן בור' ר' אחת סהכנים לה פוס מ משלו ולב' סהכנים' לו פוס משלה ובק' לא פ' כן ע'ס בתנ': בית פלוני סהורגין על עסקי ממון וכרסבס דק'ל סתרוייהו:

וכן גורס רסבס כנעמוד וע'ס אבל ר'ת לב' דקאמרי עדים דאי איכא עדים אפילו אומן וארים גופיהו היו כאלמין ועוד בן ארים ובן אומן למה כריכין להחזיק בלא חזקה כמי מוקמינן לה בירייהו כיון דאיכ' סהדי לא ה' כיון דקאמר בפני הורה כו' הכי איכא למימר קוסטא קאמרי פ' כן ארים ובן אומן יש להן חזקה במגו דאי בעו אמרי מיכך זכנית' אבל בן גלן חי' לאו רזכין ליה הוה ממטי ליה ולחמרי' לסחזור תו' וכן סה גורס כן עור כתבו התו' דאיירי דוקא פסחא אחר מות אביו כרלעיל פ'ג בני ירד מאומנותו דאלכ' אף כראה סיהא כאלמן במגו דאי בעי אמר לקוחה היא בירי דאי טעין כמי לקחתיו ממך לא היה כאלמן עב':

דאיכא זכנית' אל' אלא זכנית' אל' כראה לרי' דלא טענין לירס כה'ב דמילתא דלא סכיחא היא כי הויא דאמרי' בסוף המוכר את הבית דלא טענין ליתמי כאלכסו משום דהוי מילתא דלא סכיחא וכן משמע מההיא דאמר בן ארים בן אומן יש לו חזקה כגון דאמר' בפני הורה כו' משמע הא' לאו הכי אף להן חזקה כיון דמעיקרא בתור אריכות ואומנות איתא לירי' אכך לרסבס' כראה כגורסא זאת טעמי' סבן בגלן יש לו חזקה:

אומן בפנינו הורה לאביו ואלמנין כן מגו דאי בעו אתו בטענת עכמן ויאמרו סהבעלים מכרוה או נתנוה להם ולזה סכס' הרשב"א זל: בן הגלן וכו' פירוש אס טען בן גלן סהבעלים כתנוה או מכרוה לו אף הוא יס לו חזקה כמבואר בגמרא עס ואין דינו חלקו חזק' הספרי אלא כסבא בטענת אביו ובהוראתו לפי סאין ראיית הגלן ראי' זה מבואר עס והוא כותב רבנו: אבל בן הגלן וכו' עס בן כגון גלן יש לו חזקה אמר רבא פעמים סבן כגון אף לו חזקה ובגון דלתי' בטענתא דאבא דאבא וזו גירסת הספרים וההלכות: הגוי

בזה אריות דברים ואיני צריך להטיב על דבריו לא במה שכתב ובי מסוס קלא מבטלין מגו והחזקה רממוכא דאיהו הוה מוחזק ואבוהון דיתמי לא הויה ליה חזקה ויש לי לתרץ רכיון דהאי לא אחזיק בחיי אבוהון שלם שנים ונפק קלא דחיתחזק בבי דינא דהוא דיתמי מסוס קלא כי האי מבטלי חזקה

אבל אם יבא עליו קול שהיא סל יתומים אינו נאמן שהרי חזקתו ככספי קטן ותחזור הסדה בכל הפירות שאכל ליתומים עד שיגדילו ויעשה עמהם דין עכ"ל כדאמר ליה אביו דהא כפק עליה קלא והוא נכון: אכלה סני חזקה בחיי אביהם כו' עד מתוך סיכול לומר עלי היא

דאחזי בפני קטן דהא לאו חזקה היא ואין כאמן מדין מגו דאי בעי אמר לא היתה מעולם סל אבוהון דדאי אם יחקר הענין ימצא ב צבירור שהיתה סל אביהם כיון דנפק קלא זה דעת רבנו ורבנו עור הקשה הר"א ז"ל בהסג"ו במה שאמר רבנו בשאלה סני חזקה בחיי אביהם שהוא גובה בלא סבועה מדין מגו ממה שהסכימו הגאונים ז"ל וכתבאר בדברי רבנו בהרבה מקומות ומתם פר שמיני סהטוען על המסוכן שהוא כאמן עד כדי דמיון שאינו נוטל אלא ב בנקיטת חפץ אף כאן אם בא לגבות לכתחלה צריך הוא לטעון ויש לי לתרץ שחלוק יש בין מסוכן מטלטלין לקרקע שהרי דבר תורה אין נטעני על הקרקעות וסבועת הסת חין כאן לפי שאין כאן טע"כ בריה הכך מדברי זה המחזיק ואין נטעני הסת על טענת סמא כך נראה לי לדעת רבנו:

אבל שני חזקה בחיי אביהן מתוך שיכול לומר לקוחה היא בידי מאביהן נאמן לומר טוב יש לי על אביהן וגובה אותו מן הפיר' וגובהו שלא בשבועה מתוך שיכול לומר שלי' הן: בורח שברח מחמת סכנת נפשות כגון שהיה המלך מבקש להמיתו אין מחזיקין בנכסיו אפילו אכל המזוהיק כמה שנים וטען שלקח אין אכילתו ראייה ואין אומרין לבעל השרה למה לא מחיתח מפני שהוא מתעסק בנפשו אבל הבורח מחמת ממוקדרי הוא ככל אדם ואם לא מיחה מחזיקין בנכסיו: מחזיקין בנכסיה אשת איש כיצד אכלה מקצת שני חזקה בחיי הבעל ושלא שני אחר מיתת הבעל וטען ואמ' אתה מכרת לי ובעליך מעמידין אותה בידי מתוך שיכול לומר ממך לקחתי אחר מות בעליך שהרי אכלה שני חזקה א אחר מיתת הבעל ולא מיחת בו אבל אם אכל בחיי הבעל כמה שני ולא אכלה שני חזקה אחר מיתת בעלה אין לו ח חזקה: כל חזק' שאין עמה טע"כ אינה חזקה כיצד דרי שאכל פירות שדה זו כמה שנים ובא המערער ואמ' לו מאין לך שדה זו שלי הוא השיבו ואמ' לו איני יודע של מי הוא וכיון שלא אמ' לי אדם כלום ירדתי לתוכה אין זו חזקה שהרי לא טען שלקחה ולא נתנה לו ולא ש שירשה אע"פ שלא טען אין מוציאין אותה מידו עד שיביא זה המערער עדים שהיא שלו הביא עדים תחזור לו השרה ומוציא' מזה כל הפירות שאכל ואין פותחין לזה המחזיק תחלה ואין אומרין שמא שטר היה לך ואבד עד שיטען מעצמו ואם לא טען יחזיר כל הפירות שאכל: וכן האוכל שני חזקה מחמת שיש שטר בידו ונמצא השטר בטל בטלה החזקה ותחזור השרה עם כל הפירות לבעלים: הבא מחמת ירושה צריך להביא ראיה שדר אביו בשדה זו או נשתמש בה אפי' יום אחד וכיון שאכלה הוא שלש שנים מחמת אביו מעמידין אותה בידו אבל אם לא הביא ראיה שדר בה אביו כלל תחזור השרה וכל הפיר' למערער שיש לו עדים שהוא שלו שהרי אינו טוען עליו שמכר או נתן לו ולא נודעה קרקע זו לאבותיו: הביא ראיה שנראה בה אביו אינה כלום שמא בא לבקר אותה ולא קנא אלא צריך להביא ראיה שדר בה אביו אפילו יום אחד: הרי שאכל שדה זו שני רבות ובא המערער ואמר לו מה לך ולשדה זו הודה ואמר לו יודע אני שהיתה שלך אבל פלוני מכרה לי והוא לקחה ממך ואמ' לו המערער פלוני שמכר לך גולן הוא הואיל והודה שהיא שלו ושלא לקחה ממנו תחזור השרה וכל הפירות למערער אע"פ שאין לזה המערער עדים שהיא שלו וכן כל כיוצא בזה: הביא למערער מדנקט ונלאו את מורית לי ולא טייך לומר הפה שאמר הוא הפה שהתיר כיון שאין ידוע לו האמת וכל סכך אם היה עדים למערער וכן פירש ר' אלפס ואביאסף ע"כ:

אבל מקצת בחיי הבעל ומקצת לאחר מיתתו לא ולא דמי לאכלה בפני האב סנה ולפני הכן פכתים דהתם אם היה אוכלה שלם בחיי האב הויה חזקה תו ע"כ:

בין בחזקה שלם שנים בין בחזק' וזה אחר חיירי רש"ט ועיין בסומ"ט ע"ה ובספר קיץ סומ"ט ל"ט:

ה"ה אם אמ' מפלוני זבנית' דזבנא מיכך דלא הויה חזקה עד שיאמר אתה מכרת לי כו' אלא דעדיפא ליה למיסקט סל' א"ל ארס דבר לאסמוענין דלא הוי פתח פיך לאלס כדאמרינן בגמרא תו ע"כ:

סמעי' מהכא דאי הוה הדר טעין הכי מהמיכיל ליה דכ"ה חין קרוי חוזר וטוען דאינו מכחיש טענה הראשונה רש"ט ע"כ:

מהוה גברא דדר בקשתא בעיליתא ע"כ:

כרבא דאמר עביר אינו דסייר ארע ולא זבין ורלא כאביו דאמר היא היא ע"כ:

ואמר לו מה לך ולשדה זו הודה ואמר לו יודע אני שהיתה שלך אבל פלוני מכרה לי והוא לקחה ממך ואמ' לו המערער פלוני שמכר לך גולן הוא הואיל והודה שהיא שלו ושלא לקחה ממנו תחזור השרה וכל הפירות למערער אע"פ שאין לזה המערער עדים שהיא שלו וכן כל כיוצא בזה: הביא למערער מדנקט ונלאו את מורית לי ולא טייך לומר הפה שאמר הוא הפה שהתיר כיון שאין ידוע לו האמת וכל סכך אם היה עדים למערער וכן פירש ר' אלפס ואביאסף ע"כ:

כתב הר"ב ז"ל נראה מדבריו אפי' יבא עליו קול שהיא סל יתומים וזהו טעו' גדולה דאיהו' היא ועוד אכי אומר סלא ויעיל סוס מגו לגבות לכתחלה בלא סבועה מדין מ דהוה אנטבע על המסוכן שאמרו הגא' שהוה נסב' ונוטל ורבה בר טרסוס דקא בעי למפטור נכסיה מטבועה אחר אכילה קאמר בין תבין עכ"ל:

ואני אומר תמה אני גם על לו הלסוכו שהוא מסר דבריו ר"מ ז"ל ודעתו לפי רבנו ומקשה והלא עיניך רואות כמה בירר דבריו ז"ל בסמוך והעתקתי לסוכו דאם יבא עליה קול שהיא סל יתומים אלא ודאי המחלוקת יסנה כמו סכתבתי ומפרס אותה כי רבותיו רכי אמרו חין מחזיקין בנכסיו קטן הני מילי היכ' דיריעא דהאי ארעא דאבוהון דיתמי הוה וקא טעין איהו דזבנה אבל היכא דלא ידעא אלא איהו הוא קא מודי דארעא דאבוהון הוה וקא טעין דזבנה מיניה אמרינן בהא מיגו ואף על גב דלא אכלה סני חזקה בחיי אבוהון דיתמי דהפה שאמר הוא הפה שהתיר לו דבריו רבו בפירושו ועל דרך זה כתב ר"מ ז"ל זה הדין והדין חמת וזה פי' ככונ והרובה לחלוק יחלוק אבל צריך להביא ראיה מעצמו אבל לא ידון דעת סכתרו כרכו ואם לא הביא חזרה לסברא ונהרא נהרא ופסטיה: בורח סברח עד מחזיקין בנכסיו פ חזקת הבתים ומיית' לה פי' דכתובות: מחזיקין בנכסיה אשת איש כו' עד יחזיר כל הפירות שאכל פ חזקת הבתים: וכן האוכל שני חזקה עד כל ה הפירות לבעלי' כך הורו הגאונים ז"ל: הבא מחמת ירושה כו' עד סוף הפרק פרק חזקת הבתים: פרק טו

כתב ר"ח ראינו לרבנות' הגאונים דהאי מחז' לית ליה למיחת לריכ' בהדיה מריה דארעא אלא האי ד רזבין ליה נחית בהדיה ואין נרה' לרש"ט דהא כל זכות סכתא לידומכר לו ראסון לפני ולא יוכל לדחות ולומר לאו בעל דבר' דדי את לא אי מטכח סהדי דדר ביה חד יומא הוה מוקמינן ליה רבי חייה ביריה תוספות ע"כ:

וכתב הר"ב ז"ל נראה מדבריו אפי' יבא עליו קול שהיא סל יתומים וזהו טעו' גדולה דאיהו' היא ועוד אכי אומר סלא ויעיל סוס מגו לגבות לכתחלה בלא סבועה מדין מ דהוה אנטבע על המסוכן שאמרו הגא' שהוה נסב' ונוטל ורבה בר טרסוס דקא בעי למפטור נכסיה מטבועה אחר אכילה קאמר בין תבין עכ"ל:

ואני אומר תמה אני גם על לו הלסוכו שהוא מסר דבריו ר"מ ז"ל ודעתו לפי רבנו ומקשה והלא עיניך רואות כמה בירר דבריו ז"ל בסמוך והעתקתי לסוכו דאם יבא עליה קול שהיא סל יתומים אלא ודאי המחלוקת יסנה כמו סכתבתי ומפרס אותה כי רבותיו רכי אמרו חין מחזיקין בנכסיו קטן הני מילי היכ' דיריעא דהאי ארעא דאבוהון דיתמי הוה וקא טעין איהו דזבנה אבל היכא דלא ידעא אלא איהו הוא קא מודי דארעא דאבוהון הוה וקא טעין דזבנה מיניה אמרינן בהא מיגו ואף על גב דלא אכלה סני חזקה בחיי אבוהון דיתמי דהפה שאמר הוא הפה שהתיר לו דבריו רבו בפירושו ועל דרך זה כתב ר"מ ז"ל זה הדין והדין חמת וזה פי' ככונ והרובה לחלוק יחלוק אבל צריך להביא ראיה מעצמו אבל לא ידון דעת סכתרו כרכו ואם לא הביא חזרה לסברא ונהרא נהרא ופסטיה: בורח סברח עד מחזיקין בנכסיו פ חזקת הבתים ומיית' לה פי' דכתובות: מחזיקין בנכסיה אשת איש כו' עד יחזיר כל הפירות שאכל פ חזקת הבתים: וכן האוכל שני חזקה עד כל ה הפירות לבעלי' כך הורו הגאונים ז"ל: הבא מחמת ירושה כו' עד סוף הפרק פרק חזקת הבתים: פרק טו

וכתב הר"ב ז"ל נראה מדבריו אפי' יבא עליו קול שהיא סל יתומים וזהו טעו' גדולה דאיהו' היא ועוד אכי אומר סלא ויעיל סוס מגו לגבות לכתחלה בלא סבועה מדין מ דהוה אנטבע על המסוכן שאמרו הגא' שהוה נסב' ונוטל ורבה בר טרסוס דקא בעי למפטור נכסיה מטבועה אחר אכילה קאמר בין תבין עכ"ל:

ואני אומר תמה אני גם על לו הלסוכו שהוא מסר דבריו ר"מ ז"ל ודעתו לפי רבנו ומקשה והלא עיניך רואות כמה בירר דבריו ז"ל בסמוך והעתקתי לסוכו דאם יבא עליה קול שהיא סל יתומים אלא ודאי המחלוקת יסנה כמו סכתבתי ומפרס אותה כי רבותיו רכי אמרו חין מחזיקין בנכסיו קטן הני מילי היכ' דיריעא דהאי ארעא דאבוהון דיתמי הוה וקא טעין איהו דזבנה אבל היכא דלא ידעא אלא איהו הוא קא מודי דארעא דאבוהון הוה וקא טעין דזבנה מיניה אמרינן בהא מיגו ואף על גב דלא אכלה סני חזקה בחיי אבוהון דיתמי דהפה שאמר הוא הפה שהתיר לו דבריו רבו בפירושו ועל דרך זה כתב ר"מ ז"ל זה הדין והדין חמת וזה פי' ככונ והרובה לחלוק יחלוק אבל צריך להביא ראיה מעצמו אבל לא ידון דעת סכתרו כרכו ואם לא הביא חזרה לסברא ונהרא נהרא ופסטיה: בורח סברח עד מחזיקין בנכסיו פ חזקת הבתים ומיית' לה פי' דכתובות: מחזיקין בנכסיה אשת איש כו' עד יחזיר כל הפירות שאכל פ חזקת הבתים: וכן האוכל שני חזקה עד כל ה הפירות לבעלי' כך הורו הגאונים ז"ל: הבא מחמת ירושה כו' עד סוף הפרק פרק חזקת הבתים: פרק טו

אמר רבא דיקא קאמר ליה עד כאן וכל מה שכתב רבינו עד סוף הפרק מבואר בהלכות על זה המעשה בארובה וכתבו המפרשים ז"ל אם בא זה לחזור על המוכר ומכרה לו מחמת אחריות יסמי סבת טהדין עם הלוקח כיון שיבא ממנו בבית דין ויסמי סבת מהמוכר וכולו לטעון חרה הפסדת לעצמו כשהורית מהיתה שלו טאם לא הודית כיון שלא היו לו עדים שהיתה שלו לא היתה יוצאה ממך וכן נראה מרברי ההלכות ועיקר עור כחלקו המפרטים במי טחין לו עדים שהיתה שלו לא הודאת המחזיק והביא המחזיק עדים דרר ביה קמא חד יומא אם הוא צריך סני חזקה זה המחזיק או לאמר כי היכי דיקמא הוא מהימן לומר מיכר זבנתה אף בלא סני חזקה מבגדא דאי בעי אמר לא היתה סלך מעולם אף זה כן ויש מי שכתב שצריך הוא סני חזקה מבגדא דהכחשה אזל ליה כיון שהוא מודה שהיה של המערער והוא לא לקחה ויש מי שכתב שאינו כרי סני חזקה ולכך הראשון הסכים הרמב"א ז"ל וכן נראה מלמון רבנו :

פרק חמשה עשר

מי שערער על סדה כו' עד יסכע היסת ס סלקחה כ' גט פסו' עירי חזקה מהעיר אחר כו' עד והפירו' לבעלים פ' חזקת הבתים: מי סידר לסדה כו' עד מסלק' אותו ממנה פרק חזקת הבתים ומייתי לה פרק קמא דמציעא: הביא האחר עדי' שהיה וכו' עד מסלקין אותו הכל פרק חזקת הבתים: מי

הביא זה המחזיר עדים שפלוגי שמכר לו דר בה אפילו יום אחד אי שאמר לו בפני לקחה ממך ואחר כך מכרת לי מעמידין אותהבירו שהרי יש לו טענה עם חוקתו ואילו רצה טען ואמר ממך ל לקחתיה שהרי יש לו שני חוקה:

מגדלעוז

פרק חמשה עשר

מי שערער על סדה כו' עד יסכע היסת ס סלקחה כ' גט פסו' עירי חזקה מהעיר אחר כו' עד והפירו' לבעלים פ' חזקת הבתים: מי סידר לסדה כו' עד מסלק' אותו ממנה פרק חזקת הבתים ומייתי לה פרק קמא דמציעא: הביא האחר עדי' שהיה וכו' עד מסלקין אותו הכל פרק חזקת הבתים: מי

פרק ח' סח' פ"ט טע"ז ס

הוא דרר בקשתא בעיליתא ארבע טנין כו' דאמר ליה ר' חייא אית לך סהדי דרר בה אפי' חד יומא מוקמי' ליה בידך משמע הא לית ליה סהדי לא מהימן לומר קמי' דירידר בה חד יומא במגדא דאי בעי אמר מיכר זבנתה דכיון שכבר הודה דלאו מיכיה זבנה לית ליה מגדא דאי בעי אמר דאית ליה סהדי וכולו לטקור מתחלה קודם שהודה לו דלא הוה מכיך ארבע טנין שהיה זקוק לטענה זו שהיה צריך לטקור בסביל כך ועוד ראה מהא דסבועת דהיינו מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר תנהו לי כתתו לך פטור ופרק מינה למאן דאמר מעולם לא וראי מבגדא למכרע לא אמרינן ועוד ראה מפרק זה בורר גבי ההיא איתתא דנפק פטורא מתותי ידה אמר דעכא ביה דפריעה וכו' עד כיון דאית חזקה בבית דין אי בעי קלת' לא אמרינן ואף על פי שקודם טראינוהו ביד מהימן למימר פרוע במגדא דאי בעי קלתיה עוד האריכו התוספות:

פרק חמשה עשר

מי שערער על שדה זו והביא עדי' שהיא ידועה לו והביא זה שכתב שטר שלקחה ממנו והביא עדים שאכלה שני חוקה או לו בתחלה קיי שארץ אם נתקיי הדיוטוב וידון בשטר ואם אי אפשר לו לקיימו סומכין על עדי' חזקה וישבע הסת שלקחה: עירי וחזקה שהעיר אחר משניהם שאכלה חטים שני חוקה והשני העיר שאכלה שעור' ערוחן קיימת שאין העיר מוקדק בזה העיר האחר שאכלה זה שנה ראשונה שישית והשנישית והשני מעיר שאכלה שניה ורביעית וששית אין ערוחן מצטרפת שבשנה שביעית בזה לא העיר בה זה ותחזור הקרקע והפירות: מי שירד לשדה בחזקת שהאויזר שאוכל פירותיה ונמצא יורש אחר שהוא קרוב ממנו וראוי ליורשה בין שנמצא בעוד' בין שהודה לו זה שירד תחלה חייב להחזיר כל הפירות שאכל: שנים שהיו עוררים על השדה זה אומר שלי וזה אומ' שלי ואין לאחד מהן ראיה או שהביא כל אחד מהן עדים שהיה שלו או של אבותיו או שהביא כל אחד משניהם עדים שאכלה שני חוקה והשנים שחעירו בהן אלו הן השנים עצמן שהעירו בהן אלו מניחין אות' בידהן וכל המתגבר ירד בהויה הא' מוציא מיד עוליו הראיה ואם בא שלישי ותקף עליהן וירד לחוכה מסלקין אות' ממנה: הביא האחד עדים שהיא של אבותיו ושאלה שני חוקה והרי היא תחת ידו נמצאת ערות החזקה שלי הן שניהם מוכחשת מעמידין אותה ביד זה שהעירו עליהן עירי החזקה שהיא של אבותיו ומורדין אותה לחוכה: חזר השני והביא אף הוא עדים שהיא של אבותיו שהרי נמצאת גם ערות זו מוכחשת חזירי' כד' ומסלקין ממנה את הראשון ומניחי' אותה ביד שניה וכל המתגבר ירד בה:

וכתבו המפרשים ז"ל אם בא זה לחזור על המוכר ומכרה לו מחמת אחריות יסמי סבת טהדין עם הלוקח כיון שיבא ממנו בבית דין ויסמי סבת מהמוכר וכולו לטעון חרה הפסדת לעצמו כשהורית מהיתה שלו טאם לא הודית כיון שלא היו לו עדים שהיתה שלו לא היתה יוצאה ממך וכן נראה מרברי ההלכות ועיקר עור כחלקו המפרטים במי טחין לו עדים שהיתה שלו לא הודאת המחזיק והביא המחזיק עדים דרר ביה קמא חד יומא אם הוא צריך סני חזקה זה המחזיק או לאמר כי היכי דיקמא הוא מהימן לומר מיכר זבנתה אף בלא סני חזקה מבגדא דאי בעי אמר לא היתה סלך מעולם אף זה כן ויש מי שכתב שצריך הוא סני חזקה מבגדא דהכחשה אזל ליה כיון שהוא מודה שהיה של המערער והוא לא לקחה ויש מי שכתב שאינו כרי סני חזקה ולכך הראשון הסכים הרמב"א ז"ל וכן נראה מלמון רבנו :

הכל דינו של רבנו אמת ואף על פי טחין סס עדים כמה הכל כיון שהוא הודה כמה הכל ויש עדים שהאחר קרוב יותר או הודה לו הוא מוציאין ממנו מה שאכל זה מוכסס ויש גרסא אחרת בזה גורס ר"ח ז"ל אזל רב ארי איתיה סהדי דאיהו קריביה ולא גרסי טפי וכיון שהיו עדים לרב ארי שהוא קרובו ולאחר לא היו עדי קורבא הוה ליה רב ארי בירושה ודאי והאחר כפק ואין ספק מוציא מידו ודאי ומוציאין ממנו הפירות שהודה לו סאכל וכו' וזו מה שפסקו ודאי כתבאר פ"ט מה' כחלות ברין המתחיל ספק ויכס טבאו לחלוק בכספי אבי היבם: שנים שהיו עוררי' על הסדה וכו' אם לא סל אבותי וזה או' של אבותי אמר רב נחמן כל דאלים גבר וכתב רבנו או שהביא כל אחד מהן עדים וכו' ורב פטור הוא סכל זמן פראותיהן שוות חזר הדין לאין להם ראה סכל וכן כתבו ז"ל ומה שכתב רבנו והסכים שהעירו אליו הן הסכים עצמן שהעירו בהן אלו הוה מפני שאם היו הסכים מוחלפין וסני חזקה של האחד ראשונים להתחלת סני האחר מעמידין אותה ביד האחרון זה ברור: ואם בא שלישי וכו' עם מסלקין דרמא דרב אפי' סברא ליה הכין: הביא האחד עדים וכו' אם זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי הא' איתיה סהדי דאבתיה היא ואכלה סני חזקה והא' איתיה סהדי דאכלה סני חזקה אמר רב נחמן חוקי' אכילתא בהדי אכילתא ויחוקי' ארעא בחזקת אבתיה הדר איתיה סהדי דאבתא אמר רב נחמן חין אכתין ליה ואין מסלקין ליה ולזילתא דרבי ריבא לא חיטין ופרטום בהלכות בטלא היה אחר מהם מוחזק ועכסן חזר הדין לכל דאלים גבר וכמו שכתב רבנו וכן עקר: זה

מגדל עון

הלכות נהלות

מגיד משנה

מספחת האם אינה קרויה מספחה עד ואינו יורם כלל פרק ים נוחלין ומייתי
לה ביבמות פרק הבא על יבמתו: האם אינה יורשת את בעלה כלל הבעל
יורם וכו' עד ואלף על פי שהבעל חרם הוא יורם את אשתו
הראובן זל אינו מורה בזה משפחה בתרא דמי סמת זמאד

הראיות הפך זה
אין להם עמידה עכ"ל:
ואני אומ' לא ירדתי לטוף
דע: בזה כי ס
טמעתין דסוף פרק מי סמת היינו
דאין חרם יורם אשתו בקבר וכן
הבן בכספי האם דבהרדוי איתוסה
וכבר כתבו רמ' זל סוף זה הפרק
ואררבה מיכה הא לאו בקבר ודאי
ירית לה והכי אמרינן להרואי פרק
ים נוחלין וביבמות פר' כיכר יורם
אותה מלמד שהבעל יורם אותה
וכן בכל דוכתא וכן ראינו כל ה
הראשונים והאחרונים פוסקי' והוא
אינו מברר בריס ורברי' סבלב
אינן דברים הלא סלבי אומר לי כי
רצה לומר שהבעל יורם את אשתו
דבר' תורה ולא מרבדי סופרים
וקרא לאו אסמכתא בעלמא ניכחו
אלא ראייה גמורה ואם לזה כיון
ברבוי אלה רואה אני להם המקום
והראיות העומדות והמתקיימות
בזה הדרך יכול להיות: כבר
ביארנו בהלכות אישות סוף הבעל
יורם אשתו עד אין הבעל יורם
כתב הר' אבד' זל מה שאמרו
בירושלמי כראה שהוא
חולק עליו עכ"ל:
ואני אומר עקר הלכה זו פ'
קמא דקרוסין ומייתי
לה ביבמות פרק האשה רבה וזה
הירושלמי שהר' אבד' זל קומך עליו לא ירשתו ולא אמיב עליון אס הוא חולק אס לאו ואפילו חולק לא כחוס אליו הואיל
והבבלי מסכים בזה כאשר הסכימו המפרשי' זל בכל המקומות והביאור פכ"ב וגם אני עיינתי סם המקומות סבב'
סוכ מצאתי בהסוגות המגרס את אשתו ולכה עמו בפונדקי' כריכה הימנו גט סוכיכו מיל לא אמרי' לירום ומה התם דוראי
גרסה וספק החזירה יורסה הבא דוראי אשתו היא וספק גירסה לא כ"ס עכ"ל: והמדרמה לי סזה הוא לסוף הירוס' ואני
הפסתי עליו פ' הזורק אשר סם נכסית מסכה זו ולא מצאתי דברי רבי אליעזר אלו כלל ואפילו יהיה מאן למי לן דהלכה
כרבי אליעזר וכי תימא רבי אליעזר האמורא הוא מכל מקום ים לי לומר כי הטעם בפונדקי' מסוס גט יסן כדאסקינא
התם ואכ' הוה ליה הגט פסול והיא אשתו לכל דבר ומן הדין שהבעל ירסכה דהא נסאה כדמוקי' להתם מסוס דלבו
גס כה אבל היכא דספק אינה מגורשת מאן לן: בעל סכסא קטנה כול' ער לא תקו: להם חכמים נסואין ביבות פ' חרסי'
בעל

מי שחי לו שני בנים ומתו השני בני' בחייו והניח הבן האחד שלשה בנים
הבן השני בת אחת ואחר כך מת הזקן נמצאו שלשה בני בני יורשין
הנחלה ובת בני יורשת החצי שכל אחד ואחד מהן יורש חלק אביו ועל
ד' חלקין בני האחין ובני אחי האב עד ראש תרורות: משפחת האם
משפחה ואין יורשה אלא למשפחת האב לפיכך האחין מן האם
יורשין זה את זה ואחין מן האב יורשין זה את זה ואח' אחיו שהוא מאביו
בלבר או אחיו מאביו ומאמו: כל הקרובין בעברה יורשין ככשרים כיצד
כגון שהיה לו בן ממזר או אח ממזר הרי אלו כשאר בני וכשא' אחין לנחלה
אבל כגון שהשפח' או מן הנברית אינו בן לדבר מן הדברי' ואינו יורש כלל:
האשה אינה יורש' בעלה כלל והבעל
יורש את כל נכסי אשתו מרבדי ס
סופרים והוא קודם לכל בירושתה אף
על פי שהיא אסורה עליו כגון אלמנה
לכהן גדול גרושת וחלוצה לכהן הדוי
ואף על פי שהיא קטנה ואע"פ שהבעל
חרש הוא יורש את אשתו: כבר
ביארנו בהלכות אישות שאין הבעל
יורש את אשתו עד שתכנס ברשותו
ושאי' הפקח יורש את החרש שנשאה
כשהיא ח'שת אפילו נתפקחה ושם
ביארנו שהוא יורש את נכסי אשתו
שבאו לרשותה והוחזקו בין נכסים ש
שהבניסה לו בגרוניתה בין נכסי' שלא
הבניסה לו ונא' שנתגרשה ספק גרש'י
ומתה אין הבעל יורש' בעל שנשא
קטנה שאינה צריכ' מיאין אינו יורש
שדרי אין כאן שום אישות וכן שומא שנשא פקחה או פקח שנשא שומא
אינו יורשה שהרי לא תקנו חכמים לתן נשואין:

וכן כתב ר' אבהו ור' אבהו
בהילכו' אישות פיר'ם דהבעל
פר' סניס עטר יורם אשתו ד
והיינו כ' לעז' דבר תורה גבי
דסוף פרק ים הא דא' ויכי
בכור ורלא כ' בר רבי חנינא
מאיר דפליג ע' באוס' התקינו
עליה התם וכן כו' עכ"ל
דלא כתבאי ד
דילפי לה התם מקראי' בפרק ים
נוחלין וכן רבי עקיבא בפרק סור
סנב' ד' ו' לא כרפסין רב בפרק
הכותב דירוסת הבעל דרבנן ד
דקאמ' הלכה כ' סבב ולא מטעמ'
וכו' עיין לקמן סוף פרק ה' עכ"ל:

סחי לו שני בנים ומתו וכו' זה פסוק ומתבאר סם בבמות בלעמד
סהבנות במקום האב עומדות וכן מה סכתב רבנו ועל דרך
זה חולקין בני האחי' וכו' כבר הזכרתי הירוסות ופסוק הוא ומתבאר בגמרי'
האם אינה קרויה מספחה וכו' מסכה וגמרא מפורס סם:

כל הקרובין בעברה יורשין
ככשרים וכו' מסכה ב
ביבמות פרק כיכר ומפורס בגמ'
סם וסם כתבארה כל בבא זו:
האשה אינה יורשת את
בעלה וכו' מסכה
פרי'ם נוחלין ופירום אינה יורשת
מבד אישות אבל מבד קורבא כגון
סהיתה בת אחיו והיתה ראויה
לירם אף בלא אישות ודאי לא גרע
כחה בסביל סהיא אשתו וכן כ
כתבו זל ופסוק ומתבאר בדברי
רבנו לטו: והבעל יורם
את כל נכסי אשתו וכו' מה סכתב
רבנו טירוסת הבעל מרבדי ס
סופרי' הוא מחלוקת בגמ' ומפורס
פרק הסותב בכתובות דרב סבר
ירוסת הבעל דרבנן ופסק רבנ
כ' לפי שאפטר סהוא סבור סמה
סאמרו בהרב' מקומו גבי ירושת
הבעל כחלה הבא לו לארס ממק'
אחר חרם מתכ' עליה סלא ירסס
סהוא מפני טירוסת הבעל מרבדי
סופרי' וכן פירסו מקבת המפרסי'
זל ומכל מקום פירו' אחר ים סהוא
מפני סבאה לו עי' מעסין ואינה
כירוסת מספחה ולזה הפי' הסכים
רבנו עמנו לפי הנראה פרק כ'
מהלכות אישות ואם כן לא תהיה
לבו ראי' מכאן אס היא מן התורה
או מרבדי' ורעת הר' זל בהסגית
סהיא מן התורה וכן כתוב סס
אינו מורה בזה משפחת

בתיאור דמי סמת ו
ופאר הר' אבהו הפך זה אין לה
עמידה עד כאן: ובאמת דסוף מי
סמת מסמע דהסבת נחלת האם
לבן ילפי' סאיכה בקבר מהסבת
האשה לבעל אלא סהיא מן ה
התור' וזה דעת הר' סבא זל והביא
אף על פי שהיא אסורה עליו וכו' מפורס בתוספתא ביבמות סכל סקרוסין תוספין לו בה יורסה וים לזה סמך בגמרא בהרבה מקומות
וכבר כתבארו דינן אלו בארוכה פרק כ' מהלכות אישות: ומשנתגרשה ספק' רוסין ומתה אין הבעל יורסה לא מצאתי לרין זה ראייה גמורה
אבל אפטר סכא לרבנו מה שאמרו בקרוסי' פרק האיש מקדס כתיקדסה לרעת והלך אביה למדינת הים ועמדה ונסאת רב אמ' אוכלת בתרומה עד סביא אביה
דמחה וכו' ואמרו סם ומורה רב סאם מתה אינו יורסה מאי טעמא חוקי' ממוכא בחזקת מריה וכתוב בעמוד ומסתברא מהכא דכל ספק קרוסין וסכה גרוסין
ומתה אין הבעל יורסה עכ"ל וכן הוא דעת רבנו ואין כאן הכרח דאיכא למימר סאכי' נסואין מגרוסין דקודס נסואין ירושתה בחזקת האב ומספק אין מוכיחין
אותה מחזקתו אבל מס' סאת ירושתה בחזקת הבעל ובסביל ספק גרוסין איכא למימר דאין מוכיחין מחזקתו ומכל מקום ים לי קבת ראייה לרעת' זל ממה
ססנינו פרק מי סאחזו ברין סכיב מרע סגרס את אשתומה היא באותן הימים רבי יהודה אומר כאשת אים לכל דבריה רבי יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת
ובגמרא תנו רבנן ימים סבכתיס בעלה זכאי במציאתה ובמעסה יריה ובהפר כדריה ויורסה ומטמא לה כללו סל דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא סאינה
כריכה הימנו גט סכי דברי רבי יהודה רבי אומר בעילתה ספק וחכמים אומרים מגורשת ואינה מגורשת וכו' והקפסו בגמרא חכמיס היינו רבי יוסי ותרבו איכא
ביניהו דרבי זירא דאמר רבי זירא כל מקום סאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת בעלה חייב במזונותיה מרלא הזכירו יורסה לחד מן התכאים אלא לרבי
יהודה מסמע דליכא מאן דסבירא ליה יורסה אלא רבי יהודה והך תכאי כולו פלגי' ארברי' יהודה בכל הדברים סהזכיר דאי לא הוה להו לברורי' ולאיפלוגי'
בין ירוסה לסאר דברים ועוד דאם איתא דבספק הבעל יורם למה הוה ליה לארכורי' לרבי יהודה ירוסה הסתא ספק מרס זו לא כל סכן כיון דבאשת אים חסוב'
ליה כך כראה לי ובהשגות א' מה שאמרו בירושלמי במסכת גיטין דומה סהוא חולק עליו המגרס את אשתו ולכה עמו בפונדקי' כריכה
לעז' לא ירית מיל' אמר ר' לעז' לירוסה כלום סהוא יורסה ומה התם דוראי גרסה וספק החזיר יורסה
הכא דוראי אשתו היתה וספק גרסה לא כל סכן עד כאן לסונו: וחפסתי הירושלמי הזה והוא בפרק מי סאחזו גבי ראויה סכתיחדה עמו ונחלקו סם וססורין
זה למגרס את אשתו ולכה עמו בפונדקי' וסם אמר רבי אליעזר לירוסה דתנינן תמן וזכאי במציאתה ובמעסה יריה ובהפר כדריה אמר רבי זעירא זאת אומרת
סהיא כאשת אים לכל דבר עד כאן לסוף הירושלמי ומדברי רבי זעירא ים ללמוד הפך מרבדי ההסגות דאם איתא דאפילו בספק מגורשת הבעל יורסה היכי
אמר רבי זעירא זאת אומרת סהיא כאשת אים לכל דבר ומצאת הקוסיא ראייה ואלויתודה ותאמר דמסוס כדריה אמ' כן רבי זעירא דוראי אים לא היתה כאשת
אים לכל דבר לא היה בעלה זכאי בהפר כדריה דהווא לה ספקא דאורייתא ונחומרא מכל מקום אפילו כאמר כן כרחית ראייתו מסס דאמיכא לך דמסוס הכי זכאי
בירוסתה מסוס דמחטבינן לה כאשת אים לכל דבר לרעת הירושלמי ואמרינן הן הן עירי ויחוד הן הן עירי בואם
סוראי

פרק ים
נוחלין

סודאיו הוא הא בספק לא היה זכאי בירושתה וזה ברור ותדע לך מהדי בספק קדומין כי ההיא ריהתם היאך יירשנה והכי מפקינן ירושתה מחזקת האב בספק אלא ודאי טעם הירושתה מפיני שהם סבורים שהיא כאשת איש לכל דבר כזכר עם וזה נראה לי מוכרח ברעת הירושתה ונסלקה ההפנה וכסאר רינו סל רבנו קיים וככזו ומכאן אחר כך שדבר זה מחלוקת בין הגאונים ז"ל: בעל ספרא קטנה וכו' זה פשוט ומתבאר ביבמות ועוד נזכר בהלכות איסות דין חי זוקטנה ים לה איסות וכריכ' מ'איון וכך כל שאר הדינין בארוכה: בעל סמטה אסתו ואלה מת אביה וכו' פרה ים נוחלין אמר רב פפא הלכתא איך העכל טוטל ברמי

מגדל עז

בעל סמטה אסתו כו' עד אם מתה אחר בעלה בבבא בתרא פרה ים נוחלין: וכך איך הבן יורם את אמו כו' עד למשפחת בית אביה בגדה פרה ים וכו' רובן: אבל אם מתה תחלה כו' עד סוף הפ' ים נוחלין:

בעל שמתה אשתו ואח'כך מת אביה או אחיה או אחד מן המורישין אותה אין הבעל יורש אותן אלא יורש אותן ודעה אם היה לה זרע או תחזור הירושה למשפחת בית אביה שאין הבעל יורש נכסים תראויין לבא לאחר מבאן אלא לנכסים שכבר באו לרשות קוד' שמתות וכן אין הבעל יורש את אשתו והוא בקבר כשאר הירושין של משפחת האב כיצד

בעל שמת ואחר כך רכין דיורם לא הו' לא הו' מיד וזה בכסום וברשותו קא מכחי וולכך לא חסיב ליה פ' ים בכור בהרי הנהור דאלי כוטלי במבא ויאין כוטלי בראוי וה' במלות אסתו דלא סקיל ואפי' מה סהלות בכסימלוג סלה כשהיא תחתיו כ כרמוכח בסור סגנח ד' וה' דאין יורם נוקי אסתו לרבנן משום דהו' כמלוה וע' בתו:

וכן פ' התו' דומיא דאין הבן יורם את אמו בקבר היינו סמת הבן וכן פ' אבל רעכס פ' ה' דאין הבעל יורם סמטה אסתו ואין ל להאריך כי לענין פסק הלכ' אין חלוק ביניהם כירבדיהם כחחת ט טובים ואמתים לפי האמת עכ':

כיצד מי שמת ואחר כך מתה אמו אין אומר' הואיל ואילו היה הבן קיים היה קודם אף יורשין של בן קודמ' לירשיה של אשה וזונמציא אחיו מאביו יורשין את אמו של זה את אמו של זה ואלא זרע בנה הוא שירש' אם היה לו זרע ואם אין לו זרע תחזור ירושתה למשפחת בית אביה אבל אם מתה האם תחלה ואחר כך מת הבן אפילו היה קטן בן זימ' ולא כלו לו יורשי' והאיל היתה אחר אמו שעה אחת ומת דרי זה נוחל את אמו ומנח' יורג' הנחלה לירשי' ממשפחת אביו:

פרק שני

הבכור

נוטל פי סנים עד חולקין ל לעולם בבבא בתרא פ' ים נוחלין ובבבא בתרא פ' ים בכור: בכור סגולר וכו' עד הסנאה יכיר כו' בבבא בתרא פרה ים נוחלין ובגדה פרה ים וכו' רובן: ואם יבאה פרחתו כו' עד בן משעת לדה בבבא בתרא פ' ים בכור: כיצד אינו ממעט כו' עד עם הבכור בטוה בבבא בתרא פרה ים נוחלין ובמסכת נדה פרה ים וכו' רובן: קטן בן יום אחד כו' עד אינו ממעט בחלק הבכורה בבכורות פרה ים בכור ובבתרא פ' ים נוחלין ובגדה פרה ים וכו' רובן: בן סנסתפק לנו כו' עד הירש מחמתו בתרא פרה ים נוחלין ובבבא בתרא פ' ים בכור: אין

פרק שני

הבכור

נוטל פי סנים בכסי אביו שנאמר לתת לו פי סנים כיצד הניח הבנים ואחר מהן בכור הבכור נוטל שלישי הממוך וכל אחד מהארבעה פשוטים נוטל שותות הניח תשעה בנים דרי האחר הבכור נוטל חמישית וכל אחד מן השמנה פשוטי' נוטל עשיר' וכן על החלוקה הזאת חולקין לעולם: בכור שנולד אחר מיתת אביו אינו נוטל פי סנים שנאמ' ויהי ביום הנחילו את בניו וכו' כי את הבכור בן השנאה יכיר ואם יבאת פרחתו בחי' אביו אע"פ שלא יצא כל ראשו לארץ תעולם אלא לאחר מיתת אביו הרי זה נוטל פי סנים: בכור שנקדע ונמצא זכר אינו נוטל פי סנים אינו ממעט בחלק בכורה שנאמר וילרו לו בגי' עד שיחיה בן משעת לידת' כיצד אינו ממעט בחלק בכורה הרי שהיה לו בן בכור ושני פשוטי' וזה המצא שנקדע ונמצא זכר הבכור נוטל חצי הממוך וכל אחד מן עמו אלא שני הפשוטי' בלבד וחצי הנשאר חולקין אותו שני הפשוטי' עם הנקדע ועם הבכור בשוה: קטן בן יום אחד ממעט בחלק בכורה אבל לא העובר ובן שנולד אחר מית' אביו אינו ממעט בחלק בכורה: בן שננסתפק לנו אם הוא בכור או פשוט כגון שנתערב עם אחר אינו נוטל פי סנים וכיצד עושיין אם הוכרו ולבסוף נתערבו כותבין הרשאה זה לזה ונוטלין חלק בכורה עם אחיהם ואם לא הוכרו כגון שילרו במחבואה אחת אין כותבין הרשאה ואין כאן חלק בכורה: מי

ופרשו בבמרא כוחל בכסי האם להכחיל לאחין מן האב וכן מבואר פרה מי סמת ומה סכתב רבנו ולא כלו לו חרשיו נראה שזכ' לו ז' ממה שאמרו עם והרי הוא כחתן שלם למאי הלכתא אמר רב פפא לענין אבלות ושאלו עם כמאין דלא כר' סבב דאי כר' סבב הא אמר כל טסה סלסי יום בארם אינו נפל הא לא טסה ספיקא הו' יורד דקים לן ביה שכלו חרשיו דאפילו ר' סבב מורה וכבר כתבאר דין זה פ' מהלכות אבל וממה שסאלו כן גבי אבלות ולא בסאר הדינין למד רבנו בסאר הדינין שוין בין כלו בין לא כלו ומ' אין זה מוכרח ועוד ים לרות דכה' בל' בעינין בסאר הדינין דקים לן שכלו משום דמסתמא מחזקינן ליה שכלו אבל היכא סכודע לן שלא כלו לעולם אימא לך שאינו כוחל ומכחיל ועוד קשה לי מהרי ט' סניו וההורג חייב כמו שהזכרתי וכתב רבנו פ' במהלכו רובח וסמירת כפס סאם לא כלו לו וחרשיו הרי הוא ככפל עד שיהיו לו סלסים יום ואין ההורגו כהרג עליו וחולי דין הירושה למד רבנו ממה שאמרו עם בן יום אחד אין עובר לא מ'ט' איהו מת בריש' משמע טעמא דאיהו מית בריש' הא יבא חי לאויר העולם אפילו לא כלו לו חרשיו כוחל ומכחיל וגם זה אינו נראה לי הכרח ועוד ז' ע':

נוטל פי סנים בכסי אביו וכו' בריתא פרה ים נוחלין: בכור פנוגר' בגמרא פסק הלכה ופי' מסכת לה כגון בשתי נסו מעבורות כסמת או באשה אחת מע' ברת תאומים וכן פ' ר' ור' אבן מיגס ז' ומוכרח הוא ומה סכתב רבנו ואם יבאת פרחתו וכו' מבואר בבכורות פרה ים בכור לנחלה שאמרו עם אמר רב סמעון בן לקי' פרת פוטרת בכל מקום חוץ מן הנחלה רכת' יכיר ורבי יוחנן אמר אף לנחלה וידוע שהלכה כרבי יוחנן לגבי רבי סמעון בן לקי' בכור סכרע' ונמכ' זכר וכו' פרה ים נוחלין מימרא טומטום סכרע' ונמכ' זכר אינו כוטל פי סנים מאי טעמא דאמר קרא והיה הבן הבכור עד שיהא בן משעת הויה אמ' אמית' אף אינו ממעט בחלק בכורה וילרו לו ב' סנים עד שיהא בן משעת לדה: קטן בן יום אחד וכו' בפרק מי סמת מימרא ופסק הלכה: וכן סגולר לאחר מיתת אביו וכו' עם מימרא ופסק הלכה: בן סנסתפק לנו וכו' פרה ים נוחלין: מי

פרק שני
בבא בתרא פ' ים בכור
וכן פ' התו' דומיא
דאין הבן יורם את אמו
בקבר היינו סמת הבן
וכן פ' אבל רעכס פ'
ה' דאין הבעל יורם
סמטה אסתו ואין ל
להאריך כי לענין פסק
הלכ' אין חלוק ביניהם
כירבדיהם כחחת ט
טובים ואמתים לפי
האמת עכ':

מי שהיה לו סני בנים וכו' זה מפורש עם ובהרבה מקומות וזהו דין בנות כלפחד מפניו עם מהיה בכור ונטלו בנותיו בסבילו סני חלקי בכספי חפר רביו .
 וכן הדין בבני האחין ובבני אחי האב וכלל הירשין אם היה אחי האחר מהן בכור נוטל חלק בכורה של זה הירש מחמתו לכך בספרי רבנו ורע ע"פ הבכור
 נוטל בראיו כבמחוקק כמו שיתבאר ראש פרק שלישי וסם יתבאר פ"א מת אחר ממוריסו אביו לאחר מיתת אביו שאינו נוטל פי כנים אלא הוא והפטוט
 יורשין כאחד ופירו' כגון ראובן בכור יעקב ומת יעקב בחיי יצחק אביו ואחר כך מת יצחק אביו יעקב ח"ו ראובן נוטל פי סני בכספי יצחק לפי שהיו ראוי ליעקב אביו
 אבל אם היה יעקב בכור יצחק הרי

מגדל עז

אח הבכור נוטל כו' עד יורש פי סני
 פרק ים נחלין ופרק ים בכור :
 הבא אחר הכפלים עד שהרי קדמו
 אחר בכרה פרק המפלת ובכורו'
 פרק ים בכור ובחולין פרק בהמה
 המקשה : היו לו בנים כו' עד בן
 גרושה או בן חלושה ביבמות פרק
 הבא על יבמתו וכלל ובכורות פרק
 ים בכור : שלטה כאמתי על הבכור
 כו' עד אינו בכור בקדושין פ' בתרא
 ובבתרא פרק ים נחלין : האב
 סנסתתק כו' עד פי סני בגטין
 פרק מי שאחזק קודדיקום : העירו
 עדים מהם סמעו עד סוף הפרק
 פרק ים נחלין :

יהנות
 יקדושין
 יוחסין
 פרק ים
 נחלין

פרק שלישי

אין

הבכור נוטל כו' עד
 והפטוט כאחד ב
 בכורו פ' ים בכור :
 וכן

מי שהיו לו שני בנים בכור ופשוטו ומתו שניהם בחייו והניחו בנים הבכור
 הניח בת והפשוט הניח בן הרי בן הפשוט יורש בכספי חוקן שלישי שהוא
 חלק אביו ובת הבכור יורש' שני שלישים שהוא חלק אביו וכן הדין בבני
 האחין ובני אחי האב וכלל הירשין אם היה אביו א' מן האחין כו' נוטל חלק
 בכורה שלו זה הירש מחמתו : אין הבכור נוטל פי שני בכספי האם כיצד
 בכור ופשוט שירשו אמם חולקין בשוה בין שהיה בכור לנחלה בין שהיה
 פאר רחם בכור לנחלה הוא הנולד לאב ראשון שנאמר כי הוא ראשית
 אונו ואין משגיחין על האם אפילו ילדה כמה בנים הואיל וזה ראשון
 לאביו יורש פי שנים : הבא אחר נפלים אף על פי שיצא ראש הנפל כשהו'
 חי הבא אחריו בכור לנחלה וכן בן ש' שיצא ראשו מת הבא אחריו בכור
 לנחלה שזה שנאמר ראשית אונו הוא שלא נולד לו קודם לזה ולד שיצא
 חי לאויר העולם לפיכך בן תשעה שהוציא רוב ראשו חי הבא אחריו
 אינו בכור : יוצא דופן והבא אחריו שניהן אינן בכורים הראשון לפי שלא
 נולד ונאמר וילדו לו בנים והשני שהרי קדמו אחר היו לו בנים בגיותו
 ונתגייר אין לו בכור לנחלה אבל ישראל שהיה לו בן מן השפחה ומן
 הגויה הואיל ואינו קרוי בנו הבא לו אחריו מן הישראלית בכור לנחלה ו
 נוטל פי שנים : היה הבכור ממזר נוטל פי שנים שנאמר כי את הבכור בן
 השנואה יכיר זו ששנואה בשנואיה ואין צריך לומר אם היה בן גרושה או
 בן חלוש' : שלשה נאמנין על הבכור היה ואמו ואביו חיה מיד שאם אמרת
 שזה יצא ראשון נאמנת אמו כל שבעת ימי הלידה נאמנת לומר זה הבכור
 אביו לעולם אפילו אמר האב על מי שלא החזיק בנו כלל הוא בני ובכורי
 הוא נאמן וכן אם אמר על המחזיק לנו שהוא בכורו אינו בכור נאמן :
 האב שנשתתק בודקין אותו כדרך שבודקין לגיטין אסרמו או כתב שזה
 בנו בכרו הרי זה נוטל פי שנים : העירו עדים

שהן שמעו מאביו של זה אומר דברים כך וכך שהרי אותן הדברים יודע מכלל שזה
 בנו בכורו הרי זה נוטל פי שנים אף על פי שלא אמר האב בפירוש זה בני בכורי : שמעו
 מן האב שאמ' זה בני בכור אינו נוטל פי שני בעדות זו שמה בכור לאמו הוא וזה נתקן
 האב עד שיאמר בני בכורי :

פרק שלישי

אין

הבכור נוטל פי שנים בכנסים הראויין לבא לאחר מיתת אביו אלא בכנסים המוחזקין לאביו שבא
 לרשותו שנאמר בכל אשר ימצא לו : כיצד אחד ממורישיו אביו שמת לאחר מיתת אביו
 הבכור והפשוט יורשין כאחד : וכן

אבל אם היה יעקב בכור יצחק הרי
 בנו הבכור והפטוט יורשין חלק ב
 בכורתו כשבאין לחלוק עם שאר
 בני יצחק כמו שכתבאר כאן בדין
 הסמוך לזה והטעם שלא אמרו
 ראוי ומחזק אלא למורים פליכימה
 שהוא ראוי למורים בטעת מיתתו
 אין בנו בכורו נוטל פי סני ואין
 אכזר פרק בירוס שהרי כסמת ה
 הבכור בני יורשין חלק בכורתו
 בכספי הזקן כמו שכתבאר וכל זה
 שהזכרתי מבואר בדברי רבנו ו
 מוכרח בגמרא ומוסכם למפרמי'
 ולוא כן מה שהזכיר רבינו כאן
 בבני האחין אי אפשר לפרש כגון
 ביעקב שמת ולא היו לו בני וירשתו'
 חזרת ליצחק אביו ולא היה יצחק
 חי וכמבואר בכפי יעק' חזרת לאחינו
 או לזרעם והיה ה' מאחיו מאביו
 בכור יצחק ומת ובניו באין לירש
 פיירטו חלק בכורה בכספי יעקב
 וכן כיוצא בזה בבני אחי האב ו
 וכסמת אחי האב ועל דרך משום
 כחלה ככזכר ראש פ' ראשון פ"א
 כן היא כוננת רבנו וכפי פסג ל
 לסוגו יהיה דבר מתמיה מאד ס
 שהרי אפילו היה בכור יצחק קיים
 כסמת יעקב אחר מיתת אביו לא
 היה נוטל פי סני בכספי יעקב
 אחיו שאף על פי שהאחין באין
 לירש בכספי אחיהן מכח יצחק
 אביהן מכל מקו' ככפי יעקב ראויין
 היו ליצח' ולא מחזקין כיון שיצחק
 מת קודם מיתת יעקב וזהו ממש
 מה שזכר פרק שלישי פ"א מת
 אחר ממוריסו אביו לאחר מיתת
 אביו שאין הבכור נוטל פי סני

אלא וראי כוננת רבנו כגון שמת יעקב בלא בנים ואחר כך מת יצחק אביו ובאין בני יצחק לחלוק בכספי יעקב אחיהן אם היה עם בכור ליצחק הוא או בניו נוטלין
 חלק בכורה בכספי יעקב וכן כיוצא בזה באחי האב וכגון שהיה אביו האב הקיים בטעה שמת בן בנו ואם כך היא כוננתו יש לעיין למה הוזכר לכתוב כן שהרי כיון
 שמת הבן באו הכנסים ליד האב או ליד אביו האב וזכה בהן והפטוט הוא פ"א מת האב או אביו האב לאחר מיתתו והיה לו בן בכור שהוא יורש חלק בכורה בכלל בכספי
 אביו מאי זה בד טבאו לומר זרעו בכר כתבאר בסמוך שהוא עומד במקום הבכור לירשתו הבכורה ואם כן מה בורך היה לזה ואלו רצה רבנו לבאר הדין בכל
 בדדיו ועוד בריך ל' לסוגו עיין : אין
 הבכור נוטל פי סני וכו' זה מפורש פרק ים נחלין בכל אשר ימצא לו לו ולא לה ומסקנא הכי : בכור לנחלה
 הנולד לאב ראשון וכו' פרק ים נחלין ועיקר הדבר בכורות פרק ים בכור לנחלה : הבא אחר הכפלים אף על פי שיצא ראש הנפל וכו' מטעם סם פרק
 ים בכור הבא אחר הכפלים אף על פי שיצא ראשו חי או בן תשעה שיצא ראשו מת הבא אחריו בכור לנחלה ומה שכתב רבנו לפיכך בן תשעה שיצא רוב ראשו
 וכו' מפורש בגמרא שאין הלכה כשמואל דאמר אין הראש פוטור בכפלים : יוצא דופן והבא אחריו וכו' במטעם סם והטעם מפורש בגמרא :
 היו לו בנים בגיותו וכו' עם ופרק הבא על יבמתו מחלוקת רבי יוחנן ור' ל' כרבי יוחנן : אבל ישראל שהיה לו בן וכו' זהו פסג המטעם שבכורו'
 ומיהו סם בגמרא לא בעו לאחיקמה אליבא דרבי יוחנן בישראל טבא על השפחה ועל הככרית משום ר'א' בעו לאחיקמה באסורא זה נראה לרעת רבנו והמעין
 בסוגיא יתבאר לו זה : היה הבכור ממזר וכו' זה מתבאר ביבמות פרק כיכר : שלשה כחמכין על הבכור וכו' פריק עשרה יוחסין אמ' רב
 נחמן שלטה כאמתי על הבכור ואלו הן חיה ואביו ואמו חיה לאלתר אמו כל טבעה אביו לעולם : אפילו אמר האב על מי שלא החזיק וכו' זה מחלוקת
 רבי יהודה וחכמים בהרבה מקומות ומהם פרק ים נחלין ור' ל' כרבי יהודה דאמר יכיר יכיר : לאחרים מכאן אמר רבי יהודה כאמ' אדם לומר זה בני בכור וכסם
 סכאמ' אדם לומר זה בני בכור כך כאמ' אדם לומר זה בן גרושה וכן חלושה וסם כתבאר דקיימא לן כרבי יהודה ורבי יהודה אף על מי שלא החזיק בבנו קאמר
 דרמוכח התם וברוכתא אחריכה : וכן אם אמ' על המחזיק וכו' סם כן דל' יהודה כאמ' וכרסו הר'ס ב' והר'סבא זל מחזקין בין עבדים בין בקול בעלמ'
 וכלל בשחזקתן : די האב סאמר שהוא בכורו טוב אינו כאמ' לומר על אחר שהוא בכור דכיון שהכיר אינו חוזר ומכיר זהו דעתם ז"ל : האב סנסתתק
 בודקין אותו וכו' בריתא בגיטין פרק מי שאחזק ויהיא מבוארת בהלכות : העירו עדים מהם סמעו וכו' פרק ים נחלין אמר רבי יוסף האומר איס פלוני
 בכורי הוא יטול פי סני בכור הוא לא יטול פי סני דילמא בוכרא דאיהי קאמר עוד סם שהוא גברא דאתא לקמיה דרבי חנינא אמר מחזקני בזה שהוא בכור
 אמר ליה מכא דיעתה וכו' וסם מתבאר מה שכתב רבנו :

פרק שלישי

אין

הבכור נוטל פי סני וכו' בהרבה מקומות ועיקר במטעם פרק ים בכור לנחלה ולא בראוי כבמחזקין לאחיו ככספי אביו ראש : וכן

מגיד משנה

הלכות נחלות

מגדל עז

משפטים

חשיח

131

וכן אם היתה לאביו מלוה או ספיכה בים וכזרין המלוה מפורס פר' ים נוחלין כסק הלכה בגמרא ואם מלוה שיש עליה מסכון מטלטלין מוחזקת היא לפי שבעל חוב קונה מסכון ואם היא קרקע כבר כתבאר דינה פרק שביעי מהלכות מלוה ולוה ודין הספיכה כתוב בהשגות א"א

דבר זה למד ממשנת ערכין פרק השג יד ע"כ והמטעה עם כך היא הנה עני והעשיר וכו' נותן ערך עשיר רבי יהודה אומר וכו' אבל בקרבנות אינו כן אפילו אביו מת והניח לו רבוא וספינתו בים ובאו לו בריבואו אף להקדש בהם כלום ע"כ ובגמרא אביו מת והניח לו וכו' הניח עשיר הוא אחר ר' אבהו אמר' מניח לו והקטן פסיטא ותרצו ב שפיה אביו גוסס מהו דתית' רוב גוססין למיתה קמל עוד הקטן ספינה בים ובאה לו רבואו עשיר הוא ותרץ רב חסדא בשהיתה מ מוחזקת ומוסכרת ביד אחרים ו והקטן והא איכא סכרה ותרצו ס פכירות אינה מסתלמת לא בסוף והקטן ותפוק לי משום ספינה ותרצו הא מני' ל' איעור היא דתין ל' חליעור אומר אם היה אחר נותן לו כדמו וחמר נותן לו חמורו ע"כ עם ובאמת יש לתמוה היכי ילפינן מהכא דספינה ראויה היא חרא ג' אהן אוקימנא לה כן חליעור ואין הלכה כן כדזכר פ' דשביעי מהלכות ערכין ועוד דאפי' הלכה כן אף זה אלא מדין סדור ומה ענין סדור לדאוי כל זה כתב הרשב"א ז"ל ב בתשובה ואמר שלא מצא עם דרך מוסכמו בו רבנו וה"ל ז"ל

אמנם לגבי כתוב חסבינ מלוה מוחזקת דתין פרק הכות מי סמת והכיח אפה ז"כ ויורסים ל' טרפון אומ' ינתנו ל' ורטי סכולן כריכין סבועה ואין היורסי כריכין סבועה ואם לא סכריכה סבועה היתה גובה אף ל' עקיב' אבל לפי סכריכ' סבוע' גובין היורסי' ופוב לא תגבה מהן דהוה להו מטלטלי ד דיתמי ואם גבו קרקע היא חוזרת בבח וגובה אותה ב בסבוע' ואחר תק' הגאונים זל טעמו מטלטלין כקרקע גובה אפילו מן המעו' רביי הכל וכן עמא רב ר' ל' גב' ל' נכסי מלות בעליהן וכן כתב ר' בכתי' ד' ע"כ

וכן אם היתה לאביו מלוה או היתה לו ספינה בים יורשין אותה כאחד : חניח להם פרה מושכרת או מוחברת או שהית' רועה באפר וילדה הבכור נוטל בה ובולדה פי שנים : שחט אחד ממכירי אביו בחמה ואחר כך מת אביו נוטל פי שנים במתנו של אותה בהמה אין הבכור נוטל פי שנים בשבח ששבוו : כרבנן לגבי ל' רהכי נכסי לאחר מיתת א פסקי רב פפא ה אביו אלא מעלה אותו הלכתא והכי פסק השבח ברמי' ונותן ה ל' סמואל ור' ור' לא היתר לפשוט והוא ש שישתנו הנכסים בגון : רפסקי בע"א ע"כ : כרמל שנעשו שבלים וכפניות שנעשו תמרים אבל ש' בחו מחמת עצמון ולא נשתנו בגון אילן קטן שנדל ע"כ וארץ שהעלת' סרטון הרי זה נוטל בשבח פי שני' ואם מחמת הצאה השביח אינו נוטל : אין הבכור נוטל פי שנים במלוה אע"פ שהוא בשטר אע"פ שגבו קרקע בחוב אביהם : הית' לאב מלוה ביד הבכור הרי זה ספק אם נוטל בה פי שנים הואיל וישנה תחת ידו או לא ישול הואיל ומחמת אביו ירשנה ועדין לא באה לידו של אביו לפי יטול ממנה חצי חלק בכורה : בכור כסמכוס אבל כך קודם חלוקה : קודם חלוקה שיש לבכור לפי אם חלק עם אחיו קודם במקצת נכסים בין בקרקע בין במטלטלין ו נוטל חלק בפשוט ויתר בכל הנכסים ואינו נוטל בשארן אלא בפשוט : ברא

וכן אם היתה לאביו מלוה או היתה לו ספינה בים יורשין אותה כאחד : חניח להם פרה מושכרת או מוחברת או שהית' רועה באפר וילדה הבכור נוטל בה ובולדה פי שנים : שחט אחד ממכירי אביו בחמה ואחר כך מת אביו נוטל פי שנים במתנו של אותה בהמה אין הבכור נוטל פי שנים בשבח ששבוו : כרבנן לגבי ל' רהכי נכסי לאחר מיתת א פסקי רב פפא ה אביו אלא מעלה אותו הלכתא והכי פסק השבח ברמי' ונותן ה ל' סמואל ור' ור' לא היתר לפשוט והוא ש שישתנו הנכסים בגון : רפסקי בע"א ע"כ : כרמל שנעשו שבלים וכפניות שנעשו תמרים אבל ש' בחו מחמת עצמון ולא נשתנו בגון אילן קטן שנדל ע"כ וארץ שהעלת' סרטון הרי זה נוטל בשבח פי שני' ואם מחמת הצאה השביח אינו נוטל : אין הבכור נוטל פי שנים במלוה אע"פ שהוא בשטר אע"פ שגבו קרקע בחוב אביהם : הית' לאב מלוה ביד הבכור הרי זה ספק אם נוטל בה פי שנים הואיל וישנה תחת ידו או לא ישול הואיל ומחמת אביו ירשנה ועדין לא באה לידו של אביו לפי יטול ממנה חצי חלק בכורה : בכור כסמכוס אבל כך קודם חלוקה : קודם חלוקה שיש לבכור לפי אם חלק עם אחיו קודם במקצת נכסים בין בקרקע בין במטלטלין ו נוטל חלק בפשוט ויתר בכל הנכסים ואינו נוטל בשארן אלא בפשוט : ברא

מ"י פיתח

דתיבא אף הבכור נוטל פי שנים בשבח סבכחו ככסי' לאחר מיתת אביה' ר' אומ' אומ' חני הבכור נוטל פי שנים בשבח סבכחו ככסי' ל' לאחר מיתת אביהם ע"כ ופ' רב' יהוסף הלוי בן מ'גם ז'ל דטעמא לחו משום דקל בכור נוטל בראוי כבמוחזק הוא אלא משום דקל' דשבח סבכחו ככסי' הואיל וככסי' גופייהו ברשות' הוון אע"ג דשבח לא אחיח לרי' מחיים מוחזק הווי ע"כ וכן פירשו רבים וגדולים ועל זה סמך ר"מ ז"ל ועל דעת רבותינו כעוהדין עמו וזה פשוט כי אפילו ר' אלפס ז"ל סחלק על הפוסקים כר' כה' להדיח דבמאי דאתי לדייה הלכתא כותיה ובכך נמצאו דברי ר"מ ז"ל מוסכמים מפי חכמים :

סחט אחד ממכירי אביו כו' עד סל אותה הבהמה פריק יש נוחלין : אין הבכור נוטל פי שנים עד שנעשו תמרים בבכורות פרק יש בכור : אבל אם סבחו מחמת עצמן וכו' עד בשאר נכסים פרק יש נוחלין : אפילו

משיקר' דרבנן פליגי אפי' בשבחה דממילא ולא אסתני ולהכי אוקימנא הק' בריתא דפרה כר' אבל בתר דאמר רב פפא דאפי' רבנן מורו בשבחה דממילא היא ולא אסתני זהו דעת רבנן וכל שטות ככוכה אלא שפיה לי קצת פרה וילדה דמשמע דולד' אסתני מעיקרא עובר והסתא ולד' ולהו ככרמל סכעסה סבלי ואיכא למימר שאני עובר דירך אמו הוא והוה ליה כלא אסתני וזה הטעם צריך עיון ומכל מקום כונת רבנו כך היא כמו שכתבתי כך נראה לי : שחט - אחר ממכירי אביו בהמה וכו' עם בביתא הנזכרת והטעם דכיון שזה הסוחט מכיר של אב ורגיל ליתן לו מתנותיו הוה ליה כאילו זכה בהן כיון שסכחטה בחייו ואע"פ שלא הורמו בחייו כמי שהורמו ומיין כך מתבאר עם : אין המקבל שלטה שמין להן את השבח ומעלין אותן ברמי' ואלו הן בכור לפשוט וכו' ומה שכתב רבנו והוא שישתנו הנכסים וכו' מבוחר במימרא דרב פפא שהזכרתי למעלה בסמוך : ואם מחמת הוכחה וכו' זה מבוחר בסוגיא ביש נוחלין : אין הבכור נוטל פי שנים וכו' פסק הלכה בגמרא : היה לאב מלוה ביד הבכור וכו' עם ובמלוה שעמו פליגי ורבי רבנו בפי זה הם כפי' האחרון : הנזכר כאן בהלכות וכן הסכימו הרב אבן מיגס ז"ל והרשב"א ז"ל : שמוכר לו חלק בכורה קודם חלוקה וכו' עם פסק הלכה וכבר כתבאר בהלכות דין זה בארובה שאינו חולק עם מה שאמרו שאין הבכור נוטל במלוה ככוכר ע"כ : לפיכך אם חלק וכו' עם בגמ' מבוחר דכיון דקל' דיש לו לבכור קודם חלוקה

ויתר באותה עדה דהתם מפרש דבאם יש לבכור קודם חלוקה פליגי ופסקין הילכתא דיש לבכור קודם חלוקה דהיינו כרב פפא וכן מיייתי עובדא דמר זוטרא פלג בכנא דפלפלי וכו' ואל' רב אסי ויתרת בכל הנכסים ע"כ :

היה רבנו פוסק כ' היאך יחל' בגמון בברמל סכעסה שבלים וככניות שנעשו תמרים שאין הבכור נוטל פי שנים והלא מפורס בגמ' גבי פלוגתא דר' ורבנן את רב פפא הניח להן אביהם ארעא ומסקיא סרטון דקלא ואים כוליה עלמא לא פליגי דסקיל כי פליגי בחפירה והוון סבולי פי' כרמל ונעשה סבלי סלופסי והוון תמרי פי' כפניות שנעשו תמרי רבי סבר שבחה דממילא הוא ורבנן סברי הא אסתני ואם כן היאך יפסקו כאן כר' ובסמוך כרבנן ותמה אטעל ה"ל ז"ל אחר סכך היה סבור שבכות רבנו מרוע לא השיגו שיש ברביו סתיר' לא ודאי דעת רבנו הוא דיש כאן לא אוקימנא הדיח בריתא דפרה כרבי אלא מקמי דאמר רב פפא דבארעא ומסקיא סרטון דקלא ואלים אפילו רבנן דר' ורבנן בריתא דפרה כר' אבל בתר דאמר רב פפא דאפי' רבנן מורו בשבחה דממילא היא ולא אסתני זהו דעת רבנן וכל שטות ככוכה אלא שפיה לי קצת פרה וילדה דמשמע דולד' אסתני מעיקרא עובר והסתא ולד' ולהו ככרמל סכעסה סבלי ואיכא למימר שאני עובר דירך אמו הוא והוה ליה כלא אסתני וזה הטעם צריך עיון ומכל מקום כונת רבנו כך היא כמו שכתבתי כך נראה לי : שחט - אחר ממכירי אביו בהמה וכו' עם בביתא הנזכרת והטעם דכיון שזה הסוחט מכיר של אב ורגיל ליתן לו מתנותיו הוה ליה כאילו זכה בהן כיון שסכחטה בחייו ואע"פ שלא הורמו בחייו כמי שהורמו ומיין כך מתבאר עם : אין המקבל שלטה שמין להן את השבח ומעלין אותן ברמי' ואלו הן בכור לפשוט וכו' ומה שכתב רבנו והוא שישתנו הנכסים וכו' מבוחר במימרא דרב פפא שהזכרתי למעלה בסמוך : ואם מחמת הוכחה וכו' זה מבוחר בסוגיא ביש נוחלין : אין הבכור נוטל פי שנים וכו' פסק הלכה בגמרא : היה לאב מלוה ביד הבכור וכו' עם ובמלוה שעמו פליגי ורבי רבנו בפי זה הם כפי' האחרון : הנזכר כאן בהלכות וכן הסכימו הרב אבן מיגס ז"ל והרשב"א ז"ל : שמוכר לו חלק בכורה קודם חלוקה וכו' עם פסק הלכה וכבר כתבאר בהלכות דין זה בארובה שאינו חולק עם מה שאמרו שאין הבכור נוטל במלוה ככוכר ע"כ : לפיכך אם חלק וכו' עם בגמ' מבוחר דכיון דקל' דיש לו לבכור קודם חלוקה

היה רבנו פוסק כ' היאך יחל' בגמון בברמל סכעסה שבלים וככניות שנעשו תמרים שאין הבכור נוטל פי שנים והלא מפורס בגמ' גבי פלוגתא דר' ורבנן את רב פפא הניח להן אביהם ארעא ומסקיא סרטון דקלא ואים כוליה עלמא לא פליגי דסקיל כי פליגי בחפירה והוון סבולי פי' כרמל ונעשה סבלי סלופסי והוון תמרי פי' כפניות שנעשו תמרי רבי סבר שבחה דממילא הוא ורבנן סברי הא אסתני ואם כן היאך יפסקו כאן כר' ובסמוך כרבנן ותמה אטעל ה"ל ז"ל אחר סכך היה סבור שבכות רבנו מרוע לא השיגו שיש ברביו סתיר' לא ודאי דעת רבנו הוא דיש כאן לא אוקימנא הדיח בריתא דפרה כרבי אלא מקמי דאמר רב פפא דבארעא ומסקיא סרטון דקלא ואלים אפילו רבנן דר' ורבנן בריתא דפרה כר' אבל בתר דאמר רב פפא דאפי' רבנן מורו בשבחה דממילא היא ולא אסתני זהו דעת רבנן וכל שטות ככוכה אלא שפיה לי קצת פרה וילדה דמשמע דולד' אסתני מעיקרא עובר והסתא ולד' ולהו ככרמל סכעסה סבלי ואיכא למימר שאני עובר דירך אמו הוא והוה ליה כלא אסתני וזה הטעם צריך עיון ומכל מקום כונת רבנו כך היא כמו שכתבתי כך נראה לי : שחט - אחר ממכירי אביו בהמה וכו' עם בביתא הנזכרת והטעם דכיון שזה הסוחט מכיר של אב ורגיל ליתן לו מתנותיו הוה ליה כאילו זכה בהן כיון שסכחטה בחייו ואע"פ שלא הורמו בחייו כמי שהורמו ומיין כך מתבאר עם : אין המקבל שלטה שמין להן את השבח ומעלין אותן ברמי' ואלו הן בכור לפשוט וכו' ומה שכתב רבנו והוא שישתנו הנכסים וכו' מבוחר במימרא דרב פפא שהזכרתי למעלה בסמוך : ואם מחמת הוכחה וכו' זה מבוחר בסוגיא ביש נוחלין : אין הבכור נוטל פי שנים וכו' פסק הלכה בגמרא : היה לאב מלוה ביד הבכור וכו' עם ובמלוה שעמו פליגי ורבי רבנו בפי זה הם כפי' האחרון : הנזכר כאן בהלכות וכן הסכימו הרב אבן מיגס ז"ל והרשב"א ז"ל : שמוכר לו חלק בכורה קודם חלוקה וכו' עם פסק הלכה וכבר כתבאר בהלכות דין זה בארובה שאינו חולק עם מה שאמרו שאין הבכור נוטל במלוה ככוכר ע"כ : לפיכך אם חלק וכו' עם בגמ' מבוחר דכיון דקל' דיש לו לבכור קודם חלוקה

ברא בשלל מיחה אבל אם מיחה כו' עם אהל רב אפי' בבור שנתה ממה אמר רבא מסתברא טעמיה ורב אפי' בענבי' וצבירי' זתים ומסקו' אבל ררכוס לא ורב יוסף אמר אפילו ררכוס וקיימא לן דרבה ורב יוסף הלכת' כותיה דרבה ופי' רבנו בזה מובן מרבריו וכבר נזכר פי' זה ברבריו רבו אבן מיגש זל והוא פי' ר"ח זל וטס כתבאר הסוגיא לפי פי' זה ובהשגות א"א יש לנו דרך אחרת בכל זה ע"כ: באור דבריו מהוא זל מכל כפי פי' הרשון שהזכיר אבן מיגש זל והסכים אליו ר"ס זל והוא מהם מפרשי' טלפי שאין הבכור נוטל פי' פנים שבבחו טבחו נכסים לאחר מיתת אביהם משום הכי קאמר רב אפי' מיחה בשלל אבן מיחה בחוק

ואמר להם כחלוק מיד ואפי' אבן מיחה בחוק חלקיו ואם לא כחלוק ים לי חלק אף שבבחו מחאתו מחאה מסתברא ב בענבים ובצרוס טאעפ טהענביו מחמת בצירה והוא טבח הבא מחמת יתומים ולא ממילא כיון טלא כסתנו מחאתו מחאה וכל ה הסוגיא מת באר' לפי זה כרביהם זל ואין באחד מן הפירושים הכרח בגמ' מי טיבס אשת אחיו וכו' משנה בבבורות פירק ים בכור הובאה בהלכות פירק ים נוהלין ו ומבואר ביבמות פ' החולץ טהיבס זוכה בככסי אחיו ואפי' במקום טיס אבדולא כל יהודה כדאית' התם: וכשם טאינו נוטל בריו וכו' במשנה הזכרת ופי' רבנו שבבחו טבחו נכסי האב אח' מיתת האח וכגון שמת יעקב בחיי ראובן שמעון ולוי בניו ולא הספקו לחלוק הנכסים עד שמת ראובן ויבם שמעון את אשתו ככס' שמעון לחלו' עם לוי בככסי יעקב נוטל פני חלקי' בקרן ולא שבבחו זה מוכרח לפרס טאי' לומ' בככסי האח טאינו נוטל טבח טהרי בככסי אחיו אינו חול' עם אחיו והכל טלו ב' קרן בין טבח והרי הוא כבעל טאף על פי טאינו יורס בריו מכיון שמתה א אשתו הוא זוכה בככסי בין קרן בין טבח ועוד טמפרס בגמ' עם אמר אביו לא טכו אלא טבח ט טבחו נכסים בין מיתת לביס אבל בין יבום לחלוקה טקיל ורבא אמר אפילו בין יבום לחלוקה לא טקיל אלא בככסי הזקן קאמ' ראו בככסי האח שמת מאי חלקי' איבא בהו זה ברור ומרבריו רבנו מתנה' טאס מת האב אח' מיתת הבן אין היבם נוטל בככסי הזקן חלק המת מפני טככסי אלו ראויין היו למת וזהו ראו' שאין יורס וכן עקר וכן העלו הר"ס בן והרשב"א זל ביבמות

ה' ר' שמואל פי' ברא בשלל מיחה אבל אם מיחה באחיו ואמר בפני ברא ועם ע"כ: שנים ענבים אלו שאני חולק עם אחי בשוה לא מפני שמחלתי בחלק בכורה חרי זה מחאת ולא ויתר בשאר נכסים ואפילו מיחה בענבים כשהן מחוכרים ובעצרום וחלקום בשוה לא ויתר בשאר נכסים אבל אם ררכוס וחלק עמהן בשוה בין ולא מיחה בהן משנעשה יין ויתר בשאר הנכסים הא למה זה דומה למי שמחה בענבים וחלק עמהם בשוה בזה שהרי ויתר בכל וכן כל כיוצא בזה: מי שיבם אשת אחיו הוא יורש כל נכסי אחיו המוחזקי' וכל תרואין לבא לאחר מאן חרי הוא בהן ככל האחים שהרי בכור קרא אותו הבת' שנאמר והיה הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימח' שמו בישראל: וכשם שאינו נוטל פגמו בראוי בכמוחוק כך אינו נוטל בשבח ששבחו נכסי אחרי מות אביו משע' מיתה עד שעת חלוקתו עם אחיו בנכסי אביו ואפילו השביחו נכסים אחר שיבם וקוד' שיחלקו חרי הוא בשבח כאחר מן האחין אע"פ שנוטל מן הנכסים אלו שני חלקי' חלקו וחלק אחיו שיבם אשתו הואיל ומת האב בחיי כולן: כבר ביארנו בהלכות שבנים שהבכור נוטל ב' חלקים שלו כאחד והיה הבכור הויתנו ככבור במצר אחר אבל היבם שחלק עם אחיו ואין חלוקתו ככבור ע"כ: בנכסי אביו נוטל חלקו וחלק אחיו בגודל ואם עלה גורלו בשני מקומות נוטל בשני מ מקומות: שומרת יבם שמתה אפילו עשה בה אחד מן האחים מאמר משפחת בית אביה יורשין בנכסי מלוג וחצי נכסי צאן ברזל ויורשי הבעל יורשין כתובתה עם חצי נכסי צאן ברזל ויורשי הבעל חייבין בקבורתה ה הואיל והן ירשו כתובתה כמו שבארנו במקומו:

מגדל עז ואפילו מיחה בענבים כשהם מ מחוכרים וכו' עד וכן כל כיוצא בזה כתב הר"ב זל יש לנו דרך אחרת בכל זה ע"כ: ואני אומר כי יבא רבנו וכבר טמאמרו בפנים הבאמרים בגוף ההלכ' פירק ים נוהלין כי הפירושי' רבי והרעות מרובות וכולם דבריו אלהים חיים: מי טיבס אשת אחיו כו' עד ומת האב בחיי כולם ביבמות פ' כיכר ופירק החולץ: כבר ביארנו בהלכות טככסי שהבכור כו' עד נוטל בפני מקומות ההלכה ביבמו' פירק כיכר ופירק החולץ ופי' טכחלקי' והביאר פ"ב: שומרת יבם שמתה וכו' עד סוף הפירק כמו טביארנו במקומו ההלכה פירק החולץ והביאר פ"ב דהלכות אישות:

פרק רביעי האומר זה בני כו' עד ואמ' בני הוא אינו כאמ' פ' ים נוהלין: העבדים והטפחו' אין קורין וכו' עד לקרן להן אבא ואמא מפורסם בברכות פ' היה קורא: מי

פרק רביעי האומר

זה בני וזה אחי או זה אחי אבי או שאר היורשין אותו אע"פ שהורה באנשים שאינן מוחזקי' שהן קרוביו חרי זה נאמן וירשנו בין שאמר כשהוא בריא בין שאמר כשהוא אפילו נשתתק וכתב בכתב ידו שזה יורשו בודקין אותו כדרך שבדקין לגישין: והיינו מוחזקים בזה שהוא אחיו או בן דודו ואמר אינו אחי ואינו בן דודי אינו נאמן אבל נאמן הוא על מי שהחזיק שהוא בנו לומר אינו בני ולא ירשנו: ויראה לי שאפילו היו לבן בניס אף על פי שאינו נאמן עליו לומר אינו בני לענין יחוס ואין מחזיקין אותו ממנו ע"ל פ"ו נאמן הוא לענין ירשנה ולא ירשנו: האומר זה בני וחור ואמר עבדי הוא אינו נאמן אמר עבדי וחור ואמר בני אע"פ שהוא משמשו כעבד נאמן שזה שאמר עבדי כלומר שהוא לי כעבד ואם היו קורין לו עבד בן אפ"ה וכו' ברבריו אלו שאין אומרין אותן ביהודא אלא לעבדי חרי זה אינו נאמן: היה עובר על בית המכס ואמר בני הוא זה וחור אחר כך אמר עבדי נאמן שלא אמר בני אלא להכריח מן המכס אמר בבית המכס עבדי הוא וחור ואמר בני הוא אינו נאמן: העבדים והשפחו' אין קורין להן אבא פלוני ואימא פלוני שלא יבא מן הדבר תקלה ונמצא זה לפנים לפי אס חיו העבדים והשפחו' חשובין ביותר ויש להן קול וכל הקלה מכירין אותן ואת בני עבדי ארוניהם כגון עבדי הנשיא חרי אלו מותר לקרות להן אבא ואימא: מי

בין שאמר כשהוא שכיב מרע אפילו נשתתק וכתב בכתב ידו שזה יורשו בודקין אותו כדרך שבדקין לגישין: והיינו מוחזקים בזה שהוא אחיו או בן דודו ואמר אינו אחי ואינו בן דודי אינו נאמן אבל נאמן הוא על מי שהחזיק שהוא בנו לומר אינו בני ולא ירשנו: ויראה לי שאפילו היו לבן בניס אף על פי שאינו נאמן עליו לומר אינו בני לענין יחוס ואין מחזיקין אותו ממנו ע"ל פ"ו נאמן הוא לענין ירשנה ולא ירשנו: האומר זה בני וחור ואמר עבדי הוא אינו נאמן אמר עבדי וחור ואמר בני אע"פ שהוא משמשו כעבד נאמן שזה שאמר עבדי כלומר שהוא לי כעבד ואם היו קורין לו עבד בן אפ"ה וכו' ברבריו אלו שאין אומרין אותן ביהודא אלא לעבדי חרי זה אינו נאמן: היה עובר על בית המכס ואמר בני הוא זה וחור אחר כך אמר עבדי נאמן שלא אמר בני אלא להכריח מן המכס אמר בבית המכס עבדי הוא וחור ואמר בני הוא אינו נאמן: העבדים והשפחו' אין קורין להן אבא פלוני ואימא פלוני שלא יבא מן הדבר תקלה ונמצא זה לפנים לפי אס חיו העבדים והשפחו' חשובין ביותר ויש להן קול וכל הקלה מכירין אותן ואת בני עבדי ארוניהם כגון עבדי הנשיא חרי אלו מותר לקרות להן אבא ואימא: מי

ומה שכתב רבנו אפי' השביחו נכסים וכו' הוא כרובא וירוע טהלכה כמותו לגבי אביו: ופס' בארתינו: שומרת יבם שמתה וכו' דין זה כתב רבנו פ' במהלכות אישות וטס כתבאר בארוכה: זה בני או זה אחי או זה אחי אבי או שאר היורשין אותו אע"פ שהורה באנשים שאינן מוחזקי' שהן קרוביו חרי זה נאמן וירשנו בין שאמר כשהוא בריא בין שאמר כשהוא אפילו נשתתק וכתב בכתב ידו שזה יורשו בודקין אותו כדרך שבדקין לגישין: והיינו מוחזקים בזה שהוא אחיו או בן דודו ואמר אינו אחי ואינו בן דודי אינו נאמן אבל נאמן הוא על מי שהחזיק שהוא בנו לומר אינו בני ולא ירשנו: ויראה לי שאפילו היו לבן בניס אף על פי שאינו נאמן עליו לומר אינו בני לענין יחוס ואין מחזיקין אותו ממנו ע"ל פ"ו נאמן הוא לענין ירשנה ולא ירשנו: האומר זה בני וחור ואמר עבדי הוא אינו נאמן אמר עבדי וחור ואמר בני אע"פ שהוא משמשו כעבד נאמן שזה שאמר עבדי כלומר שהוא לי כעבד ואם היו קורין לו עבד בן אפ"ה וכו' ברבריו אלו שאין אומרין אותן ביהודא אלא לעבדי חרי זה אינו נאמן: היה עובר על בית המכס ואמר בני הוא זה וחור אחר כך אמר עבדי נאמן שלא אמר בני אלא להכריח מן המכס אמר בבית המכס עבדי הוא וחור ואמר בני הוא אינו נאמן: העבדים והשפחו' אין קורין להן אבא פלוני ואימא פלוני שלא יבא מן הדבר תקלה ונמצא זה לפנים לפי אס חיו העבדים והשפחו' חשובין ביותר ויש להן קול וכל הקלה מכירין אותן ואת בני עבדי ארוניהם כגון עבדי הנשיא חרי אלו מותר לקרות להן אבא ואימא: מי

פרק רביעי האומר שיתבאר דין זה בקוף הפרק בבאור טס ומה שכתב אפי' כשתתק מפורסם פ' מי טאחזו: אלא בבנו אבל בשאר קרובי' לא אמר דקרא הבן כתיב וזה ברור אבל כן כאמ' כדאית' פ' ים נוהלין דק"ל כרבי יהודה וכבר כתבאר טס דכאמ' לומר אין זה בני: ויראה לי שאפי' היו לבן בניס וכו' פירוש: כתבאר פירק טו מהלכות אסורי ביאה שאינן כאמ' לענין יחוס וכן זמין טיס לבן בניס וכתב רבנו שאין הדין כן לענין ירושה וכו' לי טיס שתי טעמו לרבריו האחת דלענין יחוס אינו מן הדין שכתבאר טהיה הוא פסול ובניו כשרין הילכך כיון דלגבי בני טבו אינו כאמ' כך לגבי בניו אינו כאמ' אבל לענין ירושה מה להם לבני הבן בירושתו בעוד אביהם קיים הילכך אינן מעלין ולא מורידין לענין ירושה והשכיח דאפילו יהיה זכות לבני הבנים בירושנה ממ' כבר הוא יכול להפקיעו אס כותן טכסין לאחרים מה שאין כן בענין יחוס שאי אפשר לו לפסול ואע"פ דלגבי אחיו אינו כאמ' לומר זה אחי במגו דאין בעי יתיב טכסין לאחר התם הוא משום טלא נתנה לו תורה ההיכר אלא בבנו והוא ליה כאמ' אחי הוא ולא ירשני טלא אמר כלום אבל בבנו אפילו ים לו בניס ודאי כאמ' ומ' כ' טאס מת הבן בחייו ואחר כך אמ' אין חלקי' אלו בני אפי' שמת לא היה בני אינו כאמ' אף לענין ירושה והוא ליה כאמ' זה אחי אחיו טאינו טאמ' דכל שאין דבריו לגבי בניו ממש אינו כאמ' כן כדאית' לי ואף מלשון רבנו כדאית' כן: האומר זה בני וחור ואמר עבדי הוא אינו נאמן כיון שמימרא פ"ס נוהלין: ואם היו קורין אותו וכו' ברייתא טס והטעם דלגבי ראינו בעי למיהב ליה טכסין מפני יתיב ומ' כיון טהכירו פעם אחת בעבד לא כל כמיניה לחזור ולהכירו בבן וטירס טכסין בדרך זו והוא ליה כמגו במקום עדים דלא אמרין: היה עובר על בית המכס וכו' ברייתא טס ופי' הם היו פורעין מכס על העבדים: העבדים והטפחו' אין קורין וכו' עד לקרן להן אבא ואמא: מי

מי שהיתה לו שפחה וכו' בדין אלן רבו הסברות כמו שהזכיר רבנו ודע שבגלל לא נזכר חלוק בין שפחה מלו לספחת אחרים ופרק כיצד ביבמות מבינו מי טעם לו בן למת פוטר את אשת אביו מן היבום וכו' בגו לכל דבר חוץ ממי טעם לו מן הספחה ומן הכשרית וסם כתוב בהלכות אמרי רבא אתא הכי מילי ספחה דאחרים דומיא דכשרית דלית ליה קנין בגוה אבל ספחה דידים לא דאין ארם עושה בעילתו בעילת זנות ואיתמר משמיה דרב כטרוכאוי גאון הכי הא דתנן וכו' הכי מילי ספחה דאחרים אבל בא על ספחה דידים וילדה הימנו בת אע"פ דלא כקייטא גט חירות בתו היא ואם בא עליה חייב משום בתו ואם בא עליה בגו חיי עליה משום אחותו וחזינן לבאון אחר דמספקא ליה מילתא ומתוך דבריו נקיטין לחומר לגבי איסור דהיכא דאית ליה איתתא ומית ולית ליה אלא האוי דאיתיליד מן הספחה חולצת ולא מתבטלת ולענין ממזכא כקייטין לקולא ולא וית ליה אבל איהו גופי לא מזככי ליה ירמ' ואי בעי למיסב בת ישראל מצרכין ליה גט שחרור ואי קדים מצרכין ליה גטא מיכיה ואי בעי למיסב ספחה לא סבקינן ליה ע"כ בהלכות ורבנו ז"ל לא כסתפק לו זה וארבה חסב הדין בפסוק שאין לחלק בין ספחה לספחה וכו' הכי דבכשרית ל"כ לאיפולוגי בין כשרית לכשרית כך בספחה אין לחלק בין ספחה לספחה טעם לא כן היה להם בגמרא לברר ולזה כתברבנו פ' תע"ט מהלכות עבדים ישראל שבא על ספחה כעבד אע"פ שהיא ספחתו הרי זה הולד כעבד לכל דבר וכן מוכר בבני ובבתיו וכו' ונתייחא מביארת היא במכילתא ס"ך סניכו סם רבי נתן אומר אין תל האשה וילדיה וילדה לו בגי לא להביא את הרב שבא על ספחתו טילדה עבדים כמות תל האשה וילדיה מגיד טילדיה עבדים כמות אין לי אלא ספחה טולדה כמות כ כשרית מכין וכו' ועוד כ"י טעם

מי שהיתה לו שפחה והוליד ממנה בן והיה נהוג בו מנהג בניו או שאמר בני הנא ומשחררת היא אמו אם תלמיד חכם הוא או אדם כשר שהוא ב בדין בדין דוקי מצות חרי זה יירשנו ואע"פ כן אינו נושא בת ישראל עד שיביא ראיה שנשתחררה אמו ואח"כ ילדה שהרי חוק' שפחה בפנינו ואם משאר הדיעות הוא ואין צריך לומר אם היה מן חמפקדין עצמן לכך תרי זה בחוקת עבד לכל דבר ואחיו מאביו מוכרין אותו ואם אין לאביו בן חוץ ממנו אשת אביו מתבטלת והיא דין שידאח לו שהוא הולך על עקרי הקבלה ויש מי שלא חלק בין כשר' לשאר העם אלא לענין שלא ימכרוהו אחיו בלבד ויש מי שהורה שאפילו לירשו לא נחלוך בישראל ואין ראוי לסמוך על דבר זה: כל היורשין יורשין בחוקה כיצד ערים שהעידו שזה מוחזק לנו שהוא בנו של פלוני ואחיו אע"פ שאין עדי יתום ולא ידעו אממת. יתום הרי אלו יורשין בעדות זו: יעקב שמת והניח ראובן ושמעון ולא החזיקו לו בן אלא שניהם תפסו ראובן לוי מן השוק ואמר גם זה אחינו הוא ושמעון אומ' איני יודע הרי שמעון נוטל חצי הממון וראובן שלישי שהרי הורה שהם שלשה אחין ולוי נוטל שותות מת לוי יחודר השותות לראובן נפלו ללוי נכסים אחרים יחלקו אותן ראובן ושמעון שהרי ראובן מודה לשמעון שלישי זה אחיו: השביח השותות מאליו ואחר כך מת לוי אם שבח המגיע לכתמים הוא בגון ענבים שהגיעו להבצר הרי השבחה הוזה כנכסי שנפלו לו מאחרי ויחלקו בהן ואם עדיין לא הגיעו להבצ' הריהן של ראובן לבדו: אמר

מגיד משנה
מי שהיתה לו שפחה והוליד ממנה בן וכו' עד על עיקרי הקבלה ויס מי סלא חלקו כו' ויס מי שהורה וכו' עד על דבר זה
כתב ה"א בר ז"ל בגמרא לא מצאנו בה עיקר דבר זה אבל קצת הגאונים מפולסלין חלקו בין ספחת אחרים לספחה סלו וגאון אחר חולק עמו מ"מ לא מצאנו חלוקת' לא שבטל סתם אבל אם העיד עליו סאמו משחררת לא דברו ולענין ירושה יירשנו ע"כ:
ואני אומר גם מלפני ר"מ ז"ל משמע סלא היתה לו מהגמרא אלא הוראת הגאונים ז"ל והוא מזכיר מקצת מחלוקותם וסברתו ואין ספק סרבו בו ה המחלוקות והרם ז"ל מקובל כתב מדעת רבותינו בעלי התוספות ז"ל כ"מ ז"ל אות ב' אות: כל היורשין יורשין וכו' עד בעדות זה פ' בתרא דקדושין ופ' חזקת הבתים והרבה מקומות: יעקב שמת עד סל ראובן לבדו כריק יסנוחלין: אמ'

מטעם דבכל התלמוד הוי פ' שבח המגיע לכתמים ססוכו להטיל בהתפס חוץ לקרקע אפילו נכסים או בוסר ואינו מגיע הוא דבר סנסאר לעולם בקרקע כגון דיקלא ואלים ורשי ורבינו סמואל פ' כ"רבינו המחבר אך פסי ר"מ כריך לקרקע ועיין בהלכות הלוואה פ"א ור"ת היה רגיל לומר מגיע לכתפיים דבר הבא ע"י טורח וגם זה לא יתכן דהכ' מוכח שבכלל מאיליהן ים מגיע ואין מגיע לכתפיים עיין סם סה והתו' האריכו בזה ופ' ד"מ ע"כ:

לדברי רבנו דהא על כרחין זה שבא על ספחתו אפי תימזי לומר שסחררה מכל מקום עשה בעילתו בעילת זנות דהא אכתי פנויה היא ואיכה אסתו וא"כ בהכרח עשה בעילתו בזנות וכתבטלה אכלו החזקה סאמרו חכמים בלמוד שאין ארם עושה בעילתו בעילת זנות שהיא בבית הפנויה אלא אם כן תאמר סזה שבא על ספחתו ודאי שחררה ובה עליה לסם קרוסין ואם כן אף הבא עליה חייב משום אשת אים וזה אי אפשר והגע עצמך שבא עליה סלא בפני עדים היאך אפשר סתיה בביתו לסם קרוסין והלא אין קרוסין סלא בפני עדים כלום אלא ודאי באת זנות היא זו וכיון סכן מכין לנו שסחררה ועוד תרע לך סלא אמרו חכמים אין ארם עושה בעילתו זנות אלא בזמן שיש סם כד קרוסין או סכבר היתה מקודשת לו אבל פנוי הבא על הפנויה אפילו בפני עדים כיון סלא היה מדבר עמה על עסקי קרוסין ולא אמר לעדים שהיא בא לסם קרוסין ודאי איכה כריכה גט וכומו סכתב רבנו פרק עשירי מהלכות גירוסין וכבר הכריח הרשב"א ז"ל כדבריו בריות ובפ' אמרו במשנה ביבמות שאם ארם אכוסת אביו ומפותת אביו אכוסת בנו ומפותת בנו ולא חלקו בין מפותה בסתר בפני אחד או בפני סנים וכמה דברים ים בגמרא מראין כן וכיון סכן ברין הוא לרבנו שיאמר שהולד אפילו משפחתו הוא כעבד לכל דבר דאי לא הוה משתמיט תנא או אמורא לאיפולוגי כיון דאקור אשת אח תלוי בזה וכסהגע רבנו לענין ירושה חלק בין אם היה הבעל תלמיד חכם או כסר לסאר בני ארם והטעם בזה משום דירוסה סדו הוא להנחילו ולתת לו נכסיו במתנה אפילו יהיה עבד גמור וכיון שהיא בחזקת כשרות סמכין חזקת כשרות סל זה אחי מגו וירשנו ואמרינן העמר חזקת כסרו סל זה כנגד חזקת ספחות סל זו וכסאר דין מגו ואע"פ סביאתו זנות כמו סכתבתי מכל מקום אין הסורה חמור כל כך והכשרים מרקרקים בין אסור חמור לקל אבל בסאר בני ארם לוכא אלא מגו והוה ליה כנגד חזקת ספחות ואין אומרינן מגו במקום חזקה כי הך ואין מוכיחין הממון מיד היורשין הוראין זהו דעתו ז"ל סמא יקשה ארם על דבריו רבנו סכתב סבבו משפחתו הרי הוא כעבד ממה ססכינו בגיטין פרק הסולח עבד סנסאל אשה בפני רבו יבא לחרות ולא עוד אלא סכופין את רבו וכותב גט שחרור והקסו מן הבריתא דתניא הכותב סטר ארוסין לספחתו רבי מאיר אומר מקודשת וסכמים אומרים איכה מקודשת פי' וקל סכמים ותרבו כי אמרינן יבא לחרות בסרבו הסיחו אשה פי' דאי לאו דסחרריה לא היה מסיו או אשה בת חורין בעברה והקסו ומי איכא מדי דלעבדיה לא מעבד ליה אסורא ואיהו עבד אסורא פי' סנסוא ספחתו ואכתי תהדר קוסיין לרובת' ותרכו בריתא כגון דאמר לה כתיב וזהו הדין פי' בו פירוש זה יהיה לך סטר שחרור וסטר ארוסין אגלי מילתא דלא סחררה קודם ובהא פלגי דרבי מאיר סבר ים בלסון הזה לסון שחרור פי' ים בלסון הרי את מקודס' לי דהוא בסטר הארוסין לסון שחרור דהכי קאמר הוי ראוייה להתקדש לי בו והתקדש לי בו ורבנן סברי אין בלסון הזה לסון שחרור ע"כ בגמרא אלמא משמע דלא עבד אסורא דע"כ לא פלגי רבנן אלא דאמר הוי ראוייה להתקדש לך לא סחררה כמו סכתבאר ויס לי לתרן דהתם הוא בסטר ארוסין משמע סהוא רובה אותה דרך חיות אבל בבא חליה סלא בראיג' אפי מילתא דקודם לכך לא סחררה כמו סכתבאר ויס לי לתרן דהתם הוא בסטר ארוסין משמע סהוא רובה אותה דרך חיות אבל בבא חליה סלא בקדושין אררבה משמע ממעשיו סהוא רובה בזנות וכמו סכתבתי למעלה וה"א ז"ל כתב בהסוג' סלא כחלקו הגאונים אלא בסבעל סתם אבל אם העיד עליו סחמו משחררת לא דברו ולענין ירושה יירשנו ע"כ דבריו: ואני אומר לדעת רבנו שאף על פי סכתנה תורה הכר לאב לומר זה בני כמו סכתבאר למעלה ה"מ בני סאיכו מן הספחה שאפי' הוא ממזר בנו הוא לכל דבר אבל בנו מן הספחה סהוא מן הספחה לא יירשנו אלא אם כן היה ארם כסר מן הטעם שהזכרתי כך תורה הכר לאב אלא לומר זה בני וכאן כבר אכנו מחזיקין אותו בבנו אלא סמפטי סהוא מן הספחה לא יירשנו אלא אם כן היה ארם כסר מן הטעם שהזכרתי ה"ס נראה ל: כל היורשין יורשין בחזקה וכו' משרם בהרבה מקומות ועקר דין החזקה פרק עשרה יוססין ומכרם בנוספתא סנים סהיו באין ממדינת הים אף על פי סמסאין ומתנן ומאלכין ומסין כאחד מת האחר מהן אין חברו יורשו ואם היה כוהב עמו משום אחוה יורשו ע"כ: יעקב שמת והניח ראובן ושמעון וכו' מטה ס' ס' כוחלין זה אחי איכו כאלמ' וכוטל עמו בחלקו ואם מת יחזרו נכסים למקומן ככלו לו נכסים ממקום אחר ירשו אחיו עמו וסאלו בגל איכך מאי קאמרי אידאמרי לאו אחיו הוא המתא יירשו אחיו עמו ותרכו דקאמרי אין אכו יורשין:

פרק י"ט
נחלין

השביח

נכסים

נכסים מאלוהין מהו במכח המגיע לכתפים לא תבטי לך רכבך לך נכסים ממקום אחר דמי כי תבטי לך במכח טאכיו מגיע לכתפים כמי שנפלו לו נכסים ממקום אחר דמי או לא תיקן כך הוא גרסת ההלכות ויש גורסין במכח טאכיו מגיע לכתפים כגוף דייקא ואלים ארעא ומסקא סרטון וכו' ורבנו ורבנו אבן מיגש ז"ל גורסין כגרסת ההלכות ופרטו טבח המגיע לכתפי טהור עומד להסתלק מן הקרקע ולהכניס על הכתפי' ופסק רבנו בתיקון זה טהור כאילו נפסטה הבעיה בלין האחי האחרים יורשין והטעם מפני טזה דחיי והאחרים ספק ויתבאר פרק חמישי טכל טני יורשים טהאחר דחיי והטני ספק אץ לסקת כלום ור"ם ז"ל גורס הגרסא האחרת ופ"י טבח המגיע לכתפים

האחרת ופ"י טבח המגיע לכתפים טבח הבא מחמת הוצאת כתפיו וכתפי פועליו ופ"י מג"ה הוא טבח הבא מאליו ואף לגרסא האחרת יש טפרטו כן: אמר טמעון אץ לוי זה אחי וכו' זה מבואר בטוגיא סכתבתי אי דקאמרי לאו אחינו הוא אמאי יירטו אחיו עמו: ודא הדין לכל היורשין וכו' זה פטו דמה לי אחת מה לי טאר יורשין:

אמר שמעון אין לוי זה אחי ונטל לוי בחלק ראובן כמו שבארנו ואחר כך מת לוי לא יירש שמעון ממנו כלום אלא ראובן לבדו יירש השתות עם שאר נכסים אחרים שהניח לוי: והוא הדין בכל היורשין שידו מקצתם ביורשין אחרים שלא יודו מקצתן:

מג"ל עז
אמר שמעון אץ לוי זה אחי וכו' עד סוף הפרק פרק המפקיד ופרק חזקת הבתוי והביאור בזה הפרק:

פרק חמישי פרק חמישי

פרק חמישי

הכלל ביורשין וכו' כלל זה מתבאר מ מהדיקין הבאח ונזכר בהלכות ביבמות בהחולץ: לפיכך מי טמת הניח בן טוטמוטו או אכד רוגניטו וכו' דין הטוטמוטו מתבאר במסנה פרק מי טמת כמו טלזכור בטמוך ודין האכד רוגניטו טו מפני טדעת רבנו טווא דאכד רוגניטו טו טני טכמה טווא וכן דעת ההלכות ב ביבמות פרק הערל ואף בטוגיבט מי טמת מבוא בריטא דמטמע ד טוטמוטו ואכד רוגניטו טוני: כבר ביארנו בהלכות איטות וכו' פ"ק טו מהלכות איטות כתבארו דייקן אלנו בארונה והט בפרק מי טמת: לפיכך מי טמת והניח טניט וכו' מטנה טס הניח טנים וטבות וטוטמוטו בומן טהנכסי טרובין הזכרים דוחין אותו אבל הניקות בומן טהנכסים מועטין הניקות דוחות אותו אבל הזכרי: מי טלח טהתה אחר בעלה וכו' מטנה ביבמות פרק טטאח

זה הכלל ביורשין וכו' עד כאחת מן הבנוי זאת היא הקדמה לדרך הירוסות בטפק ודחיי ועיקרן פרק מי טמת ומייתי מק"כ פרק החולץ: כבר ביארנו בהלכות איטות כו' עד מזכות ההלכות פרק מי טמת והביאור הראטון פרק י"ב ופרק ב' והביאור הטני פרק י"ב: מי טלח טהתה אחר בעלה וכו' עד חולקין בטוה בבא ראטוטה פרק י"ט בכור ומייתי לה עם טאר טבות ביבמות פרק החולץ: מי

זה הכלל ביורשין וכו' עד כאחת מן הבנוי זאת היא הקדמה לדרך הירוסות בטפק ודחיי ועיקרן פרק מי טמת ומייתי מק"כ פרק החולץ: כבר ביארנו בהלכות איטות כו' עד מזכות ההלכות פרק מי טמת והביאור הראטון פרק י"ב ופרק ב' והביאור הטני פרק י"ב: מי טלח טהתה אחר בעלה וכו' עד חולקין בטוה בבא ראטוטה פרק י"ט בכור ומייתי לה עם טאר טבות ביבמות פרק החולץ: מי

זה הכלל ביורשין כל שני יורשין שאחד מהן יורש דחיי והשני ספק אין לספק כלום ואם היו שניהם ספק שמא זהו היורש או שמא זה היורש חולקין בשוה: לפיכך מי טמת והניח בן וטוטמוטו או אנדרוגניטו הרי הבן יירש את הכל שהטוטמוטו והאנדרוגניטו ספק הניח בנות וטוטמוטו ואנדרוגניטו יורשות בשוה והרי טוא כאחת מן הבנות: כבר בארנו בהלכות איטות דין הבנות עם הבנים במונותיהן ובפרנסתן ושם בארנו שהמונות מתנאי כתובה ובזמן שהנכסים מרובין אין לבנות אלא מוונותיהן והבני יירשו הכל ויתפרנסו בעשור נכסים כרי שינשא בו לבעליהן ובזמן שהנכסים מועטים אין לבנים כלום אלא הכל למוזן הבנות: לפיכך מי טמת והניח בנים ובנות וטוטמוטו או אנדרוגניטו בזמן שהנכסים מרובין הבנים יורשין ודחיים הטוטמוטו אצל הבנות ונזון כמותן ובזמן שהנכסים מועטים הבנות דוחות את הטוטמוטו אצל הבנים ואמרות לו זכר אחת ואין לך עמנו מווננו: מי שלא שחתה אחר ויש לו לבני אביו דאמר דוחין אותו ואף לו:

בעלה ג' חדשים ונשאת מלדה בן ואין ידוע אם בן טשעה לראשון או בן טבעה לאחרון ואין זה הבן יירש את אחר משניהם מפני טהוא ספק וחולקין בשוה מפני ששניהם ספק שמא זה אביו או זה אביו: יבמה שלא שהתה ג' חדשים ונתיבמה בתוך ג' חדשים וילדה בן ואין ידוע אם בן טשעה לראשון או בן טבעה לאחרון זה ספק אומר שמא בן המת אני ואירש את נכסי אבי כולן ואין ליבם אותה שאין אמי בת יבום ותיבם אומר שמא בני אהא ואמר דאוייה ליבם ואין לך נכסי אחי כלום טואל וגם זה תיבם ספק שמא יבם טואל או אינו יבם חולקין בשוה וכן דין זה הספק עם בני היבם נכסי המת שנתיבמה אשתו חולקין בשוה הספק נוטל מחצה ובני היבם מחצה: מת היבם אחר שחלק עם זה הספק ובאו בני היבם לירש אביהם אף על פי שיש לוה הספק לומר אם אחיכם אני תנו לי חלק בירושתי וואם איני אחיכם החזירו לי חצי חלק בני היבם ויש להם חלק עם זה הספק ואין להם חלק עמהן כלו' ואין מוצי' מידן: ספק היבם שבאו לחלוק ככסף והמותר חולקין: נכסי אביו וירש דחיי וזה הספק אם טואל בן המת יש לו חצי הממוך ולוה היבם חצי החצי והשנים אמרים אהא אחינו וכן היבם אהא ואין לך אלא שליט בנכסי חזקת החצי שמורה להם בו נוטלין והשליט שמדין הן לו נוטל והשתות הנשאר חולקין אותו בשוה הוא נוטל חצי ושניהן חצוי: מת הספק דחיי היבם אומר שמא בני טואל או אינו אומר שמא בן בני המת טואל או אינו אירשנו חולקין בשוה: יתיבם ההספק אומר טוואל או אינו טואל ותיבם אומר שמא בן בני המת טואל או אינו אירשנו חולקין בשוה: מי

פרק חיי טחז ט"ט ועיי' טס

זה

זה

זה

הלכות נחלות

מגיד משנה

בדבריו כלום כיון שאמר בלשון ירושה וכו' וכל אחר מהן מפסיד לפי חשבון מה שהיה...

לפיכך המחלק נכסיו וכו' ומזה המעלה ומה שאמרנו אם אמר משהו וכו'...

ואם היה בריא אינו יכול לחוסף ולא לגרוע לא לבכור ולא לאחר משאר חירשין ברא בשאר בלשון ירושה...

מגיד עזר הגוי יורש את אביו וכו' עד ולא מדבריהם פק דקרוסין: כל הנזק...

ואם היה לשון המעלה...

דבור היעט רבנו דריוס לקי הזכיר דין מתב באמצע והוא הדין לכתחלה או בסוף וכן כת' ר' זל וכו'...

בקרובין פקדון מימרא וכתב רבנו שאר ירושותיהן מניחין אותן למתנה והוא מפני שלא מצינו שיהיה סדר נחלות אלא לישראל בלבד...

הלכות נחלות

מגיד משנה

הלמה לא יעמידו בית דין אפטרופוס וכו' זו היא הקושיא שהקטן בגמ' ולוקי אפטרופא וכו' וכבר הזכרתי בסמוך והרמב"א ז"ל כתב מתברר לי סכמאחז מורידין קרוב דוקא כשהוא אחד רוצה לפקח בהן בתורת אפטרופוסות אבל לו רצה אח' לפקח בכספי בתורת אפטרופוסו מעמידין ביד האפטרופא ואין מורידין בהן את הקרוב ומיהו דוקא בסלח סמעו בו סמת אבל סמעו בו סמת סומעין לו ליום ואפילו יש מי סרוכה להיות אפטרופוס ומוריד' קרוב לתלום ולאכול אבל לא לידר ולמכור דוקא קרקע אבל מטלטלין בכל גווא' אין מעמידין אותן ביד קרוב עד כאן דבריו וכן וכבר כתבתי למעלה סרבי מחלק חלוק אחר בין סמעו סמת ללא סמעו:

נשבה הסבוי וכו' מירא הזכרתי למעלה: חזא הדין בחכרות וכו' אינו מבואר סס אבל ממה סאמרו סס סמת להן כאריס תקינו להו רבנן כי היכי דלא ליספדינהו מסמע סאין זה אלא בסרות וכרמים ורבים העמוין לאריסות ולספד מצוי בהן אבל החכרות והבתים סאינן כתיבן ב באריסות ואין ההפסד מצוי בהן אין מורידין להן קרוב זהו דעת רבנן ודברים ככונים הם: מי סכח וכו' סס יכא לרעת אין מורידין קרוב לכספיו וכבר הזכרתי למעלה עור מביאר סס היורד לכספי רטוסין מוציא אותן מידו ופירוט רטוסין סהלכו להס מדעת כזכר סס: שמעו בו סמת הרי בית דין מוכיחין כל המטלטלין וכו' דעת רבי הוא סדין סמעו בו סמת ביכא לרעת הוא כדין לא סמעו סמת בסבוי ואין לזה ראייה וכבר חלקו עליו בזה ה"מ בסל והרמב"א ז"ל אבל כתבו סאס בלו קרובים להוריד בהן רחוק על פי ב"ד בתור' אריכו כדי סלא יספרו הכספים סומעין להס סחוסין לסמוכה זו לכסוף מעטה כזה להוריד בהן אח' אבל הקרובי לא ידרו אלו דבריהם ז"ל:

ולמה לא יעמידו בית דין אפטרופוס לעולם בין במטלטלין בין בקרקעות עד שיבאו הבעלים או עד שיועד בודאי שמתו לפי שאין ב' דין חייבין להעמיד אפטרופוס לגדולים שהן בני דעת: נשבה השבוי וברח המסוכן והניח קמה לקצור וענבים לבצור תמרים לגדוד ותים למסוק בית דין יורדין לנכסיו ומעמידין להן אפטרופוס וקוצר ובוצר ומסוק ומוכר הפירו' ומניחין דמיהן עם שאר המטלטלין בבית דין ואחר כך מורידין הקרוב לנכסיו שאם ידר תחלה שמה יתלוש אלו הפירות שהן כתלושין ואכל' אותן והוא הדין בחצרות ופונדקא' וחניות העשויות לשכר ואינן צריכין עבודה ולא מורח ואין אדם נותן אותן באריס' אין מורידין להן יורש שהרי גובה השכר ואוכל אלא כיצד עושין בית דין מעמיד' להן גבאי ויהיה השכר מונח בבית דין עד שיבא ראייה שמת או עד שיבא וישול שלו ואין מורידין הקרוב לעולם אלא לשרו ולגנו וכרמי' וכוצא בהן שיהיה בהן כאריס כרי שלא יספרו ונמצאו בורים ונשמים: מי שיצא לבעת והניח נכסיו ואין ידוע להיכן הלך ולא מה אירע לו אין מורידין קרוב לנכסיו ואם ירד אפ' מסלקין אותו ואין בית דין צריכין להטפל בו ולהעמי' לו אפטרופוס לא לקרקע ולא למטלטלין שהרי לדעתו יצא והניח נכסיו וכיצד יהיה דין נכסיו זה מטלטלין יעמדו בידו שהן תחת ידו עד שיבא והותבע או עד שימות ויהיו יורשי' והקרקעו' מי שהניחו שכן אי' לוקח' ממנו שכר ושרה' בהן אריס' שאר' שהניחו עד שיבא ושרה' או כרס שהניחו יורשים שהרי הוא בדצינו איבד ממנו ואכרה לדעת אין א' שמעו בו סמת הרי בית דין מוציאין כל המטלטלין וכו' ואין אצל נאמן על פיהן ומורידין הקרוב לשדות ולכרמי' בהן כאריס' עד שיבא ראייה כרורה שמת או ער שיבא:

פרק שמיני בשמורידין

קרוב לנכסי השבוי או בורח או לנכסי היוצא לדעת ששמעו בו סמת לא יורידו קטן שמה יפסיד הנכסים ואין מורידין קרוב לנכסי קטן שמה יטעון ויאמר זה חלקי המגיע לי ביחשתי ואפ' קרוב מחמת קרוב אין מורידין כיצד היו שני אחים אחד גדול ואחד קטן ונשבה הקטן או ברח אין מוריד' הגדול לתוך שרתו מפני שהקטן אינו יכול למחות ושמה יחזיק זה האח ולאחר שנים יאמר זה חלקי שזעזע בירדשתי ומחמת ירושה באתי ואפילו בן אחיו כע' מתיק זה לו עכ': שמה יאמר שמה אבי ירשתי חלקו זה לעולם אין מוריד' קרוב לנכסי קטן אפילו קרוב מחמת אחי האם שאינן ראויין לירש' והרחקה יתירה היא זו ואפילו יש ביניהן שטר חלוקה בין בבתים בין בשרו' לא ירד ואפ' אמר בתבו עלי שטר א אריסות לא ירד שמה יאברו השטרות ויארכו הימים ויטעון ויאמר שזה חלק ירושה בא לו מחמת מורישו: לה ג' בנות ונשבת הוקנה היא וכת אחת ומתה בת שנייה והניחה בן קטן ואמר חכמים אין מוריד' זו הבת הנשארה לנכסים שמה מתה הוקנה ונמצאו שליש נכסים אלו לקטן ואין מורידין קרוב לנכסי קטן וכן אין מורידין לזה הקטן בנכסים שמה עדין הוקנה בחיים ואין מורידין קטן לנכסי שבוי אלא כיצד עושין מתוך שצריך להעמיד אפטרופוס לחצי של קטן מעמידין אפטרופוס על כל נכסי הוקנה אחר זמן שמעו שמתה הוקנה אמרו חכמים תרד הבת הנשארה לשליש הנכסי' שהוא חלק ירושתה וירד הקטן לשליש שהוא חלקו מנכסי הוקנה וחשליש של בת השבויה השנייה מעמידין לו אפטרופוס מפני חלק הקטן שמה מתה גם הבת השבויה ויש לזה הקטן חצי השליש שלה וכן כל כיוצא בזה: פרק ט'

מגיד עוז אין מוסרין לעולם הקרוב וכו' עד בורים ונשמים הרמב"א ז"ל אינו אינו אומר כן כסאמרו ס סמין להס כאריס לא אמרו אלא כסיכא ומכא סס פירו' לא כל מה סאכל ער סלא בא סלו הוא עכ"ל: ואני אומר גם על זה סלא יכא מפיו דהא בההי' סמעתי רפל המפקיד גופה בתר סקלא וטריא דמאי סכא כטוסין ומחי סכא רטוסין גרסינן וכולן סמין להן כאריס וטיילינן אהויא קאי אולימא אסבויין ססתא זריז וכסל הוי מאו דאסבב מיבעיא כו' ער דאוקימ' כרסבן דאל כטוסין כסבויין והק' כסבויין ולא כסבויין כסבויין דחוי מוכיחי' אות' מירו' ולא כסבויין דלו סתם זריז וכסכר ולו סכא סיימי' ליה כאריס וסקלי וטרי עלה טוב ער דאסק' כו' היכי דלא כספדינהו וטייל' וכלן לאיתויי מאו לאיתויי הא דאמר רב נחמן בר יצחק אמר סמואל סבוי סנסבה מורידין קרוב לנכסיו יכא לרעת אין מורידין קרוב לנכסיו עכ' הנה עיניך רואות דברי ר' זל תלמוד ערוך סס: מי סכח לרעת כו' ער סוף הפרק פרק המפקיד:

פרק שמיני בשמורידין

אבי ירשתי חלק זה כר' המפקיד: לעולם אין מורידין קרוב כו' ער מחמת מוריסו במכיצא פרק המפקיד וככתובות פרק הכוסא: מעטה באטה אחת כו' ער סוף הפרק פרק המפקיד: אבל במטלטלין מה לי קרוב מה לי רחוק עכ"ל התו' וכן כתב רב אלפס ז"ל דאיתמר מסמע דרב כמה ג' חון רב מטלטלין לא פלוג רבנן בין רחוק לקרוב אלא מעיינינן באיסיס דמעלי וממני' עליו אפילו קרוב וכן כתב רבינו המחבר לקמן פרק עשירי ע"ס: יאברו השטרות ויארכו הימים ויטעון ויאמר שזה חלק ירושה בא לו מחמת מורישו: לה ג' בנות ונשבת הוקנה היא וכת אחת ומתה בת שנייה והניחה בן קטן ואמר חכמים אין מוריד' זו הבת הנשארה לנכסים שמה מתה הוקנה ונמצאו שליש נכסים אלו לקטן ואין מורידין קרוב לנכסי קטן וכן אין מורידין לזה הקטן בנכסים שמה עדין הוקנה בחיים ואין מורידין קטן לנכסי שבוי אלא כיצד עושין מתוך שצריך להעמיד אפטרופוס לחצי של קטן מעמידין אפטרופוס על כל נכסי הוקנה אחר זמן שמעו שמתה הוקנה אמרו חכמים תרד הבת הנשארה לשליש הנכסי' שהוא חלק ירושתה וירד הקטן לשליש שהוא חלקו מנכסי הוקנה וחשליש של בת השבויה השנייה מעמידין לו אפטרופוס מפני חלק הקטן שמה מתה גם הבת השבויה ויש לזה הקטן חצי השליש שלה וכן כל כיוצא בזה: פרק ט'

פרק שמיני

בשמורידין קרוב לנכסי הסבוי וכו' מיתת סס: ואין מורידין קרוב וכו' סס ולא קרו' לנכסי קטן ולא קרוב מחמת קרוב ל' הקטן וכו' וכל מה סהזכיר רבנן מ' מ' סס ופ' דין זה בקרקעות הוא אבל מטלטלי' וכבר כתבאר סאפי' לנכסי סבוי גדול אין מורידין קרוב וע' סיס קבת מפרטים ספרטן זה בין לנכסי קטן סכסב' בין סלא סכסב' וכנת סאין הקטן כזן ומתפרנס ביחד עם קרוב זה אבל סס היה כזן עם קרוביו ולא חלקו א' צורך להעמיד אפטרופוס לקטן אלא יעמדו הנכסים בסתוף ויסיבחו ויזכירו מן האמצע ואף דעת רבנן כן על הדרך סתיבאר פרק': לעולם אין מורידין קרוב וכו' סס מבואר בגמ': מעשה באטה אחת סהיו לה סלס כנות וכו' ער סוף הפרק מבואר בגמ' סס וספד רבנן כרבי דאל' הדין וכן ספקין בהלכות:

פרק תשיעי האהין

סעדיין לא חלקו וכו' זה מבואר פל' מי סמת במסכה ובגמ' ובירושלמי סתם אחין סותפין עד שלסה דורות ומה סכת רכנו וכן בסאר היורשין פסוט הוא ולא הזכירו בגמ' אחין לא סדברו בהוה' היו היורשין גדולים וקטנים וכו' סם מסכה הניח בניס גדולים וקטנים הסביחו לאמצע ואם אמרו גדולי ראו מה ססהניח לנו אבינו הרי אנו עושין ואוכלין ה סביחו לעצמן ובגמרא לא סנו אלא סעב סכסוכים מחמת נכסי' אכל סבחו מחמת עצמן סביחו לעצמן והקטנו והאמר רבי חנינא אפילו הניח להן אביהן אורייתו ה סכר לאמצע והא אורייתו דמחמ עצמן הוא ותרכו סאי אורייתו ד דלגיירותא הוא דעבידא ואפילו קטנים נמי מזו מטורי ביה עד כאן הגרס' בכל הספרים וההלכות ובפירוש הרב אבן מיגס ז"ל ולא ראינו אחר מן המפרשי' סתיה לוגריס אחרת וזהו ביאור גריסא זו סביחו לאמצע ואפילו סכר טרחן אחין סותפין להן דאחין מ סתמא מחילי להדרי כך סכסוכו הרמבן והרשב"א ז"ל ובזה מורה רבי ואם אמרו גדולי ראו פ' אפילו סלא בגמ' ובפני עדי' ואעפ' סיס מי סגי בפני' כ"ך הוה עיקר דלא צריך בר' ואף כן כראה מדע' רבנו סביחו לעצמן יס מי סגי ספלי מה ססביחו בחלק הקטני' הוא סלהן הכל כיון סאי הקטני' כולו להסביח ויס מי ספירס סמה ססביחו בחלקן הוא לעצמן ו בחלק הקטני' סמין להן כאריסי העיר אס למחצה אס לסלים ולרביע וזה דעת הרמב"ן ז"ל והראשון כראה מלסון רבנו עד כאן פירוש המסכה ובגמ' לא סנו פ' דהסביחו לאמצע אלא ססבחו נכסים מחמת נכסים פירוס כגון ססכרו פועלים מממון תפיסת ה סבית והגדולי' לא עשו'לא סטרחו להכנים פועלים ולהוציא פועלים ולקחו ולססחור וליסב בחנות וכו' כ"ך אכל סבחו נכסי' מחמ' עצמן פ' סהוביאן הוצאלו הגדולי' משלה

פרק תשיעי האהין

פרק מי סמת: אמרו ראו מה ססהניח לנו אבא וכו' עד ססכת לאמצע

פרק תשיעי

האהין

סעדיין לא חלקו ירושת אביהן אלא כולן משתמשין ביחד במה סהניח להן הרי הן בשותפין לכל דבר וכן בשאר היורשין הרי הן שותפין בנכסי מורישן וכל שנשא ונתן כל אחד מהן בממון זה השכר לאמצע והיו היורשין גדולים וקטנים והסביחו הגדולים את הנכסים השבחו לאמצע אמרו ראו מה סהניח לנו אבא והרי אנו עושין ואוכלין השבח של משיבא הוא שיהיה השבח מחמת הוצאה שהוציא המשיבא אבל שבו נכסים מחמת עצמן השבח לאמצע וכן אס היתה אשתו של מת היא ה' יורשת בכלל אחיותיה או בכלל בנות דוריה והסביחה הנכסי' השבח לאמצע ואם אמרה ראו מה סהניח לי בעלי והריני עושה ואוכלת והסביח הנכסי' מחמ' הוצאה הרי השבח שלה: מי שירש את אביו והסביח הנכסי' ונטע ובנה ואח' כך נודע שיש לו אחין במדינה אחרת אס ק קטנים הן השבח' לאמצע ואם היו גדולי' הוא' ולא נודע שיש לו אחין שמין לו כארים וכן

בספרי' איתא הכי לא סנו לא ססבחו נכסי' מחמת נכסי' אכל סבחו נכסים מחמ' עצמ' סביחו לעצמן ופ' סכסוכים לא סנו דסבתם ה סביחו לאמצ' לא ססבחו נכסי' ת תפוס הבית ססכרו פועלים אכל סבחו מחמת עצמן כגון סהאחין טרחו ל לעצמן סביחו ל לעצמן וכן פירס ר' אביה וכן כראה מרמייני' לה אמתניתין דהכא ולא אמתניתין דלקמן דהאם אמרו ראו מה ססהניח לנו אבינו ובגמ' סכת כפירוס רבינו המהבר ולסונו ע"כ:

ר' אביה וכן כראה מרמייני' לה אמתניתין דהכא ולא אמתניתין דלקמן דהאם אמרו ראו מה ססהניח לנו אבינו ובגמ' סכת כפירוס רבינו המהבר ולסונו ע"כ:

סעדיין כו' עד ססכר לאמצע פרק מי סמת: היו היורשין גדולי' עד ססביחו לאמצע במשיבא פ' המפקיד ובכתרא

כתב ה' אבא ז"ל אחין ז' הגדול' סלנו ולא סל הרב ז"ל וס סכוס הוא עד כאן לסונו: ואני אומר גם את זה לא יבא מפ' הר' אבא ז"ל לעולם כי המסנה סלימה ותלמוד עדן הוה בבבא בתרא פרק מי סמת דתן הניח בניס גדולים ו קטני' ססביחו גדולי' את הנכסים ססביחו לאמצע ואם אמרו ראו מה ססהניח לנו אבא והרי אנו עושין ואוכלין סביחו לעצמן ע"כ ואמר' עילה בגמ' אמר רב חביבא בריה דרב יוסף ברי דרבא מסמי' דרבא לא סנו אלא ססבחו נכסים מחמת נכסים אכל סבחו נכסים מחמ' עצמן סבחו לעצמן ואקסי' עילה איתי' והא אמר ר' חנינא אפילו הניח להם אביהם אורייתו ססכר לאמצע והא אורייתו דמחמת עצמו הו' ופ' סאי אורייתו דלגיירותא הוא דעבידא ואפילו קטנים נמי מזו מטורי בה ע"כ ור' אלפס גורס מ'מר רב חביבא והסמיט קוסיא רבי חנינא ופירוש' מפוס דלא נסקח' ליה מיכה אלא מילתא דפסוטות ועוד דליסכא דמתניתי' מסמע הכי דקתני והסביחו גדולי' ולא קתני והסביחו סתמא דמסמע

גדולים דוקא הוא דמזו מסבחי אכל קטני' לא מצו מסבחי וכן הוא בכל ספרי' סר' איתי' לא וראוי סכותב הזה מתחיל היה ולא עיין במרא מתניתין קמיינתא חלא גמר פ'סקא בתריתא ואס אמרה כו' דברסי' עילה עוברא דרב ספרא סבך אבוי כו' ולא ידע ללכת אל עיר: וכן אס היתה אשתו עד ססכר סלה פרק מי סמת: מי סירס את אביו וכו' עד סמין לו כארים כתב ה' אבא ז"ל ואם ידע מה בכך הלא מורישין קרוב לכסי קטן סבוי אלא אכ' יבא לרעת ולא דהיינו רטוסין עד כאן לסונו: ואני אומר גם זה לא יבא מפ' דאטו סבוי מאין בר' א'ס'ק איתא ליה אחא מבי חזייה אמר ליה אחין אכא פלג לי אל לא ידענא לך כו' עד איתי' סהדי דאחוי הוה אל' רב סכרא זיל פלוג ליה אמר ליה כפלוג לי כמי ספרדים וכו' סתני דשתל אמר ליה ספיר קאמר לך דתן הניח בניס גדולי' וקטנים כו' וס'ק' וטרי' עילה טובא עד דאסיק' אהדרוה לרב סכרא אמ' להו מי דמי התם ברשות בית דין נחית הכא לאו ברשות בר' נחית ועוד קטן הוא ואין מורישין קרוב לכסי קטן אהדרוה לקמי' רבי אמי אמר ליה לא סיימו קמאי קטן הוה ע"כ וכתב' ר' אלפס והלכתא כרב סכרא וקוסיא דאבי' ליתיה מסוס דקטן הוה ואין מורישין קרוב לכסי קטן הילכך אף על גב דלא ידע דאיתיה דחיל ססבית לאמצע אכל גדול דלא ידע דחית' ר' חיל' גביה לא סביח לאמצע אלא סמין לו כארים ע"כ וזהו לסון ד'ת ז'לות באות ועי'ך רואות מעתה אתה תבחר ולא אבי אס יש להטות ימין ושמל' להאמין כי יבא דבר זה מפ' קרעו זה חס וסלום וחס ליה ולגובריה תדע שאפילו אחר מב' קי' אית' למיריו ירגיש סזה היה דעת ר'ת ז"ל סהרי סמך לו: וכן

וכן אס טרחו בגופך לחפור ולבבו וכו' כ'א המלאכו סאי' ארס טורח ומוחל לחארי' סביחו לעצמן ויס פ' אחר וזה ככון והוה דעת אבן מיגס ז"ל והקטנו מאורייתו ופ' אבן מיגס ז"ל סהו' כסא גדול' וגבוה ויוסבין עליו סומרי' הגנות והספדסי' ורואין בכל הג' וואו ססהניח להן אביה אורייתו זה והסכירו עצמן ליסב עליו ולסמור וקתני ססכר לאמצע אף על פי סהסכר בא מחמת עצמן ותרכו סאי אורייתו דאפילו קטנים מזו מטורי' ולא אמרו ססבחו לעצמן אלא במלכות סאין הקטנים יכולין לעשות עד כאן ולפי מה ססמכא בספרי' רבנו גרסותו מוחלפת מסלכו והוה גורס לפי סהכראה בתירוש קוסיא אורייתו לא אי איתמר הכי איתמר לא סנו לא ססבחו נכסי' מחמת נכסים אכל סבחו נכסים מחמת עצמן סביחו לאמצע ופי' מחמת נכסים מחמת הוצאה נכסי' אחרים ומחמת עצמן פירוס מחמת עצמן סל אוחין נכסים זה מורה לסון רבינו ז"ל ועל כן סתוב בהסנות הספרים מססמין לגריס' רבנו יכול הית' להעמירה: וכן סתכתי חילוק הגריסאות בדין היורשין והאסנה כמותן: מי סירס את אביו וכו' מעסה דמרי בר' א'ס'ק בפרק המפקיד ורברי רבנו בזה כרברי' ההלכות ממש וממה סכתב ואס היו גדולים הואיל ולא ידע סיס לו אחין סמין לו כארים ונראה סאס ידע אין סמין לו כארים אלא ססבית לאמצע והטעם סכל פלא אמר ראו מה ססהניח לנו אבא הרי דין גדולים וגדולים כל סלא חלקו כדין גדולים וקטנים אכל כל סלא ידע סמין לו כארים דסמא אס היה יודע היה מחזיק בחלקו כלבר ובסאר היה יודד כארים רהא קיימא לן דמורישין קרוב לכסי גדול זה האס ססבוי הוה ססאר סהיה במריכה אחרת מת אביו ולא הניח זה נכסין לרעת וכן הוה דעת ההלכות ועל זה סתוב בהסנות וס'ק' וטרי' עילה טובא עד דאסיק' אהדרוה לרב סכרא אמ' להו מי דמי התם ברשות בית דין נחית הכא לאו ברשות בר' נחית ועוד קטן הוא ואין מורישין קרוב לכסי קטן הוה ואין מורישין קרוב לכסי קטן הילכך אף על גב דלא ידע דאיתיה דחיל ססבית לאמצע אכל גדול דלא ידע דחית' ר' חיל' גביה לא סביח לאמצע אלא סמין לו כארים ע"כ וזהו לסון ד'ת ז'לות באות ועי'ך רואות מעתה אתה תבחר ולא אבי אס יש להטות ימין ושמל' להאמין כי יבא דבר זה מפ' קרעו זה חס וסלום וחס ליה ולגובריה תדע שאפילו אחר מב' קי' אית' למיריו ירגיש סזה היה דעת ר'ת ז"ל סהרי סמך לו: וכן

135

הלכות נחלות

מגיד משנה

אחד מן האחים שלקח מעות וכו' בפרק מי שמת רב ספרא טבא אבוי זוזי סקליה עבר בהו עיקר אחוה תבעוה דבינא קמיה דרבא אמ' ליה רבא רב ספרא גברא רבא הוא לא טבא גרסיה וטרח לאחריכ' עכ' ויש מי שפירש דרב ספרא לא טבל אלא ריוח חלקו ובעל אחיו טבל כמתעסק אחד אבל לא סהיה הכל סלו וזה דעת הרמב"ם ז"ל ויש מפרשים שהכל היה סלו וכן נראה דעת רבנו: אחד מן האחים שמכרו המלך וכו' מסנה ובריתא סם וכו' סלמי מפורם דהוא הדין להפטר סאם כטל ממנו המלך מחמת ממון האחים ועפרם ההפטר לכולם ואם מחמת ממון עצמו סכבר היה עפ"ר ההפטר לעצמו וזה לסוף הירוש' רב נחמן כתפס לבולי אמר רב נחמן חין בכספי רחמנן כפל לבולי יכתן מ טל ככסיו ואם לאו יכתן מסל אמר רב כהן:

אחד מן האחים וכו' פריך חזק הבתים מפורם סם כדעת רב והברייתא ופסק הלכה כן בהלכות: וכן האסא שהיתה נוסאת וכו' סם ברייתא ופירוש כשהזכיר רבנו ממכר עבדי הוא הדין לממכר קרקעות ולסוף הגמ' והיו אונות וטורו יוצאו על סמה: במה דברים אמ' באחים ובאמה וכו' מיימרא סם וכתב הרשב"א ז"ל סמרבי ר"ח ז"ל נראה סמה סאמרו סמא מעסקו קמץ ובלבד אם ראו בית דין סהיה יכול לקמץ מעסקו ב באותו סך עד כאן לסונו ואין כראה כן מדברי סאר המפרשים ז"ל אם לומ' סמץ המופט סקמץ אסף הרבה ולמה לא לומה פעמי' כראה כן:

וכן אחד מת וכו' סם ופסק הלכה כן בהלכות וכן פסק ר"ח ז"ל וכן הסכי' הרשב"א ז"ל: אחד מן האחים שטור חוב יוצא וכו' פ' בט פטוט נחלקו אביו ורבא באותיות אס בריך להביא ראיה על המסירה דרבא אמר אינו צרי ואייתי ראיה מדתניא אחד מן האחים סהיה יוצא סטור חוב מתחת ידו עליו ל להביא ראיה אחין הוא דסמטי מ מהדדי אבל אחרים לא וכתב הרב אבן מיג' ז"ל דאף על גב ד דלא קיימ' לן כמאן דאמר אותיות נקנות במסירה לא דוק בכתיבה ומסירה מכל מקום קיימ' לן כ כרבא דרין צרי להביא ראיה לא באחין בדוקא אבל באחר נחמן לומר סטור קנייה היה לו ואבד והן הן דברי תלמוד רבינו וכבר כת' רבינו פריך ססי מהלכות מכירה דבר זה לסונו ואינו צריך עדים לענין קנייתו אבל צריך עדים לענין תביעה סהיה הנתבע אומ' לו מני יאמר סבעל דברים סלי כ כת' ומסר לך עד כאן לסונו מבוא סמה סהוא סובר בכאן סגובה ואינו צרי להביא ראיה הו סטהלות רובה לפרעו אבל אס הלוח טוען

אחד מן האחים וכו' פריך חזק הבתים מפורם סם כדעת רב והברייתא ופסק הלכה כן בהלכות: וכן האסא שהיתה נוסאת וכו' סם ברייתא ופירוש כשהזכיר רבנו ממכר עבדי הוא הדין לממכר קרקעות ולסוף הגמ' והיו אונות וטורו יוצאו על סמה: במה דברים אמ' באחים ובאמה וכו' מיימרא סם וכתב הרשב"א ז"ל סמרבי ר"ח ז"ל נראה סמה סאמרו סמא מעסקו קמץ ובלבד אם ראו בית דין סהיה יכול לקמץ מעסקו ב באותו סך עד כאן לסונו ואין כראה כן מדברי סאר המפרשים ז"ל אם לומ' סמץ המופט סקמץ אסף הרבה ולמה לא לומה פעמי' כראה כן:

וכן אחד מת וכו' סם ופסק הלכה כן בהלכות וכן פסק ר"ח ז"ל וכן הסכי' הרשב"א ז"ל: אחד מן האחים שטור חוב יוצא וכו' פ' בט פטוט נחלקו אביו ורבא באותיות אס בריך להביא ראיה על המסירה דרבא אמר אינו צרי ואייתי ראיה מדתניא אחד מן האחים סהיה יוצא סטור חוב מתחת ידו עליו ל להביא ראיה אחין הוא דסמטי מ מהדדי אבל אחרים לא וכתב הרב אבן מיג' ז"ל דאף על גב ד דלא קיימ' לן כמאן דאמר אותיות נקנות במסירה לא דוק בכתיבה ומסירה מכל מקום קיימ' לן כ כרבא דרין צרי להביא ראיה לא באחין בדוקא אבל באחר נחמן לומר סטור קנייה היה לו ואבד והן הן דברי תלמוד רבינו וכבר כת' רבינו פריך ססי מהלכות מכירה דבר זה לסונו ואינו צריך עדים לענין קנייתו אבל צריך עדים לענין תביעה סהיה הנתבע אומ' לו מני יאמר סבעל דברים סלי כ כת' ומסר לך עד כאן לסונו מבוא סמה סהוא סובר בכאן סגובה ואינו צרי להביא ראיה הו סטהלות רובה לפרעו אבל אס הלוח טוען

אחד מן האחים וכו' פריך חזק הבתים מפורם סם כדעת רב והברייתא ופסק הלכה כן בהלכות: וכן האסא שהיתה נוסאת וכו' סם ברייתא ופירוש כשהזכיר רבנו ממכר עבדי הוא הדין לממכר קרקעות ולסוף הגמ' והיו אונות וטורו יוצאו על סמה: במה דברים אמ' באחים ובאמה וכו' מיימרא סם וכתב הרשב"א ז"ל סמרבי ר"ח ז"ל נראה סמה סאמרו סמא מעסקו קמץ ובלבד אם ראו בית דין סהיה יכול לקמץ מעסקו ב באותו סך עד כאן לסונו ואין כראה כן מדברי סאר המפרשים ז"ל אם לומ' סמץ המופט סקמץ אסף הרבה ולמה לא לומה פעמי' כראה כן:

וכן אחד מת וכו' סם ופסק הלכה כן בהלכות וכן פסק ר"ח ז"ל וכן הסכי' הרשב"א ז"ל: אחד מן האחים שטור חוב יוצא וכו' פ' בט פטוט נחלקו אביו ורבא באותיות אס בריך להביא ראיה על המסירה דרבא אמר אינו צרי ואייתי ראיה מדתניא אחד מן האחים סהיה יוצא סטור חוב מתחת ידו עליו ל להביא ראיה אחין הוא דסמטי מ מהדדי אבל אחרים לא וכתב הרב אבן מיג' ז"ל דאף על גב ד דלא קיימ' לן כמאן דאמר אותיות נקנות במסירה לא דוק בכתיבה ומסירה מכל מקום קיימ' לן כ כרבא דרין צרי להביא ראיה לא באחין בדוקא אבל באחר נחמן לומר סטור קנייה היה לו ואבד והן הן דברי תלמוד רבינו וכבר כת' רבינו פריך ססי מהלכות מכירה דבר זה לסונו ואינו צריך עדים לענין קנייתו אבל צריך עדים לענין תביעה סהיה הנתבע אומ' לו מני יאמר סבעל דברים סלי כ כת' ומסר לך עד כאן לסונו מבוא סמה סהוא סובר בכאן סגובה ואינו צרי להביא ראיה הו סטהלות רובה לפרעו אבל אס הלוח טוען

אחד מן האחים וכו' פריך חזק הבתים מפורם סם כדעת רב והברייתא ופסק הלכה כן בהלכות: וכן האסא שהיתה נוסאת וכו' סם ברייתא ופירוש כשהזכיר רבנו ממכר עבדי הוא הדין לממכר קרקעות ולסוף הגמ' והיו אונות וטורו יוצאו על סמה: במה דברים אמ' באחים ובאמה וכו' מיימרא סם וכתב הרשב"א ז"ל סמרבי ר"ח ז"ל נראה סמה סאמרו סמא מעסקו קמץ ובלבד אם ראו בית דין סהיה יכול לקמץ מעסקו ב באותו סך עד כאן לסונו ואין כראה כן מדברי סאר המפרשים ז"ל אם לומ' סמץ המופט סקמץ אסף הרבה ולמה לא לומה פעמי' כראה כן:

וכן אחד מת וכו' סם ופסק הלכה כן בהלכות וכן פסק ר"ח ז"ל וכן הסכי' הרשב"א ז"ל: אחד מן האחים שטור חוב יוצא וכו' פ' בט פטוט נחלקו אביו ורבא באותיות אס בריך להביא ראיה על המסירה דרבא אמר אינו צרי ואייתי ראיה מדתניא אחד מן האחים סהיה יוצא סטור חוב מתחת ידו עליו ל להביא ראיה אחין הוא דסמטי מ מהדדי אבל אחרים לא וכתב הרב אבן מיג' ז"ל דאף על גב ד דלא קיימ' לן כמאן דאמר אותיות נקנות במסירה לא דוק בכתיבה ומסירה מכל מקום קיימ' לן כ כרבא דרין צרי להביא ראיה לא באחין בדוקא אבל באחר נחמן לומר סטור קנייה היה לו ואבד והן הן דברי תלמוד רבינו וכבר כת' רבינו פריך ססי מהלכות מכירה דבר זה לסונו ואינו צריך עדים לענין קנייתו אבל צריך עדים לענין תביעה סהיה הנתבע אומ' לו מני יאמר סבעל דברים סלי כ כת' ומסר לך עד כאן לסונו מבוא סמה סהוא סובר בכאן סגובה ואינו צרי להביא ראיה הו סטהלות רובה לפרעו אבל אס הלוח טוען

וכן אק שירד לנכסי קטן והשביח אין שמין לו בארים אלא השבט לאמצע שהרי לא ברשות ירד: אחד מן האחים שלקח מעות ועשה בהן סחורה אם היה תלמיד חכם גרו שאינו מניח תורתו שעה אחת הרי השכר שלו שאין זה מניח תורתו ומתעסק לצורך אחיו: אחד מן האחים שמנהו המלך גבאי או סופר שמכניס ומוציא בממון המלך וכן כל כירצא באה מעבודת המלכים אם מחמ' אביהן מנהו כגון שהיה אביהן ידוע בדבר זה ואמר נעמיד תחתיו בנו כדי לעשות חסד עם היתומים הפרס שיטול וכל השכר שישתכר בעבודה לכל האחים ואפי' היה חכם ביותר וראוי למנותו ואם מחמ' עצמו מנהו הרי זה לעצמו: אחד מן האחים שהיה נותן ונושא בתוך הבית וקנה עבדים בשמו לבדו ואמר מעות אלו שהליתיה או שקניתי בהן עבדים אלו שלי לבדיהן שנפלו לי מבית אבי אמי או מציאה מצאתי או מתנה נתנולי עליו להביא ראיה שנפלה לו ירושה אחרת או מצא מציאה או זכה במתנה וכן האשה ש עייף בהי' שהיה נושא איש פ"ב: ונותנת בתוך הבית והיו אונות שהן ש שטרי ממכר עבדי ושטרי חובות יוצאות על שמה ו ואמרה שלי הן שנפלו לי מבית אבותי או מציאה מ מצאתי או מתנה נתנולי עליה להביא ראיה שנפלו לה לירושה וכן אלמנה שהיתה נושא ונותנת בנכסי יתומי והיו אונות ושטרות יוצאות על שמה ואמרה מירושא נפלו לי או מציא מצאתי או מתנה נתנו לי עליה להביא ראיה ואם יש

כרבה וכו' ראיה בראיה וכתב ספירם זקינו ר"אבן ראיה בעדים סידורים סהיו לו ככסים מאבי אמו אבל לא ידעו זה הסטור אס מאות ככסים אס לאו וזה הפירוש דחוק בעיני גס פירבינו סמואל דחוק למבין ולפי דרך האמת כל ראיה בעדים סידורו סממון זה הכותב בסטור היה ממון סהיה לו מסל אבי אמו עכ' מא' ורעת רבינו המחבר ספירוס ר"אבן ולי הדיוט הכותב כראה ראיה לרבירה מהא רב סקרא דאמר אס חלוקין בעיסתן אימור מעסקו קמץ הרי מסמע סמספק מעמידין הממון בידו היכא ראיכא למיתלי סהיה לו ממון בפני עצמו עד סיביאו ראי' סהוא מסל אמר וחת' כתבו סהא רב סקרא חל' רלא טעין סכי לא חמ' כפלו לי מבית אבי אומ' ממ מהמין במגו דאי בעי חמ' קמכתי מעיסתי וממ מסל סאס היה טוען כך היה כחמץ סאל' לא הוה מגו:

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

מגדל עז וכן חז סורד לכספי קטן וכו' עד לא פחות ולא יתר אחד מן האחי וכו' עד בעיסתן הכל פריך חזקת הבתים והבבות הר' סונו גס פ' מי סמת: אחד מן האחים וכו' עד הרי הוא לאמצע פרה גט פטוט: כרא באחי מפני סחוקתן וכו' עד ואין צריך להביא ראיה

הראב"ד ז"ל והיאך נובה בו הא קיימ' לן רבעיין כתיבה ומסירה והנה הוא הולך על דרך פירוש רבו סמפרס אינו צריך רחיה דמכז למימר סטר היה לו ואבד והא' פירוסא לא ריין מגופה דהא סמעתיא ומסמעתיא דסנה ריין במעשה דהיה סכתא דכפך סטור מתותי ירה עכ':

ואני אומר מחלוקת ישנה היא גס בין רבותינו בעלי התוספות ז"ל ולכלם יס פני בהלכה וראיות רבות סוכות לפי הסיטות ומאחר סהוא לא פירס דבריו למה אפרסס אבי דרי לי בפני להוכיח כי דברי רמ' ז"ל מפורשים בתלמוד פריך גט פטוט ספירוס רבו: אחד מן האחים סנטל כו' עד בין רבים פריך מי סמת: מי סמת והניח כו' עד מה סנתת להס אביהם נתן פריך יס נחלין:

פיין בהלכות אישות פ' סנים ועמרי': לה נדוניא ואמר מנדוניית לקחתי נאמת אבל אס אין לה נדוניא ולא הביאה ראיה הרי הכל בחוק הירשין במה דברי אמר באחים ובאלמנה שאין חלוקין בעיסתן אבל אס חיו חלוקין בעיסתן שמה מעיסתן קמצנו על האחי להביא ראיה שהן משל אמצע וכן אס מת זה הנותן והנושא בתוך הבית על האחי להביא ראיה אף על פי שלא היו חלוקין בעיסתן: אחד מן האחים ששטר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה שאביו נתנה לו בכתיב ומסירה או שצוה לו בוכשהוא שכיב מדע ואס לא הביא ראיה הרי הוא לאמצע במה דברים אמר' באחי מפני שחוקתן שומטין זה מזה אבל אחד שטען שנתן לו או שקנהו מבעליו נובה בו ואינו צרי להביא ראיה: אחד מן האחים שנטל מאתם וזו ללמוד תורה או ללמוד אימונות יכולין האחי לומר לו אס אין אתה אצלנו אין לך מוונות אלא לפי ברכת הבית שאין הוצאת מוונות האחד לבדו כהוצאו מוונותיו בין רבים:

מי שמת והניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולי מתפרנסים פרנסת הקטני ולא הקטנים נוונים מוונות הגדולים אלא חולקין בשוה נשאו גדולים לאתר מיתת אביהן ישאו הקטנים כן מכלל הנכסים ואחר כך יחולקו נשאו הגדולים בחיי אביהן ואמרו הקטנים לאתר מיתת אביהן חרי אנו נושאין כדרך שנשאתם אתם אין שומעין לחם אלא מה שנתן להם אביהם נתן:

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

אמר סמואל ומורה לי אבא סאס מת על האחי להביא ראיה וכו' פ"ח ולא חייסין למה סעלתה בקוסיא כיון דלא אמר תיבתא אבל ראביה פסק סנס בזו חין הלכה סמואל רלא טענינן ליתמי אלא מאי רמזי אבוהון למיטען כ כאתקפתא רב פפא וכן פסק מר רבי סראל ור' סכס וכן סה כתב סמוכיא מן היתומים או יביאו ראיה כרב פפא עכ':

פריך ח"ה

פריך גט פטוט

פ' מי סמת

יס נחלין

האב את בנו וכו' בריתא מפורשת פר' מי שמת כשתלחה לאביו מוטביות כשהיא חוזרת חוזרת מן האמצע והכריח אבן מיגם זל שהיא בטהמיה האב אחד מבניו ומה שכת' רבנו אב'ל הוציא הבן במפתה מסלו וכו' דבר פסוט הוא דכל הוצאת ימי המטה מסל בן ותועלת המוטביות סנסתלחה לו היה לבן כשהיא חוזרת ודאי מסלו חוזרת וכן כתבו אבן מיגם זל והרשב"א זל: האב מסלח מוטביות וכו' מס מסנה ובריתא סלח לו אביו מוטביות כשהיא חוזרת חוזרת לו סלח אביו מוטביות סתם כשהיא חוזרת חוזרת לאמצע ופירוש סלח לו אביו בסמו וכתב רבנו ואין זה סנסתלחה חייב להחזירה וכו' כך כתב רבו זל והאריך בטעם זה אבל מה שכת' לפיכך אם סמח עם מקצתן וכו' והרי הוא לאמצע אין נראה כן מלסוף רבו זל אלא הריזה סמחה עמו נוטל כל חלק זה סכך כתב אב'ל אם סמח עם אחר מהן ולא סמח עם כולן אינו חייב לסלח המוטביות כולה אלא מסלח אותה ומי סמחה עמו נוטל חלקו ומי סלח סמחה עמו עמו אינו כותן כלום עד שיסמחה עמו עד כאן לסונו ואף בהסנות כתוב **אא** לא ירעתי מהו ולמה ל לאמצע והלא אינו מחזיר לו אלא חלקו וכפיסאיו האחרים כפי יחזיר להם חלקו עד כאן לסונו: ואכ"פ כי הדין עם רבנו דסמח לא יסאו האחרים כפי או יסאו לא יסאו אותן כדרך סנסתלחה סנסתלחו לו ויכול זה לומר אינו רוצה לעסו עמכם ולא כדרך סנסתים עמי כמבאר פר' טעמי מהלכות זכיה ומתנה ומכאן סמטוטביות זו ס סמח לא יחזור להם לא זה חלקו ונמצאו האחרים מפסידין חלק מזה ואין אומר להם להניח את הוראי על סמך הספק ועוד דפסטה דבריותא הכין מסל דקתני חוזר לאמצע ואסטר סרעת אבן מיגם והר"א זל הוא סרעת האב כך היה סכל אחר יבנה חלקו לכפיסא או אמה ורבי רבינו כראין וענין המוטביות מהו כתבאר בארובה פ' טעמי מהלכות זכיה ומתנה: גדול האחין סהיה לובס וכו' מומרא פרק ים נוכלין אמר רביא האי גדול אחי דלכס ואיכתי מביתא מאי רעביד עבר וכו' כיחא להו כי היכי דלסמתנו מילי עד כאן ומכל מקו' אס מוחו בידו הרשות בידן וכן כתב הרשב"א זל פר' קמא דבבא קמא:

שני

השיא האב את בנו וכו' בריתא מפורשת פר' מי שמת כשתלחה לאביו מוטביות כשהיא חוזרת חוזרת מן האמצע והכריח אבן מיגם זל שהיא בטהמיה האב אחד מבניו ומה שכת' רבנו אב'ל הוציא הבן במפתה מסלו וכו' דבר פסוט הוא דכל הוצאת ימי המטה מסל בן ותועלת המוטביות סנסתלחה לו היה לבן כשהיא חוזרת ודאי מסלו חוזרת וכן כתבו אבן מיגם זל והרשב"א זל: האב מסלח מוטביות וכו' מס מסנה ובריתא סלח לו אביו מוטביות כשהיא חוזרת חוזרת לו סלח אביו מוטביות סתם כשהיא חוזרת חוזרת לאמצע ופירוש סלח לו אביו בסמו וכתב רבנו ואין זה סנסתלחה חייב להחזירה וכו' כך כתב רבו זל והאריך בטעם זה אבל מה שכת' לפיכך אם סמח עם מקצתן וכו' והרי הוא לאמצע אין נראה כן מלסוף רבו זל אלא הריזה סמחה עמו נוטל כל חלק זה סכך כתב אב'ל אם סמח עם אחר מהן ולא סמח עם כולן אינו חייב לסלח המוטביות כולה אלא מסלח אותה ומי סמחה עמו נוטל חלקו ומי סלח סמחה עמו עמו אינו כותן כלום עד שיסמחה עמו עד כאן לסונו ואף בהסנות כתוב **אא** לא ירעתי מהו ולמה ל לאמצע והלא אינו מחזיר לו אלא חלקו וכפיסאיו האחרים כפי יחזיר להם חלקו עד כאן לסונו: ואכ"פ כי הדין עם רבנו דסמח לא יסאו האחרים כפי או יסאו לא יסאו אותן כדרך סנסתלחה סנסתלחו לו ויכול זה לומר אינו רוצה לעסו עמכם ולא כדרך סנסתים עמי כמבאר פר' טעמי מהלכות זכיה ומתנה ומכאן סמטוטביות זו ס סמח לא יחזור להם לא זה חלקו ונמצאו האחרים מפסידין חלק מזה ואין אומר להם להניח את הוראי על סמך הספק ועוד דפסטה דבריותא הכין מסל דקתני חוזר לאמצע ואסטר סרעת אבן מיגם והר"א זל הוא סרעת האב כך היה סכל אחר יבנה חלקו לכפיסא או אמה ורבי רבינו כראין וענין המוטביות מהו כתבאר בארובה פ' טעמי מהלכות זכיה ומתנה: גדול האחין סהיה לובס וכו' מומרא פרק ים נוכלין אמר רביא האי גדול אחי דלכס ואיכתי מביתא מאי רעביד עבר וכו' כיחא להו כי היכי דלסמתנו מילי עד כאן ומכל מקו' אס מוחו בידו הרשות בידן וכן כתב הרשב"א זל פר' קמא דבבא קמא:

פרק עשירי

אחין שחלקו וכו' אהן אח ממדינת הים וכן שלשה אחין שחלקו וכו' בעל חוב ונטל חלקו שר' אחד מהן אפי' נטל זה קרקע וזה ככפים בשלה מחלוקת וחורין וחולקין זה כסמו' ורב אסי בשעת מיתתו שיתנו לפלוני דקל או שדה מנכסיו וחלקו האחין ולא נתנו לפלוני כלום הרי המחלוקת בשלה וכיצד עושין נותנין מה שצוה מורישן ואחר כך חורין וחולקין בתחלה: האודין שחלקו שמין להם מה שעליהן אבל מה שעל בניהן ובנותיהן שקנו להם מתפיסת הבית אין שמין וכן מה שעל נשותיהן שכבר זכו בהן לעצמן כד' בבבא ג' חול' אבל בב' די שבת ומועד שמין מת שעליהן: מי שהניח יתומים מקצתן גדולים ומקצתן קטנים ורצו לחלוק נכסיו אביהן כדי שישלו הגדולי חלקן מעמירין כד' אפטרופוס לקטני' ובורר להן החלק היפה ואם הגדילו אינן יכולין למחות שהרי על פי ב' דין חלקו להם ואם טעו בר' בשומא ופחתו שותת כ' רבנן ספוק' יבולין למחות וחורין וחולקין רבנן כמותן חלוקה אחרת אחר שהגדילו מי

מגדל עזו
הסמח האב את בנו עד והרי הוא לאמצע

כתב
הר"א בר זל זה לא ירעתי מהו ולמה לאמצע והלא אינו מחזיר לו אלא חלקו וכפיסאיו האחרים כפי יחזיר להם חלקם עכ"ל:

ואני
אומר הלכה זו פרת מי סמת והפי' הזה ככון בהכי מתפיסת הבית יבא ולתפיסת הבית חזרה סכרא ס סאומר הר"א בר זל אדרבה אפכא מסתברא כי וכולין לומר ומי יודע מה ילד יום או סמח לא יסאו ב בתולות או לא ירמץ או יבא דבר אחר מכל הרברים המוטב' חוזרת המוטביות ומכאן אלו מפסידים חלקם לפיכך נוכלין מיד: גדול האחין סהיה לובס כו' עד סוף הפרק ים נוכלין:

כפי דמיון גזירות

פרק עשירי

שני
אחים שחלקו כו' עד וחולקי הסאר בטובה פרק קמא דנזיקין ובבבא פרק בית כור: מי סכזה בסעת מיתתו וכו' עד חוזרין וחולקין כשתלחה ב' בתרא דכתובות: האחים שחלקו סמין כו' עד מועד ומסת סמין מה ס סעליהם פרק קמא דנזיקין: מי סהניח יתומים עד אחר שהגדילו בקדוסי' פ' האיש מקדש ובכתובו פרק אלמנה כזוכת ובגיטין פרק הסולח: מי

כפי דמיון גזירות

סדה וסדה וכמה עניני ברירות ים בחלונות וסולמות ודרך לסוף סה ועיין בתו' בית כור בסמעתא דסני אחים שחלקו וכו' להן אח ופרק אלמנה כזוכת ופרק אלמנה לכהן גדול:

אחין שחלקו וכו' אהן אח ממדינת הים וכן שלשה אחין שחלקו וכו' בעל חוב ונטל חלקו שר' אחד מהן אפי' נטל זה קרקע וזה ככפים בשלה מחלוקת וחורין וחולקין זה כסמו' ורב אסי בשעת מיתתו שיתנו לפלוני דקל או שדה מנכסיו וחלקו האחין ולא נתנו לפלוני כלום הרי המחלוקת בשלה וכיצד עושין נותנין מה שצוה מורישן ואחר כך חורין וחולקין בתחלה: האודין שחלקו שמין להם מה שעליהן אבל מה שעל בניהן ובנותיהן שקנו להם מתפיסת הבית אין שמין וכן מה שעל נשותיהן שכבר זכו בהן לעצמן כד' בבבא ג' חול' אבל בב' די שבת ומועד שמין מת שעליהן: מי שהניח יתומים מקצתן גדולים ומקצתן קטנים ורצו לחלוק נכסיו אביהן כדי שישלו הגדולי חלקן מעמירין כד' אפטרופוס לקטני' ובורר להן החלק היפה ואם הגדילו אינן יכולין למחות שהרי על פי ב' דין חלקו להם ואם טעו בר' בשומא ופחתו שותת כ' רבנן ספוק' יבולין למחות וחורין וחולקין רבנן כמותן חלוקה אחרת אחר שהגדילו מי

באפטרופוס מטעה בכל שהוא בין במטלטלין בין בקרקעות חוזר ואינו רומה לביית דין מפני שהוא יחיד עד כאן לפיכך לא מהא שהא סובר מחלוקת האפטרופוס

בית דין נקרקין להם: מי שמת והניח יורשין וכו' זה מבואר בהרבה מקומות סאם מנה אבי יתומי אפטרופו' אף לאתך מעטיו כלום ואם לאו חייבי למכור ועקר דבר זה בגיטין פרת הניחין וכו' בהסגות א"א והוא סחלק להן בחייו סאם לא חלק יניח הכל ביד הגדולים ואם יסבחו יסבחו לאמצע וטוב להם על':

ואינו אומ' סוף דעת רבנו כן סאם הגדולים רוצ' לצמוד בסתוף עם הקטנים והם אכסים סמכיוח הנכסו יעמדו כן זהו סכת למעל בסמוך וכו' לחלוף וכמו סכתתני וכן כרה' ממה סכתבאר פ' תשיעי אבל אם אינן מסביוחין הנכסים טוב להם לקטנים סיחלוףו ולא יתפרנסו כולן מן האמצע וכמו סכתבאר פרתקסיעי בבבא ה המתחלת מי סמת והניח בנוס גדולים וקטנים וכן עקר:

צוה המורישין וכו' זהו סאמרן הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין בסוף להם אפטרופוס אלמא סוף בית דין מעמיד להם אפטרופוס בכל גונא ועוד כתבאר פרת מניחת האספה בכתובות כן סאם הניח הנכסו ביד קטנה עושה היא מהן רצונה ואף על פי סא' מסס ראה גמור מכל מקו' כן דובר מתבאר בסוגיות דמכזה לקיים דברי המת והרשות בידו להניח נכסיו ביד קטנים:

וקל וחומר הוא ממה סאמרן בביתא בגיטין פרת הניחין ספסוק להניח ביד בני הקטנים: וכן אם מנה המורים אפטרופוס וכו' בריתא פרת הניחין הזכרתיה בסמוך: אבל אף בית דין וכו' בביתא הזכרת ורין עם הארץ בפסחים פרת אלן עוברין ומטעם התם בהלכות פלא אמרו חלא בעם הארץ סא'ו לא במקרא ולא במסנה ולא בדרך ארץ זהו דעת רבנו ויט' חולקין ואף על גב דאיתיה בדרך ארץ ובמנות אף בור ירא חטא ומורי התירא לספסיה דאגר טרחיה קא סקילו זהו דעת ר' זל: אלא בודקין וכו' זה מבואר וסאמרן פ' שני דיני גזרות אמ' אביי סא' מאן דמוקי אפטרופא ליתמי לוקי כי סא' דידע להטכוי בזכותא דיתמי וחלוק סחלק רבנו בקרוב בין בקרקעות למטלטלין מבואר בהלכות פרת המפקיד והטעם פלא אמרו אף מורידין קרוב לכסין קטן סהוא אפילו בסלא נסבה וכמו סכתבתי פרת סמיני חלא בקרקעות אבל במטלטלין ולא נסבה מורידין בין קרוב בין רחוק: בר סהעמידו אפטרופוס וכו' בגיטין פרת הניחין עמרם סא' אפטרופא דיתמי סהו אתו קרובי קמיה דרב כחמן אמרו ליה קא לביס ומיכסי מריתמי אמ' להו כי היכי דליסתמץ מיליקא אכיל וסתי ולא אמיד אימר מביאה אטכח קא מפסיד אמר להו חיותו לי סהדי דמפסיד וסלקיה דאמר רב הונא זבדין מסמא דרב אפטרופא דמפסיד מסלקינן ליה דאיתמר אפטרופא דמפסיד רב הונא אמר מסלקינן ליה דבי רבי טילא אמרי לא מסלקינן ליה והלכתא מסלקינן ליה עד כאן בגמרא וסובר רבנו סמחולוקת פל רב הונא ורבי רבי טילא אינו חלא באפטרופוס סמנהו אבי יתומים סאם בסמנהו בית דין היכי לימרו רבי רבי טילא דלא מסלקינן ליה והלא אף לביית דין לברא' ארס כחמן וידע לסמור הנכסים וכמו סכתבאר ואם טענו בזה ומכזהו למה לא סלקיהו ומכאן תקלה באה ליתומים על ידי בית דין חלא ודאי לא חלקו חלא בסמנהו אבי יתומים ואף מעשה זה גם כן דאמר רב כחמן אימור מביאה אטכח אינו לא בסמנהו אבי יתומים סאין בית דין מסלקין אותו לא ברירה ברורה סמפסיד ודלא כרבי טילא סאמרן סוף אס מפסיד אף מסלקין אותו אבל בסמנהו בית דין אף תולין במביאה סאינה מביה חלא כיון סא' סכותה יותר ממה סהיה רגיל וממה סהוא אמיד מסלקין אותו זהו דעת רבנו וכן סהכסין הרמב' זל וכתב סדרברים נכונים סם וכן עקר: סהכסיו הגאונים וכו' מבואר סם בהלכות בסם הגאונים זל דאף על גב דאפטרופוס סמנהו אבי יתומים אינו נסבע כמו סיתבאר פ' אחר עמר סא' כיון דמפסיד מסביעין אותו:

והוא הדין לאפטרופוס סמנהו אבי יתומים וכו' פי' כיון סכטתנה לבריעות וריעות אחר מיתת האב מסלקין אותו ואומ' סאילו היה כן בחיי האב לא היה ממנהו אפטרופוס על בניו והרי זה כאפטרופ' דמפקיד דמסלקין אותו כמו סכתבאר בסמוך אבל אם היה כך בחיי האב ומכזהו אף בית דין מסלקין אותו סהרי רבה בכך: קטן סהגדיל וכו' מבואר בהמפקיד אפטרופא לרקנני לא מוקמי ועוד מתבאר במקומות אחרים: והשוטה והחרט וכד' דין הסוטה מבואר בהתובות פרת נערה סכתפתתה סכ' יורדין לכסיו והוא הדין ודאי

אם רצו להעמיד אפטרופוס ודין החרט מתבאר ביבמו' פרת חרט'

מי שמת והניח יורשין גדולים וקטנים צריך למנות אפטרופוס שיהיה מתעסק בחלק הקטן עד שיגדיל ואם לא מנה חייבין בית דין להעמיד להן אפטרופוס עד שיגדילו שבית דין הוא אביהן של יתומים צוה המוריש ואמ' ינתן חלק הקטן לקטן ומה שירצה יעשה בה הרשות בידו וכן אם מנה המוריש אפטרופוס על הקטן קטן או אשה או עבד הרשות בידו אבל אין בית דין ממנין אפטרופוס לא אשה ולא עבד ולא קטן ולא עם הארץ שהוא בחזקת חשוד על העבר' אלא בודק' על ארס נאמן ואיש חיל וידע להפך בזכות היתומי' וטוען טענת' ושיש לו כח בעסקי העולם כדי לשמר נכסיה ולהרויח בהן ומעמידין אותו על הקטנים

בין שיהיה רחוק בין שיהיה קרוב לקטן אלא שאם היה קרוב לא ירד לקרקעות: ב' דין שהעמידו אפטרופוס ושמעו עליו שהוא אוכל ושותה ומציא דמצא' יתר מדבריה אמור בו יש להן לחוש לו שמא מנכסי יתומים הוא אוכל ומסלקין אותו ומעמידין אחר אבל אם מנהו אבי יתומים אין מסלקין אותו שמא מציאה מצא אבל אם באו עדים

שהוא מפסיד נכסי יתומים מסלקין אותו וכבר סהכסיו הגאונים שמשביעין אותו הואיל ומפסיד והוא הדין לאפטרופוס שמנהו אבי יתומים והיתה שמועתו טובה והיה ישר ורודף מצות וחור להיות זולל וסובא והולך בדרכי חשוד או שפרין בגדרים ובאבק גול בית דין חייבי לסלק אותו ולהשביעו ולמנות להן אפטרופוס כשר וכל הדברי' האלו כפי מה שיראה לדין שכל בית דין ובית דין הוא אביהן של יתומים: קטן שהגדיל אפילו היה אוכל ושותה יותר מדאי ומפסיד והולך בדרך רעה אין בית דין מונעין ממנו וממנו ואין מעמידין לו אפטרופוס אלא אם כן צוה אביו או מורישו שלא יתנו לו אלא אם כן היה כשר ומצליח או שלא יתנו לו עד זמן מדבריה' חשוטה וחורש חריה' בקטנים יעיי' בהילכות מכיל' פ' ט': ומעמידין להן אפטרופוס: פרת' א'

הענין דנראה לו רפולותא דרבי ור' טבב דרבי דאמר צריך לחשב עמהן באחרונה ור' טבב אמר אף צריך לחשב באפטרופא דפליגי ביה אבא טאלו ורבנן דר' דאמר צריך לחשב באפטרופא סמיכהו בר סבירא ליה כרבנן דאמרי לא יסבע הילכך צריך לחשב לכל הפחות עמהם באחרונה ור' טבב סאבא טאלו דאמר יסבע וסיים דבריו הילכך מינהו אבי יתומים דאיפקיה הלכתא סאבא טאלו צריך לחשב עמו כיון דלא יסבע ואם כן לס' דלא יסחנהו בית דין לירד לכסין בלא ראה וסלוס מאיר בר' ברוך ס' ועיי' בסוף ס' פכ':

הואיל ומפסיד והוא הדין לאפטרופוס שמנהו אבי יתומים והיתה שמועתו טובה והיה ישר ורודף מצות וחור להיות זולל וסובא והולך בדרכי חשוד או שפרין בגדרים ובאבק גול בית דין חייבי לסלק אותו ולהשביעו ולמנות להן אפטרופוס כשר וכל הדברי' האלו כפי מה שיראה לדין שכל בית דין ובית דין הוא אביהן של יתומים: קטן שהגדיל אפילו היה אוכל ושותה יותר מדאי ומפסיד והולך בדרך רעה אין בית דין מונעין ממנו וממנו ואין מעמידין לו אפטרופוס אלא אם כן צוה אביו או מורישו שלא יתנו לו אלא אם כן היה כשר ומצליח או שלא יתנו לו עד זמן מדבריה' חשוטה וחורש חריה' בקטנים יעיי' בהילכות מכיל' פ' ט': ומעמידין להן אפטרופוס: פרת' א'

מגדל עוז מי סמת והניח יורשים גדולים כו' עד סיגדיל

כתב הר' אבד' זל והוא סחלק להם בחייו סאם לא חלק יניח הכל ביד הגדולים והם יסבחו לאמצע וטוב להם על': ואני אומר כן הוא מדוקדק בגיטין פל הניחין וכן כתב ר' אלפס זל פ' המפקיד בסם גאון זל והחלוק סכתב הר' אבד' זל סבר הוי: ואם לא מנה כו' עד סוף הפרק פרת הניחין: פרת' א'

שהוא מפסיד נכסי יתומים מסלקין אותו וכבר סהכסיו הגאונים שמשביעין אותו הואיל ומפסיד והוא הדין לאפטרופוס שמנהו אבי יתומים והיתה שמועתו טובה והיה ישר ורודף מצות וחור להיות זולל וסובא והולך בדרכי חשוד או שפרין בגדרים ובאבק גול בית דין חייבי לסלק אותו ולהשביעו ולמנות להן אפטרופוס כשר וכל הדברי' האלו כפי מה שיראה לדין שכל בית דין ובית דין הוא אביהן של יתומים: קטן שהגדיל אפילו היה אוכל ושותה יותר מדאי ומפסיד והולך בדרך רעה אין בית דין מונעין ממנו וממנו ואין מעמידין לו אפטרופוס אלא אם כן צוה אביו או מורישו שלא יתנו לו אלא אם כן היה כשר ומצליח או שלא יתנו לו עד זמן מדבריה' חשוטה וחורש חריה' בקטנים יעיי' בהילכות מכיל' פ' ט': ומעמידין להן אפטרופוס: פרת' א'

הענין דנראה לו רפולותא דרבי ור' טבב דרבי דאמר צריך לחשב עמהן באחרונה ור' טבב אמר אף צריך לחשב באפטרופא דפליגי ביה אבא טאלו ורבנן דר' דאמר צריך לחשב באפטרופא סמיכהו בר סבירא ליה כרבנן דאמרי לא יסבע הילכך צריך לחשב לכל הפחות עמהם באחרונה ור' טבב סאבא טאלו דאמר יסבע וסיים דבריו הילכך מינהו אבי יתומים דאיפקיה הלכתא סאבא טאלו צריך לחשב עמו כיון דלא יסבע ואם כן לס' דלא יסחנהו בית דין לירד לכסין בלא ראה וסלוס מאיר בר' ברוך ס' ועיי' בסוף ס' פכ':

הואיל ומפסיד והוא הדין לאפטרופוס שמנהו אבי יתומים והיתה שמועתו טובה והיה ישר ורודף מצות וחור להיות זולל וסובא והולך בדרכי חשוד או שפרין בגדרים ובאבק גול בית דין חייבי לסלק אותו ולהשביעו ולמנות להן אפטרופוס כשר וכל הדברי' האלו כפי מה שיראה לדין שכל בית דין ובית דין הוא אביהן של יתומים: קטן שהגדיל אפילו היה אוכל ושותה יותר מדאי ומפסיד והולך בדרך רעה אין בית דין מונעין ממנו וממנו ואין מעמידין לו אפטרופוס אלא אם כן צוה אביו או מורישו שלא יתנו לו אלא אם כן היה כשר ומצליח או שלא יתנו לו עד זמן מדבריה' חשוטה וחורש חריה' בקטנים יעיי' בהילכות מכיל' פ' ט': ומעמידין להן אפטרופוס: פרת' א'

ואין רשאי לרדוף ולחוב עד ומצא חוב קיים
זו הדרך לא שהוא רץ לזכות ואם זכה זכו בו
חב לא חב ליתומים שאין להם רשות לאפטרופי לחוב ליתומים לא לכתחלה
ולא דיעבר עד כאן לפינו : ואני

הראב"ד ז"ל לא
היתומים ואם
אומר לפינו הגמ' מסיק פרק

האפטרופין רשאי למכור ברחוק וכו' בברייתא פס' :
ואין רשאי לרדוף ולחוב על מנת לזכות וכו' ואין לאפטרופין
רשאי לרדוף ולחוב בנכסי יתומים והקטן לזכות אמאי לא ותדעו אלא
לחוב ע"מ לזכות בנכסי יתומים עד כאן בגמ' א' וכל פירושו זה לרעת רבנו

כתיב רשאי לרדוף ולחוב על מנת לזכות
גם בגיטין פרק הניזקין ובכמה
מקומו בתלמוד ואמרו כן קבלנו
פירושה כדברי ר"מ ז"ל ומ"מ פירושו
הראב"ד ז"ל מסולסל : אי האפטרופי
רשאי להוציא וכו' עד שמסחרין
הראב"ד ז"ל יס מי שאומר

אין האפטרופין רשאי למכור ברחוק ולגאול
בפיה שמא לא יצליח והשקנו ואין ר'
רשאי לרדוף ולחוב ע"מ לזכות ליתומין
שמא לא יזכו ונמצא החוב קיים אין
האפטרופי רשאי להוציא עבד לחרות
אפי' ליקח מן העבד רמי' שיעא לחרות

ואין האפטרופין רשאי למכור ברחוק ולגאול
בפיה שמא לא יצליח והשקנו ואין ר'
רשאי לרדוף ולחוב ע"מ לזכות ליתומין
שמא לא יזכו ונמצא החוב קיים אין
האפטרופי רשאי להוציא עבד לחרות
אפי' ליקח מן העבד רמי' שיעא לחרות

כתב רשאי לרדוף ולחוב על מנת לזכות
הלכ"כ דאמ' אף הו' כותין
דמי עמנו ויוכח רבא פליגי רתין
סב לזין כסף גומ' בה ור' סבר גומר
וק' גומר הילכך הלכת' כל עכ"ל :

אבל מוכרי אותן לאחרים ולוקחין מהן חרמי' ע"מ שיוציאוהו לחרות ואותן
האחרים הן שמשחררין האפטרופין תורמין ומעשרין גבסי יתומים כדי
להאבילן שאין מאבילי' את היתומי' דבר האסור אבל לא יעשרו ולא יתורמו
כדי להניח פירות מתוקנין אלא ימכרו אותן טבל והרצאה לתקן יתקן
האפטרופין עושין לקטנים לולב וסוכה וציצית ושושן וספר תורה וחפילין
ומוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש להם קצבה בין שחזאו
מדברי תורה בין שהוא מדברי סופרים עושין להם אף על פי שאינן חייבין
במצות מכלאג המצות אלא כדי לחנכן אבל אין פוסקין עליהן צדקה
ואפילו לפדיון שבויים מפני שמצות אלו אין להם קצבה ומי שנשתטה או
שנתחרש ב' פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי אף על פי שאין האפטרופוס
צריך לעשות חשבון כמו שבארנו צריך לחשב בינו לבין עצמו לדרקק
ולחזק הרבה מאביהן של אלו היתומים שהוא רוכב ערכות שנאמר סלו
לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים וגו' :

אבל מוכרי אותן לאחרים ולוקחין מהן חרמי' ע"מ שיוציאוהו לחרות ואותן
האחרים הן שמשחררין האפטרופין תורמין ומעשרין גבסי יתומים כדי
להאבילן שאין מאבילי' את היתומי' דבר האסור אבל לא יעשרו ולא יתורמו
כדי להניח פירות מתוקנין אלא ימכרו אותן טבל והרצאה לתקן יתקן
האפטרופין עושין לקטנים לולב וסוכה וציצית ושושן וספר תורה וחפילין
ומוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש להם קצבה בין שחזאו
מדברי תורה בין שהוא מדברי סופרים עושין להם אף על פי שאינן חייבין
במצות מכלאג המצות אלא כדי לחנכן אבל אין פוסקין עליהן צדקה
ואפילו לפדיון שבויים מפני שמצות אלו אין להם קצבה ומי שנשתטה או
שנתחרש ב' פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי אף על פי שאין האפטרופוס
צריך לעשות חשבון כמו שבארנו צריך לחשב בינו לבין עצמו לדרקק
ולחזק הרבה מאביהן של אלו היתומים שהוא רוכב ערכות שנאמר סלו
לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים וגו' :

ואני אומר פרק הניזקין ו
המתחלקין רבות וכולן דברי להים
חיי' האפטרופין תורמין ומעשרין
כו' עד והרצאה לתקן יתקן

אבל מוכרי אותן לאחרים ולוקחין מהן חרמי' ע"מ שיוציאוהו לחרות ואותן
האחרים הן שמשחררין האפטרופין תורמין ומעשרין גבסי יתומים כדי
להאבילן שאין מאבילי' את היתומי' דבר האסור אבל לא יעשרו ולא יתורמו
כדי להניח פירות מתוקנין אלא ימכרו אותן טבל והרצאה לתקן יתקן
האפטרופין עושין לקטנים לולב וסוכה וציצית ושושן וספר תורה וחפילין
ומוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש להם קצבה בין שחזאו
מדברי תורה בין שהוא מדברי סופרים עושין להם אף על פי שאינן חייבין
במצות מכלאג המצות אלא כדי לחנכן אבל אין פוסקין עליהן צדקה
ואפילו לפדיון שבויים מפני שמצות אלו אין להם קצבה ומי שנשתטה או
שנתחרש ב' פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי אף על פי שאין האפטרופוס
צריך לעשות חשבון כמו שבארנו צריך לחשב בינו לבין עצמו לדרקק
ולחזק הרבה מאביהן של אלו היתומים שהוא רוכב ערכות שנאמר סלו
לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים וגו' :

אבל מוכרי אותן לאחרים ולוקחין מהן חרמי' ע"מ שיוציאוהו לחרות ואותן
האחרים הן שמשחררין האפטרופין תורמין ומעשרין גבסי יתומים כדי
להאבילן שאין מאבילי' את היתומי' דבר האסור אבל לא יעשרו ולא יתורמו
כדי להניח פירות מתוקנין אלא ימכרו אותן טבל והרצאה לתקן יתקן
האפטרופין עושין לקטנים לולב וסוכה וציצית ושושן וספר תורה וחפילין
ומוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש להם קצבה בין שחזאו
מדברי תורה בין שהוא מדברי סופרים עושין להם אף על פי שאינן חייבין
במצות מכלאג המצות אלא כדי לחנכן אבל אין פוסקין עליהן צדקה
ואפילו לפדיון שבויים מפני שמצות אלו אין להם קצבה ומי שנשתטה או
שנתחרש ב' פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי אף על פי שאין האפטרופוס
צריך לעשות חשבון כמו שבארנו צריך לחשב בינו לבין עצמו לדרקק
ולחזק הרבה מאביהן של אלו היתומים שהוא רוכב ערכות שנאמר סלו
לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים וגו' :

כתב רשאי לרדוף ולחוב על מנת לזכות
כוחה הימנו פיה ה
האפטרופי חבר מוכר טבל להכפיל
בני אדם בנכסי היתומי' אבל יניח
המותר על מזונותיהם לפניהם עד
פיראה מקו' ריוח במכירת' ואחר
ומכור והטעם שאינו פליח אלא ל
לכורך טעה עכ"ל :

אבל מוכרי אותן לאחרים ולוקחין מהן חרמי' ע"מ שיוציאוהו לחרות ואותן
האחרים הן שמשחררין האפטרופין תורמין ומעשרין גבסי יתומים כדי
להאבילן שאין מאבילי' את היתומי' דבר האסור אבל לא יעשרו ולא יתורמו
כדי להניח פירות מתוקנין אלא ימכרו אותן טבל והרצאה לתקן יתקן
האפטרופין עושין לקטנים לולב וסוכה וציצית ושושן וספר תורה וחפילין
ומוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש להם קצבה בין שחזאו
מדברי תורה בין שהוא מדברי סופרים עושין להם אף על פי שאינן חייבין
במצות מכלאג המצות אלא כדי לחנכן אבל אין פוסקין עליהן צדקה
ואפילו לפדיון שבויים מפני שמצות אלו אין להם קצבה ומי שנשתטה או
שנתחרש ב' פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי אף על פי שאין האפטרופוס
צריך לעשות חשבון כמו שבארנו צריך לחשב בינו לבין עצמו לדרקק
ולחזק הרבה מאביהן של אלו היתומים שהוא רוכב ערכות שנאמר סלו
לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים וגו' :

אבל מוכרי אותן לאחרים ולוקחין מהן חרמי' ע"מ שיוציאוהו לחרות ואותן
האחרים הן שמשחררין האפטרופין תורמין ומעשרין גבסי יתומים כדי
להאבילן שאין מאבילי' את היתומי' דבר האסור אבל לא יעשרו ולא יתורמו
כדי להניח פירות מתוקנין אלא ימכרו אותן טבל והרצאה לתקן יתקן
האפטרופין עושין לקטנים לולב וסוכה וציצית ושושן וספר תורה וחפילין
ומוזות ומגילה כללו של דבר כל מצות עשה שיש להם קצבה בין שחזאו
מדברי תורה בין שהוא מדברי סופרים עושין להם אף על פי שאינן חייבין
במצות מכלאג המצות אלא כדי לחנכן אבל אין פוסקין עליהן צדקה
ואפילו לפדיון שבויים מפני שמצות אלו אין להם קצבה ומי שנשתטה או
שנתחרש ב' פוסקין עליו צדקה אם היה ראוי אף על פי שאין האפטרופוס
צריך לעשות חשבון כמו שבארנו צריך לחשב בינו לבין עצמו לדרקק
ולחזק הרבה מאביהן של אלו היתומים שהוא רוכב ערכות שנאמר סלו
לרוכב בערבות וגו' אבי יתומים וגו' :

נגמר ספר שלשה עשר והוא

ספר משפטים מנין פרקים של ספר זה חמשה ושבעים

הלכות שבירות	שלשה עשר פרקים
הלכות שאלה ופקדון	שמנה פרקים
הלכות מלוה ולוה	שבעה ועשרים פרקים
הלכות טוען ונטען	ששה עשר פרקים
הלכות נחלות	אחד עשר פרקים

אף על פי שאין האפטרופין כרוכב וכו' עד סוף הפרק הביאור למעלה בזה
הפרק עצמו והבורך הזה עשה טובה קמל להיות כתי מה ומישראל וכן בכל
כיוצא באלו :

סליקו להו הלכות נחלות וביה סליק ספר משפטים בס"ד

הנזכרת וסס כחלק רבי ואמר רבי חני אף הוא כותין דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו ורבנו בסק כתבא קמא
ובהשגות א"א יס מי שאומר הלכה כרבי דאמר אף הוא כותין דמי עצמו ויוצא רבא פליגי ורתבא קמ סבר ר' אף כסף גומר בו ורבי סבר גומר וקיימא
ל' גומר הילכך הלכת' כותיה דר' עכ"ל : ורבנו פסק דכסף גומר כמו שנזכר פרק חמישי מהלכות עבדים ופסק כאן דלא כרבי וכן

הנזכרת וסס כחלק רבי ואמר רבי חני אף הוא כותין דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו ורבנו בסק כתבא קמא
ובהשגות א"א יס מי שאומר הלכה כרבי דאמר אף הוא כותין דמי עצמו ויוצא רבא פליגי ורתבא קמ סבר ר' אף כסף גומר בו ורבי סבר גומר וקיימא
ל' גומר הילכך הלכת' כותיה דר' עכ"ל : ורבנו פסק דכסף גומר כמו שנזכר פרק חמישי מהלכות עבדים ופסק כאן דלא כרבי וכן

הנזכרת וסס כחלק רבי ואמר רבי חני אף הוא כותין דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו ורבנו בסק כתבא קמא
ובהשגות א"א יס מי שאומר הלכה כרבי דאמר אף הוא כותין דמי עצמו ויוצא רבא פליגי ורתבא קמ סבר ר' אף כסף גומר בו ורבי סבר גומר וקיימא
ל' גומר הילכך הלכת' כותיה דר' עכ"ל : ורבנו פסק דכסף גומר כמו שנזכר פרק חמישי מהלכות עבדים ופסק כאן דלא כרבי וכן

עקר דפלוגתיהו לאלו בהא תליא וכן כתב הר"ש ב' ז' ואף על גב דקיימא ל' מהכסף גומר בו בהא כרבנן סבירא ל' דלית הלכת' כרבי מחבריו והכא כרבי טלא
ותלזלו בנכסי יתומים הוא דאמור רבנן לפי פליקח דמיס ממנו כראה כסחרור ואי סרית להו זמינ' דלא ידקדקו עמו בדמיו והילכך אסרו ליקח דמי עצמו עד כאן
דבריו ואף ר"ש ז"ל פירש שאין מחלוקתן בדין כסף גומר וכן עקר : האפטרופוסין מעשרין ותורמין וכו' גם האפטרופוסין תורמין ומעשרין להאכיל
אבל לא להניח ופירוש רבנו בזה מביאר

עקר דפלוגתיהו לאלו בהא תליא וכן כתב הר"ש ב' ז' ואף על גב דקיימא ל' מהכסף גומר בו בהא כרבנן סבירא ל' דלית הלכת' כרבי מחבריו והכא כרבי טלא
ותלזלו בנכסי יתומים הוא דאמור רבנן לפי פליקח דמיס ממנו כראה כסחרור ואי סרית להו זמינ' דלא ידקדקו עמו בדמיו והילכך אסרו ליקח דמי עצמו עד כאן
דבריו ואף ר"ש ז"ל פירש שאין מחלוקתן בדין כסף גומר וכן עקר : האפטרופוסין מעשרין ותורמין וכו' גם האפטרופוסין תורמין ומעשרין להאכיל
אבל לא להניח ופירוש רבנו בזה מביאר

עקר דפלוגתיהו לאלו בהא תליא וכן כתב הר"ש ב' ז' ואף על גב דקיימא ל' מהכסף גומר בו בהא כרבנן סבירא ל' דלית הלכת' כרבי מחבריו והכא כרבי טלא
ותלזלו בנכסי יתומים הוא דאמור רבנן לפי פליקח דמיס ממנו כראה כסחרור ואי סרית להו זמינ' דלא ידקדקו עמו בדמיו והילכך אסרו ליקח דמי עצמו עד כאן
דבריו ואף ר"ש ז"ל פירש שאין מחלוקתן בדין כסף גומר וכן עקר : האפטרופוסין מעשרין ותורמין וכו' גם האפטרופוסין תורמין ומעשרין להאכיל
אבל לא להניח ופירוש רבנו בזה מביאר

היתומי' אבל יניח המותר על מזונותיהם
טעה עכ"ל : ואני אומר אם כדבריו אחר טסוף סוף האפטרופוסין יתורמו ויעשרו מה תועלת ים ליתומים לאחר תקן התבואה עד טעת מכירה אבל ר"ש ז"ל פירש
להניח תבואה לאוכר עד שיגדלו למה לי לעשורי כפיגדלו יעשרום הם עכ"ל ויש טעם לדבריו לפי שכפיגדלו היתומים תהיה טובת הכלה פלהם :

היתומי' אבל יניח המותר על מזונותיהם
טעה עכ"ל : ואני אומר אם כדבריו אחר טסוף סוף האפטרופוסין יתורמו ויעשרו מה תועלת ים ליתומים לאחר תקן התבואה עד טעת מכירה אבל ר"ש ז"ל פירש
להניח תבואה לאוכר עד שיגדלו למה לי לעשורי כפיגדלו יעשרום הם עכ"ל ויש טעם לדבריו לפי שכפיגדלו היתומים תהיה טובת הכלה פלהם :

היתומי' אבל יניח המותר על מזונותיהם
טעה עכ"ל : ואני אומר אם כדבריו אחר טסוף סוף האפטרופוסין יתורמו ויעשרו מה תועלת ים ליתומים לאחר תקן התבואה עד טעת מכירה אבל ר"ש ז"ל פירש
להניח תבואה לאוכר עד שיגדלו למה לי לעשורי כפיגדלו יעשרום הם עכ"ל ויש טעם לדבריו לפי שכפיגדלו היתומים תהיה טובת הכלה פלהם :

האפטרופין עושין לקטנים כוכה וכו' מפורש בברייתא הנזכרת וכל דינין אלו הם בין באפטרופא פמנהו האב בין בסמנוהו בית דין וכתבו הר"מבן
והר"שבא ז"ל סכל אלו הרבדים שאין האפטרופין רשאי לעשות הוא בסלא כטלו רשות מבית דין אבל אם כטלו רשות מבית דין רשאי
וכן מפורש בתוספתא עד כאן דבריהם ואני תמה למה לא נזכר בדברי רבנו יתומים סמכו אבל בעל הבית שהוא באפטרופוס ובפידוס כמנה במסנה וגם
נזכר בגמרא וכתבו הר"מבן והר"שבא ז"ל פריכו כדין אפטרופוס סמנהו אבי יתומים ואינו נסבע וכן כתבו מן המפרשים ז"ל : מי סנסתטה או
סנתחרש וכו' מימר' פרק נערה סנתפתתה בכסתטה והסנה רבנו דין כתחרס לכסתטה : אף על פי שאין האפטרופוסין וכו' אלו דברי רבנו רחויין אליו

האפטרופין עושין לקטנים כוכה וכו' מפורש בברייתא הנזכרת וכל דינין אלו הם בין באפטרופא פמנהו האב בין בסמנוהו בית דין וכתבו הר"מבן
והר"שבא ז"ל סכל אלו הרבדים שאין האפטרופין רשאי לעשות הוא בסלא כטלו רשות מבית דין אבל אם כטלו רשות מבית דין רשאי
וכן מפורש בתוספתא עד כאן דבריהם ואני תמה למה לא נזכר בדברי רבנו יתומים סמכו אבל בעל הבית שהוא באפטרופוס ובפידוס כמנה במסנה וגם
נזכר בגמרא וכתבו הר"מבן והר"שבא ז"ל פריכו כדין אפטרופוס סמנהו אבי יתומים ואינו נסבע וכן כתבו מן המפרשים ז"ל : מי סנסתטה או
סנתחרש וכו' מימר' פרק נערה סנתפתתה בכסתטה והסנה רבנו דין כתחרס לכסתטה : אף על פי שאין האפטרופוסין וכו' אלו דברי רבנו רחויין אליו

האפטרופין עושין לקטנים כוכה וכו' מפורש בברייתא הנזכרת וכל דינין אלו הם בין באפטרופא פמנהו האב בין בסמנוהו בית דין וכתבו הר"מבן
והר"שבא ז"ל סכל אלו הרבדים שאין האפטרופין רשאי לעשות הוא בסלא כטלו רשות מבית דין אבל אם כטלו רשות מבית דין רשאי
וכן מפורש בתוספתא עד כאן דבריהם ואני תמה למה לא נזכר בדברי רבנו יתומים סמכו אבל בעל הבית שהוא באפטרופוס ובפידוס כמנה במסנה וגם
נזכר בגמרא וכתבו הר"מבן והר"שבא ז"ל פריכו כדין אפטרופוס סמנהו אבי יתומים ואינו נסבע וכן כתבו מן המפרשים ז"ל : מי סנסתטה או
סנתחרש וכו' מימר' פרק נערה סנתפתתה בכסתטה והסנה רבנו דין כתחרס לכסתטה : אף על פי שאין האפטרופוסין וכו' אלו דברי רבנו רחויין אליו

נגמר ספר שלשה עשר והוא ספר משפטים בס"ד

פרק תשיעי מהילכות שמטה ויובל בספר ודעים וראיתי להעתיקו פה יען כי שייך להילכות הלואה:

ימסכדוהו מסכוכו אחר ויתנו לזה ויסבע החובל וכן עיקר ע"ל ראיה ועין לקמן בסיומן כ"א ובסיומן כ"ב:

להילכות מכירה פ"א ולהילכות מלוה פ' שלישי ופ' שלשה עשר ולהילכות גזילה פרקה

ב תשובת רמ"ז מכחתי ראובן מסכך חפץ לסמטון וסמטון מסככו ללוי וכן א"ל סמטון ללוי סקובל אותו מסכוכו מראובן עד אותו זמן ואם יעבור הזמן סוב לא יפרכו והלך לוי ונתנו במתנה ליהודה ועכשיו בא ראובן ותובע מסכוכו מסמטון כך דעתנו כוונה סראובן וסמטון מוזכרים המסכוכו מיהודה ויחזירו ליהודה שיעור הלואה מהלואה לוי לסמטון דכל זכות סוף לזכה כתף ללוי ואין יכול יהודה לומר לראובן וסמטון לאו בעלי דברים דידי אתון דאמר רב יהודה גזל ולא כתיבסו הבעלים ובא אחר ואכל רצה מזה גובה רצה מזה גובה וכו' והוא דאמר ר' יוחנן בעל חוב קונה מסכוכו היינו במסככו סלא במעט הלואתו ומה סטוען סמטון סמסכוכו זה כתף לזמן לאו טענה היא דכל דא"י אסמכתא היא ולא קניא א"י לא תפס וקנו מוכיה ב"ד חשוב כדאמ' בגדלים הילכך א"ס טוען יהודה סאיך המסכוכו ב"דו יסבע סאיך ברשותו כדאמרינן פ' המפקיד ועוד יסבע כמה היה סוה ואל"ל דק"ל כרב אפי דאמר גבי מלוה חבירו על המסכוכו ואמר המלוה סלע הלוייתך וסקל היה סוה והלה אומ' ג' דברים היה סוה דסבועה גבי לוח יהודיה מקצת וקאמר רב אפי זה כסבע סאיך ברשותו וזה כסבע כמה היה סוה מסוס דלא קיס ליה ל למלוה כמה היה סוה לפי סלא היה סלו מ"מ כיון דיהודה היה סבור סיס סה מתנה גמור קיס ליה בגייה כמה הוא סוה וסבוע כד"ן כל הכסבען סבתורה כסבעין ולא מסלמים וסלוס סלמה ב"ר יב"ח:

להילכות שבירות פ' ראשון ולהילכות פקדון פ' רביעי

ג ושאלת אדוני על ראובן סאמר לסמטון תן מה סיס לי בדרך והלה טוען פרעתי לאספקך וראובן מסיב מה איכפת מה סנתת לאספקיתן לימה סמסרתני לדרך א"ס אסת ראובן בת דעת וראובן מכיחה ליסוף וליתן יסבע סמטון סמסר לה וכוטור דלא סייך לומ סו"ל סמסר לסומר חייב דלא מבעיא לרבא דמחייב מטועס את מהימנת לי בסבוע האריך לא מהימנן לי בסבועה דפטור דלאסתו מהימנן טפי דכל אסר יס לו כתף בדה אלא אפילו לאביי אליבא דרבי יוחנן דמחייב מטועס א"ן רכוני סיהא סקדוני ב"ד אחר הכא פטור כדמסמע פרק המפקד בעובדא דהנהו גבאי דאפקדו מרייהו גבי חד מנייהו יומא חד סמע הלולא ואפקדיהו גבי דהיהא סבתא ומסמע דפטור אפילו לרבי יוחנן מסוס דכל יומא הוו מפקדי גבה וא"ס כ"ן גלוני דעתא דכיחא להו כל סכך הכא גבי אסתו ועוד יס לרמותו לכל המפקד על רעת אסתו ובכינו הוא מפקד וסלוס מאיר בר ברוך ס':

להילכות הלואה פרק חמישי

ד בפרק הגזל ע"ס ת"ר הכות מעות לסלוחו ליקח מ מהן חטים ולקח שעורים שעורים ולקח חט"י תני חדא א"ס פייחתו פייחתו לו וא"ס הותירו הותירו לו ותני אידך א"ס פייחתו פייחתו לו וא"ס הותירו הותירו לאמצע א"ר יוחל לא קניא הא ר' מאי דאמ' סיכוי קונה לפיכך הותירו לו והוא ר' יהודה והלכ' כר' יהודה כדפסקי בהגוזל ופסק דבר זה בהילכות שותפין פ"ה ומתוך כך פסק ר"י סיכול א"ס להלוות מעו בהיתר למחצית סכר סיהא כל האחריות על הלוח כגון סיאמר לו סילווס על מסכוכו סל כסף וזהב סאיך להס סמירה אלא בקרקע וישימם בקרקע ועתה א"ס הלוח על מסכוכו אחר' א"ס פייחתו פייחתו לו וא"ס הותירו הותירו לאמצע כמו התנה בחטין ולקח שעורים וא"ן בענין זה איסור רבית ליחשב קרוב לסכר ורחוק להסכר מא"ס סא"ס היה עוטה מה סבוה לו היה קרוב לזה וקרוב לזה וגם אינו כחשב בגזלן במה שמסנה ממנו לרב אחר סא"ס היה כחשב לגזלן לא הייתי אומר לאמצע אלא כחשב לענין זה כסליח גמור מאחר סאיך מתכונן לגזל לא מתכונן

והגיעה סמעטה והוא ככפירתו והורה כו' בירושלמי דסביעית גרסינן במלוה סכעסית כפרנית אינה מסמטת פ' כבעמוד כפרנית ונעסית מלוה כגון סהורה בסביעית מסמטת : וא"ס סגמה אותה או זקפה עליו במלוה כו' כסמואל דאמר בגמה אף על פי סלא זקפה ודלא כרב דאמר מטפגוס ותיזקוף : איך כותבין פרוזבול לא על הקרקע כו' אבל מטלטלי לא מפני סיכול לכלותם ואף על גב דעביד המונח על גבי יתרו כותבין היינו מסוס דלא סלוג רבנן ור"סבס פי' טעמא דכותבין הקרקע כל סהו מסוס דאיך להן אונאה והוי כאליו יס לו מסכוכו בכל מעותיו וא"י סביעית מסמטתה וא"ן כראה לר"ת דכהי דאיך להן אונאה בטול מקח יס להן ומכר ר"ת דהיינו טעמ' דמסוה דמי לפרוזבול לפי סרתי לגבות בו חובו כמעטה קטיכא דאבי בכתובות פרק אלמנה דגבי והדר גבי תו' לא יחפור ופ"ק דבבא קמא : ופרוזבול היה לי ואבד כו' וטעם זה אמר ר"ת דאפי' כלא סבוע כאמ' וכת' ב"ה דכראה הדבר דדוק במקל סרגילין לכתוב פרוזבול אבל במקום סאיך רגילין אינו כאמ' ולא עוד אלא ספויחתין לו תחלה היה פרוזבול א"ס אמר כן היה לי ואבד כאמ' עד כאן לסוכו ועין בסיומן י' ועין בהגהה בסמוך אחר זו : סאיך א"ס מיכא דבר המותר ואוכל דבר האסור כו' מעטה באחד סתבע מחבירו מאתים זקוקים והלה הסיב לו אינו חייב לך אלא כ"י לויית' ק' במאתי ברבית קצוב' והסיב זה חלילה אף סאלתני מאה זקוקים סהיית רובה להלוותם במאתים ריוח לסנה והמותר יהא סלך והלה מסיב כאמר טענתו כן היה וא"ס הרוחתי הרוחתי לעצמי וסלח ה"ר חזקיה הר"ן לפני ה"ר יחיאל מפריס והסיב דהלה כאמ' במה סטוען סבהיתר הלוח לו דק"ל כאמ' א"ס לומ' פרוזבול היה לי ואבד ופר"ת אף בלא סבועה מטעמא דקאמר תלמודא לא סביק היתירא ואכיל איסורא וע"כ מיירי בסנה מכחיסו דהא דתלמודא דקאמ' כאמר ק"ל דלא כתבי אלא אוגדולי הדור לרבי ר"ת או בדיכא רב רב אפי ורב אפי ובמקום סדוע סלא עמד זה במקו' ב"ר ר' אמי ור' אסי אז כסאל מ"ב דר' אמי ור' אפי א"ס כתבו לו היכי מצי למימר פרוזבול היה לי אלא כ"י חיידי דאל' קבלת עליך סלם רועי סך במקום ב"ר ר' אמי ור' אפי והלה מכחיסו וא"ה כאמ' לומר פרוזבול היה לי כו' הכ' כאמ' לומר דרך היתר הלויית' אף על פי סנה מכחיסו וכן ססך מורי רבנו ז"ל וכת' סכך קיבל מרבו ה"ר סמוא בר' סלמה א"ס טוען המלוה ע"י גוי בא הערבון לדי דנאמ' בלא סבועה א"ס המסכוכו עדיין בידו דאיך א"ס מסיס עצמו רפע לומר לויית' ממך ברבית קצובה ועין בהילכות הלואה פרק י"ד סליק

תשובות השיבות לספר משפטים להילכות טוען ס"פח ולהילכות גנבה פ' ה'

א כתב ראביה אהא דפרק כל הכסבעין ופרק המקבל רבא אפיך זוגא דסרבלא וספרא דאגרתא מיתמי כו' וז"ל י"מ דקח דאגרתא וי"מ ה"ה סאר ספרים וכו' כדפריש' ס"פח מהילכות טוען וכוטען ויס מקומות סכוהגיס סלא לסקל ולעכב הספרים ספוליס להס אפילו במקום ס סחייבים להס ממון ויס סוהגס דבר זה דוקא במלמדי תיבקות סלא יעכבו הספרים א"ס לא בסביל לימודס ונהרה כהרה ופסטיה כמו סמסרו אבותיהס תקנת חרס קדמוניס והסתא ה"ל כי הווא דחבל סכיכא דאסכבתא וראיתי סהסיב ר"ת דומא דבר זה לרבני דרפת וז"ל על אסר טען ראובן על סמעון להסיב לו מעותיו סנתן לו למחצית סכר והנה חייבתם לסמעון להסיב הכל מפני תקנת הקדמונים סלא יעקל א"ס פקדון והלואה מפני טענתו יפה ד דנתס ויפה חייבתם לסמעון מפני תקנת העיקול אבל לא יפסיד בכך סמעון מגו סלו במה סהחזיר סהרי עסאוהו כי הווא דחבל סכיכ' דאסכבת' מחבריה סחייב להחזיר מטוס דעוטה בהס אוכל כפס דכל טעתא ופעתא עבר עליה סחזיר והוא בבית הקברות דומיס הראסוני ספוליס ועבר כל טעתא דכי פליג דבא אדאביי במאי דאמר אהר"י וקוס עליה בדיכא בקוס עליה בדיכא פליגי אבל באהר"י לא פליגי דיוכל לטוען עד כדי דמיה במגו סיאמ' אתה מכרתו לי וכסביל סלא רצה לסקר יגרע כחו אלא איסורא דעבד עבד ועל פי בית דין אהר"י מסוס דברי' טעוטי בהן אוכל כפס ומ"מ מיגו דיהיה לא אפסיד ומיכיה נמי לתקנת העיקול ואיכא למימר סהקדמונים תקנו כאן כדאמ' כרב עיליס דאיסורא לא הוה ספי ועלמה סכתבתם איך כחן מגו איך בריי אף מה סכתבתם אפילו יס מגו לא היה מועיל מפני תקנת העיקול לית' כדפרי' וגם דכינו זקני פ"ד ב"ן לאביי ובין לרבא כר"ך להחזיר אבל מקום עליה בדיכא פליגי דלאביי הו' דברי' העשוין להסאל ולהסכיר הילכך יסבע הכחבל ויפטר ולרבא כיון דמפגמא לא מוסלי הילכך יחזירנה מפני אוכל כפס ויפצעו או

תשובות השיבות לספר משפטים

מתכוון לטובת העולם כרי מיתכרו בדבר ס' ותו פרק הגזול קמא ועיין לקמן בסוף טו:

להילכות נחלות ספ'ה

ה ראיתי מכתב בדין כפל הבית עליו ועל ר' בנותיו ועל לאה אשתו ומי הבעל אומר האשה מתה ראשון ואחריה מת הבעל ור' בנותיו והכנו יורשי אונתה ואחיה של לאה אונת לאה מתה אחרונה והכני חרם כתובתה ויש מרבותיו אומר שלח יטול אחי לאה חלק לבן מן הכנסים ויש סכתבו שלח יטול חלק לבן מן הכנסים וחסם ליה כספיקו וספיקו דילמא מת הבעל אחרון ואח' לא מת אחרון סמא בת אחת מתה אחרונה וסמא השנייה וסמא השלישית וסמא הרביעית ואחי בעניותי נראה בעיני אף על גב דהוא בא מה כחות מכח ראונו ר' בנותיו אחי זה לאה כח אחר דכיון דכולן היו קבועין אמרי כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ולאה שקולה כנגד כולן וא' לא סייך למימר ספק ספיקא ולא דמיא הא מילת' כלל לספק ספיקא דעלמא כדפי' מטעם כל קבוע והכי אמרי' ס' ברנזיר בהאומ' לשלוחו בא וקדם לי אשה עד אחיכה לך איסורא דלא כיד פ' אשה בבית קבועה משו' כל כבודה בת מלך פנימה ואיכא למימר דאסור בכל הנשים אע"פ שלא קדם אלא אחת מטעם כל קבוע וכן פי' שם ר' ולפ' שם פי' א' אחיך ראה ממס' אף אמנם יש ראייה מספק דכתובות דגרסין התם אי דאזלי איכנו לגבה כל דפריש מ' מרובה פריש הבע' דאזלה אחיה לגבייהו וה' קבוע ולא דמי להיכא דהיו הבנות כסואות והיו גם בעליהן באין לדין כל אחר אומ' אשתו מת' אחרונה דאז וראי כל אח' נוטל חלק פ' שם דים לזה כח כמו לזה אבל השתא דאיכא אלא ב' בעלי דינא אע"פ דזה בא מכח הבעל ד' בבנותיו וזה בא מכח אשתו גריד הואיל ואמרי' כל קבוע שקולים הם ויחלוקו וא' סמא לא כהרגו במקום קביעתן אלא במקום חוץ לבית כה' פריך בזויר דילמא בסוקא אסכחה וקדיש' הא לא קפידא דאפילו אם כהרגו חוץ לבית אמת ראשון ראשון סיבא כהרגו וכל דפריש מרובה פריש ואיכא למימר דתחילה כהרגו ארבע האב' ובנותיו עד שלא נסאר אלא אחת מהן והאשה ומהך תרתי נסאסרו איכא חרם ספיק' אחיה מהן כהרגו תחילה ויחלוקו וא' דלא אסכחא כל קבוע אלא בדיני כפשות ובאיסורא ולא בדיני ממונות דזו מניין אי משום דק' דוארבו לו דגמרינן מיניה כל קבוע בדיני כפשות כת' אם כן באיסורא מניין אלא דאזי אחי לחלק וקצת יש סעוד מהא דאמרי' פרק מי שמת כפל הבית עליו ועל מורישיו כו' אע"פ דיש לפרש על אחר ממורישיו משמע נמי אם היו מורישיו פנים כך היה הדין דיחלוקו לב' ב' וירשי מורישיו אע"פ דירשי מורישיו באין משני כחות וב' בא מכח אחר וע"כ לא פליגי ב' ואמרי' נכסים בחזקתן לא משו' דירשי האב וירשי מורישיו דאזי וב' ספק מוציא מדי' וראי דאפילו מתו מורישיו תחילה וירשי ראובן אחי לו לב' לבבות עד שיגבוהו בית דין ד' ד' שטר העומד לגבות לאו כגבוי דמי כד' פרק החולץ אבל בדרון זה אירי ואדי כפיקא כינהו הללו באין לירש והללו באין לירש דברי הכל יחלוקו ואפילו אם הלכה כסמואל דאמר אחי אדם מוריש סבועה לבניו שהרי אם הבעל מת ראשון היא ראויה ליטול כתובתה הלא סבועה דכל כה' סנהרב פתאם לא חייסין לזררי וכן פי' רבינו שמעון מייב' לא ז' על קסיה שמק' גבי כפל הבית עליו ועל אשתו למ' לב' נכסי' בחזקת' ויחלוקו וה' אחי אדם מוריש סבועה לבניו ותידיך דהכא דמת פתאם לא אסיק אדעתין לאתפוסו ב' אלא היכא שמת על מיטתו כדרך כל הארץ ביישוב הרעת וכל כה' הבו דלא לוסוף עלה על מילתא דרב ושמואל ואפילו אח' רב ושמואל איירו בבל ענין מדלא משני ב' כל הנסבין הכי על כמה כירכות דפרי' להומי' אכ' לא ק' להא כותייהו דהא אפילו ההוא דסכיב ושבך אח' א' התם למימר הבו דלא לוסוף עלה ונהי דמק' לה לי' שלא כקדמו' אבא מ' לא פקדנו אחי' התם דאין טעם לחלוק אבל הכא פ' טעם לחלק כד' פריך כימ' הבו דלא לוסוף עלה וכורנו וגבירו לעוברו ביראה וטהרה ויחיר עינינו במאור תורה מאיר בר' ברוך ט':

לדין הילכות טוען ונטען ולדין הילכות עדות פ' ה'

אדוני מאל' לפ' דסביר ליה דכל מי שהעד מסיעו נוטל בלא סבועה אמאי אמר בפרק אלו מציאות ס' סימנין וסימני' ועד אחר עד אחר כמאן דלית' דמי ויחיר ה' למימר דכל מי שהעד מסיעו נוטל מטובות דמר' אמאי סכלל של ר' אינו אלא היכא דכי אח' עד אחר כמי' כמאן דלית' דמי דהו' להו' סימנים של זה כמו עדים ולזה סכנגרו הו' סימני' ועד אחר בב' עדים ולהכי יניח דתרי' כתלת' ותלת' כתרי' מיהו היכא דאיכא עדים ממם וסימנים סימנים במקום עדים כמאן דליתנהו

דמי ותדע ספ' הוא כדפרי' ר' רחמיב' דעד אח' לית' לא לענת סבועה כדד' אבל קם הוא לסבועה לחייב סבועה ולפטור סבועה ועוד אומר אחי ר' אינה כח מרובה כח המוחזק או כח המוציא הוי הוי אומ' כח המוחזק והסתא ומה היכא שהעד מסייע ל להוציא מחייבי' את המוחזק סבועה כל ספ' כסמסייע למוחזק סיפטרנו מן הסבועה וסלוס מאיר בר' ברוך ט' ועיין בהילכו' טוען ונטען ובדברי מורי רבי' ז' כל מבאתי במס' רב' סמחה ז' דהיכא דעד אחר מסייע למחויב סבועה פוטרו ממנה ועיין לקמן בסוף טו:

להילכות אישות פ' יו' ולהילכות הלואה פ' יז'

אחיר עינינו על אלמנה ויתומה מטעמו על אד' קרקע סנינ' ליתומים מכח זקנותם שלא יהא מועבר לכתובת אחם וזקנותם לא כסבעת על כתובתה אחנם היתומים הוציאו שטר פ' אביהם מחל סבועה כ כתובת' וגם הקנה לה תבשת המטלטלין העוד פי' על כתובת' ועתה טוענת האלמנה שמיר כשמת חמי היו הכנסים מועבדים לכתובתי ולא כל כמיניה לבעלי למחול לאמו הסבוע' בלא קנין שלי כי סמא חמי התפיש בררי לחמותי וכל הקרקע יהיה עורף על כתובתה ואין האלמנה גובה מכסוי יתומים אלא בסבועה וכל זמן שלא נסבעה נכסים בחזקת' יתמי קיימי והיו מועבדים לכתובתי ובעלי המתנה לא זכו במתנה היינו יתומי' או כאמר מאחר סבועה המת מחל סבועת' כתובת' יש כח בדרו למחול לאמו כי סמא היה נודע לו שלא היה לה עורף ולא היה צריך להסביעה ואף על פי סכת' בסטר המחילה וגם מחלתי לה נכסים העורפים על שטר כתובתה סמא כתב לסופרא דטרא ממוס' סהסבועה נתקנת בסביל התפקת בררי או כאמר מאחר סהורה פ' ס' לה עורף לאו כל כמיניה להקנות לאמו בלא קנין אשתו או כאמר מאחר פ' ס' ספק ברבי' הוי כמו ראוי ואין גובה מן הראוי או כאמר מיד כשמת חמיה אז היו ברשות בעלה כמו גבי' ש' סתגבה חותם אהם בסבועה ואת' ה' למימר משבעין אותם ואת' הבאים ברשותם פי' מקבלי מתנה ובדרון זה אין סייך למר כי לא ידעי כלל במיילי זקנותם כי הם קטנים או אם כאמר כי גרלי כ סבועין סבועת' יורשי' שלא פקדנו אבא או כאמר לא עדיפי מאביהם אילו היה בחיים לא היה לוכח לתת באותם נכסי' בלא אחם ולהפקיע כתובת אחם מ מרובה אשר נעלה כבד ואע"פ שהיתומים קטנים אנו כריכין להיוקק בדין זה כימא' כריכין למכור הקרקע לצורך מזונות אם יזכו וגם האלמנה אם תזכה ע"כ השאלה: תסבועה המסכילים יזהירו קרוב מורי ה' מנחם וה' הי' לו כ' עד מוצ' לפניכם מטיבותי וכו' מנחם טעמים נראה סאת לאלמנה על היתומים כלום וזכו היתומים במתנה סנתנה זקנותם לאביהם ואחריו להם כמו נכסי' לך ואחריו לפלוני דכשמת ראשון קנה סני ובלבד ה הבנים סנולרו כבר בשעת המתנה זכו בכל המתנה אבל הנולדים אחר כן לא דהא אין אדם מקנה לרבר שלא בא לעולם דבשעה סנולרו הרר סודרא למריה ולהכי לא זכו אלא הנולדים כבר בשעת המתנה אבל האלמנה אין אח' לה כלום דילמא לא היה עם מותר על כתובת הזקנה ואי משום סכתבלה סמחל לה כל המותר פ' שם לה עורף על כתובתה דהרי הודה פ' שם מותר דראי בלפון הזה לפון הודאה דילמ' ה' כמו סכתבתם כל מות פ' שם להסתפק אם יש לה עורף על כתובתה ועוד מי יוכל לדרע מתוך הוראתו כמה יש מותר סמא סוה פרוטה ותו לא ועוד אפילו לפי דבריה סטוענת רמיה כשמת חמיה ירש אותה בעלה ונסתעברו לכתובת' מקרקעי ממטלטלי' של חמיה חלק בעלה ולא היה לוכח למחול ולהפקיע סעבוד כתובתה זו אינו ד' מקרקעי אבל מטלטלי' יכול למכור וליתן ולא תגבה מהם כתובתה מדלא כתב' בסת' מקרקעי אגב מטלטלי' וטעמא הוי משום דא' בטלת תקנת הסוף ולאו דוקא למכור אלא ה' מתנת בריא כמו סכתב' ר' ואין להאריך כי יותר ממה שאני כותב בפני כבודם הכל עמכם ואם כן כיון דפטרה מן הסבועה והימנה לגבות כל נכסי' בעלה הידועים בכתובתה ועוד נתן לה במתנה המטלטלים העורפי' על כתובת' יש לו כח לתת במתנת בריא להפקיע סעבוד טענת ספק היא דילמא לא היה עם מותר על כתובת' כמא' סהיא טוענת ספק וה' וראי בנכסי' מ' לא היה מות' זכו במתנה ואפי' היו מותר יורשין הן את אשתן ונכסים בחזקתיהו קיימי עד שתגבע אחם זאת ובטענת ספק אחי יכולים ל להוציא מידם דאין ספק מוציא מדי' וראי ועוד דאין אלמנה גובה כתובתה אלא בסבועה והיא אינה יכולה לישבע שהיה עם מותר ועוד דא' ס' הכותב מי שמת והניח פקדון או מלוה כ' אחרים וכו' עד ר' עקיב' אומ' יתנו לזרסו סכולן כריכין סבועה ואין היורשין כריכין סבועה והילכתא כותיה כרספיק' במרא

139

י ראובן שהלואה לשמעון מעות לחצי ריוח והיו המעל בר הלז עד שבערה עליוה הסמט והמלוה לא היה יודע לטעון פרוזבול היה לי ואבד והיה סבור הדין לטעון עבורו פרוזבול היה לך ואבד כדאמרלך פרוזבול כו אתו לקמי' דרב אמ' פרוזבול היה לך ואבד כגו זה פתח פ'ך לאלם הוא והסני מורי בשם רבינו ברוך ממג'כא שאין לטעון בזמן הזה פרוזבול היה לך ואבד סכן כתב בשפר יראים דרוקא בימיהם שהיה מצוי סכותבין פרוזבול בכל יום לפיכך אם אירע שלא ככתב לו פותחין לומ' פרוזבול היה לך ואבד אבל בזמן הזה שאין מצוי לכתוב פרוזבול הוי כמומילתא דלא סכיחא ולא עבדו רבנן תקתא אבל מ' הוא עצמו יכול לטעון פרוזבול היה לך ואבד סכן בזמן הזה הוי סכותבין כמו כן פרוזבול דרבין קל הוא הרבה כדאמרלך פרוזבול רבנן דבי רב אשי מסרי מילייהו להרדי וכן ר' יונתן מסר מילתו לר' חייא בר אבא אלא צריכא מירי אחריתא אלא לא צריכת משמע דרבין קל יכולין לתקן שלא יהא משמט וכן הלכה כאלו אמוראי בתראי ולא כאמוראי דאמרי לגיל מניה דוקא בי דינא דרב אמ' ורב אשי דאלימי לאפקועי ממוכא אבל בשאר דיוכי לא עבי

להילכות שבירות פי

יא ושאלתם המלוה את חברו על המשכון והוא פ'ם ובמעת קבלת המשכון את איבי מקבל אחריותו על מי הוי כאומ' שאמ' טול את ס'ך והוי כמו שומר חכם ולא סילק עצמו לגמרי כי התם או הוי כאילו אמר הא ביתא קמך סכנתא לגמרי כר' דאפי' פ'ח לא הוי דכל היכא דאמר מעיקרא שלא יהא באחריותו לא מבעיא דאפי' כי לא אמר הכי לא מחייב לא בשם כי אמר שלא באחריו פטור מכלום לא אפי' היכא דמחייב אפי' באונס כי אמר שלא באחריות פטור מכלום רמסמע שלא באחריות מכל וכל דאפילו בפשיעה נמי לא כרמסמע פרוזבול פטור מכלום רמסמע שלא באחריות מכל וכל דאפילו לבית חו' כו' כד' אמר אם הקריבו בית חו' כי יבא ופרי' והא מקטל קטלא ומסני כ כעשה כאומר הרי עלי עולה ע'ת שלא אתחייב באחריות' אלמא אע"ב דכי אמר הרי עלי עולה חייב אפי' באונסין אה' כי הדר אמ' ע'ת שלא אתחייב לא מבעיא דאונסין לא מחייב לא אפילו בפשיעה כגון היכא דמקטל קטלא ולכא למימר כי אמר ע'ת ס'ך קריב בבית חו' כו' הוה ליה כאמר ע'ת ס'ך קריב לא מחייב אתחייב באחריות' לא מיפטור מפשיעה הא ליתא דמדת' ליה כעשה כאומ' ע'ת אלמא דהוה נמי הוי דינא הכי ולא דמי לטול את ס'ך והוא מעות דהתם לא אלא לא להודיעו דלא תפס ל' אגרי' ושל' מאיר בר' ברוך ס'י

להילכות שלוחין ושותפין פרק ו' ולהילכות שמיטה

יב אמת ואמונה כי כן אמרת' דלכל דבר חשיב עסקא פלגא מלוה לענין המקדש במלוה אינה מקודש' וכן לענין מכר אם מכר לו קרקע במלוה סה' חייב לו לא קנה להתייב באונסין וי'ף לענין הריוח היה סייך לומר כך דסקיל כל חד וחד פלגא רוחא אלא משום רבית ונפקא מינה דהיכא דיהיב ליה עסקא סתמא וקצ' לו דינא לסכר דהסתא ליכא איסור' רבית הוי לכל מיילי פלגא מלוה ופלג' פקדו' ואפי' למיסתי בה סכר' ולעשו' מטלטלין אבל בניו איכא למד' דהויה מלוה לכל דבר כדמסמ' מילתא דכהרדעי דקאמרני סתמא פלגא מלוה וכו' ולא פרסי מידי אלמ' דלכל מיילי קאמ' כהני דרבא פליג בהנך תרתי למסתי בהו סכרא ולעשות מטלטלין אבל בניו הו' בהנך תרתי פליג משום דמיקרי עיקרא לאיעוקבי ביה ולא למסתי בהו סכרא ולא לעשות מטלטלין אבל בניו אבל לא לשאר מיילי דפרסי' דמור' רבא דמאי דאפי' בהריוח אפי' ומאי דלא אפי' בהריוח מור' רבא דהו' פלגא מלוה תרדע דמהוה טעמ' דמהרש להכי קרו עסקא דאם מת לא יעשה מטלטלין וכו' והוה טעמא לא מזיכין למית' דלא חשיב' כמי מלוה לענין קדושין ומכר דהא אפי' פקדון דקביל עליה אחריות' דינו כמלוה לענין קדושין כרמסמע פ' האים מקדש דפריך האו פקדון היכי דמי אידקביל עליה אחריו היינו מלוה והוה לענין מכר וכפ' לענין סמט' דהא טעמא דרבא הוי דאמר אם מת לא יעשה מטלטלי' אבל בניו היינו כדפר' התם דכו' רבני' שתתקיי' ולא לכלות להוציאם הויה לה אסמכת' עליהו כמו אמר קרעי דטעמ' דמטלטלי' לא משתעבדי ל'כ' היינו משום דמסקר' לאו עלייהו סמך ולא למגבי מנייהו אופיה סהרי' בידו להוציאן אבל הכי אין בידו להוציאן אבל גבי שמיטה אטו ראובן שהלוה לשמעון ויחד לו שמעון מטלטלין ברשותו דרב' גבי מבניו כדאיתא פרוזבול ע'ת על פי מי לא משמטת ליה סביעית והא כיון דלא תפס ליה ראובן לשמעון לא קריכין ביה של אחיך בדרך ועוד האמר' בהסולח דשמיטה משמטת בין מלוה בשטר בין מלוה על פה ואפילו בשטר שיש בו אחריות ככסיס פסקי התם דאפי' לרבי יוחנן משמט אף ע'ג' דרבי יוחנן סבירא ליה דאפילו מלוה על פה גובה מן היורשין סוף פרוזבול פשוט ופרק קמא דקדושין כל ס'ך למלוה בשטר שיש בו אחריות ככסיס אמא אע"ב דמיתמי גבי לענין שמיטה משמט לכ' משמט אע"ב דלא כעשה אבל בניו ק' כל הלואה בדבר שאחריות על המקבל משמט דקרינא ביה לא יג' ל' המלוה

בגמרא ה' כיון דהיתומים מילך זוכין קודם פ'סב' והיא אינה יכולה לזכות אלא בשבועה ככסי בחזקתיהו קיימי ותו לא מציא לאכותי בטענת ספק מ מחזקתיהו וליסב' ואפילו רבי טרפון מודה הכא כיו' דלא מציא ליסב' בספק ואף שבועה שלא פקדנו אבא כו' אין להסביע היתומים דלא תקנו חכמי' שבוע' יתומי' שלא פקדנו לא ליטול כגון שיש להם סטור ורוב' לגבו' מן היתומים אבל כשהם נתבעים והתובע טוען שמה השבעו לי שאינם יודעים שאביכם היה חייב לי אין כשבעין בטענת שמה אפילו גרולי' כ'ם יתומים קטני' וכן אינו רגיל לרוץ ושמעתי כמו כן בשם מורי קרובי הר' שמו' מכה' ברוך ז'ל וטוב שמעתי כמו כן בשם הר' שמעיה מטורכא וטוב מצאתי כמו כן בתו' הר' יהודה משרא' ז'ל ב'פ' המוכר את הבית וטוב מצאתי רב פלטוי גאון ז'ל לגמרי כדבריו וכן רי' כב' בהרבה מקומות של הגרולים ששמעו דבריו אלה ויטרו בעיניהם אמר' ר'ס'כ' פי בפרק המוכר את הבית טעמ' שבועת יורשין אפי' כשהם מתבעי' ול' כדפרסי' ורב פלטוי כתב שיש להחריס על היורשים ועל כל היורשים מזה שיעידו בפני בר' ועוד מצאתי און לירד' רב כמח גאון ז'ל מכתב על רי' אחר וקיים בו כך וכל מי שאינו גובה אלא בשבועה ואינו יכול לטע' פקע ממוכו ואינו גובה בין אלמנה בין ב' ע'ל' והו' ראו' למאי דפר' לעיל ושל' מאיר בר' ברוך ס'י

להילכות הלואה פ'א

ח אלוףי ומדועי הר' חיים כ'עד ארוני שאל על לזה סהכניסה ללו' תקבטין ובר' כאים אין ב'ח ר' לוי גובה מהם יפה כתבת דלא גבי מינייהו ד'ק'ל כרבי יהודה דאמר בפרק אלמנה גבי המכנסת שום ל לעולה היא אומר' כלוי' אפי' כוללת והוא אומר דמיס' אפי' נותן והדין עמה משו' פנח בית אביה ואמ' התם המכנסת שום לעולה ורצה הבעל למכור לא ימכור ומ'עד ומכור פנייהם לפרכסת הבעל מוציא מיד הלקוח' פ' דאף הבעל שמכר מוציא ופרי' מוציא לאלתר מן הלקוחות דלא רבו חכמי' שיתקיים המקח פעה אחת לפי שלאחר מיתת הבעל או לאחר שיגרמנה כוולתו משום שבה בית אביה ואין דרכה של אשה לחזר אחר בתי דיני' כדאמר' פרוזבול הפולח להכי בטל המקח לאלתר כי מכורה כבר יוצאה שאינה מכורה ואינו רי' שלא תמכר מה שכתב רבינו משה בן מיימון ז'ל דהא דאמר' המערך עצמו והמקדים נכסיו אין לו בכנסת אשתו ונכסיו כלום אה' ב'ח אין לו בכסו' אסתו ולא כבצע טעמ' לשמן וה' בגדי חול אבל בגדי סבת מיוחדים גובה מהם ואין ז'ל אם היו בהן טבעות וכלי כסף והב' סהכל ל'כ' יפה כתבת דהיינו מה סה' תיקן להוסמך שלו מירוסלמי ד'ק' דקדושין גבי האחין סחלקו שמין מה שעליהן מה שעל כשותיהן אין שמין ומפרש התם העוסה קטלא לבתו מביא לאמצע וחולקין ב'ד'א בראייה להסתמם בהן בחול וכו' עד בין כלי רגל בין כלי סבת מביאין לאמצע וחולקין וטעמא משום דלא ניחא להו דליבזו ולבא ל'ב' ולשום מה שעליה וכה' מפרש כמי' בהגוזל קמא גבי המקדש כעשה כמי' שהקנה להן כסות אשתו ונכסיו מעיקרא ומיהו היכא דדוע' שהקנה להם מעיקרא אפי' בכלי סבת ורגל אין לו בכנסת אשתו ובניו וא' ה'כ' כד'רן זה כיון שהכניסה לו והם מיוחדים לה ואפותיקו ניכחו ל'ד' אין ב'ח גובה מהן ואפי' כלי סבת וכלי רגל וכדמסמע דבדושלמי בפרק מציאת האשה סכתבת וכנגד הסום הוא פוסק פחות חומס שמין דעתה של אשה שהיא רוצה לבלות את כליה ולכחות אותם חומס וכו' עד זאת אמרת שאין אדם רשאי למכור כלי אשתו והתם סתמא קאמר אפילו כלי סבת וכלי רגל דאכל' סום קאמר דפוחת חומס ועוד אי בכלי חול דוקא איורי מאי איורי סה' הכניסה לו דאיכא למית' דשמין דעתה אפי' הוא יתיקן לה א'כ' ל'כא למימר שמין דעתה של אשה אפילו הכי אינו רשאי למכור כדמסיק בהגוזל קמ' דעע' כמי' שהק' לה מעיקר' ושל' מאי בר' ברוך ס'י

להילכות מלוה ולוה פ'ב ופ'ד

ט לווה האומר שטור אמנה הוא זה אינו כאמן אפילו אי כתב ידו יוצא ממקום אחר ואם המלוה אומר כן ונחב לאחר' גם הוא אינו כאמן ואם אינו חב לאחרים כאמן ונתבא עליו ברכה ואם העדים אמרו כן אפילו אין כתב ידו יוצא ממקום אחר לא מהימני דאסור לאדם להסתותו דעדים אפולה לא חתימי כסניא דרב אשי ודרב הוכא וכד'ר' פ'סת ברית דרב אורי' וז'ל דאף על גב דרב אשי קאמר לעולם דקאמר עדים וכו' ה'ה' בלוה נמי איתא להך טעמא ובפ'ר' פרוזבול סור סג' ד' ו'כ' כרבי נתן דאמר מניין לטעם בחברו וחברו בחברו כו' וב'ב'ר' שידוע לנו האמת סחייב לו עדיין ורפיא בירי אם אמ' זה כבר פרעתו לנושה קוד' שכתבני' אם יכול להסביעו על כנה וכתב' רבי' משלם בר' כתן שעלו' לסלס' גם לזה וכגון דא צריכ' רבא א'ח

להילכות שמיטה דלעיל קודם החשובות חשובת מורי רבינו שי

להחיל לעניים מרי וכן עמא דבר עב מצאתי בהר קו :

להילכות הלואה פ"ח

טז מעשה בראובן שהסכיר מלמד לבנו והנה עם המלמד ליתן משת לזמן פלוני ולא כתיב ותבעו המלמד מה שהיה יכול להרויח במעותיו מאותו זמן ור"ן הר"א ליעזר מטולא דחייב ליתן לו הריוח ואין ברבית דתנן בפרק קמא דמכות מעידנו באיש פלוני שחייב לחבירו אלף זוז ע"מ ליתן לו מכאן ועד ל' יום והוא אומר מכאן ועד ג' שבועות וכו' וזמנים אומרים אומרים ארס רובה ליתן ויהיו אלף זוז בידו מכאן ועד ג' שבועות ועתה אם סייך בסכירו רבית אחי מסלמי ליה עדים כמו שאר רובה וכו' דההיא ע"כ מירי שמעדיים שחייב לו סכירות דאח"ל שהוא הלואה אז לא היה כותב לו כולם משום רבית והר"א חתיו הקסה לו דאח"ל להו רבא פריח חיזוהו כטף להנהו דמכטרי באגו פוקו וקיישו בבירוי וכו' עד לא מייחזי באגר כטר לי אלמא יש רבית בסכירו הר"ק :

להילכות הלואה פ"ה ופ"ו

יז בפרק גט פטוט חסורי מיחסרין וכו' פ"ה וז"ל חסורי מיחסרין וכו' קתיב המלוה חבירו ע"י ערב כו' הרי זה לא יפרע מן הערב וה"פ והכי הילכתא הרי זה לא יפרע מן הערב תחילה אע"פ שאין כספי ללוה דהיינו קרקעות אלא יתבע מן הלוה תחילה ואם הוא רחוק ימתין לו או ילך עם לתובעו לכופו דלא מחתינן ליה לכספי דערב דרילמא או חתי' הכא לוח הוה יהיב ליה מטלטלי למלו' ואם אמר ע"מ שאפרע ממי שארצה תחילה יפרע מן הערב תחילה ולא יבטורף להמתין ולחזור אחר הלוה משום דרילמא פרע ליה מטלטלי לא מטרחינן ליה למלוה כיון דאח"כ יבטורף ממי שארצה תחילה דהיינו קרקעות כדמסקין ואזיל ברא כו' אבל יש נכסים ללוה דהיינו קרקעות יתבע הלוה תחילה ויכופו ולא כטורח לערב כיון דאח"כ יתבע ממי שארצה תחילה הלוה אלא כספין ככספי ללוה ואח"כ יתבע ממי שארצה תחילה לא מטרחינן להמתין ולחזור על הלוה אלא יפרע מן הערב כדכ"ל אע"פ שיש נכסיו ללוה כו' וחמם מרות בערבות ה' המלה ע"י ערב ולא חתני ממי שארצה אפרע תובע מן הלוה תחילה וכופוהו בבר' בין יש לו נכסים דהיינו קרקע בין אין לו ואם לא יוכל לכופו ללוה דלא ביית דכא ככנס לביתו של ערב ג' ואם חתני ממי שארצה אפרע ואין לו נכסים ללוה דהיינו קרקע ככרע מן הערב תחילה דברצון המלוה תליא מילתא ג' ואם יש נכסים ללוה ואח"כ חתני כפרע מן הלוה תחילה ד' וקבלן דהיינו חתן לו ואח"כ חתן לך בין יש לו בין אין לו כפרע מן הערב תחילה ה' והנפשא וכו' ביד כפרע מן הערב ולא מן הלוה שאין למלוה על הלוה כלום ואם אין לו ממנה ליפרע מן הערב חוזר ליפרע מן הלוה מדר' כתיב דק"ל כותי' אפילו ב"ח דעלמא וכולהו ערבים בעי קנין בר מהבלג וערב בפשת מתן משות והבלג היינו תן לו ואח"כ כותי' לך א"ל שאינו מזכיר לסוף הלואה אלא לסוף פרעון דקאמר בלעז דוכ"א לי יוטל דראוי ולא למא אכי קבלן דהילכתא כרבא וקנין בכליו של קונה כגון דקניט בית ג' על ג' דבביר מהכי לא מהכי אם אינו כלי ואין חלוק לעור ומפץ וסק כדאמ' בסנים או חזין אם יש בו ג' על ג' ע"ל ומיהו אם היה כתוב פלוני ערב קבלן כל דמועיל דמסתמא לא רצה לומר אלא כענין השכנו במטנה תו' ואם נתן הלוה דמי הפרעון לערב תמכא באימ' ג' לעיל :

להילכות טוען ונטען פ"ח ופ"ט ורפ"י ולהילכות הלואה פרק י"ב

יח אמר ה"י דרבירים העשויות להסאול ולהסכיר מועלת בהן חזקה ג' שבועות כמו בגדרות שאין להן חזקה לאלתר אבל יש להן חזקה ג' שבועות וכן כל דברי העשויות לאכילת פירות וה"כ אמרי' גבי אומן דאם מסר לו שלא בעדים מתוך שיוכל לומר להר"ם כי אמר לקוחין הן בדי נאמן ותימיה איך כאמן לומר לקוחין הן בדי מאחר שבא לידו בתורת כהמנות אלא היינו טעמ' כדפרי' דמייירי בחזק' של ג' שבועות והוא דקאמ' אכבש' לטור משכנתא היינו כדי שוסברו העולם שכבר כלו ימי משכנת' אבל יורעי' היו שבת חילה באו לידו בתורת משכנתא והוא דקאמ' לקוחין בדי לא מצית אמרת דהא כפתק עלת קלא דארעיא דיתמי הוא יש לפרש שבחיי האבל לא החזיק בה רבה בר שרשום ג' שבועות ולאחר מות האב אינו כאמן עוד ותימיה הוא אם יחלוק ארס על זה דאל' ארס שקנה קשר אחר יבטורף לטמור שטור לעולם וכן אם לקח בית למשכון וקבחה אחריו כן יבטורף לטמור שטור הר"ק :

יח וק"ו השם לעזר לאהובי הר"א ליעזר חסר ט"א כי על דבר כרך אחר שקנה סת' בס' דיבר והתנו יחד שאם ילך אחר מן הכרך להתיישב במקום אחר שנסאר' יתנו לו חלקו ועתה רובה אחר וסאול חלקו לטי

המלוה חבירו על המסכון ומסר שטרותיו לבר' דילפינן מקראי את אחיך ת תשמט ידך ולא של אחיך בדרך כגון המלוה חבירו על המסכון ומסר שטר' לבר' משום דלא קרינן ביה לא יגם והיינו כמי טעמא דנרוביא לא משמטת מט' רמעשה בר' הוא והוא כמוסר שטרותיו לבר' ותנן כמי פ"ב דשבועות האוכס ו והמפתה והמוציא עם רע וכל מעשה בר' אינן משמטין ולא רמי להקפת חני' דאינו משמט דהתם לוח הלואה היא לא מכר שמכר לו סחורתו בכך ועוד אם איתא דשמטה לא משמטת אחי קהט רבא דאם מת לא יעשה מטלטלין אכל כיון ליסמעינן רבותא טפי דאפילו לענין שמטה לא חטיב ליה מלוה כ"ס למיגבי מיתמי כדפרישי' רבכמ' ענינו מסכון גבי מיתמי וא"ה שמטה משמטת סוף דבר' ל' דבר פטוט דשמטה משמטת פלגא מלוה דאע"ב דהנתן לא בעי סיוכיאכה ויכלה אותה לגמרי אלא לאיעסקי ביה וכשיקנה בהם סחורה אז חפץ סתהיה הסחור אשר קנה מיוחדת לו סתהיה מה בכך הוי ממס כראובן שמלוה לשמעון על מסכון שהוא ברשות שמעון ויחזיר לו שמעון אותו מסכון דאפילו כטלו רהובן וחזר וייחזרו אכלו סיהא ממוסכן לו בגר מעותיו שביעית משמטתו כיון דלא תפיס ליה רהובן וקרינן ביה לא יגם דמה מועיל לו מסכון יותר מבלא מסכון אטו בלא מסכון מי לא מחייב שמעון לפרועו ואי משום לא יגם בהא כמי סייך לא יגם כיון דלא תפיס ליה מחוסר גובינא ופלוס מאיר בר' ברוך ט"י :

להילכות מלוה פ"א ופ"ב ופ"ג והילכות שבנים ס"ט והילכות נוקי ממון פ"ח

יז פרק הכותב אמ' אחימר משמיה דרב כחמן האזי מאן דאיכ' על' כותב' אסה ובח ואית ליה ארעא זוזי וכו' עד ואי ליכא אלא ארעא ולא חזיא לא לחד מינייהו ל"כ יהיבין ליה ולאסה לא יהיבין לה ואת' רב' חלוקין יש למלוה ולכזקין ולסכיר ד"ח אי אית ליה זוזי לא מצי לסלוקי בארע' כדמוכח במעשתין ואי לית ליה זוזי אלא ארעא לא מחייבינן ליה למכור וליתן ליה זוזי אלא מסלק ליה בארעא כדאמרי' בריש טור סבג' את הפרה ובריש המוכר פירות דפריך אי דליתנהו לזוזי לסקול תורא בזוזי דאמ' איכסי ממרי דשותף פחרי איפרע ובכזקין אפילו אית ליה זוזי מצי לסלוקי בארעא כדמוכח בספק ד"ק דאמר רב הונא התם אוכסף או מיטב ובשכיר אפילו לית ליה זוזי אלא ארעא חייב למכור הקרקע ולהעלותם ברמים כדמוכח בפרק הבית והעלייה דתנן הסוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקס וא"ל תן לי שכרי ואל' טול מה שעשית בסכרך אין שומעין לו ורבינו חיים אומר דרין כ"ח כרין נוקין פהרי עדיפי כזקין מ"כ דהא מרחוריית' דין נוקין בעדיית מה שאין כן בב"ח וההיא דהכותב כו' בתו' והמוכר דבר לחבירו שהוא מקח טעות סכריך להחזיר לו הדמים אמר רבינו כ"ח ור"י אמר' דרינו ככזקין דלא הוי אלא כמזיק שיעבדו של חבירו דמסקל ליה בכל מילי אי ליתנהו להנהו זוזי סכתן לו הלוקח כו' בתו' ועיי' לקמן בסומן כ"ב :

להילכות הלואה ס"ג ולהילכות פקדון רפ"ה

יז להלות מעות של כדקה ברבית חוסר ראב"ה וראייתו מהא ד"ס החובל הוא ארכי של כדקה דאח"כ לפומבדית אפקיד רב יוסף גבי ההוא גברא ופסע בה וחייבהו רב יוסף לסלומי הרי אתה רואה דרין הדיוט יש למעות של כדקה דרילורין הקרס האמרי' בהזהב שומא סכר לא ישלם שומר חנם לא יפבע והקר' מותר ברבית כדאמ' בהזהב אין דין רבית ואוכאה להקרס וכדקה הואיל דרין הדיוט יש לה אסורה כרבית אבל מורי' ס' מתיר להלותו ברבית וראיה בירושלמי דמועד קטן ובבן סורר לזון ברבית לחבורת מצוה ולקירוס החרם ומדליון ברבית לעשות מצוה כל סכן לגוף המצוה והא דלא כקט התם מעות של כדקה י"ל משום דקאי אהא דאמר רבי יוחנן לעיל גב' לחביו ולאמו ואכל בחבורת מצוה אינו כעשה בן סורר ונראה לר"י דהתם ברבית דאורייתא דאי ברבבן היה לו לומר לזון לחבורת מצוה בקרוב לשכר ורחוק להפסד דהיינו רבית דרבבן כדאמ' באמתהו נסך גבי מעו' של יתומים ועוד מר' קט רבית קתמא משמע רבית קצובה וההוא דהחובל דחייבו רב יוסף מייירי ברקין להו לעניים כדמוקי במסקנא שאכי עניים ד רפומבדיתא דמייקין קין להו והווי כמי שהפקידו עניים בעצמם אבל שאר כדקה פרי' כדפרישי' ואת' והא דאמ' בר' ד' וה' ומסכת ערכין אין כזקין לכספי יתומי' וה"כ רבית אוכלת בהן ופ"ט כגון פלוה אביהן מן הגוי לוקמ' כגו' פלוו עכמס והמעות של כדקה ו"ל דלרווח דמילתא כקטוהא דתנן במס' שקלים ומיייתי לה בפרק שני דייני גזירות רבי יעקב אומ' אין משתכרין לא בשל הקד' ולא בשל עניים ומפרש טעמא בשל הקד' דאין עניות במקום עשירו' בשל עניים דילמא איכטריך ליה זוזיוולית ליה התם מייירי בכדקה העומדת ליחלק דעניים סמכי כפשייהו עליוהי אבל כדקה סנתתין כדי סיהא הקד' קיים והפירות

140

מה שהוקרו הספרים מאמר בתחילה והכספים אמר כי לא יתנו יותר לא מה שכתבו בתחילה כן דעתו נוטה שלא כתוכו לא חלקו המבורר באות שעה ולא טעמו שומא אחרת ואם היה ראוי להסתפק בלשונם למה כתבו הייתי דן כמובן דין זה דכיון דמ' יסאר הקת לכספים אלא סכריבין להחזיר דמי' טאיכו יודע כמה מצו למימר ל' ממ' דירן ואי משום דמוזיל אחתי ראות וסקול ורמי לההיא דיתומי אמרו השבחנו ולההיא דאילן דמדימי אהדרי בפ' המקבל ושלום יבחק ב' אברהם תב' :

להילכות הלואה פ'ד

ש על מטבע סכפסל פ'טו פ'טו ס'אס הלוואה סתם מה שהלווה מטלם לו הרבה דקדקתי ברבר ותמ לא כחלקתי על פי רבותיו ואף ע"כ היה מוסק ר' סכפסל מטבע שלנו דני' דמלכותא דינא וכמו שתקין הסלטון שהפודע לאלתר יסול רביע והפודע לאחר ס'ה יסלם הכל כך היו עושים גם היהודים בנייהם על פי ר' וגם בג' רבנו שמואל היו אומרי' שרבינו תם כך היה דן ואם כתוב בסטר פ'טו לו עליו כך וכך ליט' טובים וזכאי' בהוצאה כריך ליתן לו מטבע היוצא אס לא מוסיפין עליו ביותר כפי האמור בהלכה ב' בהוספו עליו הר' ק' :

להילכות מלוה פרק ד' ולהילכות גולה ס'פא

כ תימה היאך דנין דיני ג'נל' או דיני רבית האמרי' בהגזל קמא הג'נל' ומלו' רבית אין מקבלין מהן ו"ל דמה שתקבו היכא רכל מה שברו ג'זילה דומיא דההוא דאמרה לו אשתו אפילו אבכטך אינו שלך בהגזל ויש מתרצים דהתם בימי רבי נסנית מסכה זו וס'רת דוקא בימי אב' לא לפינו ולא חריו ולהכי לא פרי' התם תרומה בריתות ומסכיות אלא מבריתות סכאף רבי לרבי חיילא וכה'ג' מפרש' ש'תם בימי רבי נסנית מסכה זו ב'טילה אילו מציאות וכן בימי ר'ס'ב נסנית מסכה זו דסוף הוריות גבי הא דקתני כ'ס'ט'א נכנס כל העם עומדים מפניו ואף יושבין עד שאומר להם סבו ואמרי' בפ' קמא דקדושין אין יושבין עד שיטב במקומו וכן היה דכל הכלים בימי נסניה כן כחל'ה נסנית מסכה זו היינו כמי' לא לפינו ולא לאחריו כדמוכ' התם וחזרו והתירו ולפניו היה עדיין מותר יותר כדמוכ' התם ת' :

להילכות טוען ונטען ס'פח ולעיל לס'מנ'א

כא חשובת רבינו שמעון להר' מנחם על ראובן ושמעון שהיה להם ספרים בטותפות ובן שמעון לומר באחד מהן וחלקו והגיע אמתו ספר ל' חלקו של ראובן לימי' כ'ס'ת'ב'ע' ראובן מבן שמעון א'מ' שהיה מעטב בסביל תביעות אחרות פ'טו לו עליו אמת ט'ים חרם קדמונים על כל דבר הבא לאדם בתורת טאלה ופקדון שלא לעכב בסביל פ'טו תביעה אף קבלתי מרבתי דא'ע'פ' פחייב להחזיר על פי החרם לא הפסיד כחו בכך ו' וכמוחזק דייכין ליה מ'רא'מ' בקוף המקבל ההו' גב'א דחבל סכניא דא'ס'כ'ב'ת' מחבריה אתא לקמי' דרבי' א'ל' זיל אהדריה משום רב'ים פ'עו'שין בהן אוכל נפש ותיקום דיכ'א עילוי' רב'א א'מ' לא כריך למי'ק'ם בריכ'א עילוי'ה דיוכל לטע'ר עד כרי דמיה' א'למ'א אף על גב דזקוק להחזיר יכול לטעון עד כרי דמיה' והיה כאן ומיהו היכא ר'ים עדים סב'א בידו בתורת טאלה לא מהימן לומר לקוח הוא בדי היכא ר'אה כדמוכ' ב'ה' דמת'וב רב כחמ' אומ'ן אין לו חזקה כ'וע'ר אב'ל היכא ר'ל'א סויה ר'אה מהימן מג'רא'י בעי אמר החזרתי לך דאין כריך להחזיר לו בעדים ו'כ'ב' א'מי אומר שאחרי סכ'ן שמעון ח'י' להחזיר על פי החרם ע'כ' משני ליה ר'אה ואיכו כאמ'ן משום טענה דלקוח הו' בדי דלא הימן אפילו ליכ'א עדי' סב'א לידו בתורת טאלה דספרים הם דברי' העשו'י' להשאיל כספר'א דאגדת'א וי'א'רם רג'יל להשאיל ספריו ללומדי תורה סבעיר ל'ט' לבן אחיו ואיכו כאמ'ן לומר לקוח הוא בדי וחייבונו שמעון להחזיר הספר לראובן דרו' ושלום שמעון ב'ר אברהם ז'ל'ה'ה' ועיין לעיל בס'מנ'א ח'ולקמ'ן בס'מנ'א ל'ב' :

להילכות שותפות ר'פו ולהילכות שאלה פ'ב

כב על האחין סכאכס ספר מ'ד הגדול ובן האח האחד קטן ויתום היה ויש שמחייבין הגדול לשלם מתורת שותפות וזה הקטן בן אחיו המת אינו שומר סכר כנגדו א'ע'כ' שהוא לומר באחד מן הספרים ל' סאין לחייב הכאכס אפילו בגבנה ואכרה דאפילו שותפין גופייהו מוקמי' בפ' האומנין וב'ה' בשמור ל' היום וא'מי אומר לך למחר הא לא הכי הו'א ליה סמירה בבעלים ופטורין ל'ט' יורשים דקיימי בתפוסת הבית וחייבין במעט

להילכות שבירות ר'י

בב שאלה ל'ת ילמ'רנו רבינו מי שהלוה לחבירו על המסכון וסוה יותר מן החוב וכאכס המסכון מ'ד המלוה וק'ס לן סהוא ע'כ' על המסכון כרת'כן קתמ'א ב'ב'מ' ומוקמי'ן לה כרבי עקיב'א מי אמר כיון סכאכס המסכון פטור המלוה וישב'ע סכאכס ויכרע חובו מן הלוה או דילמ'א כיון ד דמסכון לגבי'כ'א קיימ' ולא לזכרו' דברים בעלמ'א קיימ'א כדאמר רבי עקיב'א כלום הלוי'ת'כי אלא על המסכון אב'ר מסכון אב'רו מעותיך וה'כ' אמרי' כיון שלא הלווה על אמונתו אלא על המסכון כדרייך רבי עקיב'א אפילו כאכס אב'ר מעותיו וה'א דאמרי' ל'ט' הו' לגבי הא' שסוה המסכון יותר על החוב א'מ' הכי ואין להם יסב'ע ויטול כל חובו ותדע דבשמואל קמיפלג' בר'לא סוי' שיעור ז'מי קיימ' מת'כ' וא'כ' אטופייכ'א דיתר מחובו לא פליגי וה'א דר' עקיב'א כלום הלוי'ת'כי אלא על המסכון חר'א וע'ר ק'אמר חר'א דסומר סכר דק'אמר רבי עקיב'א כטעמ'א ד דשמעתין וע'ר כל'ו הלוי'ת'כי דר' עקיב' ד'ט' הו' למית'פסיה' א'זו'י' דלא כריך למיע'ל ומיפק כשיעור סוה המסכון ד'א'מ' לעיל גבי אומנין סומר סכר הן וה'א דלא אפ'ט'י לן התם עד דק'יל וטרי דאיכ'א למימר פ'ט'ט'א ליה התם מהכ'א דה'א רבי יהודה דפ'לב' במלוה על המסכון בין פירות למעות וב'אומנין דהיינו מעות מודה וה'ך בריית'א לא אסיק'ת' למד'א דר'ע'תיה' א'כ' משום דרבי אליעזר פ'ליג' עליה ובע' דאסוק'י' תלמוד'א היכ'א דמת'כ' כרבי אליעזר א'כ' פ'ט'ט'א ליה התם מהכ'א לרבי עקיב'א דלכולהו סוכי'ו' ל' כלום הלוי'ת'כי בחר'א וע'ר וע'ר ר'איה לרבר דאי כאכס המסכון יסב'ע ויטול כל חובו דאמרי' בני העיר ס'ס'ל'חו א'ת סקליהם עד כ'ס'בע'ן ל'טול סכרם ורואה א'מי דר'ב'ר'י' ק'ן השת'א ומה פוע'ל על המסכון א'ס כאכס סק'יל סכרו מלוה על המסכון לא כל סכ'ן בן כבו פ'ל ק'ן הו'א דמלוה דאית' ביה גמילות חסד' לא מחייבי'ן ליה למלוה וע'ר מלוה קתני ל'ט' במסכון בע'כ' ול'ט' גמילות חסד'י' ל'ט' בסכרו ל'ט' סוה טפי ל'ט' כנגדו לא סכ'א בפחות וע'ר דקתני התם אב'ל הלווה'ה' אב'ר מסכון אב'ר מעותיו ו'ל' א'ע'ר בע'כ' סומר סכר ח'ט'יב ליה ולא יותר דסכ'ר'א הו'א דמ'ט'ס' מפי' ל'י' המלוה כריך למסכון ג'ר' ול'ב' ל'ה' וטוב'א איכ'א ב'נייהו ע'כ' מ'מ'וק'י'ה'ר' קוב'ל' ו'כ'ע' :

להילכות שבירות פ'ה

כד על עסק הדין באחד מסכר כוס ועב'ה מחבירו עד מקום פ'לו דחוק ח'מים וכת'ן מסכון על הסכירות וכס'ל'ך ב'מים נמ'לך לסוב כי טמע פ'ט'ס סכנה בדרך מפני התועים ושב לעירו אחר ב'מים כה מבטינו א'ע'ב' ס'א'ס היה הולך עד מקום פ'לו היה מלאכת הסוכר נגמרת וימי החז'ל למסכיר לעשות בסום כל חפצו מ'מ' א'כ'ן סהדי סכ'ת'ר'בה הסכירות מחמת ימי החזרה ולא העלו על לבם ס'מכ'או סוכרין חר'פ'ים בחזרה ס'פחות מתחילתו א'כ'לו בסכירות דמקרה בעלמ'א הו'א ג'ס' ק'ל רג'ב' או קוביוסטום הגיעו ואפילו היה משק'ר היה מכח'ס'בו וכופ'ר ק'ן לגו'ים א'ס'ר פיהם דבר פ'וא הי'לכך ה'ל הא'י'ס'ום והע'ב'ר והע'ג'לה ברשות סוכ'ר' וימי עדיין אחרי סוב'ו לעשות בו מה ס'ירכה להסכירו בעיר ולהבי'א עב'ים מן היער ושאר מלאכ'ו המצויות ס'ס' לעגלות ג'ס' א'ין לומר שאין לו לעשות עבדות דק'ס'יא מ'ינה היכ'א דס'לים עיב'ר'ית' ומסני למלאכה אחרת והרי ז'את קשה הימנו דכי הדר' בריק'ן הדר' וכא'ן הרי הו'א טעון לא לקתה מדת הדין על כך דכ'ח' ל' למסכיר שמעשה סום פ'לו מלאכ' טעון סבי'עירו וישוב בכל יום לערב וילין בביתו מא'פ' יב'א ריק'ן מא'ר'ן מרחק'י' דכמה פ'ע'ים ומק'ראות רעים להולכי דרכים ג'ס' מסכיר רג'יל תמיד להסכיר לאחרים ושלום שמעון ב'ר אברהם ז'ל'ה'ה' :

להילכות נהלות ר'י

כח אשר ס'את אחי' ס'ט' להם אח' במדינת הים איך יכולין לחלוק ולהניח לו חלקו ונבמה כסתפקת בפ' בית כור גבי סבי' אחים שחלקו וב'א להם אח' ממדינת הים דא'מ' בטלה מחלוק' וא'ל רב'א לרב' כחמ'ן א'א מעת'א הכי תלת' דקיימי ואזלי בי תרי מ'כ'ייהו ופלגי ה'כ' דבטלה מחלוק' וא'ל רב' כחמ'ן הכי השת'א התם כחות ארע'ת' דתלת' מעיק'ר' ל'מ' כל'ג' אחי' או ג' שותפי' דפלגי תרי מ'כ'ייהו

חשובות השייכות לספר משפטים

לאחר ולדמותו לכמה צד גוי כיון שהישראל לקח מן הקבוצ וכל סכך
כאן שבתך לקח הברית שהוא כמו כפקד דכל המפקיד על דעת אשתו ובניו
הוא מפקיד וכיון דהוי פלגא ופלגא דמי לאחד מהפקיד טלה אבל בעל הבית
דאמר המעיה וטלוס יפחק בר אברהם תנבנה:

להילכות הלוואה פ' הולעיל בסיון ד'

בט לא ידעתי דבר ולא בכת אדם לי ואיך אטיב דברים נכוחים
אמנם בטוחותי בחסד הזכור ולא חמוס ספתי מלענת על אדם
סקיבל מעות מחבירו למחצית סכר סתמא פלגא מלוה ופלגא פקדון כדאית'
פדיק המוכר את הבית ואף הוא רבית החזו סכר סכות לו עדי סיתן לו בעל
המעות לקבל המעות בשכר עמלו דבטביל פלגא מלוה טורח בפלגא פקדון
וכל סכך אדם האחריות כולו על המקבל דהתם לא מועיל סכר עמלו אבל
אם פי' לו המפקיד הרי הן באחריותו ולא תתן לירק החזי סכר ולא תלוס
כי אם על מסכנו טובים כסף וזהב או תיקנה מהם סחורה פלוני והתנה כך
כדי להפוך אחריות על המקבל אם סיבה עתה אין בעל המעות יכול להפסיד
כלו פאם יעשה המקבל כמו שהתנה לו אין כגון מלוה כלל ספדיי הם באחריות
המפקיד ואין לו למפקיד לחוס אם הם באחריותו דלא סכיחי סיהא פסדיא
אם יעשה המקבל כמו שהתנה ואם יעשה המקבל להלוותם בע"א וחומר להרויח
יותר ואפילו בזמור יכול לטכותם אם סבור להסתכר יותר ואינו עושה איסור
כי המפקיד התנה כך כדי להפוך האחריות על המקבל בשינוי אז יכול לתת
חזי סכר לבעל המעות ואף על פי שהן עתה מלוה וכל האחריות על המקבל
כדתיבא פדיק הגזל קמא הנותן מעות לסלוחו ליקח מהן חטים ולקח בהן
סעורים אם פיתחו פיתחו לו ואם הותירו הותירו לאמכע ומוקי לה סכתנו לו
סחורה סלעולם הן בחזקת בעל הבית כל זמן שיסבץ בעין ואע"פ סכל אחריו
על המקבל ע"י שסיכה כדתיבא אם פחתו פחתו לו איה אינו רבית במה סכתן
לו חזימה סהותירו לפי סלא סכתון להוציאם מחזקת בעלים כשסיכה כי אם
להסתכר יותר נכתון ויתנה פאם יבטור המקבל להוציא מן המעות לזכרו
יחזור בקרוב אחרות וזכה אותן להפקיד ע"י אחר וילוה אותן במעוה הראשונה
פאם לא היו המעות בעין או בחובות או בסחורה היאך יתן רבית על מה
סהוציא הרי משלנו נותן ואם לא לקח רסו' להוציא כסיבטור ולסחוריס הרי
סלא דיו בספקדון והרי הן מלוה עליו ואינן בחזקת בעלים וא"כ רבית היא ואם
עירב החובו סל מעות חלו עם פאר מעותיו וסחבותיו מפכי הטורח סאינו יכול
לדקדק מה הן מעות סל זה וסחבות מעות אחרות מותר לתת חזי סכר לפי
סכתון סל המעות ואם הוציא מן החובו לזכרו ברשות המפקיד לא סגי לתת
סחבות אחרות תחתיהן ואפילו ברשות בעל המעות ואפילו במעמד סלספתן
כי ר"ת פ' דמעמד סלספתן אינו מועיל בגוי כיון דלהכתא בלא טעמא הוא פ'
כדאיתא פדיק מי סמת סבור דלא לוסקף עלה ישראל ולא גוים אבל קצבה יותר
מחזי סכר לא ככון לעשות אם לא פי גוי ומחיה מתים יתן לך חיים ארוכים
מים וטנים לך ולזרעך סקרב ישראל ברוך בר' יצחק:

להילכות הלוואה פ' ה

ל בדידי הוה עובדא ספעס אחת היה לו לר"ת מסכון מגוי והוצרך
למעות וליתן המסכון בדי ללות עליו ואמרתי אליו היאך
אחיה מות' הגוי לוח ממך וחיוב לך הרבית ואת' לוח ממני על מסכונך ומכאן
מקבל רביתך ממנו על מלוה זו סאת' לוח ממני ועכ"ל א"כ מוכר לך כל המסכון
ולא תעכני עור ממנו אם אתה רוצה ואני פוטורך ולא אתחייב לך המעות
ואתה לא תתחייב לי להחזיר המסכון כענין זה עשה ג' רבינו וטלוס יפחק
בר' סמואל זל"ה:

להילכות הלוואה פ' הולעיל בסיון ד'

לא ומה ססאלת עוד בחובכ' כה"ג סמכרו לישראל חבירו או אסור
או סרי כיו' ראין מטבע כקנה בחליפין ק"ו באמיר או דילמא
האי מכר הוא וכיון דק"ל סרי יוסכ' דאמר מעות קונות אמרי' מילתא דלא
סכיחא לא גזרו בה רבנן ואת'ל סרי יוסכ' סלא סרע הגוי החוב עדיין באו
מעות לישראל המוכר ורובה להחזיר לו מעותיו הן ופירותיהן סרי או דילמא
מיחזי סרביט ודאי אי הוה סרי מחמת סהמכר מכר אפילו קבל המלוה את
המעות היה מותר להחזיר המעות ללוקח סהרי קנאס בעורס ביד הגוי
אבל אין זה מכר אפילו מדאורייתא דאין הלוואה נקנית במעות אפילו
דבר תורה אפילו אגב קרקע אם לא במתנת ס"מ ובבריאי במעמד סלספתן או
מלוה בטור במסירת אותיות ובכתיבה קני לך איהו וכל סעבורי כדמוכח פ'
מי סמת אבל ר"ב פי' דאגב קרקע מהני מהא דפרק הגזל קמא כיהא ר' ר'
אבא הוה מסיק ב' זוזיכו והא דפרק מי סמת גבי מתנת ס"מ סכתב בה קנין
אמרי

מינייהו לתלת חולקין אין הסלישי יכול לבטל החלוקה אלא עמדה חלוקתם
וכן כ"ח ומיהו ודאי בבר דריך לחלוק דלא לימא מאן פלג להו וברבר דסיך
גור או איגור לא מסתבר סיהו דסאין לחלוק ואם חלקו יכולין למחות היכא
דסיכא גור או איגור אבל אם באו לחלוק בחותם דברים עכ"ל סאין יכולין
למחות ואם יש בהן באחין אחר עני אין יכולין למחות לבטל כיון סאין כולם
יכולים לומר גור או איגור וכל הספרים סלכו סיך לומר בהוגר או איגור וכן
סמעתי מפי רבינו הקרום סמסון בר' אברהם זל"ה:

להילכות נחלות רפ"י

פי תשובה מורי רבינו מאיר ז"ל על לאה סמתה והניחה פקדון ביד
סמעון ויש לה ב' בנים ראובן ולוי האחד ישנו פה והשני
אינו פה וראובן סכפסיכו תובע חלקו אם יש ליתן לראובן חלקו או אם יש
לרחותו ער סיבא אחיו הא פסוט סיתנו לו חלקו ואיך פלגא מכיכין לה ביד
סמעון כדאמר פ' המפקיד הוהא סכתא דהוולת תלתא בתיא אסתבאי איהו
וחרא ברתיא וכו' ער יהבינן ליתוהו וכו' ובהא ס"ע מורו ולא פלגי אביי ורבא לא
בתילתא סלסיי אלמ' דיהבינן לאחתא דהבא חלקה אף על פי דים לה אחות
במדינת הים וק"ל להבין סר סמעון יתן לראובן חלקו בפני ב"ד והיכא סיש
להם קרקעות לחלוק דהיכא קפדיא ברשות בזה מסופק ר"י אם יכול לחלוק
בפני ב"ד בלא דעת חבירו או לא והוהא דפרק בית כור הלל הגי' בי תלתא
דקיימי ואזלי בי תרי מינייהו ופלגי ה'כר בטלה מחלוקת אין ראייה מסס כי ז'ל
דרחובן וסמעון ולוי אחים ולוי אינו פה ויש להם ג' שרות לחלוק והפילו גורלות
וכפלה הראשונה לראובן והשנייה לסמעון והשלישית ללוי סאינו פה כעבא לוי
איכא למימ' דכריכי לחזו לחלוק סבת חילה אף סל רחובן וסל סמעון סתחלכו
וכפלה הראשונה לסמעון והשנייה לראובן וה' דבטלה מחלוקת
מראובן וסמעון מכמות סכפל תחילה מיהו מל"ג בטלטלי לרי' חולקיס בפני
ב"ד סלא מרעת סלסיי ואפילו קרקעות יכולים לחלוק סלא מרעתו ב"ד אף
על פי סיכול למחות לפי סכתתק ר'י מיהו כל כמה דלא מחי יכולין לחלוק
ויזכה כל אחד בסלו ולחותו סאיכופה מוקמי' ר' כטורכ' ואם ימחה האפטרופ'
יחלקו פעס סכי בגורל לפי ר"י דהא גבי סיבת לא מפלגי בין מקרקעי למטלטלי
וכך סמעתי לפי רבינו סמואל פ"י התם דלא בטלה מחלוקת כלל ולא קא
מפלגי בין מקרקעי למטלטלי מיהו בדרון זה הכל סוין ופלגי ב"ד בלא דעת
דאיך וסלו מאיר בר' ברוך פי' עיין לקמן בסיון כ"א בסוף התשובה:

להילכות שכירות פ"ה

כו אחוה דעי אף אכי לאיש אשר סלסיי החר מדרכי בר אליעזר אשר
סכר בית מאשה אחת והקדים לה ד' די' וכסרף תוך ח' ימי'
וחזר וסואל ממנה אותם ד' די' והיא משיבה לפועלי הבית נתתו ד' די' או ה'
ולא באו לריוגם לא ידעתי מה פתת כל דהא דמיא להא דהסוכ' את האומנין
הסוכר את הספינה וטבעה לה בחזי דדרך אם נתן לא יטול וי"ס לא נתן לא
יתן ומוקי לה התם בין זה וספינה זו אע"פ דלכאורה דמיא אדרב' לספינה זו
ויין סתם דאמרי' אם נתן לא יטול נימ' ל'י הבלי ספינתו ואכא איתו חמר' ה"נ
אל' הא קאמיכא לא דמי דהתם יפה כח האומר סתם כיון סחבירו פ' זה והוא
אומר סתם אבל כאן איכא למימר מזלו גרם מירי דהוה אמסכר בית לחבירו
וכפל דתנן פדיק סוואל רחיב להעמיד לו בית ופרך בגמרא ה"ד אי דאל' בית
זה וכפל אזריא לה פי' למה חייב להעמיד לו בית ומדפרך הכי ס"מ דאינו חייב
להחזיר הסוכר דקור' סנפל לכל הפחות ומסתבר' אפי' הכל חייב לסלם הסוכר
דברשותו כפל דכל ימי סכירות הבית ברשותו וגם בקו' פי' מזלו גרם ואפי' לא
נתן למה לא יתן אפילו סכר דלאחר כפילה ואל' תתמה דכיוצא בה מצינו ב'
בספינה סתם ויין זה דר"פ וסלם הכל אפילו דלאחר תבעיה אלמא לא מצי
למימר הבלי בית דאכא קאמיכא ויס סברות הרבה לחלק בין בית לספינה
ובין ספינה לחמור סמת בחזי דדרך והא דאמרי' פדיק האומ' מסקלי המסכר
בית לחבירו ונתבע אף על פי סחולטו בהן אומ' לו הרי סלך לפניך כתבו חייב
להעמיד לו בית אחר עכ' דריך לאוקומ' בבית סתם או סמא יס לחלק התם
מסוס דמכזה עליה רמיא ומיהו הכא כיון דנסרפ' העיר הוהא ליה מכת מדינה
ותנן המקבל סרה מחבירו ואכלה חגב אם מכת מדינה היא מכל' לו מן סכרו
וקפסיק ותני בין הקדים לו סכרו בין לא הקדים אע"פ דאיכ' למימר לאו דרכ'
לאקדומי דהא נותן לה מתוכה סמעון בר' אברהם תנבנה עיין בסיון מ"ז:

להילכות שאלה ופקדון פ"ה

כח אשר סאלת על ד' ה' כסי' אשר בתיבתך משלך ומטל אחר' ולקחה
בתך ב' דרי' ואינה יודעת מחיזה כך אכי בעיני כיון סלקחה
מן הקבוצ כמחז' על מחזה דמי ולא אזלינן בתר רובא ואין לחלק בין כפקד

לא היה ליהודה שום מגו אף כראה להוצי' ממנו הממון ומיורסו מכח דברים העשוי' להשאיל ולהסכי' לא לפי ראו' הדין וזאת חוט' רעהו וסכנת אים את רעהו ולפי מכהג המקור וראי' אים עשוי' להשאיל ולהסכי' סו' ראובן ליהוד' ראה ומזכ' ראובן ירושתו מידו מטעם שעשוי' להשאיל דאלע' סראוב' אינו יודע אים סאול הוא בידו או לקוח מבטל חזקת המחזיק' הבא בטענת בריא ריהכו משמע שהכותב דאי' לא הו' מסירי תורי' לרועה לא היה כאמ' לומר מחיים ת תפוסא לפי שאין לו מגו לומר לקוחין הן בדי' מהגדרות אים להן חזקה אמא מסוס דהוי דברים שאין להן חזקה לא מהניא להו חזקה המחזיק' בטענת בריא אף על גב דלמרא קמא ליכא אלא טענת פמא ולמ' כיון סמורה ראובן לשמעון סמסכנוהו לוי' ב' תקתת הסוק ויסבב סמעון כמה הלוה עליו ויטול ופתרין ראה לל' אפילו אים עדים רואים אותו בידו בטענת תביעה בדר' אים בטענה אחרת ראהו אכלו בעדים ותבעו מה טיבו אבלך וטען אתה מכרתו לי או טענה אחרת כיוצא בה סראוי' לעכבו ואים ראו' להחזירו לפי אותה טענה לל' דחסיב' ראה ואים לו מגו סיכול לומר החזרתי לך סאפילו אים היה טוען בפירוס החזרתי לך כראה סלא היה כאמ' כראמרין' בטענה אחרת מנה לי בדרך והלא אומר אים לי והעדי' מעדין' סים לו וחזר ואל' פרעתי החזקת כפרן לאתו ממון יבחק ב' סמואל זל'ה':

להילכות הלוואה פ"ח

לג לשון מורי רבינו ז"ל מיהודי הסולח מסכונ ע"י גוי למסכן ליהודי אחר בדי' המלוה וראי' מות' כיון דלא ידע סהו' מסכונ ישר' אבל ללוה ריבא אומר וראיתו מרג' בתוס' ישראל סאומר לגוי בא והלוה מעשיתי אסור דאמירה לגוי לעשות לכורך ישראל אסור ואף על גב דאין סליחות לגוי איסורא דרבנן למלוה ואיכסר דה"ה ללוה איסורא איכא דמס' אמנס התו' פסקו להיתר פרק איזהו נסך במס' ר"ת ובכל כרפת נהגו להיתר כרבני התו' פהם מתירי' ונר' דהיה דתוס' מיירי בלא מסכונ אלא באסראי' וכן מוכחי התו' וטעמא הוי כיון דישראל תכפ' לגוי להוציא לגבות חובו מישראל והרבות והולך הגוי וכוונתו לישראל לפרוע מיוחי' כמאין דסקיל' מיהיה רבית אבל מלוה על מסכונ שאין הישראל המלוה ולא הגוי כוננים את הלוה בכלום דבר ואים להס' שום אחריות עליו וזולתי' על המסכונ ואים להס' עסק זה על אודות הרבית קרובי' בענין דמותר כרבני התו' וכן עמא דבר עכ"ל:

לדין הילכות טוען פרק ראשון

לד על דבר הטוען לחבירו הטלכו לכיס אחד והרווחנו הרבה ולא כתת לי חלקי והריני תובעך קצת מן הרווח ולאחר זמן דעתי לתובעך מן הסאר והכתב מעמיב כפרעת לגמרי וקצית ממני מעיל אחד ולא רצית להקוף לי כי אים על ידי ערב ואילו חייב הייתי לך היה לך לומר תנהו לי בחובי עכ"ל בעלי הדין ודקדקת אים היה חיי' אים לאו ואים חייב טבעה באי' לשון מסביע' לפי סהכתב תובע תביעו' ממנו כמו כן זה התובע מסיב אים חיי' לך אבל אים תופס באותם תביעו' סים לי כפלי' כן אים בענין סהכתב חייב טבעה ולא מביע' אים אים עדי' במכר לו המעיל אים בדריו סל כתב כלום דיכול לומר התובע סהוא חייב לו אע"פ סלא אלא תנהו לי בחובי מגו דאי בעי אמר לא מכרת לי כלום או אמרתי לך תנהו לי בחובי ולא רצית לי אפילו יס עדים סמכר לו ולא אלא תנהו לי בחובי אים כחו נגרע בכך ולא דמי להיה דפרק בתרא דכתובות דמי' למימר לכו לי עלמ' היכא ריהבי' וזוי והדר כתב איילו הייתי חיי' לך היה לך לפרוע את סלך כסמכרת לי את הסרה דהת' למה לו למכור את סרהו כיון סקבל המעות סהוא חייב לו אבל כאן אים את תנהו לי בחובי היה ירא סלא ימכור לו כלו ועל לשון הסבוע אים דן סכיון סהתובע הזכיר סלאח' זמן דעתו לתובע יסבב טבע' אחת ויפטר הכתב סאין חייב לו כלו ואע"פ שאין התובע תובע לו עכס' לא בתביעתו תליא מילת' לא לפטו' את זה בטבעה זאת דהא אפיקפרן וכטבע מיפטר כי היה דהסבוע עליו חמס' פעמי' דמוקמינן בהגזול קמא דבבית דין קפץ כל סכן כאן סהזקק לסבועה ע"י תביעתו ומן הסאר טוענו אלא שאין תובעו שאין ברבר זה ממס' ולא כל כמיניה לתובעו פעם אחרת דטענה גמור' היא ליסבב עליו רבמה סאי' תובעו עכסיו מאי' למ' כיון סטועבו ואומר כן לאחר זמן יתבעו ומה סכתבת היה דירוסלמי דסבוע' חד בר' כס' אזל למידן קומי דטעי' יתיה דהוה מטעי' לחבריי' חטים וסעורים וכוסמין אלא רב המתן ער דיגלגל עמך מאי' דבעי' וכסופה תסבב חד על כולן ובפרק סני דויני גזירות איתא הכי' חד בר' אזל מרון גבי חברי' קמי ררב סרי למיטען ליה חטים וסעורים וכוסמין אלא רב כל מה דאת יכול מגלגל עליה בגלגל ובסוס' מיסבב על כולהו לל' דהת' מתו' תביעותיו היה

אמרי בני רב ארכי' אתרי ריכסיוכו' דקסמע דבמתנת בריא לא מהני קנין למקני הלוואה התם מיירי בקנין חליפין בלא קרקע וכן פסק רבינו יואל הלוי וכן ראבי' דקנין אגב קרקע מהני בבריא כמו מעמד סלסטן וכן מסמע מפ"טי ב"פ אע"פ וכן כמכא ברברי רבינו אליעזר ב' סמסון אבל רבינו המחבר סקך כרבני ר"י כמפורס' ב' מהילכות מכירה ובהילכות סלוחין פ"ב וכן סה סכתב כל לסון רבינו המחבר סבהילכו סלוחין וההגה אסר סס וכן דן מורי רבינו מאיר ז"ל כדלקמן בסמין פ"ח אבל אים היה אומ' לאותו סקנה ממנו את החוב אכי מוחל לך כל מה סהוא חייב לי ולא אודיענו ואתננו לך ולא אזכה בו לכורך עכמי ומעכסיו אכי פטור ממך בענין זה דומה סאיכו רבית ו הגה והמחמיר תבא עליו ברכה וסלוס יבחק ב' סמואל זל'ה':

להילכות טוען ונטען פ"ח

לב שלום רב לרב קיסטה ה הזור ימגן צורריכו לסבות סכו' אדון לפניך בקרקע באסר הרסיתני על דבר הספר טוען ראובן את סמעון תן לי סדר קרסי' סהיה סל מורימי סהסאילו ללוי ולוי ספאילו ליהודה חמיו וכפטור יהודה ומסכנוהו יורסיו אבלך עם סאר ספרים ועכסיו אכי תובעו ממך כדן דברים העשוי' להסאיל ולהסכיר וסמעון מסיב אמת סדר קרס' בדי' ולא בעל ד דברים דידי את ולי לא ספאיל מוריסק כלום כאסר הורית ולך אל היורס' ס סמסכנוהו אכלי אולי יאמ' סמכור מוריסק לאביהם או מסכנו וס' יהיו כאמני' אחרי סאין לך עדי' סראוהו בדים וגם עדים סראוהו בדי' אים לך כר' בעני' לפי עכיו' וסתי' סאם אים עדי' לראובן סספר ירוסתי ביד סמעון ולא סוי' ראה ואים היה יהוד' קיים היה יכול לספור בספר בטענה סהיה בידו כמו סהו' סתה ביד סמעון והיה יכול לומר סלא היה בידו מעולם או סהחזירו כל זכות סהיה לו ליהודה בספר אים היה קיים והיה טוען לקוח הוא בדי' והיה כאמ' כל זמן סלא סוי' ראה מגו דאי' בעי' אמר להד'ס או החזרתיו לך כל אותו זכו' יס ליורסין וללקוח מהס הספר וכגון זה טוענין ליורס' וטוענין ללקוח כי אים היה יהוד' קיים היה טוען לקוח הוא בדי' והיה כאמ' בטענה סהיה הספר בידו ולא סוי' ראה ואותה הזכות הוריס להס וגם אים מכרוהו ללקוח או מסכנו ללוה כמו סהיה פטור יהודה אים היה קיים מסבועת היסת אים אים ראובן טוענו טענת בריא דקמאומר ומסמועה סאיכה ברורה לגם סמעון פטור וגם אים תבעו ראובן לסמעון בטענת בריא סאם היה תובע את יהודה כך היה כריך ליסבב טבעת היסת למ' יורסי' יהודה וסמעון הבאים מכחם פטורים בלא אותה טבעה סהיה יהודה חייב ליסבב סלקוח הוא בידו אים היה קיים והיה טוען כך דק' אפילו לרב וסמואל ארס מורים טבעה לבניו בממון סהוא מוחזק מרמסני בפרק כל הנסבב גבי ברית' דתניא סהבן גובה בטבעת יורסי' האמני' ב'ס היא דאמר כל העומד לגבות כגבוי דמי דסטר כים הוצא על היתומי' כטבע גובה מחצה סלמחצה מלוה ומחצה סקדון מורים הספקר לבבון להיות פטורים מטבעה דהחזרתיו לך אע"פ סהוא היה חייב ליסבב כך אים היה קיים אתי' ספיר אפי' לרב וסמואל מטע' ספי' כי ממון סהמורים מוחזק ומחויב טבעה עליו היורסי' יורסין אותו ופטורין מן הסבועה סהיה הוא חייב ואולם אים ידוע ומפורס' לל' סלא היה יהודה יכול לספור אף על גב דלא סוי' ראה מחמת סירא לסכות את הידוע פן יוכחם וכן יחזיקוהו כסקרן דומי' דרבה בר סרסוס סהיה ירא לומר לקוחה היא בדי' מסוס דכפק עלה קלא דארעא דיתמי' היא בזה ראיתי סכתב רבינו יעקב מ' סלא היא כאמ' לומר לקוחים הם בדי' ספרי' מגו דאי בעי אמר להד'ס או החזרתיו לך כי לא היה יכול לומר סקר מפורס' ולא יהא לו מגו ואע"פ סתמהתי היאך יס לרמותם כלל דארעא דרבה בר סרסוס בדין הוא סלא יהא מגו כיון דכפק עלה קלא דארעא דיתמי' היא ירא לומר לקוחה היא בדי' פן יוכחם כי נקל להסתברר ואפילו לא יתברר יחזיקוהו כל העולם סקרק בעבור הקול אבל גבי מטלטלין וספרים אפילו כורע סהוא בידו יכול כל טעה לומר החזרתים כראמרי' בסמענתא קמייתיא באומן פרק אה ובריש כל הנסבבין סים לו להאמינו במסר לו בעדים ומסקינן ליה בעדים מתוך סיכול למ' החזרתיו לך ואים לחלק בין ספרי' לסאר חפצים דהא מהיכ' תיתי' לחלק בניהם ולהוציא ממון וכל סכן למה ספרי' דכפק עלי' קלא דיתמי' הוא לא הוי טעמא מסוס דסוב אינו יכול להעיד סכיו' אלא כיון סים קלא חסוב כמחאה וכגון סיכא הקול בתוך סלס והיה לו ליתרר בטטורו כאילו סמע מחאה וגם אים

חשובות השיבות לספר משפטים

היה רואה רב מהיה רוצה לתבוע הרבה תביעו לפיכך אל רב לנתבע שימתין מליטבע עד לבסוף ולא יטבע על החטים ושעורים וכוסמין לבדן אבל כאן למה ימתין כיון שזה טוען שסאר הריוח חייב לו לא סאך תובעו וזה או שכולו כפרע על דבור זה יכול ליטבע ואיך סאך אלא טבע אחת הילכך יש לתקן סלא זה אל לו ואו באין לדי טבעוה ויטבעו כמו סכתב סהכתב טבע ספרע לו עד כדי תפסותו והתובע יטבע סאך חיי לו פחות מכדי תפסותו וסלוס ארוני וסלו תורתו ככח כחש יחוק ב"ה אברה תכבה: ה"ה מזאתי כגון סהסבועו סוות כגון טבעת חובכ טבעת הפקדון דמה לי חובמה לי פקדון ויטבע סאך לו מסלו ורי בכך כראסכחן התם אמן סלא סטיתי ארוסה ונסואה וסומרת יבם וכך פ"ט טבעה אחת אבל טבעה דלא דמו אהרדי כגון טענו דבר סל תנאי וטענו מכרתי לך זה החפץ ולא נתת לי דמיו והלה אומר זה החפץ היה מעולם סלי כריך לפרט טבעת התנאי לבד וטבעת החפץ לבד ואומר על דעתו סנו מטבעין סכך התנאי וגם סזה וכו' ע"כ:

להילכות שבועות פ"א

לח חזן תסובת ר"מי אסר סאתם אס יטבע ב"ת או בגזירה כבר כהגו העם בארור בעמרה וימתו עד שיטעו לזירוק עמרה וכו' עד וכל הטבעות כולל בגזירה אחת על כרחו סל זה סכנגרו ואיך לו להטיל סוס טבוע על סכנגרו כי מאחר שיטבע על אחת יטבע על כולן ובבת אחת סהרב דברים מטבעין את הסוטה אמן סלא סטיתי ארוסה ונסואה וסומרת יבם וכוסה וכולן בטבעה אחת וסלוס סלמה ב"ה יחוק:

להילכות הלואה רפ"ה

לו חנו מסומרים אסור ללות מהם ברבית מסוס לפני עור לא תתן מכסול ומסוס לא תסוך קרי ביה לא תסוך ואף על פי סחטא וסראל הוא אמנס היתר גמור הוא להלוותם ברבית כדאמר' וחי אחיך עמך אהדר ליה כי היכי דניחי עמך ובמסומד מה לנו להחיותו לעז וליסמע בהם והוא ליה ממט מסומד להכעיק ועור אמרו בירוסלמי פ"ב דע"ז כותאי דיקסרין בעו קומי ר' אבהו אבותיכם היו מסתפקי מסלנו אמ' להו אבותיכם לא קלקלו מעשיהם אתם קלקלתם מעשיהם דתני רבי אחא בשם רבי ארא ועולא ב"ר חנינא כותאי דיקסרין מות' להלותם ברבית אמא היכא קלקלו מות' להלותם ברבית אבל ראב"ה כתב יס סאסרין להלות ברבית למסומד דאף על פי סחטא וסראל הוא וכך אסור למכור לו טריפה מסוס לפני עור לא תתן מכסול וכך פסק זקני ויס להחזיק דבריו מדגריסין בפ"ב דע"ז אני סנה לכל אברת אחיך לרבנות את המסומד ואס מחזרין על אברתו להסיב קו סלא קחח ממנו רבית בירוסלמי פ"ק קמא דע"ז גריסין הלך כותאי דיקסרין כדלעיל וכל דסברא ליה כותים גרי אמת הן ומפני קלקולם הוא דקניס כדקניס ר' מאיר כרי סלא יטמעו בהן ולפ"ז אני מפרס הך רפ"ב דע"ז במסומד לאכול כבלות לתיאבון ולא במסומד להכעיס כי ראו לקונסו בממונו וכותים הפקר ב"ה הפקר ומתנה סוין רבנן ולא רבית ופ"ק דכתובות גריסין יהבי לה קנס דאכלה בגיות' מיהו לענין טריפה יתכן להיו כדבריו ע"ל ראב"ה וב"ה בהילכו דר' כת' בשם ר"אס סמסומד אוכל כבילו לתיאבון אסו להלותו ברב' אבל להכעיס מותר טהרי ג"ב רבית אחוה כתיב דכתיב כי ימוך אחיך אל תקח מאתו כסף ותרבית והא דאמרין בסנהדרין אף על פי סחטא וסראל הוא היינו לענין דברים סלא כאמר בהן אחוה כגון גטין וקדושין כדאמר' ביבמות גוי סקידס בזמן הזה חוסטין לקידושי סמא מעשרת השבטי בא"כ דבריו ויס לי להביא ראיה עור להתייר מהו דירוסלמי כדלעיל סמתחילה היו מוחזקין הכותי גירוי אמת וה" סמואל ב"ה סלמה אסור להלות למסומד ברבית מסוס לפני עור לא תתן מכסול ע"כ סה:

להילכות טוען פ"א ועיין בהילכות הלואה פרק ב'

לו דעתי כוטה וכך אנימורה ובא לענין טבעת היסת הכל לפי ראיות הדייכים סאס לפני עיניהם כראה סהתובע כמערים לגלגל טבוע על הכתבע כמו עניני תובע לעסיר ס סהלוה לו מה סאין ראוי להאמין ו וכמעשה סבא לדרך וכראה לריסין מתוך הענין סהוא סקר ורוכה לחייב הכתבע טבעה בחכס כך אני בענין

לו כוטה וכך אנימורה ובא לענין טבעת היסת הכל לפי ראיות הדייכים סאס לפני עיניהם כראה סהתובע כמערים לגלגל טבוע על הכתבע כמו עניני תובע לעסיר ס סהלוה לו מה סאין ראוי להאמין ו וכמעשה סבא לדרך וכראה לריסין מתוך הענין סהוא סקר ורוכה לחייב הכתבע טבעה בחכס כך אני בענין

כיון דליכ' דררא דממוכא אפי' לליסכא קמא דמחוייב היכא דליכא דררא ד' דממוכ' איתרע ליה חזק' ואהא סמכינן לרוך כענין זה ס"ת רגיל לפסוק כ כליסכא בתרא דסובר בכל דוכתי ד דליסכא בתרא עיקר לא סקסויא דברים כתובות הויא ליה לויסכא קמא דאית ליה אין אונס בגטין עיקר כפ"ח וכך משמע בפ"ק ספולח דקאמרין למאי כיחו' לה אי אונס מסולח אונס בגטין והואיל ונפק משומיה לפסוק כליסכא בתרא דיינו אס לפסוק כליסכא קמא היכא דאין רגלים לרבך ועוד היה ראוי לפסוק כליסכא בתרא לפי מה ס סרגיל ר"ה לפסוק דבתרי לויסני בסל תורה הלך אחר המחמיר בסל סופרים הלך אחר המיקל וטבעת היסת כמי סל סופרים הוא והלך בליסכא בתרא דמיקל דקולא וחומר' סייכא בממון כמו באיסור' ואפקוי ממוכא חומר' הוא כמו ספי רבניו יעקב בריס פ' קמא דב' דקאמ' סן דלא מכליא קרל מכלל ומסני דומיא דרגל וקסיא אמא איסכא רגל דומיא דסן ומפרס רבינו יעקב דלחומר' מקסינן לא סכא איסור' לא סכא ממוכא וראייה לרב' דעריסין כ כליסכא בתרא להקל סלא להזכי ממון מכה סמך כדברי רב' האוי גאון ספי' בסערימיקח וממכר גבי יורד לתוך חורבתו סל חבירו ובבאה ואמר הלה עני ואבני אני כוטל מקסכא בהסואל בבית סומעין לו בסדה אף סומעין לו מאי טעמא מסוס יסוב א"י ואיכא דאמרי מסוס כחמ' דארע' מאי בנייהו איכא בנייהו א"ל ובתרי לויסני עבדינן כליסכ' בתרא כן כתב הגאון ומסכת לטעמ' מסוס דספיקא וחס' מוחזק בעל הסדה והמעה ואף על פי סהיה ראוי לטול את סלו סובר הגאון סראוי לעשות כליסכא בתרא להקל עליו וכל סאך דמ' הדין אין טבעה דטבעת היסת מרבנן סראוי לפסוק כלסון אחרון ולהקל עליו ולסוטרו מסבועה ואע"פ סאי רגיל לפסוק כליסכא קמא לחייב טבעת היסת מסו' דחזינן דפריך מליסכ' קמא הו' רעיא פ"ק דרב' ואע"ג דמבי למע"ל מליסכא בתרא רבה הו' רעיא הוה בי דררא דממוכא ומס' דליסכא קמ' כתיב וכך פסק רב האוי גאון ורבינו יצחק אמ' אינו כ"כ פסוט וכמכינן אמאי דפריך סלא לחייב כטיס רגלים הכיכיס לרייכיס וטעמא דלא אמד טעמא דסמכא הוא כהיה דסכיב רבי מישא ולא פקד דמסוק חרא דידע' ב"ה כל מישא דלא אמד ובהיה טעמא עם טעמא דסמכא לכל הפחות מפקינן ממוכא מיתמי הילכך כל דיעות דבתי סלא לחיי' את העסיר הנתבע כסאני תובע אס יס הפלגה לענין עובי או לענין עסר סלא להעלות על דעתך סהלוה זה לוח מעולם דאין זה אלל כמערים לחייב חבירו טבוע ולהזכיא ממנו ממון כמס' וכל אסר לך פלוס כחפ"ך יחוק ב"ה אברה תכבה:

להילכות הלואה פ"ד

לח מאין לי קלף להסיב לסר האף מה"ר סמריה וחד דעמיס סיחיה וסבא בקברה דרך ארוכה כבר כתבתי לכס בזה הסבוע דכאמ' ארס לומר פרעתי היכא דהזכיאו עליו כתב ידו וכך פסק האלפסי אמנס רבינו סמואל חלק ואילו לא היה כותב כאמניס הקהל סכל זמן סכתב ידו יוצא מתחת ידס ולא יהא כאמ' לומר פרעתי היה גאון לומר פרעתי והיה כפטר בכך ובטבעה הילכך בגדון זה אף על גב דלגבי דידיה מהני להו כאמנותו דהמניסיהו לגבי כפסיה לגבי יורסין לא מהני מידי וכמאין דלא המניסיהו דמי כדחזינן פ"ק הכותב כקי כרר כקי טבעה ממני יורסין מסבעין אותו לכעולגבי יורסין כמאין דלא הימכי דמי ואילו לא הימני כלל לא הוה סקיל בעל הסטר אלל בסבועה ססתא כמי לא סקיל לא בסבועה אכ' הכא דליכא סטרא אלל כתב דיונימא כמי דהיכא דהמניסיהו לגבי דידיס לגבי יורסין כמאין דלא המניסיהו דמי ואילו לי הימניסיהו הוה טענינן ליתמי פרע כי היכי דמבי למיטען אבהון ססתא כמי דהימניסיהו טענינן להו הכי וליפטרו כיון דליכא סטרא אלל כתב דיו דילמא סכח ופרע ולא דמי לחייב מודה דלא פרע דמסקינן מיתמי דסאני התם דבשעת מיתתו הדס סלא פרע אבל הכא דילמא פרע ולא אדעתייה דכתב ליה כאמנת דניסוקל מיניה כתב ידו כי היכי דאמרי' התם כקי כרר כקי טבעה ממני:

ברכינן להסתלק דאטו אס הורדו אריסק בדה זו עולמית לא מסלקין להו
הכ וקל להבין מאיר בר ברוך סי :

להילכות הלואה פב

מא ועל מי שיש לו בעלי חובות ואף לו כדי לפרוע לכולן כרח' לירדחן הדין
יכול לכופו לפרוע לאחד בעל חובו ממטלטלי אלא יפרע לכל בעלי
חוביו בסוה אף על פי שחייב לזה יותר מלזה חולקים וכל המכבא בירו בסוה
ממם כמו שפירט רבנו האלפסי ז"ל פר' מי שהיה נסוין ולא אמר' כל חד שקיל
לפי חשבון מעות כמו שכתב בעשרי' שלו בעמ' יט כי כר' לירדחן דפי' תלמודא
דאחרית' היא והדר ביה ממאי דפירט
בסערי' כי בעעריס כתב בסתם דסקיל
כל חד וחד לפי חובו אבל בתלמוד
בפרק מי שהיה נסוין כתוב בפירו' דרבי
האומר לפי החוב ודברי האומר ח
חולקים בסוה ממם וסתר דרבי האומר
סוב קבלנו סאונו סיסר הסעריס
היה סמו רבי יצחק בר' ראובן
ורבינו האלפסי סעסוה החבור היה
סמו רבי יצחק בר' יעקב והיה אבי
אביו סל בעל הסעריס :

לפי מעות הילכך כיון דידיעין בודאי דאית ליה בעלי חובים אחריו הא
דייבא דמירדחין ל' לחד מיכיהו ומפיק מלוה לאו ספיר עבר דהא תנן סתמא
חולקין וקא פסיק ותני חולקין בן דאתו כולהו קמן בן דלא אתא אלא חד
מיכיהו ודאי אי תפיש איהו גופיה לא מפיקין מיכי במטלטלי כמו סהוכיח דת'
מהיה דר' פברערכין אבל אבן לא מזדקיקין ליה לאתפוסיה לחוב לאחרים
כמו תופס לבעל חוב במקום סחב לאחרים לא קנה כדאיתא פרק הכותב
הכא כמי בית דין אף להס להסתיר בדבר להתפוסו לחוב לאחרים כיון דאילו
מתפסין ליה לא מצי לאפוקי מיכיה הילכך לא תפסין כיון דאי תפס לא
מפיקין אלא כל דאליס גבר כריכא דהיה ארבא מיהו בזה יס חלקו דהכא
כיון דאיכא דררא דממוכא למר ולמר חולקין לכתחילה אבל בהיה ארבא
דליכא דררא דממוכא לתרנויהו דייכין לכתחילה כל דאלי' גבר והאי דייכא דמי
לדין המחלוק פרה בחמור דאית להו דררא דממוכא לתרנויהו דאח' סומכוס
חולקין ואפילו רבנן לא פליגי עליה אלא התם דאזלינן בתר חזקת מרה קמא
אבל הכא דליכא חזקה להאי טפי מלהאי מורו ליה דחולקין לכתחילה ואי
תפס חד מיכיהו לא מפיקין מיכיה ובהיה דמחלוק נמי אמרינן דאית תפסין
חד מיכיהו לא מפיקין מיכיה דפרי' וליחוי ברשותא דמאן קיימא וניהו אידך
המוכיא מחברו עליו הראיה ומסי' בעומרת באגם וטעמא הוי התם מסוס
דבלאו טענתיהו איכא ספיקא לבי' דין והכא נמי אף על גב דליכא ספיק' דייכא
הכי דלכתחילה חולקין ואי תפס לא מפיקין מיכיהו כיון דליכ' לכל חד מיכיהו
אלא יעבור בעלמא על הנכס' אמור רבנן דבלאו ספיקא דייכא הכי דאית תפסין
לא מפיקין מיכיה אבל לכתחילה דייכין להו חולקין ואפילו סמואל דאח' פרק
מי שהיה נסוין בסני סטרות היוכאים ביום אחר סורא דייכיה הכי מיני' בסטרי
מתנות ומכר אבל בסטרי חוב מורה דחולקין דאמתניתין לא פליגי כמו שכתב
רבנו האלפסי הילכך בדרון זה אי תפיש מלוה גופיה לכל אחד מבעלי חוביו
לפי חלקו ספיר עברד ולא מפיקין מיכיה וכל הבעלי חובים לא סקלי' אלא
בסבועה כדון הבא ליפרע מנכסים מסועבדים לא יפרע אלא בסבועה לא סכא
מקריקעי ולא סכא מטלטלי וכן כתוב בסעריס מאיר בר ברוך סי :

להילכות נחלות פג

מב אשר טאלת אלופי ומודעי הרב רבי אשר על פסוט סמכר חלקין
קורם חלוקה ונסתפקת אס מכירתו מכירה והבאת ראייה
מפירוס ר'סבס סכתב אהיה ריש לבכור קורם חלוקה אף על גב דחלק פסוט
אין לו דע' לך מורי דלא קיימא לן הכי אלא כרבי התו' סכתב וז"ל מר סבר לא
עסה כלום בפלגא פיר' הקובט' בחלק פשיטותו רב חלק אחיו אבל חלק בכורה
יפה מכר ולא נהירא לרבי דחלק פשיטותא פשיטא ד יכול למכור דאף על גב
דלא מטא לדייה כמוןחזק דמיכרמוכח לעיל דאח' מקסין חלק בכורה לחלק
פשיטו' אלא אמר רבי דלא מיירי הכא אלא בחלק אחיו ובחלק בכור' דמר סבר
דלא עסה כלום בפלגא דהיינו חלק אחיו ומר סבר בחלק דכולהו חלק בכורה
וחלק אחיו אבל חלק פסוט פשיטא דמכר עכל' וכן כתב רבנו יהודה ומפרס
דחלק פשיטות עדין מחלק בכורה דכונטל פשיטות בדאחי כבמוןחזק מה שאין
כן בחלק בכורה כל סכן דלא גרע עכ' נראה איכא דבחלק פשיטות ודאי
מכר עכל' וכיון דאסקין הילכתא יס לבכור קורם חלוקה כל סכן פסוט וכן
עמא דבר והכי מוכח סמעת' ומה סכתב רבי סמואל חר' בו מהיה דמחלק
פסוט אף על גב דלא מטא לדייה דכל ראוי סבעולס יורס הוא אף סל אביו
כו' אף סס ראייה כלל דלענין ליטול בשבח ססבחו ככסיס מאליו לאחר מיתת
אביו קאמר וזה דבר פסוט סהפסוט נוטל בראוי כבמוןחזק ובהא אפילו סמואל
מורה וקל להבין מאיר בר ברוך סי :

ממנו דאח' דינמא פרע' וסכח ולא הוכי' הסטר מדיו אומידה ואדרבה כראף
הדברים קו' ומה התם אפילו סכח דהאמיניהו ה'ל לאפוקי סטרא מיכיהו ולא
נהדר ויבבי' בהיה סטרא אה' אמר' בסב'ל תקנ' היתומי' דינמ' פרעו סכח ולא
מהו הימכות' לגבי יתמי' כ'ס הכא בבת' ידו דאילו סכח לכאמכותו דהימניהו
לא ססם לאפוקי מדייהו כ'ת' ידו דסמוך אהא דכל סעתא מצי למיטען פרעתי
דינטעון להו דינמא פרע' ואף לחלק מרעת הכרס לומר לא דמי דהתם אי
טענינן להו דינמא פרע אבהו' לא פסלינן לסטרא לא דמירדחין קא לא סכועי'
למרי' סטרא ותו לא אבל סטרא לא מיפסיל בהכי אבל הכא בהאי טענתא
פסלינן לכתב ידו דהא לאו רחייה היא כלל דהאי בריכיה והאי בריכיה כדפרי'
ואפילו קו' כמי הוי הכל כדפרי' וחתם ונורתכם סלוס כ' סר למעמעת' מאיר
בר ברוך זל'ה :

להילכות הלואה רפ"ג ופ"ג ורפ"ד
ולהילכות ערות רפ"ח

לש ושכתבתם כיון סכתב התכאים אף כתוב בו קנין איכו ססובסטור
והימניה טפי מסטרא זה איכו מכמה טעמי' חדא דכמה
סטרות יס סאין כתוב בהן קנין כגון סטרי קרוסין סטרי בירורי' איגרות סוס
ואגרות מזון וכהנה אים תכונ' ד'ל'ל וכולן דין סטרו' להן וכן כות' ארס ערותו
על הסטר ומעיד עליה אפילו לאחר כמה סנים ואף על גב דמסיק והוא סזוכרה
מעצמו ה'מ בעד אחר אבל בסני עדים חתומין על הסטר ונסכתב מרעת סניהס
כיהכא סטור גמור הוא לכל דבר ומביאין הסטר לבית דין וכאמין לכל דברי
העטר אפילו בסאיכו זוכרה וכן פ'י' בפיק' סני דכתובות ופלוס מאיר בר'
ברוך סי :

להילכות נחלות רפ"א

ס ראובן טוען על סמעון כסף סל יתומים הלוי' דין למחצית סכר וכבר
עברו סנתי' החזירהו לי כי כסלהויתין הכסף היית עשיר ועתה
מתירא אכי סמא תפסקד לתומי' וסמעון מסיב זקיקס סל היתומים הלוי' כסף
למחצית סכר ואס היתומי' וכן התניכו בסעת נתיבת המעות סלא להחזיר עד
דגרי' יתמי ויזרנו ויחד ואפי' אס כותבי המעו' היו רוצים לחזור בהן והנה מת
הזקן והיורסין תובעין הכסף וסמעון מסיב הקיים הימכותי' כאסר כיוכי זקן
היתומי' עד סוגרלו טכסיו ומה סאמר' סאיכי אמר' ארר' אכי אמר' ית' מאז כי
אז לא היה לי הקרק' ועכסיו יס ליגוס יס לי מפלי עכל' הסלא וזה לסון התפוס'
ברסו רבתי' אכי דין אס זקן סל היתומי' ואמין לא היו יאפטורפסי' לא סמיכין אבי
יתומים ולא בר' ולא יתומים ססמכו אבל בעל הבית הוה אס כן מאיעבדתייהו
סהו מסתדלין בסל היתומים ואף במעסיהס כלום וכרין סמעון להחזיר מה
סים ברו מסל היתומים כיון סהוא מודה סידוע לו סמעות סל יתומים סס
ואפילו אס רוצים אבי יתומים או בית דין או יתומים ססמכו אבל בעל
הבית מ' כיון סהלו מעות יתומים בלא מסכון ולמחצית סכר על בר' לסלקס
מאפטורפסות סלהס כיון ססיו ממאיר דאמר' רבנן בפרק אי זהו נסך הכי
זוזי דיתמי היכי עברי' בהו דקנין גברא דאית ליה דהכא פריכא וכ' עד אי לא
מסכח גברא דאית ליה דהכא פריכא דקנין גברא דמספו ניכסיה ומיהמן
וסמעו דייכא ולא מקבל עליה סמתא דרבנן ויהבי ליה בר' ודוקא קרוב לסכר
ורחוק להפסקד אבל למחצית סכר לא אף על פי סכתבון להרויח ליתומי' יו'תר
וכל האפטורפוס המסנה יו'תר ממה סאמרו חכמים אפטורפסא סמפסקד קרינן
ליהו מסלקין ליה בלא התראה כדפסקין הילכתא בפ' הכיזקין וכיון ססמעון
מורה סבאו לירו מכח זקנס ואמין סל היתומים והכי מסרו סלא כדון לא עדין
מגבר' דאח' מחמת' ואילו היה עדיין ביד זקן והאס מסלקין להו ססתא כמי
כפיק ממוכא מיד סמעון דמי למכיר כליו וספריו ביד אחר ועדין מיכיה דהכא
מורה סמעון דסל היתומים הן וסלא כדון באו לירו אפילו לפי דבריו דמי כמי
לגזל ולא כתיאסו הבעלים ובא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה כ'ס
בנכסי יתומים סר'ג ובית דינו אביהן סל היתומים וכאילו תפסי להו כ' דיכא
ועד יס להביא ראיה לכדון זה דאמר' פרק האסס סנפלו בעל סהוריד אריסו'
תחתיו וכ' עד חזקין אי בעל אריס הוא איסתלק ליה בעל איסתלקו להו ואי בעל
לאו אריס הוא ארעא לאריסא קיימא ה'כ בעל אריס קרוב לסכר ורחוק להפסקד
וכי אסתלק הזקן לפי ספסע בסל יתומים בכמה פסיעו' סוילום למחצית סכר
ולהססיד וגס סהלוס בלא עדים ובלא סטר איסתלק כמי סמעון ועוד אפילו
לא בעינן לרמוי' לבעל אריס הוא אף על גב דרמי לגמרי הכא לא סייך למימר
ארעא לאריסא קיימא רבלא איהו היומלוים המעות למחצית סכר ולהפסקד
בלא עדים ובלא סטר ועוד א'ג דקאמר תלמודא ארעא לאריסו' קיימא היינו
לענין זה סוטול האריס כדון אריס בסבח בסכי' סכבר עברו אבל מחאין ולהכ'

להילכות הלואה רפיו וזעיל לתשובה בסימון

מג כתב מורי רבינו ז"ל ר"ל תקנו חכמים סבוע' שלא פקדו על היתומי
אלא לטול וביתומים מן היתומים והיתומים התובעים יש להן
פטר רכיון דהיתומים הכתובים הם מוחזקין בממון וק"ל הבא ליפרע מכספי
יתומים לא יפרע אלא בסבועה ה"ה ביתומי מן היתומי כהו דאיכז יכולין ליפבע
סבועה גמורה ישבעו לכל הפחו' סבוע' שלא פקדו ויטול אבל לעולם חי' להן
ליפבע סבוע' שלא פקדו כרי ליפטר ואם ארס אחר תובעם ואמר אביכם היה
חייב לי ואי' לו פטר פטורין בלא סבועה וראיתי מהא דאמר' פ' כל הכסבעין
וכן היתומים מן היתומים לא יפרעו אלא בסבועה והיונן בה ממאן אילמא
מלוה אבוהן סקיל בלא סבועה ואיכהו בסבועה והשתא ק"ל לפני לעולם מלוה
וכגון דטעין ליה איסתבעין לי דלא פרעתי לאביכז דאילו אביהן כה"ג היה
צריך ליפבע סבועה וראית היתומים ישבעו סבועת יורסין אלא ס' דלא תקנו
סבועה על היתומים אפילו לטול לא ביתומים מן היתומים ומטו טובת היתומים
הכתובים ואפילו לרבי אלעזר דפליג על רב ושמואל דאמר הפוגם פטרו ומת
יורסין כסבעין סבועת יורסין וטולין אלמא אף על גב דהכתוב חי' יתום ה"ה
היתומים כסבעין וטולין הם התם דכסבעין כרי לטול והסבועה היא לטובתם
דאילו לרב ושמואל כיון דאיכז יכולין ליפבע סבועה סתתחייב אביהן מפסידין
לגמרי דאמרין חי' ארס מורים סבועה לבניו מכא דרבי אלעזר דאמר' כסבעין
כרי סיטלו דאילו לא היו כסבעין לא יוצאו מספק בלא סבועה אבל כסהיתומים
הם כתבעי לא תקנו עליה סבועה מ"ה דאילו לא תבע אביהן בחייו ותבע את
בניו לאח מיתתו חי' להם ליפבע כיון דלא נתחייב אביהן בחייו סבוע דהשתא
אפילו לטול כוטלן בלא סבועה היכא דלא כתחייב אביהן סבועה בחייו כמו
סהוכחתי לעיל כ"ס דאיכז כריכין ליפבע ולפטור ואם תבע את אביהן בחייו ולא
הספיק עד סמת ולאחר פטירתו תבע את היתומי פטורין כמו כן דלא תקנו
על היתומים סבועה לרעתם דאילו לא יפבעו אה מהפיקא לא מפיקין ממנו
מיכיהו וזה חי' להקטו אמאי לא מוקמי מתני דוכן היתומים לעולם מלוה וכגון
דאמר ליה בחי' אבוהן איסתבע לי דלא פרעתיך ולא הספיק ליפבע עד סמת
דהשתא יתומים כריכין ליפבע וליטול כיון דאבוהן נתחייב סבועה רהא דראי
לא מצי לאוקמא הכי לרב ושמואל מסוס דאיכז ארס מורים וכו' ועוד יש לי דאיהו
ברורה דהיתומים חי' כריכין ליפבע ולפטור דכל מילי דהיו תקנתא דרבנן לא
תקנו תקנתם להרע ליתומים מדאמר' פירק ה'זיקין גבי מסיכת יתומים הרי
הן כהקדש ואי מסיכה טובה להם יותר ממעות אה מסיכה קיאל להו ואי מעות
עריפאל להו קנו המעות ע"ל מורי רבינו מאיר פ' ועיין לעיל בתשובה ז'
ובתשובה ספר קנין בסימון י'

להילכות הלואה פ"ו

תחילת התשובה בספר קנין בסימון לה'

מד כתב רבינו מאיר ז"ל בתשובה דסלים סבעל הרב חלוק עליו ואף
על גב דאיכז סלישות עכסו בדיו כאלמא אמאי רעבר כבר בעוד
סלישותו בדיו וכימא דריכא עבר מאי רעבר ואהדר לחד מיכיהו ערבנו
דחזקה סליח עושה סליחותו כדאמר' בפרק התקבל בעל אמר לגירוסין וסלים
אומר לגירוסין וכו' עד וכימא חזקה סליח עושה סליחותו וכו' המ לחומרא
אבל להולא לא וכיון דלחומרא אמרינן חזקה סליח עו' סליחותו נוקי ממנו
אחזק' ולא כפיק לא מסלי' ולא מבעל דבר הפסי אסר החזיר לו הסלים ערבנו
דאיך להוציא מן הסלים ולימא ספסע ולא עשה סליחותו דאפוקי ממנו קולא
הוא ואף על גב דאמר' פירק האיס מקדש והשתא דתקון רבנן סבועת הית
מיסתבעי עדים דיהבו למלוה וכו' אלמא דתקינו סבועה על הסליח דיהב להו
זונו לאמטווייהו סאכי התם דיהיב להו זונו ליד מלוה ומלוה מכחיס ואומר לא
נטלתי ואיכהו אמרי כתבנו וכיון דמכחיס להו מלוה מסבעין להו כדן חנוני
על פקדו ופועלים להפסי דעתו של בעל הבית סכדין ליתן סכי פעמי' דאיכא
למיחס סמא עיכב המעות לעצמו וקוסטא קאמר מלוה אבל הכא לא סייכא
סבוע' להפסי דעתו דהא ליה למיחסדיה לסלים סמא עיכב לעצמו דהא סמעון
מורה לו סנתן לו הערבנות ולא עכב לעצמו הילכך כמכין החזק' סליח
עשה סליחותו ולא סיכה בסליחותו להיות חוטא כיון דלא מתרע במידי הילכך
כאלמ' בלא סבועה דכיון דעשאו סליח הימוכי הימניה ואפילו בלא סבועה
כדממע פרק זה בורר דמוכח מברייתא דסימפון פיס עליו עדים יתקיים
בחתימיו או שיכח מתחת ידי סלים או יוצא להחר חיתוס פטרוות אלמא סלים
כאלמ' מסוס דכאלמנות דסלים כמו קיום חותמו דשיילכהו לכהרי ואמרי פרוע
דפטור הלוה בלא סבועה ה"כ יוצא מתחת ידי סלים מהימן בלא סבועה ועוד
אי כאלמ' סלים בסבועה אמאי מביק תיובתא דרב כאלמ' דאמר לא מהימנא
להיכא איתתא דכתיב פטר מתנותיה ידא ואמר' ידעכא ביה דפרע' לימא דלא הכי

לא מהימנא לפי סלא הימנה רוצה ליפבע ועוד הא פריך בפרק התקבל
ולהימניה לסלים והתם לא סייכא סבועה גבי איכור ומסני המ גבי ממונא
דאיתיהיב למחילה ומסמע גבי ממון כה"ג כאלמ' בלא סבועה וכך כר' דסלים
כאלמ' בלא סבועה וכך משמע כ"ס התם ספי סאכי ממון דאיתיהיב למחילה
כיון דהאמינו ומסר בידו כתרצה בהבטחתו עליו למחול על ממונו ולהאמין כל
מה שיאמר אפילו מסקר שהאמינו להפסיד ממונו וק"ל סלא כדן אבל במילת'
דאיכור חי' בדיונו להאמינו אלמא דאפילו סלא כדן הימניה ואפילו מסקר
מוחל על ממונו וא"כ מה סבועה סייכא הכא הילכך כאלמ' בלא סבועה וכך אמ'
דכן היכא דליכא דמכחיס כי היכא דפרק האיס מקדש דמלוה אומ' לא נתן
לי וסלים אומר נתתי דכסבע להפסי דעתו של בה כדפריסי' מה סכתב
לעיל דתלינן למפרע דלא סיכה בסלישותו דחזקה סליח עושה סליחותו חי'
להקטות מהא דאמר' בתוס' דכסאין סלישותו בדיו אינו כאלמ' דהתם לא חיורי
במאי דעבר כי הוה סלישותו בדיו דהתם כאלמ' כדפי' אלא כגון סלאחר זמן
נחלקו דבעלי דינין בתנאים שהיו ביניהם ושואלים לסלים אף היו התנאים
מעיקרא בהכי וראי לא מהימן טפי מסייהם מכיון סאין סליחותו בדיו דלא
רמי אכפסיה למרכר עוד ל' דסלים כאלמ' למפרע לומר מה סעסתי בעוד
סלישותי בידי מטעם כאלמנות סל סלישות כיון דבההיא סעתא רמי אכפסיה
ומרכר והא דפריך בפ' התקבל למה לי קבל ולהימניה לסלים ומסני מי קפטיק
מתותיה התם הפ' מאן לימא לן שהוה סלים סמא מכא הקרעיס באפסיה ולא
נעשה סלוחו סל בעל מעולם ובתד הכי גבי בעל אומר לגירוסין וסליח אומר
לגירוסין וכדפריך דליהימניה לסלים מי קפטיק גיטא כו' הפ' כ"ס אנו ידעין
שהוה סלים אלמא מכח הבעל סאמר סעסו סליח להולכה מי קפטיק גיטא
מתותיה יד' הלא אפילו הבעל סאמר גירסתי את אסתו בפני עדי מסרה
לא מהימן אלמא האייל ובידו לגרסה לחזור ולומר לסופר לכתוב ולעדים לחתום
ולגרסה בפניו כדאיתא פירק ים נוחלין וה"ה כמי פלים חי הוה גיטא כפיק
מתותי יד' וימא גירסתי בגט זה וכפל מידה ומכתיב כאלמ' דהואיל ובידו לחזור
ולגרסה בגט זה אבל כאן דלא כפיק גיטא מתותי ידיה בסעיה סאמר גירסתי
לא מהימן כיון דליכא הואיל דאי בדיו לומר לסופר לכתוב ולעדים לחתום בלא
צואת הבעל אבל גבי ממונא דהוראת בצ"ד כן כמיה עדים רמי ה"ה סלים כאלמ'
אפילו במאי דעבר למפרע כיון דבההיא סעתא הוה סלישותו רמי אכפסיה
מרכר וקל להבין וס' ל'ס מאיר בר' ברך ס' ובתשובה אחרת כתב גם
כן בסם רב האי גאון דסלים כאלמ' בלא סבועה וכך כתב מורי רבינו מאיר
ז"ל בתשובה אחרת דהא דסלים כאלמ' היינו כסהתובע מודה לו שהיה סלים
עוד כתב סם דאם יש עדים שהסלים סיכה סלישותו רחייב דכהי דהימניה טפי
מדדיה טפי מסדרי לא הימניה דמיא להא דאמר' פ' סבועת דרייכין הוה
דאלמ' לחבריה מהימנת לי כל איתת דאמרת לא פרעכא אזל פרע' באפי כהדי
וכו' ער כהי דהימניה טפי מכפסיה טפי מסדרי מי המניה ע"כ לסון האלפסי
קמא דבבא מציעא זה אומר כך וזה אומר כך והסלים אומר כך הסלים כאלמ'
חיתתי בזמן שהסלישות יוצא מתחת ידו חי' הסלישות יוצא מתח' דו הרי הוה
ככל ארס ע"כ וזה אסר הפיכ' לרבינו סמחה אומר חי' סהרעת כוטה
כסהתובע אומר לפקדון נתתי לך סאין זה כאלמ' בלא סבועה לומר סלים חי'
דאם כן לא סבתק חי' לכל בריה סכל כפקדן יכול לעסו' קכוכיא עם אחר ויאמר
חי' כפקדן אלמא סלים ויחלוק ויעשה מה סלבו חפן ויהי כאלמ' בלא סבועה
וכל הנפקדין יהיו כאלמ' בלא סבועה ע' מגו דאי בעי אומר סלים איני כללו סל
דבר נראה הלכה למעשה אם סניהם מורים סעסאוהו סלים כאלמ' בלא סבועה
ואם אינם מורים צריך סבועה: ותשובת רבי אלעזר הלוי בה' סלים
מחייב סבועה דחייס לתיכוכיא ורבינו תם כוטרנו מסבועה ומיהו היכא דאמר
לפקדון נתתי לך הרבר פסוטו שיפבע:

להילכות הלואה פ"ו

מה ושאלת על המעו' סה"ל'ך הבחון ואתה כותן לו ההוצא' והוא חוזר
עם בכך אם מתחלה היה בניכ' סילוח לך המעו' וסאתה
תתן לו ההוצאה והוא יחזור עם בכך אף על פי שהיית כותן לו ההוצאה בשכר
סחזר עם בכך כמכא ההוצאה סאתה כותן לו אינו סכר מעותו מכל מקו' כיון
סהתכניו היה כך סילוח לך מעות אסור כדאמרין פירק איתו כסך הלוי ודור
בכתיבי צריך להעלות לו סכר אפילו בחזר דלא קאי לחגרא וגברא דלא עשה
למיגר וף על פי שהבחור קיבל עליו ה' וכסין כיון דאחרות גבבה ואבדה עליו
אסור מסו' רבות כיון סאתה קצבת עמו ליתן לו ההוצאה הוה ליה רבית קצוטה
כדאמר' פירק איתו כסך רב חמא הוה מוגר זוני בפסיטי בימא כלו' זוני דרב
חמא ופריך מאי סכא ממרא ומס' מסו' דלא דררי' בפסיטייהו ולא דיע פחתייהו
וכן מסמ' בתוספת' דגר' מס' ארס לפולחני להתכאן בהן ולהתלמד בהן נגבטו
או סאברו

143

סדר בו ולא דמי לספיכה דאמר מיטול הכל כמו ספי' ריבן דלא קמהני ליה מדי
לבא עד סס סהרי הלך למכור יכו וכיון ס' ס' ס' יכו מאי אהני ליה
ופלוס מאיר בר' ברוך ס' יועיין לעיל בסומן כו' :

להילכות מלוה י"פ כג וט"פ כו

מח וששאלתם ראובן ואשתו סכתבו סטור לבן אשתו וכתובו
ותנו לבבנו כדא' ר' ליענא מעליא הוא סהרי המגדל
יתום ויתומ' כחילו ילדו ואית לן כמ' קריין ואין להאריך אם ראובן כת' לחמותו
וכתבו בו אמי פלוני בת פלוני לא מרענא סטור בהכי רכיון רשמה פלונית בת
פלוני אם ככתבו מה בכך דמסיק שמה אמי דילמא מסו' דמרמחא ליה כאס
וטובא אסכחן כהג' ולסון חביבות הוא כמו בני לרברי הקטיבה בתי הלא
אבקס לך בעטרה סעיטרה לו אמו ובלסון תלמוד אבא סמואל בן אמא מריס
אימא פלונית ועוד כיון דהמגדל יתום כקרא בגו' אג' היתום ראוי לקרות
לאילוף כעוריו אביו ולאסא אמי ואין כאן בית מיחוס ועוד דהבעל כאשתו
וקרי' ביה לא יומתו אבות על בנים ופלוס מאיר בר' ברוך ס' :

להילכות טוען ספ"ט

מט בפרק הסואל ובפרק בית כור גבי המסכיד מרחץ לחצירו עד
אמר סמואל הכא בבא באמצע החדם עסיקין אבל בא
בתחלת החדם כולו למסכיד מפוס דהל' סוכר המע' ואפילו הכי בסוף החדם
כולו לסוכר מסמע דכי תפוס מוציא לא מפקינן מיניה וכן מסמע בריס פידיק'
דכתובות דתיבא סניס החתומים על הסטור וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
ידן הוא זה אבל חנוסים היו כו' עד אוקי תרי לבהרי תרי ואוקי ממוכא בחזקת
מריה והשת' לענן מאי תני בבב' : אין כאמנן כיון דאוקי ממוכא בחזק' מריה
ופר' היתם לענין הכי דא' תפס מלוה לא מפקינן מיניה והקפסו התו' אס כן
מאי המע' דהיינו כל דאלים גבר ומאי פרי' ב'ה' גבי זה אומר סל אבותי
מהמחלף פרה כו' ע'ס עד מיהו אכתי קטיא מפק' ר'מ' גבי ספק בכורות
דאמ' ר'בא קרופ' בכור קאמרת לעולם אימא לך תקפסו כהן מוציאין אותו מידו
אלמא היכא רמז דרין המע' אי תפס מפקינן מיניה דמסקבא התם הכי
קיימא ויס לומר דבטמעתין היינו טעמא דבלא בא' עד סוף החדם אודויי אודו
ליה לפיכך כולו לסוכר וההיא רכתובות מזכיו למימר דהיינו טעמא התם מסו'
דקטעין בריא שהוא חייב לי לפיכך אי תפוס לא מפקינן מיניה אבל בספ' בכורות
הכהן עכמו אינו בא אלא מכח ספק אי כמי לגבי ספק למ' דאין כאמ' דא' תפס
קודם סנולר הספק לא מפקינן מיניה מ' עכל' התוספות :

להילכות טוען ס"ו

ג אשר מתחילה הורה מורי קרובי הרב סהכותל סל סכנגרו ועכסיו הו'
טוען סאמרו לו סוכסמוריסיו תקו והוא סלו ואומ' דאפילו גדול
במילי דאבוה לא ירע על כן מתחילה לא ידע בעשה סהוד' ועכסו כודע לו סהוא
סלו' כל הו'אילו והורה הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ולא מצי למיהדר ביה
כיון דגדול הוה כסמת זקנו מוריסו תרע דהא אמרי' בג'פ' זה בורר ההוא ינוקא
דתבעיה לריבא קמיה דרב כחמן אמר ליה אית לך סהרי אמר ליה לא אית לך
ראייה אמר ליה לא חייביה רב כחמן קא בבי ואזיל סמעיה הנך איכסי אמרי
ליה אכן ירעינן במילי דאבוה אמר רב כחמן כי הא אפילו רבנן מורו דינוקא
במילי דאבוה לא ירע אלמא ינוקא דהא הוה דלא ידע הא גדול ידע וכיון דאורי
ואמר אין לי עדים ואין לי ראייה אורי ולא אהני ליה תו' עדי' דיליה וראייה דיליה
כמו בארס אחר דאמר אין לי עדים ואין לי ראייה לרבנן דרבנן סמעין כן גמליט
והוה לרבנן סמעין כן גמליטל בעלמא היכא דהורה לכסנגרו הודאה גמורה כי
הכא דאורי' דכותל דרייה הוא הודאתו הודאה ולא מצי למיהדר ביה סוף דבד
בגדול בעלמא חסוב לענן הודאה ועוד הא קל' כרבי אליעז' כן יעקב דאמר
פעמים סאדס כשבע על טענת עצמו ומסקינן לא סכא בו ולס' בבבו איכו מעת
וכן לפר'ס דאוקמא לפלוגתא בקטן וכך לפר' דאוקמא בגדול ממ' בגדול
מיהא סניהס מודיס דאבו מעיז פכיו בבבו כמו באביו ולפר' דאוקמא פלוגתייהו
בגדול ובטוענו מנה לאבי בדרך אין להקפות אמאי קרי ליה רבי אליעז' כן
יעקב טענת עצמו דים לומר דלרבנן קאמר להו פעמים סאדס כשבע על מה
סאתס קוראים טענת עצמו דקאמר בבבו מעיז אבל לרדי איכו מעיז ואינו
טענת עצמו ואין להקפות לפר'ס הא דקיימא לן משנת רבי אליעז' כן יעקב קב

או סאברו חייב באחריותן כטלו מלפניו באונס הרי הוא כנוסא סכר וכו'
אלמא דאפילו כהג' דאחריות אונס' על הנותן ואחריו גבבה ואברה על המקבל
לא סרי למנותן לקבל סכר מעותיו אלא בהג' להתנאות בהן ולהתעשר בהן
דהרי זנוי דרייה בעיבייהו דלאו הלואה היא דלהוצאה ניתנה ולא דריי זנוי
בעיביהו אבל הלואה אפילו אס מקבל כותף אחריות נכסיו אסור ליטול סכר
מעותיו ולא דמי להא דאמ' באמהו כסך דפריך האי קרוב לסכר ורחוק להפסד
הוא ומסני כיון דמקבל עליה יוקרא חולא קרוב לזה ולזה הוא ולהיא רב
דיהיב זנוי אחמרא וקביל עליה אונסא וסקיל חמסא ופריך כיון דקביל עליה
אונסא דאורחא ליטקול סיתא וכו' דסאכיהתם דדרך מקח וממכר הוא
דכל רבית דרך מקח וממכר רבית רבנן וכל כהג' סרו רבנן דכיון דקביל
עליה נותן קצת או זולא או אונסא אבל בהלואה רבית קצובה דהוי דאורייתא
אסור אפילו קביל עליה כותף אונסא כפר' וכרמוכח תוספ' וכרמוכח רב חמא
דאף על גב דרב חמא קביל עליה אונסא דלכע' סוכר לא מחייב באונסין א"ה'
מסמע דאסור אבל אס כך הוא סכתן לך את הקרן במת' גמורה סאס תרצה
להחזיר לו תעשה ואס תרצה לעכבו הרשות בדרך כהג' כראה דמותר
ופלוס מאיר בר' ברוך ס' :

להילכות שאלה ופקודן פ"ו
להילכות אישות פרק כ"ב

מו בפרק ח'ה קיבל מן האספה יחזיר לאספה כראה לרבי ראס אמרה
הא'ש תכנה לפלוני סהוא סלו דנותן לו דכאמ' מגו דאי בעיא
סקלה מיניה אייה ויהבה ליה דאפילו אמר הבעל סלי הוא מסמע דאין כח
בדו להוציא מידה מדקאמר יחזיר לאספה דהל' למימר יודיע לבעל כיון שיש כח
ביד הבעל להוציא מידה ויוציא מידה ויחזיר לבעל אס יאמר סהוא סלו והא
דמפלג' בסמוך ברביהו דרבה בר בר חנה בן מהימנא ללא מהימנא הכי
מילי בטעת מיתתה דלית לה מגו סהיתה תובע' מן הספק' וכותנת למי סתרכה
ואס תקף הבעל מידה אינה יכולה להוציא מידו בבית דין ואינה כאמנת לומר
סל פלוני סס מדאמר' לעיל לזה מן האספה וגרסה אין לה עליו כלום אלמא אין
כח בידה להוציא מידו לומר סלי סס ולא סל פלוני דאס היתה כאמנת לומר סל
פלוגי סס תהא כאמנת לומר סלי סס מגו דאי בעיא אמרה אחר' הפקדו בדי
דאינה כריכה לומר מי סס האחרים וסאלרו בידה לעולם ודווקא במעו' טמוכיס
אבל מעות סאיכס טמוכיס אפילו תקפו הבעל מוצאה מידו דאס לא כן אמאי
פסקי לעיל הילכתא המוכר סרה לאשתו במעות סאיכס טמוכיס קתה כמו
דאמר' בטמוכיס סלא קתה מסוס דאמר לגלווי זנוי הוא רבעי הכא כמי הוה
לן למימר כסא'י טמוכיס דלא קתה דלהוציא מידה הוא רבעי סהרי אין יכול
להוציא מידה בעל אפילו בבית דין ואס היא כוסאת וכותנת בתוך הבית אינה
כאמנת לומר לא סלי סס ולא סל פלוני סס דאמר' לקמן וכן האספה סהיתה
כוסאת וכותנת בתוך הבית ואמרה סלי סס עליה להביא ראייה ולא מהימנינן
לה במגו דאי בעיא אמרה סהיא כפקדת מל' אחרים מיהו היכא סאיכס כוסאת
וכותנת בחי' בעלה וממון בעלה מכוי בידה איכא לספקי' אי חסבינן לה כאילו
כוסאת וכותנת אס לאותו' :

להילכות שבירות פ"ה

מו מה ססאל ארוכי על בתי יהודי' המוסכרי' לאחרי' סנסרפוס והמסכרים
תובעיס סכרס מפלוס ואף מן הימים סלא דר בו ססוכר כל דמי
לספיכה זו ויין סתס דמזי למימ' סוכר אכא מיייתין חמרא הבא ספיכתך דהא
הסוכר ססכר הבית לגור בו הא קראי וחי הוא לפכיו ומזומן לקיים תכא' ולגור
בו ובעל הבית אינו יכול לקיים תכא' ואף על גב דגבי ססוכר את החמור ומת
בזני הדרך ואומר חמור זה אס יס בדמיה לסכור יסכור גבי בית לא אמרי'
דמסמע ספ' ססואל דקאמר' אי דאמר ליה בית זה כיון דכפל אזרא להו היינו
טעמא דלא אמרינן גבי בית אס יס בדמיו לסכור יסכור או ליהק יקח כמו גבי
חמור מסוס דחמור סמת איכו עומד אלא לימכר ולקנות או לסכור בדמיו אחר
אבל בית ספסל איכו עומד לימכר אלא לחזור ולבנותו והסתא סדמיתיו לספיכ'
זו ויין סתס לאו לגמרי מדמינן לה לומר אס נתן ליטול הכל אף ססכירות מיד
סדר בו כב' כדפריך עליה התם אילמא כספיכה זו ויין סתס אס נתן אמאי
לא יטול פ' אפילו הכל יטול דודאי לענן זה לא דמיא להא דהא דהכא דמיא
לסוכר את החמור ומת בזני הדרך דנותן לו סכרו מחזי הדרך אף על גב
דאמר ליה חמור זה מסוס דאמר ליה מסכיר אלו בעית עד הכא לאו הגרא
בעית למיתב הכי כמי היה כריך לתת סכרו במקום אחר לגור כל אלו הימים

תשובות השיבות לספר משפטים

לייבום ולאוקמא סמת אחיו בחיי אביו מאי פסקא וכי לעולם הוא כך הלא פעמי' שמת האב תחילה ואם כן היה לו לפרסם בין מיתת אחיו לייבום וזל סנה דחקו דקאמרי התם ולא היבם מאי טעמא בכור קרייה רחמנא אמר אביו לל' חלף בשבחה טעמא נכסים בין מיתת לייבום וכו' וע"כ מרדקאמר בכור קרייה רחמנא סורס אביו פי סנים מאחיו כמו בכור והיינו כסמת אחיו תחילה דאו מת אביו תחילה אמאי קרייה בכור אז אינו נוטל פי סנים בכסאי אביו לא יורס חלק אחר מאחיו ודאי דאי כהג' היה ראוי לקרותו בכור מסוס דסקיל ב' חלקים אחד מאביו ואחר סורס את אחיו אם כן ראובן סהיה נסוי בת סמעון אחיו ואיך לו בכים לסמעון אלא אותה הבת ומת יעקב ואחר כך סמעון ואחר כך מתה בתו ואת ראובן נמכר ראובן יורס ב' חלקים אחד מכח אביו ואחד מכח אסתו סורס מאביה וגם חלק אסתו נוטל בראוי ככמוזק דומיא דיבם בחלק אחיו אלא איך מקרא יוצא מדי פטור דאין ראוי לקרותו בכור לא מפני סורס את אביו פי סנים ולא את אחיו שהרי הוא במקו' אחיו סורס את אביו פי סנים כאילו הוא חי וקל להבי' ואין לפקפק כלל סרסי חלקו ודאי על דברי הג' ואין לי הג' לעיין בהם ולפי דברי ר' קמי ור' זל' היה להם לטול פי סנים ואף על פי שחלק בחיי היבם ונתנו לו חלק אחד ולא מיחה לא ויתר על ככה סהרי לא היה סם כסחלקו ואררבה ר' נסתפק בקרקע אם אחיו לא סותפין יכולין לחלק בלא רעת אחד מהן אפר איכנו אפי' בגורל ובסומת בית דין ואף להביא ראיה מהא דאמרי' פרק בית כור לא מעתה הני ב' תלתא דקיימי ואזלי ב' בתרי מינייהו ופלוג בלא רעתא דאריך ה"כ דבטלה מחלוקת כו' משמע דלא בטלה מזכו למימר דלא בטלה לגבי אפר אחיו אבל לגבי רדייה בטילה ואין להאריך דאם כן אפילו חלקו בדין איכא למימר דבטלה מחלוקת גבי היבם סלא היה סם וכס הסתא סלא חלקו בדין סלא בתנו לו אלא חלק אחד ובטלה מחלוקת ואם באין מכח חזקות ולא מיחה כל סלסם סנים חזקה סאין עמה טענה היא ואפילו יס עמה טענה סכן הוא כדברי רב האי גאון ורסבם חולק בסמעתא דרבה בר ערסום ואין להאריך וכס אם לא החזיקו בחיי היבם לא לא ח' מותו דאין מחזיקין בכסאי קטן ואפילו הגדיל והיבמה לא היו לה למחות דכסאי בחזקה יתמי קיימי כל סלא גבאתו בתובה וטלוס מאיר בר' ברך טי'

וכי וקאמרינן התם דבכנו קטן אינו מעיז ובפרק זה בורר אמר רב נחמן דיבוקא במילי דאביה לא ידענא דים לחלק רגבי טבועה בקל יכול להיות דרמי טבועה עלי' ולא חסבינן ליה מסיבאברה כיון דלא חזיק קולי הא ליעיז אפיה בבנו קטן והכי כריכין למימר בהא דאמרינן פרק הכיזקן בגיטין ודילמא הני מילי לענין טבועה דגדול במילי דאביה כהטן דמי אבל לענין זיבורית לא וטעמא דבבב' רמו רבנן טבועה כדאסכחן טובא כטבעין וכוטלן וטובא טבועת היסת מדרבנן ועוד ראיה לדברי דגדול בטענת מיתת מוריטו כגדול חסיב ודע מילי דאביה מדאמרי' ב'ה' אכלה בפני האב סכה ובפני הבן סנה ובפני לוקח סנה הרי זו חזקה וכתב רבינו סמסון זל' זל' ובב' פרק המפקיד אין מחזיקין בכסאי קטן ואפילו הגדול וימ דיתום אפילו גדול כהטן דמי במילי דאביה ואין מועלת חזקה לגביה ואף על פי סהיה גדול כסמת אביו וליתא דאמרי' הכא בהדיא דיטעה חזקה כסאכלה בפניו ובפני הבן סני חזקה דוקא כסיה קטן כסמת אביו אינה חזקה אף על פי סלא חרי כן הגדיל עכ"ל ואין להאריך: וטלוס מאיר בר' ברך טי'

להילכות נחלות פ"ג

נא ושאלת על היבם סיבם אשת אחיו סמת בחיי אביו ואח' כך מת אביו ואחר כך מת היבם לכאורה היה נראה לי דאפילו מת היבם בחיי אביו טבני היבם נוטלים פי סנים חלק אביהו וחלק אחיו סמת דכיון דבכור קרייה רחמנא מה בכור סמת בחיי אביו בכיון נוטלן חלק בכורתו כמו סהביא רבינו סמואל גבי בנות זלפחד מן התום ומן הידום דאילו היה היבם קיים היה נוטל חלק אחיו סמת אפ"ה רלא הוחזק בהן אחיו מעולם דהא יקום על סם אחיו כתיב והרי הוא כאילו היה אחיו קיים ובמקום אחיו עומד כדאמרי' פר' קמא דקדושין ופרק קמא דסוטה לא אחיו ולא ליבם ואף על גב דבספ האספה סכפלו מסקינן יבם נמי כאחר דמי היינו דוקא כלסון בני אדם סהבעל כתב לה כסתנא לא אחר תטלי מה סכתב לכי קרי ליבם אחר לגבי דידיה אבל בכסאי אבא דאבא לא סקיל חלק אביו אלא יחלקו כל האחין חלק המת כיון דבכור קרייה לא סקיל בראוי ככמוזק כדאמרי' פרק כיצר וגבי בכור אמרי' ספי'ש בכור דלא סקיל פי סנים אלא בכסאי אביו אבל לא בכסאי אביו אביו כגון יעקב סמת בחיי יצחק ראובן בנו נוטל פי סנים בכסאי אביו יעקב סהיה מוחזק בהן אבל לא במה סירס לא אחר מותו סל יצחק דהוה ליה ראוי ולא כמו ספירס רבינו סמואל דאפילו אם היה יעקב קיים כסמת יצחק לא היה נוטל פי סנים סהרי פטוט היה וכו' וקסנה להם אמר' אה"כ ראיתי בספר דאביה זל' סהביא דברי הג' ריבם חסיב כאילו הוא בן אחיו המת לירם כחו ופירס דלא סקיל חלק אחיו בכסאי אביו דחשוב הוא לגבי דידיה ככסאי אבא דאבא ואם כן נראה לי לפי הג' דהא דקאמרינן בא"ש יש בכור גבי יבם דלא סקיל בטובה לא סנו אלא בשבחה סטבחוכסאים בין מיתת לייבום לל' לפי הג' בין מיתת אחיו המת לייבום דכיון דהיבם יורסו אינו יורס אלא מה סהיה מוחזק ולא בשבחה סהטביחו נכסים לאח' מיתתו ומיהו סיטת רסי וסיטת תו' אינה כן אלא כדפי' סהוא יורס את אביו מכסאי המת דאף על גב דהטביח לא אחר מותו לא הוי ראוי כל כמה דאביה קיים ריבם במקום אחיו קאי והרי הוא כאילו אחיו חי וכל מה סלא היה מוחזק אביהן בחיי ההוא קרי ראוי וכן פרס פבר' כיצר מה בכור אינו נוטל בראוי אף יבם נמי וזל' מה בכור אינו נוטל חלק בכורה בבחלה דראויה לבא להם אחר מיתת אביהן אלא במה סמוזק ביד אביהן ביום מותו כדכתי' בכל אפר ימצא לו אף יבם הנוטל פי סנים בכסאי אביו חלקו וחלק אחיו אינו נוטל בראוי ככמוזק עכ"ל אלמא דאין קרוי ראוי אלא מה סראוי לאביהן סהרי לא פי' אף יבם אינו נוטל בראוי לא אחיו ועכ' לפרס מסמע דהיבם יורס חלק אחיו המת בכסאי אביו אפילו מת אביו בחיי אביו סהרי פי' בשבחה סטבחוכסאי בין מיתת אביהן ליבום עכ' הינו סמת אחיו בחיי אביו דאין מת האב תחילה אמאי קכסאי ותני לה דסקיל בשבחה סלא אחר מיתת אביהן למה לא יטול לכל הפחו' בשבחה סהטביחו בין מיתת האב למיתת אחיו המת סהרי באותו ממון הוי אחיו המת מוחזק דמיד כסמת האב כפלו הכסאי לפני בניו וכל מה סמטביחין יס לכל אחד חלק בו כפי חלקו דאילו יצחק סמת וכפלו הנכסים לפני יעקב ועטו וקודם סחלקו סהטביחו הנכסים וסוב מת יעקב מי לא סקיל ראובן פי סנים באותו טבח כמו סנוטל פי סנים בגוף הקרק' אף על פי סלא הוברר חלק יעקב עדיין כסמת הכי נמי סקיל בשבחה ואפילו בפירות העומדי' ליתלם לבסוף אס עטו פירות בחיי יעקב ולא היו עומדי' ליבצר כולי עלמא מודו דהמחוב' לקרקע הרי הוא כקרקע וכס טבח לא עכ' אי אופסר לאוקמא לפרס אלא דמת אחיו בחיי אביו ובשבחה הוא דלא סקיל פי סני מסוס דאביהן נמי לא היה מוחזק בו אבל בגוף הקרקע סקיל בחלק היבם חלקו וחלק אחיו אף על גב דמת בחיי אביו ותימה מידחק רסי לפרס כן בין מיתת אביהן

להילכות הלואה ספ"ט

גב והילכתא כטרסא ררב חמא מכאן יס ללמוד רמותר להלוות מכה לחבירו סילוה לריוח סל המלוה עד זמן סיהיו סני מכח ויהיו עד אות' סעה סקדון סיהא כל ריווח סל המלו' וכסיהו סני מנין סמסם ואילך יהיו אות' סני מנין מלו' ויהא כל ריווח סל המקבל מיהו כרי לתת לו סכר עמלו כל זמן סהו' טורח ומלו' אות' לריווח סל המלוה כדאמרי' הכא דהקטנו להו סוקא וסבקי' להו מוכסא דחסיב כאילו כותף לו סכר עמלו וכדאמרי' לקמן בפירקין החמרים מעלים במקום היוקר כבמקום הזול ומפרי' והבעל הבית מקבל עליו אחריות בהליכה ואפילו הכי מיבעי ליה התם מאי טעמא ומפרס כיחא להו דמגלי להו תרעא או כמי רמוזלי גבייהו והיינו סכר עמלם דטורח הליכה דאי לא יהיב להו סכר עמלם דהליכה נראה כטורח בחכס בהליכה כרי סילוה להם בחזרה ומיהו בכל דהו סגי ה"כ אם המקבל לוקח לעצמו הדורות סמביאין הגוים כסבאים לפדות מסכונותיהם כהא נראה דסגי במקום סכר עמלו עכ"ל מורי רבינו מאיר זל' אפר כתב בחידושו פרק הרבתי:

להילכות מלוה פ"א ופ"ב ופ"א ולעיל בסימן יג.

גב בפרק הכותב גבי ההוא תולה מעותיו בגוי הוה כר' לי האו דאמרי' היכא דאית ליה זוזי לב"ח דכריך לסלם מעות ולא כסף ה"ה היכא דידוע לנו טיס לו מעות אבל אין ידוע לנו אי אית ליה זוזי והוא אמר דלית ליה אין כריך ליטבע דאין כטבעין כטענת סמא אלא הכך רתין פרק כל הנסבעין הסותפין והאפטורפסין וכו' אפילו היכא דחזינן דים לו מעות והוא אמר איכס סלי אלא סל והוא כמי טענת סמא היא דמה הוא ידע אם יס ללוה מעות אס לאו ואפילו הוא טוען קודם סבא לפכיס ראתי בידו מעות סמא סל הוה ולא חזינן סהטביעוהו דלא קאמר לא הוא עשה סלא כהוגן סהערי להפקיע תקנת חכמים בטענת סקר והיכא דאמר

144

ראמר אין לי מעות וכמזבז טקין תו לא מהימנין ליה בזה החוב אם יאמר אין לי מעות אלא בריך למטרחה ולמזבזן לפרוע מעות כדאמר ר' הכה על כל מורי רבנו מאיר ז"ל:

להילכות נחלות פי

די הא דתנן פריך הכיזקין מהאפטורפוס נסבע ליתמיים היה אומר ה"ר חיים דהיינו דוקא שלא עכב ממלחה אבל אין נסבעין שלא פטור דאפי' פטורין כדמסמע פ' שור טנגח ר' ו' בהל' דשור חטור דאמר ר' ראי אמרת מעליית אפטורפוסין מימנעי ולא עברי וה"ר סמואל הבחור מו"ר דום כרבי יוסף דהקדק דמסלמי בפסיעה מההוא דפרק המפקד ההוא תורא ר' לא הוה ליה כפי וסי' למיכל וק' אמר' כמא ליה לאפטורפוס זיל סלים אמר אלא לברקא מסרתיה מסמע דאם פסע חייב לסלם והסתא קסו' אהדרי ואומר ר' דבעלמא מחייב אפטורפ' לסלם בפסיעה ולא מימנע בין מינהו אבי יתומים בין מינהו בית דין כדמסערט טעמא בהניזקין אבל ההוא דשור טנגח סלא בטביל טובת היתומים ממנין אותו דטוב היה להם סלא היה להם אפטורפוס אלא בטביל תקנת העולם שיטמרו הסור סלא יגח ואי אמרת דמסלמי מימנעי ולא עברי ובר' דאפי' אם נאבר דבר אחר ליתומים סלא יסבע סלא פסע סלא יא' ממנע אבל בזה אינו חוטם אם ים עדים או יורה בעצמו פסע סלא ימנע אם מזקיקין אותו לסלם דגרסינן בירושלמי דהניזקין התיא רבי יוחנן כרבנן ודרבי יוסי בר' חניכא כאבא סאלול וממני אפי' רבי יוחנן יסבור כאבא סאלול בעי ההוא בר' כפ מיתן בגין דמיתקרי מהימן ודרבי יוסי בר' חניכא אפילו יסבור כרבנן ארס מבריה עצמו מן הסבועה ואין ארס מבריה עצמו מן התלמודין תו בפרק שור טנגח ר' ו' ופרק הכיזקין:

להילכות מלוה פ"א

נה בפ"א דהילכות מלוה פסק רבי המחבר דמסדרין ל"ח וכן פסק רב האי גאון בשער הגדול סלאח סערי הסבועה וכן פסק רב אלפס וכן פ' נב ר' בר רבאון בסעריים סלו והכי תני להדיא בפרק המקבל ועוד גרסינן התם אמר ליה רבה בר אבוה לאלוהיהו מהו שיסדרו ל"ח אמר ליה גמר מיכה מיכה מערכין דכתיב סס ואם מך הוא מערכך החויהו מערכך וכן מצאתי בתשובות ר"ם וכן פסק ר' אביה וכן פסק רבינו מאיר ז"ל בתשובה אבל רבינו תם פסק בספר הישר הלכה דאין מסדרין ל"ח סהרי ר' טבג סובר כן במסנה וק"ל כל מקום ססנה ר' טבג במסנתיו הלכה כמותו וגם מציו אמוראי ססובר' בעמרא אין מסדרין ולא מציו סוס אמוראים סיאמרו בפ' מסדרין וההוא דרבה דאמר ליה לאלוהו אין הגדלס כאמר כתוב בספרים דאם כן היה לו להטיב מסדרין אלא הגדלס כרגסי' בה"ג מניין סמסדרין ל"ח וסאל לרבי הסובר כן לא סהוא יסבור כן ועוד הביא רבינו תם ראייה מהא דפרק קמא דבבא קמא דפרק תלמודא מיינה אפילו מגלמא דעל כתי' ולרבי האומר מסדרין ל"ח הא דהאמר' מיינה אפילו מגלמא דעל כתי' פי' אם ים לו פנים א"כ בטלית טובה לו יותר מדאי סמלביסין הראוי לו ור' לא כרבי עקיבא דאמר כל יסדאל ראויין לאותה חיטטלא וכן כתבו התו' סם פרק קמא ר"ב וכן פי' ר'ס כרברי ר'ת וס'ה כת' ים מן הגאונים סהורו סמסדרין לבעל חוב מרגרסינן פרק המקבל כו' וכן ענין כיצר מסדרין לסון רבינו המחבר ספ"א מהילכות מלוה עד רבינו תם פסק בספר הישר סהלכה סאין מסדרין וכו' כרפי' בגדרים קטרי אלעזר גר' ס'מ אין מסדרין ל"ח אמר רב נחמן בר' יצחק לומר סאין מיקרעין כתובתה ע"ס:

להילכות שכירות רפ"י

ולהילכות מלוה פיג ולעיל בסימן י"א ובסימן י"ב

נו נשאל מאת רבי הא דק"ל הלואה על המטכון סומר חנם הוי אם דוקא בכדי מעותיו אסר הלואה עליו או בכל סויו על המטכון אפילו מה סהוא סוה יותר מכדי המעות:

תשובה

למאי דפסק ר' הילכתא כרבה לגבי רב יוסף לגבי סומר אברה ד"סח הוי לא הוי אלא סומר חנם דכהירל' הוי אלא סומר חנם כדי מעותיו חייב ואם אבר המטכון אברו מעותיו מטעמא דאמר סמואל אבר קתא דמגלא אבר אלפא זוני ואפילו ל"ח וה"ג דמוקמי מילתא דסמואל דוקא ברפרי כרי מעותיו כמפורס דמי ואברו מעותיו אף על גב דלא פריס בני מילי כרי מעותיו אבל ביתר מכרי מעותיו דלא סייכא דסמואל לא הוי אלא סח וק' על פי סיס גאונים ספקו כרב יוסף כיון דסלוגתא דרבותא היא סמספיקא לא ספקוין מיכה ממוכא ועוד נראה כדברי ר' ספק כרבה כי הביא ראיו לרבריו וההיא דסבועו סלע הלוייתני עליו וסת' היה סוה דמסמע דהמלוה חייב באברת המטכון אפילו ביתר מכרי מעותיו כפי ר' רבה מוקי לה באבר בפסיעה ומסכנו סלא בסעת הלואתו כמי' לא הוי סומר סכר אלא כדרי מעותיו וכן מסמע מברירי ספי' מאתה טעם הוי עליו ס'מ מאי אגרא קטקיל

ותירץ דמי לקדם בו את האסה ואף על גב דבעותיו כמי' סיס לו על המטכון היה יכול לקדם את האסה מכל מקום בסעה סנטלן לא היו מעותיו בידו אמר דוקא כסיעור מעותיו הוי ס'ס ועוד דמאי חילוק איכא בין סעת הלואה לסלא בסעת הלואה אלא סבסעת הלואה לזכרון דברים וסלא בסעת הלואה לגבייכא ולגבייכא לא סייך לא כדי מעותיו ואתה סלום ותורת' סלום בכך סר למסעת מאיר בר' ברוך ז"ל:

להילכות טוען פ"ח

נו מיסוד רבינו יבא הלוי וכן איתא בתוס' רבי' סמסון כ' אחר דיני ממונות אהא דאמר אסרו חמוץ ולא חמוץ נזקקין לתובע תחילה פ"ס ראובן תובעו לסמען מנה וסמען מסיבות פסקת מסלי או מסכון היה לי בידך וכפחת מדמיו פכסמתמת בו נזקקין לראובן מוכיחין המכס מסמען ואחר כך נזקקין לסמען על רבר התפיסה והמסכון ואומר ר' יבא דל' כגון סיס לו סטר לראובן על סמען דאז אין סמען כפסר במה סאכו נזקקין לראובן תחילה להוכיח המכה מסמען אבל אם אין סטר אין נזקקין לראובן תחילה דאם כן אכו מגרשים כחו סל סמען סאם אין לו עדים על רבר התפיסה אין ברבריו כלום אם לא היינו נזקקין לראובן תחילה היה סמען כאמ' ברבריו ע"מגו דאי בעי אמר אין לך כלום כיון סאין לו סטר ואפילו ים לי עדים יכול לומר החזרת' כדמסמע בכולי תלמודא ואפילו בסטר דפקדון כדמוכ' סילהי המוכר את הבית וה"כ ע"מגו יכול לטעון עד כדי דמיהן כדמסמע פריך ח'ה גבו הכהו עיניו דאכלי חוסלי בהדרעי וכו' ואין כר' לר' יבא פי' זה דאף אם ים לו סטר אין מוכיחין המכה ממנו עד סטרע טענת סמען ורינו להיכין כוט' דאפוכי מטרת' למת לי סמא יתחייב גס ראובן לסלם התפיס' והמסכון לסמען וראייה מפרק המקבל גבי סנין סתמא מלוה אומר סלם ולוה אומר כו' רמסיק אפוכי מטרת' למת לי במילתא דעביד' לגלויי ואף על גב דק"ל קרקע בחזקת בעליה קיימא וכמאין דקייט סטרא בידיה דמי וגם מסמע אף על פי סאין לו עכסו עדים כיון דהיום או למח' סוסו לבא לא מטרחי' וכן מסיק תלמודא ככר' בתר' רכתובות גבי סנים סהוציו סני סטרות זה על זה ומפרס ר' יבא דאין נזקקין להוציא המכה לא נזקקין לסמען דבריו תחילה ומאיר יכול למתק דבריו בכך וכן מסמע לסון

זיקוקין ולא קאמר ספוסקין וכן מסמע בפסקו סמביא ממנו ראייה יגס רבריו והיינו טענותיו וכן מסמע בתום דתניא כיצר הרין דרייכס יוסבין והכרוכין עומרי' ובעל הרין פותח ברבריו דאסון ס'אמר מי בעל דברים יגס חליכס וק' לפי הא מסיק פעמים סנזקקין לכתבע תחילה והכי מסכחת לה כגון דזילי

ככסו ונראה לפרס דאם ים לו הרק' למכור העולם וראו פראובן התובע יטעון תחילה ויסכרו סלכך הוה דחוק למכור וזילי ניכסיה אבל כססומעין רבריו תחלה יסכרו סהוא תובע ולא זילי ניכסיה ועוד הוסיק ר' יבא סאם ראובן טוען תחלה ואין ראיותיו מוכנים וראיות סמען מוכנים אל' דכ'מ נזקקין לתובע תחלה ולא לכתבע עד סיהיו ראיות ראובן מוכנים רלאו כל כמיכה לרחותו בכך דרילמא איערומי קמערים ועוד פי' דאם ים לראובן ראיו מוכני' ולסמען אין מוכנים מוכיחין ממנו המנה ולא אמר' אפוכי מטרת' למת לי ומי' תימה אכ'לס מהא דפ' המקבל מסמע דלא בעי' לא מילתא דעברא לגלויי אף על גב דהסתא לא מגליא וגם נראה לפרס דאם ארס תובע לחבריו מנה והלה או תפסקת מסליו ים לי עדים אף איכ' מוכני' אל'פ סאין מוכיחין ממנו כיון דעביד' לגלויי יתכנו לו בית דין זמן ואם לא יבא בתוך הזמן יוכיחו ממנו המנה ומיהו כל זמן סמביא ראייה סותר דהילכתא כרבנן סמען כן גמליאל כדאיה דאסונה ע"ס:

להילכות שכירות פ"ב ויעין בהילכות טוען פ"ג

נה פרק הגזל קמא עירוב פרטיות כתיב כאן פ"ס וכי כתיב כיהו זה אמלוא אבל אפקדון לא דאפילו כוספר בכל חייב סבוע' דאורית' וכן כתב רבינו האלפסי והקס'ה ר'ת והלא כמה מסניות מוכיחין דאף בפקדון בעינן הוראה במקצת בסבועות סלע הלוייתני עלת כו' וההיא דמנורה בת עטר חוליות עטר גפכיס טענות מסרת' לך ופר'ת וכן ר' יבא לרבריו האומר ערוב פרטיות כתיב כאן כי כתיב כאן כי הוא זה אמלוא הוה דכתיב כי מלוה ופקדון דין אחר להס לפיכך אין להעמיד כי הוא זה אלא בדבר הסייך בסניה במלוה ופקדון כגון להד'ס או החזרת' לך בזה לא יתחיי' לא במלו' ולא בפקדון אלא אם כן הורה במקצת הטענה דחינו מעיז לכפור הכל לא הלוייתני ולא הפקדתיני מאומה אבל בטענת אוכסין סאיכה פוטרת במלוה היה מתחייב בפקדון בלא הוראה במקצת דאינו סייך מילתא ררבה מפני מה אמרה תורה כו' חזקה אין ארס מעיז כו' כי בטענת כאככו מעיז ומעיז מפני סאין חברו

תשובות השיבות לספר משפטים

ואמר ליה אישתבע את וסקול ושמעון ים לו עד אח' מהוא כדבריו סיטול שמעון בלא סבועה אם ראובן אינו רוכה לישבע דהעד מסייעו אפילו ליטול וטול בלא סבועה וכל ספן היכא שהעד מסייע לכתבע סכת חייב סבועה אם הביא אחר כך עד אחר מהוא כדבריו פטור מסבועה ועוד ים לי להביא ראיה מרפריך בפק' דבמ' וליחזי זוזי ממאזן קקט ופרת' כהי מטוס ראיין מקחו בידו אינו כאלמן לכל הפחות יהא כאמן בעד אחר ואמאי מסתבעי תרוייהו אותו שהעד מסייעו יטול בלא סבועה ועוד אחי אומ' קו' איזה כח מרוב' כח המוחזק או כח המוטל הוי אומר כח המוחזק ואם כן קו' ומה המוטל כמים לו עד אחר מהוא מסייעו מחייב את סכנגרו סבועה דאורייתא המוחזק כמים לו עד אחר המסייעו אינו דין סיכטורנו מסבועה ועוד דכל מקום סכנים מחייבין אותו ממון עד אחר מחייבו סבועה והיה כמו כן כמו סכנים פוטריין אותו ממון אפילו היכא דחייב ממון כגון סים לו לסכנגרו סטור ואתו ב' תרי ואמרי ידענא ביה בההוא סטור דפריע דפטור ממון הכ' עד אחר פטורו מסבועה דלכל עין ולכל חטאת הוא דאינו קם אבל קם הוא לחייב סבועה ולפטור מסבועה ואם תאמר לעיל דפריך אילימא דחשוד ליה וכו' עד מי ימר דמסתבעת מאי פריך הא כיון שהעד מסייעו היה נוטל בלא סבועה כדפ' ויל' המ בעלמא אבל בחסוד על הסבועה אי ה' דסכנגרו נוטל בלא סבועה היכא שהעד מסייעו אם כן היה נפיק ממנא מנייה כל סעתיא אפומה דחד סהדא דבשלמא בבסכא דרבי אבא אי הוה בעי הוה טעין לא חטפי והוה כסבע ולא מסלם להכי כי טעין דידי חטפי ואיכא חד סהדא אמר דמסלם ע'פ עד אחר כיון דעיקרו לא אית' סהדא לחייב ממון קרינא ביה לכל עין ולכל חטאת אינו קם וכן מי סכת חייב סבועה והיפכה על סכנגרו וסכנגרו אית' ליה חד סהדא כדבריו יטול בלא סבועה דההוא סהדא לא בא עיקרו על ממון דאי הוה בעי הוה מיסתבע ולא מסלם אבל בחסוד אי סכנגרו סקיל בלא סבועה ע' עד אח' נמצא דכל סעתיא יטול ע' עד אחר ונמצא סהיה קם עיקרו לממון סהחסוד או איפס' לו להסמט כלל מלסלם היכא דאיכ' חד סהדא לסכנגרו ואמר רחמנא לכל עין ולכל חטאת אינו קם מעיקרו ע'ל מורי רבינו מאיר ז"ל סכתב בחידושו פ' סבועה דהערות ועוד הביא ראיה מהא דפרק קמא דבמ' מדגמר רבי חייא דעדים מחייבין סבועה מבנייני דפת ועד אחר אינו קם לפטור סבועה - לערוך מה לפיו ועד אחר כשהם מחייבין סבועה אין כיוצ' בהם פטור מאותה סבועה סאם אח' בא ומעד כדברי הסכתב אינו יכול לפטורו מן הסבועה וכן פיו אם בא אחר ואמר היך חייב כלום ואפי' סני' אומר' כן איכס פוטריין אותו מן הסבועה מהוא חייב בעצמו דהודאת בעל דין כק' עד' דמי תאמר בעד' סאפי' אם תאמר דמחייב סבועה ישפן בהכחוס דכיוצא בהן דכי הדר אתו תרי סהדי אחרני ומסייעו לכתבע פטור מן הסבועה ועל מה הדד פרכינן כל דהוה אף על גב דלא הוי לא קולא ולא חומרא כ' דפירכא חסודה הוא דפרכינן לה' אלא ע'פ עד אחר פטור מן הסבועה כ' מהוא מחייב סבועה ע'ל בפק' דבמ' ועיין בהג' סבועה סבועה פ' :

להילכות מלוה פב

סב ועל הכתובה פאכלה עכברי וחסרו בה כראה סים לכתוב כתובה אחרת אע"פ דלא נקריעה קריעת בר' סתי וערב דהא דאמרינן פ' קרע פטור סתקדע כסר פ' נקדע קריעה סאין קריעת בית דין סתי וערב למ בעינן סריסומן סל כל האותיות ניכר וכסמחברין כל הקריעה חלים ונקדעין יפה כל האותיות וחתכותות מדי דהוא אסת' דסת' סחסר בה אפי' אות אחת פסולה כל זמן סאינו מונה ווא' אמרינן בסוף הקומץ רבה קרע הבא בשתים יתפור וזימנין דאפילו הבא בשלם יתפור הא דאפי' הא דלא אפי' וזימנין כשהקדע מתחבר והאותיות נקראין יפה אבל אם חסר אפי' אות אחת מסלק הידיעה וכותב אחרת אם אי אפי' להגיה חסריות וכה' כמי גבי סטור פסול דכיון דכריך לחזור מענינו סל סטור בשיטה אחרונה ולא מיהדר פסול כמו ספי' ר' בפרק גט פטור דכל סטורא דלא מיהדר בשיטה אחרונה פסול ותרע סכ' הוא כדברי דבעינן סיהא ריסומו סל כל האותיות ניכרות דאמרי' התם נמחק או ניטשטס אם ריסומו ניכר כסר אלמא ריסומו ניכר בעינן היל' דריך לכתוב לה כתובה אחרת דליכא למימר מאי למכתב לה כתובה כיון דהטוען אחר מעשה בר' לא אמר כלום תו' בהילכות אישות פ' וסולס לנס ולכני במתיכס ולתורת' כנס' מאיר בר' ברוך ז"ל :

להילכות מלוה פכה

סג תשובת רבי על ערבים סכתעריבו יחד והמלוה תובע מקצתן עבד הכל אע"פ דג' בירוסלמי דסבועות הדא אמר' סני' סלוו מן האחד אחרת סני' וערבא' זה לזה המ' כסאין לאחד מהן לסלם חלקו חייב סני' לסלם עבדו דכי ליכא לאיסת' למי מהאי מסת' מהאי אבל כמים לכל אחד לסלם חלקו ים לתובע לתובע לכל אחד חלקו רע' לא פליגי רבנן ורבינתן בפ' הפרה בסור סד' ח' חב'ו לבור לא רכי ליכא לאיסת' לומי מהאי משת' מהאי אבל היכא דמצי לאיסת' לומי מכל חד וחד משת' מכל חד וחד מכת' דיליה ואם ים סס עדים מהורה ראובן בפניהם סקיל מן הערבים ה' זקוקין לא מצי למיטען

מכיר בעקרו והיינו דאמרי' בפ' המוכר את הבית ואי אמ' לאכסו לאו סבועה בעי אבל לרמי בר חמא דאמ' כאל' ובפ' הסול' ופק' דב' ח' ערוב פרסיו' כת' כאל' אף בטענת כאלסו כריך הורה במקצת וכן בתו' בבא בתרא מסרת' ואין הלכה כרמי בר חמא דסוגיא דת' למורא פליג עליה פ' המוכר את הבית כדברי רב עמרם ורב חסדא וכן בר' סנהדרין מוקי סתם מתנ' כדברי האומר עירוב פרסיות כתיב כאל' תו' וס' וכן דעת רבינו המחבר כהילכות סכירות פב :

להילכות מלוה פד

גט שטר סים בו רבית גובה את הקרן כו' וכגון סהרביית מפ' בודלכא למיגזר מ' יגבה גס את הרבית אבל אם זקפן קרן עם הרבית וכתוב בו סתם פלוני חייב לפלוני כך וכך אינו גובה אפילו הקרן כמו סטרי חובות המוקדמים פסולין לגמרי' פ' איזהו כסף ל' יוחנן אע"פ דהרבית לא אתי להדי גבייה למ עדים עוברין על לאו דלא תסימון ומה סאין כפסולין דמיירי ברבית דרבנן וכיון דלא מטי להו הכאה לא פסלינן להו אע"פ דלא בעי' רעע דחמס' המ' רעע דחמס' המ' באיסורא דאורייתא אבל באיסור' דרבנן לא פסלינן להו אלא אם כן עוברין מטוס חמוד ממון אי כמי אפילו מדאורייתא לא פסלי מטוס דלא תסימון לאיכסי כמלוה ולוה מטמ' להו והוה להו סוגין אי כמי סהיו עדים אנוכיס מחמת נפשות ואף על פי סגובה את הקרן למ' המוצא ויקרעו ואם יבא לבית דין יקרעוהו כ' מפסקי הר' חזקיה ולסונו :

להילכות שכירות פב

ס תשובת מורי רבי למור' אסר ממגדל אינו סח'ים וקבעה בחידושו וספאלת על ראובן סהיה לו מסכון בדי גוים המלוים ברבית וסמעון הוצרך ללות מהם וביקש מראובן שירסוהו ללות על אותו מסכון אסר בידם ועשה כן ובלאו הכי ממוסכ' היה עדיין קצת בשביל ראובן וכסף ביד הגוי ואבר המסכון סל דסמעון פטור מלסלם לראובן דמי מסכונ' דבמאי ליחייב באנוכסי המסכון הא לא מסך ותקכו מסיכה בסומריין כדאמרי' במרובה ובריס פ' הסואל פרה במסיכה ובעלים באמירה וס' אותו ואת בגו לפיכך אם מת מת ללוקח ופריך בגמרא והא לא מסך ועוד טעם אחר לפטורו דהא בלאו הכי היה המסכון ממוסכ' בסביל ראובן והיה כסף ופ' ראובן יכול למר' לסמעון הא קמסתרסת סכפטרות מחובך ע' מסכונ' זה תן כי למה יתן לו זה אם כספך המסכון פקע ליה סיעבוריה דגוי בדיניהם מאי אית' ליה לראובן על סמעון אי מסמיא הוא דרחימו עליה דסמעון יברכך דר' מעון כספך סר למסמעון העני הנסכח מכל טוב איסקופה הנדרס' הנקרא בסכבר מאיר בר' ברוך ז"ל :

להילכות טוען פא ולעיל בסימן ו

סא הכל מודים בעד אחר דרבי אבא כו' וכגון סבסעת סהשבע את הער כב' אמ' חטפתי ודידי חטפי ראי אכתי לא אמר מירי אם כן ה' גורם לממון רמזי אמר סהדא מאן לימא לן דהוה מודה דחטף ודידיה חטף סמא יאמ' לא חטפתי ויסבע להכיסני ואע"פ דליכא דת' למורא מסמע סהעד בא תחלה קורס סהורה סחטף ודידיה חטף יכול להיות סמעיקר' כמי טען כך א' בעובדא דר' אבא העד בא תחילה מיהו הכל מודים בעד אחר דר' אבא ע' כרפי' מהוא טען בר' חטפי ודידי חטפי והא דקאמ' בעד אחר דרבי אבא כעין עובדא דר' אבא מיהו לאו לגמרי כרבי אבא דאילו התם העד בא תחילה ואילו הכא איהו אמ' בר' חטפי ודידי חטפי והסתא ים לי להביא ראיה מכאן דלמי שהעד מסייע מהוא פטור מסבועה דלכאורה מנה לי בדרך והלה אומר כ' ירעכא וכו' לא ירעכא דאמ' כמי מתוך סאין יכול לישבע משלם כי התם סכנגרו כריך לכל הפחות לישבע אבל לא יטול בלא סבועה וכן מסמע מנין דברי ר' ב' ס' הכונס דין מסור אם המסור אומר איני יודע כמה הפסדת על ידי סכנגרו כעבד וכוטל אלמא דכל כה' סכנגרו כעבד וכוטל ולא אמרי' ריטול בלא סבועה דכי קאמר איני יודע כמה הפסדת ע' ולא קאמר אם הפסדת ע' א' יודע הוא סהפסיד קצת על דיו לא סאינו יודע כמה וא' ה' כ' ירעכא וכו' ולא ירעכא ומסמע סכנגרו כעבד וכוטל ולא אמ' מתוך סאין וכן פסק רב האי ז' בספר מספטי יכול לישבע משלם בלא סבועה סכנגרו והכא גבי נסכא דרבי אבא אמר מתוך סאין יכול לישבע משלם בלא סבועה סכנגרו דאי לא סקיל לא בסבועה אכתי

הוה ליה גורם לממון רמזי אל' מי ימר דמסתבעת כדאמרי' לעיל והסתא מ'ס רבחמס' ירעכא ובחמס' לא ירעכא דאמרינן מתוך סאינו יכול לישבע משלם בסבועה סכנגרו וגבי נסכא דרבי אבא אמרי' מתוך סאינו יכול לישבע משלם בלא סבועה סכנגרו אלא ע' היינו טעמא גבי נסכא דרבי אבא דפטור משבועה מכי שהעד מסייע לתובע על ידי העד סבא ואמר חטף חסבינן ליה לאריך אינו יכול לישבע ולהכי אף סכנגרו לא יסבע כיון שהעד מסייעו ליטול יטול בלא סבועה ומכאן ים לי ללמוד דאם ראובן נכת חייב סבועה לסמעון

145

מאי איכא בין סטרי הלואה לסטרי מקח וממכר ואי אחרונה תרומה
כסר ואי לא כתב תרומה פסולי ואי חלוק ביניהם והכי לא משמע התם כלל
אבל אם כאמר סטרי הלואה מאוחרו כסרים אע"ג דלא כתב ביה ואי אחרונה
וכתב ביה תו לא קפאי מדיובסא כתב ככל דברי המחדר ולמנו טבפרק כג
מהילכות מלוה:

להילכות טוען פו

סו פסק מורי רבינו מאיר ז"ל סאם ים לאחר פסק דין על חבירו אותו
אינו כאמץ לומר פרעתי וראיה מפרק קמא דב"מ אמר ליה
בא תן לו ואמר פרעתי כאמץ בא לכתוב לו איך כותבין לו דילמא פרעתי וכתבו
לו ואם יתבע ואמר פרעתי אלמא דאינו יכול לומר פרעתי ומיהו אם זה
איחר כמה ימים הפסק דין בירו ולא תבע סב"ל הוא דכפרע מרעתק כולי האי
והדיינים ים להם לומר לכתוב מכתבו לו פסק דין לתובע ואם אמרו הדיינים
סלא אמרו לו כאמץ לומר פרעתי ואם סכחו אם אמרו אם לא אמרו חזקה סהם
עמו כדן דאמרו לו ע"כ:

להילכות מכירה פכ"ב ופ"ה ופ"ו

סו אשבחנא בתמונה לרבינו אפסי מי סאלמ כתיב וכך זהו לך בקנין
וכתבתי לך טעבור על כל נכסי שתגבה מהם או זהוב פ"ה
המתנה כלום דאין מטבע נקבה בחליפין והטעבור אינו מועיל ומייתי ראיה
מההיא המתא דפרק קמא דקדושין דאלמ מנה אין כאן משכון אין כאן ורבינו
אבן מיגש נמי דייק מיהא דמאן דאורי במקצת ואנח ליה משכון לאו היילך הוא
משום האי טעמא מנה אין כאן משכון אין כאן ולא דייק לך דהא סטר בהילך
הוא כ"ט משכון ומסתבר דלא דמי דהתם אשה ואמתא דוקא דקנינן בכסף
והתם ליכא כסף וסוה כסף סיהא הקנין קיים אבל האומר לחבירו מאתים זוז
אני נותן לך במתנה והיילך משכון עליהם יחזיק במשכון עד שיקיים תנאו
סאין הכסף קונה סוס דבר דלמ' מנה אין כאן משכון אין כאן לא מתנה הוא
דייב ליה היילך זכה במשכנו ומסתבר נמי דהתם נוסא ונותן דברים
הוא דבעיר דרזבין לא אורזבו נכסא לא בתר שעתא הו' דקאלמ אבל אי בעירכא
דזבין האמתא אורזבו אכסכא זביייהו זביי ודקדושין נמי אי הניח משכון
עליה איכה מקודשת כדאלמ' ד' אלעזר אי אל' התקדש לי במתנה והיילך משכון
איכה מקודשת וכדאורזבו לא ליה קדשה במשכון מקודשת ולא סני ליה כגון
סאמר ליה הרי לך משכון משום דהיא לא איכטריך ליה דפסיטא היא היילך
איכטריך לאוקמא במשכון דאחרי' וכד' יחזק היילך אם אל' טעבדית לך כל
מה דאית לי עד דיהיבכא לך כך וכך זוזי אע"ג דליתנהו בדי' לט' מכר לט' מתנה
קני דלכל מיילי דמשעבר בקנין ומתני ליה אפילו במירי דלא מחייב מהני ליה
קנין כדתימתנה סומר חנם להיות כסואל ואמר' במאי ואמר סמול בסקנו
מירי וגר' בגיטין פרק קמא בהכה גכאי רפס איסתיירא גבי חר מוכייהו ועוד
דהא קנומיכך ואי לאו דקנין בטעות הוא קני דוקא דמקבילי ליה מירי דלא
הוי ליה מעיקרא אבל היכא דלא מקני ליה אלמא סלא יחזרו בדבר סביניהם
קנין דברים בעלמא הוא כדאמר' ברי' פרק קמא דבבב' וכגון הגרי דארתני
אהרדי בקנין כי זביכנא להו מירי ליהו בשותפות ביכנא ואזל אחרך זבן לית
ליה לאירך למיבעי ליה מירי דקנין דברים הוא והכין סדרו גאונ' מתא מחכיבא
בתיובתא ודכוותא כל מי סאמר אעפ"ה לך כך ואתן לך כך וכך בלסון הכין
קנין דברים הוא ולא כהירא לך עכ"ל העטור עוד כתב בעיטור ז"ל ורב אלפס
נמי איתיי' ראיה מההיא המתא ואמר דברים ומשכון לא קאי באבל אמרו עד
דאיכא מעות בהרייהו מרקאמר רבי אמי פריטי אין כאן משכון אין כאן סמ'
אף על גב דיהיב' כסכא במשכון מבו למיהרר בהו בלא מי ספרע ואיכא למימר
אי בעירכא רזבני יהיב משכון הוה ליה במעות ואיכא מי ספרע אבל הכא כיון
דבתר הכי יהיב משכון כדפר' לעיל ליכא מי ספרע ואיכא מ' דהכי קאמר
פריטי אין כאן דליהו בעד' כעני' סקנה בכסף ולא ליהרר ביה כלל כסכא
אין כאן דמשכון לאו כנתינת מעות הוא דליקני לגמרי ויכול לחזור בו ולעולם
איכא מי ספרע כיון דרברים ומשכון הוי ומ' היכא סכתן משכון בתורת
ערבון לא קאי באבל אמרו סג' בירוסלמי במסכת סביעית רבי זעירא אמר
רבי אבהו אמר רבי יוחנן הכותן טבעת לחברו ורוצה לחזור בו חוזר ואינו
מקבל מי ספרע רבי זעירא בעי קומי רבי אבהו זהוב אמר ליה טבעת אל' מה
בין זהוב לטבעת אמר ליה זהוב עמוי להסתכות טבעת בעיניה הוא עכ"ל:

להילכות מלוה פ"ה ולעיל לסימן לא' ולהילכות מכירה פ"ו ופכ"ב ולהילכות שווחין פ"ג

סח ראובן טען על שמעון היות חייב לי זקו' ובעתי ממך לפרוע לי וכתב
לי חוב סהיה לך על ההגמון בסביל אותם זקוקי' וכו' ויטול
מאותו יום קרן וריבית ועתה אני תובע ממך סתתן לי החוב והוא הקרן והפרי
כי עדיין לא פרע לך ושמעון משיב קרן אפרע לך ולא הרבי' כי לא ארנן לך רבי'
ופפרו הדיינים בניהם סיככה לו דבר מועט מן הרבית ויתן לו כל החוב
וכתב מו' רבינו ז"ל וז"ל כראיה לי סהפסרכים והעדים עברו משום בל' תשימו

למיטען תו סיטראי כיכאו דטענת סיטראי כיכאו טענה גרועה היא ולא מהימן
למיטען סיטראי כיכאו אלמא היכא דאית ליה מגו כדאמר' פרק הכותב אית לך
סהרי דפרעתי אמר ליה לא אם כן מתוך סיכול לומר להד' יכול לומר סיטראי
ניכאו האי לא הוי מבי טעין להד' לא מהימן לומר סיטראי כיכאו כיון דאית
ליה מגו וט' לוס מאיר בר' בריך ז"ל:

להילכות מכירה פ"ו

סו חשוכה רבי על ראובן סכרר לסמעון חתנו ב' ליטרא כרי סיהא
לומר בין של עכמו כינו סל ראובן זה ועתה רוב' ראובן לחזור
סוכין סלא היה קנין דברד ואינו חפץ ליתן לו אסבי בקצרה למרב' המסרה
אם שמעון ירד מכסוי' כ"כ עד סלא היו לו מאת' זוז והיה כרי' ליטול מן הכרקה
אז כל מה סכרר לו חמיו דברד בעלמא הייב ליתן כדאיתא בירוסלמי פ' הזהב
אמר ליתן מכה לחבירו וכתב לחזור בו חוזר הדא דתימר בעשיר אבל בעני
מענה סדר ומסוס דמכווה שמעון ללמוד את בנו לא גרע בהכי דאילו אמר לו
דיבור בעלמא בלא תנאי מכה אכי כותן לך כעסה סדר ואם ראובן היה מודה
דבריו חייב ליתן לו מה סכרר הסתא דקא כפר ואמר להד' יסבע טבעו היסת
סלא סדר לו ויפטר אבל אם שמעון היה לו עריין יותר ממאתים זוז סהיה יכול
להתפרסם מסלו לא כעסה סדר ופטור ראובן ואף על גב דכל סכר פעולה מחי'
דיבור בעלמ' והכא סדר לו סכירות ע"מ סילמוד את בנו לא מחייב ראובן דמבי
טעין מטטה אכי כך ואף על גב דבפר' זה בורר פרי' דמסט' ואכי כך אי לא טעין
לא טענינן ליה ה"מ באומר לחבירו מכה לי בדרך ואמר לו הן ולא אמר אתם
עירסאכי התם דמילתא דלא סכיא לא טענינן אי לא טעין איהו גופיה ולא
סכיא כלל סידרה ארס לחבירו בפני עדים להטטאה בעלמא אבל הכא כיון
דשמעון לאו עני הוא ומכוח ללמוד את בנו כדלפינן פ' דקדושין ולא רצה
ללמוד וכד' לו ראובן מעות כרי סיקיים מכוה המוטלת עליו מבי אמר מטטה
אכי כך כדאלמ' פ' הגוזל בתר' הרי סהיה בורח מבית האסורין והיתה מעבורת
למנו ואז' טול דינר והעבירני אין לו לא סכרו מר'הפסיק ונתי אין לו לא סכרו
משמע רכל שעת' הוי דינא הכי דאפילו אי לא טעין אכן טענינן ליה מט' דאכן
סהרי דלא כתבין בלב סלס לתת לו לא להס' בעלמ' ועוד מפר' התם אמתני'
דה' ולית מטטה אכי כך מי לא תנאי הרי סהיה בורח וכו' ולא מסי כדפ' דלא
טעין מטטה אכי כך וכרייתא דקא טעין סמ' רכל כה"ג אפי' אי לא טעין טענינן
ליה וכן הדיא דספ' מכות חלצה חלון לה ע"מ סתתן לך מאת' זוז ומסיק דמבי
למית' מטטה אכי כך ואפי' לא טענה טענינן ליה ספי' כדפ' וכו' הכ' דאיהו גופיה
טעין לא היה קנין דברד וחוזרני אם כן היה כאילו אמר מטטה אכי כך וחוזר
ואף על גב דרב סעריה ז"ל סת' עלה דההיא דזה בורר דכריך ליטבע סכתון
להסטו כל דה"מ בההיא דהת' כיון דאי לא טעין לא טעני' ליה אבל בהא מההוא
טעמא סהוכחתי דאפילו כי לא טעין טענינן ליה מההוא טעמא גופיה לא בעי
לאיטבועי דלהטטאה ככתבין וקל להבין וט' לוס מאיר בר' בריך ז"ל:

להילכות מלוה רפ"ג

סו בפרק גט פסוט ת"ר סטר סזמנו כתוב במת או ב' בתמרי סטר
מאוחר הוא וכסר דר' יהודה ורבי יוסי פוסל וכו' עד לא כחלקו
אלא בסטר מאוחר דעלמא וכו' וכתב בעל העיטור עלה וק' כרבי יוסי וסטר
מאוחר פסול עד דכתב ביה אחרונה וכתבנהו וכתב הכי כתב והה' בטמרי
מקח וממכר אי כתב ביה אחרונה וכתבנהו כסר וכתב הכי כתב אהא
דאמר להורב לספי' כי יתבינו בסילי כתבתו וכו' ז"ל וכתבו הכי סהדותא
איתמר לנא בסילי ואחרונה וכתבנהו בהיני ביום פלן ואי לא מתחזי כסיק'ר'
עכ"ל וההא דאמר להורבא בר סילא להכהו דכתבי סטרי אקבייתא אי דיעתו
יומא דאקבייתו ביה כתובו ואי לא כ' כתב ז"ל ומסתבר' כיון דק'ל בעלמ' למיחזי
כסיקרא לא חייסין כתבי יומא דבריר וכתב' אחרונה עכ"ל ומה סכתב
ומאחרים פסולין אי לא כתב ביה אחרונה וכתבנהו תימה לי דבהרי'
מסקינן התם דהאידכא לא עבדינן הכי ואה' ליכא למיחס דאית' למיטרף סלא
כדן בתר דאל' להורב ספרא לספרי כי כתביתו הני תבריוכו כבהילכות מלוה
פכ"ג ועוד ק'ל מההיא דריס גמרא בפרק אחר דיני ממונו' סטר סזמנו כתוב
באחד בסיסן בשמיטה וכו' עד חייסין סמא אחרונה כו' והעדים כסרי' והסטור
כדאיתא בהילכו' עדות ספי'ט וכדמסמ' מתוך פ"ח אסר הביא בעיטור דמייתי
דאוייה מיכה להכסיר כל סטרי דמסקא לן אי מאוחר או מוקדס כדאיתא
בהילכות עדות בהג' ספי'ט ועוד ק'ל דמשיקרא כתב אהא דאמר להו רב
לספרי כו' ואי לא מיתחזי כסיקרא וכתב הכי כת' אהא דאל' להורבה בר סילא
להכהו דכתבי סטרי אקביית' אחר ומסתבר' כיון דק'ל בעלמ' דלמיחזי כסיקרא
לא חייסין כתבי יומא דבריר וכתבי ואחרונה ואר' רב אההיא דרבה בר סילא
קאמר תלמודא ואי לא מיתחזי כסיקרא ואהא דרב לא קאמר הכי ועוד אי
כתבי אחרונה אפילו אי חייסין למחזי כסיקרא תו ליכא למיחס כיון דכתבי
הכי כדמוכח התם דקאמר כתבו יומא דקיימיתו ביה ואי לא מיתחזי כסיקרא
ואי לא חייסי' למיחזי כסיקרא לא כריכו' למכתב כלל ואחרונה כדמוכח התם
דמסוס דמחזי כסיקרא אל' להו כתבו יומא דקיימיתו ביה וק'ל דלפי דברי'

תשובות השיבות לספר משפטים

דקל כסמאל דאמר ולאורה כל שהוא חזקה ואם הלך ישראל ונתפס את הגוי עד שבכה בעבד של ישראל חסום הוא ויכול למחות אפילו אחר כמה שנים ואם בנה זה לפני החלונות והלה תובעו לדין ואמר בית דין לסיק בנינו את על חברו לסקל לו כיאותו מפני שלא כדון בנה והלה מעבדו שלא יבנה לפני חלונותיו אפילו אינו כריך עתה לאורו כדאמר ר' חמא ריבא דאמר ליה דמסקל אפילו דר ביה בזבי ותיבכה דלא כריך לאורא מסוס דלמחר מפכהו ודר בו וכן כתב רבי אבהו שהסיב רב מתתיה גאון שהישראל יש לו לעסוף היסר בעיניו ולא בדיני האומות ואינו יכול לא לסתום ולא להאפיל וכן בעל העיטור כבה' טוען פ"ד וזו היתה עיקר מתו' ב"ב של רבינו יוחאל הלוי כתיבת דיו אסר פי' לפני ריבא ולפני רבנו אפרים כסאלה סאלה זו ראובן ושמעון סקנו פי' בתים מסני גוים והיה לראובן חלונות פתוחו מחדרו לאורה לחברו של שמעון סקנה גם הוא מאת הגוי והיה אומר כמו שהחזיק הגוי שאני בא מכחונעל גוי חבירו כן אני רוצה להחזיק בה והסכימה דעת כולם מאחר דריבא דמלכותא הוא שאינו יכול למחות איש על חבירו גוי לפתוח חלונות לכל אסר ירצה על חברו גוי כשבא הסני לבנות בונה כגבוי וסותם חלונותיו של חבירו ואינו יכול למחות דאין לו חזקה ה"כ ישראל הבא מכח גוי וכן פסק רבי' משלם מכר' ב"ב א"ר אלויה מפרש' וכל תלמודיהם וכן דעת רבינו יוחאל ורבינו אפרים ורבינו משה מריב"ג שפ"ק וכן כתב ריבא בפר' הגוזל עצים ע"ב: והא לך תשובה מן רבינו מר' ארי' ז"ל סאלה לרזון ליה כבד בתיה סלום מהיום ולעולם מאת בורא עולם מהר"ם פי' מאיר עיניו על עסק ראובן שהיה לו בית בחצר הגוי ופת' בו חלונות סאלה כדון כי דריבא של גוים שכונס בתוך סלום כמו שירצו ואם היו פתוחים חלונות כמה שנים סותמן בשהיה רוצה והנה מחר הגוי ביתו לסמעות ואמ"ל בעת המכירה יש לך לסקות חלונותיו של ראובן מתי שתרכזה ועל דבר זה כתב לו כתב פסול בחתימת העירוס והנה באו לדין ואמר שמעון סתום חלונותיך והסיב ראובן החזקתי על הגוי שני חזקה והסיב שמעון איכה חזקה כי מה שסתק הגוי מפני שיכול לסקות מתי שירצה בדיניהם ועור חזקה שאין עמה טענה:

עליו כשך והמלוה עבר כמה לאותן דמאי ליקני ראובן חובו של שמעון שהוא הלוה כבר לגוי חזקה עמו והלא חבי רגיל לומר שאין יכול להקנות חובו לחבירו ואפילו בקנין ואפילו בגב קרקע דאמרי פרוק מי סמת סביב מרע סאלה הלוואתי לפלוני הלוואתי לפלוני מ"כ בבריאל אלא במעמד סלסתן אלא חזקתן אלא בריא יכול להקנות חובו לאחר אלא במעמד סלסתן מ"כ בגוי דישראל לא מצי לאקנויי לחבירה חובו סחייב לגוי במעמד סלסתן דמעמד סלסתן סויכהו רבנן מהנך מיילי דהילכתא בלא טעמא דלא לוסוף עלה כמו ספרית דרוקא הלוואה דישראל מקניא במעמד סלסתן אבל מלוה ופרקון סים לישראל ביד גוי אסר פיהם דבר שוא לא מקניא במעמד סלסתן ואין תקנה להקנות חובו סבד גוי לחבירו אלא סילך דישראל אכל בעל חובו הגוי וערבו ויאמר להם החוב שאתם חייבי' לי תדרו לזה חבירי וכסתדרו לו תפטרו ממני ובע"א לא מקני זה שלא עשה כן נמצא סכל הרבית של שמעון ואיהו שמעון יהיב רבית לרבית וסאלת מאי קרוי אונס הא מקרי אונס ישראל סכרד לעסוק עם בעל חובו שידור לו מאותם ק' זקוקים סחייב לו כ' זקוקי' והלך ופייסו במיילי בכל כחו שידור לחברו כ' זקוקים מאותם ק' זקוקים סחייב לו והגוי מסרב אס לא שיפטור אותו מ"ב או ארבעה זקוקים אחרי ספיר' אס לא יעבדו אונס הידוע אין לך אונס גדול מזה שהגוי מסרב לעשות עד שיתן לו מעות כי הישראל אינו חייב לסקול ככר כסף לקיים לו כדורו אך כל מה שיוכל לעשות ברבוי ובמילי יעשה וראייה מ"כ כל הגט הוא דאמר לרביתו אי לא מפייסין לך וכו' עד אטו תרקבא דריבא בעני למיתב לה הא פייסא ולא אפייסא לא מי יתיב לה תרקבא דריבא ולא אפייסא הא כמ"ד יש טענת אונס בגיטין הא כמ"ד אין טענת אונס בגיטין אלא חזקת אונס ואחרי סאלה כתרצה לו השר בעל חובו ברבים הרי אירעו אונס ואינו חייב לפזר מעות על ככה ועלום מאיר בר' ברוך זל"ה:

להילכות מלוה פכו

שט ז"ל מהמתנה נתן האב לבנו בראשונה קיימא שהיה נתן לו הבית במת' בריא דלא להסבאה ודלא למהדר בה ואף על גב דאמרי' פרוק גט פשוט כתב בו תלמעה מנה ומלמטה מאתים הכל הולך אחר התחתון וכו' וה"ל דרי כת' כל ימי חייו יש לנו כח בכספיו לעשו' כל חפציו להסכי' ולהחליף ולהסכי' ולמכור וליתן וכו' בהא מילתא לא מוסינן ליה הרנא ממחי דאיכתיב ברישא דבכל רוכת' רמצי לפרוסי לכל מיילי דסטורא לעשו' אח' עבדי' דרוקא כת' בו למעלה מנה ומלמטה מאתי' דלית נגר בר נגר סיעשס אחר אמרי' הכל הולך אחר התחתון אבל הכא איכא לפרוסי ודאי דלא סתד למאי דכתב מעיקרא ובכספיו דקאל' הינו במטלטלים וספרו' ולא קרקע סלא כתבם לעום ארס בחייו מעכשוו דהא נכסיו קאמר ומה סכבר הקנה בקנין בעדים לבנו לא מקרי נכסיו ואפילו באותו קרקע סנתן יש לו זכות עדיין סהפירות סלו כל ימי חייו דאס מכרס או נתנם סאתנה פי' הבית לפירותיו מכור' ונתנו' עד שימות ועדיין היה לו זכות יותר סאס ירד מכסיו לגמרי היה לו כח למכור וליתן כמבואר בטור המתנה נמצא סלסתן כל ימי חייו יש לנו כח וכו' קאי נמי על כל אותן זכות סנסאר לו בבית כמו סכתבנו אבל לחזור בו לגמרי מן המתנה איכא למימר' לא עלה על דעתו לסווי כפסיה דהרנא תוך כדי דבור ועור דהא נכסיו קאמר ומה סנתן כבר לאחר לא מקרי נכסיו ותדע דכל מקום סכוכל לעשות דברי השטר אחר ולקיים ולא יסתור אחר את חברו יש לנו לעשות כן דהא פרוק גט פשוט מסיים עלה אס כן למנה כותבן העליון סאס כמחק מן התחתון אות אחת ילמד מן העליון והל להבין ועור סמוכין גם למטה סלא חזר בו שהרי כתיב ויאס יעלה על דעתיו לתת לסאר בנותיו כאשר נתננו לפלוני זה חתננו ולאסתו בתנו כו' עד אין לנו רסו' באותו בית סנתננו כבר וכו' הרי משמע סלא חזר בו ממנת הבית ע"כ מורירבי מאיר ז"ל על ראובן טענע על שמעון אחיו חלק לי בכספי אבינו ושמעון השיב אבינו נתן לי במתנה קרקע פלוני ופלוני וראובן טען כי סתר המתנה ההיא כי סוב כתן לי ולא חיותיו סטור אחר וחזר בו ממתנה ראשונה וכח היה בירו לעשות כן שהרי במתנה ראשונה כתב וכל ימי חייו יש לנו כח בכספיו לעשות כל חפציו וליתן במתנה לכל מי סכרצה בחייו ושמעון אף לא היה יכול לחזור בו שהרי כתב בטור מתנה ראשונה דלא להסבאה ודלא למהדר למנה סכתבה וכל ימי חייו וכו' יש לפרש ס"ל סיהא אפרופוס להכניס ולהוציא:

להילכות טוען פו

ולהילכות מכירה פא ולהילכות שבנים פו

ע תשובת רב כחמגאון שהסיב לרבינו סמאל ישראל סקנה חזר מן הגוי כבד ישר' חברו והיו לו חלונות על הגוי קודם מכיר' ובא ישראל זה הקונה מן הגוי לבנות לפני החלונות חברו מעכב עליו אף על גב דהקונה בא מחמת הגוי וכתב בו בנימוקות סלהן לעשות כל אחר בחבירו מה שהו רוצה יש לנו לרנו כיסר' לישראל' ולא ברסו' סבא מכחו דאנו אין לנו לדין לישראל ברין הגוים וכי נניח תלמוד סלנו סכתב סחלוך יש לו חזקה וכעסה בנימוקות סלהן הכא מיהא ישראל וישראל הוא וכבר החזיק בעל החלונות

תשובה

באתי בקצרה ואירי שבחבורה חלוק מיוחדים ה"מנחס בר' דוד אסיבך לער כי טענ' אינו יכול לכוף את ראובן לסתו חלונותיו דלא עדיף מגב' דהתי מחמתיה וכיון שהגוי אינו יכול לכופו לסתום חלונותיו שהרי בדיניהם כל אחד יכול לבנות בתוך סלחם מה סחסן גם עתה יבנה בתוך סלו מה שהו חסן מיהו אס ירצה לבנות כגב' חלונותיהם יבנה שהרי לא טען סלקח הלווה כגב' הגוי וגדולה מזה כראה לי סאס נודע הדבר בעדים סלא היה לראובן מתחלה חזקה אורה מן הגוי אחר כן פתח והסתי' ג' סנים אינה חזק' מירי דהוה אהנידו ריש גלותא דלא מחזקי כן ולא מחזקינן בהו לפי טעמיהם הם יש להם קרקעו הרבה ועוד סכל טעם סירבו וטלו בזרוע את סלהן כ"ס הכא דלא חסס הגוי למחות דבריניה' לא היו חזק' דאס כן הוה לי' לאיתד הורי בטור לעולם ועור דאמ' פ' חוה אריסת' דפרסאוי מ' סנין וס'רעבס זכ"ל דאע"ג דבסאר מקומות היו חזק' לישראל בג' סנין בסרס לא הוה חזקה בסחול' ממ' סנין דריבא דמלכות' ריבא וא"כ בברוך זה דיבא דמלכות' דיבא סלא יחזיק ארס באורה בין גוי בגוי בין ישראל על גוי ואין לו תקנה אלא בסט' סקכיומן הגוי וס' מאיר בר' ברו' סוי' וכן היה דין הלכה למעשה תמיד:

להילכות שבנים פו ולהילכות טוען פוה פו

עא נד' כי טענ' חייב לסתור בנין סלו מה סבכל' נגר חלון סל ראובן דהחלון מכנגדן חייב להרחיק ד' אמות כיון דמיחה לאלתר כסככה כסדע סהיה בונה כנגדו ואף אס היה מביא עדים סלא מיחה לאלתר אס לא היה בא מחמת טענה כגון דאמר אתה מכרת לי ואתה נתת לי כח בקנין לבנות כנגדו אלא אמר לא אמר לי ארס דבר מעולם אינה חזקה ואפילו אס החזיק כך כמה סנים דהא אמרי' ולסתום אפילו לאלתר הוי חזקה מסמע' דלאלתר דלסתום בסלסה סנים דלפתוח מה להלן בחזקה סיש עמה טענה אף כאן ב בחזקה סיש עמה טענה ובסבועה דאף על גב דאין כסבעין על הקרקע הני מיילי סבועה דאורייתא דאין כסבעין אבל מדרבנן כסבעין ודלא כס'רעבס בסמעתא דרבה בר שרסוס אלא כפי' רב האי' זכ"ל וראייה מפ' הסכות גבי הפוגמ' כתובת' וכן כתב בעל העיטור דהא דאמרי' לסתום לאלתר הוי חזקה היינו בטענה כדפ' ז"ל אמר רב כחמ' ולסתום לאלתר הוי חזקה ורוקא בטע' ואע"ג דלפתיו' חלון בענין ג' סנים הכא לאלתר וכן הלכה ע"כ ואין חילוק בחלון העשוי לאורה בין שהוא קטן בין שהוא גדול דהא ק"ל לאורה אפילו כל שהוא הוי חזקה כפ"ת ובעל העיטור כתב דסיעור חלון העשוי לאורה דאמר בכל שהוא הוי חזקה כגון דלא כביר מטבח וז'ל ומצאתי ביר' בסוף גמ' דח' סעד לרברי הוי פתחים חמשה זה לכניס מזה סיעור כולם מלא מקרח ורא מסייע ליה דאמ' גבי חלון סהיא פתוחה לסטיו לא כעסית אלא להכניס האורה מכאן סאין לה חזקה אין מביא' את הטומאה ורוקא סניכר עיקר עשיית' לאורה כגון צר מבחוק ורחב מבפנים אבל אס סוה איכה חזק' והכל תלוי בראיית' דריינים ע"כ לאמ' דרמי חזקה לטומאה וגבי טומאה' נתן במסכ' אהיל' עשה מאור בתחילה חייב עליו לתשמיש סיעורו כפותח טפח ועלום מאיר בר' ברוך סוי' סליקו תשובות השיבות לספר משפטים

14/6

ספר ארבעה עשר והוא ספר שופטים הלכותיו חמש וזהו סידורן

הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם הלכות עדות הלכות ממרים הלכות אבל הלכות מלאכים ומלחמות:

הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם

- יש בכללן שלשים מצות עשר מצות עשה ועשרים מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 - א למנות שופטים:
 - ב שלא למנות דין שאין יודע דרך המשפט:
 - ג לנשות אחרי רבים אם נחלקו השופטים:
 - ד שלא להרוג אם רבו המחייבין באיש אחד עד שיהיו יתר שנים:
 - ה שלא ילמד חובה מי שלמד זכות בדיני נפשות:
 - ו להרוג בסקילה: ז להרוג בשריפה:
 - ח להרוג בסיף: ט להרוג בחנק:
 - י לתלות: יא לקבור הנהרג ביום הריגתו:
 - יב שלא תלין נבלתו: יג שלא להחיות מכשף:
 - יד להלקות הרשע: יד שלא יוסף בהכית הלוקח:
 - יז שלא לענוש אנוס:
 - יח שלא להרוג דם נקי באומדן הרעת:
 - יט שלא לחוס על הורג חבירו או חובל בו:
 - כא שלא לרחם את הדל בדין: כב שלא להדר גדול בדין:
 - כג שלא להטות הרין על בעל עבירות אף על פי שהוא חוטא:
 - כד שלא לעות משפט:
 - כה שלא להטות משפט גר ויתום: כו לשפוט בעדק:
 - כז שלא ליראה בדין מאיש ורוע:
 - כח שלא ליקח שוחד: כט שלא לקלל הדיינים:
 - ל שלא לישא שמע שוא: לא שלא לקלל הנשיא:
 - לא שלא לקלל אדם משאר בני ישראל הכשרים וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות עדות

- יש בכללן שמנה מצות שלש מצות עשה וחמש מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 - א להעיד בבית דין למי שיש לו עדות:
 - ב לדרוש ולחקור העדים:
 - ג שלא יורה העד בדין זה שחעיד עליו בדיני נפשות:
 - ד שלא יקום דבר בעד אחר: ה שלא יעיד בעל עבירה:
 - ו שלא יעיד קרוב: ז שלא להעיד בשקר:
 - ח לעשות לעד זומם כאשר זמם וביאור מצות אלו בפרקי אלו:

הלכות ממרים

- יש בכללן תשע מצות שלש מצות עשה ושש מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 - א לעשות על פי התורה שיאמרו לנו בית דין הגדול:
 - ב שלא לסור מדבריהם:
 - ג שלא להוסיף על התורה לא במצו שבכתב ולא בפירושן שלמדנו מפי השמועה: ד שלא לגרוע מן הכל:
 - ה שלא לקלל אב ואם:
 - ו שלא לחבות אב ואם: ז לכבד אב ואם:
 - ח ליראה אב ואם:
 - ט שלא יהיה הבן סודר ומורה בקול אביו ואמו וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות אבל

- יש בכללן ד' מצות אחת מצות עשה וד' מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 - א להתאבל על הקרובים ואפילו כהן מתטמא ומתאבל על הקרובים ואין אדם מתאבל על הרגו בית דין ולפי זה כללתי הלכו אלו בספר

הלכות מלכים ומלחמות

- יש בכללן כג' מצות י' מצות עשה ויג' מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 - א למנות מלך מישראל: ב שלא ימנהו מקהל גרים:
 - ג שלא ידבה לו נשים: ד שלא ידבה לו סוסים:
 - ה שלא ידבה לו כסף וזהב: ו להחרים שבעה עממים:
 - ז שלא להחיות מהן כל נשמה: ח למחות זרעו של עמלק: ט לזכור מזה שעשה עמלק:
 - י שלא לשכח מעשיו הרעים ואריבתו בדרך:
 - יא שלא לשכון בארץ מצרים:
 - יב לשלוח שלום ליושבי העיר כשצרים עליה ולדון בה כאשר מפורש בתורה אם תשלימו ואם לא תשלים:
 - יג שלא לדרוש שלום מעמון ומואב כלבד כשצרים עליהם:
 - יד שלא להטות אילני מאכל במצור:
 - טו להתקין יד שיצאו בו בעלי המחנה לחפנות בו:
 - יו להתקין יד לחפור בו:
 - יז לשמות כהן לדבר באוני אנשי הצבא בשעת המלחמה:
 - יח להיות מארס ובונה בגין ונוטע כרם שמחים בקניינם שנה תמימה ומחזירין אותם מן המלחמה:
 - יט שלא יעבור עליהם לכל דבר ולא יצאו אפילו לצרכי העיר ולצרכי הגרוד ודומה להם:
 - כ שלא לערוץ ולחזור לאחור בשעת המלחמה:
 - כא דין יפת תואר: כב שלא תמכר יפת תואר:
 - כג שלא יכבשנה לעבדות אחר שנבעלה:
 - כד במצא כל המצות הנכללות בספר זה ע"ד כ"ו מצות עשה וכ"ו מצות לא תעשה:

הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם

- יש בכללן ל' מצות י' מצות עשה ויג' מצות לא תעשה וזהו פרטן:
 - א למנות שופטים:
 - ב שלא למנות דין שאינו יודע דרך המשפט:
 - ג לנשות אחרי רבים אם נחלקו השופטים:
 - ד שלא להרוג אם רבו המחייבין באיש אחד עד שיהיו יתר ב':
 - ה שלא ילמד חובה מי שלמד זכות בדיני נפשות:
 - ו להרוג בסקילה: ז להרוג בשריפה:
 - ח להרוג בסיף: ט להרוג בחנק:
 - י לתלות: יא לקבור הנהרג ביום הריגתו:
 - יב שלא תלין נבלתו: יג שלא להחיות מכשף:
 - יד להלקות הרשע: יד שלא יוסף בהכית הלוקח:
 - יז שלא לענוש אנוס:
 - יח שלא להרוג דם נקי באומדן הרעת:
 - יט שלא לחוס על הורג חבירו או חובל בו:
 - כא שלא לרחם את הדל בדין: כב שלא להדר גדול בדין:
 - כג שלא להטות הרין על בעל עבירות אף על פי שהוא חוטא:
 - כד שלא לעוות משפט:
 - כה שלא להטות משפט גר ויתום: כו לשפוט בעדק:
 - כז שלא ליראה בדין מאיש ורוע: כח שלא ליקח שוחד:
 - כט שלא לקלל הדיינים: לא שלא לישא שמע שוא:
 - ל שלא לקלל אדם משאר בני ישראל הכשרים וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות סנהדרין פרק ראשון מצות

עשה של תורה כו' עד דינין אותו כפי רסעו זהו סדר להקדמת ההלכות כמנהג חכמי האחרונים
וכאמר האביל אותו הדברים מספרי ומבתראי פרק לא יחפור ומן הירוסלמי פרק קמא דמכות:
איך חנו חייבין וכו' עד אשר ה' אלהיך נותן לך פרק קמא דמכות בבבלי וירוסלמי: כמה בני
כמה יהא מכיכס כו' עד סיהא הראם רואה כלל בסנהדרין פרק קמא דמכות ופרק אחר דיני ממונות: עד

הלכות סנהדרין פרק ראשון

עשה של תורה למנות שופטים ושומרים בכל מדינה ומדינה ובכל פלך ופלך שנאמר שופטים ושומרים תתן לך
בכל שערך שופטי' אלו הדיינים הקבועים בבית דין ובעלי דינין באים לפניו שוטרי' אלו בעלי מקל ודצועה והם
עומדין לפני הדיינים המסבבים בשוקים וברחובות ועל החנויות לתקן השערים והמדות ולהכות כל מעוות וכל
מעשיהם על פי הדיינים וכל שיראו בו עוות דבר מביאין אותו לכ"ד ודינין אותו כפי רשעו: אין אנו חייבין
להעמיד בתי דינים בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר אלא בארץ ישראל בלבד אבל בחל אינם חייבין להעמיד בית
דין בכל פלך ופלך שנאמר תתן לך בכל שערך אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטך כמה בתי דינין קבועין יהיו
בישראל וכמה יהיה מניינן קבועים בתחלה בית דין הגדול במקדש והוא הנקרא סנהדרין גדולה ומניינן אחד
ושבעים שנ' אספה לישבעים איש מוקני ישראל ומשה על גביהו שנאמר והתיצבו שם עמך הרי ע"א הגדול
בחכמה שבבולן מושיבין אותו ראש עליהו והוא ראש השיבט והוא שקורין אותו החכמים נשיא בכל מקום והוא
העומד תחת משה רבינו ומושיבין הגדול שבשבעים משנה לראש ויחשב מימינו והוא הנקרא' אב כ"ד ושאר השבע'
יושבין לפני שניהם כפי מעלתם כל הגדול מחברו בחכמה יהיה קרוב לנשיא' משמאלו

יתר מחברו והם יושבין בכמו חצי גרון בעיגול כדי שיהיה הנשיא עם אב בית דין רואץ
כולם ועוד מעמידין שני בתי דינין של כ"ג אחר על פתח העזרה ואחד על פתח הר
הבית ומעמידין בכל עיר ועיר מישראל שיש בה ק"ב או יותר סנהדרין קטנה וישבת
בשער העיר שכל העיצו בשער משפט וכמה יהיה מניינם כ"ג: ריין הגדול בחכמה
שבבולן ראש עליהו ושאר יושבין בעיגול כמו חצי גרון כדי שיהא הראש רואה את כולן
עיר שאין בה ק"ב מעמידין בה שלשה דיינים שאין בית דין פחות משלושה כדי שיהא בהן
רוב ומיעוט אם היתה ביניהן מחלוקת בדין מן הדיינין כל עיר שאין בה שני חכמים גדולים
אחד ראיילמד ולהודות בכל התורה כולה ואחד יודע לשמוע וידע לשאל ולהשיב

אין מושיבין בה סנהדרין אף על פי שיש בה אלפים מישראל סנהדרין שיש בה שנים אלו אחד ראי ו לשמוע ואחד
ראי לדבר הרי זה סנהדרין היו בה שלשה הרי זה בינוניים היו בה ארבעה יודעים לדבר הרי זה סנהדרין חכמה
כל סנהדרין קטנה מושיבין לפנייה שלש שורות של תלמידי חכמים בכל שורה ושורה כ"ג איש שורה ראשונה
קרובה לסנהדרין ושורה שנייה למטה הימנה ושלישית למטה הימנה וכל שורה ושורה כ"ג איש שורה ראשונה
בחכמה אם נחלקו הסנהדרין והוצרכו לסמוך אחד להוסיף על מניינן סומכין מן הראשונה גדול שבה והראשון
שבשורה שנייה באו וישב בסוף שורה הראשונה כדי למלאות חסרונה וראשון שבשלישית בא וישב בסוף שורה
שנייה וברדין לחן אחד משאר הקהל ומושיבין אותו בסוף שורה שלישית וכן אם צרכו לסמוך שני או שלישי על
הסדר הוזה הם עושים כל מקום שיש בו סנהדרין יהיו שם שני סופרי דייני' עומדים לפנייהם אחד מן הימין ואחד
מן השמאל אחד כותב דברי המחייבין ואחד כותב דברי המזכים ולמה אין סנהדרין אלא בעיר שיש בה ק"ב כדי
שיהיו מהן סנהדרין של כ"ג ושלש שורות של תשעה וששים ועשרה בטלנין של בית הכנסת ושני סופרים ושני
חונים ושני בעלי דינין ושני עדים ושני זוממין ושני זוממים ושני גבאי צדקה ועוד אחד כדי שיהיו שלשה
לחלק צדקה ורופא אומן ובלבד ומלמד תינוקות הרי ק"ב:

פרק שני

מעמידין בסנהדרין בין בגדולה בין בקטנה אלא אנשים חכמים ונבונים מופלגין בחכמת התורה
בעלי ידעה מרובה וידועים קצת משאר חכמו' כגון רפוא' וחשבונות וקופות ומולות ואיצטגנינות
ודרכי המעוננים והקוסמין והמכשפים והבלי עבודה זרה וכיוצא באלו כדי שיהיו יודעים לדון
אותם ואין מעמידין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראל המיוחסין הראויים להשיא לכהונה שנאמר והתיצבו שם
עמך ברומין לך בחכמה וביראה ובניחם ומצוה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולויים שנאמר ובאת אל הכהנים
הלויים ואם לא מצאו אפילו היו כולם ישראל חרי זה מותר אין

פלגי זה דעת רמ' זל לפי גרסתיו וכך גרס ר"ח זל או באולי' סהיה לו גירסא אחרת ואכתי לא ידעתי ור"ס זל פירמה בדיעת טבעים לפסוק והאבד אינו יכול
להולמו בלשון הגמרא: כל סנהדרין קטנה עד לפי מעלתן בחכמה פרק קמא דסנהדרין: אם נחלקו הסנהדרין עד דברי המזכים בסנהדרין פרק אחר דיני
ממונות ולמה אין מעמידין סנהדרין עד סוף הפרק פרק קמא דסנהדרין:

מעמידין בסנהדרין עד כדי סיהו יודעין לרוח אותן תחלת הדין פרק קמא דסנהדרין וסופו במסכת מנחות פרק רבינו שמעון
ואין מעמידין בסנהדרין אלא כהנים כו' עד הרי זה מותר בקדושתן פרק עשרה יוחסין: אין

הרי"ף כל עיר שיש בה ק"ב לויים חכמים ונבונים מופלגין בחכמת התורה
בעלי ידעה מרובה וידועים קצת משאר חכמו' כגון רפוא' וחשבונות וקופות ומולות ואיצטגנינות
ודרכי המעוננים והקוסמין והמכשפים והבלי עבודה זרה וכיוצא באלו כדי שיהיו יודעים לדון
אותם ואין מעמידין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראל המיוחסין הראויים להשיא לכהונה שנאמר והתיצבו שם
עמך ברומין לך בחכמה וביראה ובניחם ומצוה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולויים שנאמר ובאת אל הכהנים
הלויים ואם לא מצאו אפילו היו כולם ישראל חרי זה מותר אין

דינין קבועין עד והציגו בפניו משפט הכל פ"ק דסנהדרין:
סאין בה מאה ועשרי' עד בדין מן
הדיינים סליהו פר' קמא דסנהדרין:
כל עיר סאין בה שני חכמי' גדולים
וכו' סנהדרין סיהי בה שנים וכו'
עד סנהדרין חכמה
כתב הר"ב זל כן ראוי
להגיה פנים ראויין
ללמד ולהורות וכו' סנהדרין פים
בה פנים אחד ראוי לסמוע וסכים
ראויין לדבר הרי זה ראויה ל
לסנהדרין היו בה פנים בן הכל
הדין זה במוכחית היו בה שלמה הרי
זו ראוי למעלה ממנה וראוייה ל
לדבר עכ"ל:

ראוי אומ' עיקר הלכ' זו סליהו
פ"ק דסנהדרין דגרסינן
ואמר רבי יהודה אמר רב כל עיר
סאין בה פנים לדבר ואחד לסמוע
אין מושיבין בה סנהדרין ובבית
היו שלמה ובבבלי ארבעה ורבי א
אליעזר ורבי עקיבא ורבי שמעון
התיימרו דן לפניו בקרקע ואותבי'
עליה מיהא שליטת חכמי' רביעית
למעלה הימנה ופרקיין הוא
אמר כי האי תנא סניה חכמה
שליטת אין למעלה ממנה ורמ' זל
פ' דבבלי רב פנים אחד מהם יודע
לדבר כלומר ללמד ולהורות ואחד
מהם סראוי לסמוע מושיבין בה ס
סנהדרין כלומר והם הם מכללן
והיא המדרגה הראשונה היו בה
שלמה או ארבעה הם בביתר ויבנה
דקאמר' בהה' ברית דקא מותיב
ליה משה מס' רלא קתיב בה סניה
וקס' דהמדרגה הראשונה היתה
שליטת כלומר סיהיו בה שלמה
יודעין ופרקיין הוא דאמר כלומר רב
דאמר מדרגה ראשונה להושיב בה
סנהדרין בפני' כבירא ליה כי האי
תנא דקרי ליה לפניה חכמה כלומר
מדרגה השניה סהיה למעלה מן
הראשונה סהם סנהדרין וקראת
חכמה הם פני' לדבר ואחד לסמוע
סכולס הם פלג' וסכים מהם לדבר
ואחד לסמוע והבריתא לא פרסה
לא סניה סהו לפסוק כלל למדרגה
השניה ולפני' היודעין לדבר ולהורות
סהם עיקר כביתר והמדרגה ה
השליס' סאין למעלה ממ' כסיהו
משולם בטלס' יודעין לדבר ולהורות
כיבנה והיא היא הבריתא גופה
ראותבי' מיהא אלא לפי פסוקם בה
בהא בתריתא סניה כרפריס רב
למיתיה אוקמא כותיה ומיהו לא

פרק אחר דיני ממונות:

פרק אחר דיני ממונות:

פרק שני אין

הרי"ף כל עיר שיש בה ק"ב לויים חכמים ונבונים מופלגין בחכמת התורה
בעלי ידעה מרובה וידועים קצת משאר חכמו' כגון רפוא' וחשבונות וקופות ומולות ואיצטגנינות
ודרכי המעוננים והקוסמין והמכשפים והבלי עבודה זרה וכיוצא באלו כדי שיהיו יודעים לדון
אותם ואין מעמידין בסנהדרין אלא כהנים לויים וישראל המיוחסין הראויים להשיא לכהונה שנאמר והתיצבו שם
עמך ברומין לך בחכמה וביראה ובניחם ומצוה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולויים שנאמר ובאת אל הכהנים
הלויים ואם לא מצאו אפילו היו כולם ישראל חרי זה מותר אין

147

אין מעמידין בכל סנהדרין לא זקן מופלג בשנים ולא סרים מפני שיש בהן אכזריות ולא מי שאין לו בנין כדי שיהא דחמן ואין מושיבין מלך ישראל בסנהדרין שאסור לחלוק עליו ולמרות את דברו אבל מושיבין בהן גדול אם היה ראוי בתכונה מלכי בית דוד אף על פי שאין מושיבין אותם בסנהדרין וכן הם את העם ודנין אותם אם יש עליהן דין אבל מלכי ישראל אין דנין ואין דנין אותם לפי שאין נכנעים לדברי תורה שמא תבא מהן תקלה כשם שבית דין מנוקין בצדק כך צריכין להיות מנוקין מכל מומי הגוף וצריך להשתדל ולברוק ולחפש שיהיו כולן בעלי שיבה בעלי קומה בעלי מראה נכונים לחש ושדעו ברוב הלשונות כדי שלא תהא סנהדרין שומעת מפי התורגמן: בית דין של שלשה אף על פי שאין מוקדקין בהן בכל אלו הדברים צריך שיהא בכל אחד מהן שבעה דברים ואלו הן חכמה וענוה ויראה ושנאת ממון ואהבת האמת ואהבת הבריות להם ובעלי שם טוב וכל אלו הדברים מפרשיהוה בתורה היא הוא אומר אנשים חכמים ונכונים הרי בעלי חכמה אמרו וידועים לשבטיכם אלו שרות הבריות נוחה מהם וכמה יחיו אחיכם לבריות בזמן שיהיו בעלי עין טובה ונפש שפלה וחכרתן טובה ודבורן ומשאן בנחת עם הבריות ולהלן הוא אומר אנשי חיל אלו שהן גבורים במצות ומדקדקים על עצמם וכושיין את יצרם עד שלא יהא להם שום נגאי ולא שם רע ויהא פרקן נאה ובכלל אנשי חיל שיהיה להן לב אמיץ להציל עשוק מיד גדול כענין שנאמר ויקם משה וישיען ומה משה רבינו ענו אף כל דין צריך להיות ענו ראי אל הים כמשמעו שונאי בצע אף ממון שלהם אין נבהלין עליו ולא רודפין לקבץ הממון שכל מי שהוא נבהל להון חסד יבואנו אנשי אמת שיהיו רודפין אחר הצדק מחמת עצמן כדעתן אוחזין את האמת ושונאין את החמס וטרחין מכל מיני העול אמרו חכמים שמבית דין הגדול היו שולחים בכל ארץ ישראל ובודקים כל מי שימצאו חמס וירא חטא ועניו ושפוי ופרקו נאה ורוח הבריות נוחה הימנו עושין אותו דיין בעירו ומשם מעלין אותו לפתח הר הבית ומשם מעלין אותו לפתח העזרה ומשם מעלין אותו לבית דין הגדול בית דין של שלשה שהיה אחד מהן גר הרי זה פסול עד שתהיה אמו מ ישראל היה אחד ממור אפילו שלשתן כמורין הרי אלו כשרין לרון וכן אם היה כל אחד מהם סומא באחד מעיניו כשר מה שאין כן בסנהדרין אבל הסומא בשתי עיניו פסול לכל אף על פי שאין בית דין פחות משלשה מותר לאחד לרון מהן התורה שנאמר בצדק תשפוט עמיך ומדברי סופרי עד שיהיו שלשה ושנים שרבו אף דיניהן דין אחד שהיה מוכחה לרבים או שנשל רשות מבית דין הרי זה מותר לו לרון יחידי אבל אינו חשוב בית דין ואף על פי שהוא מותר מצות חכמי הוא שמושיב עמו אחר שהרי אמר אל תהי דן יחידי יש לאדם לעשות דין כתיב דאין זה לא לעצמו אם עשה טובה: יש בידו כח הואיל וזכות ופחלכה הוא עושה אינו חיוב לשרוח ולבא לבית דין אף על פי שלא היה שם הפסד בנכסיו אילו נתאחד וזכר לבית דין לפיכך אם קבל עליו בעל דינו והביאו לבית דין ורדשו ומצאו שעשה בחלכה ודין אמת דין לעצמו אין סותרין את דינו אף על פי שבית דין של ג' בית דין שלם הוא כל זמן שהן רבים הרי זה משוכח ומוטב שיחתך חדין ב' א יותר מעשרה וצריכין שיהיו היושבים כולם שם בבית דין תלמידים חכמים וראויין ואסור לאדם חמס שישב בדנין עד שידע עם מי ישב שמא יצטרף עמו אנשים שאינן הגונים ונמצא בכלל קשר בגדיהם לא בכלל בית דין:

אין מעמידין בכל סנהדרין עד ס' סיהא רחמן בסנהדרין פרק אחר דיני ממונות: מלכי דוד כג' עד סמא תבא מהם תקלה בסנהדרין פרק כהן גדול יכנס טבר מנוקין בצדק עד מכל מוס בקדושת פרק עטרה יוחסין ובימות פרק מנות חליצה: וצריך להשתדל וכו' עד התורגמן פרק קמא רסנהדרין: בית דין של שלשה וכו' עד העולם תחלת זה הדין בירושלמי וסופו בתורת כהנים: אמרו חכמים וכו' עד בר הגדול תחלת זה הדין בסנהדרין פרק אחר דיני ממונות וסופו פרק הנחקין: בית דין של ג' מהיה וכו' עד אמו מוסרל תחלת זה הדין בקדושת פ' יוחסין וכו' עד פ' החולץ ופרק מנות חליצה: היה אחד מהם ממזר עד פסול לכל בקדושת פ' יוחסין ובגדה פרק בה סימן ובסנהדרין פרק קמא ופרק אחר דיני ממונות: אף על פי שאין בית דין כו' עד לא אחד פ' קמא רסנהדרין ובמסכ' חבות: יש לאדם לעשות דין לעצמו עד דן לעצמו כדוקין פרק המניח: אין סותרין את דינו עד תלמידי חכמים הראויין פ' קמא רסנהדרין: ואסור להרד חמס כו' עד סוף הפרק בסנהדרין פרק זה בדר:

פ' חליצה הנחקין פ' קמא רסנהדרין רכתיבות

פרק שלישי

עד אימת יעד בית דין הגדול פרק קמא רסבת: היו יושבין בבית המדרש כו' עד סבה הבית ובבית דין פ' הנחקין: אין בית דין של ס' סבני וחל כו' עד בלילה בסנהדרין פרק אחר דיני ממונות: הנחלות כדנין סבאמר בהן לחוקת מספט פרק יס כוחות: לפיכך

פ' קמא רסבת אחר דיני ממונות

שאל דן יחיד אלא אחר כרוב נחמן ולא כרוב יהודה דאמר לא עבר איניס דיקא לנפסיה ה יוכא דליכא פסדא דהילכתא כרוב נחמן בדין וכן פסקו הגוה וכן רב אלפס ועל דבר זה תקפו לרבי אפרים מקולכא עד סהורה לו וכן פסק ר' אבהו וזה ועיין בתוספות ספר כזיקין בסיומן יד:

פ' קמא רסבת אחר דיני ממונות

פרק שלישי

עד אימת יושבין הדינים ברין סנהדרין קטנה ובית דין של שלשה יושבין מאחד תפילת השחר עד סוף שש שעות ביום היו יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים ובשבת ימים טובים היו יושבין בבית המדרש שבהר הבית אין בית דין של ע' צריכין שיהיו יושבין כולן כאח במקומן שבמקדש אלא בעת שיהו צריכין להתקבץ מתקבצין כולן ובשאר העתות כל מי שחלה עסק יצא לעשות תפצו ותחרה והוא שלא יפחתו משלשה ועשרים יושבים תמיד כל זמן שישבתן והצדק אח' מהן לצאת הרי זה מסתכל בחבריו הנשארים אם ישארו שם שלשה ועשרים יצא ואם לאו יצא עד שיבא אחר אין סתחלין את הדין בלילה מפני השמחה למדו שחר דיין כנגעים שנאמר כל דיבול נגע מה ראיית נגעים ביום בלבד אף הדין ביום בלבד וכן אין מקבלין עדות ואין מקיימין שטרות בלילה ובדיני ממונות אם תתחילו ביום מותר לגמור הדין בלילה הנחלות כדנין שנא' אורעה כל הפרטה בהן לחוקת משפט לפיכך הדין וצריכין לקבל עליהם כדיונים ואינו יכול לומר איני רוצה לרון בפניכם אלא בפני בית דין הגדול ולא איירי במתנת שם דהא דרבי סמ ככתובין וכמסורין דמן אינו אלא מדרבין אלא בקנין גמור איירי במתנת מתנה גמורה במתנת בריא מעכסין אס ימות וקרי ליה כחלה דהוי' ענין כחלה טל' יקנה אלא לאחר מיתה ע' כן פ' רסבת דאיירי בקנין כגון מתנת סמ במתנת ומה ספירם רבינו סמאל רלענין זה קמא רסבת הפרטה להיות דין סכרין ג' בחלוקת כחלה כמו דין ל' לר' ע' בתו ע':

פ' קמא רסבת אחר דיני ממונות

הירצון חלש טריוד וכו' טמעה הוא זק שולב דוד לא קו יכלן למן דענ נפאונר והל כהוב. כמס דין לבוקר וספיו ואי תשום דכנו לא נענה על רוב אל הענה על רוב לא קשיא לטמט סיה דול קן נכנעטם נכבדי כנגם וחמולין מן קצא וזו ג' נפיה כנין נבל שבקש לקביל על שקיו מלוד במלבוה. הקמול מן קצא כדעניו באמר דיע חמולו. נקמבן איש מרבו ויחלו וס דוך מרבו ומלובי כיה יוד לטמן לקשויב כשה וכליבי יאגל קארוז למן מושיבין אמת יכבוו המל' לקמלר למן עטס אונם משום יתוואג שקיו וכו'...

לפיכך איך מפילין כו' עד ואין עוסין דין בסנהדרין פרק אחר דיני ממונות : כל בית דין של ישראל עד ברבני תורה וחכמה פ' קמא דסנהדרין : כל סנהדרין או מלך כו' עד להוסיב דייכין ביורוסלמי דסנהדרין ובמכילתא פרסת אלה הדברין : אמרו חכמים סמא תאמר כו' עד במטפט במכילתא פרסת אלה הדברים ובספרי פרסת סוכטים : ועוד אמרו חכמים כו' עד עשרו בלבד בסנהדרין ובמסכת עבודה זרה פרק רבי ישמעאל : כל דין סתם ממון וכו' עד סל חמור ביורוסלמי דבכורות : כך היה דרך החכמים הראשונים כו' עד סוף הפרק פר' בתרא דהוריות במעשה ד'ג' עם רבי יהושע סלה להם ולא באו וקרא כתיב והוא כחבא אל הכלים וענין ההוראה פרק קמא דעבודה זרה ובפסח פ' היה נוטל ומקומות הרבה :

פרק רביעי

בית דין הגדול אחד כמו סבירנו עיקר ההלכות פרק קמא דסנהדרין והביאור בתוך זה ה הפרק : איך קרוי אלהים אלה בית דין כו' עד סוף סמוכין בארץ הכל פרק קמא דסנהדרין ותחלתו עור פרק החובל : ראשי גליות וכו' עד פטבט מיהודה אלו ראשי גליות סבבבל סוף מסכ' הוריות : וכל דין סתם לרון עד סיטול רשות מראם גלות הכל פרק קמא דסנהדרין : פרק

פר' קמא דסנהדרין

הו' דהלך

פר' קמא דסנהדרין

וכלה הכין לגון שנתן לו נשואי מלך הולקיש לו לגון בט השלם על אונסו של המלך כו' עד סוף פרק קמא דסנהדרין

מאי טעמא דהוון עדים ואין עד כעטה דייך וטעמא מפורט בה' ו בהילכו עדות ספה ומתוך הטעמי נמצאו למדין דליתא להו דפירט רבינו סמואל דרוקא נקט ככנסו לבקר אבל אם זימנו להעיד הריהו עדים ואין עד כעטה דייך ודמו ל לכנסים בלילה ואדרבה יכולין ל לעשות דייכים כיון סוף כריך להוכי' עדות בפה אלא אחרי' עירו בפניה והיו ספיר עדות סאתה יכול להזימ' וגם יתקיים ועמרו האכסים ולפי זה ידון כמי ע'פ ראייתו ולא תהא טעמיה גדולה מראה ועיין סס בתו' ע"כ :

לפי איך מפילין נחלות בלילה : שנים שנכנסו לבקר את החולה וצוה בפניהם כותבין ואין עושים דין ואם היו שלשה רצו כותבין רצו עושים דין במה דברים אמורים ביום אבל בלילה כותבין ואין עושים דין : כל בית דין של ישראל שחזא הגון שבינה עמהם לפיכך צריכין דריינין לישב באימה ויראה ועטיפה וכבוד ראש ואסור להקל ראש או לשחק או לספר בשיחה במילה בבית דין אלא ברבדי תורה וחכמה : כל סנהדרין או מלך או ראש גולה שהעמיד לון לישראל דייך שאינו הגון ואינו חכם בחכמת התורה וראוי לחיות דייך אף על פי שהוא כולו מחמדים ויש בו שיבות אחרות הרי זה שהעמידו עובר בלא תעשה שנאמר לא תכירו פנים במשפט מפי השמותה למדו שזה מרבר כנגד הממונה להשיב דיינין אמרו חכמים שמא תאמר איש פלוני נאה או שיבנו דין איש פלוני גיבור עושיבנו דין איש פלוני קדובי או שיבנו דין איש פלוני יודע בכל לשון או שיבנו דין נמצא מוכה את החייב ומחייב את הזכאי לא מפני שהוא רשע אלא מפני שאינו יודע לכך נאמר לא תכירו פנים במשפט ועוד אמרו כל המעמיד לישראל דייך שאינו הגון באילו הקים מצבה שנאמר לא תקים לך מצבה אשר שנתה אלהיך ובמקום תלמידים חכמים כאלו נמצא אשרה שנאמר לא תשע לך אשרה כל עין אצל מוכה ה' אלהיך וכן אמרו חכמים לא תקשוני אתי אלהי כסף אלהים הבא בשביל כסף וזהו דייך שמינה מפי עשרו בלבד כל דין שנתן ממון כדי שיתמנה אסור לעמוד מפניו וצוה חכמים להקל אותו ולולול בו ואמרו חכמים שהטלת שמתעטף בה תהי בעיניך כמרדעת של חמור כך היה דרך בחכמים הראשונים בורחין מלהתמנות ורוחקין עצמן הרבה שלא ישבו ברין עד שידעו שאין שם ראוי כמותם ושאים ימנעו מן הדין תקלקל השורח אף על פי כן לא היו יושבין לדין אלא עד שמכבידין עליהם את העם והוקנים ופוצרין בהן :

אילין דמתמנין בכספא אמר ית' דמן רבנין לרבי זירא נעבר כפפתא רלא ניקום מקמיה ולם טובא :

פרק רביעי

בית דין הגדול ואחד סנהדרין קטנה או בית דין של שלשה עדיך שיחיה אחו' מהן סמוך מפי סמוך ומשה רבינו סמוך יהושע ביד שנאמר ויסמוך ידיו עליו ויצוהו וכן השבעים וקני' משח רבינו סמכס ושרתה עליהן שקינה ואותן הוקנים סמכו לאחרים ואחרים נמצאו הסמוכין איש מפי איש עד בית דין ושרתה עליהן משח משח סמכו לאחרים ואחרים נמצאו הסמוכין איש מפי איש חזק סמכו בסמכו דין סמלם : ויש עושה דין סמכו לאחרים ואחרים נמצאו הסמוכין איש מפי איש לר' זירא כשלוש עשרה שנים חזקו סמוך לרון אפי' דיני קנסות ואין סמכו סמכו דן שהיא מיני הוקנים בארץ ישראל בלבד והם הנשים החכמים ודאמין לרון שבדקו אותן בית דין של ארץ ישראל ומנו אהם וסמכו אותן : כששנות הנשיא ושלא הא הנשיא סמוך אלא אם כן היה אב בית דין עמו ושלא יהיה אב בית דין סמוך אלא אם כן היה הנשיא עמו אבל שאר החכמה יש לכל אחד מהם לסמוך בדשות הנשיא והוא שיהיו שנים עמו שאין סמיכה פחות משלוש אין סמוכין זקנים בחוצה לארץ ואף על פי שאלו הסמוכין נסמכו בארץ ישראל אפילו היו סמוכין בארץ הנסמך חוצה לארץ אין סמוכין ואין צריך לומר אם היו הסמוכין בארץ היו שניהם בארץ סמוכין אותו אף על פי שאינו עם הסמוכים במקום אחד אלא שולחין לו או כותבין לו שהוא סמוך ונותנין לו רשות לרון דיני קנסות הואיל ושניהם בארץ וכל ארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים ראיה לסמיכה יש לסמוכין לסמוך אפילו מאה בפעם אחת ודוד המלך סמך שלשים אלף ביום אחד ויש להן למנות כל מי שידע לדברים יחידים והוא שיהיה ראוי לכל הדברי' כיצד חכם מופלא שראוי להורות לכל התורה כולה יש לבית דין לסמוך אותו וליתן לו רשות להורות באיס' והתר' ולא לרון דיני ממונו או יתנו לו רשות לזה ולזה אבל לא לרון דיני קנסות או לרון דיני קנסות אבל לא להתייר בכורות בממוק או יתנו לו רשות להתייר נדרים בלבד או לראות כתמים וכן כל כיוצא בהן : וכן יש לסמוכין ליתן רשות עד זמן ולומר לנסמך יש לך רשו' לרון או להורות ע'פ שיבא לך לראות או כל זמן שאין אתה עמו במדינה וכן כל כיוצא בזה חכם מופלא שהוא סומא בעיני אחת אף על פי שהוא ראוי לדיני ממונות אין סמוכין אותו לדיני ממונות מפני שאינו ראוי לכל הדברים וכן כל כיוצא בזה הדין שלא היה בארץ ישראל אלא סמוך אחד מוסף שנים בצדו וסמוך שבעים כאחד או זה אחר זה ואחר כך יעשה הוא וחשבעים בית דין הגדול ויסמכו בתי דינין אחרים גראין לי הדברים שאם הסמיכו כל החכמים שבארץ ישראל למנות דיני'ם לסמוך אותם הרי אלו סמוכים ויש להם לרון דיני קנסות ויש להן לסמוך לאחרים אם כן למה היו החכמים מצטערים על הסמיכה כדי שלא יבטלו דיני קנסות מישראל לפי שישאל מפורין ואי אפשר שיסמיכו כולן ואם היה שם סמוך מפי סמוך אינו צריך דעת כולן אלא דין דיני קנסות לכל שהרי נסמך מפי בית דין וחדבר צריך הכרע שדינין בארץ שסנהדרין נותנת בארץ ובחוצה לארץ הוא שיהיו סמוכין סוף ראשי גליות שבבבל במקום מלך הן עומדים ויש להן לרדות את ישראל בכל מקום ולרון עליהן בין רצו בין לא רצו שנאמר לא יסור שבט מיהודה אלו ראשי גליות שבבבל וכל דייך הראוי לרון שנתנו לו בית דין שבארץ ישראל רשות לרון כל א' ובעיירות העומדות על הגבולים אף על פי שלא רצו בעלי דינין אבל בחוצה לארץ אין רשות לרון כל א' ובעיירות העומדות על הגבולים בחוצה לארץ אינו דן אלא למי שירצה לרון אצלו אבל לכופ את בעלי דינין אף על פי שיש לו לרון דיני קנסות מי שאינו ראוי לרון מפני שאינו יודע או מפני שאינו הגון שעבר ראש גלות ונתן לו רשות או שטעו בית דין ונתנו לו רשות אין הרשות מעלת לו כלום עד שיהא ראוי שהמקדיש בעל מוס' למזבח אין הקדושה חלה עליו :

בירוסלמי מפני מה ראם גולה סבבבל גדול מן הכסוי סבא' מפני שהוא בא מן הזכרים והכסוי בא מן הנקב' :

פ'ה

148

אין

מעמדין מלך אלא על פי בית דין של עא ואין עושין סנהדרין קטנה לכל שבט ושבט ולכל עיר ועיר אלא על פי בית דין של עא ואין דנין לא את השבט שהורח כלו ולא את נביא השקר ולא את כהן גדול ברני נפשות אלא בבית דין הגדול אבל דיני ממונות בשלשה וכן אין עושין זקן ממרה ולא עושין עיר הנדחת ולא משקין את הסוטה אלא בבית דין הגדול ואין מוספין על העיר ועל העורות ולא מוציאין למלחמת הרשות ולמרדית החלל אלא על פי בית דין הגדול שכל הדבר הגדול יביאו אליו אין דנין דיני נפשות בפחות מלג שהן סנהדרין קטנה בין דיני נפשות אדם בין דיני נפשות בהמה לפיכך אין דנין שור הנסקל ולא בהמה הנרבעת או הרובע אלא בבית דין של שלשה ועשרי אפילו ארי ודוב וברדלס שהן בני תרבו ויש להם בעלי שהמיתו מיתתן בגג אבל כחש שהמית אחר הורג אותו המוציא שם רע אין דנין אותו תחלה אלא בבית דין של שלשה ועשרים מפני שיש בריו עד דיני נפשות שמא יהיה הדבר אמת ותסקל הבה לא נאמנו דברי בעל האב לתופעו בקנס דינו בג' ומניין שאין דנין דיני נפשות אלא בגג אף על פי שדברי קבלת הן הרי הוא אר' וישפטו העדה והעילו העדה שופטת ועדת מצלת עדה שופטת והן המחייבין ועדה מצלת והן המוכיחין ואין עדה פחותה מעשרה הרי עשרים ומוספין ג' כדי שיחא ב' שקול ויהיה בו אחרי רבי להטות: מכות בג' ואע"פ שאיפשימיות כרבי יהודה לגבי רבי כשמלקין אותו: עריפת העגלה בחמשה עיבור החדש בג' עיבור השנה בשבעה וכל אילו סמוכין כמו שבארנו: דיני קנסות כגון גולות וחבלות ותשלומי כפל

י עין כפי ג': ותשלומי ד' וחמשה והאונס והספתה והכויצא בהן אין דנין אות אלא שלשה מומחי וחס הסמוכין בארץ ישראל אבל שאר דיני ממונות כגון הוראות והלוואות אינן צריכין משהיה אלא אפילו שלשה הדייטות ואפילו אחד מומחה דן אותן: לפיכך דנין בהוראות והלוואות וכויצא בהן בחוצה לארץ אף על פי שאין בית דין של חוצה לארץ אלהים שליחות בית דין של ארץ ישראל עושין ואין להם רשו' לדון דיני קנסות בשליחותן: אין דנין בית דין של חוצה לארץ אלא דברים המצויין תמיד ויש בהן חסרון כים כגון הוראות והלוואות ומיוק ממון חבירו אבל דברים שאין מצויין אף על פי שיש בהם חסרון כים כגון בהמה שחבלה בחברתה או דברים המצויין אבל אין בהם חסרון כים כגון תשלומי כפל אין דנין אותן דיני חוצה לארץ: וכן כל הקנסות שקנסו חכמי בתוקע לחבירו ובכוסטר את חברו וכויצא בהן אין גובין אותו דיני חוצה לארץ וכל המשלם חצי נוק אין גובין אותו דיני חוצה לארץ חוץ מחצי נוק צורות מפני שהוא ממון ואינו קנס: כל הנשום בעבד אין גובין אותו דיני חוצה לארץ לפיכך אדם שחבל בחבירו אין גובין הנזק והצער והבשת שהוא חייב בהם דיני חוצה לארץ אבל שבת ורפוי גובין מפני שיש בהן חסרון כים וכן הורו הגאונים ואמרו שמעשים בכל יום לגבות שבת ורפוי בכבל: בהמה שהזיקה את האדם אין גובין נזקו דיני חוצה לארץ מפני שהוא דבר שאינו מצוי אבל אדם שהזיק בהמת חברו משלם נוק שלם בכל מקום כמי שקרע כסותו או שבר כליו או קצץ גמיעותיו וכן בהמה שהזיקה בשן ורגל הואיל והיא מועדת להם מתחלתה הרי זה דבר מצוי וגובין אותו דיני חוצה לארץ בין שהזיקה בהמה אחרת כגון שנתחככה בה או אכלה או שדרכה לאבל וכויצא בזה בין שהזיקה אוכלין וכלים שהיא חייבת עליהן נוק שלם הכל גובין דיני חוצה לארץ אבל אם היתה תמה והועדה והזיק כגון שנשבת או נפחה או רבעה או בעטה או נגחה אין גובין הנזק הנה השלם דיני חוצה לארץ שאין מועד בחוצה לארץ ואפילו הועד בארץ ויצא חוצה לארץ והזיק אין גובין נזקו מפני שאינו דבר מצוי ומפני מה

אין מועד בחוצה לארץ לפי שצריך להעיד בו בפני בית דין ואין שם בית דין אלא הסמוכין בארץ לפיכך אם היו בית דין בחוצה לארץ כשם שהן דנין דיני קנסות בחוצה לארץ כך מעידין את הבהמה בפניהם בחוצה לארץ: מי שגנב או גזל גובין ממנו הקרן דיני חוצה לארץ אבל התוספת אין גובין אותה ולא כל המשלם על פי עצמו גובין ממנו דיני חוצה לארץ שהרי הפגם והבשת והכופר משלם אדם על פי עצמו כגון שאמר פתיתי בתו של פלוני והמית שוריי את פלוני אין גובין אותו דיני חוצה לארץ: דיני גרמות אינן בקנסות וגובין אותן ודנין בהן בחוצה לארץ וכן דין המוסר ממון חבירו אף על פי שלא עשה מעשה גובין אותו דיני ח' מנהג הישיבות בחל אף על פי שאין גובין קנס מנדין אותו עד שיפיים לבעל דינו או יעלה עמו

לדין לארץ ישראל וכיון שיתן לו שיעור הראוי לו מתירין נדויו בין שנתפיי בעל דינו בין שלא נתפיי לפי הגניוק שיעור מה שראוי לו ליטול אין מוציאין אותו מידו: יחיד שהוא מומחה לרבים אף על פי שהוא דן דיני ממונות יחיד אין ההודאה בפניו הודאה בבית דין ואפילו היה סמוך אבל השלשה אף על פי שאין סמוכין והרי הן הדייטות ואין אני קורא בהם אלהי הרי ההודאה בפניהם הודאה בבית דין וכן הכופר בפניהם ואחר כך באו עדים החזוק כפרן ואינו יכול לתזור ולטעון כמו שבארנו כללו של דבר הרי הן לענין הוראות והלוואות וכויצ' בהן בבית דין הסמוך לכל הדברים: פרקו

כך כתב רב אלפס והגאון ואף כר' לר' דהאלי ליקטיה ב' בפוסקיה דליטבקי לגלמיה הוא כדפרי פרק הדייטין ואמר ר' כמי כלבא ראכל אימרי משמתינן ליה עד דסליק היתיקא אבל ממס תשלום לא משמתינן ליה והא דרמרי פר' קומא דב' ואי לא אזיל משמתינן ליה היינו טעם לו ללכת עמה ואלה רובה לרחותו ע"כ:

אין

מעמדין מלך כו' עד
בבית דין הגדול פרק
קמא דסנהדרין: ואין
מוסיפין על העיר ועל העורות עד
יביאו אליך במסכת סבעות פרק
יריעות הטומאה ובסנהדרין פרק
קמא ובסוטה פרק משוח מלחמה
ופר' עגלה ערופה: אין דנין
דיני נפשות כו' אחר הורג אותו

כתב

הראב"ד וזו כרבי פ
עקיבא ולא ידעתי למה
ע"כ:

ואני

אז תמה חכי אם הראב"ד
זל כתב דבר זה סהרי
עיקר ההלכה סנו במס' סנהדרין
פרק קמא דקאמר רבי עקיבא אף
הכנס ואמרין עלה בגמרא היינו
תין ומהדרין אלא ביניהו נחש
ופר' וגם זל לרבי עקיבא כריך
כג' וסוגין דפר' דנין דמי אולא
דמוכחא הכי וקל הלכ' כרבי עקיב' פ' החבל
מחבירו ואיכר' אליעזר הא סמותי
הוא וליכא אחריכא דפליג בה:

כתיב

אז תמה ס' כו' עד כשמלקין
אותו פרק קמא דסנהדרין:
עריפת העגלה כו' עד כמו שבארנו
ההלכה פ' עגלה ערופה והביאור
פרקו: דיני קנסות וכו' עד

ואפי' אחר מומח' דן אותן פ' קמא
דסנהדרין: לפיכך דנין בהורא'
כו' עד דיני קנסות בסליחות
פ' דסנהדרין ובבבא קמא פרק
החובל: אין דנין בית דין כו' עד
דיני חוצה לארץ פ' קמא דנין דין
ובגטין פרק המגרש ובסנהדרין
סנהי פ' זה בורר: וכן כל
הקנסות וכו' עד הסמוכין בארץ

בבא קמא פרק החובל: לפיכך
אם היו בית דין בחוצה לארץ עד
דיני חוצה לארץ בתשוב' הגאונים
זל: דיני גרמות אינן בקנסות
עד בחוצה לארץ פ' הגזל פ' פ' פ'
וכן דין מי שמוסר ממון וכו' עד אין
מוציאין אותן מידו פ' קמא דבבא
קמא וסוף הכנס ופרק החובל:
יחיד שהוא מומחה עד סוף הפרק
בסנהדרין פרק זה בורר וכ' קמא:

פרקו

עצמו הקילו חכמים סיכול להחזיק בו אם לקחו במעת ההזיק
אבל מידו אחריכא לא דאי בכל דבר סיתפוס לא מספקין מיכיה
יבא לדי תקלה דהיום אולמחר יגזול כל אשר לו ולא כוזבא מידו
דאין דנין דיני קנסות זה יפסד יותר ממה שהיה תו' אבל לרברי
רב' המחבר ולסנו טבעמוד לא יוכל לבא לדי תקלה שהרי המות
על מה שראוי לו מוציאין מידו ועיי' בספ' דנין דבימין י"ו וכן הוא
תורא דאלס וירא דתינוקא סתפס הסוד עצמו וכתב רב בסוגין

דאפילו אם תפס אותו דבר עצמו לא מהניא אלא תפסו מיד לאחר שהזיק קודם שיבא ליד בעלים אבל לאחר שבא ליד בעלים לא וראה מפ' הכות' דלרבי טרפון מהניא תפיסה דלאחר מיתה ומפרט לה רב ושמואל כצבורין ומזכיין ברשות הרבים וכן בספר החכמה בסו' זל וכן בספקו ע"כ:

כל

כל

כל קמח
דסנהדרין
יהעיקר
בפ' אחר
דיני
חמניות

דין סדן דיני
ממונו עד לא
כתבון להזיק
בסנהדרין פרק אחד דיני ממונות
ובבכורות פרק עד כמה טעה
בסקול הרעת עד אי אפס להחזיר
פטור מלפסל בבכורות פרק עד
כמה ופרק קמח דסנהדרין וסופו
פרק אחר דיני ממונות אחר
הכונן רשות מראש גלות כו' עד
כמו סביארכו ההלכה בסנהדרין
פ' אחר דיני ממונות והביאור פרק
רביעי הוה הטועה מומחה כו'
אחר דיני ממונות אכל מי סאינו
מומחה כו' עד ורן בפני בית דין
הסכמת הגאונים זל: ואם טעה
ונסא ונתן ביד וכו' עד מתכוין
להזיק הוה בבכורות פ' עד כמה:
דין טטעה עד וכן כל כיוצא בזה
בבבא בתרא פרק חזקת הנשים
ופרק קמח דגיטין: פני סכתעצמו
עד ורן בעירו בסנהדרין פרק זה
בורר בתחלתו ובסופו: אם המר
כתבונתו לכו' עד ב' דין הגדול
בסנהדרין פרק זה בדר וטבמות
פרק האספה רבה: במה דברים
אמורים בסאר הדינין כו' עד סוף
הכרך פ' זה בורר:

בכורות פ'
עד כמה

פרק זה
בורר

פרק שביעי

אחד

מבעלי דיני כו'
עד כל רחית
מוריסו הכל פ'
מי

זהבאורי:

כתב מורי רבינו
מאיר ס' סאין זמן
לרבר חלח מתו ס'
סיאמר כן כותבין
ונתכן לו כרתכן
כל זמן סמב' רחיה
סות לתדיוכוכלת
דדוקא בפנים ס'
סכתעצמו לרין
אכל כתרפו סכיהס
לרין בעירם חית כ'
כריכן לכתוב להן מרלא קבעין להא מילתא לא בסכתעצמו
לדן ועד רחיה מפרק איזהו כסף מהנהו תרי כותאי כו' עד
חזי רכל בתר דידיה קאתי מר חל רב פפא כהן ודאי כריך
לאורועיה פירוס כיהא סהדין עמו סהיה חוסרו דבתר דירי'
קאתי לכך הוכרך לברס לו החילוק בין זוני לסאר מילי אכל
פעלמא דלא כריך טעמא לא כריך לאורועי מיהו כת מורי רמ'
ס' רחיק דסרי בה כרגא ברחיה זאת אכן בכה לא כת' לא זאת
וכראה לי סזהו מה ס' מ' דהא דארמ' כהן כריך לאורועי היינו
פוקת לחבירו ואינו יכול לחלוק בלא רעתו כדאית התם ואם
כן לאורחיה היא ועוד כתבו התו דיחיו רהתם
פירוס כריך לאורועי אף על פי סאינו סואל אכל בעלמא לכל
הפחות אם סואל כריך לאורועי עכ':

פרק שביעי

אחד

פ' זה
בורר

דין שדן דיני ממונות וטעה אס טעה בדברים הגלויים והידועים כגון דיני המפורשין במשנה או
בתלמוד חזון הדין ומחזירין הרבר כשהיה ודין בו כהלכה ואם אי אפשר לתחזור כגון שהלך וזו
שנטל חמיון שלא כדין למדינת הים או שהיה אלם או שטמא דבר
הטהור או שהורה בכשרה שהיא טריפה והאכילה לכלבים וכיוצא בזה הרי זה פטור
מלשלם אף על פי שגרם להזיק לא נתכוון להזיק: טעה בשקול הדעת כגון דבר שהוא
מחלוקת תנאים או אמוראים ולא נפסקה הלכה כאחד מהן בפירוש ועשה כאחד מהן ולא
ידע שכבר פשט בכל העולם כדברי האחר אם היה זה דין מומחה ונפל רשות מראש
גלות או שלא היה נוטל רשות אבל קבלו אותו בעלי דינין עליהן הואיל והוא
מומחה חזון הדין ואם אי אפשר לתחזור פטור מלשלם: אחד הנטל
רשות מראש גלות או הנוטל רשות מבית דין של ישראל בארץ ישראל אבל
לא בחוצה לארץ כמו שבארנו: היה הטועה מומחה ולא נטל רשו ולא קבלו
אותו בעלי דינין עליהן או שלא היה מומחה אבל קבלו
אותו בעלי דינין עליהן לדון להם בדין וטעה בשקול הדעת
אם נשא ונתן ביד מה שעשה עשוי ושלם מביתו אם לא
נשא ונתן ביד יחזור הדין ואם אי אפשר לתחזו' שלם מביתו
אבל מי שאינו מומחה ולא קבלו אותו בעלי דינין אף על
פי שנטל רשות הרי זה בכלל בעלי זרוע ואינו בכלל הדיינים לפ' אין דיני דין

בין טעה בין לא טעה וכל אחד אחד מבעלי דינין ארצות חזון ורן בפני בית דין ואם טעה ונשא ונתן ביד חייב לשלם
מביתו וחזון ולוקח מבעל דין זה שנתן לו שלא כהלכה ואם אין לו לתחזור או שטמא או שהאכיל
דבר המותר לכלבים ישלם כדין כל גורם להזיק שזה מתכוין להזיק הוא דין שטעה וחייב
שבועה למי שאינו חייב בהועשה זה פטורה עס בעל דינו כד' שלא ישבע ואחכ' ידע שאינו כן
שבועה אף על פי שקנו מידו על הפרשה אינה כלום שלא קבל עליו ליתן לו או למחול לו אלא
כדי שיפטור משבועה שהייו בה הטועה וכל קניין בטעות חזון וכן כל כיוצא בזה: שנים
שנתעצמו בדין אחד אומר נדון כאן ואחר אומר נעלה לבית דין הגדול שמא
ישעו אלו הדיינים ויצאו ממון שלא כדין כופין אותו ורן בעירו ואם אמ' כתבו
ותנו לי מאי זה טעם דנתנוני שמא טעיתם כותבין ונתנין
לו ואחר כך מוציא ממנו ואם הוצרך לשאול דבר
מבית דין הגדול שבירושלם כותבין ושולחים ושואלין
ורנין להם בעירם כפי מה שיבא בכתב בית דין הגדול
כד' בשאר תרינין שזה טוען וזה טוען או כשאמר
המלוה נדון כאן והלוה אומר נלך לבית דין הגדול
אבל אם אמר המלוה נלך לבר הגדול כופין את הלוה
ועולה עמו שנ' עבד לות לאיש מלוה וכן אם טען זה
שהיניקו או גולו ורצה הטוען
לעלות כופין בית דין שבעירו
את הנטען לעלות עמו וכן כל
כיוצא בזה כד' בשיהו שם
עדי או ראייה לגדול או לניזק
או למלוה אבל טענה רקני' אין
מחייבין את הנטען לצאת כלל
אלא נשבע במקומו ונפטר וכן
הדין בזמן הזה שאין שם בית
דין גדול אבל יש מקומות שיש
בהן חכמים גדולים מומחין
לרבים ומקומות שיש בהן ת
תלמידי שאינן כמותן אם אמ'
המלו' נלך למקו' פלו' שבארץ
פלו' לפלו' הגדול ונדון לפניו
בדין זה כופין את הלוה והולך
עמו וכן היו מעשים בכל יום
בספרד:

בית העיר הוא מקו' קיבוץ תלמידי חכמי אכל לבית דין הגדול
סוואל הנפשי סבאי אפילו לזה סאמר כן הרשות בידו כדמוכח
פרק הגזול בתרא גבי מקבלין עדות סלא בפני בעל דין אי סכי
כי פתחו ליה בדינין כמי מצי אמר לבר הגדול קאזילנא והיינו
הכתבוע ואמר רבינו תם סבית דין הגדול הוא כסוי סבאי מהא
דס' בעובדה דעוקבן הבבלי דקאמר אי בייתת בייתת ואי לא
פירוס סיאמר לבית דין הגדול קאזילנא סוואלוה ויראה פניו
בטכריה ודוקא מפני סהכסוי היה מופלג בחכמה אבל עתה
כקרא תלמיד חכם הגדול בחכמה ובמין בר הגדול כדאמר'
פר דיני ממונות הלך אחר בר ופה אחר ר' אליעזר ללמוד אחר ר' מתיה בן חרס לרומי מממע סברוני
היה בת דין הגדול סאין למעלה הימנו מסה ותו:

וכיוצא בזה כד' כי
בית העיר הוא מקו' קיבוץ תלמידי חכמי אכל לבית דין הגדול
סוואל הנפשי סבאי אפילו לזה סאמר כן הרשות בידו כדמוכח
פרק הגזול בתרא גבי מקבלין עדות סלא בפני בעל דין אי סכי
כי פתחו ליה בדינין כמי מצי אמר לבר הגדול קאזילנא והיינו
הכתבוע ואמר רבינו תם סבית דין הגדול הוא כסוי סבאי מהא
דס' בעובדה דעוקבן הבבלי דקאמר אי בייתת בייתת ואי לא
פירוס סיאמר לבית דין הגדול קאזילנא סוואלוה ויראה פניו
בטכריה ודוקא מפני סהכסוי היה מופלג בחכמה אבל עתה
כקרא תלמיד חכם הגדול בחכמה ובמין בר הגדול כדאמר'
פר דיני ממונות הלך אחר בר ופה אחר ר' אליעזר ללמוד אחר ר' מתיה בן חרס לרומי מממע סברוני
היה בת דין הגדול סאין למעלה הימנו מסה ותו:

מבעלי דינין שאמר איש פלוני ידן לי ואמר בעל דינו פלוני ידן לי הרי אלו שני הדיינים שבירד
זה אחד וזה אחד והם בוררין לחן דין שלישי ושלשתן דינין לשניהן שמתוך כך יצא
הדין לאמתו אפילו היה אחד שברדו בעלי הדין חכם גדול וסמוך אינו יכול
בר' כגון
בידינא דרב הונא ורב חסדא דאמר ליה מי קא מטרחנא לך אף על פי שרב חסדא לא היה גדול כרב הונא כיון שהן בעיר
אחת אף על פי שזאת הסוגיא אינה במקבאלת מה הסברא אמת וגם רח לא כתרס בפירושו סה:

בייתי בעלי הדין ריבא רסבר
החייב הרי אני בררתי האחד ואם
יכול להפך בזכותי היה מהפך ו
והדיינים בעצמן כיוצא רש' התך
בזכו סכיהם מפני סכניה וירוס
על' ר' סי:

הלכות סנהדרין

מגדל עז שופטים חשלו

פרק אחד עשר מה

כתב הר"ב ז"ל חזק הגמרא כן ע"כ: הטהרות והטמאות מתחילין מן

בין דיני ממונות כו' עד ולהמנות עם המחייבין כמו שביארנו פ' אחד דיני ממונות היא ההלכה ופירוש הוא הביאור: דיני ממונות כו' עד רחמים הכל פרק אחד דיני ממונות: דיני ממונות והטמאות והטהרות וכו' עד אלא באחרונה ואני אומר מי שייחד לשון זה לראב"ד ז"ל עשה כרצונו וחלילה לו שהרי ס' כינו אותה פ' אחד דיני ממונות ודיני ממונות הגדול דיני כפשות מן הכר ע"כ ואמרין עלה בגמרא אמר רב אבהו הוואי במנינא דברבי וממני הווא מתסלי

וזת לחזור ולהתמנות עם המחייבים תלמיד שהיה מוכה ומת רואין אותו כאילו היה מוכה במקומו אמר אחר יש לי ללמד עליו זכות ונשתתק או מת קודם שילמד זכות ואמר מאי זה טעם מוכה הרי הוא כמי שאינו שנים שאמר טעם אחד אפילו משני מקראות אין נמנין אלא באחד ומפי השמועה למדו שאין מתחילין בדיני נפשות מן הגדול שמא יסמכו השאר על דעתו ולא יראו עצמן כדי לחלוק עליו אלא יאמרו כל אחד דבר הנר' לודעתו וכן אין פותחין בדיני נפשות לחובה אלא לזכות כיצד אומ' לזה שחטא אם לא עשית דבר זה שהעירו בעליך אל תירא מדבריהם: אמר אחד מן התלמידים בדיני נפשות יש לי ללמד עליו חובה משתקין אותו אמ' שלי ללמד עליו זכות מעליך אותן עמהן לסנהדרין אם יש ממש בדבריו שומעין לו ואינו יורד משם לעולם ואם אין ממש בדבריו אינו יורד משם כל היום כולו אפילו אמר הנדון עצמו יש לי ללמד על עצמי זכות שומעין לו ועולה למניין והוא שיהיה ממש בדבריו: בית דין שטעו בדיני נפשות וחייבו את הפטור וגמרו דינו לחובה ונראה להם הטעם שיסותרו בו את דינו כדי לזכותו סותרין וחותרין ודנין אותו אבל אם טעו ופטרו את המחוייב הדינה אין סותרין את דינו ואין מחזירין אותו במה דברים אמורים בשטעו בדבר שאין הצדוקן מורין בו אבל אם טעו בדבר שהצדוקן מורין בו מחזירין אותו לחובה כיצד אמרו הבא על הערוה שלא כדרכה פטור ופטורו מחזירין אותו וממיתין אותו אבל אם אמרו המערה שלא כדרכה פטור ופטורו אין מחזירין אותו וכן כל כיוצא בזה:

פרק אחד עשר

מה

בין דיני ממונות לדיני נפשות דיני ממונות בשלשה דיני נפשות בכ"ג דיני ממונות פותחין בין לזכות בין לחובה דיני נפשות פותחין לזכות כמו שבארנו ואין פותחין לחובה דיני ממונות מטין על פי אחד בין לזכות בין לחובה דיני נפשות מטין על פי אחד לזכות ועל פי שנים לחובה דיני ממונות מחזירין בין לזכות ודיני נפשות מחזירין לחובה כמו שבארנו דיני ממונות הכל ראויין ללמד זכות או חובה בין הדיינים בין התלמידים ודיני נפשות הכל מלמד זכות ואפילו התלמידים ואין מלמד חובה אלא הדיינים דיני ממונות הדיין המלמד חובה חוזר ומלמד זכות והמלמד זכות חוזר ומלמד חובה דיני נפשות המלמד חובה חוזר ומלמד זכות אבל המלמד זכות אינו יכול לחזור וללמד חובה אלא בשעת גמר דין יש לו לחזור ולהמנות עם המחייבין כמו שבארנו דיני ממונות דנין ביום וגומרין בלילה דיני נפשות דנין ביום וגומרין ביום דיני ממונות גומרין בו ביום בין לזכות בין לחובה דיני נפשות גומרין בו ביום לזכות ובוים של אחריו לחובה לפיכך אין דנין דיני נפשו' לא ערב שבת ולא ערב יום טוב שמא יתחייב ואי אפשר להורגו למחר ואסור לענות את דינו ולהניחו אחר השבת אלא אוסרין אותו עד אחד בשב' ומתחילין בדינו דיני ממונות אף על פי שדנין אותן בכל יום מן התורה שנאמר ופטור את העם בכל עת מדבריה' למדו שאין דנין בערב שבת: אחד דיני נפשות ואחד דיני מלקיות ואחד דיני ג' דרכים האלו שוים בהן אלא שהמלקות בשלשה ואין אחד מהן בשור הנסקל חוץ מדבר אחד שדינו בכ"ג: המסית אין דינו כשאר דיני נפשות מכמנין לו את העדים ואינו צריך התראה נשאר הנהרגין ואם יצא מבית דין זכאי ואמר אחד יש לי ללמד עליו חובה מחזירין אותו וצאי חייב אמר אחד יש לי ללמד עליו זכות אין מחזירין אותו ואין טוענין למסית ומושיבין בדינו וקן וסרים ומי שאין לו בנים כדי שלא ירחמו עליו שאבדויות על אלו שמשעין את העם אחרי ההבל רחמים הוא בעולם שנאמר למען ישוב ח' מחרון אפו ונתן לך רחמים: דיני ממונות והטמאות והטהרות מתחילין מן הגדול שבדיינים ושומעין את דבריו ודיני נפשות מתחילין מן הצד ואין שומעין דברי הגדול אלא באחרונה דיני ממונות וכן הטהרות האב ובנו הרב ותלמידו מונים אותן בשנים ודיני נפשות ומכות וקדוש החדש ועיבור השנה אב ובנו או הרב ותלמידו מונין אותן באחד זה שאנו מונין האב עם הבן בין באחד בין בשנים כגון שהיה האחד מהן בסנהדרין והשני היה מן התלמידים שאמר יש לי ללמד זכות או חובה שומעין דבריו ונושאין ונותנין עמו ~~במנין~~ בשעת גמר דין אין גומרין את הדין בקרובים שהדיינים הקרובי' פסולי לדין כמו שיתבאר תלמיד שהיה חכם ומבין והיה מחוסר קבלה הרי רבו מוסר לו הקבלה שהוא צריך לה בדין זה והוא דן עמו בדיני נפשות: הכל כשרים לדין דיני ממונות אפילו גר והוא שתהיה אמו מישראל וגר דן את חברו הגר אף על פי שאין אמו מישראל וכן הממוזר והסומא באחד מעיניו כשר לדין דיני ממונות אבל בדיני נפשות אין דנין אותן אלא כחנים לים וישראלים המשיאין לכהונה ולא יהיה אחד מהן סומא אפילו באחת מעיניו כמו שבארנו:

פרק שנים עשר

כיצד

דיני נפשות כשיבאו עדים לבית דין ואומרין ראינו פלו' זה שעבר עבירה פלונית אומר' להן מכירין אתם אותו התריתם בו אם אמרו אין אנו מכירין אותו או נסתפק לנו או שלא התרו בו הרי זה פטור אחד תלמיד חכם ואח' עם הארץ צריך התרא' שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למזיד שמא שוגג היה וכיצד מתרין בו אומרין לו פרש או אל תעשה שו' עבירה היא וחייב אתה עליה מיתת בית דין או מלקות אם פירש פטור וכן אם שתק או הרכין בראשו פטור ואפילו אמר יודע אני פטור עד שיתיר עצמו למיתה ויאמר על מנת כן אני עושה ואחר כך יורג וצריך שיעבור ויעשה תכף להתראה בתוך כדי דבור אבל אחד כדי דבור צריך התראה אחרת ובין שהתרה בו אחד מן העדים ובין שהתרה בו אחד בפני עדי' אפילו אשה או עבד אפילו שמע קול המתרה ולא דאוהו ואפילו התרה בעצמו הרי זה נהרג אמרו

פרק שנים עשר כיצד

דיני נפשות כו' עד ואפילו התרה הוא בעצמו הרי זה נהרג הכל בסנהדרין פרק היו בודקין:

בדיסא ואקס' והאכ' תקן מתחילין מן הגדול ופירקין אמ' רבה בריה דרבא ואיתיה רביהילל בריה דר' וילס סאכי מניכא רבי רבי דכולהו מיכיהו מן הכר הוון מתחילי ע"כ בדיני ממונות ובדיני כפשות בטהרה סמעתא גופא גר' מכא אמ' רב אחא בריה דרב אחא אמ' קרא לא תענה על ריב ע"כ לח תענה על רב ומעולם לא סמענו מי סיחלוך על זה: דיני כפשות וכו' עד מוכין אותן כאלה פ' אחד דיני ממונות: זה שאנו מוכין האכעס הבן וכו' עד כמו שיתבאר

כתב הר"ב ז"ל חיי ראפי אחי רואה לא טעם ולא ריח בדברים אלו כי למטא ומתן מאי מכין חיובא ובפע' גמר דין או הוא המכין והקוסא סהקסו לו אכזה כלום לפי הגירסא סלכו בדריני מ ממונות כמי חזק להם אלא אחד וכיון דאוכינעולה מן החשבון הרי הוא כמי שאמר האחד למחזי אחיני סאינו פוסל בערות וכן בדין והאב הוא העיקר והבן הולך לו כדי שלא יטעה ארס בהם ל' לומר סיהיו סכיהם מן המכין והרי הוא בתוספתא ע"כ:

ואני אומ' כל דבריו מוטעמים והכי גרסי' לה בסנהדרין פרק אחד דיני ממונות אמר רב סונה ארס לתלמידו ודן עמו בדיני כפשות ואותבין' עליה מיהא ה הטהרות והטמאות אב ובנו הרב ותלמידו מונין להן פנים דיני ממונות ודיני כפשות ודיני מכות וקדוש החדש ועיבור שנה אב ובנו הרב ותלמידו סכיהם נמנין אחד ולא יהא בדנו יוסב ואפ' הוא סופט לא עומד והולך לו ע"כ הנה עיניך רואות לשון רמ' ז"ל כלשון התוספתא לא פחות ולא יתר גם במנין מטא ומתן וגמר דין וממנה תבין לתרץ קוסית הר"ב ז"ל אט תדקדק לשון רמ' ז"ל ספי להא באח' מן התלמיד' כלשון הגמרא סכתבתי וכדאיתא התם להריא אחד מן התלמידים שאמר יש לי ללמד כו' וזה פשוט ומה שמתרין מן הספרים וגירסתו חזק כורך לרחוק כלל ומה שכתב רמ' ז"ל והטוה זה לעדי' פיו דהלכות עדות הלך בדרך הראשונים ה הגאונים כע' וכן פ"ח והכרית על מרותיו כי אף קיים סטרות אינן כטרות בקרובי' מעתה יכא רמ' ז"ל ודבריו נקיים: תלמיד שהיה חכם ומבין כו' עד סוף הפרק כמו שביארנו ההלכות פרק אחד דיני ממונות והביאור ע"כ:

150

פ' אחד דיני ממונות: כדאמרינן כל תמא דהוריות ועיין בתוספתא

אמר רב אחא בריה דרבי יוחנן כו' רמיה ליה הווא לשון יוסב ודאיתא הכי חיינו כיון דהווא רמיה ליה אלא כגיה דהווא לא לכתובין בין אגוד לנמיר וקוה פסקי ככתבין - חכמי בנין קרי גיהי' - הלכות

מגדל עז

אמר העדים היתה לו התראה ומכירין אותו מאימין בית דין עליו וכיצד מאימין על עסקי נפשות אמרים להן שמא תאמרו מאימין ומשמועה עד מפי עד מפי אדם נאמן שמעתם או שמא אין אתם יודעים שסופינו לברוק אתכם בדישה וחקירה הווי יודעים שלא כריני ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נוחן ממונו ומתכפר לו דיני נפשות דמו ודם ורעו תלויין בו עד סוף כל העולם שהרי בקין נאמר קול דמי אחיך צועקים דמו ודם ורעו לפיכך נברא אדם יחיד בעולם ללמד שכל המאבד נפש אחת מן העולם מעלה עליו כאילו אבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת בעולם מעלה עליו כאילו קיים עולם מלא הרי כל באי עולם בצורת אדם הראשון הם נבראים ואין פני כל אחד מהן דומין לפני חברו לפיכך כל אחד ואחד יכול לומר בשבילי נברא העולם שמא תאמרו מה לנו ולצרה זו הלא כבר נאמר והוא עד או ראה או ידע או שמא תאמרו מה לנו לחוב בדמו של זה והלא כבר נאמר ובאבוד רשעים רנה אם עמדו בדבריהן מכניסין את הגחל שנעדים ובודקים אותו בדישה וחקירה כמו שיתבאר בהלכות עדות אם נמצאת עדותו מוכונת מכניסין את השני ובודקין אותו כראשון אפילו היו עדים מאה בודקין כל אחד ואחד בדישה וחקירה נמצאו דברי כל העדים מכוונים פותחין לזכות כמו שבארנו ואמרים אם לא חטאת אל תירא מדבריהן ודינין אותו אם מצאו לו זכות פטרוהו ואם לא מצאו לו זכות אוסרין אותו עד למח ובו ביום מודווגין הסנהדרין וזוגות וזוגות לעינין בדינו וממעטין במאכל ואין שותק יין כל אותו היום ונושאין בדבר כל הלילה כל אחד ואחד עם זוג שלו או עם עצמו בביתו ולמחרת משכימי לבית דין המזכה אומר אני הוא המזכה ומוכה אני במקומי והמחייב אומר אני הוא המחייב ומחייב אני במקומי או חודתי כי אני מוכה ואני מוכה ולא ידעו מי הם שחייבו או זכו משעם אחד שאינן נחשבים אלא כאחד כמו שבארנו הרי סופרי הדינין מוכידין אותן שהרי כותבין טעם של כל אח ואח ומתחילין בדינו אם מצאו לו זכות פטרוהו ואם הוצרכו לחוסף מוספין רבו המחייבין ונתחייב מוציאין אותו להרגו ומקום שהורגין בו בית דין היה חוץ לבית דין ורחוק מבית דין שנאמר הוציא את המקלל אל מחוץ למחנה וירא לי שיהיה רחוק כמו ששה מילין כמו שהיה בין בית דינו של משה רבי שחיה לפני פתח אהל מועד ובין מחנה ישראל משנגמר דינו אין משחין אותו אלא יהרג ביום אפילו היתה עובדה אין ממתנין לה עד שתלד וכמין אותה כנגד בית ההריון עד שימות הולד תחלה אבל אם ישבה על המשבר ממתנין לה עד שתלד וכל אשה שתהרג מותר להנות בשערה: מי שיצא ליהרג והיה זכוח וזכוח אין הורגין אותו עד שמוין עליו מדם חטאתו ואשמו ואם נגמר דינו ועדיין לא נשחט הובח אין ממתנין לו עד שיקריבו עליו קרבנו שאין מענין את דינו:

ה' אחד
דיני
מזונות
כרחק
בודקין
פר כנגמר
הדין
ספק
דערכין

פרק שלשה עשר

מ פנגמר דינו למיתה כו' עד בבית דין של עשרים ושלשה ב בסקהדרין פרק כנגמר הדין: מי פנגמר דינו בבית דין כו' עד סוף הפרק פלטי פרק קמח דמכות:

פרק ארבעה עשר

ארבע מיתות כו' עד סתם חנק ב בסקהדרין ריש פרק ארבע מיתות: ההורג את חברו עד אלא בפניו בסקהדרין פרק הנסרפין: מי

פר כנגמר
הדין

פר ואלו
ונגלחין
ירוסלמי:

הלכות סנהדרין

אמר העדים היתה לו התראה ומכירין אותו מאימין בית דין עליו וכיצד מאימין על עסקי נפשות אמרים להן שמא תאמרו מאימין ומשמועה עד מפי עד מפי אדם נאמן שמעתם או שמא אין אתם יודעים שסופינו לברוק אתכם בדישה וחקירה הווי יודעים שלא כריני ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נוחן ממונו ומתכפר לו דיני נפשות דמו ודם ורעו תלויין בו עד סוף כל העולם שהרי בקין נאמר קול דמי אחיך צועקים דמו ודם ורעו לפיכך נברא אדם יחיד בעולם ללמד שכל המאבד נפש אחת מן העולם מעלה עליו כאילו אבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת בעולם מעלה עליו כאילו קיים עולם מלא הרי כל באי עולם בצורת אדם הראשון הם נבראים ואין פני כל אחד מהן דומין לפני חברו לפיכך כל אחד ואחד יכול לומר בשבילי נברא העולם שמא תאמרו מה לנו ולצרה זו הלא כבר נאמר והוא עד או ראה או ידע או שמא תאמרו מה לנו לחוב בדמו של זה והלא כבר נאמר ובאבוד רשעים רנה אם עמדו בדבריהן מכניסין את הגחל שנעדים ובודקים אותו בדישה וחקירה כמו שיתבאר בהלכות עדות אם נמצאת עדותו מוכונת מכניסין את השני ובודקין אותו כראשון אפילו היו עדים מאה בודקין כל אחד ואחד בדישה וחקירה נמצאו דברי כל העדים מכוונים פותחין לזכות כמו שבארנו ואמרים אם לא חטאת אל תירא מדבריהן ודינין אותו אם מצאו לו זכות פטרוהו ואם לא מצאו לו זכות אוסרין אותו עד למח ובו ביום מודווגין הסנהדרין וזוגות וזוגות לעינין בדינו וממעטין במאכל ואין שותק יין כל אותו היום ונושאין בדבר כל הלילה כל אחד ואחד עם זוג שלו או עם עצמו בביתו ולמחרת משכימי לבית דין המזכה אומר אני הוא המזכה ומוכה אני במקומי והמחייב אומר אני הוא המחייב ומחייב אני במקומי או חודתי כי אני מוכה ואני מוכה ולא ידעו מי הם שחייבו או זכו משעם אחד שאינן נחשבים אלא כאחד כמו שבארנו הרי סופרי הדינין מוכידין אותן שהרי כותבין טעם של כל אח ואח ומתחילין בדינו אם מצאו לו זכות פטרוהו ואם הוצרכו לחוסף מוספין רבו המחייבין ונתחייב מוציאין אותו להרגו ומקום שהורגין בו בית דין היה חוץ לבית דין ורחוק מבית דין שנאמר הוציא את המקלל אל מחוץ למחנה וירא לי שיהיה רחוק כמו ששה מילין כמו שהיה בין בית דינו של משה רבי שחיה לפני פתח אהל מועד ובין מחנה ישראל משנגמר דינו אין משחין אותו אלא יהרג ביום אפילו היתה עובדה אין ממתנין לה עד שתלד וכמין אותה כנגד בית ההריון עד שימות הולד תחלה אבל אם ישבה על המשבר ממתנין לה עד שתלד וכל אשה שתהרג מותר להנות בשערה: מי שיצא ליהרג והיה זכוח וזכוח אין הורגין אותו עד שמוין עליו מדם חטאתו ואשמו ואם נגמר דינו ועדיין לא נשחט הובח אין ממתנין לו עד שיקריבו עליו קרבנו שאין מענין את דינו:

פרק שלשה עשר

מ פנגמר דינו למיתה מוציאין אותו מבית דין ואחד עומד על פתח בית דין והסדרין בידו והסוס רחוק ממנו והכרוז יוצא לפניו פלוני יוצא ליהרג במיתה פלונית על שעבר עכידה פלונית במקום פלו בוסן פלוני ופלוני ופלוני ערוי מי שידע לו זכות יבא וילמד עליו אמר אחד יש לי ללמד עליו זכות זה מניף בסודרין וזה הרוכב על הסוס רץ ומחזיר את הנדון לבית דין אם נמצא לו זכות פוטרין אותו ואם לא יחזיר יוצא להריגה אמר הוא בעצמו יש לי ללמד על עצמי זכות אף על פי שאין ממש בדבריו מחזירין אותו פעם ראשונה ושנייה שמא מפני הפחד נסתתמו טענותיו וכשיחזור לבית דין תתישב דעתו ויאמר טעם החזירה ולא נמצא ממש בדבריו מוציאין אותו פעם שלישית אם בשלישית יש לי ללמד על עצמי זכות אם יש ממש בדבריו מחזירין אותו אפילו כמה פעמים לפיכך מוסרין לו שני תלמידי חכמי ששומעין בדבריו בדרך אב יש ממש בדבריו מחזירין אותו ואם לא אין מחזירין אותו אם לא נמצא לו זכות מוציאין אותו ועדיין הם ההורגין אותו בכל מיתה שיתחייב בה ורועה שלא הרגו ערוי חייבין להמיתו ביד כל אדם: רחוק ממקום ההריגה כעשר אמות אומרים לו התודה שכן דרך כל המומתין מתודין וכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא אם אינו יודע להתודות אומרים לו אמור תהא מיתתי כפרה על כל עונותי אפילו ידע כחכמים לגבי רבו בעצמו ששקר העידו עליו כך הוא מתודה ואחר שמחודה משקין אותו קורט של לבונה בכוס של יין כרי שתמרף דעתו עליו וישתכר ואחר כך יהרג במיתה שהוא חייב בה: זה היין והלבונה והאבן שישקל בה הנסקל והסיף שיהרג בו הנחרג והסודר שחונקין בו הנחנק והעץ שתולין עליו הנתלה והסודרין שמניפין בה לפני הרוגי בית דין והסוס שרץ להצילו הכל באין משל ציבור ומי שירצ' להתנדב יבא ויתנדב: אין בית דין יוצאין אחר הנהרג וכל בית דין שהרגו נפש אסורין לאכל כל אותו היום הרי זה בכלל לא תאכלו על הדם ואין מברין הקרובים על הרוגי בית דין משום לא תאכלו על הדם ודברים אלו אסורין ואין בהן מלקות: מי שנתחייב מיתה בחולו של מועד מעיינין בדינו ואוכלין בית דין ושותין ואחר כך גומרין את דינו סמוך לשקיעת החמה והורגין אותו הרוגי בית דין אין מתאבלין עליהן ובאין קרוביהן ושואל את שלום העדים ואת שלום הדיינים להודיע שאין בלבם עליהן כלום שדין אמת דנו ואף על פי שאין נוהגין אבל הריהן אוננים עליהם שאין אנינות אלא בלב: מי שנגמר דינו וברח ובא לבית דין אחר אין סותרין את דינו אלא כל מקום שיעמדו שנים ויאמרו מעידים אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דין ופלוני ופלוני ערוי זה יהרג במה דברים אמורים ברועה אבל שאר חייבי מיתות עד שיבואו עדי הראשונים ויעידו שנגמר דינו וירגוהו בידם והוא שיעירו בבית דין של שלשה ועשרים: מי שנגמר דינו בבית דין שהיה בחוצה לארץ וברח לבית דין שבארץ ישראל סותרין את דינו על כל פנים ואם היו אותן בית דין עצמן שנגמר דינו בפניהם אין סותרין את דינו אף על פי שגמרוהו בחוצה לארץ והם עתה בארץ ישראל:

פרק ארבעה עשר

ארבע מיתות נמסרו לבית דין סקילה ושריפה והריגה בסיף וחנק סקילה ושריפה מפורשין הן בתורה ומפי משה רבינו למדו שכל מיתה האמורה בתורה סתם היא חנק וההורג את חברו מיתתו בסיף וכן אנשי עיר הנדחת מיתתן בסיף כל מיתה מהם מצות עשה היא לבית דין להרוג בה מי שנתחייב בה ואין רשות למלך להרוג באחת מהן אלא בסיף בלבד כל מחוייב מיתת בית דין שלא המיתו אותו בית דין בשלו מצות עשה ולא עברו על מצות לא תעשה חוץ מן המכשף שאם לא המיתוהו עברו על מצות לא תעש' שנ' מבשפה לא תחיה סקילה חמורה מן השריפה ושריפה חמורה מן הסיף והסיף חמור מן החנק וכל מי שנתחייב בשתי מיתות נדון בחמורה בין שעבר שתי עבירות זו אחר זו בין שעבר עבירה שחייב עליה שתי מיתות אפילו נגמר דינו לקלה ואחר כך עבר על החמורה ונגמר דינו נדון בחמורה ואחר האשה דנין אותן בארבע מיתות כל חייבי מיתות שנתערבו זה בזה נדון כל יחד מן בקלה שבהן מי שנגמר דינו שנתערב עם שאר העם ולא נודע מי הוא מאלו או מי שלא נגמר דינו שנתערב עם מי שנגמר דינו ולא נודע מי מאלו נכלל פטורין לפי שאין גומרין דינו של אדם אלא בפניו

ארבע

מי

הלכות כנהדרין

מגדלעו שופטים תשלח

מי שעמד על נפשו ולא יכלו בית דין לאוסרו עד שימיתוהו במיתה שהוא חייב בה הורגין אותו עדיו בכל מיתה שיכולין להמיתו בה מאחד שנגמר דינו ואין רשות לשאר העם להמיתו תחילה לפיכך אם נקטעה יד העדים פטור ואם היו העדים גידמין מתחלה יהרג ביד אחרים במה דברים אמורים בשאר מחוייבי מיתות בית דין חוץ מן הרוגח אבל הורג נפש שנגמר דינו חרופין אחריו בכל דבר וביד כל אדם עד שממיתין אותו כל הרוגין בית דין אין קוברין אותן בקברי אבותיהם בכלל ישראל אלא שתי קברות מתקנין להם בית דין אחד לנסקלין ולנשרפין ואחר לנהרגין ולנהנקין ודבר זה הלכה מפי השמועה נתאבל חבשר היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן בקברות אבותיהן ויש לקרוביהן לעשות להן ארון ותכריכין צריכין בית דין להתישב בדיני נפשות ולהמתין ולא יאצו וכל בית דין שהרגו נפש בשבע שנים הרי אלו חבלין אף על פי כן אם אירע להן להרוג בכל יום יום הורגין אבל אין דנין לעולם שנים כיום אחד אלא דנין זה היום והשני למחר היו שניהם בעבירה אחת ומיתה אחת כגון נואף עם נואפת דנין שניהם ביום אחד לפיכך אם היה הנואף בעל בת כהן הואיל והוא בחנק והוא כשריפה אין הורגין שניהם ביום אחד אין דנין דיני נפשו אלא בפני הבית והוא שיהיה בית דין הגדול שם בלשכה שבמקדש שנאמר בוקן ממרא לבלתי שמוע אל הכהן וגו' ומפי השמועה למדו שבזמן שיש בהן מקריב על גבי המזבח יש דיני נפשות והוא שיהיה בית דין הגדול במקומו בתחלה כשנבנה בית המקדש היו בית דין הגדול יושבין בלשכת הגזית שהיתה בעזרת ישראל והמקום שהיו יושבין בו חול היה שאין ישיבה בעזר אלא למלכי בית דוד וכשנתקלקלה השורה גלו ממקום למקום ולעשרת מקומות גלו וסופן לטבריא ומשם לא עמד בית דין גדול עד עתה וקבלה היא שבטבריא עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש ארבעים שנה קודם חרבנות שני בשל דיני נפשות מישראל אף על פי שהיה המקדש קיים מפני שגלו הסנהדרין ולא היו שם במקום במקדש בזמן שדנין דיני נפשות בארץ ישראל דנין דיני נפשות בחוצ' לארץ והוא שהיה הסנהדרין סמוכין בארץ כמו שבארנו שהסנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ:

מי שעמד על נפשו כו' עד כיום אחד הכל בסנהדרין פרק נגמר הדין והראשון מיייתי לה מצד צד פרק אלנו מציאות: אין דנין דיני נפשו עד בית דין הגדול במקומו עד כמו סביארכו סהסנהדרין נוהגת בארץ ובחוצה לארץ סוף הפרק פל קמח דמסכת עבירה זרה:

פרק חמשה עשר

כיצד מצות הנסקלין כו' עד יד כל העם באחרונה פרק נגמר הדין: עובד עבירה כו' עד סגמרי דינו כו' בכתובות פרק נערה סתתפתתה: מצות הנסרפין עד סכסכו יוכא פ' ארבע מיתין: מצות עשה לתלות עד ותלית אותנו על עץ בסנהדרין פרק נגמר הדין ובסוטה פרק היה נוטל: כיצד מצות הנסקלין כו' עד בקבר עכמו הכל פרק נגמר הדין וסופו פרק בתרא דעבירה זרה ובספרי לא תלין נבלתו על העץ זו מצות לא תעשה: כל הנסקלין סבתורה כו' עד ובן סורר ומורה פרק ארבע מיתות: כל הנסרפין עשרה עד בכלל העריות בסנהדרין פרק כל הנסרפין: ההרגין סניס כו' עד סוף הפרק פ' הנסרפין והנחנקין:

פרק ששה עשר

כשם סמכוה להמית המחוייב כו' עד כדרך סעוסיין בדיני נפשות עיקר ההלכה במכות פרק אלנו הן הלוקין וביאור כדרך סעוסיין בדיני נפשות מבואר פ"ב: עבר על לאו סנייתק כו' עד ספק התראה היא במכות פרק אלנו הן הלוקין: עבר עבירה סניס בה מלקות ומיתת בית דין עד אלא בשעת מעשה בחולין פרק אותנו ואת בנו ובמכות פ' לו הן הלוקין: אבל האיסור עכמו בעד אחר עד אלא לוקה פר' קמח דחולין ובמכו פרק אלנו הן הלוקין: כיצד

פ' אלנו הן הנסרפין

שמצוה להמית את המחוייב מיתה כד מצות עשה להלקות את המחוייב מלקות שנאמר והפילו השופט והכהו לפניו ואף על פי שמלקות בשלשה במקום מיתה היא עומדת: מלקין בזמן הזה בכל מקום מן התורה בפני שלשה סמוכין אבל לא בפני הדיוטות וכל מלקיות שמלקין דיני חוצה לארץ בכל מקום אינה אלא מכת מדרות אין אדם לוקה אלא בעדים והתראה ובודקין העדים ברר שיה ובחקירה כדרך שעושים בדיני נפשות עבר על לאו שניתק לעשה והתרו בו ואמרולו אל תעש' דבר זה שאם תעשנו ולא תקיים עשה שבו תלקה ועבר ולא קיים העשה הרי זה לוקה אף על פי שחתתראה בספק היא שאם יקיים יפטור התראה ספק התראה היא: עבר עבירה שיש בה מלקות ומיתת בית דין כאחת כגון ששחט אותו ואת בנו לעבודה זרה אם התרו בו למית' סוקלין אותו ואינו לוק' שהרי נתחייב בדין גדול מזה ואם התרו בו למלקות בלבד לוקה אינו צריך שני עדים למלקות אלא בשעת מעשה אבל האסור עצמו בעד אחר יוחזק כיצד אמר עד אחד חלב כליות הוא זה לאי הכרסם פירות אלו גרושה או זונה אשה זו ואכל או בעל בעדים אחר שהתרה בו הרי זה לוקה אף על פי שעיקר האיסור בעד אחר במה דברי: אמורים שלא הכחיש העד בעת שקבע האיסור אבל אם אמר אינו חלב זה וזו אינה גרושה ואכל ובעל אחר שהכחיש אינו לוקה עד שקבעו האיסור שני עדים שתק בעת שהעיד העד האחד בקביעת האיסור ואחר שעבר והתרו בו טען להכחיש העד אין שומעין לו אלא לוקה כיצד

פרק חמשה עשר

כיצד מצות הנסקלין רחוק מבית המקדש ארבע אמות מפשיטין את המחוייב סקילה בגדי ומכסין ערותו מלפניו ואין האשה נסקלת ערומה אלא בחלוק אחד ובית המקדש גבוה שתי קומות עולה לשם הוא ועדיו ויריו אמורות ואחד מן העדים דוחפו על מתניו מאחוריו והוא נהפך ונופל על לבו לארץ אם מת בה יצא שהרי נאמר סקול יסקל או ירה יירה הנה השוה הנסקל שנפל את האבן עליו עם הנדחף שנפל הוא בעצמו על הארץ ואם לא מת מרחיפה זו מגביהין העדים אבן שהיתה מונחת שם משא שני בני אדם והעד השני מרפה את ידו ומשליך האבן על לבו אם מת בו יצא ואם לא רגמתו בכל ישראל שנאמר יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה עובד עבודה זרה אין סוקלין אותו אלא על שער שעבר בו ואם היתה עיר שרובה גוים סוקלין אותו על פתח ב' דין ודבר זה קבלה מפי השמועה אל שערך זה שערך בו ולא שנגמר דינו בו: מצות הנשרפין היו משקעין אותו בזבל עד ארבעות וזנותנים סורר קשה לתוך הרך וכורך על צוארו ושני עדיו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שהוא פותח את פיו ומתיכין את הכדיל את העופרת וכיוצא בהן וצורק לתוך פיו והיא יורדת ושורפת את בני מעיו: מצות הנחרגין מתייזן את ראשו בסיף כדרך שהמלכים עושים: מצות הנחנקין משקעין את המחוייב בזבל עד ארבעות וזנותנין סורר קשה לתוך הרך וכורכין על צוארו זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שתצא נפשו: מצות עשה לתלות את המגדף ועובד עבודה זרה שנאמר כי קללת אלהים תלוי הרי מגדף אמור ובעובד עבודה זרה נאמר את ה' הוא מגדף כחכמי ללבו והאיש נתלה ואין האשה נתלית שנאמר כי יהיה באיש חטא משפט מות רבי אליעזר: והומת ותלית אותו כיצד מצות הכתלין אחר שסולקין אותן משקעין את הקורה בארץ ועץ יוצא ממנה ומקיפין שתי ידין זו לזו ותולתו סמוך לשקיעת החמה ומתדין אותו מיד ואם לן עוברין עליו בלא תעשה שנאמר לא תלין נבלתו על העץ ומצות עשה לקבור את כל הרוגין בית דין ביום ההריגה שנאמר כי קבור תקברנו ביום ההוא ולא הרוגין בית דין בלבד אלא כל תמלין את מתו עובר עליו בלא תעשה הלינו לכבודו להביא לו ארון ותכריכים אינו עובר עליו אין תולין על אילן המחובר לקרקע אלא על התלוש כרי שלא יהא מחוס' קציצה שהעץ שנתלה עליו נקבר עמו שלא יהא לו זכרון רע ויאמרו זה העץ שנתלה עליו פלוני וכן האבן שנסקל בה והסיף שנהרג בו הנחרג והסודרין שחונקין בהן הכל נקברין בתפישת הנחרג אבל לא בקבר עצמו: כל הנסקלין שבתורה שמונה עשר ואלו הן הכא על האם ועל אשת אב ועל כלתו ועל נערה המאורסה ועל הזכור והשוכב עם בהמה והאשה המביאה את הבהמה עליה והמגדף ועובד עבודה זרה והחונתן מורעו למולך ובעל אוב ובעל ידעוני והמסית והמריח והמכשף והמחלל את השב' ומקלל אביו או אמו ובן סורר ומורה: כל הנשרפין עשרה ואלו הן בת כהן שזינתה תחת בעלה ובא על בתו ועל בת בנו ועל בת אשתו ועל בת בתה ועל בת בנה ועל חמותו ועל אבן חמיו והוא שבא עליהן בחיי אשתו אבל לא אחר מיתת אשתו הרי הן בכרת בלבד בכלל העריות הנחרגין שנים הרועות והנרחת: הנחנקין ששה ואלו הן הכא על אשת איש החובל באביו או באמו וגונב נפש מישר וזקן ממרא ונביא השקר והמתנבא בשם עבודה זרה נמצאו כל הרוגין בית דין ששה ושלשים:

שמצוה להמית את המחוייב מיתה כד מצות עשה להלקות את המחוייב מלקות שנאמר והפילו השופט והכהו לפניו ואף על פי שמלקות בשלשה במקום מיתה היא עומדת: מלקין בזמן הזה בכל מקום מן התורה בפני שלשה סמוכין אבל לא בפני הדיוטות וכל מלקיות שמלקין דיני חוצה לארץ בכל מקום אינה אלא מכת מדרות אין אדם לוקה אלא בעדים והתראה ובודקין העדים ברר שיה ובחקירה כדרך שעושים בדיני נפשות עבר על לאו שניתק לעשה והתרו בו ואמרולו אל תעש' דבר זה שאם תעשנו ולא תקיים עשה שבו תלקה ועבר ולא קיים העשה הרי זה לוקה אף על פי שחתתראה בספק היא שאם יקיים יפטור התראה ספק התראה היא: עבר עבירה שיש בה מלקות ומיתת בית דין כאחת כגון ששחט אותו ואת בנו לעבודה זרה אם התרו בו למית' סוקלין אותו ואינו לוק' שהרי נתחייב בדין גדול מזה ואם התרו בו למלקות בלבד לוקה אינו צריך שני עדים למלקות אלא בשעת מעשה אבל האסור עצמו בעד אחר יוחזק כיצד אמר עד אחד חלב כליות הוא זה לאי הכרסם פירות אלו גרושה או זונה אשה זו ואכל או בעל בעדים אחר שהתרה בו הרי זה לוקה אף על פי שעיקר האיסור בעד אחר במה דברי: אמורים שלא הכחיש העד בעת שקבע האיסור אבל אם אמר אינו חלב זה וזו אינה גרושה ואכל ובעל אחר שהכחיש אינו לוקה עד שקבעו האיסור שני עדים שתק בעת שהעיד העד האחד בקביעת האיסור ואחר שעבר והתרו בו טען להכחיש העד אין שומעין לו אלא לוקה כיצד

כ"ב 93

מגדל עזו

כיכר מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד אילך ואילך וחקו הכנסת אוחו בכגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו שאין מכהו על כסותו שנוחכתו ולא לכסותו והאבן נתונה מאחוריו שהחזן המכה עומד עליה ורצועה של עגל בידו כפולה לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בוורחוב הרצועה טפח וארבע כדי שתהא מגעת עד פי כריסו והיד של רצועות שאוחו בה ארבעה טפח האיש המכה צריך להיות יתר בדיעה וחסר בכח ומגביה את הרצועות בשתי ידיו ומכה בידו אחד בכל כחו ומלקוהו שליש מלפניו על חזיהו בין דריו ושני שלישית מאחוריו שליש על כחף זה ושליש על כחף זה המוכה אינו עומד ולא יושב אלא מוטת שנאמר והפילו השופט והכהו לפניו שיהיו עיניו של שופט בו לא שיהיה מביש בדבר אחר ונחשו מכה שאין מכה שנים באחד הגדול שבדיינים קורא כל זמן שזה לוקה אם לא תשמור לעשות והפלה ה' מכות ויום ומתכוין שיגמור הפסוקים עם המלקיות ואם לא גמר חזק לתחילת המקרא וקורא וחוזר וקורא עד שתגמר כל ההכאה והשני שבדייני מונה והשלישי אומר לחזקה כל זמן שמכה על פיו הוא מכה מת תחת ידו פטור ואם הוסיף רצועה אחת על האומד ומת הרי החזן גולה ואם לא

הלכות סנהדרין

כיכר מלקין אותו כופת שתי ידיו על העמוד אילך ואילך וחקו הכנסת אוחו בכגדיו אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו שאין מכהו על כסותו שנוחכתו ולא לכסותו והאבן נתונה מאחוריו שהחזן המכה עומד עליה ורצועה של עגל בידו כפולה לשנים ושנים לארבעה ושתי רצועות של חמור עולות ויורדות בוורחוב הרצועה טפח וארבע כדי שתהא מגעת עד פי כריסו והיד של רצועות שאוחו בה ארבעה טפח האיש המכה צריך להיות יתר בדיעה וחסר בכח ומגביה את הרצועות בשתי ידיו ומכה בידו אחד בכל כחו ומלקוהו שליש מלפניו על חזיהו בין דריו ושני שלישית מאחוריו שליש על כחף זה ושליש על כחף זה המוכה אינו עומד ולא יושב אלא מוטת שנאמר והפילו השופט והכהו לפניו שיהיו עיניו של שופט בו לא שיהיה מביש בדבר אחר ונחשו מכה שאין מכה שנים באחד הגדול שבדיינים קורא כל זמן שזה לוקה אם לא תשמור לעשות והפלה ה' מכות ויום ומתכוין שיגמור הפסוקים עם המלקיות ואם לא גמר חזק לתחילת המקרא וקורא וחוזר וקורא עד שתגמר כל ההכאה והשני שבדייני מונה והשלישי אומר לחזקה כל זמן שמכה על פיו הוא מכה מת תחת ידו פטור ואם הוסיף רצועה אחת על האומד ומת הרי החזן גולה ואם לא

פרק שבעה עשר

כמה

מלקין את המחוייב כועד מדי כריתין פרק הלוקין : כהן גדול סחטא לוקה כשאר העם וכו' עד ולא מורידין פ' שלשה ועשרים :

פרק שמנה עשר

אלו

הן הלוקין כל העובר וכו' עד אונו לוקה ב במכות פרק הלוקין : כל לאו שאין בו מעש וכו' עד ומקלל חברו בסם מסכת טבועו פרק טבועות תניין וריש מסכת תמורה ובמכות פרק הלוקין : וכל לאו שניתק לאזהרת מיתת בית דין כו' עד אין לוקין עליו בסנהדרין פרק ארבע מיתות ופרק הכחיקין : וכל לאו שניתן לתשלומין כו' עד אין לוקין עליו במכות פרק הלוקין : כל לאו שניתק לעסה כו' עד אם לא קיים עשה עשה בסנהדרין פרק ארבע מיתות ובמכות פרק הלוקין : וכל לאו שבבבלות עד לוקין עליה פרק ד' מיתות : אי זהו לאו שבבבלות זה לאו אחד שכולל וכו' כיכר כגון זה שכתב אל תאכלו ממנו כו' וכו' עד מפי השמועה למדו שזה לחלק כתב הראב"ד ז"ל והור"ל אב"י ורשב"ע ז"ל :

פרק שבעה עשר

כמה

מלקין את המחוייב מלקות כפי כחו שנאמר כדירשעתו במספר זה שנאמר ארבעים שאין מוסיפין על הארבעים אפילו היה חזק ובריא כשמשון אבל פוחתין לחלש שאם יכה לחלש מכה רבה בוראי הוא מת לפיכך אמרו חכמים שאפילו הכריא ביותר מכה אחת נמצא שלא הכהו אלא ארבעי הראיות לו כשאומדין את החוטא כמה הוא יכול לקבל אין אומדין אלא במכות הראיות להשתלש אמדוהו שיכול לקבל עשרים אין אומדין ילקה אחר ועשרים כדירשיתו יכולין להשתלש אלא ילקה יח אמדוהו לקבל ארבעים ומשהתחיל ללקות ראוהו חלש ואמר אינו יכול לקבל יתר על אלו התשעה או השנים עשר שלקה הרי זה פטור אמדוהו לקבל יב ואחר שלקה ראוהו חזק ויכול לקבל יותר הרי זה פטור ואינו לוקה יותר על האומר אמדוהו היום שילקה יב ולא הלקהו עד למחר והרי הוא למחר יכול לקבל יח אינו לוקה אלא יב אמדוהו שילקה למחר יב ולא לקה עד יום שלישי והרי הוא חזק לקבל יח שהרי בשעת האומד לא אמדוהו ללקות אלא לאחר זמן וכן כל כיוצא בזה מי שנתחייב מלקיות הרבה בין על עבירות הרבה בין על מעשה אחד שחייבין עליו מלקיות הרבה אם אמדוהו אומר אחד לוקה ופטור ואם לאו לוקה ומתראפא וחוזר ולוקה כיצד נתחייב שתי מלקיות אמדוהו יכול הוא לקבל מה כיון שלקה מה נפטא אבל אם אמדוהו למלקות אחת והכהו שלשה אפ"ו שלשים כמו האומר תרי זה מתראפא וחוזרין ואומדין אותו למלקות שניה עד שילקה לכל מלקיות שהוא חייב בהן מי שאמדוהו וכשהתחיל ללקות נתקלקל מכה והכאה בין ברעיו בין במימי רגלים אין מכה אותו יותר שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כיון שנקלה פטור אבל אם נתקלקל מן הפחד מקודם ההכאה אפילו נתקלקל משיעא מביית דין ללקות ואפ"ו מבערב הרי זה לוקה כל האומד שאמדוהו אמדוהו לשתי מלקיות ולקה ונתקלקל בין בראשונה בין בשנייה פטור נפסקה הרצועה בשנייה פוטרין אותו נפסקה בראשונה נפטור ממלקות ראשונה ולוקה האומד השני כפתוהו על העמוד ללקות וברת את המיתרי וברת פטור ואין מחזירין אותו כל מי שחטא ולקה חוזר לכשרותו שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כיון שלקה תרי הוא אחיך אף כל מחוייבי כרת שלקו נפטרו מדי כריתין כהן גדול שחטא לוקה בשלשה כשאר כל העם וחוזר לגדולתו אבל ראש השיבה שחטא מלקין אותו ואינו חוזר לשררתו וגם אינו חוזר להיות כאחד משאר הסנהדרין שמעלין בקודש ולא מורדין :

פרק שמנה עשר

אלו

הן הלוקין כל העובר על לא תעשה שחייבין עליו כרת ואין בו מיתת בית דין כגון אוכל חלב ודם וחמין בפסח וכן כל העובר על לא תעשה שחייבין עליו מיתת בדי שמים כגון אוכל טבל וכהן טמא שאכל תרומה טהורה וכן כל העובר על לאו שיש בו מעשה כגון אוכל בשד בחלב או לובש שעטני אבל לא שאין בו מעשה כגון הולך רכיל ונוקם ונוטר ונושא שמע שוא אינו לוקה כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל את חברו בשם וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת בית דין כגון לא תנאף לא תעשה מלאכה בשבת אין לוקין עליו וכל לאו שניתן לתשלומין כגון לא תגזול ולא תגנוב אין לוקין עליו וכל לאו שניתן לעשה כגון לא תקח האם על הבנים לא תכלה פאת שוך אין לוקין עליו אלא אם לא קיים עשה שבח ועל לאו שבבבלות אין לוקין עליו ושאר כל הלזין שבתורה לוקין עליהן איהו לאו שבבבלות זה לאו אחד שכולל עניינים הרבה כגון לא תאכלו על הדם וכן אם נאמר לא תעשה דבר פלוני ופלוני הואיל ולא יחד לו לאו לכל אחד ואחד מהן אין לוקין על כל אחד ואחד אלא אם כן חלק אותה בלאוין אחרים או נאמר מפי השמועה שנתקן כיצד כגון זה שנאמר אל תאכלו ממנו נאובשל מבושל אינו לוקה על הנא והמבושל שתיים אלא אחת ובהדרש הוא אומר ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו וחיוב על שלשתן שלשה מלקיות מפי השמועה למדו שזה לחלק הרי

פ' אלו הן הלוקין :

פ' אלו הן הלוקין :

152

הרינאמר לא ימצא כן מעבד בנו וכתו באש קוסם קסמים וגומר ואף על פי שכלל כל העניינים בלאו אחד הרי חלק אותם בלאוין אחרים ואמר לא תנחשו ולא תעוננו מלמד שכל אחד מהן בלאו בפני עצמו וכן כל כיוצא בזה מי שלקח בבית דין על אסור כרת ולקח פעם שנייה על אותו כרת עצמו כגון שאכל חלב ולקח עליו ואכל הלב פעם שנייה ולקח עליו אם אכל פעם שלישיה אין מלקין אותו אלא מבניסין אותו לכיפה והוא מקום צר כפי קומתו ואינו יכול לשכוב בו ונותנין לו לחם צדומי לחץ עד שיצרו מעיו ויחלה ואח"כ מאבילין אותו שעורים עד שכריסו נבקעת: מי שעבר על אסור כרת או מיתת בית דין והתרו בו והרכין בראשו או שתק ולא קבל עליו התראה אין חונקין אותו כמו שבארנו ואין מלקין אותו חור ועשה כן והתרו בו והרכין בראשו או שתק אין ממתין אותו ואין מלקין אותו חוד פעם שלישיה ועבר והתרו בו אף על פי שהרכין בראשו או שתק קונסין אותו לכיפה עד שימות וכל אלו שלא קבלו עליהן התראה מכין אותן מכת מדרות הואיל וחטאו מכל מקום אפילו על אסור של דברי ספרים מכין אותן מכת מדרות הגונב כלי שרת מן המקדש והמקלל והלועלע ארמית אין בית דין נוקקין להן להקלא קנאין פוגעין בהן וכל שחורגן וכתוכן כהן ששמש בטומאה לא היו אחיו חכהנים מביאין אותו לבית דין אלא פרחי כהונה היו מוציין אותו חוץ לעזרה ופוצעין את מחו בגידין גזירת הכתוב היא שאין ממתין ב"ד ולא מלקין את האדם בהוראת פיו אלא על פי שנים עדים וזה שהרג יהושע ענן דוד לגר עמלקי בתודאת פיהם הוראת שעה היתה או דין מלכות היה אבל הסנהדרין אין ממתין ולא מלקין המורה בעבירה שמא נטרפת דעתו ברבר זה שמא מן העמלין מרינפש הוא המחכים למות שתוקעין התרבות בבטנם ומשליכין עצמן מעל הגנות שמא כך זה יבואמר דבר שלא עשה כרי שיהרג וכללו של דבר גזירת המלך היא:

כא לוקה סתים מבוסל לוקה סתים כא ומבוסל לוקה סלם וזה סהוא יסבור סלוקין על לאו סבכלל ואחר סאכל כא עבר על סכי לחוץ האחר מהן אל תאכל ממנו כא סויכא לנו מכלל מה סאמר כי אם כלי אם סהוא כאילו אחר אל תאכלו אלא כלי והוא אכלו בלתי כלי וסאכל כא ומבוסל לוקה לפי דעתו סלם חח אכלו כא ואח' על אכלו מבוסל סליסי על אכלו בלתי כלי ואמריו סס בסדר זה הדב ורביא אמ' חח לוקין על לאו סבכללות חכ' דאמריו חר' מיהא לקי' כלומר כסאכל כא ו ונובוסל לוקה אחת ואיכא דאמריו חר' נמי לא לקי' דלא מייחד לאויה כלאו דחסימא כלות אמרו ית' לא תחקוס סור בריסו סהו' לאו אחר ימכע מדבר אחר ואלס זה הלאו המונע מפני הדברים כא ומבוסל חח לוקין עליו וכבר כתבאר בגמרא סנהדרין חח לוקין על לאו סבכללות ולפיכך מאמר חביי הוא כדחה והאמת סהוא לוקה אחת בק סאכל כא או מבוסל או כא ו ומבוסל אחר בלבד דלוקה ולפיכך כמנה אמרו ית' אל תאכלו ממנו כא וכסל מבוסל במים מצו' אחת עכל והרין עמו דקיימא לן בכליה תלמודא חביי ורביא הילכת' כרביא בר מ"על ק"בס וזה פסו' וכסו' ואלו בגירסת ה"ר אבד ז"ל מהסך דברי חביי לרביא ומרביא לחביי כאמר מבחתי חביי בגירסו' הכרפתיות ואף על פי כן מן התתיל' סיכתוב דלא כ כאביי ולא כרביא והנוסח' הספרד' היא עיקר: הרי נאמר לא ימכא בק וכו' עד וכן כל כיוצא בזה פרק חרבע מיתות היא עיקר ההלכה הזאת ובת"כ ובארה רמ' ז"ל ביאור רחב בעיקר התסיעי סבסל המכו' סהזכרתי בסמוך: מי סלקת בבית דין כו' עד סכריסו נבקעת ביבמות פרק הבא ועל יבמתו ו ובסנהדרין פרק הכסרפין: מי סעבר על חיבור כרת כו' עד וכוכעין את מוחו בגזירין פרק הכסרפין: גזרת הכתוב הוא כו' עד סוף הפרק במכות פרק חלו הן הלוקין:

פרק תשעה עשר

א	הבא על אחותו:	ב	על אחות אביו:	ג	על אחות אמו:
ד	הבא על אחות אשתו:	ה	הבא על אשת אחיו:	ו	הבא על אשת אחי אביו:
ז	הבא על הנדה:	ח	האוכל חלב:	ט	האוכל רם:
י	האוכל חמץ בפסח:	יא	האוכל ביום הכפורים:	יב	העושה מלאכה ביום הכפורי:
יג	האוכל הנותר:	יד	האוכל פיגול:	טו	הטמא שאכל בשר קודש:
יז	הטמא שנכנס לעזרה:	יח	השוחט קדשים בחוץ:	יט	המעלה קדשים בחוץ:
כ	המפסם את השמן:	כא	הסך בשמן המשחה:	כב	המפסם את הקטרת:
א	כל מחוייבין מיתה בידי שמים שהן בלא תעשה ויש בהן מעשה שלוקין עליהן שמנח עשר ואילו הן:	ב	זר שאכל תרומת מעשר:	ג	זר שאכל חלה:
א	זר שאכל תרומה גדולה בין טהורה בין טמאה:				
ב	זר שאכל בכורים אחר שנכנסו לירושלם:				
ג	האוכל טבל שלא הורם ממנו תרומה גדולה ותרומת מעשר:				
ד	האוכל עיסת שלא חורמה חלתה:				
ה	כתן טמא שאכל תרומה טהורה:				
ו	כהן שנכנס לקדש הקדשים שלא לעבודה:				
ז	כהן שיצא מן המקדש בשעת עבודה:				
ח	לוי שעבר בעבודת כהנים:				
ט	מתוסר בגדים הרי הוא כזר ולוקה אם עבר:				
י	שתוי יין ששמש:				
יא	מתוסר כפודים ששמש:	יב	פרוע ראש ששמש:	יג	זר ששמש במקדש:
יד	מתוסר כפודים ששמש:	יז	זר ששמש ששמש:	יח	כהן טמא ששמש:
יט	מתוסר כפודים ששמש:	יח	קדוץ בגדים ששמש:	יט	טבול יום ששמש:
כ	אבל המשמש בלא קדושי ידים ורגלים אף על פי שהוא חייב מיתת אלו לוקה מפני שהיא מצות עשה וכן נביא שכבש נבאתו או שעבד על דברי עצמו והעובר על דברי נביא אף על פי ששלשתן במיתה אינו לוקה שהן באין מכלל עשה שנאמר אליו תשמעון ולא הכא מכלל עשה הרי הוא כעשה ואין לוקין עליו כל לא תעשה שבתורה שאין בהן לא כרת ולא מיתת בית דין שלוקין עליהן קטח ואלו הן:	א	העושה צלם:	ב	העושה צלם לנח:
א	העושה צלם:	ב	העושה צלם לנח:	ג	הפונה אל אליהם באחד מן המעשים:
ד	המקים מצבה:	ה	הנוטע אילן במקדש:	ו	הנותן אבן משכית:
ז	הנודד בשם עבודה זרה:	ח	הנוטע אילן במקדש:	ט	הבונה עיר הנדחת:
י	הנשבע בשמה:	יא	העושה כחקות הגוים:	יב	הקוסם:
יג	הנחנה ממנה:	יד	המנחש:	יז	החובר:
יח	המנחש:	יט	המנחש:	כ	המנחש:
כ	המנחש:	כא	המנחש:	כב	המנחש:
כג	המנחש:	כד	המנחש:	כה	המנחש:
כז	המנחש:	כח	המנחש:	כט	המנחש:
ל	המנחש:	לא	המנחש:	לב	המנחש:
לד	המנחש:	לה	המנחש:	לו	המנחש:
לז	המנחש:	לח	המנחש:	מ	המנחש:
מ	המנחש:	מא	המנחש:		

פרק תשעה עשר

כל לא תעשה סבתורה כו' רוב לו הלאו' מפורסין בפרטן במכות פרק לו הן הלוקין ובמסכת ברכות פרק קמ"א ומכל מקום תבסס כעמיר גרנה בבא' אכל כל אחר מפורס במקומו והזכיר מקצתם: אחר עמר זר סמימם במקדש בזבחים פרק סני: וכן נביא סבסס כבואתו וכו' בסנהדרין פרק הכחיקין: כג ד 93 1111

מגולעו

קִבְּזוּ מִמְזֵר סִכְסִיחַ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבַעֲלָה
כֶּתֶב הַרְאֵב זָל לֹא יִדְעֵנִי כִּסְוֵא
מֵה כּוֹרֵךְ וְהִרְמִיזוּ הַבַּח
עַל הַמְּזִירֵי מַסְלֵס קִכְס וְהַקְּסוּ
בְּגַל עַל רֵבֵא קִסְיֵא מִמְזִירֵי לְרַעַת
לְיִכְחַק הַיֶּחֶךְ לִקְהָה וּמַסְלֵס אֶלְמֵא
בְּבִיחָה לְחֹדֶה לִקְהָה עֲכָל:
וְאֵנִי אֹמֵר תִּמְהָ אִמִּי אִסְ דַּב'
זֶה יִכָּא מִפִּי הַרְאֵב זָל
לְעוֹלָם מִכְמָה טַעֲמִי חֲרָא דִּהֵא
דְקִיא מִקְסוּ מִיכָה הִיא בְּכַתּוּבֵי יִס
פְּרָק אֶלּוּ כְעָרוּ קִיא מוֹתִיב לֵה מִיכָה
אֶכְלֹגְתָא דְרַבִּי יוֹחָנָן וְיִסָּן לְקִיָּס
דְרַבִּי יוֹחָנָן סָלֵא אֶעְבֵּב דִּאֶלּוּ אֶתְרוּ
בִּיה פֶּטוּר כִּי לֹא אֶתְרוּ בִּיה כְּמִי
פֶטוּר וּגְרָסִי עֵלָה וְאֶתְרוּ לְטַעֲמִי
דְכִי אֶתְרֵא רַבִּי יִמִּי אֶתְרֵא חִיבִי מִתְּנִי
סוּגְגִין וְחִיבִי מִלְּקִיָּוִת סוּגְגִין וְרַבִּיר
אֶתְרֵא רַבִּי יוֹחָנָן אֶתְרֵא חִיב וְרַבִּיר
אֶתְרֵא פֶטוּר רַבִּי יוֹחָנָן אֶתְרֵא חִיב
דִּהֵא לֹא אֶתְרוּ בִּיה וְרַבִּיר אֶתְרֵא
פֶטוּר כִּיֹּן דִּאֶלּוּ אֶתְרוּ בִּיה פֶּטוּר
כִּי לֹא אֶתְרוּ בִּיה כְּמִי פֶטוּר וְסָקְלִי
וְטָרִי עֵלָה טוֹבֵא עַד דִּאֶתְרִיכִין אֶתְרֵא
לִיה רַב פֶּסֶא לֹא בִּי וְלִרְבֵּא דִּאֶתְרֵא
חִיִּירֵס שְׁחִירֵסֵה תִּרְוֵה בְּקִכְס אֶתְרֵא
גַּב דִּמְקִטִּיל מַסְלֵס מִתְּנִיתִין כִּמְאֵן
מוֹקִיָּלֵה אִי כְרַבִּי מֵאִיר קִסְיֵא בְּתוֹ
וְאִי כְרַבִּי כְּחֹנִיחַ בֵּן הַקִּנְיָה קִסְיֵא
אֶתְרוּ אִי כִּי יִכְחַק קִסְיֵא מִמְזִירֵי
עֲכָ וְעֵלָה עַל רַעַת הַכּוֹתֵב לִהְסוֹת
מִמְזֵר הַבַּח עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל
הַבַּח עַל הַמְּזִיר וְלֹא הַסְּגִיחַ אֶפִּילוּ
לְרַעַתוֹ עַם גַּמֵּר הַסְּגִיחַ הַרְבּוּקָה
דְּגַמֵּרֵא וְאֶזְלֵא הַכִּיחָא אִי סַבֵּר לֵה
כְּרַבִּי יוֹחָנָן הוּא מִתְרַץ לֵה כְּרַבִּי
יוֹחָנָן אֶלּוּ אִי סַבֵּר לֵה כְּרִיָּס לְקִיָּס
הִיכִי מִתְרַץ לֵה וְפִרִיָּן עַל כְּרַחֵךְ
כְּרַבִּי יוֹחָנָן סָלֵעַכָּ וְהִכִּי קִימֵא לֵךְ
כְּרַבִּי

מא מד מז נג נה נו נט סא סג סד סה סו סז סט עא עב עג עה עח עט פ פג פו פח פז פח צב צד צו צח ק קב קג קד קה קו קח קי קיב קיד קיו קיח קכ קכב

הלכות סנהדרין

הַעוֹבֵד בְּקִדְשִׁים : מִב הַגּוֹז אֹתוֹן : מִג
הַעוֹשֶׂה שִׁירֵי מִנְחוֹת מִחֻמֵּין : מִז הַמְּקַרֵּיב בְּלֹא מִלַּח : מִז
הַנוֹתֵן שְׂמֵן עַל מִנְחַת חוֹטֵא : מִח הַנוֹתֵן עֲלֵיהָ לְבוֹנָה : מִט
הַנוֹתֵן עֲלֵיו לְבוֹנָה : נֵא הַמְּכַרֵּל בְּחֻטְאֵת הָעוֹף : נב
הַאוֹכֵל בֶּשֶׂר קוֹדֵשׁ שֶׁנִּטְמָא : נג
כֹּהֵן שֹׂאכֵל בֶּשֶׂר קִדְשֵׁי חוּץ לְעוֹרָה : נו זֶר שֹׂאכֵל בֶּשֶׂר קִדְשֵׁי אַחֵר מִתְּנֵי דְמִים :
זֶר שֹׂאכֵל בֶּשֶׂר בְּכוֹר : נז כֹּהֵנִת שֶׁנִּשְׂאֵת לֹדֶר שֹׂאכֵלֵת חוֹת וְשׂוֹק אֶפִּילוּ לְאַחֵר מִיתָת בְּעֵלָה :
חֲלָלָה שֹׂאכֵלָה תְּרוּמָה : נח הַאוֹכֵל קִדְשִׁים קִלְיָן חוּץ לְיִרוּשָׁלַם :
הַאוֹכֵל קִדְשִׁים קִלְיָן בְּיָדוֹ וְרִיקָת דְּמִים : סב הַאוֹכֵל בְּכוֹר חוּץ לְיִרוּשָׁלַם :
הַאוֹכֵל מִעֶשֶׂר שְׁנֵי אַחֵר שְׂרָאָה פְּנֵי הַבַּיִת חוּץ לְיִרוּשָׁלַם :
כֹּהֵן שֹׂאכֵל בְּכוֹרִים מִשְׁנֵיכֶנְסוּ לְיִרוּשָׁלַם קוֹדֵם הַנְּחֹלָה בְּעוֹרָה :
כֹּהֵן שֹׂאכֵל בְּכוֹרִים חוּץ לְיִרוּשָׁלַם אַחֵר שֶׁהוֹנְחוּ בְּעוֹרָה :
הַאוֹכֵל מִעֶשֶׂר שְׁנֵי שֶׁנִּטְמָא בְּיִרוּשָׁלַם קוֹדֵם שִׁפְרָה :
טִמְאָה שֹׂאכֵל מִעֶשֶׂר שְׁנֵי הַטְּהוֹר בְּיִרוּשָׁלַם : סח
עֵרֵל שֹׂאכֵל בֶּשֶׂר קוֹדֵשׁ אֹר תְּרוּמוֹת : ע הַאוֹכֵל מִמְּנַחַת כֹּהֵן וְכֵן מִכֹּל דְּבַר שֶׁהוּא כְּלִיל לְאִישִׁים :
הַאוֹכֵל מִבֶּשֶׂר חֻטְאֵת הַנְּשִׂרְפוֹת וְכֵן מִכֹּל הַטְּעוֹן שְׂרִיפָה : עב הַשּׂוֹחֵט פֶּסַח עַל הַחֻמֵּין :
הַשּׂוֹכֵר בּו עֵצִים בֵּין בְּרֵאשׁוֹן בֵּין בְּשֵׁנִי : עד הַמְּרַצֵּא מִבְּשָׂרוֹ חוּץ לְחֹבְרֹתוֹ .
הַאוֹכֵל מִבְּשָׂרוֹ חוּץ מִחֹבְרָתוֹ : עו הַאוֹכֵל מִבְּשָׂרוֹ נֵא אֹר מִבְּשָׂרָה : עז הַהֲנַחָה מִן חֶחֶק קִדְשׁ בְּמִוֶּדֶר :
הַאוֹכֵל טַבֵּל שְׂעוּרִין לֹא הוֹפֵרֵשׁ מִמֶּנּוּ מִעֶשֶׂר אֶפִּילוּ מִעֶשֶׂר עֵנִי אֶף עַל פִּי שֶׁהוֹדְמוּ תְּרוּמוֹתָיו :
הַאוֹכֵל מִבְּשָׂר נֶפֶשׁ חַיָּה שֶׁנִּגְמַר דִּינָהּ לְסָקִילָהּ אֶף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁחַטָה :
הַאוֹכֵל בְּהֵמָה טִמְאָה : פא הַאוֹכֵל עוֹף טִמְאָה : פב הַאוֹכֵל דָּג טִמְאָה :
הַאוֹכֵל שְׂרִץ הָעוֹף : פג הַאוֹכֵל שְׂרִץ הָאֶרֶץ : פד הַאוֹכֵל שְׂרִץ הַמַּיִם :
הַאוֹכֵל רֶמֶשׂ הַאֲדָמָה אֶף עַל פִּי שֶׁאִינוּ רַבֵּה : פו הַאוֹכֵל תּוֹלְעִים שֶׁבְּפִירוֹת אַחֵר שְׂפִירְשׁוּ :
הַאוֹכֵל נְבִילָה : פז הַאוֹכֵל טְרִיפָה :
הַאוֹכֵל אֶבֶר מִן הַחַי : צא הַאוֹכֵל גֵּיד הַנֶּשֶׁה :
הַאוֹכֵל בֶּשֶׂר בְּחֹלֶב : צב הַמְּכַשֵּׁל בֶּשֶׂר בְּחֹלֶב :
הַאוֹכֵל מִתְּבוּאָה חֹדֶשֶׁה קוֹדֵם הַכֹּאֵת הָעוֹמֵר : צד הַאוֹכֵל עֵרְלָה :
הַאוֹכֵל כְּלָאֵי הַכֶּרֶם : צו הַאוֹכֵל תְּעִרְבוֹת חֻמֵּין בְּפֶסַח :
הַאוֹכֵל אַחֵר חֻצוֹת : צח הַמְּקִיָּים חֻמֵּין בְּרִשׁוֹתָיו כֵּגֵן שְׁחֻמֵּין עֵיפְתוֹ :
הַשּׂוֹתֵה יִין נֶסֶךְ : ק הַאוֹכֵל מִגִּזְלֵי חֵיִן :
נִוִּיר שְׂגִילָה : קב הַנִּוִּיר שֶׁנִּטְמָא לְמַת :
הַמְּגַלַּח אֶת הַנֶּתֶק : קג הַחֹתֵךְ סִימְנֵי צִרְעָתָהּ אֹר שְׂכוּחָהּ בְּאֵשׁ :
הַעוֹבֵד בְּנַחַל שְׁנֵת עֵרְפָה בּו הָעֵגְלָה : קד הַחוֹרֵעַ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבְעִית :
הַזּוֹמֵר אֶת הָאֵילָן בְּשִׁבְעִית : קה הַקּוֹצֵר סְפִיחַ בְּלֹא שְׁנֵי :
הַבוֹצֵר בְּלֹא שְׁנֵי : קי הַחוֹרֵעַ בַּה בְּלֹא שְׁנֵי :
הַקּוֹצֵר בַּה בְּלֹא שְׁנֵי : קיב הַמְּעוֹלֵל כְּרַמּוֹ וְלֹא נִתְּנָה לְעֵנִי :
הַמְּכַלָּה פֹּאֵת שֹׂדֵה וְלֹא נִתְּנָה לְעֵנִי : קיד הַפֶּרֶט כְּרַמּוֹ וְלֹא נִתְּנָה לְעֵנִי :
הַמְּלַקֵּשׁ לְקַט וְלֹא נִתְּנָה לְעֵנִי : קיו הַלּוֹקֵחַ קֶטֶף וְלֹא נִתְּנָה לְעֵנִי :
הַלּוֹקֵחַ עוֹמֵר הַשְּׂכַחָה וְלֹא נִתְּנָה לְעֵנִי : קיח הַלּוֹקֵחַ אֶם עַל בְּגִים וְלֹא שִׁלַּח הָאֵם :
הַחוֹרֵעַ כְּלָאֵי הַכֶּרֶם בְּאֶרֶץ : קכ הַחוֹרֵעַ כְּלָאֵי הַכֶּרֶם בְּאֶרֶץ :
הַמְּרַבֵּי אֵילָנוֹת כְּלָאֵים בְּכָל מְקוֹם : קכב הַמְּרַבֵּי בְּכָלֵאִים בְּכָל מְקוֹם :
הַחוֹסֵם בְּהֵמָה בְּעַת מְלֹאכָה בְּכָל מְקוֹם : קכג
הַמְּשַׁכֵּן חֲבִירוֹ בִּידוֹ וְלֹא הַחֲזִיר לוֹ הָעֵבֹט : קכד
הַחוֹבֵל בְּלִים שְׂעוּשִׁין בְּהֵן אֹכֵל כֶּפֶשׁ וְאִין מִחֲזִיר : קכה
הַמְּכַת חֲבֵירוֹ הַכֹּאֵה שְׂאִין בַּה שְׂחֵה פֶּרֶטָה : קכז
הַמוֹצִיא שֶׁסֶרֶע שֶׁנִּמְצָא דְּבָרוֹ שֶׁקָּרַ : קכח
הַנִּשְׁבַּע לְשִׁקְרָה : קכט
הַמְּחַלֵּל נִדְרֵי : קל
הַעוֹשֶׂה מְלֹאכָה בֵּיט : קלא
הַמְּקַיֵּץ פֹּאֵת וְקָן : קלב
הַקּוֹרֵחַ רֹאשׁוֹ עַל הַמַּת : קלג
הַלּוֹבֵשׁ שְׂעֻטָנוֹ : קלד
אִישׁ שֶׁלִּבְשׁ מְלִבוֹשׁ אִשָּׁה : קלז
כֹּהֵן שֶׁנִּטְמָא לְמַת : קלח
כֹּהֵן שֶׁקִּדְשׁ גְּרוּשָׁה וּבְעֵלָה : קלז
כֹּהֵן גְּדוֹל שֶׁבַע אֶלְמָנָה אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא קִדְשָׁה : קנא
הַנוֹשֵׂא וְזוֹקֵקָה לִיבָם : קנב
מְמוֹד שֶׁנִּשְׂאָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבְעֵל : קנז
הַמְּסַרֵּם אִישׁ וְכֵן שֹׂאֵר זְכָרֵי בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף : קנח
הַמוֹצִיא שֶׁסֶרֶע שְׂגִירֵשׁ אִשְׁתּוֹ וְלֹא הַחֲזִירָהּ : קס
גֵּר עֲמוּנֵי שֶׁנִּשְׂאָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבְעֵל : קסא
מִלֵּךְ שֶׁהִרְבֵּה נִשְׂיָם : קסב מִלֵּךְ שֶׁהִרְבֵּה סוֹסִים :

153

כרוב יוחנן לגבי ריש לקיש כראשית תלמודא בר מתלת סוף פרק החולץ וגם רמ' זל כן פסק פ"א רהלכות כע"ל בתולה ועוד דכי דייקת בה בגמרא מה ענין חייבו מלקות סוגיין דליכא התראה לגבי מזירין ועוד אכן כי איתכן בכוליה פלוגתא לא איתכן למילף מלקות אלא תשלומין אי לא איתרו ביה דהוי סוגיין ה"א אי איתרו ביה מפטר ועוד בר מכל דין לגבי קוסטא דריכא מה ענין הבא על הממזרת דהוי אונס או מפתה והוא זכות מפורסם סחירסה בתורה דיכין כזכו גמור לענין ממזר הבא על בת ישראל רבעיך דרך חתנות כרמסמעי"ש גמרא אלו כעצמות סמחלק התלמוד בין ראוייה לקימה לאינה ראוייה לקימה ועוד דעיקר ה"א סמעתא בקוסטא היא סנויה ביבמות פרק הערל גבי פכוע דכא כל עד ואיך אסורין אלא מלבד בקהל ה"א סכאמר לא יבא פכוע דכא וכרות טפסה בקהל ה"א וכוליה סוגיין התם מסוס חתנות איכא וקא מיייתי עלה להדיא רבנמר מסלמה דכתבי ביה ויתחתן סלמה את בת פרעה וזה פסוט ומפור' סס ומסס כתב רמ' זל וכן פירש בספר המכות במכות לא תעשה רממזר ופכוע דכא ועוד דה"א ריש פרק אלו נערות אמרינן להדיא בואו וככוה על עקיבא בן יוסף סהיה אמר כל סאין לו ביאה כישר' הולך ממזר לא דר' אי לא יבא מפני סובמכתי טפסלה חכמי לוביל זל והסבי להם זל מכא כתוב בספר הזה ובסאר הספרים סאין הבא על חייבי לאוין לוקה אלא אם כן קידם ובענו הרבה ולא מכאנו מכיין לך וכן מכאנו קוטיא גדולה בריש פ' אלו נערות סים להם חכס כו' דמקמי אי רמ' קטיא בתו אי רבי נחוניא בן הקנה קטיא אחותו אי ר' יצחק קטיא ממזרת ה"א קימא לך אית ארס לוקה ומסלם ולפי דברי הספר לא סייך מלק' כלל יורנו רבנו

פרק עשרים

אין

בית דין עונשין באמר הרעת אלא על פי עדים בראייה ברורה אפילו ראוהו העדים רודף אחר חברו והתרו בו והעלימו עיניהם או שנכנסו אחריו לחודכה ונכנסו אחריו ומצאוהו תרוג ומפרפר והסיף מנטף דם ביד ההורג חואיל ולא ראוהו בעת שהכהו אין בית דין הורגין בעדות זו ועל זה וכיוצא בו נאמר ונקי וצדיק אל תהרוג וכן אם העירו עליו שנים שעבד עבודה זרה זה ראוהו שעבד את החמה והתרה בו וזה ראוהו שעבד את הלבנה והתרה בו אין מצטרפין שנאמר ונקי וצדיק אל תהרוג חואיל ויש שם עד לנקותו ולחיותו צדיק אל תהרגו: כל מי שעשה דבר שחייבין עליו מיתת בית דין באונס אין בית דין ממיתין אותו ואף על פי שהיה מצוה שיהרג ואל יעבור אף על פי שחלל את ה' והוא אנוס אינו נהרג שנאמר ולנערה לא תעשה דבר זו אזהר' לבית דין שלא יענשו את האנוס: איש שאנסוהו עוד שבא על הערוה חייב מיתת בית דין שאין קישוי אלא לדעת אבל האשה הנבעלת באונס אפילו אמר אחר שנאנסה הניחו לו הרי היא פטורה מפני שצרה נתגבר עליה: אסור לבית דין לחוס על ההורג שלא יאמרו כבר נהרג זה ומה תועלת יש בהריגת האחר ונמצאו מתרשלין בהריגתו שנ' ולא תחוס עיניך ובערת רם הנקי וכן אסור לבית דין לחוס על מי שנתחייב קנס שלא יאמרו עני הוא זה שלא בכוחה עשה אלא מבין ממנו כל שיש לו בלא חגיגה שנאמר ולא תחוס עיניך: וכן בדיני ממונות אין מרחמין על הדל שלא תאמר עני הוא זה ובעל דינו עשיר חואיל ואני והעשיר חייבין לפרנסו אונסו בדין ונמצא מתפרנס בכבוד על זה הווהרה תורה ודל לא תהדר בריבו ונאמר לא תשא פני דל: אסור להדר פני גדול ניעד הרי שבאו לפניך שנים לדין אחד חכם גדול ואחד הריט לא תקדים לשאול בשלומו של גדול ולא תסביר לו פנים ולא תכבדנו כדי שלא יסתמו טענותיו של אחד אלא אינו נפנה לאחד מהן עד שיגמר הדין שנ' לא תהדר פני גדול אמרו חכמים אל תאמר עשיר הוא זה בן גדולים הוא זה תנאך אבישנו וארא בכשתול לכך נאמ' לא תהדר פני גדול באו לפניך שנים אחד כשר ואחד רשע אל תאמר חואיל ורשע הוא וחוקתו משקד וחוקת זה שאינו משנה בדבורו אטא הדין על הרשע על זה נאמ' לא תשת משפט אבינוך בריבו אף על פי שהוא אבינו במעוה לא תמה דינו לא תעשו עול במשפט זה המעוות את הדין ומוכה את החייב ומחייב את הזכאי וכן המענה את הדין ומאריך בדברים ברודי כרי לצער אחד מבעלי דינין הרי זה בכלל עול: חגס לבו בחוראה וקופין וחותר את הדין קודם שיחקרתי בינו לבין עצמו עד שיהא לו ברור כשמש הרי זה שופת רשע ונפרח כך צו חכמים חזו מתוין בדין וכן איוב הוא אומר ודיב לא ידעתי אחקרהו כל

פר' הבא על יבמות

פ' סנועין הערות:

סביארכו ורעה לי סאין ברברים אלו ספק עכ"ל אז אמרתי הנה בחתי במגילת ספר כתוב עלי והנחתי ידי על בני מעי ואמרתי סיסו בני מעי סיסו אם ספקות סלכס כך ודאות על אחת כמה וכמה ואעפ' סהרס הלוי זל מטולטולה סביבס על זה כבר סיסבו הר' יונתן הכהן וחכמי לוביל זל כמו סכתוב במחברת מחלוקתם:

פרק עשרים

אין

בית דין מוכסין כו' עד בעדות זו פ' אחר דיני ממונות: ועל זה וכיוצא בו כאמר ונקי וצדיק אל תהרוג כו' אל תהרגו במכילת כרסכין ראוהו רודף אחר חברו להרגו והתרו בו ואמרו לו ישראל בן ברית הוא אם הרגת אותו תהרג והעלימו עיניהם ומכאו הרגו ומפרפר והסיף מנטף דם מיד ההורג סומע אכי יהא כהרג תלמוד לומר ונקי וצדיק אל תהרוג כי לא אכריה רשע עכ' ועוד סס היה אחר מעידו עובר לחמה ואחר עובר ללבנה סומע אכי וצדיק אל תהרוג עכ' ובסנהדרין במעשה דסמעין בן סטח סראה אחר רודף אחר חברו לחורבה ורדף אחריו כו': כל מי פעשה דבר עד ונתגבר עליה ביבמות פרק הבא על יבמתו: אסור לבית דין לחוס כו' עד ולא תחוס עיניך עליו במכילתא: וכך בדיני ממונות עד ומחייב את הזכאי פרק קמא דסנהדרין ולסון סיפרא סלא תאמר עני הוא זה חואיל ואני והעשיר חייבין לפרנסו אזכנו ונמצא מתפרנס בנקיות תל לא תשא פני דל עכ' עוד אמרו סס בספרא מכיין סלא יאמר עשיר הוא זה וכן גדולים הוא זה ה"א ה"א לך כאמ' לא תהדר פני גדול עכ' עוד אמרו סס במכילתא רשע וכסר עומדין לפניך בדין סלא תאמר חואיל ורשע הוא אטא את הדין תל לא תטה מספט אבינוך בריבו אביון הוא במכות עכ': וכן המענה את הדין כו' עד בכלל עול פרק בתרא דכתובות: הגם לכו בהוראה כו' עד לא ידעתי אחקרהו פ"ד רבבות ופרק קמא דסנהדרין: כל

מגדל עז

כל דין שבא לפניו דין... כולל הרשעים שלבם גם בהדיאה ואמרו חכמים רעה על רעה תבא לו שכל הרברים וכיוצא בהן

פרק אחד ועשרים מצות

עשה לשפוט השופט בצדק שנאמר בצדק תשפוט עמי... עול משוקץ טכאוי חרס תועבה

פרק שנים ועשרים

שנים

כל דין שבא לפניו דין... כולל הרשעים שלבם גם בהדיאה ואמרו חכמים רעה על רעה תבא לו שכל הרברים וכיוצא בהן

פוסק מורי רבינו... כל הני ליתנהו אלא למזוה עכ

מדבר שקר תרחק... לא יהיה הדין שומע מפי התורגמן אלא אם כן היה מכיר לשון בעלי דיניו ושומע טענותיהם ואם אינו

פ' מ' א"ת האטה גרסינן... רב רב נחמיה הוא

שכחו מניין לדין... עשה מליין לדבריו של בעל

דין שנ' מדבר שקר... תרחק אלא יאמר מה שנרא לוי שתוק

ולא ילמד אחד... מבעלי דיניו שטענה כלל אפילו הביא עד

אחד אלא יאמר... לנשקן הרי זה העיד עליך הלואי שידע ויאמר אמת העיד עד שיטעון הוא

ויאמר עד אחד... הוא ואינו נאמן עליו כן כל כיוצא בזה ראה הדין זכות לאחד מהן ובעל

דין מבקש לאמרה... ואינו יודע לחבר הדברים או שראו מצטער להציל עצמו בטענת אמת

ומפני החימה... והכעס נסתלק ממנו או נשתכש מפני הסכלות הרי זה מותר לסעודו מעט

ולחבינו תחילת... הרבר משום פתח פיך לאלם וצריך להתיישב בדבר זה ותרבה שלא יהו

בעורכי הדינין... כעורכי הדינין

הלכות עדות

כל דין שבא לפניו דין... כולל הרשעים שלבם גם בהדיאה ואמרו חכמים רעה על רעה תבא לו שכל הרברים וכיוצא בהן

פרק אחד ועשרים

עשה לשפוט השופט בצדק שנאמר בצדק תשפוט עמי... עול משוקץ טכאוי חרס תועבה

פרק שנים ועשרים

כל דין שבא לפניו דין... כולל הרשעים שלבם גם בהדיאה ואמרו חכמים רעה על רעה תבא לו שכל הרברים וכיוצא בהן

פוסק מורי רבינו... כל הני ליתנהו אלא למזוה עכ

מדבר שקר תרחק... לא יהיה הדין שומע מפי התורגמן אלא אם כן היה מכיר לשון בעלי דיניו ושומע טענותיהם ואם אינו

פ' מ' א"ת האטה גרסינן... רב רב נחמיה הוא

שכחו מניין לדין... עשה מליין לדבריו של בעל

דין שנ' מדבר שקר... תרחק אלא יאמר מה שנרא לוי שתוק

ולא ילמד אחד... מבעלי דיניו שטענה כלל אפילו הביא עד

אחד אלא יאמר... לנשקן הרי זה העיד עליך הלואי שידע ויאמר אמת העיד עד שיטעון הוא

ויאמר עד אחד... הוא ואינו נאמן עליו כן כל כיוצא בזה ראה הדין זכות לאחד מהן ובעל

דין מבקש לאמרה... ואינו יודע לחבר הדברים או שראו מצטער להציל עצמו בטענת אמת

ומפני החימה... והכעס נסתלק ממנו או נשתכש מפני הסכלות הרי זה מותר לסעודו מעט

ולחבינו תחילת... הרבר משום פתח פיך לאלם וצריך להתיישב בדבר זה ותרבה שלא יהו

בעורכי הדינין... כעורכי הדינין

פ' סכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

פ' תמא דסכועת הערות

הלכות ערות

מגדל עון

שופטים

חשמה

מצח לומר לבעלי דינים בתחילה בדין אתם רוצים או בפשרה אם רצו בפשרה עושין ביניהן פשרה וכל בית דין שטושין פשרה תמיד חריזו משוכח ועליו נאמר משפט שלום שפטו בשעריכם אי זהו משפט שיש עמו שלום הוי אומר זה ביצוע וכן ברור הוא אומר ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו אי זהו משפט שיש עמו צדקה הוי אומר זה ביצוע והיא הפשרה: במה דברים אמורים קודם גמר דין אף על פי ששמע דבריהם וירע להיכן הדין נוטה מצוה לבעוץ אבל אחרי שגמר הדין ואבר איש פלוני אתה זכאי איש פלוני אתה חייב אינו רשאי לעשות פשרה ביניהן אלא יקוב הדין את ההר אף על פי שרצו בעלי הדין בפשרה בבית.

מכנה לבעלי דינים כושר אף יכולין לחזור בהן פרוק קמא דסנהדרין: אסור לאחד מן הדיינים כו' עד אי זה דין פחיתותו בסנהדרין פ' זה בורר: דין סהול יודע בחבירו כו' עד מרבר סקר תרחק פ' סבועת הערות: וכן הוי נקיי הרעת עד סוף הפרק ריש פרק זה בורר:

פרק שלשה ועשרים

לא

תקח שוחד כו' עד כגון זה מותר הכל פ' בתרא דכתובות וסופא איתא פרוק קמא דסנהדרין ולסוף ספרי לא תקח שוחד אפילו לחייב חייב ולזכות זכאי ע"כ: אסור לדיין לרזן כו' עד אף לך דין צדק כמהו פרוק בתרא דכתובות ופרק זה בורר: וכל פני תלמידי חכמים כו' עד לסתור דברי חבירו פרוק זה בורר: לעולם יראה דיון עכמו כו' עד את קובעיהם כפש פ' קמא דסנהדרין: וכל דיון סרן דין אמת לאמתו עד אלא נה סעיניו דואות פרוק קמא דסבת וכל קמא דסנהדרין: לעולם יהיו בעלי דינים לפניך כו' עד סוף הפרק פרוק קמא דמסכת אבות:

וכן כרטי אבלי קטיא מאי ביצוע סייך מהסת' אחר סכתגלה לגמרי וכראה לפרט נגמר הדין כגון ס סדרקרו היטב בדין וגמרו הדין ולא מיחסרא אלא לומר איס כלוני אתה זכאי וכו' דכיון דכתברר ככ' אף להטעותו ולעסות פסרה טאס היה יודע סכתברר דינו לזכות לא היה מתרבה לספר ומיהו לסוף התלמו מוכח וראי כפ"טי וכרוחק ל' סלא יטעו אותן סוואמרו לו יראי' אנו טמא טעינו בדין ומיהו כסמחייבין פכועה זה או זה טרי דראי למימד להן לעמות ביצוע ל למכטר מעוסק הטעוה תו' ע"כ:

והלכתא פטרה נריכא קנין עיין כפי ט' ו':

והיה באחד מעשה פסרה כראיתא התם ועיין פ"ה מהימכיה ופס מפורס דין מחילה נריכא קנין ע"כ:

הולך רביל מגלה סוד ומעשה בתלמיד אחד שהוציא דברים שנאמרו בבית המדרש לאחר כ"ב שנה והוציא אותה ב"ד מבית המדרש והכריזו עליו זה מגלה סוד הוא שאל אחד מבעלי דינים לכתוב לו פסק דין כותבין לך כך בא פלוני לבית דין של פלוני עם פלוני בעל דינו שטענו בכך ויצא זכאי או חייב ונתנן לו ואין מוכרין שם המוכין ולא שם המחייבין אלא בית דין של פלוני מדבריהם נודכה פלוני כן היה מנהגם של אנשי ירושלם מכניסין בעלי דינים ושומעים דבריהם ושענותיהן ומכניסין העדים ושומעין דבריהם ומציאין כל אדם לחוץ והדיינים נושאים ונותנים ביניהם בדבר וגומרין את הדבר ואחר כך מכניסין בעלי דינים וגדול שבדיינים אומר איש פלוני אתה זכאי איש פלוני אתה חייב כדי שלא ידע אחד מבעלי דינים אי זה דין יהו שזכה אותו ולא אי זה דין הוא שחייבו: דין שהוא יודע בחבירו שהוא גזול או רשע אסור להצטרף עמו שנאמר מדבר שקר תרחק וכך היו נקיי הרעת שבירושלם עושיין אין יושבין בדין עד שידעו עם מהם יושבים ולא חותמים את השטר עד שידעו מי חותם עמהם ולא נכנסים לסעודה עד שידעו מי מיסב עמהן:

פרק ארבעה ועשרים

ז

לדין לרזן בדיני פרוק עמי ממונות כו' עד דייני גזירות: הוא עכמו טזה חסור במסכת כתובות פ' הכותב: וכן פרוק קמא דסנהדרין אסופיזכיה דרב התא לקמיה לריכא אמר ליה פסילא לך לריכא אמר רי סמרחיק היה ע עכמו אבלי מן הדין אף כספל וכן הויא דפר סני דייני גזירות דאיתיה ליה בכתא דפיריתו' ע"כ: כו' עד כספ' כספ' המזו כסס רבינו טמסון סאיכו מרבר בלוהב גמור כגון סוסביכו ולא בטוכא גמור סלא דבר עמו סלס' ימי' באיבה סאין זה חרוט ע"כ:

פרק שלשה ועשרים

לא

תקח שוחד אין צריך לומר לעות את הרין אלא אפילו לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אסור ועובר בלא תעשה והרי זה בכלל ארור לזקח שוחד וחייב להחזיר השוהד כשיתבענו הנותן וכשם שהלוקח עובר בלא תעשה כך הנותן שנאמר ולפני עור לא תתן מכשול: כל דין שיושב ומגדל מעלתו כדי להרבות שכר לחזונו ולספריו הרי הוא בכלל הנזשים אחרי הכצע וכן עשו בני שמואל ולכך נאמ' להם וישו אחרי הכצע ויקחו שוחד ולא שוחד ממון בלבד אלא אף שוחד דברים ומעשה בדין אחד שהיה עולה בדוגית קטנה לעבור בנחר ופשט אחד ידו וסייעו בעליותו והיה לו דין ואמר לו הדין הריני פסול לך לדין ומעשה באחד שהביא מתנה אחת ממתנות כהונה לדין כהן ואמר לו פסול אני לך לרזן ומעשה באדם אחד של דין שהיה מביא לו תאנים מתוך שדהו מערב שבת לערב שבת פעם אחת הקדי' והביא בחמישי בשבת מפני שהיה לו דין ואמר לו הדין הריני פסול לך לדין אף על פי שהתאנים משל דין הואיל והביאן שלא בזמנם נפסל לו לדין: כל דין ששאל שאלה פסול לרזן לזה שהשאלו במה דברים אמורים בשלא היה לו לדין להשאל אבל היה לו להשאל כשר שהריגם זה שואל ממנו: לדין שנטול שכרו לרזן דינו בטלים והוא שיהיה שכר הנכר אבל אם היה עוסק במלאכתו וכאן לפניו שנים לדין ואמר להן תנו לי מי שיעשה תחתי עד שאדון לכם או תנו לי שכר בטלתי הרי זה מותר והוא שיהיה הדבר ניכר שהוא שכר הבטלה בלבד ולא יותר וישול משניהם בשוה זה בפניו זה כגון זה מותר: אסור לדין לרזן למי שהוא אוהבו אע"פ שאינו שושבינו ולא ריעו אשר כנפשו ולא למי ששונאו אע"פ שאינו אויב לו ולא מבקש רעתו אלא צריך שיהיו שני בעלי דינים שיוין בעיני הדיינים ובלבם ואם לא היה מכיר את אחד מהן ולא מעשיו אין לך דין צדק כמוהו כל שני תלמידי חכמים ששונאים זה את זה אמורים לישב בדין זה עם זה שדבר זה גורם ליציאת משפט מעוקל מפני השנאה שביניהן דעת כל אחד נוטה לסתור דברי חבירו: לעולם יראה דין עצמו כאילו חרב מונחת לו על צוארו וניהנם פתוחה לו מתחתיו וידע את מי הוא דין ולפני מי הוא דין ומי עתיד להפרע ממנו אם נטה מקו האמת שני אלהים נצב בעדת אל ואומ' דעו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפוטו כי אם לה' כל דין שאינו דין אמת לאמתו גורם לשכינה שתסתלק מישראל וכל דין שנטול כוזה ונותן לזה שלא כדן הקלה גובה ממנו נפשות שנאמר וקבע את קובעיהם נפש ושמא יאמר הדין מה ליולצרה הואת תלמו' שעה אחת כאלו תקן את כל העולם כולו וגורם לשכינה שתשרה בישראל שנאמר אלקים נצב בעדת אל ושמא יאמר הדין מה ליולצרה הואת תלמו' לומר ועמכם דבר המשפט אין לדין אלא מה שענינו ראות ולעולם יהיו בעלי דינים לפניך כו' עד סוף הפרק פרוק קמא דמסכת אבות:

כ"ד קמא דסנהדרין

מר עוקבא רבי ישמעאל רבי ישמעאל ברבי יוסי:

בירוש' דסנהדרין גרסי רב הובא הוי דעי תורין והוי ידע סהדי לחר בר כס חמ' ליה תא אסהדי ע"י א"ל הב לוי אברי כו' ותכן כותבין לדין שכר בטלו ו ולער סכר בטלו תו' שעה אחת כאלו תקן את כל העולם כולו וגורם לשכינה שתשרה בישראל שנאמר אלקים נצב בעדת אל ושמא יאמר הדין מה ליולצרה הואת תלמו' לומר ועמכם דבר המשפט אין לדין אלא מה שענינו ראות ולעולם יהיו בעלי דינים לפניך כו' עד סוף הפרק פרוק קמא דמסכת אבות:

כ"ד קמא דסנהדרין

פרק ארבעה ועשרים

ז

לדין לרזן בדיני ממונות על פי הדברי שדעתו נוטה להן שהן אמת והדבר חוק בלבו שהוא כן אע"פ שאין שם ראיה ברורה ואין צ"ל אם היה יודע בוודאי שהדבר כן הוא דן כפי מה שידע כיצד הרי שנתחייב אדם שמועה בבית דין ואמ' לדין אדם שהוא נאמן אצלו ושדעתו סומכת על דבריו שזה האיש חשוד על השבוע' ש"ל דין להפוך השבועה על שמונו ושבעי וישול הואיל וסמכת דעתו של דין על דבריו זה אפילו היתה אשה או נכר נאמ' אצלו והואיל ומצא הדבר חוק ונמך בלבו סומך עליו ודין ואין צריך לומר אדם יודע הוא עצמו שזה חשוד וכן

האמרה ליה בת רב חסד ורבא ידעא בה בהיא איתתא דחסירא אסבועת' פרוק הכותב ועיין בהילכות עדות פ"ה:

154

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא

עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו ואמ' לו אד' שסמך עליו אפי' אשה או קרוב שטר זה פרדע הו' אם סמכה דעתו על דבריו יש לו ללוז לא תפרע אלא בשבוע' או אם היה עליו שטר חוב לאח' יתן לזה שלא נפגם שטרו כלל ויניח זה שנפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון בו כפי מה שירא' וכן מי שבא וטען שיש לו פקדון אצל פלו' שמת בלא צואה ונתן סימנין מובהקין ולא היה זה הטען רגיל להכנס בבית זה האיש שמת אם ידע הדיין שזה המת אינו אמוד להיות לו חפץ זה וסמכה דעתו שאין זה החפץ של מת מוציא מן היורשין ונותנו לזה האמיד בו ונתן סימנין וכן כל כיוצא בזה שאין הדבר מסודר אלא ללבו של דין לפי מה שיראה לו שהוא דין האמת אם כן למה הצריכה תורה שני עדים שבזמן שיבאו לפני הדיין שני ער' ידון על פי עדותן אף על פי שאינו יודע אם באמת העידו או בשקר: כל אלו הדברים חין עיקר הדין אבל משרבו בתי דינין שאינן הגונים ואפילו יהיו הגונים במעשיהן אינן חכמים כראוי ובעלי בינה הסכימו רוב בתי דיני ישראל שלא יתפכו שבועה אלא בראייה ברורה ולא יפגמו שטרי ופיסדו חוקתו בעדות אשה או פסול וכן בשאר כל הדינין ולא ידון הדיין בסמיכת דעתו ולא בידעתו כד' שלא יאמר כל הדיין לבי מאמין לדבריו ודעתי סומכת על זה וכן אין מוציאין מן התומים אלא בראייה ברורה לא בדעת הדיין ולא באומדן המת או הטען ואף על פי כן אם העיד אדם נאמן בדבר מכל הדברים ונטתה דעת הדיין שאמת הוא או ממתין בדין ואינו דוחה עדותו ונושא ונותן עם בעלי דינין עד שיורו לדברי העד או יעשו פשרה או יסתלק מן הדין ומניין לדיין שהוא יודע בדין שהוא מרומה שלא יאמר אחת כנו והיה הקולר תלוי בעצארי העדים תלמוד לומר מדבר שקר תרחק כיצד יעשה ידרוש בו ויחקור הרבה בדרישה ובחקירה של דיני נפשות אם נראה לו לפי דעתו שאין בו רמאות חותך את הדין על פי העדות אבל אם היה לבו נקפו שיש בו רמאות או שאין דעתו סומכת על דברי העדים אף על פי שאינו יכול לפסלן או שדעתו נוטה שבעל דין זה רמאי ובעל ערמה והשיא את העדים אף על פי שהם כשרים ולפי תומם הטעם או שנראה לו מכלל הדברים שיש שם דברים אחרים מסותרין ואינן רוצים לגלותן כל אלו הדברים וכיוצא בהן אסור לו לחתוך אותו הדין אלא יסלק עצמו מדין זה ויודנו מי שלבו שלם בדבר והרי הדברי' מסורין ללב החתוב ואמר כי המשפט לאלהים הוא:

יש לבית דין להלקו מי שאינו מחוייב מלקות ולהרזו מי שאינו מחוייב מיתה ולא לעבו' על דברי תורה אלא לעשות סייג לתורה וכיון שרואים בית דין שפרצו העם בדבר יש להם לגדור ולחוק הרב כפי מה שיראה להם הכל הוראת שעת לא שיקבע הלכה לדורות מעשה והלקו אדם שבעל אשתו תחת אילן ומעשה באחד שרכב על הסוס בשבת בימי יוניים והביא אותו לבית דין וסקלוהו ומעשה ותלה שמעון בין שטח שמנים נשים ביום אחד באשקלון ולא היו שם כל דרכי הדין והחקר וההתראה ולא בעדות ברורה אלא הוראת שעה כפי מה שראה וכן יש לבית דין בכל מקום ובכל זמן להלקות אדם ששמעתו רעה והעם מרגני' עליו שהוא עובר על העריות והוא שיהיה קול שאינו פוסק כמו שבארנו ולא יהיו אלו אויבים ודועים שמוציאין עליו שמועה רעה וכן מבזיך את זה ששמעתו רעה ומחרפים את יולדתו בפניו וכן יש לדיין תמיר להפקיר ממון שיש לו בעלים ומאבד זכותם כפי מה שיראה לגדור פרצו הדת ולחוק הדק או לקנוס אדם זה והריו הוא אומר בעזרא וכל אשר לא יבא לשלש הימים בעצ' השרי' החוקנים יחרם רבושו מכאן שהפקר בית דין הפקר וכן יש לדיין לנדות ולהחרים מי שאינו בן נידוי כדי לגדור פרץ כפי מה שיראה לו והשעה צריכה לכך ויאמר שני דוחה והחרימוהו על דעתו ופרסם חטאו ברבים שנאמר אורו מרוז מלאך ה' אורו אורו ישיביה כי לא באו לעזרת ה' וכן יש לדיין לעשו' מריבה עם הראוי לריב עמו ולקללו ולהכותו ולתלוש שערו ולהשביעו באלהים בעל כרחו שלא יעשה או שלא עשה שנ' ואריב עמם ואקללם ואבה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים וכן יש לו לכפות ידים ורגלי' ולאסור בבית האסור יולד דחוף ולסחוב על הארץ שנאמר הן למות הן לשרוש הן לענוש נכסי' ולאוסרן כל אלו הדברים לפי מה שיראה הדיין שזה ראוי לכך ושהשעה צריכה לכך ובכל יח' מעשיו לשם שמים ואל יהא כבוד הבריות קל בעיניו שהרי הוא דוחה את לא תעשה של דבריהם וכל שכן כבוד בני אברהם יצחק ויעקב המחזיקי' בתור' האמת שיהיה זהיר שלא יהרס כבודם אלא להוסיף בכבוד המקום בלבד שכל המבזה את התורה גופו מחולל על הבריות והמכבד את התורה גופו מכובד על הבריות ואין כבוד התורה אלא לעשות על פי חוקיה ומשפטיה: פרק

אדם הנתבע מבזיך דיון היודע ערות לתובע ואין עד נעשה דיון דוחקין אותו לברור דיון אחר כי הוא כריך להעיד כדכתיב אם לא יגיד ע"כ מדברי מורי רבינו מאיר ז"ל ונראה ליראוייה מהא דגרוסין בירושלמי והביא ר"ח בפ' ב' קמח דסנהדרין רב הוכא הוה ידע ס סהדותא להווא גברא אתו בעני מידון קמיה וכפר בה וסררא רב ה' גרמלימהו ריכא ואזל ואסהיד עליה קומי בית דין חורין ועיין בהילכות עדות ס' פ"ב:

האוי מאלן רסני שמעניה מרי לבזויי בג' וס' פ' גיפסא סטיא פ"א בן גויה בן טפחה פירוש אחר גערה סמטא כדאשכחן במ"ק ברב יהודה סגדה תלמוד רסני ס סומעניה ס'ה:

הוא מאלן רסני שמעניה מרי לבזויי בג' וס' פ' גיפסא סטיא פ"א בן גויה בן טפחה פירוש אחר גערה סמטא כדאשכחן במ"ק ברב יהודה סגדה תלמוד רסני ס סומעניה ס'ה:

הוא מאלן רסני שמעניה מרי לבזויי בג' וס' פ' גיפסא סטיא פ"א בן גויה בן טפחה פירוש אחר גערה סמטא כדאשכחן במ"ק ברב יהודה סגדה תלמוד רסני ס סומעניה ס'ה:

הוא מאלן רסני שמעניה מרי לבזויי בג' וס' פ' גיפסא סטיא פ"א בן גויה בן טפחה פירוש אחר גערה סמטא כדאשכחן במ"ק ברב יהודה סגדה תלמוד רסני ס סומעניה ס'ה:

הוא מאלן רסני שמעניה מרי לבזויי בג' וס' פ' גיפסא סטיא פ"א בן גויה בן טפחה פירוש אחר גערה סמטא כדאשכחן במ"ק ברב יהודה סגדה תלמוד רסני ס סומעניה ס'ה:

הוא מאלן רסני שמעניה מרי לבזויי בג' וס' פ' גיפסא סטיא פ"א בן גויה בן טפחה פירוש אחר גערה סמטא כדאשכחן במ"ק ברב יהודה סגדה תלמוד רסני ס סומעניה ס'ה:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

פ' האסא רבא ופ' נגמר הדין

פ' עטרה יוחסין

פ' כוף סב דמנילה ואלו תגלחין

וכן אם יבא שטר חוב לפניו וכו' עד אלא במבועה כתב אמר דאפילו בשטר שיש בו כאמנות אינו גובה אלא פרק אף על פי ובמבועות פרק טבועת הדיינין בכל דוע שטרא לא מבזיך ביה או אם היה עליו שטר חוב לאחר יתן ליה סלא כפגם שטרו בדברי האחר או יסליך השטר בפניו ולא ידון כלל כפימה סיראה ע"ל: ואנו אמר חין כריך לומר מפ"ח ז"ל לברו אלא גם הלך במיטת רבותיו כע סנן כתב ר"י אלפס ז"ל פ' הכותב בההוא עוברא דרבת רב סררא וסהביא גם הר"ח ז"ל קרעכא שטרא חפומיה ומקמי תלמודא קרעכא סר אלא אימא מרעכא שטרא חפומיה וכת' רב אלפס ז"ל ולא מפרע מיניה אלא במבועה ע"ל ומיהו אם כתוב בה כאמנות לא פירס אחר מהם ולפי דעתי טעה הסופר סכת' ההסגות ונתחלף לו פרק אף על פי בפרק הכותב כי בפרק אף על פי חין סס זכר לזה וכיזכא בו ומה שהוא בפ' הכותב זה הוא שאמרנו דמרעכא שטרא חפומיה ויכול לפרס אותה כפי שכי ספי ר"י אלפס ז"ל שורא דריוני או חתמו שפי הוא בעצמו ז"ל בכת' ושבט' שבויל דריוני כמי אית' גבי חול תפרעני אלא בפני כלוני ופלוני כו' עד דאמרתי ארתע שטרא וכל אחר יכול לפרס כפי רצונו ולא מבזיך און לירק פ' קמח דמכיעא דאמר הכי לתלמודא להדיא והיה גופה לאו רח"ה דריוני' במבזיך' וכיון דנפלא ארעא טפי דאם אית' דלא פרע' מכטר הוה כטר ליה ואי לא נטריוה איהו דאפסיד אכפטיה כדאיתא פרק הכותב גבי טובר לכך דריוני דריוני' ז"ל מכל כד:

פרק חמשה ועשרים

פרק חמשה ועשרים

אסור

לדין לנהוג בשורה על הצבור ובנסות הרח אלא בענוה ויראה וכל פרנס המשיל אימה יתירה על הצבור שלא לשם שמים נענשו ואינו רואה לו בן תלמיד חכם שנאמר לכף יראוהו אנשים לא יראת כל חכמי לב וכן אסור לו לנהוג בהן קלות ראש אף על פי שהן עמי הארץ ולא יפסיע על ראשי עם חקודש אף על פי שהן הדיוטות ושפלים בני אברהם יצחק ויעקב הם וצבאות ה' שהוציאו מארץ מצרים כח גדול וביד חזקה וסובל טורח הצבור ומשאן כמשה רבינו שנאמר בו כאשר ישא האומן את היונק והרי הוא אומר ואצוה את שופטיכם זו אזהרה לדין שיסבול את הצבור כאשר ישא האומן את היונק צא ולמד ממה רבן של כל הנביאים כיון ששלחו הקב"ה במצרים ונאמר ויצום אל בני ישראל אמרו מפי הקבלה שאמר להם למשה ולאהרן על מנת שיהיו מקללים אתכם וסוקלין אתכם באבנים כדרך שנצטוו הדיין לנהוג במצוה הזו כן נצטוו הצבור לנהוג כבוד בדין שנאמר ואצוה אתכם זו אזהרה לצבור שתהיה אימת הדין עליהן ולא יתבזה בפניהם ולא ינהגו קלות ראש בעצמו כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור אסור בעשיית מלאכה בפני שלשה כרי שלא יתבזה בפניהם אם המלאכה ברבים אסורה עליו קל וחומר לאכול ולשתות ולהשתכר בפני רבים ובכניסת עמי הארץ ובסעודת מרעות או להם לאותן הדיינים שנהגו בכך מעלבון תורת משה שבזו דיניה והשפילוהו עד ארץ והגיעוהו עד עפר וגרמו רעה להן ולבני בניהן בעולם הזה ולעולם הבא: אסור לנהוג קלות ראש בשליח בית דין והרי השליח נאמן בשנים לענין הנדויה שאם אמר פלו' הקלני או הקלה הדיין או לא רצה לבא לדין משמתין אותו על פיו אבל אין כותבין פיתחא עליו עד שיבאו שנים ויעידו עליו שנמנע לבא לבית דין ואין שליח בית דין חייב באמירת דברים משום לשון הרע וכל המצער שליח בית דין יש לבית דין רשות להכותו מכת מרדות: שליח שאמר פלו' שלחני בשם אחד מן הדיינים ולא רצה בעל דין לבא אין כותבין עליו פיתחא של שמתא עד שיאמר משם שלשתן במה דברים אמורים שהלך השליח ביום שאינו ידוע לשיבת הדיינים אבל ביום הידוע שהדיינים יושבים בו לדין הכל יודעים שכל הדיינים מקובצים ואף על פי שבא השליח בשם אחד באילו בא בשם שלשתן מ' ששלחו לו בית דין לבא ולא בא לדין מנדין אותו וכותבים עליו פיתחא ונותן שכר הסופר ובעת שיבא קורעין הפיתחא כתבו עליו פיתחא מפני שלא קבל הדין כיון שאמר הדין מקבל הדין קורעין נדויו קבעו לו בר זמן שיבא היום ולא בא כל אותו היום כותבין עליו פיתחא לערב במה דברי אמורים כשהיה במדינה ומרד ולא בא אבל אם היה בכפרים ויצאו ונכנסו קובעין לו זמן שני וחמישי ושני ואם שלם יום שני ולא בא אין כותבין עליו פיתחא עד למחר: אין קובעין זמן לא בימי ניסן ולא בימי תשרי מפני שהעם טרודין במועדות ולא בעש ולא בערב יום טוב אבל קובעין בניסן שיבא אחר ניסן ובתשרי שיבא אחר תשרי אבל לא קובעין בעש שיבא אחר השבת מפני שהכל טרודין בערב שבת: מי שהיה במדינה והלך שליח בית דין ולא מצאו אין קובעין לו זמן עד שימצא אותו השליח ואמר לו היה בכפר חייב למדינה אם דרכו לבא באותו היום אומר השליח אפילו לאחד מן השכנים אפילו קאשה אם יבא פלוני והודיעוהו שבת דין קבעו לו זמן שיבא היום לבית דין ואם לא בא מנדין אותו לערב במה דברים אמורים כשאין הדרך שדרכו לילך בה על מקל בית דין אבל אם היה דרכו עליהן אין מנדין אותו עד שידעו השליח בעצמו שמא לא אמרו לו השכני' שהרי הם אומרים דרכו על פתח בית דין וכבר הלך אליהם ונפטרו וכן אם לא בא למדינה עד למחר אין סומכין על השכני' שמא שכחו ולא אמרו לו: מי שבא לבית דין וקבל הדין ואמר לו שלם והלך ולא שלם אין מנדין אותו עד שיתרבו שני וחמישי ושני ואחר כך מנדין אותו עד שיתן מה שהוא חייב ואם עמד שלשים יום ולא תבע להתיר נדויו מחרימין אותו:

אסור

לדין לנהוג בשורה
כו' עד כאמר יסוף
האומן את היונק
קמח דסנהדרין: בא ולמד
ממשה כו' עד וסוקלין אתכם באבנים
כך הוא במדרשות: כדרך שנצטוו
הדיין כו' עד שתהיה אימת הדין
עליהם פרק קמח דסנהדרין: ולא
יתבזה בפניהם כו' עד ברבים
אסורה עליו בקרוסין פי' יוחסין:
קל וחומר לאכול ולשתות כו' עד
ולעולם הבא בפסחים פרק אלן
עובדין: אסור לנהוג קלות ראש
עד להכות מכת מרדות פר' קמח
דקרוסין ובכניסתן פ' הגזל בתרא:
סליח בדין סאל' כו' עד כאלו בא
בשם שלם פ' קמח דסנהדרין: מי
שנלחו לו בר' סיתן מה שהוא חייב
פרק הגזל בתרא: ואם עמד שלשים
יום וכו' עד מחרימין אותו כר' אלן
מגלחין:

פרק ששה ועשרים

כל

המקלל דיין כו' עד
ואחר ממסו האב בתב
חין לי אלא חרס מניין
לרבות את כל האר' תל' בעמך לא
תאור אל' למה נאל' חרס מה חרס
מיוחד סהוא בחיים אף כל סהוא
מיוחד סהו' בחי' יבא המת סאינו
בחי' ובמית' לא תקלל חרס דבר
הכתוב באמללין סבארס עוד סס
וכסוי' בעמך אחר דיין ואח' כסוי'
במסמע ומה תלמוד לומר אלהים
לא תקלל לחיוב על זה בפני עצמו
ועל זה בפני עצמו מכאן אמרו יוס'
מדבר דבר אח' וחייב עליו ד' דברי'
מסוס האב ומסוס דיין ומסו' כסוי'
ומסוס בעמך ובסבועות פ' סבועת
העדות נתבאר עוד: המקלל
עצמו לוקה כו' עד וסמור לכספך
מאר פרק סבועות העדות: ואחר
המקלל עצמו או חברו וכו' עד הרי
הן בכלל הכנויין

כתב

הראב"ז ז"ל אינו לוקה לא
בשם המיוחד והכי אית'
בירושלמי ע"ל:

ואני

או' הוא הניח הירושלמי
וסמך על הבבלי דפרק
סבוע' העדות וכן פי' בספר המכות
סחיבר בלפון ערבי וכן הסכימו
רוב המפרשים ז"ל הואיל והבבלי
אחרון אחר אחרון אכ"י בא ולפון
הגויס סכתבים לו ראייה פר' קמח
דנדרים לגבי כנוי נדרים דאמר'
לפון גויס הם: וארור

הואיל והוא חייב אם קלל ככל הכנויים כך אם וארור

בכ"ז
וסבועת
העדות
חרס
מיוחד
סהו' בחי'
אף כל
סהו' בחי'
סליה
סבועת
העדות:

פרק ששה ועשרים

כל

המקלל דיין מדיני ישראל עובר בלא תעשה שנאמר אלהים לא תקלל וכן אם קלל הנשיא או ראש סנהדרין גדולה או המלך הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר ונשיא בעמך לא תאור ולא דיין ונשיא בלבד אלא כל המקלל אחד מישראל לוקה שנאמר לא תקלל חרש ולמה נאמר חרש שאפ"ו זה שהוא אינו שומע ולא נצטער בקללה זו לוקה על קללתו ויראה לישא המקלל את הקטן הרי הוא כחרש: המקלל את המת פטור הואיל ומקלל כל אדם מישראל חייב למה יחד לא על דיין ולא על נשיא לחיבו שמים נמצאת למד שהמקלל אחד מישראל בין איש בין אשה בין גדול בין קטן לוקה אחת ואם קלל דיין לוקה שנים ואם קלל נשיא לוקה שלש וכן שקלל אביו נשיא חייב משו' ארבעה שמות שלשה של כל אדם ואחד משו' האב: המקלל עצמו לוקה כמי שקלל אחרים שנאמר השמר לך ושמור נפשך ואחד המקלל עצמו או חברו או נשיא או דיין אינו לוקה עד שיקלל בשם מן השמות כגון יה ואלהים ושדי וכיוצא בהן או בכנוי מן הכנויים כגון חנון וקנא וכיוצא בהן קלל בכל לשון חייב שושמות שקוראין בהן הגויס להקבת הדין ככל הכנויים

לא הזכירה תורה על
כולס אלא בספרים
סכאל' וכסוי' בעמך לא
תאור בענו' מעט' עמך:

מגדלעו

וארור בו שבעה בו קללה בו נידוי אינו לוקה עד שיתרו בו בפני עדים כשאר כל חייבי לאוין אבל אם לא היתה שם התראה או שקלל בלא שם ובלא כינוי כגון שאמר ארור פלוני או שהיתה הקללה באה מכלל הדברים כמו שאמר אל יהי פלוני ברוך לה או אל יברכהו אל וכיוצא בדברים אלו אינו לוקה אף על פי עיין ע"ז מהילכות פ"א שאינו לוקה אם חרף תלמיד חכם מנדין אותו ואם רצו הרבנים להכותו מכת מדרות תלמוד תורה: מכין ועונשין אותו כפי מה שיראו שהרי בזה את הוקן ואם חרף עם הארץ עונשין הרבנים

בדבר כפי מה שהשעה צריכה לו לפי המחרף ולפי זה שנתחרף אף על פי שיש לו לדיין או לנשיא למחול על כבודו אינו יכול למחול על קללתו וכן שאר העם אף על פי שמחל המקולל מלקין את המקולל שבכח חטאונתחייב אבל מי שנתחייב נידוי מפני שהפקיר בבית דין ורצו בית דין למחול על כבודו ולא נדוהו ורש"י בירן וזוהא שלא יהיה בדבר הפסד בכבוד הכורא כגון שהיו העם מבעטין בדברי תורה ובדיינין הואיל ופקרו העם בדב' צריכין לחוק ולעגוש כפי מה שיראה להם כל הרן בדייני גוים ובערכאות שלהן אף על פי שהיו דיניהם כדייני ישראל הרי זה רשע וכאלו חרף וגדף והרים יד בתורת משה רבינו שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניך לפניהם ולא לפני גוים לפניהם ולא לפני חריוטות היתה יד הגוים תקיפה ובעל דין אלם ואינו יכול לחרצא ממנו בדייני ישראל יתבענו לדייני ישראל תחילה אם לא רצה לבא נוטל השות מכות דין נמציל

וכן פירש רבינו יסא ט"ז הא דיני גוים מיד בעל דין: בריך רחמנא דסייען דגרסינן פריך החובל קרית לחברך ולא עיך גורא רבא מדיעלויה כלומר קרית לך יסא ולא רצה לבא הסלך עליו הכותל הגדול סלח ויכל להמט כלומר טיבא עליו בדייני גוים ע"כ:

הלכות עדות פרק ראשון העד

מכונה כו' עד אם לא יגיד ונסא עונו בסנהדרין פריך אחר דיני ממונות ופריך היו בורקין וכמה מקומות ובסבועות פר' סבועת העדות: היה העד חכם גדול כו' עד העדיות פטור פ' סבוע' העדות: מכות עשה לריוס העד' כו' עד וסלת היטוב בסנהדרין פ' היו בורקין: וכריכ' הדייני כו' עד מתוכן ילמדו לסקר במסכ' אבות: בסבוע חקירות בורקין כו' עד באי זו עבודה עבד בסנהדרין פריך היו בורקין: העידו שחילל את השבת כו' עד הרי זה משוכח פריך קמא דסנהדרין ופריך היו בורקין: כיצר הם הכריקות כו' עד סוף הפ' הכל פריך היו בורקין והמנין הוא סמכה בזה הפרק:

פרק שני מה כתב

בין חקירות לבדיקות כו' עד הרי עדות בטלה הר"אבר ז"ל טעה בזה כי הבדיקות הם אחר דיני ממונות: יודע אף עדותן בטלה ע"כ: ואנו אומר תמה אכי אם יכא דבר זה מפי הר"אבר ז"ל סהרי"מ ז"ל עצמו כתב כן בתחלת זה הפרק מה בין חקירו' לבדיקות כו' עד אבל בדיקות אפילו פ סכיהם אומרים אף אנו יודעין עדותן קיימת ע"כ והוא לשון המטעה בסנהדרין ר"אם פריך היו בורקין ומי חסיד רבינו משה ז"ל דאסתמיטתיה מתניתין איתנא הוא דפליג עלה דליטעיבה אבל הוא כתב זה מטוס טיבא דמתניתין דיקתני אחר

הלכות עדות

וארור בו שבעה בו קללה בו נידוי אינו לוקה עד שיתרו בו בפני עדים כשאר כל חייבי לאוין אבל אם לא היתה שם התראה או שקלל בלא שם ובלא כינוי כגון שאמר ארור פלוני או שהיתה הקללה באה מכלל הדברים כמו שאמר אל יהי פלוני ברוך לה או אל יברכהו אל וכיוצא בדברים אלו אינו לוקה אף על פי עיין ע"ז מהילכות פ"א שאינו לוקה אם חרף תלמיד חכם מנדין אותו ואם רצו הרבנים להכותו מכת מדרות תלמוד תורה: מכין ועונשין אותו כפי מה שיראו שהרי בזה את הוקן ואם חרף עם הארץ עונשין הרבנים בדבר כפי מה שהשעה צריכה לו לפי המחרף ולפי זה שנתחרף אף על פי שיש לו לדיין או לנשיא למחול על כבודו אינו יכול למחול על קללתו וכן שאר העם אף על פי שמחל המקולל מלקין את המקולל שבכח חטאונתחייב אבל מי שנתחייב נידוי מפני שהפקיר בבית דין ורצו בית דין למחול על כבודו ולא נדוהו ורש"י בירן וזוהא שלא יהיה בדבר הפסד בכבוד הכורא כגון שהיו העם מבעטין בדברי תורה ובדיינין הואיל ופקרו העם בדב' צריכין לחוק ולעגוש כפי מה שיראה להם כל הרן בדייני גוים ובערכאות שלהן אף על פי שהיו דיניהם כדייני ישראל הרי זה רשע וכאלו חרף וגדף והרים יד בתורת משה רבינו שנאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניך לפניהם ולא לפני גוים לפניהם ולא לפני חריוטות היתה יד הגוים תקיפה ובעל דין אלם ואינו יכול לחרצא ממנו בדייני ישראל יתבענו לדייני ישראל תחילה אם לא רצה לבא נוטל השות מכות דין נמציל

הלכות עדות

יש בכללן שמנה מצות שלש מצות עשה וחמש מצות לא תעשה והיו פרטין: א להעיד לבית דין למי שיש לו עדות: ב לדרוש ולהקדור העדים: ג שלא יורה העד ברין זה שהעיד עליו בדיני נפשות: ד שלא יקום דבר בעד אחר: ה שלא יעיד בעל עצה: ו שלא יעיד בשקל: ז אליו בפרקים אלו:

פרק ראשון העד

מצוה להעיד בבית דין בכל עדות שידע בין בעדות שיתחייב בה את חבריו בין בעדות שזכרו בו והוא שיתבענו להעיד בדיני ממונות שנאמר והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו היה העד חכם גדול והיה בית דין פחות ממנו בחכמה הואיל ואין כבודו שילך לפניו עשה של כבוד תודה עירף ויש לו להמנע במה דברים אמורים בעדות ממון אבל בעדות שמפריש בה מן האיסור וכן בעדות נפשות או מכות הולך ומעיד שנאמר אין חכמה האין תבונה לנגד ה' כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב כהן גדול אינו חייב להעיד אלא עדות שהוא למלך ישראל בלבד הולך לבית דין הגדול ומעיד בה אבל בשאר העדות פטור: מצו' עשה לדרוש העדים ולחקרן ולהרבות בשאלתן ומדקדקין עליהן ומסייעין אותן מעניין לעניין בעת השאלה כרי שישתוקו או יחודו בהן אם יש בעדותן דופי שנאמר ודרש' וחקרת ושאלת היטב וצריכין הדיינים להזהר בעת חקירת העדות שמא מתוכה ילמדו לסקר בשבע חקירות בורקין העדים באי זה שבוטע באי זו שנה באי זה חדש בכמה באי זה יום מידע השבת ובכמה שעות ביום ובאי זה מקום אפילו אם היום הרגו או אמש הרגו שואלין להן באי זה שבוטע באי זה שנה באי זה יום בזה שאלתן עליו שעבד עבודה זרה שואלין להן את מה עבד ובאי זו עבודה עבד העידו שחילל את השבת שואלין אותן אי זו מלאכה עשה והיאך עשה העידו שאכל ביום הכיפורים שואלין אותן אי זה מאכל אכל וכמה אכל - העידו שהרג את הנפש שואלין אותן במה הרגו וכן כל כיוצא בזה הרי הוא מכלל החקירות והדרישות הן הדברים שהן עיקר העדו' ובתם יתחייב או יפטור והן בנות המעשה שעשה וכיון הזמן וכיון המקום שבהן יזומו העדים או לא יזומו שאין אנו יכולי' להיום העדו' עד שיכוננו הזמן והמקום ועוד מרבים לבדוק העדים בדברים שאינן עיקר בעדות ואינה תלויה בהן והם הנקראי' בדיקו' וכל המרבה בבדיקות הרי זה משוכח כיצר הן הבדיקות הרי שחזקו עליו שהרגו ונתקרו בשבע חקירות שמנינו שהן בכוננת הזמן ובכוננת המקום ונדרשו בכוננת המעשה וכינו הכלי שהרגו בו בורקין אותן עוד ואומר להם מה היה לובש הנהרג או ההורג בגדים לבנים או שחורים עפר הארץ שנהרג עליה לבן או אדום וכיוצא בהם הם הבדיקות מעשה שאמרו העדים הרגו במקום פלוני תחת התאנה וברקו העדים ואמרו להם תאנים שלה שחורו' היו או לבנו' עוקצים של אותם התאנים ארוכות היו או קצרות וכל המרבה בבדיקות וכיוצא בהן הרי זה משוכח:

פרק שני מה בין חקירות לבדיקות בחקירות ודרישות אסכין האחד את עדותו והשניא' איני יודע עדותן במילה אבל בדיקות אפי' שניה' אמרין אין אנו יודעין עדותן קיימ' ובזמן שהן מכחישי' זה את זה אפי' בבדיקו' עדותן בטילה כיצר העידו שהרגו זה את זה ואמר האחד בשנחקר בשבוע פלו' בשנה פלו' בחדש פלו' בכך וכך בחדש ברביעי בשב' בשש שעו' בול' במקו' פלו' הרגו וכן כשדרשו במה הרגו אמר הרגו בסוף וכן העד השניבין עדותו בכל חוץ מן השעות שאמר איני יודע בכמה שעות היה ביום או שכיון את השעה ואמר איני יודע במה

הרגו אמר הרגו בסוף וכן העד השניבין עדותו בכל חוץ מן השעות שאמר איני יודע בכמה שעות היה ביום או שכיון את השעה ואמר איני יודע במה הרגו

פ' סבוע' העדות הא' גורבא מדריבין דיע סנהדרין כ' סנהדרין פרק כ' פר' אחר דיני ממונות: כ' אחר דיני ממונות:

158

הדרגו ולא הכנתי בכלי שהיה כידו הדי ערותו בטלה אבל אם כיונו הכל ואמר להם הדינין כליו היו שחודים או לבנים ואמרו אין אנו יורעי ולא שמנו לבנו לדברי אלו שאין להם ממש הדי ערותן קיימת אמר אחד בליב שחודים היו לבוש והשני אמר לא כן אלא לבני היה לבוש הדי ערותן בטלה וכאלו אמר אחד ברביעי בשבת והשני בחמישי שאין כאן ערות או שאמר האחד בסיף הדרגו והשני אמר ברומח שאין כאן ערות שנאמר נכון הדבר וכיון שהכחישו זה את זה מכל הרברים אין זה נכון אמר איני יודע תתקיים הערות בשנים ויהרג אבל אם הכחיש את שניהם אפילו בבריקות ערותן בטלה עד

אחד חקירות ואחר בריקות בזמן סמכחיה זה את זה ערותן בטלה עכ"כ וכי אמר אחד חקירות וירע על מה סכין חבירו יפה ואמר ירע חקירות חסידים הכחשה וכן ממע בטל כי סקלין וטריין עלה ואסקי רבא דהכי קאמר בחקירות אפילו סקלין ירענו ואחר חקירות ירענו סקלין קיימ' דוק מיכה הא בדרין ערותן בטלה וכת' לא מבטיח קאמר מיהא טעמ' קיימ' כיחא דר' לאו הכחשה היא סיפא מאיקח ממע לן וגם דמ' זלכמו כן בלסמו בתחלת זה הפרק וזל בזמן סמכחיה זה את זה אפילו בבריקות ערותן בטלה כיוד סנים סהרגו זה את זה כו' הדי ערותם בטלה עכ"כ וכן נראה מפרסי זל רבני ערותן סוה בכלין וכדאמר' פרק קמא דמכות מייזן סאפילו הן מהה תלמוד לומר עדי וכי דייתק בה ספיר בין בליטא דמתני' ופרק קמא דמכות וסוגין דפרק הו' בורקין ובלסון רמ' ורמי זל הכ' מסכת לה בלא סבוט כלל:

אחד אמר ברביעי בשבת בשנים לחדש והשני אמר ברביעי בשבת בשלשה לחדש ערותן קיימת שזה יודע בעיבורו של חדש והשני יודע כמה דברים אמורים עד חצות החדש אבל אחר חצות החדש כגון שאמר האחד בששה עשר בחדש והשני אף בשבעה עשר בחדש אף על פי שכיונו שניהם יום אחד ממי השבת ערותן בטלה שאין חצי החדש בא אלא בכר ידעו הכל אימתי היה ראש החדש אמר האחד בשלשה והשני אמר בחמשה ערותן בטלה אמר עד אחד בשתי שעות ביום והשני אמר בשלש שעות ערותן קיימת שדרך העם לשעות כשעה אחת אבל אם אמר האחד בשלש שעות והשני אמר בחמש ערותן בטלה אמר עד אחד קודם הנץ החמה ואחר אמר בהנץ החמה ערותן בטלה אף על פי שהיא שעה אחת שהדבר ניכר לכל וכן אם נחלקו בשקיעתה:

פרסי סוה ירע בעיבורו של חרס מכה מיום סני וזה סלא ירע מכה מיום ראסון והיה סבור סחרס סעבר היה סקר לפיכ' הורגלו למכו' מיום סני וסטר הככתב סוה סני כוזבין בו ברח פלו ויס מרבותיו מערערים על זה ורובים למנות מיום ראסון מדרגסיין סיליה פרק מי סהיה כסוי סהוא סטורא דהוה כתוב בה בניסן סתס אמ' ליה רב יוסף דילמא בטט בניסן הוה סמ' דיום סלסס כמכה לר' חייר וסין לעולם מלא וכוטרות אזלין בתר לסון בני ארס ארע סלמועריס מיום סני מכין וכן ממע בטט קונס יין דמרמה סטרות וכררי' וכתחילת הפרק חולט גב כררי' דיקו איכסי ריס ירחא וסנא דסכהדרי' מפרס' ביוחק לפי סיטה זו וכסר הדכר סלא לסנות מכה סבותינו למנות מיום סני כי סיס להסכרה איות לכאן ולכאן אב'ה ועיין סתוסס כתובות פר' מהילכות יבוס וחליכה ורב כתב בסס רבינו לעזר מתי' סיס למנות מיום ראסון מההיא דר' מי סהיה כסוי ומההיא דררריס עכ"כ:

פרק

שלישי

פרק שלישי

אחד

דיני ממונות ואחר דיני נפשות בררשה חקירה שנאמר משפט אחד יהיה לכם אבל אמרו חכמי כרי שלא תנעול דלת בפני לוי' וכן אין עידי ממון צריכין דרישה חקירה כיצד אמרו העדים בפנינו הלוה זה את זה מכה בשנה פלוני' אף על פי שלא כווננו את החרש ולא את המנה אס היה ממטבע פלוני או ממטבע פלוני ערותן קיימת במה דברים אמורים בהוראות והלואות מתנות ומכירות וכיצא בהן אבל בדיני קנסות צריכין דרישה חקירה ואין צריך לומר במלקות ובגלות וכן אם ראה הדיין שהדין מרומה וחשש לו צריך דרישה חקירה אס הכחישו נפשות אף על פי שאין הודאת הדבא צריכין דרישה חקירה אס הכחישו העדים זה את זה בדירשות או בחקירות ערותן בטלה ואס הכחישו זה את זה בבריקות ערותן קיימת כיצד אמר אחד אמר בניסן לוח ממנו והשני אמר לא כי אלא באייר או שאמר האחד בירושלם והשני אמר לא כי אלא בלוד היינו ערותן בטלה וכן אם אמר האחד חבית של יין הלוהו והשני אמר של שמן היתה ערותן בטלה שהרי הכחישו בדישה אבל אם אמר האחד מנה שחוד' והשני אמר מנה לבן היה זה או בדיוט העליונה היו כשהלוהו והשני אמר בדיוט' התחתונה היו ערותן קיימת אפילו אמר האחד מנה הלוהו והשני או מאתים חייב שלם מנה שיש בכלל מאתים מנה וכן אם אמר האחד דמי חבית של יין יש לו בידו וזה אמר דמי חבית של שמן משלם בפחו' שבדמים וכן כל כיוצא בזה דין תורה שאין מקבלין ערות לא בדיני ממונות ולא בדיני נפשות אלא מפי העדים שנאמר על פי שנים עדים מפיחם ולא מכתב ידן אבל מדברי סופרים שחוקין דיני ממונות בעדות שבשטר אף על פי שאין העדים קיימין כדי שלא תנעול דלת בפני לוי' ואין דנין בעדות שבשטר בדיני קנסות ואין צריך לומר במכות ובגלות אלא מפיחן ולא מכתב ידן כל עוד שנחקרה עדותו בבית דין בין בדיני ממונות בין בדיני נפשות אין יכול לחזור בו כיצד אמר מוטעה הייתי שונג הייתי וכו' וכת' שאין הדבר כן לפחדו עשיתי אין שומעין לו אפילו נתן טעם לדבריו וכן אינו יכול להוסיף בעדותו תנאי כללו של דבר כל הדברי' שיאמ' העד אחר' שנחקר' עדותו שיבא מכללן ביטול העדות או תוספת תנאי בה אין שומעין לו עדים החתומים על השטר הדי' זה כמי שנחקרה עדותן בבית דין ואין יכולין לחזור בהן ברא' בשאפשר לקיים השטר שלא מפיחן כגון שהיו שם עדי' שזה כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא ממקו' אחד אבל אם אי אפשר לקיים את השטר אלא מפיחן ואמרו כתב ידינו הוא זה אבל אנוסים היינו קטני' היינו קרוכים היינו מוטעים היינו הרי אלו נאמנים ויבטל השטר אמרו פסוליעדות היינו בעבירה או שוחד לקחנו על ערות זו אין נאמנין שאין אדם משים עצמו דשע עד שיעידו עליו עדים שהוא רשע וכן אם אמרו אמנה היו דברינו אין נאמנים שהמעיד על שטר אמנה כמעיד בשקר אמרו

אחד

דיני ממונות כו' עדי נפשות כו' הכל בסנהדרין פ' אחד דיני ממונות: אף על פי סאין הודאות והלואות צריכין כו' עד מפיה ולא מכת' דס בסנהדרי' פרק זה בורר: אבל מדברי סופרים סחוקין כו' עד אבל לא מכתבידס בגיטין פרק הסולח: כל עד סנחקרה כו' עד הריאלו כאלמין הכל פב דכתובות ולסון מוטעים היינו מן הירושלמי: אמרו

אמר ר' ססמע מרת סנוהגן עכסוי כסהעדים רחוקים מבר ססולחין עדותן בכתב ידן לבר ואין לסכול עדותן מסוס מפיחם ולא מפי כתבם כיון סזוכרים עדותן והא דתכיח פרק מי סאחזו וחס לא יגד פרט לאלס סאינו יכול לדבר והמאיוהרי יכול לדבר מתוך הכתב סאכי עדות דרחמנא אמר מפיחם ולא מפיכתבם וסאכי אלס סאינו ראו להגדה כלל לפיכך אין ראייה מסס לסכול ארס המדבר לכתוב עדותו אבל רסי פבי' חומס על מי סנים עדים פרט סלא יסלחו כתב ידס סה ובתו' פכ דכתובות וכת' ופר' אחין ועיין לקמן סכ' בירושלמי דפ' בתרא דיבמות ממע קנת כדברי ר' ס' דגרסי' מכאו כתוב בסטר מת פלוני סהרג פלוני רבי ירמיה אמר מסויח וכו' פ' סמ' בעל העיטור תירץ הדי' דירוסלמי לסרית כעין הדי' רמי סאחזו וכת' רדמי למחאה בכני סנים סכותבין עדותן ומורייעין למעער עכ"כ:

עין בסין ב'סל ספר מוקין ובסין כ'ט סל ספר מספטוס עכ"כ: ולא סלגינן דיבורא כרפרטי' לקמן פרק יב עכ"כ:

פרק סני דכתובות

מגדל עז

אמר על תכחי היה סטר זה כו' עד
מפיהם כחמנין
כתב הר"ב ז"ל לדעת רבינו
הוא זה אבל הגאון ז"ל
לא חמר כך חלף כחמנין בכל ענין
וכן עיקר ע"כ:
ואני אומר עיקר זאת ההלכה
שכרתובות ודיו לר"מ
ז"ל סרבו מורה לו ולכ"ס רבי וגדולים
אחר ר"אסוני ואחרוכ"ל והוכסר
דברו ברובו: ואומר לבעלי הדין
עד הריכאן עד אחר שכרתובו:
גם בדיני ממונות כו' עד לפסול
פסול בזנין פרק הגזל בתרא:
כל מי מים לו רחיה בעדים עד סוף
הפרק שכרתובות:

פרק רביעי

עירי כפשות כו' עד ואם לאו
אין מצטרפין פר' סני
דכתובות ובסנהדרין:
פרק זה בורר ובמכות פרק קמ"א:
היה זה המתרה כו' עד נהרג בעדו
הכת סנייה פרק קמ"א דמכות:
אבל בדיני ממונו עד מצטרפו שכ
דכתובות: כיצד חמר האחד בפני
הלוהו כו' עד הרי אלו מצטרפין
בסנהדרין פרק זה בורר: וכן
בעת שמעדין בבית דין וכו' עד
בכל הרבר כמו שבארנו הכל שכ
דכתובות וראשונה גם כן זה בורר
והביאור בזה הפרק: אבל אם
העיד עד אחד כו' עד ואחר מעיד
במקצת הדבר שכרתובות: וכן
אם העיד זה שאני ראיתי כו' עד
סוף הפרק בסנהדרין פ' זה בורר
ובבתרא פרק חזקת הבתים:
פרק

עירי

כנהרדעי
דאמרי הכי ו
ומסיק כמאן כו' יהוסע בן קרח וכן פסק
בשאלת פרשת
וישמע וכן רב אלפס ותו ואלא כרח
ספי' דאפילו
הודאה אחר הודאה אינה כסרה וכן רבינו
סבט כ"ח:

שני בבית דין אחר יבא בית דין אצל בית דין ויצטרפו עדותו
והעידו בבית דין אחר יבא אחד מכל בית דין ויצטרפו אבל העד עס הדין שהעידו שני העדים בפניו אין מצטרפין
בדיני ממונות צריך שיעיד כל אחד משניהם בכל דבר כמו שבארנו אבל אם העיד עד אחד במקצת דבר והעיד השני במקצתו אין מצטרפין
שניהם שנאמר על פי שנים עדים יקום דבר כיצד זה אומר פלוני אבל שדה זו שנה פלונית וזה העיד שאכלה שנה שנייה וזה
העיד שאכלה שנה שלישית אין מצטרפין עדות שלשחן ונאמר הרי אכלה שלש שני שכל אחד ואחד העיד במקצת
הדבר וכן אם העיד זה אני ראיתי שערה אחת בצד ימינו של זה וזה אומר אני ראיתי שערה אחת
בצד שמאלו של זה באותו היום אין מצטרפין דברי שניהם כרי שנאמר הרי העידו שניהם
שהיה זה גדול ביום פלוני לפי שכל אחד מהם לא העיד אלא במקצת הכימנין
אפילו העידו שנים בשערה אחת והעידו שנים בשערה אחרת
שהרי כל כת מהם העידה על הצד דבר אין זו עדות
אבל אם העיד האחד שראה שתי שערות
בצד ימין והעיד השני שראה שתי
שערות בצד שמאל מצטרפין
וכן כל כיוצא בו: פרק חמישי

הלכות עדות

אמר העדים שטר מכר זה מודעא נמסרה לנו עליו אף על פי שכתב ידן
יוצא ממקום אחר הרי אלו נאמנין אמרו על תנאי היה שטר זה אם היה
כתב ידן יוצא ממקום אחר אין נאמנין ואם אין השטר מתקיים אלא מפיהן
נאמנין ואמר לבעלי הדין קיימו התנאי ובואו לדין אמר אחד מן העדים על
תנאי היו הדברים והשני אומ' לא היה שם תנאי הרי כאן עד
ב עיין בס"י: אחד גם בדיני ממונות: אין מקבלין עדות אלא בפני בעל
דין אם היה בעל דין חולה או שהיו העדים מבקשים לילך
למדינת הים ושלחו לבעל דין ולא בא הרי אלו מקבלין עדים שלא בפניו
במה דברים אמורים בעדות על פה אבל בשטר מקיימין בית דין את
עדיו שלא בפני בעל דין ואפילו היה עומד וצווח ואומר שטר מזויף הוא עדי
שקד הן פסילי עדות הן אין משגיחין בו אלא מקיימין את השטר ואם יש לו
ראייה לפסול לפסול: כל מי שיש לו ראייה בעדים משפל בעדים עד שיביאם
לבית דין ואם ידעו בית דין שבעל דינו
אלם ושען' התובע שהעדים מתפחדים
מבעל דינו שיבאו ועידו לו חרי בית דין
כופין את בעל דינו שיביא הוא העדים וכן
כל כיוצא בדברים אלו דנין בהן לאלם:

אית לי סהדי דמסתפו מיניה ויהא כאלמן עד שיביא האלם ראייה שאין חייב לו כלום וז"ל דהכא איירי כגון סהדי סהלים
מאותם עדים סהוא אומר דמסתפו מיניה ולא רבו לומר לא הן ולא לאו דמוכחא מילתא דמיסתפו מיניה והן בסמוך
תרתיו לא עברי חדא טלא ועידו האמת וחדא דמסקר לומר אין אנו יודעין תו':

פרק רביעי

נפשות צריכין שיהיו שניהם רואים את העושה עבירה כאחד וצריכין להעיד כאחד ובבית דין
אחד אבל דיני ממונות אין צריכין לכך כיצד היה אחד רואה מחלוך זה כשעבר העבירה
והעד האחר רואה מחלוך אחר הרי שני העדי' רואין זה את זה מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין
היה זה המתרה בו רואה את העדים והעדים רואין אותו אף על פי שאין רואין זה את זה המתרה מצרפן הרי שני
העדי' בבית אחר והוציא אחד מהן ראשו מן החלוך וראה זה שעושה מלאכה בשבת ואחד מתרה בו והכניס ראשו
חזור העד השני והוציא ראשו מאותו החלוך וראה אין מצטרפין עד שיראו שניה' כאחד הרי שני עדים רואין אותו
מחלוך זה ושני עדים רואין אותו מחלוך אחר ואחד מתרה בו באמצע בומן שמקצתן רואין אלו את אלו הרי זו
עדות אחת ואם לאו הרי רואין אלו את אלו ולא ציפן אותן המתרה הרי אלו שתי עדי' לפיכך אם נמצא אחד מהן
זוממין הוא והן נהרגין שהרי הוא נהרג בעדות הכת השנייה אבל בדיני ממונות אף על
פי שלא ראו אלו את אלו עדותן מצטרפת כיצד אמר האחד בפני הלוהו ביום פלוני או
בפני הודה לו ואמר העד השני וכן אני מעיד שהלוהו בפני א' הודה ביום אחר חרי אלו
מצטרפין וכן אם אמר האחד בפני הלוהו והשני 'אומר בפני הודה לו
או שאמר הראשון בפני הודה והשני שהעיד אחר זמן אמר בפני הלוהו
הרי אלו מצטרפין וכן בעת שמעדין בבית דין יבא
אחד ושומעין דבריו היום וכשיבא העד השני לאחד
זמן שומעין דבריו ומצטרפין זה לזה ומוציאין בהן
הממון וכן אם היה עד אחד בכתב ואחר על
פה מצטרפין ואם אומ' זה שלא כתב עדותו אני קניתי
מידו על דבר זה ולא בא המלוה הזה ולא שאל ממני
לכתוב שניהם מצטרפין לעשות המלוה בשטר ואינו
יכול לומר פרעתי העיד האחד בבית דין זה והעד
וכן אם העידו שני העדים בבית דין זה וחזרו
והעידו בבית דין אחר מכל בית דין ויצטרפו אבל העד עס הדין שהעידו שני העדים בפניו אין מצטרפין

אף על פי שמצטרפין העדות
בדיני ממונות צריך שיעיד כל אחד משניהם בכל דבר כמו שבארנו אבל אם העיד עד אחד במקצת דבר והעיד השני במקצתו אין מצטרפין
שניהם שנאמר על פי שנים עדים יקום דבר כיצד זה אומר פלוני אבל שדה זו שנה פלונית וזה העיד שאכלה שנה שנייה וזה
העיד שאכלה שנה שלישית אין מצטרפין עדות שלשחן ונאמר הרי אכלה שלש שני שכל אחד ואחד העיד במקצת
הדבר וכן אם העיד זה אני ראיתי שערה אחת בצד ימינו של זה וזה אומר אני ראיתי שערה אחת
בצד שמאלו של זה באותו היום אין מצטרפין דברי שניהם כרי שנאמר הרי העידו שניהם
שהיה זה גדול ביום פלוני לפי שכל אחד מהם לא העיד אלא במקצת הכימנין
אפילו העידו שנים בשערה אחת והעידו שנים בשערה אחרת
שהרי כל כת מהם העידה על הצד דבר אין זו עדות
אבל אם העיד האחד שראה שתי שערות
בצד ימין והעיד השני שראה שתי
שערות בצד שמאל מצטרפין
וכן כל כיוצא בו: פרק חמישי

ודלא כרב נחמן דאמ' אין כחמנין
אלא כמר בר רב אסי דהילכתא
כותיה בכל התלמוד בר ממיסך
סבועה ואודיתא וכן פי' רב אלפס
אבל ר"י פי' דוקא כסאין כתבדין
יוצא ממקו' ח' ח' ח' מר בר רב אסי
דנאמנין כמגו הזאיל והן חזרין
משדותן לגמרי ואינו חלף מוקיפין
על עדותן אף על גב דבכתב ידן
יוצא לא מהימני ע"כ:

אף על פי שאין סס אחר מן
החילוקין ס'ל מעלה וכן פ"י וכן
ס'ה משמו דלא כפ"ס ספי' האי
כמי כגון סהיו עדיו מבקסין לילך
למדינת הים וכו' ע"כ:

וכן פי' רב אלפס כרבי
יהוסע ודלא כתין דאל'
עד סיראלו סנייה כאלחת
וכן פוסק רב התם וכן
כהרדעי ע"כ וכן ס'ה
והתו' ואל' ע"כ:

כר' אית' התם ודלא כתין דאל' אין עדותן
מצטרפין עד שיעידו סנייהם כאלחת וכן
ר'סבג כוכר כרבי כתן במסנה בכתובות
וכן התו' וכו' והפאלתות ואל' ע"כ:

ואף על גב דאמרין
במרוכ' חמס' טקד ואפי'
חמסה חכמי בקר לא
דמי ע"כ בתו':

פרק

חמשי

פרק חמישי

157

אין

חוקתין דין מן הדינין על פי עד אחד לא דיני ממונות ולא דיני נפשות שנאמר לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת ומפי השמוע למדנו שקם הוא לשבועה במו שבארנו בהלכות טוען: בשני מקומות האמינה תורה עד אחד בסוטה שלא תשתה מי מרים ובעגלה ערופה שלא תערף כמו שבארנו במקומות אחרים מרביתם בעדות אשה שיעיד לה שמת בעלה וכל מקום שעד אחד מועיל אשה ופסול כמו כן מעידים חוץ מעד אחד של שבועה שאין מחייבין שבועה אלא בעדות כשר הראוי להצטרף עם אחד ויתחייב זה הנשבע ממון על פי על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים לעשות שלשה כשנים מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול בטל העדות אף שלשה והוא הדין למאה נמצא אחד מהן קרוב או פסול בטלה העדות בין בדיני ממונות בין בדיני נפשות במה דברים אמורים בומן שנתכוננו כולן להעיד אבל אם לא נתכוננו כולם להעיד מה יעשו שני אחים בכלל העם וראו כשהרגו את זה או כשהחלו בו או כשהחזיקו חפץ מירו וכיצד בודקין את הדבר כשיבאו לבית דין עדים מרובין כת אחת או להם בשראית זה שהרגו או חבל להעיד באתם או לראות כל מי שאומר לא להעיד עליו אלא לראות מה הדבר ובכלל העם באתי מפרשין אותו וכל מי שאומר לא להעיד ולא להייתי עומד אלא להעיד ולכוין הערו מפרשין אותו אם נמצא באלו שנתכוננו להעיד קרוב או פסול ערו כולם בשלה בלא כשהיה בהן קרוב או פסול אבל אם כולם כשרי אחר שנתכונן להעיד או שלא נתכונן להעיד וראה הדב' וכיון עדותו והיה שם התרא' חוקתין הרין על פי בין בדיני ממונות בין בדיני נפשות: שטר שהיו עדיו מרובין ונמצא אחד מהן קרוב או פסול או שהיו כהם שכולם ישו שם עדות ברורה שכולם ישו לחתום שהרי נתכוננו להעיד הרי זה בטל ואם לאו התקיים העדות בשאר ולמה מקיימין העדות בשאר שהרי איפשר שחתמו הכשרים והיחיו מקום לגדול לחתום ובאותה הקרוב או הפסול והם שלא מדעתם אף על פי שהעד שחתמו מתחלה בשטר הוא הפסול הרי השטר כשר כל עוד שהעיד בדיני נפשות או מודה בדין זה הנהרג ולא למד עליו לא זכו ולא חובה ואם אמריש לי ללמד עליו זכות משתקן אותו שנאמר ועד אחד לא יענה בנפש למות בין לחובה ומהו זון שנא' למות כלומר עד שהעיד בנפש למות לא יענה דבר אלא יעיד וישתוק אבל בדיני ממונות יש ללמד עליו זכו או חובה אבל לא ימנע עם הדיני ולא יעשה דין שאין עד נעשה דין אפילו בדיני ממונות כדא ברב שצריך עדים מן התורה וצריך דיינים לדין באותו הדבר מן התורה אבל בשל דפדי' עד נעשה דין כיצד אחד שהביא הגט ואמר בפני נכתב ובפני נחתם הוא ושנים נותנין אותו לה ונמצא באילו נטלתו מבית דין וכן כל כיוצא בזה:

בספרי תניא לא יקום עד אחד באיש חץ לי אלא בדיני ממונות בדיני נפשות מניין תלמוד לומר לכל חטאת בקרבנות מניין תלמוד לומר לכל עון למכות מניין תלמוד לומר בכל חטא לכל ולכל בכל להעלות לכהונה ולהוריד מן הכהונה וכו' ר' יוסי אף לנעו וליוני קם אבל קם הוא לשבועה מכאן למדנו סעך אחד סודע בחבורו עון דבר שאינו ראוי להסביעו לא יעיד עליו ואם העיד לוק משו' דאפי' קום ביום עלי' כדאמר' בפסחים גבי טוביא חגיגה דגבריה רבא לזיגור טהעיד על טוביא פי' משום לאורלא יקום ממ מלקות זה מדרבנן דמר אורייתא חץ מלקות אלא בזמן שהסנהדרין נוהגין ד דילפינן מכות במסכת סנהדרין מדיני נפשות בגם דרסע רסע אבל לאפרוסי מאיסורא מעיד כ כדאסכתחן בקדוסיין פרק האומר גבי ההוא סמיא שהגיד לו סליח טזינת' אסתו ולא גער בזמר סמוא ובפרק הניזקין גבי ההוא דאתא לקמיה דרבי אחי אמר ליה חזכרו סכתבתי בכת' לא כתבתים למען ופ' הכותב אמר ליה בת רב חסדא לרבא ירענא בההיא איתתא ד רחמיא אסתבעתא ולא גער בה סה ופ' סעך סעך אף המסייע למוחזק פוטרו משבועה ועיין בריש הלכות טוען ונטען עכ"ל:

חוקתין דין וכו' עד כמו סביארכו במקומו ב בספרי פרשת סופטי' והביאור פ"א דהלכות סבועו ופ"א דהלכות טוען ונטען: וכף מרביתם בעדות אשה כו' עד על פיהם ממון פ' דרכותובות: על פי סנים עדים עד כחחטף חפץ מירו פרק קמא דסנהדרין: וכיכר בודקין את הדבר כו' עד בין בדיני ממונות בין בדיני נפשות פרק קמא דמכות: סטר מהיו עדיו מרובין כו' עד הרי זה הסטר כשר כן כתב ר' אלפס זל בהלכות פרק קמא דמכות: כל עד שהעיד כו' עד שאין עד נעם דין בסנהדרין פרק אחר דיני ממונות: ואפילו בדיני ממונות כו' עד סוף הפרק פ' דרכותובות ופרק קמא דסנהדרין:

ר' אל' כרב יהודה אמר סמואל הלכה כרבי יוסי דאמר ב"א בדיני נפשות אבל בדיני ממונות תתקין שרותן בסאר לא כרבנחמין דאמר הלכה כר' וכן כראה לבעל סה חף על פי סמואל רבוסל רב כחמץ דבפרק קמא דסנהדרין מעמיד ר רבכא רהוא בתראה רבי מאיר כר' יוסי ורבנן כר' זכין פסק ר' משום דקל כרב נחמן בדיני וכתב ר' חץ ע שרותן פסולה לא כפסקתו כולם להעיד כבעמור וגם סיבא אחרי כן ויעידו כולן בבית דין ועב' בתוספות יש נוחלין בסמעת' דסלם סככסכו לבקר את החולה:

בס' הבוא על זה הדין דאמר' הכא בגמ' והוא מהעידו כל אחר בתוך כדי דבור על חבירו ו רבינו המחבר לא הביאו אלא אהא דאין כיומין ועד סיומו כולן כדלקמן פ' כוכן משמע התם פשוט: שטר שהיו עדיו מרובין ונמצא אחד מהן קרוב או פסול או שהיו כהם שכולם ישו שם עדות ברורה שכולם ישו לחתום שהרי נתכוננו להעיד הרי זה בטל ואם לאו התקיים העדות בשאר ולמה מקיימין העדות בשאר שהרי איפשר שחתמו הכשרים והיחיו מקום לגדול לחתום ובאותה הקרוב או הפסול והם שלא מדעתם אף על פי שהעד שחתמו מתחלה בשטר הוא הפסול הרי השטר כשר כל עוד שהעיד בדיני נפשות או מודה בדין זה הנהרג ולא למד עליו לא זכו ולא חובה ואם אמריש לי ללמד עליו זכות משתקן אותו שנאמר ועד אחד לא יענה בנפש למות בין לחובה ומהו זון שנא' למות כלומר עד שהעיד בנפש למות לא יענה דבר אלא יעיד וישתוק אבל בדיני ממונות יש ללמד עליו זכו או חובה אבל לא ימנע עם הדיני ולא יעשה דין שאין עד נעשה דין אפילו בדיני ממונות כדא ברב שצריך עדים מן התורה וצריך דיינים לדין באותו הדבר מן התורה אבל בשל דפדי' עד נעשה דין כיצד אחד שהביא הגט ואמר בפני נכתב ובפני נחתם הוא ושנים נותנין אותו לה ונמצא באילו נטלתו מבית דין וכן כל כיוצא בזה:

פרק ששי כנר ביארנו וכו' עד בפני לאוין עיקר ההלכה פ' דרכותובו והביאו פ'ג דהלכות מלוה ולוה: חף על פי שאין מקיימין הסטרות כו' עד בלילה כמו סביארכו עיקר ההלכה בבבא בתרא פרק חזקת הבתים והביאור פ'ג דהלכות מלוה ולוה: באחד

תוספתא

פ"ד ה' ס' כ"ד

היה ר' וזה העדים חתומי על הסט' וכמכאוב' הראסוכס קרובים או פסולים תתקין העדות בסאר ופ'ג דג'ט' מוכיח דלענן גיטין אינו כן מפני סעדי הגט אין חותמין זה בלא זה ואימור סהראסוכי נחתמי לעיקר עדות סה: כתבו התוספות דנראה דהיינו דוקא בעד סצריך להעיד בפיו דהא טעמא דאין עד נעשה דין הוא משום דבעינן עדות סאתה וכול להזימה וכיון שהעדים בעצמן דנין לא ידונו לקבל הזמה על עדותן ומהאי טעמ' אמרי' בירוש' סקרובי והדיין פסולין להעיד כדלקמן פ'ד בהג' או כפי' ר'טבס משום דנעין סיעידו העדי' בפני הדיינים כדאיתא פ'ל סבועת העדות ולא סיהו הס עכמס דיינים וטעמא אלו אין עניכם אלא בעד המעיד בפיו אבל מי סנתכונן להעיד וראה ואין כריך להעיד נעשה דין לדה דליכא הני טעמי וכף כתב בסה ומתוך הטעמים האלה פ'י דליתא להא דפ' רבינו סמואל גבי סככסכו לבקר את החולה דדוקא ככככו לבקר ועיין לעיל בהלכות סנהדרין פ'ג:

ששי

פרק

כנר

ביארנו שקי' שטרות מדבריהם כדי שלא תנעול דלת בפני לאוין אף על פי כן אין מקיימין שטרות אלא בשלשה אפילו שלשתן הדיומאות מפני שדורא דין ולפיכך אין מקיימין שטרות בלילה כמו שבארנו: באחד ודרכה הוה ליה כעד מפי עד ופסול: אבל הסתא דארכא ג' כיכר סהן סת דין ונתקבלה עדות בפניהם וקיימה תו ופר'טבס ע"ג:

הלכות עדות

באחד מחמשה דרכים מתקיים השטר בבית דין הדרך האחת שהיו דינים מכירין כתבי ידי העדים שזו עדות פלוני וזו עדות פלו' הדרך השנייה שיחתמו העד' בפניהם הדרך השלישית שיבאו העדים החתומים בפניהם ויאמר כל אחד ואחד זה כתב ידי ואני עד בדבר הזה הדרך הרביעית שאם מתו עידי השטר או שדחו במדינה אחרת ויבאו עדים ויעידו על כתב ידן שהוא זה החמישי שיהיה כתב ידן יוצא משטרות אחרות ועורכין בית דין זה הכתב לאותו הכתב שבשטרות אחרות ויהיה דומה זה לזה ויראה להם ביחד שכתב ידי אלו הוא כתב ידי אלו אין מקיימין את השטר משטר אחר אלא משתי שטרות של שתי שדות שאכלום בעליהן שלש שנים אכילה גלויה נכונה בלא שום יראה ולא פחד מתביעה בעולם כדרך שאוכלין כל בעלי שדות שדותיהן או משתי שטרי כתובות והוא שיצאו שני השטרות מתחת ידי אחר לא מתחת ידי זה שרוצה לקיים שטר שמה' הוא זיוף

אמר רבינו תם סכ' אלה הדברים כפי מקורן חתימות העדים בטבעיות עין לא על ידי דמוי חתימת לחתימה סגובנו על ידה ממון אחר אבל כפי מקורן חתימת העדים בטבעיות העין סיראו כתב ידן אם היה עם זיוף כלל היה כיצר אפילו כחוט הסערה וקמ' לבעל סה סהרי רבא טעה בחתימת עכמו בפרק גט פסוט'

אמר רבינו תם סכ' אלה הדברים כפי מקורן חתימות העדים בטבעיות עין לא על ידי דמוי חתימת לחתימה סגובנו על ידה ממון אחר אבל כפי מקורן חתימת העדים בטבעיות העין סיראו כתב ידן אם היה עם זיוף כלל היה כיצר אפילו כחוט הסערה וקמ' לבעל סה סהרי רבא טעה בחתימת עכמו בפרק גט פסוט'

גרסינן בירושלמי דראם הסנה קרא ערער על חתימת העדים ועל חתימת הדיינים מקיים לפי כתב רבינו מסמון סכריך להכיר חתימת הדיינים החתומים בסטר מקיים וכן מסמע עוד בירושלמי דגטין ובפרק זה בורר וכן בפירקין דהכא גבי הא דקאל' עד ודין מכטרפינתו וכן סה'

ואם לא כתב וחד ליתיה פטיטא דלא מפסיל בהכי מ דקאמר לי כת' ביה בי דונא תו לא כריך והתם פטיטא דלא כתב וחד ליתיה מרפריך ודילמא ב' חנוף הוא תו וכתב ר' אביה אי כתב ביה ב' וירענו סהוא ברול הרור תו לא כריך דלא טע' בהא דאמר ממו' ב' סדנו כו' כדאיתא התם דכתב ביה ב' דרב אפי' עכ' עכ'

בו בבית דין יאמר שמה דמו שנים בית דין הם ואם אינו צריך: שלשה שישבו לקיים את השטר ובאו מהן שהוא גולן וכיצא בו ובאו שנים אחרים והעידו שחזר בתשובה אם עד שלא חתמו העידו חזר הרי זה חותם עמהם שהרי שלשה היו ואם אחר שחתמו השנים העידו עליו שחזר בתשובה אינו חותם עמהן שהרי הוא כמי שאינו בעת חתימת השנים במה דברים אמורים בשערערו עליו בעבירה אכל ערערו עליו בפגם משפחה פלו' שאמרו אמו לא נשתחררה ועבד הוא או לא נתגירה וגוי הוא ונודע אחר שחתמו השנים שאין במשפחתו פגם ושהוא כשר הרי זה חותם עמהם שזה גילוי דבר שהיה מקורם הוא: מותר לכתוב הקיום בשטר קודם שיתקיים השטר שאין הכתיבה עיקר אלא החתימה ואין הדיינים צריכין לקרות השטר שמקיימין אותו אלא מקיימין אותו מעדי אף על פי שלא ידעו מה כתוב בו:

מגדל עז

באחד מחמשה דרכים מתקיים השטר בבית דין הדרך האחת שהיו דינים מכירין כתבי ידי העדים שזו עדות פלוני וזו עדות פלו' הדרך השנייה שיחתמו העד' בפניהם הדרך השלישית שיבאו העדים החתומים בפניהם ויאמר כל אחד ואחד זה כתב ידי ואני עד בדבר הזה הדרך הרביעית שאם מתו עידי השטר או שדחו במדינה אחרת ויבאו עדים ויעידו על כתב ידן שהוא זה החמישי שיהיה כתב ידן יוצא משטרות אחרות ועורכין בית דין זה הכתב לאותו הכתב שבשטרות אחרות ויהיה דומה זה לזה ויראה להם ביחד שכתב ידי אלו הוא כתב ידי אלו אין מקיימין את השטר משטר אחר אלא משתי שטרות של שתי שדות שאכלום בעליהן שלש שנים אכילה גלויה נכונה בלא שום יראה ולא פחד מתביעה בעולם כדרך שאוכלין כל בעלי שדות שדותיהן או משתי שטרי כתובות והוא שיצאו שני השטרות מתחת ידי אחר לא מתחת ידי זה שרוצה לקיים שטר שמה' הוא זיוף

ה'אבר ז'ל איך הגירסא מלכו כגירסא שלו עכ'ל: אומ' מאחר סהוא מורה לו טגירסתו וגירסת ר רבותיו כע גירסא ספרדית היא כך איך עליו תפיסה ואם רוכה להקנות על הגירס' כשמענה בעה: בית דין סכתבו במוטב סלמס ער סהיה מקודם הוא פ'כ דכתובות: מותר לכתוב הקיום כו' עד אלא החתימה בכתובות פרק הכותב: ואין הדיינים כריכין לקרות כו' עד סוף הפרק פרק גט פסוט':

פרק שביעי

מעיד קרוב וכו' עד בעדות הא' פ'כ דכתובות: וכן אם העיד אחיו כו' עד תלוי בעדות הקרובים פרק חזקת הבתים ופ'כ דכתובות: טכים סחתומין על הסטר עד כמו סביארכו ההלכה פ'כ דכתובות והביאור לעיל פ'ה ופ'ח דהלכות גירוסין: אבל אחר סחתמו איך מעידין כו' עד סוף הפרק פרק טכ דכתובות: פרק ח'

פרק גט פסוט ועל דא עיילת לר ירמיה לבי מרשא:

כדמוכח פ'כל הגט ובהכותב דקאמר רב פפי מסמיה דרבא האי אפרתא דייני דמכתב מקמי דליסדרו סהרי אחריתת ידיהו פסול וכו' ואמר' עלה וליתא מהא דאמר רבי יוחנן סטר טלוה בו ופרעו אינו חוזר וטוה בו סכבר כמחל פיעבורו טעמא דמחל פיעבורו אבל מסום סקרא לא חייסינן ועיין בהלכות טלוהין פ'ג עכ':

פרק שביעי

כה'ג מפרש טעמא כיון דקיום סטרות ד דרכבן הוי ערו' מעליית דקרבנ' אכורת דחתימת קמסיד סה' עכ':

קדוב על כתב קרובו כיצד שטר שעדי ראובן ושמעון ומתו או שהלכו למדינת הים ונא בנו של ראובן ואמר זה כתב ידו של אביובא בנו של שמעון ואמר זה כתב ידו של אבי הרי אלו כשני עדים כשרים שאינן קרובים ואם יצטרף עמהם שלישי והעיד על כתב ידי של שניה הרי נתקיים השטר ואלו מדברים שנאמנים הגדולי להעיד בגודלם מה שראו בקטנם נאמן אדם לומר כשהוא גדול זהו כתב ידו של אבי וזהו כתב ידו של אחי שהייתי מכיר בכתב ידם כשהייתי קטן והוא שיצטרף עמו אחר שמכיר כתב ידן כשהוא גדול: שטר שעדי ראובן ושמעון ובאו שנים והעידו שזה כתב ידו של ראובן וזה כתב ידו של שמעון לא נתקיים השטר לפי שצריך שני עדים על כתב יד אחד משניהם ואם יש שלישי מעיד על כתב ראובן וזה שני העיד על כתב ידי והעיד הוא אחר על כתב ידי השני לא נתקיים לפי שנמצא שלשת רבעי הממון שבשטר תלוי בעדות האחד וכן אם העיד אחיו או בנו של ראשון עם אחר על כתב ידי השני לא נתקיים שהרי שלשת רבעי הממון תלוי בעדות הקרובים: שנים שחתמו על השטר ומת אחד מהן צריך שני עדים להעיד על כתב ידו של מת ואם לא נמצא אלא עד אחד עם זה העיד החי כותב חתימות ידו בפני עדים אפילו על החרם ומשליכו בבית דין עד שהוחזק כתב ידו בבית דין ולא יהיה צריך לומר שזה כתב ידו ויעיד הוא ואחר על כתב ידי המת ויתקיים כתב ידו שלא בפניו חתימת ידי עדים ואחר אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו והותם שהעדים נעשים דינים ברבר שהוא מדבריהם כמו שבארנו אבל אחר שחתמו אין מעידים בפניו והותם שהרי בעת שחתמו לא היו מכירין אלא אף שנים ואין מקיימין אלא עד שיהיו שלשתן מכירין או יעידו העדים על הכתב בפני כל אחד ואחד שנים שהיו חתומין על השטר ומתו ובאו שנים ואמרו כתב ידן הוא זה אבל אנוסים היו קטנים היו פסולי עדות היו אף על פי שיש שם עדים אחר' שזה כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא משטר אחר שקרא עליו ערער והוחזק בבית דין הרי זה לא נתקיים אלא מעידין השנים שבשטר כנגד השנים שהעידו עליהן שהן פסולין ואין גובין בו כלום: פרק שמיני

מעיד הגדולי להעיד בגודלם מה שראו בקטנם נאמן אדם לומר כשהוא גדול זהו כתב ידו של אבי וזהו כתב ידו של אחי שהייתי מכיר בכתב ידם כשהייתי קטן והוא שיצטרף עמו אחר שמכיר כתב ידן כשהוא גדול: שטר שעדי ראובן ושמעון ובאו שנים והעידו שזה כתב ידו של ראובן וזה כתב ידו של שמעון לא נתקיים השטר לפי שצריך שני עדים על כתב יד אחד משניהם ואם יש שלישי מעיד על כתב ראובן וזה שני העיד על כתב ידי והעיד הוא אחר על כתב ידי השני לא נתקיים לפי שנמצא שלשת רבעי הממון שבשטר תלוי בעדות האחד וכן אם העיד אחיו או בנו של ראשון עם אחר על כתב ידי השני לא נתקיים שהרי שלשת רבעי הממון תלוי בעדות הקרובים: שנים שחתמו על השטר ומת אחד מהן צריך שני עדים להעיד על כתב ידו של מת ואם לא נמצא אלא עד אחד עם זה העיד החי כותב חתימות ידו בפני עדים אפילו על החרם ומשליכו בבית דין עד שהוחזק כתב ידו בבית דין ולא יהיה צריך לומר שזה כתב ידו ויעיד הוא ואחר על כתב ידי המת ויתקיים כתב ידו שלא בפניו חתימת ידי עדים ואחר אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו והותם שהעדים נעשים דינים ברבר שהוא מדבריהם כמו שבארנו אבל אחר שחתמו אין מעידים בפניו והותם שהרי בעת שחתמו לא היו מכירין אלא אף שנים ואין מקיימין אלא עד שיהיו שלשתן מכירין או יעידו העדים על הכתב בפני כל אחד ואחד שנים שהיו חתומין על השטר ומתו ובאו שנים ואמרו כתב ידן הוא זה אבל אנוסים היו קטנים היו פסולי עדות היו אף על פי שיש שם עדים אחר' שזה כתב ידן או שהיה כתב ידן יוצא משטר אחר שקרא עליו ערער והוחזק בבית דין הרי זה לא נתקיים אלא מעידין השנים שבשטר כנגד השנים שהעידו עליהן שהן פסולין ואין גובין בו כלום: פרק שמיני

לעיל ס'כ

158

הראב"ד ז"ל ויש סאין מורין כן וידעין סאפילו אמרו כתב ידיו הוא זה אבל

סחתם על הסטר כ'ער הויל ודבר כן כ'ער בין ימינו לסמאלו בדיני כמותו ואם אמרו אין לנו זכרון כלל אין זו סתירה ויותר מזה

פרק שמיני מי

מי שחתם על השטר ובא להעיד על כתב ידו בבית דין והכיר כתב ידו ושוהו כדאי אבל אינו זוכר העדות

הוא כדי להזכירו הדבר אבל אם לא נזכר לא יעיד את הוזכר את העדו ואחר שראה כתב ידו או שהזכירוהו אחרים ונזכר אפ' חזכיר העד השני שהעיד אם נזכר הרי זה מעיד אבל אם הזכירו אותו התובע עצמו אפ' שנזכר אינו מעיד מפני שזה דומה בעיני בעל דין כאילו העיד שקר בדבר שלא ידע לפיכך אם היה התובע תלמיד חכם והזכיר התובע הוזכר את העד ונזכר הרי זה יעיד לו שתלמיד חכם יודע שאלו לא זכר הרב לא היה מעיד וקל הוא שהקלו בדיני ממונות שאף על פי ששכח הרב מכה שנים והכתב הוא שהזכיר העד מעיד הואיל והדבר כן שטר שיצא לבית דין ובא עדים ואמרו כתב ידיו הוא זה אבל מעולם לא ידענו עדות זו ואין לנו זכר שזה לוח מזה או מכר לו לא נתקיים השטר והרי ה' פה' עד שיוזכרו עדותו וכל מי שאינו דן כן לא ידע בדיני ממונות בין ימינו לשמאלו אבל אם היה כתב ידו יוצא

ממקום אחר או שהיו שם עדים שזה כתב ידו מקיימין את השטר ואין משגיחין על דבריהם שאם אין אנו זוכרין עדות זו שמא חזרו בהן וזה שאמרו אין אנו זוכרים כדי לבטל השטר ובאילו אמרו קטנים היינו פסולי עדות היינו שאין נאמנין הואיל ומתקיים השטר שלא על פיהם ומפני טעם זה מקיימין כל השטרות ואין אנו צריכין לחבוא עדים ולשאול אותם אם הם זוכרים עדות זו או אינם זוכרים אותה שאפילו באו ואמרו אין אנו זוכרים אותה אין שומעין להן הואיל ואיפשר לקיימו שלא מפיהן א' הכותב עדותו על השטר או שנמצא אצלו כתוב בפנקסו ובכתב ידו פלוני העיד אותי עליו ביום פלוני בכך וכך אם זכר מעצמו או הזכירוהו אחר' ונזכר מעיד ואם לאו אמור להעיד שאין זה דומה אלא למי שאמר לו אדם נאמן פלוני יש לו אצל פלוני כך וכך והעיד הוא שיש לזה אצל זה והוא אינו יודע מן הדבר כלום אלא מפ' האחר שמע והעיד :

התם והוא סזוכרה מעצמו וחזוני על פנקסו דבר כל הנסבעין כמי מסייעא ליה דבעינן דלהוי ליה ז זכירה ופר' גט פסוט הקך עוברי דכפתינהו וואורו מורן כדברי ר' זל ובסמוך כותבן וחיפסר סהן ראיותו ולכך אמרתי בהם סאני בהם כסוכה דבריהם והרואה יראה והסומע יסמע ויטעם אחת ינעם לחכו : אבל אם היה כתב כ'ער סלא מפייהם פכרכתובות :

אחר הכותב עדותו על הסטר כ' כתב הראב"ד ז"ל זה אינו ע"ל : ואני או בזה לא ידעתי לסוף דעתו למה אינו סהרי תלמוד ערוך הוא פרק ס' דכתובות דגרטינן ת"ר כותב ארס עדותו על הסטר ומעיד עליה אפילו לאחר כמה סנים ואמר רב הונא והוא סזוכר מעצמו עד כאן ואולי הוא רובה לפסוק כ' יוחנן דפליג על רב הונא ואמ' אף על פי סאין זוכרה ויס לו פכ' מס' דרבא דייק ארבי יוחנן ואמר ס' מר' יוחנן הני בני תרי רדיעי סהרות' כו' ס' הלכת' כל יוחנן וכבר כתב בזה ד' לפס דעות ואסקיה דעתיה כר' ז' : או סכמ' אכלו כתוב בענקסו ובכתב ידו וכ' עד סמע והעיד

מפי כתבם ואמר ל' דכל זה כסמעידין סתם אבל ערים סאמרו כך וכך ראינו כתב' לספול עריותן מסו' מפייהם ולא מפי כתבם דעדים החתומים על הסטר נעס' כמי סנחקרה עדותן בבית דין והרי זה כאלו אמר ראינו אותו עדות סנחקר כ' כך וראיה לרב דתנן בגט פסוט מי סנמחק סטר חזכו מעמיד עליו ובא לפני בית דין ועוסף לו קיומו וכי' בהגות קמא חי ראיכס סהרי דידעי מאי דכתי' בסטרא ליכתוב ליה סטרא מעליה ועיין לעיל פרק פליטו בהגהה ובת' פרק סני דכתובות וכו' :

כתב הראב"ד ז"ל זה אינו ע"ל : ואני או בזה לא ידעתי לסוף דעתו למה אינו סהרי תלמוד ערוך הוא פרק ס' דכתובות דגרטינן ת"ר כותב ארס עדותו על הסטר ומעיד עליה אפילו לאחר כמה סנים ואמר רב הונא והוא סזוכר מעצמו עד כאן ואולי הוא רובה לפסוק כ' יוחנן דפליג על רב הונא ואמ' אף על פי סאין זוכרה ויס לו פכ' מס' דרבא דייק ארבי יוחנן ואמר ס' מר' יוחנן הני בני תרי רדיעי סהרות' כו' ס' הלכת' כל יוחנן וכבר כתב בזה ד' לפס דעות ואסקיה דעתיה כר' ז' : או סכמ' אכלו כתוב בענקסו ובכתב ידו וכ' עד סמע והעיד

מפי כתבם ואמר ל' דכל זה כסמעידין סתם אבל ערים סאמרו כך וכך ראינו כתב' לספול עריותן מסו' מפייהם ולא מפי כתבם דעדים החתומים על הסטר נעס' כמי סנחקרה עדותן בבית דין והרי זה כאלו אמר ראינו אותו עדות סנחקר כ' כך וראיה לרב דתנן בגט פסוט מי סנמחק סטר חזכו מעמיד עליו ובא לפני בית דין ועוסף לו קיומו וכי' בהגות קמא חי ראיכס סהרי דידעי מאי דכתי' בסטרא ליכתוב ליה סטרא מעליה ועיין לעיל פרק פליטו בהגהה ובת' פרק סני דכתובות וכו' :

כתב

הראב"ד ז"ל אפסר לקיימו כגון סהיה הסטר תחת יד העדים ואמ' להם הלוא לא תתנו לו את הסטר עד סיתן לי המעות ונסתפק האחר אם הורה בפניה' הלוא סקיבל אם לאו וכסיראה הסט' זכור מתוך הראיה סככטוה לתת למלוא או סחכירו העד ואין הרעת נוחה בכל זה ע"ל :

פרק תשיעי עשרה

מיני פסלות הם כל מי שנמצא בו א' מהן הרי הוא פסול לעדות ואלו הן הנשי והעבדים והקטנים והשוטים והחרשים והסומים והרשעים והבוזין והקרוכים והנוגעי' בערותן הרי אלו עשרה : נשים פסולות לעדות מ' התורה שנא' על בי שנים עדים לשון זכר ולא לשון נקבה וכן הטומטום והאנדרוגינוס פסולין מפני שהן ספק אשה וכל מי שהוא ספק כשר ספק פסול הרי הוא פסול שאין העד בא אלא להוציא ממון על פיו או לחייב על פיו ואין מוציאין ממון מספק ואין עונשין מספק דין תורה :

כתב הראב"ד ז"ל אפסר לקיימו כגון סהיה הסטר תחת יד העדים ואמ' להם הלוא לא תתנו לו את הסטר עד סיתן לי המעות ונסתפק האחר אם הורה בפניה' הלוא סקיבל אם לאו וכסיראה הסט' זכור מתוך הראיה סככטוה לתת למלוא או סחכירו העד ואין הרעת נוחה בכל זה ע"ל :

העד בא אלא להוציא ממון על פיו או לחייב על פיו ואין מוציאין ממון מספק ואין עונשין מספק דין תורה : העבדים פסולין לעדות מן התורה שנאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו מכלל שאחיו כמוהו מה אחיו בן ברית אף העד בן ברית קל וחומר לגוים אם עבדים שהן במקצת מצות פסולין הגוים לא כל שכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין פסול כל מי שנשהחרר והריהו מחוסר גט שחרור פסול עד שיגיע גט לידו ויעשה מכלל בני ברית ואחר כך יעיד : הקטנים פסולין לעדות מן התורה שנ' בעדים ועמדו שני האנשים אנשים ולא קטנים אפילו היה הקטן נבון וחכם הרי הוא פסול עד שיביא בשערות אחר' ג' שנה גמורות ואם לא נולד בו לא יעיד עד רוב שנותיו כמו שבאר' בהלכו' שער' ונולד בו ס' מני ס' שנים ויעיד ואם לא נולד בו לא יעיד עד רוב שנותיו כמו שבאר' בהלכו' אישות קטן שהגיע לכלל שנותיו שנראו בו ס' מני בגרות מלמעלה אינו צרי' בדיוקה ואם לאו אין מקבלין עדותו עד שיבדק ובן ג' שנה ויום אחד שהביא שתי שערות ואינו יודע בטיב משאו ומתן אין עדותו עדות בקרקעות מפני שאינו מדרק דבר' שהרי אינו יודע אבל בעדו משלשין מקבלין עדותו הואיל והוא גדול : השוטה פסול לעדות מן התורה לפי שאינו בן מצות ולא שוטה שהוא מהלך ערום ומשבר כלים וזורק אבנים בלבד אלא כל מי שנשרפה דעתו ונמצאת דעתו משובשת תמיד אפ' בדבר מן הדבר' אף על פי שהוא מדבר ושואל כענין בשאר דברים הרי זה פסול ובכלל שוטי יחשב :

פרק תשיעי עשרה

מיני פסלות עד הרי אלו עשרה פרק טבועת העדות : נשים פסולות לעדות כ' עד לסוף נקבה כנזיקין פרק החובל : וכן הטומטום והאנדרוגינוס כ' עד מספק דין תורה בתשובת הגאונים ז"ל ומקצת מבאתי בתוספתא : העבד' פסולין לעדות כ' עד כמו סבארכו בה' אישות תחלת הדין האלו כנזיקין פרק החובל ומסס' הוספו הגאונים ז"ל האחרים והביאור ס' : קטן סהגיע כ' עד ס' בדין כנדה פרק בא סומין : וכ' ג' סנה ויום אחד עד ובכלל פסולים יחשב כנזיקין פרק מי סמת :

הנכפה בעת כפייתו פסול ובעת שהוא כראש כשר ואחד הנכפה מומן לומן או הנכפה תמיד בלא עת קבעו הוא שלא תהיה דעתו משובשת תמיד שהרי יש נכפים שגם בעת בריאותם דעתם משובשת עליהם וצריך להתישב בעד הנכפין הרבה: הפתא' ביותר שאין מכירין דברים שמותרין זה את זה ולא יבינו ענייני הדבר כדרך שמבינין שאר עם הארץ וכן המבוהלים והנחפזים בדעתם המשתגעים ביותר הרי אלו בכלל השוטים ודבר זה לפי שראוי הדין שאי אפשר לכוין הדעת בכתב החרש כשחשה שאין דעתו נכוון ואינו בן מצות ואחד חרש מדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר אף על פי שראייתו מעולה ודעתו נכונה צריך להעיד בבית דין בפניו או שיהיה ראוי להעיד בפניו ויהיה ראוי לשמוע הדיינים והאיוס שמאיימין עליו וכן אם נשתתק אף על פי שנבדק בדרך שבודקין לענין גיטי ונמצאת עדותו מכוונת והעיד בפנינו בכתב ידו אינו עדות כלל חוץ מעד אשה לפי שבענין נא הקולו: חסומים אף על פי שמכירין הקול וידעו האנשים והרי אלו פסולין מן התורה שנאמר והוא עד או ראיה מי שהוא ראוי לראות הוא שמעיד והסומא באחד מעניניו כשר להעיד:

הנכפה בעת כפייתו פסול ובעת שהוא כראש כשר ואחד הנכפה מומן לומן או הנכפה תמיד בלא עת קבעו הוא שלא תהיה דעתו משובשת תמיד שהרי יש נכפים שגם בעת בריאותם דעתם משובשת עליהם וצריך להתישב בעד הנכפין הרבה: הפתא' ביותר שאין מכירין דברים שמותרין זה את זה ולא יבינו ענייני הדבר כדרך שמבינין שאר עם הארץ וכן המבוהלים והנחפזים בדעתם המשתגעים ביותר הרי אלו בכלל השוטים ודבר זה לפי שראוי הדין שאי אפשר לכוין הדעת בכתב החרש כשחשה שאין דעתו נכוון ואינו בן מצות ואחד חרש מדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר אף על פי שראייתו מעולה ודעתו נכונה צריך להעיד בבית דין בפניו או שיהיה ראוי להעיד בפניו ויהיה ראוי לשמוע הדיינים והאיוס שמאיימין עליו וכן אם נשתתק אף על פי שנבדק בדרך שבודקין לענין גיטי ונמצאת עדותו מכוונת והעיד בפנינו בכתב ידו אינו עדות כלל חוץ מעד אשה לפי שבענין נא הקולו: חסומים אף על פי שמכירין הקול וידעו האנשים והרי אלו פסולין מן התורה שנאמר והוא עד או ראיה מי שהוא ראוי לראות הוא שמעיד והסומא באחד מעניניו כשר להעיד:

פרק עשירי

פרק עשירי

הרשעים

הרשעים

אל תסת רסע עד בסבועות פרק סבועות העדות ובכנהרין פרק זה בורר: ואפילו עד כסר סוירע כו' עד סתקבלה עדותו בכזיקין סוף פרק מרובה ובכנהרין פרק זה בורר: ואין צריך לומר עד כסר עד לתסת ידך עם רסע בסבועות פרק סבועות העדות: איזהו רסע כו' עד שחייבין עליה מלקות ב בסנהדרין פרק זה בורר: וכבר כתבארו בכלל מצוה ומצוה עד מדבריהם פי' שהלכות סנהדרין הוא זה הביאור: ועוד יס' וכו' עד או סגכ בכזיקין פרק החובל: וכן עד זומם כו' עד לאחר כמה ימים בכזיקין פרק מרובה: וכן המלוה ברבית כו' עד סוף הפרק הכלל בסנהדרין פרק זה בורר: פרק י"א

פסולין לעדות מן התורה שנאמר אל תשת ידך עם רשע לחיות עד חמס מפי השמעת למרו אל תשת רשע עד ואפי' עד כשר שיודע בחבירו שהוא רשע ואין הדיינים מכדין רשעו ואסור לו להעיד עמו אף על פי שהיא עדות אמת מפני שמצטרף עמו ונמצא זה הכשר השית ידו עם הרשע עד שנתקבלה עדותו ואין צריך לומר עד כשר שהוא יודע בעדות לחבירו וידע שהעד השני עמו עד שקר שאמר לו להעיד שנאמר אל תשת ידך עם רשע אי חזר רשע כל שעבר עבירה שהיבין עליה מלקות והרשע ופסול שהרי התורה קראה למחוייב מלקות רשע שנא חזיה אם בן הכות הרשע ואין צריך לומר מחוייב מיתת בית דין שהוא פסול שנאמר אשר הוא רשע למות עבר עבירה שחייבין עליה מלקות מן התורה הרי זה פסול מן התורה ואם היה החיוב שבת מדבריהם הרי זה פסול מדבריהם כיצור אבל כשר בהמה בחלב או שאכל נבלות ושקצ' וכיצא בהן בין לתיאבן בין להבעים או שחלל את יום טוב הראשון או שלבש שעשנו שהוא שטור או טור או נזו הרי זה פסול לעדות מן התורה אבל אם אכל בשר עוף בחלב או שחלל יום טוב שני של גלויות או שלבש בגד צמר שאבד בו חוט של פשתן וכיצא בו הרי הוא פסול מדבריהם וכבר מנינו כל עבירה שחייבין עליה מלקות וכבר נתבאר בכל מצוה ומצוה דברי' שאסורין מן התורה ודברי' שאסורין מדבריה' ועוד יש רשעים שהן פסולין לעדו אעפ' שהן בני תשלומי ואינן בני מלקו והואיל ולקוחין ממון שאינו שלהם בחמס פסולין שנאמר כי יקום עד חמס באיש כגון הגנבים והחמסנים אף על פי שהחזיר פסול לעדות מעת שנבא או גזל וכן עד זומם אף על פי שהזוהר פסול לעדות משום שהרי זה פסול מן התורה לכל עדות ומאמתי הוא נפסל מעת שהעיד בבית דין אף על פי שלא חזם על אותה עדות אלא אחר כמה ימים וכן המלוה ברבית אחד המלוה ואחד הלחה שניהם פסולין לעדות אם רבית קצוצה עשו הרי זה אסור מן התורה ואם אבן רבית עשו הרי זה פסולין מדבריהם וכן כל העובר על גזל של דבריהם הרי הוא פסול מדבריהם כיצור החמסנים והם הילוקחים קרקע או מטלטלין שלא ברצון הבעלי אף על פי שמתנין הדמים הרי אלו פסולין מדבריהם וכן הרועים אחר רועי בהמה גסה של עצמן הרי זה פסולין שחוקתן פושטין ידיהן בגזל ומניחין בהמתן לרעות בשדות ובפרדסים של אחרים ולפליך סתם רועה פסול ומגדלי בהמה דקה בארץ ישראל פסולין אבל בחוצה לארץ כשרין ומותר לגדל בהמה גסה בכל מקום וכן המוכסין סתמן פסולין מפני שחוקתן ליקוח יותר מדבר הקצוב להם בדין המלכו ולקוחין היתר לעצמן אבל גבאי מנת המלך כשרין ואם נודע שלקחו אפילו פעם אחת יתר מן הראוי להם לגבות הרי אלו פסולין וכן מפרטי יונים ביישוב פסולין מפני שחוקתן שנוזלים יונים של אחרים בחנם וכן סוחרי שביעית והם בני אדם שיושבין בטלים וכיון שבאה שביעית פושטים ידיהן ומתחילין לישא וליתן בפירות שחוקתן אלו שהן אספים פירות שביעית ועושין בהן סחורה וכן משחק בקוביא והוא שלא

כל יהודה וא"כ מרי לסחוק בקוביא ראפילו לרמי בר חמא דמפ' רפסול משחק בקוביא ממוס דאמכתא היא ולא קניא היינו לרבנן אבל לר' יהודה דמכסר היכא דגמר אומנות אחריתו סכר דבכהג לאו אמכתא היא והא רלא חסבי אמכתא כהג פ"ס ב' זה בורר ממוס רלא דמיא הוא אמכתא לההיא דב"מ אם אוביר ולא אעביר אפסלם אלפא זוזי דהתם אי בירו ולהכי לא גמר ומקמי מעיקרא כי אתני ארעתיא דלא יהב ליה לאמכתא קא מתני דטועה וסובר סלא יבא לדי כך אבל הכא לא סמיך אמרי משו' דלא דע אם ינכח אם לא והקפס ר' רבס' איזהו כסך משמע דטפי הוי אמכתא כסאין בידו גבי האי מאן דיהיב זוזי לחבריה למזבן ליה חמרא ופסע ולא זבן כו' ע"ס ומפרט ר' דהכא היינו טעמא אגב דבעי למיקני גמר ומקנה וקצת משמע הכא בפר' זה בורר כפר' גבי מפרטי יונים דקאמר כריכא ראי' תכא תולה ברעת עכמו התם הוא דקאמר קיס ל' בכפסאי דיעבא טפי ולהכי הוי אמכתא משמע דהיכא דהוא כבור דבירו להרווח הוי אמכתא טפי ומה שהקפס ר' לפר' מפרק איזהו כסך לא דמי ראי' בירו דהתם היינו סתלוי הדבר באחרים דאף על פי דין מכוון לקנות הרבה למ' כיון סתלוי באחרים דא"ס לא ירצו אחרים למכור ממייקנה הילכך לא גמר ומקמי אבל הכא ראי' בירו כלל גמר ומקנה וכמהו בירו מכל וכל כגון אמר אם אוביר ולא אעביר אפסלם במיטבא גמר ומקנה כיון סתלוי בעצמו ובירו עוד פר' טעם אחר דדוקא כי ההיא דפרק הזהב דא"ס אכי חזר בעי ערובי מחול לך וכן ההיא דמי פפרע מקצת חובו והסלים סטרו דבט פשו וההיא דפ' איזהו כסך הוי אמכתא כי אינו מתכוין לא להסמיך חבירו על דבריו שיאמינוהו אבל הכא דארעתיא דהכי עבדי פירווח זה או זה לא הוי אמכתא ומיהו בני אדם המסחקים בקוביא באמנה ארי' ראי' חייב למסל דבמה יקנה דבמה הוא אמכתא היא היחך יקנה דבריים בעלמא בלא סוס קנין בסביל סנוכח חבירו והורה רבינו ליהו לרברי ר'י אבל ר'ת לא הורה לו וכן פי' בספר היסוד דמהוהו טעמא לא חסבינן ליה אמכתא דמגו דאי בעי למקמי אי נכח גמר ומקמי ה"כ אפילו בלא קני' וסוב מכא רבי סהגיה ר'ת בספר היסוד דהוא דהמרזו זה את זה דהילל דפ' במה מרליקין דהקנו זה את זה ראי' לא הקנו ליהררו בהו דאף על גב דיש מקומות דברברים בעלמא קני כמו נאמן עלי אבא נאמן עליו אבך כו' דבאתן לך מחלוקת וכן דור לי בחיי ראשך דאינו יכול לחזור בו התם דין הוא פועיל כיון סיס להן תביעה זה על זה והם קבלו עליהם כך את הדין ולא דמי להיכא דאי' לו עליו סוס תביעה למזן התוספות בפרק הרבית ועיין בהלכות מכירה פ"א ע"כ:

159

סאינו לא במקרא כו' ער העבירות שכלו לירו סוף פרק קמא דקדושין : לפיכך אין מוסרין עדות לעם הארץ כו' ער ולא במסכה בסוטה פר' היה נוטל : כמבואר חומר כל ת'ח כו' ער הולך בדרכי הישרי בתשובת הגאונים ז"ל : וכל מי שיקבל עדות עם הארץ כו' ער על פי הרמעים במסכים פרק אלו עובדין : וכן חבזונין פסולין כו' ער מקפידים על עדות סקר פרק קמא דקדושין : ומכלל אלו האוכלין כו' ער פסולי מדינה בסנהדרין פרק זה בורר : ער אחר כאמ' באוסרין כו' ער אבל כאמ' על סל אחרים בחולין פ' ופרק אלו טרפות : לפיכך החסוד על הדבר יס' לו לרו' בו וכו' ער ד הממזן עליהם

כתב הר' אבד ז"ל זה אינו כן ומסכה סלימה היא במס' דמאי פ' הלוקח פירות ממי סאינו כאמ' על המעס' וסכח לעסרן סואל לו בסבת ואוכל על פיו חסכה למוכאי סבת לא יאכל ער שיעסר ואי קסיה לך פסקא אחריתי הנכנס לעיר ואינו מכיר סס ארס ואמר לו אחר אינו כאמ' אים פל' כאמ' הר' זיה כאמ' הא אמר' בירוסלמי אכסכאי סאינו ועוד מסכה סלימה החסוד על ה הדבר לא רנו ולא מעירו ומומי בכור סאינו דקסא בעלמא הוא ומ' כאמ' הוא על חבירו על ז"ל :

ראני אמר פרק סבועת הדיינין גמר מתני' דכסבעין לקטן ולהקדים אמר ת למורא להדין דאין ארס חוטא ולא לו וכן היא הלכה רוחת בכל התלמוד ואותה מס' סביא סוף דבריו היא כפנית במסכת בכורי סליה פרק ער כמה והכי תנן לה התם החסוד על הסבעית אין חסוד על המעטרות החסוד על המעטר' אינו חסוד על הסבעית החסוד על זה ועל זה חסוד על הטהרו ויס' סחסו על הטהרו ואיס' חסוד על זה ועל זה זס כלל כל החסוד על הרב לא רנו ולא מעירו עכ' ובסליה גמר פירוק דהתם תר' כל הבכורות ארס רואה חוץ מסל עצמו ורואה את קדשו ואת מעטרותיו ואת טהרותיו ער כאן ומפרסין טעמא דמתניתין דארס כאמ' עלמה סאינו חסוד וכיוצא בחומרותו או בחסוד ממנו וברית' מפרסין לה כולה מטעם דאי בעי לאפרומי מבי עביר כרמפרס ו ואזיל זיל גמור ומיהו בכולהו ליכא חסד לא מסוס דזכי לכפסיה אבל לא חריבי לא וכדאמ' טעמא דאין ארס חוטא ולא לו ורואה מרתכ' סליה פכ' דיבמו' החסם סאסר את האסה בדר על בעלה הר' זה לא יסאכה כו' ער וכולן מותרו לבכיה ולכחיהם ומייתיל לה על היא ד רבכורות אלמא אין ארס חוטא ולא לו ואפילו לבנו ולכחיו ומתני' דפר' דמאי סהב' בכתובו מייתי לה פ' ופרק אף עפ' ומוקי טעמא מסוס דחייסי' לגומלין דהוא ליה מהני לכפסיה הא לא הכי אין ארס חוטא ולא לו והסר מסנ' פי' דלא

תהיה לו אימנות אלא הוא הואיל ואינו עוסק ביישוב של עולם הר' זה בחוקת שאוכל מן הקוביא שהוא גול ולא בקוביא בלבד אמרו אלא אפילו מצחקים בקליפי אגוזים וקליפי רמונים וכן לא יונים בלבד אמרו אלא אפילו הממירין בכהמת חיה ועוף ואומר כל הקודם את חבירו או כל הנוצח את חבירו יטול בעליו את שניהן וכל כיוצא בשחוק זה והוא שלא תהיה לו אימנות אלא שחוק זה הר' הוא פסול וכל אלו פסולין מדבריהם : ארס שלקח דבר מועט מן הפירות שבכרו ביומי ניסן ויומי תשרי קודם שתגמר מלאכתן אעפ' שלקח שלא מרעת בעל השרה אינו נגב וכשר לעדות שאין בעל השרה מקפיד עליו וכן כל כיוצא בזה :

פרק אחד עשר

מי שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ הר' זה בחוקת רשע ופסול לעדות מדבריהם שכל מי שירד ער כך חוקה שהוא עובר על רוב העבירות שיבאו לירו לפיכך אין מוסרין עדות לעם הארץ ואין מקבלין ממנו עדות אלא אם כן הוחוק שהוא עוסק במצות ובגמילות חסדים ונוהג בדרכי הישרי וש בו דרך ארץ מקבלין עדותו אף על פי שהוא עם הארץ ואינו לא במקרא ולא במשנה נמצאת או כל תלמיד חכם כחוק כשר ער שיפסל כל עם הארץ בחוקת שהוא פסול עד שיוחוק שהו' הולך בדרכי הישרי וכל מי שיקבל ערו' עם הארץ פרס שתהיה לו חוקה זו או קודם שיבאו עדים ויעידו שהוא נוהג במצות ודרך ארץ הר' זה הדיוט ועתיד ליתן את הדין שהרי מאבד ממונ' של ישראל על פירשעים : וכן ה' הבוויין פסולין לעדות מדבריהם והם האנשים שהולכים ואוכלין בשוק בפני כל העם ובגון אלו שהולכין ערומו' בשוק בעת שהן עוסקין במלאכה מנולת וכיוצא באלו שאין מקפדין על הבשת שכל אלו חשובין ככלב ואין מקפדין על עדות שקר ומכלל אלו האוכלי' צדקה של גוים בפרהסיא אף על פי שאיפשר להן שיונו בצנעה מבזים עצמן ואינן הוששין כל אלו פסולין מדבריהם : מה בין פסול לעדות מן התורה לפסול מדבריהם שהפסול מן התורה שהעיד עדותו בטילה אף על פי שלא הכירו עליו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות והפסול מדבריהם צרי' הכרה לפיכך כל עדות שהעיד קודם שהכירו עליו מקבלין אותם כדי שלא לאבד זכות העם שהרי לא ידעו שהוא פסול ואין פסולם אלא מדבריהם : ער אחד נאמן באיסורין אף על פי שהוא פסול לשאר עדיות שהרי רשע בעבירה ששחט שחיטתו כשירה ונאמן לומר כהלכה שחטתי אבל החסוד על דבר אינו נאמן על שלו אבל נאמן על אחרי' לפיכך החסוד על הדבר יש לו לרו' ולהעיד בו לאחרים חוקה אין ארס חוטא כדי שיהנו אחרים כיצד נאמן עם הארץ לומר פירות פלוני מתוקני הם ונאמן הנחשד למכור בשר בכור לומר בשר זה שמוכר פלוני חולין הוא וכן כל כיוצא בזה משאר האיסורין לפי שאימת האיסורין על הרשעים ואין אימת בעל הממון עליהם : מלכי ישראל ואין מעדין עליה מפני שהם אלמים בעלי ידוע ואינן נבנעין תחת עול הדייני' אבל בהן גדול מעדין עליו ומעיד הוא למלך בבית דין הגדול כמו שבארנו : המוסרין והאפיקורסין והמיינין והמשומדין לא הצריכו חכמים למנותן בכלל פסולי עדות שלא מנו אלא רשעי ישראל אבל אלו המורדין הכופרין פחותין מן הגוים שהגוים לא מעלין ולא מורדין ויש לחסדיהן חלק לעולם הבא ואלו מורדין ולא מעלין ואין להם חלק לעולם הבא :

כ פ' דוקא באוכל פת ור' פירס אף בפירות בפחו' מטה פרוטה סחטפן מאחר ואוכל אבל בסל' אין לחוס סכ' כדגרסינן בירוסלמי ד' טעמון ב' הוה אכיל בסוק חזיה רבי מאיר אמר אין סבא לת' לעסות כן ס' ה :

ד' מסומד לרבר אח' לא הוי מסומד לכל התורה כולה פרק קמא ד' ס' :

רמפ ופסול לעדות והוא הדין לסבועה וכן כפסק דין המסוד בסתי יסובות ס' עכ' :

פרק שנים עשר

הנפסל בעבירה אס העידו עליו שני עדים שעשה עבירה פלונית אף על פי שלא התרו בו שהרי אינו לוקח הר' זה פסול לעדות בד' א' כשעבר על דברים שפשט ביש' שהן עבירה כגון שנשבע לשקר או לשוא או גול או נגב או אבל נכילה וכיוצא בו אבל אם ראוהו עדי' עובר על דבר שקרוב העושה להיות שוגג צריכין להזהירו ואח' כך יפסל כיצד ראוהו קישר או מתיר בשבת צריכין להודיעו שזה חילול שבת מפני שרוב העם אינן יודעי' זה וכן אם ראוהו עושה מלאכה בשבת או ביום טוב צריכין להודיעו שהיום שבת שמא שוכח הוא וכן המשחק בקוביא תמיד או מי שנעשה מוכס או גבאי שמוסף לעצמו צריכין העדים להודיעו שהעושה דבר זה פסול לעדות שרוב העם אינן יודעים דברים אלו וכן כל כיוצא בזה כללו של דבר כל עבירה שהדברים מראים לעדים שזה ידע שהוא רשע ועבר בדרך אעפ' שלא התרו בו הר' זה פסול לעדות ואינו לוקח : אין אדם נפסל בעבירה על פי עצמו כיצד הר' שכא לבר ואמר שנגב או גול או הלוח ברבית אעפ' שמשלם על פי עצמו אינו נפסל וכן אם אמ' שאכל נבלה או בעל ארוסה אינו נפסל עד שיהיו שם בעדים שאין אדם משיע עצמו רשע לפי ראובן שהעיד עליו שמעון שהלוח ברבית והעיד לויואמי' ליה הלוח ברבית הר' ראובן נפסל בערו' שמעון וליואמי' שהרי הודה לו שלוח ברבית אינו משיע עצמו רשע ונאמן על ראובן ואינו נאמן על עצמו וכן

דנו ולא מעידו הואיל והוא חסוד וטעמא מסוס בגמלין כרמריס' זה פסוט : מלכי ישראל וכו' ער כמו סביארכו עיקר ההלכה בסנהדרין פרק כהן גדול והביאור לעיל פ' ופ' דהלכות כלי מקדש והעובדים בו : המוסרין והאפיקורסין כו' ער סוף הפרק הסכמת הראשונים ז"ל :

הנפסל בעבירה כו' ער ואחר כך יפסל בסנהדרין פרק זה בורר : וכן

מגדל עז

וכן מי שהעיד ספולין רבועו עד אל ממונו
מהעדות נבעה עליו ולא פלגי רבועו וגם
בטלה כולה עכל : ואני
אחד וכו' עד הרי זה
כל מי סנת חיי מלקו כו' עד מדרב
הרעה במכות פר' אלו הן הלוקין :
מאמתי חזרת מלוה כו' עד ויחזיר
אברה בממון חסוב בסנהדרין
פר' זה בורר : וכן עד זומם סהלך
למקום כו' עד סוף הפל' בתשובת
הבאונים זלמן הירוסלמי :

פרק שלשה עשר

הקרובין

פסולין
כו' עד
איכס ב
ברין הקרובים בסנהדרין פר' זה
בורר ולסון ספרי לא יומתו אבות
בעדות ב' וכו' לא יומתו בעדות
אבות : ואפי' סני אחים כו' עד הוא
חסוב פ' ריבמו : האחין זה עם
זה כו' עד זה עם זה טלימי בסלימי
בסנהדרין פר' זה בורר : ולעולם
סלימי בראסון כו' עד מפני שהוא
סלימי בראסון בבבא בתרא פר'
יס נוחלין וכסנהדרין פר' זה בורר
מיותי לכתרייתא : וכן הדרך
בבבא בתרא כו' עד סוף הפ' בסנהדרין
פרק זה בורר : פרק יד

הלכות

כתב

הלכות זלמן המפרטים הטובים ים ממפרטים פלוגי רבע את מורו סגס הרובע איכו כהרג לטו
על סורו כתכונן להעיד וכסס סאין כחמן על סורו כך איכו כחמן על הרובע דערו סבטלה מקנת
אומר עיקר ההלכה פ' דסנהדרין והמפרטים מורסים להגדיל תורה ולהאדיר והאמת יורה דרכו : סכים מהעידו על
כסר פ' דכתובות : אבל אם בלו סכים כו' עד סודע טעמיה תשובה בהלכות פרק סני דכתובות כתב כן ר' אפס זל

וכן מי שהעיד שפלו רבעו בין באונסו של נרבע בין ברצונו הוא ואח מצטרפין
להרגו פלו בא על אשתו הוא ואחר מצטרפין להרגו אבל לא להרגו וכן כל
כיוצא בזה פלוגי רבע את שורי הוא ואחר מצטרפין להרגו שאין אדם קרוב
אצל ממונו : שנים שהעידו על אחר שהוא פסול בעבירה מאלו העבירות ובא
שנים והעידו שעשה תשובה וחזר בו או שלקה הרי זה כשר אבל אם בא שנים
והכחישום ואמר לא עשה עבירה זו ולא נפסל הרי זה ספק פסול לפיכך לא
יעיד ואין מוציאין ממון בעדותו ולא ידון עד שידע שעשה תשובה : כל מי
שנתחייב מלקות בין שעשה תשובה בין שלקה כו' דין חוזר לכשרותו אבל שאר פסולין עדות שהן
ממון שחמסו או שגולו אף על פי ששלמו צריכין תשובה וחרי הן פסולין עד שידע שחזרו בהם מדרבם הרעה :

מאמתי חזרת מלוה כו' עד מדרב
הרעה במכות פר' אלו הן הלוקין :
מאמתי חזרת מלוה כו' עד ויחזיר
אברה בממון חסוב בסנהדרין
פר' זה בורר : וכן עד זומם סהלך
למקום כו' עד סוף הפל' בתשובת
הבאונים זלמן הירוסלמי :

ואפילו לגוואפי בכדי חיוו דמרי
כדאל' פר' הרבית דלוי ויחד מברי
חיוו מאי רבות וסמא אפי' הכי הו
חזרה כיון דהוא מזהר מאיסורין :

מאמתי חזרת מלוה כו' עד מדרב
הרעה במכות פר' אלו הן הלוקין :
מאמתי חזרת מלוה כו' עד ויחזיר
אברה בממון חסוב בסנהדרין
פר' זה בורר : וכן עד זומם סהלך
למקום כו' עד סוף הפל' בתשובת
הבאונים זלמן הירוסלמי :

פרק שלשה עשר

הקרובים

פסולין
כו' עד
איכס ב
ברין הקרובים בסנהדרין פר' זה
בורר ולסון ספרי לא יומתו אבות
בעדות ב' וכו' לא יומתו בעדות
אבות : ואפי' סני אחים כו' עד הוא
חסוב פ' ריבמו : האחין זה עם
זה כו' עד זה עם זה טלימי בסלימי
בסנהדרין פר' זה בורר : ולעולם
סלימי בראסון כו' עד מפני שהוא
סלימי בראסון בבבא בתרא פר'
יס נוחלין וכסנהדרין פר' זה בורר
מיותי לכתרייתא : וכן הדרך
בבבא בתרא כו' עד סוף הפ' בסנהדרין
פרק זה בורר : פרק יד

פסולין לעדות מן התורה שנאמר לא יומתו אבות
על בני מפי השמועה למדו שבכלל לאו זה שלא
יומתו אבות על פי בני לא בגים על פי אבות והוא

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

האב והעם זה ובניהם זה עם זה והוא
צריך לומר הדודים עם בן אחיו אבל שאר הקרובים
ברין הקרובים אפילו שני אחים תאומים שנתגירו מעידין זה לזה שהגר שנתגיר כקטן שנולד הוא חשוב :

מגדלעו

פרק ששה עשר

ראובן

טגל סרה כו
עד באותו דבר
הכל בבבא ב
בתרא פרק חזקת הבתים: וכן
סאר מיני הפסולת כו' עד ברייתין
בסנהדרין פרק זה בורר וכו' בא
סימן: ולפי' אין סומכין בסנהדרין
וכו' עד אין בכך כלו' החרום הזה
בסנהדרין פרק זה בורר ובגדה
פרק בא סימן והביאור פה: כל
הכסר לרין כו' עד סוף זה הפרק
בסנהדרין פרק זה בורר ובגדה
פר' בא סימן והביאור סוף פרק זה
דהלכות סנהדרין:

פרק שבעה עשר

מי

סהעידו לו אכסום וכו'
עד לא תעב' ברעך עד
סקר בסבועות פרק
סבועות העדות ובמכילתא דבי ר'
יסמעל לא תענה ברעך עד סקר
אזהר לעד' זוממי: לפי' מאיימת
וכו' עד ומעדין על פיה בסנהדרין
פרק זה בורר: תלמוד

הלכות

השדה אם יש בה פירות אין הארים מעי' רוצה הארים להעמיד ביד בעליה כדי שישו' חלקו בפירות

ואם אין בה פירות מעי' אבל השוכר אם לקח השכירות בידו ואמר כל מי
שתקיים שדה זו בידו יטול הרי זה מ'
מעיד ואם כבר נתן השכיר' לבעל השדה
אינו מעיד כיון שאם תצא השדה למעורר
חייב ליתן לו שכר כל השני' שישב בה אינו
מעיד וכן כל כיוצ' בזה שמעון שלוחה והיה
ערב' ראובן ובא יהודה לערער על שמעון
הלוח והוציא קרקע מתחת ידו אם יש ל'
לשמעון שדה אחר' כנגד החוב הרי ראובן הערב יש לו להעיד על אותו קרקע
שהיא של שמעון שאין לו הנאה בזה שאם לקחה יהוד' חרי' שדה אחרת שיפרע
ממנו בעל חובו וכן לוקח ראשון מעיד ללוקח שני שלקח אחריו שזה השדה
שלו והוא שיש' למוכר שדה' בן חדין כנגד
דמי שדה' של לוקח ראשון שאין ללוקח
ראשון הנא בעמיד' זה השדה ביד לוק' שני
שאפי' נטרף לוקח הראשון על המוכר הוא
חוזר חרי' יש לו שדה אחרת שיגבה ממנו:

הוא פוס' לו ללוקח סני סרה אחרת
סקנה מזה המוכר אבל לוקח סני
מעיד לראשון אפילו אין לו סרה
אחרת ודוקא סלקת ראשון סלא
באחריות דאין מפי' לה מערער
מיניה לא הדר אפני' אבל קנה באחריות לא רנוגע בעדות
הוא דאין מפקי' לה מיניה הדר אלו קנה סני סקנה קרקע ה
המסועבר לו ר' טבס:

חוב ויטרוף ממנו ולא יהיה לו ממה לבנות והספה לוי'
דאל' אפילו לית ליה ארעא כיחוס לב"ח גדול סיהא חובו
כנגד סני הקרקעות אלא היינו טעמא דחייס סמא קרקע
סלו גזולה והי'ס און למחר יבא בעלה ויחכנה ולא יהיה לו
ממה לחזור ולגבות מן המוכר אבל מסוס ב"ח לא חייסין ולא דמי ליהא דאחר' מפני סמעמירה בפני ב"ח דהתם הוא
בעצמו הוא יודע אם יש לו בעלי חובין וכו' בת' וקפס' לרבינו מסוסן אמאי לא קאמר לוקח מעיד למוכר והוא דאית ליה
ארעא אחריתו בין לפרי' בין לפס':

פרק ששה עשר

ראובן

שגול שדה או טלית משמעון ובא יהודה וערער על ראובן ואמר שדה זו או טלית זו שלי היא אין שמעון יכול להעיד לראובן שאין זה
השדה של יהודה ולא זו הטלית של יהודה שהרי שמעון רוצה להעמיד שדה זו או טלית זו ביד ראובן שהיא גולה ממנו כדי שיחזיר
לו מיד הגולן שהרי אפשר שתהיה הראיה של שמעון שמוציא בה מיד ראובן אפשר שאינו יכול להוציא בה מיד יהודה וכן אם מכר
ראובן השדה הגזולה או הורשה ללוי' ובא יהודה לערער על לוי' אין שמעון מעיד שאינה של יהודה שמא נחת דוח' יש לו להוציא מיד לוי' מכר הטלית
וגזולה ללוי' ובא יהודה לערער אם מת ראובן שמעון מעיד עליה שאינה של יהוד' שהרי אין טלית זו תורת לשמעון לעולם שכבר קנאה הלוקח ביאוש
ושינוי רשות וכבר מת ראובן הגזולן נא' לו ממי יטול דמיה אבל אם עדיין ראובן קי' אין שמעון מעיד אף על הטלית שהנאה היא לו שלא תעמוד ביד יהודה
כדי שיבי' ראיה שראובן גזלה וישלם דמיה וכן אם היתה הטלית ביד יורשי' ראובן אין שמעון מעיד עליה מפני ססופה שאם תעמוד ביד היורש לחזור לו
וכן כל כיוצא בזה ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ובא יהודה לערער על שמעון ולהוציא מתחת ידו אין ראובן מעיד לו עליה אף על פי
שאין עליה אחריות הרי הוא רוצה שתעמוד ביד שמעון כדי שיבא בעל חוב של ראובן ויטרפנה בחובו ולא יהיה לוח רשע ולא ישלם ראובן שמכר פרה
או טלית לשמעון ובא יהודה לערער ולהוציא מיד שמעון ראובן מעד לו עליה שהיא של שמעון שאפי' עמדה ביד שמעון אין בעל חובו של ראובן טורף
מן המטלטלין ואפילו היו אפותיקי' במה דברים אמורים בשוהיה שמעון מודה שזו הפרה והטלית הם של ראובן המוכר בודאי והוא יודע שבאמת הן שלו
אבל אם לא הורה שמעון אין ראובן מעיד לאכר זכות יהודה שאם תצא מתחת ידי שמעון יחזור שמעון ויתבע ראובן
דמים ואמר לו מכרת לי דבר שאינו שלך שהרי באו עדים ואמרו שהן של יהודה במה דברים אמורים שיעיד ראובן
לאכר זכות יהודה ויעמיד המטלטלין ביד שמעון כשבאו עדים והעידו שהם יודעים שראובן זה שלא היתה לו קרקע
מעולם אבל אם לא באו עדים לל' אף על הפרה והטלית אינו מעיד ולמה אינו מעיד עליהם שמא הקנה אותם לבעל
חובו אגב קרקע וכתב דאיקני' והקנה לו מטלטלין אגב קרקע שנמצא בעל חובו טורף אף הפרה והטלית לפיכך לא
יעיד עליה שהרי רוצה להעמיד ביד שמעון כדי שיבא בעל חובו ויטרפסו כן כל כיוצא בדברים אלו ודברים אלו אינן
תלויין אלא בדעת הדיין ועוצם בינתו שיבין עיקר המשפטים וידע דבר הגורם לדבר אחר ויעמיד לראו' אם ימצא שיש לזה העד צד הנאה בעדות זו אפילו
בדרך רחוק' ונפלאה הרי זה לא יעיד בה וכדרך שלא יעיד ברבר זה שמא נוגע בעדותו הוא כך לא ידון באותו דבר וכן שאר מיני הפסול' כשם שפוסלין
בעדים כך פוסלין בדיינים ולפיכך אין סומכין בסנהדרין שני הקרובים זה לזה בין בסנהדרין קטנה בין בסנהדרין גדולה אבל אלו שמוסיפין עד שבעה לעבר
השנה כמו שבארנו בהלכות קדוש החדש יראה לי שאם היה בהן קרובים אין בכך כלום כל חכשר לרין כשר לחעיד ויש כשר לחעיד ואינו כשר לרין
חאוהב והשונא והגר והמשוחרר וכן הוקן והסרים והממוזר וסומא באחד מעיני' כשרין להעיד ואין כשרין לרין דיני נפשות כמו שבארנו:

פרק שבעה עשר

מי

שהעידו לו אנשים רבים וגדולים בחכמה ובראיה שהם אומרי' שראו פלוני שעבר עבירה פלונית או שלוח מפלוני אף על פי שהוא מאמין
הדבר בלבד כאלו ראוהו לא יעיד עד שיראה הדבר בעיניו או יודה לו הלוח מפני' ויאמר לו היה עלי' עד שפלוני הלוח לי מנה שני' והוא ער
או ראה או ידע ואין לך עדות שמתקיימת בראייה או בידיעה אלא עדות ממון וכל המעיד מפני' אחרים הרי זה עד שקר ועובר בלא תעשה
שנאמ' לא תענה ברעך עד שקר לפיכך מאיימין אף על עידי הממון וכיצד מאיימין עליהם בפני' הבל ומודיעין אותן בת עדות שקר ובשנת
המעיד בה בעולם הזה ובעולם הבא ואחר כך מוציאין את כל אדם לחוץ ומשיירין את הגדול שבעדים ואומרים לו אמור היאך אתה יודע שזה חייב לזה
אם אמר שהוא אמר לי חייב אני לו או איש פלוני אמר לי שהוא חייב לו לא אמר כלום עד שיאמר בפנינו חודה לו שהוא חייב לו והיו מכניסין את העד
השני ובודקין אותו כך נמצאו דבריהן מכוונין נושאין ונותנין בדבר וגומדין דין המטמין עדים לחברו וחודה לו בינו לבין עצמו והעדים רואין ושומעין
שהוא

161

שהוא אומר לו ודאי יש לך אצליך וכך אבל מתירא אני שמא תכופני בדן למחר הרי זו אינה עדות עד שיודה בפני עדים אחד המודה בפני עדים ואמר דרך הודאה זה יש לו אצלי כך וכך או שאמר אתם עדי או שאמר היו עלי עדים בין שאמר הלוח בין שאמר המלוה ושחק הלוח דרך מאמין לדבריו הרי אלו עדים ואין צריך לומר אם קנו מידו או שאמר להם כתבו עלי שטר שיש לזה אצלי כך וכך וכל כיוצא בדברים אלו הרי הם הודאה ומעידין על פיו: תלמיד שאמר לרבו יודע אתה שאם נותנין לי כל מסון העולם איני משקר מנה יש לי אצל פלוני ויש לי עלי עוד אחד לך וקצטרף עמו אם נצטרף הרי זה עד שקר אמר לו בא ועמוד עם העד ולא תעיד כדי שיראה הלוח ויפחד ויעלה על דעתו שאתם שני עדים ויודה מעצמו הרי זה אסור לעמוד ולהראות שהוא עד אף על פי שאינו מעיד ועל זה וכיוצא בו נאמר מדבר שקר תרחק: השוכר עידי שקר להעיד לחברו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים: והעיד פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים:

ככהילכות טוען רפז וכן פרטו סאמרו בפנינו הורה סכתכו ל להורות ולהיות לו עדי בדבר עכ"ל ז"ע בלסון בפ' אחר דיני ממונות גבי כוכר מאימית על עידי כפסות גבי הא דכריך תלמודא ולטעמין עד מפיער כו':

ואפילו חד ואפילו בלא סמיעת קול אלה פירי מסקני הר' חזקיה ועיין לעיל ריש פ"א:

תלמיד סאמר לו רבו כו' עד מדבר סקר תרחק פל סכועת הערות: הסוכר עידי סקר כו' עד סוף הפ' בזיקין פרק הכוסס כ"אן לריד:

פרק שמנה עשר

מ מהעיד בסקר כו' עד עד זומס בסנהדרין פל זה בורר זומכות עסה לעמ' לו כו' עד אם היה חמת או סקר הכל פל דמכות ותחלתו גס במילתא: וזה מהאמינה תורה כו' עד רוחין את סתיהן ב בזיקין פרק מרובה ובסנהדרין פל זה בורר ובמסכת מכות פרק קמא: עדים זוממ' לר לא נגמרה במסכת כתובות פרק אלו נעדרות ובמסכת מכות פרק קמא: איך מזימין את העדים כו' עד הכחיסו זה את זה פ"ה דכתובות: עידי כפסות סהכחיסו כו' עד ואין לוקין עליו בזיקין פרק מרובה: אבל בר' מכין אותו כו' עד סוף הפרק פרק קמא דמסכת מכות:

פרק תשעה עשר

שנים מהעידו ולאמת כו' עד וכן כל כיוצא בזה פ' קמא דמכות: איך עידי הסטר כעסק כו' עד בסעת החתימה ב בסנהדרין פל אחר דיני ממונות ופ' זה בורר ובזיקין פל מרובה: אבל

פ' חמסקי

פרק שמנה עשר

מ שהעיד בשקר ונודע בעדים שהעיד בשקר זהו שנקרא עד זומס ומצות נעשה לעשות לו כמו שרצה לעשות בעדותו לחברו אם בעבירה שחייבין עליה סקילה העידו וחזמו נסקלין כולן ואם בשריפה נשרפין וכן שאר המיתות ואם העידו במלקות לוקה כל אחד מהן כשאר מחייבי מלקות אומדין כותו ומלקין אותו ואם העידו לחייבו במין משלשין הממון בנייהן לפי מנין העדים כל אחד ואחד יתן חלק המגיע לו ואין לוקין במקום תשלומין במה דברים אמורים בעדים שהוזמו אבל שתי פיתות המכחשות זו את זו ואין באן עדות ואין עונשין את אחת מהן לפי שאין אנו יודעים מי היא הבת השקרנית ומה בין הכחשה להזמה ההכחשה בעדות עצמה ואת אומר היה הדבר הזה והאת אומרת לא היה הדבר הזה או יבא מכלל דבריהם שלא היה והזמה בעדים עצמן ואלו העדים שהוזמו אינן יודעים אם נהיה הדבר או לא היה כי עד עדים שבאו ואמרו ראינו זה שהרג את הנפש או לוח מנה לפלוני ביום פלוני במקו' פלוני ואחר שהעידו ונבדקו באו שנים אחרים ואמרו ביום זה ובמקום זה היינו עמכם ועם אלו כל היום ולא היו דברים מעולם לא זה הרג את זה ולא זה הלוח את זה הרי זו הכחשה וכן אם אמרו להם היאך אתם מעידין כך וזה ההורג או הנהרג או הלוח או המלוח היה עמנו ביום זה במדינה אחרת הרי זו עדות מוכחשת שזה כמי שאמר לא הרג זה ולא זה הלוח את זה שהרי עמנו היו ולא נהיה דבר זה וכן כל כיוצא בדברים אלו אבל אם אמרו להם אין אנו יודעין אם זה הרג זה ביום זה בירושלם כמו שאתם אומרים או לא הרגו ואנו מעידין שאתם עצמכם הייתם עמנו ביום זה בבבל הרי אלו זוממים ונהרגין או משלמין הואיל וזעדים שהזימום לא השגיחו על עצמה של עדות כלל אם אמת היה או שקר וזו שהאמינה תורה עדות האחרונים על העדים הראשונים גזירת הכתוב הוא אפילו היו העדים הראשונים מאה וכאז שנים והזימום ואמרו להם אנו מעידין שאתם המאה כולכם עמנו הייתם ביום פלוני במקום פלוני הרי אלו נענשין על פיהם שהשנים כמאה ומאה כשני וכן בשתי כיתי עדים המכחשות זו את זו אין הולכין אחר חרוב אלא דוחין את שתיהן עדים זוממין אינן צריכין חתראה ועדים שהוכחשו ולבסוף תחמו הרי אלו נהרגין או לוקין או משלמין מפני שהכחשה תחילת הומח היא אלא שעדיין לא נגמרה אין מזימין את העדים אלא בפניהם זמכחישין את העדים שלא בפניהם ועדים שהוזמו שלא בפניהם הרי הוכחשו לפיכך אם מתו העדים שהזימום קודם שזימו אותם בפניהם אין כאן עדות שהרי הכחישו זו את זו עידי נפשות שהוכחשו ולא הוזמו אפי' בא הנהרג ברגליו אינם לוקין מפני שהוא לא שניתן לאוהרת מיתת בית דין ואין לוקין עליו אבל בית דין מכין אותו מכת מרדות כפי מה שיראו עדים זוממין צריכין הכרזה והיא החכמה שלהן כותבין ושלחין בבל עיר ועיר פלוני ופלוני העידו בכך וכך והזימו והרגנום או לקו בפנינו או ענשנו אותך וכך דינין שנאמר והנשארם ישמעו וידאו חייב העדים זוממים לשלם במקום שחייבין לשלם קנס הוא ולפיכך אין משלמין על פי עצמן כי עד הרי שהעידו ונתקרה עדותן בבית דין ואחר כך אמרו שניהם עדות שקר העדנו ואין לזה אצל זה כלום או שאמרו העדנו על זה בכך וכך והזימו אין משלמין על פיהן אבל אם אמרו העדנו על זה והזימו בבית דין של פלוני ונתחייבו ליתן לו כך וכך הרי אלו משלמין שזו הודאה בממון שנגמרו דינו ליתנו ואם אמר האחר כך משלם חלקו:

פרק תשעה עשר

שנים שהעידו ואמרו במזרח הכירה הרג זה את הנפש בשעה פלוני ובאו שנים ואמרו להן במערב הכירה הזאת הייתם עמנו בעת הזאת אם יכול העומד במערב לראות מה שבמזרח אינן זוממין ואם אינו יכול לראות הרי אלו זוממין ואין אומרם שמא מאד עיניה של ראשונה רב וראין מרחוק יתר מכל אדם וכן אם העידו שנים ואמרו בבקר הרג זה את הנפש בירושלם ובאו שנים ואמרו להן ביום זה בערב הייתם עמנו בלוד אם יקול אדם על הסוס מירושלם ללוד מבקר עד ערב אינן זוממין ואם לאו הרי אלו זוממין ואין אומרים שמא אדם קל ביותר נודמן להן וקפלו את הדרך אלא בדבר המצוי הידוע לכל משערין לעולם ומזימין אותן שנים שאמרו באחד בשבת הרג זה את הנפש במקום פלוני ובאו שנים ואמרו ביום זה עמנו הייתם במקום אחר רחוק אבל ביום שלאחר יום זה הרגו בודאי אפילו העידו האחרונים שקודם כמת ימים הרגו הרי זה ההורג עם עידי הראשונים נהרגין שהרי הזימום שבעת שהעידו שהרג עדיין לא נגמר דינו ליהרג אבל באו שני עדים בשבת ואמרו באחד בשבת נגמרו דינו של פלוני להריגתו ובאו שנים ואמרו באחד בשבת עמנו הייתם במקום פלוני הרחוק אלא מערב שבת נגמרו דינו אין עדים אלו שהזימו נהרגין שהרי מכל מקום בעת שהעידו עליו כבר נגמרו דינו להריגה וכן לענין תשלומין קנס כיצד באו שני בשלשי בשבת ואמרו באחד בשבת נגב וטבת ונגמרו דינו ובאו שנים ואמרו באחד בשבת עמנו הייתם במקום רחוק אבל בערב שבת נגמרו דינו או בשני בשבת נגב וטבת ונגמרו דינו אין עדים אלו שהזימו משלמין שהרי מכל מקום בעת שהעידו עליו חייב היה לשלם וכן כל כיוצא בזה אין עידי השטר נעשין זוממין עד שיאמר בבית דין שטר זה בזמנו כתבנו ולא אחרתו אבל אם לא אמר כן אף על פי שזמנו של שטר באחד בניסן בירושלם ובאו עדים והעידו שעדי השטר היו עמהם בבבל ביום זה

פרק עשרים איין

זוממין חרום הוא אם הרגו אהרן וכו'... פרק עשרים איין... זוממין חרום הוא אם הרגו אהרן וכו'... פרק עשרים איין...

אבל אם אין עדים כו' עד סוף הפרק הסכמת המפרשים הראשונים ז"ל: עדים זוממין כו' עד לכל עדות בתורה תחלתו פרק קמא דמכות וכו'...

השטר כשר והעדים כשרים שאיפשר שכתבוהו ואחריו וכו'... פרק עשרים איין... השטר כשר והעדים כשרים שאיפשר שכתבוהו ואחריו וכו'...

פרק עשרים

עדים זוממין נהרגו ולא לוקין ולא משלמי עד שיהיו שניהם ראייני לעדות וכו'... פרק עשרים... עדים זוממין נהרגו ולא לוקין ולא משלמי עד שיהיו שניהם ראייני לעדות וכו'...

מאחר שלא באו תוך כדי דבור וכחשבו סני כותות לענין הזמה למה תבטל עדות הכת האחרונה ויהרג הרוב וכו'... פרק עשרים... מאחר שלא באו תוך כדי דבור וכחשבו סני כותות לענין הזמה למה תבטל עדות הכת האחרונה ויהרג הרוב וכו'...

העיד האחד ונתקרה עדותו וכו' עד כמו שביארנו
ומגדל לדעת לא יהא כריך התראה ע"ל:
מפורטת במברך את השם שהיו מכניסין העדים כו' ואחר
דיקא מרמזי רמוזי וסוגיין דפרק מרובה כמי שכתבתי הכי אולא ומה שכתב הר"ח ז"ל על טעם ר"מ שאינו יודע מהו משכחת לה פ"ק דמכות תלמוד ערוך גמרא

אומר עיקר הלכה זו בסנהדרין פרק אחד דיני ממונות בכמה מקומות וגדולה מכולן
כך מכניסין הסכי ואומר גם אני כמוהו ופרק ב' דכתובות וכמה דוכתי בעלמא דאסיקנא
מתני דמעדינו באים פלוני סהול
חייב לחבירו כו' דמקל וטרינן עד
איכא דמתני לה אהא כו' ואסיקנא
מכלל דרבי יהודה סבר לאו סוף
בומעט לוקין עליו מכא ל' ומתני
אמר עולא גמרינן ממוציא סס רע
מה מוציא סס רע לאו סוף
מעשה ולוקין עליו אף כל לאו
בו מעשה לוקין עליו ופרכין
למוציא סס רע סוף לוקין ומסלמי
אלא אמר ריש לקיש גמרי מעדים
זוממין וכרכינן מה לעדים זוממין
סוף חץ בריכין התראה מוציא סס
רע יוכיח וחזר הרק לא ראי זה
כראי זה ולא ראי זה כראי זה הכר
הסוה סבה סוף לאו סוף בו מעט
ולוקין עליו כו' אלמא טעמא
דהתראה וסגנה ומעשה חד הוא
כלסוף ר"מ זל ואכ"ל לכוס הלכתא
אין לוקין על לאו סוף בו מעשה
בכל התורה סוף עדים זוממין
דחדוה הוא כדאיתא להדיא פרק
מרובה בסמעתין דער זומם
סהבאיתי והביאור פ"ח ומה שהקט
ה"חבר זל ממגדל ה"א אסיקנא פ'
טבעות תניין ובתמור ובכתיב דוכתי
כל לאו סוף בו מעשה אין לוקין
עליו חוץ מכסבב ומימר ומקלל את
חבירו בטעם ומגדל חתי מקל וחומ'
ספספס פיו כלפי מעלה ואם על
חבירו חייב על רבו לא ל"ס וגם זה
פסוט בעיני: כסם סהעדים
מזימין כו' עד כת נכנסת וכת
יזכאה פ"ק דמכות: עדים סהעידו
על איש טרפה כו' עד סוף הזימין
אלא טרפה במס' סנהדרין פרק
אלו הן הנספדין: עדים סהעידו
כו' עד ואין מסלמין את הכופר ריש
מסכת מכות: העידו עליו סמכר
בעבר כו' עד מפי קבלה הם פרק
קמא דמכות: כך קבלו חכמים
עד והרשיעו הדריק להלקותו פרק
קמא דסנהדרין ופ' קמא דמכות:
אבל אם העידו עליו סאכל כו' עד
כאשר זמם לעשות לאחיו פרק
קמא דמכות: סנים סהעידו על
ראובן סכאף כו' עד סוף הפ' סוף
פרק הנחנקין:

העיד האחד ונתקרה עדותו ואמר השני אף אני כמותן או שאמר הן וכיוצא בזה והזומם שניהן הרי שניהן נהרגין
או לוקין או משלכין שכל עד שאמר אחר עדות חבירו הרי זה כמי שנחקר והעיד כמו שהעיד חבירו ואין לעדים
זוממין שגגה לפי שאין בהן מעשה לפיכך אין צריכין התראה כמו שבארנו כשם שהשנים מזימין את המאה
אם העיד המאה בבת אחת כך הן מזימין אותן אפילו היו חמשים כת ובאו שנים אחר שנים כיצד כת שהעידה על
ראובן שהרג את שמעון בירושלם ובאו שני עדים והזימוה ובאה כת שניה והעיד אותה עדות עצמה שראובן הרג
שמעון בירושלם ועמדו אותן השנים והזימוה גם זו כת השנייה וכן השלישי וכן הרביעית אפ' מאה כולן הן נהרגין
על פי אלו השנים כת שהעידה על ראובן שהרג שמעון בירושלם ובאו שני עדים והזימוה ובאה כת שניה והזימה
את הכת ראשונה והרגו העדים הזוממין וינצל ראובן באה הכת שלישית והזימה את הכת השנייה והרג את הכת
השנייה וראובן ונתנצל הכת הראשונה באה כת רביעית והזימה את הכת שלישית תהרג את הכת השלישית והראשונה
וינצל ראובן והכת השנייה וכן אפילו הן מאה כת זו מזימה את זו כת נכנסת וכת יוצאה: עדים שהעידו על איש
טרפה שהרג והזוממו אין נהרגין שאפילו הרגוהו בדיקה אין נהרגין לפי שהיא טרפה וכן העדים שהיו טרפה והעידו
ברבר שהיבין עליו מיתת בית דין והזוממו אין נהרגין שאם יזמו זוממיהן אין זוממין נהרגין שלא הזימו אלא טרפה
עדים שהעידו על אחד והרשיעוהו רשע שאין בו לא מלקות ולא מיתת חלוא חוב ממון ואחר כך הזוממו הרי אלו
לוקין אף על פי שלא זממו להלקות זה ולא לחייבו ממון כיצד העידו על כהן שהוא חלל כגון שהעידו בפנינו
נתגרשה אמו או נתלצה במקום פלוני ביום פלו' והזוממו הרי הן לוקין וכאם העידו על אדם שהרג בשגגה והזוממו
לוקין ואין גולין העידו על שורו של זה שהרג הנפש והזוממו הרי הן לוקין ואין משלמין את הכופר העידו עליו
שנמכר בעבר עברי והזוממו לוקין וארבע דברים אלו מפי הקבלה הן כך קבלו חכמי' ששני' שחורשיעו את הצדיק
והצדיקו את הרשע בעדותן ובאו עדי' אחר' והזימוהו וצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע הרי עדים הראשונים
לוקי' אע"פ שלא הרשיעו הצדיק להלקותו אבל אם העידו עליו שאכל בשר בחלב או שלבש עיטבו הרי אלו לוקין
משום שנאמר ועשית לו כאשר זמם שנים שהעידו על ראובן שנאף עם בת כהן ונגמר דין ראובן ליחנק ודין
הנואפת לשרף ואחר כך נמצאו זוממין הרי אלו נחנקין ולא נשרפין ודבר זה מפי הקבלה:

פרק אחד ועשרים

עדים שהעידו שפלו' גירש אשתו ולא נתן לה כתובה והזוממו והלא בין היום בין למחר אם גירש סופו
ליתן כתובה אומרים כמה רוצה אדם ליתן בכתובתה של זו שתמכור אותה בשוה הנאה
ומשלמין דמי טובת המי' וזוממין באשה ובכתובת שאם האשה היתה חולה או זקנה או שהיה של' בינה לבין
בעלה אין דמי הכתובת כשתמכר כמו דמיה אם היתה האש' בריאה וקטנה אומ'ין אם יש בינה קטטה שוו קרוב מן
הגירושין ורחוקה מן המי' וכן אין טובת הנאה של כתובה המרובה לפי טובת הנאה של כתובה המועטת שאם
היתה כתובת' אף זו והרי היא נמכרת בטובת הנאה כמאה ואם היתה מאה אינה נמכרת בעשר' אלא בפחו' ודברי
אלו כפי מה שישעור הדיינים העידו על זה שחייב לפלוני אף זו על מנת ליתן מכאן ועד ל' יום והלוה אימר
עד חמש שנים אחר השליש' יום ונמצאו זוממין אומדין כמה רוצה אד' ליתן והיו בידו אף זו חמש שנים ומשלמין
כו' ללוה וכן כל כיוצא בזה העידו על שורו של זה שנתן ונמצאו זוממין משלמין חצי נוק ואם אין השור שזה חצי
נוק משלמין דמי השור בלבד שאין משלם חצי נוק אלא מגופו לפיכך אם העידו עליו שאכל פירות או שבר
כלים בדרך הילוכו משלמין נוק שלם וכן כל כיוצא בזה העידו על פלוני שהפיל שן עברו ואחר כך סימא את עינו
והזוממו משלמין לאדן דמי העבר ודמי עינו העידו שסימא את עינו ואח"כ הפיל את שיניו והזוממו ואח"כ נמצא הדבר
הפך שהאדן הפיל את שיניו ואחר כך סימא את עינו משלמין דמי עין לעבר וכן כל כיוצ' בזה: עידי קינוי וסתיירה
שהזוממו לוקין בא עד אחר העיד שזנתה אחר קינוי וסתיירה ונמצאו אותן העד זומם משלם כתובתה היו שני' הן
עידי קינוי והסתיירה והזוממו ונמצאו זוממין משלמין כנגד הכתוב ואין לוקין ולמה לא יזמנו והרי העידו בזממא'
לפי שלא התרו בה כ' שהעידו על זה שגנב ושבח או מכר ותקמו משלמין את הכל העידו שני' שגנב והעידו שני'
אחרים שטבח או מכר והזוממו אלו ואלו הרי הראשונים' משלמין תשלומי' כפול ואחרונים' משלמין שני' ושלשה הזוממו
האחרונים בלבד הרי הגנב משלם תשלומי' כפול והעדי' האחרונים' משלמין לגנב תשלומי' ארבעה וחמשה נמצא
אחד מן האחרונים' זומם בטלה עדו' שנייה נמצא אחד מן הראשונים' זומם בטלה כל העדו' שאם אין גניבה אין הטביחה
או המכירה מחייבתו לשלם כלום: שני' שהעידו שאכל שדה זו ג' שני' ונמצאו זוממין משלמין לבעל השדה דמי
השדה העידו שני' שאכלה שנה ראשונה ושני' שאכלה שנה שנייה ושני' שאכלה שנה שלישית והזוממו כולן משלשין
ביניהם שאע"פ שעדות החוקה שלש עדי' הן הרי הן בעדו' אחת להזוממה לפיכך ג' אחים ואחד מצטרף עם כל אחד
ואחר והעידו בכל שנה שנה הרי אלו שלש עדי' ותתקין בהן החוקה ותן בעדו' אחת לחזמה שאם הזוממו כולן חרי
שלש האחין משלמין חצי דמי השדה וזה שנצטרף עם כל אחד מהן משלם חצי דמיה: שלש

פרק אחד ועשרים עדים
כהעידו סגורס כו' עד דמי טובת הכאה זו בניזקין פרק החובל ופ"ק דמכות: ומעריך באספה בכתובתה
כו' עד כפי מה שיסערו הדיינים פ' ג' און זל וכתבו ר"י אלפס זל פ"ק דמכות: העידו על זה סהול חייבוכו'
עד וכן כל כיוצא בזה פ"ק דמכות: העידו על פלוני שהפילו מן עברו וכו' עד דמי עינו
ה"חבר זל והוא כתב בהלכות חובל ומיזין סהאדון אינו משלם אלא אם תפס העבר וא"ל העדים סהזוממו למה הן משלמין ע"ל: ואני אומר מה
סכתב בהלכות חובל הוא פ"ד וכבר כתבתי סס כי עיקר אותה הלכה בגטין פרק הסולח והטעם לפי שאינו מסוחרר גמור עד סגי' גט
ליד' וכן כתב סס זל ומה סכתב כאן עיקרה פרק מרובה והוא תלמוד ערוך סס ומה סהקטס הר"ח יס לכו לומר טעמא דתלמודא מסוס דתלא רחמנא דיכין
כמחשבתן כדכתיב כאמר זמם והרי זממו עליו רעה ואי תפס לא מפיקין מיניה וזה פסו' בעיני: העידו שסימא את עינו כו' עד וכן כל כיוצ' בזה בניזקין פ' מרובה:
סנים סהעידו על זה סגנב עד לסלם כלום בניזקין פרק מרובה: סנים סהעידו סאכל כו' עד דמי סהסבה בבבא בתרא פרק חזקת הבתים: העידו סנים
סאכלה סנה כו' עד מטלם חזירמיה בניזקין פרק מרובה ובבבא בתרא פרק חזקת הבתים: טלם

מגדל עז

מלש כיתי עדים כו' עד סתבא כת אחרת ועשה מועד בזיקין פרק כפר הרגל: הכל פרק הכחקה:

פרק שנים ועשרים שתי

כיתי עדים כו' עד מסלם מנה בסכנות כרק כל הנסבעין: סיד בעל הסטר וכו' יראה לי וכו' עד כמו סביארנו כתב הר' אבד זל יט מקמים על זה והלא מטר מעבוד קרקעות הוא ועד לני אומר סוף זה דומה לרוב

שלש כיתי עדים שנתקיי בעדותן ששור זה מועד ונמצאת כת ראשון ושנייה וזממין כולן פטורין נמצאו שלשתן וזממין כולן חייבין לשלם חצי נוק שאע"פ שהוא תם משלם חצי נוק ברא כשהיו כולן רומזין והאית זה או שבא רצופין או שהיו מכירין בעל השור ולא הכירו השור אבל אם אין שם אחת מאילו הרי כת ראשונה ושנייה פטורין שהרי הן אומרי לא באנו אלא לחייבו חצי נוק ולא ידענו שתבא כת אחרת ועשה מועד וכן שנים שהעידו בכן סודר ומורה עדות הראשונה ובאו שנים אחרים והעידו עליו ערו האחרונה שבה יורג והומו שתיקה כת הראשונה לוקח ואינה נהרגת מפני שיכולין לומר לחלקותו באנו אבל כת האחרונה נהרגת שעל פיהן בלבד נהרג היתה הכת האחרונה ר' שנים אומרים בפנינו גנב ושני אומרי בפנינו אבל והומו כולן נהרגין העידו שני שזה גנב נפש מישראל ומכרו והומו הרי אלו נחנקין העידו שנים שגנבו והעידו שנים אחרים שמכרו בין שהומו עידי גניבה בין שהומו עידי מכיר כל כת מהן שהחמה נהרגת שהגניבה היא תחילת חיובו של זה מיתת העידו שנים שמכרו לוח הישראל והומו ולא היו שם עדים שגנבו הרי אילו פטורין שאפי' לא חומו לא הית זה נהרג מפני שיכול לומר עבדי מכרתי באו עידי גניבה אחר שהומו עידי מכירה אפילו דאינו אתם רומזין זה את זה אין נהרגין מוציא שם רע על אשתו שהביא עדים שזנתה כשהיא ארום והביא אביה עדים והומו הרי עידי הבעל נהרגין חור הבעל והביא עידי והומו עידי האב הרי עידי האב נהרגין ומשלמין ממון לבעל נהרגין מפני שעירי הבעל נגמר דינם להריגה בעדותן ומשלמין קנס מפני שנגמר דין הבעל לשלם קנס בעדותן ונמצאו נפשות לוח וזממין לוח וכן שנים שהעידו על זה שבא על נערה המאורס והומו נהרגין ואין משלמין בא על בתו של פלוני והומו נהרגין ומשלמין הקנס לנשען פלו' רבע השור והומו נסקלין ואין משלמין שורו של פלוני נסקלין ומשלמין דמי השור לבעל השור וכן כל כיוצא בזה:

חייב דהתם טענה אחת ועדות העדים במקצת כהוראה דמיא אבל הכא טעני סטרות סבי טעני הן וכל סכן סהן סני כיתי עדים ועוד כי הוא עכמו כתב בטופן חבירו חקמים בסטר וחממים בלא סטר זה בסטר וכפר בסטר פטור ואני אומ' כבר הקדמתני כמה פעמי' בחבור הזה כי לא באתי לסתור אלא לבב' בנה ובפרט בסברות ובלא ראות מה לי להכריע דעות רק מה ס סקבלתי קיימתי לעשו' כי עיקר זה הדין פרק סני דייכי גזירות ומה שהביא רמ' זל שלא תהא הוראת פיו גדולה מהעדת ער' מקל וחומר האמור במימרא דר' חייא ריש בבא מציעא לא לומר סר' זל מרמה ס סברא זו ודין זה אלוה' אלא מראה פנים ממנה על מקו' עיקר' סזכרתי ואם יס' חולקים על דעתו מרעתם הרובה לבחור ולחקור יבחר ולא אכנים את ראשי בסלע המחלוקין ודי לי סאעמוד בסלי במקומות ה' הרשומו בדאי' התלמו' אך הסכמת דעתני נוטה סרברי רמ' זל ומה שהקטו סהסטר הוא סעבוד ה' הקרקע' ורוכס' לומ' סוף כסבעין על כפירת סעבוד קרקעות יס' לי לומר דהיכו כי מסיימין ליה מגופ' דסטר א' אבל הכא דלסטר א' איכא סהדי ומה שהקטו הר' אבד זל מ' חייא כבר אמרתי כוונת רמ' זל בלסונו ומה שהקטו מרד' ארדיה מטופן את חבירו כו' סאכי התם דליכא סהדי ומה ארריך לני לופות סברתו והוא זל כללו במכלל קוצר לסונו בדאיתו והביאור פ"ז: הוכיח ר' אובן סטר על גוי כו' עד בפני עצמה והעידה בסכנות פ' כל הנסבעין: מי סהביא עדים ונחקרה כו' עד מסקרין פ' רמכו': אבל סטר סקרא עליו וכו' עד סוף הפרק בכתובות פרק אלו נעוות:

פרק שנים ועשרים

שתי

כיתי עדים המכשיות זו את זו שבא עד אחד מכת זו ועד אחד מכת זו והעידו בעדות אחרת אין כן עדות שהרי בודא' אחר מהן שקר ואין ידוע מי הוא משניהם באה כת זו בפני עצמה והעידה עדות ובאה כת זו והעידה ערו' אחרת בפני עצמה מקבלין א' אחת מהן בפני עצמה ראובן שהוציא על שמעון שני שטרות אחד במנה ואחד במאתים וכפר שמעון בשני השטרות ועידי שטר זה כת אחת מאותן השנים שהכחישו זו את זו ועידי השטר השני חכת השנייה ה' הרי שמעון משלם מנה שיד בעל השטר על התחונה וישבע על השאר יראה לי שהשבע' זו שישבע על השאר בנקישת חפץ כדין מורה במקצת שהרי עליו שני עדים כשרים מעידין במקצת הממון שכפר בכלו ולא תהא הודאת פיו גדולה מ מהעדאת ער' כמו שבארנו הוציא ראובן שטר על לוי ועדי' כת אחת משתיים והוצי' שמעון שטר שני על לוי ועדי' הכת השנייה הרי בופר בשנייה הרי ראובן נשבע ונשבע ונשבע ונשבע אחד מהן יש לו אצלו ושבועה זו בתקנת חכמים כדין חנוני על פנקסו הוציא ראובן שטר על שמעון ועדי' כת אחת מהן והוציא שטר שני על לוי ועדי' הכת השנייה וכל אחד מהן בופר בו המוצי' מחבירו עליו הראיה הוא' ואין ראובן יכול לקיים אחד משני שטרות הרי כל שטר מהן כתרש ושני הנשבעים נשבעין הסת ונפטרין ברא' כשבאו שתי הכתות להעיד כאחת אבל כל המוצי' שטר שיש בו עדות כת אחת משתייהן הרי זה גובה בו ואם הוציא אחד כך בין הוא בין אחר שטר שיש בו עדות הכת השנייה הרי זה גובה בו בין ממלוח הראשון בין מאחר שהרי כל כת משתייהן באה בפני עצמה והעידה מי שהביא עדים ונחקרה עדותן והומו חודר והביא עדי' אחרים באותה הטענה עצמה והומו אפילו מאה כת ואחר כך הביא עדים אחרים באותה הטענה עצמה ונמצאת עדות אלו האחרונים מכוונת דנין על פיהן שאף על פי שהחוקק זה שטען טענה זו להביא עדים שקרני' הרי לא החוקק אלו העדים האחרונים שהן משקרין אבל שטר שקרא עליו ערער וחוא שיבאו שנים ויאמרו ממנו שאל לוייף לו שטר זה אע"פ שנתקיים השטר מחותמו אין גובין בו לעולם ויראה לי שאם באו עידי השטר והעידו הן כעצמן על כתב ידן גובין בו:

הלכות ממרים

פרק ראשון

הלכות ממרים

- יש בכללן תשע מצות שלש מצות עשה ושש מצות לא תעשה והיו פרמן: א לעשות על פי התורה שאמרו לנו בית דין הגדול: ב שלא לסוד מדרגתם: ג שלא להוסיף על התורה לא במצות שבכתב ולא בפירושן שלמדנו מפי חשמותה: ד שלא לגרוע מן הכל: ה שלא לקלל אבואם: ו שלא להכותם: ז לכבדם: ח ליראם: ט שלא יהיה הכן סודר ומורה על קול אביו ואמו: וביאור מצות אלו בפרקים אלו:

בית דין

בפרי דבירב: הגדול כו' עד להטכן עליהם ב כל

פרק

ראשון

בית דין

הגדול שכירושלם הם עיקר תורה שבעל פה הם עמודי התורה ומהם חקו משפט ויצא לכל ישר' תעליהן תכשיח' תורה שנ' על פי התורה אשר ירוך זו מצות עשה וכל המאמין במשה רבינו ובתורתו חייב לסמוך מעשה התורה עליהן ולהשען עליהן כל

163

כלמי שאינו עושה כהוראתן עד אים מפי אים סנהדרין

עד וזה מחייב סנהדרין פרק הכי

דן הגדול סדרטו עד טמניך במסכת ע"ז פרק אין מעמידין בית דין סגורו גזירה וכו' עד בחכמה ובמנין

בית שני בית כתב

הראב"ד ז"ל ולא אפילו אליהו ובית דינו הואיל ופטט איסורין בכל ישראל כדאיתא בעבודה זרה ע"כ:

בית שני בית כתב

ואני אומר האמת כי עיקר הלכה זו נכסית במסכת ערויות פ' קמ"א ומייתי לה פרק אין מעמידין גמרא מתל דאלו דברים של גוים כו' אפיסק' דסמן למניהם יש להם פני הכרחין בהלכה דגרסי' אתמהה ורבי יהודה הנשיא היכו אלס למיסרית תקנתא תלמידי ד רשמאיו והלל והתנן פ"ק דערוין אין בית דין רשאי לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול ממנו בחכמה ובמנין ועוד אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בכל בר יכול לבטל דברי בר חבירו חוץ ממסכה עטר דבר שאם יבא אליהו ויבטל אין שומעין לו ופריך האמר רב שמעיה אמר רבה הואיל ופטט איסורין בכל ישראל וסמן לא פטט איסורו בכל ישראל דאמר רבסמן בר אבא א"ר יוחנן יטבו רבותיו ובהן על סמן שלא פטט איסוריהם ישראל וכמו רבותיו על דברי רסב ועל דברי ר' לעז' בר' דרין סהיה אומ' אין גזרין גזירה על הצבור אלא אם רוב הצבור יכולין לעמוד בה אמ' רב אר' בר אבהו מאי קריאה במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגויסלו חי איכא גוי כלג וק'א עבר עלי' האי גברא אותי אתם קובעים ואי לא לא עב' והראב"ד לפי טראה כי התלמוד תולה הכל בפטט איסורין בכל ישראל כתב כן וכלל הכל אפילו אליהו ובי דינו ור"מ ז' רוח אחרת עמודהיה קטה לו כיון דקאשי' ל'מתתכי רבחותי' למאי איכסרין לחקווי מדברי ח' אמורא דאמ' רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כו' וכי יהודה ועוד לקרא ועוד רבי יוחנן גופיה מה ראה לחלק בין דבר לשאר דברים טפטט איסורין בכל ישראל וכת' הכן י"ח פס' ל' דפטט איסורין בכל ישראל אבל אחריתי סמא לא פטט איסורין בכל ישראל ויכול לבטל והרי סמן לא פטוט איסורו בכל ישראל ועל כן קיבל מרביתו חו' ראה בטב לחלק ולומר כי בסאר דברים של דיני תורה וטל' כגורו לעשות סייג לתורה כגון י"ח דבר טכולן הן לעשות סייג לתורה כדמל' לה פ"ק דשבט גמרא מתכ' ד"ח דבר גזרו בו ביום וסליק מניכא בהכי ואמרו גזרו על פתין וסמנן משום ייבן ועל ייבן מסו' בגותיהן ועל בגותיה' מסו' דבר אחר ועל דבר אחר משום דבר אחר כדמסיק נמי פרק אין מעמידין אפי' היה גדול ממנו בחכמה ובמנין אינו יכול לבטל אחת מהן ומ'ה אהרר' לאהקווי מרבה בר בר חנה כלומ' ואפי' תימא כי רבי יהודה נשיאה גדול בחכמה ובמנין מתלמידי שמאי והלל אפי' אין לו לבטל גזרת סמן מסו' דהוא מ'ח דבר ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בכל וכו' והא דנקט אפילו אליהו וכו' ליטבא דברייהו וגומ' הוא דקאמר לפי שאין גדול מהן ולפיכך כתבה רמ' ז' בבא בפני עצמה במקור' וז' היה גדול בחכמה אבל לא במנין כו' עד ולא חלקו בו כלפינא דגמרא פרק אין מעמידין ואחריה כתבמכח ההיא דרבה בר בר חנה א"ר יוחנן כו' ב"ח דברים טלא עשו אותן כדי לעשות סייג לתורה אלא כשאר דיני תורה אבל דברים שראו בר' לגזור ולאסור אותן לעשות סייג אס פטט איסורין בכל ישראל אין בר' הגדול שאחריו יכול לעקורן ולהתיירן ואפילו היה גדול מן הראשונים ע"כ ולא רצה להזכיר אליהו ובית דינו בפירוט משום דקל' פ' יחסין שאין אליהו בא לטמא ולטער כו' ועוד כי לפי מעלתו לא יכוויר בישיבתו לעשות דבר שאי' איפשר לעשות ולומר אותן ואמרו ז' בלשון כולל: היה גדול בחכמה אבל לא במנין כו' עד הראב"ד ז"ל עיטור סוקי ירושלם קשיא עליה סהראסוכים תקוהו ורובן יוחנן כן זכאוי בטלה אחר חורבן מפני שבטל הטעם כו' עד סיהיו גדולים מהם **כתב** הראשונים ע"כ: **ואני** אומר עיקר הלכה זו במסכת פרק רבי ישמעאל מסכה ובגמרא שקיל וטרי עלה ומסיק דכר' של ראשונים ולא היה גדול יהודה ס' דאמר מן התורה וה' איתא בראש הסכה הלכו חומרא כפיקא מיכה קולא רמיר סהאיר מזרח ג'ותר וכרמסיק מאי התקין חדש התקין וגם רמ' ז' פסק אותה ההלכה פ' דהלכות מאכלות אסורות וגם בפ' המטות

כל מי שאינו עושה כהוראתן עובר בלא תעשה שנאמר לא תסור מכל הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל ואין לוקין על לאו זה מפני שניתן לאזהרת מיתת בית דין שכל חכם שמורד על דבריהם מיתתו בחנק שנאמר והאיש אשר יעשה כדורונו' אחד דברים שלמדו אותן מפי חשמועיה והם תורה שבעל פה ואחד דברים שלמדו מפי דעתם באחת מן המדות שהתור' נדרשת בהן ונראה בעיניהם שדבר זה כך הוא ואחד דבר' שעשאו סייג לתורה ולפי מה שהשעה צריכה והן הגורו' והתקנות והמנהגות כל אחד ואחד מאלו השלשה דברי' מצות עשה לשמוע להן והעובר על כל אחד מהן עובר בלא תעשה הרי הוא אומר על פי התורה אשר יקרוך אלו התקנות והגזירות והמנהגות שיורו בהם לרכי' כדי לחוק הרת ולתקן העולם ועל המשפט אשר יאמרו אלו דברי' שילמדו אותן מן הדין באחד מן המדות שהתורה נדרשת בהן מכל הדבר אשר יגידו לך זו הקבלה שקבלו איש מפי איש: דברי קבלה אין בהן מחלוקת לעולם וכל דבר שתמצ' בו מחלוקת בידוע שאינו קבלה ממשה רבינו ודברים שלומדין מן הדין אם הסכימו עליהם בית דין הגדול כולן הרי הסכימו ואם נחלקו בהן הולכין אחר הרוב ומוציאין הדין אחר הרבים וכן הגזירות והתקנות והמנהגות אם ראו מקצתן שראוי לגזור גזירה או לתקן תקנה או שיבחר העם המנהג הזה וראו מקצתן שאין ראוי לגזור גזירה זו ולא לתקן תקנה זו ולא להניח מנהג זה נושאין ונותנין אלו כנגד אלו והולכין אחר רובן ומוציאין הדבר אחר הרבים כשהיה בית דין הגדול קיים לא היה מחלוקת בישראל אלא כל דין שנולד בו ספק לאחד מישר' שואל לבית דין שבעריו אם ידעו אמרו לו לא הרי השואל עם אותו בית דין או עם שלוחיו עולין לירושלם ושואלין לבית דין שבהר הבית אם ידעו אמרו לה אם לא הכל באין לבית דין שעל פתח העזרה אם ידעו אמרו להן ואם לא הכל באין ללשכת הגזית לבית דין הגדול ושואלין אם היה הדבר שנולד בו הספק לכל ידוע אצל בית דין הגדול בין מפי הקבלה בין מפי המדה שרנו בה אמרים מיד אם לא היה הדבר ברור אצל בית דין הגדול דנין בו בשעתו ונושאין ונותנין בדבר עד שיסכימו כולן או יעמדו לכניין ולכו אחר הרוב ויאמרו לכל השואלים כך הלכה והולכין לחן: משבטל בר' הגדול רבתה מחלוקת בישראל זה משמא ונותן טעם לדבריו והמה מטהר ונותן טעם לדבריו זה אומר זה מתיר שני הכנסים או שתי בתי דינין שנחלקו שלא בזמן הסנהדרין או עד שלא הגיע הדב' להן בין בזמן אחד בין בזה אחר זה אחד מטהר ואחד מטמא אחד אוסר ואחר מתיר אם אינך יודע להיכן הדין נוטה בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל סופרים הלך אחר המיקל:

הכי פסקי רב יוסף ב"ק דע"ז הלכה כרבי יהושע בן קרחה ור' לא כת' דאמר אים אחד מהן גדול בחכמה ובמנין הלך אחריו ואם לאו הלך אחר המחמיר וכתב ב"ק והוא הדין לפי הלכות שאמ' טס איכא דאמר ולא כתבד הלכה כדברימי ע"כ וגרסינן בירושלמי דתרומות ודפרק משוח מלחמה כסס שאסור לטהר את הטמא כך אסו' לטמא את הטמא ודין הבריית' דפ"ק דע"ז כך היא הכנסא לחכם ואסר לא ישאל לחכם ויתיר ובפרק אלו טריפות ת"ח שאסר אין חבירו רשאי להתיר ובירושלמי דפרק רבי אליעזר דמילה גר' שאל למבי סימון ושאר לרבי אמי ואסר איפקר רבי סימון לא כן תניא כנסא לחכם ותניא אחר טמא יתיר כתוב ב"ק כר' ר'א דלא כן תני הוא קושיא כלומר למה כעס' דתניא כנסא לחכם ואסר לא ישאל לחכם אחר טמא יתיר כתוב ב"ק כר' ר'א דלא כן תני הוא קושיא כלומר למה כעס' סימון לא פניכו בשום מקום כנסא לחכם והתיר כו' מפני כך מתרץ טלהך היה ופרת בספר הישר דאין קפידא בפסאל דק סיגלה לזה שזה אמר כן דהא אמר' בע"ז פרק רבי ישמעאל כפיק סיפורי דרבא וסרו סיפורי דרב חיכא ואסרי מיירי טכסאלה השאלה בבית המדרש ונחלקו בה ולא בטטו לא כרביריה ולא כרביריה ע"כ:

פרק שני

בית

דין הגדול שדרש ובאחד מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שהדין כך ורנו דין ועמד אחריהם בית דין אחר ונראה לו טעם אחר לסתור אותו והדין הריוט סותר ודין כפי מה שנרא' בעיניו שנ' אל השופט אשר יהיה בימים ההם אינך חייב ללכת אלא אחר בר' שברוך בר' שגורו גזרה או תקנו תקנה והגהיגו מנהג ופשט כל הדבר בישראל ועמד אחריהם בית דין אחר ובקש לבטל דברי הראשונים ולעקור אותה התקנה ואותה הגזירה ואותו המנהג אינו יכול עד שיהיה גדול מן הראשונים בחכמ' ובמנין היה גדול בחכמה אבל לא במנין אבל לא בחכמה אינו יכול לבטל את דבריו אפילו בטל הטעם שבגללו גזרו הראשונים או התקינו אין האחרונים יכולין לבטל עד שיהיו גדולים מהם: והיאך

אמר רבי יודן להפך היה כהי דתניא כנסא לחכם אחר טמא יתיר כתוב ב"ק כר' ר'א דלא כן תני הוא קושיא כלומר למה כעס' סימון לא פניכו בשום מקום כנסא לחכם והתיר כו' מפני כך מתרץ טלהך היה ופרת בספר הישר דאין קפידא בפסאל דק סיגלה לזה שזה אמר כן דהא אמר' בע"ז פרק רבי ישמעאל כפיק סיפורי דרבא וסרו סיפורי דרב חיכא ואסרי מיירי טכסאלה השאלה בבית המדרש ונחלקו בה ולא בטטו לא כרביריה ולא כרביריה ע"כ:

ולומר כי בסאר דברים של דיני תורה וטל' כגורו לעשות סייג לתורה כגון י"ח דבר טכולן הן לעשות סייג לתורה כדמל' לה פ"ק דשבט גמרא מתכ' ד"ח דבר גזרו בו ביום וסליק מניכא בהכי ואמרו גזרו על פתין וסמנן משום ייבן ועל ייבן מסו' בגותיהן ועל בגותיה' מסו' דבר אחר ועל דבר אחר משום דבר אחר כדמסיק נמי פרק אין מעמידין אפי' היה גדול ממנו בחכמה ובמנין אינו יכול לבטל אחת מהן ומ'ה אהרר' לאהקווי מרבה בר בר חנה כלומ' ואפי' תימא כי רבי יהודה נשיאה גדול בחכמה ובמנין מתלמידי שמאי והלל אפי' אין לו לבטל גזרת סמן מסו' דהוא מ'ח דבר ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בכל וכו' והא דנקט אפילו אליהו וכו' ליטבא דברייהו וגומ' הוא דקאמר לפי שאין גדול מהן ולפיכך כתבה רמ' ז' בבא בפני עצמה במקור' וז' היה גדול בחכמה אבל לא במנין כו' עד ולא חלקו בו כלפינא דגמרא פרק אין מעמידין ואחריה כתבמכח ההיא דרבה בר בר חנה א"ר יוחנן כו' ב"ח דברים טלא עשו אותן כדי לעשות סייג לתורה אלא כשאר דיני תורה אבל דברים שראו בר' לגזור ולאסור אותן לעשות סייג אס פטט איסורין בכל ישראל אין בר' הגדול שאחריו יכול לעקורן ולהתיירן ואפילו היה גדול מן הראשונים ע"כ ולא רצה להזכיר אליהו ובית דינו בפירוט משום דקל' פ' יחסין שאין אליהו בא לטמא ולטער כו' ועוד כי לפי מעלתו לא יכוויר בישיבתו לעשות דבר שאי' איפשר לעשות ולומר אותן ואמרו ז' בלשון כולל: היה גדול בחכמה אבל לא במנין כו' עד הראב"ד ז"ל עיטור סוקי ירושלם קשיא עליה סהראסוכים תקוהו ורובן יוחנן כן זכאוי בטלה אחר חורבן מפני שבטל הטעם כו' עד סיהיו גדולים מהם **כתב** הראשונים ע"כ: **ואני** אומר עיקר הלכה זו במסכת פרק רבי ישמעאל מסכה ובגמרא שקיל וטרי עלה ומסיק דכר' של ראשונים ולא היה גדול יהודה ס' דאמר מן התורה וה' איתא בראש הסכה הלכו חומרא כפיקא מיכה קולא רמיר סהאיר מזרח ג'ותר וכרמסיק מאי התקין חדש התקין וגם רמ' ז' פסק אותה ההלכה פ' דהלכות מאכלות אסורות וגם בפ' המטות

הכי פסקי רב יוסף ב"ק דע"ז הלכה כרבי יהושע בן קרחה ור' לא כת' דאמר אים אחד מהן גדול בחכמה ובמנין הלך אחריו ואם לאו הלך אחר המחמיר וכתב ב"ק והוא הדין לפי הלכות שאמ' טס איכא דאמר ולא כתבד הלכה כדברימי ע"כ וגרסינן בירושלמי דתרומות ודפרק משוח מלחמה כסס שאסור לטהר את הטמא כך אסו' לטמא את הטמא ודין הבריית' דפ"ק דע"ז כך היא הכנסא לחכם ואסר לא ישאל לחכם ויתיר ובפרק אלו טריפות ת"ח שאסר אין חבירו רשאי להתיר ובירושלמי דפרק רבי אליעזר דמילה גר' שאל למבי סימון ושאר לרבי אמי ואסר איפקר רבי סימון לא כן תניא כנסא לחכם ותניא אחר טמא יתיר כתוב ב"ק כר' ר'א דלא כן תני הוא קושיא כלומר למה כעס' דתניא כנסא לחכם ואסר לא ישאל לחכם אחר טמא יתיר כתוב ב"ק כר' ר'א דלא כן תני הוא קושיא כלומר למה כעס' סימון לא פניכו בשום מקום כנסא לחכם והתיר כו' מפני כך מתרץ טלהך היה ופרת בספר הישר דאין קפידא בפסאל דק סיגלה לזה שזה אמר כן דהא אמר' בע"ז פרק רבי ישמעאל כפיק סיפורי דרבא וסרו סיפורי דרב חיכא ואסרי מיירי טכסאלה השאלה בבית המדרש ונחלקו בה ולא בטטו לא כרביריה ולא כרביריה ע"כ:

והיאך יהיו גדולים מהם במלכות
 חלקן בו ביושם למי רמכות : בלא
 דברים שלא עשו אותן כו' עד
 גדול מן הראשונים זהו מה ש
 סכתתי למעלה ממירא דרבה
 בדבר חכא אר' יוחנן ב"ח דבר מל'
 און מעמידן דמסכת ע"ז ומס'ת
 דסבת : ויש לבד לעקור וכו' עד
 סבתות הרב בספרי פרשת טופטו'
 לגבי כביא ובסנהדרין פרק עמר
 הדן והרבה מקומות : בלא סנהא
 להם כו' עד בחכמה ובמין הכל פ'
 און מעמידן : וכל בד סהתי
 סני דברים כו' עד איסורו לריות
 פרק און מעמידן דקרו ל' בדינא
 סריא : וכן יש להם להתיך איסורי
 תורה לפי טעה כו' עד סוף הפרק
כתב הר' אב' זל כל אלה יסא
 דוח סכל דבר סגורו
 עליו ואסרוהו לסיג ולמסמרת סל
 תורה און בו מסוס מוסף אפילו
 קבעוהו לריות ועסאהו ככל תורה
 וסמכוהו למקרא כראסכתן בסמה
 דוכתי וקרא אסמכתא בעלמ' ואס
 גרע לפי כורך טעה כגון איהו בהר
 הכרמל אף זה דבר תורה הוא עת
 לעשו ל' הכרו תורתך ולא תמצא
 איסור מוסף אלא במצו' עמה כגון
 לולב ותפילין וציצית וכיוצא בהם
 בין לטעה בין לריות בין סקבעה
 בדבר תורה בין סלא קבעה ע"ל :
ואני אומר זו מחלוקת יסנה
 בין הראשונים זל ריש
 ס' בתרא דעירובין רפליגי להוסף
 אי בעי כונה או לא ובמסכת ראס
 הסנה פרק ריאהו ב' סלוגתא דר'
 אלעזר ורבי יהושע לגבי מתנות ו
 ובסנהדרין ס' הנחנין במעתיך
 דוקן ממרא ורבו בזה הדעות ואלו
 האלו דברי אלהים חיים הם ודוח
 אחר לכל והאמת יורה דרכו :

פרק שלישי

מי סאינו מאימין כו' עד
 והסיר המכסול ב
 בסנהדרין פרק חלק :
 בלא באיש שכפר בתורה כו' עד לא
 ימהר ארס להורגן במסכת ע"ז פ'
 און מעמידן הסכים כך ר' מ' מדעת
 רבותינו זל וגדולי הראשונים וכן
 כת' רס זל מקובי : אבל זקן ממרא
 האמור בתורה כו' עד ולפיכך גזרה
 עליו תורה מיתה בסנהדרין פרק
 הנחנין : ומתורה ויש לו חלק
 לעולם הבא כו' עד כרי סלא ירבו
 מחלוקות בישראל בסנהדרין פרק
 אלו הן הנחנין ופרק חלק : און
 זקן ממרא חייב מיתה כו' עד אלא
 דבר מופלא בסנהדרין פ' הנחנין :
 היה

מדברי תורה ופירושו מדברי סופרי ויש בו להוסף ואס הוסף גרע' ואון לנו אלא תפלין ואליצא דר' יהודה וכראה מה עסקן כרבי מאיר מסו' דמתרגס התם כל
 העבייתן סמפר העסקין כי יעלה וגו' אליבא דרבי מאיר כראל רב הוכא בר חיכא לרבה תרגמה להא מתניתין אליבא דרבי מאיר וכו' ע"כ :

והיאך יהיו גדולים מהם במלכות
 שאמרו בית דין הגדול ולא חלקו בו
 חורת אבל דברים שראו בית דין לגזור ולאסרן לעשות סייג' אס פשט איסורן
 בכל און בר גדול אחר יכול לעקור ולהתיך אפילו היה גדול מן הראשונים
 ויש לבית דין לעקור אף דברים אלו לפי טעה אע"פ שהוא קטן מן הראשונים
 שלא יהו גירות אילו חכורין מדברי תורה עצמה שאפילו דברי תורה יש לכל
 בית דין לעקור והוא שעה כיצד בית דין שראו לחוק הדת ולעשות סייג'
 כדי שלא יעברו העם על דברי תורה מכין ועונשין שלא כדון אבל און קובעין
 הדבר לדורות ואמר שהלכה כך הוא וכן אמרו לפי טעה לבטל מצות עשה או לעבור על מצות לא תעשה
 כדי להחזיר רבים לרת או להציל רבים מישראל מלחבשל בדברים אחרים עושיין לפי מה שצריכה השעת כשם
 שהרופא חותך ידו או רגלו של זה כדי שיחיה כולו כך בית דין מורים בזמן סן הזמנים לעבור על קצת מצות לפי
 טעה כדי שיתקיימו כולם כדרך שאמרו חכמים הראשונים חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה
 בית דין שנראה להן לגזור גזירה או לתקן תקנת או להנהיג מנהג צריכין להתיישב בדבר ולידע תחלה אם רוב
 הצבור יכולין לעמוד בהן או אם אין יכולין לעמוד ולעולם אין גוזרין גזיר' על הצבור אלא אם כן רוב הצבור יכולין
 לעמוד בה הרי שגזרו בית דין גזירה ודימו שרוב הקהל יכולין לעמוד בה ואחר שגזרה פקפקו העם בה ולא
 פשטה ברוב הקהל הרי זו בשילה ואין רשאים לכוף את העם ללכת בה גזרו ודמו שפשטה בכל ישראל ועמד
 הדבר כן שני' רבות ולאחר זמן מרובה עמד בר' אחר וברק בכל ישראל וראה שאין אות' הגזיר' פושט' בכל ישראל ויש לו
 רשות לבטל ואפי' היה פחות מביית דין הראשון בחכמה ובמניין וכל בית דין
 שהתיך שני דברים אל ימהר להתיך דבר שלישי הואיל ויש לבית דין לגזור
 ולאסר' דבר המותר ועומד אסורו לדורו' וכן יש להן להתיך איסורי תורה לפי
 טעה מהו זה שהוזהרה תור' לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו שלא להוסף על
 דברי תורה ולא לגרוע מהן' ולקבוע הדבר לעולם בדבר שהוא מן התור' בין
 בתורה שבכתב בין בתורה שבעל פה כיצד הרי כתוב בתורה לא תבשל גדי
 בחלב אמן מפי השמועת למדו שזה הכתוב אסר לבשל ולאכול בשר בחלב
 בין בשר בהמה בין בשר חיה אבל בשר העוף מותר בחלב מן התורה אם יבא
 בית דין ויתיד' בשר חיה בחלב הרי זה גזרע ואסר בשר העוף ויאמ' שהוא
 בכלל הגדי והוא אסור מן התורה הרי זה מוסף אבל אם אמר בשר העוף
 מותר מן התורה ואנו נאסר' אותו ונדיע לעם שהוא גזירה שלא יבא מן הדבר
 חובה ויאמרו העוף מותר מפני שלא נתפרש כך החיה מותרת שהרי לא נ
 נתפרשה ויבא אחר לומ' אף בשר בהמה מותרת חוץ מן העז ויבא אחר לומר
 אף בשר העז מותר בחלב פרה או הכבשה שלא נאמר אלא אמו שהיא מינו
 ויבא אחר לומ' אף בולב העז שאינה אמו מותר שלא נאמר אלא אמו לפיכך
 נאסר כל בשר בחלב אפילו בשר עוף אין זה מוסף אלא עושה סייג' לתורה
 וכן כל כיוצא בזה :

פרק שלישי

מי

שאינו מודה בתור' שבעל פה אינו זקן ממרא האמור בתורה
 אלא הרי זה בכלל המינים ומיתתו ביד כל אדם מאחר ס

שנתפרש שהוא כופר בתורה שבעל פה מורידין אותו ולא מעלין בשאר כל המינים ואפיקודסין
 והאמרין און תורה מן השמי' והמסורין והמשוכרין כל אלו אינן בכלל ישראל ואין צריך לא עדים ולא התראה ולא
 דיינים אלא כל החורג אחר מהן עשה מצוה גדולה וחסר המכשול
 במחשבתו ובדברים שנראו לו והלך אחר דעתו הקלה ואחר שרירות לבו וטפר בתורה שבעל פה החזילה וכן
 כל התועים אחריו אבל בני התנועים ובני בניהם שהרדו אותם אבותם ונולדו במינות וגדלו אותן עליו הרי הוא
 כתינוק שנשבה לבין הגוים וגדלוהו על דתם שהוא אנוס ואף על פי ששמע אחר כך שהויהודי וראה היהודים
 ודתם הרי הוא כאנוס שהרי גדלוהו על שעותם כך אלו בדרכי אבוזם שטעו לפיכך ראוי להחזירן בתשובה
 ולמשכם בדברי שלום עז שיחזרו לאיתן התורה ולא ימהר ארס להרגן
 אבל זקן ממרא האמור בתורה הוא
 חכם אחר מחכמי ישראל שיש בידו קבלה ודן ומורה בדברי תורה כמו שידונו וידו כל חכמי ישראל שבאת לו
 מחלוקה בדון מן הדיני' עם בית דין הגדול ולא חור לדבריהם אלא חלק עליהם והורה לעשות שלא בהוראתן
 גזרה עליו תורה מיתה ומתורה ויש לו חלק לעולם הבא אע"פ שהוא רן וחס דנים הוא קבל והם קבלו הרי התורה
 חלקה להם כבוד ואס רצו בית דין למחול על כבודן ולהניחו אינן יכולים כדי
 שלא ירבו מחלוקות בישראל
 און זקן ממרא חייב מיתה עד שיהא חכם
 שהגיע להוראת סמוך בסנהדרין וחלוק
 על בר דבב שזרדו כרת ושגגתו חטאת
 או בתפילין וירדה לעשות כהראתו או
 יעשה הוא על פי הוראתו וחלוק עליהם
 והן יושבי' בלשבת הגזית אבל אם היה
 תלמיד שלא הגיע להוראת והורה לעשו'
 פטור שנא' כי פלא ממך דבר למשפט מי שלא יפלא ממנו אלא דבר מופלא :

היה

הת' אינו חיי' אלא על דבר סודו
 כרת וסגנתו חטאת דבריל מאיר
 ר' יהוד' אומ' ברבר סעיקור ומרכי
 תורה ופירושו מדברי סופרי ורבי
 סמעון און אפי' דקדוק אחר מדברי
 סופרי ומפרס טעמא רכולהו
 ובסוף המסקנ' אף לעזר אף אונעז'
 אינו חייב אלא על דבר סעיקור מ

היה

164

היה חכם מופלא כו' עד גורם לו מיתה פ"ק דסנהדרין : ארזים כו' עד מהדבר כו' עד כ"כ בסנהדרין פ"ק נגמר הדין : וכיבד דכ"ק זקן

פרק רביעי זה

שחלק כל בר הגדול כו' עד הוא מחמיר והן מקילין הרי זה חייב הכל פ"ק הנחנקין : ומרמז מ"ש

וזה חכם מופלא של בית דין וחלק ושנה ולמד לאחרים כדבריו אבל לא הורה לעשות פטור שנאמר והאיש אשר יעשה בודון לא שיאמר בודון אלא יורה לעשות או יעשה הוא בעצמו מצאן חוץ למקומן והמרה עליהן פטור שנאמר וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם לו מיתה וכל אלו כיוצא בהן שהן פטורין מן המיתה יש לבית דין הגדול לנדותם ולהפרישן ולהכותן ולמנען מללמד כפי מה שיראה להן שהדבר צריך לכך וכיבד ונין זקן ממרא בעת שיפלא דבר ויורה בו חכם המגיע להורא בין בדבר שיראה בעיניו בין בדבר שקבל מרביתו שהרי הוא והחולקין עמו עולין לירושלם ובאין לבית דין שעל פתח הר הבית אמר להן בית דין כך הוא הדין אם שמעו קבל מהן מוטב ואם לאו באין כולן לבית דין שעל פתח העזרה ואומר להם גם הם כך הוא הדין אם קבלו ולבו להם ואם לאו כולן באין לבית דין הגדול ללשכת הגזית שמשם תורה יוצאת לכל יצא ששנאמר מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ובית דין אומרין להם כך הוא הדין ויוצאין כולן חזרו זה החכם לעירו ושנה ולמד כדרך שהוא לומד הרי זה פטור הורה לעשות או שעשה כהוראתו חייב מיתה ואינו צריך התראה אפילו נתן טעם לדבריו אין שומעין לו אלא כיון שראו עדים שעשה כהוראתו או שהורה לאחרים לעשות גומרין דינו למיתה : בית דין שבעירו תופשין אותו ומעלין אותו משם לירושלם ואין ממיתין אותו בבית דין הגדול שיצא חוץ לירושלם אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים ועד הרגל משמר אותו וחונקין אותו בגזל שנאמר וכל ישר ישמעו ויראו מכלל שצריך הכרזה וארבע צריכין הכרזה זקן ממרא ועדים וחמין והמסית ובן סורר ומורה שוריי בכלן נאמר ישמעו ויראו :

וכתפילין כטור ולרשת רבי יהודה הוא סחייב בתפילין והם לולב ו וכיבית מהתוספת פוסל את העין ס"ס הוסיק ולא פסל אלב מהעביר אותם בכל תוסף כיון שהעטה מ מתקין ליבוי חייבומה סאמרו בגל בלולב וכיבית גרוע ועומד הוא לא אמרו כדי לפטרו עליהם אלא סאל דומות לתפילין לתוסף גרוע סהם אפליקודם התוספת נא היה בהם תועלת שהרי קטר ואגד ור' אוסעל הוא סאמר הממונה רבי אלעזר תלמידו הוא סאמר ואין לנו אלא תפילין כלומר בזה הלשון לא נמצא אלא תפילין ואת בלולב וכיבית כמי מטכחת לה סאגד ארבעה מינים והוסית החמישי וקטר החוטין ו והוסיק התפילין זה אינו כלל רכיון דכריכי אגד וקטר אם הוסיק אחר האגד לרברי האגד אין בהם ממש סהריים בהם מסוס תעשה ולא מן העשוי סהאגד מטלים המכוה וכריך להתיירו ולחזור ולקטור ויש לומר דוקא תפילין מטוס רכתיב על פי התורה וכתיב לא תקור מן הדבר כריך סיהא סס הדבר ולא יסור ממנו סלא יפסול אותו ב בתוספתו ואם היה גרוע מתחלתו הרי אין סס דבר ולא ימצא זה לא בתפילין ולרשת רבי יהוד' דמחייב על טבועה מצות עשה ואומר אני דמורה רבי יהודה בחייבי כריתות אף על פי סאין בהם זה הרקודק סאין רחוי לרקרק אלא במצו עשה דסיך ביה לא תקור מן הדבר אבל תעשה אותו וזו היא מצות עשה עכל :

כרבי עקיבא לגבי רבי יהודה דאמר ממתין אותו מיר וכותבין ופולחין בכל המקומות וכו' ע"כ :

פרק רביעי

שחלק על בית דין הגדול בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת בין שהיו הן אוסרים חווא מתיר בן שהיו הן מתירין וחוא אוסר הרי זה חייב מיתה אפילו היתה חטאת אוסר מפי הקבלה ואמר כך קבלתי מרביתו וזקן אומרין כך נראה בעינינו שהדין נתן והואיל ונשא ונתן עליהן בדבר ועשה או שהורה לעשות הרי זה חייב ואין צריך לומר אם הם מורים מפי הקבלה וכן אם חלק עליהם בגזרה מן הגזירות שגזרו בדבר שיש בשגגתו חטאת וזדונו כרת כגון שהתיר החמין ביום ד' בניסן בשע' ששית או אסרו בהנא בשעה חמישית הרי זה חייב מיתה וכן כל כיוצא בזה : אחד דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת שנחלקו בו או שנחלקו בדבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת כיצד נחלקו באש או אם היא ערוה אם לאו אם מראה דם זה מטמא באשה או לא אם זו טמאה לידה או לא אם זו זבה או לא אם חלב זה אסור או מותר וכל כיוצא באלו הרי זה חולק בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת וכיצד דבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת כגון שנחלקו בעיבור שנה אם מעברין עד הפור' או בכל ארר הרי זה חייב שוח מביא לידי חמין בפסח וכן אם נחלקו בדני ממונות או במנין הדינין שדנין דיני ממונות הרי זה חייב שהרי לדבריו של זה שאומר שזה חייב לזה כל שנמל ממנו בדן נמל ועל פי בית דין נמל ולדבריו של זה שאומר פטור או שאמר שאין אלו ראוין לדון כל שנמל גול הוא בירו ואם קדש בו אשה אינה מקודשת ולדברי האומ' שלו נמל הבא עליה במזיד ענוש כרת בשוגג חייב חטאת ונמצא הדבר מביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת וכן אם נחלקו בדני מצות אם זה חייב מלקות או אינו או זה חייב מלקות או אינו או זה חלק במנין הדינינים שלוקין בפניהם הרי זה חייב שהרי לדברי האומר אינו לוקה חובלין הם בו וחייבין לשלם וכל מה שיטול מהן בדן נמל ולדברי האומר בן מלקות הוא כל שיטול מהן גול הוא בירו ואם קדש בו אשה אינה מקודשת וכן אם נחלקו בערכין או בחרמין אם זה חייב ליתן או אינו חייב הרי זה חייב שהרי לדברי האומר אינו חייב ליתן אם לקחו ממנו הרי זה גול והמקדש בו אשה אינה מקודשת וכן אם חלק עליהן כפדיון קדש או נפדו או לא נפדו הרי זה חייב שהרי לדברי האומר אין זה פדיון אם קדש בו אשה אינה מקודשת וכן אם נחלקו בעריפת העגלה אם אלו חייבין להביא או לא הרי זה חייב שהרי לדברי האומר חייבין להביא הרי היא אסורה בהנאה והמקדש בו אשה אינה מקודשת וכן אם נחלקו בערלה וכן אם נחלקו בלקט שכחה ופיאה אם זה לעניים או לבעל הבית הרי זה חייב שהרי לדברי האומר לבעל הבית הרי זה גול ביד העני ואם קדש בו אשה אינה מקודשת וכן אם חלק עליהן באב מאבות הטומאה כגון נגעני בשד או נגעני בתים או נגעני בגדים הרי זה חייב שהרי לדברי האומר טהור מותר להכנס במקדש לאכול קדשים ולדברי האומר טמא אם נכנס או אכל במזיד ענוש כרת ובשוגג חייב חטאת וכן אם נחלקו בטוהרת מצורע אם יש לזה טוהרה או אין לו וכן אם נחלקו בהשקאת סוטה אם זו צריכה לשתות או אינה צריכה הרי זה חייב שהרי לדברי האומר צריכה אם מת הבעל קודם שתשתה הרי זו אסורה ליבמה ולדברי האומר אינה צריכה מתיבמת וכן כל כיוצא בזה צריכין לברוק ולחקור אם הית' המחלוקת זו מביא לידי דבר זה ודבר זה מביא לידי דבר שני אפ' אחר מאה דברים אם יבא בסוף לדב' שזדונו כרת ושגגתו חטאת בין שהיה הזקן מקיל והן מחמירין בין שהיה הזקן מחמיר והן מקילין חייב ואם לא תביא המחלוקת לידי כך הרי זה פטור חוץ ממצות תפילין בלבד כיצד הורה להוסיק שוטפת חמישית בתפילין ויעשה חמש מטפות הרי זה חייב והוא שיעשה בתחילה ארבע בתים כהלכתן ויבא חמישית וידבק בחיצון שהבית החיצון שאינו רואה את האויר תמיד פסול וחייב זקן ממרא על דבר זה הלכה מפי הקבלה : אבל

ואני אומר חייב יורע מקום בבאן לטבוס כלל דהא תלמוד ערוך הוא פ"ק הנחנקין במרא מתני דחומר בדברי סופרי כו' דגרסינן אמר רבי אלעזר אף אוסעיא אינו חייב לא ע"ד סעיקרו מרביתו ופירושו מרבית סופרי ויש להוסיק ואם מוסיק גרוע ואין לנו אלא תפילין חליבא דרבי יהודה ואקסין והא איכא לולב כו' והאיכ' כיבית כו' וסקיל וטרי עליה טובא ומהדר לאקסויי לפוס סוגין אי הכי תפילין כמי כו' עד דאמר רבי זירא בית החיצון טאיכו רואה את האני פסול ולא מצינו בטוס גירסא ובטוס מקום סחלוק רבי אלעזר על רבי אוסעיא בזה וסוגין כמי לא קאל' בה כיחא למר וקסה למר אלא הכל אומר כשם רבוונס הסוגיא איכה מחלוקת בינו לבין רבו ולכך פסק כרבי אלעזר אף אוסעיא וחליבא דרבי יהוד' חדא דליכא מאן דסליג עליה ועוד רבי מאיר ורבי יהודה ועוד רבנא חליבא ועוד דבפרק לולב הגזול כמי פסקין כותיה דר' יהודה ועוד דאסכתן התם לר"ח זל דגרים מילתיה בלשון חכמים דאמרי התם מהו דתימא הואיל והא' ליהוד' לולב כרבי אגד הוי מיתתי ליה מיכא אחרית' הוי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי קאל' ור"ח זל לא גרים הת' הואיל והא' יהוד' וזל מהו דתימא הואיל והא' חכמי' בין אגד בין סאיכו אגד כסר הילכך אף כרבי אגד ועוד דהא בר' זירא דקא' מטיק תלמוד' ליכא מאן דסליג עליה ובמכחו כמי פ' התכלת כולה סוגין הכי חזלא וברושלמי דפ' הנחנקין מיתתי לה ולפיכך סמך על דבריו רבותיו וטעמו מוסף

מגדל עוז

פרק חמישי המקלל

הערות: אזוהרה למקלל אביו כו' עד הרי אביו בכלל בסנהדרין פ'ר מיתות ולפון מכילתא מקלל אביו ואלמו מות ימות עוכם שמענו אזוהר לא שמענו ת'ל אלהים לא תקלל אס דייח הוא אביו הרי הוא בכלל אלהי' ואס כסויא הו' בכלל וספויא ואס בור הוא בכלל לא תקלל חרם הרי אתה ר'ן בבין חב משלסטתן כו' הכד הטוה סבהן סהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן חף אביך סהו בעמך אתה מוזהר על קללתו עכ' ובסופר' אמ' אפר יקלל את אביו ואת אמו כו' כלפון מכילתא ממש: המכה אביו ואלמו כו' עד אחר מיתה פטור פ'ר מיתות ופ' הכחיקין ולפון מכילתא מכה אביו ואלמו מות ימות עכס ס שמענו אזוהרה מכיין ת'ל ארבעים ויכו לא יוסף והרי הרברים קל ו וחומר אס מי שמכווה להכותו הרי הו' מוזהר שלא להכותו מי שמכווה שלא להכותו דין הוא סיהו מוזהר שלא להכותו: ומי שהכה וכו' עד וכתחש פרק החובט: המקיף דס לאביו כו' עד ולא כחיק על פיה פרק הכחיקין: וכו' מן הספחה כו' עד אלא כהבבו מכה כבוד עכ' דיבמות: אבל העבד כו' עד ואף על פי שכתחש פ' החובט ופרק הערל: מי שהיו אביו ואלמו רשעים גמור' כו' עד ולא תחמול ולא תכסה עליו ריש פ' הכחיקין: מי שכתחייב לבו סבועה עד סוף הפ' בתשובת הגאונים והביאר פ' הלהכות רוכח ושמירת כספ':

פרק ששי

כיבוד

אב ואם וכו' עד ומוראס פ' קמא דקידושין ולפון סיפרא איזהו כבוד מאכיל ומסקה ומלביס ומכסה ומכניס ומזויה: המקלל אביו או אמו וכו' עד לעוכס פ'ר מיתות: הקדים אב לאם כו' עד בין לכבוד בכריתות פ' המביא אסס תלוי ופ' דקידושין: איזהו מורא כו' עד כבודו מחול הכל פרק קמא דקידושין ובירושלמי דמסקת פיהו ולפון סיפרא איזהו מורא לא יטב ביתקומו ולא סותר את ר' דברי: והמכה

ז' מפני שלבו כוטה יותר לכבוד אמו מפני שמסתרתו בדברי עכ': לפי שלבו ירא יותר מגערת אביו עכ': במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מכריע את דבריו והיה שם אביו או שם רבו כשם אחרים משנה את שם יראה לי שאין נזהר בכך אלא בשם שהוא פלא שאין הכל רשין בו אבל השמות שקורין בהם העם כגון אברהם יצחק ויעקב משה וכו' יצא בהם בכל לשון ובכל זמן קורא בהם לאחרים שלא בפניו ואין בכך

עיקר כבוד אב ואם כפי דקדושין ובירוש דכחה

מוסף על זו הראיות או שמא על יותר אשר כפלאו ממנו ופסונו אלת ז' מוב' אלה והוסיפו כי שמא היה לו לר' ז' ראיית אחרות כסתרות ממנו וכו' נדה אביו ואלמו כו' עד כסאר כל חייבי מיתות בסנהדרין פרק ר' מיתות: ואחד האיש ואחד האשה כו' עד לכלל העונשין פ' דקדושין: אינו חייב סקילה כו' עד כמקלל אחר מן הקהל בסנהדרין פ' מיתות וכפסונו פ' סבועת

אבל אם נחלקו בשאר מצות כגון שהלק בדבר מדברי לולב או ציצית או שופר זה אומר פסול זה אומר כשר זה אומר יצא ידי חובתו זה אומר לא יצא זה אומ' טהור וזה אומ' שני לטומא הרי זה פטור מן חמית וכן כל כיוצ' בה:

פרק חמישי המקלל

אביו ואמו נסקל שנאמר אביו ואמו קלל רמיו בו ואחר המקלל בזדיון לא אחר מיתתן הרי זה נסקל וצריך עדים והתראה כשאר כל מחייבי מיתות בית דין: ואחר האיש ואחר האשה וכן הטומאים והאנדרוגיטום ותוא שיהיו גדולי' שהגיעו לכלל העונשין אינו חייב

סקילה עד שיקללם בשם מן השמו' המיוחדין אבל אם קללם בכנוי פטור מן הסקילה ולוקה בדרך שלקח על קללת כל אדם כשר מישאל וכן המקלל אביו אביו ואביו אמו הרי זה כמקלל אחר משאר הקהל ואזוהרה של מקלל אביו ואמו מניין עונש שמענו בפירוש אבל האזוהרה הרי היא בכלל לא תקלל חרש תואיל והוא מוזהר שלא לקלל אדם מישאל הרי אביו בכלל ישראל: המכה אביו ואמו מיתתו בחנק שנאמר מכה אביו ואמו מות יומת וצריך עדים והתראה כשאר כל מחייבי מיתות בית דין ואחר האיש ואחד הטומאים והאנדרוגיטום והוא שגיעו לכלל עונשין: אינו חייב חנק עד שיעשה בהן חבורה אבל אם לא עשה בהן חבורה הרי זה כמכה אחר מישאל והמכה אותן לא תהי' מיתה פטור מי שהכה את אביו על אונו וחרשו חייב ונהרג שאי אפשר שיעשה חרש בלא חבורה אלא טיפת דם יצאת בפנים באון ונתחרש המקיף דל אביו או שחיה רופא וחתיך לו בשר או אבר פטור אף על פי שהוא פטור לכתחילה לא יעשה אפילו להוציא

ר' פפא לא סביק ליה לבריה למיסקל סילוא מר בריה ר' בריא לא סביק ליה לבריה למפתח ב ביעתא פ' מורסא עכ':

ואמו בכלל שתוקי חייב על אמו ואינו חייב על אביו אף על פי שנברקה אמו ואמרה בן פלוני הוא אינו נסקל או נחנק על פיה אבל בנו מן השפתה ומן הנכרית אינו חייב לא על אביו ולא על אמו וכן גר שהורתו שלא בקדושה אף על פי שלידתו בקדושה אינו חייב על מכת אביו וקללתו כשם שאינו חייב על אביו כך אינו חייב על אמו שנאמר מקלל אביו ואמו את שהוא חייב על אביו חייב על אמו ואת שאינו חייב על אביו אינו חייב על אמו הגר אסור לקלל אביו הגוי ולהכותו ולא יבוזה כדי שלא יאפרו באו מקדושה חמורה לקרוש' קלה שהרי זה מבוזה אביו אלא נהג בו מקצת כבוד אבל העבד אין לו ייחוס אלא הרי אביו כמי שאינו אביו לבד דבר אף על פי שנשתדדו מי שהיו אביו ואמו רשעים גמורים ועוברי עבירות אפילו נגמר דינן להריגה והם יוצאים ליהרג אסור להכותן ולקללם ואם קלל או חבל בהן פטור ואם עשו תשובה הרי זה חיי' ונהרג עליהן אף על פי שהרי הן יוצאין למיתה כמה דברים אמורים בכנוי אבל אחר שבא חכמה לקלל אחר שנגמר דינו אף על פי שעשה תשובה הרי זה פטור תואיל והוא הולך למיתה ואם ביישו חייב בקנס המבייש עבר אביו ואמו על עבירה שלוקין עליה והיה הוא חזן לפני הריינים לא יכת אותם וכן אם נהיה נדיר לא יהיה שליח לנדותם ולא יתחוף אותם ולא יבוזה אותן בשליחות בית דין אף על פי שהן ראוין לכך ולא עשו תשובה לכל אין הכן נעשה שליח להכותו ולקללו חוץ ממסתו ומדיח שהרי אמרה תורה לא תחמול ולא תכסה עליו מי שנתחייב שבועה לבנו כך ראינו בו תמיד שאינו משביעו בשבועת' האלה שהרי זה בא לקללת אביו אלא משביעו שבועה שאין בה' אלה וכבוד בארנו שהאב שהרג את בנו אין אחד מאחיו של נהרג נעשה גאל הדם: ולא על הכאה ולא על הקללה בלבד הקפיקה תור' אלא אף על

הבייזן שכל המבוזה אביו או אמו אפילו בדברים אפ' ברמיה הרי זה ארור מפני הגבורה שנאמר ארור מקלה אביו ואמו והרי הוא אומ' עיני תלעג לאבותיו ו' לקחת אס ויש לבית דין להכות על זה מכת פ' לקבון קמטוס מדרות ולענוש כפי מה שיראו: פ' לבקון קמטוס סבכיה ס' עכ':

פרק ששי

כיבוד

אב ואם מצות עשה גדולה וכן מורא אב ואם שקל אותן הכתוב כבודו ובמורא כתי' כבוד את אביך ואת אמך וכתוב כבוד את ה' מחונך ובאביו ואמו כתי' איש אמו ואביו תיראו וכתוב את האלקיך' תירא כדרך שצו' על שמו הגדול ומוראו כך צוה על כבודו ומוראם: המקלל אביו או אמו בסקילה והמגדף בסקילה הנה השהו אותם לעונש הקד' אב לאם לכבוד והקדים אס לאב' למורא וללמד ששניהם שוים בין למורא בין לכבוד איזהו מורא ואיזהו כבוד מורא לא עומד בן לכבוד ולא יקרא לו בשמו לא בחייו ולא במותו היה שם אביו או שם רבו כשם אחרים משנה את שם יראה לי שאין נזהר בכך אלא בשם שהוא פלא שאין הכל רשין בו אבל השמות שקורין בהם העם כגון אברהם יצחק ויעקב משה וכו' יצא בהם בכל לשון ובכל זמן קורא בהם לאחרים שלא בפניו ואין בכך כלום

פשה מהס דרקה אבל בכבוד אב ואם חתי כתוב מהונך שאפילו חת לך כלום אתה צריך לטחון ברחים בטבילו עכ':

מגדלען שופטים חשב

165

והמכה לבגדו גדול מדרך אונתו כל ער מכסול פרק חלו מגלחין: מי סנטרפה דעת אביו און אמו כו' ער כראוי להם כתב ה'אבד זל אי זו הודאה ככולאם הוא ילך וינחמו למי צויה לסמרו עכל: ואני אומר תמה אמי אם יבא דבר זה מפיו סהרי מעטת רב נבל מקו' ונרסינן פת דיקוסין גמר מתני' דכל מצות האב על הבן כודרב חסי הוה ליה ההיא אמיא זקנה אמרה ליה בעינא תכסיתוך עבר לה בעיל גברא כענין לך בעיל גברא דספיר כותך סברה וחזל לארץ ישראל שמעקל דהזלה אי אבתריה אתא לקמיה דרבי יוחנן אל' למהו לבאת מארץ יסל' לחובסה לארץ כו' והתא חיתא בירושל' דפאה וזה פסוט ומה סהקט ה'אבד זל יס לי לומר כי הבן עוסה בחסד ו והממונה יעשה בסכר ועוד דאב ואם לגבי הבן גייס דעתיהו טפי מלגבי הממונה סה' ככרי ומכספי מנייה:

פרק אלף תבלין

פרק שביעי

בן סורר ומורה כו' עד לא אל' הזהיר בסנהדרין פ' מיתות: והיכף הזהיר כו' עד אכילה זו המכוערת הכל פרק בן סורר ומור: הא כיכר מפיה הסמועה כו' עד ויאכילו כקל בגדה פרק בא סמין: כל ימיו של בן סורר כו' עד הויה הכל פרק בן סורר ומורה והביאוריק בזה הפ' בן

מרכיבא דאת אמך ובלה כתבמו יתירה עכ:

כלום איחדו ככו ממון לבן כופין אותו ח' מה שהו' יכול ומוצי' ומכנים ומשמשו בשאר הדברים שהמשמש' משמשין בהן את הרב ועומד מפניו כדרך שהו' עומד מפני רבו והאב שהיה תלמיד בנו אין האב עומד מפני הבן אבל הבן עומד מפני אביו אף על פי שהוא תלמידו וחייב לכבדו בשאר דרכיו בשעת עשיית משאו ומתנו ועשיית הפציו כיצד הנשלת בדבר אביו למקום לא יאמר מהרונה בשביל עצמי פטרוני בשביל אבא פטרוני בשביל אבאוכן כל כיצד בזה לעולם יכלול בכלל דבריו שהוא חושש בכבוד אבא אלא אומר כך ואמר כן אחר מותו כיצד היה אומר דבר שמעוה כפיו לא יאמר כך אמר אמר זכרוננו לחיי העולם הבא אחר האיש ואחר האשה חייבן במורא וכבוד אלא שהאיש יש בידו לעשות והאשה אין בידה לעשות שהרי רשות אחרים עליה לפיכך אם נתגרשה או נתאלמנה חרי שניהם שוים עוד היכן הוא כיבוד אב ואם אפי' נטלו כים של והובים שלו והשליכו בפניו לים לא יכל' ימס' ולא יצטר' בפניהם ולא יבעוס כנגדם אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק ועד היכן מוראן אפילו חכמו בדאשו וירקו בפניו לא יבלי'ם אלא ישתוק וירא ויפחד ממלך מלכי המלכים שצוהו בכך שאילו מלך בשד ודם גזר עליו דבר שהוא מעער יתר מזה לא היה יכול לפרנס כדבר קל וחומר למי שאמר וחיה העולם ברצונו: אעפ' שבכך נצטוונו אמור לאדם להכביד עולו על בניו ולדקוק בכבודו עמהם שלא יביאם לידי מכשול אלא ימתול ויתעלם שהאב שמחל על כבודו כבודו מחול והמכה בנו גדול מנדין אותו שהרי' הוא עובר על ולפני עור לא תתן מכשול: מי מטפתחו טל' שנטרפה דעתו של אביו או של אמו משתדל לנהוג עמהם כפי דעתם עד שירחם עליה ואם אי אפשר לו לעמד מפני שנשתמו ביותר יניחם וילך לו ויצוה אחרים להנהיגם כראוי להם: הממור חייב בכבוד אביו ומורא אף על פי שהוא פטור על מכתו וקללתו עד שינקה תשובה אפי' היה אביו רשע ובעל עבירות מכבדו ומתירא ממנו ראחו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עבדת על דברי תורה אלא יאמר לו אבא כתוב בתורה כך וכך כאילו הוא שואל ממנו ולא כמוהו מי שאב' לו אביו לעבור על דברי תור' בין שאמר לו לעבור על מצות לא תעש' או לבטל מצות עשה אפילו של דבריהם הרי זה לא ישמע לו שנאמר איש אמו ואביו תראו ואת שבתותי תשמרו וכולכם חייבין בכבודי אמר לו אביו השקני מים ויש בידו לעשו' מצו' אם אפשר למצות שתעשה על ידי אחרים תעשה ויתעסק בכבוד אביו שאין מבטלין מצוה מפני מצות ואם אין שם אחרים לעשותה יתעסק במצוה ויניח כבוד אביו שהוא מים מניח כבוד אמו ועוסק בכבוד אביו תחילה מפני שהו' ואמו חייבין בכבוד אביו חיי' אדם לכתב את אשת' אביו אעפ' שאי' אמו כל זמן שאביו קיים שזה בכלל כבוד אביו וכן מכבד' בעל אמו כל זמן שאמו קיימת אבל אחר מיתתה אינו חייב ומרב' סופר' שיהיה אדם חיי' בכבוד אחיו הגדול בכבוד אביו:

כראיתא בירושלמי דפאה חבל' אס יס לו הודו רבנן לרבי ירמיה בפ' דקידושין סהזכאה מטל אב והא דתניא כחמר כבד את אביך ואת אמך וכחמר כבד יי' מהוכך מהלהין ספרון כים אף כאל' ח ספרון כים היינו ספרין סיבטל ממלכתו ויכבדנו כדמל' התם ס' ותיין בסתין טו' עכ:

אביו ושמתירא ממנו חייב לכבדו אפילו לאחר מותו כיצד היה אומר דבר שמעוה כפיו לא יאמר כך אמר אמר זכרוננו לחיי העולם הבא אחר האיש ואחר האשה חייבן במורא וכבוד אלא שהאיש יש בידו לעשות והאשה אין בידה לעשות שהרי רשות אחרים עליה לפיכך אם נתגרשה או נתאלמנה חרי שניהם שוים עוד היכן הוא כיבוד אב ואם אפי' נטלו כים של והובים שלו והשליכו בפניו לים לא יכל' ימס' ולא יצטר' בפניהם ולא יבעוס כנגדם אלא יקבל גזירת הכתוב וישתוק ועד היכן מוראן אפילו חכמו בדאשו וירקו בפניו לא יבלי'ם אלא ישתוק וירא ויפחד ממלך מלכי המלכים שצוהו בכך שאילו מלך בשד ודם גזר עליו דבר שהוא מעער יתר מזה לא היה יכול לפרנס כדבר קל וחומר למי שאמר וחיה העולם ברצונו: אעפ' שבכך נצטוונו אמור לאדם להכביד עולו על בניו ולדקוק בכבודו עמהם שלא יביאם לידי מכשול אלא ימתול ויתעלם שהאב שמחל על כבודו כבודו מחול והמכה בנו גדול מנדין אותו שהרי' הוא עובר על ולפני עור לא תתן מכשול: מי מטפתחו טל' שנטרפה דעתו של אביו או של אמו משתדל לנהוג עמהם כפי דעתם עד שירחם עליה ואם אי אפשר לו לעמד מפני שנשתמו ביותר יניחם וילך לו ויצוה אחרים להנהיגם כראוי להם: הממור חייב בכבוד אביו ומורא אף על פי שהוא פטור על מכתו וקללתו עד שינקה תשובה אפי' היה אביו רשע ובעל עבירות מכבדו ומתירא ממנו ראחו עובר על דברי תורה לא יאמר לו אבא עבדת על דברי תורה אלא יאמר לו אבא כתוב בתורה כך וכך כאילו הוא שואל ממנו ולא כמוהו מי שאב' לו אביו לעבור על דברי תור' בין שאמר לו לעבור על מצות לא תעש' או לבטל מצות עשה אפילו של דבריהם הרי זה לא ישמע לו שנאמר איש אמו ואביו תראו ואת שבתותי תשמרו וכולכם חייבין בכבודי אמר לו אביו השקני מים ויש בידו לעשו' מצו' אם אפשר למצות שתעשה על ידי אחרים תעשה ויתעסק בכבוד אביו שאין מבטלין מצוה מפני מצות ואם אין שם אחרים לעשותה יתעסק במצוה ויניח כבוד אביו שהוא מים מניח כבוד אמו ועוסק בכבוד אביו תחילה מפני שהו' ואמו חייבין בכבוד אביו חיי' אדם לכתב את אשת' אביו אעפ' שאי' אמו כל זמן שאביו קיים שזה בכלל כבוד אביו וכן מכבד' בעל אמו כל זמן שאמו קיימת אבל אחר מיתתה אינו חייב ומרב' סופר' שיהיה אדם חיי' בכבוד אחיו הגדול בכבוד אביו:

אמנם באיזהו כסך מטמע סאינו חייב בכבודו אל' עשה תפסוה ר דגריסין התם היכי להן אביהן פרה וטלית מטל רביע וכל דבר מקוים חייב' להחזיר מפני כבוד אביהן ופריך איהי כיאן ונטיא בעמך לא תתור בעושה מעט עמך ומתן' בבעשה תפסוה ולא הספי' למל' עד סמת מל' מטמע עד סלא עשה תפסוה פטור ממוראו ו ומכבודו מאחר טעובר במזיד ו והיכיו אונתו ולא עב מרעו ס'ה:

פרק שביעי בן

סורר ומור' האמו' בתורה הרי נתפרשה בו סקילה ולא ענש הכתוב אלא אם בן הזוהר והיכן הזוהר לא תאכלו על הדם לא תאכל אכילה הסביאה לידי שפיכות דמים וזו אכילת בן סורר ומורה שאינו נהרג אלא על אכילה מכוונת שאכל שנאמ' וזל וסובא מפ' השמוע' למדו שזולל הוא האכל בשר ברעכותנות וסובא השותה יין ברעכותנות: אכילה זו שהיא חייב עליה דברים הרבה יש בהם והן כולן הלכה מפ' הקבלה אינו חייב סקילה עד שיגנוב משל אביו ויקנה בשר בול ויין בול ויאכל וישתה חוץ מרשות אביו בחבורה שגולן ריקנין ופתותין ויאכל הבשר חי ואינו חי בשל ואינו מבושל כדרך שהגנבים אוכלים וישתה היין מוגז כדרך שהגרזנים שותים והוא שיאכל משקל חמשים דינר' מבשר והבמ'וגמ' אחת וישתה חזילוג' מ'ין זה כבת אחת גנב משל אביו ואכל אכילה זו ברשות אביו או ב' בספר הזכיר יין שגנב משל אחרים ואכל אכילה זו הכבועת בין ברשות אביו בין ברשות אחרים הרי זה פטור וכן האטלוקי עכ: אם גנב משל אביו ואכל אכילה מכוונת כזו ברשות אחרים והיתה אכילת מצוה אפילו מדבריהם או אכילת עבירה אפי' מדבריהם פטור שנאמר איננו שומע בקולנו שאינו עובר באכילה זו אלא על קולם יצא זה שעבר בה על דברי תורה או שאכלה בדבר מצוה כיצד אבל אכילה זו המכוונת עם החבורה הרעה שאוכל עמהם בדבר מצוה או שאכלו מעשר שני בירושלם אפילו אכלו בתנחומי אכלים שהיא מצוה מדבריהם הרי זה פטור וכן אם אכלה מנבלות וטרפות שקצים ורמשים אפילו אכל בתענית צבור שהיא עבירה מדבריהם הרי זה פטור מן המיתה אבל כל מאכל ולא אכל בשר בהמה אעפ' שאכל אכילה זו מבשר העוף פטור ואם אכל אכילה זו מבשר בהמה והשלי' החמשים דינר' מבשר העוף חייב שתה כל משקה ולא שתה יין פטור אבל בשר חי ושתה יין חי פטור' שזה קרי' הוא ואין אדם יכול להמשך בוהוכן אם אכל בשר מליח בוי' השלישי למליחותו או שתה יין מגזר פטור שאין אדם יכול להמשך בזה לא ענש הכתוב קטן שלא בא לכלל המצות וכן איש שגדל והרי הוא ברשות עצמו אינו נסקל מפני שגנב ואכל ושתה אכילה זו המכוונת הוא כיצד מפ' השמועה למדו שאין דין זה אלא בבן' ג שנתוים אחד שהביא שתי שערות ומשיבא שתי שערות עד שיקוף כל הגיד ואחר שיקוף השער כל הגיד הרי הוא ברשות עצמו ואינו נסקל כל ימיו של בן סורר ומורה י אף כרוספדאי אל' אין אלא ג' חדשים מאחר שיביא שתי שערות לפי שאיפ' שתתעבר אשתו והיה עוברת ניכר בשלשה חדשים ונאמר כי יהיה לאיש בן סורר ומורה ולא אב סורר ומורה הוא למדת שאם הקוף השיער את כל הגיד קודם שישלם שלשה חדשים הרי זה פטור: כיצד רנין בן סורר ומורה מביאין אותו אביו ואמו תחילה לבית דין של שלשה ואומרים להם בננו זה סורר ומורה ומביאין שני עדי' שגנב משל אביו וקנה בשר ויין כמה שגנב ואכל את אכילה האמור' אח' ההתראה וזו היא עור' הראשון ומלקין אותו כשאר חייבי מלקי' שנאמר ויסרו אותו ולא ישמע אליהם חור וגנב משל אביו ואכל אכילה זו והאמורה אחר מביאין אותו לבית דין של כ' ומביאין שנים ומעידין עליו שגנב ואכל אכילה זו והאמורה אחר שהתרו בו וזו היא ערות אחרונה אפילו היו השנים הראשונים בן האחרונים ואחר שמקבלין עדותן בודקין אותו שמה הקוף השער את כל הגיד אם לא הקוף ולא שלמו לו שלשה חדשים גומדין דינו כדרך כל הרוני בית דין וסוקלין אותו ואינו נסקל עד שיהיו שם שלשה ב' הראשונים שנאמר בננו

ד' רחין מלקין אותו מלאו רלא תאכלו על הדם אף על פי שזההרתו מטם כדלעיל בריס הכפרק מסו' רהוי' לאו סבכללו סכמה דרסו' דורסין מלותו פסקו סאי' מברין על הרוב' וסכדר' שהרגו את הכפס סאי' טועמין כלום כל אותן היום וסלא ואל' ארס קוד' סיתפלל כמכורס כל אחר במקומו תו' עכ:

אלו

פרק שני

שארם

בהדרין פרק נגמר הדין:

וכן אשתו המזונה כו' עד ולא מתאבלת עליו בסנהדרין פרק נגמר הדין: כל הקרובים שהוא חייב להתאבל וכו' עד וכן במאיר הקרובים כתב הר"ב ז"ל לא מחזור רבנו עכמו מדרבנן הוא עכ"ל: ואני אומר תמה אני אם יבא דבר זה מפיו סהרי בריתא מפורסמת

היא פרק ואלו מגדל עז חייב גמרא מתני' דהקדוש את מתו שלם ימים קודם הרגל כו' ת"ל כל האומר בפרשת כהנים כהן מיטמא להם ואבל מ מתאבל עליהן ואלו הן אביו ואמו בנו ובתו אחיו ואחותו מאביו ואשתו והסופו עליהם אחיו מאמו ואחותו בתולה מאמו ואחותו כ נטואה בין מאביו בין מאמו וכסס שמתאבל עליהם כך מתאבל על סנייט טלהם דברי רב עקיבא חבין אלעזר אומר חן מתאבל אלא על אביו ועל בן בנו וחסמים אומר כל שמתאבל עליו מתאבל עמו ואסיקא מאי עמו עמו בבית אבל טלח בפניו איכו מתאבל על פני טלו כי הא דאל רב ל' חייא ברבי וכן אומר רב הונא לרבה ברבי ביאפה כהוג אבילות דלא באפה לא תהוג אבילותא ויש מן הגאונים ז' כתבו שאלו האמורי בפרשת כהני טהור מיטמא להם אבילות טהור עליהם ביום ראשון מן התורה הוא אבל אלו שהסופו עליהם חן אבילות אלא מדברי סופרים וכן הביא ר' אלעזר ז"ל דאית הבריתא להלכה ר' רוחת וגם כתב רבנו הגדול הרמב"ן ז"ל בנמוקי פלו תחלת סדר האבל בחבור תורת האדם והו' כלפון ר"מ ז"ל ולא ראו חולק על זה מעולם לפי שהיא תלמוד ערוך לא ודאי הוא לא אמרו ולא כתבו: אשתו הנטואה וכו' בעל כרחו לא מגדל עז: ג"ד בזכרי טהורו וכו' עד ויהי מוטמאות

כל חרוגי מלכות אף על פי שנהרגו בדין המלך והתורה נתנה לו רשות להרגו הרי אלו מתאבלין עליהן ואין מונעין מהן כל דבר וממונם למלך ונקברין בקברי אבותיהן אבל כל הרוגי בית דין אין מתאבלין עליהם אבל אוננין שאין אבינו אלא בלב ואין נקברין עם אבותיהם עד שיתאבל הבשר וממונם ליורשיהם כל הפורשין מדרכי ציבור והם האנשים שפרקו עול המצות מעל צוארן ואין נכללין בכלל ישראל בעשיית המצות ובכבוד המועד וישיבת בתי כנסת ובתי מדרשות אלא הרי הן כבני חורין לעצמן כשאר האומות וכן המינים והמושומדין והמוסרים כל אלו אין מתאבלין עליהם אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשין לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושוחים ומח' שהרי אברו שונאיו של הקדוש ברוך הו' ועליהם הבתו אומ' הלא משנאיך ה' אשנא: המאבד עצמו ליעת אין מתעסקין עמו לכל דבר ואין מתאבלין עליו ואין מספידין אותו אבל עומדין עליו בשורה ואומרי' עליו ברכת אבליים וכל דבר שהוא כבוד לחיים ואי זהו המאבד עצמו לדעת לא שעלה לגג ונפל ומת אלא האומר חריני עולה לראש הגג ראווה שעלה מיד דרך כעס או שהיה מיצר ונפל ומת הרי זה בחזקת שאבד עצמו לדעת אבל אם ראווה חנוק ותלו באילן או הרוג ומושלך על גב סייפו הרי זה בחזקת כל המתים ומתעסקין עמו ואין מונעין ממנו דבר:

פרק שני

אלו

שארם חייב להתאבל עליהן דין תורה אמו ואביו בנו ובתו ואחיו ואחותו מאביו ומדברי ר' שיתאבל האיש על אשתו הנשואה וכן האשה על בעלה ומתאבל על אחיו ועל אחותו שהן מאמו אפילו הכהן שאינו מתמלא לאחיו ואחותו מאמו ולאחותו הנשואה אף על פי שהיא מאביו מתאבל הו' עליהן ואם היתה אחותו זו הנשואה מאביו הרי הוא מתאבל עליה דין תורה בנו או אחיו הבא מן השפחה ומן הנברית אינו מתאבל עליהן כלל וכן מי שנתגייר הוא ובניו או נשתחרר הוא ואמו אין מתאבלין זה על זה וכן אשתו ארוס אינו מתאבל עליה ולא אונן וכן היא לא אוננת ולא מתאבלת עליו כל קרובי שהו' חיי להתאבל עליהן חרי זה מתאבל עמהן בפניהן מדברי סופרים כיצד הרי שמת בן בנו ז' או אחי בנו או אם בנו חייב לקרוע בגדי בנו ולנהוג אבילות בפניו אבל שלא בפניו אינו חייב וכן בשאר הקרובים אשתו הנשואה אף על פי שהו' מתאבל עליה אינו מתאבל עמה על שאר קרובים אלא על אחיה ועל אמה משום כבוד אשתו ונהוג אבילות עליהן בפניהן כיצד מי שמתו או חמותו כופ' משתו ונהוג אבילות ע"ם אשתו בפניה אבל לא שלא בפניה וכן האשה שמת חמ' או חמות' נהוגת אבילו בפניו אבל שאר קרובי בגון שמת אחי אשתו או בנה והאש' שמת אחי בעלה או בנו אין מתאבלין זה על זה וכן יראה לי שאם מתה אשת קרובו או בעל קרובתו בגון שמת אשת בנו ז' או בעל בתו אינו חייב להתאבל עליהן וכן כל כיוצא בזה כמה חמו' מצו' אבילות שהרי הכהן נדחת לו הטומא מפני קרוביו כדי שיתעסק עמהן ויתאבל עליהן שנ' כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו וגו' לה ישמא מצות עשה שאם לא רצה להשמא מטמאין אותו על כורתו בד'א בזכרים שהוהרו על הטומאה אבל חכהנות הואיל ואינן מזהרות על הטומאה כן אינן מצוות להתטמ' לקרובים אלא אם רצו מתטמאות ואם לאו לא מתטמאות

מרביר סופרים עשאות כמת מצוה כיון שאין לה יורש אלא הוא לא תמצא מי שיתעסק בה ז' אינו מטמא אלא לנשואת בלבד אבל הארוסה אינו מטמא לה

מה שאין כוהגין כן עתה כתב מורי רבנו דהאבל' מוחל' ויש להם לחחול ד' דמסקי' פ' נגמר הדין דאי הספידא יקר דחיי הו' מני למימר לא תספדהו להווא גברא והכא כיון דבפניהם מתאבל' טלח בפניהם חן מתאבלת ודאי לכבוד ה' האבלים תקנהו ויכולים למחול וכן בעל לאשתו או איפכא ואדרבה מי שהיה מתאבל עמהם אינו לא מן המתמיהו' ואין במכבר ה' האבלים אלא כלועג להם וכיון דכהוג כהוג ע"כ:

תמ' הו' במאי פליגי אי בפניו חייב להתאבל ואי טלח בפניו אינו חייב להתאבל כדפרי' ואין חלוק לזקנו ולשאר מהילכות טמחות של מורי רבנו ז"ל ע"כ:

מר עוקבא פכיב ליה בר חמוה קבר למיתב עלי' ז' זול' חזל לגבי רב הונא ז"ל כדכית' בגי' למיכל לא אמרו לכבוד אשתו אלא על חמיו וחמותו בלבד וכו' ע"כ:

וכן פ"ט ז"ל כל שהוא מתאבל עליו חס הוא מת בגון אביו ואחיו חס מת לאביו מת או לחמיו מת אבל עליהם וכגון דאיתא ההוא מת מ מקורבה רידיה ע"כ:

אשתו של כהן מתטמא לה על כרחו ואינו מטמא לה אלא מתטמאות

אשתו של כהן מתטמא לה על כרחו ואינו מטמא לה אלא מתטמאות

אשתו של כהן מתטמא לה על כרחו ואינו מטמא לה אלא מתטמאות

כתב הר"ב ז"ל קפניא לי הא דתיבא אשתו הארוסה לא אונן ולא מיטמא לה וכן היא לא אוננת ולא מיטמאה לו הו' כנראה מיטמאה לו ע"כ: ואני אומר מה שכתב ר"מ ז"ל בכ"ף הוא טמאך על מה שטמא בקוטה סוף פרק היה כותל מה בין איש לאם כו' עד האיש מיטמ' למתו ואין האשה מיטמאה למתים ומוכח לה בגמ' מדרביתא אמור הל' הכהני בני אהרן ולא בנות אהרן וה"כ מיייתי לה פ"ק דקדושין עם טכבר טנינו בבבית פרק אלו מגדל עז ספקותי למעלה כל האומר בפרשת כהנים כהן מיטמא להם אבל מתאבל ע עליה ואינו גורם ואשתו לא באותן שהוספו וכבר כתבתי מדעת ה' הגאונים ז"ל דאיתן שהוספו הם מדרבנן והוא דעת ר"מ ז"ל וכן כתב בתחלת זה הכל בפירוש שהאיש מתאבל על אשתו הנשואה והי' עליו ומן התמה על הר"ב ז"ל חס כובר היה כי אבילות אשתו נטואה מדאורייתא למה לא חלק עליו בתחלת זה הפרק והמתין לו ע"כ ומ"מ רבנו הגדול הרמב"ן ז"ל קיי' לר"ב ז"ל בזה וכתב כי כל הגרסאות נכבדות גורסות אשתו עם הראשונות טלח הוספו והאמת יורה דרכו: אשתו של כהן מתטמא לה וכו' עד לא יטמא לה ביבמות פרק האשה רבה מוכח ההיא להריא וזהו כמו שכתבתי להבילוי מיד הר"ב ז"ל ואף כי רבינו הגדול הרמב"ן ז"ל מקיי' ע"כ:

כל

וכן כל אותן שאמרנו עד לוקה מפרק האספה רבה הסכים כן מדרש מקצת נה
עד ואף על פי שהיא חללה ביבמות פרק האספה רבה : וכן מיטמא לבנו כו' עד הר
על יבמתו : איך הכהן מיטמא וכו' נקטעראסו וכו' עד וכן שאר הקרובים **כתב**
ז"ל הביא בהלכו טומא' הא דתני בספר ומייתי לה בזויר שב מיכ"ל לה יטמא

מא' לה פכריבמות : לפיכך מי טממה כל
מת : אחותו הנטמאה עד אינו מטמא לה פרק הבא
הראב"ד זכ"ל : ואינו פוסק כן עכ"ל : ואני
ואינו מטמא על איבריה שאין אדם

מן אביו אבל מחז' על עצם כשטור
מאביו עכ' ומכלל דבריו מהו פוסק
כך אמר בסת' יעו דברי רמ' ז"ל אזלי
מדברס' בזויר שב מיכ"ל גמ' מתני'
דנז' שהיה טוטה כו' אמר רב חסדא
אמר רב נקטעראסו של אביו אינו
מטמ' לו מט' דאמ' קרא לאביו בזמן
שהוא שלם ולא בזמן שהוא חסר
ואקסו' עליה דרב מיהא מתניתא
לה יטמא ואינו מטמ' לאיבריה לפי
דאם מיטמ' לאב' מן החי של
אביו אבל מחזיר על עצם כשעורה
מאביו ופרקי רב דאמ' כי האי תנא
דתי' מעשה סמת אביו של ר' ברוך
בגי' וכו' והודיעוהו לאח' שלמה
פנים יבא ופאל' את רבי יהושע בן
אלישע ור' זקבי' ואמרו לו לאביו
בזמן שהוא שלם ולא בזמן שהוא
חסר עכ' אלמא הלכתא כרב דהא
רב חסדא דהוא אמורא בתרא א'
אמרה למלתיה וכן פסקו רבותינו
בעלי התוספות ז"ל ועוד דכיון
דתלמוד' פריך למלת' מכלל דקיס'
ליה כותיה ועוד דמעשה רב בכל
מקו' ומדמקסי ליה מיהא דאחותו
וכרקה טמעי' דהו' לטאר קרובים
כמו סכת רמ' ז"ל סוכמכתו
לרבינו הגדול הרמב"ן ז"ל במתני'
תורת האדם שלו בספר סני סוף
ענין הכהנים טמיע' לרמ' ז"ל מיהא
דרב חסדא אמר רב ומהו מעשה
סכת' והוסף עוד ז"ל וז"ל ועוד
דרבם ניכחו ולא דחי' בריתא ד'
דרבם מקמי בריתא דיוח' דלא
מפרס' בה מאן קתני לה ודילמא ר'
יהודה היא דפליג' התם בזויר ועוד
דלא אסכת' אמורא דפליג' עליה
דרב חסדא אמר רב גס ק"ל הלכה
כבת' ואע"ג דתי' רב כהנא כרבי
אליעזר בן יעקב לה יטמא לה מ'
מיטמא ואינו מיטמ' לאיבריה פרט
לכזית מן המת וכזית ככל ומלא
תרו' דרב אבל מיטמא הו' לסדרה
וגולגולת ולרוב בניו ולרוב מיכו
וק"ל משנת רבי אליעזר בן יעקב ד'
וכי' ואפילו יחיד במקום רבים כ'
כדמוכח בפ' הבא על יבמתו א"ה
לא דחי' מימרא מפורשת דרב
חסדא א' רב מקמי כלל דמשת'
רבי אליעזר בן יעקב קבוצי דהא
רב גופיה אית לה משנת ר' אלעזר
בן יעקב קב ונקי כדמוכח התם
ביבמו' והכ' לא סבר לה כותיה אמא
לא מכת' טעמיהו אכ' הך מתנית'
דר' אליעזר בן יעקב רב כהנא הוא
דתי' לה ולא מתניא בסתמא ד'
דתלמודא ורב לא תני לה ולא סבר
לה דכל מתנית' דלא מיתניא ביר'

פ' שלישי כל

כהן שנשם למת חוץ מששה מתי המפורשי בתור' או אשתו בעדי' התרא' הרי זה לוקה שנ'
לנפש לא ישם בעמיו ואח' הנגע במת או המאהיל או הנש' ואחר המת ואח' שאר הטומאו'
הפורשות מן המת שנ' לנפש לא ישם אב' בעמיו וכו' פרשנו בהלכות טומאות מת כל דברים המטמאין מן המת מן
התורה או מדבריהם וכן נגעו בהן בקבר לוקה אבל נגעו הוא בבגדים שנגעו במת אע"פ שמיטמ' בהן טומאת
שבעה וכן אם נגעם לאח' טמא שנכנסה לו הטומאה לוקה אע"פ שעצמה של טומאה בבית אחר וכבר בארנו
כל האהלים שתכנס להן הטומאה או שתצא מהן ודין הסככות והפרעות וכל
הדברים המביאים את הטומאה והחוצצין בפני הטומאה ואי זה מהן דין תורה
ואי זה מהן מדבריהן הכל בהלכו' טומאת

באהל ולפיכך קברותיהם טהורים ומותר
לכהן
פסק מורי רבינו ש' על מת המוכח
בספינה שאם הספינה קט' שהיא
מתדכרת כשדורכין בה אסור ל'
לכהן ליכנס בה דאוי' אפטר שלא
יקיט את הטומאה כדתנן במסכת
זבין פ"ג והטעם וכו' עד יפבו
על הנהר על הספסל על הגגים ועל הכלונס שהן
מחגורין פירו' מלפזן חגור שמטמוטטין לכאן ולכאן כמו חגור
וכו' עד טמאין ורבי יהודה מטהר וק"ל כדת' דאוי' אפטר שלא
יקיט ודלא כרבי יהודה דלא חייש וגבי מת נמי אסכת' כה"ג
דמטמ' בהקט' דתנן פ' בתרא דאהלות ומייתי לה פרק המקביל
במהלך בבית הפרס על האבנים שהוא יכול להקיטן ועל
האדם ועל הבהמה שכתן רע טמא פ' מכני שהוא מקיט עכס
כשעורה אבל בספינה גדולה שאינה רוערת כשדורכין בה אז
מותר ליכנס בה ובבבד שלא יתקרב אל המת בר' אמות והכי
תנן במסכת זבין הזב והטהור שישבו בספינה גדולה שאינה
יכולה להקיט בארס וכו' עד טהורי' בארס פ' שאי' מתמוטטת
ע' ארס הכנסם בה עכ' אבל הר' משה התייר בין ספינה גדולה
בין קט' רק שלא ישב בר' אמותיו של המת כדמטמ' התם שכל
אותם שאומ' שבטמאין היינו לתרומ' אבל לטהרו' טהור כרפי'
ר' א"ל איך כאן טומאה דאורי' כלל ואיך כאן אזהרה לכהן וכן
הורה הר' יצחק בר משה הלכה למעשה עיין בא"ז עכ' :

המחבר משמע בפ' הבא על יבמתו דברס' לכהן דמעטיהו קרא מאל' ממגע ומשא לא מעטיהו קרא וכן מכת' בתוס'
פסחים פ"ק בס' ר"ב בא שכל הלכה כר' שמעון ב' גבי הא דמייתי כל מקום שחוליה וחזיר מניין ס' וכן דאב' פסק
כר'טבי אבל רבינות פסק ס' בפרק הבא על יבמתו דאפילו באהל מטמו' רל' קיימ' כר'טבי דהא ר'טבב פליג' עליה וכל
מקום שטנה רבן שמעון בן גמליאל במסכתו הלכה כמותו וההיא דפרק המקביל דחיוו בעלמא דקאמ' ליה אליהו לרבה
ועיקר טעמו היה קומך על רוב ארנות שיש בהן פותח טפח ובסדר אליהו רבה מנינו שהוא מזרעה של רחל עכ' :

חייא ור' אושעיא לא מותבין מיהו בי מדרשא הילכך עדיפא ליה מעשה דרבים ומימרא דרב חסדא ורב דר'ל בכל מקום הלכתא כהמוראוי ולס' דאוסר' דאורייתא
היא וספק איבורא לחומר' וכן כתב הרמ' ז"ל וכן הלכה עכ' והם דברים המוכיחי' : לפיכך אסור לכהן להטמ' וכו' עד סוף הפ' באהל רבתי ובזויר פ' כהן גדול ופר'
הבא על יבמתו ובספרא פרשת אמור אל הכלאים ובפרק הכמוך אוסין לקח ואגדיל כח לחזק דברי רמ' ז"ל בזה הפסק' :
כהן שנטמא למת כו' עד ואיזה מדבריהם הכל בהלכות טומאת מת בתכ' פרשת אמור : וס' ביארנו שאין הגוים כו'
עד כמו שביארנו ס' במסכת זויר בשמעתין קמיתא דפרק הגוים :

פרק שלישי כל

כהן

מגדל העז שופטים ח שנה

כהן ששכנס לאלה המת כו' עד הריזה לוקח בסופרה
אחת ויחית במסכת נזיר פרק כהן גדול וכו' : היה טוב
גדול וכו' : כטמא מקודש ויחר כך בא וכו' עד על הביאה
וטומאה של בחבורין כמי לא יחייב וכל סכך בחבורין

לכהן ליכנס לשם ולדרוך על קברותיהם ואינו אסור אלא שיגע בטומאה או שישאנה כמו שבארנו שם
שכנס לאהל המת או לבית הקברות בשגגה ואחר שידע התרו בו אם קפץ ויצא פטור ואם ישב שם כדרי השתחויה
כמו שבארנו בענין טומא מקדש הריזה לוקח נכנס ויצא וחזר ונכנס ויצא אם התרו בו כל פעם ופעם לוקח על
כל כניסה וכו' סה וכן אם נגע במת והתרו בו ופירש וחזר ונגע והתרו בו אפילו מאה פעמים לוקח על כל אחת
ואחת היה נוגע ולא פירש או שהיה עומד בבית הקברות ונגע במתים אחרים אף על פי שתתרו בו כמה פעמים
אינו לוקח אלא אחת שהרי מחולל ועומד כל זמן שלא פירש : המטמא את הכהן אם היה שניהם מוידן הרי הכהן
לוקח וזה שטמאו עוב' על ולפני עור לא תתן מכשול היה הכהן שוגג וזה שטמאו מוידן הרי זה שטמאו לוקח : כהן
גדול אינו מטמא לקרובין שנאמר לאביו ולאמו לא ישמאו וכו' אינו נכנס עם המת באהל אפי' קרוביו שנאמר ועל כל
נפשות מת לא יבא הא למדת שהוא חייב בלא יבא וחייב בלא ישמא כיער נגע או נשא לוקח אחת נכנס לאהל
וישב שם עד שמת עליו המת או שכנס בשירה תיבה ומגדל ובא חכרו ופרע עליו נג' השירה שהרי טומאה וביאה
באין באחד הרי זה לוקח שתיים משום לא יבא ומשום לא ישמא נשמא מקורם ואחר כך נכנס לאהל אם התרו בו
לוקח אף על הביאה כהן שפגע במת מצוה בדרך וכו' זה מטמאו אפילו כהן גדול חייב להטמאו לו ולקבור
ואי זוהי מת מצוה אחד מישאל שהיה מושלך בדרך ואין לו קוברין ודבר זה הלכת בפיקבלה במה דברים
אמורים בשהיה הכהן לבדו ואין עמו אחר ואפילו קרא שם בדרך אין לו עונה אבל אם כשיקרא אחרים עונים אותו
אין זה מת מצוה אלא יקרא לאחרים ויבאו ויתעסקו בו היו כהן וכו' ר' מהל' כין בדרך ופגעו במת מצוה יתעסקו בו
הנזיר לפי שאין קדושתו קדושת עולם ואל ישמא בו הכהן אף על פי שהוא כהן הריט היה כהן גדול וכהן הריט
ישמא והריט וכל הקודם את חבריו במעלה מתאחד בטומאה וכו' עם משוח מלחמה
שפגעו במת מצוה ישמא משוח מלחמה ואל ישמא הסגן נשיא שמת הכל מטמאין לו
אפי' כהני עשאוהו במת מצוה לכל מפני שהכל חייבין בבכורו
וכן הכל אוננין עליו : בנות

ואם מת גדול הדור
מספקא ליה אם ריכו כ
כנסו או לאו חב'ה :

על טומאתו פטור דכתיב להחלו יבא זה שמחולל ועומד ולא תימ' פטור דקאמרינן אבל אסור הוא לא מותר לכתחלה דתניא באבל היה עומד וקובר את מתו עד
שהוא בתוך הקבר מקבל מחחרים וקובר פירש הרי זה לא יטמא כטמא בו ביום ר' טרפון מחייב ורבי עקיבא פוטרי נטמא לאחר אותו היום הכל מודים מפני
שהוא סותר יום אחד פ' לרבי עקיבא לא קרינן ביה לעולם להחלו אלא ח' מוסיקף מי טומאה על עצמו אכ' סל טומאה בחבורין לאו דאורייתא והלכתא כר' טרפון
דק' סתם במתניתינן ומחלוקת בביתא הלכה כסתם ותנן אמרו לו אל תטמאו חל טמא והוא מיטמא חייב על כל אחת ואחת ויעב' דמיטמא וקאי ועור דרב
הוכי' דהוא המורה אמר כותיה ועור דהגוי' כפרה ידעוהו הטומאה בענין נזיר בקבר כרבי טרפון ובודאי רלענין איכורא
אפילו ר' עקיבא מודה כדק' זני רישא פירש הרי זה לא יטמא ולא פליג ר' עקיבא ותיני עלה התם באבל כהן שנטמא לקרובים א יטמא לאחרים אפי' בו ביום ברא
בזמן שיג' עם כרימטה וקובריה אבל אם אין עם כרימטה וקובריה הרי זה יטמא נטמ' ובא כרימטה וקובריה פורס לו למקו' טהר' היו עם ב' רכילי' הקרובה
וטמאה והאחת רחוק וטהורה אם היו העם הולכין בהחוקה הולך לו בהחוקה עמהם והם לא יולין בקרובה מפני כבוד העם שמעינן מינה דלא פליג רבי עקיבא
ברישא דר' יטמא לאחרים אפילו בו ביום דמפטור הוא דפטור ממלקות אבל איכורא דרבנן איכא מפוס דכל סלא בחיבורין מוסיקף טומאה הוא ועור מצאתו
במסכת נזיר פרק טלפה מיכין סהב' ריתא היא סנויה עם בחילוף יבא וכנסו רבי טרפון ורבי עקיבא מחייב אמר לו רבי טרפון וכימיה הוסיקף זה על חלולו
אמר לו רבי עקיבא בסעה סהיה עם טמא טומאת סבעה פירוס היה טמא טומאת ערב יבא וכנסו חניה טומאת סבעה אמר לו רבי טרפון עקיבא הפורש ממך
כפורס מחיים והרי זה לפי הלסון כל סכך סהדבר פטור סהלכה כדברי החייב ושמעינן מהני סאיך סההני ככנסו לבית הקברות לקבור מתים סלהם סהפינו
היה תפוס בהם בכניסה וכו' בחיבורין סהוא מותר להטמא לאחרים כשהוא פורס מהם לאחר קבורה נמצא מיטמא לאחרים ואסור לפיכך מספחת סההני עוסין
סכונת קבורה סלהם בסוף בית הקברות וכל כהן סמת לו מת קובר בסוף סהכונה כדי סלח' וכנס לבית הקברות ולא יטמא בקברות אחרים וכך כתב הרמבם
ז' אבל רבינו תם ז' היה אומר סהלכה כרבי עקיבא כנטמא בו ביום סהוא פטור ומתיר כסיכת סהניס לבית הקברות סהפינו היה רבי עקיבא אוסר טומאתן
בו ביום מדבריהם וגדול כבוד מתו סרוחה את לא תעשה סל דבריהם ומייתי לה ממה ססנינו בפרק דס הנדה בכותיים כאלמים לומר קברנו עם את סהנפלים
או לא קברנו והויכ' והא לית להו ולפני עור לא תתן מכשול ופריק אמר רבי אבהו אמר רבי יוח' ככהן סלהם עומר ודילמא כהן טמא הוא דנקיט תרומה ביריה
ודילמא תרומה טמאה דקא אכיל מיכיה אלמא סרי לכהן טמא לעמוד במקום הקבר ואיני תמה על זו הראיה מה לנו ללמוד הלכה מן הכותי הזה אם הם סבורים
כדעת רבי עקיבא אנו כפסוק הלכה כמותן וטמא כך הם דורשין להחלו בכל כהן טמא ואפילו כטמא למחר ולית להו מדרס לה יטמא ואינו מיטמא לאחרים עמה
ומפוס הכי מקסי' ודילמא כהן טמא הוא ותוספ' טומאה לדריהו לית להו אבל סהגוי' סהזכרנו כלן כרברי ר' טרפון הם והלכה כמותו והא דקת' התם באבל היו
עם סני דברים כו' והויכ' בה בגמרא בפרק מי שמתו עלה דהיה ר' אמר רב המוצא כלאים בבב' פוטרו ואפילו בסוף סכל מקום סיס חילול הסם אין חולקין
כבוד לרב ומתרכינן עלה תרגומה רבי אבא בבית הפרס דרבנן לומר דכבוד הב' רוחה לא תעשה סל דבריהם ואינו רוחה לא תעשה סל תורה ואיכא
לעיני' בההיא טמעתיא דקדריס התם ואקסינן ולאחותו מה תלמוד לומר הרי סהיה הולך לסחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע סמת לו מת יכול יטמא אמרת לא
וטמא יכול אפילו למת מצוה תלמוד לומר ולאחותו לאחות הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ופרקי' סאיני התם דכתיב ולאחותו ואקסינן ונגמר מיכה
סב ולא תעשה סני הדין הוא גמ' רכתיבא ככסחי ואיכ' כסחי עתיקי דמוספי וגרסי וכי תימ' כילף מכזיר מה לכזיר סכך יטמו בסלא וכי תימ' כילף מכזה מה לכהן
סכך לאו סאינו סהו בכל ורבינו האי גאון ז' כך כתב בפירושו והשתא סמע לפוס הכי נסחי דכל לאו דטומאה כדחה מפני כבוד הב' רוחה ר' יוח' סאינן
ז' בכל' כהן שפגע במת מצוה כו' עד ואל יטמא במסכת נזיר פרק טלפה מיכין סהב' ריתא היא סנויה עם בחילוף יבא וכנסו רבי טרפון ורבי עקיבא מחייב אמר לו רבי טרפון וכימיה הוסיקף זה על חלולו
אמר לו רבי עקיבא בסעה סהיה עם טמא טומאת סבעה פירוס היה טמא טומאת ערב יבא וכנסו חניה טומאת סבעה אמר לו רבי טרפון עקיבא הפורש ממך
כפורס מחיים והרי זה לפי הלסון כל סכך סהדבר פטור סהלכה כדברי החייב ושמעינן מהני סאיך סההני ככנסו לבית הקברות לקבור מתים סלהם סהפינו
היה תפוס בהם בכניסה וכו' בחיבורין סהוא מותר להטמא לאחרים כשהוא פורס מהם לאחר קבורה נמצא מיטמא לאחרים ואסור לפיכך מספחת סההני עוסין
סכונת קבורה סלהם בסוף בית הקברות וכל כהן סמת לו מת קובר בסוף סהכונה כדי סלח' וכנס לבית הקברות ולא יטמא בקברות אחרים וכך כתב הרמבם
ז' אבל רבינו תם ז' היה אומר סהלכה כרבי עקיבא כנטמא בו ביום סהוא פטור ומתיר כסיכת סהניס לבית הקברות סהפינו היה רבי עקיבא אוסר טומאתן
בו ביום מדבריהם וגדול כבוד מתו סרוחה את לא תעשה סל דבריהם ומייתי לה ממה ססנינו בפרק דס הנדה בכותיים כאלמים לומר קברנו עם את סהנפלים
או לא קברנו והויכ' והא לית להו ולפני עור לא תתן מכשול ופריק אמר רבי אבהו אמר רבי יוח' ככהן סלהם עומר ודילמא כהן טמא הוא דנקיט תרומה ביריה
ודילמא תרומה טמאה דקא אכיל מיכיה אלמא סרי לכהן טמא לעמוד במקום הקבר ואיני תמה על זו הראיה מה לנו ללמוד הלכה מן הכותי הזה אם הם סבורים
כדעת רבי עקיבא אנו כפסוק הלכה כמותן וטמא כך הם דורשין להחלו בכל כהן טמא ואפילו כטמא למחר ולית להו מדרס לה יטמא ואינו מיטמא לאחרים עמה
ומפוס הכי מקסי' ודילמא כהן טמא הוא ותוספ' טומאה לדריהו לית להו אבל סהגוי' סהזכרנו כלן כרברי ר' טרפון הם והלכה כמותו והא דקת' התם באבל היו
עם סני דברים כו' והויכ' בה בגמרא בפרק מי שמתו עלה דהיה ר' אמר רב המוצא כלאים בבב' פוטרו ואפילו בסוף סכל מקום סיס חילול הסם אין חולקין
כבוד לרב ומתרכינן עלה תרגומה רבי אבא בבית הפרס דרבנן לומר דכבוד הב' רוחה לא תעשה סל דבריהם ואינו רוחה לא תעשה סל תורה ואיכא
לעיני' בההיא טמעתיא דקדריס התם ואקסינן ולאחותו מה תלמוד לומר הרי סהיה הולך לסחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע סמת לו מת יכול יטמא אמרת לא
וטמא יכול אפילו למת מצוה תלמוד לומר ולאחותו לאחות הוא דאינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה ופרקי' סאיני התם דכתיב ולאחותו ואקסינן ונגמר מיכה
סב ולא תעשה סני הדין הוא גמ' רכתיבא ככסחי ואיכ' כסחי עתיקי דמוספי וגרסי וכי תימ' כילף מכזיר מה לכזיר סכך יטמו בסלא וכי תימ' כילף מכזה מה לכהן
סכך לאו סאינו סהו בכל ורבינו האי גאון ז' כך כתב בפירושו והשתא סמע לפוס הכי נסחי דכל לאו דטומאה כדחה מפני כבוד הב' רוחה ר' יוח' סאינן
ז' בכל' כהן שפגע במת מצוה כו' עד ואל יטמא במסכת נזיר פרק טלפה מיכין סהב' ריתא היא סנויה עם בחילוף יבא וכנסו רבי טרפון ורבי עקיבא מחייב אמר לו רבי טרפון וכימיה הוסיקף זה על חלולו
אמר לו רבי עקיבא בסעה סהיה עם טמא טומאת סבעה פירוס היה טמא טומאת ערב יבא וכנסו חניה טומאת סבעה אמר לו רבי טרפון עקיבא הפורש ממך
כפורס מחיים והרי זה לפי הלסון כל סכך סהדבר פטור סהלכה כדברי החייב ושמעינן מהני סאיך סההני ככנסו לבית הקברות לקבור מתים סלהם סהפינו
היה תפוס בהם בכניסה וכו' בחיבורין סהוא מותר להטמא לאחרים כשהוא פורס מהם לאחר קבורה נמצא מיטמא לאחרים ואסור לפיכך מספחת סההני עוסין

מגדלעו שופטים תשנח

אבל

וכן כתב ב"ה דבסבת ויט וחול המועד אין איכות אבל דברי סבבינה כוהב ותלמוד תורה דברי סבבינה הוא ח"ך אס יס לו מקו קבוע כגון סיום אומקום כהן הוא פרהסיא ו מותר ע"ל וכתב הר"מ היכא דליכא כהן ב"ה בסבת אלא האבל או האוכן יס לקרותו ל ל"ת ס"ל י' אה כוהב אבלות בפריקו אמנס טוב היה יותר לומר לו מקודם סיכא מ"ה ולי א"כ ס"ל לחיובא והיתר לקרותו ועוד איתא בט"ק ד"ס איכות בחול המועד דק"מ בירושלמי דפטור מנטילת לולב ולפחות איירי בחול המועד ומיהו כ"ה דחולק על תלמוד שלנו דק"מ פטו מתקופת סופר וע"כ איירי ב"ט וב"ט ודאי אין כוהב איכיו דהא אין איכות בסבת וה"ה ב"ט ואוכן במוצאי סבת לא יבדיל ולא אחרי בטבילו ואפי' שמע מפי אחרים לא יבא כותן דההיא שעתא לאו בר חיובא הוא ואוכל בלא הבדלה כד"מ התם ואינו מברך ואינו מזמן ולא חומצין כיון דאינו מברך אינו אוכל וביום א' וביום ב' לא יאכל ע"י סיבדיל אחר סקבר המת ועבר איכותו כדלמרי בערבי פסקי טעם מבריל ומי ס"ל הבריל מוכחי סבת מבריל כל היום כולו מיהו אין לברך על הבטמים ועל המאור ויס רובי לומ' והואל ודחה העיקר באיסור ירחה מידי רהוי אחיבר ביום ראשון ונתפסט ביום סני לענין דהויה אפי' ל"ת תסלמי ראשון הם ויס ל"ת ב' דאוריית לרבינן סמך והילכו שמחות :

בשבת מ בכל מצות האמ

כ"ה דלא דלא סגידלא אכיל ביטרא וסתי חמרא כדפי לקמן בהגהה ספ"ז :
 הכתוב הזה זה מותר לאכול ב"ש וולשותות יין מעט כדי לשרות אכילה שבמעיו אבל לא לרוות : אין משהין את המת אלא מרחין משתו מיד וכל ה המדרחה משתו הר"ה זה משוב ועל אביו ועל אמו הר"ה זה מגונה היה ערב שבת או ערב יום טוב או שהיו גשמי מולפי על המטה מותר שלא מיהר אלא לכבוד אביו ואמו וכל המלין את מתו עוב בלא תעש' אלא אם כן הלינו לכבודו ולהשלים ערכיו : 'האבל ביום ראשון בלבד אסור להניח תפילין ולאכול מ משלו וחייב לישב על משה כפוייה ובשאר ימי האבל מ מות' לו לאכו משלו ולישב על גבי מפין או קרק' ומניח תפילין ומניין שהוא אסור ביום ראשון להניח תפילין שהרי נאמ' ליחזקאל פארך חבוש עליך מכלל שכל ה העם אסורין ונאמ' לו ולחם אנשי לא תאכ' מכלל שכל העם אוכלין משל אחרים ביום ראשון ואסורין לאכול משל עצמן :

מברכי עליו ומומנין עליו וחייב

בירוס גריסין נמסר לרבים אולכתפים אוכל בסר וסותה יין ומספקא לץ אי הולך הוא ב בספינה או בעבלה אי דמי ל נמסר לכתפים אי לא חב"ה :

המדחה משתו הר"ה זה משוב ועל אביו ועל אמו הר"ה זה מגונה היה ערב שבת או ערב יום טוב או שהיו גשמי מולפי על המטה מותר שלא מיהר אלא לכבוד אביו ואמו וכל המלין את מתו עוב בלא תעש' אלא אם כן הלינו לכבודו ולהשלים ערכיו : 'האבל ביום ראשון בלבד אסור להניח תפילין ולאכול מ משלו וחייב לישב על משה כפוייה ובשאר ימי האבל מ מות' לו לאכו משלו ולישב על גבי מפין או קרק' ומניח תפילין ומניין שהוא אסור ביום ראשון להניח תפילין שהרי נאמ' ליחזקאל פארך חבוש עליך מכלל שכל ה העם אסורין ונאמ' לו ולחם אנשי לא תאכ' מכלל שכל העם אוכלין משל אחרים ביום ראשון ואסורין לאכול משל עצמן :

בפליסי אפילו יום סס פנים חדשות מניחין ועיין בהילכות שמחות בסמך כ"ה ע"ד כאן :

אין מסתק את המת כו"פ מפני כבוד אביו ואמו פר' אלו מגלחין : האבל ביום ראשון וכו' ע"ד מטה ס כפוייה

כתב ה"ה אכ"ר ז"ל לא ידעתי מרם לזה ע"ל :

ואני אומר תמה אני במה נתקפה מהרי הוא ת

תלמוד ערוך בזבחים פרק טבול ויס דמסיק ויס ראשון דאורייתא דכתיב ואכלתי חטאת היום וכתו' ואחריתא כיום מר ועיקר מררא יוס ראשון וכן כתב ר"י אלפס פרק אלו מגלחין וכן רבינו הגדול ה הר"מ ז"ל כן כתב בנמוקיותורת הארס אבל סעך האבל מרעתו ומרעת הגאונים ז"ל וענין האכילה והכפיה מפורס איסורן בסתם פ פרק אלו מגלחין : ובס"א ימות האבל כו' ע"ד סוף הפרק פרק אלו מגלחין :

פרק חמישי
אלו
 דברים שהאבל וכו' ע"ד מהתבוע עוכת המ' סלו הכל פ' אלו מגלחין ובאבל רבתי : האריסין

פרק חמישי

אלו

דברי שהאבל אסור ביום הראשון מן התורה ובשאר ימי האבל מדבריה 'אס' לספר ולכבם ולרחוץ ולסוך ולשמש משתו ולנעול את הסנדל ולעשו מלאכה ולקרנות בדברי תורה ולקוקף את המטה ולפרוע את ראשו ולשאל שלום הכל י"א דבר ומניין שהאבל אסור בתספורת שהרי הוהו' בני אהרון ראשיכם אל תפרעו מכלל שכל המתאבל אסור לספר שעוד אלא מגדל פרע וכשם שאסור לגלח שער ראשו כך אסור לגלח שער זקנו וכל שער שיש בו אחד המגלח וא"ה המתגלח היה מגלח ושמע שמת אביו משלים תגלחת שער' א' המגלח וא' המתגלח וכן אפי' דגלח שפה ולשול צפרניו בכלי אבל בשיניו או שנטל צפורן בצפורן מותר ומניין שהאבל אסור לכבם בגדיו ולרחוץ גופו ולסוך שני' התאבלי נא ולבשי בגדי אבל ואל תסובי שמן ורחיצה בכלל סיכה שהרחיצה קודמת לסיכה שכו' רחצת וסבת וכשם שהאבל אסור בכיבוס בגדים כך אסור ללבוש כלים לבנים ורחוץ ומגוחצין אסור לסוך מקצת גופו בכל גופו ואם להעביר את ה' הוהמא מות' וכן אס' ברחיצ' מקצת גופו בחמים אבל בצונן רוחין פניו ידיו ורגליו אבל לא כ כל גופו מניין לאבל שאסור בתשמיש המטה שנאמר וינחה ר"ד את בת שבע אשתו ויבא אליה ו ישכב עמה מכלל שהיה אסור מקודם וכן לא ישא האבל אשה ולא תנשא א אשה א"ע שאין משמשין משתן ומותר להתחתן עם אשתו וא"ע שהוא אסור מניין שהאבל אסור בגעילת הסנדל שהרי נאמר ליחזקאל ונעלך תשים ב ברגליך מכלל שכל העם אסורין היה בא ברך נועל וחולך וכשיבנס במדי' חולין מנעליו רבו

ולסרוק הרא' בימי אביו יום רביס ל לאסור כל סלמים יוס דכיון דאבל א אסור בתספור' כל סלמי' גמרי' פרע פרע מכזיר אס כן אסור לקרוק כמו נזיר דתנן בפרק סלימי מכזין נזיר חוסף ומספסם אבל לא כורק ומרברי' יי ספ' דמותר לחוף הראש בתוך סבעה ממע סמתיר לפרוק א אפי' בתוך ז' אי קשה ליה ערכובית' דרישא וכן כ"ה דלאו דרשא גמור' היא לא אסמכתא בעלמ' היא רכל דין אבלות לבר מיום ראשון הוי דרכנן וכיון דאינו אלא מדרבנן לא אסרו לא כטילת סעך דרך תספורת ותגלחת סהוא ליפות עצמו אבל לפרוק מותר ומורי דודי הרב רבי יוסף ב' מאיר ז"ל הביא ראייה מחולו סל מועד סהוא אסור בתספורת וא"ה כל העם חוספין וסורקין ולא היה ארס סעירער מעולם ברבר כלום ע"ל מורי רבי ז"ל וזאת מ"חתי אמת א"ה התלמוד סאסרתי חפית ראש באבל ע"ד ל' יו' מסו' הסריק' בניז דתנן כז' חוסף ומספסם אבל לא סורק וילפי' פרע פרע מכזיר כ' ו' מגלחין וסלו סמסון כ' אברהם ז"ה :

בירושלמי ס' א' דתענית גרסי אית תכיי תני וזכ"ה באפסליא ואית תכיי תני א"ה יזכ"ה מ' יזכ"ה בס' בגר ומ' א"ה יזכ"ה בס' עור רבי יצחק בר נחצן סליק לגבי ריב' בליל צומא רבא כסך לגביה לבים סולייסיה אמר ליה מה האי' א"ה ליה איסטינים אני ודכותא איתא בגמרא דירין סיליהי מסכת יומא ונהגו האבלים לנעול מנעלים רחבים כגון בוטם בלעז מפני איסטיניות וכסעת תפילה חולצין ע"ד כאן ראייה ועיין בהילכות סבי' דת העפור ספ"ז :

מגדלען

האריסין והחכירין שלו כועד כך הנרו רבותי הגאונים זל מכיין סהאבל אסור בדבריו תורו כו עד כולן כופין מטותיהן פרוק אלן מ מגלחין: מטה טמויחדת לכלים כו עד זוקפה ודיו בדברים פרוק הזדורמן הירק: הופך כל מטותיו כועד סוף הפרק פל אלן מגלחין: פרוק

רמו לאבל שאסור בעשיית מד בעשיית מלאכה אף אבל אסור בע כך הוא אסור לישאזן קצן בסתורו האבל אם היה דבר האסור עוט על ידי אחרים אפי' ב' ימים הראשונים עכ: מתי ואולך: ביתו והאשה שזה בפלך בתוך ביתה: שני אחים או שני שותפין שתי בתנות אחת ואירע אבל לאחד מהן נועלין את החנות כל שבעה אפילו דברים שמתו לעשויהן בחולו של מועד אסור לאבל לעשותן ביור בימי אבלו אבל אחרים עושין לו ביצור היו זיתיו להפוך ודיו לגוף ופשתנו לעלות מן המשרה וצמרו מן הירדה שוכר אחר לעשות שלו: האריסין והחכירין שלו והקבלנים אלו יעשו כדרך אבל החמרים ותגמלי בבהמות שלו והספנים בספינה שלו חרי אלו לא יעשו ואם היו מחוכרי או מושכרי מקודם לזמן קצוב חרי אלו יעשו

ברפ מי סהפך אמר רב סמת בריה דרב אידי זאת אמרת דברים המותרים בחולו של מ מועד אסורין בימי אבלו ורב אסוי פליג עליה ואמר דהאסור בזה אסור בזה המותר בזה מותר בזה לפיכך פיון בהי' ויס טו' ומסם תלמוד מחולו של מועד ולאפות פת בימי אבלו כת מורי רבינו זל לדבר פשוט הוא דסרי דהא אפילו ב'ט סרי אפ' תנור מלא כדאיתא התם בהילכות זט אבל לתת תבואה לטוחן אסור דגרסינן פרוק מי סהחפוך תר טוחנין קמח ב במועד לכור המוע' סל' לכור המועד אסור ואם טוחן והותיר הרי זה מותר ובכור סל' יערי' וכז' וס' באבל עכ:

כר'ס' כל אה סקבלו סרה מן הבעלי ואירעו אבל הרי אלו יעשו ע' אחרים דכיון כסאונן עסקיין בסרה איכא פ פסידא דבעלים ופסידא דאבל לכן סרינן ליה אבל החמרים והגמלים והספנים פירום שוכר גמלים וחמורי וספניות מאחרים לא יסכירו אותם בתחילה כי אין ארס מפסיד בדבר זולתם אבל כסמוסכרין מקורם לזמן קצוב הרי אלו יעשו ולא יסקירו כל ס סכרס והכא לא קתני ע' אחר' כי הם עצמם מושכרי אבל אריסין והנך סהם בעבודת קרקע אפסר על ידי אחרים על כל וכן פי הרב בעמוד ור' אה פירם האריסין החכירין והקבלנים בסרה סל אבל איירי הרי אלו יעשו ובסביל סהיא סרה אבל לא ימנעו מלעבדה החמרים והגמלים והספנים והן סל אבל הרי אלו לא יעשו לכתחילה כיון סלא סכרו ממנו קורם סניעסה אבל ואם היו מושכרין אבל אחרים מקורם הרי אלו יעשו וטעמא דאריסין סרינן אפי' לכתחילה ממסם דמכהב אריקות דוע הוא במקו' וכיון סזה היה אריסו מקורם מקמתמא לא מסלק ליה והוי כמי סהיתה מוכרת לו אבלו מקורם אבל גמל חמור וספינה סדרך בני ארס להחליף מזה לזה וכל המרבה בסכר קורם והזמני' גם בו מתחלפי' ממסם הכי אסור בתחילה והא דאמ' בסני סותפיין סנועלין את חנותן ללו למימרא דבטולין לגמרי אלא למימר סאין סותפו עוסה אלא בביעא כ כדמוכח בדמרא גבי רב אחא בר ר' אבא דמרא ליה רב אסוי ממסם סקרי' דסותף והם בביעא ואת' ומאי פסידא דסותף איכא לקביל עליה רב אחא כולי פסידא דהנך זימי אבל וזל דילמא בהנך זימים הוי מוגיר ליה לאורחא דחיקא והוי כפיס אגריה עד לל מהלכות סמחות ומסיק הר"מ זל זל המקבל סרה באריסו או בקבלנו או בחכירות ואירעו אבל למקבל הוא

ו' וכס אם הוא סכר חמר או ג גמל או ספינה ואירעו אבל ס סלא יעס' בהן מלאכה ולא י יסכיר לאחרים לעשות בהם מ מלאכה: אינו תובעו כל שבעת ימי האבלו ואם היה דבר אבד עוש' שליח כזה הורו הגאונים מנין שהאבל אסור בדבריו תורה שהרי נאמ' ליחזקאל האנך דום אסור לקרות בתורה כבניאיים ובכתובי' ולשנו' במשנ' ובמדרש ובחלכו' ואס' הוי דביים צריכילו מות זבל' שלא יעמיד תורגמן אלא ילחוש ל לאח' בצדו וזה שביצרו

מלאכה ואפי' בביעא בתוך ביתו ודלא כה" סמעיה סכתב רעוסה בביעא תוך ביתו קאי כמי אריסא דאפי' עסיר מותר לעשות מכאן ואולך בביעא דרוקא בפרהסיא אסור והא דים חלוק בין תוך סלסלה לאחר סלסלה ממסם דאריסין כל סלסלה לכביעא:

ימי האבלו ואם היה דבר אבד עוש' שליח כזה הורו הגאונים מנין שהאבל אסור בדבריו תורה שהרי נאמ' ליחזקאל האנך דום אסור לקרות בתורה כבניאיים ובכתובי' ולשנו' במשנ' ובמדרש ובחלכו' ואס' הוי דביים צריכילו מות זבל' שלא יעמיד תורגמן אלא ילחוש ל לאח' בצדו וזה שביצרו

אינו תובעו כל שבעת ימי האבלו ואם היה דבר אבד עוש' שליח כזה הורו הגאונים מנין שהאבל אסור בדבריו תורה שהרי נאמ' ליחזקאל האנך דום אסור לקרות בתורה כבניאיים ובכתובי' ולשנו' במשנ' ובמדרש ובחלכו' ואס' הוי דביים צריכילו מות זבל' שלא יעמיד תורגמן אלא ילחוש ל לאח' בצדו וזה שביצרו

לכפסיד ולכן יעשו אף תוך ימי אבלו ואם היתה בהמתו סל אבל מוכר' או מושכרת לאחרים קורם סאירעו אבל הרי אלו הסוכרים יעשו בה מלאכה אף מאירעו אבל עד כאן מדברי מורי רבינו סיחיה:

אומר לתורגמן והמתורגמן משמע לרבים יושב על המטה שנא' חקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב ארצה וחייב ללכפות חמשה כל שבעה ולא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל המטות שיש לו בתוך ביתו הוא כופה אפי' עשר מטות בעשרה בתים ובעשר עיירות חייב לכפות אף כולן ואפילו חמשה אחים ומת אחד מהן כולן כופתין את מטותיהן חמשה המיוחדת לכלים או למעות אינו צריך לכפותה דדגש אינו צריך לכפותו אלא מתיר את קרבישו והוא נופל מאליו משה שנקליטה יוצאין ממנה יזהרי' אפסר להפכת זוקפה ודיו הפך כל מטותיו והיה הוא ישן על מטות אחרים או על גבי כסא או על גבי ארון או על גבי קרקע לא יצא ידי חובתו אלא ישן על גבי המטה הכפורה מניין לאבל שאסור בפריעת הראש שהרי נאמר ליחזקאל לא תעשה על שפם מכלל ששאר האבלים חייבין בעטיפת הראש החסודר שמכסה בו ראשו עומה ממקצתו מעט על פיו שנאמר ועל שפם יעשה ואינקלוס תרגם כאבלא יתעטף ומנין

אומר לתורגמן והמתורגמן משמע לרבים יושב על המטה שנא' חקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב ארצה וחייב ללכפות חמשה כל שבעה ולא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל המטות שיש לו בתוך ביתו הוא כופה אפי' עשר מטות בעשרה בתים ובעשר עיירות חייב לכפות אף כולן ואפילו חמשה אחים ומת אחד מהן כולן כופתין את מטותיהן חמשה המיוחדת לכלים או למעות אינו צריך לכפותה דדגש אינו צריך לכפותו אלא מתיר את קרבישו והוא נופל מאליו משה שנקליטה יוצאין ממנה יזהרי' אפסר להפכת זוקפה ודיו הפך כל מטותיו והיה הוא ישן על מטות אחרים או על גבי כסא או על גבי ארון או על גבי קרקע לא יצא ידי חובתו אלא ישן על גבי המטה הכפורה מניין לאבל שאסור בפריעת הראש שהרי נאמר ליחזקאל לא תעשה על שפם מכלל ששאר האבלים חייבין בעטיפת הראש החסודר שמכסה בו ראשו עומה ממקצתו מעט על פיו שנאמר ועל שפם יעשה ואינקלוס תרגם כאבלא יתעטף ומנין

אומר לתורגמן והמתורגמן משמע לרבים יושב על המטה שנא' חקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב ארצה וחייב ללכפות חמשה כל שבעה ולא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל המטות שיש לו בתוך ביתו הוא כופה אפי' עשר מטות בעשרה בתים ובעשר עיירות חייב לכפות אף כולן ואפילו חמשה אחים ומת אחד מהן כולן כופתין את מטותיהן חמשה המיוחדת לכלים או למעות אינו צריך לכפותה דדגש אינו צריך לכפותו אלא מתיר את קרבישו והוא נופל מאליו משה שנקליטה יוצאין ממנה יזהרי' אפסר להפכת זוקפה ודיו הפך כל מטותיו והיה הוא ישן על מטות אחרים או על גבי כסא או על גבי ארון או על גבי קרקע לא יצא ידי חובתו אלא ישן על גבי המטה הכפורה מניין לאבל שאסור בפריעת הראש שהרי נאמר ליחזקאל לא תעשה על שפם מכלל ששאר האבלים חייבין בעטיפת הראש החסודר שמכסה בו ראשו עומה ממקצתו מעט על פיו שנאמר ועל שפם יעשה ואינקלוס תרגם כאבלא יתעטף ומנין

עכמו לא יעשה אבל יסכיר אחרים סיעטו מסו' פסידא דמרי ארעא אבל בסרה סלו לא יסכיר אחר' לעבדה כיון דלאו דבר האבד הוא סאין סהיה כהב' בסביל סלא יעבדנה ואם ים אריסין או חכירי או קבלנין בסרה האבל הרי אלו יעשו מלאכה בהן ולא יסכירום לאחרים ואם היו מושכרין או מושכרי מקורם הם או בהמתם סאם לא יעשו יפסירוגם סכר סל הימים סאחר ימי אבלו דהיינו סכר כל החרס וזה וראי אף להם להפסיד ולכך יעשו אף תוך ימי אבלו ואם היתה בהמתו סל האבל מוכרת או מושכרת אבל אחרים קורם סאירעו אבל הרי הסוכרים עושין בה מלאכה אף בימי אבלו סל זה ואחין או סותפיין סאירעו אבל לאחר מהם אין סותפו עוסה בדבר הסותפות כלום אלא בביעא עכ' בהילכות סמחות עכ:

אומר לתורגמן והמתורגמן משמע לרבים יושב על המטה שנא' חקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב ארצה וחייב ללכפות חמשה כל שבעה ולא מטתו בלבד הוא כופה אלא כל המטות שיש לו בתוך ביתו הוא כופה אפי' עשר מטות בעשרה בתים ובעשר עיירות חייב לכפות אף כולן ואפילו חמשה אחים ומת אחד מהן כולן כופתין את מטותיהן חמשה המיוחדת לכלים או למעות אינו צריך לכפותה דדגש אינו צריך לכפותו אלא מתיר את קרבישו והוא נופל מאליו משה שנקליטה יוצאין ממנה יזהרי' אפסר להפכת זוקפה ודיו הפך כל מטותיו והיה הוא ישן על מטות אחרים או על גבי כסא או על גבי ארון או על גבי קרקע לא יצא ידי חובתו אלא ישן על גבי המטה הכפורה מניין לאבל שאסור בפריעת הראש שהרי נאמר ליחזקאל לא תעשה על שפם מכלל ששאר האבלים חייבין בעטיפת הראש החסודר שמכסה בו ראשו עומה ממקצתו מעט על פיו שנאמר ועל שפם יעשה ואינקלוס תרגם כאבלא יתעטף ומנין

עכמו לא יעשה אבל יסכיר אחרים סיעטו מסו' פסידא דמרי ארעא אבל בסרה סלו לא יסכיר אחר' לעבדה כיון דלאו דבר האבד הוא סאין סהיה כהב' בסביל סלא יעבדנה ואם ים אריסין או חכירי או קבלנין בסרה האבל הרי אלו יעשו מלאכה בהן ולא יסכירום לאחרים ואם היו מושכרין או מושכרי מקורם הם או בהמתם סאם לא יעשו יפסירוגם סכר סל הימים סאחר ימי אבלו דהיינו סכר כל החרס וזה וראי אף להם להפסיד ולכך יעשו אף תוך ימי אבלו ואם היתה בהמתו סל האבל מוכרת או מושכרת אבל אחרים קורם סאירעו אבל הרי הסוכרים עושין בה מלאכה אף בימי אבלו סל זה ואחין או סותפיין סאירעו אבל לאחר מהם אין סותפו עוסה בדבר הסותפות כלום אלא בביעא עכ' בהילכות סמחות עכ:

פרק ששי

מדברי

סופרי מיהא האבל וכו' ע' ער מבטער

סלמים יום הר' אביר זל בגמ' למכזה ראסיס אל תפרעו ו

ואתיו פרע פרע מזיר ע'ל: ואמר כן האמת סכך כאמר פר' אומגלחין

גמרא מתני' דהקובר את מתו' ימים קודם הרגל כו' ואמר עלה רב מתנה סתם כזירות סלמים יום

דכתי' קדום יהיה גדל פרע יהיה בגימטריא תלתי' הוו אבל בידום

סומכה מקרא דובכתה את אביה וכו' מלל דלכער ל' יום הוי וכו' כן

הר' משה מקובי זל מרעת רבותי בעלי התוספות זל ואי' ספק אלכו

סר' זל מכא ספרים וברייתות ו ותסכות הג' אונ' זל סראוי לקמוך

עליהן סלח ב'יו לירינו וכן כתב הרב ר' יהונתן הכהן מלוני' זל:

ואלו דברים שהאבל וכו' ער אכור ליכנס לה ער סלמים יום פרק אלג

מגלחין: במה דברים אמורים בסאר כל המתים וכו' ער יב חרס

כתב הר' אביר זל ולסמחת מזה ער סלמים יום

בסאר מתים ע'ל: ואני אומר בגמ' פ' אומגלחין ולא במקום אחר אינו

מזכיר סעודת מצוה כגון סעודת מילה ולכך לא פ' ר' זל והג' אונ' זל הכריעו בו מסכרא ים אמרים

בכה וס' אמרים בכה: על

ואם לא יבעול למה יכנס והקטנה ר' מהא דתניא במסכת סמחות במה דברים אמורים

ל' בניס אבל אין ל' בניס או ים ל' בניס קטנים מותר ליסא אשה אפי' לאחר ל' יום

אבל בתוך סלמים לא סרי אלא כניסה בלא בעילה ואם כן מי סאין ל' בניס מתוך סאיו יכול

לבעול בתוך סלמים כדמוכח הויא דמסכת סמחות כרפ' אינו יכול לכנס ער לאחר סלמים

והמתא לא קסה מידי ומיניו למימר דמי סיס ל' בניס מותר לכנס לאלתר תוך סלמים ומה

סאמר יוסף הכהן לחחותה כו' זו הויא כניסה בעלמא והכי אמ' התם אף על פי סכנסה לאלתר

לא בא עליה ער אחר סלמים ור' פירס רלאו דוקא לחלתי מותר לכנס אלא לאחר סלמים

ועוברא דיוסף הכהן סאמר לה בבית הקברות לא היה זה אלא סרוכין ולא כנסה אלא אחר

ז' ולפירוס ר' צבא כדלקמן ספ' א' מותר לאחר ז' לכנס והויא דיוסף הכהן ערב הרגל הוה

כדלקמן דרוחק קצ' לפי ר' דהסתא אות' לאלתר דקתני אינן סוין דל' אחר דמי סאין ל' בניס

היינו לאחר סלמים ולא לאלתר דמי סיס ל' בניס קטנים לאלתר ממס או לפירוס ר' צבא לאחר

סבעה ע'ל מורי רבינו ז'ל מן הת' פדק החולין:

ואם לא יבעול למה יכנס והקטנה ר' מהא דתניא במסכת סמחות במה דברים אמורים

ל' בניס אבל אין ל' בניס או ים ל' בניס קטנים מותר ליסא אשה אפי' לאחר ל' יום

אבל בתוך סלמים לא סרי אלא כניסה בלא בעילה ואם כן מי סאין ל' בניס מתוך סאיו יכול

לבעול בתוך סלמים כדמוכח הויא דמסכת סמחות כרפ' אינו יכול לכנס ער לאחר סלמים

והמתא לא קסה מידי ומיניו למימר דמי סיס ל' בניס מותר לכנס לאלתר תוך סלמים ומה

סאמר יוסף הכהן לחחותה כו' זו הויא כניסה בעלמא והכי אמ' התם אף על פי סכנסה לאלתר

לא בא עליה ער אחר סלמים ור' פירס רלאו דוקא לחלתי מותר לכנס אלא לאחר סלמים

ועוברא דיוסף הכהן סאמר לה בבית הקברות לא היה זה אלא סרוכין ולא כנסה אלא אחר

וכן סאין כרברי תורה ילפי לעי' מהאי קרא ואת' מ'ס הכך תרתי דגמרי' מיחזקא ובסאר מילי אמר איפכ' ויל' דמסתמ' לא בא להחמיר על יחזקאל לא להקל וכיון סהוא אסור כ'ס אחר' א' יל' מסו' דכתיב הכי מתים אבל לא תעשה פארך חבוט' עולך וגו' הכי קאל' באניקה ודמימה חתה סוה לסאר אבלס אבל מכאין ואילך מתים אבל לא תעשה כלאמר לא תעשה כחבל סל סאר מתו' ואי הוה כתיב מתים אבל ברסא דקרא הא סנסתנה יחזקאל מסאר מתים לכל דבר:

מי שנתן ל' שהוא אבל ומש' בשלומו מחויר ל' שלום ומשבעה ועד שלשים ש שואל בשלום אחר' אבל אחר' אין שואל' בשלומו ער לאח' ועל אביו ועל אמו אין שואל' בשלומו ער לאח' יב' חרש אם ב בשאלת שלו' נאט' באבל קו' שתוא אסור להרבות דבר' ולשחוק שנ' דום ולא יאחו תינו' בידו למקו' שמח כגון בתי' ומשתאו' וכיוצא בהן:

ומניין שהאבל אסור בשאלת שלום שנ' ומה לסאול בסלום היחיד אבל לרבים כסבאין להספר לכחמו אומ' להס מסו' כבודס לכו לבתיכ' לסלום וסכרכס כפול ומג' וער ז' מסיב לסאין יודעין אבלו ואינו סול ומז' וער ל' מסיב וסול כדרכו ואין כר' להודיע אבלו ולכתחילה אין סולין בסלומו ער אחר ל' ועל אביו ועל אמו אין מדבר עמו כ' כדרכו ער אחר יב' חרש מהילכו סמחות וס':

פרק ששי

מדברי

סופרים שיהיה האבל נדהג במקצת דברי אבלות כל שלשים יום ומנין סמכו חכמי' לשלשים יום שנאמר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים מכלל שהאבל מצטער כל שלשים יום ואלו דברי' שהאבל אסור בהן כל שלשים יום אסור בתספורת ובגיהוץ ובנישואין ובשמחת מרעות ולילך בסחורה ממדינה למדינה הכל חמשה דברים בתספורת כיצד בשם שאסור לספר כל שער גופו או לגלח שפמו או לקוץ צפרניו בכלי' כל שבעה כך אסור כל שלשי' יום במה דברים אמורים באיש אבל באשה מותרת' כנסת' שער' לאחר שבעה והאיש ער שלשים יום ועל אביו ועל אמו חייב לגדל שערו ער שישלח פרע או ער שיגערו בו חבריו: וכן אסור ללבוש כלים לבני' חדשי' ומגוהצין כל שלשי' אחר האיש ואחר האשה חיו צבועין ומגוהצין מותרין וכן אם לא היו חדשים אף ע'פ' שהן לבני' ומגוהצין מותרין וכלי' פשתן אין' בתן משום גיהוץ ולאחר שלשים יום מותר בגיהוץ אפילו על אביו ועל אמו:

וכן אמרי' פרק אלג' מגלחין כלי' פשתן מותר לכבסן בחול המועד מפני סמתקלקל והוה באבל אבל סאר ב' דים אפילו לכבס ולהניח אסור כך הסיבוי וכן סכנה כתב סהעולם כהגו' אסור דברד וכהגו' העולם להלבישו' לאל' סעה אחת וללבושו' מיר' לאל' ז' והמכה עיקר כר' בירוסלמי אס' הלכה רוספת בידך הלך אחר מנהג ע'כ:

וכן אמרי' פרק אלג' מגלחין כלי' פשתן מותר לכבסן בחול המועד מפני סמתקלקל והוה באבל אבל סאר ב' דים אפילו לכבס ולהניח אסור כך הסיבוי וכן סכנה כתב סהעולם כהגו' אסור דברד וכהגו' העולם להלבישו' לאל' סעה אחת וללבושו' מיר' לאל' ז' והמכה עיקר כר' בירוסלמי אס' הלכה רוספת בידך הלך אחר מנהג ע'כ:

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

ואם לא יבעול למה יכנס והקטנה ר' מהא דתניא במסכת סמחות במה דברים אמורים ל' בניס אבל אין ל' בניס או ים ל' בניס קטנים מותר ליסא אשה אפי' לאחר ל' יום אבל בתוך סלמים לא סרי אלא כניסה בלא בעילה ואם כן מי סאין ל' בניס מתוך סאיו יכול לבעול בתוך סלמים כדמוכח הויא דמסכת סמחות כרפ' אינו יכול לכנס ער לאחר סלמים והמתא לא קסה מידי ומיניו למימר דמי סיס ל' בניס מותר לכנס לאלתר תוך סלמים ומה סאמר יוסף הכהן לחחותה כו' זו הויא כניסה בעלמא והכי אמ' התם אף על פי סכנסה לאלתר לא בא עליה ער אחר סלמים ור' פירס רלאו דוקא לחלתי מותר לכנס אלא לאחר סלמים ועוברא דיוסף הכהן סאמר לה בבית הקברות לא היה זה אלא סרוכין ולא כנסה אלא אחר ז' ולפירוס ר' צבא כדלקמן ספ' א' מותר לאחר ז' לכנס והויא דיוסף הכהן ערב הרגל הוה כדלקמן דרוחק קצ' לפי ר' דהסתא אות' לאלתר דקתני אינן סוין דל' אחר דמי סאין ל' בניס היינו לאחר סלמים ולא לאלתר דמי סיס ל' בניס קטנים לאלתר ממס או לפירוס ר' צבא לאחר סבעה ע'ל מורי רבינו ז'ל מן הת' פדק החולין:

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

ואם לא יבעול למה יכנס והקטנה ר' מהא דתניא במסכת סמחות במה דברים אמורים ל' בניס אבל אין ל' בניס או ים ל' בניס קטנים מותר ליסא אשה אפי' לאחר ל' יום אבל בתוך סלמים לא סרי אלא כניסה בלא בעילה ואם כן מי סאין ל' בניס מתוך סאיו יכול לבעול בתוך סלמים כדמוכח הויא דמסכת סמחות כרפ' אינו יכול לכנס ער לאחר סלמים והמתא לא קסה מידי ומיניו למימר דמי סיס ל' בניס מותר לכנס לאלתר תוך סלמים ומה סאמר יוסף הכהן לחחותה כו' זו הויא כניסה בעלמא והכי אמ' התם אף על פי סכנסה לאלתר לא בא עליה ער אחר סלמים ור' פירס רלאו דוקא לחלתי מותר לכנס אלא לאחר סלמים ועוברא דיוסף הכהן סאמר לה בבית הקברות לא היה זה אלא סרוכין ולא כנסה אלא אחר ז' ולפירוס ר' צבא כדלקמן ספ' א' מותר לאחר ז' לכנס והויא דיוסף הכהן ערב הרגל הוה כדלקמן דרוחק קצ' לפי ר' דהסתא אות' לאלתר דקתני אינן סוין דל' אחר דמי סאין ל' בניס היינו לאחר סלמים ולא לאלתר דמי סיס ל' בניס קטנים לאלתר ממס או לפירוס ר' צבא לאחר סבעה ע'ל מורי רבינו ז'ל מן הת' פדק החולין:

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

וכן ר' ח' ורב' אלכס' וכן פ' הרב' יוסף בתו' לכני' רע'ס' וכן ר' אב' וכן ר' צבא ועיין בספרי ע'כ: כראיתא התם ממעשה דיוסף הכהן ואר' דמי' מי סאין ל' בני' מותר לכנס ולבעול לאלתר דלא התירו ל' לכנס אלא ממסו' פריה ורביה

על כל המתים כולן מותר ליתן
עד שיגערו בו חביריו ויאמרו לולך
בעסקורצה אינו ממעט על אביו ועל אמו במעט בעם
אם יכול למעט בעסקו ימעט ואם לאו יקנה צרכי הדרך ודברים שיש בהם חיי
נפש: מי שחיה בעלה צלוב בעיר או אשתו צלוב או אביו ואמו אסור לו לשכון
באותה העיר עד שיכלה הבשר ואם היתה עיר גדולה כאנטוביא יש לו לשכון
בצר האחר שאינן צלובין בו יום שביעי מקצתו ככולו והוא עולה לכאן
ולכאן לפיכך מותר לכבס ולדחוק ולעשות
שאר הדברים ביום שביעי וכן יום שלשים
מקצתו ככולו ומותר לספר ולגחץ ביום ל'
מי שתכפוהו אביו וחביו שעריו מיקל
בתער לא במספרים ומכבס כסותו במים
אבל לא בנזר'לא בחול ורוחץ כל גופו
בצונן אבל לא בחמץ וכן מי שתכפוהו
אביו ובא ממדינת הים ומבית השביה או
שיצ' מבית האסור'או שהיה מנודה וחותר
או שהיה מודר ונשאל על נדרו וחותר וכל
היוצא משומאה לטהרה הרי אלו מגלמים
בימי אבלם הואיל ותכפס אבל אחר אבל
ולא מצאו פנאי:

פרק שביעי

מי שבאה לו שמועה שמת לו קרוב אם בתוך שלשים יום הגיעה השמועה אפילו יום שלשים יעצמו הריוח
שמועה קרובה וחייב לנהוג שבעת ימי אבלות מיום שהגיעה השמועה וקורע ומונה שלשים לאיסור
התספורת עם שאר הדברי' כללו של דברים שמועתו הקרובה כיום הקבור אבל אם הגיעה לו השמועה
אחר השלשים יום הריוח שמועת רחוקה ואינה נוהג'אלא יום אחד ואינו קורע וכאלו יום השמועה הוא יום שביעי ויום
שלשים ומקצת היום ככולו כיון שנהג'אבלות שעה אחת כאילו נוהג'כל היום כולו ומותר
לבעול ולרחוץ ולסוך ולגלח בשאר הימים וכן הוא מותר בכל הדברים: מי שבאה
לו שמועה קרובה בתוך הרגל או ביום שבת ולאח'הרגל או לאח'השבת
עולה לו ואינו נוהג'לאח'הרגל או לאח'השבת
אלא יום אחד בלבד ומקצת היום ככולו כמו
שביארנו: מי שמת לו קרוב ולא ידע עד
שבא אם היה במקום קרוב שהוא מהלך עשר
פרסאות שאפשר שיבא ביום אחד אפילו בא ביום השביעי אם מצא מנחמים אצל
גדול הבית אף על פי שנגערו לעמוד הואיל ומצא מנחמים עולה לו ומונה עמהן תשלום ליום ואם לא מצא מנחמים
מונה לעצמו וכן אם היה במקו'רחוק אפ' בא ביום שני מונה לעצמו שבעה ושלשים יום מיום שבא: האבל בשלשה
ימים הראשונים אינו הולך אפ' לבית אבל אחר מכתב ואלך הולך ואינו יושב במקו'
המנחמין אלא במקו'המתנחמין ולא יצ' למקו'
אחר מפתח ביתו כל שבת הראשונה שנייה
יוצא ואינו יושב במקומו שלישי יושב במקומו
ואינו מדבר כדרכו רביעיית הרי הוא ככל אדם:
כהן גדול חייב בכל דברי אבל'אלא שאסור
לו לקרוע בגדיו למעלה ולגדל פרע ולצאת
אחר המטה וכל העם באים לנחמו לביתו ו
וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והוא
מיסב על הספסל ואמרין לו כשמנחמין אותו
אנו כפרתך והוא אומר להם תתברכו מן וזשמי
ואם רצה לנחם אחרים הממונה ממעט בתוך
העם ואומר להם תנחמו וכן המלך חייב בכל
דברי אבלות אלא שאינו יוצא מפתח פלטארין
שלו אחר מתו ואין צריך לומר אחר מתים א'
אחרים ואינו מנחם אבלים ולא יצא דוד אחר
אבגר אלא להודיע לעם שלא נוהג'ברצונו
אין אדם נכנס למלך לנחמו אלא עבדיו ומי
שנתן לו רשו'להכנס ואין להם רשות לדבר לו
דברי תנחומין אלא כפי מה שירשה אותם ו
וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והו'
מיסב על הרגש: פרק ח'

ודוקא לילך בסחורה לארץ
מרחקים לסחורה בסחורה דאוכא
פירסום והוי כעין טמאת מרעות
אבל כל שאר מסא ומתן מותר
אחר ז'מיר ומי טמאת אביו או אמו
ולא כדע'לו עד אחר חצי שנה אינו
מוכה יב חדש מיום טמועה אלא
מיום קבורה ואם טמע אחר יב
חדש לא יתאבל אפילו טעה אחת
והטמאס דמספטר רטעי בגיהנם
יב חדש ואחר יב חדש כבר סבל
דינו אפילו היה רטע גמור לכך
אפילו טעה אחת לא יתאבל על כל
הרמ' בהילכות טמאות עכ':

ומותר לרחוץ ביום ז'עצמו אחר
טעמרו מנחמיו מאכלו או לאחר
סבאו לביקשו לילך לבה ומקצת
הלילה לא מהניא דראמרינן גבי
סומרת יום כנגד יום לא תטבול
עד הכן החמה דכיון רבעי ספורי
ביממא הוא ולא בלילה וכן באבל
ביום ז' לא יבא מביתו ולא יגלח ביו'עד הכן מיהו לענין טמוע רחוקה
לא בעינן ספורים אפילו טעה אחת סלקא אפילו בלילה וכן פסק הרמ'
וד'בס פסק דמסקא ליה ברבר דכיון דבלילה לא מוכח מילתא כי
דרך בני אדם לחלוץ מעליה בלילה לכך בעינן מקצת היום וכן פסק
בסמך בסמוך אף הרמ' כתב כדפי' עכ':

פרק שביעי

וכן פיר'ב לפי'הג וכן מורי רבינו
זכ' ולא כפרח ספי'דהוי כיום לא
לענין זה וראו'מהארטמע טמועה
קרובה בטבת ולמוכאי טבת כ
כעסית רחוקה ועכ' היינו טמאת
הוא יום ל' דאת'טהוא יום לט או
פחות אס כן למוכאי טבת לאו
רחוקה היא אלא עכ' יום טבת הוא
יום ל' והא' דוקא טמע בטבת הוא
בחול כהג' כוהב טבעה וטלמים
וכן רבינו זרח הלוי עכ':

מכאן ראוה כפי'הולך האבל עם
שאר מתים לבית הקברות סיטלו
לעמוד אצל האבל'בטעת צדוק
הדין ויא' סניימיה דראסנו'אינו
הולך לבית הקברו'ללות את המת
כך פירט רבי אב'ן ול' עכ' מורי
רבינו זכ':

ויס'להתאבל על פיהם כדאמ'פרק האשה שלום ב'ס אומ'תנשא ותטול
כתובה בית הלל אומ'תנשא ולא תטול אמרו להן בית סמאי התרתם
ערוה חמורה ולא תתירו ממון הקל וכו' וחזרו בית הלל להורות כבית
סמאי והכי נמי כיון דכאמ' להתייר ערוה ולהבנות כתובה כל סכן
לענין אבלות טמאת אבל על פיו ולא פלוג בין אבלות דאשה לאבלות
דסאר ומהאי טעמ'נמי מתאבלין על פי גוי מקיח לפי תומו כיון דכסר
לערוה אשה והתם פרק בתרא דיבמות מפרס היכי דמי מקיח לפי
תומו ואף על גב דראמרינן פרק הגזל בתרא חזן מקיח לפי תומו כסר
אלא לערוה אשה בלבד יס' לומר היינו דוקא להקל אבל להחמיר כאמ'
מטעמא דפי'ותדע דכל הכי פירכי דפרין התם אהא דפרק הגזל הוי
כולהו להקל אבל אס'נתכוון הגוי להעיד אינו כאמ' וחזן מתאבלין על
פיו ואף על גב דתניא בתוס' דרמיא אהא דרמיא סיליה יבמו'גוי סהיה
מוכר פירות ואמר סל ערלה הס'וכו ומקיים עלה בתו דברי רבי רטעב
אומר כאמ' הגוי להחמיר וכו' הכי מילי ברבר טהוא טלו ויזכא מתחת
ירו דכאמ' להפסיד ועוד סברא גדולה הוא אס'היה להחמין לגויס אסר פיהם דבר טנא וסמחיס חלי'גיל כתמלא כל הבגד
עכ' כאמ' מרברי מורי רבינו סתיה ועוד האריך הרבה בסומן קכ':

מי שבאה לו שמועה שמת לו קרוב אם בתוך שלשים יום הגיעה השמועה אפילו יום שלשים יעצמו הריוח
שמועה קרובה וחייב לנהוג שבעת ימי אבלות מיום שהגיעה השמועה וקורע ומונה שלשים לאיסור
התספורת עם שאר הדברי' כללו של דברים שמועתו הקרובה כיום הקבור אבל אם הגיעה לו השמועה
אחר השלשים יום הריוח שמועת רחוקה ואינה נוהג'אלא יום אחד ואינו קורע וכאלו יום השמועה הוא יום שביעי ויום
שלשים ומקצת היום ככולו כיון שנהג'אבלות שעה אחת כאילו נוהג'כל היום כולו ומותר
לבעול ולרחוץ ולסוך ולגלח בשאר הימים וכן הוא מותר בכל הדברים: מי שבאה
לו שמועה קרובה בתוך הרגל או ביום שבת ולאח'הרגל או לאח'השבת
עולה לו ואינו נוהג'לאח'הרגל או לאח'השבת
אלא יום אחד בלבד ומקצת היום ככולו כמו
שביארנו: מי שמת לו קרוב ולא ידע עד
שבא אם היה במקום קרוב שהוא מהלך עשר
פרסאות שאפשר שיבא ביום אחד אפילו בא ביום השביעי אם מצא מנחמים אצל
גדול הבית אף על פי שנגערו לעמוד הואיל ומצא מנחמים עולה לו ומונה עמהן תשלום ליום ואם לא מצא מנחמים
מונה לעצמו וכן אם היה במקו'רחוק אפ' בא ביום שני מונה לעצמו שבעה ושלשים יום מיום שבא: האבל בשלשה
ימים הראשונים אינו הולך אפ' לבית אבל אחר מכתב ואלך הולך ואינו יושב במקו'
המנחמין אלא במקו'המתנחמין ולא יצ' למקו'
אחר מפתח ביתו כל שבת הראשונה שנייה
יוצא ואינו יושב במקומו שלישי יושב במקומו
ואינו מדבר כדרכו רביעיית הרי הוא ככל אדם:
כהן גדול חייב בכל דברי אבל'אלא שאסור
לו לקרוע בגדיו למעלה ולגדל פרע ולצאת
אחר המטה וכל העם באים לנחמו לביתו ו
וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והוא
מיסב על הספסל ואמרין לו כשמנחמין אותו
אנו כפרתך והוא אומר להם תתברכו מן וזשמי
ואם רצה לנחם אחרים הממונה ממעט בתוך
העם ואומר להם תנחמו וכן המלך חייב בכל
דברי אבלות אלא שאינו יוצא מפתח פלטארין
שלו אחר מתו ואין צריך לומר אחר מתים א'
אחרים ואינו מנחם אבלים ולא יצא דוד אחר
אבגר אלא להודיע לעם שלא נוהג'ברצונו
אין אדם נכנס למלך לנחמו אלא עבדיו ומי
שנתן לו רשו'להכנס ואין להם רשות לדבר לו
דברי תנחומין אלא כפי מה שירשה אותם ו
וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והו'
מיסב על הרגש: פרק ח'

כתב מורי רבי'ס'דכל הנאמנין
בערות טמאת בעלה לומר מת ב'
בעלה וסמיסאת על פיהם דהיינו
אפילו עד מפי עד ואפי'עבר אפי'
ספחה כאמ'נמי לענין אבלות
ויס'להתאבל על פיהם כדאמ'פרק האשה שלום ב'ס אומ'תנשא ותטול
כתובה בית הלל אומ'תנשא ולא תטול אמרו להן בית סמאי התרתם
ערוה חמורה ולא תתירו ממון הקל וכו' וחזרו בית הלל להורות כבית
סמאי והכי נמי כיון דכאמ' להתייר ערוה ולהבנות כתובה כל סכן
לענין אבלות טמאת אבל על פיו ולא פלוג בין אבלות דאשה לאבלות
דסאר ומהאי טעמ'נמי מתאבלין על פי גוי מקיח לפי תומו כיון דכסר
לערוה אשה והתם פרק בתרא דיבמות מפרס היכי דמי מקיח לפי
תומו ואף על גב דראמרינן פרק הגזל בתרא חזן מקיח לפי תומו כסר
אלא לערוה אשה בלבד יס' לומר היינו דוקא להקל אבל להחמיר כאמ'
מטעמא דפי'ותדע דכל הכי פירכי דפרין התם אהא דפרק הגזל הוי
כולהו להקל אבל אס'נתכוון הגוי להעיד אינו כאמ' וחזן מתאבלין על
פיו ואף על גב דתניא בתוס' דרמיא אהא דרמיא סיליה יבמו'גוי סהיה
מוכר פירות ואמר סל ערלה הס'וכו ומקיים עלה בתו דברי רבי רטעב
אומר כאמ' הגוי להחמיר וכו' הכי מילי ברבר טהוא טלו ויזכא מתחת
ירו דכאמ' להפסיד ועוד סברא גדולה הוא אס'היה להחמין לגויס אסר פיהם דבר טנא וסמחיס חלי'גיל כתמלא כל הבגד
עכ' כאמ' מרברי מורי רבינו סתיה ועוד האריך הרבה בסומן קכ':

מי שבאה לו שמועה שמת לו קרוב אם בתוך שלשים יום הגיעה השמועה אפילו יום שלשים יעצמו הריוח
שמועה קרובה וחייב לנהוג שבעת ימי אבלות מיום שהגיעה השמועה וקורע ומונה שלשים לאיסור
התספורת עם שאר הדברי' כללו של דברים שמועתו הקרובה כיום הקבור אבל אם הגיעה לו השמועה
אחר השלשים יום הריוח שמועת רחוקה ואינה נוהג'אלא יום אחד ואינו קורע וכאלו יום השמועה הוא יום שביעי ויום
שלשים ומקצת היום ככולו כיון שנהג'אבלות שעה אחת כאילו נוהג'כל היום כולו ומותר
לבעול ולרחוץ ולסוך ולגלח בשאר הימים וכן הוא מותר בכל הדברים: מי שבאה
לו שמועה קרובה בתוך הרגל או ביום שבת ולאח'הרגל או לאח'השבת
עולה לו ואינו נוהג'לאח'הרגל או לאח'השבת
אלא יום אחד בלבד ומקצת היום ככולו כמו
שביארנו: מי שמת לו קרוב ולא ידע עד
שבא אם היה במקום קרוב שהוא מהלך עשר
פרסאות שאפשר שיבא ביום אחד אפילו בא ביום השביעי אם מצא מנחמים אצל
גדול הבית אף על פי שנגערו לעמוד הואיל ומצא מנחמים עולה לו ומונה עמהן תשלום ליום ואם לא מצא מנחמים
מונה לעצמו וכן אם היה במקו'רחוק אפ' בא ביום שני מונה לעצמו שבעה ושלשים יום מיום שבא: האבל בשלשה
ימים הראשונים אינו הולך אפ' לבית אבל אחר מכתב ואלך הולך ואינו יושב במקו'
המנחמין אלא במקו'המתנחמין ולא יצ' למקו'
אחר מפתח ביתו כל שבת הראשונה שנייה
יוצא ואינו יושב במקומו שלישי יושב במקומו
ואינו מדבר כדרכו רביעיית הרי הוא ככל אדם:
כהן גדול חייב בכל דברי אבל'אלא שאסור
לו לקרוע בגדיו למעלה ולגדל פרע ולצאת
אחר המטה וכל העם באים לנחמו לביתו ו
וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והוא
מיסב על הספסל ואמרין לו כשמנחמין אותו
אנו כפרתך והוא אומר להם תתברכו מן וזשמי
ואם רצה לנחם אחרים הממונה ממעט בתוך
העם ואומר להם תנחמו וכן המלך חייב בכל
דברי אבלות אלא שאינו יוצא מפתח פלטארין
שלו אחר מתו ואין צריך לומר אחר מתים א'
אחרים ואינו מנחם אבלים ולא יצא דוד אחר
אבגר אלא להודיע לעם שלא נוהג'ברצונו
אין אדם נכנס למלך לנחמו אלא עבדיו ומי
שנתן לו רשו'להכנס ואין להם רשות לדבר לו
דברי תנחומין אלא כפי מה שירשה אותם ו
וכשמברין אותו כל העם מסובין על הארץ והו'
מיסב על הרגש: פרק ח'

פרק ח' מיסב על הרגש: פרק ח'

פרק

אבל

חייב לקרוע על מתו שנאמר ובגדיכם לא תפרומו ולא תמותו הא אחד חייב לפרום ואין קריעה אלא מעומד שנאמר ויקס המלך ויקרע את בגדיו ומחייב קרוע מלפניו והקורע מאחוריו או מן הצדדין או מלמטה לא יצא ידי חובת קריעה אלא כחן גדול שהוא פורם מלמטה כמה שיעור הקרע נפתח ואין צריך לחבריל שפת הבגד ומותר לו לקרוע בכלי ויש לו לקרוע בפניו שלא בפני אדם לפיכך יש לו להכניס ידו בפנים וקורע בצנעה ואינו חייב לקרוע אלא בגד העליון בלבד כל ז'

כי אבילות הקרע לפנים ואם בא להחליף מחליף ואינו קורע קרע אחר שכל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע ברא בשאר המתים חוץ מאביו ואמו אבל על אביו ועל אמו קורע עד שמגלה את לבו ומבריל שפת הבגד ואינו קורע בכלי אלא בידו מבחוץ בפני כל העם וקורע כל הבגד שעליו

ובגד הויעה הרבוק לבשרו אינו מעכב ואם החליף בגד אחר חייב לקרוע כל ז' וכן על אביו ועל אמו חולץ כתיפו ומצו' ורועו מן החלוק עד שיתגלה כתיפו ורועו והולך כך לפני חמשה ואח' שיקבר אביו ואמו אינו חייב לחלוץ קורעין לקטן מפני עגמת נפש וחולה שמת לו מת אין מקרעין לו ולא מודיעין לו שלא תטרף עליו ד דעתו ומשתקין את הנשי מפניו וקורע אדם על חמו ועל חמותו מפני כבוד אשתו וכן האשה קורעת על חמיה ועל חמותה מפני כבוד בעלה מי שאין לו חלוק לקרוע ונדומן לו חלוק בתוך שבעה קורע לאחר שבעה אינו קורע ועל אביו ועל אמו אפילו לאחר שבעה קורע כל שלשים יום וכל היוצא בבגד קרוע לפני מתים כלומר שהוא קרע עתה עליהן הרי זה גונב דעת הבריות וזולל בכבוד החיים והמתים: האומר לחבירו השאלני חלוקך ואבקר את אבי שהוא חולה והלך ומצאו שמת קורע ומאחה ומחזיר לו את חלוקו ונותן לו את דמי קרעו ואם לא הודיעו שהוא מבקר חולה הרי זה לא יגע בו: מי שהיה לו חולה בתוך ביתו ונתעלה וסבור שמת וקרע ואחר כך מת אם בתוך כדי דבור אינו חוזר וקורע ואם לאחר כדי דבור מת חוזר וקורע קרע אחר וכן מי שאמר לו מת אביו וקרע ואחר כך נמצא שמת בנו אמרו לו מת לך מת וכסבור שהוא אביו וקרע ואחר כך נמצא בנו אם תוך כדי דבור נודע לו אמיתת הדבר יצא ידי קריע' ואם לאחר כדי דבור לא יצא וחיוב לקרוע קרע אחר: מי שמתו לו מתים חרבה כאחד קרע קרע אחד לכלם היה בכלל אביו או אמו קורע על כולן קרע אחד ועל אביו ועל אמו קרע אחר: מי שמת לו מת וקרע עליו ואחר כך מת לו מת אחר אם בתוך שבעה קרע קרע אחד ואם לאחר שבעה מוסף על הקרע הראשון כל שהוא מת לו מת עליו אחר השבעה של שני מוסף כל שהוא וכן מוסף והולך עד טבורו הגיע לטבורו מרחיק שלש אצבעות וקורע נתמלא מלפניו מחזירו לאחוריו נתמלא מלמעלה הופכו למטה אמרו לו מת אביו וקרע ואחר שבעה מת בנו והוסף מתאחה התחתון ולא העליון כמו שיתבאר אמרו לו מת בנו וקרע ואחר שבעה מת אביו אינו מוסף אלא קורע קרע אחר שאין אביו ואמו בתוספת:

פרק שמיני

אבל

חייב לקרוע עד הריזה לא יגע בו פ' אלו מגלחין: מי שהיה לו חולה כו' עד וחיל לקרוע קרע אחר פרק בתרא דרורים: מי שמתו לו מתים הרבה כו' עד סוף הפרק פרק אלו מגלחין:

פרק חשעיו

כל

הקרעים וכו' עד סוף הפרק הכל פרק אלו מגלחין: פ'

רצה חולץ רצה אינו חולץ על אביו ועל אמו חולץ וי"א חולץ חליפת מעל לילך לבית הקברות יחף ולחזור וכן כזה ר"י ב"ר יהוד' לבנו לילך יחף לבית הקברות ולחזור כשכפורה אמו אשת ר"ב יהודה הילכות שמחות ע"כ:

לקרוע ונדומן לו חלוק בתוך שבעה קורע לאחר שבעה אינו קורע ועל אביו ועל אמו אפילו לאחר שבעה קורע כל שלשים יום וכל היוצא בבגד קרוע לפני מתים כלומר שהוא קרע עתה עליהן הרי זה גונב דעת הבריות וזולל בכבוד החיים והמתים: האומר לחבירו השאלני חלוקך ואבקר את אבי שהוא חולה והלך ומצאו שמת קורע ומאחה ומחזיר לו את חלוקו ונותן לו את דמי קרעו ואם לא הודיעו שהוא מבקר חולה הרי זה לא יגע בו: מי שהיה לו חולה בתוך ביתו ונתעלה וסבור שמת וקרע ואחר כך מת אם בתוך כדי דבור אינו חוזר וקורע ואם לאחר כדי דבור מת חוזר וקורע קרע אחר וכן מי שאמר לו מת אביו וקרע ואחר כך נמצא שמת בנו אמרו לו מת לך מת וכסבור שהוא אביו וקרע ואחר כך נמצא בנו אם תוך כדי דבור נודע לו אמיתת הדבר יצא ידי קריע' ואם לאחר כדי דבור לא יצא וחיוב לקרוע קרע אחר: מי שמתו לו מתים חרבה כאחד קרע קרע אחד לכלם היה בכלל אביו או אמו קורע על כולן קרע אחד ועל אביו ועל אמו קרע אחר: מי שמת לו מת וקרע עליו ואחר כך מת לו מת אחר אם בתוך שבעה קרע קרע אחד ואם לאחר שבעה מוסף על הקרע הראשון כל שהוא מת לו מת עליו אחר השבעה של שני מוסף כל שהוא וכן מוסף והולך עד טבורו הגיע לטבורו מרחיק שלש אצבעות וקורע נתמלא מלפניו מחזירו לאחוריו נתמלא מלמעלה הופכו למטה אמרו לו מת אביו וקרע ואחר שבעה מת בנו והוסף מתאחה התחתון ולא העליון כמו שיתבאר אמרו לו מת בנו וקרע ואחר שבעה מת אביו אינו מוסף אלא קורע קרע אחר שאין אביו ואמו בתוספת:

תשעי

פרק

כל

הקרעים שקורע אדם על שאר קרוביו שולל הקרע לאחר שבעה ומאחה לאחר שלשים על אביו ועל אמו שולל לאחר שלשים ואינו מאחה לעולם והאשה קורעת ושוללת מיד אפילו על אביה ועל אמה מפני הצניעות כדרך שקורע אדם על אביו ועל אמו כך חייב לקרוע על רבו שלמדו תורה ועל הנשיא ועל אב בית דין ועל רוב הצבור שנהרג ועל ברכת השם ועל ספר תורה שנשרף ועל ערי יהודה ועל ירושלם ועל המקדש של אלו הקרעים קורע עד שמגלה את לבו ואינו מאחה לעולם ואע"פ שאין מתאחזין מותר לשוללן למללן וללקטן ולעשותם כמין סולמות ולא אסרו אלא באיחוי אלכסנדר בלבד וכל הקורע מתוך השלל או המלל או הלקוש לא עשה כלום אבל קורע מתוך האיחוי האלכסנדר בלבד אפי' הפך הכלי ונעשה שפתו למטה לא יאחה וכשהם מהמכר אסרו לאחותו כך הלוקח לפיכך המוכר צריך להודיע ללוקח שקרע זה אינו מתאחה ומניין שקורע על רבו כדרך שקורע על אביו שנ' וחוא מצעק אבי אביו רכב ישראל ופרשיו ולא ראהו עור ויחוק בבגדיו ויקרעם לשנים עשר קרעים מכאן ש שחייב להכביל השפה ומניין שקורעין על הנשי ועל אב בר ועל שמועה שבאה שנהרג רוב צבור שנאמר ויחוק דוד בבגדיו ויקרעם וגם האנשים אשר אתו ויספרו ויבכו ויצומו עד הערב על שאול זה נשיא ועל יהונתן בנו זה אב בית דין ועל עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב זו שמוע רעה ומניין שקורעין על ברכת ה' שנאמר ויבא אליקים בן חלקיהו אשר על הבית ושכנא הסופר ויואח בן אסף המזכיר אל חוקיהו קרועי בגדים אחר השומע ואחר השומע מפי שומע חייבין לקרוע והעדים אין חייבין לקרוע כשיעידו בכך שבכר קרעו בשעה ששמעו ומניין שקורעין על ספר תורה שנשרף שנאמר ויהי בקרו' יהודי שלש דלתות וארבע וגו' עד תם כל המגילה על האש אשר על האש ולא פחדו ולא קרעו את בגדיה

המלך וכל עבדיו מכלל שחייבין לקרוע ואין חייבין לקרוע אלא על ספר תורה שנשרף בודע כמעשה שהיה וחייב לקרוע שתי קרועות אחת על הגייל ואחר על הכתב שנאמר אחרי שרוף המלך המגילה ואת הדברים ומניין שקורעין על ערי יהודה ועל ירושלם ועל המקדש שחרבו שנאמר ויבאו אנשים משכסו משילה ומשומרון כל מי שעמד עם המת בשעת יציאת נשמתו אף על פי שאינו קרובו חייב לקרוע וכן אדם כשר שמת הכל חייבין לקרוע עליו אף על פי שאינו חכם וקורעין

האיחוי מ' רבינו אליהו סתופר כדרכו ויבא הלוי הבחור הכהרם על קידוש השם פי' האיחוי כעין אריג מעט אומן דמעשה אורג מתרגמין עובר איחוי וסולל פי' תופר כדרכו ויבא הביא לו ראייה מרברכי בירושלמי איחוי כל סאין מקומן כיכר ובמסכת שמחות ג' איחיו איחוי כל סאין כל כרכו ונסערך בערך איחוי פירם איחוי א' אלכסנדר כעין אריגה אבל אינו כראה דהא דיקא' הלו קרעים סאין מתאחים ועל סתם איחוי ר' ל' שהיא תפיל גמורה ולא כעין אריגה כן בערך סלל סולל היינו סאין תוכר בטוב אלא מכליב וכן פ' טי סולל בטור בל' הילכות שמחות ע"כ:

המלך וכל עבדיו מכלל שחייבין לקרוע ואין חייבין לקרוע אלא על ספר תורה שנשרף בודע כמעשה שהיה וחייב לקרוע שתי קרועות אחת על הגייל ואחר על הכתב שנאמר אחרי שרוף המלך המגילה ואת הדברים ומניין שקורעין על ערי יהודה ועל ירושלם ועל המקדש שחרבו שנאמר ויבאו אנשים משכסו משילה ומשומרון כל מי שעמד עם המת בשעת יציאת נשמתו אף על פי שאינו קרובו חייב לקרוע וכן אדם כשר שמת הכל חייבין לקרוע עליו אף על פי שאינו חכם וקורעין

פרק י' מיתות

פרק עשירי השבת

עולה למנן אבלות 3

סלסה ועשרים יום אמר כמה כתובין במחלוקת הזאת מנסיה אמר סמואל הלכה כרב דאמר ראם הסנה ויום כפורי כרגלי וכל עכרת כו' עד ארכייה רב פפא לרב אחיזא קבא ודרם יום

ולו מגזלחין: וכל הקובר את מתו כל עד שהרי יום אחד לפני ראם הסנה הרי הוא סבע וראם ימים והאחרונים ז' לבי הא דגרי' במרח אלומגלחין היסנה רב

אחד לפני ראם הסנה וראם הסנה הרי כאן ארבעה עשר יום אמר רביא יום אחד לפני החג והחג וסמיני שלו הרי כאן עשרים ואחד יום רביא חקלע לקורא רפרת חת' לי רב חנינ' מסורא רפרת לרביא אמר מר יום אחד לפני ראם הסנה וראם הסנה הרי כאן י' יום אמר ליה אבא מסתברא כרב' אמרי עב' וקבלת ר'מ וסברתו רביא לא חזרה כלום במנין ראם הסנה ויום הכפורים סיהא עולה סבעה מפני שאיך רגלים והמינו דאמ' מסתבל כרב' דאמר להפסיק בגלים אבל לא למכות ומו סבעה ועוד סבר שאין יום הכפורים מבטל גזרת סלסום מן הקובר מתו קודם ראם הס' סכל סלא הפס' רגל הראשון ספגע בו תחלה אין רגל סני ג' מפסיקו אבל עזרת הנקרא רגל ופאר הרגלים מפסיקו ולפיכך כתב בסמוך בקובר קודם עזרת סמנה סנה עשר ואלע' סהוא יום אחר מאחר סהו רגל עולה לסבעה ימים וכן בקוברו קודם סוכות מונה אח' החב' ט' ימים לבד סהרי סמיני רגל בפני עצמו הוא וכמכא יום ה הראשון סבעה וסבע' ימי החג הרי י' וסמיני ס' חג הדי עשרים ואחד וכן פירשו רבים וגרולי וגם גאונים קדמוני' ס' כי הם סואלים כיון דק'ל דרגלים מפסיקו למה אמר יום אחר לפני ראם הסנה סהוא מונה אחר יום הכפורים סבעה ולמה לא כאמר כמו סמפסיק ראם הסנה ג גזירת סבע' ספסיק יום הכפורים גזירת סלס' והסיבו כי מאחר ססס הרגל הראשון ספגע בו אינו מפסי' סהיה לבו לומר יום אחד לפני ראם הסנה ססוב כסבע' יום ראם הס' התחלת סלסום וספסיקו ואינו מ מפסיק גס ססס הרגל הבא אחריו וספגע בו סניית אינו מפסיקו אבל ה'אבד ז' סובר כסבע' הלכות ג גרולות וסעמורים עמורים גרולים חזקים בסניטתו סמפסר' כי ראם הסנה ויום הכפורים כרגלי דעיקר סמעיתן רוכן לומר סעולין במקום סבעה ימים לא סכא ראם הס' ולא סכא יום הכפורים ולא סכא סוכות ולא חג עזרת הוה' והו' רגל בפני עצמו ואלע' סהו' תסלומין דראשון ולפיכך סס מת יום אחד לפני ראם הסנה מוכן יום אחד כסבע' וראם הסנה כסבע' הרי כאן י' יום וסבע' דחול עד יום הכפורי' יום הכפורי' סבעה הרי ס' מונה בימים אחר יום הכפורי' לתסלום גזירת סלסום ודיו ורבינו הגדול הרמב'ן האריך בזה בתורת אהר' בראיות ברורות ומ' דברי ר'מ' ז'ל סס מוסכמי' מפי חכמים ואס סניס חולקים בדברים עתיקים כולם דברי אלהים חיים: לאחר

השבת

פרק

עשירי

כתב בה' מי סבאת לו בסבת סמועה עולה לו סבת מן המנין ו קורע באחד בסכ' ומכרין ברכת אבלים בסבת מדידה הוא ארבעים סבעינע דאמרי' דברים סבעינע נהגו ומר רב יהודאי גאון אמ' הכי אין מכרכין ברכת אבלים בסבת רכיז' דמכרכין בסלסה או בעסרה לאו דברים סבעינע הוא ואסור לנהוג אבלות בסבת אלא מדברים סל' סיעא מס' עב' "או אפילו מסרוהו רת לגוי לקוברו סהיו יראים ס' לא יספיקו לקוברו קודם הרגל או סיסגרוהו לעיר או אחרת וכתססה מעיני המת אבלים סעה אחת לפני הרגל בטלה הימנו גזירת ז' וגר' סס' תר' קיים ספיית המטה קודם הרגל ימי' אין כריך לכפותה אחר הרגל דברי רבי א' אלעזר וסכמים אמרי' יום אחר מכאן דקרק' ר'מ מדקתני קיים ולא קתני כמתני' הקובר למא בעי' קיום אבלות קודם הרגל ואס עבר ולא קיים בין סונג בין מזיד אי רגל מפסיקו סלא יהא חוטא כסכ' ומיכה ילפינן לכול אבל סבעלס סלא כהג' אבלו בתוך ז' סמסלי' אותנו כל' חוץ מן הקריעה סאס עבר ולא קרע בתוך ז' סאינו קורע לאחר ז' כרמס' מהא דמי' סאין לו חלות וכו' ודוקא בסאר מתים כדלעיל פ'ח מיקוד מורי רבינו ס' עב':

עולה למנן אבלות ואין אבלות בשבת אלא בדברים סבעינע כגון עטיפת הראש ותשמיש המטה ורמיצה בחמין אבל' דברים סבגלי' אינו נוהג בהם אבלות אלא לובש מנעלי' וזוקף את המטה ונותן שלום לכל אר' ואס יש לו בגד מחליף ולא ילבש בגד קרוע בשבת אפילו על מחזורי' את הקרע לאחוריו: מאמתי זוקפים את המטות בערב שבת מן המנחה ולמעלה ואף על פי כן לא ישבע' ער' שתחשך ואף על פי שלא נשתיר לו אלא יום אחד חוזר וכופה אותה במוציא שבת: הרגלי' וכן ראש השנה ויום הכפורים אין דבר מדברי אבלות נוהג בהן וכל הקובר את מתו אפי' שעה אחת קודם הרגל או קודם ראש השנה גיום הכפורים בטלה ממנו גזירת סבעה נמצא מונה לאחר ראש חש' ויום ספס' י' יום ולאחר הפסח י' יום שהרי בטלה גזירת סבעה ושבע' ימי החג הרי י' וכן אס קבר קודם עזרת מונה אחרי' י' יום אף על פי שהוא יום אחר הרי הוא רגל ועולה לו חמיס' קבר את מתו קודם חג הסוכות מונה אחר החג' ימים בלבד שהרי שמיני עזרת רגל בפני עצמו ונמצא יום טוב הראשון מפסיק סבעה ושבעת ימי החג ושמיני של חג רגל אחר תרי' כא יום: הקובר את מתו שבעת ימים קודם רגל מן הרגלים או קודם ראש השנה ויום הכפורים בטלה ממנו גזירת שלשים ומותר לספר ולכבס בערב יום טוב או בערב יום הכפורים שמקצת היום ככולו ואינו מונה לאחריהם כלום ואס על אביו ועל אמו הוא מת אבל אפילו מתו קודם הרגל בשלשים יום אינו מגלח עד שישלח פרע או עד שיגורו בו חביריו ואין הרגלים מפסיקו דבר זה חל ששי' שלו בערב הרגל ואין צריך לומר' חמשי' או שלישי' אינו אפילו חוץ מן הקריעה

עד דעייל רגל ולא דוקא סליס' א אפילו חלרא סעתיא ואפי' סיתא יומי הכל דין אחד להן וכן פ'ס' עד הערב עד הלילה וירחץ בזבון או ימתין עד חול המועד וירחץ בחמין וכן מכא מורי רבינו בתוס' ריבס סכתב לפני ר'בא וכן ר'אמ' כתב עד הלילה אבל ר'אב'ן כתב בעד אחר תפלת מנחה דעמרו מכחמים מאכלו וכלה אבלתו וכתסונה כתב רבי' סמואל הלוי עמר מאבלותו ערב יום טוב מבעוד יום ולא התפללו סס מנחה מפני ס'ט מפסיק וססס סרוחץ מבעוד יום כך עומר מאבלותו מבעוד יום וכן העיד מפי הגאון אביו ר' יצחק הלוי וכן דעת ר' אב'ה להתיר רחוי' לערב אח' תפלת מנחה וכן היה נוהג רבי יוחאל הלוי וכן עכא מורי רבי' ס' סכת' רבי' סמול סאסור רחיכה עד הערב סמוך לחסוכה ירחץ בין בחמין בין בזבון דהאי עד הערב ליכא לפרס עד י' דהא אסכחן בריית' דלעיל דמות' לגלח ערב הרגל והוה רחיכת חמין ולא ידעכא אמאי פ' בקו' ולערב רוחץ בזבון ועוד דסתס רחיכה אינה אלא בחמין עכל' רבינו סמול' וס'ה כתב ס'יכנא כתב כדברי המתירין סמוך לחסוכה מדקאמר אסור ברחיכה עד הערב ואינו אמר עד הלילה וכן ה' יוסף דנככריט וכתב מורי רבינו ס' אחרי סרבותינו הנזכרי' לעיל אוקרים עד הלילה ככו' להחמיר ואלע' סהולס כהג' להתיר עב':

מגדל עזו שופטים חשנה

לאח החג כ"ט כמו סביארכו הכל
 פ' אלומגלחין והביאו בזה הפרק:
 הקובר את מתו ב"ט כ"ו ע"י סוף
 הפרק כתבו בעל הלכות גרולות
 מפרק אלומגלחין והביאו ל"פס
 בהלכות מסכת כתובו פרק קמ"א
 והביאו פ' הדיילכות החדש:

פרק אחד עשר

אף על פי סוף אבלות
 כ"ט דברי אבלות
 פרק אלומגלחין:
 ומתיר לטפור לפני חנוכה וסודים
 ולאחריהם במסכת תענית פרק
 במסכת פירקין: הנסים במועד
 וכו' עד ח"פ סוף רחוקה פרק לו
 מגלחין: לא תעורר חמה כ"ו עד
 סמו' לחג מעורר פ' דמועד קטן:
 טבע ימי החתונה כ"ו עד סוף הפרק
 פ' דמסכת כתובות:
 פ"ב

אין יחידים אלא שנים
 חתונה וכל חתונה שיש לה שופטים
 יוצא לטור לומר קטן וכו' כ"ו -
 לומר ששנים נישואין

עשות דבר עד שיכנס יום טוב
 אסור בהן בכל חמשה דברים הל

ואבל חל יום ל' בסבת מות לרחוק
 בערב סבת לכבוד סבת אכל לא
 לספר עד לאחר סבת ודמי להיהיא
 דמודים חכמי לאבא טאול כסחל
 ח' פלו בסבת בערב הרגל דמותר
 לגלח ערב סבת כ"ו דאנס הוא כ"ט
 בדחיכה סאחר ז' דסריא ואינו לא
 מכהב בעלמא ואינו לא מדברי תול
 ולא מדברי סופרים לפיכך מותר
 בדחיכה לכבוד סבת היכא דאנס
 הוא כרפרי ע"ל מורי רבינו ז"ל:

הוא עולה לו מן המניין ומונה מאחריו ששה ימי' בלבד ומונה ל' יום מיום הקבורה כמו שאמרנו: הקובר את מתו

כ"ז כתב ב"ה וכן פסקו סוף
 הגאונים וכן פסק רב אלפס הל' כ"ו
 למעט וכן ב"ה הכי דברי הר"ה ב"ה
 הגאון וכן מורי רבינו מאיר הט"א
 בהלכות שמחות וכן פסק בעל
 הרותח הלכה למעשה וכת' גם כן

על ר"ב ב"ה יהוד' סכפורה אמו ב"ט ראשון של סוכות ונקברה ב"ט סני ולאחר
 סוכות נהג אבילות רק פסח ימים בלבד וכן פסק ר"ב הלכה למעשה וכת' סכך
 היו נוהגין במגלחין אכל רבינו שמואל הכהן מסס אביו חולק ע"כ וראה פסק
 גם הוא כן היכא דקברו בו ביום ב"ט אחרון אכל קברו ברגל קודם לכן לא
 ו"ל הקובר מתו ב"ט אחרון או ב"ט סני דעברת מונה ספה אחר הרגל דיום
 מיתה עולה לו מן המנין אע"פ דלא נהיג ביה אבלות דדאורייתא הוא דכתיב
 ואכלתי חטאת היום וגו' וכתוב

ואחרית' כיום מר ו"ט דרבנן
 ואתי עשה דיחיד דאורייתא
 ודחי עשה דרבים שהיא דרבנן
 ואמר מר יהודאי גאון היכא
 דסכיב ליה סיכבא ביום טוב
 סני או ביום טוב ראשו של סני
 ו"ט אחרונים וכו' עד לא כה"ל
 וגם בספר הדיוטן של רבי יהוד'
 הכהן פליג עליה ואמר דלעולם
 נקוט טעמה בתר הרגל ע"ל
 וכדי הם ה"ג מדבריהם דברי
 קבלה לקמור עליהם במקום
 סוף דאיהי טבול לסתור ועוד
 דביתו וסוף הגאון הכוזרי
 ע"כ:

קריביה איכא דהוה גביה אכן לא הוינן גביה למאריה
 הבראה במועד אכל כ"ה כתב בע"ט ר"י סוף הבראה במועד וכן כתב ה"ה
 מאיר מא"ה גלגלירא בהלכות אבלות פלו ומייתי ראי' מירושלמי דסוף מ"ך דג'
 רבי כרספרא רמך במועד ועברין ליה אברייא סברין מימר מן דעתיה דרבי
 אמי וברקון ואסכחון דלאו מדעתיה דרבי אמי והנה נראה למורי רבינו ס'
 כדברי רבינו המחבר ופעמו והיה דרבי כרספרא דחה דהא דקאמר
 אישתכח דלאו מדעתיה פ"י סלא סאלוהו כדת מה לעמו וטמא אס היו סולס
 אותו לא היה מוחה ואפילו אס היה מוחה מאן למאן לן דהילכתא כותיה:

בד"א בשאר העם שמתו אבל תלמיד חכם שמת סופדין אותו במועד ואין צריך לומר בחנוכה ובפרים וראשי חרשים אבל לא ביום טוב שני ואין סופדין אותו בימים אלו אלא בפניו נקבר אסורין בהספד ויום שמועתו כפניו הוא וסופדין אותו אע"פ שהיא רחוקה: לא תעורר אשה על מת שלה שלשים יום קודם לחג כ"ו שלא יבא החג והם דיים שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום בד"א במת ישן אבל אם מת בתוך שלשים יום סמוך לחג מעוררת שבעת ימי החתנות הרי הן כ"ג ומי שמת לו מת בתוך ימי המשתה אפי' אביו ואמו משלים ז' ימי השמחה ואחר כך נוהג שבע ימי אבילות ומונה השלש מאהר ימי השמחה הבין כל צרכי הסעודה ואפה פתו וטבח טבחיו כדי שיכנסו לשמחה ומת לו מת קודם שיכנסו לשמחה אס לא נתן מים על גבי בשר מוכרן הכשר והפת ונהג ז' ימי אבילות ואחר כך נוהג שבעת ימי המשתה ואם נתן מים על גבי בשר שהרי אי אפשר למוכרו מכנסין את המת לחדר ואת חת ואת הכלה לחופה ובעילת בעילת מצוה ופורש ונהג ז' ימי המשתה ואחר כך נוהג שבעת ימי אבילות וכל אותן הימים נוהג בדברים שבעצנת כשבת לפיכך הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים כדי שלא ישמש משתו ואין מניעין תשיטן מן הכלה כל שלשים יום היו במקום שאי אפשר למכור הבשר אע"פ שנתן עליו מים מוכר ונהג מבילות תחלה היו במקום שאי אפשר למכור הבשר אע"פ שלא נתן עליו מים נוהג ז' ימי המשתה תחלה: בד"א

אינו מגלח ולא בשלה ממנו ולא
 ויום טוב מפסיק שאר השבעה ולא אחר יום טוב
 שביעי שלו לחיות בערב הרגל ודרייתא שבת

ומותר לגלח יום המועד שחרי אנוס
 היה ואי' איפשר לו לגלח בשב' וכן מגלח
 אחר עצרת או אחר ראש השנה ויום ה
 הכפורים שהרי בשלה גזרת שלשי' ויש לו
 לגלח בכל עת שירצה: הקובר את מתו
 בתוך הרגל לא חלה עליו אבילות כלל
 ואינו' נוהג אבילו' ברגל אלא לאחר הרגל
 מתחיל למנות שבע' ונהג בהן כל דברי
 אבילות ומונה שלשי' מיום הקבור ונהג
 בשאר השלשים בכל גזרות שלשים:
 המקומות שעושין שני ימים טובים מונה
 השבעה מיו' טוב שני האחרון אף על פי שאינו נוהג בו אבילו' הואיל ומדבריה'
 הוא עולה לו מן המניין ומונה מאחריו ששה ימי' בלבד ומונה ל' יום מיום הקבורה כמו שאמרנו: הקובר את מתו
 ב"ז שני שהוא יום טוב הא זרון או ביום טוב שני של עצרת נוהג' בו אבילות
 הואיל ויום טוב שני מדברין וסואבילות יום ראשון של תורה ידחה עשה של
 דבריהם מפני עשה" של תורה אבל אם
 קבר ביום טוב השני של ראש השנ' אינו
 נוהג בו אבילות ששניהם כיום ארוך הן
 כמעט שבארנו בהלכות קדוש החדש:

וכן כתב ב"ה וכן רב אלפס
 וסוף הגאונים וספר דייקן של רבי'
 יהודה הכהן חולק על זה וגם ר"ת
 כת' דלא סמכין חיה מילתא דרב
 יהודאי גאון ז"ל כי מאור ענים הוא
 ופעמים שהיו התלמידים כותבין
 לכינוי משמו אשר לא יבא מפיו ולא
 עלתה על לבו וכו' וכן רבי' אף כ"ל
 דבריהם וכן ס' ואין אבילות יום
 ראשון דאורייתא אלא לזכור א'
 אכילת קדשים וכן כת' רב' שמחה
 וכן נראה למורי רבינו ז"ל ופסק
 דלא נהוג אבילות ב"ט אפילו סכיב
 בו ביום מדאל' פרק בתרא דמועד
 קטן אכל אינו נוהג אבילות ברגל
 או אבילות דמעיקרא הוא אתי עשה
 דרבים ודחי עשה דיחיד ואי אכלו'
 דהסת' הוא פליג סמת ברגל לא אתי
 עשה דיחיד ודחי עשה דרבים ואס
 איתא כדברי ה"ה הוה ליה לחלק
 ולומר ד"ט אחרון נוהג אלא ס' דלא
 נהוג אבילות כלל ע"כ:

וכן כתב ב"ה וכן רב אלפס
 וסוף הגאונים וספר דייקן של רבי'
 יהודה הכהן חולק על זה וגם ר"ת
 כת' דלא סמכין חיה מילתא דרב
 יהודאי גאון ז"ל כי מאור ענים הוא
 ופעמים שהיו התלמידים כותבין
 לכינוי משמו אשר לא יבא מפיו ולא
 עלתה על לבו וכו' וכן רבי' אף כ"ל
 דבריהם וכן ס' ואין אבילות יום
 ראשון דאורייתא אלא לזכור א'
 אכילת קדשים וכן כת' רב' שמחה
 וכן נראה למורי רבינו ז"ל ופסק
 דלא נהוג אבילות ב"ט אפילו סכיב
 בו ביום מדאל' פרק בתרא דמועד
 קטן אכל אינו נוהג אבילות ברגל
 או אבילות דמעיקרא הוא אתי עשה
 דרבים ודחי עשה דיחיד ואי אכלו'
 דהסת' הוא פליג סמת ברגל לא אתי
 עשה דיחיד ודחי עשה דרבים ואס
 איתא כדברי ה"ה הוה ליה לחלק
 ולומר ד"ט אחרון נוהג אלא ס' דלא
 נהוג אבילות כלל ע"כ:

פרק אחד עשר

אף ע"פ שאין אבילות במועד
 קודע על מתו במועד ו
 וחולין כתיפו ומברין את
 האבלים לחם במועד כל אלו בחולו
 של מועד' אבל ביום טוב אפילו ביום
 טוב שני אין קורעין ולא חולצין ולא מ
 מברין: אין קורעין' במועד ולא חולצין
 אלא הקרובים שחיבין באבל או הקודע
 והחולין על החכם או על אדם כשר או מי
 שהיה עומד בשעת יציאת נשמה ומברין
 הכל על החכם במועד בתוך הרחב כדרך
 שמברין את האבלים שהכל אבלי' עליו:
 כשמברין את האבלים אין מברין אלא על
 משאת זקופות ואין אומרין ברכת אבלים
 במועד אבל עומדין בשורה וסנחמין
 ופוטרין ואין מניחין את המט' ברחוב שלא
 להרגיל את ההפסד שהמועד אסור בהספד ובתענית וכן אין מלקט עצמות
 אביו ואמו במועד שאבל הוא לו ואין צריך לומר שאר קרובי' וכן אין מספדין
 את המת בחנוכה ובפרים ולא בראשי
 חדשים אבל נוהגין בהן כל דברי אבילות
 ומות' לספור לפני חנוכה ופורי' ולא אחריו:
 הנשים במועד מענו' אבל לא מטפחות
 ובראשי חדשים ובחנוכה ובפורי' מענות
 ומטפחות אבל אין מקוננות לא בזה ולא
 בזה נקבר המת לא מענו' ולא מטפחות
 איזהו עינוי שכולן עונות כאחת קינה
 שאחת אומרת וכולן עונות אחריה שנ'
 ולמד' בנותיכם נהי' ואשה רעוה קינה

וכן ס' וכן כתב רבינו גרסון מ"ה
 בתשוב' ט"א מנו חכמי' ימים סוף
 אבילות נוהג בהן אלא סבת ורגלים
 ו"ה ויום הכפורי' אכל ר"ח וחנוכה
 ופורים לא תכן ואע"ג דבפורי' כת'
 יום מיתה ושמח' ה' תני רב יוסף
 טמחה סאסו' בהספד ותו לא מירי
 וכן ר"ח וחנוכה ע"ל וכן בעל הרותח
 ע"כ:

בד"א בשאר העם שמתו אבל תלמיד חכם שמת סופדין אותו במועד ואין צריך לומר בחנוכה ובפרים וראשי חרשים אבל לא ביום טוב שני ואין סופדין אותו בימים אלו אלא בפניו נקבר אסורין בהספד ויום שמועתו כפניו הוא וסופדין אותו אע"פ שהיא רחוקה: לא תעורר אשה על מת שלה שלשים יום קודם לחג כ"ו שלא יבא החג והם דיים שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום בד"א במת ישן אבל אם מת בתוך שלשים יום סמוך לחג מעוררת שבעת ימי החתנות הרי הן כ"ג ומי שמת לו מת בתוך ימי המשתה אפי' אביו ואמו משלים ז' ימי השמחה ואחר כך נוהג שבע ימי אבילות ומונה השלש מאהר ימי השמחה הבין כל צרכי הסעודה ואפה פתו וטבח טבחיו כדי שיכנסו לשמחה ומת לו מת קודם שיכנסו לשמחה אס לא נתן מים על גבי בשר מוכרן הכשר והפת ונהג ז' ימי אבילות ואחר כך נוהג שבעת ימי המשתה ואם נתן מים על גבי בשר שהרי אי אפשר למוכרו מכנסין את המת לחדר ואת חת ואת הכלה לחופה ובעילת בעילת מצוה ופורש ונהג ז' ימי המשתה ואחר כך נוהג שבעת ימי אבילות וכל אותן הימים נוהג בדברים שבעצנת כשבת לפיכך הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הנשים כדי שלא ישמש משתו ואין מניעין תשיטן מן הכלה כל שלשים יום היו במקום שאי אפשר למכור הבשר אע"פ שנתן עליו מים מוכר ונהג מבילות תחלה היו במקום שאי אפשר למכור הבשר אע"פ שלא נתן עליו מים נוהג ז' ימי המשתה תחלה: בד"א

כתב ר"א מעוט חכמים ומעוט
 כמים סתים כרפ"י ב"ה איסות פ"ז:

פרק שנים עשר ההספד

כבוד המת כו
עד ראוי לקברו כו
כל המתעצל בהספדו כו
כיחוד דא אלפס פרק אלנו מגלחין : וכל המוריד
המוכר פירות : כדרך עשוסין מעמד כו עד
אלא חין מניחין כו עד בראשון

רמעות עד מותר לעשות פרק אלנו מגלחין :
הכל מקום כרח המוכר פירות ומגילה פרק
כרח אלנו מגלחין ובאבל רבתי ו
וכירוטלמי : המטע ארוכו שלמת
עד לאחר המטה פ' אלנו מגלחין :
העבדים והעפחות כו עד סוף הפ'
בברכות פרק היה קורא :

בדא בשמת אביו של חתן או אמה של בלה שאם יפסידו סעודה זו אין להם
מי שישרח להם אבל אם מת אביה של
בלה או אמו של חתן או שאר קרוביהן
נוחגין שבעת ימי האבל תחלה ואחר כך
תנכס לחופה ויגחגו שבעת ימי המשתח:

תומה לרי תמיא טעמא אמרינן
אבל איפכא לא הא מסתמא איירי
דלית ליה בנים כיון דכריך לטרוח
בסעודתו הוא בעצמו אם כן איירי
בבחור שלא נשא ולא היה לו להיות
מות לאלתר כדלעיל פ' אחרי שלא
קיים פריה ורביה ופ' דלאלתר
דהתם לאו דוקא לא לאחר ז' תוך
ל' והשתא אט' והא דמייתי עלה
מעשה ביוסף הכהן שמתה אשתו
ואמר לאחותה בבית הקברות לבי
ופרכסי בני אחותיך לא זו היא ה
הכניסה אלא שדוכין בעלמא ולא
כנסה עד לאחר ז' וכתבמורי טאל'
ה' שמואל בס' ר' צבא דלאלתר
דוקא והיה עובדא היינו ההיא
דזכחים פרק טבול ווס דמעשה ד
דיוסף הכהן שמתה אשתו בערב
הפסח וטומאהו בעל כרחו דהתם
היה מותר לכנס בו ביום דק'ל טעה
אחת לפני הרגל בטלה הימנו גזיל'
ז' א' הוה ליכלאח' ז' ועיי' לעיל פ' :

פרק שנים עשר

ההספד

כבוד המת הוא
לפיכך כופין את
היורשים ליתן
שבד המקונני והמקוננות וסופדין אותו
ואם צוה שלא יספרוהו אין סופדין אותו
אבל אם צוה שלא יקבר אין שומעין לו ש
שהקבורה מצוה שנ'
כי קבור תקברנו : כל
המתעצל בחספדו של
חכם אינו מאריך ימים
וכל המתעצל בהספד

כתב בהג' הם לאביו ולאמו אבל
לסאר מייתי מצוה כג' אחיו ואחותו
מכניסין אותו לחדר ואת החתן ואת
הכלה לחופה ובעל בעלת מצוה
ופורס ואחכ כוהג' זימי אבל וסוב
כוהג' זימי המסטה וחוטב מימי
אבלות למיטלס ל' ואותן ז' ימי הוא
יסן בין האנשים וכו' ואין כראיה
לראביה דאם מותר לבעול בעילת
מצוה אט' הוי רגל לבדיה וכוהג' ז'
ימי המסטה וסוב כוהג' זימי אבלות
ותו היא גובי' מל' דמכניסין את
המת לחדר כו וק'אמר אבל איפכא
לא ואט' יקברוהו לאלתר וכוין
דקוברין אותו לאלתר אז אסור
לעשות כיוסואין עד ז' או ל' כדלעיל
פרק ומרברי מורי רבינו זצ"ל עכ' :

אדם כשר ראוי ליקבר בחייו וכל המוריד דמעו' על אדם כשר הרי שכרו שמוד
על כך אצל הקבה : אין מניחין ספר תורה על משתו של חכם ואין משנין
אותו ממשלה למשלה ואין מוציאין משתו אלא דרך פתחים לא שישלשלוהו דרך
אין פוחתין משבעה מעמדות ושבעה מושבות למת ואין עושין מעמד ומושב
גנות ובשאר העם מותר לעשות :

בפחות מעשרה ואין עושין אלא בקרובים ואין עושין אלא ביום ראשון ובבית הקברות ובמקום שנהגו
עושין במקום שנהגו מעמדין שאר הקרובים ובני משפחה שאינן בני אבל ואומר לפניהם דברי קניות וכיוצא בהן
ואחר כך אמר שבו יקרים שבו ואומר לפניהם דברים אחרים כשהן יושבין ואחר כך אמר עמדו יקרים עמדו
ואומר בשון עומדין כך שבעה פעמים : כדרך שעושין מעמד ומושב לאנשים במקום שנהגו כך עושין לגשים
ומספדי' הגשים באנשי בכל מקו' אבל אין מניחין משת האש' ברחוב לעולם שזה גנאי לאשה אלא סמוך למיתתה
קבורתה : המלקט עצמות אין אומר עליהם קנינים ונחיו ולא ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים אבל אומר עליהן
דברי שבח להקבה ודברי כבושים : המפנה' ארונו של מת במקום למקום
אם שדרו קיימת עומדין עליו בשור' ואמר' עליו ברכת אבל' ותנחומי אבלים
ומספדין אותו אף על פי שהעבירוהו לאחר יב' חדש ואם אין שדרו קיימת אין
מספדין אותו ואין עומדין עליו בשורה ואין אומרי' עליו ברכת אבלים ולא ת
תנחומי אבלים ואלו הן ברכת אבלים דברים שאומרים בבית האבל תנחומי
אבלים שאומרי' בשורה : המלקט עצמות אביו ואמו הרי זה מתאבל עליהן
גל היום כילו ולערב אין מתאבל אפילו צרוקין לו בסרינו ואין אומרי' עליהן
קניות : אין מספדין את הקטנים ובן כמה שנים יהיה ראוי להספד בני עניים
או בני זקנים בני חמש ובני עשרים בני שש אחד זכרים ואחד נקבות : תינוק
שמת כל שלשים יום יוצא בחיק ונקבר באשה אחת ובשני אנשים אבל לא
באיש אחד ובשתי נשים מפני היחוד ואין עומדין עליו בשור' ואין אומרי' עליו
ברכת אבלים ותנחומי אבלים : בן שלשי' יום גמורות יוצא בגלוסקמא קטנה
הנישלת באגפיים ועומדין עליו בשורה ואמרין עליו ברכת אבלים ותנחומי
אבלים בן יב' חדש יוצא במטה : כל היוצא במטה רבים מצהיבין עליו וכל
שאינו יוצא במטה אין רבים מצהיבין עליו וכל הניכר לרבי' רבים מתעסקין בו וכל שאינו ניכר לרבים אין רבים חייבין
להתעסק בו ומקום שנהגו נשים לצאת לפני המטה יוצאות לפני המטה לאחר
המטה יוצאות לאחר המטה : העבדים והשפחות אין מספדין אותן ואין עומדין
עליהן בשורה ואין אומרי' עליהן ברכת אבלים ותנחומי אבלים אלא אומרי' לו
כשם שאומרי' לו על שורו ועל חמורו' המקום ימלא חסרונו :

ג' גר' בירושלמי הרי סמפנין אותו
מקב' לקבר חית תכני תכני מסוסתו
הגולל ראשון וחית תכני תכני ת
מסוסתו גולל פני רבי יונתן הוה
ליה עובר סאל רבי חנינ' אל מגולל
ראשון ומסמ' הת' דחיל' למר' מגולל
פני היינו הי' דפיהו תוך ז' לגולל
ראשון אבל אחר ז' כבר עבר האבל
ומייתי עובר' סמנו מגולל פני והת'
כסנתו דעתם לפנותו כסקברוהו
בקב' ראשון אבל אם לא נתקדעת'
לפנותו כסקברוהו בראשון אלפס
טעוב פנויה מסס חל עליו אבלות
מגולל ראשון ומעשה אירע בפפ'ל'
כסכפט' רבי קלנימוס הזקן והיק'
העיר במצור וסמוהו בחרון במקוה
ומנו לו מיד ז' אל' חלפס שהיה דעתם
לפנותו אחר ימי המצור ולקוברו
במגע'כא' כאלפ' עשומ' כיו' שלא
פיהו תוך ז' מנו לו מגולל ראשון
אבל אם רשתו לפנותו תוך ז' מוכן
לו מגולל פני כדמוכח באבל רבתי
ה' סמחו' ואבלי' ההולכי' עם המת
לקברו כ' זמן שלא יקבר הוי מוטל
לפניהם ואין אבלות חל עליהם עד
סיקברוהו הי' פחות ככ' :

מפני שהן גרמו מיתה לעולם
משום כבודן של בנות ישראל שלא
יסתכלו בהן האנשים כן מפרס' ב
בירושלמי טעם פני המכה'מס' :

מפני שהן גרמו מיתה לעולם
משום כבודן של בנות ישראל שלא
יסתכלו בהן האנשים כן מפרס' ב
בירושלמי טעם פני המכה'מס' :

פרק שלשה עשר

כיצד

מנחמין את האבלים אחר שקוברין את המת מתקבצים האבלי' ועומדין בצד בית הקברות
וכל המלויין את המת עומדין סביב להן שורה לפני שורה ואין שורה פחות מעשר' ואין אבל'
מן המניין : האבלים עומדין לשמאל המנחמין וכל המנחמין באין אצל האבלי' אחד
אחד ואומרי' להן תנחמו מן השמי' ואחר כך הולך האבל לביתו וכל' יום ויום משבעת ימי אבלו' באין בני אדם לתנחומו
בין שבאו פנים חדשו בין שלא באו : האבל מיסב בראשו' המנחמין רשאי לישב אלא על גבי
קרקע של וישבו אתו לארין ואין רשאי לומר דבר עד שיפתח האבל את פיו תחילה עבאמר
ואין דובר אליו דבר וכתמי' אחרי כן פתח איוב את פיהו וגו' ועין אליפו' וכין שנענע בראשו
שוב אין המנחמין רשאי לישב אצלו שלא יטריהוהו יותר מדאי : מות שאין לו אבלים להתנחם
באין עשרה בני אד' כשרין ויושבין במקומו כל שבעה ימי האבלי' ושאר העם מתקבצין עליהם
ואם לא היו שם עשר קבועין בכל יום ויום משאר העם ויושבין במקומו : חבל חייבין
לעמוד

מנחמין את האבלים אחר שקוברין את המת מתקבצים האבלי' ועומדין בצד בית הקברות
וכל המלויין את המת עומדין סביב להן שורה לפני שורה ואין שורה פחות מעשר' ואין אבל'
מן המניין : האבלים עומדין לשמאל המנחמין וכל המנחמין באין אצל האבלי' אחד
אחד ואומרי' להן תנחמו מן השמי' ואחר כך הולך האבל לביתו וכל' יום ויום משבעת ימי אבלו' באין בני אדם לתנחומו
בין שבאו פנים חדשו בין שלא באו : האבל מיסב בראשו' המנחמין רשאי לישב אלא על גבי
קרקע של וישבו אתו לארין ואין רשאי לומר דבר עד שיפתח האבל את פיו תחילה עבאמר
ואין דובר אליו דבר וכתמי' אחרי כן פתח איוב את פיהו וגו' ועין אליפו' וכין שנענע בראשו
שוב אין המנחמין רשאי לישב אצלו שלא יטריהוהו יותר מדאי : מות שאין לו אבלים להתנחם
באין עשרה בני אד' כשרין ויושבין במקומו כל שבעה ימי האבלי' ושאר העם מתקבצין עליהם
ואם לא היו שם עשר קבועין בכל יום ויום משאר העם ויושבין במקומו : חבל חייבין
לעמוד

לשון מורי רבינו
מאי' זצ"ל ואכל' מסמ'
בהדיא בסוף פירקין דכל טבעה חין לו ליטב לא עב' קרקע
וכן המנחמין כמו כן דאמר רב יהוד' אמ' רב חין המנחמין
רשאי לישב אלא על גבי קרקע' וישבו אתו לארין עכ"ל :

לשון מורי רבינו
מאי' זצ"ל ואכל' מסמ'
בהדיא בסוף פירקין דכל טבעה חין לו ליטב לא עב' קרקע
וכן המנחמין כמו כן דאמר רב יהוד' אמ' רב חין המנחמין
רשאי לישב אלא על גבי קרקע' וישבו אתו לארין עכ"ל :

פרק שלשה עשר

כיצד

מנחמין האבלים
כו עד ואין שורה
פחותה מעשרה
סנהדרין פרק כהן גדול הסכימו
כן הגאונים ז"ל : ואין אבלים מן
המנין פ' דכתובות : האבלים
עומדין לשמאל המנחמין עד מיסב
בראשם באבל רבתי ותשוב' הגאונים
ז"ל : ואין המנחמין רשאי לישב
כו עד יותר מדאי פ' אלנו מגלחין :
מי שאין לו אבלים להתנחם וכו'
עד ויוטבין במקומו

כתב

ה' חבד זה חין לו פרס
עד כאן לשונו :

ואני

אומר יש לו פרס וענף ד'
דגרסי' במסכת סבת פ'
סואל וכתבו רי' אלפס ז'ל פדק' אלנו
מגלחין גמרא מתני' דחין מניחין
את המטה ברחוב כו מת שאין לו
מנחמין באין פטרה ויוטבין ב
במקומו פ' עשרה קבועין ומסברא
סאר העם טפילה הם ומתקבצין
עמהן ההו' דסכיב בסביבתי' דרב
יהודה ולא הוה ליה מנחמים כל
יומא הוה מכניף רב יהודה ב
ביעטרה ואזיל וייתיב בדוכתיה
לבתר סבב' יומי אתחזי לי אמ' ליה
תכוז דעתך סהכת דעתי עכ'
והא ודאי מכניף ביעטרה ולא הו'
קבועים אלא משאר העם היה מ
מקבצם וכי הא דאמרינן בכתובות
לכניף ליה מר' ביעט' אמ' טריחא
לי מילתא אלמא משאר העם הם :
הכל חייבין לעמוד כו' עד ויכותיהן
טובות פרק אלנו מגלחין : חין

מגדל עז

אבל כלים המוכני לתכריך לא
מכילין אותן פרק נגמר הרין:
מלמדיו אותן כו עד מסו כל תפחת
ירושלמי: מלך סמת עוקרין כו
עד סוף הפרק פרק קמ"א דמסכת
עבודה זרה:

הלכות מלכים ומלחמות

פרק ראשון

שלוש

מצות נכטו כו

עד מאסו בספרי
ובסנהדרין פרק
כהן גדול: אין מעמידין מלך וכו'
עד סמוך הרמתי ובית דינו בספרי
פרשת סופטים ופך דכריתות ופך
דסנהדרין: אין מעמידין מלך
מקהל גרים כו עד אשר לא אחיד
הוא בכזיקין פרק החובל ובספרי
פרשת סופטים: ולא למלכות
בלבד עד מקרב אחיד פרק החולץ
ולפסו ספרי זו מצות לא תעשה:
אין מעמידין אשה וכו' עד אלא איש
בספרי פרש' סופטי: ואלי מעמידין
מלך כו עד על ראשו ויסקהו פך
דכריתו: ומאחר שמוסחין וכו' עד
יטר' בכתובת פ' הכושא: הניח בן
קטן כו עד ליואש בספרי פרשת
סופטי: וכל הקור' בנחלה קור' וכו'
פר' הכושא: והבן הגדול כו עד
לעולם פך דכריתות: והוא פיהיה
הבן כו עד במקום אביו פ' הכושא:
וכל מי שאין בו כו' עד עד עולם
מקצתו בספרי פרשת סופטים ו
ומקצתו פסקו: זיל קרי בירב הוא
ומקצתו בכתובת פ' הכושא והרבה
מקומות בסתם התלמוד דממלא
מקום אבותיו: אבל

אבל כלים המוכני לתכריך לא
ההומנה אוסרת כל הכלים שות
אביו ואמו מורקים כלים בחמתן על המת מצוח על
אותן מלמדיו את האדם שלא יחא חבלן ולא יפסיד את ה
לרמה ותולעה וכל המרבה כלים על המת עובר בלא תשחית מלך שמת עוקרין סוס שהיה רוכב עליו ועגלה
שהיתה מושכת בקרון שהיה יושב בו מנשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה מקום שאין עושה אותה מריפה ו
ומושיבין ישיבה על קברו שבעה ימים שנאמ' וכבוד עשו לו במותו זה שהושיבו לו ישיבה על קברו ונשיא שמת
אין מבטלין ישיבתו יתר על שלשים יום מלך או נשיא שמת יש להן לשרוף מטתו וכל כלי תשמישו ואין בזה
דרך האמורי ולא משום השחתה שנאמר בשלום תמות ובמשרפות אבותיך וראשונים ישרפו לך:

הלכות מלכים ומלחמות

יש בכללן שלשות עשרים מצות עשה ושלוש עשרה מצות לא תעשה וזהו פרטן:
א למנות מלך בישראל: ב שלא ימנה מקהל גרים: ג שלא ירבת לו נשים:
ד שלא ירבה לו סוסים: ה שלא ירבה לו כסף וזהב: ו להחרים שבעה עממים:
ז שלא לחיות מהן כל נשמה: ח למחות זרעו של עמלק: ט לזכור מה שעשה עמלק:
י שלא לשכוח מעשיו הרעים ואריבתו בדרך: י"א שלא לשכון בארץ מצרים:
י"ב לשלוח שלום ליושבי העיר כשצרים עליה ולדון בה כאשר מפורש בתורה ואם תשלים ואם לא תשלים:
י"ג שלא לדרוש שלום מעמון ומואב כלבר כשצרים עליהם: י"ד שלא לחשחית אילני מאכל במצור:
י"ו להתקין יד שיעצו בו בעלי המחנה להפנות בו
י"ז למשוח כהן לדבר באזני אנשי הצבא בשעת המלחמה:
י"ח להיות מארס ובונה בניין ונושע כרם שמח' בקנינים שנה תמימה ומחזירין אותן מן המלחמה:
י"ט שלא יעבור עליהם לכל דבר ולא יצאו אפילו לצרכי העיר ולצרכי הגדוד ודומה להם:
כ' שלא לערוין ולחזור לאחור בשעת המלחמה: כ"א דין יפת תואר: כ"ב שלא תמכר יפת תואר:
כ"ג שלא יכבשנה לעבדות אחר שנבעלה וכאר מצות אלו בפרקים אלו:

פרק ראשון

שלוש

מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ למנות להם מלך שנאמ' שום תשים עליך מלך
ולחכרת זרעו של עמלק שנ' תמחה את זכר עמלק ולבנות להם בית הבחירה שנ' לשכנו
תדרשו ובאת שמה מינוי מלך קודם למלחמת עמלק שנ' אותי שלח ה' למשחך למלך
עתה לך והכית את עמלק והכרת זרע עמלק קודמת לבניין הבית שנ' ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מסב'
מכל אויביו ויאמר המלך אל נתן הנביא אנכי יושב בבית ארזים וגו' מאחר שהקמת מלך מצוה למה לא רצה
הקב"ה כששאלו מלך משמואל לפי ששאלו בתרעומת ולא שאלו לקיים המצוה אלא מפני שקצו בשמואל ה
הנביא שנ' כי לא אותך מאסו כי אותי מאסו וגו': אין מעמידין מלך בתחילה אלא על פי בר של ע' זקנים ועל פי
נביא כיהושע שמינהו משה רבינו ובית דינו וכשאלו ודוד שמינהו שמואל הרמתי ובית דינו אין מעמידין מלך
מקהל גרים אפילו אחר כמה דורות עד שתהיה אמו מישראל שנא' לא תוכל
לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיד הו' ולא למלכות' בלבד אלא לכל שררות
שבישראל לא שר צבא לא שר חמשים או שר עשרה אפי' ממנה על אמת
המים שמחלק ממנה לשנן' ואין צריך לומר דין או נשיא שלא יהא אלא מישראל שנ' מקרב אחיד תשים עליך מלך
כל משימות שאתה משים לא יהו אלא מקרב אחיד אין מעמידין אשה במלכות שנאמר עליך מלך ולא מלכה וכן
כל משימות שבישראל אין ממנים בהם אלא איש ואין מעמידין מלך ולא כהן גדול לא קצב ולא ספר ולא בלן ולא
גרדולא בורסי לא מפני שהן פסולין אלא הואיל ואומנותן נקלה העם מולולין בהן לעולם ומשיעשה כמלאכה מאלו
יום אחד נפסל כשמעמידין המלך מושחין אותו בשמן המשחה שנאמ' ויקח שמואל את פך השמן ויצק על ראשו
וישקהו ומאחר שמושחין המלך הרי זה זוכה לו ולבניו עד עולם שהמלכות ירושה שנאמר למען יאריך ימים על
ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל

בספרי פנינו הוא ובניו שאם מת
עומד בנו תחתיו מכין לכל פרסו
ישראל סבניהן עומדין תחתיהן
תל בקרב ישראל כל שהוא בקרב
ישראל בנו עומד תחתיו ובתכ
תניא ובני לא היו להם הא אם היו
להם בנים היו קורמין אעפ' שלא
היו סקולין כאלעזר ואיתמר שכל
הקורם בנחלה הוא קורם בכבוד
ע' כ בספיקתה מוסף ובלבד פיהא
כ הג' כמנהג אבותיו עכ' וברושלמי
דהורי' מלך סמת כל ישראל ראויין
למלכות חכם סמת אין לו כיוצא בו ובמסכת
אביו מליגד פיהן קורם לכל אדם יכול אעפ' שאין ממלא מקומו של אביו הוא קורם לכל אדם אם אינו ממלא
מקומו של אביו יבא אחר וישמש תחתיו ועיין בקימ' י' ועיין בפ' הכושא עכ':

מגדל עון

המבטל גזירת המלך סוף פ' נגמר
הדין ופ' קמח דקדושין ופרק קמח
דיבמות: כל ההורג נפשות כו'
עד סוף הפרק בירושלמי:

פרק רביעי

יש למלך כו' עד
בבל ג' אהרן כו'
וכיוצא בהם נדרים פרק ר' נדרים
וכמה מקומות בתלמוד הלכה ר'
רווחת דייחא רמלכותא דייחא:
סבל האומר בפרשת המלך כו' עד
צאנכס יעשר בסנהדרין פרק כהן
גדול: כל הרוגי המלך וכו' עד
סוף הפרק בסנהדרין פרק כהן גדול
ובספרי פרשת שופטים:

פרק חמישי

המלך נלחם תחילה כו'
מלחמת מצוה אינו כו'
כדי לנטול בה רסו כו' אבל מלחמת
הרשות כו' עד ועשה מלחמתו ס'
סנהדרין פ' ופ' דרכות וכו' כהן
גדול בסנהדרין: מכות עשה וכו'
עד ואבד זכרם בספרי: ומכאן עשה
לאבד כו' עד זכר עמלק בספרי:
ומכות עשה לזכור כו' עד עמלק ב'
בספרי זכור את אשר עשה לך
עמלק בפה לא תשכח בלב עור סם
זכור את אשר עשה לך עמלק יכול
בלבך כשהוא אומ' לא תשכח הרי
סכחת הלב אמורה הא מה אכי מ'
מהי זכור שתהא סוכה בפוך עכ':
כל ארצות שכובשין ישראל כו' עד
האמורה בתורה סופו בירושלמי:
ומותר לשכון בכל העולם כו' עד
פלא לשוב למצרים זיל קרי בי רב
הוא: מותר לחזור לארץ מצרים
וכו' עד שכאמר כמעשה ארץ מצרי'
כו' בירושלמי: אסור לכאת מארץ
ישראל כו' עד ויחזור לארץ פ' קמח
דמכות עבודה זרה: וכן יוצא
לסחור בירושלמי והביאו ר' אלפס
ז' סוף מסכת סנהדרין: אבל

יש תימה על קהילות השוכנים
סם וגם רבינו המחבר עצמו הלך
לגור סם וליכא למימ' סטעמו מפני
סכא סכחריב ובלבל את העולם כ'
כדתנא בתוס' דקידושין פ' א' רבי
עקיב' למימ' גר המצרי שהרי בל'
החליט אמרין ואלכסכרדיחא מט'
איעינא ממוס דעברי האי קרא לא
תוסיפו לשוב וגם בתו' דמסכ' ידים
אמר' למצרים נתן הכתוב קצבה
סכאמר מתן ארבעים סכה חקבן מצרים מן העמים אשר כפזו סמה וישבו על ארמתם ואין לנו טעם להתיר חס' לא כפרס כפירוס ר' אלפס ספרינו לא תוסיפו לא
חכמה תורה חלל בדרך הזה כלומר מארץ ישראל למצרים אבל מארץ ארצות מותר עכ' מס':

המבטל גזירת המלך בשביל
קודמין ואין צריך לומר אם גזר
או בלא התראה אפילו בעד אחד א'
צריכה וחורג רבים ביום אחד ותולה ומניח תלוין ימיסד'
מגדל עון ודברי הרב ודברי העבד דברי הרב
כל חורגין נפשות שלא בראיה ברורה
רשות לדגור ולתקן העולם כפי מה שהשעה
אל אימה ולשבר יד רשעי העולם:

פרק רביעי

יש למלך ליתן מס על העם לצרכיו או לצורך המלחמה וקוצב לו מכס ואסור להבריח מן המכס
שיש לו לגזור שכל מי שיגנוב המכס ילקח ממנו או יורג שנאמר ואתם תחיו לו לעבדים ולהלן
הוא אומר יהיו לך למס ועבדך מבאן שנותן מס וקוצב מכס ודיניו בכל אלו הדברים וכיוצא בהן דין שכל האומר
בפרשת מלך מלך זוכה בו ושולח ככל גבול ישראל ולוקח מן העם הגבורים אנשי חיל ועושה מהן חיל למרכבתו
ובפרשיו ומעמיד מהם עומדין לפניו ומעמי' מהן אנשים לרוץ לפניו שנאמ' ושם לו במרכבתו ובפרשיו ורצו לפני
מרכבתו ולוקח מן היפים שבהם להיות שמשי' ועומדים לפניו שנאמר ואת חבורכם הטובים ואת חבוריכם יקח
ועשה למלאכתו וכן לוקח מן בעלי האומניות כל מה שהוא צריך ועושי' לו מלאכתו ונותן שכרן ולוקח כל
הכהמות והעבדים והשפחות למלאכתו ונותן שכרן או דמיהן שנאמר ולחרוש חרישו ולקצור קצירו ולעשו' כלי
מלחמתו וכלי רכבו ואת עבדיכם ואת שפחותיכם ואת חבוריכם הטובים ואת חבוריכם יקח ועשה למלאכתו

וכן לוקח מכל גבול ישראל נשים ופולגשי' נשים בבתובה וקידושים ופולגשי'
בלא כתובה ובלא קידושים אלא ביהוד בלבד קונה אותה ומותרת לו אבל
ההדיוט אסור בפולגש אלא באמה העבריה בלבד אחר ייעוד ויש לרשות
לעשות הפולגשים שלוקח לארמונו לנשות ואופות ורקחות שנאמר ואת
בנותיכם יקח לרקחות ולנשות ולאופות וכן כופה את הראיין להיות שדים
וממנה אותם שרי אלפים ושרי חמשים שנאמר ולשום לו שרי אלפים ושרי
חמשים ולוקח השדות והותים והכרמים לעבדיו כשילכו למלחמה ויפשו
על מקומות אלו אם אין להם מה יאכלו אלא משם ונותן דמיהן שנאמר ואת
שדותיכם ואת כרמיכם וותיכם האובים יקח ונתן לעבדיו ויש לו מעשר מן
הזרעים ומן האילנות ומן הבהמות שנאמ' ורעכם וכרמכם יעשר ואת צאנכם
יעשר: המלך המשיח נוטל מכל הארצות שכובשין ישראל חלק אחד מ'ג'
ודבר זה חק לו ולבניו עד עולם: כל הרוגי המלך ממונן למלך וכל הממלכ'
שכובש הרי אצרו המלכ' למלך ושאר הכוה שבוזין בוזין ונותנין לפניו וה'
נוטל מחצה בראשו ומחצית הכוה חולקי' אותה כל אנשי הצבא ביחד עם העם
היושבין על הכלים במחנ' לשמרם חולקין בשוה שנ' כי כחלק היורד במלחמ'
וכחלק היושב על הכלים יחדיו יחלקו כל הארץ שכובש הרי היא שלו ונותן
לעבדיו ולאנשי המלחמה כפי מה שירצה ומניח לעצמו כפי מה שירצ' ובכל
אלו הדברים דיניו דין ובכל היו מעשיו לשם שמים ותהיה מגמתו ומחשבתו
להר'ת האמת ולמלא' העולם צדק ולשבור ורוע הרשע ולהלחם מלחמות
ה' שאין ממליכין מלך תחילה אלא לעשו' משפט ומלחמו' שנושפטו מלכיו ויצ' לפנינו ונלחם את מלחמותינו:

ג' גרסינן בירושלמי ר' אלעזר רבי
מאיר אומר פלגא חין לה כתובה
רבי יהודה אומר יש לה כתוב' אבל
לא תנאי כתובה עכ':
ומה טעמך אחאב על טרה ככות
ארית מפני שהכתוב אומר ונתן ל'
לעבדיו ולא לעצמו ח' חס היה רוצ'
לוקח בחכס היה הרשות בדין אבל
הוא שאל למכור לו וכמה טלא רכה
למכור לו לא כחשב כמורד במלכ'
ת' וה' טעמו מהלכיל פירס דיקח
מלך על כל ישראל מותר וה' ווריימס
פיראין מותר חלל בטרות לקוח'
אבל כחלת אבותיו לא והיינו ד'
דקאמר ככות חלילה לי מלהסחית
כחלת אבותי עכ':

פרק חמישי

המלך נלחם תחילה אלא מלחמת מצוה ואי זו היא מלחמת מצוה זו מלחמת שבעה עממים ומלחמת
עמלק ועורת ישראל מיד צר שבא עליהם ואחר כך נלחם במלחמת הרשות והיא המלחמה שנלחם
עם שאר העם כדי להרחיב גבול ישראל ולהרחבת גדולתו ושמעו מלחמת מצוה אינו צריך לישול בה רשות
בית דין אלא יוצא מעצמו בכל עת וכופה העם לצאת אבל מלחמת הרשות אינו מוציא העם בה אלא על פי בית
דין של ע'א זפורין לעשות לו דרך ואין ממחין בידו ודרך המלך אין לה שיעור אלא כפי מה שהוא צרי' אינו מעקם
הדרכים מפני כרמו של זה או מפני שדה של זה אלא חולק בשוה ועושה מלחמתו מצות עשה להחרים שבעה
עממין שנ' החרם תחרים וכל שבא לידו אח' מהן ולא הרגו עובר בלא תעש'

שנאמר לא תחיה כל נשמה וכבר אבד זכר' עמלק שנ' תמחה את זכר עמלק ומצו' עשה
לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריכותו כדי לעורר איבתו שנ' זכור את אשר עשה לך עמלק מפני השמועה למרו וזכור
בפה לא תשכח בלב שאסור לשכוח איבתו שנאמ' כל הארצות שכובשין ישראל במלך על פי בית דין הרי זה
כבוש רבים והרי היאכא דין ישראל שכבש יהושע לכל דבר והוא שכבשו אחר' כבוש כל ארץ ישראל האמור' בתורה
ומותר לשכון בכל העולם חוץ מארץ מצרים מן היס הגדול ועד המערב ארבע
מאות פרסה על ד' מאות פרסה כנגד ארץ כוש וכנגד המדבר הכל אסור להתישב
בה בג' מקומות הוהירה תורה שלא לשוב למצרים שנאמר לא תוסיפו לשוב
בדרך הזה עוד לא תוסיף עוד לראותם לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם ואלכסנדריא בכלל האיסור מותר לחזור
לאר' מצרים לסחור ולפרקמטיא ולכבוש ארצו אחרו' אין אסור אלא להשתקע
שם ואין לוקין על לאו זה שנעת הבניסה מותר הו' ואם יחשוב לישב ולהשתקע
שם אין בו מעשה ויראה לי שאם כבש ארץ מצרים מלך ישראל על פי בית דין
שהיא מותרת ולא הוהירה אלא לשוב לה יחיד' או לשכון בה והיא ביד גוים מפני
שמעשיהם מקולקלין יותר מכל הארצו' שנ' כבש ארץ מצרים וגו' אסור לצאת
מארץ ישראל לחל' לעולם אלא ללמוד תור' או לישא אשה או להציל בין הגוים והזור לאר' וכניצ' הוא לכחורה אבל

בירושלמי דמסכ' ידים לישובה אי
אתה חוזר אבל אתה חוזר לסחור
ולפרגמטיא ולכבוש הארץ עכ':
יש תימה על קהילות השוכנים
סם וגם רבינו המחבר עצמו הלך
לגור סם וליכא למימ' סטעמו מפני
סכא סכחריב ובלבל את העולם כ'
כדתנא בתוס' דקידושין פ' א' רבי
עקיב' למימ' גר המצרי שהרי בל'
החליט אמרין ואלכסכרדיחא מט'
איעינא ממוס דעברי האי קרא לא
תוסיפו לשוב וגם בתו' דמסכ' ידים
אמר' למצרים נתן הכתוב קצבה
סכאמר מתן ארבעים סכה חקבן מצרים מן העמים אשר כפזו סמה וישבו על ארמתם ואין לנו טעם להתיר חס' לא כפרס כפירוס ר' אלפס ספרינו לא תוסיפו לא
חכמה תורה חלל בדרך הזה כלומר מארץ ישראל למצרים אבל מארץ ארצות מותר עכ' מס':

174

אבל לשכח בחוצה לארץ אסור כל ער
פרק ששי אין

שם
למסע
למנוח

לנוס
דברים

גדולי החכמים עד סוף הפרק סוף מסכת כתובות:
הראב"ד ז"ל אין סוף למחמת הרמות אלא עד סוף
בספרי ואין ספק אלא בגמ' ז"ל כך דעתו ותכלית
בכמה מקומות מהסמוך לזה אחר סכתב אין הורגן אותן והרי הם למס כו' עד סוף אלת
פניהם כו' עד והמס הוא סוף סוף
כו' עד ועלם סלמה למס עובר עד
היום הזה כו' עד כפי מה מיתנה
עלל והוא בדור אס הסלמו וקבלו
כו' עד למס דבר בספרי והמס הו'
סיקבלו כו' עד כפי מה מיתנה וחס'
למקרי בבבית' עד עם סוף האומות
הכל מפורסם בספרי וז"ל מקבלו אט
עליו מסיס ולא סעבוד סעבוד ולא
מסיס אין סומעין להם עד סוף סוף
זו וזו ע"כ: אבל סבג עממין וכו'
עד ולא קבלו

כתב הראב"ד ז"ל זה סבוס לא
סיכול לו הסלמו לקבל
המכות ע"כ:

ואני או עיקר אלו הדברי בספרי
ואין ספק ברב אלא ורמי

הוא סבבך הוא מדבר וכסתתבונן
בלמון הראסון ובלמון האחרון ב'
במיו לזה מכלל סלחו להם לסל'
ולא קבלו כך תמצאו: ג' סכתב'
סלח יהושע וכו' לולי חלול הסס

כתב הראב"ד ז"ל כל זה סבוס
סלח להם יהושע
להסלס אלא עד סלח עברו את
הירדן אבל אחר מכאן או מקבלת
אותן ע"כ:

ואני אומר אתמהה וכי עד
סלח ככסו לארץ סכת'

ר"מ ז"ל אין בכלל מסמע עד סלח
עברו את הירדן ועוד הלסון מ'
מפורסם הוא כך בירוס פורמסכת

סביעית גמרא מתני' קמית' דג'
אמר רבי סמואל בר נחמן סלס
פרוסטגמאי' פי' סכתב' סלח יהושע
לארץ ישראל עד סלח יכנס לארץ

מי ססור רוכה למנות יפנה להסל'
יסלס לעשו מלחמה יעסג גרגמי
האמין להקב"ה והלך לו לאפריקי'
דכתבי' עד בלי ולקחתי אל ארץ

כארצ' זו אפריקי' גבעוני' הסלמו
דכתבי' וכי הסלמו יוסבי גבעון את
ישראל לא מלכיס עסו מלחמה ו'
וכסלו ע"כ הנה זה פסוט וסאר

הדברים סכתב ר"מ ז"ל בזה הכסך
מפורסם בגיטין פרק הסולח ואינו
יכול להאמין סהראב"ד ז"ל יכתוב
לסון זאת הסנה: עמון ומואב

אין סוף אלת להם וכו' עד מקבלת
אותן זיל קרי בי רב הוא ומקסת
מתברר בספרי וז"ל מכלל סכאמר
כי תקרב' עיר להלח' עליה וקרא'
אליה לסלס יכול אף כאן תל לא

תדרוס סלום מכלל סכאמר בטוב
לו יכול אף כאן תלוטוב' כל ימין
לעולס ע"כ: כסכרי' על עיר לתפסה
כו' עד סכתב כוהו כל זה מפורס'
בספרי דבי רב: אין קוצצין אולכו
מאכל וכו' עד מותר לקוצכו הכל
בזיקין פרק החובל ובספרי:

196 א

אבל לשכח בחוצה לארץ אסור אלא אם כן חוקשם הרעב עד שנעשה שוה דינר חישין בשני דינרין במה
דברים אמורים כשהמעות מצויות והפירות ביוקר אבל אם היו הפירות בזול ולא ימצא מעות ולא במה ישחבר
ואברה פרוטה מן הכיס יצא לכל מקום שימצא בו ריוח ואף על פי שמותר לצאת אינה מרת חסידות שהרי מחלוק
ובלין שני גדולי הדור היו ומפני צרה גדולה יצאו ונתחייבו כלייה למקום גדולי החכמה היו מנשקין על החומי
ארץ ישראל ומנשקין אבניה ומתגלגלין על עפרה וכן הוא אומר כירצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו אמרו
חכמים כל השוכן בארץ ישראל עונותיו מחולין שנאמר וכל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון אפי' הלך
בה ארבעה אמות וזכה לחיי העולם הבא וכן הקבור בה נתכפר לו וכאלו המקום שהוא בו מוכח כפרה שו' וכפר
אדמתו עמו ובפורענות הוא אומר על אדמה טמאה ימות ואינו דומה
קולטתו מחיים לקולטתו אחר מותו ואף על פי כן גדולי החכמה היו מוליכין
מתיה לשב צא ולמוד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק לעולם ידור אדם בארץ
ישראל אפילו בעיר שרובה גוים ואל ידור בחוצה לארץ אפילו בעיר שרובה
ישר' שכל היוצא לחוצה לארץ כאילו עובד עבודה זרה שנאמר כי גרשוני
היום מהסתפח כנחלת ה' לאמר לך עבוד אלהים אחרים ובפורענות הוא
אומר ואל אדמת ישראל לא יבאו כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה
לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר הארצות שנ' בכל יבאו ושמה יהיו:

בירוס למי דפרק הכוס' גר' רבי בר
קריא ור' אלעזר הו' מטיילין באיסטרין
ראו ארונות סהן באין מחוצה לארץ
אף בר קריא לר' אלעזר מה הועילו אלו
אף אני קורא עליהם וכחלתי סמתס
לתועב' בחייכון ותבאו ותטמאו את ארצ'
במיתתכם אמ' ליה כיון סמגייעין לארץ
היו נוטלין גוס עפר ומיחין על ארונו
דכתיב וכפר ארמתו עמו מכאן כראה סמך למה סנהגו להניח עפר מא' על המתים אע"פ דהיה דירוסלמי חירי בא' :

פרק ששי

אין

עושי מלחמה עם אדם בעולם עד שקוראין לו שלום אחד מלחמת הרשות ואחר מלחמת מצוה
שנאמר כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום אם השלימו וקבלו שבע מצות
שנצטוו בני נח עליית אין הורגין מהן נשמה ודרי חן למס שנאמר יהיו לך למס ועבדוך קבלו
עליהם המס ולא קבלו העבדות או שקבלו העבדות ולא קבלו המס אין שומעין להם עד שיקבלו שניהם והעבדות
שיקבלו הוא שיהיו נכזים ושפלים למטה ולא ירימו ראש בישראל אלא יהיו כבוסים תחת יד ולא יתמנו על ישר'
לשום דבר שבעולם והמס שיקבלו שיהיו מוכני לעבוד המלך בגופם וממונם כגון בניין החומות וחוק המעודות
וכניין אדמון המלך וביצא בו שנאמר וזה דבר המס אשר העלה המלך שלמה לבנות את בית ה' את ביתו ואת
המזבח ואת חומת ירושלם ואת כל ערי המסכנות אשר היו לשלמה כל העם הנותר מן האמורי ועלם שלמה
למס עובד עד היום הזה ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד כי הם אנשי המלחמה ועבדיו ושוריו ושלישיו ושרי רכבו
ופרשיו: ויש למלך לתתנות עמהם שיקח חצי ממונם או הקרקעות ויניח כל המטלטלין או המטלטלין ויניח
הקרקעות כפי מה שיתנה ואסור לשקר בביתם ולכזב להם אחר שהשלימו וקבלו שבע מצות ואם לא השלימו
או שהשלימו ולא קבלו שבע מצות עושי עמהם מלחמה והורגין כל הזכרים הגדולים ובוזין כל ממונם וטפס ואין
הורגין אשה ולא קטן שנ' והנשים והטף זה טף של זכרים במה דברים אמורים במלחמת הרשות שהוא עם שאר
האומות אבל שבעה עממין ועמלק שלא השלימו אין מניחין מהן נשמה שנ' כן תעשה לכל וגו' רק מערי העמ'
לא תחיה כל נשמה וכן הוא אומר בעמלק תמחה את זכר עמלק ומניין שאינו מדבר אלא באלו שלא השלימו
שנאמר לא תחיה עיר אשר השלימה את ישראל כלתי החווי יושבי גבעון את הכל לקחו במלחמה כי מאת ה' היתה
לחוק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען החרימ' מכלל ששלחו להם לשלום ולא קבלו שלשה כתבים
שלח והושע עד שלא נכנס לארץ הראשון שלח להן מי שרועה לברוח וחרור ושלח מי שרועה להשלי' ישל'
וחרור ושלח מי שרועה לעשות מלחמה יעשה אם כן מפני מה הערימו יושבי גבעון לפי ששלח להן בכלל ולא
קבלו ולא ידעו משפט ישראל ודמו שאין פותחין להם לשלום ולמה קשה הדבר לנשיא' ודמו שראוי להכותם לפי
חרב לולי השבועה מפני שברתו להם ברית וחרי הוא אומ' לא תברוח להם ברית אלא היה דינם שיהיו למס עבדים

והואיל ובטעות נשבעו להן בדין היה שיהרגו על שהטעם לולי חילול השם: עמון
ומואב אין שולחין להם לשלום שנ' לא תדרוש שלום וטובתם כל ימין אמרו
חכמים לפי שנאמר וקראת אליה לשלום יכול עמון ומואב כן תלמוד לומר לא תדרוש
שלום לפי שנאמר עמך ישב בקרבך בטוב לו לא תוננו יכול עמון ומואב כן תלמוד
לומר וטובתם ואף על פי שאין שואלין בשלום אם השלימו מעצמם תחילה מקבלין
אותן: כשצדין על עיר לתפשה אין מקיפין אותה מר רוחותיה אלא משלש רוחותיה
ומניחין מקום לבורח ולכל מי שירצה להמלט על נפשו שנא יוצאו על מדין כאשר
צוה ה' את משה מפי השמועה למדו שבכך צוהו: אין קוצצין אילני מאכל שחויין
למדינה ואין מונעין מהם אמת המים כדי שייבשו שנאמר לא תשחית את עצה וכל
הקוצצין לוקה ולא במצור בלבד אלא בכל מקום כל הקוצצין אילן מאכל דרך השחתה
לוקה אבל קוצצין אותו אם היה מוין אילנות אחרות או מפני שמויק בשדה או מפני
שדמיו יקרים לא אסרה תורה אלא

דרך השחתה: כל אילן סרק' מותר לקיץ אותו ואפילו אינו צדין
לו כן אילן מאכל שהוקין ואינו עושה אלא דבר מועט שאינו ראוי
לשרוח בו מותר לקיץ אותו וכו'
דגריסין פרק החובל ר' עזר אמר תרע זה
אילן מאכל כי לא עץ מאכל הוא זה אילן סרק'
פי' אסר תרע סידעתו טהיה העץ מאכל תחלה
אבל ר' עזר פי' אס איכך יודע קרוב למצור אלא
הוא קרוב ואפילו סל מאכל סה ע"כ:

וכמה יהיה הזית עומה כו' עד מכת מרדות מדבריהם פירק החובל ופירק
על עיירות גוים כו' עד יקבר פ' קמח רפבת: ארבעה דברים פטרו במחנה
פנתבאר בהלכות סבת בירוסלמי: ואין מחיבה פחותה מעשרה טפחים כבר נ
וכו' עד סוף הפרק ענין החזרה פירק קמח רכתובות ושאר כל הדברים בספרי ופ' ז'ים פטוטים ולסון
אין חזקין אלא מקום זיוניך:

וכמה יהיה הזית עומה כו' עד מכת מרדות מדבריהם פירק החובל ופירק
על עיירות גוים כו' עד יקבר פ' קמח רפבת: ארבעה דברים פטרו במחנה
פנתבאר בהלכות סבת בירוסלמי: ואין מחיבה פחותה מעשרה טפחים כבר נ
וכו' עד סוף הפרק ענין החזרה פירק קמח רכתובות ושאר כל הדברים בספרי ופ' ז'ים פטוטים ולסון
אין חזקין אלא מקום זיוניך:

וכמה יהיה הזית עומה כו' עד מכת מרדות מדבריהם פירק החובל ופירק
על עיירות גוים כו' עד יקבר פ' קמח רפבת: ארבעה דברים פטרו במחנה
פנתבאר בהלכות סבת בירוסלמי: ואין מחיבה פחותה מעשרה טפחים כבר נ
וכו' עד סוף הפרק ענין החזרה פירק קמח רכתובות ושאר כל הדברים בספרי ופ' ז'ים פטוטים ולסון
אין חזקין אלא מקום זיוניך:

וכמה יהיה הזית עומה כו' עד מכת מרדות מדבריהם פירק החובל ופירק
על עיירות גוים כו' עד יקבר פ' קמח רפבת: ארבעה דברים פטרו במחנה
פנתבאר בהלכות סבת בירוסלמי: ואין מחיבה פחותה מעשרה טפחים כבר נ
וכו' עד סוף הפרק ענין החזרה פירק קמח רכתובות ושאר כל הדברים בספרי ופ' ז'ים פטוטים ולסון
אין חזקין אלא מקום זיוניך:

פרק שביעי

אחת

מלחמת מצוה כו'
עד וזה הנקרא
מסוח מלחמה
כתב ה"אבר ז'ל אטמר להיות
זה לענין ז' ירך לבבכם
אבל לנין שאר החזרים מעורכי
המלחמה לא לאמר אלא למלחמת
הרשות אבל למלחמת מצוה לא
והכי איתא בגמרא ע"כ:
ואני אומר עיקר כל אלה ה
הדברים בספרי ולא ידעתי
במה איתנה הלסון הזה אם בטעו'
הסל סחבר אם במהירות הקורא
פלא העמיץ לאזניו עד הסוף או
ה"אבר ז'ל לא אמרו ואחר כתבו
על סמו סהרי ר"מ ז'ל כזה בלסון
והסלים כך מיד בסמוך לזה ז'ל
וכי פעמי' מרבר כו' עד כאן מסוח
מלחמה אומר וכהן אחר תחתיו
מסמיע לכל העם בקול רם ואחר
כך מדבר הטוטר וכו' עד ואחר
סחורין כל החזרין כו' עד ב"א
סחורין אלו האכסים מעורכי
המלחמה במלחמת הרשות אבל לנין
במלחמת מצוה הכל יזכרין אכילו
חתן מחררו וכלה מחופתה ע"כ
ובדאי כך הוא בגמרא בסוטה פ'
מסוח מלחמה ואם כן אין יאמן
סה"אבר ז'ל יכתוב לסון אותה
ההטבה: אחד הבונן בית ליסבתו
וכו' עד לא כרכי העיר ולא כרכי
הגדוד הכל בספרי ובסוטה פירק
מסוח מלחמה וענין בית קטן בסוכ
פירק קמח: מי האים הירא וכו'
עד מכל דבר למלחמה פירק מסוח
מלחמה ובספרי: וכל המתחיל
לחטב ולהרהר במלחמה כו' עד
סוף הפרק מקפת אלו הדברים
בספרי סוף פרשת ספנו ובפרשת
כי תבא ומקפתם במדרשות:
פירק

פרק שביעי

אחד

מלחמת מצוה ואחר מלחמת הרשות ממנין כהן לרבר אל העם בשעת המלחמה ומושחין אותו
בשמן המשחה וזה הנקרא משוח מלחמה שני פעמים מדבר משוח מלחמה אל העם אחת
בספר בעת שיוצאין קודם שיערכו המלחמה אומר לעם מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגו'
כשישמע דבריו יחזור מעורכי המלחמה ואחת בעורכי המלחמה אומר אל תיראו ואל תחפזו: בעת שעורכין
המערכות והם קרבים להלחם משוח מלחמה עומד במקום גבוה וכל המערכות לפניו ואומר להן בלשון הקודש
שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם
כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם עד כאן אומר משוח מלחמה וכהן אחר
תחתיו משמיע אותו לכל העם בקול רם ואחר כך מדבר משוח מלחמה מי האיש אשר בנה בית חדש וגו' ומי
האיש אשר נטע כרם וגו' ומי האיש אשר אירש וגו' עד כאן משוח מלחמה מדבר והשוטר משמיע לכל העם בקול רם
ואח"כ מדבר השוטר מעצמו וא"ו מי האיש הירא ורך הלבב ושוטר אחר משמיע לכל העם ואח"כ שחורין כל הפטורין
מעורכי המלחמה מתקנין את המערכות ופוקדים שרי צבאות בראש העם ומעמידין מאחור כל מערכה ומערכה
שוטרים חוקים ועוים וכשלין של ברזל בידיהם הרוצה לחזור מן המלחמה הרשו בירן לחתוך את שוקו שתחילת
נפילה ניסה ב"א שמחורין אנשים אלו מעורכי המלחמה במלחמת הרשות אבל במלחמת מצוה הכל יוצאין
ואפילו חתן מחררו וכלה מחופתה אחד הבונה בית לשיבתו ואחר הבונה בית הבקר בית העצים בית האוצרות
הואיל וראוי לירידה ואחר הבונה ואחר הלוקח ואחר שניתן לו במתנ' או הירש הרי זה חוזר אבל הבונה בית שער
אכסדרה ומרפסת או בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות או הגוול בית חרי זה אינו חוזר אחר הנוטע
כרם ואחר הנוטע חמשה אילני מאכל ואפילו מחמשה מיני מאכל אחר הנוטע ואחר המברין ואחר המרכיב וקנה
בחברתה שהיא חייבת בערלה אחר הלוקח ואחר הירש ואחר שניתן לו במתנה אבל הנוטע ארבעה אילני
מאכל או חמשה אילני סרק או שגול כרם אינו חוזר עליו וכן כרם של שני שותפים אין חוזרין עליו אחר
המארס את הבתולה ואחר המארס את האלמנה וכן אם נפלה לו יבמה אפילו
חמשה אחים ומת אחד מהם כולן חוזרין קדש אשה מעבשיו ולאחר שני עשר
חדש ושלם הומן במלחמה חוזר ובא לו: המחזיר את גרושתו והמארס אשה
האסורה עליו כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממורת ונתנית
לישראל בת ישראל לממזר ולנתן אינו חוזר כל אלו שחוזרין מעורכי המלחמה
כ ששומעין את דברי הכהן חוזרין ומספקין מים ומוזן לאחיהם שבצבא ומתקנין
את הדרכים ואלו שאין יוצאין לעורכי המלחמה כל עיקר אין מטריחין אותן לשום
דבר בעולם הבונה בית חנוכה והנושא ארוסתו או שייבם ומי שחלל כרמו אין יוצאין עד תם שנה שנ' נקי יהיה לביתו
שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח מפי הקבלה למדו שיהיה נקי שנה בין לבית שקנה בין לאשה שנשא בין לכרם שהתחיל לאכול פריו כל השנה
אין מספק מים ומוזן ולא מתקן דרך ולא שומר בחומה ולא נותן לפסי העיר ולא יעבור עליו שום דבר בעולם שנ' לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר
לעבור בשני לאוין לא לצרכי העיר ולא לצרכי הגדוד בנה בית והשכירו לאחרים והקדים לו שכרו הרי זה כמי שחנכו נתן לו שכרו לאחר ז'ב חדש הרי
הוא כמי שלא חנכו עד עתה בנה בית ונתן בו הפציו ונעל עליהן אם היה צרי לבטל על שמירתן הרי זה כמי שחנכו והתחיל לישב בו ואם אינו צריך לישב
ולשומר הרי זה כמי שלא חנכו וכל הבונה בית או נוטע כרם בחוצה לארץ אינו חוזר עליהן מי האיש הירא ורך
הלבב כמשמעו שאין בלבו כח לעמד בקשרי המלחמה ומאחר שייכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישר ומשיעו
בעת צרה וידע שעל יחוד השם ה' עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא ייראו ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו
אלא ימחה וזכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא
תעשה שנ' אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם ולא עור אלא שכל דמי ישר תלויין בצוארו ואם לא
נצח ולא עשה מלחמה בכל לבו ובכל נפשו הרי זה כמי ששפך דמי הכל שנ' ולא ימס את לבב אחיו כלבבו והרי מפרש
בקבלה ארור עושה מלאכת הרמיה וארור מונע חרבו מדרובל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקרש את
השם בלבד מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויבנה לו עולם ויבנה לחיי
העולם הבא שנאמר כי עשה יעשה ה' לארני בית נאמני מלחמות ה' ארני נלחם ורעה לא תמצא כן מימך והיתה נפש
ארני צדורה בצרור החיים את ה' אלהיך: פ' שמיני

דבר בעולם הבונה בית חנוכה והנושא ארוסתו או שייבם ומי שחלל כרמו אין יוצאין עד תם שנה שנ' נקי יהיה לביתו
שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח מפי הקבלה למדו שיהיה נקי שנה בין לבית שקנה בין לאשה שנשא בין לכרם שהתחיל לאכול פריו כל השנה
אין מספק מים ומוזן ולא מתקן דרך ולא שומר בחומה ולא נותן לפסי העיר ולא יעבור עליו שום דבר בעולם שנ' לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר
לעבור בשני לאוין לא לצרכי העיר ולא לצרכי הגדוד בנה בית והשכירו לאחרים והקדים לו שכרו הרי זה כמי שחנכו נתן לו שכרו לאחר ז'ב חדש הרי
הוא כמי שלא חנכו עד עתה בנה בית ונתן בו הפציו ונעל עליהן אם היה צרי לבטל על שמירתן הרי זה כמי שחנכו והתחיל לישב בו ואם אינו צריך לישב
ולשומר הרי זה כמי שלא חנכו וכל הבונה בית או נוטע כרם בחוצה לארץ אינו חוזר עליהן מי האיש הירא ורך
הלבב כמשמעו שאין בלבו כח לעמד בקשרי המלחמה ומאחר שייכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישר ומשיעו
בעת צרה וידע שעל יחוד השם ה' עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא ייראו ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו
אלא ימחה וזכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא
תעשה שנ' אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם ולא עור אלא שכל דמי ישר תלויין בצוארו ואם לא
נצח ולא עשה מלחמה בכל לבו ובכל נפשו הרי זה כמי ששפך דמי הכל שנ' ולא ימס את לבב אחיו כלבבו והרי מפרש
בקבלה ארור עושה מלאכת הרמיה וארור מונע חרבו מדרובל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקרש את
השם בלבד מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויבנה לו עולם ויבנה לחיי
העולם הבא שנאמר כי עשה יעשה ה' לארני בית נאמני מלחמות ה' ארני נלחם ורעה לא תמצא כן מימך והיתה נפש
ארני צדורה בצרור החיים את ה' אלהיך: פ' שמיני

דבר בעולם הבונה בית חנוכה והנושא ארוסתו או שייבם ומי שחלל כרמו אין יוצאין עד תם שנה שנ' נקי יהיה לביתו
שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח מפי הקבלה למדו שיהיה נקי שנה בין לבית שקנה בין לאשה שנשא בין לכרם שהתחיל לאכול פריו כל השנה
אין מספק מים ומוזן ולא מתקן דרך ולא שומר בחומה ולא נותן לפסי העיר ולא יעבור עליו שום דבר בעולם שנ' לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר
לעבור בשני לאוין לא לצרכי העיר ולא לצרכי הגדוד בנה בית והשכירו לאחרים והקדים לו שכרו הרי זה כמי שחנכו נתן לו שכרו לאחר ז'ב חדש הרי
הוא כמי שלא חנכו עד עתה בנה בית ונתן בו הפציו ונעל עליהן אם היה צרי לבטל על שמירתן הרי זה כמי שחנכו והתחיל לישב בו ואם אינו צריך לישב
ולשומר הרי זה כמי שלא חנכו וכל הבונה בית או נוטע כרם בחוצה לארץ אינו חוזר עליהן מי האיש הירא ורך
הלבב כמשמעו שאין בלבו כח לעמד בקשרי המלחמה ומאחר שייכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישר ומשיעו
בעת צרה וידע שעל יחוד השם ה' עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא ייראו ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו
אלא ימחה וזכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בלא
תעשה שנ' אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם ולא עור אלא שכל דמי ישר תלויין בצוארו ואם לא
נצח ולא עשה מלחמה בכל לבו ובכל נפשו הרי זה כמי ששפך דמי הכל שנ' ולא ימס את לבב אחיו כלבבו והרי מפרש
בקבלה ארור עושה מלאכת הרמיה וארור מונע חרבו מדרובל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקרש את
השם בלבד מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויבנה לו עולם ויבנה לחיי
העולם הבא שנאמר כי עשה יעשה ה' לארני בית נאמני מלחמות ה' ארני נלחם ורעה לא תמצא כן מימך והיתה נפש
ארני צדורה בצרור החיים את ה' אלהיך: פ' שמיני

ל ירך לבבכם
אין חזקין אלא מקום זיוניך
ל ירך לבבכם
אין חזקין אלא מקום זיוניך

ל ירך לבבכם
אין חזקין אלא מקום זיוניך
ל ירך לבבכם
אין חזקין אלא מקום זיוניך

וכן בועל אשה בגנותה עד מפני שהיא גזירת פרק קמא... וכן אס כבשה אחר סכבעלה וכו' הכל בספרי וזל לא תתעמר... וכן אס כבשה אחר סכבעלה וכו' הכל בספרי וזל לא תתעמר... וכן אס כבשה אחר סכבעלה וכו' הכל בספרי וזל לא תתעמר...

פרק חשוי

פרק שמיני

חלוצי

על טסה דברים כל... מנצחו הכל סבב... מנצחו הכל סבב... מנצחו הכל סבב...

צבא כשיכנסו בגבול הגוים ויכבשו... חזיר וכיוצא בו אם ירעב ולא מצא מה יאכל... מפי השמועה למרו ובתים מלאים כל טוב...

כחן וכן בועל אשה בגנותה... ביתו שנאמר וראית בשביח אשת יפת תואר... אין אשת יפת תואר מותרת אלא בשעת השביח...

ואני אומר מדרשות חלוקות... הם לכמה עניני ים אהל... מימי קדם היו מפרשים ותולין ה...

ההנה פסק כרבי דאמר הכי טרום ודלא כרבי יוחנן דאמר חף בעילה רחפוכה לא הותר לא...

ואם לא קבלה תשב בבית ל' יום שנאמר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים וכן בוכה על דתה ואינו מונעה ומגדלת את צפרניה ומגלחת את ראשה כדי שתתגנה בעיניו ותתהעמו בבית נכנס ורואה אותה כרי שיקוף בת...

כתב ה'אבד זל כן דאזי לומר והוא התפלל סחרית ו והפרים מעמד ויחזק הוסף תפלה אחרת עלל:

היינו כרבי כרפי לעיל בר"פ זה אבל לרבי יוחנן לא כוכל ל למצא סהיתה מותרת לאמון...

נמצאת תמר אחות אבשלום מאמו ומותרת להנשא לאמנון וכן הוא אומר דבר נא אל המלך בילא ימנעני ממך: יפת תואר שלא רצת להניח עבודה זרה אחר...

ואני אומר הנה זל כתב זה מפני שאמרו בסנהדרין סוף פרק נגמר הדין גבי סלמה דחייתה ליהאב דייניה אהל ליה מאי טעמא קטלתי לאבנר אחר ליה גואל הדם לעסאל הואי אהל ליה עסאל רודף הוא אל היה לו להצילו באחר מאבריו אהל לא יכלא ליה אחר ליה השרת ברופס חמיסית איכונן ליה מקו' סמרה וכבר תלון בה באחר מאבריו לא יכל ליה אחר ליה ליה ליה אבנר מאי טעמא קטלתי לעמסאל כו' עד ויטו ויחב אל הסער אהל רבי יוחנן סרכו כדון סנהדרין אהל ליה מאי טעמא קטלתי לעמסאל כו' כד לעיל דמסמע מינה דאפילו בישראל כמי אס יכול להציל באחר מאבריו והורג כהרג עליו ככך כח לכאורה כראית קוסי גדולה וכי מעייבת בה ספיר ליתא כלל וכבר תירצה רבותינו בעלי התוספות זל ואמרו סלא כהרג יואב לא בעבור הדינת אבנר ולא בעבור הדינת עמסאל דהא ישרא הוא והיה כריך להתרות בו ואפילו לרבי יוסי דאמר חבר לא בעי התראה יואב לא היה חבר נדבר זה סהרי היה

היינו כרבי כרפי לעיל בר"פ זה אבל לרבי יוחנן לא כוכל ל למצא סהיתה מותרת לאמון...

על ששה דברים נצטוה אדם הראשון על עבודה זרה ועל ברכת השם ועל שפיכות דמים ועל גילוי עריות ועל הגזל ועל הדינים אע"פ שכולן הן קבלת בידינו ממש שה רבינו והדעת נוטה להן מכלל דברי תורה יראה שעל אלו נצטו הוסיף לנח אבר מן החי שנ' אך בשר בנפש דמו לא תאכלו נמצו מצות וכן היה הדבר בכל העולם עד אברהם בא אברהם נצטוה יתר על אלו במילה והוא התפלל שתיית ויצחק הפריש מעשר והוסיף תפילה אחרת לפנות היום ועקב הוסיף גיד הנשה והתפלל ערבית ובמצרים נצטוה עמרם במצות יתירות עד שבא משה רבינו ונשלמה תורה על ידו בן נח שעבד ע"ז חייב והוא שיעבוד כדרכה וכל ע"ז שביח דין של ישראל ממיתין עליה בן נח נהרג עליה וכל שאין בית דין של ישראל ממיתין עליה אין בן נח נהרג עליה ואע"פ שאינו נהרג אסור בכל ואין מניחין אותו להקים מצבה ולא לישע אשרה ולא לעשות צורות וכיוצא בהן לגוי בן נח שבירך את השם בן שבירך בשם המיוחד בין שבירך בכינוי בכל לשון חייב מה שאין בן ישראל בן נח שהרג נפש אפילו עובר במעי אמו נהרג עליו וכן אס הרג טריפה או שכפתו ונתנו לפני ארי או שהנחתו ברעב עד שמת הואיל והמת מכל מקו' נהרג וכן אס הרג רודף שיכול להצילו באח מאבריו נהרג עליו מה שאין בן ישראל שש

חוסב לעמסאל מורד במלכות כדאי בהיה סמעתא והיה ליה בסוגג לא ודאי לא כתחייב יואב אלל ממסס איהו גופיה דהוה מורד במלכו כדמוכח בהיה סמעתא מרכתיב והממוע באה עד יואב כי טטה אחרי אדומיה עלל והוא ככון וישר ומקונבל כדברי רמ' זל בלא קוסיא כלל:

חוסב לעמסאל מורד במלכות כדאי בהיה סמעתא והיה ליה בסוגג לא ודאי לא כתחייב יואב אלל ממסס איהו גופיה דהוה מורד במלכו כדמוכח בהיה סמעתא מרכתיב והממוע באה עד יואב כי טטה אחרי אדומיה עלל והוא ככון וישר ומקונבל כדברי רמ' זל בלא קוסיא כלל:

חוסב לעמסאל מורד במלכות כדאי בהיה סמעתא והיה ליה בסוגג לא ודאי לא כתחייב יואב אלל ממסס איהו גופיה דהוה מורד במלכו כדמוכח בהיה סמעתא מרכתיב והממוע באה עד יואב כי טטה אחרי אדומיה עלל והוא ככון וישר ומקונבל כדברי רמ' זל בלא קוסיא כלל:

מגולעו

מס עריות אסורות כל עד בטוח בסנהדרין פד מיתות: בן נח סחייב על הגזל עד מה סחייב כן בסנהדרין פד מיתות וכפ חייב על פחות מסוה פרוטה כו עד לא ליטראל בלבר בסנהדרין פד מיתות ובכתובות פד נערה סכתפתתה ובהרבה מקומות: אחר האבר או הבמר הפורס מן הבהמה או מן החיה בן נח נהרג עליו כתב הר"ב ז"ל ומן העוף ע"ל:

ואני חמ' גס רמ' עכמו ז"ל פן כתב רים פרק חמישי דהלכו מאכלא אסורו כי איסור אבר מן החי כוהג בהמה בחיה ובצוף אבל כריך להתבונן בדבריו מה סכת מס הו ליטור וכני נח לאיסור ומה סכת סחייב הוא ליהרג עליו בן נח כמו ספי' בסמוך מרענו ויס לו סמך לסברתו כי במר עוף הוא מדרבנן בחולק רים פר' כל הבמר ובגדרים פרק הנדר מן הירק וזה פסוט: אבל העוף יראה לי סחייב בן נח נהרג על אבר מן החי ממנו כתב הר"ב ז"ל כראה לי סזה טעות סופר וראוי להיות אבל הסרץ ע"ל:

ואני חמ' תמה אכי על הסרץ הזה מי הציאו לכלל במר וכל עכמ' לא נחלקו רבי עקיבא וחבריו רים פרק כל הבמר ופרק הנדר מן הירק אלא במר רגים וחגבים אבל סרכים לא סמענו ואי מסוס דאמרינן פד מיתות באך במר דלמסרי סרכים הוא דאחא דחיה בעלמא הוא דקח רחי ליה: הסוחט את הבהמה כו עד מסוס אבר מן החי בסחיטת חולק ע"ל: וכיכר הן מצווין על הדינין עד סוף המר בסנהדרין פד מיתות ופ' בן סורר ומורה:

פרק עשירי

בן

נח ססגג באחת ממצותיו פטור מכלום חוץ מרוצח בשגגה שאם חרגו גואל הדם אינו נחרג עליו ואיך ליעיר מקלט אבל בתי דיניהם אין ממיתין אותו במה דברים אמורים בשגגה באחת ממצות ועבר בלא כוונה כגון שבעל אשת חבירו ודמה שהיא אשתו או פניה אבל אם ידע שהיא אשת חבירו ולא ידע שהיא אסורה עליו אלא עלה על לבו שדבר זה מותר לו וכן אם הרג והוא לא ידע שאסור להרוג הרי זה קרוב למיור ונהרג לא תיחשב זו להם שגגה מפני שהיה לו ללמוד ולא למד: בן נח שאנסו אנס לעכו"ל על אחת ממצותיו מותר לו לעבור אפילו לאנס לעבור עבודה זרה עובר לפי שאינן מצווין על קדוש השם ולעולם אין עונשין מהן לא קטן ולא חרש ולא שומע לפי שאינן בני מצות: בן נח שנתגייר ומל וטבל ואחר כך רצה לחזור מאחריה ולחיות גר תושב בלבר בשחיה מקודם אין שומעין לו אלא יהיה כישראל לכל דבר או יתרג ואם היה קטן כשהטבילוהו בית דין יכול למחות בשעה שיגדיל ויהיה גר תושב בלבר וכיון שלא מיחה בשעתו שוב אינו ממחה אלא חרי הוא גר צדק לפיכך אם בא על קטנה שהטבילוהו בית דין כסף כתיבתה או קנס אינס או מפתה יהיה הכל תחת יד בית דין עד שתגדיל ולא תמחה בגירות שמא תמול ותגדיל ותמחה ונמצאת זו אוכלת בגיותה מעות שאין לה זכות בהן אלא כדיני ישראל: בן נח שברך את השם או שעבר עובר וזהו שבת על אשת חבירו או שהרג חבירו ונתגייר פטור הרג בן ישראל או שבא על אשת ישראל ונתגייר חייב והורגין אותו על בן ישראל וחונקין אותו על אשת ישראל שבעל שהרי נשתנה דינו: כבר בארנו שכל מיתה בני נח בסייף אלא אם בעל אשת ישראל נערה מאורסה וסקל ואם בעלה אחר שנכנס לחופה קודם שתבעל יחנק מפי הקבלה שבני נח אמדין בהרבעת בהמה ובהרבת אילן בלבר ואין נהרגין עליהן וגוי שהכה ישראל אפילו חבל בו כל שהו אלפ' שחייב מיתה אינו נהרג: המילה נצטוו בה אברהם וזרעו בלבר שנאמר אתה וזרעך אחרריך יצא זרעו של ישמעאל שנא' כי ביצחק יקרא לך זרע ויצא עשו שחרי יצחק אמר ליעקב ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך מכלל שהוא לבדו זרעו של אברהם המחויק בדתו ובדרכו הישרה והם המחוייבין במילה אמרו חכמים שבני קטורה שהם זרעו של אברהם אבינו שבאו אחרי ישמעאל ויצחק חייבין במילה והואיל ונתערבו היום בני ישמעאל בבני קטורה יתחייבו הכל במילה בשמיני ואין נהרגין עליה: גוי שעסק בתורה חייב מיתה לא יעסק אלא בשבע מצות שלהן בלבר וכן גוי ששבת אפילו ביום מימות החול אם עשאוהו לעצמו כמו שבת חייב מיתה ואין על אשעשה מועד לעצמו כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות או יעמוד בתורתו ולא יוסף ולא ירע ואם עסק בתורה או שבת או חדש דבר מכין אותו ועונשין אותו ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג: בן נח שרצה לעשות מצוה משאר מצות התורה כדי לקבל שכר אין מונעין אותו לעשותם כהלכתה ואם הביא עולה מקבלין ממנו נתן צדקה מקבלין ממנו ויראה לי שנתנין אותה לעניי ישראל והוא ניזון מישראל ומצוה עליה להחיותו אבל הגוי שנתן צדקה מקבלין ממנו ונתנין אותה לעניי גוי חייבין בית דין ישראל לעשות שופטים לאלו הגרים התושבים לרח' לחן על פי המשפטי' אלו כדי שלא ישחת העולם אם ראו בית דין שיעמידו שופטים מהן מעמידין ואם ראו שיעמידו להן מישראל מעמידין: שני גוים שבאו לפניך לדרון כדיני ישראל ורצו שניהן דנין להן דין תורה האחד רוצה והאחר אינו רוצה אין כופין אותו לדרון אלא כדיניהם היה ישראל וגוי אם יש זכות ישראל כדיניהם דנין לו כדיניהם ואומרים לו כך דנינכם ואם יש זכות ליה ישראל כדיניו דנין לו דין תורה ואומרים לו כך דיננו ויראה לי שאין עושין כן לגר תושב אלא לעולם דנין לו כדיניהם וכן יראה לי שנהגין עניי גירי תושב בדרך ארץ וגמילות חסדים כישראל שהרי אנו מצווין להחיותן שנאמר לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה וזהו שאמרו חכמים אין כופלין להן שלום בגוי' לא בגר תושב אפילו הגוים צו חכמי לבקר חוליהם ולקבור מיתתם עם מיתת ישראל ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל מפני דרכי שלום הרי נאמ' טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו ונאמר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום פרק י"א

שש עריות אסורות על בני נח אביו וז' אשת אביו וזאת אמו כמל' בחמה היה ועוף שאין הוא אחד ושאר אחד ואמר אחריו נח חייב על מפרות אביו ואנסות אביו חרי' היא אמו מכל מקום על הונקר בין קטן בין גדול ועל הכהמה בין קטנה בין גדולה והוא נהרג לבדו ואין הורגין את הבהמה שלא נצטוו בהריגת בהמה אלא ישראל: אין בן נח חייב על אשת חבירו עד שיבא עליה כדרכה אחר שנבעלה לבעלה אבל מאורסה או שנכנסה לחופה ולא נבעלה אין חייבין עליה שנאמר והיא בעלת בעל במה דברים אמורים בבן נח שבא על בת נח אבל גוי הכא על הישראלית בין כדרכה בין שלא כדרכה חייב ואם היתה נערה מאורסת נסקל עליה כדיני ישראל בא עליה אחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה חרי' זה בחנק כדיני ישראל אבל אם בא על אשת ישראל אחר שנבעלה חרי' זה כמי שבא על אשת גוי חבירו והרג בסייף: בן נח שייחד שפח' לעבדו חרי' זה נהרג עליה משום אשת חבירו ואינו חייב עליה עד שיפשוט חבירו ויאמר כל העם זו רבית' עבר פלוני ומאמתי תחוד להחירה משיפרישנה מעבדו ויפרע ראשה בשוק ומאמתי תהיה אשת חבירו כגרושה שלנו משיפרישנה מביתו וישלחנה לעצמה או משתצא היא מתחת רשותו ותלך לח' שאין לה גידושין בכתב ואין הדבר תלוי בו לבית דין אלא כל זמן שירצת הוא או היא לפרוש זה מזה פודשין: בן נח חייב על חגול בין שגול גוי בין שגול ישראל ואחר חגול או חגול ממנו או גונב נפש או חכוש שכר שכיר וכיוצא בו אפילו פתל שאכל שלא בשעת מלאכ' על הכל הוא חייב חרי' הוא בכלל גולן מה שאין כן בישראל וכן חייב על פחות משוה פרושה: בן נח שגול פחות משוה פרושה ובא אחר וגולה ממנו שניהן נהרגין עליה וכן חייב על אבר מן החי ועל בשר מן החי בכל שחו' שלא נתנו השיעורין אלא לישראל בלבר ומותר הוא בדם מן החי אחר האבר או הבשר הפורש מן הבהמה או מן החיה אבל העוף יראה לי שאין בן נח נהרג על אבר מן החי ממנו השוחט את הבהמ' אפילו שחט בה שני סימנין כל זמן שחיה מפרסת אבר ובשר הפורשין ממנה אסורין לבני נח משום אבר מן החי: כל שאסור על ישראל משום אבר מן החי אסור על בני נח ויש שבני נח חייבין עליו ולא ישראל שבני נח אחד בהמה וחיה בין טמאה בין טהור חייבין עליה משום אבר מן החי ומשום בשר מן החי ואבר ובשר הפורשין מן המפרס' אף על פי ששחט בת ישראל שני סימנין חרי' זה אסור לבני נח משום אבר מן החי וכיצד מצווין הן על הדינין חייבין להושיב דינים ושופטים בכל פלך ופלך לדרן בשש מצות אלו ולהזהיר את העם ובן נח שעבר על אחד משבע מצות אלו יתרג בסייף ומפני' זה נתחייבו כל בעלי שכם חריגה שהרי שכם גזל והם ראו וירעו ולא דגוהו ובן נח נהרג בעד אחד וברייך אחד בלא התראה ועל פי קרובים אבל לא בעדות אשה ולא תרין אשה להם:

פרק עשירי

בן

נח ששגג באחת ממצותיו פטור מכלום חוץ מרוצח בשגגה שאם חרגו גואל הדם אינו נחרג עליו ואיך ליעיר מקלט אבל בתי דיניהם אין ממיתין אותו במה דברים אמורים בשגגה באחת ממצות ועבר בלא כוונה כגון שבעל אשת חבירו ודמה שהיא אשתו או פניה אבל אם ידע שהיא אשת חבירו ולא ידע שהיא אסורה עליו אלא עלה על לבו שדבר זה מותר לו וכן אם הרג והוא לא ידע שאסור להרוג הרי זה קרוב למיור ונהרג לא תיחשב זו להם שגגה מפני שהיה לו ללמוד ולא למד: בן נח שאנסו אנס לעכו"ל על אחת ממצותיו מותר לו לעבור אפילו לאנס לעבור עבודה זרה עובר לפי שאינן מצווין על קדוש השם ולעולם אין עונשין מהן לא קטן ולא חרש ולא שומע לפי שאינן בני מצות: בן נח שנתגייר ומל וטבל ואחר כך רצה לחזור מאחריה ולחיות גר תושב בלבר בשחיה מקודם אין שומעין לו אלא יהיה כישראל לכל דבר או יתרג ואם היה קטן כשהטבילוהו בית דין יכול למחות בשעה שיגדיל ויהיה גר תושב בלבר וכיון שלא מיחה בשעתו שוב אינו ממחה אלא חרי הוא גר צדק לפיכך אם בא על קטנה שהטבילוהו בית דין כסף כתיבתה או קנס אינס או מפתה יהיה הכל תחת יד בית דין עד שתגדיל ולא תמחה בגירות שמא תמול ותגדיל ותמחה ונמצאת זו אוכלת בגיותה מעות שאין לה זכות בהן אלא כדיני ישראל: בן נח שברך את השם או שעבר עובר וזהו שבת על אשת חבירו או שהרג חבירו ונתגייר פטור הרג בן ישראל או שבא על אשת ישראל ונתגייר חייב והורגין אותו על בן ישראל וחונקין אותו על אשת ישראל שבעל שהרי נשתנה דינו: כבר בארנו שכל מיתה בני נח בסייף אלא אם בעל אשת ישראל נערה מאורסה וסקל ואם בעלה אחר שנכנס לחופה קודם שתבעל יחנק מפי הקבלה שבני נח אמדין בהרבעת בהמה ובהרבת אילן בלבר ואין נהרגין עליהן וגוי שהכה ישראל אפילו חבל בו כל שהו אלפ' שחייב מיתה אינו נהרג: המילה נצטוו בה אברהם וזרעו בלבר שנאמר אתה וזרעך אחרריך יצא זרעו של ישמעאל שנא' כי ביצחק יקרא לך זרע ויצא עשו שחרי יצחק אמר ליעקב ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך מכלל שהוא לבדו זרעו של אברהם המחויק בדתו ובדרכו הישרה והם המחוייבין במילה אמרו חכמים שבני קטורה שהם זרעו של אברהם אבינו שבאו אחרי ישמעאל ויצחק חייבין במילה והואיל ונתערבו היום בני ישמעאל בבני קטורה יתחייבו הכל במילה בשמיני ואין נהרגין עליה: גוי שעסק בתורה חייב מיתה לא יעסק אלא בשבע מצות שלהן בלבר וכן גוי ששבת אפילו ביום מימות החול אם עשאוהו לעצמו כמו שבת חייב מיתה ואין על אשעשה מועד לעצמו כללו של דבר אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות או יעמוד בתורתו ולא יוסף ולא ירע ואם עסק בתורה או שבת או חדש דבר מכין אותו ועונשין אותו ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה אבל אינו נהרג: בן נח שרצה לעשות מצוה משאר מצות התורה כדי לקבל שכר אין מונעין אותו לעשותם כהלכתה ואם הביא עולה מקבלין ממנו נתן צדקה מקבלין ממנו ויראה לי שנתנין אותה לעניי ישראל והוא ניזון מישראל ומצוה עליה להחיותו אבל הגוי שנתן צדקה מקבלין ממנו ונתנין אותה לעניי גוי חייבין בית דין ישראל לעשות שופטים לאלו הגרים התושבים לרח' לחן על פי המשפטי' אלו כדי שלא ישחת העולם אם ראו בית דין שיעמידו שופטים מהן מעמידין ואם ראו שיעמידו להן מישראל מעמידין: שני גוים שבאו לפניך לדרון כדיני ישראל ורצו שניהן דנין להן דין תורה האחד רוצה והאחר אינו רוצה אין כופין אותו לדרון אלא כדיניהם היה ישראל וגוי אם יש זכות ישראל כדיניהם דנין לו כדיניהם ואומרים לו כך דינכם ואם יש זכות ליה ישראל כדיניו דנין לו דין תורה ואומרים לו כך דיננו ויראה לי שאין עושין כן לגר תושב אלא לעולם דנין לו כדיניהם וכן יראה לי שנהגין עניי גירי תושב בדרך ארץ וגמילות חסדים כישראל שהרי אנו מצווין להחיותן שנאמר לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה וזהו שאמרו חכמים אין כופלין להן שלום בגוי' לא בגר תושב אפילו הגוים צו חכמי לבקר חוליהם ולקבור מיתתם עם מיתת ישראל ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל מפני דרכי שלום הרי נאמ' טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו ונאמר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום פרק י"א

פרק אחד עשר המלך

או עליו סהיה מלך המשיח ולא סאלו ממנו חכמי

גת כתב

פרק אחד עשר

המלך

המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות בית דוד לישנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם מקריבין קרבנות ועושין שמשין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר אלא בתורה ובמשה רבינו שהרי התורה העידה עליו ששאלה חכמה אלהיך את שבותך ורחמך ושכ וקבעך וגו' אם יהיה נדחך בקצת השמים והביאך ה' ואלו הדברים המפורשים בתורה הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים אף בפרשת בלעם נאמר ושם נבא בשני המשיחים במשיח הראשון שהוא דוד שהושיע את ישראל מיד צריהם ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל מיד בני עשו ושם הוא אומר אראנו ולא עתה זה דוד אשרנו ולא קרוב זה מלך המשיח דרך כוכב מיעקב זה דוד וקם שבט מישאל זה המלך המשיח ומחין פאתי מואב זה דוד וכן הוא אומר ויך את מואב ומדרם בחבל וקרקד כל בני שת זה המלך המשיח שנאמר בו ומשלו מים עד ים והיה אדם ירשה לדוד שנאמר ותהי ארם לדוד לעבד וגו' והיה ירשה שיעיר אויביו זה המלך המשיח שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון וגו' אף בערי מקלט הוא אומר ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך ויספת לך עור שלש ערים וגו' ומעולם לא היה דבר זה ולא צוה הקדוש ברוך הוא לתהוואבל בדברי הנביאים אין הדבר צריך ראיה שכל הספרים מלאים בדבר זה ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחייה מתים וכיוצא בדברי אלו שהצפשי אומרים אין הדבר כן שהרי רבי עקיבה חכם גדול מחכמי משנה היה והוא היה נושא בליו של בן כוזיבא המלך והוא היה אומר עליו שהוא המלך המשיח ודמה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח עד שנהרג בעונות כיון שנהרג נודע שאינו ולא שאלו ממנו חכמים לא אות ולא מופת ועיקר הדברים ככה היה שהתורה הזאת חוקית ומשפטיה לעולם ולעולמי עולמים ואין מוספין עליה ולא גורעין מהן וכל המוסף או גורע או שגילה פנים בתורה והוציא הדברים של מצות ממשוין הרי זה ודאי בראי ורשע ואפיקורוס ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדור אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה יוכיף כל ישראל לילך בה ולחוק בדקה וילחם מלחמות ה' הרי זה בחוקת שהוא משיח אם עשה והצליח ונצח כל האומות שסביביו ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי ואם לא הצליח עד כה או נהרג בידוע שאינו זה שהכתיבה עליו תורה והרי הוא בכל מלכי בית דוד השלמים והכשרים שמתו ולא העמידו תקוה אלא לנסות בו רבים שנרמז המשכילים ישלחו לצדוק בהן ולברר וללבן עד עת קץ כי עת למועד אף אותו שדמה שיחיה משיח ונהרג בכך כבר כתבנו בו דניאל שנ' ובני פריצי עמך ישאו להעמיד חזון ונבשלו וכי יש מכשול גדול מזה שכל הנביאים דברו שהמשיח נואל לישראל ומושיעם ומקבץ נדחיהם ומחוק מצותם וזה גרם לאבד ישר' בתרב ולפור שאריתם ולהשפילם ולהחליף התורה ולהטעות דוב העולם ולעבוד מבלעדי ה' אבל מחשבות בורא עולם אין כח באדם להשיג כי לא דרכו דרכיו ולא מחשבותיו מחשבותיו וכל הרבוי האלו ושל זה שעמד אחריו אינו אלא לישך דרך למלך המשיח ולתקן העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנ' כי אז אהפך כל עמי שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' ולעבדו ושכם אחד כיצד כבר נתמלא העולם כולו מדברי המשיח ומדברי התורה ומדברי המצות ופשוטו דברים אלו באים רחוקי ובעמ' רבים ערלי לב וערלי בשד והם נושעים ונותנים בדברים אלו הסותרות התורה אלן אומרים מצות אלן אמת היו וכבר בטלו בזמן הזה ולא היו נוהגות ואלו אומרים דברים נסתרות יש בהם ואינן פשוטין וכבר בא המלך וגלה נסתרותם וכשיעמד מלך המשיח באמת ויצליח וירום וינשא מיד הן כולן חוזרים ויודעים ששקר היה ואלו אומרים ואלו אומרים כי עשוי

פרק שנים עשר

אל

יעלה על לב שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם או יהיה שם חידוש ממעשה בראשית אלא עולם כמנהגו נהוג וזה שנ' בישעיה וגו' זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבין משל וחידה ענין הדבר שיהיו ישראל יושבין לבטח עם רשעי אופות העולם המשולים לזאב ונמר שנ' זאב ערבות ישרדם ונמר שוקד על עריהם ויחורו בתשובה כולם לדת האמת ולא יגלו ולא ישחיתו אלא יאכלו דבר המותר בנחת עם ישר' שנ' וארית בבקר יאכל תבן וכן כל כיוצא בדברים האלה הכתובים בענין המשיח משלים הם ובימי המשיח יודע לאי זה דבר היו משל ומה ענין רמזו בהן אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכו' בלבד יראה ממשוטן של דברי הנביאים שבתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג ושקודם מלחמת גוג מגוג יעמד נשיא לישראל להביא לבם שנ' הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום הגדול והנורא ואינו בא לא לטמא הטהור ולטהר הטמא ולא לפסול אנשי שהם בחוקת כשרות ולא להכשי אות שהחוק פסולין אלא לשים שלום בעולם שנ' והשיב לב אבות על בנים ובן יש מן החכמי שאומרי שקוד' ביאת המלך המשיח יבא אליו וכל אלו הדבר' וכיוצ' בהם לא ידע אדם היאך יהיו עד שיהיו שדברים סתורים הם אצל הנביאים גם החכמי אין להם קבלה בדברי אלא לפי הכרע הפסוקים ולפי יש להם מחלוק' בדברי אלו ועל כל פנים אין סידורי הווית דברי אלו ולא דקדוקיהם עיקר ולא יתעסק אדם בדברי ההגדות ולא יאריך בדברי המדרשות האמורי בעניני אלו וכיוצ' בהם ולא ישימם עיקר שאינם מכיאים לא לירי אחבה ולא לידי יראה וכן לא יחשב הקיצים אמרו חכמים תיפת רוחם של מחשבי קיצים אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר' כמו שבארנו: בימי

יה פרה עפניה יוחסין ופ' חלק ובמדרשות: אל יעלה על דעתך סמלך חדרם דברי בעולם או להחיות מתים וכיוצא בדברי אלו סאלו הטמאים חין היה ומחכמי המשנה היה והוא היה כוסא כליו סל בן כוזיבא המלך והוא היה יאבד זל והלא בן כוזיבא היה חומר אכא מלכא משיחא ומלחו חכמים לברקו וא' מורח ורחין או לא וכיון דלא עביר הכי קטלה עכל:

ואני אמר מה מקום להסגה זאה והלא כבר כתב ר"מ זל עצמו בזה הפרק סגם החכמים זל היו חלוקים בעניניו והוא האמת כי מה סכתב הר"חבר זל הוא ב בסנהדרין פרק חלק ואינו מפרסי דלאו איכה קטלוהו כי למה יומת מה עשה ומה סכתב ר"מ מרבי עקיבא הוא באיכה רבתי ובמקומו מהמדרשות וכולם כונתם לברר ולא כתב ר"מ כי על די ההכלחה כמו סכתב ר"מ זל והוא האמת:

ועיקר הדברים כו עד סוף הפרק הם דברים מקובלים ומקובלים מפסקוי הנביאים ומדרסיהם ו וההגרות סכתפזרו להם בענין וקבצם הוא זל כגון הענין סבא בו מלך המשיח בדרך סין פרק עשרה יוחסין וענין אותו סרימה להיות משיח פרק גמור הרין במק' וגם בספרים החיובים המספר לקורן הזמנים ודברי הימים סכתפזרו בימי החכמי וענין אותו אסר עמר אחריו הוגר בספרים החיובים ל להודיע תחלתו וסופו וסאר ביאורי במקראות הבאים בספרות כפי הסברות והדעות המקובלות לכל אחר ממנו:

פרק שנים עשר

אל

יעלה על הלב סכתמות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם או יהיה שם חידוש ממעשה בראשית אלא עולם כמנהגו נהוג וזה שנ' בישעיה וגו' זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבין משל וחידה ענין הדבר שיהיו ישראל יושבין לבטח עם רשעי אופות העולם המשולים לזאב ונמר שנ' זאב ערבות ישרדם ונמר שוקד על עריהם ויחורו בתשובה כולם לדת האמת ולא יגלו ולא ישחיתו אלא יאכלו דבר המותר בנחת עם ישר' שנ' וארית בבקר יאכל תבן וכן כל כיוצא בדברים האלה הכתובים בענין המשיח משלים הם ובימי המשיח יודע לאי זה דבר היו משל ומה ענין רמזו בהן אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכו' בלבד יראה ממשוטן של דברי הנביאים שבתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג ושקודם מלחמת גוג מגוג יעמד נשיא לישראל להביא לבם שנ' הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום הגדול והנורא ואינו בא לא לטמא הטהור ולטהר הטמא ולא לפסול אנשי שהם בחוקת כשרות ולא להכשי אות שהחוק פסולין אלא לשים שלום בעולם שנ' והשיב לב אבות על בנים ובן יש מן החכמי שאומרי שקוד' ביאת המלך המשיח יבא אליו וכל אלו הדבר' וכיוצ' בהם לא ידע אדם היאך יהיו עד שיהיו שדברים סתורים הם אצל הנביאים גם החכמי אין להם קבלה בדברי אלא לפי הכרע הפסוקים ולפי יש להם מחלוק' בדברי אלו ועל כל פנים אין סידורי הווית דברי אלו ולא דקדוקיהם עיקר ולא יתעסק אדם בדברי ההגדות ולא יאריך בדברי המדרשות האמורי בעניני אלו וכיוצ' בהם ולא ישימם עיקר שאינם מכיאים לא לירי אחבה ולא לידי יראה וכן לא יחשב הקיצים אמרו חכמים תיפת רוחם של מחשבי קיצים אלא יחכה ויאמין בכלל הדבר' כמו שבארנו: בימי

ואני אומר מה מקום להסגה זאה והלא כבר כתב ר"מ זל עצמו בזה הפרק סגם החכמים זל היו חלוקים בעניניו והוא האמת כי מה סכתב הר"חבר זל הוא ב בסנהדרין פרק חלק ואינו מפרסי דלאו איכה קטלוהו כי למה יומת מה עשה ומה סכתב ר"מ מרבי עקיבא הוא באיכה רבתי ובמקומו מהמדרשות וכולם כונתם לברר ולא כתב ר"מ כי על די ההכלחה כמו סכתב ר"מ זל והוא האמת:

מגדל עז

בימי המלך המס' כו'עד סנטמעה
 נטמעה פרק' יוחסין וסמין ליה
 חקרא רוכרפתים ככרוף כסף:
 לא התאו הכבאים עד כמו
 פניארנו בהלכות תסובה והכואור
 פרק ט:

פליק ספר שופטים וכו נשלם
 חבר מגדל עז אשר חבר
 הרב הגדול ר' שם
 טוב בר אברהם
 ולהת בן
 גאן ספרדי וצל:

המתנות

בימי מלך המשיח כשהיה
 וישב מצרף ומטהר ובני לוי מ
 ויאמר התרשתא להם אשר לא יא
 כולם מתייחסים המוחזקים ומודיע
 וזה משבט פלוני אבל אינו אומר על זה ממור וזה עבד שו
 חס ואיננו
 על פי ברוח הקדש שתנוח עליו שנ' וחס לוי ודוחה את שאינן מיוחסים ליש' שנא' ולאורים ותומים הנה למדת שברוח הקדש לא אלא לשבטים שמודיע שזה משבט פלוני שמשפחה שנממעה נממעה לא נתאור הנביאים והחכמים ימות המשיח לא כדי שישלמו על אומות העולם ולא כדי שירדו בגוים ולא כדי שינשאור אותם העמים ולא כדי לאכול ולשמוח אלא כדי שיהיו פנויים לתלמוד תורה ולא יהיה נוגש ומבטל להם כדי שיזכו לחיי העולם הבא כמו שבארנו בהלכות תשובה ובאורו הזמין לא יהיה שם רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שהטובה תהיה משופעת הרבה וכל מעדנים מצויין כעפר ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד ולפי' יהיו ישראל חכמים גדולים והיו הרברים הסתומין והעמוקים גלויים לכל וישנו דעת בוראם כפי כח האדם כי מלאה והאין דיעה את ה' כמים לים מכמים:

ברוך רחמנא דסייען:

מניין פרקים של ספר זה אחד ושמונים פרקים

נחלתנו מ' אבא
 הלכות סנהדרין
 הלכות עדות
 הלכות נמרים
 הלכות אבל
 הלכות מלכים
 ששה ועשרים פרקים
 שנים ועשרים פרקים
 שבעה פרקים
 ארבעה עשר פרקים
 שנים עשר פרקים

ותכל מלאכת המיימוני: ברוך אל קוני:

ואלו הספרים של ספר זה:

א	ספר מרע הלכותיו	חמשה ששה וארבעים פרקים
ב	ספר אהבה הלכותיו	ששה שבעה וארבעים פרקים
ג	ספר זמנים הלכותיו	עשרה שבעה ותשעים פרקים
ד	ספר נשים הלכותיו	חמשה שלשה וחמשים פרקים
ה	ספר קדושה הלכותיו	שלשה שלשה וחמשים פרקים
ו	ספר הפלאה הלכותיו	ארבע שלשה וארבעים פרקים
ז	ספר זרעים הלכותיו	שבעה חמשה ושמונים פרקים
ח	ספר עבודה הלכותיו	תשעה ששה ושמונים פרקים
ט	ספר קרבנות הלכותיו	ששה חמשה וארבעים פרקים
י	ספר טהרה הלכותיו	שמונה מאה וארבעה וארבעים פרקים
יא	ספר נזיקין הלכותיו	חמשה שנים וששים פרקים
יב	ספר קנין הלכותיו	חמשה חמשה ושבעים פרקים
יג	ספר משפטים הלכותיו	חמשה חמשה ושבעים פרקים
יד	ספר שופטים הלכותיו	חמשה אחד ושמונים פרקים

הספר הלכותיו שלשה ושמונים והפרקים תתקפ"ב:

תסוגשלם תלח:

אמר בר מהני תלת ורבי יוחנן סבירא ליה כרב נחמן גבי ביטול אלא עב
הא בהא תליא אלא טעמא כיון דגבי פרוזבול סגי בתריה גבי ביטול
אבל יש מביאין ראיה דאין הלכה כסמואל מהא דאיתא פב דכתובו מלמה
סיסבו לקיים את הסטור ופריך ודילמא רבנן דרב אחי כסמואל סבירא להו
מטעמא דאין הלכה כסמואל ואינו ראיה דהפ כסמואל סבירא להו בעלמא גבי
קיום סטורות ובהא לית הילכת כותיה דגבי קיום סטורות הוא מודה דבעינן ג'
ואפילו רב נחמן דאמר ב' טרנו דייניהם דין גבי קיום סטורות בעינן ג' בהא
גם אין להביא ראיה מהא דפרק זה בורר דפרק ד' ודילמא רבנן דרב אחי
כסמואל סבירא להו גבי אוריתא ואי הלכה כמתו פטיטא דסבירא להו כותיה
דילמא גבי אוריתא אכילו סמואל מודה דבעינן ג' מרדאמר התם לעיל האדא
בפניו ג' וקנו מידו כותבין ואם לאו בפניו ג' טו והפ כסמואל סבירא להו גבי אוריתא
ובהדי אומר בירושלמי ברין סבירא דין רבי יוחנן ור' סבירא דאמר תרווייהו
טרנו אין דייניהם דין ובהחולץ נמי אמר רבי יוחנן גר בריך שלם מספט כתיב
ביה וכן כראה כרפי ועיי בתו בפרק ח' האה דאמר קיום סטורות גבי

להילכות ערות פרק טו

ה נשאל לדיןאם חס אפטרופא של יתומי כאמן להעיד אם יודע להם ערו
והטעם דכסר דאין לך אלא אמתן סמכו חכמים בסנהדרין
זה אינו כוגע בערות דאינו אלא פליח בעלמא ואמר' דהדיוטין והילכתא פליח
כעשה עד ובהא אמרי' והילכתא ארים מעיד והוא דלית ליה פסידא בארעא וכן
ערב מעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא אחריתי כיון דאינו כוגע בערות והוא
אפטרופא רזבן תורא ליתמי בפרק המפקיד דמטעמא דמפלס סאני התם
דכסע ואפטרופא דמבעינן ליה בפרק הניקין היינו כסנוסא ומתן בכסוי
יתומים וחסרינן ליה פלא פלא די בכסוי יתומי אבל זה לא מיכאן אלא לטעמא
מה כוגע בערו הוא זה ואפי' כסמיכוהו בית דין אין יתומי מפסדין היכא רטעו
כדמוכח בכתובות דהלכה כחכמים דפוס היתומים ספחתו סתות מכרין
בטל עב:

להילכות ערות סג

י תשובת ר'על קבלת סלא בפני בעל דין כראה בעיני דאפילו רבי יוחנן
דאמר מקיימין את הסטור סלא בפני בעל דין סבבלת עדות
מודה דאין מקבלין אלא בפניו ובקיום רבנן הוא דפליגי דרוקא בקיום כקט
במלתיהו והא דמפרס טעמא דרב ריבא בעל הסור ועמור על סורו ה' אפילו
בקיום אית ליה האי טעמא אף על גב דרבנן היא ובהדיא פסק ר'ח דמקבלין
עדות סלא בפני בעל דין דרוקא היכא דפתחו ליה בדי' וסלחו לו ולא בא והוא
או עדין חולים או מדבקין לילך למדינת הים ואם רובה ראוין סיתקבל העדות
יתבענו לסמעון לדין ויאמרו לו בית דין לסמעון אם חפץ ללכת במקום העדים
ועידו בפניו אם יחפץ ואם לאו יקבלו סלא בפניו וסלחו בית דין כי קבלו העדי'
ולא יאכל סמעון וחדי' ור'יבא אמ' דאין מקבלין עדות סלא בפני בעל דין ואפילו
אם קבלו אינו עדות לרין על פיו וכן מסמע' בפב דכתובות דאמר מכחיסין
העדים סלא בפניהם ואין מזימין את העדים אלא בפניהם והזמה סלא בפניה'
כהו נמי דלא הויא הזמה הכחשה מיהא הויא והכי פירו' מכחיסין את העדים
סלא בפניהם דהכחשה לא הוי חוב העדים כלל אלא חוב הבעל דין והרי הן
בפניו אבל אין מזימין העדים סלא בפניהם דהזמה היא חובת' ועליהם
באים להעיד ואין מקבלין עדות סלא בפני בעל דין ומסיק דהזמה סלא בפניה'
כהו דהזמ' לא הוי ומטעמא דאפי' קבלו בדעיבד סלא בפניה לא חסיב הזמה ואין
מחייבין אותו בכך והא דקאמר בגן סהיה התובע דרוקא קאי דאם התובע
חולה סרובה סיקבל עדין בחייו לפי סידרסין איכס יודעין לחקור אחר מותו
כמה סהוא יודע אז מקבלין עדי' אבל אם כתבע חולה בסביל כך אין מקבלין
עדים אלא בפניו דלמה היה לנו לקבל עדים סלא בפניו או מפני סימות ולא
יוכל פוס ארס לתבוע ליתומים קטנים עד סוגרלו והא הוא גופיה טעמא מאי
מפני סאין מקבלין עדים אלא בפני בעל דין ואם כן גם עתה כסחלה אין
מקבלין סלא בפניו דאם עכסיו כסחלה מקבלין סלא בפניו כרי סלא ימתין
לאחר מותו עד סוגרלו אם כן כמו כן יקבלו לאחר מותו בעורן קטנים אפילו
סלא בפניהם אלא להא לא חייסין להמתנתו ועוד פריבא דאפילו
הוא חולה או עדין חולים או מדבקין לילך אין מקבלין עדות לא היכא דסלחו
לו לא בא דאז הוא פוטע אבל אם אין פוטע אין מקבלין בשום ענין אפילו הוא
ועדין חולים דאימ' מזלו גרם מידי דהוה אחלה כתבע דאין מקבלין סלא בפניו
כיון דאין פוטע וכן קטנים וארע' סלזה יש הפסד כריכין להמתין עד סוגרלו
וגם אם יאכלוהו בטקנותם אין להם בגלות כלום להכי לא חייסין וכן מסמע

תשובות השיי...

א בירושלמי דפיהא פ'בחר אל' חלבו בסג
פרנסים פחות מ' איתא ר'
לא כ'ס ויהיו כ'ג עד דהוה מזמת להון הוא מס'
מ'ס רבי יוחנן אין
מעמידין ב' אחין פרנסים רבי יוסי עבר חד מן ב אחין ואמר לא סנמכא
באים פלוגי אחינו דבר אלא סאין מעמידין ב' אחין פרנסים רבי יוסי עאל
לכברא בעו מוקמון לון פרנסים ולא קבלון עליהון עאל ואמר קמיהון כן בטו
ממונה על השקיע מה אם זה שנתמכה על הפתילות זכה להמכות מגדולי הדור
אתם סנתמניתם על חיי נפשות ל'ס רבי חגי כד הוה מקיס פרנסים הוה
מטעים לון אוריתא לומר סכל סררה מתורה כיתה סכאמר בי מלכים ימלוכו
ועיין לקמן בסומן ז' ובהילכות מלכים פ"א:

להילכות סנהדרין פו

ב מנהג חרס סל ב' דין סבעירכו אודיעך כי אחר מבני העיר מזמת את
חברו לדין עב' דין כאן ואין יכול לרחותו ולומר אלך לבית
הוועד או לבית דין הגב' אך כזה יכול לרחותו סלא לטעון עד יום פליטי
אבל דיינין בוררי להם לאלתר זה בורר לו אח' וזה בורר לו אחר ואם יאכסכאי
סמזמין אחר מבני העיר או פני אכסכאים סמזמין זה את זה בוררין לאלתר
זה הוא מכה העיר וכמר מפני הרמאין וסלום סמסון בר' אברהם זל'ה:

להילכות סנהדרין פה

ג בפרק קמא דסנהדרין גלות דכתיב ונקרב בעל הבית אל האלהים
מטעם דבגלות בעי' מומחין מוכתיב בהו אלהים ולא דייכ'ס
להו טבבל ובגטין נמי פרק בתרא אמרי' אי הכי בגלות וחבלות נמי עבדינן
סליחותיהו ומפני כי עבדינן סליחותיהו במילתא דפכיחא אבל במילתא
דלא פכיחא לא עבדינן סליחותיהו ותימה הכא אפכחן ובכמה דוכתי
סרין דייני בגלות כ'ג בפרק כ'סר הרגל גבי ההוא דבנה אפרכא אקולקלתא
דיתמי ואבביה רב נחמן לאפד'ס מיכיה ובס' ל' זה חפן ביטא דתקע ל' להווא
גברא ובהגזל קמא גבי סורף סטורותיו סל חברו דכפיהו רפרס ואבביה כי
כסורא לבימא וההוא דגזל אפרכא דתורי דאתא לקמי' דרב נחמן ובהגזל
בתרא עובדא דיסאל סאכסוהו גוים והראה ממון סבירו וההוא גברא דמסיק
חמרא למברא ונרסאה דגבכ ספרא ועובדא דאבימי בר אבין חומה דרבינא
וההוא מסותא דסניס אוחזין וכיפידר' המפקיד דאבביה רב נחמן לאפד'ס
ובח' מאי בעית בהאי ארעא וההוא ארבא דהוה מככו עלה בי תרי ויל
דכל הני מיירו דאי תפס ור'ת מפרס כגן סגזל קרקע ואכל הפירות אז ודאי
לא סכיחא ואין דינן טבבל אבל ארס סגזל מחברו סכיח ודינן טבבל וקמה
דאמר' באיזהו נסך על את ונוולא אחי עבד רבינא עובדא וחסבי ואפיק פירי
ופר'ת דלאו מטעם רבית אפיק דאם כן קטיא דרבינא ארבינא דאיהו אמר
ברים פירקין והרי מטככת' בלא כייתיא דרבינא מוכיא' מלוה למלוה וברייכו
אין מחזירין אלמא' לאו מטעם רבית מפיק לא מסו' דהוי גזלה אלמא דכין גזלה
אע'ג' לא סכיחא ויל' כיון דלאו בתורת גזל אלא בתורת טעות לא חסיב ליה
אז ודאי לא סכיח' ולא עבדינן סליחותיהו אבל תימא היאך דכין גזלה ולא
דכין דייני רבית האמר' בהגזל קמא הגזלנים ומלוי רביות אין מקבלין מהן
ויס לומר דמה סתקו: היינו היכא דכלמה סטרו גזלה דומיא דההוא
דאמר' לו אסתו אפילו אבטך איכו סלך בהגזל ויס מתרס'ס דהתם בימי
רבי כסית מסכה זו וכו' עיין בתפובה ספר מספטום בסומן ז' ור'אביה
כתב קצת בע'א:

להילכות סנהדרין סב

ד רבינו המחבר פסק כרבי אבהו דסניס טרנו אין דייניהם דין וכן פסקו
התו' וס'ה ודלא כ'ג ספוסקים הלכה כסמואל אף על גב דרביא
פליג עליה כיון דרב נחמן קאי כותיה לקמן בסמעתי' אבל אין להביא ראיה
מההוא דפרק הסולח כ'סר מבטלן אמר רב נחמן תרי בית דין קרי להו דע'כ
ביטול לאו בהא תליא דרב נחמן אפילו לטעמא דאמר לקמן דייניהם דין ורב ססת
דפליג עליה התם כמר' אין דייניהם דין אם כן קטיא דרביא ארביא דבסמעתי'
לית ליה לרביא הא דסמואל דאמר דייניה' דין ובהחולץ פסק הלכה כרבי יוחנן

מדיקאמר או הוא או עריו חולים וסלחו
 לו ולא בא ולא קאמר או סלחו לו
 ומיהו היכא דפתחו ליה בדיניה
 וסלחו לו ולא בא בהך מילתא גרידא
 מקבלין סלא בפניו
 בתו לא הכריעו אוגר וטו
 או סלחו לו וכתבו דרין לב
 בספרים יסכים ובפ"ח ובספרי יסכי
 כתוב וסלחו לו ועכ"ל רבי המהבר :

להילכות רוצח ספּו

ו' הנבי כחפו להטיב לאהובי הכחמרי מכז אס בפע' סנתקו הקהל סת השכי
 ליטמכ היה ספק ביד סמעון לתת חזי ליטרא למכה ולא עשה כיון
 סנתרכ' עם סאר הקהל ליתל ליטמכ הכי איבר סמעו זכותו דאחולי אחיל גביה
 ואפי' בלא עידי חזק' אי איכ' סהדי סגס הוא סנתרכ' ואי ליכא סהדי סנתרצה
 ואיכא עידי חזק' סלא עירער סמעון כלו איבר סמעון זכותו ותו כיון סיססכר
 סמעון חזקה סיס עמה טענה ברסותך סנתכה לי סבל אס בפע' סנתנה לו
 ליטמכ' לא היה ספק ביד סמעון ועתה סיס ספק בידו רוצח לית' יריכר ולזכות
 סמכותו סהחזק' בה לל סחזור למכותו כיון סעבר מחל' אונס סהיה עני ועתה
 עבר האונס כדאמר' פרק קמא דיומא אירע קרי סג' ממכין אחר תחתיו ואס
 סובכטהר דראסון ראסון חוזר לעבורתו ופסיק תלמודא כריב יוסף ומקשה
 די הילכתא למסיחה ומתוך דכ' לפרנס סעבר מחל' אונס ומיכו אחר תחתיו
 הראסון חוזר כסיעבור האונס ועוד לא גרע מרוכח סגלה לעיר מקלטו חוזר
 לעירו במיתת סג' סחזור הוא לסררה סהחזקו בה אבותיו לר' ואפי' לר' יהודה
 דפליג עליה פרק אלוהן הגולין ואומר סאיכו חוזר לסררת אבותיו סאי
 התם דכתבי קראי יסוב הרוכח וגמר סיבה סיבה מוסב' למספחתו למספחתו
 הוא סב ואיכו סב למח סהחזקו אבותיו ודוקא התם סעשה עבירה סהרב
 בסוג' או עבר עברי סמכר עכמו או ב' דין סגביטו אב' הכא רל' עבר מחל'
 עבירה חוזר וסלום מאיר בר' ברין סיחיה :

להילכות סנהדרין רפּו

ח פרק קמא דסנהדרין היכי דמי סיקול דרעת אחר רב ספא כגון תרי
 תנאי ותרי אמוראי דפליגי כו' ואמר מהר' יהודה הלכה למעשה
 דדוק' כה'ג' הוי סיקול דרע' אב' היכ' דתרי תנאי או תרי אמוראי פליגי והדין לא
 ידע' סא דרבי האחר והסני לא ידע' סחולק עליו והורה ודן לא הוי סיקול דרעת
 ולא יסלם מביתו וס'ה' אס טענה בתלמוד פ' ס'פי' הכי וסאר ג' אונס הכי ולא
 ידע' לא אחר והורה ודן כפי אותו כה'ג' לא הוי סיקול דרעת אלא מה סעשה
 עשו ולא יסלם מביתו וראייה מפרק זה בורר ההוא דהיה קרו ליה עכברא
 דסכיב אריכרי כו' את' לקמיה דרבי יסמעאל בר' יוסף אמר ליה כו' עד אתו
 לקמיה דרבי היל' כו' עד אמר ליה כהדר אמר ליה כהר אמר ליה כהר אמר ליה
 אף על גב' דר' חייא פליג עליה מ' כיון סלא ידע' סהיה חולק עליו מה סעפ' עשו
 ולא יסלם מביתו כך סמעתי מ' לסון הר' יבחק מויכא :

להילכות סנהדרין פבּו

ט זר היא תסובה סבספ' קי' כ' ס'מ' לב' הילכתא ספ'ר' כריכה קנין
 מפ' בה'ג' היכי דמי כגון ממוכא דאיכא ביתרי והו' איכסי ביטוייהו
 ובעו למיעבר ספ'ר' ובעו ממאן דאיית ליה גבי חברה במטותא וסבך מן ממוכא
 בידיה איכסי מחיל' ליה כו' וקני מיניה וכן ממוכא אית לך וקא סבכת ואי
 לא הוה קנו מיניה הדר ביה דק' דפסרה כריכא קנין אלמא דסלא בבית דין
 קני' וזיכא למימר טעמא רכיון דסלא הזקקו לדין לא אלימא לאפקועי
 ממוכא בלא קנין אב' כסוהזקקו בתחילה לדין ליכא למד' דבעינן קנין דודאי
 אלימי ולרבימר יהודאי ג'און מרלא הפליג מפ' דפסרה בין היכא דאייתעבד'
 ג' בין היכא דאייתעבדה כ' ס'מ' דל' הא דפסיק תלמודא דפסרה כריכ' קנין
 אכולהו קאי בין אייתעבדה בתרי בין אתעבדה בתלתא אב' רבינו יוסף ט'ע
 חולק בתסובותיו וקאמר דב' לא בעי' קנין וזו תסובתו אסר הטיב על סכים
 סבאו לדין וכתפסרו במעמד טובי העיר וקנו זה לזה ורצה אחר לחזו' בו ולבטל
 אוינו קנין כראה בעיני דאי' אחר קנין כלום ואין יכול לבטלו ור' ל' כרב יוסף
 כל זמן שעסקין באותו ענין ואפילו כי לא קנו מיניה כיון דב' הוי' מחילה לית
 בה חזרה דכי אמור רבנן פסרה כריכ' קנין אמ' בפני סני' רלא אלימי לאפקועי
 ממוכא בלא קנין אב' בג' אלימי דב' כיהו וכל סכן סכא דבמעמד טובי
 העיר הוא וכל דביריב יוסף דאמר דאפסרה בסכים קפסיק כריכה קנין
 ולא אפסרה בג' דאק' דאפסרה בג' כמי קאי אס כן כמאן קא פסיק לא כרבי

חזק' כריכ' קנין ולר' סב' כ' לא בעי קנין
 כ' סב' אב' כה' חזק' כריכ' דבירי דקאמר בלא
 אלימי סני' לאפקועי ממול' בלא קנין ולהכי בעי
 סני' אב' כפסרה בג' ליכא למאן דאמר דבעי

קנין ויסלמ' ר' ליה נמי הכי וסא דל' מפס'ג' בין סנים
 לסלמ' מסוס דל' הוה כריכ' דהפסיק
 עכמו מוכח כרפ'ר' דל' קאי אכ' דהו' איכסי בהדיהו סני' הס' ולא הוה כריכ'
 לסרוסי ותו לא מדי עכ' התסובה וכתב' ר' אביה דמה סכריכה קנין המ'
 כרי סלא יוכל לחזור בו הנותן דהיינו סנתכ' אב' התובע איכו יכול לחזור בו
 אפילו בלא קנין דמחילה איכה כריכה קנין כדאמר' פרק קמא דקדושין לימא
 ליה באפיתרי זיל וכן פסק רבינו זקינו וכן קבלתי מאבא מרי אב' בה'ג'
 ורב כמח ג'און פסקו סאפילו המוחל כריכ' קנין ואמר לי אבא מרי דטעמייהו
 כראה לו מפני סאיכו יודע מה יפסרו
 וכמה ימחל אב' בהיה דקדושין יודע וכן פ' טעמייהו דה'ג' וע'ל לפי
 מקור' מה יס לו למחול להכי מהני ולקמן ססבור בלבו סמא חב'ו סכג'ו
 בפ' זה בורר דלכני גמר דין יכול לחזור בלאו הכי היה זוכה הכל בדין ולכך
 בו בין באתן לך בין במחול לך עד מחל במחצה והווי כמו מחילה ב'
 סיקנו מדיו ספ'ג' כריכ' להקנו כרי סלא בטעות ולכך כריכה קנין אף מן
 יהא קנין דברי בעלמ' כה' דריס בבא המוחל עכ' תו' ר' המקבל' :
 דתרא ומי אס ככר סמעו הפס' וס'תקו וסוב' בא לתבוע המותר לא מצי תבעו רב כמח כתב כיון סלא מחל יכול לתבוע
 המותר עכ' :

להילכות סנהדרין פו

י בפרק זה בורר תנן כאלמכין עלי' ג' רועי בקר וכ' עד וסכמים אמרי' איכו
 יכול לחזור בלאחר גמר דין ואפילו באתן לך ה'ה' לסנים סקבלו
 עליה' כל מה יספסקו עליה' ראסי הקהל ועפ' אף על פיה' סאי' לו לסני עליו כלום
 ואינו יכול לומר סלא כרי' עפ'ית וכל סכן הוא מסלם רועי בקר דרמי לערכאות
 סבסוריא סמיכס רביס עליהס ואפילו אס ראסי הקהל סבאיתו ספרק' איכס
 בקי'אין כריכס ואס המוכי' אומר לא הכחסו עליהס יסבע סנתכ' כדבירי' אס
 אין לו עד ואף על גב' דכראה דהא דכאלמכין עלי' סלמ' רועי בקר סאס נודע
 סטעו דיכול לחזור בו אפילו לאחר גמר דין דלא עדיק מפס'ר' בלא קנין סוכול
 לחזור בו אפילו לאחר סהגירו הפס'ר' כיון דלא קנו מיניה אף על גב' דקבלניהו
 עלייהו לפסרה ועסו כפסרה כל סכן הכא דקבלניהו עלייהו לעפ'ות לו דין ועסו
 דארעתא דהכי לא קבלניהו דמצי למיהדר ביה דכל דין סל טעות איכו דין ולא
 עדיק מפסרה אפי' הכי בג'ו' זה סהניחו על טובי העיר ועל ראסי הקהל מנהב'
 הוא בכל מלכותינו דכל מה סאר' מקבל עליו בפני ראסי הקהל סכג'רו מרעת
 הקהל סאי' יכול לחזור בו וכן כתב רבי'תס בתסוב' דרסאי' כני העיר להסיע
 על קיפת' אפילו כדבירי' דלא סייכי לקהל אלא ליחירי' אס מת חלה קבל ועליה'
 איכ' יכולין לחזור בהן וז' על הקרקע סמע'רער ראובן על סמעון כו' אס
 על פי גזירה סגורו הקהל רוצח להחזיק בה כו' אס על די טובי העיר כגזירה ולא
 ערער ראובן עליה אוכסמע' אף כדבירי' ראובן ממס דהא אמרי' רסאי' בני
 העיר להסיע על קיפת' סנעע'ית הקיפותא מרעתו או בלא מחאתו וטובי העיר
 הוו כחבר עיר וכל כמיכיייהו ואס על די פסרה כגזירה גזירה לאו כל כמיכיייהו
 דכל פסרה לאפקועי ממוכא לא הו' כחבר עיר עכ' וטעמא כראה לי רטובי
 העיר הוו כעדים למח סהזכרו כמו ג'רולי הרור וכל מקום ספקרן ספקר
 במג'ר מילתא ותקנתא הכי כמי טובי העיר כעירס דעלייהו סמכו כל בני העיר
 וכל הנסמכים עליהס וכמו חב'ר עיר דאמר' פרק בני העיר אס יס סס חב'ר
 עיר תנתן לחב'ר עיר וטעמא הוי מפוס דבתרייהו ג'ירי' בעל כרחן וכו'
 וסלום מאיר בר' ברין סי' :

להילכות סנהדרין פו והילכות חלואה פו

יא בפרק זה רב ענן סקל בירק בארע' אזל אהדר גורא בארע' דחברי
 חתה לקמי' דרב כחמ' כו' עד אל' מחילה בטעו' הוא וקפ'ה רפ'
 איזהו כסך אמ' רב כחמ' דאמ' רבנן אסמכת' לא קניא דהרא ארע' והדרי
 פירי למימ' דסב' רב כחמ' מחילה בטעו' לא הוי' מחילה והא איתמ' המוכ' פירו'
 דקל לחבירו כו' ומפני התם זבני הכא הלואה ופי' בקונטרס הכא הלואה
 ומיחזי כרבית סמתחילה בהלואה בא' בידו וכרבית קבוצה דמי וכו' הרי מסמע
 דבכל

והתירו לו עד זמן או התירו לו ולא לבני זמנו וטעמים איכא למימר
א. הוחזק בכך ע"כ מדברי מורי רבינו מאיר ז"ל ועיי' בגזיקי ממון ס"ח :

להילכות גולה ספ"ג ולהילכות עדות פ"ו

י' הכופר במקדש פסול לעדות וכו' פרק קמא דב"מ מהו אם כופר
במקדש ולא רצה ליטעו והיה רוצה לסלם אף על גב דההיא
שעתא הוה בריס וקא עבר על לאו דלא תחמוד כמר לעדות אף על גב דהמקדש
דיהיב דמי פסול מדרבנן כדתניא הוסיפו עליהם החמסין הכא כיון דמעליהם
חמסנותו ואומר אינו ברשותי סלא יבינו מהו חמסין לא פסקוהו והא דכתב
תפת וגו' להוית עד חמס מסמע מהו פסול מן התורה כחמסין דלא יהיב דמי
דהיינו גזלן מפסקי ה"ר חזקיה ז"ל :

להילכות ממרים פ"ו

טו ע"ל ג' אחין והאחד אח לו כלום אף מה שמסתכר בלמוד והטני יום
לו כגד י"ד זקוקין והטני ימינו כאן והוא עמיד ויש לה אם זקנה
ענייה ותובעת מהם פרכסה ק"ל משל אבולא משל בן אלא סרב אלפס כתב
דהיבא דלית ליה לאב ואית ליה לבן כופין הבן לזון האב בתורת דרקה רלא
יהא אלא אחד כדאמרין פרק כערה כי הא דרב אבהויה לרב בתן בר אחי וכו'
והכי סדרו ממתניתא וכן פסקו במילתא וכו' דכל מי מבניה סבוק לזונה זלא
יוכל להסתפק ויכטרך לחזר על הפתחים אף לכופו אלא אחים סלא יכטרכו
כדממעט לסון אמיד כלומר אומרי אמותו סיכול לעסן יבאה זו משלו כי ההיא
דפרק הניזקין גבי עמרים צבעא קאכיל וסתין ולא אמר פי סיכול לעסות יבאה
זו משלו וכיון דים לה בניס סיכולין לפרנסה בלא קיטוב תבא מאירה לבנים
סיס להם משלהם לפרנסה ויגרמו לאחד מהם לחזר על הפתחי כדאמרין פרק
קמא דקידושין תבא מאירה וכו' ואף על גב דממעט התם דמי בעי לקבל עלויה
לגותא ספיר מני יהיב מעטר עני לאביו ה"מ מעטר עני דיליה דמיקלע ליה
אבל לחזר על הפתחים בצבילו לא כיון דאית ליה נכסי לדירה סאכו אמרי' כ"ל
הנכסל אינו נכסל לדי גבאי כדאיתא בגריס פ"ד אליעזר פתחים והקדוש קרוב
קודם חייב לזנו ובפרק קמא דקידושין אמרי' דעבד עברי הנמכר אי לאו משל
חפשא וכו' הוה כייפין לבני משפחה וכו' והכא סיפא כקייטא עילויה סיס לה
בנים עפרים וכייפי' להו ועוד דפ"ק דקידושין פריך וכו' האב וכו' ואי אחי
משל בן וכו' ממעט אבל למד משל אב כייח ואמרי' כיון דלי' נכסי לאב מרמאכילו
מעט עני א"כ חייב הבן לזנו כדפסקן הלפסין והבאובי' א"כ פורע זה חובו ממעטר
עני אלא ממעט למד משל אב אף חוב עליו לפרנסו משלו אלא אפילו ממעטר
עני סלו ומקבל עליו לגותא ואפילו ים לו נכסים לך לא כייפין לפרנסו ממון
סלו אם רוצה לפרנסו ממעטר אבל למד משל בן אם ים לו נכסים לא סבקי' ליה
לפרנסו משל מעטר לפרוע חובו ממעטר עני אם לא להעריפה כדאמרין
בקידי' דהיא לאו חוב הוא דרמי עליה וכיון דק"ל משל אב והוכחו דלמד משל
אב אפילו כי אית נכסי לבן אף חוב זה מוטל על נכסיו לא סבקי' לבן דאית
ליה נכסים להטיל חובה על הצבור לבקו את אחיו סאין להם נכסים לחזר על
הפתחים דנמכר זה פורע חובו במעו' דרקה וכו' דבבנים דים להם נכסים
מחפשי' לפי ממון כסאר דק"ל לפוס גמלא סיחנא כללא דמילתא למד משל בן
אם ים לבן ממון אינו יכול לפרנסו ממעטר סלו דהוא במקו' מעטר עני או משאר
דרקות ואי בעי למיעבד לא סבקי' ליה אבל להפרעה לא מדין בדיה אבל
אמר תבא מאירה וכו' והיבא דלית נכסי לבן שרי אבל לדין דקיימא לן משל
אב אפילו היבא דאית ליה נכסי לבן ובעי למיזכיה ממעטר לא מחיין ביה
אבל אמר תבא מאירה וכו' אבל להעריפה אף לנו כח לכופו כדממעט בקידושין
אבל מזהו איכא מדברי מורי רבינו מאיר ז"ל :

להילכות אבל

י' מעשה ביהודי אחד שמת לו מת לפני הפור' ג' ימי' ונסלתי כיכר יעשה
והיה ל"ל דלא יתאבל כל עיקר בפורי' דמי מסתה ושמה קבילו
עליהו ונחוכה ופורים אסורין בהספר ותעבי' כראית' במגילת תעבי' ונהי' דבטלה
מגילת תעבי' נחוכה ופורים לא בטלו ותכן כמי' פ' אילנו מגלחין נסים בזמנא
מענות ולא מטפחות וכו' עד בור'ח ונחוכה ופורים מענות ומטפחות בזה
נבזה אף מוקנכות נקבר המת לא מענו ולא מטפחות אבל דברים טל כנעה
נוהב

דבכל מקום לרב נחמין מחילה בטע
ברבית ונראה לית דהפ דבכל מקום ס'
כדאמרין הכא ב"ה ובריס המפקיד אמר כ'
הואי ובספ"ק דגיטין כמי' אמר דיקנין ביי'
הקדש טעות אינו הקדש אלא היינו טעמי'
מחילה בטעות פאפילו היה מוכר יודע פיוכל לחזור נח היה חוזר רכיחא ליה
דיקנין בהימכותיה וגמר ומיקני אבל הכא הלואה כו' בתו' ובלאו האי קוסיא
קסה לפר'ט ע"ט בתו' והנה מורי' ר"מ ז"ל פסק פאם ראובן אמר לסמעון אכי
חייב לך מכה וסמעון אמר בוראי איכך חייב לי סאפילו אס אף סמעון מוחל לו
סראובן פטור ואף על פי סידע בעצמו סחייב לו וראיתו מהא דפרק יס' נוחלין
אלא דקאמר לו אחיו הוא אימא סיפא כפלו לו נכסים ממקום אחר ירסו אחיו
עמו כו' אלמא אף על גב דראובן אמר לסמעון אהך הוא ויס לך ליטול עמו
וסמעון אומר אינו אחי דלא יתן לו ראובן כלום דהוי כאילו מחל לו ולא הוי כמו
מחילה בטעות אף על פי סדבר תמוה הוא למה אף מחילה בטעות ונראה
לי דכיון סכנגרו ולא עשה כן אלא אמר בוראי איכך חייב לי מחל לו בלב סלם
עכ"ל ונראה דאיה מהא דאמר רבא בר נתן ס' המכח טענו סטים והודה
לו בטעורים פטור ופ"ס וכן התוספו דפטור מטעורי' כיון סהקיה סא' חייב לו
טעורים מחל לו אף על פי סזה מורה סהוא חייב לו טעורי' ופ"ה טוען פ"ג :

להילכות עדות פ"ג

יב בפ"ב דכתובות ובה' אמר רב נחמין עדים סאמרו אמנה היו דברי
אינן כאלמנין כו' ע"כ באין כתב ידן יוצא ממקום אחר איורי
דאי יוצא ממקום אחר פטיטא דהכי פרי' ע"כ דכתבו' גבי האו' פטור אמנה הוא
זה אינו כאלמן דקאמר מאן אי דקאמר ע"ל אי כת' ידן יוצא מקו' אחר פטיטא
ועוד דמר בר רב אשי דקאמר אמנה היו דבריני אינן כאלמנין משום דלא
כיתן לכתב אי כתב ידן יוצא ממקום אחר אפילו כיתן לכתב אף כאלמנין
וקסה דכימכניהו במגו דאי בעו אמרי' אף זה כתב ידיו דהא רב נחמין גופיה
אית ליה מגו לפסול הסטר בפ"ב דכתובות דקאמר כי אתו לקמיה אמר ליה זילו
קיימו סטריכו וחותו לריכא דמהימן לומר פרוע במגו דמזויף וכו' עדים
דאלמי' לאורעי' סטרא דהכי אמרי' בהריא בפרק מי סמת ותיתן ר"י רהיינו
טעניא באמנה מודעא לרב נחמין הואיל ואומר סהסטר נכתב ונמכר כהילכתו
טוב לא חתי על פה ומרע לסטרא אפילו במגו ודמי לחוזרים ומגרי' הואיל ואל
סחתמו על הסטר בדין ומדאורייתא עדים סחתמו על הסטר כמי' סכחקה
עדותן בבית דין ומרבנן הוא סהכריכו קיום דקא' כי טעין מזויף אבל
כסאומר סהסטר נכתב ונמכר כהילכתו אף כאלמנין לומר מודעא ואמנה היו
דבריני במגו דמזויף כיון דיתן התורה אפילו אמר לא סחתמו לא מהימני ולא
דמי לקנוניה ואנסים היינו רפ"ב דכתובות דאין מורים כלל סהסטר נכתב
כדין הילכך מהימני במגו דלא סייך כאן לא חתי על פה ומרע לסטרא סהרי
אינס מורי' סהיה סטר והא דאית לי לרב נחמין בפ"ב דכתובות דנאמן לומר פרוע
במגו דמזויף התם כמי' לא מרע לסטרא כלל ורב הוכא דקאמר התם מודה
בסטר סכתבו אינו כריף לקיימו סבר דאפילו פרוע הוא אינו כאלמן לומר במגו
אף על גב דלא מרע לסטרא א"כ טוען מזויף עוד האריכו התו' הרבה ע"ס
בגמרא דאריס אף לו חזקה ואי סכתבתי לסון ה"ר אליעזר ז"ל :

להילכות עדות רפ"ג

יג ושאלתם איך מנהיגין ביישוב להחזיק בעד אחד או עד מפי עד
במקומנו אף לנו מנהג ברור כי לא בא דין זה מעולם לכאן
זה אומר בכה וזה אומר בכה מדעת הכרה ואם היה בא לפנינו דין כזה היינו
סולחים אל הקהילות מה משפטם וסלום מאיר בר' בריך טיחיה זו
תשובת רבי ביליריתו ובזקנתו פסק דעל אדות היישוב אפילו קרובים
כסרים להעיד ואפילו עד מפי עד על פי הקבלה וטעמ' דבלאו הכי כולם נוגעים
בעדות ואף על פי כן מעידים דמאן ידע לסהרותא' כ' בני מתא וגם האחרונים
אין להם זכרון במה סהיה כבר אלא על פי הקבלה ואי איכא תרי תרי אוקי
היישוב בזקת בני מתא ואם סכים קרובים או אפילו סנים כסרים ואפילו בלא
קבלה ויס בני אדם בעיר סהיו ראויין לידע כל כך כמ' אלו או יותר מאלו אזלין
בתר רוב דיעות אחרי סהרוב אומרי' לא סמענו סיס לפלו' הישוב יוכל להחזיק
ב' סוב כדאמר איסי ס' האומנין הא במקום עדים יביא ראייה ויפטור וכו' ואף
אד' יוכל להחזיק ביישוב על ידי סמביא ראייה סאכידור בו יותר משלם סנים

מהא דלא עדיף מסבת ולאחר שהתפללו בבית האבל בליל פורים בערב
 המגלה אמרתי לו לילך לבית הכנסת ראפילו עבדיה דקרבן צבור רוחה
 על גב דחי סבת כדאמרי פרח קמא דמגלה כהנים בעבודתן ולוים בדוכן
 וישראל במעמדן מבטלין עבודתם לסמוע מקרא מגלה כל סכן דדחי אבלות
 דרבנן וכוונס טו דהוא זמן כרכים כמי לא מתאבל כדאמרי פב דתעניו את יום
 יד ואת יום טו יומי דפוריא חילין רלא למספר בהון ואמר רבא לא ככרכה לא
 לאסו את של זה בזה ואת של זה בזה ואעב רלא מתאבל עולין לו כמו סבת וסוב
 מכאתי בתוספות והיה כתוב עליו העתקתי מספר המקצוע וזל והיכא דסכיב
 ליה סוכבא אסור ליה למספר ולהנהיג אבלות בפורים ואי איתרעביה מילתא
 אסור למיתב בתענית דאמר רב יוסף סמחה ומסחה ויום טוב כתיב סמחה
 מלמד שאסור בהספר מסתה מלמד שאסור בתענית ויט מלמד שאסור בעשיית
 מלאכה תרגמה בהספר ותענית אבל יט לא תנומקו סנהג לעשות מלאכה
 בפורים עוסין וכו' והיכא דסכיב ליה סוכבא מקמי פורים ואיתרמי טורים בתוך
 סבעה ימי אבלות בטלה ממנו גזרת סבעה מירי דהוה ארגלים ורגלי מפסיקין
 ואינס עולין מאי טעמא סמחה כתיב בהו דכתיב וסמחת בחגך פורים נמי
 סמחה כתיב בהו דכתיב סמחה ומסתה וגו' ועסה אותו יום מסתה וסמחה
 דוק פורים אבל חנוכה לא מפסקא ואסור בהספר ותנו דבין בכה בסלנו ומי
 חנוכה תמניא חילין רלא למספר בהון מספר הוא דאסור אבל יומי אבלות לא
 מפסקא כי היכי רלא מפסיקין ראשי חדשים וכן מפורסם בשאלתות עכ"ל
 וקיימא לן דכיון דסבידא ליה דטעה אחת לפני הפורים בטלה הימנו גזירת
 ז' אס כן הוא הדין ז' לפני בטלה הימנו גזירת ל' כרגלים גמורים לכל דבר אס
 כן כי פלוגי בפרק בתרא דמק הרבן גמליאל אומר משחרב בית המקדש ראס
 הסנה ויום כיפורים כרגלים ופלוגי תכאי עליה אמאי לא חשיב ליה נמי פורים
 ועוד עכ"ל לא חשיב פורים דקתני התם נסים במועד מעכות ולא מטפחות
 ובפורים מעכות ומטפחות עכ"ל ל' לענין פסק הלכה כמו סכתבתי לעיל ולענין
 סלוח מכות נמי כדאח דמותר דאדרבה חייב הוא לסלוח מכות לפני או לסלסה
 מרעיון ראבל חייב בכל מכות האמורות בתורה ולאחר יום ארבע עשר מסלים
 אבלותו עכ"ל מורי רבינו זכ"ל:

זוה תשובת רבינו גרסון מה"מ מי שאירע לו אבל בפורים כך דעתינו כוונס
 סוגה אבלות בפורים שלא מנו חכמים במסנה ימים סאין אבלות
 כוונס בהם אלא סבת ורגלים ויהי ויכ אבל ר"ח וחנוכה ופורים לא תנן ואס
 תאמר בפורים לא יכהו אבלות דהא כתיב בהו יום מסתה וסמחה רלא תני
 רב יוסף אלא סמחה שאסור בהספר ותנו לא מירי וכן חנוכה וראשי חדשים
 עכ"ל וכן רבינו סמחה בפ"א וכן כתב בטה ככתבו וכלסונו וכן בעל הרוקח
 וכתב דאין לו לבחלת מפתח ביתו אפילו לילך לבית הכנסת בעעת מגילה אלא
 יקרא בביתו בעסרה המתפללים עם עמו או ביחיד אבל פורים סחל להיות
 במוזאי סבת כיון סבלאו הכי הוא בבית הכנסת התיר לו ליסאר עם ער לאח
 התפלה לאחר קריאת המגלה אבל למחרתו לא יבא לבית הכנסת אלא יקרא
 בביתו עכ"ל והנה מורי רבינו הנהיג בה ברונטובורק סינעול לבית האבל מעליו
 וילך לבית הכנסת לסמוע מקרא מגילה וראיתו לעיל וכסביא מבית הכנסת
 יחזור לאבלותו וזכור יחיד עינינו במאור תורתו ויסמחנו ביום עשותו:

יש גאונים סכתבו דהקובר מתו יום אחד לפני ראס הסנה
 דהסתא בטלה הימנו גזרת סבעת דהא קיימא לן ראס
 הסנה ויום הכיפורים כרגלים ואפי' הכי אין יום הכיפורים מבטל ממנו גזרת
 ל' אף על פי סהיא יותר מז' ימים קודם יכ וק"ל ז' ימים קודם הרגל בטלה הימנו
 גזירת ל' הכא לא בטלה מדג"ל פ' ואלו מגלחין ארכיהו רב פפא לרב אחיאי סבא
 ודרס יום אחד לפני דה ויהי הרי כאן ד' יום והסתא למה לי למימר הרי כאן ד'
 יום מכדי רב פפא סבידא ליה כרבן גמליאל דאמר ראס הסנה ויכ כרגלים
 ואס כן דל אותם ארבעה עשר יום מכאן בטלה ממנו גזירת סלמים דהוה ליה
 יותר מסבעה ימים קודם יום כיפורי' אלא להכי כקט דהרי כאן ארבעה עשר יום
 לאסמועין סאין יום כיפורי' מבטל הימנו גזירת סלמים וזכרין למנות סלמים
 יום והסתא קאמר יום אחד לפני ראס הסנה וראס הסנה עולין לו לארבעה
 עשר יום במנין סלמים וכן כתב בהג' דמגלח ערב סוכות וכן כתב ראמ רכי
 מטי סוכות הוא דבטל ממנו אבלות ומעיקרא לא דתרתו הפסקות בהרי הדרי
 בחרא אבלותא לא עבדין דליכא לא סבעה כי אורחיהו ולא סלמים כי א
 אורחיהו ותרי עילוי בחרא אבלותא לא עבדין ער כתב ראו"ח מאן דאמ'
 דלהכי קאמר הרי כאן ארבעה עשר יום ולא קאמר בטלה הימנו גזירת סבעה
 כדאמרי ברגלים מסוס דלאו כרגל גמור חסבינן ליה לאפסוקי' לא הכי מקמי'
 להו למיחסביה במקום סבעה לחוד הילכך אס קברו סבעה ימים לפני ראס
 הסנה לא בטלה הימנו גזירת ל' אלא כוונס גזירת סלמים ער יום כפורים וכוונס
 הכפורים בטלה ליה דסבעה לפני ראס הסנה והוה להו ח' מסוס דיום סבעה
 עולה לכאן ולכאן ואמרינן דחסיב סכני ימים וכן יס לומר בסבעה סבין
 ראס הסנה ליום כיפורים הרי זה שלפני ראס הסנה וראס הסנה טו וז'
 שלפני יום כיפורים ויום כיפורים טו הרי סלמים יום ואסור לגלח ערב ראס
 הסנה וערב יום הכפורים והיינו דאמר ליה רביבא לרב חביבא מקורא אכא
 מסתברא כרבן גמליאל אמרי' ולא אמר ליה אין אמר סמואל דהלכה כרבן
 גמליאל ממס שהיה עוסה אותו כרגלים לגמרי אלא שמע מינה רלא לגמריהו
 כרגלים אלא לחשבון סבעה בלבד מקמינן לרגלים מראיתקום מועדי' להדרי
 אבל אפסוקי' לא מפסקי' דהא לא כתיב בהו סמחה כרגלים וכו' ער כך כראה
 לי לפי דבריו וכו' עיין בהילכות סמחות וכן כתב ראבי"ה כדבריהם דאין יוט
 כיפורים מבטל דין סבעה וסלמים והילכך יום אחד לפני ראס הסנה וראס
 הסנה הרי כאן ארבעה עשר ימים ומסלים ער סלמים יום כיכר סבעה ימים
 ער יום כיפורים ויום כיפורים הרי כח ימים ומסלים עור סני ימים ומגלח
 ובהג' כתב מגלח ערב סוכות וליתה ואף על גב דר"ח ימים הוא קורם יום כיפורים
 וקיימא לן ראס הסנה ויום כיפורים כרגלים הא פרסינן דכ"מ למאן דאמר
 גזירת סלמים לא בטלה אינמי לענין סמועה דחוקה סעל ידי כן היא נעשית
 דחוקה כדפרסי' לעיל עכ"ל אמנס רבינו מסוס פורס דהא
 דאמר הרי כאן ארבעה עשר יום כ"מ לענין זה סמיד אחר ראס הסנה יס לו
 דין סבת סלמיות סיוסב סמקומו ואינו מדבר דתכאי לעיל וימ דכ"מ למד
 ימים

לי הרבה על דברי רבינו זכ"ל דאדרבה מדאסרינן להו בהספר
 ותענית מכלל דאבלות כוונס בהו תרע רלא אסרינן סבתות
 ומי טובי בהספר ותענית ואיכ' סנוים במגלת תענית ואדרבה יס חלוק ביניהם
 לימים הכתובים במגלת תענית כרתניא בתוספתא פרח סדר תעניות כיכר
 הימים האילן הכתובים במגלת תענית הן ולפניהן ולאחריהם אחר סכתוב
 הן אסרינן כו' ואס אין אבלות כוונס בפורים לא היה צריך לאסרו
 בהספר ותענית מכל סכן דלא מכינו יום דאסור באבלות ומותר בהספר
 ותענית אף להסך מכינו דמותר באבלות ואסור בהספר ותענית כגון ראסי
 חדשים וחנוכה כיוצא בהן הסנויים במגלת תענית אלא מראסר ליה בהספר
 ותענית הא סאר אבלות כהגו ביה כאסר דקדיק נמי בספר המקצועות גבי
 חנוכה ועוד לפי דברי' יהא חנוכה נמי אסור באבלות דבכל דוכתא החכרו
 יחד חנוכה ופורים בענין אבלות וכן ר"ח ולא מכינו כלל חילוק ביניהם גס מה
 סהביא ממסתא ואלו מגלחין במועד מענין וכו' לא הביכותו דכראה גס
 מסס ראיהו דאבלות כוונס ברה וחנוכה ופורים דהא קל הוא מועד דמועד
 אסור בטיפוח וראסי חדשים וחנוכה ופורים טרי בטופוח כדאיתא התם רלא
 אסר להו אלא בקינה כדתנן התם בזה ובה לא מקוננות ולא קאמר בזה ובה
 אין אבלות כוונס בהו וכן מוכיח נמי דקאמר נמי התם חנוכה וראסי חדשים
 ובהנהו ודאי מורה רבי דנהגא אבלות אבל סבתות ומי טובי לא מכינו שאסור
 בהם קינה והספר לפי סאין אבלות כוונס בהן ואין צריך לאסור ראפילו טופוח
 ועינוי אסור בהן הוא הדין פורים שאס אין אבלות כוונס בו ליסמעין בהריא
 וכל סכן שאסור בקינה והספר ולא ליסמעין אלא דשרי בטופוח ועינוי אף
 יאמר בקינור ספורים סבת ואין ביניהן אלא טופוח ועינוי דאסור בסבת
 ושרי בפורים ותו התם דפלוגי תכאי בעצרת אס הוא כסבת או כרגלים וכן
 בראס הסנה ויום הכפורים לא ליסתמיט סוס תנא לפרושי נמי למימר דפורים
 כסבת כאסר הקסה רבי גופיה לדברי ספר המקצועות וכן אמוראי דפלוני התם
 בגמר' אס הלכה כרבן גמליאל וסוקלו וטרווה לא ליסתמיט חר מיכיהו למימר
 דפורים כסבת גס אסר הביא מהיהא דמגלה ואפי' עבודה דחי כל סכן אבלות
 דרבנן לא הביכותו דלמה ידחה אחר מהן היכא דאיפטר לקיים סניהו דוראי
 כראה כהן שלא היתה לו עבודה אלא סעה אחת לא היתה עבודה כדחית אלא
 יסלים עבודתו ואחר כך יקרא או ישמע מקרא מגלה כיון דמזותו כל היום
 כדאיתא התם ער' סני אלא ודאי הוה אינמי סאחת מן המכות צריכה לדחות
 מפני חבירתה כגון אס יס לו לעבוד עבודה כל היום או בענין אחר שאי איפטר
 לקיום סניהו תדחה העבודה מפני קריאת מגלה אבל אס אי איפטר לקיים
 סניהו אין רוחה כדאסכחן אפילו בעטה הרוחה את לא תעטה אס אי איפטר
 לקיים סניהו אין רוחה כדאמרי' פרח קמא דיבמות וכן פירס רי' הא דאמרי'

תימה

לי הרבה על דברי רבינו זכ"ל דאדרבה מדאסרינן להו בהספר
 ותענית מכלל דאבלות כוונס בהו תרע רלא אסרינן סבתות
 ומי טובי בהספר ותענית ואיכ' סנוים במגלת תענית ואדרבה יס חלוק ביניהם
 לימים הכתובים במגלת תענית כרתניא בתוספתא פרח סדר תעניות כיכר
 הימים האילן הכתובים במגלת תענית הן ולפניהן ולאחריהם אחר סכתוב
 הן אסרינן כו' ואס אין אבלות כוונס בפורים לא היה צריך לאסרו
 בהספר ותענית מכל סכן דלא מכינו יום דאסור באבלות ומותר בהספר
 ותענית אף להסך מכינו דמותר באבלות ואסור בהספר ותענית כגון ראסי
 חדשים וחנוכה כיוצא בהן הסנויים במגלת תענית אלא מראסר ליה בהספר
 ותענית הא סאר אבלות כהגו ביה כאסר דקדיק נמי בספר המקצועות גבי
 חנוכה ועוד לפי דברי' יהא חנוכה נמי אסור באבלות דבכל דוכתא החכרו
 יחד חנוכה ופורים בענין אבלות וכן ר"ח ולא מכינו כלל חילוק ביניהם גס מה
 סהביא ממסתא ואלו מגלחין במועד מענין וכו' לא הביכותו דכראה גס
 מסס ראיהו דאבלות כוונס ברה וחנוכה ופורים דהא קל הוא מועד דמועד
 אסור בטיפוח וראסי חדשים וחנוכה ופורים טרי בטופוח כדאיתא התם רלא
 אסר להו אלא בקינה כדתנן התם בזה ובה לא מקוננות ולא קאמר בזה ובה
 אין אבלות כוונס בהו וכן מוכיח נמי דקאמר נמי התם חנוכה וראסי חדשים
 ובהנהו ודאי מורה רבי דנהגא אבלות אבל סבתות ומי טובי לא מכינו שאסור
 בהם קינה והספר לפי סאין אבלות כוונס בהן ואין צריך לאסור ראפילו טופוח
 ועינוי אסור בהן הוא הדין פורים שאס אין אבלות כוונס בו ליסמעין בהריא
 וכל סכן שאסור בקינה והספר ולא ליסמעין אלא דשרי בטופוח ועינוי אף
 יאמר בקינור ספורים סבת ואין ביניהן אלא טופוח ועינוי דאסור בסבת
 ושרי בפורים ותו התם דפלוגי תכאי בעצרת אס הוא כסבת או כרגלים וכן
 בראס הסנה ויום הכפורים לא ליסתמיט סוס תנא לפרושי נמי למימר דפורים
 כסבת כאסר הקסה רבי גופיה לדברי ספר המקצועות וכן אמוראי דפלוני התם
 בגמר' אס הלכה כרבן גמליאל וסוקלו וטרווה לא ליסתמיט חר מיכיהו למימר
 דפורים כסבת גס אסר הביא מהיהא דמגלה ואפי' עבודה דחי כל סכן אבלות
 דרבנן לא הביכותו דלמה ידחה אחר מהן היכא דאיפטר לקיים סניהו דוראי
 כראה כהן שלא היתה לו עבודה אלא סעה אחת לא היתה עבודה כדחית אלא
 יסלים עבודתו ואחר כך יקרא או ישמע מקרא מגלה כיון דמזותו כל היום
 כדאיתא התם ער' סני אלא ודאי הוה אינמי סאחת מן המכות צריכה לדחות
 מפני חבירתה כגון אס יס לו לעבוד עבודה כל היום או בענין אחר שאי איפטר
 לקיום סניהו תדחה העבודה מפני קריאת מגלה אבל אס אי איפטר לקיים
 סניהו אין רוחה כדאסכחן אפילו בעטה הרוחה את לא תעטה אס אי איפטר
 לקיים סניהו אין רוחה כדאמרי' פרח קמא דיבמות וכן פירס רי' הא דאמרי'

ימים בטלוגזירה לא בטלוג
 דכמ לענין שמוע' רחוקה פהם לא ידע שמת לו
 רחוקה עד בימים אחדים ולא אמרינן לענין
 גזרת שלמים וטרבריהם כן דעת רבני
 המאור והיכא דסיכבא בערב
 יד יום איכא דאמרי בעי לאיסלומי עלייהו יומי דהוה כהו תמני יומי קודם
 יכ ויכ טו יום ולכי כפיק יומי דכפורי משלים עלייהו מקצת ל' ואיכא למר
 מותר לגלח ערב יכ סכין שיכא בימים של חול וחלה עליו מקצת גזירת לעלתה
 לו מקצתה ככולה ואף על פי שלא קיים גזירת ז' ואם בטלוג ז' ימים או ח' ימים
 קודם הרגל בטלוג גזירת ל' מפני יום אחד או מקצת היום שחלה עליו גזירת ל'
 טז זה שחלה עליו גזירת ל' ח' ימים ואין אנו חוששין אם לא קיים גזיר ז' שהרי
 כבוד הרגל מפסיקו ומותר לגלח משום
 יכ דהם מי שקברו אחר רה מותר לגלח
 ערב יכ שהוא יום ז' כס זה שקברו לפני
 רה וכיון שהות לגלח ערב בטלוג לה גזר
 ל' לגמרי וכן דעתו בזה להתיר וכן
 הקובד מתו ערב מותר לגלח ערב החב
 עכל זול מורי רבינו אשר כת' על דבריו
 ולא דמי לז' אחד לפני החב וחסו
 פלו דאמר דהוה יום ולא אמר הריה ח' ימים לפני שמיני עזרת ולביטול כל
 גזירת ל' דהא התם לא קיים כלל גזירת ל' עדין ואף על גב דברגל עכמו
 אכור בגיהוץ ותקפורת הא לא מיתקד משום אבילות לא משום רגל כיון דלא
 מוכחא מילתא דמיתקד משום אבילות לא בטלוג הימנו גזירת ל' לגמרי אבל
 ביום אחד לפני רה כיון דבתר רה הוה יומי חול וראוי היה לספר ולגיהוץ חי לאו
 משום אבילות כי אתי ערב יכ מותר לגלח דהל טפי מ' ימים לפני יכ ואם
 קברו ערב יכ כיון דע"כ ויכ הרי כחן יד יום ובתר יומי חול וחלה עליו מקצת גזירת
 ל' מותר לגלח ערב כסכות שהרי יכ כחן יותר מ' ימים קודם החב דהא איכא
 ע"כ ויכ שהם יד ור' ימים סבין יכ לסוכות ולפי' אין שום נפקותא במאי דקאמ'
 יום אחד לפני רה ויהי הרי כחן יד דרך הוה מצי למיית הרי כחן ז' דבין אם אמ'
 ז' בין אם אמר יד כי אתי יכ בטלוג ממנו הכל לא כראה שהוא אמר האמת וכמ'
 לענין יום אחד לפני החב והחברוהו יד ושמיני עזרת הרי כחן ל' ובעי ט'
 יומי לא חלומי בתר ט' איכמי כמ לענין כמו שמפרש לעיל בסט רבינו שמשון
 ול' לפרס דהא דקאמר הרי כחן יד יום כמ לענין לסלול הקרע ולאחותו
 דאמר על כל המתים סולל לאחר ז' ומאחה לאחר ל' ועל אביו ועל אמו סולל
 לאחר ל' ואם אס קרע יום אחד לפני רה נמצא יום אחד לפני רה ויהי הרי כחן
 יד וז' לפני יכ ויכ יד הרי כח נמצא שמונת לאחרות הקרע ב' ימים לאחר יכ
 ועל אביו ועל אמו מותר לסלול ואף על גב דבטלוג ממנו האבילות בשביל ז' ימים
 לפני יכ איחוי הקרע אינו בכלל זה דאפילו קריעה גופה אינה בכלל אבילות
 דאמר לקמן אבילות לחוד וקריעה לחוד כש תקון הקריעה דלא הוה בכלל פאר
 דיני אבילות איכמי לענין שאילת שלום דאמר דאחרים אין שאלת בשלמו
 עד ל' יום והסתא קאמר יום אחד לפני רה ויהי הרי כחן ז' ושאלת ב' ימים אחר יכ
 ולא קודם אע"ג דגזירת ל' בטלוג ערב יכ אמ תספורת וגיהוץ דשייכי בגוף האבל
 והם הנקראים בכל מקום גזירת ל' אבל שאילת שלום ים לו דין אחר כדפי'
 עכל מורי רבינו זכ"ל לשון ראם ויש מי שאמר דהני רגלים קטנים דחשבין
 להוכיז ימי' בין שמש שמת לו מת ערב הרגל בין שלא שמש עד אחר הרגל מוכיז
 אותו בז' ימים וגם מת יום אחד לפני הרגל גס אותו כחשב בז' ימים כאילו
 שמש ערב הרגל ובאותו יום אין רואה את דבריו לפי שאותו יום אינו כחשב
 בז' מפני חשיבותו אלא הפסקת הרגל אבל ברגלים עצמן כראי דבריו משום
 דאיתקוש רגלים אהרדי עכ"ל ורבינו זר חיה הלוי כתב בספר המאור והיכא
 דסיכבא בערב החב דק"ל יום אחד לפני החב והחב ושמיני של חב הרי
 כאן ל' יום ובעי למיקט בתר ימי החב ט' יומי או איכא מקרובי המת מאן
 דאתי ליה שמועה ביום עשירי שלאחר החב אי הוה ליה כשמועה קרובה או
 כשמועה רחוקה ים מן החכמים טכסתפקו בדבר הזה ותלו הדבר
 להקל משום דהוה ליה ספק אבילות וכדברי המיקל באבל כקטיה
 ולרעתי כראה לי בדבר זה להחמיר שאין כראה לי שיעלה הרגל שלא באה לו
 עדיין שמועת המת והלא אתה רואה שהקובר את מתו ח' ימים לאו דוקא ח'
 ימים אלא אפילו ז' אלא ליטכא דמתכי כקט קודם לרגל בטלוג הימנו גזירת ל'
 וזה שקברו בערב החב לא בטלוג הימנו גזירת ל' וכדריך להטל אחר החב עליהם
 ט' ימים אע"ג שכבר עלו לו יד ימים קודם שמיני של חב לא בטלוג הימנו גזירת
 ל' כל זמן שלא קיים גזירת ז' וכס זה שלא ידע ולא שמש במות המת קוד' הרגל
 הוה ידע עליו רגל לעשות לו יום אחד לפני החב והחב ושמיני שלו ככ"א יום
 אם אמרו במי שהפסיק לו החב אבילותו ואמרו במי שלא ידע ולא שמש ועוד
 הרי אמרו מקצת יום ככולו ואילו מאן דשמע שמועה ביום ל' הרי הוא כשמש
 ביום כט' אלא אף על פי שיעלה מקצת יום ל' ככולו למי שנהג אבילות לא עלה

גכא כהג כלל ואף זה כן
 והיכא דסיכבא בערב רה כו לעיל בסמוך וע"ס:
 יח ברבנן כתב רעל שמועה רחוקה אינו קורע וכן כתב בהג"ה וכן רב אלפס
 וכן רבי אברהם אב בית רין דמסתברא דהלכה כרבי מנאי דאמ'
 אינו קורע ולא כרבי חנינא דאמר קורע ממעסה דרבי חייה דאמר ליה
 לרב אבא קיים איתא קיימא ואמר ליה לשמעיה חלון לי מעלי ואילו קריעה לא
 אשכחן דעבר כלל אבל על אביו ועל אמו אפילו אשמועה רחוקה דידהו קורע
 אף על פי שאינו מת אבל כראיתא התם פרק ואילו מבלחין אמר רבי מנאי
 וכי ים קריעה בלא איבול ומשני סבין על אביו ועל אמו אפי' אחר כמה ימים
 חייב לקרע וי"א כיון שלא ניתן לאחותו לעולם בתוך ז' ימים הוה עיקר ע"כ
 וכן כתב מורי רבינו מאיר זכ"ל דאשמועה רחוקה אינו קורע חוץ מעל אביו ועל
 אמו דאפי' לאחר ל' קורע והא דר' חייה לא קרע שמה לא היה הטלית שלו א"כ
 לפי' רמי ניהא רג' איבול קיים כו שהיה שאלו על איבול אביו של רב סהו אחיו
 של רבי חייה ועל איתא אמו של רב אחותו של רבי חייה ע"כ ואין חלוק בין תוך
 יב חרש ולאחר יב חרש אלא לעולם קורע על אביו ועל אמו דומיא דאחייו
 וכן משמע הלשון דאמר רבי זירא ברי' בה' מתיימרה אבול על אביו ועל אמו
 קורע והולך ולא אמר עד יב חרש או עד זמן כך וכך בפה כתב שמונת
 ליטול כפרטים בשמיני או כפורן בכפורן וכן כתב רב אלפס דק"ל כשמואל
 דאמר הלכה כרבי יוסי בזו ובזו לא סבא דיד ול' דרגל ומיהו אמ' בשמיני אבל
 בגבוסטרי הסור ומקצת רבנן איתא אמרו דק"ל בתוך שלשים אבל בתוך ז'
 חסור ואין לא סבירא לן הכי אלא אפילו בתוך ז' שריע"ל וכן פסק ב"ה
 כרבי יוסי דק' שילט בשמיני כמו שפירש ר' יוחנן פס ויהי כפורן כפורן שהוא
 מותר אבל בגבוסטרי חסור ויהי בתער ופוסק בהג"ה לאחר ז' אף בגבוסטרי
 כמי מותר וכן משמע ההלכה ודלא כרבינו משה שאוסר בכלי עזר לאחר לע"ל
 סה ומתוך לשון האלפסי כראה כרבינו משה ודוק ורא"ה הביא דברי
 האלפסי ודבריו הג"ה וכן מורי רבינו מאיר זכ"ל בהילכות שמחות שלו ואחר כך
 כתב שבהילכות חבילות של הר' מאיר מא' בגלגל טירא מא' אתי לחומרא וזה כוסח
 דבריו ואסה שאירעה טבילתה בחול המועד לא תטול כפרטים בעצמה
 בגבוסטרי ושמה ליה אפילו בסכין חסור דמי לגבוסטרי אבל אומרת לגייה
 ליטול כפרטים אפילו בגבוסטרי דאף על גב דאמר לעיל כל שאינו עושה אינו
 אומר לגייו ועושה כיון דאמירה לגייו שבות במקום מצוה לא גזר כדאמר' פרק
 הדרי אבל היא עצמה אינה יכולה ליטול יפה בשמיני או בדייה וכן יש לעשות
 אם איתרמי לה טבילת מצוה בימי אבל בתוך ל' ואחר שבעברו ז' ורבינו אברהם
 אב בר' פי' זולת' כרבי יוסי באבל ומותר בטלית כפרטים אפי' תוך ז' ממעסה
 דפנחס ושמואל ודוקא בשמיני אבל בגבוסטרי או בסכין לא מפני שהוא דרך
 קישוט עכ"ל אמ' אביטל ספרא אמ' רב שפה מזוית לזוית הנחת כל שמשכבת
 ורשי' כתב לא רע' מאי הנחת כל שמשכבת ול' ליה ורבינו אברהם אב בר'
 פי' זול' שפה מזוית לזוית זו היא למעלה מפתיח הפה הנחה זו היא סמבאן
 מכאן חוץ לפה וקרי ליה הנחה מפני שכריך להניחו שלא יגלח אותו במועד
 אלא מה ששכב עליו שאם היה ארוך הרבה ונכנס לתוך פיו יגלח ממנו מה
 שמתרב' עליו אבל הנחה יכול לגלח בין מעכב בין שאינו מעכב רבי אחי
 אומר וכשפה כמי כל שמשכב ופליג ארר' דאמר שאפילו לשפה אינו יכול
 לגלח אלא מה שמשכב ממנו אמר רב נחמן בר' יצחק ולרדי כל
 סהו כמי כשפה המעכבת דמי ליה כך מצאתי הכוסח בהג' הילכך כיון
 דרבי אחי פליג ארר' והוא בתרא הילכתא כוותיה והא דאמר' בקשו ממנו
 שפה והתיר להם דוקא במועד אבל באבל חסור דתיניא באבל רבתי לתפורת
 כיבר חסור בטלית שער אחר ראשו ואח' זקנו ואחד כל שער כו' וראייה לדבר
 ממפיו שבת בין שאול ל' רגלו ול' שפמו שם דסימן אבל הוא אלמא ר' אב' אפי'
 לעשות שפמו עכ"ל ירושלמי שפה כטלית כפרטים לכל דבר ובג"ה כי מוטו'
 פי' שהשערות חרוכות וכוונות לפיו ובשרת מצאתי כתו' דשמה לא התירו
 שפה אלא בתער ולא במקפרים דומיא דתכסוהו אבלינו:

מהילכות שמחות של מורי רבינו זכ"ל

יש חר' כל אילנו שאמרו מותרין לגלח במועד מותרין לגלח בימי אבלו
 ומקמינן לה בשתכסוהו אבלינו כגון שבה ממדינת הים או מבית
 האיסורין ובא ומכאן אבל בתוך ביתו וקוד' ששלמו ל' ימי אבלו מת לו מת אחר
 ואחר כך חל הרגל ופריך מאי איריא כל אלו שאמרו אפילו כולי עלמא כתי
 דתיניא תכסוהו אבלינו הכבד שערו מיקל בתער ומכבס כסותו במים ומשני
 תכסוהו אבלינו בתער ולא במקפרים ואפילו בנתר וחול פי' רבינו אברהם אב
 בית רין דאפילו בתו' ז' שרי למי שתכסוהו אבלינו לכבס כסותו במים דע"כ תוך
 ז' איירי דאי לאחר ז' מאי איריא שתכסוהו אבלינו אפילו אחר כמי מותר דלא
 אסיר אלא גיהוץ אבל כבוס לא אב' תוך ז' ניחא דדוקא תכסוהו אבלינו
 אבל

פלו דאמר דהוה יום ולא אמר הריה ח' ימים לפני שמיני עזרת ולביטול כל
 גזירת ל' דהא התם לא קיים כלל גזירת ל' עדין ואף על גב דברגל עכמו
 אכור בגיהוץ ותקפורת הא לא מיתקד משום אבילות לא משום רגל כיון דלא
 מוכחא מילתא דמיתקד משום אבילות לא בטלוג הימנו גזירת ל' לגמרי אבל
 ביום אחד לפני רה כיון דבתר רה הוה יומי חול וראוי היה לספר ולגיהוץ חי לאו
 משום אבילות כי אתי ערב יכ מותר לגלח דהל טפי מ' ימים לפני יכ ואם
 קברו ערב יכ כיון דע"כ ויכ הרי כחן יד יום ובתר יומי חול וחלה עליו מקצת גזירת
 ל' מותר לגלח ערב כסכות שהרי יכ כחן יותר מ' ימים קודם החב דהא איכא
 ע"כ ויכ שהם יד ור' ימים סבין יכ לסוכות ולפי' אין שום נפקותא במאי דקאמ'
 יום אחד לפני רה ויהי הרי כחן יד דרך הוה מצי למיית הרי כחן ז' דבין אם אמ'
 ז' בין אם אמר יד כי אתי יכ בטלוג ממנו הכל לא כראה שהוא אמר האמת וכמ'
 לענין יום אחד לפני החב והחברוהו יד ושמיני עזרת הרי כחן ל' ובעי ט'
 יומי לא חלומי בתר ט' איכמי כמ לענין כמו שמפרש לעיל בסט רבינו שמשון
 ול' לפרס דהא דקאמר הרי כחן יד יום כמ לענין לסלול הקרע ולאחותו
 דאמר על כל המתים סולל לאחר ז' ומאחה לאחר ל' ועל אביו ועל אמו סולל
 לאחר ל' ואם אס קרע יום אחד לפני רה נמצא יום אחד לפני רה ויהי הרי כחן
 יד וז' לפני יכ ויכ יד הרי כח נמצא שמונת לאחרות הקרע ב' ימים לאחר יכ
 ועל אביו ועל אמו מותר לסלול ואף על גב דבטלוג ממנו האבילות בשביל ז' ימים
 לפני יכ איחוי הקרע אינו בכלל זה דאפילו קריעה גופה אינה בכלל אבילות
 דאמר לקמן אבילות לחוד וקריעה לחוד כש תקון הקריעה דלא הוה בכלל פאר
 דיני אבילות איכמי לענין שאילת שלום דאמר דאחרים אין שאלת בשלמו
 עד ל' יום והסתא קאמר יום אחד לפני רה ויהי הרי כחן ז' ושאלת ב' ימים אחר יכ
 ולא קודם אע"ג דגזירת ל' בטלוג ערב יכ אמ תספורת וגיהוץ דשייכי בגוף האבל
 והם הנקראים בכל מקום גזירת ל' אבל שאילת שלום ים לו דין אחר כדפי'
 עכל מורי רבינו זכ"ל לשון ראם ויש מי שאמר דהני רגלים קטנים דחשבין
 להוכיז ימי' בין שמש שמת לו מת ערב הרגל בין שלא שמש עד אחר הרגל מוכיז
 אותו בז' ימים וגם מת יום אחד לפני הרגל גס אותו כחשב בז' ימים כאילו
 שמש ערב הרגל ובאותו יום אין רואה את דבריו לפי שאותו יום אינו כחשב
 בז' מפני חשיבותו אלא הפסקת הרגל אבל ברגלים עצמן כראי דבריו משום
 דאיתקוש רגלים אהרדי עכ"ל ורבינו זר חיה הלוי כתב בספר המאור והיכא
 דסיכבא בערב החב דק"ל יום אחד לפני החב והחב ושמיני של חב הרי
 כאן ל' יום ובעי למיקט בתר ימי החב ט' יומי או איכא מקרובי המת מאן
 דאתי ליה שמועה ביום עשירי שלאחר החב אי הוה ליה כשמועה קרובה או
 כשמועה רחוקה ים מן החכמים טכסתפקו בדבר הזה ותלו הדבר
 להקל משום דהוה ליה ספק אבילות וכדברי המיקל באבל כקטיה
 ולרעתי כראה לי בדבר זה להחמיר שאין כראה לי שיעלה הרגל שלא באה לו
 עדיין שמועת המת והלא אתה רואה שהקובר את מתו ח' ימים לאו דוקא ח'
 ימים אלא אפילו ז' אלא ליטכא דמתכי כקט קודם לרגל בטלוג הימנו גזירת ל'
 וזה שקברו בערב החב לא בטלוג הימנו גזירת ל' וכדריך להטל אחר החב עליהם
 ט' ימים אע"ג שכבר עלו לו יד ימים קודם שמיני של חב לא בטלוג הימנו גזירת
 ל' כל זמן שלא קיים גזירת ז' וכס זה שלא ידע ולא שמש במות המת קוד' הרגל
 הוה ידע עליו רגל לעשות לו יום אחד לפני החב והחב ושמיני שלו ככ"א יום
 אם אמרו במי שהפסיק לו החב אבילותו ואמרו במי שלא ידע ולא שמש ועוד
 הרי אמרו מקצת יום ככולו ואילו מאן דשמע שמועה ביום ל' הרי הוא כשמש
 ביום כט' אלא אף על פי שיעלה מקצת יום ל' ככולו למי שנהג אבילות לא עלה

אבל אחר אסור לכבם אפילו במים בלא כתר וחול ירושלמי רבי
 בר יוחאי בעיניו חת בתוך ל' בתוך ז' בתמיה וכי בתוך ז' מותר לכבם כסמ
 במים מי שתכפוהו אבליו התיב רבי חנינא חברין דרבנן והתניא אלו דברים
 שאכל אסור כל סבעה גיהוץ ותספורת ואם בתוך ל' הוא אסור תוך ז' ל' ל' ל'
 אלא בסתכפוהו אבליו הרי אמה שהיא אסור ויש ספרים דרבי מותר
 ונראה דהכי גרסינן אסור והי' מאי איכטריך לאשמועינן דגיהוץ ותספורת
 אסור כל סבעה הא קיימא לן כל סלסלים לגיהוץ ולתספורת וכל סכך כל סבעה
 אלא עכ' האי ברייתא דאסור כל סבעה בגיהוץ ותספורת בתכפוהו אבליו איירי
 ואפילו הכי כל סבעה אסור בגיהוץ ותספורת אבל לאחר ז' מותר אי כמי
 אומר רבינו אברהם אב"ד דספיר גרסינן מותר והכי פי' הרי אמה שהיא
 מותרת הרי אמה שתכפוהו אבליו מכבם כסותו במים אפילו תוך ז' קאמר ר' יהודה
 דתניא אבל אסור כל סבעה בגיהוץ ותספורת לאו למימרא דסבעה אסור
 הא בתוך סלסלים מותר אלא למימרא דגיהוץ אסור הא כיבוס מותר אפילו
 תוך סבעה א"ל לפי האי פי' גיהוץ ותספורת גמור אסור אפילו אחר סבעה כלל
 ולא הותר אלא להקל בתער אי כמי י"ל דכולהו מתנייתא ב' קא מירו אבל תוך
 ל' ותכפוהו אבליו גיהוץ ותספורת מותר ובלבד שיעשה כפי צרכו וכלת
 ביתו כדממע בתוס' ואם כן לפי זה הא דתניא כל אלו שאמרו מגלחין
 במועד מותרין לגלח בימי אבלי ומוקמינן לה בסתכפוהו אבליו וסרינן אפילו
 בכתר וחול איכא לאוקמא אפילו בתוך סבעה ע"ל מורי רבינו מאיר ז"ל:
כתב רבינו אברהם אב"ד דין וז' על כל המת' כולן ככנס לבית השמחה
 לאחר ל' יום ועל אביו ועל אמו אחר י"ב חדש אחר רבה בר רב הונא
 ולשמחת מריעות פי' לליפנא קמא רב הונא סבירא ליה דסעודת הרשות הוא
 דאסור אבל לסעודת מצוה מותר ליכנס תוך ל' יום ומקמי ליה וסליק בקוסא
 ואמיר מתני ליה כליפנא אחריתא ולשמחת מריעו מותר ליכנס לאלתר כלות'
 סאין שמחה בסעודת הרשות כמו שיש בסעודת מצוה ועמדו דברי אמיר
 בסעודת אב"ד ברסיותא לא כלומר ששמחת מריעות עכמה שהיא מותרת
 בסעודת אב"ד אסעודה לחבירי חילה ועכשו רובה לפורעו ולסלם גמולו
 מותר לאלתר אבל ברסיותא כלומר הלואה שיתחיל הוא תחלה לחברו
 אסור תרגום האיט' אסור אמה כוונה ב' דאח' רשי ביה וקסאי ליה הא דתניא
 באבל רבתי על כל המתים אסור ליכנס עד ל' יום ועל אביו ועל אמו עד י"ב חדש
 אלא אם כן היתה לשם שמים משמחה כדא דסעודת מצוה יש בו היתר יותר
 מסעודת הרשות ואיפשר דהא לשם שמי' דשרי ליה הכא שהיה משאי יתוס
 ויתמו' או עני ועכ"ה לשם שמים שאם לא יעשה הוא ויכנס עם בטל המעש' אבל
 בבישואי עשיר להזמין לסעודה כדי להתכבד בו אסור להכנס עם וצירוש'
 יש אם בסעודת מצוה או קרוט החדש מותר חבורת מצוה כגון חבורת פסח
 או חבורת אכילת קרסים ואכילת מעשר שני בירושל' וכך כל דבר שצריך הוא
 עכמו לעשות אף על פי שאוכלין בחבורה ויש עם משתה ושמחה מותר וכל זה
 לא התירו אלא משלמים ואילך באביו ואמו אבל תוך ל' לכל סעודה סבעולם
 אסור שהרי אפילו ליפנא אסור כדחיתא לקמן כל ל' יום לבישואין ע"ל
 ודאביה כת' דהא דאמר' לעיל אביו ואמו אינו ככנס לבית השמחה עד י"ב חדש
 דאפילו היתה הפנה מעוברת דילו ב"ב חדש מדהקמי י"ב חדש ולא קתני פנה
 ודוקא לסעודת שמחה אבל לילך לברכת כישואין ולברכת אירוסין מותר מיר
 לאחר ז' שהרי אף עם שום שמחה ולא ריקוד ולא טפוח ושחוק ורבי אב"ד
 כתב לאחר ל' דוקא ולא כתב טעם לדבריו ע"ל מורי רבינו ז"ל שכתב בהילכו'
 שמחות שלו ובס' כתב אהי' דתניא אם היתה סעודת מצוה מותר והר'
 יוסף ומורי רבינו יהודה מפי רבינו יעקב ורבינו יצחק היו מתירין לבא לסעודת
 חתן ע"ל אכפ' מצאתי שכתב הר' יוסף בפרק בתרא דמועד קטן וז"ל הילכך
 אסור ליכנס למי שמח קרובו לבית השמחה כגון סעודת אירוסין וכישואין כדי
 לאכול אבל ליכנס בלא אכילה מותר ואין חלוק בדב' דאסור לאכול בין עם החתן
 בין עם השמחים עד לאחר סלסלים יום ועל אביו ועל אמו עד י"ב חדש ועל סבוב
 הבן רגיל רבי לומר דלאו שמחה היא כדאמר' במסכת כתובות דלא מברכין
 שהשמחה במעוננו מפני שהעם טרודים על העני' ולאו שמחה גמורה היא ע"ל:
כ תשובה ששלח רבינו שמשון אל רבינו חיים ז"ל טעם ראשון שפי' רבינו
 דהלכ' כר' יהוד' שמתיר בפני רגלי' כראיה דהלכה כדברי המיקל
 באבל אף על פי שמחלק במועד קטן בין אבילות לקריעה והא' לאבילות דמיא
 דטעמא דלא ליפנא מטום אבילות הוא ולדברי דמפרש הטעם שישמח אשתו
 ראשונה שלא יהו כמה דעות במטה עם הסנייה לט' שמונת מיר שיש יותר
 מסנה שלא שהה ארוני עם אשתו ראשונה כל זה אמרתי לחברו לפני באתשוב
 רבינו ודברי רבי' סותרין זה את זה שבת חילה כתב ונראה דהלכה כרבי יהודה
 דמיקל באבל ובכוף כתב בשם הר' מכיר שהתירו לו לפי שאשתו היתה זקנה
 ופירש כמה רגלים ושכח אהבתה ואם הטעם תלו בכך אם כן אין להתיר
 מכח רבי יהודה דלאו טעמא מטום אבל ונראה דברי רבינו מראמר רב
 מתנא בהריא בפרק הבא על יצמתו הלכה כרבי יהושע ומתני' דקתני לא יבטל
 אדם מפריה ורביה אלא יש לו בנים אוקימנא התם דלא כר' יהושע דר' יהושע

יה סוד לאלתר דברייתא דמק מפני ביטול
 כדברייתא דמק דלא פרי אלא למי שאין לו בני'
 זה לחבריו זה כמה ימי שאם היה ארוני הולך
 זה להזיז מטעם שיש כמה עברות שאין
 הר' אס' ותכבוסת בגדי' ואיסור והיתר סל
 דרכן לעשות ע'
 הדחת צמר וכמה דברים' אבל כל זמן שארוני דר עם בנו וסלענו עמו בבית
 לא מקתבר להתיר מסום האי טעמא וטעמא' שאמר רבינו שהעניי' ככניס
 רצונו אומר ועוד כי הרבר ידוע שדרך העניי' להתאכסן בבית ארוני ומה
 ספירם רבינו דאין לו מי שיטמסנו היינו שאין לו אשה ובריית' דמק דמכריך ג'
 רגלי' ביש לו פתי כפי' ומתה אחת זה א"ל דאם כן אין לו בנים כמי ליתסר דהא
 יש לו אשה אחרת ולכא בטול פריה ורביה וזהו דוחק לומר שהסנייה אינה בת
 בנים ועוד יש לו בנים קטנים אמאי מותר ליפנא לאלת' הרי יש לו אשה אחר'
 סיכולה לפרנסם כללו של דבר אחר סני רגלי' כפיטוא דרסיו ואפילו מיר
 מותר אם ילך ארוני לדור בבית אחר ואם הטעם סל ג' רגלים מסו' דעות מותר
 מיר כיון שפנה כבר בחייה כמה רגלים אבל אינו כראה טעם סל אסור דעות
 דאם כן משמע מטום שמתה לא מיכפי' אבל אם מחמת פנאה גירס' ליכא
 דעות אדרבה בגרוסה איכא דעות טפי כדמוכח בערבי פסחים דבחייה
 חייסין לרשות ולא במתה דאמר' בפרק נגמר הדין דאין יצר הרע סולט כמה
 שאין עניו רוחות' ועוד אי מטום דעות אסור אם כן תיתסר גרוסה לאיניס
 בחיי בעלה ולא מיכניס שאסרו חכמים דבר זה והא דאמר ר' עקיבא בערבי
 פסחים א"ל תבטל בקדרה שביטל בה חבירך עפה טובה בעלמא קאמר ולא
 מטום איסורא תדע דבחד ל' שפנא מוקי' לה אפילו באלמנה ואפילו בגרוסה
 לא מיתמיט בסו' מקום סיהא אסור ליפנא גרוסה אף על גב דאיכא ארבי' דיעות
 בגרוסה ופסטי' היתירין בכל יפראל וסמא כרפי' רבינו יעקב הטעם מטום דלא
 מיכניס לרחמנותא דקמייתא לא רצה לומר מטעם איסור דעות לא מטום סכל
 זמן שזוכר אהבה ראשונה לא יוכל לשמוח עם הסנייה וחשו חכמים לתקנת
 בגות יסראל סיהא שמח עמה ולא יראה לה פנים זעמוות פן יעורר קטטה
 ביניהם ומ' מטעם זה קסאי לן דאם כן אפילו גירסה כמי לית' עד ג' רגלים
 והמפרשים הטעם סלא יחסדוהו סיהא שמו' במיתת הראשון דבר הדיוני
 מן הלב הוא ואין כראה כלל והכח' היפה כהר' חיים שהעלה על לבו להתיר מן
 ההיא דרבי יהושע ומרוב פלפול גירול ובקיאיות אף אילו אלא דברי כביאות ורוח
 הקודש ומכיון דברי תורה עניי' במקומן ועשרים במקום אחר וסלום שמסוך
 בר' אברהם ז"ל וה' וזה הטיב רבינו יצחק אחיו ראה אחי אם
 יפה דכתיב כי לרבי' הראיתי את אשר כפלאתי על המתירין וגם הם כפלאו מאר
 כי אשר כתב ארוני דהלכה כרבי יהודה לא נראה בעיני דלא סייך כאף
 הלכה כדברי המיקל באבל דטעמא כרפי' רבינו יעקב דר' ג' רגלים לא מיכניס
 לרחמנו דקמייתא ואיכא דעות במטה ומצאתי סייג' לרבי' בתוספ' דהר' יוסף
 אשר פי' לפני רבינו שמואל אשר פסק בפ' כרבבן אלא סכתב טעם ג' רגלים
 סלא יחסדוהו שפמח במיתתה וגם כתב דלא סייך הלכ' כדברי המיקל באבל
 כיון שפסק אבילות ז' ורבינו נראה כמו שאפרס וטעמו סל רבינו יעקב דמתהי
 אף יעלה על לב לכתור כיגם רבינו חיים מודה כן כאמר כתבת אשר כתב
 גם הוא כי להר' מכיר התירו לו מפני שאשתו היתה זקנה ופירס ממנה כמה
 רגלי' ושכח אהבתה וגם עכ' לאו מטעם אבל' הוא דהא אביו ואמו חמור לענין
 אבילות טפי מאשתו ועל כל המתים ככנס לבית השמחה כו' ולאחר סלסלים
 לבישואין סתם קתני בכל האבלים ולא קתני חוץ מאשתו ואף על פי שהייתי
 יכול לפרס דסייך כאף כבוד אשתו להתאבל עליה עד ג' רגלים מפני שמכניס
 אחר' תחתיו ומזכירין לה מה שאין כן באביו ואמו זה אין כל דהא אביו ואמו
 כמי דאווין להזכירין ולהעלותן על לב יותר דלענין בית השמח' כתנו בו זמן י"ב
 חדש וכישואין מטום מצוה התירו אם לא מטעמא סל רב' יעקב ומה שהקס' על
 טעמו מגירוסין מה ענין גירוסין אבל מית' חדא דאין מוכח סלא יהא דעות
 במטה טפי תוך ג' רגלי' במיתה מגירוסין שזוכר באהבתה ועוצב במיתת' ולא
 יהיה שמח עם הסנייה ואי' קטנו כמו שפי' ועוד דילמא לאו מטום קטטה דרדייה
 הוא אלא מטום קטטה דידה שתראנו עכב ותעלה על לבה לאמר כי אינו סלם
 עמה והא לא סייך במגרס כלל ועוד לא ידעתי למה הוצרכת להזכיר טעם
 קטטה דדבר פשוט הוא לומר טעם הראשון שפי' גם אתה מטום איסור דעות
 וגם איני סכך רצה לומר רבינו דודאי מטום איסור דעות סמותה בכום זה ונותן
 עניו בכום אחר אסור אפילו בסתי' כפי' כדמוכח פרק ואלו מותרין וכל
 סלם רגלים זוכר אותה ויותר במיתה מגירוסין מפני שזוכר באהבתה ועוצב
 במיתתה ודבר הכראה לעיני' הוא לפיכך לא רצו לאסור בגירוסין כבמיתה
 אף על פי סלאחר סלסלים איכא דעות בגירוסין טפי מבמיתה זהו מפני
 שכבר סכח הראשונה שמת מטתכח מן הלב אבל לעולם ליכא דעות
 בגירוסין כמו במיתה תוך ג' רגלים כל זמן שזוכרה ואם כן יפה אסרתי
 ועוד כיגם סתמא דתלמודא סובר כן בירושלמי כדגרסינן פס בהחולץ חוץ
 מן האלמנה מפני האיבול דהא אמרה בגמ' ג' רגלים במים לו בנים אין
 לו

יתרום

עילת כל אשר הגשנו להשלמת הדין החיובי
רבי יום טוב ב"ר אברהם בן גאון ספר דרי זכור
תלמידו של מהר"ם ז"ל וכל אלו החיבורים מבאר
ראשונה בהעתק ואחר כך על ידי חני הצעיר הח

אף על גב דהמלאכה היתה מרובה ואזלא ברהיטותא ולפום חורפין בההיא שעתא עינא סהו טובה

כי יבי בעל המגדר המספר המיוחן וכו' וכו' הרב
ל עז וההנהגות המיוחדות סחיבר הארזין
האלף הרב רוד פ"כ בטון י"ב
בן לפום עניות דעתך קהינא בהו סתא

וכסארתה מלמד את בך למרהו בספר מוגה וסויליך עלה מאי היא ומסני אמר רבא בהרתא דסבסתיא דרענ ע"ד ש"י ז"ל בחרת כסתיקוק למעבד חרס כלומ
כסארתה מתחיל ללמוד ע"כ והקסו התוספות סם תימה דרבא גופיה אית ליה בפרק לא יחפור סבסתיא ממילא כפרא ותיכוד ד"ל דהיינו כסארת קמי דגריס
ולא דייק סיוכל להבין מעבמו כסוירל אבל כאן דאירי בספר סאיכו מוגה סומך על ספרו ואיכו יוכא מירי טעותו ותו ים לי לרמוי להאיא דגריסין בפ' המקבל אמר
רבא מקרי דרדקי סתלא טובחא ואומכא וספר מתא כולן כמותריין ועומריין רמוו והר"ם במ"ז פ"י ספר מתא הסופר סטעה בטרות ומקרי דרדקי ספסע בתיקוקו ולא
למד או למד בטעות וכפ' פ"י ר"ח וכן כראה לר"י ור"י פ"י ספר מתא הכותבת בטעות והקסו עליו דלא הוי כמדא דלא הרר סהרי יכול להגיה וכראה להם פ"י הרמב"ם
ו"ח דהיינו סופר סטעה בטרו דלא יכול להגיה והוי פסידא דלא הרר ולא אמרינן יכול להגיה מטעמא דסבסתיא כו' ותו פ"ט מיקרי
דרדקי פסידא דלא הרר דסבסתיא כיון דעל על והקסו עליו התו מההיא דפ' לא יחפור דסבסתיא ממילא כפרא ות"ל לפי סבסתיא סעה סלמדו סיבסין כתבטל לו לימוד
סל אמת וכאן ג"כ כתבטל לו לימוד סל אמת והוי פסידא טובא דרביס והריסא ועולה גדולה כההיא דפ"י האם סב דכתובו בתוספותיו גבי אל תסכן באהלך עולה
זה ספר סאיכו מוגה דאם נמצא טעו' בספר לס' תורה סבכתב ולס' תורה סבעפ' סמאז הוסמה בספר איתן סן זה לזה ולס' בתורה סבכפ' סמזה יבא להתיר סאסור
ולאסור המתיר ולחייב הזכאי ואין עולה והריסא גדולה מזו. מכולהו הני טעמי וקוהותן קייטינן דאיכא לעיני טובא בסעת ההגהה ותו חייסין גס להא דר' יסמעל
בפרק היה נוטל בני הזהר במלאכתך סמלאכתך מלאכת סמים סמא עקסיר און תותיר אות נמצאת מחריה עולם כולו. ואף על גב דבכמה וכמה דוכתי
הגהתי ותקתי לא סמכתיא על דעתי דקליסא רמה חני הפעוט ספסל להכנס עשמי בגרות כאלה חס לולזעא דרבא אמנס בסומי ה"ס כגרי סלא יכסלו בני ארס
בפעולתי לא סמכתיא עד דחזינא בגמרא ובספרי דוקי ומתקנינן ליה עד דאתבריר לן דנהיר וכהיר וכבר הזכירו על זה והרבו אלה הרמב"ן והר"ם סבא בחירוסיס
לבעתי הגיה מסבא ומאין דלביס מרא ילבס מרא דגריסין בירוסלמי ספ' אלן הן הגולין בר כסרתי ח"ד מאלא והוא אויל לאתר דאינן מוקרין ליה בגין תרתי
כריך למימר להו חרא מכילא אכא חסס כלו בחרא מסכתא חני חסס עכ"כ וכל לרמותו לההוא דמתמני בספ' איתן לקוס מפכו ולא לנהוג בו מהגר ר' כהגרס' בירוס'
רבבורות אמר רביאסיאין מי סהוא מתמני בכסף אית עומדים מפכו ואין קורין אותו רבי כו' עבר חד מן חלין דמתמני בכסף אמר תיב דמן רבין לר' זירא
כעבר כפסתנא דלא קקוס מקמיה וכפ' סקו כולהו רבוותא דהכין קבלנו דכל היכא דאיכא פלוגתא בגמרא ועברא בירוס' סמכין אירוס' ולס' היכא דליכא פלוגתא
וכולהו מודו דהכא ראיית' מן הירוסלמי לחוד ויקו בנו סל קו' היכא דהוי פסידא והריסא דרביס דעכסיה סגן ולפום סן בעי לאזדורוי ולעיוני טובא בירוס' לבל
יטעו בני ארס בלפסו ופוק חזי עוברא דיואב' וכמה דחקו עשמי הרסוסי ואחרוני' ליסר הגירסות ורבותינו הבני התלמוד בחסורי מחסרא ורכו' ואפי' במלה עשמי
כההיא מאן תאכא מאברין ומאן תכא מעברין מאן תכא עדיהם ומאן תכא איריהם דרשות' טובא בכמה דוכתי ואפילו בפ"י המלה עשמה לחוד בעי לעיוני טובא
וכדי סלא להאריך ולכאת מהגבון הענין סאכו בו הייתי מביא ב' או ג' מלות זרות ירוסלמיות דחזיכא לגאח דפיע יתהון ולית בהו מטסא והפך הגירסו' ודחק עשמו
לקיים פירוסו וכבר הם מפורשות אכלי באורך בקונרסי קונרס המחלוקות סיערתי להסלים על הירוס' בעיה: ובהגיה במיימוני מצאתי סכרחה חסר בבא אחת
בסוף הלכות סכירות סהמגיד מסכה מתחיל אית' וזל ורסאי הסוכר כו' ע"ס וכראה דילוג בעמוד זולת מה הזכיר באחדמתו הרב המגיה ההעתק י"ן וכך
ראיתי ב' הרמב"ם ולא רציתי לתקן מדעתי גס כי פ"י המגיד מסכה סם סהיא ברייתא כלסון ראסון דגמיא ובמקום סלא נמצא מגדל עז סמנו

ההסגות הסייכות במקומו ובמקום סכסמטו קצת הסגות במגדל עז סבכת הסמטת כופר או זולתו כבד זייכתי המקומות במקום
סהרגסתי והאל יורע סבכל יכלתי ומאדי כזהרתי סלא יכסלו בני ארס בפעולתי אס אפסר ולהיות סמלאכת הרפוס
אי איפסר המלט מבלתי סגיהא מה כמו בחלוק האותיות ודומיהם ולפעמים בסיעת לחון הקודש
יובן כונה אחרת בההיא שעת' סאין ככ זמן לחזור ולענין עליו ולפום חורפי סבסתיא.
לכך חני מתחנן ומתכפל לפני כל קורא ומעיין בספר זה לבל יאסומי אס
באוני ימצא בו איזה טעות כיהוא מעט מזער ודבר סיביכהו
אפילו בר בר רב דחד יומא סאירע בהרפסה ואס
הוא טעות עיין דעכי לא מלבי כי בכל
יכלתכו נזהרנו. ונתפלל לממציא
כל סיאיר סיכיו במאור תורתו
ויקרב יעוד מה דכתיב
כי מלאה הארץ

דעה את ה' כמים לים מכסים אמר. והיתה הסלמתו יום סה לחדו
תמוז רפ"ד לפק פה ויניכיהא העירה במצות הסר דיאל במב"ד ר"י:
כאם העבר קטן התלמידים יעקב ב"ר חיים ז' ארוניהו ז"ל:

0 33 38